Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Supplementum (ad Summam Pisanellam) de casibus conscientiae

https://hdl.handle.net/1874/334869

Hs.
5 A 11

149 *(Eccl. 455.) Charta. fol. 298 ff. 2 col. Saec. XV.*

Nicolaus de Ausmo, Supplementum (ad Summam Pisanellam) de casibus conscientiae, fol. 1—274.

Initio ac fine mutilus.

Laurentius de Rodolfis [Ridolphis] de Florentia, Tractatus de usuris, fol. 275—298.

„Bibliotheca fratrum Minorum Trudonensium."

Gerestaureerd 2004
Zie Restauratierapport

De sententia et re iudicata

excoicare et sili misericordiaz quibus hoc
prebet ghuetudo ut in su. con li. in
ti. xxxiii. q. 3o Et sicut post mariz
excoicatoē excoicare ita et ab illa
absoluē ut in gl. sc. b Sententia vero
iudicis nisi post quis. absolui nisi ab
excoicatore uel ab eius superiore si ad
lium fuerit appellatū uel si excoicator
negligenter uel maliciose differat
absolutionē et in aliis casibus a quibus
archiepus post iudicare de subditis suis
fragancorum suoz q̄b hēt j. archi
epūs gl. in
Absoluere post qui excoicare scienter
post xxi. di. misericordiaz fallit hoc in vij
casibus primo T delegato pape qui cele
brientem sine scite excoicare post sed
post annum absoluē non post cē. de offi
dele. quanti. Nisi l'e post annum s. a
diffinitiua sua ut patet ibi p glo b
Sc. qui iudex cet excoicatus manifeste ex
communicatione q̄ tūc nec excoicare nec
absoluere post xxiii. q. 1 quidammodo
sectus si cet excoicatus manifeste excoica
tae cē. de sen. ex duobus et de cle. ex
co. iii. si celebrat Sc. fallit qui pēz
epm excoicatum suscepimus q̄ postq̄
fuerit publicatus non absolutus nisi
a ipa cē. de sen. excō. ex tua. Qui
clerici q̄ exhibent hereticis cetera sacra
menta quos ordinarius offe post
post si non restituē cē. de hē. ti. excō
communicamus a gl. sane ubi etiā ide
dicit de recipientibus ab hereticis obe
nos suas oblatoes aut qui tradiderit
xpiane sepulture Et q̄d dictū c de
clerici ide ibi dicitur etiā de recipien
tibus Et subditur quibus etiā hoc
fligatur ut coram publica in illa dyoce
si non reseruatur in q̄ tales excessus
psumpserint exercere b 12o qui quis
p consiliū post pnā et 293 amonitio
nē fuerit recptus cui publice i cōse
quendo beneficia indignus q̄ debet
p tpe consiliū suspendi a q̄cūdis
beneficiis quā suis nullus nisi ipa uel
alius de principalibus patriarchie po
terit relaxare cē. de pben. gratie
Sc. in degradato qui si epūs degradat
salua papa restituit cē. de cle. nō re
ex hac a Ibi. non clare hoc dicitur
tri idem dicit albericus b Ao si ex
caicator non fuit sacerdos 1. q. quis
possit excoicare et etiā absoluere a
pna iudiciali debet tri dicē absolu
to ut ordinet se sacerdoti qui tunc
clamis tpm absoluat q̄tum ad sollep
nem reconciliationē ecclē si cū alio
rib excoicatoib absolo requirit sacer
dote ut cē. de sen. excō. multo

maiis requiritur in maiorib. C
Hanc q̄onem inde plenius h
Absolutio excoicatoz in
ad solum papā pti
eo qui meruerat de
si quis suadente h
exceptiones quas
p totum Z9 c
incendit etiā
aut similite
post absolu
nisi a pa
idem c
forte
sen
excō
co
in

se galeas a naues Vendit uel pīza
tis sazarenoz naubus gtribulationu
exeunt uel impendit gsilū uel augi
liū in dispendiū terre sce ex de iude
ta gra quozūdam et c ad libet adaz
Et ē casus papal' p exuagantē ut
hec nisi sazarenus p ui. a Vbi de
hoc lacus dictum multe alie sunt ex
rotulatoes papales qe hic ob brevita
te omitto cum de hac lacus dixe
rim in quoda mtroguatorio qd gpila
tū et etiam in quadrigesimali tr vsq; clausū p̄o b
¶ Defuncto uel ainato epo q exercitum
tat et vacante sede capitū sine ille
ad que epalis iurisdictio ptinet pt
absolucre a sua sine iure sine iudice
sinit epus potestat ut in vi de mul
ta c i. Eode mo et successor absolue
pōt a sua q predecessor tulit ar. xi. q
iii. si epus a ij. et ibi hoc bñ pbat
¶ Si archiepus absoluat excommunicatū b
ab epo in casu non concesso a Et est
regulariter nisi in casibus exceptis de
quibus j archiepus b no vz absoluto
qz ē a non suo iudice exē de officio oz
pastoralis Sz si p appellationē causa
defectus ad eū potest absolui sta tñ
p no nisi vocatis ptibus et cognito
de appellatoe vōna li. vi et de sen.
excō. c. Veniēbz a Con alb. et c cōm
sua ut in sū. con. li. iii. ti. xxxiii lxxiii
Epus exus in aliena dyoc. q. b
si absolui non pōt in his q requirunt
re cognitionē qz licet sedere pro tribu
nali pōt ix. q. ii. Epm senis si non re
quirat eius cognitionē qz hec pertinet ad
voluntariā iurisdictionē sde dico in le
gato late ppe exē terminos sue legā
tionis az ff. de offo p consulis z le.
l. ii. et exē de offi. le. extricat f a
ni d. l. ii. sic dicz oms pro consul sta
tim cum urbē egressi fuerint habent
iurisdictionē sz nō contentiosam sz volu
tariā ut esse mittatur apud eos pot
tam libere ꝑ senū et adoptiuos facere
Con. p̄dis alls Et p̄dca faciunt p hz.
ut nō gla. in d. c. extricat f legato
a late posito egressus ē urbe quoūs
qz in urbē reintretur possit absolui
cum a sua q rectoris manum hoc fa
cere potest nisi exēpta horis sue
legationis et ī tra sue legationis qu
sum ingrit eius cognitionem Et vide
tur sentire gla. c. ca. excommunicatis in
dno legatos assistat pro consulibus
et facit exē de offi. le. c. nouit et
gd ibi nō Imo. b Epi aut expulsi
pot exercē iurisdictionē i aliena dyo
cesi a petita tñ licētia ab epo dyoc
et si non obtenta et ita q subditi nō

expulso rem uel eoz fautores scā con
silium ultra duas dietas a finib⁹ sue
dyoc non trahatur ut in cle. quis de
qua j. b Et sic pot absolui ut i cle.
de fo. ppe finē d Dicta ad cetera q
quilibet epus pōt etiam extraneos
iurisdictionē in aliena dyoc exercere de
consensu dyocesani ut in su con li ti.
xxxiii. q. ii. Et ide est etiam i
alijs plantis ut nō Imo in d. c nouit
de offi. dele. b
¶ Epus absolucre pot a sua lata p sum
archidiaconū plebanū uel alium sub eo
iurisdictionem Sz non debet sine
causa illis et iniusta satisfactione ex
co. de offi. oz. cū ab ecclesiarū et c. a
reprimenda si tñ absolut vz az xi. q
i. de psona et c ratio qz epus ei
iudex ordinarius tā laicoz q̄ clico
rum epatus az. iii aiie de defensore
i. in prin. a In hoc coitus coniugum
dot ut nō in su con li iii. ti. xxxiii
q. xcvii Sz ut ibi patz gla. Ray. di
licet h̄ magis placeret simplex sacer
dotem cum plebano tñ aliud credo
p̄sbro p̄rochiali q non habet coercere
adam iurisdictionē et qui nō possit
exercere nisi p̄o dapnie quoz ignoro
tum actoz Et credo q epus uel ille
qui sup hoc gerit vicem eius ipse in
quisito satisfactione facta aīi si fieri
pōt uel p̄missa cui fi potest pot tali
excommunicatum absolue b Et ide de sim
mittendo ut j. mēdicti v ff. i.
¶ Cum de uno epatu domicilium transfert
ad alium pot p̄ ibi epus absolui ab ex
communicatoe iuris quā incurrerat i dyoc po
tie sicut etiā a papa ibi gmissio ut po
test W. a Con alb. b
¶ Cū epus gmittit aliquem absolutionē
de āi excommunicatoe non propter hoc pot ab
solue illum excommunicatū ab eo cuius absolu
tionē nō gmisset in speciali forte quia
excommunicatus erat ppter dapnū illatum
epo uel aliquid huiusmodi exē de sent
excōm gnali li. vi.
¶ Si papa mandat alicui q aliquē ex
communicat cuiquid postea potest eum absol
uere Distinguitur si gmittit ei cure ges
tionē pot absolucre az. xxi. di. hi
storios Si uero papa dissimulat rei
storia et mandet excommunicari nō pot
absolue qz nō est iurisdictio sz pure
ministerium delegatum exē de offi. dele
gati a Ad qd ē c. fi Et hic ē summa hosti
et gloss ut in sum con li iii ti xxiii
q. xcviii b
¶ Papa si salutat aliquē excommunicatum uel
percipit ei sine scientia sui ignorantis
non ꝑ hoc ille ē absolutus ut i cle. si

simus de sen. exco.

Si p papā fuit confirmata aliq̄ ex eois sua quā uerior tulit nūquid ille rior pot absolui. Distingue qz si cōfirmata ē ex certa sua nulla uerior pot sine p̄e mandato n̄ esset certū q̄ per falsi suggestionē fuisset confirmatio impetrata ex de confir. vt. nel innoc. ii. Si vero simplex confirmat et sine eius cognitione timet uerior pot ex. de iudic. ex frequentibus q Hec fuit sua hosti. et glo. Ray. Sz goff. dixit verius ē q ille qui tulit suaz possit ab illa absolucre p d. c. ex frequentibus ut ni su. con. li. vi. ti. xxxvi. c. Sz primū tenere videtur b

Qui de facto absolutus aliquē ab excōi ratione de qua non possum et postea adueram debeo si possū ex certa scientia de errore meo et consulē q̄ petent absolutionē et ulterius debeo me hīre ad illū q̄ si non absoluisset ab. Aut i sum. con. li. vi. ti. xxxvi. c. xi. b

Absolutus ex cā fi. nō vz sin. iudi. et hosti. qz sic iudex non interdit absolucre ut puta si absolucendus dicat se satisfecisse uel iuraram sibi remissam fuisse uel aliquid tale qd no sit de iudi. al absolutio sine sit iusta sine iusta tenet quo ad animū mutatum tem. ar. ex. de re. iudic. 2ob. Ite quia mala presumptiosa sunt ad absolue du q̄ ad gdepraendū l. de. poderet Archidiac. facit c. cum sint de rest. spo. li. vi. ex predict. rotor alb. b

Absolui debet excōicatus qui refert se ad iustiā nō obte si adiuratus appellet ne absoluatur ex de appella. q̄ frente Sz et illi casui hoc. j. plene ibi dicti. v. q. iii. Alii dicūt q̄ an absolutionē det sufficientem cautionē prout caue de parendo mādi. Et p dicta ibi legenda sunt nisi aduersus dicentem excōicatum pro manifesta offensa quo casu statim vnū diem dabit ad probandū et si probauerit non relaxabit sua nisi prius sufficiens prestetur emenda uel competens cautio de parendo mādi si offensio dubia appareat ut i. c. solet de sen. exco. li. vi. b ex. Si exigat a reo preter sibi absolutionē facienti aduisatio et nō ḡdienti nec aliquid petenti que aduisatio non pot postea cognosci qz remisse videt ex de sen. et re. iu. q̄uis. A Con. alb. b

Etiam multis quib pot ab excōicatione absolui sicut et multis excōicatis simul sua manēte grauamina pot aliquis diffīte excōicationē, iuste lata dimittē si uiderit saluti animę expedire tho. ibi sentt. di. xviii. de alb. A de dim. in su. con. li. vi. ti. xxxvi. q. cxiii b

Cum de excōicatione dubitatur nunquid det absolui petti. Distingue qz si quis sup hoc ipo ordinarij scrupulosam mentem deponat eam ad consilium boni viri qui si uolit uel nō possit de ponere uel heat de hoc probabile opinionē fiat se absolui ad cautelā qz. ex. de sen. ex. inquisitori A Con. alb. b

Si excōicatus dicat eam excōicationis fuisse dubia uel illam sū fallaz et petit absolui ad cautelam absolui tur ni iuratoria cautione nisi excōicatio uel ib p quo excōicatus latus ē ḡ hoc dicet probauit de ea excōi. solet li. vi. A Ubi uel dicat de iuratoria sed de ḡpetenti cautione q̄ requirit pignora uel fideiussores uel iuramentum q̄n alia non pot prestari sicut et de ydonea cautione dicat glo. in c. odoardus ex de solu. Item in d. c. solet no dicit q̄ excōicatus ḡpōt eam dubiam sz nullam sine iusta. Et quz in probatis ambus remanet dubia. Et quid ibi ad hoc dicit si offensa dubia appareat uitatz nō ḡpositione partis sz ex nunc iudicis p defectū probationis ut ibi p glo. Et de hoc dictum ē in addicione supra f. ix. b

Excōicatus q̄tumcunq̄ excōicationis debet renocare sine absolui non obstante appellatione aduersarij Sz si excōicatus dubitat pot absolui recepta cautione q̄ iuri pareat A Imo det absolui recepta sufficiēti cautione ut i. c. facto de quo j. b Sz quare iudex ne excōicet sine grauet i p̄iudicium alterius p̄tis ex de sen. excō. facto.

Ligatus pluribus sine uel una ex diuersis causis si alt vere absolui dz una absolutio sufficit ad plures excōi cationes tollendas aliter non tenerent absolutio quia subreptione obtenta ex de sen. excō. offitium.

Datū non sacerdos absolui possit excōicatum R. dux ē absolutio una p̄tinet ad forū conscientie et illa pot quilibet etiam non sacerdos qz patius ē iurisdictionis q̄ ordinis Alia ē p̄tinet ad forū p̄iale. Et hoc ei pot quilibet nisi sacerdoti sit per absolui a peto W. A Con. alb. b

Un autentico mortis pot absolui excōicatus a simplici sacerdote az d. pe. di. i. qui peniret ex de sen. excō. no dubium et de sepultu. p̄ter hoc dz

et si non fuit absolutus si tñ gpazie
zuit in eo signa gtzitionis potezit
absolui post mozte ab illo s. qui eum
sanu poteat absolucze exi de sen. exo
o. a nob. ii. et valet talis absolucio
bm W. ut sepeliatur in loco sacrou
ut sepultus no exhumetur sz oztur
et celebzatur pzo eo Et vide j. ab
solutio v. §. vlt. A Azticulo mozte
intelli non solu de pziculo mozte
W infirmitate sz etiam si sit i pzi
culo quoz vicino mozti puta si me
rat hostem vel pdone vel rebellita
tem hoiz potentis aut adu sgale
alicuius vel si nauigaturo sit p loca
pziculosa vel p loca insidiosa transi
turo bm hosti. et Inno. et in fi.
q. ii. iii. ti. xxxiii. q. xxxvi. Addens
hosti. q vide e si sit obsessus vel ob
sideatur in loo ubi frequent machi
ne iactuntur et baliste Caueat tñ
absolues q no sibi laxet habenas
in hoc casu Aliquin sub hoc pzex
tu possent fere oes absolui et in
azticulo mozte etiam simplex sacdos
pot absolui ab oi pcto et excois d.
o. pzochiano de sepul. nisi specialis
aliud sit statutu ut i exo p pzesb
de quibus in d. mzogatoiis Item qu
pot epi copia hzi non debet se simi
plex sacezdos de casibus zesezuatis
ecclie in hoc azticulo intromittere bm Inno
et in d. q. xxxvi. ad fi. Ite hoc casu
et in sili tuncget absolucio excoicato
p ipedimeto cessante se illi zepuret
a quo fuezat absolucionis manu eig
sup hoc humilit zecepturo exi de sen.
exo. ca nosti et no i d. q. xxxvi i pn. b
Absolutio 29 s. pzicietiu
clicos inicientes manu
violentas i clicu vel zeli
giosum dcit absolui p
papam tñ xvii. q. iii. si quis sua
dente pnt ecia absolui p legatos
qui de late ipe missi sunt exi de
sen. exo. ad cumulatiam et de offi
le. q tñ latozes et si sunt exi limos
suc legationis duo sint simul et et
si tales excoicati aliude venient
exi de offi. le. excoicatis A Sibi hoc
no gsto. Et intellige hoc bm ea q
dcta sunt sup in additione absolo. i
§. v. b Legatu vero qui no mittit
tur de latere exi limos vel minimi
talem pnt absolucze sz du sunt j.
limios pnt absolui tñ exemptos
de pncia sibi gmissa non aliude
accedentes Alii vero legati late
les qui ex pmitho ecclie sue habet
legationem ut azchiepus Cantuar

et filius hoc non pnt ut in dcto c.
extoicat Et si ms scize qui sunt le
gati de latere vide j. legatus §. i.
Sunt casus bm hosti in quibus ii
cietis manus i clicos tit sede aplica
absolui pot pt in azticulo mozte
xvii. q. iii. si quis suadente di Ingre
dit e si euabit sedi aplice se putet
vel ei qui possit ei absolue imm si
eius sup hoc zeceptuzo exi de sen.
exo. a nob. ij. a melius fiet eo. ti. c.
de hijs b Et idem in caibus sequen
tibus zemoto s. impedimeto q sequa
in pnezo exi de sen. exo. de cetezo
in fi. et c. ea nostrituz in fi. a In
hijs casibus nichil dicitur de pnezo sed
dicitur eo. ti. c. cpiis. et c fi. et ut
ibi patet intell de filio impubi b
Et si cessante ipedimeto non se pu
tant incidit in eande sntiaz exi de
sen. exo. eos li. vi. et vide j. absolo
in. §. i. Iste casus e qui quis habet
iniuncias capitales vel alias mis
tas excusationes ppter quas no pot
se sedi aplice pntare exi de se. exo.
de cetezo a In hoc c. non dicitur de
ista excusatione seu ipedimeto in
chiie sz dicitur eo. ti. qd de hijs Et
de hoc intelligitur qd sequitur b
de ista excusatione stabitur azbitio
boni viri ff. de uerbo. obli. gtinuis
§. cum ita et exi de noto qd sup hijs
a hoc capitu pnez facit hz melius fa
cit de offi. dele. c. de caib Et idem
no de hoc azbitrio boni viri li. in ti.
xxxiii. q. xxxvi b Iste in hostiazio
qui ptextu officij clicu non ingzuter
lesit exi de sen. exo. si uero Quis
in officiali qui in azcendo muzba no
mea ex pposito sz non sine aliquali
culpa clicu pcussit d. c. si uero Q
si sit mulier nec distinguit det vtzu
sit debilis an fortis Q si sit femer
aut valitudinarius Aliq si sit melius
dispositus ita si q ad sede aplicam
non possit accedere Iste casus pxi
me dicti hijus exi de sen. exo. imi
tuer et c. ea nostrituz et c. cpiis
duo de tñ mo s. qui pcessu habet
iniuste molestat impedimentu vel ecia
tpale si timetur q accedet moze
exi de sen. exo. qd de hijs a de et
videtur licet iniuste molestet non sit me
tus sicut dicit de alijs impedimen
tis tpalibus eo. ti. c. cpiis et ideo
vide q quatenus et qualitus pfizum
tat zelinquenda sit azbitzio boni vi
cum sit indeterminata exi de offi. de le
de caus et pxime dicti est b Q in
pape que oz mediante in d. c. qd de

hñe a Ubi ista paupt̃as non ē defñata ad mendicitatem et ideo videt̃r q̃ arbitrio boni viri aliquanda sit vt p̃oxīe patuit b Joh si regl̃is vocāt regulatem ex̄ de sen. exco mōrh. et c. cum illoz Et etiam si p̃uissiset secularem ex̄. de sen. exco religioso li. vi. a Intellige de seculari clerico vt patet in d. c. Rligioso b Et de hoc habes j. f. vii. Ille in hñs qui non sunt sui iuris sicut filifamil' et p̃m ex̄ de sen. exco multiplices a Con. alb. et videt̃r tale sñm doctoz̄ licet aliqui dixerint q̃ hic casus sit solū in clerico in sacris ordinib⁹ de p̃bis ut p̃z i sū. con. li. in ti. xxxiii. q. xxxvi sz p̃ma videt verior q̃ cū lex non distinguat nec nos distinguere debemus ut l. in de offi. p̃si. Et q̃ benignius leges interp̃etande sunt ff. de ll. l. benignius b Sz in hñs qui sunt nobiles et magne potent̃ie et sic debitas q̃ labore emendi non sustinerent hic tñ cū p̃me romanus pontifex consuluit deberet ut nō in d. c. mulierem b Sz i hispa. bē ex̄ de sen. exco c. i. et hoc est si post publicatē postulat se absolui ut in c. fi. Sed de clericis qui gitez vivunt et sub vno tecto dormiunt et in eadē domo vescunt ex̄ de vi. et ho. cleri. qui q̃ rectores exponit qui simul vivunt in aliquo eodē collegio a Con. alb. et ad hoc bñ facit d. c. qui b Sz i monialibus ex̄ de sen. exco. de monialibus a Istas absoluit epc̃s ut ibi p̃z b Sed in hospitalarijs sci iohannis Jerosolimitani ex̄. de sen. exco. canonica a Hoc absoluit p̃z simo si ē sacerdos nisi excessus difficilis fuit et enormis ut ibi b Sed in hñs qui clerici non enormiter sz modicum a lege iniurias irrogauerint ex̄ de sen. exco p̃cepit ecclie q̃da decretalis nō obstante dispensatione ut quida dixerunt sz postea statuit una gē q̃ hodie satis inuenitur ex̄ de sen. exco. clericis li. vi a Con. alb. et ē casus sua vt p̃t tolligi ex nōt. i sū. con. dcā q. xxxvi. b

Quid quedā ad declarationē b cicra p̃dictos casus dicendum Circa p̃mū ergo casum s. de periculo mortis nō q̃ intellz non solum p̄ infirmitatem sz etiā si sit in quouis periculo mortis veniendo puta si timeat hostē uel p̄dones uel crudelitatē patroni aut odiū speciale uel si manifestatione sit uel q̃ hora meridiana transierunt ff. de dō. cā mortis l. in. et in. Idem ponit hostiensis et addit q̃ idē ē si sit obsessus uel obsidendus ubi iacent machine uel baliste a De hoc dicti ē supra absolutus i. ad fine b

Circa iiii. et q̄ casum s. de hostia et officiali nō q̃ talis si no committo sz ex deliberatione p̄uisset dicti ei iniūct a papa det absolui ex̄. de sen. exco. si ueco

Quid si clericus azimatus venit ad bellū uel facit insultū et in q̃ quē venit ipm rapit rē sñm homo. Si hō facit scienter excommunicatus ē sz ad papā nō mittitur Si tñ hoc fit ad defensionē non ē excommunicatus dū tñ defensa cā defensionis ipm libē absque p̄iuditio ut hostiē dicit a Con. alb. et idem dicit in su. con. li. in ti. xxxiii q. xxxvi. Et allant homo in c. si no allo ex̄ de sen. ex. Sz certe homo videt ibi illud q̃ allant dicē sz solū q̄n q̃s vsus ē i moderata tutela no tradit i excessu al' sic b Si clericus officialis tale rapiat aūte aīa q̃ alter non potest ad pesci ab inimica altro nō ē excommunicatus p̄ motus xxxiii. q. iii forte tñ de sequentibus Et hoc dicto si p̄datus simul nō sint ibi qui hoc faciat et ipe enim plato q̃ ecclie p̄t restituat aliq̄n contr. ex̄ de sen. exco. ut fame p. luci a Con. alb. b

De mulieze dubitatur si multa mulier uel accideit clerici an sit mittenda ad curiā p̄ sñm W. in p̄ta te epi ē mittere uel nō q̃ nō distinguitur circa eas inter atrocem et nō atrocē Inimicia Et subdit nec do tñ q̃ expediat hñmodi mulierē mittere si ē forte et si atrocitas magna ē et nō sit alia p̄iudicium de cuius missione cliuliez vero circa diuina sacri loci uel falsificatione literis papē ut idē W. dicit mittenda est ad curiam q̃ non timetur inimicia inter forte ē cā quia nō committunt hñmodi crimina nisi per extorquita malicias sz maxime interdicta multotiens fit ex subito impetu a Con. alb. et idē post in su. con. dcā q. xxxvi. b

De regularibus nō q̃ si excessus fuisset difficil' et enormis ut si ad mutilationē membri uel effusionem sanguinis sit p̄sumi p̄ absolutione ne ad sedem apl̄icam sunt mittendi ex̄ de sen. exco. ut illoz vid' j absolutus

De filiofamiliar et seruo intelligendū ē q̃ non debent mitti qui hoc est i p̄iudicium patris uel dñi nisi fuisset tā enormis excessus q̃ ppt̃ vitā dñi scandalū ad sedē apl̄icā essent

cent mittendi ex̄ de sen. exco. ca tum. A Alii dicunt q̄ secum sunt mittendi nisi fecerit hoc in fraudē dñi ut subtrahant se ab obsequio eor q̄ aut p̄ hoc ipi dñi sine culpa sua sine dampno incurrit tunc i vtro libet casu non mittuntur ei minus a sede aplica sunt remoti sz i negocio satisfactione laboris qua in remota sustinere sunt alia satisfactio eis iniungatur pro tpore nō et eorum semper mittunt. b Et intellige d̄ de illis qui sunt secularis condicionis et nō de familia secularibus sz et de filiis sic intelligit hmo. si sunt ipi beneficiati alioquin si sunt adulti licet sint in patria potent mittendi sunt ad curia quia in hoc sibi iniuria sunt q̄ priuat re quo volunt. ¶ De tribus dicendū est q̄ si nō sunt doli capaces non tenentur Si autē sunt doli capaces tunc mentiri si alio tenendi aut vindicandi peccant sz et postea venerint ad puberitatem ut in xv. vel xvi. anno si adhuc tales sunt q̄ sine periculo ad sedē aplicam recurri possit ipi inhibendi potestate ordinis vel dispensatione papali vel de forma dicendi ab epō prius absoluti recepto iuramento q̄ impedimento sublato se presentabunt ut nō ex̄. de sen. exco. c fi. A Con. alb. et sunt dicti glo. Ray. ut in su. ratio. li. iii. c. xxxiii. q. xxxvi. vii xiii. Dolus autem qui pax dicitur. septē annorum et supra ut nō glo. in c. i. ex̄ de delic. pue. Iuramentum autem puerī propter defectum discretionis nō est prestandum sz arbitrio epi vel alterius absolventis committit. vtrum expediat iuramenti prestatione vel non ut nō in su. ratio. li. iii. ti. q. c iiii. b

¶ De iniuria no enormi s. q̄ dicit decretalis sunt q̄ quando dicitur decretalem hmo. iiii. extra. tenem q̄ incipit pleruq̄ sz quia illa de dec. vacat per plenum sexti potest dici sm̄ q̄ hec ultima. enormia s. vi. A dic latius q̄ ibi q̄ enormis vel atrox iniuria dicitur. si ad mutilationē membri vel ad effusionē sanguinis sit presumit aut epō aut abbati fuerit illata et rogata ex̄ de sen. exco. cum illorum vbi dicit glo. q̄ non intelligit de qualibet pua sanguinis effusione sz q̄d̄ hoc putat committendū arbitrio iudicis Circa enormes ex aliis iniuriis circumstantijs de quibus iustitia de iniur. s. atrox vbi dicit atrox iniuria extimatur vel ex feo si quis velut ab aliquo vulneratus fuit vel fustibus cesus vel ex loco veluti si cui in theatro vel in foro vl in consistorio publica iniuria facta sit vel ex persona veluti si magistratus iniuria passus sit vel si senatori ab humili persona iniuria fiat a puto patre nō q̄ fiat a liberis vel libertis Et sm̄ glo. Ray. et in su. ratio. li. iii. ti. xxxiii. q. xxxvi. In predictis attendit circumstantia tpus Et idē dicitur i. enormia forte alicui nobili solet mitti. Iudex ordinarius et h. in ti. mi. s. xi dicitur. q̄ si iniuria facta in foro dicitur enormis multo fortius si fiat in ecclia vel cimiterio vel domo mitteris ex̄ de sen. exco. cū pro ea denuncies et non expresserit stabitur in dicto arbitrio ex̄. de offi. de. de rescr. b In aliis predictis casibus dicit b. q̄ debet solui requisito primo epō q̄ si non potest absolui a superiore sacerdote. ex̄ de sen. exco. inter mi. fi. A de hoc erat sup̄ absolo. et ad finē hoc etiam intelligendū est precipue in regularibus de quo dicitur sextum b

Absolutio 3o. s. regularium Regulari si presumpserit regulari eiusdem claustri ab abbate vel alio dicto plato pretio post absolui. A Aliqui dixerunt q̄ solum ab abbate sz est verius q̄ hoc etiam potest fieri ab aliis platis dummodo sic moribus notatis ex̄ de sen. exco. cum illorum ibi notatur b ¶ Et nō in su. ratio. li. iii. ti. xxxiii. q. xlvi. Idē etiam notatur i diuersoria li. iii. ti. iiii. s. xxxix. Et sm̄ glo. Ray. et in su. ratio. eo. ti. q. xlviii. Inter predictos platos connumerandi sunt portus conventuales finium predictorum et guardiani finium minor. et ordis portus quotidiani cuiuscunq̄ ordinis sunt qui sz non sunt sup̄ se maiorē in eodem conventu sicut de portubus terre vel eor regularium qui pro voluntate sua superiorē proficiscitur et amovent i. d. ex. q. xlviii. dicit q̄ ad hoc q̄ dicti p̄lati religiosorum possint ab hac excommunicatione absolue debent ee sacerdotes et sint ex̄ de sen. exco. communia ubi dr q̄ fides sancti Johannis Jerosolimitani potest absolui a suo portu sacerdote b Si vero alicui claustri tunc p̄ abbatem pretium et eius qui passus est iniuria absolue ex̄ de sen. exco. cū illorum p̄ modum q̄ hic ponit ni hoc cod' s. Si aut presumpserit clericum seculare absolvere p epm ex̄. de sen. exco. ca solet. vi. A b. ea cui quo epus posset absolue seculare clericum si alium clicum

pertulisset ut ibi b Et hec intelligē da sunt nisi excessus eoꝝ sit difficilis et enormis ut si ad mutilationē membri uel ad effusionē sanguinis dico ex uulnere sit processum uel si in capite uel in abbate sit manus iniecta a2 sanguinis effusio non requiritur ex uulnere sz aliter ergo fiat hui⁹ arbitrium iudicis ut supra absolo ii. ad finē b Cede q̄ modo potest absolui religiosus qui ante ingressum religionis tale aliquid commisisset aut in crimen illozum ex si religiosis non habet plati⁹ qui sit sacerdos aut si sit defuncta uel excommunicatus ad dyocesanum recurrēdum est ut nō hosti. ex de sen. excō. mō iudicii. cōmunicātes ē huic. W. tam de excessibus q̄ non de excessibus suis sint monasteria uiroz sine mulieꝝ a Idem nōtat i directoria li. iii. ti. iiii. §. xlviii. et in su. com. d. q. xlviii. b Cū dicto abbatem dent absolui fiet sic Abbas penitenti⁹ recipiet a penitente in manibus et abbas percussi uerberabit que uerba cum sint loco satisfactionis q̄ nō dicitur non habet uim satisfaciat Et dein abbas ingressus absoluet Consuetudinis tñ fiet si unus alii committat talium ex de offi. ex. c. fi. hic hosti. Pozis predicta omnia de regulari possunt extendenda ad fallaces ob hēāz dñi ppe. aut alios casus uel sententias de quibus ipsa absolutionem reseruat hoc cū religiosi nullo unde redeuntes sz nec abbates sine hydi plati sunt subditos absolui si ligati essent q̄ aliquā iniam latam ab homine huc in generali sine expresso nōie hec W a Con. alb. Et aduertendū q̄ plati religiosus sacerdos p̄t absolui subditos suos etiam si processerit se ex claustra seu ex septa domus uel ubi cunq; licet hosti. alr dixerit ut nō in directoria li. iii. ti. iii. q. xlii. q2 in d. c. cum illozū §. nos tñ non sit aliqua distinctio Et sunt dicti plati absolui subditos qui etiam ante ingressum religionis tale excōicationis uinculum incurrerunt nisi excessus casu fuerit enormis dicta §. nos tñ b

¶ Religiosus uinus duobus sororibus si procurat electionē uel aliquem alterius dyocesanum in abbatissam recipiendum dyocesanus q̄ nisi sicut nunc de duobus abbatibus dictū ē hoc tñ hodie nō indicitur recipi si a q̄o epo. sunt absolui ex de sen. excō. Religioso li. vi a Con. alb b

¶ Qui dicit se excommunicatū q̄ppt violentā manuū iniectionē uel aliam causas sibi Ray. non det recipi ad religionem si tñ recepti fuit post postea absolui

iuxta nōm huc dcm §. i. Con. hosti. et innō. licet quida dicat q̄ recipi post ut addit W. a Idē nō i su. co. li. iii. ti. iii §. xlvi. vbi dicitur q̄ talis non det recipi si tū recipiat tenet receptio licet male fecerit qui recepit b Cetū an tpe quo quis absolui possit dñs hui⁹ hosti. q̄ sic sz contrarium ibi intelligitur tpo. inze si in eade religione p̄senerauit ex si non p̄senerauerit reducendus ē in eande sniam ab eo qui eū absoluit a Con. innō. et archi. ut nō⁹ in directoria eo. ti. iiii. §. xlviii. vbi etiam subditur q̄ platis cū absoluet det ei iniunctum q̄ si extra diatim recipiet religionē se ei q̄ potuerat absoluere p̄ petitet q̄ si non fecerit q̄ ipso mō recidit nisi det penitentiā ex de sen. excō. eos li. vi. et in §. se subintellectum q̄ si hoc esset ei non fuit iniunctum et §. to. quia tronus existentibus ipso facto remittit in eande exceptis q2 tacite subintelligi det q̄ hō sibi sit iniunctum ar. dicti c. eos b

Absolue eo quo ad satisfaciendū ubi seruand' q̄ absoluti a sua ratione uel hominis eum nequeunt reuocare ad illum a quo fuerat absoluendi ppter periculū mortis uel aliud impedimentū si cessante periculo uel impedimento se non putauit illi a quo debebat absolui recepturi mandatū eius et satisfacturi ut ex remisit in eandem sniam a hec penitentia det fieri q̄ eius quando p̄t ut in c. eos de q. §. b Et eade mō remittit absoluti a sede aplica uel eius legatus quibus iniunctum ut ordinario uel alii se p̄sentet p̄o p̄ria et q̄ sententiis satisfaciant q̄ eisdem quando patet ex de sen. excō. eos li. vi

¶ Ppter violentā manuū iniectionē in clericū satisfactio pecuniaria fieri solet cuius quide applicabitur nō sine tno si manus iniecta fuit in mōcho uel clericum uel quezsum ar. xii q. i. nō dicatis et ex. de iud. mo. Cū ad nōstrum in p⁹ Xpus Si autē in clericum secularē satisfactio ipi clerico applicabitur nisi in ptumelia eccle fuerat pulsatus Nam et hic ecclia ex ipo potest intendere in istis de iniu §. q̄ si usufructus hec ghoff et hosti. a dictus §. incipit Si cui sinus in quo §. e xpus q̄ si usufructus Et p̄dictis Con. alb. Et licet p̄dicta satisfactio fiat ecclie nichilomin

et dicto q2 vtrūq; pōt agere ad iniuria
rum et lesiōe et in cuiꝰ qtumcla
facta ē lesio & sic et pro iniuria filii
agit patet et filius in institꝰ de i
uriis ff. patitur. b

Extorquatus ff dūpnum si satisfacere
pot non det absolui nisi satisfaciat
et pertant qui talē absolui ꝯ tamē
absolutus ē ab extore ſm W. Si aut
emendam prestare non pot det ab
solui recepta ydonea cautione qp satis
faciat si ad pinguiora fortuita ꝑue
nerit ex de iur. iuꝝ. ex pte p. et de
solu. edoardus et her cautio dit pig
noratitia uel fidemissoria q2 her dicꝰ
ydonea qua si prestare non pot salte
prestet iuratoriam. a de hoc dictū ē
supꝰ absolo 1. ff. xvii. b Absoluto no
ē deuerranda xxvi. q. vi. si presbr
a Con. predictis all. b Talis quasꝰ ad
petitionē aduersarii tenetur tedere
bannū ut dicit W. et vide j. cautio.
a her testis posset obtinē de iniqtate
uiꝝ cuius ꝯ in foro conscie non ꝯ
ꝯ tunc qui creditor erat in arta uerita
te Nam qui ē indigens debitor et
creditor ita sufficienter q fm dīm tem
pus et subuenire debitori no tenet
statim restituere fm statū de quo lati
us i tra restitutionis deo debite dicē. b

Absolutus hō. quo ad multa
tionē pot quis absolui sub
tradictione puta si satisfe
cerit q2 taliter absolutꝰ no
erit simpliciter absolutus fm W. ex de
pe. iniꝝ. actꝝ li. vi. a Con. all. b
In absolone a maiori excommunicatione q̄tu
q2 observanda sunt ꝑ̄ii ut excommunicatus
uiuet primo facere mandatꝰ ecclie ex de
sen. excō. ex tenoꝝ. ꝯ hoc uiuentem
non ē de subita absolone ex. de se.
excō. cū dasidebes vii et si amittā
tuꝝ qd' faciet non det non ff hō iniuꝝ
tenet absolō ꝓpter de pueris an mā
te debeat audito epō relinquitur a
de iii ſñ. con. li. iii. ti. xxxiii. q. c.
iiii. Sz hoc unde intelligendū de
puberibus alē secus xxii. q. v. pueri
vbi dicitur pueri ante xiiiiōs annos
non confantur iurare licet aliqui dix
erint q h' dicꝰ de iurato testꝰ ꝯ cre
textus loquitur indistincte Vnde uer
ius distinguē debemus de deci. ad
audiam b Mulieres aut indubitater
iurare debent Ziii ut si excommunicatus
ꝓpter notoria in aliq offensam no ab
solueretur nisi ꝓmus sufficiens emenda
prestetur ꝓpter occulta uero offensa ꝑ
ꝓpter grauia sufficit iuratoria cautio
in nulla expensa ꝓmittur ꝯ ubi ex

pense petuntur uel satisfactio dap
ni tenend' ē qꝰ dicti ē sup absolꝰ
imꝰ ff. ii. et iii. Ziii ē ut absoluat
p eum qui tulit sententiā uel cui
sup precem aut alii cui quisit cum
pō oōne et verberibus et postea
submigatur Absolue te a tali excom
tione ex de sen. excō. a nobis ij. Qui
ut postmodū excommunicator faciat illi mā
data iusta et rōnabilia al' posset ap
pellari ex de part c. fi. et de ap
pel. ut debitus a dicti c. fi. pazuꝰ
facit b de hoc inde j. in sen ff. Et
secundū q in pdictis non intelligit
absoluens ꝓcipare illicite cum ex
communicato ꝯ patriis licite et in hiis
que ad salutē aiē ꝓtinet et sic mul
ta simaꝝ tenuit ex. de sen. excō. ex
voluntate In excommunicatione uero mo
di exprimet excommunicatus ꝓpō sacerdoti
causam et sic se faciat absolui spaliter
ab hac Et intellige ꝑpōs sacerdos ꝓpō
rium uel uxoratus uel ille qui de
licentia capi ē electus uer recepit
iuratoria cautio ut ex de sen. excō.
inter ciuta fi. a de absolone a maio
ri excommunicatione latius dic in ſñ. cō.
li. iii. ti. xxxiii. q. c. iii. Et de hac
et etiam de absolone a pena late po
ſñ in quadriga litterali li. i. ti. ix. ff.
ix. et x. Et etiam in iteriorgatorio
ideo hic transeo. b

Que aut mandata fieri debent ab
soluto qui iuramit dīm q si cōtra ex
communicatus a cautione In iungendi est
principalit q ꝯ illi cautione iuuqua
veniat ut intendatur q iuuquaꝰ ire
dat et ꝓcessor edicti q non ꝓcu
ret et filia xxiii. q. ultima pessima a
ayduus ex de sen. excō. ex tenore b
Aliqui requiritur cautio q de cetero
talia non faciat ex de sen. excō. ff
nem a Vbi hoc scribitur in statuta
rijs ꝓra libertatem ecclie b Sili
cet iam qui hiis impedimentis absoluit
ab eo qui alias non posset In iungen
di ē ut quā cito potit se ꝓsentet vid
sup absolo ex ff. i. Sz si apparuerit
sua nullū mandatū fuit absoluto ex
de sua excō. facto. a Con. all. b

Definitus hoc modo absolutus si
ē sepultus in cimiterio non exhuma
bitur si alibi exhumabitur et corpus
uel sepulchrū uerborabitur ut fit ex
uius ut nō ex de sen excō. a nobis
ij. a Silz in ghla et intelligit hoc
qui in definito apparuerunt signa
ghtionis et pnie et ut i ſñ. cō. li. iii
ti. xxxiii. q. c. xxi b Et ad quid ꝯ
talis absolo inde supra absolo 1. ff. fi.

Absolutio vt̄o si a pr̄o fo
ma absolōis in sacr̄amēto
pn̄ie fm alē. et tho. in 3ª
pte q. lxxxiii. est Ego ab
soluo te a Exp̄ssiꝰ illic a quibus
fit absolō aliās absolō sup̄ mich̄lo fu
dazetur b Sz p̄mittitur ozō miseza
tui tui ꝛc̄ ne forte effectus sac̄mēti
impedatur ex pte penitētis Ite posse
a quibusdā apponitur i nōie patris
ꝛc̄ ut exp̄ssius habet̄ q̄ sacerdos nō ḡp̄a
aūcte absolut sz q̄ ministez Et hoc ze
linquit̄ arbitrio sacerdotis Nec etiam
requiritur mipō manus q̄ hoc sac̄mē
tum non ordinatur ad consequēdam
aliq̄am excellētiaz ḡr̄ie sz ad remissiōz
p̄ctōrum quāgis q̄ueret̄ cruc̄ fig̃ius
quia p̄ sanguinē crucis xp̄i remittit̄
pcā et tñ non ē de necēsitate sacramē
ti De materia absolōis pctoz hui⁹
pluia ſ. Confessor. et confessio p tō
a de hac forma absolōis lacius dicī
t sup̄ absolutio vt̄o ſ. i. ad finē b

Acceptilatio. Acceptilat⁹ est
quedā imaginaria solutio
ut̄ i strut̄ quibus mo. tol.
obli. ſ. i. Et hoc fieri ho
modo interrogat debitor creditorem
Acceptū hēs Et ille dicit acceptū hēo
Et sic debitor liberat̄ ff. e. ti. l. an
Tutilius ſ. acceptū a Ubi dicitur q̄ ac
ceptilatiōe non tollitur nisi obligati
o verboꝝ forma aut ponitur i dicto
ſ. i. sic dz ego tibi p̄mitto habes me
acceptū Et respondet creditor habe
o acceptum q̄ tibi b

Accepto p̄sonaꝝ p̄cm ac
ceptatione p̄sonaꝝ cōmit
titur hm tho. 2ª 2ᵉ q. lxxx
quitur aliquid confertur
alicui non licito respōi ad ꝛam ſ. vtūi
sit dignus vnde solet quezi vtrum
pecc̄et ep̄us dando b̄ficium bono si p
ter mittat meliorē R̄ hm tho. In
quoꝝ contingit aliquē ee meliorem
simpliciter qui tñ non ē melior q̄ntū
ad hoc q̄ p̄sentatur in ecc̄ia Ep̄us at
non tenetur dare meliori simplicit sed
meliori q̄ntum ad hoc vñ si p̄ferat vnū
alteri p̄ ꝛam que p̄tinet ad honorē dei
et ad vtilitatē ecc̄lie iste ē melior Si
aut ea p̄ferendi ad hoc non p̄tineat
ecclt accepto p̄sonaꝝ q̄ tanto ē ḡuior
quanto in rebus diuinis grauit̄ Idem
tho. 2ª 2ᵉ q. lxiii a Idem nō in ſ.
com. li. iii. di. xxxviii q. ct xxxvi b

Dtūi pecc̄et ep̄us dando b̄ficium
consanguineo R̄ hm tho. in quoꝝ si
cōsanguineꝰ sit eq̄ idoneus p̄fert ep̄us
eū p̄ferre nisi forte ex hoc scandalū
oriatur vel aliq̄ ex illis malis ex illis acci
piant ut q̄ p̄babilit timetur q̄ alii
p̄lati ex hoc exē indicantur ad dan
dum b̄ficia sua cōsanguineis ecia
minus dignis alias in hoc ratio licet
satisfacere naturali amori q̄ ḡtuis
cariti non ē Si vero consanguineus
sit minus idoneus non det ei p̄ferre
postposito meliori duplex zoc p̄o q̄
infidelitē agit dispēsator qui negotiū
dñi ḡre non sibi melioratē ei p̄fert
2o q̄ hoc inde⁹ ad acceptationē p̄so
narū p̄tinē condicio eius cōsanguinei
tatis non ē q̄dicio p̄tinens ad cura
ecclie que non obtinetur iure consa
guinei sz diuino munē Est aut q̄di
cio faciens ad negotiū dispēsationis
p̄mmonalis beneficii vñ si ex hmōi
ep̄us p̄sumat suo q̄sanguineo minus
idoneo non ē acceptatio p̄sonaꝝ Con
ra tho. 2ª 2ᵉ q. lxiii a Idem ecia nōt
i ſu. co. li. iii. ti. xxxviii q. ct xxxvii b

Accidia Accidia quid ē R̄ hm
tho. 2ª 2ᵉ q. xxxv. Accidia
hm damasc̄num tristicia aḡ
gratiās animi hoīs ut mich
il ei agere libeat Et ideo accidia i
portat q̄dā tedium agendi Hugonis
aut tristicia q̄nq̄ ē mala hm se q̄nq̄
vero hm effectum hm se si ē de eo
q̄d ē vere bonū licet sit apparens mali
sicut tristicia que ē de spūali bono Si
vero ē de malo p̄t ee mala hm ef
fectū .ſ. si sic homo affligat ut ei to
taliter a bono op̄e retrahat et sic ē
p̄cm non tamen semp mortale naz
si michaē p̄cti sit in sola sensualita
te et nō p̄uenat usq; ad consensum
rationis tunc ḡre imp̄fectionis actus ē
p̄cm veniale ē2m vero p̄tingit ad
zoem qui consentit in homōationem
et detestationē boni diuini ratione q̄
spūm p̄cedente ē p̄cm mortale a Hoc
intelligit qui hoc tristicia ē q̄ ea q̄ st
p̄cepti seu necessitate salutis ut i ſu
com. li. iii. ti. xxxiii q. ct xvi b

Accommodatio vide ſ. commodatū b

Accusare Accusatio vt̄a ho
teneatur accusare R̄ hm tho
ijª ijæ q. lxviii Si crimen
sit tale q̄ necessitat in detrimē
tum rei pu. tenetur ho ad accusati
onē dummodo possit sufficienter p̄bāre
p̄cm rei p̄cm alioq; vergit i multitu
dinis correptelam coz̄palem fame spiri
tum Si aut non sit tale q̄ i multitu
dinē redundet nec etiam si sufficienter
probatione habē non possit non tenet
ad accusand̄ q̄ nulla tenetur ad id q̄
debito nō p̄fitē non p̄t a Nec ob

stat ꝓdictis si reuelet̃ secret̃ qz
hoc sit ꝑ rõe bonũ qđ semꝑ ꝓfeꝛẽđ
ẽ ꝓbato et ideo ꝯ bonũ rõe nullum
secret̃ licet scripẽ nec tñ ẽ ōno
secret̃ qđ ꝑ sufficientes testes ꝓt
probari ꝑm tho. ubi sup̃ et ꝑ sum.
confes. li. ii. ti. v. q. cxc b

¶ Quo aut fieri deat accusatio Scien
ꝓ. q deat fieri ꝑ scripta ii. q. vlt̃ qu
ti. mic Sz hoc non ẽ semꝑ necessariũ
puta ꝑ lem. ti. mic ff. de accu. l. lema
Dile. etiam ꝛ notaꝛis qz ꝛ hmõdi nec
accusator requirit̃ exꝑ de accu. cuidã
sencie ꝛ non notaꝛijs etiam si manifes
te sint xi. q. iii. coꝛ ¶ Notaꝛii dicũ
qđ patet ꝑ sciam nel confessionẽ fac
tam ꝛ tuꝛe aut ꝑ euidentiam rei que
tergiuersatione aliqua relari nõ possit
exꝑ de calu. cle. et mulie. c. fi. ibam
festa aut dici ꝓsit que ali. liquet b
Item deꝛ accusatio fieri cũ inscriptione
ꝛ. q accusatoꝛ dz se ad pena talionis
obligare ut ii. q. vlt̃. quisq; et q. iii.
calumniatoꝛ et c. qui non probauerit
excipiuntur quidam casus ut ꝛ hem
cimic Item cimic apostasie. Ite cũ
maritus accusat uxoꝛẽ de adulterio
et ꝑ filiabus Sz secundũ q et si accu
sator non inscribat ex ria tñ accusa
tionis hmõdi pena talionis venit
c. de accu. l. vlt̃. Ite accusatio debet
exprimi hma uoce et ꝓtic accusato ii. q.
vlt̃ ꝓto scripta ¶ Con. ꝓdict̃ alb. et
idem notatur ꝛ sic. con. li. ii. ti. vi. q. c. lxx
xviii b

¶ Si accusatoꝛ accepit pecuniã ab ac
cusandi uel non accusandi cimic con
fessionis quisit et tenetur ad resti
tutionẽ sicut habetur j. concussio

¶ Accusatio redditur vitiosa explicitez
ut habetur ii. q. iii. ꝑ totũ Et tho.
tradidit 2a 2e q. lxviii dicẽs accusa
toꝛ seu calumniatoꝛ .s. falsa cimia ꝑ
ponendo aut piaricatoꝛ .s. adhibendo
fraude ꝑ accusatiõe et admirando
aduisam ꝓtem cimia nec fraudule
tez abstendendo de quibus accusauit
colludens cum reo ꝓbac ꝓbationes
dissimulando et falsas accusationes
admittendo/aut accusatoꝛ tergiuersa
.s. totali. ab accusatiõe desistendo et
hoc cum fit inordinate Contingit
eni aliqn desistere ordinate dupliciter
Uno mo si ꝑ ipm accusationẽ ꝓfessus
confitendo fassum ee id de quo accu
sabat Alio mo si ꝓcurator ad quẽ ptz
net cura boni cõis accusationẽ abole
uerit ¶ Idem ꝑ ꝑm. con. li. ii. ti. v. q.
c. xci b Accusatio ꝙ mitiom vide ꝙ.
mitimonii vi. et mitimonii viii

¶ Accusatus ẽ falso acusa
tus possit accusanti ꝑmitti
Quitte ꝛ ꝑm tho. 2a 2e q.
lxviii falso accusans ꝙa
liter facit ꝛ mitiam accusa
to Et ro si ipe accusatus ꝑmotꝰ fuit
ꝓpt ꝛmitiam suam remittere maxime
si ille nõ calumpnose accusauit ꝙz ex ai
lenitate Sꝛ uero accusatoꝛ ab accusa
tiõe desistat ꝑ aliqua callusionẽ cum
admisatio tuc facit ꝛ mitiã ꝛci pue Et
hoc non pot accusatus ei remittere
ꝙz hoc ad ꝓcipe ꝑtinet q. cuia rei pu.
cherit ¶ Idem nõ ꝑm sũ. con. li. ii ti. v.
q. cxcvii. ꝙz hec ꝓcipe det sine mista
ra remittere nam interest rei pub. ne
crimia remaneant ꝛ punita ff. ad l. ar
quil. l. ita vulnez atus et exꝑ de sen.
extra. ut fame et q. facilitas veniem
tribuit delinquẽdi xxiii q. iii.
et ibidem b

¶ Otiũ accusatus peccat mortaliter me
tiendo ueritatem in iudicio ꝛ ꝑm tho.
ubi s. ¶ Nino q. lxix. a. 2. b Accu
satus tenetur iudici ueritatẽ exponẽ
qua ab eo ꝑm formã iuris exigit Et ro
si confiteri noluit uel si mendacium
negauit mortaliter peccat Si uero in
dex exquirat qđ non pot ꝑm ordinẽ
iuris non tenetur ei accusatus respondere
ꝙz pot ꝙ appellationẽ uel aliq licite
subterfugere medatiũ tñ dicẽ non ꝙz
¶ Idem in sum. con. li. ii. ti. v. q. c xc
iii. assignando ꝑm tho. ꝓdict̃ rationez
q quicq; facit ꝙ debitũ iustitie mor
taliter peccat b

¶ Non licet accusato calumpniose defe
dere se ꝑm tho. ubi s. ¶ s. d. q. lxix b
ꝛa ni ra cimali mitiamur de calump
nia prestandum ẽ exꝑ de mitiz ra ꝑ
hentes Et quđ accusato licet se defen
dere vitatem occultando quia confiteri
non tenetur Et hoc ꝙ alicq quieten
tem modũ ꝓcura q non respondeat hoc ei
non ẽ calumpniose se defendẽ ꝙz ꝓden
tez euadere non aut licet ei falsũ
dicẽ nec ecia vitatem illa tacẽ quia
confiteri tenetur nec ecia alicq fraus
dẽ uel dolũ adhibẽ qz fraus et dolus
vitiũ mendatij ꝭnit et hoc ẽ calumpniose
defendẽ ¶ Idem ꝛ sũ. con. li. ii ti. v.
q. cxciii. vbi ecia dicitur q tuc index
requirit ueritatẽ ꝑm ordinẽ nec ei
ꝓdest ꝭfamia sup aliquo crimine ꝓ
apparuerit aliqua ꝙbatio semiplena b
¶ An licet accusato appellare ꝛ ꝙz tho.
2a 2e q. lxix. qñ appellatio fit ex cõfi
dentia iuste rãe qz valet accusatus ꝭ
iuste a iudice gravatus licet appellare se
cus si quis appellet ra affectionis more me

a iudicia uel exprii ꝓcepit

ronf̄ eñ usta sua p̄fessatiz Idem
ii. q. vi. quicūq;

¶ Nu licet accusato et ad mortē ḡdēpna
to se defendere uel fugere Rñdm tho.
ubi sup̄ si dāpnatus fuit iuste non
licet ei se defendere sz potius ḡpe
tit iudicī resistentē impugnare Si
uero iniuste talē iudicē simile ē vio
lentie latronū Et ideo in tali casu lz
resistere p̄cipiens malis nisi forte
p̄ scandalū vitandū cum ex hoc aliq̄
ñs turbatio timet̄ur Accusato aut
cuicūq; fugere licet quia et si nō lia
at resistere non tñ tenet̄ur facē illd
vnde mortē sequat̄ur s. manē in loco
vñ ducat̄ur ad mortē a Sicut etiā
si alicui sit dāpnatus q̄ fame moriat
non peccat si cibū accipiat sibi iniusta
tum sumat qz non sumē eū se ip̄m
occidere hñ tho. ibidem ut i ſñ. con.
li. ii. ti. v. q. cxcvi. b

¶ Vltrō q̄rit̄ ē q̄ de quibus crimibus
absolutus ē accusatus non det accusa
tio replicari eñ de accu. de hys xxxvi.
q. iii. si illic / de uxā aūt accusatoie
etiam q̄ iniquū q̄. iniquū in. et iniu.
vii. p̄ totum

Adiuzatio p̄tēū licet adiuza
re Rñ hñ tho. 2a 2æ q. xc.
Si aliqs p̄ iuocationē dñi
nois uel p̄ mōnionē cuiusq;
rei sacre alicui hoīm non sibi subito
aduzando intendat necessitatē agēdi
aliquid ip̄onē sicut ip̄onit sibi ip̄i iuza
do talis aduzatio illicita ē qz usurpat
in aliū p̄tatem q̄ non habet sicut
princeps sacdotū p̄supp̄sit dñm nrm ih̄m
xp̄m aduzare ch̄s xxvi. Tamē
p̄ aliqua necessitate suprozet tali q̄ri
aduzatio p̄mit niferiozes astringere
Si uero quis intendat solūm p̄ reuerēti
am dñi nois uel alicui rei sacre
aliquid ab alio obtinē absq; imponē
necessitat̄ talis aduratio licita ē ref
pm quozuz demones aūt possiunt ad
uzando p̄ virtutē dñi nois tamq̄
timidos expellē nec nobis nocebit ip̄i
tualiter uel corpalit̄ sm potestatē nob
datā a xp̄o luc. x. Ecce dedi vobis
potestatem calcandi sup̄ serp̄entes et scor
pios et sup̄ oēm virtutē inimici et nihil
uobis nocebit non tñ licitū ē eos ad
uzare ad aliq̄d ab eis addiscendū uel
etiam ab eis obtinendū qz hoc p̄tinz
ad aliquā societatē cū eis habendā nisi
forte ex speciali instinctu uel reuelatione
diuina aliq̄ sic ad aliqē effectus de mo
nū ope utilitatiz sicut legit̄ de beto
tacobo qui p̄ demonē ferit hermogi
nem ad se adduci

¶ Aduzando uero ad irrōnabilē creaturā
p̄ntelli dic̄ unū ut aduzatio ad
inatum ad ipam creaturā irrōnabilem
hm se Et sic vanū est ipam aduzare
Aliq̄s ut iferatur ad eū a q̄ ipa cre
atura agitur et mouetur Et sic dic̄
aduzatio creaturā irrōnal̄ unū quod
mō p̄ modū depcationis q̄d p̄tinet ad
os qui domina inuocatione inuocata ferut
Aliq̄ mō p̄ modū q̄uisionis aduisus da
bolū qui i nocumentū nrm ultimiz
rōnabilibus creaturis Et talis ē mod⁹
aduzandi in exorcismis p̄ quos dēmo
nes p̄cipue excludit̄ur Hñc ih̄c medijs
licet sz hic aduzare q̄ p̄ hoc demon
impleretur auxiliū non licet a Idem
in ſñ. con. li. iii. ti. xxxviii. q. et. xlvi
cum duabus ſe. b

Adoptio uel Arrogatio Adop
tio ē exercē p̄sone in filiū
uel nepotem uel deinceps
assumptio ālīma s. qz per
adoptionē qui filius non ē pro filio
habet̄ur R hec diffinio fuit Raym. tho.
pe. et al. ut i ſñ. con. li. iii. ti. viii.
q. ii. b Cuius due sunt spēs una dic̄
arrogat̄s Et ē qui ille qui nō habet
patrem seu ē qui emancipatus ē tunc
tie et hz sil' fieri aūcte p̄mittit
Alia uero spēs rei nois s. adoptio iii
cipatus qui adoptat̄ qui ē in p̄tate
patris nec transiit in p̄tatem adoptan
tis Et hec fit imp̄io imperatoie ff. co.
l. ii et l. si pater a In hiis legibus
inl dicitur q̄ adoptatus non transeat
in p̄tatem sz dic̄t C. eo. l. penult. Et
debuatur et tūc̄ successio ab intesta
to in hēditate adoptantis ut ibi op
pezatur etiā hec adoptio impedime
tum matrimonii eū de cognia le. c. una.
Et nulla alia cui vī effectus inse
forte quis detur in adoptionez alio ul'
q̄uis matris seu patris quasi filius
e emancipatus d. l. p̄tea tunc
transit in plenā potestatē adoptātis
vt ibi b Et si quis in domo p̄ se ul'
etiam rez aliquibz aliquē recepit
in filiū uel i filiā nulla ē adoptio
C. de p̄oba. l. non nudis

¶ Adoptare p̄t pat̄familias qui sui iur
ē ut qui etiāz p̄t q̄m si no p̄t ge
nerare si hoc ē p̄ aliq̄d impedimētū
tale non potit adoptare sexus si est
p̄ impedimētum accidentale ut spado
sine gladio castratus ff. eo. l. ii. a In
hac lege dicit̄ de impedito accidentali
tantū. s. q̄ spado p̄t adoptare Sed
de nāli dic̄t ff. eo. l. adoptio b Ita
non p̄t adoptare minor annis xv. nisi
iusta ca intercedente ff eo. l. si pater

ſ ultio a Terna magſ libez02 pcreā
tionē in ē fit aut iuſta ca azrogan
ut ſi quēcūq; filiū pſonā velit adop
tare i azrogare ut ex p̄cedentibus pz
Ite non debet quis plures pſonas
azrogare niſi ex iuſta cā ſz ner libez
tium alienū deū ſ ult. hi quo nō dz
niſi de azrogatione Ideo vi. q. iiior
lx. anis poſſit adoptare et ſi non az
rogaz ut in ſu. con li. iii. ti. viii q. v.
b Mulier adoptare non pōt niſi
ex reſcripto p̄ncipis in ſolatiū libēō
rum amiſſoz in Xbello C. co. l. mulie
rem a Idem po. in ſu. con d q. v. fz ī
d. l. iuſtiere et in mzibz nil dz de bello
b Adoptari aut pōt quis tā maſculq
quā fēla dūmodo ſit i tu minor pre
adoptante q filius eius nāls ēe poſſz
ff. co. adopto Adoptatur aut pne et
voluntazius tui ff. eo. neq; q̄nis a Id
in ſum. confeſ. co. ti. q. vi. b

¶ Effectus adoptionis ē q adoptatus
ꝓ ꝑia ut filius adoptantis habeatur
a ſalvo qd dictū ē ſupꝰ de ſubſtitu
adoptato b Ita etiā ut ab intestato
ſuccedat C. co. l. pl. Ite q ſi ſit az
rogatus tunc filii eius et nepotes
ſi quos hr tūſemit in pfatem azroga
tis ſeruꝰ ſi ſit ſolū adoptatus ut pi
l. ſ. dem ē a facit ff. eo. ſi pater b
Item q azrogator tenet relinq̄re az
rogato quartā p̄ē bonoz oiuz q hr
et hor ſine in teſto ſine uelit eum
emancipare ſz adoptator nichil nich
il tenetur relinq̄re adoptato niſi uelit
C. co. l. ii. et ij. a lex i. nichil facit ſz
l. ii. et l. pl. b Ide tha. in q. di.
xlii eius aut adopto Impediat mi
nom Vide ī. Impedimentū vn

Adulatio vtiū ſit pcm
ꝛ ſm tho. 2a 2e q. cxv.
Si aliq̄s uoles ad delecta
tionē loqui alii excedat
modū in delectando peccat Et ſiqd
hoc facit ſola intentione delectandi no
cat placēdi ſm pcm Si aut hoc
faciat intentione alicuius lucri ꝙſequēdi
ꝙ cantus blanditoz uel adultoz gitez
tū nomē adulationis ſolet attribui
omnibus qui ſupꝰ debitū modū vtiz
tis uolut aliqs verbis uel factis de
lectaz et ſic ē pcm Potuit aut
ad adulationē laudare aliquē i qui
bus non ē laudandus qua forte ſut
mala uel non certa ſine non eta
bona aut etiā ſi timeat poſſit q ad
huanē gloriā laudatiue p̄ſentare
Si quis vero laudare uelit q̄ bona
puta ut aliquē conſoletur ne tri
bulationibus deficiat uel ut in bono
p̄ficiat alios debitis circūſtantijs ſa
uatis p̄mittat hoc ad virtutē a
Idem in ſu. con li. iii. ti. xxxiii. q. cc.
lviii b

¶ Otiū adulatio ſit pcm moꝛle ꝛ ſz
tho. ubi ſupra Adulatio pot ee pec
catū moꝛle tripl. ꝓ 2o ex materie ſit
cum laudat aliq̄s pcm alicuius hoc
cum ꝑtingit dilectionē dei contra cuꝰ
iuſticiā ho loquitur et dilectionem
pximi q̄ in pcto fouet vii ē pcm moꝛ
le 2o ex 2o ex intentione puta cū
aliquis adulatur alicui ad hoc ut finē
dilectet ei nocet tm ꝑſonaliter uel
ſpualiter et hoc ē cētra pcm moꝛ
le 3o ex 3o ꝓ actionē ſicut cum laus
adulatoriꝰ fit alii occaſio peccandi
etiam ꝑtz adulatoriꝰ attentionē et
tunc conſiderandū eſt vtz occaſio data
ſit uel accepta uel qualis 2umo ſcd
ex hoc ſ. venialis uel mortalis et ſm
hoc iudicandū eſt Si aut aliquis ex
ſola audacia delectandi uel ad cō
tandū aliq̄d malū uel conſequendū
ad uerba alicui adulatus fuerit tūc
ē contra caritatē uer ē mortale ſz
uenale a Id i ſu. co. ti. q. cc. lxi b

¶ Utrū peccet adulator ſeu alius volen
do placē hoībus ꝛ ſm tho. ubi ē.
uelle placere ꝓ caritate mittendā ut
eis ſpualia quis proficē poſſit lauda
bile ē 1. cor. x. ꝓ alia dicūt placeo
ſz ꝓ mercedē gloriā uel ꝓ lucrū ul
cetera in mal. cet pcm ſm illud ꝓb
deus diſſipauit oſſa eoꝝ q̄ hoībus
placet et ecl. 1. ſi ad hoc hoībus pla
ceē xpi ſeruus non eem a Id i ſu
con. co. ti. q. cc. lx. b

¶ Vtz dare adulatoribus ſit pcm moꝛ
tale ꝛ ſm tho. 2a 2e q. c. lxviii nō
niſi aliter appetitus minus vane glo
rie hoc cauſet ſicut herodes delecta
batur q̄n laudes ſibi dabantur non
homi ſz dei uel niſi intendat ut ei
ꝓdeſt illam adulationē de qua dict
in ꝓb laudatur pecoz in deſideriis
aie ſue Et ysa ꝓphe melius qui bñi
te dicūt ēe hoc cū adulatio ſine
ē Et tales laudatores coercent eis i
ſine a Id in ſu con li. iii. ti. v. q. xxij b

Adulterium Adulterium ē alie
ni thori violatio xxxii q.
v. tōt mechabeis

Quid faciet mulier que
de adulterio ſuſcepit filiū uel ſuppoſu
it ſibi alienū patri Et ita qui non
ē filius ſuſcepit expenſas ab eo qui
putabat ee pater Et ē cauſa q illi
qui eent al' hēdes eius non ſuccedūt
ꝛ ſm Ray. mulier in q̄nā xenelet

velet sacerdoti ꝓpto vel epō seu vīs
Et tunc ꝑdicti inquisitores diligentius
et caute de conditionibus spūs vel
suppōsiti et si inuenerint q̄ sit homo
spiritualis et timens deū tunc coram
muliere si viderint expedire recepto
prius sacrato ab ipa q̄ non calūpnose
procedat et ab illo etiā q̄ secretum
teneat poterunt revelare sibi et eo
solere q̄ suspiciatur religione vel
transferat se ad longinqua ita q̄ mīl
recipiat de bonis putatiui patris Et
addit hic vel q̄ ipa mulier potest
revelare marito si non timet periculū
sicut sunt aliqui viri qui sustinent
fornicēs adulteriū uxoris ꝑ aliqui for
te qui consentiunt qui non ꝓsit ꝑ
ob hoc filios et hugōi In tali casu
tute potest revelare mulier marito Et
si acceptet absoluta ē mulier A nisi
ꝑ coactū qui michi lomg̃ ante mercat
in dapino sicut possunt ee filij vel
ꝑ potestatē legime vel etiā quicūq
alij quo ad tota hereditate qui talis
filius erat ex adultio seu incestu q̄
penitus excluditur a successione C.
de incest. nupt. aūt ex q̄ plexu. et de
nāl̄ibus aūt liceat ita ut almi
ta etiam eis negentur ex subna
patente dicta aūt ex q̄ plexu et ex
qui filij sunt legitimi ꝑ venerabilem
ad fi. Sed de equitate canonica ali
menta concedunt ex eo q̄ dixit
t mat cum habēt et ibi glo b Si nō
illi spōso vel suppōsito non potest
revelari sine ꝑiculo vel etiā si post
renūciationē non vult accedere ad filio
tunc t negatur mulieri q̄ de rebus
si quas habet vel in futurū hēre po
terit satisfaciat viro nō. posse do
lens de ꝑcto et etiā de eo q̄ non
potuit satisfacere Et talis satisfacti
o fiat ꝑ aliū secrete et caute non re
velando ipi uiro psonam uxoris
ita erit in bono statu ar. xxii. q. v.
hoc inde et ex de pen. officii de
hosti. Et tenetur mulier satisfacere
viro de cōsumptis ab isto filio de here
ditate aūt tenetur hēdibus viri ab
testato vel heredibus scptis vel qui
bus verisimiliter credit q̄ reliquisset
et si hoc nescitis dentur pauperibus
Item dicit Imo. q̄ si mulier nō hēret
q̄ restituat et habet ꝓbōnes ꝑ q̄s
dicti successores revelarentur A dap
no q̄ huic dīt eas adducē nisi ēnt
malum esset q̄ctiā ꝑ tunc nō Et
facē q̄ nunq̄ malū ē dāpnū vere
q̄ ꝑiculū alterius et corporis Si vero
non habet ꝓbōnes sileat 2ª q. vij.

plezum q̄ hoc Ray. hosti et Imo. a
ide in fi. con. li. ii. ti. v. q. xxiii b
Sz nunquid dictus filius teneat
dere uxori ꝑ hoc W. nō tenetur
credē uxori sibi q̄ possit ee mule
re fallaci Et si fama consurgat non
credit excusatus ē tam de ꝑceptis
quā de ꝑcipiendis Si vero honestus
fere et alie circūstantie faciūt eidem
ꝓbabile de hoc oppōs sine consciam
et imit tutore via eligere michi
videtur ꝓprie de ꝑceptis aūt et
ꝓspectis quā diu bonam fidē habuit
Ray. dat consiliū ut restituat vel
q̄ponat fr tui talis ut dicit nō est
cognoscendus q̄ possessor erat bone
fidei C. de rei. ven. rectū hosti q̄
et vi. et W. dicunt q̄ nō teneatur
de q̄sumptis q̄ diu fuit bone fidei
a ide in fi. con. dcm q. xxiii. ubi
etiam dicitur. hoc hosti. q̄ mulier
tenetur restituere ista q̄sumpta ꝑ
filiū ꝓtinus b
Sz nunquid mulier possit filios de
adulterio susceptos sibi heredes ins
tituere certe sic quia q̄libet pot sibi
heredem instituere cum qui nō ꝓhi
betur de se natū semp̄ intima pars
liberis fuit de quo vide j. intima ꝑ
totū a intelligite hoc nisi consuetu
do regionis reꝓbaret hoc et in simi. con. li. ii. ti. v. q. xxvi.
patet aūt non pot hugōi filios in
stitue ut supra f. i. in addi. i. b
Dic hic intima filios si velit ite
uxore aliam ducat scienter ꝓpedimē
tum a Si vero ipsam hēret ignoza
tie cum intima foret proles ex q̄ fi
sunt legitimi c. ꝓlat b Et ex ea filios
hēat nunquid tales filij adulterini ꝓfi
succedē ꝓfi an teneantur redde filiis
ꝑmi nutrio. iii. fr hoc W. restituere
tenetur totam hereditate filiis ꝑmi
moriō cum fructibus male fide con
sumptis quatenus ea oporteat eos ege
uel ꝑ mendicare de hoc ē. absolo iii.
ad fi. b ausi bona fide completa sit in
tima q̄scriptio maxime si etiam post in
tima q̄pleta ꝓscriptione retinet bona
fidem tunc cum non teneatur a ad
in fi. con. eo. ti. q. xxv. b de accusa
tione adulterii et quo adultera pos
sit dimitti hoc j. nutrio viii. ꝑ totū
Quo etiā adulterio impediat nutrio
hoc j. impedimentum viij. f. ii. Et
vltimo licet uxore adultera occidere
unde f. ulti

Diocesanus Ordinarius ee nō
ꝑt imo expresse ꝓhibetur
ꝓprio quidē sit hereticus vl

excoicatus uel pagatus viii q i. cx de hēticis excoicamus i et de pe di i. Nemo uel in foro vbi crimē habet q̄ perrat iudex et punizi det qui scienter admittit tales Item si sit monachus uel religiosus tales cū permisit adire mundo nisi p̄o monasterio de mādato plati xvi q i. a nobis cx. de postu. ex p̄te Item p̄hibetur si sit clericus in sacris ordinibus cōstitutus uel cra in inferioribus dū tñ sit beneficiatus talibus cū p̄hibita ē aduocatio coꝝ iudice seculari nisi in ꝑa causa uel p̄o ecc̄ia sua uel p̄o miserie et miserabilibus ꝑsonis cx de postu. clici. et c. q sacer dotes Sed an coꝝ iudice ecclīastico possit fārī videt q sic. az. in dicto c. clici Excepte capis et cra sacerdotibus quibus videtur simplicit̄ interdictū nisi ut dicti ē in cra ꝑticia uel ecclie uel p̄o miserie aut miserabilibus ꝑsonis viii. q. v. denq̄ lxxxviii. di. p. platū Et expressius in illa decretali ei sacerdotib et intellige dūmodo p̄dictis talibus diuinū officiū impediatur az di. xci. dicens Et nō q quicūq̄ ē beneficiatus in aliqua ecclia et p̄stat q ecclie p̄cipue p̄cinū aduocationis uel p̄o curatione q eam det illo beneficio exspoliari ut in p̄dicto c. cum sacerdotis a hoc c. loquit de clico. sz bñ intelligo ibi idē ē ecclam si sit laicus in ecclia beneficiatus ut beneficio illo priuetur ut i sū. con li. ii. ti v. q. clvii. b Item nō dat quis cē iudex uel assessor i cā illa in qua vult cē aduocatus q duo officia in eadem cā p̄hibentur exercere iii. q. iii. c. i. et ii Sunt et alie ꝑsone ab aduocatione ꝑ canones p̄hibite ut sūt due a s. qui pecunie nil audit ff. de postu. l. i. b minores cetus a vtroq̄ oculo priuatus dr̄ l. i. b furiosus ipse bene usq̄ ad xviii. annū senatu motus a de remoto a senatu nulla iudicii fieri mētio nec in allatis ff. porta ne in dicta l. i. vbi p̄dēm originaliter pōtificem nec in sū. con. in d. q. clvii. ubi eadē nōtantur b Dicunt femina et vir passim nudi brea s. q̄ nam a nisi violent fuisset passim d. l. i. b Item dapnatus capitali crimine uel etiā ma publ iudicij Item qui opus suum locauit ut pugnaret in arena cū bestia hoc dic. iii. q. vii ſ. iii

Notatum clicus beneficiatus i diuisis ecclie possit p̄stare p̄cinū vni q̄ alium ꝛc sm dcz. non videt q possit si tñ cet platus in una ecclia tunc dcz platonis post et idē dicit Imo. a Sez in c. fi. cx. de postu. Vbi

p̄dicta dicit dcz. Sz Imo. in h° dis separāt a dcz. q̄ tenet q clicus et nō platus possit aduocare q̄ alia q cra non separatur nisi ex necessitate q̄ ecclie dicens sacre si p̄o alia cra ubi sibi beneficiū habet b Addens q si narratio offō fundatur p̄t ad silitudi nē tutoz ff. de postu. l. puto. et l. ulti a non dicit ad silitudinē sz dicit vt tutoz uel platus certe exemplando officiū uerū Et idē videt fore in eo q̄d sequit b Item et p̄o p̄oz cra post agere q̄ 243 az. cx de nūz intimatū et c. intelligo a p̄dicta cra nō ſſū. cō. li ii. ti v. q. clxix. b

Notatum iudex teneatur dare aduocatū ꝛ tenet quia ut cib qui hoc non p̄t ꝓpter paupt̄ē uel ꝓpter potentia aduse p̄tis ff. q. p̄o consu. l. nec quidē ſ. fi. Et quo si videt hoc alicui aduocato p̄cipiat et ille sine cā deneget p̄t ꝓ iudice q̄uis moneri ab officio aduocationis c. e. p̄o inde a Que ē ii ti. de postulando b dcr igit obedire si tñ q̄pete sallaciū q̄stituat de q° vide ff. s. vi. et vii. a Idem in sū. con. li. ii. ti v. q. clxx. sz quo ad sallaciū additur sm hosti. q si iudex aduocato sit pauꝑ aduocatus ipse aduocet et a deo expectet remuneratione b Aduocatus qui scienter defendit cauꝑ iniustam absq; dubio ꝑiculum peccat ubi dicit tho. 2a 2e q. lxxi. q̄ illicitū est cooptari aliquem ad malū faciendū siue consulendo siue aduocando sic̄ iniquitates faciendo Re i. dignū sunt mortē non solū qui faciūt ꝛ̄ſ Teneturi etiam ad restitutionē eius dāpni q ex iniusticia ꝑ eius auxiliū alteri ꝓuenit Si aut ignoranter iusta cauꝑ defendat excusatur sm nos quo ignorantia excusat̄ ꝓt Si uero in ꝑcm credit cauꝑ iustam cē et in ꝓcessu apparet no iusta nō det eam ꝓdere ut s. alteri aut ꝓtem inuet uel secreta siue cause alti ꝑdere debet Debet aut cauꝑ desere uel cum cui cauꝑ agit ad redendū iudicē siue ad cōponēd siue adusazii dampno hoc ois tho. a Idem in sū. con. eo. ti. q. clxxi b Pozo in cā quā dñs dubia ē hñ ꝓt aduocatus ꝓcinū sm W

Que ē debitus modus aduocandi ꝛ sm Ray. ut nō p̄sumat falsa iusticia neq; falsos testes seu corruptos neq; mentiatur neq; medicat fallaces leges a quasūq; ꝓbatores neq; q̄at i gra uame alterius ꝑt dilatores non ueritatis Ite q fideliter quatenus iusticia ꝑ mittit cum foueat nichil de contingentibus amittendo iii. q. viii. ſ. si q̄e aut

et ar. exĩ. de test. Intimauit C. de iudi
l. ꝑperandum ꝙ illo procul dubio iu
q. iiii. c. i. et ii. Ista non prorsus l. vo
tis ferenda qz ꝓ hoc impeditur pcessꝰ
v. q. iiii in loco iii q. vii. si quis adeo
A ꝙ. ē et ibi dicitur si quis adeo pro
cax fuerit ut nō roꝛe sꝫ probris putet
se retrahi oportꝫ fuit detrimenti pa
tietur b Ista dicit thom 24 22 q. lxi
ꝙ aduocato defendenti tām iustam
licitū est prudenti occultare ea quib⁹
impedire posset processus eiꝰ nō aut
licet ei uti aliqua falsitate
Quinti aduocatus possit petere sallariū
& hm Ray. por moderatū fuit ab in
cio faciens pactum sū postea finita
cā et attendi debet moderamē salarij
hm quantitatē cause labore aduocatiois
et gsuetē regionis et seruaz honesta
tem aduocatiois iii q. vii. ꝙ aput ui
bem et ar. xii. q. ii. multozā et c.
gressus exĩ de preben. de multa x. ntra
sublimes ẽ di. lxi. nūquid. Con. tho.
24 22 q. lxxi Ad3 caueat aduocatus
ne petat salariū cū grauiu dapno lis
gtatoꝛ iii q. vii. ꝙ accepistis. Ite q cā
inchoata mercedi finita multū faciat pac
tum cum litigatore. que ut ꝑpetuā rete
neat fidem qz possꝫ ē offensio mali
magni iii q. vii. ꝙ preterea nō licet
Nam qui videt caz in periculo confouere
clientulū finire pactum et daze sala
riū ad libitū Ista nunquaz licet aduo
cato pactiꝫ de rebꝰ lite pdita de
cima uel centesima C. de postu. ꝙ
aduocatoꝝ ex hoc si multū pactū rebꝰ
fuit de salario pot aduocatus iplora
re auxiliū iudicis ꝙ gpellat salario
ff. de na. et exoꝛ. cogniti. l. i. ꝙ in hoc
cazisse A Aduertēd' q aduocato ui
salariuꝫ non licet excedere gstitutā
formā ꝙ. censu aureoꝝ hm ll' ff. de na.
et exoꝛ. cogniti. l. i. ꝙ si tui ꝫ hm gꝙ
x thr. xx. uti in su. com. li. ii ti. v. q.
clxxvii. Vbi etiā subdit ita de sallario
hm Ray. et cuius gsilio et hosti. pon
tur ꝫ illa gstitutio gꝙ hodie videt
ꝙ prolixum uꝰ ubi tollunt⁹ omes
pozes gstitutiones postea nō gfiꝛe b
Quinti aduocatus teneat gratis pꝛes
tare pōrum etiā ea pauꝑi Re ꝫ tho.
ut ꝓ. ꝙ. lxxi ꝫ ide ē ds̄m qd' de alijs
opibus unde dicit⁹ nullus cui sufficit o
bus indigentibus opem nec impedē
et ideo sicut aug⁹ dicit ꝓmo de doc
trina xpiana Cum omnibus prodesse
non possis hos potissime cōsulend'
ē qui pro loꝛoꝝ et tpm uel qz libet
rezū oportunitatibus ꝙstrictius tibi
quasi quada sorte uicinitatis dicit aut

pro locoꝝ opportunitatibus qz nō teneꝛ
hō ꝙ mūdum que indigentes quibus
subueniat ꝫ sufficit ꝙ eis qui sibi or
riuit nec quis impedat Addit aut
et tpm quia non teneꝛ homo fuꝛe
ritatis altiꝰ prouidē ꝫ sufficit si
ei in pti ritate subueniat Sub
dit aut uel quazlibz rez ꝙ qz hō sibi
quiet quaꝝliz ritate maxime de
bet tuam ꝛpendere Quibus tame
remuneribus restat vtꝝ aliqē tanta
ritate pacisci ꝙ nō ni ꝓpter ap
pareat quo possit ei alit subueniri
et ni tali cām teneatur ei opꝝ nec
ꝛpendē ꝫ aut appareat quo ei alit
subuenire possit uel ꝙ se uel ꝙ aliam
ꝑsonā magꝝ quārum uel maiorem
facultatem huiusmodi non tenetur ex
necessitate indigēti subuenire ita ꝙ no
fuerendo peccet ꝙuis si subueneꝛit
in tali ritate laudabiliter faciat
Vii aduocatus non teneꝛ semꝑ rac
pauꝑi ꝓcōmii prestare ꝫ solum
grauantibus gdicionibus ꝑdictis
A Ide in su. com. li. ii. ti. v. q. clv
xiii Et intelligo ꝑdicta cum hoc ꝙ
licet possit pauꝑi ꝙ alii subueniri
tame si ei non subueniatur illi subue
niꝛe potest exclusatim. lxxxvi di. pala
Ideo nullatenꝰ det aduocatus qui pot
mittē iustitiam pauꝑi deprie hm
Ray. qui dicit aduocatus ꝓ misera
bilibus ꝑsonis que ꝙ defectū aduocati
que non ꝑsit gdiuere admittit causas
et gꝙuantur in iuste tenetur aduōre
et de sua seria elemosina dare xi. q.
iii pauꝑ Con. viii. 2 hosti. i d. q. clxxiii b
Quibus caubus et de quibus b
aduocatus teneatur ad restitutionē
Re. hm. Ray. ꝓ quide omi que illi q
quos aduocabat ꝙ ipius ꝓcōmii
iniuste amiseꝛit seu dapnificati fu
erit vii si ꝙ cauillationez sua absti
lit aduerzario bona caz uel cria si ꝙ
simi gtrauauit pretendo dilatione su
ꝑfluam uel allādo flīa et q gseraz
uel faciendo cauillosam positionē uꝰ
insteuendo falsum teste aut instrueꝛe
clientulū de negando veritate et fili
bus tenetur aduerzario admittere
Ite tenetur illis quibus ꝓstitit auxi
liū si ꝙ suam infidelitatem uel negli
gentiam uel imprudentia amiseꝛit
et hoc qui tractabat se scienter et no
erat ut W. dic A Ide in su. co. ti.
q. clxxv. vbi etiam dicitur hm Ray.
q filiter teneatur si exoꝛ sit salarii
unde non debuit extorqueꝛe uel si
ultra qua debuit habeꝛe extoꝛ sit
ẽ b //

Affinitas ffinitas fm Ray. ℭ pximitas ꝓsonaꝝ ex tra nali copula p̄ueniens ol tazens ꝓtela de hoc plē dicetur ſ. nſi impedime ta minor impedimentum xiii dr

Alchymia de auro et argento alchymico vtr̄ possit vēdi uel emi vide ſ. emptio ſ. v. lea de oi ludo alee vide ſ ludus alee ꝑ totum dr

Alienatio ffalienatio rei ecc̄le immobilis nō vr nisi utilit̄ ecc̄lie et debita fo2 ma ſuata ꝑmo quid ꝓpt debitum ingrue x. q. vi. hoc mō ecc̄a aliude solui non pot ut ibi ℔ ſte ꝓpter redemptoꝝ captiuoꝝ ſ. ꝓpt pauper pascendos tpe famis xii q. ii auro et c. gloria ſtem ꝑ ecc̄as edi ficandas aut ꝑ emulterm ampliand ſte ut etiam aliquid magis utile ſ̄ ꝑsit habeꝝ xii. q. ii. et sine exceptōe forma alienandi vaziatur iuxta vāi ctate ecc̄liaꝝ ſ. cathedraliū monasteriorum et ꝓchialiū ℭ Colligimus tm̄ ex hac fozme iii d. c. hoc mō et c. si quis epūs et xii q. ii placuit ℭ Adde et iii c. alienationes et c. abbatibus et c. sine exceptione ℔ Ez et W. speci ficat dicens sic epūs rem ad mensaꝝ suam ꝑtinentes uel res cathedralis ecc̄lie non pot alienaꝝ sine assu cap̄i et si res sit minuta et necessitas magna non ē necessaria cōsensus capli xii. q. ii. terrulas nec abbas res monasterij sine consensu epi et quietus sui nec ꝓsbr ꝓchialis sine assu epi sui ꝓm q̄ dicit capla supius allata hoc de rebus immobilibus ℔ de mobilibus in quaꝝ alienatione hmōdi solleꝑnitas non requiritur ℭ Adde iii ſu. con. li. i. ti. xiiii. q. xvii. ℔ Item ti q. milius ꝓhibet religiosus ꝓt uendere tradere seu cōmutare alicui aduitā nec ad certū tempus nisi utilitas nec utilius loca exposcat et de consensu conuentus nec si q̄ uentus non sit de consensu plan ſui ut iii ecc̄. monasteriorum de re ecc̄ non alie. ℭ Ibi tm̄ declarando sub ditur verū ꝓmissa ad locationes vī etiam redditus aut fructus vēdito nec ad tempus monitū ſtinendis declāmus non extendi. ℔

ℭ Alienationes rer ecc̄aꝝ facte a schismaticis nec intrusis nō valet cap̄ de schisma c. i. xii. q. ii. alienationes et tenetur restituere loca et res q̄ hmōi tus ꝓtor et qui ꝓpi potuissent

a ſ. a iusto possessore ut in c. ḡnibus ſ. allato ℔ Sicut et quilibet rapt̄or cap̄ de rest. spo. ḡnibus et qui municipia talibus alienationibus exercitatis ē ut ſ. exercitatio i. ſ. ii. in fine

ℭ Si possessio data fuit ecc̄lie ea ḡdam one nec alienetur an aliquo cui alie nari possit nec ſ Conditiones ſ. iii. Alie nare q̄da sua nō ꝓsit ſ ludus alee ſ. v.

Altare Altare non ꝓt esse nisi lapideum nec tabule lapidee consecratum de con. di. i. Altaria ℔ tho. in iiio di. xiii cap̄ si ad celebrandū missam non habeat alta re ḡsecratum saltē habeat ꝑua tabula lapidea consecratam que dicitur altare gestatorium matrici in qua credit epūs et eoꝝ suffragiis in ea debeat celebrare et celebrari facere ubicūq̄ cap̄ de ꝑnl. q̄m li. vi. Idem credimus ꝑdicatoribus et minoribus tm̄ sine ꝓuidentia ꝓlati alis ecc̄lie cap̄ de ꝑnle. In hijs de re fectōe altaris habetur ſ. ḡsecratio iii.

ℭ Item ē ꝓsbiteris instituere altaria in ecc̄lia non cōsecrata sed in consecrata non licet nisi de licentia epi ar. di. lxviii. q̄nus et de consecra. di. i. nullus ꝓsbiter Eodem mō sine consensu epi non sunt altaria destruenda ar. de cō. di. i. c. ecc̄e et c. placuit ℔ Ade iii ſum con. li. iii. ti. xxxiii. q. cxlviii. In ꝑdictis iuribus non videt̄ ꝓlatus q̄ ꝓsbiter possit erigere altaria in ec clesia non consecrata nisi a ḡcio sibi illius c. nullus ꝓsbr Et tenet iohan. in d. c. ḡnibus ℔ cum altari sunt de altari vnicze debet xii q. i. ex his in

Ambitio quid ē Rx ſm tho. 2ª 2æ q. cxxxi Ambitio ē inordi natus appetitus honoris cum q̄dez pot ee in ordinatus tri. primo mō ꝑ hoc q̄ aliquis appetat testimoniū de excellentia qua non hr q̄ d appetat honore sup̄ sua ꝓportionem 2º mō ꝑ hoc q̄ honore sibi cupit non referendo in deū 3º mō ꝓpter hoc q̄ appetitus eius in honore ipo quiescit non referens honorem ad utilitatem aliorū ꝓpter q̄d ambitio semp̄ ē pcm ℔ d. i. ſu. co. li. iii. ti. xxxiii. q. clxvi

Altaria et ꝑdotaria ℔ Hec duo sunt q̄da diuisim hn̄ pense ꝑ extorsionē sup̄iorib. Et ē dotaria ſeruitus ꝓpter q̄z ꝑdotaria uero bonus ꝓsonaꝝ et uerū vz qua fiunt quib⁹ ꝓuidet sumptu ut dicit Ray. ℭ Albricus dicit q̄ al taria ē ſeruitus ꝓsonaꝝ et uerū cui quis facit ꝓpo sumptu hm Ray ꝙ ost et hosti ſte glo. in c. nō minus de imm.

ctr. dicat ꝙ augtarie dicitur ꝓsonalia obsequia ꝓprijs sumptibus prestita ꝑ augtarie ubi ꝓsona sunt sumptibus alienis ſz de hoc non ē multū curādum b

Appellatio vtr licitat ꝓ appellatrice iudicū dedinare vide sup̄ gcussatrijs ſ. x. post appellationē sua excōicationis nō valet Et si appellans non prosequatur nō ꝓpter hoc sua cōmunicat excōicatis nisi tm. tempus sufficiens a appellatione non prosequendi vt lapso tpe det dimittari ex. de sen. ex. licet li. vi. a Ubi dicitur excōicatus notatim nel specialiter et expresse qui post appellationē legitimā excōicatōis sue assit in se lata si appellatione cauā sit tb ad ipam prosequendā ab hoc nel a iure statutū nō fuerit ut debuit ꝓsequendo lapso eo tpe excōicatus pbr̄ ministrare debebit b

Apostasia .i. fm glām cōd ē Re sm Ray. hosti. et gloss. ē temerarius a statu fidei obediendi nel alicui cōtrarius Et dicit quasi post status .i. retrogrāda statio a d. i su. con. li .i. ti. vii. q. i. b

Triplex ē apostasia s. ꝑfidie q̄ vide licet recedit qs a fide ut iulianus apostata de quo habetur ii. q. vii. nō pot. Ite mobie qua vir qs tūc recedit spōtanea uoluntate ꝓpria ut adam et eua. gen. iii. Sli. et qui sacris cānonibus obedire ꝓtemnit de quo in. q. iiii. alienū ex̄ de ma. et obe. si qs Ite irregularitatis Et hec ē duplex una q̄ qui recedit a statu clericatus Altera q̄ recedit a statu assumpte religionis vel vij. di. ꝓtitulis xvi. q. i. legi. a d. i su. confes. co. ti. q. ii. b

Apostasia 2a s. a fide sacrōd q̄ cū apostata a fide sit hēticus et infidelis ipso iur̄ excōicatus ē ex̄ de hēticis ad abolendā Ite res talium confiscant. et ipi amittunt confectione testi nec eis pacta ꝓna in statū pristinū redeunt c. e. l. ii. et iii. a Nichilus hoc probat. co. ti. gratianus q̄ ē gstitue fridericū Et hodie fit ista gfiscatio ipso iur̄ ex̄. de hēticis sm li. vi. b Et dent accipi sicut hētici de quibus j. hēticus .i. ſ. xviii. qui incipit qualit hētici ꝛc Ite sunt infames et repellunt a dignitatibus et alijs multis ut ex̄ de iur. iura. quelam vi. q. i. infames de can. di. iii. celebritate a Ille incipit die sancta Et ide dicitur in sum. con. co. ti. q. iii. et q. iiii. sm Ray b

Quid de his q̄ licet interq̄ sint fidele

tū ꝑ timore faciūt aliq̄ actū infidelitatis exterius puta sacrificia ydolis Re sm Ray. tales licet non sint apostate nec hēretici mortaliter peccant quatenꝰ q̄ facere metuit q̄ sm augm sanctum e mortale fame q̄ nesci ydolotico xxxvii. q. iii. sicut sanctus Con. tho. 2ª 2æ. q. xxvm. a Ide i su. cō. co. ti. q. v. b

Utrū licitat xpiano in aliquo casu iuuare hēticum infidelem Re sm W. posset ho facere ex cōmodo ea sicut et beatus sebastianus sub clamide militare xpi militer gerebat absconditū hoc intellā e sm ea de W. nisi esset institutū aliqd̄ detrimentum sequū ad cognoscendum ꝓfessores alicuius ydolatrie tūc eis non licet a Ide in su. confes. c. ti. q. vi. b

Apostasia mo s. mobie Apostasie mobie e qn̄ qs obediendo ꝓcepto dei sine cautionis seu platorū et talis ꝑsona efficitur excōicata et appellit a testio et det exigi rari in. q. iii. si qs a suo xi q. iii si autē mobi Et si ꝓsistere ignorācia dat excusationē et pena ex̄ ut lic. no ꝓcedi. qm frequēt a Ide in su. con. co ti. q. iii sm Ray Si aut redierit si nō fuit excōicatus recipit ad pacē Si fuit excōicatus recipitur ad satisfactionē q̄ exigitur a tēpe facti penitētia passis ut di. supi absolo iiii. ſ. iii. a Ide in su. con. eod ti. q. iiii. b

Apostasia mo s. ab ordine clericatus Talis apostata fit multiplex ꝓ s. dimittendo tonsura coronā nel habitum clericalem xx. q. iii. c. i. ii et iii. Et ex̄ co. c. i. 2 iii. Ite accipiendo uxore ex̄ de cle. gui ex ꝓte Ite gutendo se ad nuptias secularia ex̄ de vi. et ho. cleri ex libris et de sen. excō. laudia et c. Quidam Et talis si ē in sacris interim ab actione et testimonio tā infamis repellitur ii q. vii. alicui iii. q. iii. beatus Ite interdū ad dignitatē nel ordinē promoueri nō pot xvi. q. i. legi l. di. c. ult. Ite admonitus se nō correxerit ē de penitentiis xxi. q. iii. sine et c. ꝓcipimus Ite interdū tenet ꝓ nullegio clericali Ite q̄ uerberans eū nō tendit ratione hoc tū intelligat si post tertiā admonitionē epi se non correxerit nec sedicionibus nec enormitatibus ꝛc tumescat ex̄ co. c. i. ex̄ de se. ii. excō. cū nō ab homine a de tria mandatione nō dicit hoc capitulū ꝛc de sen. excō. laudia Et ꝓ dicta extra notant in su. con. co ti. q. ii. et. q. iii. b

Cum ꝓmam tū tonsurā accepit vtrum possit ea deserere ꝛc licet ꝓ antiq̄ usum videatur ꝓhibitū hodie deseruiꝰ ꝓpter ta

// de tonsuratione q //

de consuetudine quā de iure ex̄ de cohīm clo et mulie. c. Vlt. a Ubi de hoc michi dicit ꝙ vult allāze c. vnā de cle. gnḡ li. vi Et ꝑdict⁹ con. albi. Sz de ꝙ ofi fuerunt opiones ut i su. con. li. i. ti. vi q. vii. diuittendo tū tonsurā oz cuz cerimoniis delinquere beneficiū ex̄ de cohā cli. et mli c. Soliti uel clericalem de ferre. tonsuram ut ibi b

¶ Cli. i mioribus ꝑdit ꝓmotis cleric si tñsierint ad actum ꝓzhis ozdinū ex̄m puta factus ē bigamus uel miles aut exierunt sena puta recepit ministeriū or cidendi uel mutilandi aut adulterādi i casibus ānalibus di. lxxxviii. quisqis a Imo. i c. i. ex̄. de apostā dicit q licet clicus fecit se militē diuinodo nō ex̄ creat sena ꝓhīt mitē clicaliter et puellis clericalibus tamdē tā hic actq nō sit peritus ḡzmis ozdini sicut uer dicē vi ḡmitē xxxii. di. seriatim et ex dicto Imo. ꝑz q nō sufficit accipē officiū sena ex cendi nisi illud exercitoi mādatuz nec erā sena exercē ꝑ se ꝑuat ꝓmotis cli cali nisi hoc fiat ex officio ꝓpi iudicis uel exercitoris uel filii sui cle. Ray. et ni su. confes. d. q. vii. ad fi. et ratio ꝓt ex̄ q. licet clicus delinquat sena ex cendo tū ex hoc regulariē nō subiacet curie seculari ex̄ de cli. gnḡ. c. Imo. li. vi b Item ꝑdit si mlto nō vult mitē clicaliter q ꝑ tria ꝓt ꝓmotꝰ ꝑz nō si sic ḡhit sic queit et queritur sicut laicus uadit in exercitū talliat et iusti cet alia oīa layealia Ex̄ si tno admoti nolit ad clicatū redire Ex̄ si queri coza cclo iudice excipit de foro seculari uel aliē in mīe ḡfitetur q nō mult clicali mitē Sed uero ḡxit cū uxore et ꝑgre nō simo ꝑdit ꝓmotus inde i cli. ti. i. ti. vii. et scḡtibus a Ad ꝓdicta facit q nō Imo. in d. c. i. ex̄ co. qd et patet in su. co. d. q. vii. et q vii ꝓmittit oīa predicta b

¶ Cum clicus qui exus in sacīs de facto duxit uxorē si ad clicatū redeat ꝓt epūs dispesare ex̄ q cle. uel nō. c. i. 2 li a Ista dispesatio ē ut utat ozdine p mus rite susceptis et erā ascēdat ad sup ozes ut patz i dictis capitlis Et non fit nisi cū bene gtrito deo c. i. Cum eo nō decet q prima diētus epūs nō pot dispensare nisi ut utatur mioribus ordinibus nō aut maioribus nisi transierit ad ōnē dei c. ii. et ibi ḡlo b

Apostasia ꝙ s. a ire liane hḡdi Apostasia fit ꝑ temerariam dimissionē habitus cū assumptione secularis uite Nō tñ dat iudicari apostata sine fugitiū cria si diu aut ad longinqua vagetur si postq sic uenit q aīm redemdi se deposuisse credit ff de re. iu. de stoze q emansor tū ꝑ solam temerariā dimissionē habitus excommuni cē ex̄ nec cli. nec mo. ut ꝓtulosa. li. vi Ex̄ si redierit resipiens et monasterio suo q in regula ḡmittur hoc dico si mōsterium regulariter uiuat alit indistinctius monasteriū tñ ubi fuerit regi quia ob tulerat ꝓtiū mōsterio que res postea ad ꝓmum mōsteriū redibit xxvii q. i. si q mōchoz et c. si qs rapuerit xvi q. i. de lapsis xviii. q. i. c. i. Alii dicit q res simpliciter erunt ꝓ mōsterii a ꝓma tenet Ray. et hoth. in su. con. li. i. ti. vii q. viii Ubi cria ꝑdicta ꝓmittur de recip trare redeunt et ꝑz quia satis uidet ḡbari in dicto c. de lapsis b Ex̄ si mlto mōste rium uult cū recipē dic ut j. Alligno i. ꝙ. ix. a Si qm tripit quid consulendum et uide. ꝙ. vii. hm eius ḡputationē b

¶ Cuius sunt bona que mōchus apostata acquisiuit Rx si abbas uoluit eū recipere uel neglexerit cū reuocare et sic decessit deuestabitur monasterio bonoꝝ irpetis ex quo malitiose demerauit ali ubi cta ex̄ de in fan. et lan. ti. lxxxvii di. c. ult et ꝙ timebat bona illa ad ꝓm mōsteriū si ingrediatur Alii ad epm Et hoc intelligendū si conuentus totus delinquit in hoc alit delicti ꝓsone non debet redimdare ad dapnū ecclie xvi q. vi. si epm Si uero nō reuenit cū recipē tur quidq acquisiuit suo mōsterio ac quisiuit sicut hmg dicō xviii q. ii. alle ges ff de acq re. do. cria et euidez ex hoc sum inde j. alio i. ꝙ. viii. Ad s. qm tripit quid de hoc et id ꝓmitt in su. con. li. i ti. vii. q. xv. 2 xvi. b

¶ Monachus fugitiuus si no mult redierit ul' hitum resumet det rapi et sub ḡdu cui todia carcerāri ex̄ de apostā. a nob. Ad s. sum. confes. co. ti. q. xvii hm gof. 2 host

Oria iudicta utz sit sac b metum Rx hm tho. in q. di. ii. nō Sz ē sacrale qd quedā dispo ad sacīm Nō em ordinatur directe ad remediū ꝓfectus sz cria ad reuocandū ꝓhilēs unde dat j. demonū incantatiōes et uerālia et q ac qd ꝓpedire pot effectū sacroz et ut dicunt ꝓce. et al. remissio mēbraliū que fit ꝑ aspersionē aque iudicte nō fit q no du sacīm sz ꝑ nomē mitis uel dicti ē non ē sacrū d Ide in su. confes. li. iii. ti. xxxiiii q. ii b

¶ Quid cū aqua iudicta affuit aq nō iudicte Rx hm tho. iii. di. xii totū est iudictū uirtus cīm que acquisita ē aq ex iudictione ꝓuenit ad aquā addita de

dicat pe sicut et ungit de oleo gsecrato
ꝛ olim ſ. iii. a Sde ii tim. con. co. ti. q. iii
Intelligi si aqua budicta sit maiozis quan
tatis qua duobus vel tribus pualet q
magis e ff. de sta. ho. l. queritur seruus
si vel quatitat minozis vel equalis sict
et de sacmento eukaristie dicꝫ dñi ap
postolus. viii. non consecratu gsecrato
ꝛ. eukaristie ii. ad finem. b

Arbitez tum ab vno de pluribus
arbitris vel iudicibus aliis pu
tribus et mādantis scripta sua
recitatur. p inde e ac si ab oi
bus vel recitata oz audit. ut qui recitat
non utatur nec singlis unꝰ vel plurib
dño. Nos tales arbitri vel iudices pro
nunciamus ꝛc. si in arbitris sup elector
que dct fuerit ab vno tm omn exē de se
et re. iudi. cu ab vno li. vi. de hoc ꝛ. elec
tio ii. ſ. v.

Archidiaconus e iud e eiꝰ offi
ciū Re sm Ray. Circa officia ar
chidiaconi ꝓpositi vel decani
fere quot sunt vere tot st gsue
tudines exē de consti. Cum olim in fi 2
de excess. prela. ad hoc Si tñ uis sue
quid unū de talibus dicit inde xxi di.
cleros et xxv. di. perplectis et exē de
offo archidiaconi p totū a principe c.
1. et ii. Et idē ponitur in su con li ti
ti. xxvii. q. viii. b

Archiepus a quibus et ubi de
bet consecrari archiepus vide
ꝛ. consecratio i. ſ. penult et
ult.

Archiepus non pot compellꝰ subditū
suū suffraganeū ad suscipiendas quassio
nes eius in cūs nisi ubi sit consuetudo
exē de so. ppe Romana li. vi. et exē de
offi. ordi pastoralis sup quo c. dicit hodie
q in archiepo subsit epus q plurimum
mus habet in eum qꝫ in subditū pot
archiepus epm cogere ut appellat subdi
tū ad suscipiendū et si epus ꝛ. eum
epus sibi assignatū hoc negligexerit
neq aliud iuste prenderit dein pot
cogere utrūq ordi. exē de offi. ordi. ꝗto
in fi. et c. ni. rehabitabili ſ. expressius Co
lo. etiam si ab epo appellatū fuit a hoc
dicit b. in d. c. pastoral. Et idē ponit
i sum. con li. in ti. xxvii. q. iii. Sed
dicta facit q in quo prohibet aliq
via via ad id alia non det admitti
ut ni c. quod de iureꝰ in. li. vi. Nec
allata iuxa multū facit nā loquit
de correctione delictoꝝ et nō i quis
sione cauꝰ io in nō excepti statum religie
viz q archiepus nullā habet potestatem
in subditis suffraganeis sui nisi in expres
sis d. c. pastoralis Ideo hō cum ꝗsidere

archiepo q non constet ſz subdito q ob
diret b Sz hic queritur q mine nono
archiepus cas que ꝑ appellationē vel
alio iure metropolito deferuntur ad ꝑz
non pot audire seu committe alibi qua
in sua i sua ciuitate vel dyocesi aut
in eis in quibus appellatū extitit vl
cause ꝗe cōsistit nisi aliud sibi ꝓpetat
de ꝗsuetudine exē de offi. oz. ut lite
pendente li. vi. b

Archiepus non ꝑz iurisdictione i subdi
tos suffraganeos sui nisi in quibusdam
casibus qui notātur exē de offi. oz. pasto
ral. a ſ. in glo. b primo q de eo denunt
i dñice officio a ꝗsuetudine metropoli
tane ecclie xii di. de hijs. Inde qui subdi
tus epi deliquit in dioceſi archiepi vi
q in placuit. In hoc enim cessat effectꝰ
aliquis de iurisdictione altri cuilibet
Ipse si habet ꝓpriū in dyocesi sua exē de
fo. ape c. vlt. Et iste error causā ꝓpriet
ad querimoniā alii. Inde si causa deferatur
ad curiā p appellationē exē. de offo le.
c. i. et de offi. oz. duo. Inde cum absolu
tus ab eo archiepo nō vult parere epo
exē. de officio ordina. ad ꝓmouenda a ſ.
satisfaciendā epo sup excessibus que
ab ipo fuerat excommunicatus nec de ex
communicatione constat. Iusticia ꝑz ab archiepo
fuerat absolutus q epus cum absolue
re debebat. Io si epo satisfacē contempsit
archiepus eū in excommunicatione reducere
ut ibi b Inde si similia ca sit inter epum
et clericum sum det deduci ad synodū
in qua pest archiepus vi q. ii. c. i. Inde
si clericus Inde similē casum epm sum
xi. q. i. si clericus Inde qui epus e negli
gens in eo qd facē debet a ſ. ad
cum cōme et alia. b xi. q. iii. ex sumo
exē de sen. excō. ꝑ tuas et de appella
tione Inde qui defuncto epo certis
ꝑdonis clericis non licet xi. q. ii. nō
licet a Tunc cum archiepus ht
cura rerū eccie ut ibi b Inde cū eum
deus e simile epi ee iusticie exē de ap
pella. sollicitudine a hoc qui a subdi
to fuit ad archiepum quēlibet licet
nō appellatū tunc cum rac emendetur
quat archiepus declarare subditum
i iuste ab ipo excommunicatum ut i. Et po
terit illū absolue vel committere absolue
du ab epo qui si negligexerit ipse ab
solutionē impendat exē. de sen. excō. ꝑ
tuas b Inde cum visitat prouinciam ex
de prescrip ex offi. et de rensi so
pite et c. cum inuper ꝑ sola narratio
ne epalie sedis non archiepus sed
ram supplet vices epi exē de supple ne
glati. si epus et c. eccie li. vi. Similiter
si epus sit excommunicatus exē de supple. ne

pla Romana li vi. Sluit captus a pagā
nis ut in d. c. si epūs A De hijs enim
lacus dicitur in su. con. li. iii. ti. xxvii.
q. iii. Sed q̄ nō multū deniziut a foro
pmō p̄oluxius dicere non curam b
¶ Sz nūquid pot archiepūs vene ca
thedrali vacanti dare visitatorē uel
administratorē R. non nisi forte caplm
spūalibus et temporalibus negligē
tes uel male administrarent hic cū vo
cato caplo et cē sūp hoc cognitione
p̄missa visitatorē seu administratorē pot
deputare cum ḡtus hz limitaz administ
tionē in tp̄alibus et spūalibus tam
illa bñficia que ad solam collationez
epi p̄tinent conferre non pot si ab
alio qua a romano pontifice fuit de
putatus ex. de suppl. ne plat. cere
¶ Archiepūs pot sua p̄mitia visita
re licet non sint eius suffraganei
negligentes et terare visitationē et
p̄nūciationes tempe nō obstante q̄cūq;
ḡnia et du visitat pot confessiones
subditorū suffraganeorū audire absol
uere et penaz iniūgē ex. de censi. p̄e
tuo li vi. Sz utrū possit aliquē cor
pere vide j. visitatio ſ. ii. 2 iii. 2 ibi plu
ra de eius visitatione ſ. i. et iii.
¶ Archiepūs pot consilium celebrare in
quisito primate di. xcvi. si quis epūs
vacante et ix. q. iii. ſ. ii 2 iii. A pacine
Judetur c. i. et ii. b
¶ Archiepūs transiens p̄ aliq̄ loca siue
p̄uincie pt facē ante se cruce portari
iudicere populo in pontificalibus celebra
re et hmōdi. A In c. j. allato nil aliud
plus continetur nisi q̄ domina offici
a spūalium uel pbr̄ pot ibidē audire
et q̄ ea pot facē nisi sua prima cele
brari siue pontificalibus in locis etiā
exemptis b Sili. et epūs etiam in
locis exemptis siue dyoc. ut i cle.
archiepo de pul. A Nec tñ debet sū
pudicio et molestia uel gravamine
exemptorū fieri ut ibi b
¶ Hec siue Subarracio dicitur annulo pecunie siue
alie rei date sponte quaz
datio subarracio vocat̄ pe
cūnie qū fit p̄ annuli tñissionē que
vulgo desponsatio dicitur Et sicdē
mulier sponsum et sponsam no dicō ḡ
hmōi sponsalia sz p̄sumūt p̄ matrimo
nio nisi probetur ḡtis uel cet ḡtia cō
suetudo uel repugnaret etiaz ut nō
ex. de spon. impu. Tunc si mulier fiat
a parentibus tunc sola sponsalia ḡhmōi
ut ibi dicit. A In glo. ubi hec ponit
et nō dicit glo. ḡhmōi sz p̄sumit
sponsalia et idē dicit in su. con. li. iii. ti
i. q. ii. ubi hec silicet nōtur. b et hoc
intelligē p̄ modū quo sponsalia puti
bus etiaz possunt inde j. impedimē
tum xviii. ſ. fi.
¶ Carte sponsalie non scripto manu debet
restitui hoc nō Si matrim. nō fuit secu
tū absq; alterius culpa ut p̄ supuenientez
mortē uel religionis ingressum et hoc
non restituū dcit carte simplicit Si vō
non fuit secutū p̄pter culpā dantis
p̄dit arras Si p̄ culpā recipientis res
tituit eas in dupluꝫ C. de sponsa. l. arras
et l. fi. A hoc ē uerū si accipiens erat
ior xxv. annis uel si venia etatis ip̄e
uerit et eam t̄ aperuit iudici p̄bare
nt al' non teneatur in simplū ut in d. l. fi.
et dictū duplū cū sit pena non debet
in foro p̄ie nisi fuit ad hoc facta con
dempnatio ut pot colligi ex nōtis p̄
glo. xii. q. ii. fi. A Nubitas b Et de hoc inde
j. sponsalia ſ. vii qui incipit in quibus
¶ Arrogatio inde sup̄ adoptio ex.
R. de arte notaria inde j.
sextilegium ij. ſ. i. de artifi
bus facientibus et vendēn
tibus gladios balistas venena taxillos
Alleas sortes et hmōi inde j. ne
gotiatio ſ. v. et sequentibus
¶ Assisinus Assisini fuerunt et
forte ad hoc sint q̄da sidelitas q̄ ex quibusda falsis opi
nionibus de facili mittebat
ad occidendū quemlibet xp̄ianum non
curantes si ob hoc occidendi ipi essent
Cōi quoq; pestem statuit primo im q̄
quemq; p̄nceps uel patrie uel alia
p̄sona aliquē xp̄ianum p̄ assisinos in
terfici fecerit uel mandauerit etiam si
mors non fuit sub secuta et q̄ assisinos
reputauerunt defendere seu occidere
uerunt non solū excommunicatione et depo
sitionis in terris suis p̄ eos fac̄ sz sint
etiā cū aliis sine bannis aliis xp̄ia
nis exp̄si et p̄petuo diffidati ita q̄ ex
quo de p̄dictis uel aliquo ip̄oz p̄o
babilibus ḡstiterit de cetero nulla
alia exclis et depositionis seu diffida
tionis sua requisitione sz bñficia tali
um p̄ illos a quos p̄mo collō libē cōferā
tur ex. de homi. p̄ hmōi li. vi.
¶ Stulta Stulticia sin Hyp. 29
2ª 4. ly. dicitur ei quis ad
sequendū aliq̄ finē bonū
uel malū uerum non verū
vsū sz simulatis et apparentibus no cū
oz etiam ad finē bonum filio vsū et
simulat p̄ uerū sz verus vsus stultitia
etiam si ordinetur ad bonū ē peccū
ii. cor. iii. Abdicamus occulta de dedecō
nō ambulates in astutia nec adulterantes

verbū dei ¶ Aliqn vero ꝓpter infirmitatem accipitur in bonū ꝙm. 1° ut dctm ꝓ nullis asthnia ſi ꝓpe accipiatur i malo ſicut et plō dicit vi ethi. A ¶ de mſu rom. li. iii. ti. xxxiii. q. cxxxvi ¶ Adhuc tendim⁹ tñ q̄ ſine mēdacio et leſione iuſticie alicui licet nō utile ſimulatio ne ex⁹ multoꝝ ſanctoꝝ ꝙm et ipſius xp̄i ut dicit Hieronimus xxii. q. vii. b De dolo aut et fraude q̄ ſunt ꝓhibita quia aſthnie vide ſ. dolo et ſ. fraus ꝛc

Avaricia et cupiditas vtrū ſint ꝓcm ℞ ſm thō. 2ª 2æ q. cxviii ſic ¶ Nam bonū boni ſecūm exterioꝝ q̄ q̄ ſiſtat in quada meſura ſ. ut queꝛat habeꝝ exteꝛioꝛes diuitias ꝓ ut ſint neceſſe ad vitam cuius ſm ſuā ḡdiciōne Et ideo ni exceſſū cius meſure q̄ſiſtit ꝓcm dum ſ. aliq̄s ſupꝑ debitū modū vult eas acquiꝛe uel ꝛetinē q̄ ꝓtinet ad ꝛeq̄ auaricie que diffinit⁹ ee immoderatus amoꝝ habendi A ¶ de in ſu. rom. li. iii ti. xiii. q. i b ¶ Vtrum ſit mortale ꝓcm ℞ ſm thō. ubi ſupꝝ ¶ Auaricia pot accipi dupliciꝝ uno⁹ q̄ aliquis accipiat uel ꝛetineat iuſte ꝛeb⁹ alienis q̄ ꝓtinet ad iniuſtū uel furtū Et ſic ex ſuo ḡne ē ꝓcm mortale Contingit tñ ī hoc trāq̄ ē veniale ꝓ imꝑfectionē actus ſicut de furto dictum ē ſ. furtū ē ī ¶ Alio mō pot accipi auaricia ſm q̄ importat inordinatū amoꝛē diuitiaꝝ tm Cui ſi in tm creſcat q̄ ꝓferat iuſtū aliq̄d non ꝛeformidat facē q̄ amoꝛi dei et ꝓximi erit ꝓcm mōꝛtale ¶ Si aut inordinatio amoꝛis nō hoc conſiſtat ut ſ. homo q̄nt ſibi ꝓfluę diuicias amet non ꝓferat iniuſtum amoꝛē amoꝛi diuitiaꝝ ſ. q̄ ꝑ diuicias non velit aliquid facē q̄tra deū ꝓximū ſic ē ꝓcm venīale A ¶ de i ſu. rom. co. ti. q. ii. ꝑ diuerſa uerba ſ. q̄ auaricia aut ꝓhibitur iuſticie et ē ꝓcm mortale ut ī ſimo mem bro ſiue oppoñt liberalitati et ē mor tale uel venīale et in 2° membro Sz de hoc ꝓlemnis dicitur in quadrigſa b ¶ Quarto ſen cupidus ordinari non debet unde ſ. ordinandus ff. xi. 2ª

Baptiſmus

ſm̄e quo ad ſtām ꝛ formam ¶ Quid ē bap tiſmus ℞ ē abſolu tio facta ſub ꝓcip tu forma verboꝝ ut poſt magiſtꝛ in ſimaꝛ di. iii. uel q̄ eode mo ſm Aug⁹ baptiſmus ē tinctio in aqua uerbo vite ſanctificata De cuius ſubtia ſint ta ſ. mā elemēti forma uerbi et mini o miſtri copula mīe viii aug⁹ accedit uerbū ad elementum et fit ſacramentū i. q. i. Detrahe uel ꝛetrahe A ¶ de pn i ſu. rom. li. iii. ti. xxxiii. q. ix. b

¶ Baptiſmi forma hec ē Ego te bap tiſo in noīe Patris et filij ꝛ ſpūs ſancti ex̄ de baptiſmo c. i. A ¶ de in ſu. rom. co. ti. q. x. ¶ Addunt aliqui dꝛ tm q̄ non ē de ſbia b Sz quid ſi mutetur hec forma ℞ ſm thō. in 4to di. iii. nulli licet mutaꝛe quātū ad id q̄d ē de ꝛectitudine forme et ſi mutet nichil agitur et ꝓpter hoc culpa tm ꝛeatus Si uero aliquid q̄ ꝓtinet ad formā ex ſola dctiatōe ꝛectitudinis nichilomin ē ſacramentum Sz culpa incurritur

¶ Quia ab apoſtolis qui baptizabat ī noīe xp̄i nō fuit mutata forma q̄ditus ad intellectū q̄ in noīe xp̄i tota trinitas intelligitur Sz ſolū quantū ad voꝛē nec hoc ipſum potuiſſent nīſi ex ſpiritus ſancti conſilio ſp̄ūs ſancti ℞ aut ma tationis fuit ut noīe xp̄i amabilior reddēt⁹ hoc etiā nisi ecclia poſſet ſi ſpeciale ꝓceptum a ſp̄ū ſancto haberet non aut ꝓpa auctoꝛitate viii nō ſic dicēdo non eet baptiſmus q̄ſtus q̄ndā q̄ſtus dicunt A ¶ ut c. a quodā de con. di. iiii dicitur q̄ baptizabat ī noīe xp̄i non ē baptizandus q̄ꝛ tenz baptiſmus licet non debuiſſet fieꝛi ſm glo. ibi b ¶ Quid ſi dicatur ī nomine trinitatis non ē baptiſmus q̄ nomen ꝓnūtiat ꝑſone Sz ſolū nūc ꝑſonaꝛū Sili non ē bap⁹ ſi dicatur ī noīe patris et filij et ſpūs ſancti et ꝓcedentis ab vtroq̄ q̄ ſpūs non ſignificat ꝑſo nam patris ſicut ypoſtaſim ſubſiſtē tem Sz ꝑ modū actus et ideo non ē eadem ſignificatio Et eadē ꝛatio de aliq̄ eſt ꝓnūc aut non ſit eadē vox in greco et latino tñ ē eadem ſignificatio viii in qualibet lingua il la ꝓtinent ad formā que ꝓncipalius ſunt inſtituta ad ſignificandū ꝑſo nas ſ. A ¶ de ī ſum ꝛan co. q. xi. 2. xi

¶ Quid ſi verba ꝓferentis ꝛeꝛ b rupte ℞ ſm thō. ubi ſupꝝ ſunt facta aliquis hoc ex induſtria et ſic nō vi detur intendere q̄d eccia intendit vñ non ē baptiſma ſunt facta ex ignoꝛantia uel defectu lingue et finē ſi tota ē ꝛecitatio q̄ eo auferat ſen ſum non ē baptiſmus Si vero ſſine cemaret ē baptiſma ut dicēdo patria

et filiá ſicut habet de con. di. iiii. Ita
locuti et hoc primitus accidit q̃ ſignū
nium mutatur. q̃n fit corruptio ſi-
Sz mutatio ex parte p̃incipii vacuat
ſignificationē et ideo non ē baptiſma
Aliter intelligit ut plurimū Si aut
accideret in aliqua lingua q̃ corruptio
ex p̃te principii nō mutaret eandem
ſignificationē ſalte ſm accidentiū
vſus non vitiat baptiſmū ſm pe. et
in ſum. confeſ. d. q. xi b

Quid ſi aliquid ſubtrahatur. Re ſm
tho. in iiii di. iii. ſi illud q̃d ſubtrahi
tur. ſit de eſſentia formę nō ē bapt.
et q̃n ſic baptiſat ſ̃pliciter peccat
ut ſi ſubtrahatur ſ̃plicatio trium
p̃ſonarū vel expreſſio actus vel ex
preſſio p̃ſone baptizate Sz expreſſio
p̃ſone baptizantis non ē de forma ſ̃
tum ad neceſſitatem ſacramenti h̃ inſtitu
tione eccliē et ideo ſi omittatur Ego
eciā baptiſmus h̃ peccat omittēs a
Adde ſm pe. et al. et in ſum. cōfeſ.
q. xi. li. iii. ti xxviii Quę ergo ſ̃bali
a ē diſtinguendū quia ſi ſubtractio
ſeu diminutio fit ex voluntate vitiat
baptiſmū ſi ex neceſſitate p̃ie creditur
q̃ ſummus ſacerdos ſuppleat ut ſi puer
moriēdum aliquas ſacerdos verba formę
p̃ferret vnde talis ſi moriatur in
remiſſionē ſepeliendus ē Si vero ſuꝑ
vixerit credo q̃ ratione dubij ſub q̃
dictione rebaptizandus eſt b

Quid ſi aliquid additur Re ſm tho.
ubi ſupra duo hic obſeruanda ſunt
P̃mū ex parte addentis q̃ ſi aliquid
addat intendens illud ēe de forma q̃
volens nomē ſ̃ti addere q̃ ſtat q̃
non attendit proferre formā qua vtit vtra
atur eccliā et ita nec facē q̃d fit
eccliā quare nō erit baptiſma Secus
aut erit q̃ ex alia cā addat ut ex
deuotione quod P̃mū ē ex p̃te ei⁹
q̃d additur q̃ ſi ē corruptiū formę
non ē baptiſma ſicut ſi dicatur in
nomine p̃tis maioris filii minoris cor-
pitus fidei quā formā ꝓfitetur Si
vero q̃d additur nō ē corruptiuū
formę ſicut ſi additur et beate mārie
ꝓbabilius videtur q̃ erit baptiſma a
Con. pe. et al. ut ſ̃ ſum. cō. d. q. xi b

Quid ſi fiat interruptio Re ſm tho.
i iiii de ſen. di. iii. ſi ſit tanta q̃ in
terrupat intentionē baptizantis nō ē bap.
ſicut ſi dicatur in nomine p̃tis et fil
pretiatur longa fabula et poſtea dica
tur et filij. ſi aut ſit pua interruptio
ut puta verbi non corruptiua partis formę
vt ſi dicatur in nomine p̃tis cum patre
aut interruptio ſilentij aut riſus vel

huiuſmodi q̃d inter vtrumlibet nō diſcretiuum
ē baptiſma Ita in ſū. con. d. q. xi vbi ea
additur ſm tho. q̃ ſi ſacerdos ſeu bap
tizans dicat Ego interim te baptiſa
te non eſt baptiſmus b

Quid ſi fiat tranſpoſitio Re ſm tho.
ubi ſupra. Si ē talis tranſpoſitio q̃ nul
tet intellectū non ſit baptiſma ut ſi dica
tur in nomine p̃tis et filij ſ̃ti
baptizo te Alij dicūt q̃ qualitercūq̃
mutetur ordo verborū nō tollit ſ̃ti vel
certus numerus et erit baptiſmus a pe.
dicit ſi ſ̃ mutatio fiat ex ſimplicitate
non noret ſi ex malicia ſic ut ſ̃ ſum.
con. d. q. xi. Tertium videtur horum
rebaptizare ſub rationē dubij ſicut
in ſili ſupra dictū eſt b De forma verbo
rū q̃n plures ſil. baptizat vl quado
plures baptiſantur vide ſ̃ baptiſmus
iii. q. ix b

Baptiſmus ꝙ quo ad maiorē vtrē
aqua p̃mixta poſſit ēe q̃nem
cunq̃ mā bap̃mi Re ſm tho.
i iiii di. iii. p̃mixtio potest ēe
duplex vna que tollit ſpēm ſ. q̃n p̃ alterā
mixtē tranſit in alia ſpēm ſicut p̃ putre
factionem aliquam vel digeſtionē fit
in vermem ſunt etiam p̃ additionē tan
tam alterā liquoris q̃ ſaluatur ſpecies
aque ſicut ſi pauum aque multo maiori
admiſceatur Alia p̃mixtio ē que non
tollit ſpēm ſicut q̃n alteratur aqua
ſecūm aliqd̃ actiuū et manet ſpēs ut ſ̃
aqua calefacta vel q̃n aque additur
aliquid q̃ illi non commiſcetur ſicut ſi alu
qua ſolida ponantur in aqua vel ſi ſit
quiſſibile ſicut aliqd̃ humidum ē tam
p̃ue quantitatē q̃ in aq̃ p̃mixtis con
uertitur Sm aqua q̃ p̃mo p̃mixta
non poſt fieri baptiſmus q̃ tam non
ē aqua Sm p̃mixto ſic nō poſt fieri
vnde in aqua marie bñ poſt fieri ſi
mulcet in lacteo et in aquis ſulphureis
et in aliis que ex terra p̃ quā trāſeunt
non mutantur in alia ſpēm d De in
ſū. con. li. iii. ti xxxviii. q. xiii. vbi addi
tur q̃ cognoſci poſt q̃n mutata ſit ſpēs
aque vel non ex raritate et denſita
te vel q̃n humor aliquis nō calefieret
calore vel non congelaret frigore
ſicut aq̃ ut p̃z T vina oleo lacte Hyemē
Vel ſi aqua paludis cēt mixtus mīſtro
ſata q̃ precedēt a baptizatis aque
non cēt bap̃mus ſicut ſi cēt lutū Silicea
non poſt fieri in brodio pīgnium
et huiuſmodi que infrigidata gelantur
vel in aquis quas faciūt alchimiſte ad
multad̃ metalla Dicitur etiam ibi q̃ nec

lus est si sacerdos faceꝫ fieri aquā ca
ldam aqua ꝑ̄ frigide q̄ ita penetrantur
frigore aque q̄ generant quidam mortales in
firmitates et mortuntur. b

Ostm baptismus aque possit in aliquo
supplerꝫ R̄ sm pe. sm eosdem legē non
pot in ꝑ̄culis supplerꝫ cum non possint
hic usum libri arbitrij sz si pro xpō oc
cidentur pie credentes q̄ saluarentur sine
bapt̄o in adultis aut ꝑ̄ ꝑ baptismū
flamme sine contritione et ꝑ baptismū
sanguis i. martirij. Et hoc intelligē
qui e articulo necessitat̄ non generantur
religiosus idem tho. in iiio di. iiii. a
Idē in sū. con. co. ti. q. xx. b

Prohibitū e ut nō fiat baptismus
nisi cum crismate nomo sillube alius
ꝑ̄ q̄ in necessitate mortis et puniti
sacerdos si contrarium fecerit de con. di. iii
Si quis de alio Idē intelligendū e
de confirmatione i tritomagꝫ ḡto confir
matio mortis necessitat̄ e q̄ baptismus
ar. vii de sen. extra. q̄m. li. vi.

Baptismus nō quo ad mysti
debitus mulier bap! sm omes
theologos e sacerdos Sed in
necessitate quilz pot baptizare
vir sine mulier ordinatus et non ordi
natus fidelis et infidelis dūmodo intēdat
facere qd facit
ecclia vnde et si non credat sacramen
tū bap!i nec aliquid spūale ibi fieri
dūmodo in forme non mutet facere qd fac
ecclia baptismus e Sz tū simplex clericꝫ
baptizare nō det pōte presbiter nec
laicus pōte clicꝫ nec mulier pōte vno
loco probantur de conse. di. iii. mulier
et c. romanus et xxx. q. iii. sup q̄bus
Idē tho. in 3ª pte q. lxvii a adde pre
dictis ut melius probentur de con. di.
iiii. c. in necessitate 2 c. a quodā inde 2
c. sine hēticus Predicta etiam nōnt
in sū. con. li. iii. ti. xxviii q. xxvi. Ubi
ecclia dicitur sm tho. q̄ presbiter bapt̄e
pot pōte epo q̄ de officio suo nō e b

Qui baptismus tradi possit a malis mi
nistris R̄ sm pe. sic q̄ voluntas ministri
non e de necessitate sz de ḡfi necessa vi
dicit Augl q̄ ꝑ eb̄rios simū homicida
et ꝑ quemq; malū datur baptismus
et baptizatus tamē effectus bap!i con
fertur. Idē al. et tho. in iii di. v.

Sz quid sacerdos nolit baptizare nisi
dato sibi ꝑ̄cio aliquo R̄ sm pe. 2 tho.
in iii. di. v. a tali licet emē aquaz
ꝑ̄ baptismo etiā si aq̄ consecrata e
sz non licet ꝑ̄ baptismo dare pecuniaz
nec ꝑ̄ se q̄ in tali casu sufficit bap
tismus flamme nec ꝑ̄ alio quia nō sit
facienda mala ut veniat bona Ro. iii.

tū in casu necessitatis ille qui ḡtuit cuia
puerꝫ licet pot baptizare vel ab alio
baptizari facē ut pot tho. 2ª 2æ. q. c.
a Idē in sū. con. co. ti. q. xxviii. vbi
etiam subditur. al. dicit q̄ in talem
licet redimē vexationē sm mores et
q̄ se si baptizandus e et ꝑ̄ puero
quē velit baptizari sz tho. dicit q̄ p̄m
videtur hic vbi hoc ita apparet nam hō
casu non negaretur aliqua vexatio sz
sacramēti denego si simoniace b

Ostm malus minister ꝑcurat mōrtaliter
baptizando R̄ sm pe. et tho. ubi sup
Aut baptizat cum solle pnitate et ut
minister ecclie et tunc ꝑcat mōrtaliter
si ꝑcatū detulit nec penituit aut bap
tizet in articulo necessitat̄ sicut vetu
la baptizat tunc non ꝑcat

Qui qui seculter suscipit baptismū
a malo ministro ꝑcat mōrtaliter R̄ sm
pe. et tho. ubi supra si malus minister
sit prohibitus ab ecclia suscipiens secretez
a tali ꝑcat nisi in articulo necessitatis i
quo suscipe pot a quocūq; hētico Sz
sine scitu nec ab hēretico nec ab ex
communicato nec suspenso accipi debet Si
aut non e prohibitus nō ꝑcat suscipiens
ab eo nisi forte ꝑ accidens si hoc ipso fa
ceat et fouede cum in ꝑcato a Idē
in sū. con. co. ti. q. xxviii. b

Utrū melius sit baptismus qui confitet
a bono R̄ sm tho. in iii. di. v. Equa
lis e ab vtroq; quatuz ad substantiales ef
fectus si tū cui effectū principalē pot aliqd
plus conferri ex meritis baptizantis
sz hic effectus accidentalis e Idem pe.
a Idē in sū. con. co. ti. q. xxvii b

Utrū angelus possit baptizare R̄ sm
tho. ubi sup Angelo bono ex officio
quidē non appetit baptizare nec ec
clias consecrare pot tñ ex speciali
mandato dei Et quia nullū usum ha
ret sibi alienū offm Ideo si scirent bo
nus angelus ee non est quis a bap
tizandis nec ecclia ita ee credenda ut
de ecclia sancti michaelis factum est
Malo autē angelo i. dyabolo potest
baptizandi appetere non pōt nec ex
officio nec ex speciali mandato Non ei
pōt esse minister salutis sz punitionis
vñ scitq; presumendum est q̄ nō faceat
intentione baptizandi sz decipiendi
vnde nullo modo pōt a Idē in sū. cō.
q. xxviii. et xxix. b

Utrum in baptizante requiratur inten
tio R̄ sm tho. in iii. di. vi. sic Sz
et si q̄s ꝑferret verba non assit ac
tualis intentio dūmodo ꝑcipiendo
ait et ḡtia mysterio non impederit
sufficit ad baptismū Et ex hoc ꝑz

ꝑ furiosus et ebrius qui eis vsu rois
rationt baptizare non ꝑtit qz habere
non ꝑtit intentionem Adem in su
co. ti. q. xxxv li. iii ti. xxviii b

Utz plures ꝑtit vnū baptizare ꝛ
fm tho. in iii. di. iii. et in 3a parte
q. lxvii. al lxxvii. ꝑt dupliciter qui
libet intendat tali facꝫ similit et
vnus plures simul dupliciter intendit
baptizare oīs intentꝫ tñ dat fieri
sine magna veritate Alii facientes
ꝑtrarium fm pe. ut in su. con. co. ti
q. xxv. b Et quidē qui plures bap
tizant si dicant nos baptizamus nō
e baptisatus sz quilibet debet dicere
ego te baptiso Cū aut vnus baptizat
plures dicens ego vos baptizo bapti
sati sunt sz et de hoc inde ꝯ. baptisa
tus iii ꝙ in Videtur etiam tho.
sentire q etiam si vnus baptisans
dicat nos baptisamus nichil facit Sz
pe. dicit puto verius q baptisant si
dicatur nos baptisamꝰ qz modus ex
primendi actum non e de substa forme
Et ita cum dicitur baptiso vos huiꝰ
sufficienter forma ecclie ꝑsistit Du
bitandus dicit q dicentes nos bapti
zamus non baptisant nisi fm usum
loquendi intendant plez nim ꝑro si
tulari ponꝰ et tunc ille solus bapti
zat qui ꝑrius verbum complet mergē
do seu aquā infundendo puto q tu
tior pars sit eligenda ex de hemi. pote b

Baptismus nie quo ad suscipientes vtiū ois teneanꝰ
ad baptismū ꝛ fm tho. in
iiii. di. vi. Quilibet tene
tur etiam sacramentis in
vtero ꝑtes tres tres ꝑmo quidē ꝑ
acquirendam caracterem quo anima
trꝫ in filiū dei et quasi deputetur
ad ꝑcipienda sacramenta diuina 2o
ut ꝑ bapl ꝑceptione passionis xpi e
tiam corporaliter conformetur 3o ꝑ
bonū obedientie qz ꝑceptis de bapmo
omnibus datum est

Utrum puer in vtero exiens possit bap
tisari ꝛ fm tho. in iii. di. vi. nō pot
qz talis deo nobis e non ecclie mer
subiici pot apatheam nisi horū ecclie vi
dent aucto q sicut qui non vixerit no
pot mori ita qui natus no fuit no
pot renasci non dē aut mater sem
di ut puer possit nasci et baptizari
qz fm aplm non sunt facienda ma
la ut veniat bona debez aut sendi
si iam defuncta est ut ff. de mortu.
te. l. postumꝰ Cū aut affert aliqd
membrum et non e plene natus ex
spectanda e totalis egressio nisi mortꝫ
periculū imineat seu timeatur mani
tali periculo egressa ꝑte ꝑncipali soli
cet capite baptisari debet secus i ali
is ꝑtibus ut de manu et pede quib
non timeat sz ille ꝑtes asꝑgantur aq
baptismali qua diuina misericordia no
e aptanda Et si postea nascatur ple
narie non e rebaptisandus fm qsda
sz nichil periculi accidit si ad cautelam
baptisetur sub hac forma Si non es
baptisatus ego te baptizo ꝛ Adem
in su. con. co. ti. q. xxxii b

Quid fiet qui nascitur monstrū ꝛ fm
tho. in quolibet aut certum e ee di
ab animab rōnales aut non Certū
aut e si sunt duo capita 2 duo colla
et duo pectora qua ex. ꝑ quib duo
corda et sic sunt baptisandi ut duo Et
quamus presumatur q plures possint
simul bapzi dicendo ego vos baptizo
tecum tu e eos baptizari sigillatim
Si vero dubium e vtz sint due aie te
primo baptisandus e vnus postea pot
alter baptisari dubie sic Si non es
baptisatus ego te baptiso Ad in su.
con. co. ti. q. xxxiii vbi etiam dicitur
q tuc e dubium si duo sint capita distincta ad
quod sic b

Utrū in eo qui e baptisandus requirat
intentio et voluntas ꝛ fm pe. suscipi
entium bapm tres sunt dicte qdā cui
libet quas habuerunt usum rois ut puelli
et ꝑetuo furiosi et in hijs non requi
ritur voluntas Quida vero alii hui
mōi licet tunc non habeant et in hijs
in veritate sufficit antecedens voluntas
vt qui amentes et dormientes si ante
furiam vel dormitionem habuerunt gram
voluntatem non retractauit sacramentū
Si eni habuerunt ꝑpositum et hoc ꝑ
signa aliqua notuit tunc in articulo
veritatis debet baptisari etia si furi
osus tunc ꝯdicet Si tn veritas tunc
non sit det expectari lucidū intervallū
vel vigilia dormientis Quida vero
habit usum rois tunc cum baptisant
et in hijs requiritur gratia z devo
tio ad ꝑcipienda trium sacrū et intēn
tio et voluntas ad ꝑcipiendū sacrām
tum mer tū requiritur voluntas absq
suscipiendi qd ecclia operat si qz sufficit
voluntas coacta Et si sit coactio
sufficiens ex toto ab ex. ut cū aliquis
terlamans Tuncz fortitudo violenta talis
mer sacrm suscipit mer rem sacrām
ti Si aut sit actio in aliene sicut
nutus vel flagellis ita q ꝑsona ipa
obligat baptismū suscipe ꝙ talis pas
suscipit sacramentū fz non rem sacrī
ita tho. in iiii. di. iii. et vi. sūl et al.

ſz et hec ipa plantur xlv. di. de inde
ro et ex de bapmo et eius effectu ma
roze circa fi. a Idem in ſum. con. li
iii. tr. xxviii q. xxxvi. b

Utrum in eo qui debet baptizari requira
tur fides ſz ſim pe. In pueris z natis
litez ſtultis et hmōdi qui p ſe no pnt
credē non requiritur fides ppria
non quidē ad ſuſceptionē ſacramenti q
etiam ſine ea recipitur caracter ſz ꝯtin
ad ſuſceptionē re ſacramenti z gratie
Idē tho. in iii. di. vi. a Ab in ſum. cō.
teſ. eo. tr. q. xxxvi. b

Baptiſmus iterari no det. q. q.
qua pena dnt iterantes ſim ll. c de cap
tatio C. ne ſem bap. l. ii. a ibi no dicit
decapitatio ſz ultimū ſupplicium q ipſum
mortem qualitercūq inferatur b Sed in
rationes vero tales no pnt prohibere
ſine ſcienter rebaptizati ſint ſine ignoza
tez et poſtq ſenuerūt iterū habuerunt
di. l. Confirmandi Al' vero qui ignoza
tez rebaptizati fuerunt ut infantes nel
caeci abtē pnt promoueri ſim queſtā
de mize Sicut alios q tacitus c de diſ
penſatione de con. di. iii. eos a Alit ita
pit hos ſz melius facit c. qui bis ca
di. ubi dicitur cum bis ignoranter bapti
zati ſint non indigent pro eo penitere
re niſi q ſim rationes ordinari non pnt
niſi magna aliqua neceſſitate cogat b
Item alia iterandus bapmi deponendi ſunt
ar. in d. c. eos et c. q bis laici vero exco
municandi et plectendi pena ſimoniaci ut ibi a
Ibi nichil dicitur de excommunicatione ſz de ſi
mulate pniie b Sz ſi dubitet an aliquis
baptizatus fuit baptizetur huius verbis
primitus Si baptizatus es non te rebap
tizo ſz ſi non es baptizatus ego te bapti
zo ſic nota pro re de bap. c. ii. a Et
eode modo faciendū e qñ dubitat probabiliter
de collatione alioꝝ ſacramentoꝝ puta an ſit
aliqs confirmatus nel ordinatus z hmōdi ut
ſupra in ſum. con. eo. tr. q. xxviii. b

Cum iudeus nel paganus petit baptiſmū
an ſtatim baptizandus ſit ſz ſi periculū e
more ut q baptizandus timet ne alii ſi
deles ſi hoc ſenſerint nitterētur nel cum
alii impediat q ritus e baptizandis
de con. di. iii. ne qd' abſit Sz ſi periclu
no timet tunc p octo meſes nel alio ti
no arbitr dnt differri et nec catechizmos
tenezi de con. di. iii. inde ii c. ſeq ti
a Idem i ſu. co. eo. tr. q. xli. b Et de hac
dilatione itez hec ꝯ. baptiſmus v. ſ. ii.
Quid ſi no baptizatus promouetur
in ſacerdotem et epm et poſtmodū celebrat
et multos ordinat ſz ſim tho. i iii. di. x
xiii no baptizatus nullū ordinē recipe

pot nec confirmē nec abſolnē nec etiā
ordinare tñ pie credi pot q quatum
ad vltimos effectus ſacramentoꝝ ſuppleat
ſacerdos ſupplet defectū Et q no ꝑmittit
tñ hoc ita late q in periculi certe in
minē poſſet a Alb. aut dicit q pōt
tale confitere non in potate ſua ſz i po
teſtate certe Deſcendit enim tunc a virtute
ſpūs ſancti vegetatiua certaz potestatē i
illū ne certā decipiatur et iſtū excuſet
ignorantia invincibilis ut in ſū. con. li.
iii. tr. xxi. q. viii. ꝑmi verum iudicium
ita cum de hac certo conſtitit ut talis
ordinatus denuo iterū ordinari ut in c. ex
de presbitero no baptizato b De fictis ac
cedentibus ad bapmū hec ꝯ. baptiſmus vi ſ. ii.

Baptiſmus tp̄s quo ad tempo
ris alia tempora destinatu ſit
ad bapmū ſz ſim tho. i iii. di. ii
ex in bapmo duo conſiderant
ſ. ſubſtantia facti et quatuz ad hoc ne e
alia tempus destinatū ſine qualibet die
et hora bapm celebrari pot Illud e ſollep
nitas Et quantū ad hoc certa hꝫ duo
tempus ſ. ſabbatū paſche et ſabbatū pen
thecoſtes a Ro hmōi e qz bapm hꝫ effi
catiam ex duobus ſ. ex virtute ſpūs ſci
et ex paſſione xpi cuius morti aliqs ꝓfigu
ratur p bapmū qz conſepelimur xpo i morte
ad Ro. vi. ut i ſū. con. li. iii. tr. xxviii q. xxix

Utrum baptiſmus deat p aliqd tempus b
differri ſz ſim tho. in iii. di. iii. magis
e laudabile q puer q ſtatim pot fieri
baptizetur p̄o qz puer itezum mori poſſit
et dampnaret ſ. qz de facto non haberet
tanta patriam in baptizato hanc in no
baptizato neq quatum ad nocumenta
ſpiritalia nez quatuz ad nocumenta ſz pala
ſ. qz i pueritia facilius ho ducitur et
aſſuefit in hijs que ſunt ſ. ne religionem
et fortius in herezi Adultus tñ ſicut dit
tho. in ſ. p̄te q. lxviii no ſtatim cū qui
tunitur e ſacramentuz hō conſeqtur p̄o
quid ne in talibz certa deſcriptio ſ.
ut an bapmū de fide plenius inſtructus
ſ. ꝑ reverentia ſacramenti dū in ſollep
nitatibus ꝓximis hoies ad bapmū admit
tunt Si tñ plene eent inſtructi autſi
more periculū timerent cet ſtatim bap
tizandi a Idem i ſū. con. eo. tr. q. xl.
b de differentibus aut bapmū uſq ad mor
te vide ꝯ. ordinandus ſ. xx.

Baptiſmus tp̄s quo ad citi vtz
tardi mezsio ſit de neceſſitate bapmi
ſz ſim tho. in ſ. p̄te q. lxvi.
cū conſuetudo eccie patrū
nel qñ neceſſitas inducit ꝑ defectū aq
ſine ꝑ periculū pueri de cuius morte time
tur nel certum q ſacerdos non poſſet
ſuſtentare baptizandū pot ſine tardiori

baptismus celebrari Et etiam sufficit si
tm caput aspergatur ꝙ immergendi con
suetudo laudabilior ē similiter laudabili
us ē ꝙ ter in mergatur qđ significat
fidem trinitatis et triduū sepulture xi
Hec tm significatio nō est de substa sac
mēti tm etiam ptrarent qui ꝺ consue
tudine ecclie tm semel mergerent Ideo
ptra et al. a Sd in su. con. q. ix. et xv b

¶ Quid si de duobus sacerdotibus alt sit
machus et alt mulier Vno ꝓferente
et altero subingente ꝟ hm tho. i mi
di. vi. non ē baptus Sde hostiā qz qui
verba forme audiunt ꝙ ab eode debet
fieri subiisio et verborū ꝓnūciatio ut
in su. con. ea. ti. q. xxxviii. b

¶ Quid sufficient sacramētalia que
sunt in bapmo ꝟ hm pe. iii sent. qua
tuor sacramētalia sunt ad bapm que
significet hoc modo exsufflatio et exsuf
flatio significat spūs malign expul
sionē et boni introductionē Salis insul
sio ignem et sapientiā et a putredi pu
trēdine pservationē Salme ptactus
ad aures et nares sensum spiritalem
appetendi victu alei in pectore et mit
tra scripturis legis dei amare et detestari
subuersionē Tria quoq; alia sunt post
bapm s. trinatio in vertice ꝙ significet
xpi ignem in mente impositio
crez que significat fidei et mazi cogi
tatem vestis candida que significat
innocentie restitutionē a Sde in su. co.
ea. ti. q. xiii. ubi etiā dicit nō ꝙ licet
quamcū quo ligatū frontes ghirlandi seu
vestem que ponit in capite baptisati
terato sumē ad ide efficiū de con. di.
iiii. Si quis voluerit in tex. et glo. b

¶ Utrū in bapmo vel confirmatione possit
lenire vel tenē qui non ē baptisatus
vel ghīcus ꝟ non pot de con. di. iii
In baptismate nī in necessitate qz tunc
quam baptisare pot et de facto fonte
lenare Et de hoc etiā hoc diffuse ꝙ
inf impedimēto mixtionis c. impedimenti
vi ꝙ plus a Rhiense non licet de bapmo
lenare inde de hoc ꝙ. Impedimentum vi
ꝙ fi. De catherismo primus et eorū ritus
ponit hoc infra catherismus

Baptismus vnus quo ad eius
effectū ex eis sit effectus
bapmi ꝟ hm tho. in iiii di
stinc. primi q. dein in baptis
mo mundantur ab originali et dantur ei
virtutes in habitu ꝟ non in usu Adul
tis aut fit remissio omnī peccatorū nō
solū originalis ꝟ etiā aliorū et totius
pene nec requirit alia prima Con. pe.
et mgr. sen. a Sde in su. eo. ca. ti. q.
xvi Ubi etiā dicitur ꝙ requirit actum

que tollit in dispone. s. propositū peccandi
et qđ malū ei displiceat hm pe. 2 tho.
Mgr aut de al. sup 2o sen. di. xxxvii.
q. x. que incipit actuū quintus et q. xi
que incipit querit̄ postea dicit ꝙ in
adultis venit ad bapm de necessitate dol
dolere et penitē de oībus mortalibus
peccatis quorū memorari et etiā de ve
nialibus in grāle et forte de manentibus
venialibus ꝓticulariter dolendo qđ ginse
rit seu ꝙ sit in culpa alicuius peccti etiā
venialis exē si non fecerit ꝓtritionem non
recipit baptismalem b

¶ Utrum fictio impediat effectū bapmi
ꝟ hm pe. qui fictus ē in hoc ꝙ simulat
se velle conferre vel suscipe bapm 2 nō
intendit effectū eius impedit si quis simu
lat se disputatum interim cum non sit
vel quia non credit vel qz ei ꝓpter
tandi accedit a ꝓtemptat sacramētū a
i. nō reuerentie ut in simo. con. sequitur b
nō suscipit rem sacramēti i. gratiam sed
caracterē suscipit Et ut dicit aug⁹ con
tra lesores qui fictio veram confessionē re
cusavit Et baptismus quidē peccti ante
missa delet quo ad culpā et penā si ꝙ
missa post bapm delet quo ad culpam
et hoc ꝓ actus qz magis delent Vtrū
prime Con. al. et tho. in iii. di. iiii. a Sde
i su. co. li. iii. ti. xxviii q. xvii et xviii b

¶ Utrū effectus bapmi equalis sit i oīb⁹
ꝟ hm pe. qd tum ad caracterē i pres
sionē et peccatorū et penarū dimissionē
equalis effectus ē si quantum ad de pres
sione formis et infusione gratie ē in
equalis qz inequalis ꝓpt ex dispositio
valentiā in ꝓmptis tamē quia eq̄lis
ē dispositio et effectus equalis erit

¶ Con. al. et tho. in iiii di. iii. a Sde i su.
con. ea. ti. q. xxi ii etiam dicitur qđ ex
ꝓprio speciali ꝓpt plus dari vni q̄ alii
b baptismus non tollit ignorantiā bigamie
bigamie ꝙ. bigamia ꝙ. vi. ꝟ bene tollit
illam homicidii ꝙ. homicidium in ꝙ. i. h

Bellum ꝓmo queritur Ad hoc qđ
bellum sit iustum tria requirun
tur hm tho. 2a 2e q. xl. ꝟ
s. auctas principis qz priuata
ꝓsona in iudicio sui non potest ꝓsequi
Et intellecte principis sue certitudo ut
qui impugnatur pro causa sine ꝓcepto se
tulatio xxiii. q. i. quid culpatur et q.
ii. c. i. Et hm vl. sufficit auctoritas
superiorū dignitatū ad defensionē sibi
subditorū qui quos alios ꝓ iudice se immix
cere non pot 2m q requiritur in bello ius
to ē iusta causa ut s. illi contra quos bellū mo
uetur ex aliqua culpa hoc meruerunt
Vnde augo in li. questionū Iusta bella de
bent diffiniri q̄ ulciscuntur iniurias si

gens uel ciuitas plectanda ē que uel
iudicare neglexerit qđ a suis ſuperiobe
factum eſt uel reddē qđ p̄ iuſticia ob
latū ē xxiii. q. v. dns deus ¶ Tertio req
ritur intentio recta ſ. qua intendit ut
uel bonū promoueatur uel ut malū vite
tur. Vñ non licet fieri ex odio uel iniquitate
ſz p̄ iuſticia et caritate ut in p̄dicto c.
quid culpatur et in c. iuſtitiam. Sunt
alia dicta que ponūtur a quibuſdam req
rit iuſto bello vz ut non ſit p̄ſona cui
bellare non liceat ut dicitur xxiii. q. viii
c. iiii. Sz hoc ē ꝑter ſpeciale p̄hibitio
nem ut dicit ſ. bellū iuſtū ſ. Item ut hi
at p̄ncipiū repetitione uel patrie de
fenſione et inimicōr xxiii q. ii. c. i. ſz hoc
reducitur ad iuſtam causā ¶ Vñde plixius
in ſu. con. li. ii. ti. v. q. xlv. vbi etiam
dicitur ſm glo. Ray. q. p̄nceps q̄ illum
habet ſuperiorem ſine rex ſine imperator
auctoritate ꝑp̄a ſi iuſta cā ſubſit poteſt
mouē bellum tam cōtra ſubditos q̄m contra
oēs p̄t et ſubditis ſuis dare auctorem
mouēdi bellum cōtra eoſdē et eodē modo
Sz certe nullq ē p̄ter papā qui non
habeat ſuperiorē ſaltem ipſum papā xcvi.
di. duo ſunt ſz ad ipm ſi poſſit fieri pro
iuſticia deſt remediū qz ab ipſo et imperator
poſſet iudicari dicto c. duo b

¶ Item ſine p̄ncipis auctoritate p̄ aliqđ p̄ti
culare bellum licet iniuriam repellē ſz
de iure vñali poſſit quilibet vim vi repel
lere dū tamē moderamine
ne in culpate tutele. q. p̄ tutela illa no
debita et ſine culpa ſit uer ſit ad ſu
mendam vindictā ſz p̄mittenda iniuria
eſt de hamī. ſignificatiū ii. circa finem
Et dicit p̄mittenda ſine a ſe ſine a ſocio
xxiii. q. iii no inferenda &c. Vñde c Pro
ſocio intelligit quicunq; iniuriam patien
tem ut ex dicto c. p̄t colli b Et ſi q̄dē
inſt ſine iniuria ſit in p̄ſona tunc poſſet ipſe
repelli autē ſit illata nā licitū ē occi
dere inſidiantē et eū qui vult accidere
ſi aliter nō poſſit manū eius euadē ff. ad l.
aq̄l. l. iii. et v. d Si aut quis poſt vi
illatā p̄s interficiat non videt repulſio
iniuriē ſz vindicta que p̄hibita ē ꝺ̄ibz
dicto c. ſignificaſti ſz teneturne ſi vide
rit iniuriantem pacati dimo p̄mittere
ut nōt glo. in dicto c. ſignificaſti vbi
tiam dicit q. moderamine intelligitur
ſi illud tm̄ fiat quo omiſſo vis lenita re
pelli non poſſet Et q. ſi quis modum
excedat non tenetur ſi non fecit ex
p̄poſito ff. ad l. aquil. l. ſi ex plagis
ſ. fabe. maxime Ray. dicit hoc verum
quo ad ſuas exoneratiōnē qui iniuria
fuerat in p̄ſona ecclaſtica ſz quatenus
ad aliam ſatisfactionē de exceſſu uel

quo ad p̄nam et irregularitatē ſi p̄
ter p̄miſſionē moꝛs ſecuta ē tuenda
eccleſia q. teneatur ut in ſu. cō. li. ii.
ti. v. q. iii. Sz certe dicitur ꝙ. fabe
rianus non loquitur de excōicatione
ſz de ſatiſfactione illati dapni ad qua
dicit non teneri ꝓpter culpam de excō
municatione non ex p̄poſito p̄ p̄cedentem
culpam niſi forte ut ibi b Sed aut me
ſeratur in rebus tunc a illatam du
ri mgtuchi t. q. certo illa ſit mea p̄p
qua dubitat ad alia actiū cū de reſti
tuendo olim causam et in p̄allato c.
ſignificaſti vbi dicit glo. q. intelligit
mgtuchi fieri etiā collectis animis q.
puto intelligendū ſi iſta collectio fiat
antiqua dubitatur ad actus imputuſtes
ar. l. petenti C. de furtis. Vñ poſſet
diu durare et ex mā publ. ſcire licet
ad videatur dicta i ſu. con. co. ti. q. liii.
b Generaliter aut ſcirendū eſt q. ad
talia nemo teneatur nisi p̄fectus eet
remittē unē illud dic. v. Si quis te
p̄uſſerit in vnam &c.

¶ Itē p̄ bellū aut violentia liceat ꝑa
auctē rem iam ablatā uel manū re
tinere ſz hm̄ ſuos et hoſtes Sz hoc fi
at i mgtuchi certe licet ut ꝓximo ſ.
dictū ē Sed nunc ex itinallo non licet
nisi debet adiri iudex ordinarius et cui
auctē recuperari Nam ſi aliquis ꝑ ſua
auctoritate inſolenter retineret eciā
rem ſuam cadit a iure ſuo et p̄dit eā
a fuit ad hoc ff. qđ me. cā. l. exiit b
nisi forte non poſſet p̄ iudicē eū pro
ſequi uel recuperare ut nō dicit. et ius gētiū

¶ Aliud ſi abſq; auctoritate ſuperiorū ali
qs dapnificantis accepit de rebus dap
nificantis quicquid poſſit retineē dicendū
q. ſi accepit abſq; vicio vt puta quia
inuenit uel alius ſibi dedit et hmōi
non p̄tranſit et poſſit licite retinere vſq;
ad valorē dapni ff. de condi. indeb.
ſi non ſortem ff. ſi certum niſi forte
ita que p̄uenit ad eū finxiſſet illa a
raptore commodata C. de comm. l. p̄cimi
uel eciā depoſita C. de poſtli. l. ſi quis
Nam in hmōi caſibus non poſſet retineē
hec moderatamen ita ſunt in foro indi
riali Sz hm̄ quoſdam etiam licet
talis p̄cedat et penitentia agēs teneat
tm̄ in foro p̄mali tenetur ad reſtitu
tionē In hoc con. iii. et vi. Et ad hoc
facit q. dicit tho. de illo qui furtum
accepit ita ſuam apud alium miſſe
detectam ut hēbat. ſ. de poenis ꝓ ult.
a Hoc p̄tm̄ ē ni accipiendo nō aut
in retinendo al' non poſſet et retinē
et penitē xiii. q. vi. ſi res retinē
aut nō licet qui ſine alterius iniuria

dapno uel ꝓximi malo exo agẽ nõ possĩ
ad ho. xiii. ibi Sz ꝑter tribũm rẽꝑ et ii
cor. vi. Nemĩ dantes ullã offensionem
ut ꝑ constare ex ꝑdictis ꝙ depositum
ꝑ fi. posset etiã in accipiendo nõ per
trare ut qũ non posset iustificã fuemẽ
bñ ꝙmo. et in sũ. con. ly. ii. ti. d. q. xlv.
et sequẽa ꝑ proximo b

Notrim i bello liceat uti insidijs ꝛc.
h iii tho. 24 ꝛe q. xl. in bello iusto licz
uti insidijs occultando ab hostibus ea
ꝙ que volumꝰ eas mpugnare quia
ꝑfidum nõ tenemur eis apre
xxiii. q. ii. dus Sed non licet eos sic
decipere ꝙ dicatur eis fides uel non
fuerit eis ꝓmissum xxii. q. i. nolã a
Id in sũ. con. h. ii. ti. v. q. xlvii b

Qui habet iustũ bellum fuit facit
quidquid rapit ab hoste uel eius auxi
liatoribus siue subditis siue alijs quisq
sit sibi plene satisfactum de oi dapno
et labore et apibꝰ tam suis ꝙ suorũ ul
dauer ipe hostis offerat se adiuꝝ et
uelit satisfacere di. i. Jus gentium xxvi
q. vii si de rebus Vltra hoc aũt nõ det
aliquid accipere nisi forte eet talis
hostis q ꝑter hẽsim uel aliud hmõ
modi bona sua eent ꝙ edictu publica
tu a uel nisi bellũ eet indictum a
ꝓncipe qui superiorẽ non habet tũc
cũ non tm hostis sz etiã auxiliatores
in iuste impugnantes ꝓt quos ꝛeb et ꝙ
sonas rapi et capti bm fiunt bm iuno.
ut i sũ con. co. ti. q. xlv. b Subdi
uero in iuste bellantes si in tali non
presserint dñis auxiliũ cõsiliũ uel fa
uorem non sunt exspoliandi uel in
aliquo ꝓmendi q̃a eẽ suos tm
debent tenere autores ex de hmõ que
fiunt a ma. q. sunt i. q. iii. c. i. ex.
uerũ est etiam si dñs ꝓdictorũ in
ꝙ in iusto bello utatur rebus eorũ
ab eis ablatis Sili non sunt spolia
di clici et religiosi uel conuersi ꝓuinci
ales mercatores rustici cultores z rede
untes et in agricultura existes z
animalia quibus arant et semina
portant ex de treuga Iuuenalis
xxiii. q. iii. si quis cõtinetur pro
tota ꝑda que abstulit de bello iusto
dñi ẽ et ipe tenetur dimittere subditis
bm ꝓportionẽ et qualitatẽ ꝙsonarũ
ut di. i. Jus militare Et nota xxiii
q. v. dicit a s. m ꝑter et idem nõ ꝑter.
in d. r. Jus militare Et cũ omnibus
ꝓdictis con. alb. b

Quid cum subditus monet bellum
mandante sibi dño uel sequitur eũ
Quid tenetur restituere si qua ab
hostibus receptit ꝛc si bellum sit iusti

non tenetur nisi iuxta edictu dñi sui
Si uero sit iustum et ipe scit tenet
quia plus debuit timere deum ꝙ homez
Si uero dubitat utrũ sit iustũ uel non
utrũ non tenet xxiii q. i. quod culpat
in fi. excusatur cum ꝑter obedientiam do
mini sui licet dns peccauerit si forte
male ꝓcepit a Con. alb Sz hoc ꝓt tñ
licet uerũ quousq dubitat uel alia ꝛa
tz interim non teneatur Nam ei seruit
bellum fuisse iustum statim incipit ce
male fidei et teneatur restituere qđ tz ac
c. fi. ex. de ꝓscrip. Si uero q̃ accepit
q sumptum ꝙ bona fide tenentur in q̃tum
ex illo sit factus locupletior c. de rei
ven. l. rerum b

Sz quẽritur an sicut subditi possunt bo
bellum excusant an dubio ut nunc dicti
ꝙ ptz filii excusentur armis cognati
stipendiarii et hmõi ꝛc non q̃ eo
excusat eos alia ꝛeq ni dubio se debet
quantũ discretio ut inueniat aliquis mt
iudicium altiꝰ xiii. q. v. denuq a Hoc
sunt dicti gl. Ray. ut in sum. con. co.
ti. q. xlvi. Et addit nec e silie de ad
uocato que excusat bona fides q̃ dñs
credit iustam ee causam qua possit
licet in ueritate sit in iusta q̃ ibi e
iudex superior qui tz examinat et de
allegatis iudicat Jn bello uero uiribus
corpalibus uictoriosus uincitur et no ꝙ
rationẽ di iudicatur Con. vl. ut ibi b

Quid si subditus tz querela q̃ dñm
uel cq ꝛc bm W. Cum uasallus com
tis tz aliquid q̃ committere requirenda
ẽ primo auctoritas regis Si tz comes tz
aliquid contra regem et rex hmõi uter
requisitus per ꝓceres curie uolet illi
mb exhibẽ q si mb sum defendat ar
mis cum moderamine non ꝓcedit im
pugnare uero regem qpa auctoe nõ
licet fi denunciare habet papa qui po
test excoicare et interdicere q humañ
a data auctoritate mouendi contra eum
arma uel conquerentibus rogatus ꝓpter
ea si rex ille subsit et illius auctori
tate si opus fuerit mouebit bellũ cõtra
aut rex tz causam q̃ta imperatorem
uel imperator q̃ regem qui non subꝫ
illi non est alius rogatus quo q̃modo
ꝓcedat nisi ꝑdicta ut nunc dictu ẽ tñ pas
sus iniuriam ꝓcedere mouendo bellum
si alter offerat satisfactionẽ Cũ autẽ
comes habet aliquid contra subditum
suum non ꝙ hoc det sibi mb dicẽ si
uel auctoritate iudicis superioris q̃dam si
mat uel ad diocesanum uasalli ꝛcẽ
tat eum si uasallus obedire recusauerit
excoicabitur roe ꝓtis cẽ de iii mont
Et si ꝙ annum sic ꝑstiterit diocesanus

ipm et ibs eius rapiendas exponat
az. xi. q. iii. ciuilis et c. quisquis ex de
hereticis extrauagantibus i° f. si uero dns
d hoc ultimum dictum sunt hosti ut
in sum. con. li. ii. ti. v. q. xlviii. ubi et
am omnia predicta pantur et non so
lum subditos sz et rectos pot epus
iudicare et p quos eius auctte potest
contra eos bellum inferri quia et sib
sunt ex de ma. et alia c. ecclesiarum. ibi glo. b
De dampnis et deuastationibus que
fiunt in bellis quis et cui teneatur re
sm. xl. q. qui sit iustu bellu non teneb
tur de illis dampnis que ipe uel sui
bona fide inpugnando intulerunt aut a
quibus absq; comode non potuerunt
si aut erassandi aia malitiose intulis
set cum al' posset sibi consule teneb
tur et quem saltem illa dapna ei
dapnus ff. que bellu nostri c facta
diligenti computatione hinc inde.
Sui uero hoibus qui iuste bellat nō
tenetur de dampnis que passi sunt
ab aduersarijs qui tales subditi se z
sua tenetur exponere pro dño Et dico
q dns non tenetur nisi forte ipse fu
erit in culpa negligendo defendendo
eos Tales etiam iuste bellans tenet
oibus illis quos rapuerunt de dapnis
si que recuperet nisi illi venerint ex
dicto uel ea humanitatis uel gratie xxiii
q. iii. non mirenda et alijs c. ibi
c. Cui uero habet inuestu bellu tenet
pe aduersarijs de oibus dapnis illatis te
netur etiam sine ipse hoibus de dap
nis que recuperet ab aduersario q iuste
repugnabat si ipi ipm hoiem inuen
ipm bona fide aut si inducti fuerunt ex
eius g filio timore uel coactione et de
se nouerat factum Secus si mala fi
de inuenerit illu In quo casu nulla hat
actione q ei nam in re turpi nulla
g hinc obligatio Inuestu mandatu q illud
et ff. mat. si quis et l. si mandauero q. qui eidem a Sed
hoc utribus pz q exequentes inuestu
mandatu licet coacti uel al' inducti nul
lam hnt actione ei bonus plus tunc
at petit qua uocat ff. q metus causa
l. ulti quid sz istis inducit debetur satis
factio hm modu pdictu salu in foro pue
li hm glo. Ray. et bl. et in su. con. co
ti. q. hum. ubi panor. cetera ora pdicta b
Quid dn qui bellauerit put com
pone adinuice sibi dapnis que corū
subditi passi fuerunt Re hm bl Sic q
positio fiat de consensu dapnificatorum
standu c ibi a Si consentius c libet
et debitores erant pati satisfacere uel
corū posse al' nō hm glo Ray ut i su-

con. li. ii. ti. v. q. xxv. punto aut q
sufficiat liber consensus creditoribus quo
ad tollenda restitutionē ei ni ire pp
quibet sit moderator et arbiter l.
ni ire mandata c mandati by All'ille
quide qui iuste mouit bellu nō pot
p suam apositionē prudentē hoibus
sine qui ipe teneatur eis de pō satis
facere nisi ipi in culpa fuerit puter ea
ea ut in precedenti ꝯ dictu est. Cum
aut hmōi iustu bellu non det ro po
ne cum aduersario ni prudentu hoim
suorum sz det protinus q eis ab ad
sario dampna reddantur All si appo
neret ita q aduersarius non satisfac
ret subditis ipe teneret eis hoc in
telligo de dapnis inconsultis rapina
ru et hmōi nam de expensis sat
gfuerunt diu auctte sua quone nec
p transisse a hoc bene procedit ex iusta
causa qui s est ad utilitate subditor
al' gfectudo non foret rōnabilis quia
cet g preceptum dnōm quo phibet
tolli uel retinere seu conscripsisse alic
ui b cy etiam de pbis dictis dap
nis credi pot si dn ex phabili ca
viderit ea ee remittenda potius q
rare pterib comodo z timere bellorū
pricula et cum in hoc tm precepe
intulerit gerat nesciens subditor ipi
subditi teneantur rati hre si aut ab
initio ḡdicant ne fiat apositio nisi res
tituto sibi dampnis non pot ipa dap
na dns quārere a Nam gerens ne
gotiū alterius eo inuito non pot ali
quid petere nisi pro bu gestis aut pro
hibitione c. de negot. gest. l. fi. b Sz
bn pot desistere a bellando q sicut
apud qs e auctor mouendi bellu ita
et desistendi Con. vl. et hosti. a Sic
in sum. confes. eo. ti. q. lix. b
Utrū liceat facere noua castra Re hm
Innoc. c. pisanus de quo jb Non licet
hoc facere animo ultionis uel emulationis
alterius uel etiam in castellare vetera que
non plantauit hostata c. de edifi. priua
l. iii. a Hanc legem allat Inno. licet ali
qui hoiant de edifi. public. sz male Et
ad p̄dca inclusus fuerit ff. de aq̄ductu
publ. iii. et l. ii. C. de fundis limitrophis
li. xi. qo Inno. ibi allegat b Et ad hoc
potest agere epus ut destruantur uel in
pristinum formam reducant az. cx. de
iudeis g subintra hoc uero qui epi mit
est aut in eccl. c. pisanus de quo loquit
Inno. ab eo sicut de quolibet alio ideo
sequitur b et non solum epus sz eti
am quilibet qui habet ibi redditus
Nam iuste promittenda diminutione
sui patrimonij quisq; agnit az. cx. de resti.

spo. pisanꝰ. Sde hostia predicta etiã quãtus i su. con. li. ii. ti. v. q. lx. b

¶ Vtrum liceat bellare in festis. Et ꝓ hoc. 22ª 2æ q. xl. obseruantia festorũ non impedit ea que ordinantur ad hominis salutem sabbatum. vii. dies augustus dicit Io. vii. Mundum integrum in sabbato. Unde et etiã ꝙ medicina possit licite medicare in die festo. Multo autem magis ꝙ seruanda est salus rei publicæ ꝙ vnus homo. Hoc autem fit ꝓ bello. et ideo licitum est bellare in diebus festis si necessitas hoc exposcit. Nam ꝓpter festum in necessitate cessare est deum temptare. Sed necessitate cessante non licet. quia tunc deest homini necessaria spiritualibus et diuinis. Con. Rav. d Sde in su. con. li. i. ti. xii. q. viii b de factoribus et vendentibus arma vide. s. ne gonatus. s. fia mus pacius. s. qui tenuit. Quid de artificibus b

Bellum nisi quo ad clericos. Clericis bellare non licet. xxiii. q. viii ꝓ toto. Et hoc ꝙ in tho. 22æ 2æ q. xl. dicit. hoc primum est. quialis quia exercitia bellorum inquietissimus huic et multum impedit a contemplatione diuinorum. et laude dei. et oratione. pro populis que ad officium pertinent clericorum. 2º specialis quia clerici ordinantur ad altaria missarum in quo sub sacramento spiritualis passio xpi. 1. cor. xi. quotiescunque manducabitis panem hunc et calicem bibetis mortem domini annunciabitis donec veniat. Et ideo non competit eis occidere vel effundere sanguinem. 3º magis ex patet ad effusionem ꝓpri sanguinis pro xpo ut imitentur eum qd decet ministerio d Sde in su. con. li. ii. ti. b. q. li. b 3º nec fuit arma portare alias q iusta re. puta si transeant ꝓ loca periculosa ad terrorem latronum licet nõ debeant ꝓpter 22 xxiii. q. iii. maxima arma et nõ cx. de vi. et honest. cle. clericis. 2. d In glo. et subdit q ab⁹ portare non debent et si tertio moniti non desistere[n]t ꝓdunt ꝓmilegium illius rationis xvii q. iii si quis suadente de sen. exco. in audia. et c. contigit ii. b nisi forte vim vi repellendo ut supra bellum 1º. s. ii. et. s. homicidium 4. s. vi. vii. et viii. d In s. viii. michi de hoc dicitur. si portus in s. qui tenuit Vtrum liceat clericis b

¶ Quid si clerici sint cum hostibus iustum bellum et consecutus est aliquid vnusquisque tenetur restituere. Et hic vi. si datum fuit ei ab eis quibus licuit ita ꝓ illud tenet. Si aut ipse iniuste

tenuerit ad restituendum. Dapnificato quidem si fecit aliquem pauperibus. Nam sic diues cum non potuit ei dare auctoritatem bellandi ita nec capiendi posset tamen teneri de consilio dei qui iuste pugnauit si consenserit diuum ꝙ reciperet diuitias quia ꝓpter ea ꝙ diues ei iniuriam illam dedisset d Idem i su. con. co. ti q. l. b

¶ Vtrum qui bell' interfuit pot fieri clericus. Et hic Rav. Si quis interfuit bello iusto nec interfecit nec mutilat nec causa mortis ꝓstitit si alii sit idoneus ꝓpter ꝓmotionem nec indiget dispensatione. Si vero in bello illicito et ibi homicidia fecerit et si non ꝓpter illum ei imputabitur ꝓpter culpam ꝓcedentem et ita ꝓpter eum non potest xx. q. i. c. ult. 22 cx. de clerico ꝓcuti ꝓfectus et de homicidio etiã batur. d Con. Goff. et host. ut i su. con. li. ii. ti. ii. q. v. et hic hostien. ad 2um nisi vel melius facit c. si quis post ac ceptum. li. di. Et ait Rav. Credo tñ q cum talibus epus possit dispensare dum nec mors nec membri mutilatio fiat subsecuta 22m cx. de clerico pugn. in duel. c. 1. et ii. glo. dicit fuit subsecuta q illoc licet fuit subsecuta ꝓpter alios ut ibi b

¶ Licitum est ꝓlatis ecclesiasticis ob defensionem temporum ecclie vel fidei inuocare ꝙ violentos brachium secularis et ordinari tales non qdem ut occidat vulneret vel mutilent. Hoc enim est directe ad homicidium ꝓcurare. Si ut certam fidem vel patria liberet et terram ab infidelibus occupatam reducant ad xpm et supra hoc certa facit remissionem magnam Et licet hinc inde aliq[ui] occidantur non hoc est ꝓlato ꝙ imputandum. Imo peccaret nisi ꝙ tales se opponet xxiii. q. v. de omnibus ex de homi. postulasti et c. finali xxiii. q. iii. maximianus et q. viii. igitur et c. seue et omni 2 c. ordinis 2 c. ut priden. Tho. etiã 22æ 2æ q. xl. dicit q ad clericos hũ ꝓtinet disponere et reducere alios ad bellandum iusta bella Et hoc non debent exercere bella manu ꝓpria tñ possunt interesse ut iuste pugnantibus spiritualia subueniat suis orationibus et absolutionibus et aliis spiritualibus subuentionibus d Sde in su. con. li. ii. ti. i. q. xlix. b

Si ꝓsona ecclesiastica violentum occidat dantem alterum et non vult exire sine violentia vide. s. exercitatio ii. s. iiii. Et de ista mat. inde etiã multa. s. in regula triplex i. et ii. quasi ꝓ totum.

Bellum iniustum nequeunt omnes nolunt. Quid de illis qui iusto bello interdum ecclias antecessorum. Et hic Ri. si non fuit interstellate et interdictorum ex oppositio

ſ̄ tñ ſ. dum illi iuſte bellantes p̄ſtat opā rei licite inferendo machinas hoſtium et huiuſmodi non tenentur Idem vi. a ſ̄ in ſū. con· li· ii· ti· v· q· lxii· Vbi etiam declaratur iſtud huiuſmodi dum inferendum caſtrum uel villam q̄ alias expugnare commode non p̄t b

¶ Quid de illis rebus que rapiuntur de ecc̄is aut que ſunt de bonis ecc̄laz̄ ſiue clericorum exeuntiū in terra illius q̄ que agit̄ bellum R̄ hoc W. rapto:es horum teneant̄ ad reſtitutionē uſi aūr te p̄lati ecc̄leſtici hoc fecer̄a ſ̄ de vi. ſ̄ in ſū. con· ca· ti· q· lxi· b Vel uſi eſt ſent victualia et huiuſ̄ ut i ſeq̄la ſ̄ R non tñ de bonis ecc̄ie uel clericorum ut pot colligi ex dict̄ in dicta· q· lxi· et etiam in ſ̄ ſe· b

¶ Quid de armentibus hoſtibus q̄ fugi unt ad eccl̄iam et capiuntur ibi R̄ ſ̄ W. ſi tales confugientes caſtellane tenent eccl̄iam aut inde impugnauerit uſtos hoſtes non debent defendere tum intratem ecc̄ie q̄ ipſi violauerint inde pugnando ſilr ſi reponant ibi victu alia de quibus ſuſtentant̄ z impugna tiõe hoſtiū q̄ ſi capiantur a uille uel lantibus non p̄tenſ̄ et non tenentur ad reſtitutionē Item vi· a ſ̄ de in ſu. con· ca· ti· q· lxii· b ſ̄ hoc facit ſ̄. E immunitas confugientiū ſ̄. fi

Benedictio bñdictionē ſiplicem p̄t dare ſacerdotes etiam p̄ſente epo xcv· di· Etſi non ſolepniter ut p̄mittit do ſit nomē dñi ꝛ̄ uel humiliate vos ad bñdic· ꝛ̄ xxvi· q· vi· miſtrare a hoc fuit dictum Ray. et eius glo in ſū. con· li· iii· ti· xxvii· q· v· Vbi etiam dicitur q̄ ſacerdos non det dicē humiliate uos ꝛ̄ niſi rubicē teneat aut corporalia aut patenam aut ſ·mile aut tale quid ſm glo· dicitur etiaz ibi q̄ cum preſbiter celebrat p̄ſente epo debet ſibi ſumē an ipē uelit bñdicē q̄ ſi uelit no benedicat preſbiter ſi aut nolit p̄s biter bñdicat p̄dicta ſimplicē bñdictio ne uter erit etiā in p̄ſentia epi huiuſ expreſſa epi notā q̄ hoc ſolo q̄ p̄mittit cum miſſam celebrare intellr̄ p̄ quas alia p̄mittē que ad miſſam p̄tinet ar· ex̄ de officio delegā· Preterea et be nedictio p̄tinet ad miſſam de cōſe· di· i· miſſas Et ad p̄dicta facit c· ni ad celebrandum c· di· vbi dicitur q̄ ſi epc̄s non fuerit p̄ſens bñdictionē accipiat a ſacerdote et ſic p̄z q̄ ubi cunq̄ p̄s requiri debet ut dictū ē b Vi de de hoc ī· ſacerdos ſ̄ iii· de aqua benedicta inde c· aq̄ bñdicta Nubit

dicenda ex̄ iuſte vide ſ̄ iuſte ſ̄ ii

Electi ſ̄ p̄s coniux ī· q· t· ſ̄ q̄ferri debet vacare bñ ficiis R̄ eccl̄iaſticis bñficia ſeu bñficia eccl̄ie ſeu officia quelibet non debet vacare vlr̄ ſex meſes aliquam ſi colla p̄tinebat ad epm̄ deuol uitur ad capl̄m et eḡſo Et ſi fuerit negligens p̄ alios ſex meſes deuolu tur ad metropolitanū et poſtea ad pa pam ex̄ de con· pre· nulla Et intelli gas ſolum p̄ illa uice ex̄· de ſup· ne p· ſicut nobis et ſi quis p̄decessor cla ſe tpe cauſeat nichil valet ex̄ de ſup· nec p· c· ſi Et incipit currere tpus p̄dcm̄ non a tpe vacationis ſz a tpe ſcē ſeu notitie ex̄ de concess· prebend· q2 duſitatē Et de dictis ſex meſibus ſubtrahitur tpus ſuſpenſionis et pegri nationis Et requiritur q̄ p̄ ſuam cul pam uel negligentiam diſtulerit ſcm ſi p̄ ſpotentiam mr̄ uel fratr̄ eccl̄iam ex culpa contingentem niſi fuiſſ negli gens in petendo abſolucōz ut nō in d· c· q2 diuerſitatē Et ſi talia ec̄lia ſti ficia uel adminiſtrationes quarū colla tio p̄tinet ad regulares et ipi negli gerent dyoceſanus ſupple dent Non ob ſtante ſi ipi regulares fuerit excuſſ ut in clem· q2 regulares de ſuppleē· tic· p̄ce· porro ſi eccl̄ia cathedralis uel etiam regularis habuit electo res ſolum tres meſes ſ̄· quos ſi iuſto impedimento ceſſante electio no fuerit celebrata eligendi p̄tās ad proximū ſuperior̄ deuoluitur ex̄ de elec· nec p defectu et intelligit̄ alijs conditio nibus inſ̄ ſupdictis a p̄dicta ſe tio omia notantur etiam i ſumm con· li· i· ti· i· q· vii Et ni aliz p̄dictis con· allē· b

¶ Cum habet bñficiū cū cura ſi recipi at ꝛ̄ iterum cū cura ipo nō vacat p̄mum ex̄ de p̄ben· de multa· et de elec· duduum eccl̄a rothomag· viii et tunc cum talis non ſit p̄lāta i p̄ſona non pot ſubditos in illa abſolue nec aliquid tale facē Et ſilr nō vacant etiam prebende canonicor̄ et eorum dignitates nam licet non habeant cu ram animarum tamē recipiendo ꝛ̄ vacat p̄ma ut in d· c· de multa et de con· p̄ce litterar̄ a de dignitatibus ſeu p̄ſonatibus eccl̄ar̄ d· c· de multa de ſimplici vero p̄benda c dubium Et videtur ide p̄ d· c· litterar̄ vbi dic glo· q· epus pot dispensare cum hec beneficia ſimplicia ſz non ut in cadē cum habeant plura ſz q· epus hoc nō poſ ſit ſunt oppones p̄ in do· an de bñf· ibi

¶ Tam. Et quidā alii dixerūt ifti tam tionem solum obtinē in bñficijs curatis et dignitatibus quibus inde⁹ obstare d. c. lr̄as vii goff. p hoc c. dicit idē ee te nendū de prebendis qđ de dignitatibus cum ꝛ̄ pbenda accipitur ut titulus non ut simplex bñficiū uel ut sine cō li. iii. ti. xiii. q. ix. ¶ In dicto c. lr̄as videtur sentire hoc nem in casu dicti c. lr̄as vz qđ pbende conferuntur in cadē eccīa z altera ē annexa alteri dignitati seu officio qđ'cū tio ꝓhibetur sine dispēsatōe ꝑpe ut in c. h. eo de consti. li. vi. vide dicit q2o An vacet prima pbenda p receptionē 2e in eadē eccīa & q p⁹ pbenda bene vacat p receptionē ꝓpositure cui eccīa ē pbenda annexa sui sine. q2 qđ non potest ee triplex in eadē eccīa ut de co suetudine c. i. li. vi. sed c. vero de multa de prebend dicit sm hosti. goff. Jo. 2 viii. q. accipiendo 2am pbendā i titula vacat prima q cōfirmat Jo. an. ee nec qui prebende dantur in eadē eccīa se cus in dignitatibus de quo in dicto c. lr̄as ibi videtur casus et cū hoc transit et in hoc videtur tenendum Sed prima dignitas tunc vacat p acceptionē 2e. qn 2am accipitur in eadem eccīa ita vide? colligi ex textu dcī c. de multa Et p do. Anto. ibi dum dicit nō q simplices dignitates curatas ē nihilominus ita et plures dignitates ꝓsonatus et dignitatū sine cura in eadē eccīa b Et hinc qđ intelligit accepisse 2am et vacare prima qui habet eius pacifica possessionē uel p eam steterit quo minus habeat ex de pben. nec li. vi. ¶ Si forte p papā fuerit ei⁹ 2e. eccīe ad tempus concessi alii non vacat prima qm dm ille alter accipit illoc ex de pben. si tibi a nobis li. vi Et de hac eccīa mā inde j. ſ. iii. Et eodem modo vacat sine ꝓdicto prima bñficium si quis violenter occupat sm uel se ingerendo intrudat in eo ex de prebend. cū qui li. vi. Et tales violenti sine aliqui occupatores ipso facto si aliqđ inde habent in beneficio qđ occupauerūt ꝓdunt illud et narrat ut in d. c. cū qui. porro ille qui habet conferre dcīa beneficia vacantia debet eadē conferre j. sex. mēses alb potestas conferendi devolvitur ad alium ut in d. ſ. dicto est sententia eccīa alia pena nisi offerat j. dcīo tpus vz qđ ipe teneatur assignare i vtilitatem ipius vacantis eccīe de suis pprietatibus non de illis eccīe sine tm quātum a ipe ipius vacantis pceptū fuit a quorūq detinēte ipm a Hoc hētur in d. c. de multa ex de pben. b Et si ꝓpium non hꝫ punc tum alia pena ad arbitriū iudicis xvi. q. vi. illud xiii. q. vi si vero uel repe tentur ab eo qui pcepit qz ipe tamq̄ minus sor omnes fructus restituē tenet? C. de rei. ven. Certū a Cum pdict? con. alb. et inde? q ille qui pcepit fructus pncipalis teneatur cum sit primus ma lefactor nō conferens nō in subsidium arg. l. fi ff. de eo qđ cer. et b

¶ Quāq casus sunt in quibus quis pot absq dispensatiōe duas uel plures eccīas seu pbendas habe ꝓmus qui eccīe sicut ita tenues q non⁹ sufficēt ad sustentationē x. q. iii. vltio ex de rel. do. qui monasteriū Sz si una pendet ad alteram de eta. et qua. cum te. Sz ꝑter tractatum clicos xxi. q. i. clericis i fi. Sq̄ si eccīa annexa ē dignitati uel pbende in quo casu ei ipe teneat? i una tm eccīa pcathedrali hꝫ ydoneū et ꝑtem vicarium qui congruenter hꝫat de pro ventibus ipius eccīe portionē ex de pben. extra. pande ¶ Sz si hꝫ vnam ꝓtitulatam et alia quotidianā xxi q. i. qui plures Sz talis quotidianus de eccīa pro cathali non pot fieri nisi ei qui attingit 1m xxv̄m annum et qui sit lator dos z etiam tali non pot committi nisi vna et pro eundem vtilitate uel veritate Et non durat nisi p sex meses ex de cleri. Nemo li. vi a Predicti quāq casus patent? etiam i sum can. li. vi. ti. xii. q. iii. Vbi etiam dicitur sm Hay. q. qđ aliter quotidiana nullatenus debet fieri nisi subsit iusta ca ut qz nō sufficiatur platus ydoneus uel aliquis filius al' qui possent multas fructus committē Colligitur etiam ex pdictis q ex pre fatos quāq casus quos nō pt hic pla bñficia sine dispensatione Sz quos dis pensabit dic q in bñficijs curatis et dignitatū seu psonatuū uel q i eadē eccīa habeantur due pbende seu aduc tratus aliqua uel officium et pbenda solū ꝑpa dispensat ut patet ex dictis supra ſ. i. In reliquis uero bñficijs simplicibus ut nō in sū. can. ca. ti. q. vii. Jo. dicit q epus pot dispensare in eadē epatu Sz non i diuersis Et hoc ꝑter iuris impossibilitatē qz tenet? uterq obedire et ab utroq ordines recipere qđ ee non posset si ḡra mandarent Sz haec plenitudo solus ꝑpa tollere posset qui dispensando indemnem eū con tra eadē q dilegat cui noluit obedire uel a quo ordines susceperē Scott. aut. dicit uerū puto q sine in eadē epatu sine diuersis nullus dispensare possit nisi

papa et sic cura tenet 2ślo. nr Ray. ait Credo q epi pūt dispensare non de iure scripto sz de consuetudine sola q̄ ꝑa sert et non reprobat et credo plus approbare eam Vide et credo hodie de facto cū ꝑ ḡram gsuetudine illi c. sanctorum lxx. di. ubi prohibet q̄ q̄ sit tanoritus p̄bendarius nisi unq̄ cui in qua conscriptus ē i. intitulatus lz ex dispensatione epi unus dulsit posse possit certis Con. vl. et b. Et glo bar. bxx. ni d. c. sanctorū. s. q epūs i talibz possit dispensare q quis h̄eat būficiū simplex i. sine cura et psonatu cū alio q̄ habet cum alterum Hosti. nō in c. litteras dicit q et si epi nō pūt dispensare in pluralitate hmōdi p̄bendarum quo ad titulū dicī tñ pot q pūt dispensare ob profectum meritorū q teneat prima uel 2ā tñ būficium et possit vicarii qui bñ deseruit et appetentem portionē h̄eat de p̄benda cū de p̄ben. expositi et de cl̄i. non re. cū ad hoc maxime q̄n in certis ē talis consuetudo ne statutū ex ea factū cū de constitutum ocs Et sic sensit hosti. q nec de iure nec de consuetudine pōt epūs dispensare sine ea Et bñ quia irrōnalis consuetudo non excusat sz ḡuat cū de consue. c. fi. Et ut dicit glo. Ray. 2 vl. dispensatio etiam ꝑ papā facta si fiat sine iusta ca. non excusat quo ad deū sz tñ quo ad ecclam multotiens Et addit vl. q papa nus dispensare in casu dapna tione tñ ecclie cū eo cū quo dispensat Adue tendum etiam q licet epūs vl' alius superior confecerat seu confirmauerit būficiū alicui nō ꝓpter hoc intelligitur dispensare nisi expresse dispenset sm glo. in d. c. licet de concess. p̄bē. et sdē dicit hosti. ut nō ibi d. dn. Sed hoc būficium fecit ecclie. si simile de seu. extra. cōd' punto uerum qui ex ingratitudine fuerit vel facti ne ad ea excludatur libera voluntas superioris al' confessio seruꝫ itelligitur facta cum alibi hoc sine q̄buscunq̄ non posset sortiri effectum ff. de min' annuli. l. ii. et cū de offi. de le. b

¶ Quicūq; cepit dignitatē uel ꝓsonatū seu officiū uel būficium cui anexus cura sit si an obtinebat simile cui sit ꝓnatus ꝓmo postq̄ possessionē habet de 2o uel ꝓ eū stetit quominus habeat teneat absq; nova admittere i manus ordinarij in cuius epatu hoc fiūt Aliquin etiam alias talis 2o ipso nūc sunt ꝓuati et non solū ad sacros ordines sz etiā ad quoscūq; alios būficium fiunt inhabiles Et omnia talia būficia vacatura sedi apl̄ice q̄untumcūq; Et si alius disponat de eis non vz hꝰ ꝓ-

ꝑa xxii. ni cōmaxanti q̄ incipit exercitabilis a Con. alb. Et addit q i dcā cōmaxanti cum suis declarationibus plenissime habetur de būficiis que nō pūt simul tenere sine ꝑ dispensatione b Cui non pōdest dispensatio sup̄ pluralitate būficiorū Rx non pōdest qui impetrat subticuit aliqd̄ quātumcūq; magnum būficium Cui etiam credimus ut qb duo būficia cum alijs habeat possit sil' habē. intelligitur ꝓmo de duobus ꝓmo būficiis post confessionē a que ꝑ. habuerit impetrans ut ni c. non pot de q° j. b Item si mandatum ꝓcuratori alicui de būficio non obstante q̄ h̄eat aliud ꝑ hoc non ē dispensatum ut ambo sil' h̄eat cū de ꝓbend. non pot li. vi. Item si papa motu ꝓ̄o alicui aliud būficium obtineri confecerat aliud nō habita mentione de ꝑ̄i nō ꝑ hoc nulla e irrita dummodo in lra exprimatur q motu ꝓ̄o papa credit secus si ad petitionē alterius ꝓtractum fuerit cū de ꝓbend. si motu li. vi

¶ Būficium non vacans nulli ꝓmitti pot nec in ꝓtiali ut ꝓmittendo ei potuerit ꝓcurari nec cum facultas sit abstulit aut quauis forma uerborū al' ꝓmissiones ꝑdē non valet nec obligant cū de con. ꝑbē. de tertia li. vi

¶ Quibus clicis debeat ꝑ ordinatorē tam de uetatis q̄ de būficio ꝓcurari Rx Romana ecclia non gsueuit respondere ordinatori ad ꝓcurand' nisi gratiose in casu cū de ꝓbend. epūs et c. cū sua. a Con. alb. b Et nō hic q si aliquis epūs committit cūreo epō ut uice ei in sua dyocesi teneat ordines et ipse ꝓmouit ad sacros ordines aliquē non habentem titulū ipse qui ordinauit teneatur et uetia ꝓcurādo doceri illi ꝑ uel ꝑ alias de būficio sit ꝓuisum Deinde si ei quesit ordinare etiā ꝑ soas aut quas fuit aliqs sine titulo Nam i hoc casu epūs q̄ commisit teneat taliter ordinato A l. ad uetia mandādo doceri ꝑ ipm būficiatus fuerit ut in c. si epūs de quo j. b Similit et ipse ordinatus qui quattuor alicui ut possit a quo uoluit epō ad sacros ordines promoueri hꝰ ita cū de ꝓben. si epūs li. vi. a Ista uetior ꝓuisio tur dat fieri qui ordinatus sine titulo de sua uel ꝓpria hereditate non pot sus tentari de ꝓben. epūs et c. huic b

¶ Ordinatus ad titulū ꝓcionis seu ꝓsonatus possit illud vendere uel donare Rx sim ilit. cū de ꝓben. c. huic licet vim. dixerit q non ita sit Tamen verius credo q sic nam et būficia ecclastica acquirunt pot

a Con. alb et ff. de in sum. con. li. vi. ti. xvii. q. xiii b

¶ Capitula sede vacante non pot̄ ḡferre ea beneficia que ad collationē epi pti nent si bñ pot̄ admittere putatos a p̄dec̄ores et eos instituē in bñficijs i quibus fuerunt p̄tati licet ad epm si vacaret p̄tinuisset ex̄ de instit. Et si caplm li. vi. pot̄ et caplm epo defuncto vel a bñficiorū collatione suspenso conferre p̄bendas que ad epm et caplm coītes p̄tinet etiam si epus i terre hebat in collatione tali tamq̄ platus Et idem pot̄ epus si caplm sit suspensum vel singulariter sint excōicati. a s. maiori excōicatione ut i c. si ad epm de quo infra b Si si p̄tinuerat ad epm cū consilio capli vel alīus de/functo epo vel suspenso non pot̄ cap̄lm se intromittē nisi epus suspē fuit fuerit i mora de petenda relaxatione suspensionis vbi aut de spāli consuetudine a vel statute c. si ad epm b Bñficioz collō ad alīq̄ cum consilio epi p̄tinet sublata epō de medio eū ḡsilū negat peti nō e calle differenda Silr etiā si epus egerit i remotis ita q̄ nō possit eius p̄tia i breui haberi ex̄ de varan. si ad epm li. vi.

¶ Dignitates vel ꝑsonatus vacantes in curia romana nō p̄nt conferri nisi p̄ papam sili. e curia lū seu accedentiū vel recedentiū de curia si decedat in loris virginis curie ad duas dietas legales a Dieta legales sunt xx. miliaria pro die ff. si quis cau. li. et nō. glo. in c. p̄ti de quo j. sub rubro. Et si nuncius curie supesset nō includerētur sub loco ff. de ritu nup. Vbi cū dicitur q̄ si sunt xxi. miliaria facit duas dietas Et p̄fata rōnabilia sunt nisi sup̄ dicta morantur in loco ap̄i dominicali seu domus ff. de iure cōi collō nō fuerint pape nisi cū curialib⁹ q̄ licet habeat dominicū seu domū suā de cōi tñ in loco curie tñ ibi assistēdo curie morabant tunc cū rebus Silr etiam si curiales morantur in loco ubi decedit curia vel i tñ de curia se quentur q̄ tunc in loco ubi decedit ab ipa curia sit remotus dicto c. p̄ti- b Ora her ad papā tñ p̄tinet nisi q̄ post mēsem put ea conferre illi ad q̄m p̄tinet p̄scripsit tñ vel ipius agentibus ni⁹ curie et suos vicarios ēe generales quibus illud quantū sit ni⁹ casu dare sibus exulib⁹ vel nisi essent p̄bendales ecclie et vacassent vacante sede aplica Aut etiam si vacauerint ante 2 ffa p̄us q̄ ḡferret defuncto est her

oīa ex̄ de p̄ben. licet et c. statutū et c. p̄tin. et c. si aplica li. vi.

¶ Si p epm conferatur bñficium alicui abuti licet non fiat sibi donec ḡfectat tū epus non patet̄ ulterius conferre alteri donec ille recesserit nec valeret collatio Scies si epus notificata ipsa collatōe assignet aliquē tēp⁹ q̄peten te q̄ recipiendi et ille non ḡsenserit i tēpe pot̄ etiam consentire quo⁹cūq̄ dūmodo pulsa ipm bñficiū alteri con ferat. a Et post istū consensum non patet bñficium alteri conferri ut in c. i. allegato b ex̄ de p̄be si tibi abuti li. vi. ¶ Si plures electiones nō confirmabantur prouideri de bñficio vacante cui nulla hebat posteā assentire nō tenet̄ et amplius epus p̄ndē ex̄ de p̄ben. si plures li. vi. Beneficiati te neri⁹ ad horas canonicas et qualit̄ vide infra horas de bñficio p̄bendali non habuit a filijs vide j. ultimum ff. de p̄mutatione bñficiorū de renūciatione bñficij et qualiter fiat vide j. Remuneratio p̄ totū vide j. p̄mutatio Ad nāz bñficiorū sacre p̄tinet j. cetera ij. et j. p̄bendā

Beneficia nō eque ad finem bñficiorū finitis tpe vacationis debent i utilitate ecclie expendi vel fructus successoribus fideliter reseruari al⁹ tales de alibus ecclie et in regulazibus et collegiatis si fiat contra p̄dicta fructus collūa vel singulares p̄sonas ipi ḡfacientes sunt suspensi ab officio et bñficio a quousq̄ donec plene restituerint quidquid de bonis p̄ceperit a platis anteriores dimisse vel vacationis tē pore obtinuerint ut i c. j. allato b Nō obstantibus p̄uilegijs vel consuetudinibus ex̄ de elect. q. sepe li. vi. a Vbi silr dicit² non obstantibus statutis iurato cōfirmatōe sedis aplice a alia q̄cunq̄ firmitate vallatis b Hec silr p̄hibito sit ḡrāliter de oībus ecclie ne bona eoꝝ arripiantur a platis quibus subsunt seu ad quoꝝ custodia p̄tinet a Aut ab alijs quibuscūq̄ p̄sonis ecclasticis ad quoꝝ collationem ordinationē p̄uisionē seu custodia p̄tinet dignitates p̄atus p̄uoratus vel ecclie vacantes ut i c. j. allato b nisi de speciali p̄uilegio vel consuetudine p̄scripta vel alia rōnabili ca al⁹ epi et superiores sunt suspensi ab ingressu ecclie et alij ab officijs et beneficijs donec satisfecerint ex̄ de offi. ordi. p̄ti li. vi. a Ibi etiam dicitur nisi ex p̄uilegio vel ḡsuetudine seu alia de ea rōnabili sibi aquis

pdictor assezit bona rompet' supdra
hor de illis bonis solum det Intelligi
que solutis debitis si qua sint et his
que fuerut ntria pro sepultoribus 2 ims
tris ac hiis beneficiis ois usq ad
nonos reddituis supportandis congrue
reservatis ex quib recepta fuerit supra
Indulgentie de propiendis fructibs b
bificior in abbatia gresse p some no
ecclasticis vel dignitatibus sunt casse
et irrite exi de zpbr c. fi. li. vi. a Istud
caplm ut p intrinseca loquitur de gres
sionibus factis an illa detentate Exim
no dicit q non sunt faciende b
fructus iam p trepti planu est q alienia
ri potuit inde supi alienatio p. l. Sz et
fructus qui debit recipi put loratu erat
si sint decime et alia exi de lata vza-fz
hoc lamen non extenditur ultra tempo
rale loratis quia clericus in bificio usu
fructuario cōpatur xvi q. vi. Illud a hoc
fuit apio gloss. ut i su. con. li. i. ti. ix q. ii.
¶ Sz Imo dicit q si loratio fit nocue ec
clesie et utiliter successor tenetur ha
bere ratu exi de solu. c. i. et x. q. ii. hoc
iure et xii. q. ii. quia sufficientia Secus
si inutiliter Si aut suo nocue loratu no
intendeb obligare etiam non tenetur
successor sz ner heres eius s. mandauit
tale loratione que tacita e in vita lo
rantis Et ideo subdit Imo sicut ner he
res usufructuarii nisi in quantum ad eum
pruenit ff. si quis iura dotium s. hoc sub
titulo Et hoc nezu e in militari vel
prelato ecclie s. q successor teneture hec
ratu qd' factu e a predecessore sz in can.
pbendario secus dicimus quia ipe nequit
post lorare pbendam suam ultra tempus
iuste licet de illa possit agere 2 queri
sicut trimus administrator Dicit etia i
Imo s. in c. querelam exi ne pla. vices
suas q rector trinus trium plato ecclie no
bustus sollempnitatibus ipo nre eius plato
ecclie ipo nre non valet hoc nezo sol
lempnitatibus vz lucr' rectus ecclie sit tu
tius possit potes restitutione imittez
hosti. etiam dicit q in quantum pecunia
versa e i utilitate ecclie ratu debet
habe successor vel reddi petentiaz ar.
exi de solu. c. i. ut in su. con. dicta. q. ii
hoc dicu post intelli etia si loratio non
fiat nocue ecclie vel si fiat a pbendario
al' loratio det qio rata ee ut ex pdicts
constare post b de hoc unde j. loratio s. h.
¶ Canonici et alii beneficiati etiam q diuis
officiis non interfuit non pot quotidianas distributiones nec valet co
suetudo a s. gza ut i c. j. allato b al.
no facit eas suas Et teneti ad resti
tutionem nisi excuset eas sufficientia vel
usta et rōnabilis rerpalis utilitas a
cidens ecclie utilitas exi de eccl non
re si. c. i. li. vi. a Ibi etiam subintrat
in distributionibus etiam pro defuncto
cui annue sarne lazarendis ide decim
mq observande b Ad iaz illa possint
p tmē ea que dicitur j. Hiems i s. fi.
et clericus iiii. per totum

¶ Beneficium ne cui tuste te
netur Qui non vult q̄sequi
beneficium aut dignitatē aut
Ray. cui non licet p hosti
lem c fas a latro nec hr viam salutis
nisi resignando vel si e dispensabile
pietat dispensatione ab eo qui pot et
in vtroq; cau agrat primaz de cōmisso
Et alie supi beneficii i. s. i. a Ide in su. co
li. iii. ti. xxvi. q. xx. b

¶ Si aliquis male possidet beneficium ul'
dignitatem vtru subdit teneatur obedire
ei vel delitorem iudicare Dum q licet i
foro iudicali multis cet iniusto tame
in foro ql'e si quis sciat q possessor ec
clie vel dignitatis non sit nec sua pla
tue rectr non tenetur ei obedire nec
solue qd' dignitati vel ecclie debet nec sol
uendo liberatur ar. exi de in. integ. ca. re
et de sen. ex. Inquisitionem a hoc nezm
e nisi quis cet p sinaz unde oriri lata
nec appellatione suspensam deputatis
tur cui debet obedire sm hosti. ut i su. con
li. iii. ti. xiii. q. xx. Et pot ee ratio qz
solo vel quod simile non animet se perm
et cū dicitur in hoc s. Con alle. b

¶ Numquid male possidet absolut igno
rantes Dum q non ex quo non e pla
tue exi de pe. omnis et de pe. di. vi. pla
cuit tu in tau isto illi non prizent nisi
qua iste absolui posset sz p fidē qua
habet in sacro exi de presbitero non bap.
plicam et p ustam caz ignorantie
sz tu sanguis eozu requiretur ab hoc
qui credebat se ut plateis et ipse ch'ti
ni se fuit p dixerit ar. exi de offi. ar.
irrefragabili de hoc j. confessio iii. s. fi.
a Con. alle Sz ut hetur in su. confes.
li. i. ti. i. q. ultra hosti. sup c. audiui
ii. de elect. Videt sentire gdicens tale
de consilio teneture veroniliter 2 non de
necessitate qz talis presbr nec absolut
ex quo ecclia tenet ch'm dm probabiliter est
ignorantia et ab ecclia tollerata sz scien
tez non det ad talem nre et sic intelli
gitur dict. omnis Ad hoc facit qz error
ignorantia et tollerantia trahunt in
misericordiam non limitat ecclia ni alibi ff. de
officio ptoris l. barbarius sz hoc i hua
nis in quibus preditus sm humanam
aptoz sortis in rebus glie sm quibus
pceditur sm divina necessitate Unde

non verus sacerdos nullatenus pot absolui et ei confessus cū seruēt tenetur recōfiteri ut tz Imo supi dē c. licet Refert etiam aliam opinionē Et ut pz in su. con. in d. q. ultra hoc idē sensit hosti in su. dū dixit q a tli de cipiuntur aīe cum nō possit li ignare nec solui cum iudex non sit et licet aīe iusta cam habeat ignorantie tñ ac si amisse essent requirat sacrus eorū ab ipis b

Bigamia multis modis ḡhit bigamia ꝓpie q̄ nuptiis duabus ꝓpe dictis cū quib⁹ successiue et diuisis tpibus duas habuit uxores Vtrūq; confessus xxxiq. i. opiant Dic⁹ e q̄ diuisis tpibus habet plures vnam de iure alteram de facto et vtrumq; confessus ex eo nup hic cū reputatur bigamus non ꝓpter sacramenti defectum h ꝓ nitentiales affectū cum ope subsecuto ut ibi dicit Dic⁹ q̄ hic plures eo. tpe vnā de iure alteram de facto nec ambas de facto et confessus vtrūq; ut d. c. nup nec ordinem de facto xxxi. q. i. quo ex. de duob⁹ gaudemus ex de bigamis a nob a Illud c. a nobis melius fuerat b Qui q̄ ḡhit cū vidua ab altero mariti confessa xxxii. di. sexiatim lxxxiii. di. mariti seruus aut si relicta fuisset burgo xxxiiii. di. c. fi. Qui q̄ ḡhit cū corrupta a quoquā alio sine ḡhat sed ante sine ignorantes et ea ggnouerit xxxiiii. di. quid' et c. prepue. Quo qui uxore ꝓpriam ggnouerit sciens nec ignorans postea confessa e ab alio xxxiii. di. si quis et c. Te. Qui q̄ aliqs i ordine sacro ḡstitutus nec post factā ꝓfessionē in religione de facto ḡhit cum corrupta ex ea a nobis xxvii. q. i. ꝑ quod a Idē etiā casus nota in su. con. li. iii. ti. iii. q. v. b b

Cum virginē deflorauit et postea cam uxorem duxit quid pot ꝓmonere Rn sic quia nō duxit carnē in duas nec illa in duos ex. eo debitū xxvi. di. acutius et ar. ex. q. fi. simile. tanta a Illi ḡ allegantes q oz q mulier sit virgo tpe quo ḡhitur nihil. ad hoc ḡhens nō maiorē nec fornicationē xxxiii di. Nemo et expl sum videtur xxx. q. v. qual' vir virgo casta et desponsata in virginitate ꝛc Et hanc opi. tenet hosti. in su. con. li. iii ti. iii q. v. sicut ibi pz ꝑ quā tenet Ray. tho. et pe. et gosf. 2 vl. Et sic videtur gloz 2 tenenda Et ad ḡzm dicit q dē ee virgo 2 non ab alio cognita dicit etiam vl. q rō ad ꝑ precedentia legitime tur ꝓ sequens

murum d. c. tanta p̄sumitur virgo in hoc casu q̄ in virginitate erat desponsata ꝓpria ꝓfessio efficacior e Ita cum aliqui no tenet Nam si deflorato fuisset facta ab uxorato p̄ sequens matrimonium cū deflorata nō fit aliqua irregularitas dro c. quanta

Quid si credit ḡhē cū virgine et b inuenit corrupta Rn non pot ꝓmoneri cū sit maritus corruptor xxxii. q. v. ille xv. q. i. cū fi. a Melius fuit li. di. q. in aliquo nec sum Ray. excusat cuius hic violentia lex cū ꝓmotoris facti requirit non voluntatem d. c. fi. et c. ille aut Idē tho. pe. et hosti. ut in su. con. li. iii. ti. iii. q. vi. b

Quid si aliqs habuit vna uxore nec cognouit et postea duxit alia virginē et cognouit nec eā ꝓna ggnouerit et non ita Rn non repellitur a ꝓmotore ex. eo. debitū a Idem dicas ꝓ eandē ratē si aliquis ducat i uxorem mulierē ab alio desponsatam et traductā nō cū ggnitam sm Ray. tho. pe. 2 hosti. xxxi iii. di. c. ult Et in su. con. eo. ti. q. viii. Ita ille e etiam casus et formalis dicta. c. debitum b

Quid si maritus accusat uxore de adulterio et petendo accusatore uir ad ꝓceptū eccie reddit debitū uxori Rn sm Ray. tho. et hosti. irregularibus sunt legitimus remittetur nā irregularitas sepe ḡhitur solo facto a Idem in su. con. eo. ti. q. ix. Et addit hosti. q in hac casu nō petitat debitū non reddens cū multa ꝓmoneri quia uxore repellit ꝓ exceptionē ortam ex adultio sm Ray. aut q tenetur reddē cum non debeat eam spoliare posse sessione sua corporis usq ad suam ii. q. i. quia ree viii. q. iiii. nō ne ꝓpue cum hoc sibi periculū ab ecclesia dicta hosti. pot teneri qui maritus assereret se statim ꝓbaturū gestum adulterium ut ꝑ octo dies uel circa ar. c. solet de sen. excō. li. vi. Quida tamen ut in dicta q. ix. ꝑ dicit q in hac casu ggnouerit uxorem adulterasse nō fit irregularis cum nō agat ꝑ pariū. s. quia appellatur a iudice Sed primo dicta probabilius et tenenda videtur b

Quid de eo qui habuit vna uxore ante bapm et aliam ꝑ baptismum uel vtrūq; an baptismum irregularitatis e di. xxxiii si quis viduam a Dicitur e c. ib qui uiduam b et xxviii. di. ꝓ toti Sili. et qui ante bapm duxit uxore ꝓ fornicatione et postea cam accepit Nam ꝓ bapm non tollitur hec irregularitas ut clare patet ꝓ tho. in iiii. di. xxvii. licet irregularitas habuerit di tollatur ut ꝑ hamerdū iiii. ꝑ. i. nō fi. a Idē 2ū

ꝑmi dñi ñi sum. ran. co. ti. q. vi ℨz et
ẽm dñm colligitur ex eade roe b
¶ Quãze bigamus non ꝓt ꝓmoueri
hꝫ tres sunt re ꝑma ꝓhr defectu sa
cramenti s. vnitat⁹ q̃ ꝑ ei non sit vna
vnius ex qua duplicit ratnẽ sua i duas
xxvi. di. acutis cũ co. debitu Et hoc re
ꝑma et realiꝫ ra de q̃ hic ℨ. nunc dico
ℨ ra ẽ ꝓhr dignitate ordinis xxvi. di.
una et c. vlt. ℨ ꝑ signũ magnitudis
di. lxxxii. ꝓposuisti. x⁹ ℨz fortasse vnde
et ambo quo erit hortator vdimatis q̃
ꝑa coniugia frequentant a hoc hꝫ tres in
d. c. una b Ad intellectũ aut ꝑme cause
nõ q̃ in vno attendit duo. scꝫ unũ
tum ꝑ duplicẽ quictionẽ que ẽ in ipo
ꝑma ẽ quictio ad ozum ℨ corpoz⁹ ꝑ
significat quictionẽ aie ad deũ ℨ sig
nificat quictionẽ xpi et ecclie q̃ sunt
q̃ vnio vnius ad alterius quide in ꝓlatho
et ꝓphetis Ratũ in tempore gtie s. in
natiuitate xpi et gsũmatum in cruce vl'
zatu in cruce et consummabitur in gloria
ste ℨ quictio erit sigt vnione diuinita
tis et humanitatis factam in vtero v'gis
xxvi. di. acutius de con. di. ii. In xpo ꝑ
cũ co. debitu Cum ergo tam quictio
xpi et ecclie q̃ vnio diuinitatis ℨ humã
tatis non sit nisi vnica merito significa
tur in quictione ꝑmi mri tom ℨz cu qb
transit ad ℨam recedit ab vnitate ℨ sic
non ꝓt significare dictam vnitã quic
tionem et hoc recte tangit aug⁹ in d.
c. acutius in fine a Idem i sum. con.
li. iii. ti. iii. q. ii b

¶ Vtrũ liceat dispensare cu bigamis ſz
qui de duab⁹ duãsmode ducãt vnde
tenendũ videt qd tenet tho. in iiii. di. x
xvii. dicẽs sic bigamie non ẽ adiuncta
irregularitas de nr' natiali ſz de nr'
positiuo Nec mirũ ẽ de ceremonialibus ez
dmis q̃ aliquis non sit bigamus q̃ ꝑz
ex hoc quia si aliquis bigamus ad ordi
nes accedat caracterẽ recipit Et ideo
ꝑa ꝓt dispensare in hꝫ irregularitate
Ex aut obiecta posset q̃ dictũ ẽ co.
nunq̃ solent tho. dicere q̃ illa dicit ẽ
dictum q̃ cade ẽ difficultas dispensan
di. cu illis qui de facto cu plurib⁹ q̃x
erunt sicut si de nre retraxissent nõ
q̃ subtrahatur ptas dispensandi Sed
etiam obijcitur q̃ ꝯ. doctrinam apli dis
pensare non licet Solut dicẽs q̃ hoc
nece ẽ ꝓtium ad ea que sunt de nre
nali et quantũ ad ea que sunt de re
stitute sacroꝝ et fidei ℨz in aliis
que sunt de institutione aplorũ cu ecclia
habeat mutr cand' qtatem statuendi et
destituendi et destituendi qua tenet
habet ꝓt ꝑ eũ qui ꝑmatu in ecclia

tenet dispensari hec tho. ℨz quamuis
possit dici q̃ non licet q2 magna fa
ceret nisi forte aliq̃ ra maxia subellet
a de hac opi. referuntur in su. con. co
ti. q. vii Sed primi tho. gror. pe. z al.
et hoc inde⁹ tritus az c. hoc est
xxviii. q. i. b ℨz de cpo tenet⁹ q̃ mul
lo mio ꝓt ut erra ponit Io. an. ꝑ c.
ꝑmũ in co. ti. li. vi. a Silr. et de hoc
recentiores opi. in dem q. xii. ℨz hoc
videtur nezijs et expresse hñt in c.
a nobis eod. co. et d. c. vnico li. vi. b

¶ Bigamus nunc cui mutatus fuit ab pri
legio clericali et addicti force seruilari
non obstante gsuetudine Et circa hoc
pena excoicationis inhibitu ẽ defect⁹
tonsura nec habitum clericale eod. c.
altercatoes li. vi. a glo. ibi dicit hoc
intelligendum de hijs qui sunt facti
bigami sine vere sine interpretatiue in
mioribus sectis si in maioribus ordinibus

Blasphemia blasphemia b
ẽ hic ambo nec cui deo at
tribuit⁹ qd ei nõ queat nec
cui ab eo remanetur qd ei
queat hoc tri duo s. affirmatio et ne
gatio non diuisificat speciem blasphemie
a Idem in su. con. li. iii ti. xxxiii. q. ti.
vii. hic tho. 2a 2ae q. xiii. arti. i. addit
tertium modũ viz cum attribuitur cre
ature qd' appropriatur deo b Et hoc
mle simum ẽ peccm mortale q2 ꝑtinet
nat excitat diuine ℨz posset ctingere
q̃ blasphemia absq; deliberatione et exsur
reptione ꝓcederet z hoc dupliciter
modo q̃ aliquis non aduertat hoc qd dic
ẽ blasphemia ut cu aliquis subito
ex aliqua passione in verba q̃ime lo
sa prorumpat quoz significationez no
consideret tunc ẽ ꝑccm venale a
hoc puto verũ nisi hoc ei frequenter
accideret ex lata cuius culpa non cu
randa ei adhibet iuxta dictũ Late cui
culpa equiparatur dolo ff. de poen l. qd'
necessa et in c. ut alias de constitu li
vi. b 2o modo qui hoc aduertit ee blas
phemia gsiderans significata iuxtam
et tunc non excusatur a ꝯcto mortali
sicut mer ille qui ex subito motu ire
q̃ accidit a Idem in su. con. co. ti. q.
ct. viii. et puto a mortali non excusari
blasphemiãz si nõ certo alio moueat⁹
licet ignoret sua uerba importare blas
phemiãz nã ut dicitur i. cor. xiiii. siqa
ignorat ignorabitur et stultitia i cul
pa sua sapiens erit in pena xxxviii
di. quicunq. b hoc tho. 2a 2ae q. xiii.
De blasphemia in deum uel i scos qui
ꝑtinet dicitur maledictio unde ꝯ. ma
ledictio. ſ. ii. et iii. ꝛc

¶ Tabella vide ſ. pecia.

Qabella vide ſ. predagium Et vide ſ. talia qua ꝓpter eadem accipiantur vel quaſi.

Qalix Calix non debet fieri de vitro nec de criſtallo aut lapide ligneo ere uel auricalco ſed tm de auro argento aut ſtanno de con. di. 1. uaſa 2 c. ut calix. De conſecratione caluine et an poſſit uendi ſ. conſecrato vo.

Qaliꝑ uiri. Caliꝑ uiri quid ſit ꝓuaziri 2 terginaſari inde ſupꝰ articulatio ſ. iiiꝰ.

Qanonica porcio Canonica porcio e illud q̃ certa ꝑſa det cuilibet qui quis eligit alibi ſepulturam de qua vide ſ. ſepultura nigꝰ ꝑ totum ꝛc.

Qanonicus vide ſ. prebenda et ſupra beneficium et ſ. ſymonia iiiꝰ et iiiiꝰ.

Qanonizatio Non licet aliquem venerari ꝓ ſancto niſi fuerit canonizatus auctoritate romane eccleſie ex. de relig. et ne ſan. c. 1. hiq quidem canonizationem primo inquiritur de vita eius qui canonizandus e ſi fuit laudabilibus iuſtis et multis Si moribus caſtis et actibus ſtrenuis oz eius puritas teſtificatione ꝓbetur et bone fame promiſſ non taceri lxi. di. non mirandum. xii. q. ii. quatuor Et e maxime querendum de ſimplicitate 2 humilitate ex. de ꝓſumpti. ex ſtudijs Item queritur ſolet an ſubſtituendus ꝓſecutores vii. q. 1. oib qui gemebat et c. ibi Et an illas ſuſtinuerit cu caritate 1. q. 1. vide q̃.

Inquirendum e etiam de miraculis factis a uita et poſt mortem patroni de martiribz non fit tanta examinatio ſz queritur tantum de miraculis et ea ꝑ q̃ paſſi ſunt az. de con. di. iii. cathecumini. 2 c. baptiſmum uere huius rite practis patet canonizationem rite procedi Ide in ſu. con. li. 1. ti. xiii. q. xxv. ubi ſubiungitur et modum quo conſueuit eccla romana procedere in canonizatione ſanctorum ꝓferre poſſit hoſtien in glo. ſupra c. audiuimus ſ. de relig. et ven. ſanc.

Otz licet patri-ge azonez ad aliquem non canonizatum ſe ſim ſymo. Non neceſſarium quin liceat patri-ge preces alicui defuncto que qs credit bonum virum qz deo fide oranti attendit ſed facz ꝓpter eo officium miſſe preter ſolempnes non licet ut in c. ſ. dicitur ꝛ/ Cō. alb.

et hoſtien. in ſu. con. co. ti. q. xxxvi ibme

Qaracter ſm dyonſium e ſignum ſanctum rationis 2 fidei et ſce ordinationis datum a ierarcha vel ſm modernos theologos Caracter e diſtinctio a ratione terne eternis impreſſo aie rōli ſm ymaginem configurante terminate creaturam rationalem et recreatam diſtinguens a nō figuratis ſm ſtatum fidei Et quidam caracter non imprimitur ꝑ ea ſacramenta ecclie nouelegis ſz ſolum ꝑ illa que ꝛ̄ peraguntur quibz ad aliquod ſacramentum ſpirale exercendum ſicut e baptiſmus confirmatio et ordo hec tho. in iii di. iiii. a Con. alli. b de caracte ecclie ordis hec pluria ſ. ordo. iii ꝑ totum.

Qaracter ſeu micaracterizatio vtrum li creat aliquem in caracterem uel de ter. hic ſm tho. 2a 2e q. lxv. In homine corpus tria ꝑ ordinem conſideranda. primo quidem integritas corporalis ſ. ne ꝛ̄ detrimentum affectus ꝑ ortum aue uel mutilationem 2o delectatio ad quam ſenſus cu apponitur verberatio uel aliquid aliud ſibi ſm dolere afficiens 3o motus et uſus membroꝝ qui impeditur ꝑ plagationem uel micaracterizationem. Et io micaracterem aliquem uel aliquid huiuſmodi detinere e illicitum niſi fiat ſm ordinem iuſticie aut ad penam aut ad cautelam alicui mali intendi et hoc licet tm iudici Mutilare detinere horiz ad horam ab aliquo aque illicito ſtatim ꝓhibendo cuilz licet ſine cu quo detineat aliquem ne ſe precipitet uel ne alium feriat ſed ſimpliciter aliquem includere uel ligare ad cuius ꝓfectum ſolum qui ht vniuerſalitez diſpoſitionem de actibus et vita alterius hō. tho. nam et priuata ꝑſona hoc facere ſm illud te primitur c. de priua. ratione. l. vnica

Qaritas vtrum caritas ſemel hita poſſit amitti ſic ſm tho. 2a 2e q. xxiii. Caritate poſſumus ꝑfecte conſiderare primo modo ex parte ſpiritus ſancti mouentis animam ad diligendum deum et ex hac parte caritas inamiſſibilitatem ht quia impoſſibile e hoc dei filium ex certa ſcia ſpiritum ſanctum uelle mouere aliquem ad actum caritatis et ꝙ ipſe caritatem amittat peccando Nam dei miſericordia quibus certiſſime liberantur a grauibz liberantur ut dicit aug⁹ in li. de ꝓdeſtinatione ſanctorum 2o poteſt conſiderari caritas ſm ꝙdam rotam et ſic caritas non poteſt amitti niſi id ad ꝙ ꝑtinet ad caritatem rotam amittatur Vel caritas multo minꝰ poteſt perdere ſicut nec calor poteſt refrigidare ſic etiam iuſticia non ꝑtinet facere ut aug⁹ dicit in li. de ſpu et

in monte ¶ Ꝛº ꝑo ꝯsiderari caritas
ex pte subiecti qđ ē uerꝛibile sm arbi
trij libertatē Et isto mō caritas ve a
mitti ꝑo mō alit caritas ꝓpꝛie qua
ibi deus p ̄ciam inducit que ē ipa
ēnitia caritatis

¶ Que sunt ex caritate diligenda ꝛx
sm tho. 2ª 2æ q. xxv. quatuoꝛ sunt ut dr
ꝯtra aut in hō de doctꝛina xp̄iana ꝓmi
qđ sup̄ nos ē s. deus Ꝛ̄m q nos sumo
Ꝛ̄m q nr̄ nos ē s. ꝓximus 1. homo
uel angelus Q̄m q ꝑ̄ nos ē s. coꝛpꝛie
ꝓ̄mm A Idē in sū ꝯ. li. iii. ti. xxx
iiii. q. ct xvi. ꝑ̄ addi silit2 et coꝛ
pus ꝓximi cui adhibē debem⁹ ꝯa coꝛ
poꝛalia caritatis ad̄t xxv. sz hoc ꝑt
ꝯcludi in eo qđ supꝛa deus ē nos de
bē diligē ꝓximū nr̄ nos b Et sunt
diligenda hoc oꝛdine ꝓ̄mo et ꝓcipue
bus deus deꝫ mō diligē nosipos
deꝫ ꝓximū vltio coꝛpꝰ tuꝫ 2 tuꝫ
sic subdit ad̄ thomas 2ª 2æ. q. xxvi. mō
ē tri de ueritate caritatis q homo
ꝓximū coꝛpꝰ exponat ꝓo salute
ꝓximi nisi in casu in quo teneꝫ ꝓo
rudere cuius saluti sz q aliquis de hꝰ
sponte se offꝛat ꝓ tuꝫ ad ꝓfectioꝛ
caritatis A Idem in sū ꝯ. eade ti.
q. ct xvii. Et hoc ultimū dꝫ Utelli
quo ad salute coꝛpoꝛeam q̄ quis nō
obligatur ꝛatiē exponē ꝓximū coꝛpꝰ
ꝓo coꝛpoꝛe ꝓximi sz ꝓo salute ānē
sic ti aia ꝓximi ꝯcoꝛpalis sit ꝓcio
soꝛ coꝛpꝛis sue xxiiii. q. iii. si hꝫ vide
et supꝛa in oꝛdine caritatis ꝓximus
ꝓponit coꝛpoꝛi suo Et tho. 2ª 2æ q.
xxxiii. dicit inꝛationabiliteꝛ peccaꝛe qui
quomodꝫ timoꝛe etiam coꝛpoꝛalis moꝛ
tis omitteꝛet ꝓximū caritatiue q̄ ex
hoc ꝛationabiliteꝛ ꝓmandē tuꝫ ānē sa
luti b Et hic oꝛdo caritatis sub ꝓcep
to ē ut tho. tradit 2ª 2æ q. xliii. d
Silit etiam ē sub ꝓcepto ut diligam⁹
melioꝛes uel maꝛis quietos plus ali
os ut ibidē dicit tho. et in sū ꝯ. li.
ti. q. ct xviii b

¶ Utꝛum magis deum diligē melioꝛes
nobis quietioꝛes ꝛx sm tho. 2ª 2æ q.
xxvi. melioꝛi qdē q ē deo ꝓximioꝛ
unde bonū debem⁹ ex caritate uelle
s. maioꝛe gradū bitudis q ad caritā
tem ꝑtinet ut vult iustitia dei sm
sm qua melioꝛes ꝓfectius beatitudine
ꝓsequunt Sz tri hō ꝛationabiliteꝛ ma
gis intense diligit quietos Et hoc
tripliciteꝛ ꝓmo quidē intensioꝛi af
fectu diligit ad illud bonū ad qđ dili
git eos q̄ melioꝛes ad maius bonum
2º q. ita quietos aliqui sunt nobis
ꝓximi sm naꝫlem oꝛigine a qua
discedeꝛe non ꝑt sz beatus sm q
aliqui afficiꝫ quia deo ꝑ accedē
et ꝛecedeꝛe augē et minui ꝛ ideo
possum⁹ ex caritate uelle q ille q ē
melioꝛ quietior sit melioꝛ alio ꝛ sic
ad maioꝛem beatitudinē ꝓgredi ꝓcem
ti ꝑfficit Ꝛº quia plusibus modis si
ne causis quietos diligimus ita ad
alios nō hēmus nisi amicitia caritatis
sz ad quietos nobis hēmus alias am
citias sm modum quietionis ꝓpꝛius
ad nos ut q aliquis ē gsanguineus
uel ciuis uel ꝯmilito uel ꝓfeꝛ qđcuz
aliud lucrū Et ita ex caritate plu
bus modis diligimus nobis magis quie
tos A Idē in sum ꝯ. eo. ti. q. ct xvii
Et conclusio est q melioꝛes debem⁹
plus diligē quia hoc iustitia dei ꝛa ti
quizit dꝫ xii. ibi Ecce ē mateꝛ mea
coꝛ sz possimus aptiꝫe q ꝓximi qui sunt
meliꝛes b

¶ Utꝛum diligē ꝓximioꝛ sit de ueritate
caritatis ꝛx sm tho. 2ª 2æ q xxv.
Dilectio ꝓximoꝛū tripliciteꝛ ꝑt ꝯsi
deꝛari ꝓmo uno ut diligatur ꝛationē
ꝓximitatis Et hoc ē diligē malū alteꝛi
Ꝛº uno quantū ad nāz et sic ē ꝛ uniꝫsali
Et sic dilectio ꝓximoꝛū ē de ueri
tate caritatis ut s. aliqs diligēs deū
et ꝓximū ab illa ꝛationalitate ꝓximoꝛ
non excludit Ꝛº uno modo ꝑt ꝯsideꝛa
ri in speciali ut s. aliqs in speciali uno
uehatur motu dilectionis ad ꝓximum
et illud non ē de ueritate caritatis
uel salutis absolute qua uel moueꝫ
motu dilectionis in speciali ad quoslī
bet habet singulaꝛiteꝛ ē de ueritate
caritatis nisi sm ꝓꝛationē animi
ut s. homo habeat animū ꝓꝛatum ad hꝰ
q in singulaꝛi ꝯmodum diligat si
ueritatis aꝛticulo diligat ꝓtinet ad caritatis ꝓ
fectionē A Idē t sum. ꝯtꝛ. li. iii.
ti. xxxviii. q. ct xiii b

¶ Utꝛum sit de ueritate caritatis q ho
mo ꝓximo signa uel effectus exhibeat
dilectionis ꝛx sm tho. 2ª 2æ q xxv.
sicut homo in casu teneꝫ diligeꝛe
et non in speciali nisi sm ꝓꝛationē
ai ut nunc dictū ē sic signa ꝛ effectus
dilectis que in gi ꝯsueuerunt ꝓximo
exhibeꝛi teneꝫ etiā ꝓximus exhi
beꝛe ꝓuta ei aliqs oꝛat ꝓo omnibus
fidelibus uel ꝓo toto ꝯmo uel in ali
qđ bū ficiū impendat toti ꝯitati tui
etiam hoc ꝓximus exhibē ē de ueri
tate ꝓcepti Et ḡ facē ꝓtinet ad
finꝫem immediate Specialia uero bū
ficia uel dilectionis signa q quis ꝓ
ꝓpꝛia exhibet aliquibus q exhi

beat Inimicus non ē de necessitate
nisi fm ꝓparationē animi ut ī me
tur in artō necessitatis fm illud ꝓu.
xxv. Si eſurierit inimicus tuus cibā
illum &c. Sz hoc fiet̄ ꝑ necessitatē
ꝑtinet ad ꝓfectionē caritatis ꝑ quā ali
quis cauet non solū omnia mala sz
vult omnē m bono malū quia s. non
solū cauet ne ꝑ. Inimicū sibi illatū
ꝓtrahatur ad odiū sz etiā intendit
Inimicū ad finē amandē ꝓtrahere a
Con. Inic pe. ut in su. co. cath. q. cxiiii.
Obtū Timicus venā petentibus te b
neamus remittē Rn fm pe. iii. sent
ex Inimicū vel dāpno dato alicui so
lent in eo cui fit tra ozati s. cautoz
in assertu Sufficia cautorū in effec
tu Et actio inimicis ḡ timentem ꝑm
tenetur. hō statim remittē primo nū
quam in ozde hz̄ a Aug. xviii. ibi sic
et pater meus &c. b Sz tenetur ho
remittē venā verarter petenti i pa
to emendare fm facultatē suā de
quo pot intelligi qd dr luce xvij.
Si ter in se fuerit ad te dicēs pen
tet me dimitte illi primo etiā si nō
petat ut in ꝓximo ſ. dictū ē A Istud
primo non videtur dictū petenti ut pot
colligi ex hijs in su. ro. ca. ti. q.
et xv. sz potius cum dicto adū satur
Et cū hoc dicto con. alb. ut nō deat
expectari petenti Et illud videtur
verum Nam si nō det cautor teneri
Tertio sili. ner ab ex audi. in apere
qz nō solū a malo sz etiā ab oi spe
mali abstinēdū ē. i. thessa. c. fi. b
Sz z. nō tenē remittere donec sa
tisfaciat ꝓ posse aut c. si qs cōtri
tatus &c. dī. et nōtra in c. ad aplīcē
de re. lū. li. vi Et in remissionib
dictorū mortuū et ex de male fmo
tuit cum gnō. ibi posuit d hoc satis
factū est qz limine pot peti exclusiua
tio Inimicie etiam ulc interesse remi
ti ex de fmm. etiāmsi qm li. vi nisi ex
hoc oriretur ꝓbendi cautē scandalū
vel salutis aie vel corporis qz tūc de
cautate hoc ꝓferenda sunt ut pot
gltur ex dictis supra ſ. i. b
Obtū opa bona ex cautate facta
aliquid valeat Rn fm Ray. quātū
nō valeat dimitte ad vitam etiā tū
valent ad alia quātū ꝓ. s. ad tolle
rabilius mōrum finitū ꝓferendū
de pe. di. iii. si quis aut a Rich. sup
iiii. sent. di. xv. dicit q bona et prima
acta mortui sunt mer vt ad obtinen
du remissiū tm mer ad diminuēdā pena
tū qz ꝓpter illud nō minuetur pena
ꝓ peccatis postibus dicta sz bn mino
rem pena substinebit i inferno qz
interim dum facit illud bonū cauet
a malis quoz oīone si faceret ꝑpius
puniēdus Et ita dicit intelligendū dm
Augustinū minorē penā sustinendā ꝓpt
bonū sine cautate fem Sz ḡ hoc inde
qd legitur in vita ꝑm q cum sco pa
tri revelatū ē de quoda q ꝑ luxu
am exclusus ē a paradiso q ꝓpter habi
dantes elemosinas q̄s faciebat liberatꝰ
ē ab interdicto ignis b Sz ad ierusalem
prosperitatem de pe. di. iii. cauendū et
xxii q. ii. si quelibet Sz ad hoc ut qs
cretus illustretur ad primā de pe. di.
v. flāc ni fine Qz ad assiduā factionem
bonoz opum sicut faciebat olim bapt
Johannes de con. di. iii. nō reputantur
Rz qz dyabolus no habet in eo tanta
potestatem ꝓtum habēt si bona opa non
faceret sicut ꝓtegit refert in dialogo
li. iii. ca. vii. de iudeo qui se inimicat sig
na crucis q demones nō potuerunt ei
nocere a Aduertendū tm q remissa
no que fit ꝓ talibus opibus fm Ri
car. iii loco pall non ē ex defto iusti
cie sz solū ex dei clementia forte ideo
qz qui ex continuata ḡ dei meret
sui ꝓfectionē quo pot aliquid mereri.
b Utrū hō possit deo satisfacere pro opa
extra cautatē fta hoc ꝑ satisfac
tio ſ. xi. 2 pla de cāte hec illi tse ſ.
Obtū opa ex cautate exitum aliquid
valeat Rn fm Ray. opa una q fuerūt
facta in cautate mortificantur ꝑ se
quens mortale petm et si sequatur vera
pma remissio tm Illa vero que mag
ina fuerunt quāta q̄ mortali pcto
facta sunt vane non pnt qz mortua
ta fuerunt vii illius Illa remissa q
mortificata fuerunt vane non pnt q
mortua nata fuerunt Con. tho. in iiio
di. xxiii. a ꝓducta dixit Ray. infra de
pe. et re. ſ. Hec cautela ideo querit Tho
etiam in 3a parte q. lxxvix. ar. v. et
vi. b de confessione facta ex cautate
inde ꝑ. q confessio i. ſ. iii. Vtrū actione re
ligiosi sint ꝓtermittenda opa cautā
tis in pluribus vide ſ. alio. i. ſ. iii. Rn

Qlius equalis a Illos cuius a
quibus nō pt absolui sacerdos
ꝓprius unde ſ. q confessor i. ſ. i.

Qlitheristus et exoristus
vtz catholicus communiter
deat precedere bapt̄m Rn
tio. iii q. ſic Nam i bap
tisando requiri ex ea que sunt de ne
cessitate fidei que sunt tria s. fides sub
repta et eiusdem ꝓfessio et ꝓmissio
obseruans Et ꝓpter hoc tā catholicus
Iudeus ē qz in eo sit mistura ad fi

fiet absolō ꝛn ab epō nl ab eo cui epūs ꝑ spāli cōmisit
auctē ꝑ spāli absolvendi. Vñ a talibz epis reservatus
nō pt

dei suscepcionē fit etiam responsio ad fidei professionē et promissio ad fidei observationē Et q2 adultus p se credere et promittē pot requiritur hoc ab eo p se ipm In puero uero requiritur p verba trīm s. per patrinū qui in psona pueri credit Credo sicut et dicit Tho. dux pot ee sensus vnus credo l. ego puer huc qui ad pfectū etatis veniaz credam Vel credo i. ego patrinus opam dabo q3 iste credat A Iste 2q3 ē magis queriens Nam tenetes ab baptismum fidejussores fiunt suscepti de cōu. di. iii. nos autē a b Nec ē inquiens q3 patrinus pro puero promittat q2 de illis ad que omnes tenentur vnus alius obligare pot sepe aut in his ad q3 nos non tenet2 Et si dicis q3 sic patrinus obligatur ad instruendum puerū de fide Rūdet tho. q3 nō ē ibi magnum periculū q3uz ad modernū tēpus q2 et pueri sicut xpiani et mī xpianos nutriuntur sepe aut erat i pmptu cetera q2 tunc diligentior cura adhibenda erit Et silet aut si pueri sint suspecti de infidelitate uel si pueri sint infideles conuersatus est A Ide etiā est si parentes essent suspecti i moribus Nam sus pectes de bap9 sunt fidejussores non solum fidei sed etiam mozū vii iii d. c. nos eis dīs Ideo sep eos admonē ut castitatem custodiant iustitia diligant caritatem teneat Ante ora symbolū et oōnem dīnam et nos ipi teneare 2 illis quos exaplis ondite dicta etiam in hoc ℔. nōn. in fi. co. li. iii. ti. xxxiii. q. xlii. b

Sed ad quid pdest exorcismus Rēdz pe. et tho. in iii. di. vi hī effectū i cor2 et in alia q2 minuit pstatem de morte ne possit tm in hoc sicut puer ne baptismū et alia bona impediat Sz pdea potius totaliter in bap9 tolluntur sicut phazao puer flagellatus ē ppter no egressio de egipto et postea totaliter i mari rubro q3 ē figura bap9 subuersus ē A Idem i sum. con. co. ti. q. xliii. habet Ecclesiam dīz q3 cum hui effectū catholicum pueris fuerit oportuit sz q3 dem ē melius videtur b Quid significent sacramentalia alia q3 fiunt an bap9 ma thematicum inde supra bap9 vi. ℔. iii. per mathematicum Impedire uerisimile q3 hend3 ℑ. Impedimentum vi ℔. ii.

Quero nota cautionis qui sum pliciter intelli nuda promissio Sz p cautionē ydoneā siue sufficientem intelli fidejussoza uel pfectiua nō ex de pfectio. ni constet A In glo. b de hoc inde absolue

iiio ℔. fi A de hoc etiā dicit2 sup absolu tō 1o ℔. xviiio in additione b

Oritur merito vtrū recitus meritis sit pena Rō hm tho. 2q 2e q xv. ar2 xxxi. mo 2alit pot recitatio meritū vita que causantur a luxuria Ad cuius vicii mitelligē ē sciendū q3 pū intellectualis visionis ē aqd intelligibile pueri pū p qd3 ho intellit alia cui qde intelligibili primus motus homis pot intendē et qd3 ei non intendat pot deus ostendere Verūq3 quidē ex hoc qd3 hī voluntate spontanea se auertentem a consideratione tal3 principii sz illud ꝑē uolunt intelligē ut bñ agāt Alios p occupationez circa alia que magis delectabilit q3 ab inspectione hui principii auertuntur hm illud ꝑē superexcedit ictus s. geniti et nō uiderunt solem Et vtroq3 modo recitas meritis ē pena Dz q3 ē ex uāli defectu ut i amentibus non est pena A Idem i su. con. li. iii. ti. xxxiiii. q. ct. ar. ix. b

Censura ecclesiastica nomine censure trina comphendit2 scilicet nūdum excommunicatio 2 suspensio ex de x. significaueruti et de sm gradus hoz vide i. in vocabulis ꝑtis ut i. excommunicatio i mtez dictum et i. suspensio

Cessatio a diuinis Cessatio q3z in aliq3 ecclia a diuinis ꝑter iniuriam uel offensam alicui de ecclia uel ecclie facta Et tunc posito q3 ecclia aliq3 de ranoris q3 statuerūt cessationē a diuinis ibi celebraret nō ni fuerit integre iazitate q2 nō ē inde dm ordinatū ut dicit Inno. ex de appella. dilectus filius de rano. Et nō det cessari a diuinis p rap9 collatis uel aliquē queruz alicui ecclie nisi nouitat3 aibus pro ut sunt vocandi ad electionē et nisi de libera tione hūta dilectū Et post hoc uel re quisito uel clīo uel laico cuiuscūq3 dignitat3 aut conditionis uel status ꝑter iniuria uel offensam inde2 cessatio fuerienda q3 iniuria uel offensa emendet Et si nolunt emendare non potest cessari ex si ꝑdicto nō ꝓcedat2 et cessatur extinc tam pe eccliā q3 cessant q3 eius q3 qua cessatur ℑ vnus me sem ꝑ se uel p ꝑlatos retinuat3 duobus ad sedē aplicam tenetur se p̄sentare A Inno ibi azigē ut i textu ℑ. allie ni ecclia patz q3 dicit ita gemina re ut q3 cito comode potuerit se aplico conspectui ꝓsentet b Cū archis et summis pontifib3 ubi ꝑ concordia

ſ. dñm tempus ceſſauerit ipſa ceſſatio Et ſic ꝑtibus veientibus uel uia z nō alte
ra uidente ꝑ culpabilis putatur Et nichilomꝫ ſi ꝑs que ceſſauit nō ueni
ret nec mitteret non ſeruabitur ceſſa
tio nec valebit cū. de offic. ar. q̃uis li-
vi. ℟ Ibi dicitur ꝙte inſup a dñmis
ceſſante ſuꝑſcripta tam ne ceſſando q̃
uidendo ſeu mittendo ad ſedē aplicā
non ſeruante non ſeruetur ipſa ceſſatio
hꝫ ea non obſtante ut ꝓpꝫ in ipſa celebre
tur Et con. ꝑdict. alb. b

¶ Qui volunt ceſſare a dñis debꝫ cau
ydonea conſtare in ſcripto publ̃o uel ꝑ
testibus lr̃is cū autentico ſigill'. ℟ ſalutz
ſpūs qui collatz hec fecit uel ea cū ſi
gillo alterꝫ autentici vnius ut in textu
ſ. all. b Et allegauit illi q̃ que ceſſatio
intenditur ecclie ſi hec ꝓtermiſerunt uel ea
non fuiſſet ſufficiens rationis cauſa reſtituendi
alia que tpe ceſſationis ꝓcepit de eccl
illa ubi ceſſatū eſt Et que ꝓ illo tpe
debentur eis de ecclia non ꝓpiet et
ei contra que ceſſauerunt de dapnis
et injurijs ſatisfaciet Si uero ea fuit
iudicata rōnabilis hec illi qui occasionem
dederunt ꝙdꝫnandi ſunt ad de mittere
rationes et ad eam ꝙtitatē taxandaz
ipi ecclie in q̃ ceſſatum ē ꝙtenda t
cultu diuinū cū. de offic. ar. ſi rationis
li. vi. ℟ Vbi ꝓz. q. dicta q̃ titulus taxa-
ſuperius ar. ultimo b

¶ Cum ad aggrauationem ceſſationis pluries
nec erit hic virginis z aliox ſecundum
ſtrenuezelez tractant ꝓſumunt utrum ul'
ſpūs ſuppoſit a aliquid ſymoꝝ facunt
reprobantur et ꝙd ſunt puniendi cū.
de offic. ar. ſi rationis li. vi.

¶ Qualit̃ grauatem ceſſationis a diuinis
religioſi teneant̃ ſuaze Requirꝫ ſunt
dñm 1o. q. xio. qui tenent qui ſua

Quoniam cimiterium hꝫ ea
dem ſanctitatem qua eccl̃ia
quo ad alia ꝓpꝫ que inde q.
ciuitas eccl̃ie et ciuitas
confugiendi Et hoc ꝓbatur in duobus
caſibus ſz q. nulla mortuus debꝫ ī eccl̃ia
ſepeliri ut ſ. Ciuitas eccl̃ie c. ii. q. la
ti ni chazo ee non debꝫ hoc Ray. et
hoſtꝫ. A Ide ni ſu. con. li. i. ti. xviii. q. vi. b

¶ Cimiterium pollutū ee cenſetur quado
eccl̃ia ē polluta effuſio ſanguis uel ſe
minis dicꝫ ſi ſit ꝓpriꝫ ipi eccl̃ie et
aliquaz conſiliatū ſit nō debꝫ ni eo alīs
ſepelir ſecus ſi cimiterium ipm eſſet
remotū ab eccl̃ia ſz cū polluto cimite
rio non ē polluta eccl̃ia nec mutꝫ dicꝫ
tradꝫ iudicatur mutꝫ cū. de conſecr
eccl̃ie ſi eccl̃ia li. vi Et nō ē cimiterium
nisi vnū ſz pluza q̃ pauca ē ī me-

lucet ſit in porta A. qua itur de vno
ad aliud ut ī pallato c. b Vñ uno mo
lato non ē violatū alterū ut ni d. cōſ
ea conſecratione cimiterij inde j. conſe
cratio iiii. q. i. et ij.

¶ Claues ꝓpo ut hic ſumunt̃ ſunt
potas ligandi atꝫ ſoluendi
j. ecclaſtici index dignos
det recipe et indignos ex
cludere a regno ut patet iii. ſet z per
glo. Joan. ſupza dicꝫ xvi. d. Ray. uero dꝫ
q. claues hic dicuntur ſcia diſcernendi
inter puros z impuros et ꝓtas ligandi
atꝫ ſoluendi di. xx. q. i. pe. tio ut
in ſum. ro. li. iii. ti. xxxviii. q. lxxi dꝫ
q. claues ē queda ꝓtas ſpualis ſup
naturaliter a deo data et infuſa nō ſuma
ta nec acquiſita hec omia tendit ad
idem ſz vna maioꝝ declarat alia diffi
nitio d. Ray. dicit q. ꝓtas det alteri
ſcia Iſta nō pe. ridicit a q. ecclie ꝓtas b

¶ Quot ſunt claues ℟ Jun. tho. in iiii.
di. xviii. quia ꝑ claue ut nūc dicit eſt
iudex det dignos recipe et indignos ex
cludere iudicet iudicio diſcretionis quo
ydoneitatem iudicet z iudicet ipo actu
receptionis Et ad vtrūqꝫ eoꝝ potas
queda ſiue ars̃te requiritur Et ſunt
due claues diſtinguimus una quazu ꝓ
net ad iudicium eius qui abſoluendus eſt
alia ad ipam abſolutionē Et hec due da
ues non diſtinguitur in ſcripta auctoꝝ
tatis q. vnusq; ſibi ex officio q̃rit ſz
ex compoſitione actus quoꝝ ſingulorum
ſuppoſit Nam claues que dicunt ꝓtas
ligandi et ſoluendi immediate aperit
Sz que dicit ſcia diſcernendi dicit ſ'
aperiendū ſit ꝑ illam de hijs clau
bus habetur di. xx. ſ. Sz ut patet ī
ſu. con. li. iii. ti. xxxviii. q. c. lxxii Ra
dicit Credo uerum ee q. non ē niſi
una clauis q. ē ꝓtas ſiue auctoritas di
cuntur ti pluraliter claues ꝑ pluzes
eius effectus qui ſunt ligare z ſolue
claudē et aperire ad noſtraz claues mal'
Et q. alicubi inuenitur ſcia quarta ꝓ
teſtatis non ē ita q. ſcia ſit clauis ſz
quia uerba ē potatem habentis ſicut lu
cerna in tenebris ambulanti nec al' ſe
quatur qd' ait dñs ar. xv. Si cecus ce
cū duxerit Con. pe. di. in ſole ſtigea liq
faciendi et reduzandi una ē in zadice
et due in effectibus Sic una tm cla
ues ē in zadice z due in effectibus b

¶ Dazū clauiū ſiue huius clauis vſus ē
ad aperiendū ſm pe. ſicut et clauis ma
terialis ſz differt quia clauis mālis
ꝓma et ꝓncipalis ē ad claudendū et
ex hoc ē ad aperiendū Clauis uero ſpū
alis ex ꝓmo eſt ad aperiendū z ſecūdo

ad claudendum ¶ Et hm eunde pe. ista clausio fit tripliciter vno mō quo ad cul pam non absolucdo ab ea Altero modo quo ad penā ſhus ligando tpali pena 3o modo quo ad penam dāpni p̄ suaz excōicationis ut in ſu. com. co. tri. q. clxxvii Idem etiam pot intelli de alijs censuris ex de. V. ſigf. quezenti et ſup̄ Censura et ut patet in ſu. com. co. tri. q. clxxii. dicit idem pe. q̄ ptās ligandi atq; solue di. interficiatur ex duobus ſ. ex ptāte 02 dinis et ex ptāte iurisdictionis Iurisdictio cū dat maz pōna q̄o ptās claues ē essentialiter 2q̄ accidentaliter b

¶ Soli sacdotes hnt claues q2 hm tho. in iiii. di. xviii. et xix. solis sacerdotibus data ē hec ptās a dño ubi ait Quoz remiseritis pcta remittunt. Jo. xx Nec obstat q̄ sali petro dictū ē tibi dabo claues regni ei relozū hf. xvi. q2 illud fuit dom̄ ad denotandū ecclie vnitatē et ut omes a petro et successoribus suis acciperēt sue ptātis origine xxviii. q. i. quicunq; et ē loquitur Et licet omes sacdotes habeant ptātem clauiū quantū ad ordinē non tamē hnt usum ptātis quia deficit eis iurisdictio q̄ minister materia vñ qui non hz iurisdictionē sup̄ subditos pot dici q̄ quantū ad hoc non hz usuz clauiū Sz cū sacdos malus q̄uis sit ḡa ptātis nulle no ptatur usu clauium In quo ipe non ē actus pzmi sed ministralis hoc tho. sili pe. et Ray. al⁹ intellī de sacdote ab ecclia no absolso qui licet sit malus tñ utitur clauibus mīstrāli⁹ q. loco dei ut ju su. com. li. iii. ti. xxviii q. c. lxxiii. et clxxv. ubi ecclia ois p̄cedenta notat² de hoc ecclia ſ. ſ. sequenti

¶ Utrū sollicitatio hētis excōicatiōis sus|b pensi et degradati hēant usum clauiū Rñ hm tho. in iiii. di. xix. hnt quide usū iurisdictionis ḡtum ad certam sz talis usus impeditur ex defectu mīe q2 talibus ecclia subtrahit subditos nel simpliciter nel ad tempus vñ ḡtuz ad hoc ptāti sunt usu clauiū a Con. pe. ut i su. com. co. tri. q. c. lxxvi. b

¶ Quid operetur usus clauiū Rñ hm tho. et pe. ubi sup̄ apatuz instrumentaliter dispōendo ad ḡtiaz et iustificationē nō aut principaliter et immediate ipaz ḡtiam et iustificationē efficiendo q2 hoc est solius dei sz sicut ad mundationē originalis in bapo vz absolus ita ad emundationē actualis vz absolutus ¶ Ide in su. com. co. tri. q. clxxvii. Additur hm tho. q⁹ si ante absolutionē sacdotis aliqs no fuisset ptāte dispositus ad ḡtiaz suscipiendā in ipa confessione et absolutione sacramentali ḡtiam consequeretur si ubice no poterit

Ide pe. et addit q̄ sufficienter contrita datur ibi augmentum ḡtie b

¶ Qualiter p̄ claues sacerdotes dicatur solue nel ligare Rñ hm Ray. tribus modis primo ligant et solunt q. ducunt aliquē ad ḡtiam nel salutē adeo vñ dom̄ Luc. xvii. leprosos p̄ se prius mundauit deinde ad sacerdotes misit quoz mundi⁹ ordinē tenuerunt mundari ¶ Secūo dicitur q̄ non solū ducunt ad salutē Rz etiā absolute instrumentaliter ut sup̄ ſ. primo Nam licet nulla collatio conferat gratiam nisi remittat tñ ad hoc ligatus donec si pot sacdoti se p̄sentet et ab eo fuit absolutus Nam ḡtiam ab hac obligatione non pot liberare de pe. di. i. non pot et de pe. ii. c. omnis tñ et dom̄ Lazarū ab eo suscitatū dicit discipulis ad soluendū Jo. vi. b Tertio solunt q̄ a petro sacramentaliter absolutus et ligatus ad penas ptinentia ¶ In su. com. co. tri. q. clxxviii. ubi hoc patuit dicitur q2 modo ligandi e cū satisfactione pene i pauit confitentibus soluendi no cū aliquid dimittit nel p̄ eam penitentes ad sacrū cōmunionem admittit b Unde leo papa xp̄i hoc ptestatē ecclie tradidit ptātem ut confitentibus pene satisfactione dare nō de. di. i. multiplex. Tertio ligat nel solui⁹ per excōicationē Et ad istos dicē modos pot quelibet illud addere q2 soluere sup̄ habz dicē q̄d loci hz cū sacdos iuste iudicat ligandū nel soluendū a ¶ Ista predicta plenius habent in su. com. d. q. clxxviii. b de qua mā ḡtum ad excōicationē vide sup̄ absolue et ſ. excōicatio p totū De absolutione pcōz et pena unde sup̄ absolo vi. et ſ. confessor et confessio per totū et in pena p totū Et ſ. penitentia p totū Et p̄dictam expositionē legendi et soluendi hēs ſ. sacerdos ſ. i. ꝛc

Quoziens ſ. coitez ad hoc q̄ quis sit iuste cleziens nō sufficit q̄ sit legatus nisi habeat aliquē ordinē clericalē nel saltē p̄ma tonsurā ab eo qui dare pot a Per p̄ma cū tonsuram quis constituitur clericus ex de. cle. et qua. cū ḡtingat b Tamē q̄ dñs hz sola p̄ma tonsurā nel minores ordines pot si nolint deserere clericatum ut ē apostasia inter ſ. n. 2 m.

¶ Cleziens det se ornatus duc⁹ ad meritoz ſ. interiozi et exteriozi Interiozi ornamentum consistit in virtutibus quibus debent esse ornati clerici et precipue sacerdotes atq; prelati ne al' male sedentes i cathedra cathedre nuziam faciat vl. di. multi Exteriuz ornamentū consistit i q tuoz primo necessiu ut no nuzi de sz no decenti et equali ꝛcessu incedant ut sic maturitate et equalitate iudicet inter

xli. di. ℔. ult⁹ et in solo successu ſz etiam
q2 oculos lunetta et oia membra dñi ch
ri sub frenis castit⁹ et modestie colyzem
vi. q. i. ex multo xxxii. q. v. nec solo ℣
in ſpū ut non defecerunt vestes mundate
et lunetulate ⁊ ſ. sacerdotes lunetula et
hm rabbanicos ē pena lunetia et ꝑ silim
dnus fuit pro misericordia accepti vestib⁹ q
i modū lunetule solet fieri et inde lunetu
latus. i. sic misericors vii. et in ſu. con. li.
iii. ti. vii. q. i. ubi hec oia permittit que
fuerunt originaliter dei ſcay. dicit⁹ non
defecerat vestes mundas et lunetulatas ad
modū sacerdotū. b Neq; nigrū neq; colozib⁹
nec rubeas neq; virides neq; nimis
longas neq; nimis breues ſ. nec neq; de
sexto ſz de lana nō nimis pressa vel vili
xli. di. ℔. i. Et ꝑpetuo in ſpū debet se
confozare ḡtum pot illis nō quos vnus
sexuata semp honestate az. di. iii. erit
et di. xxx. ſi quis vnoꝝ. ¶ Hec oia
in dicta q. i. in ſu. con. ubi etiam addit⁹
q; in ſpū etiā pot compedi tonsura q2
rona et barba deb⁹ deponi cū. de vi.
et ho. cleric⁹ ꝑ. b Et nō q; ex ea time
ris ꝓfanatoꝝ vel alia silr vicium est
clero ſpitum tōſoꝛmare xxi. q. iii. epi
et cū. de vi. et ho. cleri. cleri. ij. ¶ Sub
c. cleri dictum de ea timoꝝ ſm d. nō c.
Epi ꝛ de ea ꝓfanatoꝝ qui ſ. longo
tempore ambulaverunt ut ibi dr⁹ de sili
ca ſm dictos mundos nō dr⁹ nec etiam
puto q2 ea ꝓfanatoꝝ etiā longissime
si ea timoꝝ iusta non assit debet ita
ſpitum transſoꝛmare q; clericus nō appe
at hoc cū strictissime ꝓhibeat⁹ ut ic.
q. viii. ii. cū. de sen. exco. ſz forte ꝓt
dictam longam ꝓfanationē licet vel
tes ferre breuioꝝ in palliato c. cleri
pluza alia de sili mā ꝓmanus. b Nec
cuiq; aut clericis virgata vel ꝓtita nec
te ultra pub⁹ sine ea si beneficiatus
ē est suspensus a fructib⁹ ꝓ tempoꝛe
ꝓ sex menses Si non ē beneficiatus et
est in sacris erit sacerdotium ꝓ eodem
tempoꝛe ē inhabilis ad beneficiū obtine
dum ſz hꝫ dignitatē et beneficiū cum
cura vel ē sacerdos vel clericus ē subje
ctus ꝓ annū a beneficio Et ꝓ ide ē inha
bilis ad obtinendum q̄cuq; beneficiū ec
clasticū ut in cle. q̄m de vita et ho.
cleri. ℣. consistit cleroꝝ ōmodum ex
tenuis in cibo de q⁹. unde j. gula ꝑ to⁹
q⁹ in potu de quo j. ebrietas ſ. iii.
et j. lubricitas ſ. i. et ii.
¶ Clericus hꝫ defectū lasuꝛe i modū
rozone ē et tonsuꝛe capillozū ab infra
Cuiꝫ rocm assignat tho. in iiii sent⁹ di.
xxiiii. q2 rozona ē signum rog⁹ et ꝓfes
tionis cum sit circularis Illi aut qui

diuinis ministeriis applicantur adipiscū
regiam dignitatem et ꝓfectū in virtu
te dei Competit etiam eis subtractio
capillozū expte superioꝝ ne mens eoꝝ
temporalibus occupationibus a contemplā
diuinoꝝ retardetur et ex inferioꝝ pe
tonsuꝛam ne eoꝝ sensus ꝛpalibus ob
uoluantur Comisi etiam tondentur ꝓt
te mutationē ꝛpalium ſz non raduntur q2
no occupentur in diuinis ministeriis in
quibus oꝑteat eos diuina mente cotem
plari ¶ de in ſu. con. li. iii. ti. vii. q. iii. b
Q Vn communis cleroꝝ sint quę sex obseꝛua
da que ſpūs di. vlmi. Comissa ut viz
mita abstinaz nō mordeamus vt pisces ne
videantur ut humana secularia nō ac
tentemus vt uba sancta lectionis legant⁹
et audiantur vt cibus nō nisi ad sustē
tationē suatur. Et ut in ꝓmio et i fic
laudes deo referantur hoꝝ ibi et c. pro
tenus. ¶ In allatis uꝛibus vel dr⁹ de ill⁹
laudibus ſz c. di. c. nō liceat ubi dicitur
Non oꝝ clericos vel laicos alios ad sacra
horam dicī teneam⁹ sunt communia nec
aliqui clericos nisi ꝓmo deo q̄uedā pare
et pelli cibos grauq; auctoꝝ deo ꝛferre b
Q Clericus det se beneficio residē et i
eo sua beneficia implere et illi qui non
ꝛplent ſz voluptatibus tantū ſm vl⁹ mil
lus iur⁹ in cibis ecclasticis et si recipi
unt coī restituē reddituē eis erroꝛiz
sunt stipendia ſmentum vii mra mulcta
cunt clericis ꝓ sonale residentiam q̄ tri
i multis cibis ꝓmittit alimoniam cotī
die vel ad tempus Tū quidquid sit de
foꝛo conscientie eo iudicis sufficere ad sālu
tem simpe sua cura et simplicis grauet
q; certis decent⁹ officiantur et populus
sufficienter refectus Et ipe honestate
vite et moꝝ bonis exēplis subditis audat
Et interdū ꝓ se ad laicū accedat et de
p dictis rectificentur et quis ꝓ se officiū
exsoluat ¶ Non sic dicit vl. ſz aut et
ꝓ se offm diuinū diligenter absoluat et
ministeriū ſm possibilitatē beneficii grauet
at sufficienter ut in ſu. con. li. i. ti. vii. q.
xxix. Et ex hoc inde⁹ colligi q; clericus ex
illicito in moꝝ teneatur ad restitutionē
ꝓceptoꝝ ex beneficio tpe illo q2 non pote
rit beneficio debite deseruire nec diuinum
officiū diligenter seu cōuenienter exsolue
ꝓsertim si sit notoꝝius cui quilz ꝓcoꝝ
notoꝝius sit quo mag⁹ suspensus ut pa
tet cōlli. ex tot⁹ in ſu. con. li. iii. ti. xxix.
q. iii et v. Et ide⁹ unde⁹ posset dici de
illo qui ex indeuotione z tam negligen
te lectiones minus vel aliter dissolute seu
irreuerenter dicit officiū q2 sic nō diligē
ter exsoluit et quia facit contra ꝓceptū
eccle in c. dolentes de celeb. miss. b Ti

tinus tñ ē si pz se cōtinue faciat zelā
vide ff residentia a Ibi latius dicitur
de hac residentia et ex ibi dict' patet
patē q̄ non solū et tunc p̄ se zelidere
ff etiam ē necessarium in officio curato
et quia etiam ī alijs b de transitu clico
cū de etiā ad certas inde ff transitus

Clericus ff. q. clerici a qu
busdā actibus secularibus ꝑ
tinent non em desit aut ꝺe
negociatiōi de rebus vēden
dis et emendis et huiḡi cū̄ ne cli. nel
mo. c. i. et lxxxvm. di. fornicari de hac
ff negotiis ff. ii. et ff. an peremptio ꝑtinet
questionibus in iudicio secularī etiā si be
neficiū non habent dū̄ sunt in sacris
suis etiā sint ī ministerijs et habeant bñfi
cia Et hoc nisi pro se et in necessarijs
p̄sonis cū̄ de postu. c. i. a Ibi dicitur
etiā pro etiā sua b Et lxxxvm. di. p̄cipit
nel nisi sua nel suoꝝ iniuria p̄sequat
ut nō. q. vi. omnibus a Ibi nō dicit nisi
de iniuria ꝓpria ff etiā q̄ ecclesia pot agē
in q̄rū honesta cā si necessitas imineat
ut in c. cum sacerdos cū̄ de postu. b Item
non pot suscipē gubernationes alienarum
rerum seu p̄curationes alienor negoti
arū hoc aut pot simplē tutelas a legibz
p̄hibitas ff et etiā orphanor et viduaz
que indefense sunt a Aut etiā p̄sona
rum que maxīe ecclesiastica indigent ad
ministerio ut hic. ff. allato b Et etiā de
lectura epoꝝ gubernacula ecclesiasticaz re
rū ut d. c. p̄cipit et inde ff. tutela ff.
ii. et iii Nisi forte clericus possit cū̄ere
aliquod artificium nel culturā possessio
nū et huiḡi unde ff negotiatio ff. ap
plt Et an possit cū̄ere officium tabelli
onatus inde ff. tabellio ff. ij.

Clerici non debent ministrare in taberna
rijs ea causa nel bibē nisi ea non
tanta in p̄curatōe xlmi. di. nam oz.
i. et c. nulli et c. cli.

Clerici qui relicto clericali habitu portant
arma si tertio monit non deponunt per
dunt p̄uilegium clericale cū̄ de sen. excō.
in audiā sitt etiam si non sint monit
et ministrent se tyrannidi et enormita
ti cū̄. de sen. excō. cū non ab hoc pos
tū arma portare nisi quo dicitur supra
bellum ij. ff. i.

Clerici ioculatores aut buffones a Ioci
latores ut patet in tex. ff allato Et
glo ibi que dicit q̄ primus e vulgare
gallicū z̄ vulgare tuscoꝝ b Si hoc
p̄ animum exercuerint cessent p̄uilegio
clericali a ff. ei ut in textu p̄dicto b Eo
dē modo si uxori ttpe et admoni nō de
sistentes cū̄ de vi et hon. cleri. clericis
vi a Vbi p̄z q̄ requiritur trina monitio b

Clerici qui ramificia marcellariorum seu
tabernariorum officium pulsē facient a
Et p̄sonaliter ut i c. ff. allato b Si tri
monit a inducatur ut ibi b non desistat
seu resumant et sint coniugati pos
sint p̄uilegio clericale a aliter ut ibi b
non coniugati Verum qui incedit ut lai
ci p̄dicit in p̄sonis a Sz si non incedant ut laici p̄dicit in rebus tñ
ut ibi b quia duo hoc agunt a In ter
tio de dioceſanis sic dicit ad literam.
Si monit ab his non desistentes
aut ipsa ut p̄missum ē cōtendo re
cusauerint quousq̄ coniugati ducā
non coniugati uero in rebus Et si
ama incedant ut laici in p̄sonis p̄u
legium clericale q̄ diu p̄missi insistentes
cōtemptu amittant b de vi. et ho. cleri
clerici. li. vi. dioceſanus in de. co. in.
a In p̄dicto c. dicit nichil de hoc pō
tuit sz solum q̄ p̄dictum ē i p̄cedēti ff.

Clericus quadratus si ducit uxorem b
viduā et virginem et defert tonsura
et vestes clericales retinet p̄uile
gium clericale in duobus ff. q. p̄ce
dentibus cū̄ sit extraneus et q̄ non
p̄t constringi nec ꝺampnari a iudi
ce seculari uerisimiliter nec etiam
literis in contrarijs uero retinet Ite
si non deferat tonsuram et habitum
ī nullo retinetur cū̄ de clico cōiu. cleri. li. vi.

Quis clericus p̄t iudex ee uel iudi
cari ff. iudex ij. ff. i. et vi. Et p
quos actus clericus ī negotijs p
dit p̄uilegium clericale inde. ff. apos
tasia iii. ff. plt ff. et ult. Et que ne
gotia sunt clerici nisi ꝺicta ff. ne
gotiatio ne tribus ult ff.

Clericus iiii. ff. quantū ad
cohabitationē mulierū et
honestatē cleri ꝺebent habitare cum mulie
ribus xxxvii di. hospitalū et lxxxi.
di. cognitum Idem cohabitatio ē quā
adulterij ostensio xviii. q. ii. diffinit
timor Exceptantur matres sorores amita
matertera a Amita ff sororis patris
matertera vera mitis b Et ꝺemētata
lites p̄ limen tñ in curia omnes con
sanguinee q̄ sunt ff. secundū gradus
ꝺi. lxxxi. cū similib Sz p̄ limen
ascendentium et descendentium usq̄
ad q̄m gradū ꝺi. cū̄ de consan.
et affi. non ꝺet et di. xxxvii inter
duxit et di. lxxxi cū similibus et c.
nolumus Et ē ratio q̄ talis pedus
sale nichil p̄mittit seu cum eis sus
picari cū̄ de cohab. cle. et mulie. a
nobis cū̄ de p̄scrip. cū ī huiusmodi
a In allato mirabile nō dicit monstra

de isto quarto ꝙ tradi ad hoc ꝓpositū
Sz tñ idem dicit Ray. ut in summa to
li. iii. ti. xxx. q. ii. Idem etiam dicit
glo. in c. i. eō de coh. cle. et iunic. as
signatis illam zonam vz ꝙ inditus ꝙ
in ista linea recta amplius possit extē
di ꝓmissio qua in collaterali et tñ qua
in linea recta quanto gradus e distantior
tanto e antiquior ꝙ naia et minoris sus
picionis et ꝙ quis maioris ꝓmissionis
xxxii. di. interdixit b Et hoc intellige
tñ nisi lyret secū ꝓcedissequas uel alie
quas mulieres suspectas a Ad hoc
facit lxxxi. di. legitur b Pazia etia
tunc ꝓnūc dictus clericus non det hoc
sine modesta familiaritate ne cōtemp
tibus habeatur xxxiii. di. quazuda
pūt etiam ultra ꝑdcos gradus hoīa
re si essent antiquē et non suspecte di
lxxvi. feminas et in ꝑdcis c. nō dixit
in fine a pūt etiā cohitare alia affi
nes et domestice lxxxi. di. tñ aībus
ubi ex consilio cartag dicit Cum
aībus amo clicis eccīe fere no cohi
tent si sole matres amē et matertere
amite et sorores et filie fratū aut so
rorū et q tuās ex familia domestica
heritate etiam aliquam ordinatione
tam cum eis habitabant uel si filii
corū iam ordinate ꝓtibus uxores
acceperūt sunt sexus non habilis
in domo quas ducant alunde ducē ne
cessitas fuit Item pot cohitare uxor
ipius clici an ordinatione hoīa q talis
tractanda e lxxxi. di. nolumus q intelli
gi uxor e iam uetula et non suspecta
ut in d. q. ii. in fi. con. nō Ite fried
q cum nulla suspecta debet cohitare
etiam strictissime consanguitatis extra
de coha. cleri. et mulie. c. i. ubi dicit
inhibendū est ut nullus sacerdos femas
de quibus suspic pt ee certificat si ne
q illas quas canones excredit matrez
amitam et sororem q instigante dya
bolo etiam in illis seculus ꝓfectus
reputat aut etiam ꝓdisse quis ea
rundē Sz si quam de hac necessitate
habeāt ꝓsbiteri habeant tunc aut in
villa domui longe a sua gōsatione et
ibi eis que sunt necia subministrent
Prohibendū quoq e ut nulla femina
ad altare ꝓsumat accedē aut ꝓsbi
tero ministrare aut in cancellos stare
uel tedere her ibi Sz ut habetur i
sum. con. dicta. q. ii uidentur aliq
intelligē hūc tex. qui consanguine
habent seruum ꝓdissequas exceptas
sz etc dicit. ponderat suspicione
non solū ꝓdissequaz sz etiā ꝙz
consanguineaz tñ quibus instigante
dyabolo cēf viii etiam si no habeat
seruū excipeas det consanguineaz
suspectaz cohitatio vitari ut supra hoc
c. sentit glo. dicens ead dicitur hic
tacite de suspectis clicis et iuuenibus
et de mulieribus suspectis q si suspec
te sunt non debent seruum manē xxxiii
di. quozundam Cōtra loquitur de all
mulieribus de quibus nulla e suspicio
mali Item sm glo. et hosti. Epūs et
religiosus in distincte non pūt cū aliq
etiam consanguinea hospitare ar. dri. c. quo
rundam et in auc. de sanc. epi. c. epm
coll. ix Et de mōchis c. rogitandū coll.
i. Ray. uero dicit licet hoc tutū et ho
nestum ee tñ non obstant ois illa in
ra q c. quozundam loquit qū timodera
tam familiaritatem epūs habebat cū
filia cuiꝰ ocōne nichil ac q ꝓptribilis
a subditis hebatur c. non sane loqm
de uxore epi que eis det intrare clīo
nem licet d. q. xi. in fi. con. ꝓmū ne
cius uidetur nam de religiosis expresse
habet xviii. q. ii. diffinimus de epis ve
ri d. c. si epūs et sic non de dignitatis
leges sacros canones ymitari Ita et
sacroz statuta canonū ꝓcipū constitu
tionibus admittit ex de no. ope. nunc ci.
Qui clericus ingressus et formatam b
sit suspensus et debeat in officio cle
tari si quis ꝓ mālī pcto e suspen
sus quatuz ad se tñ talis nō e suspen
sus quo ad alios nec det in officio c
tari nisi si prius e notoriū ut q dap
natus e de illo aut q sponte confessus
e in iure a vel etiam non sponte q
hec distinctio non fit in c. ultimo in fallā
to ubi etiam glo. dicit q hoc tñ dēp
natio debet fieri ꝓ simam diffinitiuam
b vel ex euidentia rei que non pot ali
qua tergiuersatione celari ut puta q
mulierem multis suspectā tenet pub
a q apparet inde argumenta gradien
tia sup eam ex. de coh. cle. et mulier si
tum a ubi non dicit de istis sufficiē
euidentie si hoc ꝓbat Ray. in su. con.
li. iii. ti. xxx. q. xii b Et de hoc habes
in. formatio s. ii. et ibi de pena clici
qui ducit uxorem s. in
Utrū aut liceat a formato recipere
sacra hēdo in. ordinatus i. s. in a
Sup hoc et simulibus hodie facta est
magna inuasio ꝓ Cōcilio constanti
ense et ꝓga basilieense an qd reformare?
In quo basilieensi consilio facta fuit qd
statuto approbante d. Eugenio ꝑpa
iii. Cui ego extraxi de libro dni Car
dinalis ostiensis sancte sabine q vul
gariter dicit sci angeli qui ꝓtat dicto
consilio Et inchi dictam statutione

endit in Camera et studio suo Florentie die vj. decembris Jxxo. Cum teneor ut'
e sic vitandum scandala ac inter pericula
subuagendum et conscientie tuorum timorate sta
tuit q. nemo deinceps a curione aliquis
in sacrorum administratione vel alie qui
buscuq; diuinis vel ex pretextu cuiuscuq; sine
aut censure ecclesiastice seu suspensionis
aut ybitionis ab homine vel a iure se
nec aliter q. inuitgate teneatur abstinere
vel aliquis vitare aut inde ecclesiam
obseruare nisi sima ybitio suspensio vel
censura huiusmodi fuerit in vel qua
quos collegium vniuersitatem ecclam a
lorum rectum aut rectam a iudice
publicata vel denunciata specialiter et
expresse sint si aliqua ita notorie ex
cie sententia constiterit inde disse q.
nulla possit temeritate celari aut
aliquo iuris suffragio excusari Nam
a curione illius absolui vult nec cuius
sanctiones q. hor tri huiusmodi excedes
suspensos interdictos seu prohibitos no
minem dit in aliquo reuelare nec sic
quoliber suffragari b

Quoniam inq; quorum ad bo
na spalia vtru clerici
pnt hre ptm Re sic xii q.
i. cpi Et si qua capta iue
niantur confitia intelli dent sm statu
pmitte ecclie qu michi ptm possi
debant vel de rebus que remuriane
runt ptri Et ti sic aut tho. 2a 2e
q. c. lxxxv. Clici non sic dnt ptm
possidere ut dn curant pa deferri
faciant in hiis que ptinent ad cultum
diuinu A Si non pnt dice sicut cum
effari dent. Re mea dns hac em dice
non pot qm vx dim aliquid ht xii q.
i. clinic Et ut dicit in loco allato
ille cu deo alias ptes habet cuq; stu
dii diminuitur circa ea que dei sunt
du intendit hiis que mudi sunt Ex
pacta etiam nō in sum. con. li. ii.
ti. v. q. xi b

Utrū clerici pnt facē testm vel dona
re inter vnos Re si hmt de patrimoni
bus vel que sibi aduenerunt aliunde pu
ta ex successione vel ex donatione ptis
psone non diuini ecclie vel de illis
que spi sibi psumpserunt a vel hominum
artificiu lucrum acquisierunt Indu
bitanter pnt de hiis facē testm et de
iure xii q. iii. c. i. et ii. vx de testa.
ad hec et c. quia nos Et hec hmt lo
cu etiam si clericus sit in pfatis pa
tris vel aui constitutis C. de epis. et
cle. aut. presbiteros licet in alijs psonis
seruus sit ut j. pecuniu De rebus aut
ecclasticis mobilibus et immobilibus a
non pot clericus testari si pot de
mobilibus et fructibus pceptis i cst
tudine constitutis du tri sit compos
mentis tenere pauperibus a religiosis
locis et hiis qui sibi honeste succurrunt
ut dco c. adhec et vx de testa. relatu
n A hec etiam pot clicus vt donare
de rebus mobilibus fructibus et sili
bus ex iusta causa du sanus e du
modo tpate vx de dona. cete. a c. ad
aplice Et nō in su. con. li. q. xii.
Etiam consanguineis qui sibi honest
te seruierunt dco c. relatu ij de testa.
b de consuetudine tri clici alicubi tes
tantur de fructibus et rebus mobi
libus ecclie acquisitis tri de iure gent
ut in pdictis c. ut inferius A Et
ut nō in su. con. d. q. xii hm vl. vel
de hmōi rebus testari sic est illici
tum nisi qua in fauore ecclie pro
hibiti e Unde etiam q. re suadet
apostolus recedo ubi hec consuetu est
q. de rebus ecclie mobilibus pnt cle
ri facē testm hec ille hoc intelligo
nec nisi de sacris uasis sup hiis a
nullam non solu denationem si nec
alie nationis pnt facē clericus xii q. ii
s. ij. nisi forte haberet superflua uasa
nec ex alijs mobilibus posset debitis
satisfieri x. q. ij hec mg Et forte id
posset dici in alijs ad diuinum cultum
deputatis a c. si vx de testa. b

Si clicus succedit clico ab intestato Re
bonis acquisitis q ecclam succedit ec
clia si in alijs succedit consuetudinem
hm ordine iuris quibus deficientibus
succedit ecclia xii. q. v. c. fi. A potius
inducitur c. penulti. qd incipit si
quis b vx de succes. ab testa. cle. et c.
cum dilectus in fine et de hoc cau
hec diffuse j. succesio i gl. A Nec
aut ecclie non epus vel superior clici
nocentis sibi e collium clicorum
si rois contingentis intelli q. recti illam
det cui distributione et cura habe
ubi aut in loco defuncti tm vnus e
ordinandus in ea bona habebit dco
c. relatum ii. vx de testa. primo ide
E etiam de alijs rebus nisi forte co
suetudo foret q. clicus testa rebus de
mobilibus que percepit ut stipendia
psonalia de alijs uero non pot tes
tari ut not do. anto. de but in c. re
latu ii. de testa. Et do. dominicus de sac.
Geminiano in c. pnti de offi. ordi. li in
vx ii b

Quid si nesciunt utru res fuerit
ecclie vel psone Re psumitur ea
ee ecclie si non constat eu habuisse
res que non erant ecclie si psone

dubitatur de quibus psumit pro eoq
e in possessione rei de qua e qo videsi
post mortem eccia minuit in possio
ne heredibus incumbet plus ꝫ si hedes
sunt in possione probabit eccia ar xii
q iii c i et q v c i in fi Et si pos
sessio e omo confessa et nichil proba
tur unde ꝫ succedit ff ij A Ubi dicit
q equalis det fieri distributio inter
eccias et consanguineos seu heredes
si forte quis ex eccia factus sit clin
tunc cum fiet qd dicit ex de succe
ab intes c ii ubi hoc idem dicit gl.
Et ut no in su con li ii ti v q xiii
Ray eccia con pdicte de omere proba
di et qd de filio facto clico intelligu
tur dem c ij ubi dicitur q peculiu
deredent det dandi in quatuor p
tes quaz una epo altera eccie ꝫ pm
peribus eq putibus assignetur Et si
non sint pueri epus eam recipiat
et in usum eccie diligentes distribuat
B Un clerici sunt plan qui bona eccle
siaz consumunt in usus illicitos sunt
raptores R fm Ray clerici qui consa
guineis aut paternis dantibus me
retricibus hystrionibus et filiis bo
na eccia pauperibus debita tribuunt
raptores sunt quia quodquod hnt pau
peru est xvii q i c fi Nam paupi
bus debentur Un tales clerici teneu
tur ad restitutione eoꝝ pauperibus
uel in utilitate eccie xii q ii gla
et c et si illi et parentes mortaliter
non solum quia pauperibus subtrahunt
ꝫ etiam qz turpibus psonis tribuunt
lxxxvi di qui venerabilibus et c de
uita Et qd dictu e de consuetudine
in intelligendu e fm R. qui datum
eis non ut pauperibus ꝫ ultra statu
condicionis eorum A de in su co
li ii ti v q xiii ubi quo ad dantes
et quo ad potentes et dantes dicit
qui eis datur non propter aliqua ex
hortta et honestam ꝫ propter famore
et pompam seculi B Sile ponitur
ff tho 2a 2e q clxxxv. de epis dicit
ibi q si distructa sunt bona que debe
tur in usum eccie alia que sunt pau
peribus et miserie erogranda et alia
quid sibi epus retineat de hijs q
pauperibus erogada sunt ut i usum
ministroꝝ uel in cultu diuino expen
denda non e dubium q mortaliter pec
cat et ad restitutione teneatur
de hijs aut que sunt specialiter suo
usui deputata peccant si immoderata
sibi retineat et alijs non subueniant
sicut requirit debitu caritatis Si uo
predicta bona non sint distincta eorum
distributio eius fidei committit et si q
dem i modico deficiat aut sup habundet
pot hoc fieri absq; bone fidei detrimento qz non pot homo in tali quantitate
accipe illud q fieri oz Si uero immi
nus sit excessus non pot latere Unde
videtur bone fidei repugnare et ideo
no e absq; peccato mortali Et ita videt
ce de bonis aliorum clericis ut patet de
tho in quodam quolz A de in su con
li ii ti v q xvi ubi quoq; subditus
dicit eccia q prelatus teneatur de bonis
eccie amissis dolo et culpa lata et
lem fm hi et hosti de offitio archi
c ca que b
Clerici sunt prelatus teneantur de bonis
eccie sue amissis sua negligentia dolo uel
culpa sue lata sue lem ut notatur de
de offi archidiaconi ca q de hosti
Quid clericus qui habet sufficientia
pcionu pot uti de bonis eccie R fm
gl si deficiunt eccie pot sustentari de
bonis eccie cum hi si non deficiant id
i malos usus expendat mortaliter peccat
Con hosti silic i decre iii g pti A
de in sum con co ti q xvii ubi addi
tur qd aut dicit Jo3 Cum bona pcu
sustentari pnt si quod e pauperu recipi
unt sacrilegiu ministrant xvi q i c ult
Intelligendu est ut dicit gl cu extrema
necessitas pauperu hoc requirit tunc enim
sua tenentur erogari hosti dicit
q hec et silia auctes sic intelligunt
de sup fluo dicit lazarus clemosinas
facere hi ibi et sic non e expectanda
extrema necessitas si de bonis clericoꝝ recipi
pauperibus large subueniendu e q ma
gis consonat pdicto c ult Si non
est dira mis clericos et latrones et mit
bona eccie et bona reddere cu in extrema necessitate cum et de alijs bonis
inuenitur eorum familiaribus teneant et extremo
subuenire lxxxvii di pasce b
Un qui male recepit a psona eccie
astrictus tenetur ad restitutionem R
fm Ray. forcias et hugucio turpiter
psone tenentur restituere ipi eccie si
forte eis fuit datum ea clie i extrema
necessitate qua tunc sunt debitis lxxxvi
di pasce Idem hosti dantes vero et
potentes qui receperunt p francos mu
nera impertinentia et hugucio te
nentur et clericus qui dedit redimen
do vexationem suam excusatur ex de
symonia dilectus primo Si uero no si
data ut petita ꝫ propter aliam necessitatem
uel honestam caz ut vide hospitalitatis
aut elemosine non teneatur ar
xi q iii qui multos xlvii di quescen
tius A Ponit exm Ray. ut patet i

m sum con h. n. ti. v. q. xviii qu pdn
dunter et potentes tm forthm ppt
aliqua tam uerazam uel honestam me
merant et impedir non pnt redire
ad pp̃a uer ibi tm̃ntz aliud ad emc
duim uel non hñt vnde emant et procure
tur tprate ca clic b Sde dicendum si erat
bene merit et honesti vir presertī qua
tam ipenderant ecclie seruicia defende
do uel procurãdo m ea prando aut clim
confēdo et hmōdi qz tlibus ecclia tene
tur dependere xii q. ii quem suffra
gio et c ecclie a vel cū ut pz in d.
q. xviii dicit q ecclam illi q acte pezunt
ex illicita ca restitui nō tenent nisi
ipe clicus p hmōdi donatione factus
sit non soluendo sicut ecclia in usura Et
hic accepto co qui exactor sit p fraudem
uel uim aut violentia uel hmōdi
hic cui tenetur ecclia si clicus sit solue
do Si aut clicus nō sit soluendo tene
tur ad restitutionem cui qui illicite ac
cepezut hoc ibi pnm dum uerum vide
tur q sine clicus sit soluendo sine non
illicite accipies tenetur ad restitutionem
qz illicita donatio ecclastice rei de iu
re non tenet eē de dona. c. ij b Sz
si det fieri restitutio cui fiet Re qui
nō tulit dedit sz timore uel hmōdi res
tituere tm̃ credē q dedit al autorit supio
ris q̃tetur i utilitate ecclie uel pauper
um erogabat 12. xvii q. iii Si quis
in alio Satis consentit thō. 2a 2æ q. lxii
A de hoc in dcta q. xviii. clarius dicit
hm Ray. sic Credo q autorit iudicis pma
lis debeat fieri ecclie cui sit timore
ablatū et ita q illi cui dedit nisi ti
mpiter dedit tūc cui non sibi sz suo
re suo potuit fieri uel superi ut dicit
hosti. uel utilitate ecclie quitatur uel
etiam cuidē loci pauperibus si hoc expe
dire iudicetur erogetur 12 dū c. si quis
in alio hoc ultimum s. quod det pauper
ibus dicit glo. Ray. q melius e si cui di
gent pauperes uel satis habundet ecclia
Aliquin melius e q utilitate ecclie
pauperis quitatur Sde VI sup co. vo qd dr
Ray. de aūtr iudicis pmalis glo cui
dicit si ita sup talibz dispensedi hoc pti
tem b de fructibus beneficiorum habuz plu
ra sup beneficium ij. p totū

¶ Clericus nō det recipe etiam de ma
nu laici ut j ecclā 1. §. plr Clericus an
deat mutare rocā laicū inde xvii. q. ult
mulier et hec ibi q nō presumat mutā
re in maibus laicā s. ad petitionem
cuiuscūq; laici nisi fuerit p iudicē eccle
siasticū requisitus ut ibi b

Oadiutor qui et quo cpūs assu
mē possit roadiutore inde j. vi

atus corpore §. ij. in fine et §. fi. ze

Cognatio triplex e cognatio q
dam carnalis q dicitur consangui
nitas Cuedā spūalis q dicitur
q̃paternitas uel cognatio spi
tualis q ex cōparitate procedit Cuedā
legalis que dicitur adoptio Iste cognatio
nes multiplicat impedimentum
v. vi. et vii. et b. adopto

Quod meda ecclie Talis quieda
nō pot fieri nisi p medium
qui dicit sup beneficium. §. fi. meth
Omittē alii mores suos ze
qz j. delectat Et j. viraginē
et j. confessor p̃s §. antepe
nult et penult

Quodatium Commodati e
alienū rei ad aliquē certū
vsum gratuita concessio nam
si mercēs intercedit nō e como
datum sz locatio uel aliud contractus in
nominatus hm hosti. z gloss. d Sde in su
ma li. vi. ti. vi. q. xviii. Et e locatio qū
cūcumq; mercēs pecunie hoc em cā
si transferatur dominiū e medio si nō
transferatur e locatio ut Justi. de empt.
et vend. p totū et de loca. et conduc in
pn̄m. Si uero nō intercedat mercēs pe
cunie et gratuitus motivus qui sit qua
druplicitez vz do ut des do ut facias
facio ut des facio ut facias ff. de pscr
ver. l. naturaliter b

¶ Comodare pot et ei qui modari qui pot
et gratiā vii non solū plurimis pot co
modare et ei commodari sz ecclā pronomē
qz in cōsilio pot v. q. ii. hoc iuste pozite
tum pōrro si pupillus comodet non
e obligatus sz alius ei obligatur ff. de
act. empti. et vendi. l. iuliano §. amplius
M Sde in su. con. co. ti. q. xx. secūm hosti
et addit Teneatur tū pupillus in q̃m̃
locupletior factus e sic et si p̃s z nō
ecclie comodatū fuit teneatur ecclia
quatenus inde utilitate cuius uersum est
b Possumus ecclā comodare non solum
una sz etiam alienā q possidemus ff.
com. l. comodari et l. ita ut si M bi
dicitur ita et si fur uel p̃dō comoda
uerit bene comodati actione Adhuc
dū tū q de bona fide possessore non e
dubitatio Malefidei uero possessori como
dare non licet Immo comodando furi
cōmittit qz e contractus fraudulenta
rei alienē Tenetur dño ff. de furt l. i.
§. fi. et rem alienā detinendo rapinam
committit xiii. q. v Si quid Sz dicitur
posse comodare quo ad hoc ut possit
rem comodata cui agere comodati dra
l. ita nisi forte cōmendat dño rei cum

ltrīmus probatiōibus Nam tuc ei omo
liberā facultatē restituēre C. de fur. l.
i. cumulem b non tñ licet nobis comoda
re ea que sunt nobis comodata tm ad
vsum istum ut hic j. ff. eo.

Precario dato dr restitui vpā rez di.
ius aut nāle nec pōt restitui ptextu
alicuius debiti retineri C. como. l. fi. et
non detenorata ut j. depositum ff. eo. tit. plē

Quid si comodauī tibi rem ad certum
usum et uteris ad alīd puta comodaui
tibi equm ad ītinus loci et tu p̄cedis ul
terius uel comodauī eū ut duces ad
villam et tu duxisti eū ad bellū uel re
si tibi comodauī comodasti alti ex i or
bus p̄dictis finitū quidē iusti qui como
datarius credebat dñm p̄missurū et
erat iusta ca credendi ff. de furtis l.
quere. Ad hoc l. non dicit nisi de re ff.
qui excusatur a furto Sz p̄mum qui f. rem
tue-cōme tantum usus p̄batur ff. como.
l. si ut certo ff. quīmo Et ff. de furtis
l. q̄ sumpta Et indubio p̄sumitur dns
non p̄missurus et sic nullus ff. q̄ furtis
l. quas ff. uetare b Ita q. si in dictis
casibus res perit uel deteriorata e ille
qui comodatum recepit indubitanter te
netur ad restitutionē Ad hoc ff. co.
co. ti. q. ult. xiy. b

Sz nūquid alti comodatarius tenet
si res perit uel deteriorata Rñdet
quidā est q̄ si quis accepit accomo
datū ītā sui tm ut ei quelibet solet
ferre certe ipe tenetur de dolo et de
culpa sue lata sue lem sue tenuissima
ex̄. eo. C. Vnde q̄ i hijmo tale diligē
tiam quale in rebus suis dēt adhibe
re hoc etiam sufficit si res diligē
tius custodiri potuit ff. de act. et obli.
l. i. ff. ut quoq; cui de eius nomine fit furto
qui nō accidit culpa sua non tenetur
nisi intenerit partū uel moza s. restit
uēdi ut i d. C. ex̄. Sz si comodatū fuis
set factum ītā damnis tui ubi ēt co
modati uxori ut ad me aliquātor duce
tur tunc comodatarius non tenetur ni
si de dolo tm ut ff. eo. si ut certo Ad
ff. in contrarium ubi dicit de dolo tm et hoc
dicit q̄ tenetur hoc cōi opīa de lata
culpa ut in suo ff. eo. ti. q. xxi. ubi
hoc ītā notatur p̄ quo facit q̄ lata
culpa equiparatur dolo ff. de pōit. l. q. ma
ria Et ibi etiam p̄z q̄ lata culpa dicit
qui ignorē culpa adhibet alienis quā
sunt b Si uero comodatū fuit ēstima
tum vtrumq; tunc tenetur solū de dolo.
et lata culpa ff. eo. in rebus i. Rñdeo ad
fi. A hijmo hoc cōi tenetur etiā de cul
pa lem ut nō ēstimo. in dicta l. i rebus Idē
dicit hoc. ut patet i dicta q. xxi b

Comodans tenetur comodatario si ei fa
cuit comodauit vasa vitrea ppter qua
ram vinū vel oleū effusum fit ff. eo. l.
in rebus Item si ante tempus rem omit
comodati ff. eo. i comodato A Tenetur
etiam de impensis factis in rebus como
datis hoc modo qui hētur in dicta l. in
rebus ff. puta x. dicit puta tunicte mine
stheatre ex quibus causa eo. q̄ comodatis
agi debet de impēsis tualitudine fac
factis que vero ad fugam requirendi re
ducendi q̄ eius rā facte sunt Nam ci
batorū impēse nāli rōe ad eū ptinēt
qui vtendum accepisset Sz id q̄ de im
pensis nālitudis aut fuge dixim ad ma
lorē impensā ptinē dēt ajudica eis
impendia rebus e ut sicuti cibatorū
ad eundem ptinēat Item q̄ scribit vasa
vitrea comodauit si infusū vinū vel ole
um corrupit effusum ne est b

Quotuplicitas requirē j. impedimē
tum vi.

Oratio q. corpus xpi sumē
dum libet fidelis postq̄ ad annos
discretionis puenerit cuncta
te tenetur saltem i pascate
nisi de consilio ppij sacerdotis et ppter
aliq̄ rōnabilem causam ad tp̄us abstine
at ex̄. de pe omnis A Rōnabilis ca e
ad faciendam debita ppparatione q̄ nec
legere nec audire illud a cor. xi. ꝓbet
aut se ipm hijmo et sic de pane illo edat
non eni conuenit ut qui multis seu mag
nis peccis fuit uoluntus statim etiam
post confessionē accedat Sz si tempus pati
debet pluries confiteri et orōnibus et je
iunijs et eleemosinis se mundum i odoiferi
reddē ꝓpo q̄to ipe suo sacerdoti qui eius
animam consciē secreta visum fuerit expe
dire de pe di. i. non sufficit i c. Quarti
ose Non e aut-iusta ca differendi q̄ dicat
quis se non posse mundū nec non vult
alienū restituē seu aliud ad qd obligat
facē Sz eni nisi preceat excōicandus est
de cōse di. ij. si quis autem b Sed q̄to
citius cōmunē dēt hoc unde j. ff. penult

Quanto cū conscientie puri uiatorib ad
gaudē accedat peccat mōrtaliē a cor. xi.
Qui manducat indignē iudiciū sibi ma
ducat Et hoc ipm patet tho. in iijo di.
ix. Et addit sic q̄ aliq̄s sit a peccō omno
mortali non ꝓbat ꝓpo certitudine sūi i
cor. iiij. Nichil mihi cōscius sū Sz i hoc
iustificatus non sum ꝓbat tm de hoc ha
beri querendo ꝓximū ꝓ cor. sicut
dicit b. ꝓmo enim quis verba dei deuo
te audit ut Jo. viij. qui ex deo e verba
dei audit 2o tm quis ꝓsumptē ad bene
agendū se ingerit q̄ probatio dilecto
nis exhibetur e quis ut dicit bē gregor.

Quid sit et q̄ modis otrahat et miquas
psonas et quo hō ipedire vidē?

Et sic ut iudetur post offertorium b

¶ Quamus exuti in peto non liceat eoi tare dictum e supra q. ii. ut deinde tri corpus xpi non petat. Attame si ter dum p humilitatem abstineat a videdo laudandum e sm tho. in iiii° di. ix. Con alb. dicens q peto non det inde mul to alpertu sz eo uso pmitt peccatis qi no sit dignus cuius alpectu hitari nezo sm eundem tho. arcendi sunt cio a usione

a Sde est etiam de aibus infidelibus ht patet in sn. con. eo. ti. q. lxxi. ubi etiam supdicta notantur. b Similit no petat quis tangendo cu timore et reuerentia corpus xpi ut q ecclie hostia de tra et hmoi alit petrat ut dicit sm.

a Idem in sn. con. eo. ti. q. lxxii. ubi dr sm pe. q peto hmoi calcibus excussatus p ueritatem. Et ide sm. ut q. quidam ex. de pe. et re. Et addit q ide e si sac dos peto alicui in ueritate confitenti cu p posito confitendi al' e q sibi possit sm putari et ideo non iudetur excusari ut pat colli ex dictis supa q. ii. b

¶ Otra mortalia pollutio impedit eoi ne seu celebratione hz sm tho. in iiii° di. ix. q. iii. ar°. ij. Ad hoc ut hs digne ad sacri ficium eucharistie accedat tria requiruntur. primo cui requitur mundicia conscie que non nisi p petri tollitur. 2° requiritur elevatio mentis ad deu p actualem deuotione et hoc mediu sine peto amittitur ut p mentis ebetudine uel occupatione aut cuacatione. 3° mundicia corporalis vii et celebrates uel eucharistiam tractantes aliqd sacramentum p reuerentiam quam ab eis exhibitam laudant. quamus tamen aliqs primo et principalit petrm impedit. 2° mdemorio seu obtusio mentis. 3° mundicia corporalis. Et hoc tria quz contingunt in aliq mor talia pollutione quz duo ex ipsis quidz vnu tm et sm hoc hs magis uel min impeditur. Et ideo distinguitur de pollutione que pt multiplicari q trifle Et primo quidem contingit ex sola dispo ne nature et non ex pcti cogitatione et tur non e signum alicui petri hz pt obtusionem mentis inducere si sit cu alia quatuor contingit mundicia uo corporalis hz et so si ueritas uel deuotio exposcat non impedit peccatum qui sine ymagina tione accidit tm si p reuerentiam quis abstineat laudandus e qui talis dispo nion e impetus. 2° uero pot contingere ex pcti cogitatione. Et hoc dr sm e q cogi tatio hmoi temporis quz e sine peto si cut cu est cogitatio tm uel cu quis di putando de talibus dz q loquela cogitz

Zo cum qs a petris abstinendi in futurum ppositum hz. 2° cum de petris dolet qz hmoi via pma sm qsdam existit. Vii si aliqs p hmoi signa facta diligenti discussione sue conscie quibus forte non sufficienti ad cognitionem deuoti accedit aliqd mortali petro in ipo remanente qd cum cognoscit pt fugiat non petrat. ymo ma gis ex vi sacramenti petri remissionem consequit. ¶ Con. pdicte pe. ut in sum can. li. iii. ti. xxviii. q. lxix. Ibi etiam dr sm vl. q tale petrm de quo proxie dem e ni contritione gdam amissum e licet non ita plene sicut ea que in spe con fessus e. Ibi etiam dicit sm pe. q ostia petri mortalis pat ee multiplex. Vna aut illa ostia surgit ex certitudine sufficiens ut qz sit se formidatu uel sile. Aut probabili ut qz mors se delectatibus est et timet affuisse consensu mortale. Aut ex leui ut homo scrupulosus q timet de le ui delectatione ne fuerit petrm mortale. In primo casu recedes petrat mortaliter. Sili in 2o. In tam et primo ad tempus dicentes se exponit. In 3o non hoc intelligit nezo si conscians scrupu losam deponat seu illi non consentiat ex. de sen. excom. Sagittarius. Al' non debet accedere qz quicquid fit contra q sciam edi ficat ad Jeherniam ex. de symo. p totum ij. Et subdit pe. si aut que non hz conscientiam petri mortalis. Al' hoc e qz p azaum se et discussit se p azatione sufficienti diligentissime conscientiam suam examinado et petos consulendo. Aut probabili q sciam suam. s. probabili examina do et confitendo aut negligenti. In primo casu non petrat sz remissione petrozum cuius si q latet accipit et mentis. In 2o nezo petrat mortaliter et demente maxie si negligentia sit magna. hz ille. Et debent intelligi sm pdicta s. q nezitu coitus et effectus non pdatus. pt quamlibet leuem negligentiam b

¶ Non sufficit volenti coitare q sit so lum contritus ymo si hz copia sacdotis qui pot eum absolue petrat sine confes sione coitando. Si nezo non hz copia tur si timuit ueritas coitandi uel ce lebrandi ut qz timet scandalu populi aut iam incepit missezu sacri uel alte rius infirmus amisit loquela et e in pposito confitendi q citius pot no per cat coitando hec pe. et Alb. sile tho. j confessio ij. q. v. et Ray. j. missa q. viii. a Idem in sn. con. eo. ti. q. lxx. Et incipit missezu sacri j. Canoz aliqua sacdos confiteat ut patet in dro q. viii. sm Ray.

Aliqn ē cum pter uenialia ſ. qn cogita
tio ptingit ad affectionē et mſola de
lectatione fiuntur ſine ullo deliberatois
conſiliō Aliqz aut ē mōrle ſ. qn conſe
ſus adiungitur Et qua conſtitationi tali
de ptingno ē delectō et delectationi
conſentiūs tō n dubiū utri pat Vtrum
ſequens poluō ex pter accidit uel nō et
an uenialī uel mortali Ideo ezgo ſic
dubitatur de pter conſenſu oīa abſtinē
dum ē Si aut nō dūtaz ſz expreſſe
tuenat quē conſilium non preſtiſſe et
neritas urgeat ſtut ſi aliqua pericl ēt
pat accedere aut etiam celebzāre Ezſi
ēt aut neritas non ſit et tñ celebzāt
non peccat mortaliter ſz uenialī inc
liuſ ē tñ abſtinē pp reuerentia ſacrāti
Zo pot contingē ex alio uel patu pter
Et tñc idē eſt iudiciū ſicut ex illa pol
lutione que ex tuzpi conſtitatione pcef
ſerit ſi n tñ q non ita de facili cōtin
git peccare mōrliter n ſuſcipiōe cibi
ſicut n conſtitatione tuzpi Qō pat cōtin
gē ex illuſione Et quidē ſi illuſione
cauſa n nobis preſſit idem ē iudiciū
qd de conſtitatione precedente Si aute
n nobis cā non preceſſit imo potius
gzia cā Et hoc frequēter accidit et
pcipue n diebus n q'bus cōtingere qz
debet ſignū ē q dyabol hūoi fruſtrā
curaziſtie auferre conatur Vnde i tali
casu conſulitū fuit cuida mōcho ut i col
lationibus pzm dicit uel legitur q cō
tingeret et ſic dyabol videns ſe nō poſſe
conſequi intentū ab illuſione ceſſauit
Similiter tñ quia cā ex qua contingit
non pot ita pcipi da facili tucius eſt
ſemp abtinē niſi neritas urgebat ſed
dēt abſtinē ut dr uſqz ad xxiiii horas
qz n tali ſpacio nā que pt cozpalem
inundiciam et inedias ebitudinem fu
erat deordinata zeordinatiōi Idem n
ſum. con. li. n. ti. xxiii. q. lxxiii. ubi c
cia dicitur ſm tho q pollutus niſi pol
lutio ſecat ozinem ex pter mortali' uel
ille celebzando peccaret mortaliter b

Corpus xpi a Jeiunus tñ dr pcipi
vii. q. i. mlt de conſe. di. ii. Liquido ēt
n ecclesiam tanti ſacramenti inſtitu
tum ē ni pp neritatem ymmineis mor
tis ne contingat ſine viatico ex hac
uita diſcre Eſt tñ ſciendū q dux ē
Jeiunium ſ. uāle ē qd' importat puiti
one cuiuſcuqz paſſumpti pt modū cibi
uel potus Et tale Jeiunium zequit
ad hoc ſacramentum zcipiendū uel
zfecit vtrū aliquid nutrit uel non
aut pt ſe uel cū alijs aut cibi aut etiā
medicinā n ḡtinuz pua ḡtinuz du
modo pt modū cibi uel potus nō liceat

ſ. uāle et eccē Jeiunium

hoc attribuēd ſacrīm Reliquie tñ cibi zsu
mentur n oze ſi realiter transeūtiam
tue non impedīt ſuptionē hui ſacrāmē
ti qz non traherent pt modū cibi ſed pt
modū ſalutis qd intrare non pot Aliud ē
Jeiunium eccie qd inſtituitur ad razōs
macerationis et tale ieiunium non ſol
uitur pt predicta qz nō nullis mittunt
ſz magis ad alterandū ſumit a Ad
n ſu. con. ca. ti. q. lxviii. Vbi etiam dr
hūm tho. q filii non impedit rationem
ſi realiter ſumatur reliquie aque uel
vini quibus os abluit dū nō ēſumant
t magna quātē b Porro cena diem
nālem incipit a media nocte Et ideo ſi poſt
mediam noctem aliqs ſumpſerit aliquid
pt modū cibi uel potus non pot ea die
hoc ſacramentum ſumere pt uero ſi an me
diam noctem nec recolit utrū poſt cibū
uel potū dormierit aut cena digeſtum
ſit quantū ad zonem pcepti Refert at
quantū ad pturbationē mētis qua pati
unt hyacet ſp inſanitate uel indigitione
ex quibus ſi mens multū pturbatur
hō reddit indispōs ad ſumptionē hui
ſacramenti hō tho in 3a parte q. lxxx. a
ad 3um ſu. con. co. ti. q. lxv. b Dicunt
arrianī ſuſp ſumptionē a Jeiunio inde.
Eucaziſtia iii. ſ. vi in fi. b

Vtz poſt factam rationem liceat ſtatim
quidē pr hīm tho in 3a pte q. lxxx. In
ſuſceptione hui ſacri utq'ritz indigna
dei cibo que quidē magis impedītiū pt
predentia q̄ pt ſequela Et ideo magis
e inſtitutū q̄ hoīes Jeiunēt ad aſſūp
tionē qua poſt dat tñ ee aliq mōrale
ſuſceptione cibi et reliquoz cibor vñ
et in miſſa azo ſtaz actionis poſt cō
nē dicitur Et qui contrarium ſtuat pua
tas azōnes dicunt a Contra hoc inde
de conſe. di. ii. tribus Vbi dicitur dr
q qui mane comedūt uſqz ad ſextā Je
unet Ezñ uero 3a uel 4a hora uel
uſqz ad veſpm ſic ſeruata ſcrificatione
ecclia cuſtodienda ſunt ſacrā ſz ut nō.
in ſum. con. li. in ti. xxiii. q. lxvi. Pe
dicit q hec decretum loquitur ſm an
tiqua tpa qn zazo celebzabāt miſſe Sm
ezgo hanc zonem pe. etiam hodie abti
net in zazo celebzantibus uel nō ſepe
contrahentibus puto q̄ ſ. ſtum pot co
mode fieri etiam hodie hoc decretum
deat ſeruari Conſtat uero non pce
dit niſi ex indeuotōe Ideo nulla pot
conſuetudine tollari ex decretis cc. h
Duo ſunt mai meditandi mīa
xpi ſm Aug'm Aug ſacramentalia Et ſic
bona et mala cdūt Alius ſpualia Et ſic
bona ſoli inandicant qui in vnitate xpi
et ecclie qua hec ſacramentum ſignificat

manet hec nigr- sm̃ꝫ in mi di. ix.
Adem in sñ. com. co. ti. q. lxvii. Et
illi dicitur manẽ in vnitate ecclie et
xpi qui ei rordiali fide et ope adherebat
xxiii. q. iii. de illis Et de com. di. ij. circa
decz sm quo etiam c. patet q dux est
modus mandandi spualit hmõi delicta
fide tñ vii dicitur ibi qui credit mandu
cat Illud ē fide q dicta sacri p̃cepta
Sed dicitur suspensus et excommunicatus b
etiã sm̃ste comicare non det qz tali
bus ē defectus rei significate s. vnitat
corpis mistici hm̃ p̃c. Adhec ecclie que
mistice dicitur corpus xpi ad ro. vii.
ibi Sicut enim in vno corpe mẽ et xxiii
q. i. vbi sancta fides Et hmõi corpis vni
tas hec ē q fideles debent sm̃uere
vnã fide et caritate in hac sacrõ sig
natur Vnde et ecclesie mistice vnitas
ex de sñ. tri et fi. ca. c. i. s. vna. nec ro.
Et p̃dicte in hoc s. com. vl. Et quo ad
excommunicatos clavii ē Nã etiam minor ex
communio sep̃at a p̃cepto sacrõz ex
de sen. excõ c. pla. Et regulariter excom
municatus etiam sm̃ste tumenda et obs
uanda ē xi q. iii. c. i. et ex de sen. ex
co. p̃ tuas Quo ad vltimum dicendũ
ē q etiam eis denegatur nisi in articulo
mortis ex de spon. non ē nob̃ contrarium
c. q mihi de pe. et re. Quo aut ad sus
pensos dicendũ q tunc eis communicatio
datur q̃n a p̃cepto sacrõz fuerint
suspensi secus si ab alijs ut pot colli
ex notatis in sñ. com. li. iii. ti. xxxvi q. lx
xxi. ad finem ubi patet hm̃ hosti. q sus
pensio non effugitur tacos sunt date
et ji. suspensus p totũ Sed hec dicta
pe. sunt multũ breuiter qd et potius in
sñ. com. li. iii ti. xxiii q. lxxviii in fi. b
Octo actus coytus mensuales p̃cedat
a ratione fr̃e hm̃ tho. in 3ª p̃te q. lxxx.
Coytus quinquies si sit sine peccto puta
causa prolis q̃rende vel ea reddendi de
bitũ non aliter impedit nisi dictum
ē de pollutione nocturna q accidit sine
peccto s. p̃ immundicia corporalem a motus
distractionẽ in tali gõ cau ut dicit be
atus ggr̃ sunt sine studio relinquedi
Hec hactenus in c. vii ji. dicto b Sz qui
voluptate dormiente cum ea misceatur q
hibẽ det ab hac sacrãmento xxxiii q. iii
viz cum ppria Adem in sñ. com. ca. ti.
q. lxxv. Et additur hm̃ al. sup̃ mi. sunt
di. xxxii q. vltimo nisi mutate ducta
licet moneri debeat ne accedat si ti
meat mala ex denegatione si negaret
nõ ē q̃ hibedus q̃lo etiam in c. cois ho
de com. di. ii. dicit q illud qd ibi dicit
de abstinendo ab vxore an rationem q̃sili
ū ē nõ p̃ceptū q̃ deus c. mi. Sed
certe videtur q rationem impediat die
coytus mensualis etiam ni reddendo
ut expresse habetur xxxiii q. iiii sciatis
vbi Aug dicit sciat fides hmõi qm̃ q̃s
uxori debitũ reddit vacare non pot
orõi nec de carnibus aggr̃ commede det
rõi Ord mecz dicitur in c. vii pot ihũ
q̃m dio constaret q in dicto coytu quib
penitus immunis foret absq voluptate
et mẽte ebitudine cum q̃ plus
ut in dicto c. sciatis et in eo c. vii b
bi dicitur licita ipa admixtio quoties
sine voluptate carnis fieri non pot
ergo non solũ exactio fr̃ etiã reddi
tio mensualis debitũ rationem impedi
re particulariter videtur nisi forte
necessitas immineat vel quis in mis fit
quietez reddere rogeretur ne semp
vel in mis diu careat necessaria coniuge
vn et consilium dictum dicit die ho
die sacram rationem a ppria det abstinẽ
uxore tribus aut quatuor aut vndecim
vi. diebus et de cons. di. ii. die homo
et ut patet in sñ. com. d. q. lxxv al.
in sep. di. xvii dicit bn̄ puto q licuit
facere dũ si tñ alter coniugum mutuo
debitum reddẽ coactus et non expete
et hoc frequenter facẽ Eo q alter eorũ
eo tpore non vult abstinẽ ergo cogi
tur cohabitare illi qui reddit tuto
et alter nõ qui exigere debitum qui
non ē exigendum qz constat q
etiam illo tpe reddẽ teneretur si p̃ce
babilit timet de mortuetia alterius
ibi Sm̃ ergo p̃dicta intelligenda inde
tur sup̃ hoc dicta doctor b Et hm̃
al. etiam post factam rationem non
licet eo die debitum exigere nec etiã
exactum reddẽ nisi cum difficultate fr̃
tñ ergo non puto ee mortale Adhec
in sñ. com. li. iii. ti. xxviii. q. lxxvi Et
ego credo q alia hoc agentis male
se habẽt et diuina gratia accepta remanẽt
ob tantã reuerentiã rei ppe deuotionẽ et reuerentiam tanti sacrãti non so
lum ab immundicia tali fr̃ etiã a mali
bus quantum comode fieri possit absti
nere debet de com. di. ii. tribus b
Octo immundicia ppze corporalis impedi
at rationem fr̃e hm̃ tho. in iiiª di
ix. ti. ibi tribus non sit corporis hmõi
tic macule in ea suptione considera
tanda ē immundicia mentis q̃ corpis
Et ic distinguend ē de immundicia
corporali q si sit p̃cepta sine diutur
na tunc nullo modo p̃ hoc aliquis
abstinẽ debet nec p̃ immundicia corpis
p̃dicti frequentius mentis sicut accidit
in leprosis et patientibus fluxum
sanguis vel seminis Si aut sit tpalis

et facile purgabilis tur si aliqs sit
mente bñ dispositus sume non pro
hibetur quantus possit ad tempus ha
dabilit abstinē ꝓpter reuerentiā tanti
sacrī di. v. ad cuius a Ide m sū. con
co. ti. q. lxxvii. b de sacerdote autē
leprozo vtr̄z possit celebrare inde j. le
prosus ꝯ. fi.

Utrū homo deat corpus xpi sumere
ter sumē R̄ hm tho. m iiii. di. xii. ea
que in hoc sacrō gerunt hmt silitudi
nē rei hns que accidit in corpa
li nutrimento qz cū fit qd̄ quātūa de
pdicto nāle hmoꝛiz ꝑ actionē nāle
calozis et exercitū laboris iō oꝛ sumi
ter corpus dñi assumē ad restau
rationem continue depditionis ut
pdicto quātūa morte nudet Silia
aut ex rumpi sceua tuam ꝛ corrupa
tione cuta exteꝛioꝛa fit deperditio ter
noꝛiz et deuotionis hm que homo in
deū tollitur Vñ oꝛ q pluries depdi
ta restauretur ne homo totaliter alie
netur a deo Sꝛ tñ semel tñ in anno
sumē necē e ut sup̄ ꝯ. i. a olim at
statutū erat q ter i anno viz i nata
le dñi pascha et pentheresten hoies
communicarent de can. di. ij. et si no fie
quottiens Non sumentes uero nr̄i ch̄i
deles habebantur. co. ti. c. sed laicos
In p̄mitia aut ecclia cotidie celebrabant
qz vigebat tunc deuotio maioꝛ ut nō
in sum. con. li. iii. ti. xviii. q. cxiv. b

Sꝛ utrū qualibet die sit communicandū R̄
hm tho. in iii. di. xii. in corpore te sa
cramenti tria istud duo requiruntur s. de
siderium cōuersionis ad deū qd̄ fiat
amoꝛ Et ꝛ requiritur reuerentia sacrī
que ad deum trinoꝛiz ptinet primū ter
tiat ad frequentationē sacrī hmōi cotidiana Sꝛ ꝛ requirit ꝛ si aliquis ex
p̄sumptuose communicet ex cotidiana sup
tione famoꝛem amoꝛiz augeri ꝛ ꝛe
uerentiam nō minui talis debet cotidie
communicare Si aut̄ sentiat ꝛuerentiam
minui et feruoꝛē non multiplicari
debet interdū abstinē ut cū maioꝛi
reuerentia et deuotione postmodū accē
dere possit Vnde quantū ad hoc vnusqsq
relinquendus est iudicio suo a hoc sunt
sua aug. ut patet de consē di. ii. co
tidie ubi dicit quispiam ꝛ Sed
pro ut cotidie accidit cotidiana sup
tio non est laudabilis nec ultupera
bilis Vñ in d. c. cotidie in p̄cto dicit
Aug. Cotidie eucharistie communionem arri
pere nō laudo nec ultupo oibus ti
dem diebus cōmendo. hortor Et
pro ut nō in sū con. in d. q. cvix.
al. in libro de missa in fine dicit q

medium tenē et bonum s. aliqn celebrare
et aliqn dmittē msi officium exigat ut
oi die celebretur de hiis aut qui multo
tpe oi die cōmunicant videt mihi q accipi
reprehendendi sunt qz minimo usu facilit
tulescere sacrum Et paruus ex lentitate
similes quotidianū cū desiderium q̄ deuotionis tm̄ In septo aut di. xiii. dicit ꝑa
tantes se ad communionem p̄ abstinentiam
a coitu Et vidue sine in castitate vite
tē nisi dent ꝑhyberi a communione sicque
ti p̄cipie de mense Tuentem hm̄ so
lepnitates maioꝛes qz hmōi astrenxit
qui digni sunt et simpie agitur ꝛ eis
qui sub tribulatione eis cibus salutaris qui
datus augeret eis gratiam q̄ acceperunt

Utrū liceat communicare pluries in die b
R̄ hm tho. in iiii. di. xii. non licet si
semel ut saltem q̄tum ad vitā diem
repetatur Vnitas dñice passionis et
ut quantū ad aliquid ruinosa exhibea
tur sacrificio sacerdos aut̄ qz non solū
pro se sz etiam pro alijs celebrat nō
sit ꝑsona publ̄ vtilitate cōmunitis pot
pluries in die celebrare ut j. missa ꝯ. x
a Idem m sū. con. co. ti. q. cxx. b

Quo det quis accipe q̄tatem sacrī
R̄ a ꝑpo sacerdote uel alio sup̄iore si
ne alio de cuius licentia Si quis uero
religiosus absq; licentia ꝑlati sacerdotio sue
rialis aliquem dare uoluerit excōicatur
de quo sup̄ absolū ꝯ. ꝯ. iii. et medium
Quid si sacerdos ꝑpus in alijs sit an
possit ab eo accipi hōs sup̄ dictus iiii
ꝯ. ii. et j. ordinatus ꝯ. ꝯ. iii

Utrū sacerdos possit dare corpus x
ei que sciat esse in peccato mortali R̄ hm
tho. in iiii. di. ix. Si peccatū e occultū
puta p confessionē uel al' secreto scitu
et ille in occulto petit det ei dare
gratie et monē cum ne in publico pe
tat Si aut̄ i manifesto petat det ei dare
de can. di. ij. Non ꝓhibeat Si uero
peccatū e manifestum tum sine occulto
sine i manifesto petat det ei denega
re Qz si dicat se confessum et absolutum an credē ei dicat unde j. corinthio
xi. ꝯ. xi qui accipit vtiq; sacerdos pro
chialis ꝛc̄ a Supradicta in hoc ꝯ. hñ
tur etiā i sū. con. li. iii. ti. xxiii. q. lxxviii

Utrū aliquis cui possit dari hostia b
nō consecrata loco consecrate R̄ hm tho
in iiii. di. xi. Hi nullo cui tñ q̄ i sacra
mento veritatis non debet ee aliqua
fictio tñ q̄ ei mandatur adoret qd̄
mandatur ut dicit Aug. dicet sacerdos
ei mām ydolatrandi Unde ꝛ dicit dū
cui cōsimili q̄ falsa sunt adinuenda
remedia que vie sunt ꝑ ipsis ꝯmoda
cū de cele. missa. de homine

Utrū rōzpus rūssū deat dazi suspec
tis determine ℟ hm tho ut supꝰ Tria
e suspicio cōueda molenta q̄ pro facto
reputat ut si mutuatus suspectus
rum suspecta in code lecto et hmōdi
Et ꝓ hanc sicut ꝓ pcm mōzle ne
ganda e roio ita vz q̄ si talis suspic
procedit ex publ̄a fama no det roio
dazi neq; petenti publ̄e neq; secrete
Sz si tali suspicio sit soli sacerdoti
det dazi si petatur in publ̄o no aut
in occulto sicut an dictu e quēlibet
occulti sit vel publici supꝰ ſ. xvi q
e supꝰ an ꝓximus ſ. cōueda mezo
suspicio est probabilis ut si mechat
solus cū sola tpe et loco suspecto col
loquēdi hēb et frequēter ꝓtez hāc ergo
non det denegari q̄ pena non iflīgi
tur ubi culpa ꝓmozatur cōueda est
lenis ut si appāzent aliqua signa no
tū alio rezta Et ꝓ hāc etiam no ne
gari debet a ſdem etiā hm pe. ut in
fum. ḡn. co. ti. q. lxxv. b

Utrum rōzpus xpi deat dazi ad su
mend aliq̄d expimentū sine ꝓ aliq̄
purgatione infamie et hmōdi ℟
hm tho in 2a ꝓte q. lxxx. Nam qua
tales ꝓuisitiones in hibite sunt ex̄
de puriga cāiaꝫ extrax a ſdem ī su.
ḡn. co. ti. q. lxxxi b

Utrū rōzpus xpi deat dazi hystrio
nibus ℟ndū q̄ ner diuine maiestati
ner ecclesiastice disciplīe competit
de ḡn. dī ij. ꝓ dilectione Et tñ
legitur de hystrionibus q̄ azte illatu
exercent illicite unde j. hystrio a ſdem
in su. ḡn. li. iii. ti. xxxiii. q. xii b

Utrū rōzpus xpi deat dazi meretrib⁹
℟ hm tho in iiii° di. ix. distinctione
e Quidam cū duz lazite ametentes
q̄ deinde hñt meretrem et tñ sint aliq̄
modo doctibiles cōzū que ad fidē et
deuotionē ꝓtinent sacramenti Et ta
libus non ōz rōzpus xpi denegari
Cōueda mezo sunt alia rōzentes dū
tō roio et illi si fuerint tales a na
tiuitate non det eis dazi q̄ non pnt
ad deuotionē induci que req̄zitur
ad hoc sacramentum Si mezo meretri
cium i amentiam post fidē et deuotio
nē sazi a ut q̄ qui ꝓmo erat ha
bē dispositū et sacrm ꝓfitebat hm
pe. ut in ſu. ḡn. eq. ti. q. lxxxviii ubi
hoc ꝓbatur b Tunc debet eis dazi
nisi timeatur ꝓ titulū de vomitu uel
expuitione uel aliquo hmōdi xxvi
q. vi. ſo qui a ſu dicta q. lxxxviii di
etiam hm tho q̄ denominatio non e de
negāda roio nisi fuerit certū sit q̄
ꝓ aliquo timore a diabolo torquebat

ꝓnto addendū nel si truncatus de pi
tulo ut pretactum e b

Utrū sit dandū puerīs ℟ hm tho ubi
supꝰ puerīs ratzentibus usū rōis q̄ nō
pnt discernē nec cibū rezalem z spi
tualem non det rōzpus xpi dazi q̄
ad ipm exigitur actualis denotio q̄
tales pueri hāc non pnt Sz puerīs
multiplicatis hāc discretionē etiam
ante etatem ꝓfectam puta cū sint x.
uel xi. anoz ꝓt si in eis discretionis
signa et deuotionē apparent a Con
pe. ut in ſu. ḡn. eo. ti. q. lxxxvii b

Utrū rōzpus xpi deat dazi hīs q̄ ꝓ
cruminibus sunt suspendēdi uel deapi
tandi ℟ si sint confessi et pēitent
non det eis denegari xiii. q. ii. c. fi.
multa alia de sacrō e extra hūitus j. Ex
tra ſtia 1ª pte ti. et titulo Item specialiꝫ
extra sacerdotem et missa j. extra de
et j. missa

Oncussio. Crimē concussionis
e cū quis in officio constitu
tus extorquet aliquid a sub
dito ꝓ metū sui cū non
vult facē q̄d tenetur nisi data pecunia
aut cum aliqb officialib⁹ ultra ḡstituta
sibi stipendia pecuniaz extorquet uel
cū quib⁹ actuset seu ab actusatione
desistit ꝓ pecunia a Hoc sunt dicti
tho. Ray. cū con. vl. ut patz in ſu. ḡn.
li. v. ti. v. q. cxxxix ad finē ubi ide
dicitur de mutuis seu stipēdiis
q̄d hic dicitur de officialibus mȳ: id ſo
bapte hic. Nemine concutiatis
cōstitutis esse stipēdiis uite ꝓdicta
etiam ꝓbantur in b. 1. et ij. ff de cō
cussionibus b Et talis ad restitutio
nē tenetur et qui dedit si nō extorsit
dedit al' et in ciuib⁹ ꝓuincia data sunt
1. q. 1. Jubemus a ſdem c. et l. Jubemus
C. ad l. iuliā repetū Vbi michil de hac
restitutione dicitur Sz bñ verū e q̄
dantī faciendā e restitō qui non extorsit
tez dedit ꝓ c. non satis xiii. q. v. q. ext
Et subdit Ray. q̄ si extorsit dedit nō
illi ꝫ pauperibus uel illi ꝺu cui ꝺata
data sunt iuxta arbitriū uiri restitu
enda e pecunia ut in ff all' c. non sane
Sed mezo Ray. dicit q̄ illud q̄d hic di
citur de restī faciendā e uez i foro
exteriori Sed in foro aut ꝓuinciali fortē magis
e consiliū q̄ ueritas Sm vl. mezo de
de hoc fieri sicut de alio extorto Cui
restituendo qui extorsit tenet̄ e ex ꝓ
te dantis et accipientis restituere
e de consilio nisi in casibus a iure ex
pressis ut in symonia et silibus potest
etiā reddi ei qui extorsit dedit nisi
ubi ad detinendū ius in ſpe sit symonia

de qua expresssim ē q̄ p̄cepim̄ sym̄oniaca
restituenda ē eccie hic enim ignominiaz
ē accepta Et hec p̄mit tollig ex dictis
in sum. con. li. ij. ti. v. q. xix. b

Ordempnatus vtzū con
depnatus possit fungi vel
se defendē inde sup̄ accusa
tus q̄ v.

Ordino de condicionibus q̄
quiz apponitur in iure vide
j. mirum v. per totū Idē
de condicionibus q̄ quiz appo
nitur in quibusdā contractibus vid ibi
q̄ v. Idē de condicionibus q̄ apponitur
in sponsalibus j sponsalia q̄ ti Et j. hui
p̄dimenti xiii. q̄ v.

Si aliqua possio data fuit eccie ubi
aliqua apposita condicione sine me ut s.
aliquid faceret si non fiat non ꝓ hoc
p̄t̄ reuocari dato nisi sic facta fuit
q̄ s. cessante condicione vel no reuocari
possit ex de eo appo. xiiii. a Hic itel
inferitur de condicione impl̄e sumpta
vz p̄ro no Condicio n̄ impl̄e suspendit
datione si no enim non Et condicio sit p̄
si modus uero ꝓ ut. sicut no tho i d.
c. uerū vbi etiam dicit q̄ condicioē
non impleta non vz donatio b

Si possio data fuit eccie ea gdicio
ne ne alienetur unquid potit aliena
ri Rn̄ hm̄ Ray distinguendū ē Nam
si eccia cui data seu relicta est ha
beat alias possessiones non p̄t alienare
ni aliqua ratiōne Et sic intelligi auc̄.
de alie. et emphi. q̄ statuim̄ Si uero
eccia non habeat alias possiones q̄b ali
enet tunc istae alienare p̄t ratione
a iure p̄missa de quibus inde e. alienan
Nam ꝓhibitio facta a datore q̄ no ad
recta ē lubrica tamq̄ turpis Con. got
hunno. et hosti. a Idem in fi. con. li
iii. ti iii. q. fi b
Cum non stat ꝓ eū ad quē p̄tinet
quo minus condicio impleatur habeat
dē ac si impleta fuisset ex de re-
tum non stat li. vi

Confessio g̃e coitez quid sit
Rn̄ hm̄ tho. in iii dist. xvii
Conuenientissime diffinitur
ab aug̃o sic Confessio est
ꝓ quam mozbus latēs spe uenie ap
tus a Con. pe. ait in fi. con. li. iii.
ti xxxiii q. xxv. Ad cuius intellectū
dicit uo q̄ confessio tripliciter dici
in foro die intrinseco coram deo Alio
in foro p̄prie exteriori coram deo vicario
Alio in foro contentioso coram iudice
In prima parte latens non aptus spe
uenie In secūda uero parte latens spe
uenie aptus Unde confessio sacra
talis que ē ꝓs p̄ne cōuenient descri
bitur ꝓ materiam que ē peccm et ꝓ ac
tum qui ē agere et ꝓ finē qui ē spes
uenie p̄t addi q̄ ideo dicitur spe uenie
e q̄z alia si de causa aperiatur peccm no
ē confessio Nam si aperiat ea consilij ē
consultatio Si uero ex lasciua uel le
uitate ē dissolutio Si uero ad aliquē
finem malū ē malignatio Et ex hijs
satis p̄z q̄ peccm ad dictum non spe
uenie seu ad impetrandū uenia no p̄t
dici deum in confessione uer teneatur sa
cerdos illud secretum tenē ut p̄z ꝓ Ray
ti. de pe. et re. q̄. pone q̄ aliquis et ꝓ
tho. eiq̄ co. ti. q̄. de pena sacerdotis
sup uerbo peccm Et qua non oib qui
spe uenie apit peccm consequitur uenia
ut si non confiteatur sacerdoti ydoneo ex.
de pe. et re. omīs et de pe. di. vi. qui
unit uel al' indebite confitetur de pe.
di. v. Flāg et c. fin̄g Ideo Ray. sub. ti
de pe. et re. q̄. ha dicta diffinit ut se
quitur b Uel hm̄ Ray. Confessio ē lā
ma coram sacerdote peccti declaratio
a Et subdit Ray. in d. q̄. ha ex con
fessio dicitur q̄ sil' ex toto uel mdiz fal
sio nā ille confitetur qui totū factum
Tho. sup̄ vo Vindicz i. de oibus ꝓme
que occurrunt memoriæ et de circūstan
tijs eozund' aggrauantibus nō aliud
thema peccti ut si ꝓditio uel furtū
in ecclia facta fuerit q̄z hic locus ē
hui ad sacrilegium b
Quot sunt condiciones q̄s det habe
confessio Rn̄ hm̄ tho in iiii dist. xvii
Sederim sunt que in hijs uerbis
cōtinentur Sit simplex humilis con
fessio pura fidelis Atq̄ frequens nuda
discreta libens uerecunda Integra secre
ta lacrimabilis accelerata fortis et ac
cusans sit q̄ pudeat pudenda Quoz expo
talis ē Simplex s. ut no ornetur in co
fessione nisi q̄d ad quantitatē peccti ꝓ
tinet Humilis. s. ut miserū se et infir
mū confiteatur pura s. ut uerba sit co
fitentis intens fidelis i. uera et sine
ulla fictione a In fi. con. ca. ti. q. lxvi
quid de sacerdote dicitur fidelis i. ut
tam ipse confitens q̄ sacerdos sit fi
de catholica et hm̄ doctrinā ecclie fi
at no hēticozū Ite q̄ fiat sub spe
uenie al' non valeret sicut prima cayn
qui dixit maioz ē iniquitas mea q̄
ut veniam mereaz de primo hēticz
hm̄ aug̃m de pe. di. vi. qui vult de 2o
de pe. di. i. Sine peculiari meliuſ ea
di. c. uenio b Atq̄ frequens Istud est
de hijs ex confessionis. s. q̄ homo fre
quenter confiteatur a In dicta q. lxvi
dicitur q̄ hec duobus modis intelligi

por homo ut si frequenter cadit i peccm
mortale frequenter resurgat p penitentiaz
confiteatur Augustinus dicit plurimis
confitentibus que sub spe veniae turpitu-
dines crimiz tanto facilius consequunt
ghiam remissionis de spe dicit quia pe
nitet non tenet ad hoc tenetur quibus
in aliquibus casibus Est etiam de con
silio ista frequentatio 2m venialia ad qz
confessiones secularis non tenetur nisi
semel in anno si non fuit i mortali ut
notat hostiensis sup iii di xiii b Mu
da ut non violuat observantiaz inclusoz
discreta s. ut maioza cum in aliis pos
dere confiteatur a Juda q lxvi dicit
si ut discretus queat sacerdotem scien
tem ligare et solvere de predictis que
penitet Item qua de causa dicit sancti
patres sanctis petra confitere b libere
i spontanea non coacta Vezeruda
ut s. erubescat et no se tardet de pec
catis propter aliqua scrupulositate
iuuestigia ut si non subtrahat aliquid
de hijs que manifestanda sunt Sed
ta s. quantu ad conditionem facti in quo
de occultis consciae agitur sacramen
talis quo ad dolore de peccato omisso Re
velanda ut si non deferat de die in
diem si statim vel quamcito post confi
tentem possit ut s. michi propter vereg
diam dimittat Et accusans se ipsum
et non alium Et sic patere peccata s. sa
cerdoti a de hijs condicionalibus Latius
et clarius dixi in quadrigesima ubi erat
hoc federim reductionis ad xi Deo hy
mnizo b

Utru confessio facta sine cohercione
et sine caritate valeat ut qua non
dolet de oibus vel non vult abstinere
ab oibus Rx hic tho. ubi s. Confes
sio hic q c actus virtutis no valz
sine caritate q est principium meredi
Sz hic q confessio est pe sacramenti
ordinat confitentem ad sacerdote qui
habet claues ecclie et p confessionem
cohonestat et suaz confitentis hinc
patet ex eraz in eo qui no est contri
tus quia potest petere sacerdoti no facere
et claudere ecclie se fidelem Et quamq
hoc non propriat absolutionis fructu
tu zerudente fictione propere impetr
sicut eraz in alijs sacramentis Vii no
tenetur iterare confessionem ad quam
ficte accedit sz tenetur postmodu ficto
nem suam confitezi Con pe. et ad ista
opi. non solum potest zatio fidei vide
tur sz de pe di. i. mensuza q. na ibi
vbi dicitur q nemo iuste ut q sacerdo
ti semel confessi fuerimus de eadem con
fiteamur Sz hoc. et hosti tenet q

talis tenetur confessionem iterare qua
prioz confessio que non fuit facta in
caritate non valuit Sz primo videtur
ex de pe. ze. Et quidam
a Istud r. non bn hoc probat Sed
pzo contezia potest dici q in illo valz
confessio nec oz illam specialit itera
zi in quantu ducit effectum illius ex
pressionis uobis que e pe sacrz. ale
gatam Nam intelligens deorum ex ra
e assumenda dicendi ex. de x. sign. vel
ligneta Vii dicendi e sim glo. Ray. pzo
ut etiam no. in su. con. li. in ti xxxiii
q. lxvi. Et in hoc casibus si ille q
e indebite confessus confitetur eidez
sacerdoti cui prius et qui adhuc habet
in memoria peccata sua q audivit non
tenetur iterare confessionem Si aut
confitetur alio qui alias no audivit
eum aut etiam primo si oblitus delz
iterum confitezi toti b

Utru liceat in confessione dicere aliena
peccata Rx hic tho. in iii di. xvi homo i
confessione debet fidem alteri confes
dire ghiam potest sz suam gratiaz magis
puzificare debet Et ideo si circumstantia
que ducit in cognitionem sit de necessi
te confessionis ut qz trahit in aliam
spem petri mortalis tunc debet confite
zi semp tm si potest occultando psonam
Si aut non sit de necessitate confessio
nis debet dimittere ne peccata alteri
p detur vel potius sua confitetur alii
aut suppozi qui p ioza ignoraz a Con.
pe. et addit q etiam qui circumstantia
e necessaria et non potest exprimi sine periclo
alterius omittenda e et sufficit peccata di
ci sine singulari circumstantia ut i su.
con. co. ti. q. lxvii. b Si tm exprimat
eam bona intentione no ut pdat
sz ut puniatur ozet pzo eo ut secto
emendet dispensat sz metus xvii q.
v. hinc vz. a Con glo Ray in su. co
co. ti. q lxxxvii quezo etiam b

Utz liceat confessione dimittere Rx
hic tho. in iii di. xvii no licet sz
debet quis subtiliter vii sacerdoti ois
confitezi de pe. di. v. c. i. et fi. et
di. in sunt plurez Nam sicut i medi
cina corpali oz q medicus non solu
vim morbi cui medicina dazede
bet cognoscat sz etiam vniuersaliter
totam electionem ipius infirmi eo q
vnus morbus ex admixtione alteri aggz
uauatur Et medicina que vni morbo
competeret alteri nocumentum pz
zaret Sili e in proposito qz vna actiuita
tez ex admixtione alteri Et illud q vni
potest esse magnum mediu alteri inconve
nium praestaret cum quiz alijs gzne pecc

// misericordie sit Et ic //

nfertus sit Et ideo de utilitate cōfes
sionis ē q homo alia petā confiteatur
que in memoria habet aliquin non est
confessio sz confessionis simulatio Et
si quid non habet in memoria 2 postea
recordatur sufficit q hoc petām postea
confitetur dicat explicite et aliam ignā
ia dicendo q cū alia multa confiteretur
hmoi oblitus fuit A Et hoc etiam si cō
fiteatur alteri confessori ut in su cō.co
ti. q. lxxii sm eudem tho. Com. pe. b
Utz cōfitēs p aliam psonā uel p scrip
turā Rc sm tho. ubi ē. q̄nis ad con
fessionē pzo ut ē actus virtutis sit
faciat qualitercūq3 fiat tñ sm q est
pars sacrī sit detestatum actū sicut et
alia sacīmenta sint detestatum materiaz
Et sicut in bap'mo assistitur 1d ē elemen
tum cui ē maxime usus in ablucndo
ita et in confessione assistitur ille actus
quo maxīe confitens manifestatur s.
ignām verbi Alii ai. moi uidetur sint
in supplementum In eo aut qui ē mu
tus uel alterius linguc sufficit q p
scriptū aut nutū aut mezpzetem
confiteatur q2 non exigitur ab hoc
plus q̄ possit sz non sufficeret si ipse
bene posset in absentia aut ignām facez
de tue non oz q p scriptū fiat confes
sio sz pot etiam laico fieri q2 plures
tinet ad necessitatem actus confessionis
qua ille cui fit cōfessio A Ad predicta
facit c. que pcnitet de pe. di. 1. b
Quid si sacerdos nescit confitentez
et ille erubescat Rc sm W. sufficit q̄tū
ad ea de quibus nescit nisi sit talis
q̄ pcnas ab ecclīa mereret confitenti q̄ oz ignō
confitetur petā hoc enī de superbia est
de pe. di. v. c. 1. Visus fuit de nescia
trombus etiā hec ī. confessio ne. g pe
multe et ulte A pdicta etiā habet in
su cōfi. co. ti. q. lxxvii. b
Utrū licet cōfitēti petā que q̄s non
cōmisit Rc sm tho in mo di. xxi.
ro licet Talis enī si no est petor men
tiendo efficitur xvii q. ii. ex humilitate
Utrū cum quis dubitat de aliquo pec
cato sit mortale teneatur illud confiteri
Rc sm tho. in mo di. xxi. tenetur ad
primum se cōmittit si neglexit con
fiteri et mōzliter peccat sicut etiā qui
aliquid committit uel omittit in quo du
bitat ee petm mortale Talis tamē
dubitās non det in confessione asserē
illud ee mortale sz factum mutet
et iudicio relinquat sacerdotis A
Ide i su cō. co. ti. q. lxxix Ubi etiā
subditur ex aut glos dicit q bonaz
mentium ē ibi culpam ostendere ubi
culpa no est di. v. ad eius Intelli

sm tho. non de sba actus sz ut pe
tredat se cōmisisse qd non omisit q2
hoc ē extare sz intelligitur de quocū
ne actus q2 semp ē in formidine ne ali
quis defectus sit ex parte sui ut sit
pbia uel vana gla aut hmoi sm illd
Job. ix Verebar oia opa mea nec etiā
pdicta intelligenda sunt de dubio scru
puloso q expellendū est ad sui pasto
rē glām ex de sen. excō. Magistri b
Quid de confessione gnāli i qua qui
da cōfitentur se omisisse oia petā 2 hu
iusmoi Rc sm Ray. dicit q talis confi
tens loquit in psona certe vel quia
sm Augm in vita petri pnt multa
petā notari uel intelligi de cogitationibus
simplicibus et non de simplicib gnīb si
diceret petram confitationē lamentione
ope et omissione Non tñ hoc sufficeret
ad confessionē pzo mortalibus adque
requiritur confessio spālis Con. hosti.
A de in su cō. li. in. ti. xxxviii q. lxxv b
Utz p confessionē gnālē delecant venā
alia Rc sm tho. in mo di. xxi dux ē
confessio gnālis exercenda ē sacrālis
qui s. aliquis in secreto confitet sacerdoti
exercenda quoz memini 2 alia venālia in
specie Et hec illa gnālis confessio
ex quatuor hīt q vz ad remissionē ve
nialium in toto uel in parte s. ex contri
one confitentis ex humilitate confessi
onis ex ordine sacerdotis in q̄tum ē pa
blica et ex vi clauiū Alia ē confessio
gnālis non sacrālis que fit publice coram
multis et cū multis Et hec hz efficaciam
ad dimissionē venialium ex tribus pdictis
et non ex vi clauiū A Et pterea hō
non subiungitur in confessione et in tropho
rio absolutio nec satisfactionis iniun
ctio sz solū oro ut misereatur ut in su cō.
co. ti. q. clvi. Ubi hec etiā ponuntur
et ubi etiā dicitur q hec dimissio fit
quo ad culpā et penā b Com. pe.
Utz p gnālem confessionē deleant
mortalia oblita Rc. sm pe. deus nō re
quirit nisi qd pot vt cum petā oblita
specialiter confitēri non sit in pcepto hoc
sz gnāliter cū hmoi confessio gnāl'
cum contritione gnāli delet petā obli
ta Idem Ray. A Idem in su cō. co.
ti. q. clvii Et intelle de gnāli confes
sione sacrāli que fit sacerdoti sine qua si
fieri pot petā mortalia nō dimittunt
de pe. di. i. Scripte b
Utrū requiratur confessio de petis an
bap'mi Rc sm pe. triplex ē petor confes
sio prima mortalis que fit deo ut hoc
requiritur a baptizandis adultis 2a no
malis que fit hoī ut deo vnaz Et hec
de petis an bap'mi non requirit nec an

vtr sũ ẽ t q ẽ

baptismũ nec post a misi affecte accidere
hm eande pr̃. b ẽ quę fit hoĩ tanq̃
sapienti consiliazio ꝑter consiliũ aĩe Et
her requitur ex gḟno non ex debito
a Sde ni d. q. exlv. b

Timor confitendi multos retraḧt a pmo
oĩ quã hm Ray. t triplex remediũ p̃m
t rõ vãlis Si em non erubuisti peccare
quod inhonestũ et turpiũ fuit non deb
erubescẽ confiteri qd̃ honestũ ẽ t vtile
z̃m ẽ rõ dine institutionis cui vl̃ rela
re potes ea em inda et apta fuit eni
bus eius ḣsetus ad hebr xiij. t ꝓpter
futurã confusionẽ Nam z Reuelabo pu
denda tua et ondam ḟe tibus meditate
tua et regẽs ḟnonnullã tua Et Jere.
xx. Confundẽtur vehemẽter qz no intel
lexerũt obp̃robriũ sempit̃nũ qd̃ nũq̃
delebitur

Et multa alia silia sẽ q̃ fecerũt ad indulgẽ
tiã ꝑtẽ ad pmã

a Sacerdos qui non vult dare licentiam
suo ꝓchiano q confiteat alĩ nisi pro
pecunia symoniã quittit sicut et Ray.
refert hoc patiens a videtur dictũ gḷo.
Ray ut in sũ con. li. i. q. xxxvi. b

Confessio iṕo eccialiṫ teneam̃
ad eam vt̃m sit de necitate
salutis ẽ hm tho. in iiº di.
xvij. Confessio de necitate sa
lutis ẽ in illo qui in pcto actuale mor
tale recidit Et ꝓprie loquendo non est
de iure diuino sz diuino et nouo legis
Nam in lege nature non tenebant̃ hoĩes
ad confessionẽ pcor̃ speciale et
distinctam sz ad ḟmalem et indistinctã
ad qua tenebantur ꝑ detestationẽ facti
ficiorũ Con. pe. di. xvij. a Sde ni sum
con. li. iij. ti. xxxviij. q. xxxi. z xxxij. Sd'
etiam Ray. ubi. de pe. z re. ꝑ ea dra
ubi dicit et probat confessionẽ et satis
factionẽ fore de pcepto legis diuine
ste Richar. in iiij. di. xvij. assit confessi
onẽ fore de necitate iuris diuini a deo
ut ad ipam dicat teneri etia infidelẽ
tñ etia alẽ non ꝓpnit q̃ ꝓpter eorũ
culpam eis inutilis foret gḷo. nõ de
pe. di. v. in sum. videt sentire q confes
sio in speciale non sit de iure diuino et
nouo sz necitate ẽ q̃ pdicti thĩ logi
dicunt sicut pat gḷaze ex hijs q̃ latius
posũ in quadrigẽ li. ij. ti. vi. ꝑ. ij. b

Utrũ papa possit cum aliquo dispẽsare
ne confiteatur Rẽ hm tho ubi v. nõ possit
eo q ymo sacrõz necitatem non pot tol
lere sicut nec nouã sacrã instituere sine
cũ ex institutione diuina sz dispensare
possit de tpe ut s. differat ulq̃ annũ
a Sde ni sum con. co ti q. xxxiij. Et
de ista dispensatione nota tempus ibi
legendũ ẽ in ḟtum respicit terminum
constitutionis ecclastice ut s. pro hoc

quę non tenetur pe. c omnẽ cui de pe
et re non aut ni quatenus respicit finem
legis diuine ꝑ quã quis videt ad confes
sionẽ obligari statum hĩa quodcunq̃ pc̃
casum mortalem culpe ut pot gḷaze ex
ꝓdictis ni quadrigẽ li. ij. ti. vij. ꝑ. ij. b

Omnis fidelis saltem semel in anno tenet
ex pcepto pasch̃ ad suos discretionis
veniens confiteri omnia pcta sua et gḷi
tate cui de pe. z re. dicẽ Et adde qd̃ dz
sup̃ retinere ꝑ. i. a Sinum discretionis ad
confessionẽ indigentiã cum ẽ doli ca
pax ut nõ gḷo. T d. c. dicẽ sup̃ vbo dis
cretionis doli aut capax dicit puer vel pu
ella septẽ annoz et supza ut nõ gḷo
ni c. i. cui de delic. pue. Et sic puer
vel puella vij. annoz obligat̃ ad confessi
onẽ ut et nõtat indiscretionis li. i. ti. xv.
ꝑ. lxvij. b

Utrũ confiteri teneamur pcta q manifesta
sunt ẽ hm pe. et tho. in iiº di. xvij
Nõ sufficit illud notũ cui iudex iuris sit
ei notũ in forma ḟudicij Et ideo ḟmus
pcta manifesta nõ sunt sacerdoti q̃z tñ
non ḟm forma iudicij oz ea confiteri
a Sde ni sum con. co. ti. q. lxviij. b

Utrũ homo teneatur statim confiteri ẽ hm
tho. ubi s. ad ḟmum confitendi tenet̃
quis quãdoq̃ ad ḟmentum tenet̃ sz q̃n pc̃
cata nimis gravia acciderũt Sz ad confessi
onem actualem faciendã tenet̃ si deficiat
cura aĩaꝝ accipẽ ad ḟm nulla post pcm
mortale nisi confessionẽ det accedẽ copia
sacerdotis oblata sz necitate nõ vz ḟmente
a Sde ni hm pe. si q̃s deat sacrz ordi
nẽ recipe vel ḣngẽ ut in sũ con. li
ni. ti. xxxviij. q. lxix. b Silr etia te
netur si ꝓcidat mortẽ q̃ nunq̃ alit
non teneatur hõ ex ꝓcepto ad statim
confitendũ q̃uis ꝓculosum sit differre
ex ꝓcepto aut certo tenet̃ saltem
i anno ubi sup̃ ꝑ. iiij. pe. nõ ut pz i d.
quę lxxx dicit q quis etiam teneatur
statim confiteri võe ḟcie ut si dicat
sibi confessa q statim teneatur Item
võe dubiũ ut si nõ ḟmat copia confessor
sibi amplius illo anno ocurrẽ ut si ht
talem de quo solue ꝓpria pot absolvere
et hz modo copiã primã zc pr̃edicit
etiam tho. in quadam q̃ de quolibet
q laudabile ẽ q peroz pcm sum quã
cicius pot confiteatur / ꝓ actus ti possit
dilatio ee mortalis dia non differat
vltra annum vz si ad hoc differat ut pru
dentiori confitẽtur vel de pluribus ꝓ
sacrũ tẽpus / gḷo. de pe. di. v. in sum
dicit q si pcm ẽ publicũ tenetur
statim confiteri sub obligatione pcti
mortalis Imo. vero in ẽ. c. omnis inde
tenẽ in discrete etia in pcto nõ publ

q̄ statim teneam confiteri hꝫta rō
mo ditate Et sibdit alij dicit confꝫ
p̄mū tuciꝰ ē ꝯdē qđ̄ hmo mdꝫ sentire
archi. in c. alle tex. de pe. di. iij. penitentia
tuta etiam late hūc passum tāgit i iiij
di. xvij. Et concludit sentit q̄ religiosi
teneant statim confiteri Et idē quasi
sentit de clerico quibuscūq; ꝯꝫ sibi dubio
de layco uero asserit q̄ teneantur sibi q̄
ad ē talis aportunitas q̄ nulla rōnabilis
mora exspectatur nec quo ad tempus
nec quo ad sacerdotē ꝯꝫ q2 tepus qua
dā ferialis mdē. et magis aportunus
vꝫ q̄ tempus illud rōnabile possint
expectare ꝯꝫ hic dat intelligi q̄ per
primā aportunitatem non tenetur Al' illud
Et tempus magis aportunū quo primo
sunt dicte confiteri p̄ mora primi vi
pe bonauen. et omnes consulunt q̄ post lap
sum mortalis culpe quā citius potest quis
confiteatur quoꝝ consilium vanū foret
nisi esset de meliori vñ ysi. li. ij. de su
bono. dicit Cito corrigitur culpa que
cito agnoscitur tardius aut sanatur
vulnus q̄ iam putrescentibus membris
longo post tpe curationibus adhibē p
tēā et ipa bonauen. innuit q̄ plures
ex vi sacrī non teneant plus q̄ iam
nisi cōe accidat aportunitate ꝯ et
cum iacens obtinuerit aportunitatē cōd
nō teneantur Sic ꝯgrue licet plibꝫ
plosis curis obtinuit confitendi apor
tunitas q̄ secularibus clerus ceteris clerus
curis quia iacens tū occ̄ cetā iacens cū
ꝯgrua aportunitate adiuuāt videnī teneri
ad statim confitendū sicut cetā iacens
ondit in quadrigā li. ij. ti. vij. ꝑ. ij. b

¶ Utrū teneamur confiteri tristitias
penoꝝ p̄ hm tho. in iiij. dy. xvi. no sunt
de necessitate cōfitendi nisi ille circūsta
tie que ad aliud ꝯgnq; pertinent mortalis
trahunt q2 venialia non sunt de ne
cessitate cōfessionis sꝫ solū mortalia tā
et alias circūstantias confiteri p̄fec
tionis ē sicut et venialia petita ¶ Do
natien. in iiij. dy. xvij. dicit q̄ circū
stantias pene quedā sunt alleuiates
quedā in aliquo nō agrauantes circū
stantias in aliquo tñ trahentes qdā
sunt in aliquo nō agrauantes circū
stantias in aliquo tñ trahentes co
fiteri ē necessū q2 ꝯgnq; pene confiteri
oꝫ circūstantias uero alleuiantes co
fiteri non ē bonū nisi p̄ hoc nō satis
fiat alicui inquisitioni uel ut prouide
atur cuiꝰ scandalo et p̄iudicio ut
ut puta si timeat confessoꝝ ex hoc
accipe occasionē ad malū Vel si i tū
diminuat ut sit in genere venialis si
mit quidē circūs in quadragesima
ꝯfiteri tñ q̄ aliter nō fit

gulositas aliqua Et ꝯ hmoꝰ ē q2 i con
fessione non det penā se excusare sꝫ ac
cusare de circūstantijs aut q̄ ꝯfiant sꝫ
penitens penā non mutant ē nic. doc. opi.
diuisa Cruda cui dicit q̄ penitens te
confiteri sꝫ precepti affirmatiū ē et obli
gat non ad semꝑ sꝫ pro loco et tempore
s. q̄n cadē confessor sine p̄ se sine p̄ alie
nam inquisitionē viri sapientes et intelligēs
tenetur confiteri absq; inquisitione simplex
tenetur si aduertat Alij dicit q̄
non tenemur ad confessionē hanc cruciata
nam contritione uirtualiter sꝫ de homine equo
Et q̄to magis sapientes et perfecti sint
tanto magis debent cadē distinctius expli
care sꝫ non tenentur ad hoc nisi forte ex
aliqua causa obligentur hanc opinionem re
de probabiliorem vñ addit q̄ confessio
circūstantiaꝝ ni aliud ꝯgnq; trahentium
spectat ad confessionē quo ad veritatē
Confessio augmentatiua quo ad ꝯgruitā
tem Confessio uero alleuiantiū pertinet
ad congruitatē Et hoc intelligatur
exceptis casibus p̄dictis Omnes circūst
plantes circūstantias ē confitendas
sunt ꝯgruitatis quo ad augmentates sꝫ
ille Solū ipse de veritate confessionis
sunt circūstantie trahentes ad alia species
seu ꝯgnq; pene Et hoc videtur tenet doc.
ut et nō. in sum. con. li. iij. ti. xxviij q.
lxxxi licet alij etiam dicant alias fore
circūstantias quoꝝ dictū ut pot colligi ex nō
tis in d. q. lxxvi pot saluari quo ad
illas que licet non trahant in aliam speꝫ
tñ sunt tales q̄ sine eis sacerdos non
pot discernē quid sit actrinse uel cōe
circūstdictōe puta si circūs sit illata i cli
cum uel silēs p̄sonam cuius ē tacitus pa
tatus hm qualitatē iniurie uel p̄sone
ex. de sen. ex. in illoꝝ Item quantus
sit dampnū datū q2 quis epūs retinent
sibi restitutōes meliorū usq; ad certa qđ
tatem vel ut striatus cui det fieri satis
factio et qualiter Et idē in similibus Io
confitens det eas circūstantias cōfitēri
si nouit uel si a confessore interrogetur ad
cuius officiū inducit primo p̄tinet de de
tis circūstantijs interrogare ut sciat
qualiter suo sit fungendus officio Circū
stantie ergo p̄tinentes de veritate q
primo ad confitentē cetā si de his non
interrogetur sunt que trahūt ad aliam
speciē pene seu ad aliud p̄tinentiā mōꝝ
le peccī cuius sunt cē circa actu vꝫ Co
dicis vel modus peccandi locus tēpus
cuius qualitas nocumentū et accidentia si
mit de hoc iacens directus in quadriga
li. ij. ti. vij. ꝑ. x b

¶ Utrū homo teneatur confiteri peccā ve
nialia p̄ hm tho. ubi s. Confessio ad hoc

neria ē ut penitentie satisfactionē accipiat ſm modū delicti ꝓpō aūt venialis non debetur pena tarata quā penalitas ē ꝓportionata pene ꝓpti mortalis a quo ꝓprium venialis infinitū distat Unde p solam grātionē mitigatē ꝓprium venialis remitti pōt Sed an saltē semel i anno teneatur confitēri qui non hꝫ nisi venialia dicit quidam q̄ in hac rōne ꝓpter ꝓceptū ecclie teneatur venialia cōfiteri Alij aūt dicit q̄ sufficit q̄ penitet se sacerdoti et q̄ se immūe a ꝓpō mortali oūdat ut ad gloriem admitti possit ꝓceptū cū est ad obligandum illos qui hūt aliqua q̄ confitēri debeant Vñ si aliqui p̄ gram collata ē ut a ꝓpō veniali immunis ē sicut bte virg ē collatum non tenet ad illud ꝓceptum Hac rōne videt q̄dam q̄ nō est tuenta nec fuerunt nisi una virgo maria sicut Io. i. dr Si dixerimus q̄ ꝓprium non habemus ipi nos seducimus Vñ et prius verum videt Cū ergo misera quis quis audeat immūe a mortali ex illuminare i. animū vel qualit hac valeat audere c. ꝓb xviii. Duratus delicta que intelligit cōf Et ideo faciunt valde fatet q̄ sic dicentes et alios nō confitentes inquietaret ecclia Vñ et bōnen. in iii. di. xvii. dicit q̄ ꝓprium ē maxie virtus ꝓfectis confitēri ꝓpria venialia cōstitutio non ē ꝓprium nisi in duobus casibus viz ꝓ dubio et ꝓpter statutū ꝓpt dubium viz cū quis ꝓpabiliter dicet de peccato Utrum sit mortale vel veniale Et ideo si non ꝓficit sicut de mortali dispōnit se exponit Ideo dē confitēri sicut tangit in gloria et audito sacerdote cognoscat Utrum sit mortale vel veniale Con. tho. ut b. Confessio i. q. viij Secundus in bonamen. ꝓ ecclesiastica statutum quā tenentur q̄ dies festos tenet semel in anno confitēri Sz hoc nō ē de venialibus Sz ꝓ ꝓcepto Con. Imo. in c. omnis ex. de pe. et re. Et ex hoc patet q̄ religiosi tenentur venialia confitēri semel vel bis in mense vel ebdomada vel frequentius sine ca sue fm suas gōstitutiones facta ēdē intelligendum videtur de venialibus notabiliorib⁹ que ad confessionē spectant Reliqua vero nec vel nunquam posset quis spāliter confitēri ni quasi ex industria omitta ut vñ videt sufficē illa confitēri spāliter Verum aūt de venali teneamur contritionem habē al' non remittitur vide j. ꝑ. iii. q. iii et vii. et confessio ni q. i.

Utrū aūt aliquis cōtritus teneatur q̄s confessionē iterare fr fm pe. Iterare te nemur in quatuor casibus primus si sacerdos non potuit absolue a quia non habet iurisdictionē seu delegata sine ordinariam ex. de pe. et re. omnis b Sz si nescivit discrete Sz si confessio non fuit integra ut q̄ sciens tacuit aliq̄d mortale Sz si ꝓtestatio vel reflexit satisfacē et ē oblitus satisfactionē Intuitum nam si sciret et implere vellet non oportet eū iterare a Con. Ray. et hosti Ipi tū ponit ꝓpō quarto casu cum quis confitetur de indebita fm glo Ray. simpliciter contra pe. et in sum. con. li. iii. ti. xxxi iii. q. lxv. Et quo ad rōnem dictum sit eiusdem q̄ eo aliqui intendunt q̄ ꝓpter ignorantiam sacerdotis ꝓdantis auctoritas absolvendi si hoc non videt verū q̄ ꝓtas clavium consistit in iurisdictione et non in scia fm Ray. in ti. de pe. et re. ſ. Item quereris quid dicitis sacerdos Et ē clarus. ſ. i. Sz dein cogit ꝓbet intelligi qui quis cui possit sacerdoti ydoneo scia et conscia ꝓfiteri cui dicit ni sufficienter q̄ indebita de q̄ua non curare salute et sic ex mala sua dispositione confessio videt deo non grata et invalida de pe. di. vi. quia vult confitēri Sz in quorum q̄ tali confessio facta fuit ab ignorante sacerdote non sufficerunt ꝓsertim de multis seu gravibus ꝓpter opinionē consilium illam iterare cum quis cogitaverit sacerdotis ꝓpria scia et conscia cum ignorantia sacerdotis in confessione sit multum ꝓculosa ut colligi ex dictis ꝓ Aug. in d. c. q. ult Et ꝓ Ray. in dicto ſ. Ite quatur ex duo ad 3um rationem dicunt q̄ idē ē etiam si omiserit quis ꝓpria de quo quis dubitant Utrū sint mortale ut b. ſ. ꝓxmo vel ex circūstantia notabiliam ut b. ſ. v. Et non solum si hoc fiat scienter sz etiam si fiat ex ignorantia seu oblivione ꝓcedente a ꝓpa nōli culpa ut colligi ex notatis ꝓ glo. Ray. sub ti. de pe. et re. ſ. Item circa ꝓmittentes Ad quod etiam facit q̄ lata culpa equiparatur dolo ut in c. ut alia q. de constitutionibus li. vi. Et ideo si quis ex sua culpa ignorat que det confiteri seu earum oblitus ē debet de huiusmodi negligentia ex corde dolere et firmiter ꝓponē emendare ut ipsum valeat confiteri ut nō in sum. con. li. iii. ti. xxxiii q. xix. Circa aut quis scienter omittit aliquid de ꝓmittentibus notabilia ad confessionē non solū annullat confessionē

ſz cra nomi q̄ mittit petrū mōzle vt
ꝫ confessio ꝫ ſ. viii C Tuo ad q̄stiz
ratum ē ſtendim q̄ ex rōceptu ſeu
nephia omittens fac̄ ſ̄ penitam ſibi per
tentam mōzliter petit ſm ſcotū in
iiii. di. xiii q̄. fiat ꝫ p̄ceptu vica
rii dei ꝫ confessorib. et cra cene ut ꝫ
c. alib. de pe. ꝫ re. B Dille etiam ſm
quosdam ītrare tenetur ſe q̄ confeſſ
ſuo ē nam rōtractus cyno in ꝓposita
non desinendi petim ut dm ē ꝫ co
fessio ꝫ ſ. iii. A Et ibi de hoc plenius
in addicōe et sic hoc ē quitus ratiū
Et sextus addunt in dizertoza li. ꝫ.
ti. xv. ſ. xlvii. ſ. cū confessor in aliq
non habet iurisdictione oz. cū tunc
q̄ ꝓpe ꝑ penitentē recurrat ad hoc
ꝓfatum et ei illud ītrā confitetur
ar. ex. de pe. ꝫ re. significauit Et sic
tres casus sunt ex parte confessoris
et tres ex parte confitentis b hoc tñ
ſtendum ē ſm tho. in iiii. di. xvii q̄
quato quis plurib. sacerdotibus con fi
tetur tanto plus de pena et culpa dimittit
tñ ex eadē rōe cū confessionis q̄ in pe
na satisfactoriam rōputatur ex hi
claui. viii. tenet posset quis confiteri
q̄ ab. oī pena liberaretur

C Sz utz rendinans teneat confiteri
papa petri Rx ſm tho. in iiii. di. xvii.
dicendū quōd rendinans ꝑ petri di
nissa nulla nō tenetur nec in ſpiali
nec in ſpali tamen confiteri Sz idi
cendū sicut illud sine quo seri nō pōt
debitus satisfactionis modo tenetur
rendinans notificare petra dimissa ꝙ
tum sufficit ad hoc ut sciatur q̄ satisfac
tio ei ḡtuite possit iniūcti ut si ipse
frequentat lapsum eas ꝓpter ē ex
aliqua certa illa certa ꝙ satisfac
tione p̄rendatur et sic de alijs petis
C Et ad hoc sufficit videtur confessio di
nissorum petrorum in ſpiali tñ quia
ad alia ſpalia oz descendē ſm q̄ con
fitens viderit opportunū Nō ens pa
tu hinc aliqua certa mensura ꝓfigi
C Imo. in c. a nobis de pe. ꝫ re. sen
tit q̄ rendinans teneatur confiteri
ītrare tot nōtitudines p̄pa quo hoc
fac̄ q̄d di. Aug. xvii de sermo nequa
Et de pe. di. iii. q̄ dimitt. ſtc glo. Ray
in ti. de pe. et re. ſ. ſtc nunquid per
rata semel dimissa dicitq̄ rendinans
non tenet ſpaliter dicē et in distincte
ea que ante confessum ē ſz sufficit
confiteri in gñali de illis expimen
do nōtitudinem suam ut dicēdo de
multis et magnis petratis mortalib.
me liberauit deus ꝙ ꝓmaz et
esto nichilo nōtitus exim sic attendi

eum Et si forte nesciat exprimere a.
non exprimat nomē in ſtitudinis nō
nouit dumodo talia dicat verba ex q̄bus
sacerdos nōtitudinem possit intelligē
Et idem notatur in ſū. con. li. iii. ti. x
xv viii q. lxxi hoc dicit glo. videt in
telligendum q̄n ista circūstantia nōtitu
dinis venit ad ꝑticularē petri ſpem
nam alie circūstantie regulariter
non sunt de necessitate confessionis
vt b. ſ. v. circa vero nōtitudo indu
cat ꝑticularē petri ſpem notat tho.
in 3a ꝑte q. lxxxviii ar. iii. dicēs
q̄d sequitur alia petra nomē ſpeciale
petrū sz ꝑ q̄dz petrū mortale aliqs
efficatius deo nōtrahit q̄z nōtitudo
nem ē petrū ſpeciale Et q̄ nōtitudo
petrarum q̄dz ē ſpeciale petrū q̄dz ar
tam sz et circūstantia ſpecialē consequens
aliq̄ petrū mōzle q̄d rōi dei quittit
petrū cū ſpem recepit ex intentione
petrantis ut plinius dicit in ꝓo. ethi. ille
qui mechatur ut furetur magis ē fur
quā mechus Si igitur alias petrā in
contemptum dei et susceptū bñficij ali
q̄d petrū cōmittat illud petrū trahit
ad ſpem nōtitudinis et hoc nōtitudo
petrantis est ſpeciale petrū ut aut aug.
dicit in ho. de nā et gra non de petrū
ē ex gremptu et tñ ni ai petro deus
gremptum tuū in sine ꝓpter vñ manifes
tum ē q̄ nōtitudo petratis q̄dz
ē ſpiale petrū sz non semp hoc ille
ꝑz ergo q̄ rendinans non tenet vere
fiteri nisi in quantum aliq̄ sit adhuc
dum satisfactionis debitū non ſm tho
Et ad demandum nōtitudinis nō
dum ſm Ioā. et glo. Ray. et hoc quādo
nōtitudo ē ſpiale petrū b de preto
in medicis q̄ medicant infirmos ad cō
fessionē vide ſ. medicus ſ. 1. et ex. de
pe. cū infirmitas

O Onfessio nō ens ſ. sit confite
dum et quōd rectē quis
debet sacerdoti confiteri nā
solis sacerdotibus dedit deus
potestatē ligandi et soluendi cū dicit
Io. xx. Quoz remiseritis petri remittū
tur eis ex. de pe. di. i. verbū dei Et ho
intelligendum ē de mortalibus sz venia
alia non az q̄ aliquis sacerdoti confitea
tur az ita confessio layca facta sacrāle
q̄d dam ē q̄uis non sit sacrum ꝓfectū
et ex ita caritate ꝓcedat Et ꝑ hoc
motum ē veniale dimitti sicut et per
cussionē pectoris et aqua bñdicta et
hugmoi sit ſ. petrū nō ſ. fi. hoc tho.
in iiii. di. xvii.

C Otū vtrū sit confiteri ꝓpo sacerdoti Rx
ſm tho. in nō di. xvii cum sacerdos non

absolvat nisi ligando ad aliqd faciendum ille solus pōt absolui q pōt peccatum ad aliquid faciendū ligare Ideo oz q homo confiteatur ꝓpio sacerdoti Alicui enim cui non pōt cum solue nel ligare ex cÿ de pe. 2 ex omib et de pe. di. v. placuit ꝓpius aut sacdos intelligi quo ad hoc oib ille qui erit ascr illius ordinariam hꝫ sicut papa legatus e ꝓsequus sacerdos ꝓrochialis a Ide in sū. con li. iii. ti. xxviii. q. xxxviii. b Sz nec ꝓrochialis pōt absolui nere ab omnibus q3 excipiuntur casibus ꝑtalib de quibus hic dicit ꝫ confessor. i. ꝫ. i.

Utrū ꝓpius sacerdos possit ubiq3 sum subditum audire et absolui Rn sm hostiensem ubiq3 pōt sine tritorum sine ꝓrochie sine cÿ ꝓpria cui e de iurisdictione voluntaria ff. de offic ꝓcon. l. ii. vii. et de loco nichil expimitur cÿ de pe. omne a Ide in sū. con eo. ti. q. xxxv. i fine

Utrū audientia confessionis possit q b iniuncti alteri Rn sm thō in iiii di. xvii Sz aliquis idoneus non possit audire confessionē alterius quia non habet iurisdictionē in ipos qui audiendi sunt potest et committi ꝑ que cuiz hmōi iurisdictionē in ipos qui audiendi sunt ut ꝑ ꝓprium sacerdotem sine ꝑ epm sine ꝑ papam Si aut aliquis nō possit audire q3 non hꝫ executionē ordinis non pōt sibi reuerendi ut confessiones audiat nisi ꝑ cum qui hoc impedimentum remouere pōt a Impediti cy executione ordinis sunt interdicti sus pensi nel degradati et excōicati de quibus cÿ de clico excōicato ambō nel deposito ministrante in altario q in ipso ꝑ totū et forte hēnt et sensum Unde in sū. con eo. ti. q. xlviii dr inquid in articulo necessitatis teneatur quis confiteri sacdoti hēnti sensum to nel sili si non pōt inuenire catholicum Rn sm Ray q non ymo saluo meliori iudicio cōsulendus q nullo o confiteatur et si doleat de peccatis et q tm distulit confessionē et confiteatur in tempore suo et sufficit Talis enim poneret crimen de furto in aliquo extraneo nel in detractione sicut phia dicit dicentibus enim confitebitur ei ps ꝓpria quid ad nos tm videtur hꝫ xxvii. et de pe. di. vi. c. i. vbi hec satis expresse dicit in textu et glo. Sz credo de excōicato excommunicatione maiori nisi etiam illi in articulo necessitatis non te confitendi Con hostien et thō. ibi eo. li. ti. xxiii q. viii. dicūt q ablate sensibus nel excommunicatis multum sacrum det recipi nisi bapt in necessitate mortis ratione defectus b Et nō hic q si etiam ꝑ ꝓprium sacerdotem committitur non ꝓpter hoc oz q quilibet tali q al hēat iurisdictionē sup ꝓpium sufficiat cui q habet iurisdictionē hēat ipe qui sacerdoti committit Ite nō sm thō q qui alicui sacerdoti committitur ꝑ superiorem q possit audire alienos ꝓchianos non sit preiudicium ꝓpio sacerdoti eo q iurisdictio ꝓpria non e quasi alicui in fauore sui sz in vtilitatem plebis et honorem dei et ideo si superior prelatus iudicaret expedire ad salutē plebis et honorē dei q alius committatur in nullo fit preiudicium ille curibus ꝓpriis nec tenetur subditus ꝓtem petere licum a ꝓpio sacerdote licet b. in quadā glo sic dicat a Sic in clem cÿ de pe. 2 ex. b Nec glo. postea ꝑ clementē nec tamq dū falsa dā nata sint in quedā ꝑmissio indulto ꝑ dicatoribus et mendicantibus qd' meruit q dā temere Et sunt declinatum i eo q illi quibus a superioribus committitur sunt audire etiam ꝓrochialibus sacerdotibus coīdicentibus et hēntibus et ꝫ ꝓpium tenet Io. an. cÿ de pe. si epūs li. vi. a Sane con ꝓdicte pe. ut i sū con li. iii. ti. xxviii. q. xvi. b Et confessus sacerdoti huiusmodi commissionem a superiori ut dictū e non tenetur confiteri ꝓprio sacerdoti illa ꝑte qua confessus e cui dimissa sunt sz ex hac statuti cessat de confessione faciēda ꝓpio sacdoti semel in anno dū eo modo se hꝫ sicut ille qui habet satis venialia et illa confiteri ut quida dicunt ꝑ fiteri se a peccō mōli nemine ut i extrauagante Io. xxii que incipit vas electionis a Ibi dicitur q confessi alio sic seu sacerdotibus quibus fuit facta a superioribus commissa nō magis tenentur eadem ꝑta iterū confiteri q si al' illa confessi fuissent ꝓpio sacerdoti Et ista approbata sunt sunt Io. an. affirmatiue et reprobata opō quidā et aliorū gnm tenentium ut notatur in directo tra li. i. ti. xv. ꝯ. lxxxvii. Quia tamen ꝓprius sacerdos tenetur de eo reddere rationē et ei sacra ministrare teneat alteri confessio salte semel in anno audire se ꝓpio sacerdoti et declarare se confessum ut patet ex nōtis sup pe. in sum. con dicta q. xlvi. Et puto q sufficeret notificare cuicūq ꝓprio sine ꝓrochiali sine epo sine alteri q in t' omib cÿ de pe. non fit distinctio de istis ꝓprie sacerdotibus b

Utrū in aliquo casu possit quis confiteri alteri q ꝓprio sacerdoti Rn sm thō

m mo di. xvii. Si subditus sit sacerdo
tem ꝓpriū ee hereticū/aut sollicitantez
ad malum/aut fragilem qua ad ꝑtm
qd quis ei confiteatur e ꝓnus/uel si ꝑ
babilit extimatur reuelator confessionis/
uel si ꝑtm de quo quis confiteri det
ꝯ illū gnissim e/ in his casibus 2 silib
in quibus ꝓbabilit timet penitens
ex confessione facienda ꝑiculum sibi ud
sacerdati imminē det remanē ad supi
orē/uel ad ipm sacerdotem et peten
luam alii ghitendi/qua si hic nō possit
idem e iudicū qd in illo qui nō hz
copiam confessoris uel sacerdotis/ūm
magis det eligē laico confiteri/quam
in hac transgrediti mandatū eternq
precepta uiris non se extendit ult ad
talem/nec etiam sit ignoria sacerdoti
qz puluis metus amittere qui coressa
sibi abstinentiz ꝑtate A exi de regh licet
b Con pe al. Iuno et vñ et cōitez ad
dicit q si nullo mō ꝑt hic aliū sa
cerdotem/et uerisimiliter timeat confiteat²
petro in ghē sine eo de quo possit
iudicū ꝓcurare a Idem in sū. con. li
iii ti xxxiii q. xxxix in ꝑnc b Hosti.
quoq magis explicat et ponit viii
casus in quibus ꝑt quis audire con
fessionem alterius ꝑsbiteri dūno qñ ꝑ
prius sacerdos est ois iudicii de pe
di. vi placuit Nam qui vult confite
ri debet querē sacerdotem qui sciat
solue et ligare de pe. di. vi qui vult
hz hoc det fieri ei licētia exi de pe
nitus/qua licentiam si ipius sacerdos
non vult dare ꝑt ipe ad alium recex
de regla licet/uel vadat ad superiorem
ut eum compellat uel ipe licentia det
exi de iure pa. nullus A Tiemus e hoc
fieri si ꝑt/ei non videt necessiū/cū ꝛoc
ignorantie sacerdotis videaz ipo iure eo
ipso licita confitendi alteri ut in c. pla
cuit de pe. di. vi. Et ibi hoc sentit ghe
Et multo magis si ꝑtm sacerdos est
manifeste viciosus/cum malicia sit ꝓpin
quior et ignoria ignorantia/ꝑter qd
dicimus primitus lic xii ibi ille autem
huic qui confirmat voluntate dni sui
exi q Et illa sunt ignoza que a deo ig
nota ꝓmittuntur ut dicit Ioh xxviii q. i
non asserimus Sz si ꝑtm sacerdos
est hereticus/scismaticus/uel excōicat²/
declarat e q ab istis non det peti licē
tia cum etiam latrina cum talis ꝓhibeat
vi q. iii ei excōicato Idē etiam vide
si est interdictus/seu suspensus/quia
nemo pot plus iuris transferre ꝙm
qua sibi ꝑtet² dimittitur/ut in c. ne
mo exi de regul iuris. in vi/Sz si ei
ꝑter qua aliquis vult alicui cōfitei
non procedit ex defectu ꝓpi sacerdotis
Sz al/puta qz aliquid grauissimi e comit
tum/uel suos/et verisimile timetur scanda
lum si ei fiat confessio/det petri licē ut
exi de pe. et re. omiss ibi Si quis aut
alicui sacerdoti uoluit iusta de ea cōfiteri
petat licentiā ꝑius postulet et obtineat
a ꝓpio sacerdote/ Et det sacerdos credē
penitenti et allegauit saltem iii grue iust
tam cam/qua non e uisile q tam falla
cie uadat ad pmaz ut dicit glo. ii d. c.
placuit de pe. di. vi. Et si licentia abbis
cōsili causa detegendi videt q simile alia
licentia possit dari ad alium/qz non det cor
di in discretionem et ꝓtextum prelati 2 pu
legii teneat² amittere ut in c hz exi de
regula iusti hoc contendit ei melioz ade
mite q̄to fortius ea accipiende salutis
qd magis e metuū vii et luce xv grandi
ti est in celo sup uno peccatore pnitenti
agente magis q̄ sup nouaginta nouem
iustis qui non indiget pnia Ide etiam
putarem s. qd deberet fieri licentia modo
predicto qñ causa est ex defectu ꝓpi sa
cerdotis ꝓpter ꝓtm non manifestum
qz ex eo non det quis a iurisdictione pre
lati sui discedē vii q iii nonne b Ex
qñ ꝓcludimus tiiciuit dominicū suū.
Nam tuc ille ad quē tūsit iam non est
alienus sz ꝓximus exi de ꝓcessi. c. fi.
Ex qñ quis e vagabundus ff de iudi
l. hereditas Ex eius quis quit domici
lium quo se tūsferat Nam et ibi suo dō
cilio e ff ad municipales l. labeo ꝓpin
et l. cum ꝑ. tullius Ex qñ quis deliqt
in alterna ꝓcessu exi de rapto c. i. vi q
in placuit Si tñ ꝓtm arcuitu e et
non sit excōicatus a prelato illius loci
ꝑt etiam de hoc confiteri ꝓpio sacerdoti
Si aut sit excōicatus a prelato illius lo
ci ꝓpter illud ꝓtm sicut consuetum fieri
in curia/et hmōi quoz ignorantia acto
rez/auferendus e talis ad excōicatorem ut
absoluendus ab eo ACon thom hay et
tho. in eo qd ē dictum e q quis sorta
tur forū cōe delicti ut in sū con. li iii ti
xxxiii q. xxxix Sz cardi hay ut ibi patet
huic casum non accipit sufficiens/qz qd
dicit ibi q cōe delicti sacerdotis qui for
mitellidum e quo ad ꝓtractū ad forum
contentiosum/quia ꝑt illic queri 2 iudi
cari et punici de crimine ibi admisso Ille
Non fit extra tūsitatio fori in priuilegiis
cōe commissionis delicti aliis absoluendi
q quis audiat confessionē confitendo
diuersa delicta diuīsis sacerdotibus hm
q diuersis delinquit ꝓpriis q id q
dicitur de pe. di. v. c. considerat ibi
tamen sit ꝓtm cū ꝓpio hoc etiam
fiant q dicta magistri e nisi forū scilicet

et spuale q3 spuale non pot ita facilit
trahi ff. ex de fo. compe. Si diligenti
et r. significasti vbi p3 q3 licet secularis
possit se p3o sua voluntate alicui subi
cere iudici/ecclesie tñ non pot se subtra
here iudicio secularis dicto r. si diligenti inqr
etiam ecclesiarum si suo sine tua sui epi
ut dicto r. significasti Ite q magna
dira inf fozum iudiciale etiam in spua
libus et fozum pmiale/q3 pmiale q imo
tñ esse debet ut nō ofte. in. r. ne p3o dilatā
one ex de pe. et re. Et nō. cum non re
piatur aliquo iure cautum q3 cōe dolet
ti quis secretarium fozum pmiale no vi
q3 hoc possit fieri et q3 standū sit re
gule tpiali de sp̄o sacerdote utrum r.
omnib de pe. Et iuxta in g3m allatu lo
quentes in materia libris ut sancti patet
in tuentibus/hoc etiam approbat gñalis
consuetudo/q3 videmq3 penitentes confi
teri vni sacerdoti vnice sā p̄ceti q
consulit p totū tñpus/et nūq3 audiui
tur ad sacerdotes eozū in quibus de
liquit p3o absolutōe/set optia lectio
interpres est consuetudo ff. de legibus
si de interpretatōe b Cte sōe studij
ut q3 electi de patzia suozū luīa ac
cedūt ad studia nam huc efficiūtur de
fozo et cetia illius ad qua accedunt
dum ibi manent q2 ff. de iudi. l. si lo
gatus §. 1 a Sma. in r. omnis de pe. dr
q3 scolares et alii mediocr. aliqlr et mo
derati debent confiteri sacerdoti p3oprio
e qui nouit p animi et ab eo poterit
absolui q2 xvi. q. 1 questi ubi dicit q3
debet ibi soluere decimas p3ochiales q2
ibi recipiunt ecclīa sacra p aiam studiū
Alii tñ dicunt q3 idē est etia si ad mg
residuat domos q2 ex de decimis et
aplice et maxime si p3orogatiue sine
fraude conductio vel hospitatio ultra tri
ennium vel pascha q2 tunc ex precepto
debet decē. omnis semp debet confiteri
et communicare hō. Ille Prudentius p̄dicti pos
se communicari ut 2a opia intelligatur
qñ quis licet non teneat in aliena
p3ochia p aiam tñ deliberauit ibide
stare Nam eo ipso q3 quis deliberat
in aliquo loco hic domicilium ibi facere
et fozum ut in c. fi. ex de p3ochijs
Et hospitio manens videtur q3da domi
cilium quo ad sacerdotis receptionē decre
ti questi Vel qñ hospitio deliberauerit
p3o tñpore minori q3 p aiam Nam id q3 no
dum est no aggredit q3 nō ut no. hoc
q2 q. lxvi q2 titulo vi Vel qñ sic
hoc consuetudo Nam consuetudo in
hijs confert iurisdictionē ut nō.
in sex. com. li. in ti. xxxviii. q. lvij. et
fi Vel qñ scolaris accedit de loco

p3elatoz̄ suoz̄ ad studiū tñr ei
videtur data ei licentia recipiendi
sacra ibidem ut j. q. p̄ti Et q3 dic
tum c de scolari idem e in quoꝝ q3
alio ut et dicit Imo. qui certa fide dig
nis bis tñ p̄missis tribus e q3 et ma
gister et alij simpl a sp̄o sacerdote li
centia huiꝰ spalem b A. tpe necessi
ut quia infirmatus ad mortem vel de
bet mitrare vestra bellu sine mare et
de c sp̄ime sacerdos Item q3 certa laico
licet tñr confiteri de pe. dicit quem
petiit de com. dicit tñ secundo si pcat
spem in tali hospitatione p̄ri sacerdo
tis huiꝰ hospi. Sz huiꝰ ratio dub cessat
non tenetur q2 tali habitio in talibus
non habet locum ex de regul iuxta
in act li. vi a Dictum hospi. potest
intelligi qñ ista habitio non refert
ad futuz si plures confitentur eorum
tabitus sz supra p̄dicta qua contentus
ut pot extimari ex aliquibus queritu
r bis ex quibus elicitur tpmo p3elati
tacitus consensus ut j. q. vij. Verum
vnus Et hinc hoc videtur intelligendum
q3 dicit glo. Ray. ut et notat in su.
com. li. ti. xxxvii. q. xlv. viz q3 sub
hac spe certi nullus pot absolui alie
nu p3ochianū Et si de facto absolui
cum etiam male p3elati sui no debet
se offere p absoluto an rabitione p̄dicti
sacerdotis nec ante mittere certiam
nec mittere se coram fideli si esset
excommunicatus maiori excommunione aut
etiam recipere eucr̄am si male esset
pecum de quo confessus e alienus sac
dotis b Addunt vlterius hospi. 2 Ray.
q3 in oi casu in quo sacerdos pot au
dire p3ochianu alienū consulendo et
q3 tenetur et ut se sacerdoti p3oprio re
ferret a. ex de sen. excō. de rebus 2
r. ea nostratus et r. q3 de hijs mihi a
hospi simpliciter dicit tenetur Ray
consulit vnde et glo. cuius sup ubi
consulo aut/q3 ex quo magister dicit co
silo e a. q3 non teneris/q2 consilia
nullus tenetur nisi obliget se ad illa
/pot dici q3 quo ad simplices rapiditā
one oīo expedit/saltem semel i anno
p statutum ecclie/quo vero ad ipsa
dum confessionē vel ad accipiendam
pniaz non videtur nisi ex quo semel
fuit tenue absolutus ut sup q3 nisi
forte ipi sacerdotes nullam haberent
curam de suis p3ochianis Vtrum
confitentes vel non q2 tunc illa pnia
tio frustra fieret/ Item nisi in casu ex
communicationis tunc cui absoluto dat tem
pus ut q3 cito potest se purget ei a quo
fuerat absolucionis iuxta mandatuz

hmilitez receptiuus d. r. ea nascitur
nim religiuo Et hoc arg. de inde tur
dicendum de aliis casibus specialiter
reseruatis pape seu epis maxie ante
implementum uel dispensatione uo
tor. ut Tunc patuit confitentibus q q
cretius potuerunt se repitentes eisdem
ad accipienda uerias absolutione uel
dispensatione nec in hoc a negligia te
neantur b Item dicit q non debent con
fiteri ceteris sacerdoti sz potius ei
qui al' iurisdictione hr a hoc nō vi
detur ut pot colligi ex dictis s. sc.
in nisi forte quo ad sacerdotes ad confes
siones audiendas non abilitatas sicut pt
patet exposito in sum. cō. co. ti. q. xl vbi
dicitur sm Ray. q in casibus in quibus cō
fiteri alteri q ppio sacerdoti non pot au
dire confessiones illi sacerdotes quibus
non e data pfas ab epo excepto ar
triculo ueritatis Et duplex e ratio una
quia isti non sunt mei diocesani iurisdicti
alie ei q' al' nō hr. Alia ratio
dicit glo non datur iurisdictio illi q'
al' non hr Alia ro e q. licet ipi peni
tentes sint absoluti q possint confiteri
alii quia ppio sacerdoti non ti illi sunt ab
soluti et abilitati q' possint audire/ nec
ppius sacerdos non potuit dare talibus
iurisdictione seu pfatem talem sz epus
solus pot illis qui sunt in suo epatu
non tamen alius qui fuit in aliis epatibus
ar. xvi. q. i. p tuum et s. cete Hoc
idem glo sup verbo nō ti alius dicit ego
credo sine piudicio q pot quilt etiam
illis qui sunt in aliis epatibus ea que
pertinet ad iurisdictione voluntariā sed
illos non pot quelle ad suscipiendum con
fessione eius ei eis nichil prepe possit
Sz certe Ray. non loquitur de quolibet
sz de abilitatione ad audiendas cfessio
nes quia non video posse confiteri epis
non suo clico sicut et ipm ordinare non
pot. text. di. si quis Cum sup dict. si q
sacerdotes nō prit audire confessiones
nisi prius fuerit ab epo iustitutus sine li
centiati satis contra glo. ff. ut in d. q.
xl. dicens hoc generaliter non licet clicis
nisi ab epo de consensu sui plati fuerint
instituti Con. etiā cum hoc glo Ray.
Sz hosti dicit q si quis habeat licentiā
audiendi sm q supra potest confiteri i
hiis duobus casibus si fideliter uerita
uerit ad diffamatos sz sine rhosum si
alii uel ex eis ad non ita pitū dū ti
pitum et honestū secum confiteatur et
alii secum audit ar. ex. co. ti. ne pro
dilatione iuxta aut q pro se induxit Ray.
et glo. intellexit hosti. qui hugonis
sacerdotes z religiosi volūt audire sine li
centia iudicis p[ro]pr[ia] uel sine licentia ab
batis illā alia ueritate iustitie/ secun
di in casibus qui ad epm pertinet Hec ille
dictu hosti. ut michi videt non gratum
pdictis q ipe loquitur de sacerdotibus ad
confessiones abilitat Ray. uero et glo.
de nō abilitat qui non pot abilitari ni
a ppio epo de consensu sui plati qui abilita
dus e religiosus et ex pdictis pot gltari
q sacerdoti non abilitato non pot confiteri
audia confessiones nisi p eum qui potest
eum abilitare b

Notā pretium et restituere possunt confi
teri alicui sacerdoti fr hui W. si accepe
rit pecuniam et baculū et a ppio sacerdo
tibus/ sine aliter de eorū licentia ipsi accepi
ant/ pt sumendum e datū eis de cē licentiā con
fitendi a Ad hoc addit ipe W. de eis q
munerant in una uel que p abstinentia dum
serut confiteri/ aut etiā scienter dū ti de
illis ppositū confiteri ppio sacerdoti postq
redierunt Sz hoc forte posset intelligi de
casibus reseruatis/ nam de aliis ei fuit
semel i fine confessus et absolutus non
az q iterū confiteatur ut pz sup. Abbas
ad fi. in additione vii et sumo. i. c. omnes
cē. de pe. dicit hoc casibus simpliciter
data licentia et nō addit hoc limitatione q
ponit glo. Ray. Sequitur in glo. Ray.
ut et nō. in hui. ca. co. ti. q. xxxix. In
telligo etiam talibus datam de licentia
recipiendi eucharistiam in pascha idem
dicit sumo. in dicta c omnes Et de tali
quo sacramentis puto q sit intelligendus
de ueritate in ueritate intelligatur
hoc premissa et non al' b Si autē fuit
licentia ppio sacerdotis restringatur
non pot absolui ab alio nisi in ueritate
Et idē e de aliis negociatoribus z viato
ribus Con. hosti. et sumo. a Sumo hic fue
runt ppie dicta non W. sz sumo. Et addit
tutius e semp in talibus licentiā a ppio
sacerdote specialem hre ut dicit in d. c.
omnes et patet etiam in d. q. xxxix b

Utrū penitens q hr crimen cuius absolu
tionē reticuerat sibi epus in penitentia
tione possit absolui a simplici sacerdote
fr hui W. pot absolui maxie si instet tps
iubilei quo in pascha sz deficiat sum
ppi q cum habuit copiam sui epi ut ei
confiteatur et ab eo recipiat penitē
tiam de illo sz W. a Idem in su. con. in
d. q. xxxix. post principiū b Verum vi
si tanta fuit ueritas q ille potuit absol
ui ab alio quam az q. iterū confiteat uel
absolutus Sz tu si e aliquid satisfa
ciendū q satisfaciat et etiam si ob dictam
causam fuisset excommunicatus et ab eo sacerdote
fuisset absolutus si pot non requisito se
ipo remittit in casibus suis ut e absolu

† talis possit ofiteri. primo ee si huius hoc ē casus q
possit ofiteri eundē habuerit Vel sibi q alteri

iiii. ℊ. Si uero non fuit uerit̃as nec absolutio valuit de qua uerit̃ate dicti est ē. ℊ. v. x. vii. a Ubi dicitur de uerit̃ate ꝓpria mortis Et sic inde3 sentire q̃ instantibꝫ ꝑ quib3 non fit mutat̃ ea quare quis posset absolui ab alieno sac̃dote et ꝑalter de ꝯsimilibus equalibus Et b̃ quia hoc non inde3 requirit uerit̃atem maxie cū cito ad tempus possit differri ex tū ex̃ de pe. et re. omnib3 Et interim ꝑt recidere ad ꝑpm̃ sac̃dotem uel ab eo. ꝑ nuncium uel per literas licentia depositulare ꝙd si nō fecit cū possit uidet̃ peccare multa ꝙ̃ uerit̃as uel si aliquo iusto impedimento ꝓtendet̃ cessat ꝓ̃sumptio ꝙ̃ animus efficitur circa illius loci et ibi ꝙd recipe sacramenta ut ē. ℊ. iiii. x. vi. b

8 Utrū unus sac̃dos ꝑrochialis possit audire et absolue3 alium sac̃dotem ꝛ̃ se tradū W. non ꝑt fieri nisi ꝯmissas ꝙdā ꝑ uel ꝑcalē expressa uel tacita Nam et si expie fuit ꝯmissa fieri et tollendū ea quo ꝓsumendū ē tacite q̃ approbat et hoc tam dare Idem hosti. a Idem in sū. ꝯ li. iii. ti. xxxiii. q. xlv. Ubi additur ꝑ hosti. q. hoc non multū expedit fieri Idem eade3 ꝛ̃ inde3 in alijs q̃ ꝯsuetudines non sunt sub sac̃dotibus scientibus et non ꝯdicentibus cum possent ar. lx. xxiii. di. error et ex̃ de x. ℊ. Intelligē tā multa tū ꝯsuetudine ꝑt induci ut quis ꝙter voluntatē ꝓpr̃i sac̃dotis possit confessarī eligē ex̃ de pe. et re. si ꝑpius si. vi

9 Utrū liceat confiteri laico ꝛ̃ ꝑm pe. b nō licet nisi in articulo necessitatis ut si ꝑ ex̃mus aqueū non haberet sac̃dotē et tūc ꝑm quosdam tenet̃ laico confiteri ℌ probabilius et verius ē q̃ non tenet̃ de necessitate ℌ de tali iudicandū ē sicut de illo q̃ non habet copiā confessorib3 a Et ratio ꝑt ee quia salus sac̃dotibus concessa ē ꝓpter ligandi atq; sciendi de pe. di. i. verbū dei b Et licet laico confiteri non sit de ꝓcepto ē tū de ꝙsilio Con. ib. a Idem in sū. ꝯ co. ti. q. xlvi. vbi pe. non dr̃ q̃ non liceat confiteri laico ℌ q̃ non ē sufficiens nisi in necessitate uel nisi 2m̃ pretera venialia ꝙd̃ puta intelligūdū nisi in illis ꝯtibꝫ in q̃bus venialia sunt de necessitate confessionis de qua sup̃ cōfessio ij. ℊ. vi. in additione b Et ita intelligē dicta a tho. sup̃ ℊ. i. et v.

10 Utrū liceat in necessitate confiteri sac̃doti hęretico scismatico excommunicato uel silē ℛ ꝑm Ray. nullos de pe. di. vi. c. i. Sz dubitat de pretio et q̃ tū distulit confessionem et sufficit Con. hosti. et tho. a de hoc la tius sup̃ ℊ. iii. in additione b

11 Utrū sac̃dos ꝑrochialis deat credē subdito dicenti se confessum alti ut sic ei det eucharistiam ℛ ꝑm tho. in quodā ℊl̃i in foro iudiciali creditur homi ꝙ̃ se et non ꝓ se ꝑ in foro aut ꝑticulari creditur hoi ꝓ se et cōi se Si ergo sit impedimentum cause tale ꝙd ad forū iudicia le ꝓtinet puta exco non tenetur sac̃dos credere subdito quē excommunicatum nouit ut si ei de absolutione constet Si aut sit impedimentum quod ad forū pe nitētie ꝓtinet ℊ. ꝑtm tenetur credē et ꝑmittere agit si eucharistiā denegat Con. pe. et hosti. a Idem. Vero Ray. ut pater in sū. ꝯ li. iii. ti. xxxiii. q. xlvii. dicit q̃ non tenet̃ ei credē etiam q̃ confessus sit ꝑ priori et absolutus nisi constiterit ei de hoc ꝙ̃ hoc ꝑ priori uel alio mō Et subdit auctor ꝑmus Sed hȳ ne ꝙ̃ia sunt ꝑmissis intelligas de peccatis manifestis uel q̃ summi subditi ꝓbabiliter habet suspectum nam de occultis nichil ꝑt scire sac̃dos nisi per ipm̃ satis uidetur posse dici q̃ non teneatur ei credē etiā de occultis licet cum ꝑta occulta sint satis forū ꝑticulare tū non confiteri ꝓtinet ad forū iudiciale cum nō ꝙfitēs det ab ec clesia arceri et ecclastica ꝑtura sepultura ex̃ de pe. et re. omnis possit tū credere fidedigne et timorate ꝓsone q̃ Visili huiusmodi ꝓsona nō incidere ar. xi. q. iii. qui ampetente b

12 Utrū fratribus ꝑdicatorib3 z minoribꝫ liceat confessiones audire ℛ ꝑm licet eis ex ꝑuilegijs et ꝙdā ex cō stitutione benedicti xi. q. incipit Inter cete tera que olim hodie uacant Sz hoc ꝙd possint audire dz q̃ magr̃ uel ꝑuincial ꝑdicatorū uel eay vicarij et ꝙdā alij uel ꝓuinciales ministri uel custodes una cum ꝑma quota accedant ad petitam ordinationē ꝓ se uel ꝓ alijs fratr̃ et petant ut fratr̃ qui electi fuerunt in eay ciuitatibus et eay diocesibus cōfessiones audire valeant et ꝑnās ꝓpositos et penitentes absolue3 post hoc ꝑdicti ꝑlati ordinū eligant ꝓsonas ydoneas et repūtent uel petitam fieri aut dicti ꝑlatis ecclarū uel de ꝙrū licentia et ea possint audire ecclia tū repsentatā non ꝓdest hoc ꝓterquam audire in alio ꝑatu A Intellecta ꝑ ꝓsonas dyae. vbi fuerit constitutū q̃ cum sit voluntarie mere dictaq; ꝑt ubicūq; exercere ut sup̃ ℊ. ii b Et dicit ipm̃ electi ee in uno ꝓ ut ibi necessitas electi uel populi exigit Et si ꝑlati licentiam concesserunt tunc ꝑdco ꝓsone ꝑdm̃ officiū exequatur Sz si dicti ꝓlati ecclarum q̃ qua de ꝑmissis nō admiserunt laico cum po

natus alter. Si vero absolute date huiam
recusauerint committitur eis hereditas aute
te aplica tu in hac non sint plus q̄ hacz
dates parochiales a S. hcant de iure cui
ut in textu j. allegato b nisi plati ecia
tum amplius date vellent hec in cle
de sepul. dudū a in fi. statuimus Et
intelligitur de dyocesibus ubi sunt loca
fratrū nec de ꝓpinquis q̄n ibi non sunt
loca vide in d. fi. dicitur statuimus aūte
aplica ut in ciuitatibus suburbi' et dioce
sibus in quibus loca frm̄ ꝓpe consistē
annotantur et in ciuitatibus et diocesib
locis q̄bus vicinus in quibus loca hmōi
non habentur Magi- pozes ꝛc Silicz
etiam ut ibi patet fratres pdicti non
pnt deputari ad audiendā confessiones
ꝑ prouincias sz ꝑ dictas tm̄ dyoceses
tm̄ ibi dicit q illa pnitat' det fieri
platis locozū Et hm̄ glm̄ et indirec
toria l. c. ti. xv. fi. lxxi vbi note platoz
debemus intelligē Epos et cez loca
tenentes de iure nec de consuetudine
sicut sunt illi qui de iure nec de cōsue
tudine sede narate ecclias regunt Et
sharte hic accipitur nomē prelati Et sic
exi. de offi. ordi. si epūs Et de hac ordi. cū
nullus li. vi. Lazgius accipitur exi de
offi. ordi. cū ab ecclazum Sed quid si
plati pna oblatione fidei rūdeāt pozi
bus pochialibus nec ministris seu missis
ab eis non deputatis nec pnitentes aliqs
nobis q̄ non admittemus eos quicquid
poterunt eisdē ꝑ eos sine alia pnitentia
hic aūte ꝑpe confessiones audire &
indulgentia co. ti. fi. lxxii dicit q hec
qua in his que ecia sunt non e locus
quarterie ordinis in tle. q̄nus de appella.
Nec refert an primus aut posterius hs
decreuerint b

Sed quicquid epūs sine pdēt sollepte
per deos religiosos ad confessiones audi
tare & certe per committendo eis mis
dictionē suam ut e. fi. iiii. a de indi
ordinaria co. ti. fi. lxxii b primo etiam
hnt ex pnullio clementi quarti q si pla
ti hec concedant concessio ipa durat
et post mortē platoz donec ecclie
prouisum fuit de pastore

Cum dent confiteri curiales & sedis
apost. pot sibi eligē quemcūz vult Ca
nonicus alius ecia religiosus eode modo
pot sibi eligē ordi. ex. de pe. tic. ꝑ dila
tione si aut e in cura confiteri det
pape vel pnāzio Et tm̄ tuetur q a ꝑa
licentiam habeat a Ut sibi possit eligē
confessorē cum talis pape subdit imme
Et hec dico exceptis episcopis q̄nus
sunt in hac pulegiati dicto c. tic ꝑ
dilationē et in fin. con. li. vi. ti. xxxvi.

q. lvii b

Capellam vero et ceteri curiales que
sunt de familia pape confitebuntur pe
nitenciario et non alijs Si sunt cū cu
dinalibus pūt de licentia dūi sui qui
cura cozū habet de consuetudine curie
etiam alii confiteri ordi. vi. q in platis
et ex de pe. omnis a Idem in dcā q. lvii
ubi ecia immediate subiungitur Sed
et pnāzio pape pūt omnes sine aliqua
licentia confiteri b

Cui dent confiteri plati Re bm hosti.
archiepi epi omes ecia mfei
ores plati exempti possint sibi eligē
alē confessorem sacerdotē prouidum
ex de pe. tic ꝓpter dilationē a Etiam si
isti plati venerint sine sint in curia ro
mana licet quidam ogm̄ dixerit bm
hosti. ut in su. con. dicta q. lvii. Et ut hec
tur eodem ti. q. lxi Ray. vide hoc limi
tare dicens pot epūs et exemptus eli
gē sibi confessorē hoc aut intelligo ubi
sit excommunicatus maiori excommunicatione ordi. ex
de elect. extra. iii. si celebrat Sz glo. ecia
exponens dicit s. ille qui dignitatē con
fessorē q̄z tūc non posset cum absolue
sic ligatus si eni ligatus esset minore
excommunicatione tm̄ posset eum absolue
dcā c. si celebrat hec bm glo. Ray. et i
d. q. lvii. Si aliqua ecclia exempta est
non ꝓpter hoc singuli de collio pnt sibi
eligere confessores ex quo hnt ablatē
vel ꝓrē vel decanū cui subsunt sed
huiusmodi abbi vel pōri vel decano cōfite
ri debent vel alii de mandato eius
Si huiusdi decanus vel ꝓpositus de con
suetudine non ht curā aīaz illazū nec ordi
nazius nec ipa vniuersitas nec alius
nisi solus papa nec tūc singuli possēt
sibi eligere confessorē q̄z illud c. nec ꝓ
dilationē non loquitur nisi de platis
tm̄ Vide in hoc cau intelligendū e ad
papam q̄ prouideat talibus de confessōe
b Sz tm̄ sic electus non ht ꝓtatez
absoluendi ab excommunicatione maiori vel
a taibus ordinariis licet quida ogm̄ dix
erit ordi. ex. de pe. si epūs li. vi a Ibi dr
q confessor electus ex licentia ꝓpii e
piscopi non pot absolue a taibus epo
specialiter reseruatis Ideo non ꝓbat
illud ad quod allegatur sz dic q confes
sor electus a pdictis de licentia pape
non possit se intromittē de reseruatis
papē de aliis aut sic Sicut et sentit
hosti. dicens q ubi exemptus eligit hz
ptatem electus pnāzii ꝓpe Si vero
alius eligit ht ptatem iudicis illius
cui subest ut qui eligit ut tm̄ semper
publica et ordinaria exequas ut in su. con.
d. q. lxi. ꝓ istis publicē et ordinarie intelligo

casus equales per d. c. si episc. Item ut ps in d. q. lxi. glo. Ray. dicit q beneficia priui lata inter pretanda sunt ff. de constit. prin. l. fi. pot dici q illud c. nec pro dilatione non loquitur nisi de absolutione per latorz sed etiam de absolutione maiorib excommunicationis diu tñ absolutione hmodi sibi non reseruauerit ppa uel nisi sua lata sit ab hoie q tunc ab ipo excommunicato re petenda e absolutio et ei hoc satis unde? concordat dictu hosti: suppositi ut et ibi subditur b

Illi inferiorez plati non pnit eligę sibi nisi de licentia pape uel epi uel ppij sacerdotis Unde et abbas et q̃dam pretatus non epus nec exemptus confitezi det epo mõchi abbi uel sm statuta rectle pnt etiam confitezi epo si ei subsint determinis ppositus archidiaconus et q̃dam cãnici et sacerdotes parochiales z familia epi debent confitezi epo uel alteri de eius licentia a Idem in su. con. li. iii. ti. xxxviii. q. lvii ubi etiam de parochiali dicitur q confitezi det epo uel alij cui forte subest Idem de familia epi michi ibi dicitur sz in. q. lx. dicitur secdm hosti. q familia epi uel archiepi si sit de alia diocesi Idem de illa uidetur q de familia alterius principis laici Si uero sit de diocesi ppria tunc ei confitezi debet uel cui ipe mandauit sz et pot ppio sacerdoti de cuius parochia e ascisci

Cui debent confitezi rectores z alij sc b cularez diu Rx sm hosti. si uer hr domum in principale in aliqua ciuitate illi epo confitezi det uel sacerdoti nisi sup hoc haberet priuilegiu De dicendu e de duce marchione et aliis hmõi latis iurisdictiones in diuersis epatibus Si autẽ hmõi domicilia in diuersis locis z nõ apparet q̃d sit principalius pnt confitezi ei in cuius parochia morantur uel q̃d tenens e de licentia epi eligant sibi confessorem aut si loca sunt in diuersis epatibus de licentia uterusq epi a Ut patet in su. co. ti. q. lvii. hosti. aliter uir loqui dicens sic Imperator uel imperatori de antiquissima consuetudine confitentur capellanus suus q hnt tuta aiaz suaz de consuetudine non reprobata p papã ar. ex. de fo. ape. ei ministrat ita tamen si uellet tale posset consuetudinem reprobare Tutior e via q tales pro se et familia sua impetret licentiam confessorem eligendi nisi ad p uileo sint muniti Rex si habet domicilium ppm et principale in aliqua ciuitate illi e piscopo confitezi det nisi forte secus obtineat de consuetudine antiq̃ q alicui ecclesie hoc priuilegium daret uel nisi sup hoc haberet aliqd priuilegium speciale Et qd dictum e de regre idem intelligendu est de ducibus hmõi latis Iurisdictiones et in diuisis epatibus sine sit duxy sine marchio sine comes Idem dico de pre sine baro si tantum e q sub se habeat comitatu uel comitates Si uir tm talia habeat confitezi debet illi sacerdoti in cuius parochiam ppriam et principale domicilium hr uel de ipsa sua alij cui c. omnis Si tm baro habeat domicilia in diuisis castris uer appet q sit principalis sm hosti. et in sum. con. co. ti. q. lvii. vi. q possit confitezi cuilz q̃dam in parochiam suaz moratur ne q̃d tuetur e de licentia sui epi eligat unus confessorez Et si castra et domicilia sint in diuisis epatibus ab utroq epo licentia impetretur uel a metropolitano Sed si sint in diuisis prouinciis referatur ad primatem uel ad papam hoc ibi Videtur tm q licentia primatis seu archiepi non sufficiat cum non habeat iurisdictionem extra subditos suffraganeorum nisi diu meruit promoueri ad cui de consilium c. ppetuo li. vi. licet debeat scire quis sit confessor epi et eum possit appellere ut sibi confitezi si suspectum habeat confessorez quia ab ipo de causa cuius ro exigitur ut cui de offi. ar. pastoralis z c. in archiepiscopatibus sm hosti. et in su. con. co. ti. q. lxxiii. distingue tm inter publica criminia et occulta ut idem hosti. dicit sup c. nec pro dilatione hoc ibi hoc distincto videtur obtinere quo ad processum iudicialem in quo agitur de manifestis tm non q̃d ad priuilegium in quo principaliter agitur de arduis ut ni c. fi. cui de simo b

Quid de his qui pro parte ãim habent in una parochia et pro parte ãim manent in alia Rx sm hosti. si se diuiserunt animo retinendi sunt parochiani illius Si aut non intenderint relinquere domicilium antiquum dnt antiquo pbitero antiqui domicilij confitezi Et ide dicendum e de familiaribus qui cum eis morantur a Idem in su. con. li. iii. tit. xxiii. q. lx. Et hoc uidetur intelligendum q̃n apparet q domicilium sit principalius ab eodem fouet hoc dicendu q̃ppter dictum e de baronibus ppe quod dictum fuit uel nisi pro ãimum habuerint in aliqua parochia tunc tm ibi tenebuntur transferre principale domicilium ut b. sm. in sexto in additione b

Nulla consuetudo pot introduci q aliqs pter sum sacerdotem licentiam sibi possit eligere confessorem qui ei possit soluere

uel lugare cx̄ de pe. sicpus li. vi.

¶ Quando epūs possit eligē diuersos confessores et sepius variare ℞ sm hostien. consulo q̄ hoc faciat q̄ diu put hꝛ capiam illius quē elegit si tñ habeat diuersos confessores quibꝫ uelit alia peccata tñ tegere confiteri emendandis e sepius si tñ fraude hoc facit. ❡ Hoc em esset detestandum ut ti. sunt. con. co. ti. q. lxii. Vbi idē ponit. Vbi etiam dicit sm eundem q̄ pot alii tñ subsidiū confiteri ut tñ si mortale sit confitebatur illi quē elegit q̄ tñ illius copiā habebit sciēs aut ē de venialibus. ❡ Et nō q̄ ca pa q̄ epūs confitetur alteri inde ipm eligere q2 plus ē facti. et intentione mett eligere q̄ uerbis. az ff. de legatis de quibus cx̄. de ma. 2 olim. legebatur xv. q. vi. c. i. ad fi. ❡ Idē tñ sum. tō. co. ti. q. lxviii.

¶ Quod de confessione fēa sacerdoti quo de uere teneat baptismū ℞ sm hosti. tñ talis sacerdos neq̄ saluē neq̄ ligare possit decipitur arc cx̄ de penitentia nulli. Et licet arc ignorant iustam causā ignorandi tñ arcti astringē cēsent requirēdā sanguinis effusū ab hoc qui eas p̄dere uoluerunt. Imo addit q̄ si quis ignorans a tali penitentiam acceperit et postea sciat debet ire ad sacerdotem uerū et ei confiteri et abeo absolui. cx̄. de pe. omissis in prin. et cx̄. de presbꝫ non baptizato veniens. Idem sup baptismo. ❡ Ibi de hoc lacunā dicūt esse in confessione Et q̄ dicūt ē ponit. Imo. in c. dudum ij. cx̄. de elect. Et postea subdit uel pot dici q̄ intrusus uere absoluit q̄ diu tolleratur a superiore viii. q. iii. nōne. Glo. uero in co. t. sentit q̄ talis sacerdos non pot saluē uel ligare licet excusentur arc insta ignorantia. Et hoc inde uerum ut factū est i. q. fi. pallio. Et forte etiam tales sacerdotes tenemur manifestare detectum ad satisfaciendū animabus deceptis ut accipiant uerā absolōnē et ut reddat mē alienū q̄d male usurpauerat q̄ quo facit q̄d dicūt ē absolutus i. q. v. ii. nisi timuerit periculū quia tunc forte non tenerentur reuelare si al' p̄o ut possit satisfacere cx̄. de pe. et re. offi. et eadē ratiōe inde inducet in aliquo sine arcta de facto absolui tibus licet non affluat tm̄ penit. et quia multi cum nō sciunt hoc essent tanē tenentur notificare nisi uere absoluto q̄ tenuit tamen dicere uoluerit ut in declinantibus circa primum de penis et in d. c. xii. ❡ De tribus confessionū q̄ pertinet ad episcopū

Hic ℣ Confessor. i. ℣. i.

Confessione relata utrum sacerdos in oī casu teneat relare confessionē ℞ sm hosti. et pe. in iiii. di. xxi. Circa hoc sciendū illud q̄d dicitur extremū ē sigillū cuius q̄d dicitur in hoc viii sicut deus testis penit. in hoc sacerdos debet tegere extra. Et ō hāc violator sacrāti permittit qui reuelat ℣ relata auctoritate hoīes magis ad confessionē attrahūtur et simplicius confitentur. Unde etiam si aliq̄d periculū futurū imminere et hoc sciretur solum p confessionē ut de hēretico qui recidiuaret fidem uel de mō illicito q̄d aliquis uellet facere uel aliquo maiori dapno tpali non ꝑuenire hoc reuelare deberet ℣ propter eos qui confitentur monē ut obmittant uel desistant Et plato dicē q̄ uigilet supra gregē et hinnitu sine ulla reuelatione de pe. di. vi. sacerdos et cx̄. de pe. oīb. ❡ Idē in sū. tō. le. mi. ti xxviii q. vi. Et hoc intelligenda sunt qui q̄d confitentur uere sacrum si facte ut aperiat aliq̄d malum uel ut a confessore impetret auxilium uel consilium sup aliquo petito hoc cum non pot dici fore audituri in confessione cum hoc non sit confessio sed confessionis destructio. Ideo nō uideo q̄ sacerdos obligetur secretū tenere ut et Raym. sentit in ti. de pe. re. ℣. penit. q̄ aliquis et cum glo. co. ti. ℣. de pec sacerdotis sup uerbo petrus Imo. etiā i. d. c. amice aut q̄ si confitens diceret se ab aliquo petito abstinere non posse et dolet q̄d et hoc ꝑtimet ad sufficiū confessionis et non debet aliquatenus reuelari cx̄ eo dem q̄ quida subiungens illos aut non credimus ut ministro confitenti qui nō ut poeniteant ℣ ut consilium ut auxilium ab aliquo recipiat dicit sibi petrus sum lic dicant hoc tibi duro in confessione uel in prima cum non sit uerū q̄d dicit in prima uel dei ministro cum arc consilium nō requirant et talem hō sunt credendi sup qua nullius fere testimonium. ❡

¶ Quae sit pena reuelantis confessionē ℞ de uere antiquo debet deponi 2 cibus diebus iuxta suę ignominiosus presumi de pe. omnis debet deponi et ad agendam penitentiam primam in artum monasterium detrudi. ❡ Glo. in d. c. omnis dicit hodie hanc imponitur q̄ tollat q̄ pena c. sacerdotis sit sublata Sz ut patet in sum. con. ti. q. xcix hosti sup eodem c. omnis dicit intelligas primam regularem. s. perpetuam one q̄ dū ē in prima tpali prima usq̄ ad septimam uel determinatam uel plus uel minus sm q̄ ē pena limitata xxv. q. i. si qs

sacerdos que elapso t̄ in monasteriū de
tudendus ut ibi ꝑpetuam agat ꝓnīam
ut dictum in c. a. Et sic vim me
supplet. ꝑ aliud ītem dicit hosti ibide
q̄ habe ꝑnam ordinariā parochus sacer
dos si ꝯuictus in iudicio Si aut sa
cerdos neget prodictione nec ille ꝓbare
ꝑt nec sacerdos etiam ꝓbare ꝑt q̄
aliude ad ipm ꝑuenit nec querere pos
sit ipm ꝑochiam de cuius tute arbit
rio ꝑsumetur vi. q. ii. si tm et c. placu
it. videt intelligē hosti. de crimine de q̄
sacerdos accusant. nel infamant ꝓchi
anū vii et subdit Caueat ergo sibi
sacerdos ne ꝓchiano nel alii detrahat
sicut nec vult q̄ sibi ab alio detrahat
vi. q. i. detractores &c. sequenti b

¶ Quid si iudex iuset nel inquirat an
aliquid sciat de hoc siue per confessio
nē siue alio mō & hīm tho. si sacerdos
non pot alio mō inquirere iudicare determi
nare uidere posset nisi inde scio q̄ subin
telligitur ut homo nel non scio etiam p̄
confessionē q̄ subintelligi nisi scio s. tibi re
uelandum sicut dicit glo. xxiii. de die aut
q̄ et hoza nemo scit neq; angeli in celo
neq; filius Et subintelligi q̄ filius nescit
scit s. reuelandū nobis a Idē in su. to
co. ti. q. xxii. et ut ꝑ co. ti. q. vii. tho.
et ꝑe. dicunt q̄ si etiam plateis per
iurat aliquis dicere crimē aliq̄ de so
lum scit p confessionē non teneretur
obedire nec ex eo ꝓpter hoc ni ei lata
teneret nec in tēste addūcitur tene
tur aliquid de hoc dicē Et pot inferi
q̄ nichil de hoc scīat q̄ non scit ut
homo sz ut deus Con. huic hosti. Et
in d. q. xcii dicitur credo q̄ huiusmodi
questio q̄n sit expresse querentis de
scīa per confessionē condēnanda est
Et querens tanq̄ tyrannus ad ydolatri
am uel aliud ꝑcm mortale induceret
obmutescendus et ei est in faciem resi
stendum b

¶ Utrū liceat sacerdoti reuelare q̄ali
quā p confessionē scīt & hīm ꝑe et tho
in iiio di. xxi Si alio mō scīt reuelarē
pot sz non det dicē q̄ audiuit in con
fessione Et inchilo ꝓ hoc scandalū
det abstinere quantum pt etiā debet
ne loquatur ꝰ ueritas ꝯmittat a Idē
in su. con. ca. ti. q. xcii. b

¶ Quid si abbas sciat p confessionem
ꝑcm alicuius prioris sibi subditi cui
ꝑcī ꝓpositus erratio e & hīm tho. di
xxi. dicendū q̄ absq; lesione conscien
tie pot platius impunitū relinquere
ꝑcm q̄ scit ut deus nec nulla tenet
adhibere remedia nisi ea tm̄ quo ad
ipm deferetur vii. pot in foro ꝓnali de
let remedia adhibe monendo ei ut re
sipiscat nel pot ex aliqua alia ꝯtractu
absolue ipm ita tn q̄ omnis suspitio
de confessione tollatur a Idem in sum.
con. co. ti. q. xciii ubi etiam idem sa
cundū in silibus dicit b

¶ Utrū sigillū confessionis se extendat
ad alia que non sunt de confessione
& hīm tho. ubi s. Sigillū confessionis
dicere non se extendit nisi ad illa que
cadunt sub sacrāli confessione sz dicere
te non se extendit nisi ad illa q̄ cadit
etiam illud q̄ non cadit sub sacrāli co
fessione ad sigillū confessionis ꝑtinet
sicut sunt illa p̄ que posset ꝑcm dep
hendi Nichilo⁹ etiam alia que interdū
in confessione dicuntur nō ꝑtinēt ad
confessionē sicut studio sunt celanda
tn̄ ꝓpter scandalū tn̄ ꝓpter ꝓpinquita
tem que ex consuetudine posset accidē a Idem
in sum. con. co. ti. q. xcv. b

¶ Quid si aliquis dicit alicui secreta
sub sigillo confessionis & hīm tho. in
iiio di. xxi ho non debet dicere ꝓpter
aliquid hoc mō Sz aut ꝓpter ꝓpinquitatē
nature ex promissione hoc celare ut si
in confessione hereat Con. hosti a Idem
in sum. con. co. ti. q. xcvi ubi dicitur
q̄ ꝓmittens si teneatur ꝑiurare sub sigil
lo confessionis non licet et sic ex hoc
patet q̄ non obligatur ex confessione
sz solum ex promissione Et ideo cogi
te necessitate licite potest reuelare
ut infra ꝙ. sequenti Sine necessitate aut
reuelans non meretur ꝑnam reuelan
tis confessionē cū hoc mō non habeāt
in confessione sz bn̄ possit ꝓpter re mor
talitez vel fraterne fidei et necessitatis ꝑm
tholi hīm nōta p tho. 2ae q. cv. a. 2. iii

¶ Utrū non sacerdotes qui interdū b
sunt interpretes confitentis teneantur re
velare confessionē & hīm tho. ubi s. qua
tenus cū his sigillū confessionis no
lentes ꝑticipant aliquid in hoc ca
su de actu sigilli confessionis Con.
mino. et ei hosti. a Idē in su. con. co.
ti. q. xcviii. Vel etiā additur hīm hosti.
q̄ si ꝑcm talis ꝓdat licet mō ha
beat locū ꝑna d. c. omnis q̄ nec sa
cerdos t̄ tamē talis arbitrio ꝑsumetur
ex. de offi. dele. de cetero in fi. Et ide
etiam t̄ qui non sacerdos etiam laicus
audiens confessionē in necessitate quā
tenetur celare sicut et sacerdos hīm
hosti. in dicto c. omnis b

¶ Quid si aliquid in confessione reuelat
sacerdoti debita restituta uel deposita et
postea fit publica inquisitio de ꝓdictis
& q̄ hīm vi. si quis reuelet hoc modo
sacerdoti id quod habuit ꝑ furtū uel al.

cum pcto sacerdos teneatur relaxe Si aut abs dixit ea que det uel sibi de beatur et sub sigillo confessionis non det reuelare Qz si receptt et fiat hoc sicco p epm uel alm qui habet hoc ptm tem tenetur vitatem dicē qz qm sit re ceptt de hoc eam non confitentem uel si co gitasset et psensisset seu erīa incassum reuelare Illicitū est psensum ul' suzannetum uel obsequandum i prem dictū incis alicui secus si i iuste et p tyza mdem requirentis quia tūc subtra hendo dē Con hoc tho et hosti ut in summa li iii ti xxviii q xcvii b

Vtz confessio possit reuelari de hereti ca confitentis Re sm tho et pe in iiio di xxi dicē pot Nichlos dē sca dalum vitare et in quantū pot nō uti tali licentia nisi scandalū timetur Ille quoq cui sic reuelatur de licentia cōfi tentis tenetur illud celare mli forte ptez uelit q ille abs et libē sciat sibi ipm quod dictum ē a Idem in sco co ti q c ubi etiam zō allegatur vz q confessio celari dēt ppter duo s ppter sacramentum qz quasi de ecclie sacrā ē confessionē celare et ppter scm dalum pnm tollitur p licentiam confite tis sz 2m nichilominus manet b

Confessor primo Quos et a q bus pōt absolui Quarto ex certo primo a quibus possit absolui simplex sacerdos Et qm sunt casus epales Re de hoc fuerunt multe et varie opiniones doctorū a Quī aliq tenus referūtur in sco. co li iii ti xxviii q l et etiā p alb qui etiam concordat cum oībus que ponūtur in hoc c. b Hic fuerūt declarate usq ad tpa bndicti xi Qm declarat p quatuor sunt casus epales de iure primo s pcm eccie ppter qd' incurritur irregularitatē a Glo. xxv in c Item quicquid parochialis sine ulo propter illam de pe. ire. Et in sum. con dicta q l. dicit hoc ee verū quo ad dispensationē non quo ad absolutionem Sz recte ista declatio que forte sunt post illam glo non videtur glo. non videtur loqui de dispensatiōe sz de absolutione al' multi alii casus exūt epales ut dispen satio notoz et alioz multoz b 2o de irregularitate a s. dolosis et de mandatariis hoc fieri sine in hoc damnabe auxilium uel consilium Nam etiā dēnt excommunicari nec absolui nisi prius dāpnū cui intulerūt recognito sm facultates suas et interim vltrā ipsum seruo apposituros et dēnt Jerosolimam aut i hyspania p annum integrū in dei seruicio pmanere Si quis aut archiepus uel epus hoc relaxauit dapnum restituat et p alium ab officio epali ab stineat xxviii q viii pessima b 3o ubi est mdicenda sollepnis prima de qua dicitur j. prima nō a Ista prima mdicenda ē pro aliquo grauiori delicto qd' totam gnoscit ciuitatem sine loci xxvi q vi c fi Et ideo iste talis ē epalis qz dari oz p plures sollēpnē et publicā ad satisfaciendū tem dato primo dicto c fi Ideo simplex sacer dos etiam si ei ab epo committeret debet quantū bono modo fieri possit tutare nec intromittere se sup hmōi qz certe certa Hia non potest simplex sacerdos nisi plures 2 quia certum indicere plures Et nec alia pecta pro quibus ē indicenda prima solepnis et publica c blasphemia dei uel sctoz pbr pctata ex de male c statuimus Ad cuius intellectū d. Ay. de hui. quos aliquas formas dicit sm inferiorē epo absolui a pcto isto dicit q non qz ē de casibus epo reservatis ut hic s ppter epm de qua ex de pe. et re si epus li vi qd' ē verū hm hosti de pbr de occulto oīb presbiter absolue pōt hm eum Sunt vero epus possent committere non epo ut in d. c si epus ad hoc xxvi q vi c fi 2o quero qm dicta fuit quod pbr blasphemare dicit qm hoc fecit sine in platea sine in ecclesia nisi tibus audientibus et epo referentibus ad hoc sup c proxi et de excess prela mit dilectos et c ppter sic ghie et ff de x sig palam dm tm vt confiteatur uel si ne ghauerit coactus de accusa si constiterit secus cum si non coactus licet dixerit coram pluribus puta qz illi sunt tales a quibus quem nō pōt puta furiosi uel pu pilli hm hosti uel hm eum dicit pbr qm ē vulgatissimum et ex hoc pcto mul tos scandalizat xxvi q vi c fi ut qua frequenter hoc omittit uel qz notorius inris uel facti de. rolyi. eleci. et nullo. bestia Item 3o quod de clico dic q nō lz loco hoc pena quia nō dēt pbr prime sz al' ad arbitrium punietur de bigā c i et iii. Item 4o Quod si hoc dixit ex calore pcandie uel ebrietate dic q nō habet la tum hoc pena p verbū pcessit i hoc. i. posito licet cum forte pcessit non in tm Item 5o sm si hoc blasphemie pcessit vult ni exīmis detur ei ecclia sti ca sepultura dicit vni si p epm lata e cōi. cui sua non sepelietur al' sic Item 6o quis habebit hāc pcessiaz pena de qua in hoc c statuimus dic illiqui dicit q secular index a clico et laico p qd' sequit ant alia contrarium dic sm eg. q index excommunicatus ab homine cum sit cum excommunicati dicit ghalt q index layeus habebit pena laici Et cetera penam clici

Et ad hoc de hēticis extirpandis et de hu
iusmodi ita quondam [¶] Item xxx an idō
tunctē repellatur aut dispensatio in hui
usmodi petita dicit hostiē q̄ sic nisi ex magna cā
dispensaretur ut si sit honorabilis p̄sona
quam non deceat publicē penitē et vilē
illam redimē magnus clamosus ad hoc
de sen. extra. mulieres Et subdit Ite opor
tuno q̄ imponatur alia pena in aue ut
non luxu. q̄ nāz coll. vi solue punitur
pena illa et ista qua punitur ille supplicio
et hui cautiones extirpatur et clericis
depugnatur xxii q. i. si quis p̄ capitulū hoc
ille [b] cs de extirpatis de quibus etiam
aliqui p̄tinent ad p̄sās ut j. dispensan
o. §. vi et ē absolutio i. §. in [d] hoc
ē regulare cū aut absolutū a maiori
excommunicatione etiam minoribus epō ut ē
absolū in p̄ totū Et absolū i in p̄mio
in additione [b] Item declarat q̄ quinq; ſt
casus equales de consuetudine approbate
p̄mo s. homicidii voluntarii [d] dem crīa
in i mutilatione membroꝝ Nam pro hoc
petit ab illo cū p̄ma danda qui eandem
dēt mire indurato dicit Et q̄ mer mutilat
ner mutilationē fieri mandans mer q̄cun
tiens dēt absolui nisi satisfactionem p̄mis
sa xxiii. q. viii si quis membrorū [b] cs fal
sarii cs violatores ecclie libertatis [d] s.
qui iniuste p̄sonas vel res ecclasticas g
uat ut si quis secularis iurisdictionē ec
clesiasticam impediret vel si usurparet
sibi iurisdictionē sup̄ p̄sonas seu res eccle
siasticas q̄b⁹ p̄hibet ex. de foro cōpe.
si diligenti [b] cs violato res ecclasticas
inuentas [d] hoc ē qui in crīa sunt i loco
sacro vel in spatio p̄milliato i circuitu ec
clesie p̄xmū in p̄sona seu in rebus offe
dit xvii. q. iii si quis inuentus vel aliter
eius i munitatem ledit Et ita de sacrile
gio videtur casus equalis [b] cs sacrileg
i. dmnatores ut xxvi q. i. c. i. hec i qua
dam decretali que incipit inter cuncta
in qua decre. multa alia constituit de re
ligiosis circa p̄dicationes cōfessiones z
sepulturas post hec p̄dicta decre. sunt
in venetis consilio renouata Et multa
nouacirca hec statuta sunt ut in cle. de
dum de sepul. de p̄dis vero casibus nil
innouatum ē nam in p̄dicta decre. bn
dicti xi. de hiis casibus non fuit facta
noua constitutio sz ut dicit ibi ē solum
declaratio vii dicendum videt q̄ illi ide casi
sunt hodie dicendi q̄ ipse filii declarant
q̄ nō erat bene dictū sunt nouā constitus
seu consuetudo fieret p̄sit tñ michi q̄
epi in suis equalibus casus pro ut magis
eis expedire videbitur reseruare sicut et
p̄sit constitutiones facē Et multo magis
posset hec consilium synodale vel p̄uniale

a crucis sunt religiosi non p̄sit absolui
ut sup̄ absolū i §. in circa fi. [d] de hꝰ
inditorum li. i. ti. xv. §. lxxvi sicdi
Nūquid epi potuerunt de die in die no
uos casus et constitutiones suas reser
uare Non videtur q̄ possent totaliter
fructū gre facte fidelibus p̄dicatoribus
et confessoribus absolue et ipsorum penitē
destruere q̄d non licet xxi di. inferior
ex. de p̄sul. dilecti et c. ḡsto gruill' dicit
q̄ sic dū tū non appareat q̄ malitiose
hoc faciant Tu distinguas Aut epi fa
ciunt statuta synodalia in q̄bus sibi res
uant absolutionē Et in hoc casu crucis
absolui non p̄sit sz p̄dicti fratres bene
absolunt q̄ statuta confessionum gre re
uocantur ex. de sepul. dudum §. illud li vi
aut fecerunt statuta extra. lata et tunc fratres
non p̄sit absolui ex. de p̄nite. religiosi
in p̄mo li. vi et sic loquit gruill' hic i.
Et hoc dicit extirpatione ide erat intelligē
de aliis simplicibus statutis synodalium et p̄
cialium ut in d. cle. aliqui Ite q̄ dicit de
crucesignatis idem p̄ eandem rationem intelli
de aliis non p̄milliatis Ite in §. pre
denti vz lxxvi inditorum dicitur q̄
mer consuetudo que epis aliquos casus
reseruat dictis fratribus p̄iudicat in q̄bus
consuetudines eorum confessionibus gre pe
nitentes reuocentur dēt cle dudum §. nos
etiam [b] Et nō q̄ hic non fit mentio
de quotatione notorii aut de dispositione
mentis q̄ hꝰ non sunt de confessione vel absolutione sz dicemus j. notu v.
Et j. restitue vi [d] Ex p̄dictis patet
p̄t q̄ non p̄sit omnes casus equales bn
p̄tendentes seu vii bonum videt q̄ ar
cipientes ab epis auctorem audiendi
confessiones faciant sibi ab eis declā
ri quos casus sibi reseruat Et q̄ talem
equalem auctorem concedat absolue
Et quia dēt absolus a dispensatione si no
luit sup̄ aliquo voto vel alias posse dis
pensare de hiis faciat equalem mentionē fieri Vel q̄ auctore epi possint dis
pensare sup̄ omnibus ad for p̄mū p̄mis
[¶] Quid certo agendū cum q̄ habet [b]
aliqua peccata a quibus ille cui confitetur
non p̄t absolue p̄ hui tho. in quodā
quolz sacerdos non absolut aliquē nisi
qui dumittis creditur absolutus [d] vel
etiam de quo dubitat Iste dubitationis fact
he p̄t hz restitutio si p̄sāz petit de
pe. di. vii. si quis patitur [b] Sz postq̄
a deo ē absolutus tenetur adhuc eccle
confitere Et quia dispensatio absolu
tionis nō est tota quissa minori dēt
totum confitei ei Et ē q̄re debz absol
uē ab hiis a quibus post dem tenetur
eū remittē ad superiorem de residuo ab

salmanda ar. xxxviii. q. ij. lotorū ex̄. de
pen. significauit. Idē in ſū. con. ca. ti.
q. lxxviii. b Ceterū ſi nefarius de facto ab
ſalut ponit idem tho. qđ non credit cui
abſolutum tū excuſatur p̄ ignorantiam
iuris. non aut̄ ſacerdos cui hoc nō ignora
re non licet. Idem in ſū. con. ca. ti.
q. lxxviii. Sz certe poſſet ee q̄ quis nō
excuſaretur confitens q̄ confeſſor cum
confeſſore teneatur ſcire omne caſum ſuo
in ordine multū ſubtiliā ut nō in ſum-
ma. li. iii. ti. v. q. ii. Et vnuſquiſq; magis
obligatur p̄ce ſalutis q̄ alterius de pe-
di. nō. qui vult b

Quod ſi confitens ſit excommunicatus et
nō poſſit abſolui a ſuo confeſſore nisi qđ
abſolut eū ab alio p̄rio p̄ ſm tho-
in iii. di. xviii. ſacerdos nullū excommu-
abſolue p̄t a culpa ſi p̄ius abſtulit ab
excommunicatione q̄ excommunicauit non e p̄tereps
ſacerdos eccliē. Sz certe hoc intelligi de-
bet q̄n confitens non fuerit p̄atus ſol
licite et debite p̄cte abſolutionis ab ex
communicatore uel al' ius diſpoſitus ſi l' erat
exigit̄ hui diſpoſitio p̄t abſolui a pec-
catis. Nam capax e ſacrī p̄nē quod
nulli negatur certa excommunicato et hēti
co ex de hēret. ſicut ca. li. vi. Eſt certa
capax abſolutionis p̄t qđ p̄t abſolui
ab ira excommunicationis et remanē ita?
ex de ſen. excō. cū p̄ro cauſa et nō
glo. in c. offi. ca. ti. ubi dicit q̄ excō
catus a plurib⁹ potit quoq; ab uno ſi
ſeparatim abſolui. Et ultra abſolutio cō
firmat omnia dicit tū q̄ unus non det
abſolui nisi abſoluendus caueat q̄ ſe fa
ciat abſolui ab alio et non det de ma
ciari abſolutus aliquas ſit ab aliis ab
ſolut. Et in d. c. cū p̄ro dr q̄ excō
explurib⁹ cauſis p̄t abſolui ab una et
remanē ligatus pro alia. Idē etiam no
tat Ray. li. iii. ſue ſumme in tractatu de
excommunicatione ꝑ. ſi. magnū vbi etiam ſcribit
q̄ ſi etiam excommunicatus non exprimat om-
nes excōicationis ſū tenet abſolū pro
expreſſis. Et idē ſentit glo. in c. expte
de offi. or. Sz in d. c. cū p̄ro dicit
q̄ ſi abſoluēti nō exp̄matur omnes cau
non valet abſolutio ſēd ſubreptitia p̄t
dici q̄ ſi eas fraudulenter malitioſe non
valeat ſolutio ſecus ſi bona fide ſicut
et in confeſſione p̄tor ꝑ. ſū. confeſſio
i. ſ. iii. Eſt ergo excommunicatus capax pri
mitie et abſolutionis et ſic ſi ē hū diſpo
ſitus p̄t a p̄rio abſolui. Vii et i glo.
Ray. in dicto ſ. ſi magnū ſicut patet
adiūg formam hanc quidem videt dicit
quida q̄ non q̄ maneat in excommunicatione
non ſunt expendenda ſtricta certe vide
credo q̄ ſi non ſtetit p̄ omni qui abſol

utur nec ē in mora petendi abſolutio
nis nec timetur q̄ inde ſequatur grauior fiat
ad petendam abſolutionē ſup̄ hmōdi excōmu
nione ꝑpter hmōdi abſolutionē inde
tractam ſup̄ alio p̄rio ſicut q̄n epūs
remittēt poterit cum confeſſor ſimil abſol
uere de alio p̄rio ſicut q̄n epūs ſibi
abſolutionē de aliquibus cōmunib⁹ ſa
cerdos p̄rochialis p̄t abſolui confite
tem de alio et poſtea epūs abſolueret
de illo qđ ſibi remiſit. Et dicebat p̄ti
culares facient vnā integrā et vnā e
ꝓximo ad rehq̄. Et ideo in hoc casu
p̄t reiterare confeſſor talis excommunicato ſi
reiterare in receptione nisi an abſolōne
regulariter fiat ſi abſoluēnus ab hmōi
excōicatione et poſtea de reiis p̄rio
cū excōicatus ſit fortius vinculū et hoc
ſeruauit quida confeſſores ſz bonefitnor
e primo dicta ſua rō tū tenenda eſt
ſi timeatur q̄ ꝑter hmōdi abſolutionē
fieret negligentior ad petendū abſolōē
excōicationis. Credo etiam q̄ cōfeſſor
non teneatur abſolui de petito an ab
ſolutione excōicationis l' ille. Vltimum pu
to verū niſi excommunicati nōbilis interet
ipm abſolui a p̄rio an abſolōe excōi
catione. Nam cū poſſit abſolui ut poſſe
ſum non det confeſſor ipm nōbilem
dapnificare cū ab eo dapno poſſit le
me abſtinere. Ita ajt. vii. dicitur aut qui
cuq; vultis ut faciant nobis bonos z nos
facere illis b Sz quo abſolui poſſit ꝑ.
no p̄t reuerti ad eum a quo fuit abſol
uendus inde ē abſolō iiii. ſ. i.

Nunquid unus ſacerdos poſſit auctē z
alium abſolui p̄ſ ſm W. nam q̄ ſacrm
p̄nē dandi non p̄t ſicut nec alia ſa
cramenta certe xxiii. q. quoꝛdā a de m
ſū can. li. iii. ti. xxxviii. q. lxxviii b
Verū ſacerdos p̄t abſolui illa cui qua p̄
cauit p̄ſ ſm W. non det q̄ tollitur cul
pa ſecuta que ē maxia pars ſatisfactio
nis. Unde det eam remittē ad alium ſa
dotem ſicut dicit hug. xxx. q. i. ſuper
c. anus a ſi ē p̄ſbr ſciens z inuitum
ꝓpriū et hoc in glo. dicti c. anus et
in ſū. can. ca. ti. q. lxvi. b Et idē de ci
pro in quo ſacerdos fuit conſentiens uel
rogator. Si tū mihi hmōi cāibus abſoluat
valebit abſolutio. Can. tho. in mis. di. xiv
a Adem in d. q. lxvi. vbi etiam additur
hm eund' W. ita eſt ḡ. q̄ epūs nō p̄t
diſpenſare in hmōdi cum ca quia diſ
penſatio ē dignius abſolutione ſicut et
ideo non tam facile admittit quis p̄tri
tem abſolui di ſicut diſpenſandi b
Archiepūs q̄ viſitat p̄t audire cōfeſ
ſiones ſuffraganeorū et ab
ſolue et iniūg iniunctas ex de reſibus

Si epūs ḡmittit aliqm vices suas et
ḡfessiones audiendas numqd talis pōt
tm̄ ea casus maiores et epales ꝛ nō pt
nisi expresse ei ḡmittat ex̄ de reḡl. in
ni ḡnāli et de pe. si epūs li vi. Ido q̄
tm̄ ḡmissum ē non pōt ḡmittē alteri
ex̄ de offi. dele. epi aplica in fi. a Idem
in su. com. co. ti q. li. b Et intelligas
q̄ non pōt de iur' cōi secus q̄ expim̄
q̄ possit ar. ex̄. de offō dele. Ido tm
li vi. et p ea que iñ. ibi Io. an. a Sz
quid si dicat epūs Committo vobis aur
tem meam ut forō ꝓnāli ut possitis ab
solui in oibus casibus in quibus possum
ꝛ hm glo. Ray. et in sum. com. co. ti. q.
lii. licet qm̄ oia dicit michil expiat
xix. di. si romanor non tñ ē tutum p
hmōi cōmissionē ḡnālem vsurpare ca
que a iure epo sunt assignata specialiter ꝛ ni
certū sit q̄ hmōi epūs p hmōi iur
ba ḡnālia intenderit ḡmittē specialia
Et tñ que in hmōdo sua epūs reserua
re ḡsueuit satis credo q̄ p hmōi ḡnālia
uerba ḡmissa ee debent intelligi Absolu
tiones tñ excommunicationum que sunt a sacr
dotibus pro furtis et baptis quor ist
morantur actores tñ non solu pt̄inent
ad forū ꝓnāle sz quo ad quid spectant
ad forum cōtentiosum non sunt tel
ligende delegari p hmōi uerba gna
lia et multo forcius inter absolones cor
qui in forma iudicij exiūt sunt q̄ grua
tia aut pro re iudicata aut pro offensa
q̄tuz etiam ḡnāliter epūs ḡmittat vices
suas quo ad forū ꝓnāle alicui non p
hoc ille sine spāli mandato dēt mutare
nota aut relaxare iuramenta de quibus
certum ē q̄ possint uel de quibus est
dubiū an possint licite abbreuiari licet
de tūsgressione iuri facta et de
futuro possint ꝓmiam remittē hmōi gra. Et
subditur in d. q. lii. In hmōi gra. cōn
fessor in dubio non p̄sumat sz a sua pa
rte certificetur in spāli in quibus casibus
vult sibi ḡmitti suam auctem et in
quibus non Satis videtur posse dici
q̄ concessio sic ḡnāliter accipienda sit sicut
sonat Nam uerba ḡnālia ḡnāliter sunt
accipienda i. q. i. sunt non multi ꝛ ex̄ de
sententiis ad audientiam p̄sertim ꝛ salu
tem salutis aīaꝝ quo mihil ē famosabi
lius xxiiii. q. iii. si hec et ex̄ de pe. et
re. ne pro dilatione nisi finisset forte
aliquid tale q̄ nō fuisset delegatus Basili
us spē concessionis ex̄ de reḡ. iur. in
ḡnāli li. vi. Que aūt sunt ista cum
sint tractata satis uidetur reliqui iudi
discreti iudicis et confessoris ex̄ de offi.
dele. c. decimis Et ad hoc etiā faciunt

que dicta sunt. e. in pri. in ultra addi
tione que incipit Ex predicto b

Sz ut a officialis epi habeat auctem in
primis casibus epalibus ꝛ hm hoc
nisi expresse pateat q̄ hoc voluit epūs
Et si habet et non est sacerdos debet
alii delegare ex̄ de priu. petitio A Idem
in sum. com. co. ti q. lv. et in q. lvi. ꝛ
hm eūdē hoc ut epūs ad remota
recursum se tūsferat et alii epm ḡnāle
vicarium relinquat talis vicarius potest
oia sicut ille q̄ ipm̄ instituit posset
si ꝓnus esset b

In articulo mortis oibus sacerdotibus et
de oibus peccatis et simpl̄ concedimus ab
solui de pe. di. i. que penitet et ex̄ de
sen. excō. non dubiū a Intellige ubi in
executione ordinis fuerunt impediti
ut ē confessio iii. q. iii. ꝛ iiii. ad finē
In additione de aīe aut mortis ꝛ ḡlit
tur sit agendū dicti ē sup̄ absolutio
i. ad fi. in additione b Crimen sit cōfes
sor cuiālis uel ꝓlatoꝝ uel curati mde
ē confessio iii. q. xiii. que incipit cru
delit et in duobus q. sequentibus

Confessor ij. q. quid hoc agat agē
quid agendū confessori si
credit q̄ confessus nō faciat
ꝓniam aut aliud ad ḡmitti
ꝛ hm W. non dēt p hoc exigere q̄
missionē sue totum uel maiorem tunc
sz sufficit si dicat se hoc ꝓposituꝫ face
ndi Et sic dēt absolui simpliciter ꝛ
sine condicione facta tñ protestatio
ne si suspectus habetur q̄ si non restituat
et ad abstulit aut non faciat aliud q̄
iniūctum fructu confessionis carebit
a Idem in sum. com. li. iii. ti. xxxviii.
q. cxxxvi b Excipiūtur excommunicati qui
mittant ut ē absolutio v. q. ii A Et nō
solum mittant sz etiā aliquaz absoluant
ꝓus satisfacē debet qui sunt excommu
ti ꝓ notoria uel manifesta offensa
ut iii. c. solet de sen. ex. li. v. Et est
similit expressum i multis excommunicatio
num casibus sicut illos discernere pot
pate simpliciter Etiam et in aliis casi
a iure expressis ut dic. in d. q. cxxxvi
licet ibi spāliter nō ponantur vii. q.
post pdēm ē de mendicantis q̄ iuste
proximi dispensent intendendo seu
intendi faciendo uel hoc facientibus
consilium uel auxilium in hmōi dando nā
et hmōi non videntur absolui debē nisi
prius satisfecerint xxiii. q. viii. c. pessi
ma ibi mer absolutus nisi prius
dapno cui intulit hm facultatē sua
restituto et mitet se ultro ipsum
nō apposituꝫ ꝛ d Si inde tanta
mutilatus ꝓximi seu mutilari fa

rientes seu in hor consentientes ñta
et tales equiparantur ꝓdictis trendiazis
Et ita videtur q absolui non deant nisi
prius satisfecerint xxviii. q. viii si quis
nec b'o. ꝯ. Q9 ē conf. manifestos sapto
res et ecclie violatores qui nec absolui
debent nec etiam ad ꝓnias penitencias
nisi in mortis nisi prius uñ eaz faciu
tatem satisfecerint uel de satisfaciendo
ydoneam cautionē dederint ex de sap.
sup. co. ubi dicitur statim nisi ut quercz
ex hijs qui violenter surrexerint et za
chariam seu ecclaz violationē manifeste
fuerit deprehensus nisi prius ablata
restituat si potest uel emendandi plenā
et firmā securitatem fecerit ꝓut huius
cū ei penitus deuotetur. Ex. b. Sed
aut in sanitate obstinata mente non
penituerit nec emendauit et in morte
seruitate prestiti negauit sollepnitas
ꝓuie ꝓtari q̄desse uidetur sicut credi
mus sed de pcto contrito materia non
negetur. Ita tñ ut nulli cl'ico sepul
ture illius interesse nec eius clemosina
ꝓsumat accipe ex si quis clicus uel
p'sbiter q̄ tñ hor ꝓuta nec mortis
ꝓnias dare aut sepulture interesse nec
corp̄ clemosinas accipe teptauerint
seu hmodi rapine ꝓtextus fecerit
bilitet paratus et ecclastico b'o ficio
careant h' ille Est aut aduertendum
sm hosti. et in sum. con. li. i. ti. xvi
q. vi. q ꝓdicta intelliḡ q̄ raptor
seu ecclie violator fit monitus de re
stituendo et post admonitionē duū in
timatis ꝓtemnat al' dicta pena
obtinet ut ni. c. fi. ex. de sepul. et de
rap. et in litt. Q9 ē conf. manifes
tos usurarios qui nec absolui nec ad co
fessionē admitti debent nisi ꝓius satis
fecerint uel de satisfaciendo ydoneā
cautionē ꝓstiterint ex. de usu. c. q̄
h' li. vi. ubi int alia dr. Nullus mani
festo q̄ usurariorū testamentis mittat a
eos ad confessionē admittat seu ipos
absoluat nisi de usuris satisfecerint ul
de satisfaciendo ꝓ sua virtute fa
cultatis ꝓstiterint ut ꝓmittitur
ydoneam cautionē Testā quoq; mani
festoꝝ usurariorū alit fact non valeat
si sint restituta ipis usure. Q9 videtur
contra sacrilegium s. qui aliquid absti
lit de loco sacro seu qui sanctuarium ꝓ
fanat ecclasticus qui non debet absol
uendus si admonitus ꝓ hoc non satis
fecerit xvii. q. iii. si quis sanctus ubi
dicitur. Si quis domū dei violauerit
at aliqua sine licētia illius cui dimos
citur. ee. commissa uī abstulerit uel ec

clesiastico ꝓfane ꝓmissa fecerit dampna
q̄uentu admonitus ītime satisfaciat
seuat se gravi ee ꝓfatum Si uero p9
243 et 243 cōuentione rogatus epc satis
facere detractauerit sacrilegii pculo ab
arbitrio alterius teneatur. Sm ut hm
aplm nemi fideli ministrare. b
Q9 confessor teneatur ad memoriam
reducere confitenti pcta que audiuit se
cum cōmisisse. R. hm vs. si scrupul
hr probabile aptoz det ei ad memo
riam reduere q̄ tunc ꝓat ne confitentis
sup hor crastinam hr ignorantiam uel q
non adhibeat debitam diligentiam a s.
ad retolend' sua pcta ut in sum. con.
li. iii. ti. xxxiii. q. lxxxv. ubi hj notatur
b q̄ non excusat
Si sacerdos hēat aliquos ꝓrochianos
surdos cecos mutos uel furiosos uel de
mentatos uel filios quos sit ee in pcto
mortali quid faciet. R. hm Ray. dr fac
posse sum ut inducat eos ad penitentia
hm q̄ ē possibile ex si non pot ꝓfice
ret et faceret orari ut deus illustret
corda eoꝝ de con. di. iii. solet q. vi. de
in su. con. co. ti. q. lxxxviii ubi etiam dr
q licet sacerdos faciat nec ꝓsit sum
tñ ē cautus in quo non excusatur. Viz si
negligat sua ꝓtestit. hmodi casus h' ?
Est aut sciendū q furiosis seu amentibus
et mortali existentibus sibi ꝓt dari Eucha
ristia ministretur ad mentem qui ipi et dor
mientes eandem voluntatem et dicitur ꝓsumere
re in eadem voluntate et statu quo erant
immediate ante dormitionē uel amentiā quo
usq; dormientes existunt seu amentes ex
de baptismo c. maiores ad finē. Si non
restat ꝓ eis nisi oraē b
Circa hm alb. dent ee in confessore scitz
scia discernendi inter ꝓta inquisita de
ee tanta et discreta ꝓuie seu satisfac
tionis iunctim dan in su. con. li. ni. ti.
v. q. ii. Ubi etiam dicitur hm eū dan alb.
q sacerdos non teneatur scire discernere
nisi in cōi que s. sunt capitalia et q̄ mortu
lia crimina et que venialia ex genere Et sicut
hor sufficiens reputatur ꝓ tpore ignoran
tie ad confessiones audiendas Sed
bene puto q hor negligens peccat nō cū
audiendo Et cū instituens peccat adhuc
plus q ipe Et ꝓmittens instituti insuf
ic mortaliter peccat si sua culpa sit tales
ꝓ hibē pot addi q ꝓcidissimi ē crīa audi
re confessiones non hñti ꝓpe notitiā casuū
notorie ꝓsumi ꝓpe et expz ut in the
Rhosi de pud Et ideo sup hmo ignoran
tia confessionis regulariter dicitur Iudex
discabilis ut. s. confessor i. 5. i. ad fi. silet
et nescienti apertum crimen xpi
ane viz articulos fidei Et sacrū ecclie

ꝓcepta decalogi et apa ꝯritatis et mo
dum debite confitendi et penitendi ñā
et dr̄ xv. dicit. Si uero uero ductū
ꝓstet ambo in foueam cadunt. Ad hoc
etiam faciunt obligant̄ qui obtulit se
officio talis ei tenet̄ de oī exacti dil
gentia ar. ff. depōti l. i. ſ. sepe vbi dr̄
q̄ qui obtulit se depōto tenet̄ de le
uissima culpa cui ꝓdest ad utilitatē
alt̄ nō ē cui aūt non profuit se ꝑ nō
stit exactē ex ꝯritate satis vid̄ q̄ nō
teneat̄ nisi in quantum sit uel potest
rōde scire quia impossibilium nulla ē ob
ligatio ff. de regu. iur. l. impossibilium
Et quia hic agitur ad uerā utilitatē
alt̄ sicut et depositum Et ſ si ibi non
inueniat tuta et sēa magr̄ ydoneus
qui uelit et possit hoc officiū exercere
quo cāu etiam iuxta ydoneus et ni ꝓ
dict̄ non nisi ruchus si facit ex ꝯritā
te pot̄ se misere Nam q̄ non ē licitū
ueritas licitum facit cū de regu. iur
qd̄ non ē vii et in uerite erīa laico pot̄
fieri confessio de ꝓ. di. vi. qui vult et
hic confessor hoc cāu non teneat̄ ni
in quantum scit et pot̄ uel scire pot̄
pauca cui sunt scire uel scire debeo
ut ni c. fi. cū de iudic. Si aūt hyḡi
inpitus etiam in cāu ueritatis audiēdo
de prebendat penitentem ḡtibus tuolu
tum ꝓnde facit si ei consulit q̄ de illis
ꝛeatis confitentē ꝓtā uel ab eo con
silium postulet cui cuius copia hꝛē pot̄
erit ne forte ipe sup his in aliquo ex
orbuerit hic si magr̄ ꝓtus ꝛepitur sa
ēntia et consta et aliquis ꝓ reo ꝛeto cog
noscat se nō competenter ꝓtē multa
teneat se ꝛmittē debet etiam ꝛeq̄ sit
al' fuat cui dictam scripturā sacerdos re
cum cāt hic ḡ. ultra de pe. et re omīb
et de ꝓe. di. vi. qui vult Si uero du
bitat de sua competentia pena ꝑ sēaz
seu expientiam uel etiam dubitat si alī
us ꝓtior ꝛepetatur qui hoc possit et ve
lit excusatur obia plato xxiii q. i. quid
culpatur uel pot̄ credē penitens si di
cat se non posse hꝛē ꝓnorē cui non
sit uelsilie cum medicus ad penitēti
am accedē hic ni confessor ꝛequirat
consēa multomagr̄ q̄ sēa vii ni d. c.
qui vult de pe. di. vi. dicit Aug⁹ sa
cerdos itaq; cui oīa pctor offerunt
aliqua statuenda omīb languor̄ i nullo
cor sit indicandus qui i alio iudica
re ꝓmptus ē cāt Et ſo cxue in
mortali audiendo confessiones mōz
liter ꝓcedat Nam sūt tho. et alb. et
mgr. com. li. iii. di. xxii q. xxv. cxue
in ꝓcto mōzli q̄cūq; in aliquo actu
exhibet se ut inimicū ecclie mortaliter

pecc̄at Et taciēs mortaliter pecc̄at q⁹
cuens huiusmoi actū facit Et io cēaz
si non possit confessor hꝛē sēa ꝛ q sēa
ydoneus dēus ḡtiā q̄rat aut
or ē misericordia cui timore quā appetens
sapia cap⁹ xiv. Et quia quis sibi nec̄
ē cui alt̄ bonus ezit xiii hic mgr̄
sēe supplē pot̄ ꝓfectio ꝯritate ext
de ꝛemiss c. insi ſ ꝓ defectu sicut ꝑz
in beato nicolao et alīs multis Sz hui⁹
defectū imo. nō supplet sēa sz hoc ratiō
q̄to ē maior tanta ē ꝓtulosior sicut ꝛ
bonus thadeus i manu furiosi ut et ꝑz
iii dēsione qui sic nutrimentis ē a sēa
vii ꝑ. ad ꝯritū. viii. sēa inflat ꝯritas
edificat sup quo tho. magr̄ sūaz hui⁹
Augr̄ dicit addite sēe ꝯritate et ut
lis ezit Sēa cum ꝯritate utilius est
ꝑ se inflat in superbia ut demones qui
ꝓcto nosce a sēa sic sunt notati in qui
bus sēa ē sine ꝯritate Item q̄ ut ꝓxi
me patuit deficiente sēa ꝑt in ratiō
ueritatis sine ꝓcto confessionis audire
sz nō deficiēs consēa cui ꝓcto inducit
aliqui qui ei occasione ꝓcurandi ꝓbet
q̄ pot̄ sibi alt̄ ꝓmidere Sz an possit
fieri confessio exūti in mortali inducit
q̄ non q̄ talis sacerdos ut b. ꝑz per
rat et cius peccato alicuius q̄ ei
actu peccati consentit ad 20. i. Iniqū
facit q̄ nemo sine vitare det̄ platum
licet peccatorē nisi ſ̄ ꝯdēpnatum
viii. q. iii. nōte de hoc sic dr̄ in sū.
con. li. iii. ti. xvii. q. xxiiii. tho. alt̄ lic
subditus teneat̄ recipe sacramenta a
malo esse ecclie cēa exūti in mortali q⁹
usaz ab ecclia tollerat̄ quia ad hoc ei
obligat̄ cui excepto ueritatis ruīa
nam foret finis huiusdi inducē ad exe
cutionē alicuius spectant̄ ad suū ordi
nē durare q̄ cēa q̄ dictus minister sit
mortale quā ḡtiā pot̄ deponē quia
ꝛ iustum pot̄ ex dictis ꝛ ista ei medi
ci hoc ibi Et quesito pot̄ clarū
solui ꝑ id qd̄ in sili dicit tho 2ª 2ᵉ
q. lxxviii. arti. iii. videlicet q̄ nō licet
aliquē inducē ad mutuandū sub usu
ra cui accipiēte cōnabili ꝯritate
licet recipe sub usura a ꝑmutato ad
mutuandum ista ex ꝓdictis pot̄ colli
q̄ dū quis constituz a suo plato pot̄ re
cipe ab eo ecclastica sanā licet sit i
mortali si ab ecclia tollerat̄ Si non
constituz a plato et alī possit hꝛē sa
cerdotem non det̄ ei quem putat ee
ꝛ mortali confiteri uel ab eo aliquod
sacramentum recipe nec ipse inducē
ad exercendum aliquē actū sui ordinis
Si uero alī sacerdotem hꝛē non
possit pot̄ ꝛcipere cōnabili ca q̄ constitei

sacerdotē ad hoc plato

sacerdoti ad hoc parato cetera in mortali existenti et ab eo ad recipiendam sacram sacramentum nulla tenetur debet ipsum ad hoc vir dispositum reddere b

Cum interrogationes sunt faciende in confessione de decem Rayn. quomodo discrete fiant de quibus habes plene de pe. di. vi. c. i. et di. vi. c. qui vult in prin. et ultra medium et ex de premissis sacerdos aut Et debet interrogationes esse principaliter de septem viciis capitalibus s. superbia avaricia luxuria ira gula invidia et accidia A predictis plenius dicitur in sum. tho. ii. ii. ti. xv viii q. lxxvii. Et non solum interrogationes faciende sunt de hiis viciis sed etiam de articulis fidei et de sacramentis ecclie et de preceptis decalogi et de operibus caritatis et de pena constituendi Et de multis aliis de quibus latius dicitur in interrogatorio b Et debet circumstantias eorum que sunt que quid ubi per quos quotiens cur quo et qui A de istis circumstantiis clarius dicit in pharia q. lxxviii. Et latius dictum est b confessio ii. §. v. in additione b

Debet sacerdos inquirere a confitente specificationem peccati in qua peccavit Rayn. sicut confitens non debet specificare nisi ut dict supra questione i. §. iiii. ita nec sacerdos debet interrogare nisi ut ibi dictum A de in sum. con. ca. ti. q. lxxxvii. b Quia confessor alios non tenetur facere confitentem quasi de decimis habet §. decime i. §. viii A Sed quid si confessus erroneat aliquid de quo dubitat quid debeat agere Rayn. q. hoc dubitatio aut procedit ex varietate opinionum doctorum aut ex sua ignorantia In primo casu dicit glo. Rayn. in ti. de matrimonio §. si quidem petrant uxores super verbo abstinendum q. hoc enim non est precipitanda sua nec denegada absolutio Sed via tutior est consulenda in terioribus ministrandus ex primo Quod intelligendum cum penitens ex aliqua probabili causa adhibet alterum doctorum nobilium opinionem eam tenere Nam hoc casu propter varietatem prudentium doctorum confessor consulendo sibi unam tuteriorem Et quod sibi verius videtur hinc dicit si acquiescere nolit illud supra suam gloriam relinquat Cum vero aliquis non habet in se aliquas bonas causas quare unam debeat opinionem unius quia altius adhereat ipsius remanet dubio propter quod si dubium sit super aliquo utrum sit peccatum vel non et utrum quis ab illo abstineat et de illo debite penitentiam agere do potest tutiorem ne al' discretum se disponat ut supra confessio i. §. viii. Si non dubium non sit premissum supra petro Sed utrum quibus teneatur ad aliquid faciendum vel dandum seu pecunia subtrahenda det benigne mori sunt eligi' Viz ut in hoc dubio quis ad nil' obligetur Nam in dubio regula tenet pro eo sunt danda e nisi in casu iuramenti. debitis seu libertatis vel testi qui pro istis data fuit sunt ut in c. fi. ex de regu. iuris et in c. cum sunt et c. odia de re. iuris lic. vi. et ff. de legibus l. benignitas Nisi forte esset aliquid faciendum quod posset facilius expedire ut si dubitetur Viz quis sit excommunicatus et posset comode fieri se absolvi ad cautelam tunc enim est consulendum pro tutiori q. hoc faciat Et si potest intelligi quod dicit glo. Rayn. et potest tenere in sum. con. li. iii. ti. xxxvii q. lxix Viz q. si index ecclasticus dicit scribe excommunicatum vel huiusmodi verba Et si de excommunicatione vel talia illa agatur in foro iudiciali non reputabitur excommunicatus nisi aliter constiterit de intentione excommunicantis ut quia semper solitus est sic dicere qui excommunicat vel alio modo In foro autem primo eligenda est in dubio tutior via ut si talis reputetur excommunicatus et petat absolutionem Et ideo consulit hostiensis et silibus qui dubitatur de excommunicatione vel quod dictum est fallit qui vehemens seu probabilis questio est magnum quia in spiritualibus in obscuris quod est verisimile vel quod plerique fieri consuevit ut in c. Inspiximus de regu. iuris li. vi et si constet aliquem fuisse excommunicatum et de hoc tenuit utrum fuit absolutus tunc cum habebitur pro excommunicato donec de absolutione certum constet ut in sum. con. li. iii. ti. xxxviii q. xlviii Item si sit publica fama de delicto vel excessu ut ex. de sen. excom. cum desideres §. ex ubi dicit quod si est publica fama aliquem interfecisse dicitur quod nec episcopus nec alius sibi committere debet nisi ad arbitrium episcopi de hoc se purgaturi vel ad cautelam absolutus fuit Si autem predicta dubitatio ex ignorantia confessoris tunc quevat consilium consilium pluribus ut ex. de pe. et re. omnis Et si non potest hoc remittat confitentem ad confessorem suum et consilium prudentiorem sicut in predictis ignotis debet ad plenum cognoscere remittere ar. de pe. di. vi. quia vult Et si nec hoc potest fieri exigat a confitente quod sit paratus facere omne ad quod obligatur et quam diligenter illud inquirat a pluribus mixta posse et consulat confitenti quod tutius est Et in dubio absolutionem sibi non retineat ut dictum est Quia ignorantia sua se extendit de pe. di. viii. si quis positivis ubi datur absolutio potenti Testimonium licet de cuius salute penitet dubitetur ut ibi et ca. ti. c. multis Sed utrum absolvi possit fieri plenum Rayn. glo.

Ray. et ni sum. con. li. iii. ti. xxxiii. q. ix. xvii. q. non sz ꝑus confitens a ꝑio sacerdote ꝑot absolui facit de ꝑe. di. i. quam ꝑmittet. Ex quo patet q. eode. viro non ꝑot fieri ꝑ mitium. Itē non ꝑot vnus audire et alius solue absolue ut. d. confessor. i. ꝙ. iii. Absolutio vero ab excoicatione fieri ꝑot etiam in absentia q. ignoranc et multis ab ea ꝑot absolui ut. i. sū. con. li. iii. ti. xxxiii. q. cxiii et. d. absolutio. i. ꝙ. xiiii. Ꝛo an sacerdos deat ꝑmo absolue qua ꝑmittenda. Supponē. Rx ut nō. inducenda. li. i. ti. xv. ꝙ. cxxxiii. q. non qua cū in ꝑdicte impositione appeat. Ꝛo pars ꝑncipalis materie. i. satisfactio qm̄ ē ex parte ꝑnitentis si qua saltem in affectu non ē ꝑfectum. Hugucio sacramentum nō ꝑot debm fore nisi appam per ministrū dicere ipa mā. debita ꝑmo sit integre ꝑfessa que in terminis consistit si contritione erga deū confessione et operis satisfactiōe. Ex. eō q. quida ideo hmt ordinē debet confessor recipere nisi ꝑdicte sacramento ꝑmo det audire confessionē. Ꝛo. supponē ꝑdicta. Ꝛo absolue sacramentaliter ut in. c. audimus. ꝙ. statuim⁹ de sepul. ubi hor. nōt. quill. et Ja. an. hꝫ videtur ergo q. nisi imposita o ꝑdicte ꝑcedat absolutionem ipa absolutio sit nulla. Sz forte posset excusari si statim post absolōnem aliquam diuertatur ad exercenda actus supponatur. pe. tentia. Nam qd fit in cōtinenti. iudet. in. c. de pa. l. petes. tuetur tamē. q. ꝑcedat ut ex ꝑdictis patet. b

Confirmato electo. Quo confirmada sit electio. Rx. Inuehost. a. ꝓximo. Supponē. vii. epūs. epūs confirmat sibi subiectos ex. de cler. in monasterio nisi aliquis exemptus ex. de consue. in vi⁹. Item archiepūs confirmat epm ex. de cler. cum dilectus. Ixm. di. illud. c. Archiepūs nō confirmat ꝑmas nisi ꝑ patriarcha nisi ipe archiepūs exemptus sit ex. de cler. bon. et. c. ni. patriarcha. nisi exceptos papa ex. de cler. scripti nisi etiā legatus de late ex. de cler. si abbatem li. vi. a Ubi dicitur q. legatus de late ꝑot confirmare electiones archiepoꝝ et exemptoꝝ et abbi exempto. i. epm electo dare licentiam consentiendi et ab alio eide talis licentia dari non potest nisi a papa. b Item etiam papa confirmat suffragatorem ex. de cler. vel. Sz. a Idem in si. con. li. iii. ti. xxvi. q. xxi. b

Qualiter fieri debet confirmatio Rx. Inuehost. debet ꝑmo fieri examinatio ꝑsonarum tam cleri et ciuium quā electi et am si ni⁹ oppanatur. a facit ex. de cler. cum nob olim. b Consulunt etiā superioribus ut ipm electū ad ꝑtem trahat et de hijs que impedire ipm ꝑnt diligenter exquirat. Et si impedimentum in ueniret secreto ad remouendum inducat ex. de cler. duden. q. ni. fi. et ex. de symonia ꝑ totas ni. fi. a Non tñ ipm publicet vel infamet sm̄ eundē hostia. ut in. c. sum. confes. co. ti. q. xxii. b Al' nō sm̄ allata et probata ꝓcedat. a Sz si in occulto sit impedimentum et ille mittat ꝓ confirmatione in manifesto cauteat ꝙtum ꝑot ne faciat ꝯ ꝙcias ut dic⁹ in. d. q. xxii. b Nō etiam hoc q. si inter cetera que obijciuntur electo seu postulato seu alij ꝑmonendo ad dictum tale seu appanatur de crudeli defectu scie vel ꝑsone ꝑmo det de hoc examinatio fieri. Et si hoc innotuerit. fili opponentes excludentur ab oibus aliis que apposuerat. Et etiam pluraliter si improbatione eius defecissent ex. de cler. si forte li. vi

Si confirmatio fiat nō notato defectu vel alio qui se nollet opponē. et nō discusso negotio irrita ē. Et det fieri talis narratio notatum qui ē tac electus vel appeat appellatoꝝ al' ꝙcūq; litem in certia in qua electio facta est ut si velint se opponē appeant in competenti termino ꝑemptorie assignato. Et hꝫ hmt locum sive electio sit in contumacia sm̄ in discordia ex. de cler. qui li. vi

Quem qui opponit electo aliqd' crimen teneatur se inscribē vide. j. inscriptio ꝙ. in. Vide de his que ꝑnt impedire confirmationē ꝯ. de electione. i. multe. Et ꝙ. ordinandus. b

Confirmato sacramento Sacramentis confessionis vtq; sit veritatis salutis Rx sm̄ pe. duplex ē veritas salutis q. dam ꝑtinet ad ee et quedam ꝑtinet ad bene esse. Et q. de ꝓ. nō confirmato est veritas nō ꝑmo. Nam et sine ea ꝑot homo salvari. Est aut vera ꝑ spēram ꝑfectam ad quā admittatur homo ꝑ confirmationē licet simpliciter nō sit facta. Veritate ꝙ methilo⁹ contemptus eius damnabiliter ē. Con. tho. et al. in. m⁹ di. vii. Nō de sum. con. li. iii. ti. xxviii. q. xlv. b

Que sunt de substantia confirmationis Rx ꝙ pe. v. duo quide ex ꝑte ipius sacramenti. materia et forma. Materia duo ex parte ministri. s. dignitas ꝑsone talis et intentio. Unum ex ꝑte susceptoris ꝙ. q. requiratur in fronte. Nam quia confirmatione gratia augmentata spūalis eius debet fit in fronte. Con. tho.

et al ii. b. a Idem in fine con. co. ti. q. xlvi ubi etiam dicit q crisma ē oleū cum balsamo ab epo sanctificatū b

¶ Quis ē minister confirmationis & salus Epūs de cruce. di. v. Manus et c. no iussime et c. ut Jeunii a Id'i d. q. xlvi

¶ Sz numquid papa quattē possit alii b & sm tho. et pe. licet de hoc sint opiones phabiliores dicit q possit quattē sacerdoti sine infirmoꝝ xcvi. di. presumit a Idem in fine con. co. ti. q. xlvi Con. etiam alb. b

¶ Que sit forma confirmationis & sm tho. al. et pe. forma hec ē Consigno te signo crucis et confirmo te crismate salutis in nomē p. et f. et ss. amē a Idem in fine con. co. ti q. xlviii ubi etiam dicitur sm alb. q ora illa que supra dicta sunt de mutatione forme bapmi Eode mō intellecta sunt de forma confirmationis b

¶ Utrū in sacramento confirmationis conferat gratia & sm tho. et pe. gratia non confertur talium coiter sicut in quolibet sacramento conferitur gratia emundans a pcō a Vel a reliquis pcīs ut in fine con. co. ti q. xlix b Sz etiam spalis gratia p quā quis dispu tatur ad officiū sanctitatis et vdeneus ef ficitur ad xpm confitendū vñ de gratia fa cit mentio gratia a Idem d. d. q. xlix. b

¶ Quibus debet fieri confirmatione effectus & sm tho. et pe. oibus xpianis Nam et puīs conuenit confectus q mmō habent fictionis Et mulieribus q̄bus con cumbit spiritalis Sic mutis qua licet no uerbo signo tñ potest conferri Sic morientibus quibus licet subtrahatur pugna tñ p̄sumit ad primū militantis et io quicunq; adimplet xpiane militantie signū a Idem in fine con. co. ti. q. l. b

¶ Utrū confirmatio possit iterari & sm Aug'm et oes theologos non potest eo q imprimat effectū in delibi de con. di. v. dictū et c. de homie a Idem in fine con. co. ti q. li. Ubi etiam idem dicit de sacro bap'mo et oibus et q alia quatuor sacra fieri non debent b

¶ Utrū confirmans conferre debeat Jeunus et a Jeunus & sm alb. sic propter reue rentiam sacri de con. di. v. ut epi 2 c. ut Jeunii tñ in necessitate melius est cōfir mari post prandium q̄ si epo displicet dicte et hugo. quia non possit confirmari a Idem in fine con. co. ti q. lii. b

¶ Utrū alig debeat teneri aliquē ad confirman dū & sm tho. in tertia pte q. lxxii ppter hoc aliquis ad confirmationē accedit quia se habē robur standi non p̄sumit Sed q̄ debet teneri ab alio Nec differt utrū uel mulier teneat Sz non confirmatus quantū est de se sacri non debet teneri sed si grauem fiat peccat sz non ppter hoc ē iterandū sacrū de con. di. iiii. c. in bap'mo

a Con. alb. ut in fine con. co. ti. q. liii. b Et unde j impedimentum vi q. penult

¶ Utrū uxor possit in confessione tenere mari tum uel econtra & nō q̄ ḡhitum affinitatis spiritalis et ē impedimentum matrimonii et consanguinei actus Sic non det quis teneri proprium filium uel filiam aut sororē q̄ sufficit nec tales propinqui carnales a Idem in fine con. dicto q. liii. b Et quo aut confirmatus ipse det matrimonii unde j impedimentum vi de crismate. s. q ē mā confirmationis heretici b. baptismū ii. q. iii et j. oleum sancti

Consanguinitas vide de hoc j impedimentum q̄s per totum

Consci vtru consci erronea ob ligret ad faciendū aliquid uel de mittendum & sm pe. Credens se teneri ad aliquid et no faciens in certum graue peccatum Et faciens id q putat p̄ ceptum peccat Vii sup illud glo. Ro. xiii. Oē q̄ non ē ex fide p̄ccm est dicit sic oē q fit coīi q sciam edificat ad gehennam Sic fuit Sz si erulus timens nesci fuit tamen tenebrosum erit ajanete ergo q̄ scia erronea hanno plexum ē non tñ simplicit q̄ pot et debet deponē consciam talem uel p̄ se uel p̄ alīg consilium Con. tho. 2a 2æ q. xix ar v. et vi. a Idem in fine con. li iii. ti xxxii. q. ii b

Consecratio i. s. epoꝝ et supra de forma confirmationis epoꝝ diffuse et copiose tractatur Et habet epi in ordinariis suis et de ipā xxiii di. qui epīs et di. lxxv. ordinationes et ex de sacra unctione cū venisset Et debet fieri in die dominica tñ d. c. ordinatione Nec ē uerū confirmare Jeunum a sabbato i. q̄m in precedenti sabbato mense Jeunare nō commedat quousq; in dominica fuit ordinatus Nam in ipā dominica ante prandium uel lectum Jeunus ee a Nec fuerunt dicta hay in fine con. li iii ti xxii q. xxxvii et q. xxxi Et in hac cra addit q̄ debet fieri hora tertia

¶ Consecratio epoꝝ et sup̄ ille tres menses post confirmationē differri non debet ex cā lxxv. di. s. i. a Ju hoc s. non dicit post confirmationē sz post electionē Et ita tenet hay. ut patet in fine con. d. q. xxxi

¶ Sz patius videt q̄ ordinatio fiat a tpe confirmationis Nam finis q̄ferri non potest illud tempus nō debet computari sicut nec tempus suspensionis in collatione beneficioꝝ ut in c. quia diuersitatē cū de consec. p̄ben. vii ut patet in dicta q̄one xxxi. glo. hay. dicit q̄ a tpe confirmationis fit ista computatio sicut notauit hugo. c. di. q̄m Et nisi fecerit j dictū tempus se q̄ renere rationē p̄latus exspectabit adhuc p̄ duos menses infra quos si nō promouerit merito poterit metropolita inde nec ibi reualidi

postea consecrabitur Et hoc nisi fuit impedimento legitimo impeditus de. c. qui et de. lx xv. qui post aut intelligit dum Ray. qui electus fuisset negligens ad petendam confirmationem Nam et temporis suspensione i collatione beneficii capitulum negligentem tenet absolutionem ut glo. not in dicto c. quia diuersitate et. s. beneficium i. in fi. b

Q Quo consecrentur singuli prelati R papa consecrat ab epo hosti qui in hoc vicem metropolitani obtinet Vel etiam a quo vult de. xxviii. In nomine dñi A Ubi ut sic dicit sed ita q sedes aplica cunctis in orbe terrarum preferatur ecclie sancte ideo sicut se metropolitanum hic non potest Cardinales epi metropolitani presbiteri viri singuli q vi electum antistitem ad aplicum culmen apicem prehant Et ita a dictis epis cardinalibus det papa consecrari Ray. et i simili. ca. ti. q. xvix. Nisi forte ex consuetudine vel ex ipius electi dispar aliud prederet cum papa statim post electionem habeat ordinem plenitudinem gratie d. c. In nomine dñi Et ita potest intelligi qd dicit de epo hostiensi et fuit dictum glosse. ut in dicta q. xvix b

Primates uero et metropolitani consecrari debent a tribus epis eorum suffraganeis uel aliis duobus a latere suffraganeis presentibus absentibus tribus nisi esset ueritate impedimenti et hoc consentiat p litteras lxiii. di. qd extra vi di. Archiepus et c. porro et di. li. quia diuersi in fi. et ex de tpe or. si archiepus Et licet ista sit de uetere iure hodie tñ de consuetudine quasi nullus archiepus primas uel primas consecratur nisi a papa uel ab eo de manu cuius ar. xxviii q. i. prudenda A hoc fuit dictum Ray. ut p in sua com. ca. ti. q. xxvii. Et glo. cuius dicit q ibi credit q hoc moderna consuetudo sit generalis b Et si ab aliquo forsitan consecrarentur primates prodesset et antiquas possent se archiepos uel primates habere et plures alia facere oportet q pallium a papa habeant si forte hoc posset a primate de qua ma vide j. pallium et j. primate q ma. s. ii. A In hoc latet p q istud pallium non potest conferri nisi a papa uel ab alio de quatuor principalibus primatibus uz constantinopolitano Alexandrino Antiocheno et Hierosolimitano b Epi uero si sunt exempti sibi debent a papa uel ab alio de cuius mandato consecrari A Con alii b Si non sunt exempti debent consecrari ab aliis suis suffraganeis et auctoritate metropolitani uel si non adest potest quilibet saltem a tribus epis tussim archiepi uel ab archiepo cum duobus epis consentientibus alias presentibus consentientibus di lxiii. per totum A hoc fuit dictum Ray. ut in sua com. ca. ti. q. xxvii. b Et nota hic q tria sunt epi et de istis consecrationibus vii et si a paucioribus consecretur nichil agit ut not hosti in fine c. porro A hoc tenz glo. in c. epi ex de tempo or. Et etiam glo Ray. ut in d. q. xxvii que erat dicit notasse hosti in d. c. porro q si non esset nisi unus epus uel duo non posset glo contra epum donec aliud constitutum a papa uel martino papa specialiter erat passi nuper hoc formam licet ab aplica institutum consuetudo tñ q unus epus solus uel duo consecret epum uel si nullus est epus q presbiter consecraret cum Si aut nec epus nec presbiter est Et tunc dominus implorandum iudicium de quid fieri debat b Et unus dictorum trium et principaliter generaliter qui oz q totam consecrationem perficiat alii nichil agentes. A Si unus patrum una facit et alius patrum alia uel si unus epus manum imponat et simplex presbiter uel etiam alter epus benedictionem manum imponat d. q. xxvii b Si tres sunt qui quadragesimales tres debent provinciales dicit qd duo consecrant hoc hosti et com. et glo. A Primo hoc vi. potuit fuisse dictum hosti hugo aut et glo Ray. dicunt cum tres epi consecrent epum potest credi q quilibet illorum consecret sed non solus i. cum duobus sacrent Et q sunt ibi tres archiepi nec sed una sola passio in consecrato sunt in tribus lapidibus frequentibus lapide tres sunt actiones in frequentibus sed una passio in lapide ut in d. q. xxvii Commendatur modestia dicit hosti qd saltem in electo manum in capite consecrandi cum sacro crismate non potest fieri nisi p viii aliis assistentibus ut ex de sacra unc. c. una i prin b possunt aut sibi ab eodem plures epi consecrari ex de com. ecc. uel alia c. cui sibi A Ubi dicitur Nauis q plura in una ecclesia altaria et plures epos simul poterit consecrare b

Q Ubi singuli plures sunt consecrandi R ppe in sua ecclia si fieri pot al' in quarta ecclia ex uberi di. xxiii In nomine dñi primates uero primos et metropolitanus debent consecrari in aliis ecclis si utilitas aliud inducat A Vel consuetudo approbata etiam in consecratione ppe Hoc glo Ray ut in sua com. ca. ti. q. xxvii b xxviii q. i. prudenda ex de tempo or. si archiepus Epus aut det consecrari si decreuit metropolitanus di. li. c. ult in fi. a iii si aliud observandum sit de consuetudine approbata Hoc glo Ray. ut in d. q. xxvii Ubi etiam dicitur hoc Ray q si epus fuit consecratus in alia ecclia quam metropolitana et sine metropolitani quia debet se presentare metropolitano suo j. tres menses a tempore consecrationis di lxiii cum longe //

Consecratā ij ecclie vel reconciliato cuius ecclia a solo epo
pōt consecrari de con. di. i. Ne
uno vicar cuius pōt hoc alteri
delegare nisi epo sicut vicar
reconciliatione exī. c. a quo Et pōt re
consecrari tam diebus diuinis ij pōtis
exī. eo. tua Ner dēt consecrari sine miss
sa de con. di. i. c. ij. et c de fabrica i fi.
Adem ni sum. con. li. iii. ti. xxiiii q. xlv
iii hm hosti. subdendo Et dicit bal. q
missa dēt de sācta consecrōne hmōi ue
ro dicit contra Nam hm quē si epus
consecret et presbit dicat missam et
ecclia consecrata erit hoc ibi puto q̄ at
tendenda sit consuetudo que ē optima
legū interpres ff. de legibus si de in
terpretatione b Et si epus non petunt de
tē ecclie reputentem qui primo lapide
posuit dēt ni consecratione suppleze q̄
ad hoc teneturz fabricator et cuius ipse
et exī eo. tu sicut i. q. ij. placuit Si ecclia
in alieno solo sit constructa vel consecra
ta inde j ecclia i. q. i.
Presumitur ecclia consecrata q̄n appareat
de hoc aliqua scriptura vel instrumento
dotationis vel in lia ecclie vel tabula
vel in tabula marmorea et hmōi
vel ecclia si appeat vsus ecclie de visu
vel auditu de con. di. i. sollepnitatibz
dedicationis a Ubi non dicitur ad ij q
sollepnitates dedicationis fiant p singulos
annos Et q si certa scriptura vel testes
non appareant de consecratione ecclie ea
seruetur et id eo. di. c. ecclie Et tamē
p dicta dixit Ray. allegatur ecclia ad hoc
xxviii. q. ij. sane profectus i. in sacris
dictionibz scripserunt Et sm glo. cuius
dictione sunt colligunt ecclie ut in su. ea
co. ti. q. cl. Sz glo. in d. c. sane dicit
q dictione sunt tabule a dicto dictis dicit
ecclia q i ē ara ij q si in lapide vel tabu
la inclusa scriptura fidei ē et ad hmōi
dab Et intellige tales pbationes sempli
ces sufficere ubi non est de hoc contro
uersia p quā tollēturz illa pbatio ut q fiat
Inde alia pnūciatio exī eo ppositum et
exī. de adul. significasti a Ista c. pax
videntur facere ad hoc dicit tū in se inde
uerū q̄ cū de altrō agitur p iudicē 2 alte
rz requiritur plena probatio ut in c.
cum sint exī. de testi. inō li. vi. Et q
dicitur in hoc c. fuerit Ray. et sim.
in d. q. cl. b
Tres casus sunt in quibus ecclia consecra
da dēt reconsecrari primus si ecclia ghulla
fuit Ita q pietes sunt combusti vel diruti
ti seu notabiliter deturpati in tota vel
maiori parte de con. di. i. ecclie secus si
solū tertium exustum fuit ex eo. ligno

29 si quaeritur quo tota ecclia vel maior
pe destructa vel diruta ē Si vero pa
rietes successive fuerint reparati eadem
ecclia intelligitur Et ideo q tūc reconsi
lietur cū aqua exorcizata et cū sollep
nitate a Alij dicūt cū hm hosti. et in su.
con. dicta q. cl. non ē mus expressū
de reconsiliatione tuenda tamē et deuo
cione ē q fiat b Secus si tota fuit pe
destructa ecclia si ex eisdē lapidibz reo
dificata fuit consecranda cū c. de ea.
di. i. de fabrica Quo casu ē q̄n dubita
tur an fuit consecrata vel appareat aliqua
pbatio de hijs que dicta sunt sufficit q̄ px
imo a Idem in su. con. d. q. b li. iii. ti. x
xiiii Et nō q̄ glo. alle. ppositi. exī de con.
ecclē b
Sunt et alij casus in quibus ecclia non
dēt reconsecrari si reconsiliari possunt ē
ut homicidiū vel ecclia cruore sanguis
effusione ibi quoquam exī. de con. ecclesie
Apostol. seruo de loci ut si cū sanguis
de nazibus emittatur Et si quis vulne
aliquantulū extrahēt et sanguis ēmit
tat Quo pter adulteriū vel semis effusio
nē exī. de adul. significasti Quo si cyroi
tatus in ecclia fuerit sepultus de sponsa
di. i. ecclias exī eo. consuluisti a Idē ecclia
ē si in ea fuit sepultus paganus vel hete
ticus tūc cū non solum corpa extumulanda
sunt et abiicienda sed et pietes radendi et
cuius tectum dicto c. ecclias et c se Et sili
cet fieri qui ibi fuit sepultus extrahatur
hm hosti et in d. q. cl. b Quo si ecclia ab e
piscopo pulsu excommunicato consecrata fuit a
vel etiam indicta ut in d. q. cl. Ubi ecclia
idem dicitur de cimiterio vel alio quoniz
facto a tali excommunicato consecrato vel indic
to b Nam hm hosti si corpus mortui ex
tractū pollunt ecclias multoties cum ibi
pa consecratio pficiatur q ab ea manu
excommunicatus ecclie tū est in sacramentis q
interuisse opantur hm eund hosti ut
i d. q. cl. ad fi. ii ecclam hoc ita notantur
pter id quod dicit ē de loci effusione sangu
inis si ad hoc facit quod not glo. exī de sen.
excom. c cū illorum quo non tū sup ibo effusione
Quod si de lapide radēte de ecclia b
aliquis ecclatur sicut si aliqs furtiue sibi
ibi ecclat Rex non ē in hijs casibus req
siranda ex quo non ē sanguis p confessi
onē effusus nec fuit mala voluntas ad
violentia si fortuitus casus hmōi hosti.
a Idē in su. eo li. iii. ti. xxiii. q. cl b
Quod si in ecclia aliquis vulnerat le
taliter et postea medio suo mortuus
sit hm W. et hmōi reconsiliari dēt ma i
dictum mortuus i mortis casu accepit
Si vero ecclē exī ecclam vulnerat sit et
in ecclia postea mortuus nō erit ecclesia

violata mer reconsilianda a ¶ de in sū. co. ti. q. clii. b

¶ Quid si in ecclia mazta occidit. & sin W. dicunt quidam q ꝓpter hoc ecclia non ē reconsiliada qr hūgmoi sanguis effusus eccliam non pollut. sz potius conservat a ¶ Idem in sū. con. co. ti. q. clvi. b

¶ Qui ꝑ seniē effusione reconsiliada ē ecclia vr sin W. pro adulterio quidē z fornicatiōe de con. di. i. ecclie et ex̄ co. c. si. ꝓpter pollutionē aūt nocturnā in supius non oz Si aūt vir uxore ibi cognoscat ē do q mdiget reconsiliatiōe et ita tenet Io. et Hezii Ia. an. a Cōtrū aūt videt tenē ꝙd sin hūgmoi in d. c. ecclie sz primum videt Hezine dr̄ c. nr. xxxvii q. iiii. Vnde et in sū. con. co. ti. q. clvi. dicit q hūgmoi dicatur loqui de reconsecratione b Similit reconsiliada ē p̄z vino sāda mixto i quis so Cetery non videtur reconsiliada a ¶ de nutritte sz de consilio non vi d. q. clvi b q hūgmoi sunt occulta sātis con. hosti ꝓtum ē in sū. vel sua a Et licet hosti. in diuersis locis diuissim de locorum sit tande hoc tenuit q pro occultis nō sit utile ecclian reconsiliari ut ꝓz i d. q. clvi b Sz quis pot ecclias reconsiliare vr sin Ray. epūs ꝓpue ꝑ se vel ꝑ aliū epm et pōt vnus aquam benedicere et alius reconsiliare ꝑ simplices vero sacerdotes nō pot ecclian si sit consecrando ex̄ co. c. aqua a ¶ Idem in sū. con. co. ti. q. clv. b Sz et sin Imo. ex quissione pape sacerdotes si placet pōt ecclias reconsiliare aq̄ tū pue ꝑ epm benedicta a Imo sic dicit in d. q. aqua Vidimus aūt q papa plurib⁹ epis indulsit q ꝑ simplices sacerdotes possēt reconsiliare ecclias aq̄ tū pue ꝑ epm benedicta b

¶ Quid si quis celebrat in ecclia seminē vel sanguis effusione polluta vr si semel tm in ea celebrat non ē ꝑ hoc irregularis ex̄ de sen. ex. Si quis. li. vi tm talis ꝯsuetudo peccat non tñ dr̄ a dicit qui ibi q ē p̄z temeritate hūgmodi pena mendus b Vide sin dissimile si intellectu mi. s. premitt a Ibi dicit de feria celebrat in loco p̄hibito b

¶ Quid fiet si ecclia non consecrata fuerit sanguine vel seminē effusione polluta vr det aqua exorcisata ꝑ sacerdotes lauari ne dum ne laudis oz̄ficia suspendantur et q ecclie consecrari ex̄ co. si ecclia a Ibi no dicitur q dicta absolue debat fieri ꝑ sac dotes nisi in ꝙdo q hoc ibi nōt Idē ecclia tenet ꝙdo Ray. ut in sū. co. ti. q. clvi dicit q et aqua conficere pōt ꝑ simplices sacerdotes et talis ecclia ꝑ eos lauari si ne manu epi ꝙeralit̄ ar. in d. c. si ec desia quia dicit q debet primus lauari qd non faceret si oporteret mandatū epi expectari Alii tñ dicūt ut i patet q aliter tales epi ē melia in hoc casu quia sicut melia ē ancta epi ad hoc q ecclia edificetur et q i celebrentur diuina a primo de consē di. i. Nemo Ita dicit q melia ē ancta epi quo ad reconsiliationē cuius postea taliter ē polluta h i hoc iudex tenet b Nec ē ꝑ hoc ecclia interdicta nec qui i celebrat irregularis ē etiam si consecrata fuisset ut in ꝓximo ꝙ dez a Licet hosti. dicat q nemo tenet d. q. clvi b

¶ Ecclia primo consecrata vel oratoria monasterii et hūgmoi non debet duci ti ad secularem hītationē et ꝓphanos usq xix q. iii ecclie semel et c. quī xviii q. ultima ꝙdo ex de cele do. ad hoc a Sin hoc c. dicitur de hospitale qd nullatenus debet mundanis usibus deputari tñ sit locus religiosus h ecclian sua notatur in sū. con. co. ti. q. clx. sin Ray. b

Consecratio mis. altaris alia ē consecratio ecclie alia altaris Et ideo una sine alia pōt fieri ex̄ co. c. i. Altaria sine ecclis quis consecrari non debet de consē di. i. placuit et c. nō oz Et pōt epūs in casu ecclia pluia simul altaria consecrare ex̄ co. cum sit

¶ Altare qui sit reconsecrandū vr sin hosti. reconsecrandū est Si mota ruptura seu enormiter destructa sit tabula cuius sup oz que dicitur mēsa ꝓpue in angulis sive rotundis in quibus ꝓpue solet fieri altaris consecratio a Ista enormis destructio debet ee talis que induceat deformitatē arbitrio epi iudicanda sin hosti. et Imo. ut in sū. con. li. iii. ti. xxiii q. cl. b Nec si motus fuit aliquis de lapidibus principalibus stipit mensa totum sustentibus Nam illa quēstione ꝓpue annexa ecclie altaris consecratio ex̄ co. adsit et c. qd nō dubijs Ez quida intellexit qui sup ex̄ caliopnas ē altare reconsecrandū a Ihoc fuit dictum ꝙdo Ray. ut in d. q. cl. b Secus ē de aliis lapidibus stipit sive parietis qui non tangunt mensam q ꝓpter illoz motionē non ē altare reconsecrandū a ¶ de ē etiam si lapides tangerent mensam dūmodo non cecid de principalibus ut d. q. cl. b Sic nō est reconsecrandū si tota mēsa cum sibi adherentibus lapidibus tollerat si fuit mer reconsecrata altare portatile Nec reconsecrandū est si sigillum lapidis qua sigillantur reliquie fractum sit vel diminutū ex̄ co. c. i. et c. qd nō dubijs et de con. di. i. Si motū a ¶ de est si dictum sigillum fuit motū d. c. qd nō dubijs et in d. q. cl. b Si aūt altare

in tñ augmentatur q̄ amittat ꝓtem fo
mam cōsecrandum ⁊ q̄ forma ē esse
tm̄ ar. x. q. ij hoc nūs Con. Jmo. et vñ a
glo. hoc dicit ex. co. c. i Secus si addito
vel diminuto non tollit formā ſm glo
Ray. et in d. q. cl. ubi dicta que dicta sunt
in hoc c. notantur b

¶ Altari in quibus degradati et hmōdi
celebrauerūt non debet ꝓtez hoc cōsec
cari nec cōsiliari ex de sac. ec. a
nob' a Ubi metuit dicī de cōsiliatione
ſz ſalum de cōsecratione cum no ſit
nīs cautum hoc cum cōsiliato fieri
debeat ar. c. vi quo de sen. ex. li. vi b
de Altari inde q̄da alia ē Altare

Consecratio mi. ſ. cimiterii Hec
consecratio ecclie Alia cimiterii
ergo ſi cimiterium fuisset pollu
tum effusione sanguinis vel seminis
inde ē Cymiterium ꝑ fi Ceterum si cim
terio corpa fidelium defunctorum sepulta sunt
ab excōicatis scismaticis vel infidelibus et
hmōi non ꝓtez hoc debet exhumari ex
de sac. ec. a nobis

¶ Cymiteria non consecrata in quibus cor
pa paganorum vel hereticorum seu excōicatorum
sepulta sunt non debent consecrari de cun.
di. i. ecclias ſz corpa sepulta i debent inde
penitus eici a et pietes et terra radi
tuum si aqua fuerint poterunt consecrari
dco c. ecclam b Si aut consecrata fuerit
primo eodē modo corpa ꝑ deri inde ea
enda sunt si discretio ꝑsit aliter nō ex de
sepulturis Et ipa cimiteria cōsiliari
da sunt sicut de ecclia dcm ſuꝑ E consc
crato ij. ſ. iiij. cora fi. a Idem in ſu. cō.
li. iij. ti. xxviij. q. clix. hm hosti. Et ad
dit corpa aliter sanctorum nemo ꝓsumat tol
lere sine licentia principis vel epi de
cun. di. i. de loco ubi dicit glo q̄ ꝓ pri
ncipe hic intellige papa Et hoc verum est
si corpa tradita sunt ꝓpter sepulturam
al' sine aliter aliquid ꝓsit tollere hm
glo. dicit ibi hosti. q. vide iij. et de offi
bus aliorum fidelium ff. de relig. et sumpt.
fu. l. ossa. b

Consecratio v. ſ. mustii pallar
et vasorum vestes sacerdotum
et ministrorum palle altarium et
vasa sacra et cetera talia non de
bent commixti in uſus laicos ſz si quo ſt
uetustate consumpta comburi debet ⁊ cine
res in ecclia cōdi xix q. iij. cum semel
et c. qui de cōsec. di. i. Altaria a In di
altarium palla rathodza candelabra et
velum si fuerint vetustate consumpta
mitendo deputari non licet ea q̄ in
sanctorum fuerunt usibus tractari ſz mere
dio tradantur Vniuersa Cimeteria quoq;
corpora in bapt'o nascentium ubi nulla ecc

trium habeat sint in patriarchatu aut in sedibus
primatum corum tantum tractentur sive introducantur
pedibus conculcentur Item ut pz i su. con
li. iij. ti. xxviij. q. clx. hm Ray. Idem ecclia
⁊ de pelvi in qua dyaconus ad mag offi
cium ſpectat cui ministrat hmōdi ablut
corpalia aut sanctuarium Idem etiam de
mi velaminibus Et hm glo cum palla de
uestibus qua altare operitur Item dicit cor
porale ubi corpus dominum tangitur Velum
aut et corporalia possunt nigrare panum
qui sub altari dependet vel q̄ minus quadra
tesima extenditur an altare vel ea q̄
dependet ad pietes ecclie dicit ecclam
q̄ ex hoc pz q̄ corpalia non sunt ablue
da ꝑ laicos aut mulieres ecclia moraliter
de mr licet de consuetudine fiat oppositum
Item in c. lic. de consec. di. i. dicit lic. et
ecclesie dedicata non debet ad aliud opus
tangi nisi ad alia ecclias vel ignis roborē
da sunt vel ad ꝓfectum monasteriorum fi
bus In laicor opa non sunt admitti ubi
dr glo q̄ dca lic. ꝑmittit panni in lecto ho
nestis ſ. in triplo vel dezmatorio vel sili
ſz non utraquina aut Linnea quasi sedis
et hmōi et ide dicit in dcm q. clx. b

¶ Si vero nō consumpta sunt ſz separē
cum mixte ſba nō ex ut separato consecrēt
ecclam ſi ꝑ partes ꝓprias reficiantur
secus si forma tota soluatur simul al. et
b. a hoc vide glo ex de cun. ecc vel al.
c. q̄ in dubium Idem dicit al. vel dicta
glo. si tota forma simul soluatur ſz al. dr
si forma saluatur sunt mutentur Et tam
ad hoc q̄ dictum de separatione ecclie ut
in fium. con. co. ti. q. clxv b

¶ Vtrum vasa sacra ꝑsit vendi ꝓpter
necessitatem ꝑsit vendi in cade forma
alii ecclie ſz confracta ꝑsit vendi cuilibet
de con. di. i. lic. a Melius fiet x. q.
iij. hoc nos ubi non dicitur confracta ſz
conflata Et forte quo ad hoc ide ꝓcedit b

Consecratio virginum de hoc ha
betur j. virginum consecratio
Conservator cum possit ee con
servator rex epi et eorum supio
res aut abbates seculi q̄ ea
thedralibus vel collatis ecclis
obtinent dignitates vel ꝑsonatus Alii
non ꝑsit ee Idem aliquis ꝓt hic conser
vatorem eli qui ē sub una urisdictione
dño vel districtu ecclie vel tpali exceptis
regibus vel regnis ex de offi. dele. hoc
cōstitone li. vi a

¶ Conservatores non ꝑsit quoscūq̄ cōmi
aliquos ex cōmissione vel dyocesim in q̄bus
fuerunt deputati nec ꝑsit aliquos citare
ultra viā dietā a fine illius diocesis ex
de offio delegt. hoc cōstone li. vi a Idem
ſ. i. ubi eciam dicitur q̄ illi conservatores

non debet etiam ꝓdere nisi in ciuitatibus
seu locis insignibus vbi possit pretorii co
pia habeꝛ b

¶ Conseruatores nō ꝓsit quemlꝫ extra suas
exceptis citationibus et suarū dominatio
nibus nisi aliud ꝑ literas eis committentis. et
tunc quemlꝫ possent ꝙ loco in quibus fuerunt
deputati et ꝓsanis ꝓdictis in illo ff. eō de
offi. dele. hac constitone li. vi. a ff. ij. b

¶ Conseruatores nō ꝓsit se intromittere de
aliis ꝙ de manifestis furtis et violentis
eō de offi. dele. ij. statuimus li. vi. Et si
de aliis sine que iudicialē indaginē requi
runt se intromiserint sunt suspensi per
vnū annū ab officio Et ꝓs que hic fieri
prohibet metuit suas exercitationes a qua
nō ꝓt absolui nisi ꝑ ti. ꝙuate satisfaciat
de expensis nō in preiudicū dicē hac constone
Nec ꝓtestatus valet qz accedit finem ma
dati eō. de rescrip. Cum dilecti scribend' ti
bi. Imo a in d. c. statuimus b qꝫ hic ꝓsit
non habet iudicialem indaginē in notoriis
tū bene licet qz ea illa sine quibus corpꝰ
mandati non posset explicari intelligit ee re
missa ff. de mꝰ. om. iudi. l. ij. Vnū con
seruator ꝓt citare et contumaces punire
eō de offi. dele. de cuius ff. si quis in
di. l. j. Ite si maleficiū est notoriū alicui
et nō iudici oz ꝙ sup hac ꝓbationes quat
et constat testes ij. q. j. Imo p'mus eō de testi c ij a
testi. co. c. j. et ꝑ totū Et ut nōt Imo a melius fort eō
ubi supra Dicunt quidā ꝙ testes a iudi
tribus sup notorio dent dicē factum e
notoriū et si quaratur quo sit ꝓt ꝛsidei
qz ergo sūt ꝓsis et iudi qui pubice in plate
a multis ꝓsentibus fecit illud ymo plus
vid. ꝙ si crimen dicat Ergo nō iudi qui fe
cit maleficiū ꝙ iudi qui dicitur sunt co
ram iudice et interrogatus de maleficio
non negauit vel cō fassus fuit ꝙ ꝙd si
pubice fecit et quidā dicit idē et si coram
multis confitetur Ite si dicit ego non
vidi qd' fecit maleficiū ꝙ vidi cū fugi
entē vel latitantē ꝙt hac et nullo mō
se excusante nec subterfugiente quare se
nō excusauerit vel qz hac cū aliquibus
transeunt ff. ex quibus caus in fa. ꝛro. l. ad
lethas ꝙ fi. et l. se. Et sic e multū alia
tenenda alii tamē ꝙdicunt ꝙ ꝛc. Notorium
dicūt ꝓt intelligi in hijs q non sunt noto
ria ꝙ suōne vel confessione in iure vel
ꝙ euidentia facti ut in c. fi. eō de cohab.
cle. et mulie. b Ite qz et i notoriis ali
quis ordo requiritur e eō de inquisi
ad inquā Ite si reus confitet' crimē ꝙd
dicat ꝙ vsus fuit mꝰ suo in hac casu
admittit ꝓbationes alit cū non ꝓsit
excusare inquisitionē sibi quomodolibet
oz ꝙ procedat ad inquisitionē qui facti
quidē e notorium ꝙ nescimus ꝙd fecerit

Item ad repellandum inimicū ꝓt immo
rare brachium seculare sicut et alii iudi
ces eō de offi. oz. c. j. et c qui in placi
ꝙ in fi. a Et ad hoc ꝓtis seculares te
nentur. al' conseruator ꝓt illū exercere
cū hoc sit accessoriū ad officiū consonato
ribus xxiij. q. v. administratores fin b. et i
simil. con. li. ij. ti. v. q. clvij vbi hec ꝛia
notantur. b Ite si reus qui fuerat q dep
natus et exercitatus repetat ꝙ. animum
et dicat se velle satisfacere nō cognoscit
conseruator de ꝙstitate dapni et hmōi
ꝙ Imo a Et si nolit actor ꝙ de ꝙ cogn
noscat conseruator remittit absoluit ut in
dicta. q. clvij. Et cū ꝓdictus in hoc ꝙ.
sanē iudetur conuictor. albe. b

¶ Officiū conseruatoris expirat morte con
cedentis quo ad negotia non cepta ut eō
de offi. dele. hac constone li. vi Intelli
ge nisi aliud exꝓssum in suis litteris

¶ Si reus negat maleficiū et actor velit
probare ee notoriū conseruator cognoscē
habet alit inutile actor officiū cuius qua
quilibet posset negare Nam et quilibet
iudex ꝓt cognoscere an sua sit iurisdictio
ff. de iudi. Si quis ex aliena li. si reus ꝙ
fitetur maleficium ꝙ dicit nō ee no
toriū qz ꝑ eius confessionē fit e no
toriū ut eō de cohab. cle. et mulie. Imo a
ad hoc. c. fi. Et idē in sūmonitō
ti. q. clxiij b de notorio inde j. notoriū

¶ Postea conseruator aliquē inimicatore
citauit et eū de contumacia excommunicauit
si constat postea cū inimicatus fuisse ꝙ
nō manifestū ee unde vere erit excō
catus ꝙ hoc Imo. nō qz iurisdictio nō ꝙsit
nisi de manifestis ut dictū e supra ꝙ. in
a Alb' dicit ꝙ hoc casu erit vere excō
catus hoc Imo in c. tua eō de cohab. cle.
et mulie. licet quidā eoꝝ puto distingue
dum qz si sua sit lata sine negotio pri
cipali nō tenet cum non sit notoriū nec
ad confusionē iurisdictionis ꝓtineat Et
ita ꝓt intelligi qd' dicit in isto ꝙ. Et i simi
ton. li. ij. ti. v. q. clvi Si vero sit lata
ꝑ contumaciā non compārēdi sua ꝙ
qz ad eā ꝓtinet cognoscere an sua sit
iurisdictio ut supra ꝙ. ꝙx et ita intelli
gatur dictum albe. b

Constitutio de hac materia vi
de j. lex

Consuetudo e inter quos mores
instituti vsus et diuturnus consue
tudo qd in eor usu exꝓssa. Consuetudo
Consuetudo inducitur ꝑ bonos
actus xxv. q. ij. Ita nos a Mori tū offi
cij tū decet ee rationabiles et ꝓscripta ut
in c. fi. eō de ꝙsuet. in si forte actus illi
essent ꝓhibiti per tempora statuta et ꝓscrip
tiones de quo j. b Et hic cū ꝓs incipit

aliquid obseruare ea mente ut de cetero
sit consuetudo al' nō az. ff. de itime actu
p̄ p. l. vlt. Et ubicūq; mos defint cōsue
tudo hꝫ vim legis di. i. consuetudo in
telligte dūmodo non sit iniq̄. nel a uiᵒ.
reprobata a viii. di. mala cū sequētibz
et deō c. fi. b Sili. et consuetudo īt
pretatus legem cū c. cū dilectus a Aye
linus ff. de ll. si de interpratione b

¶ An consuetudo p̄iudicet uni. hꝫ q̄ legē
diuina uel uātem nulla p̄ualet consuetu
do cū. co. c. ultᵉ. xxvii. q. vii. Flagitia
Sꝫ contᵃ ius positum p̄ualet dūmodo sit
rationabilis et p̄scripta ut cū i pallatio c.

¶ Sꝫ quę dicetur rōnabilis hꝫ hm̄ Inno.
Rōnabilis dicit cōis consuetudo que non
reprobatur hꝫ sustinetur. a uidē ut cetera nōt²
cū. de consue. c. vlt. a Hostᵉ aut dicit vbi
consuetudo sit rōnabilis an nō relinquo
iudici cum uer cetera rationis possit tradi
az. cū. de offi. de. de causis ut in sum
con. li. ii. ti. v. q. cvii. Hoc satis contra
dat cum precedenti q̄z de irrōnabile q̄
habet ius ff. de ll. quod non rōe et di. i.
c. consuetudo hꝫ quia illud non pot in
oibus spaliter detrahi relinquitur iudi
cio recti iudicis d. c. decimus b

¶ Sꝫ quato tpe prescribitur seu fit mat²
consuetudo hꝫ ut ait Hostᵉ hm̄ canoi
tas requiritur tempus xl. annoz cū.
de elec. Cuiuis et cū de consuetu olim
A Hoc iure facit cū. de p̄scrip. audiuis et
dicit hostᵉ q̄ omes canonistę dicūt cū
pretendū tempus xl. annoz ut in sum
con. co. ti. q. cvii. Sꝫ hoc dꝫ intelli
gi cū agitur de prescriptione alicuius
rei seu iuris ecclᵉ ut patet ex iuribus
ad hoc allatis Et hᵒ sequitur b Et hoc
hnt loci in ecclia hm̄ ll. tū ꝫ diuersi
tas Nam hm̄ aliquos sufficiūt x. an
nitez p̄sentes et xx. nitez absentes sed
hm̄ alios expectandū ꝫ tempus tū q̄
inḡrū memoria non existat longa p̄
ius uerius videt² ut nō C. q̄ consuetudo
sit longa in iure a Quod q̄ uelit allega
re c. de p̄scrip. loci tempus x. uel xx.
annoz et co. ti. l. fi. habetur clare q̄ lo
cū tempus quo requirunt p̄scripto dicit²
x. annoz inter p̄sentes et xx. inter absentes b

¶ Consuetudini rōnabili alicuius loci no
derogatur p statutū nisi hoc
expresse cū de constitu. licz li. vi

¶ Circa ꝫ dicta inter consuetudinē et
p̄scriptionē hꝫ hm̄ Hostᵉ sex p̄mittūt dicē
¶ Primuz quia p̄scriptio locꝫ
hꝫ in rebus mobilibus et immobilibus
corporalibus et incorporalibus cū de p̄scrip
audituis et c. sequentibz Consuetudo in
re in corporalibus tm̄ ut in secundis tribz
in quibus dictionis electionibz et huiusmodi

2ª qz p̄scriptio acquirit² singulis ma
gis ista q̄ illa 3ª qz in p̄scriptione ex
tenditur titulus et bona fides cū de pre
scrip. si diligenti hꝫ in consuetudine
non requiritur titulus hꝫ solū tempus
ff. de usuris cum de itinere a Angelus ff.
de ll. de quibus et di. i. consuetudo b
Qª quia p̄scriptio et p̄sumptio non q̄nz
ruit cū. de fi. instrū. nisi a dilectus ꝫ.
coteꝛz et cū de prescrip. Verum ꝫ cōsue
tudo et plurium hoc cōcurrit cū eod' tit
dilectus et cū de verbo. Sicut abbas Qª qz
p̄scriptio tpis ē exclusio actionis siue pe
titionis ꝫ consuetudo ē actionis siue iuris
acquisito cū de elec. constitutus et c. in
nouis in fine a Post hm̄ eundē Hostᵉ co
suetudo etiam negatiua respicit ibiq; ꝫ
ꝓbari pōt hꝫ q̄ tale quod fieri non debeat
az. cū de elec. cū ecclia multotiens ad fi. et ī
simi. con. li. ii. ti. v. q. cvii. ubi hm̄ casus
omes notantur b

¶ Sexto qz consuetudo ecclesiastica nichil unqᵃ
facit in p̄scriptione qz titulus putatiuus
et si uerus non sit dū tū ꝓbabilis extor
quere dat cum p̄scribendi ff. pro empto
qd' vulgo ē ff. pro suo. l. vlt.

O Ontrarium uter sit mortale petitio
fr. hm̄ tho. 2ª 2æ. q. xxxviii. Si
accipiatur contentio hm̄ q̄ ipse
tat impugnatione ueritatis et
iordinati modi sic ē petit mortale Et hᵒ
nō diffinit Aub⁹ contentionē dicēs q̄ ē
impugnatio ueritatis cū confidentia clamo
rosa Si aut contentio dicatur impugnatio
flūtis cū debito mō animose sic cōten
tio ē laudabilis Si aut cū inordinato
mō sic pot ee veniale p̄tm̄ nisi forte
tanta inordinatio fiat in contendendo q̄
grauetur ex hoc scandalū vii aplᵉ cū dix
isset iijᵉ thy. ii. nolī uerbis contendere sub
dit ad nil cum utile ē iusti ad subuersionē
audientiū Idem in sū. con. li. ii. ti. xxv
iiii. q. cxxxvi. Ubi etiam dicitur hm̄ eund'
tho. q̄ contendere ē cōtra aliquē tendere Et
sicut discordia cōtrarietatē quandam ꝓportat
in voluntate ita contentio quādaz grauitate
importat locutionis et qd' debitus modus
contendendi attendit si quis pōt ꝓpter et merito

O Ontractus Contractus hm̄ b
W. ē ultᵉ ritus q̄z obligatio ex
voluntate p̄tm̄ surgens ut emp
tio venditio locatio conductio
mutuum et filia Quasi contractus ē obli
gatio qua q̄s obligatur alicui ex aliquo
officio uel facto licito et honesto licet nō
intercedat expressa voluntas virtualiz ut tute
la uel cum aut negotiorū alienorū gestio
et huiusmodi Nam quamus pupillus hꝫ
tutorē aut pubes aut filiusfam hꝫ curā
torē uel ille cui ignorantia ferit q̄ue

negotiū non expresse contrauxerit Mich
loning tutor curator et negotium gestor
obligant tur si contrauissent Idem vl a
Idem ri sum con. li. ii. ti. v. q. xci ad fi.
Sz de his lacus hētur. in iusti. de obli
que ex q̄ contrac. na. p totū b de con
tractibus sub condicione et hūgnāt vide
j. nūmorum v. g. v

Contricio quid sit rē hūm pe.
iiii. di. xvij. Contricio a tundo
sic diffinitur Contricio ē dolor
voluntarie assūptus p̄ peccīs
cū ꝓposito confitendi et satisfaciendi.
Nam sicut i mālibus aliquid dr̄ cō
q̄ totaliter i minimas partes redigitur
Ita cor hoīs contrit dicitur q̄ affectus
peccati sedm omnez sui p̄tem totaliter con
fringitur et p̄fr̄ a peccō resilit Et q̄ tal'
resilit dolor quidā ē Ideo contricio p do
lorem tēp̄ per p̄ma tres diffinitur
Additur aut voluntarie assūptus tēp̄ duz
ponet in gr̄ā mortali Et additur p̄ peccīs
tēp̄ nūā specificetur loco ultr̄ dict̄ hec
ergo ē diffinitio competēs contritioni in
quantū ē actus Vtrū aut sit p̄ce sacr̄
p̄nie sic oz q̄ addatur aliquid p respectū
ad alias p̄tes Et ideo additur cum p̄posito
fitendi et satisfaciendi Con. tho. hic a
i sūm con li. iii. ti. xxxiii q. xvij b

Que dicta ē nūc contritione et attritio
tione rē hūm tho. in iiii° di. xvii sicut in
corpalibus attritio dr̄ que aliquo mō sit
cōmunita licet non p̄fecte Contritio vero
q̄ omnes p̄tes sil' et p̄fecte tristo sit Sic
in spūalibus attritio significat quandaz
displicentiam de peccīs sz non p̄fectam
Contritio aut p̄fecta displicentia a Idez
in sū. con. co. ti q. xviii. Et ista p̄fecta
displicentia importat summuz dolorem
et ex toto corde vñ et Ray. nūti. de pe.
ꝑ. xviii sequitur q̄b sit alt q̄ Contritio
dicitur q̄i sil' ex toto tristo q̄ totū cor ad
huz q̄ tendit et scindit p̄ma an
gustia et dolor ira et indignatio que
indignatoē que cōcipit cōn ipa petra vi
delic et aplam pelle ii. Scindite corda
vra et non vestimenta vra Iste p̄o l. sa
crificiū deo spūs contribulatus cor cōtri
tū et humiliatum nā desp̄ciet p̄ncipe ihū
et p̄tite cor tuū si uere fuit spūs cla
us et lancea et alijs quibz xp̄us ipe fi
it p te punctis in cruce hec ie Tanto
ei quis dolore debet ēpta ē ēmendo petri
Sz ando aut etiam vnq tūc p̄tis nōdl'
ē sūma et infinita tū sit rone sūmus et
infinitum deus az in iusti. de iust hūz. ꝑ.
atrox et ex de sen. exco. tū illoz ꝑ. nos
tū vii et viii solū excludit a sūmo et in
finito bono et mittit ad infinitū malū
de pe. di. v. fiet Et sic etiam q̄ vnus

solum p̄tem mōrle debet quis sume et fi
nite dolere q̄ si fundere lacrimas ad
equalitatem aque marie rōdigne dolere
non posset dat ergo quis recognoscere se
q̄ non posset etiam p̄ uno p̄cto ēptuz
debet dolere et si non p̄t q̄ debet spe
rare in mia dei faciendo q̄ p̄t i ex toto
corde dolendo Et tanto magis quanto pla
cen ēmenza quisq̄ petā Socrates
nimis ad me in toto corde mū ēfert et de pe.
di. i. que penitet b

Vtrū requirat contrio de quolz p̄cto mor
tali rē hūm pe. in iiii° di. xvij. q. i. si
p̄cto mortali ē actualis auxilio voluntate
a deo ad p̄tem Et rōnia rōnis cuius
oz q̄ in si remissione p̄ti mōrlis sit ac
tualis auxilio a p̄cto ad deū que quidem
contritio appellatur De p̄ctis tū oblitis
sufficiat contritio ēmūalis cū conatu ad vero
dandum et dolendū hec solū de p̄cto ob
lito det quis in gr̄ā dolē rē etiā de obli
one eiusdem que ex negligentia con
tingit a hec ultimū dictum de dolore
oblitionis sunt tho. q. contro. p̄dictis sil'
cū Ray. ut in sūm. co. ti q. xix b

Vtrū sp̄ualis contritio de quolibet p̄cto
requiratur dolz hūm tho. in iiii. di. xvij.
q. quantū ad p̄mū contritionis ēmūs
quis de p̄ctis suis contristat et dolet Et
si non dolore contritionis saltē dolore
attritionis s. cū quis de p̄ctis cogitat
et dolet Et si non dolore contritionis
saltem dolore attritionis sic oz q̄ sit spūa
lis de singul' p̄ctis que quis in memoria
habet sz in quantū ad finē qui. s. ē dolor
iam ēpta misericordie sufficit q̄ sit vna con
tritio de omnibus tūc cū mente attin
it Vtrute omnū dispōnz precedentiū A

Idem in sū. con. co. ti. q. xx. et ut ibi sz
circa hoc clarius loquitur pe. sic dicit
deus non requirit ab homine impossibile si
possibile sunt tho. p̄t hīa contritio spūal'
sine aīa sine post et tūc requiritur aut
non et tunc dico q. f sufficit ēmūalis
Nam a momento p̄t hō contin in mente
to tempo non p̄t contineri de singul' sed
postea si tempus habet de his contineri
det ēmūalis tū contritio de qua dicit
augh. in li° de tria penitentie oz simul
dolore de oī crimine hoc ē dispositio time
diate ad gr̄am Nam dolē de uno p̄cto
sine alio non sufficit ad salutē Ex hijs
patet q. sufficit contritio ēmūalis et est
uera quia p̄fectalis non sufficit Sed
postea si tribulatus ad ē uenit ē demum
ad spūalem sicut oz venit ad spūalem
causam retractationis et ēformitē de pe
di. v. considerat b

Quot et que sunt cause inductive gra
tionis rē hūm Ray vi pma ē upoz p̄cto

recognitas Ysa. xxxviii. Recogitabo tibi omes annos meos in amaritudine animæ meæ. Ad timorem quidem quo ad confessionem sequitur qui xii. primo dolor in ossibus eius qui confessione tres dicitur operari. Ad primum utilitas ibi. ii. Cuius mihi facta est mimus iterabis vias tuas. Ad tertium exitus iudicii et resurrecti ibi. iiii. Insuper et primo ubi apparebunt. Ro. vi. Stipendia primi mortis. Ad dolorem de amissione patrie celestis apostolus. Tene quod habes ut nemo accipiat coronam tuam. Filii dolor de offensa dei hic dolor debet esse amor quo offendimus deum in creaturam. Secundo quo primum virum celeste. Tertio quo et nostrum redemptore qui nos pro sanguine liberauit. Gaudium quod est triplex. Si venie quo prima dimittitur ergo quia bona quantum et gratie quo remunerabi mur. Apostolus iii. Ergo sto ad hostium et pulso si quis audierit vocem meam et aperuerit michi tanquam introibo ad illum et cenabo cum illo et ille mecum. a Idem in su. com. co. ti. q. xxi. ubi hic aliquantum large patuit.

¶ Dolet hic quereretur vtrum dolor gratie. b
mus debet esse intellectualis vel sensibilis. Et sum pe. in iiii. di. xvii. sicut dat Cassio. Unusquisque et quasicunque res nascitur et cas de dissolutum est de re in re. Cum ergo primum sufficienter pactum voluit posset mal ti sufficienter etiam pro solo actu voluntas. et displicentiam et dolore qui tum est ex parte mea potest tolli et in hominis dolore hic semper sit in patria hoc non aut hic dolore sensibile. Ideo deus non requirit dolorem sensibile de contritione veritate si e de eius perfectione. Con. hosti. a Co. etiam tho. ut in su. com. co. ti. q. xxii. dat etiam homo ad dolorem sensibilem et la mentationem romani ut ps. Augu. in de di. i. que premittet. Et si non potest de hoc tho dat dolore. Et nelle potuit mortem et alia mala subisse qua ut viii. pecto co sensisse et disponi potius mortem et quibus mala in futuris tollerabi. Et pecto amplius consentire xxxii. q. ii. Item ne. b

¶ Vtrum contritio possit esse summa. Et sum tho in iiii. di. xvii. dicendum quod contritio ex parte doloris quo e in voe. s. displicentia peccati in quantum e offensa dei non potest esse summa si e ergo extensor corporis affectus ut sensum et hominum. In hoc enim debuit debitum accepi pro maxima debita confusa sibi pietas quo dicitur Ro. xii. Rationabile obsequium meum. ¶ Ade in su. com. co. ti. q. xxviii. b

¶ Utrum in contritione requiratur maior dolor de malo pecto quo de alio. Et sum pe. ubi sup de peccato in communi in quantum simul offensa dei debet esse maior de maiori pecto hoc artificialiter quod non articulat sic etiam in

speciali debet esse maior dolor de maiori peccato eo quod sit maior secundum dolorem dolor quo sensibilis specialis qualitatis quo e aut sit maior quo maiori offense maior pena debetur. Con. tho ibidem. a Ade in su. com. co. ti. q. xxviii. in etiam dicit quo ad dolorem sensibile licet sit quemcumque quod sit maior non tamen e necessarium quia esset sine eo potest esse vera contritio. b

¶ Utrum post remissionem peccati debet de eo esse contritio. Et sum tho in iiii. di. xvii. dolor contritionis videtur culpe ex parte auersionis ex qua ipsa culpa quandam infinitatem habet et ideo vera contritio debet saltem in hiis semper manere. a Con. pecto in simi. co. ti. q. xxv. Et ad ho. di. non tamen ubi dicit. Lingua torpidis non tamen aperit veram indigenam peccata singulis confiteri debemus. b

¶ Utrum contritionis det poenas velle esse in inferno quod peccare. Et sum tho. In quolibet constitutis tenemur ex caritate primo diligere deum quod semper peccare peccare aut esse facere contra deum pena aute sustinere et contra septem. Ideo dicit quod contritus quia libet pena pecchat culpe si tamen desere de in speciali ad hanc penam vel ad illam non tenet vno modo stulte faceret si quis septem vel alia sollicitaret sine huiusmodi peccatis pene. Con. Imo. a Con et alb. in su. com. co. ti. q. xxvi. ubi etiam dicit sedm Anselmum in li. de similitudinibus quod magis debet eligere esse in inferno sine culpa quam in paradiso cum culpa. b

¶ Utrum peccati remissio sit contritionis effectus. Et sum tho. in iiii. di. xvii. Contritio potest dupliciter considerari vel in quantum e pars sacramenti vel in quantum e actus virtutis et utroque modo e ea remissionis peccati sed diuersimode quo in quantum e pars sacramenti ex opere operato ad remissionem peccati instituit sicut etiam alia sacramenta quemadmodum aut e actus virtutis sic e quasi ex meritorio remissionem peccati sicut mox dispositio. Et addit hosti. quod licet in contritione dimittatur peccatum quod sit cum proposito confitendi et satisfaciendi si tamen postea huic debito non sequatur confessio et satisfactio peccati quod non redit sed manet dimittit et sic intelligit de pe. di. i. magna. a Ad' in su. com. co. ti. q. xxvii. Con. etiam petrus Ray. in su. de pe. c. xix. quod scripsit qualiter refert ibi aliquos dicere quod sit tribus modis deus offendimus respondeo quo et quod ita et tribus modis e mortis satisfaciendi ad non dimittitur peccatum quo de pe. di. iii. peccata autem illorum qui dicunt peccatum dimitti sola contritione assunt intelligendo ee cum articulo necessitatis excludit actus confessionis et satis

factione ¶ Alio vero dicit q̄ dicionaliter fieri remissionē p̄ cordis contritionē ar. de pe. di. iii. sane mihi. dicit Ray q̄ prima opīo q̄ nec p̄ contritionē tm̄ remittatur peccm̄ ē celebra or Cuius veritas instruit pz p̄ exm̄ lazari q̄ primo suscitatus dñs q̄ a discipulis solui⁹ Jo. xi. Ite p̄ v. leprosos q̄ tm̄a antq̄ venirent ad sacerdotes mundati sunt luce xvii. Et p̄s. xxxi dixi confitebor adūersum me iniustitiam meā dño et tu remisisti impietatem peccti mei dixi i. firmiter ī ano ppo sm̄ h̄ 1⁹ punto aūt q̄ et due alie opiones p̄dicte p̄nt saluari Nam licet contritio ponat nēre contritū in statu salutis tm̄ p̄ illa non videtur fieri simplex remissio cum contritus ad hoc remaneat nūq̄ posse ad confessionē obligatus Vñ quotiesq̄ fuit p̄ sacerdotem in confessione absolutus non videt⁹ plene dimissus ut pz in lazaro qui licet fuit resuscitatus a dño adhuc tamē erat ligatus quotiesq̄ fuit p̄ discipulos absolutus Jo xi Ideo plena remissio non videt⁹ dari ni confessionē ni impossibilitas illam petitus excludat vñ i libro de pēnit so et de pe. di. i. nō pōt dicit Ambrosius nō pōt a pcto iustificari quisq̄ nisi fuit petrus ante confessm̄ b

Petrū contritio possit tollē totū reatū peccti q̄ hm̄ pe. ubi s. contritionis intentio attendi dupliciter vel ex parte causalitatis q̄ erat dispositiua petri vel ex parte doloris qui in sensitiua excitatur Et utroq; nō pōt tm̄ attendi contritio q̄ tota pena remittitur inchoatiue tm̄ confessio et p̄fecte morte explete requiritur p̄pter p̄cepti cui⁹ p̄ mitet mūdiciē q̄ s. non ē quib⁹ certitudo q̄ sua contritio fuit sufficies ad totū reatum tollendū Idem tho. ubi sup̄ a Idē in sū. con. co. ti. q. xxviii. b

Excommunicatus Tripliciter ē excommunicatus Unus a⁹ ē ī non veniendo ad iudicium Et hoc triplex p̄mo nō q̄m peremptorie citatus venire contempsit Sc̄o q̄m malitiose se occultat Tio q̄m impedit ne citatio ad eū p̄uenire possit de quibus exī ut littera nō glos. q̄m sic quēter Sc̄us excommunicatus ē q̄m citatus ad iudicium venit quidē h nō vult uti pacere nec ad finalem cām examinationis continuat citer procedit xi. q. iii. reperiū Tio q̄m offensa cuius ē manifesta et iniuste a iudice nō vult emendare exī. de ver. sign. ex parte mi.

Aliquid aliquo casu lite non contestata possunt cause excommunicatis testes recipi et ad suam diffinitiuā procedi Ric hic ex aliqua speciali cā puta si qō moriturus sup̄ alterā electione et hoc nec p̄ longa mora cuiā patiatur in spiritualibus et temporalibus lesione Ite si moriatur qō sup̄ coniuge maritali nec viro nec mulieri for

nicationis ostensio p̄bationis maxime cū pro p̄iquitatis gradibus opponitur diuina lege phibitus exī ut lite nō contes. quā frequenter

Contumelia et Contumeliosum hic primo querit⁹ quid sit contumelia dicit hm̄ tho 2ae q. lxxii Contumelia importat dehonorationē alicui p̄ verba siue p̄ facta aut quodcūq; inde sit inferendi hr Differt aūt a conuicio ī hoc q̄ p̄ verba conuiciosa reputantur p̄ue defectus culpe Sz p̄ conuicium repraesentant crimaliter quidā defectus siue culpe siue pene Unde si aliquis alicui iniuriose dicat cū de crimine conuicium quidē dr sz nō contumelia Si aūt dicat q̄ si fur non solū quidā sz etiam contumeliam infert sepe tm̄ vnū p̄ alio ponitur a Idē in sū. con. li. iii. ti. xxviii. q. et xxxviii b

Utrū contumelia sine quidā sit peccm̄ mortale Rc hm̄ tho. 2ae q. lxxiii. p̄pe 2 p se vtrūq; ē peccm̄ mortale nō inimicū quia iniuria vel iactura Non enim homo inimicū amat sibi honorē quia rem possessam Si tm̄ aliquis conuicium vel contumeliam dixerit non alio dehonestandi sz p̄pter correctionē vel aliquid huiusmodi non dicit quidā vel contumeliam p̄se sz p̄ accidens Unde hoc pōt de quo peccm̄ veniale dq̄ aut sine peccō hm̄ eius tho. ibidē sicut licitū ē aliquē verberare vel in rebus damnificare causa disciplinę sic etiam pōt aliquis alterū quidā corrigē debet verbis aliq̄ querelosum dicere Et hoc nō dns discipulos vocauit sed ut lucas vltio Et aplūs ipalat in sensatos ipal'm iii. tm̄ ut dicit glosa ex magna iniquitate obmurmurationes sunt adhibende in quibus nō ut vb'. sz ut dño placeāt inferiores a Idē in sū. con. co. ti. q. et xxxix b Et hic satis pōt compleri ex dictis in q. p̄xima p̄cedenti b

Utrū homo debeat contumelias sibi illatas

sustinuē R̄ fm th̄o ubi s. sicut ī alijs ju
uenib⁹ sic ēt̄a in uerbis rōtumeliosis
tenemur ad̄m habē ꝓpositū ad tollēdā
tiam si expediens fuit Q̄rit tm̄ 2° ut
rotumeliam repellamꝰ ꝓpter duo primo
quidē ꝓpter bonū ei⁹ q̄ rotumeliam in
fert ut ei⁹ audacia repimatur et de ce
tero talia non attemptet A Juxē illud ꝓuer
xxvi Rnde stulto nūs stultitiam suam re
sibi sapiens videatur Et hoc q̄n̄ verisimile
pōt prodesse al' seruis vñ et ibidē mīe
diate ꝓmittitur ne respondeas stulto nūm
stultitiam suam ne efficiaris ei similis b
Dēde ꝓpter bonū multorū quoꝝ ꝓfectus ꝓ
rotumelias nobis illatas ī peditur A vñ
ꝑ sup̄ ecclesiast̄ cap̄ ix. dr̄ In quorum
nulla m̄ exō junctūris ē posita debent
si ꝑt detrahentiū verba q̄pessē ne cor
ꝑdicationē non audiat qui audē potest
et ī pria nūs moribus remanentes bñ vivē
q̄ tempiat hoc etiam notant̄ in sū. ro. co
ti. q. ccxl b

Chorea vtūm chorea et hmōi
ludi sunt licita R̄ fm ab⁹ in mīe
di. xvi hmōi ludi fm se non
sunt mali q̄ bñ fieri ꝑt Sz
triplex defā ꝑt fieri malū ꝓmo si fiāt
ad prouocandum libidinē et hmōi 2°
si nō quemāt ꝓsone ut clēricis seu religiosis
aut alijs hmōi 3° si fiant nō ꝙfectus
tpe s. tristicie nel ꝓmē Si uero fiant
ex dā aliquo honeste letitie et a ꝓsonis
secularibus et ꝙfectus tpe ac alijs debitis
circūstātijs non ē illicitū unde j. ludaē
et Jacob A Al' plura et clarius loquitur
ut statim j. patebit b

Octūm ducētes illicitas corcas peccāt mor
talit̄ R̄ fm W. Credo q̄ sic sine in festis
sine in profestis si hoc facūt dā intendi
ad libidinē se nel alios Aut si chorcas
dicūt de consuetudine Vñ Theod⁹ in quadam
sua non credo mire si dicat se illesum ea
fisse a spectaculis talium cū dauid ex eo q̄
vidit bersabee lauantē se ad libidinē pue
catus sit Si aut aliq̄s nel aliqua nō cor
rupta intentiōe alii ī misceat se chorcis te
ne q̄ ī p̄cepti ff. dē A dictus W. clarius lo
quitur nā asserit corrigantē corruptā inten
tiōe peccare mortaliter Et filie corrigentem
de consuetudine licet etiam non faciat
corruptā intentiōe subintrans Si aut ali
quis nel aliq̄ casu et sine aliqua corrupta
intentiōe ī misceat se hmōi coreis nō
audeo dicē q̄ sit peccm mortale h̄ nescio quid
o cū nel eam excusare nel assertiue a
peccō mortali cū ingrediat se periculo quoscūq
alios ad peccm et libidinem et ipse facto
videatur approbare chorcas et exō sui auc
toritate alijs filia faciendi prestare vt
in fine com. li. iii. ti. xxxiii. q. ccclxxxi Deo

glo. Ray. sic loquitur q̄ multis cautelis
tibus pōt chorea aliq̄ excusari Deo illas
prius nō damnat Sz q̄ ut plurimū ī q̄
semp̄ accidit appō et multos peccm
occasiones ꝓpterea ꝓdictas excusare nō audet
vñ ut videatur q̄n̄ pōt excusari et q̄n̄ nō Se
cundū ē fm alios ubi s. et in sū. ro. co. ti. q.
ccxxxx. q̄ quidā remanentibus ad chorcā pōt
excusari ꝓmo q̄n̄ sit dēsto tempore s. qua
dā s. in nuptijs nel tpe vindemie nel liberati
onis hostis ut puta nel in adventu alicuius de
terra longinqua 2m̄ ē q̄ sit cū honestis
de quibus nō oriatur ꝓsumptio mali no cū lec
catoribus nel lectatricibus 3m̄ ē q̄ fiat
a ꝓsonis secularibus q̄ mōalibus et mōchis
et clericis qui in alijs debēt occupari circa
chorcam putat ee illicitam 4m̄ ē q̄ hones
te nō fiant nō ꝙstriculationibus immo cho
nestis nel ordinatis 5m̄ q̄ cantus exitus
in talibus et musica non sit de illicitis sed
de moribus nel de deo Prēdēs pōt et alia
addi vz rectitudo intentionis Unde et ide
al' dicit ubi s. q̄ peccm cā qua chorea fit
illicita ē mala intentio ut q̄n̄ fit ad audien
dam nel procurandam libidinē sicut fere nō
in quit animē exercent C 2m̄ q̄ non fiat
tpe tristicie seu ꝓmē fm eundē q̄ sicut
dicit ecclesiast. xxii. musica in luctu ꝓpria
na nazarito Et hoc nō dicit simpliciter quia
tenet̄ ne sit in indis q̄ dū ꝓmittet tempus
ē flendi 3m̄ q̄ nō fiat tpe devotionis depri
tato ut patet ab adventu dñi usq̄ ad epīnaz
in quo etiā solēpnitas nuptiarū celebrētur
xxxiii. q. iii Non oz Q̄m̄ quicunq̄ lon na
nullo nō licet talia agē in locis suis orato
rijs q̄ solū modo deputantur ad divina dic
xxi. domus mea domꝰ orabis vocabitur Et
di. xlv. oratorū ubi dic̄ oratorū hoc sit q̄d
dic̄ ut ī nec quidq̄ aliud ꝙfectus aut ce
datur q̄ q̄d divinis laudibus cōueniat Ad
de eade di. c. in oratorio Et sic ex̄sita
ad excusationē chorcē sint ix. ꝓmo aut re
quiri ad sex vz rectitudo intentionis rōnabi
lis ea ut ꝓ nuptijs et hmōi Ite quies
centia tpis et loci Ite quiescentia ꝓsone et
uoi Et hijs cautelis potest chorea ex
cusari al' nō vñ et luc. vi. dic̄ ve vobis
qui ridetis nunc Sz certe ꝑdea ea ut plu
rimū in chorcis occurrit in grauem Ita q̄
ea multa peccm mortalia in eis committi
tur vz luxuria intentio Nam ut et ipse Al.
dicit fere oēs exercent nō tripudia ad os
tendenda nel procuranda libidinē Ite 2°. de
fectus ea q̄ sepe fiant sine aliqua rōnabili
causa h̄ ꝓpter libidinē nel vanitatē seu le
uitatē Item 3° ī quiescentia tpis q̄ ut plu
rimū fiunt in tpe ꝓmē et tpe devotionis
et sollepnitatis sicut ē a lxx⁹ usq̄ ad octa
uā paschē In quo ꝓhibentur cetera sollepni
tates nuptiaz xxxiii. q. iii. non oz nel alys

filibus tpibus Item in querentia loci sepe cū
fiunt in locis ad diuinū cultū deputatis Item
Ne nigentia pſone q̄ nō mag̃ nitimiscent
religiosi uel mondes uel clerici Et frequē
tius fiunt cū pſonis nihonestis lenibus seu sus
pectis Et cū mulieribus ornatu meretricio p
paratis ad capiendas animas ꝓ̄ uiros Item ui
tiosum uidens nisi q̄ut plurimū fiunt ꝓfestibus las
ciuis et dissolutis Item cū sono seu cantu tho
nestor et ad luxuriā seu ad aliud ꝓcm ꝓ ti
mētū Ve ergo illis repudiantibus uel de
lectabilit aspicientibus seu astantibus lxxxvi
di. uident uel qualitercūq̄ consentientibus ad
Ro. i. ubi digni sunt morte ēt̄ Item non resi
tentibus cum possint lxxxviii di. Error ii. q.
vii. Negligere b

Correctio ꝑmo s. quidē quā prela
tus habet facē ht̄ cū corrigere
delicta subditor non ex odio ꝫ ex
caritate lxxxvi di. odio ex ꝫ si negli
gat grauiter peccat et ꝫiuter puniendꝫ
e talis cū talis impudicus e dicendus po
tius q̄ epūs lxxviii di. nemo et c. error et
c. nichil Nec tota hoc det ee remissius q̄
dū vim ꝑat indigne ad contagiū ꝓuocat
vniuersē facilitas cū venie incentiuū ꝓue
rat dī tribuit delinquendi xxiii q. iii alit inst
ta et c. se Item non det ee crudelis uel sene
tus xlv di. licet et ꝓi. xxv. Cum mitis e
nūqꝫ dicit sanguinem Et sine plectendo sine
ignoscendo hoc solū bn agitur ut vita homi
corrigatur xxiii. q. v. ꝑdest Iustia cū uel m
seuerēdia quidē destituit si una sine alia te
neatur xlv. disciplina di. Melius e aut de
summa iusta q̄ de summa seuerītate reddē rect
di. l. ponderet in fine xxvi. q. vltra allegat
Nam et leuit castigatus seuerētiam exhi
bet castigantib Spiritalis aut minime mirepa
tionis nec correctionē scripit nec salute xlv
di. cum b tb

Quid si platus in corrigendo excedit ma
dū ꝫ si caritate correxit nō exigitur a sub
ditis venia pastilare lxxxvi di. q̄ si. Si at
ex odio tenetur Innocentius ff. ad l. aquil. q̄
admodū ꝫ nunc pales Sall' nunquit ꝫ magis
tratus b facilius tū ꝓmitt in hoc cū pre
latis q̄ alios quia in illis uel familiaris vix
pot vitari ꝓcm xxv. di. qualē. Ahor e vēg
q̄ ꝓcm ꝓcedit ex nimia acceptatione curie se
cus si ex malignitate tūc cū prelati ꝓxi
mos delinquut et diuitis sunt puniendi qui
debuerūt aliorū transgressionibus obuiare ex
q. iii. ꝓcipue b

Verū aliquis dicat cessare a correctione timen
do ne ille fiat deterior ꝫ sic tha. 2ª 2ª q. x
xxiii Correctio aut ad prelatos nō t̄ dimit
tenda ꝓpter turbationē eius qui corrigitur
tū q̄ et si spontē ꝓpa emendari nolit
corrigendus e per penas ut peccare desi
stat tū q̄ etiam et si increpabilis sit ꝫ hꝰ

prudentū bono rei dū seruatur ordo nostre
Et vi ex⁹ alii detrectent seruo aut e de
correctione fratris ut j. correctio ij. s. t 2 v.
a de m sum. con. li. iii. ti. ix. q. viii b
Vtrum ꝓcor possit alium corrigere ꝫ hm
tho. ii supra Correctio ꝓtinet ad aliquē m
ajorem in eo instet cum ordo iudicii ꝓcm
aut non tollit qui remanet in peccante ali
quid directo iudicio Et ꝫ hoc pot sibi
pte delicta subditor corrigere et arguere
ꝫ tū ꝓcm ꝓcedens impedimentum affert
ꝑ tria ꝑ⁹ q̄ ex ꝓcto suo indigno reddit
ut aliquē corrigat ꝓpue si maiq̄ ꝓcm
quisit ꝛº ex scandalo q̄d sequit nūdē si per
ratū correctentis sit manifestū q̄ videtur
q̄ nō corrigat ex cupiditate ꝫ magis sin os
tentatione ꝫ ꝑ⁹ superbiā corrigentis qui
sua ꝓcm ꝓpendens se ꝓximo ꝓferat
Itaq̄ si ꝓcor cū humilitate corrigat nō per
cat licet ꝑ hoc uel in gratia finaliter uel sal
tem in sua gdēpnabilem se reddat a Sed m
sū. con. co. ti. q. vii. vbi etiam dicitur q̄ sic
intelligendū e illud Ro. ij. In quo alium iu
dicas te ipm gdēpnas eadē em agis que
iudicas Et intellio ꝫ cū humilitate i. cū ve
ra recognitione et contritione suor ꝓcor
al nō pot ee humilitas ubi e dire motus
rebellio nim. xv. i. aia q̄ ꝑ superbiā ee Item
ꝓsistens in ꝓcto eo remanet indignus affi
cis iudicandi Vii ggf amb. xx. Dicit quidē
e ut qui nesciat tenere moderamina vite sue
iudex iste fiat alienus b
Qualit ꝓcedendū e in correctione cū mul
titudo e in scelere ꝫ hm tha. 2ª 2ª q. c. viii
c cū tota multitudo peccat de ea det sum
mus uindex uel ꝯtumax ad tortū sicut scripti sub
mersi sunt in mari rubro ꝓsequentes filios i
srahel Et sic sodomite vlc quiescit uel ꝯtumax
ad magnā multitudinis ꝓcm sic ꝑ exo.
xxxii. In pena eorū qui adorauerūt vitu
lū qui nō ꝓpatur eorū correctio det seueri
tas iudicis exerceri in paucos alios ꝓsterga
tos q̄bus reteri terreantur sic dne mille
xxv. mandant suspendi ꝓcm pre ꝓpli ꝑ per
cato multitudinis Si aut nō tota multitu
do peccauit ꝫ ꝑo parte tūc si ꝓcm male se
cessit a bono det in eos vindex exercere si si
ne aliorū scandalo ꝓt fieri alicui ꝓcm
dū e multitudini et deterrendus seueriq
ti Et eade nō tollerandū est ꝓcm ꝓ
ꝓe si sine scandalo multitudis ꝓcm nō pos
set nisi forte est ꝓcm tale q̄d magis moueat
multitudinem uel ꝯualiter uel tpaliter ꝛº scan
dalū q̄d timetur Sall hoc l. di. ut consti
tutiones Et cōm ꝓdōr vl. et Ray. ut in
sum. can. li. iii. ti. xxv. q. viii. Vbi etiā ad
ditur hm Ray. q si ꝓcm q̄d faciunt audete
defendit quasi nō sit ꝓcm tuū ꝫ tales dor
mire non det seueritate disciplinae quia
etiā hēnt ꝓpt dici de pe. di. vi. c. i. fi.

di. l. dño scē di. lxxxii. ꝓlūmos Et ẏm̄ glo. Ray. ꝺe iude? ẏuandū cīsta publicā ꝓdictione contra delinquentes multitudinē uel ꝑsonā qꝫ dem̄ ē de correctiōe b

¶ Quatuor sunt cāe dissimulandi et nō corrigendi delicta ut ꝓbat vl. ꝑ3 cū mali sunt exercitꝰ ita q̄ nō ꝓsit discernere a bonis 2ª cū multitudo ē tāta q̄ nō possit exstirpari sine scādalo grāe uel non potest fieri quin boni turbentur de quo iude & ſ. qrto 3ª cū ꝓbabiliꝫ ꝓsumit de emēdatione ut qꝫ peccat ex infirmitate uel ignorātia ex nō exobstinata malitia q̄ si exercendo bonos ꝓsunt ecclē tunc cū tolleraꝫ di. sunt ne bonū actū torpescant ꝓcūrare hic xlviii. di. Cōmissationes et l. di. ut constituatur xxxiii. q. iiii tpā pietas et c. cū quibꝰ Cōl. Ray. a Idem in ſū. con. ꝺ. q. viii. ii cir. quarta cāa additur ẏm emēd' vl. q̄n̄ talem talē ꝓsunt ecclē q̄ nō obsūt tunc sibi ꝓdicta de cā tollerari ꝓsit unꝰ d̄ꝰ ꝑ dñs audit michi sup timentes meos ne arridas eos Et tūc iudex. ij. dixit dñs non delebo gentes quas dimisit Josue ut in ipis exp̄iaꝫ isr̄l' hec ibi ex q̄ isti prosunt ita q̄ non absint uel q̄ plus prosint puto me posse discernere nisi a deo b de ista materia plura hꝫ ſ. pena i. Item ſ. penitē Item de grumellis et cōmissis cā correctionis ducis unde B. de grumellis ſ. iii. de ꝓmotione admittenda sit ẏ scandalū vide ſ. scandalū ſ. vi. de correctione q̄ ꝓmittitur doctoribus unde ſ. exēo. ij. ſ. ij. circa medium Et ſ. loco tio ſ. v. et ſ. magistros ꝑ ſ. fi.

Correctio ij. ſ. fraterna fraterna correctio ẏm tho. 2ª 2æ q. xxxiii. iii ꝓcepto ē Sꝫ q̄ ꝓceptū est affirmatiū non obligat ad semper ſꝫ pro loco et tpe Vñ omissio eius vitio mō fit mentorie Vñ q̄n quis oportunū tēpus inquirit uel de ipo metuit ne deteriꝰ fiat aut uel ad bonum vitam alios ꝓpediant et hūgmodi solūmō omittit ſ. cum pcō mālī ſ. cum formidatur maiꝰ inde mali et cruciatio sui ꝓximi dū tū hec ita dicunt ni aiō q̄ frāne caritati ꝓuidetur A Et hꝫ videtur gregē ẏm eūdē tho. ibidē arg. qui aliq̄ ꝓsunt de aliquo delinquente ꝓbabiliter q̄ posset cum a pcō retrahē et tū ꝓpter timorē uel cupiditatē ꝓmittit bꝫ. modo ē venale q̄n timor et cupiditas tardiorem facit ad corrigendū delicta fieri Non ita tū q̄ si constaret ei q̄ frem posset a pcō retrahere dimittēs ꝓpter timorē et cupiditatē q̄n ni aiō ꝓpōit caritate ut dicit hīc aug' a Idē i ſū. con. li. iii. ti. ix. q. iii. b

¶ Circa quos oporteat querē quos corripiamus ẏm tho. ubi ē. Dicēdū q̄ illa būficia q̄ non debentur recte ꝓsunt ſꝫ magis aliis sine sint ꝓpria sine ꝯmunia nō oꝫ nos querere quibus impendamus ſꝫ sufficiat q̄ impendamus eis qui nobis occurrunt alioquī efficerēmur exploratores iuste alienę ſ. 1ª ꝑ. xxii. Ne que tas ĩquietatē in domo tua vii ꝑꝫ q̄ nec religiosos oꝫ exire claustra ad corripiendū delinquentes a Idem in ſū. con. 2ª. ti. q. iiii. ubi cīa dicit q̄ qui habet specialē curā alicuꝰ ꝺeꝫ eū querere ad hoc ut eū corrigat de pcō b

¶ Circa ꝑceptū de correctione fīna se extendat ad omēs ẏm tho. 2ª 2æ q. xxxiii. duplex ē correctio una ē que ē actus caritatis et ē ꝑ simplicē admonitionē et hoc ꝓtinet ad quemlibet caritatē habentē sive sit subditus sive prelatus Est et alia correctio que est actus iustitie q̄ non solū fit ꝑ admonitionem ſꝫ etiam iterdū fit ꝑ punitionem ut alij timentes a pcō desistant et hoc ꝓtinet ad solos ꝓlatos a Idē in ſū. con. 2ª. ti. q. v. ii cīa ꝑꝫ q̄ ꝑ3 que ꝑ3 dicit correctio fraterna tendit ad emēdationē fris delinquentis 2ª uero que ꝑ3 dr correctio iustitie tendit ad bonū rei q̄ nō solū ꝓcuratur ꝑ admonitionē fraternā ſꝫ etiam interdū ꝑ punitionē b

¶ Utrū subditi teneantur corrigere prelatos ẏm tho. ubi ē. Subditi non tenentur nec debent corrigere ꝓlatos correctione illa q̄ est iustitie ꝑ correctionē pene Tenentur autē correctione illa q̄ ē caritatis si in eis ē aliquid corrigibile Ita tū q̄ nō cū ꝓterua ſꝫ cū mā suetudine et reuerentia d Circa i. ad tho v. dicit Seniorē ne increpaueris ſꝫ obsecra ut patrē ii timuerat ꝓculū fidei tūc cū cīa publicē cernit plati a subdito redargui ẏm tho. ibidē et in ſū. cō. li. iii. ti. ix. q. vi. Viii 2 paulo qui erat subditus petꝰ q̄ꝫ timuit ꝓculū scandali ruine fidei patꝝ publicē redargut Et petrus humiliter et patienter correctionē recepit ad gal. ij. ubi cīa gloa aug' dicit q̄ petrus maioribus dedit exēm q̄ si i aliquo deliraret si dedignarentur ab inferioribus corripi Et non solūz ab periculū fidei ſꝫ cīa ꝑ ordinatos meros qui essent publicē et scandalosi dezent dure 2 publicē plati re ꝓhendi ij. q. vii. paulus. Dicit b

¶ Quis ordo ꝓcedendi sit in correctione fīna ẏm tho. 2ª 2æ q. xxxiii. peccā publica ẏm aplm 1. thim. v. sunt publice arguenda in presbiteris uero occultis locū hꝫ q̄ dicit i ecclīa dñs. si peccauit in te frat tuus Matt xviii. b nam si te offendit publice corā alijs ita nō solū in te peccat ſꝫ cīa in alios quos turbat a Videt aut q̄ peccā dicant dicta publica nō solū si adsint ſꝫ et si multa nota sint q̄ ut in pallio loco dicit tho. de Joseph qui ut hebraice ꝓtulit xxxvii accusant fratres suos apud patrem de crimine pessimo dicit tū q̄ ꝺ3 non scribatur dct tū credi q̄ Joseph ꝑmo fratres suos monuerit ꝺ3 accusauit uel quia patrem erat publicū salte nūt fratres Vñ plura liter loquendo dr accusant fratres suos Et

sic thō̄s sentit potēm posse dici pubm̄ quo ad denūciationē sine admonitione faciendā cētā si notū alicui tm̄ sit Itē q̄ quo ad q̄stiam nēc̄ē precedē monitionē in accusatione sicut et i denūciatione b Vñ q̄ i occultis quę cadūt pōt ꝓpetrari amicoꝝ offensa ꝙ distinguē dū ē q̄ si hmōi occulta pcā sunt i nocumentū ꝓximoꝝ uel corpale uel spuale puta si aliqs occulte tractet quę cumtas tendatur hostibus uel si hēticus ꝓpatim hoīes a fide auertat. dēt quis statim ad denūciationē ꝓcedē nisi forte aliquis firmiter existimaret q̄ ꝑ admonitionē secretam statim posset hmōi mala ipe dire Si uero sunt talia pcā q̄ sunt solum i malū pertantis et eius in quē pcat nel q̄ leditur ab eo uel saltē ex sola notitia tm̄ dēt si pōt sic emēdare frem ut fama eius conseruetur et sic de utilitate precepti est q̄ secreta admonitio pubm̄ denūciationē pcedat R Nisi forte ex manifesta denūciatione seu correctione alicui delicti secreti utilis pubm̄ utilitas resultaret sicut actuū v. pe tri⁹ petrum occulti amarę et satisfacę q̄nq; cū manifestarunt ipos pubm̄ sine alia admonitione redargendo de fraude ꝓpria recte Vedi tur ꝙ sachar ex dei correctione utilitatē resultare Vii et i dicit q̄ isti ananiam et saphiram a petro redargenti statim mortui sunt Ex quo magnus timor factus ē in oibus qui audierant Et ro augn̄ ut et refert thō. ibi dem artō vii. dr q̄ ex gestis sacre possimus aduertere qualit̄ precepta diuine scripture sunt intelligenda Item non ē utile secretā ad monitionē ꝓcedē denūciationē euāgelicā q̄ quis ex aliqua cā fit sicut dr xxvi. de iudi dnō dixit unus uestrū me traditurus est b Et hoc secreta admonitio dēt uel semel uel pluries fieri q̄ dū spes de correctione ex ea probabiliter habetur Cū aut tam probabili ratione sperē possimus q̄ secreta admonitio nō valet ꝓcedendū est ulterius q̄tūcunq; per catū sit occultū ad testiū inductionē nisi forte probabiliter extimaretur q̄ hoc ad emēda tionem fratis non ꝓficeret q̄ tūc a correctio nis cessandū est Unde tū q̄ testes inducā tur ꝑm Aug⁹ ꝓpe oīndi dēt prelato ut ē singlis personā d hoc ē verū q̄ quę requirētur a plato ad quē ꝓtinet tū ōr. sollicitudine scire fra subditorū Nam non pōt ee pastoris excusatio si lupus aues edat et pastor nescit ut in c. q̄tus ex de trāsg. iud Itē q̄ hoc ē salubrius ecā si nō ratio aliter dictet ꝓpius denūciare prelato cui non sit ꝑm euāgelium ut pz ex xviii. vii et tho. ibidē artō viii. dicit q̄ pcā reducit ad testiū inductionē nisi probabi liter existimaretur ex hoc ꝓximi deteriorari quia hoc cū posset quis correctionē petere omittē uel secrete demonstrare q̄ ad c. emēdationē ꝓximi sit magis ydoneus uz

suo plato confessoꝝ uel simili Et ꝑm hoc distinctione dicit debē intelli dictū lēm au gustinū in alia ubi dicit q̄ peccm̄ quod denū ciari dēt plato q̄ testibus nō ut iudici sz ut ꝓlate ꝙsone que plus pōt ꝓdesse quā alii Et ad hoc lēm facit decm̄ augn̄ xxii q. v. hoc iii Et ꝑm tho. in d. artō viii. Testes adiuuantur tribus modis ꝓma ꝑm Aug⁹ ut peccati admonitio q̄ dictum correctionē exercet ꝛa mō Aug⁹ in alia ut possit delictum pro bari q̄ si non emendantem ꝛa ꝑm Crisost⁹ ad ꝓbam. admonitiones fore fras pōt addi i eccia ad hoc ut testes pcautē sibi monstrent ꝙ cuan⁹ dicit q̄ si non audierit eos rē b Et si sic non corrigit i pubco ē denūciandus d Si si platus ꝓcipet aliquid q̄ hinc ordini non est ei obediendū q̄ obedire dz deo ma gis quā hoīb⁹ ꝙ q̄ platus ꝓcipit ut sibi dicatur q̄d quę scimus corrigendū intel ligendū ē salus ordinis correctionis fratis sine ꝓcepti fiat ad dcm̄ modum sine ad vtrū qualiter Et nō solū non ē obediendū sed ecā ꝓcipiendo peccaret q̄ ipe non ē iudex occultoꝝ sz deus solus hoc dicto ii i q̄stiū ad aliqua iudicia ꝓcā manifestant̄ puta ꝑ infamia ꝓsumptiones et hmōi tūc cū pōt prelatus ꝓcipē sicut et iudex alig inquirere ex officio a sine necessitate dicenda ꝑ tho. ibidē artō vii. b Itē nō q̄ predictam sollicitudinem et ordinē non dz seruari nisi in quibus peccā q̄ lex non derogant fame vii et aliqui in capite se q̄clamat ꝓmisso ordine nō seruato d s. in delictis secretis etiam secundū de quibus ꝓlati i ca pitulis pubce ordinauit subditos q̄ sint talia que non derogant fame q̄ tales denūciationes ꝓprius dēnt dici remissio nes oblitoꝝ culpaꝝ q̄ accusationes uel denūciationes ꝑm tho. in d. artō. vii. Et ex ꝓdictis pōt colligi q̄ denūciationes ꝓcesse fieri ꝓnt sine secreta admonitio ne Idē ecā est in denūciationibus ꝓpriis lapsibus dell recte ꝓsone q̄ peccā sint leui a et nō diffamatoria Et sili si sunt ꝓcua et publica Et idē q̄ sunt occulta et pri culosa corpalit uel spualit quibus ꝑ secre tam admonitionē ꝓuideri non pōt uel si ex correctione sequētur ꝛsilitez publica et deputabilis utilitas In hmōi casu oibz ad denūciationē non requiritur secreta admonitio In aliis uero casibus q̄ peccatū ē ꝓtm et diffamatoriū dēt omno secreta ꝓcedē admonitio que intēt solū et saltē semel et pluries fieri dēt quousq; probabil' spes emendationis ꝑ secretam admonitionē possit haberi Si uero dicta non sufficiat admoni tio addi dēnt testes boni et ydonei q̄tū quocunq; ꝓnt hiis qui sil' cū ꝑ admonitore denūstrent culpali sibi peccm̄ et de emē datione admoneāt Et si non uult emendari

dem̃ cretur ꝓlatis eccie cazam quibus
testificabuntur denũciatorem debitũ fecis
se admonicionẽ et monitũ nolusse emen
dare Et ꝓdicta sunt diligenter notanda
ut a manifestatione defectũ ꝓximi sciat
quisq; hũc sibi cauere Et si manifestẽ
nere ẽ non sit manifestandi ordine ut no
minetur mortale peccm̃ et obligetur ꝓxio
ad restitutionẽ fame et corpis incẽ Na
sm̃ tho. 2a 2æ q. lxij. arti ij. Si quis q̃
ordine ꝑdem manifestet peccm̃ alterius eccie
vel offendit in sciam et caritatẽ ꝓximi
Et tenetur ad restitutionẽ quatum fieri
ꝓt fame medatio Et si non ꝓt fama
restituẽ det diffamato recompensationem
facẽ in pecuñ vel alio modo b

¶ Si scia de aliquo alĩ impedimeta vel e
mĩa que eccia ille qui gmisit ignorat an
debeã procedẽ ad cozrectionẽ fraternã
et dicẽ eccia vbi ẽ. Scio aliquẽ ꝓcussisse al
ium et inde mortuũ fuisse quem ꝓcussor
nescit et indeo passarẽ in officio sacerdo
li celebrãe Item si scio aliquẽ ministrãe et
non fuisse ordinatũ rite vel nõ fuisse bap
tizatũ et hugmoi Item si scio aliquẽ ha
bere uxorem de cui hic non ꝓt ꝓbari
certam p̃ alienã sponsiã vel tenẽ tem
alienam Item si scio aliquẽ exercitũ ig
norant ordinatũ ꝑ sm̃ W. Si tales la
borat crassa et supina ignorantia q̃ non
excusat eos teneor eis dicẽ si cõmode pos
sum et maxiẽ si credo eos cozrigibiles
ee Si si laborat ignorantia ꝓbabili ẽdo
medijo q teneor eis dicẽ incertitudẽ nõ q
ipi ꝓcerdit si aũt ꝓcedũ vel dãpnum a
lterius et ecclie sacerdoz Ita non ordi
nis celebrans decipit audientes Et qu
teneat ire ꝓximi cũ dãpnificet hoc et
filia dicta si talis sit ꝑsona ꝑsuasibilis se
cus si non sit si timet de scandalo tũc
cũ sufficit si dicta ꝓlato nõ denũciando
vel accusando si sunt notificando si forte
remedijs quibus posset adhiberi ¶ Idem
i su. cõ. li. iij. ti. ix. q. x. b de eo q habet
uxorem qua de iure nõ ꝓt hoc ad hoc j.
impedimentum q. ꝙ. viij. et ix.

¶ Sed quid si dicta vel aliqd ꝓdoꝝ
ꝓbare possum aliquid teneor Rñdm eund
W. non nisi forte sit periculũ alioz puta si
alijs sacrũ ministrat et eos decipit tunc
cũ ꝓbare teneor a ¶ Idem in su. cõ. eo. ti.
q. xi Vbi etiam ꝑ q hoc nõ assit ꝓximi
alioꝝ teneri ꝓbare eo ritu quo teneamur
ad fidei cozrectionẽ viz cũ visibiliter possi
mus ꝓcedere ut ex dicto ꝑ b Vtr cor
recto fama sit amittenda ꝙd scandalũ
Unde j scandalũ ꝙ. ix.

Ozta scoz unde j. reliqui
Ozpozale Corporalia nõ sũt ab
luenda per latros aut mulieres

etiam sancti monales q̃m ꝓximi ꝙ. ab
luẽ ꝓtinet ad officiũ diaconi cui hmõi
ministris de con. di. i. Nemo de cuius ꝙcra
tione unde supra consecratio v. a Et i dcõ
c. Nemo idem dr de lauadis altaꝛ ꝓximo
ad diuinũ cultũ deputatis Et q dcr hoc
pelinis nona nulli alĩ usui deputata nisi ad
lauandum ꝓximos ad cultũ dei altaris ꝓti
nentes Et q dcr dicti pãni lauari mitta sa
cratis Sinodus que hm ꝙsla. ibi ẽ 2a vel
tis sacerdotalis det foris lauari dicit hoc
i hodie hmõi derogatũ ẽ consuetudine ꝙtiali
Ecta aũt puto q hec cõsuetudo inquantum
continuat damnũ irreuñgitũ nec derogat
nec excusat exẽ de consuetudine c. fi. Ite
corporale non dcr fieri de serico nec de pan
no mixto sz de ꝓprio lineo puro ab epõ cõ
secrato sicut corpe dñi in synodone linea
munda sepulti sunt de con. di. i. ꝙsulto Item
corporalia et ad diuinũ cultũ deputata dcr
munda teneri exẽ de custodia eucaristie c. ne
linqui vbi dr ꝓcipue mg ꝙ ut ornamenta vasa
ministerii corporalia et vestimenta ꝑdicta sz mis
trorũ et palle altaris ut i munda 2 munda
consecuctur Nimis enim videt absurdũ in sa
cris sordes negligẽ q de decent i ꝓbare b

Ozpore vicariis hm̃ possit ordinari
vel ministrare unde j. vicariis
corpore

Ozpore xpi sup̃ corpare et infra eu
caristia Et facit eccia j. missa
Rame Omnibus appellationẽ aliqua
obstantibus omne peccm̃ alĩ illud so
lũ qd ad damnationẽ sufficit di. xxv
qe. qd aũt a potuit ẽ ꝙ. omnibus 2 al' aut
Sz hec appellatio omne intellige mortale
vel aiã. xxi q̃. dicit hoc mortale peccm̃ distat a
crimine q. omne crimen peccm̃ ẽ nõ oe peccm̃
crimen ẽt hi qua viz criminũ et peccoꝝ dis
tinctio ꝓcusand' ẽ q. nõ nulla peccta animã
polluunt crimina extinguunt b

¶ Crimina quedã sunt enormia nisi que tria
s. hereseos homicidij voluntarii et symoniaꝰ
ordine et beneficio eccie post primaz impedit
promouendum et decernit tam ꝓmoti sine sit
occulta sine manifesta 1. q. 1. uetuz ẽ et exẽ
de hereti. q̃nq; et c. statuti li. vi exẽ. de tempo
ra. ordinum et de symo. tanta Et de homicidio
enormia et j. dispensatio ꝙ. vi. et vij. A
Et qd dicit de homicidio voluntario dcr ẽ
eciam de nõ voluntario qui casum ꝓcessit
culpa exẽ de homicid. cõtinebatur Secus si
culpa nõ ꝓcessit eo. ti. c. ex literis 1. et ij.
b Alia vero enormia occulta post peni
tentiam non impedit promouendum nec dei
cunt tam ꝓmoti ut i d. c. ordinem A Sua
dendi est cui ꝓpter talia ne quis faciat se
ordinari eciam post primaz si tui ex quo sunt
occulta nõ sunt penitus ꝓhibendi exẽ. de tem
po. ex teneore b Sunt et alia crimina medio

crīa ꝯ quibus distinguīe q2 aut sūt manifesta aut occulta Si manifesta crīa tꝛpellūt pro mortē dām et detinūt tam ꝙ motū a hoc est nec ꝯ priāz nō post sicut in c. fīmitatis x. xxiiii. di. pz et cx de cohi. cle. et mulie. Cū eoꝝ ubi cūa publica concubinaz non detinūt nec ꝯ mortū fuerūt cōtinuate et in c. fīatū tatis sunt promotus q̄ publ̄ hnerat concubinam nisi aliquid delictum sequētur fama nec facti h̄ cū non tollitur ꝙ priāmagis cet publ̄ quā ꝙ uerū sīm testiū adulteriū et silia dicto c. q̄tum Et hec sūt dicenda de cūa illoꝝ que detinūt crīam si sint occulta et de illoꝝ q̄ post priāz nō detinent crīam si fuerūt publ̄ b Et intellige q̄ sūt manifesta ꝙ famaz uel confessione tuze uel euidentiam facti ut in c. q̄tum q̄ si sint occulta solum ꝙ fama iudicium purgationis quia p̄sumpta absolue. Et si in ea de fecit deposuit cx de adul. significasti. et cx de purga. cā. ex tuaz Si uero huiusmodi crimina sūt occulta ꝙ tales ꝙ famaz remittē nec inquisitis et p̄nouere ad sui purgationē ordinē ex de temp. ord. ex tenore et c. q̄tus A hoc plenius nōtāt in su. con. li. iii. ti. xxix. q. iii. b

Qui si aliquis salus sit crīmen alterī tenear. reuelare ꝙuis ꝓ nō teneat. crīa si mala ut denūtiare ñ possit ꝙuare nā est pro dicta c. finis ii. q. i si petrauit et q. vii. si ꝙuerīs et vi. q. ii. si tm Nisi uellet reuelare secreto cum plures secrete hēat cor rigē cimosos ord. xxii. q. v. h̄ iiii. det q̄ iudicare talibus q̄ mat̄ ꝙuit ꝙ desse q̄ obēe sine cā corrigendo sine ꝓpter eos oran do Nam ad tale denūciationē quilibet te netur ut in dicto. c. h̄ iiii. Et inde ē cor rectio ii. ff. v. et in sequētibus et j. fa milia ff. iii. A nō ē nisi vnus ff. b Cāe crimia ꝓcedūt quīs ꝓ actu satanē de qua inde ē. actusare et actusatus crīz ꝙ de mūtatione uel ꝙquisitione de quibus hēb j. inquisitio ff. i. Crīz vero nō agitur directe cōe crimē sī ꝙ modū exceptionis de quo hēb j. suscepto ff. i. et ii. De correc tione et pena crimiū hēb ē. correctio et j. pena i. Ad materiā crimiū ꝓt ꝓtinē j. iudex et j vicīs

Crisma sūpta baptismus ij. ff. fi. et j. oleum sanctū

Cruce signatis de indulgentia cruce signatoꝝ inde j. indulgē tia ff. ampl̄ et sequētibus de uoto cruce signatoꝝ j. notā v. ff. ij. vi. et vii

Cupidus non ē ordinandus inde j. ordinandus ff. xi.

Curialis Curiales ꝙ ꝓhibet cu ordinari inde infra ordinandꝰ ff. xv //

Curiositas sm tho. 2ª 2æ q. clx. vii. c. vicia cuīa inordinatio appetitus cognitionis a ꝓt ead dicī curiositas sūptuarius studi ū ad aliquid ꝓsequendū vii. et idē tho. 2ª 2æ q. clxix. arti. ij. dr ꝙ arti fices ornamentoꝝ peccant ifluendo superflua et curiosa b

Queritꝝ ꝙs vsq̄ uicīū curiositat̄ possit ee sm cognitionē intellectiua R̄ sm tho. ū. ē. veritatis cognitio de se bona e si ꝓt ee mala roē alterius cōsequētis sex modis s. uel ꝙquantū aliquis de cognitione veri tatis sūpsit sm 1ª 2æ Chor. viii. scia inflat uel in quantum hō cognitionē veritatis vi tute ad peccandum Vel magis ꝙ studiū unius vtile trahit a studio ad̄ ei ex merita te meabit Vel in ꝙtum hō studet discere a quo nō licet sicut ꝙ furtiua a domibus ꝙquīt Vel i ꝙtum appetit cognoscere veritatem cuīa creaturā nō referendo ad debitū finē s. ad cognitionē dei Vel ꝙtus aliquis studet ad cognoscēdus ne tractē supra facultatē ꝓpriū ingenii ecc iii Auctoza te nec ꝙsecutis et fortiora teme scrutatus finis et in plūbus aptibus tu is nec fuerīs curiosus Et istis modis bi cūa curiositatis in ꝓpe intellectiua e a Ja. i. su. co. li. iii. ti. xxxiii q. et lxxvi b

Utrū curiositas possit ee cuīa sensitiua cognitionē R̄ sm tho. 2ª 2æ q. clxvii. stu dium cuīa sensibilia cognoscēda duplicit ꝓt ee vicīū Vno. in ꝙtum cognitio sensitiua non ordinatur ad aliquid vtile si ꝓtius auertit a s. ab vtili consideratio ne sicut augt in x. cōfessionū confitetur culpā suam q̄ libenter audit cantū cuīte tem ꝓpt̄ lepozem q2 ut ibidē dicit huc usque a bonis cogitationibus ꝙpedīt ut in su. con. co. ti. q. cclxxvii. b Alio modo in quātus cognitio sensitiua ordinat̄ ad a liqd̄ noxiū sicut ꝙspectio mulieris ordiā. ad concupiscend̄ Et ꝙgnitio coz q̄ ab alio sunt ordinatur ad detrahendū Et sic ē cu riositas vicīū Si aut cognitio sensibilium tendit ordinare ad necitatē substētationis uel ad studiū intellectiue uitatis sic ē vir tuosa studiositas a Idem ꝙ. q. cclxxvii ubi crīa additur ex quo patet q̄ ꝙspectio spē taculoz curiosa reddit̄ ꝙtum ꝓ hoc ꝙ quis fit homo ad vicia uel lasciue uel crudeli tatis ꝓ ea que ibi repsentat̄ Vii Crisos tom dicit q̄ adulteros et inuēcundas cō stituūt tales ꝙspectores b

Dumplicat

Dn̄ possit accipe sibi de rebus dapnificat̄ hēc tur o. bellū i. ff. iii. Et j. depositum ff. vltimo ꝙ

Debitū cōiugale vtq; alt cōiugiū statim contracto matrio tenent statim ad reddicōnē debiti R̄ hm tho. in iiij°. di. xxxvij. non tenetur statim sed datur tempus diez melius ꝑ tria ꝑma ut possint deliberare de transitu ad rel gionē. 2° ut ꝑparentur q̄ sunt necessaria ad nuptiaz. 3° ne mlē heat maritus datam quā vero sustinuit dilata Con. alb. hosti. nō dicit q̄ magis putat de hō statu tempus arbitrio iudicis ꝑ. q̄ tūc iat nel quinq; adhēat Sic ꝑ. Voti iiij°. ſ. iiij. et v. Idem dz. A ſ. in capō ex de qui. et hosti. et b. loquuntur de nouitio in tēpe rel religionē Cui z mideatur statum huiꝰ diuorū mensiū in d. r. ex pbō di cit tri d. tempus ꝑcium cē arbitrariū sup eo vero qui non asserit se velle ire rel religionē nullū tpꝰ iij. statuit. vt hm ꝑce. et in su. com. li. iiij. ti. ij. q. xxv iiij. talis tenetur si petatur statū reddē debitū cui nō licet exceptionē tēporis ad repellendū R̄ i. punto q̄ tria sit exceptō ut tū tempus computetur q̄tum sit necessariū ad ꝑparationē et observationē consuetudinū et honestatū solēpnitatū et cerimoniarum q̄ r. ad chorū. xiiij. dz oīa honesta et hm ordinē fiant inuicē. Et hm hoc ꝑt intelligi dcm tho. et al. Et id q̄d sequit. b Item et hm W. mortaliter peccat qui ante benedictionem nuptiale uxorē cognouerit in locis ubi ē consuetū benedictionem adhibē A hic dicit glo. Ray. in ti. de matrio ſ. istē nō q̄ matrio iiij°. dicit hoc cē verū q̄n fiet sine dispensatiōe et usta cā Et idē dicit si omittatur alic consuete solēpnitates cui hmōi nōiuit xxvij. q. ij. cui ꝓximatur q̄ si quis ꝺcō noscat sponsam aliquā eam tradūrat pe mixta virginis ante et ē indicenda hm quos dā priales q̄ nō habitu in corpe remanū b

Vtrū impotētia infirmitatis vel impotētie ex causetur quinq; a reddicōne debiti R̄ hm tho. ibi ē Vxor non hꝫ ꝓpātem in corpe viri sui nisi salua cōsistentia sue ꝑsone vñ si ulter exigat non ē peccm debiti ſ. in musta exactio et ꝺpter hoc nō tenetur. A Con. pe. z al. ut in su. cō. eo. ti. q. xxxv. b

Vtrū peccet qui se facit impotētem ad reddicōnē debiti R̄ hm tho. in iiij° di. xxxvij Si factus ē impotēs ꝺpter reddicōnē ꝑce dentē mulier nō hꝫ unde vltiꝰ petēdi Si aut factus ē impotēs ex alia cā tūc aut illa cā fuit licita ut ieiunii modē tum et hmōi et tūc nec peccat aut illi cita et tunc peccat Et tūc ꝑcm uxōis si in fornicatiōe labatur aliquo mō ꝓpter hoc Et nō q̄ritur an ꝑt dct apam ut uxor ꝺmeat Idem al. A Idem in su. com. eo. ti. q. xxxvi b

Vtrū cōiugalis actus sit peccm R̄ hm Ray si cōiungunt cā suscipiendē ꝓlis non habet culpā hꝫ peccm meritum de quo inde ꝑ. iiij. monij. i. ſ. vij. et ꝑ° Cor. vij. si nupserit virgo non peccat 2Den. viij. Crescite z multiplicamini ref Si uero cōiungunt cā reddēdi debitū adhuc non ē peccm i. Cor vij. Uxori vir debitū reddat A hi hnis gō duobus cā bus nō ē peccm qd̄ verum est si rectitudo intentionis postea aliqñ non mutet hoc ē qui in executiōe actus nulla voluptatis delectatiōe teneatur hꝫ ut dicit ḡḡ. xxxiij. q. iiij. vij cū ꝓria valde difficile ē ut status in actu nesciat ardere. ꝓt aut contingere ex singulari dono dei et naturaliter vñ et ibidē dicit ḡḡ. Ipa licita cōmixtio cōiugis sine carnis voluptate fieri non ꝓt ꝺo a sacri loci ingressu ē abstinēdum b Si uero cā remedij ut q̄ cōtinē non ſmit sic ē peccm venale Augꝰ Incontinētie malū ē q̄ vir cognoscat uxorē extra ultra necessitatem ꝓcreandi filios hꝫ et illic ē nuptiazū bonū Et ꝺ malū fit venale ꝓpter bonum nuptiale A Aliq̄ dixerūt hoc cāe nullū ee peccm ut nōt glo. in c. quadq̄ xxxij. q. ij. Et glo. Ray. in ti. de matrio ſ. hꝫ tñ quid hꝫ tria sup verbo venale hꝫ ut dicit glo. Ray. idem hoc expresse ē q̄ dcm aug. xxv. di ſ. cum Ubi aut alia peccta venialia dicit quoꝝ excepta filiorū desiderio uxorē sua cognouerit Et ibi sentit glo. dū dr sup ubo desiderio supple et cā reddēdi debiti q̄ dicat exceptis hmōi duobus cāibus in usu matrimonij ſꝑ peccatur salte venialit et ita ē veritas Et ut nōtat in su. com. li. iiij. ti. ij. q. xxxvij. b Et ē intelligendū hoc hm tho. q̄ quis ita ꝺpt voluptate quāti misceat q̄ sistat ꝑ. Limitet matio iiij. viz q̄ cū alia non faceret nā tūc ē venale sēcus si excedit finem matrimonij Ita etiā q̄ si non esset uxor faceret idē tūc ē mortale nā adult ē in sua uxore Amator ardentior nichil eāt sedius ꝙ uxore amare q̄ adulterā xxxvij. q. iiij. ordo. A Idē etiam dicit glo. Ray. in d. ſ. hꝫ numquid sup ubo sedius Et hoc ē indubitabile q̄ sola intentio ad mortalia est quōdle ꝙt vi. qui uidet mulierē ref Ex q̄ bene in testigantū apparet q̄ facilius ē ꝛe luxurioso mittere spiritalitez mundicias ornata castitate seruare q̄ quibus in usu matrimonij a mortali se custodire q̄ religioso abē ab oī tentatiō luxurie et cont. ꝙtū ht multa et cotidiana de media Coniuges vero sūt secus libidinis igne et ad eā intentiua multa hūt et igne accensus solet arde q̄ cuiꝙ luxuriā appetatur et sic mens cupidē accensa nō solet respicere qualitatē ꝑsone Et vtrum liceat uel nō a deo ut nō nisi sit tuta nūc cum filia et filiēs ut in c. 1. cū. de l cōsti. cle. et nūc. viij et eccl xix. dicit Vlp et mulieres apostatare fecerūt etiam sapientes Et

viij

ides valde discretu et timoratu apparet ee
quicquem ut eu assensus e cupidie nō transf
frediatur-tūs mīoris salte in tenuiore b
¶ Dz si quis uxore ppter sanitate corporalem
cognoscēt non excusatur a pcō q3 querit sa
nitate p id qd ad hoc non ordinatur sicut
qui p sacramentum bapt'mi tūi sanitate cor pa
lem quereret ut patet tho. in iiii. di. xxxii. in
solutione cuiqda argumenti A Sde in su. con
co. ti. q. xxxvii. et xxxviii. Addit etiā Ray
in dicto ꝯ. si nunquid ex usus matrimonij causa
saturande libidinis e pccm mortale Et ut dr
ibi glo. cuius Sde nōtat hugt. xxxii. q. vi. c.
hiis ita et hoc dem hugt. azerat glo. Io. in
c. quidqd sup ii. adultero e. ca et q. Et dr
hugt. diram ee aut captu ca ꝯtrahendi et
causa libidis implende q3 i prio casu primū
hoc agens a voluptate et pactus vult sic
peccare q3 fornicari In 2o casu primū vo
luptate et quacat eam malum uel cognitam
nec uel utendo talis et intentionis ut plicet
possit cu uxore cognre Alii tū dicut in hoc
casu ee tūs venale ut dicit glo. in d. c. quod
quod ppter id apli i. ad cor. vii. ppter fornica
tionē vnusquisq3 suā uxorē habeat et vna q3
sum virū Sz primū dictū vidz rōnabilius q3
cōiter aut quoties solū e in duobus casibus
licite primissis ppter viz filioz procreationē
et debiti reddition cum debita honestate
et tps et loc et modi In casu aut e a mor
tali excusatus viz cū sit ca vitande fornica
tionis dicto c. quidquid Restat ergo q3tum
aliis casibus stet sub phibitione fornicatois
que hr culpa mortalem cū sit contra septimū
pceptū decalogi Exo. xx. Nā qui vlā e phi
bitiua ante intelli. phibitū qd non e specia
liter cancellatum ut in ce. Exun de x. sign.
hoc etiam satis vide3 gubari thob vi. Vbi
angelus raphahel dixit ad thobiā filium
thobie Audi me et audam tibi q sint qbg
potiale pot demonium In eos qui ita quoties
suscipiut ut deū a se et a sua mente exclu
dant et sue libidini ita uacet sicut equus
et mulus in quibus non e intellectus habet
sup eos pcātem de monio hr ubi Equus
et mulus non utuntur coytu aliquo modo
ni mali uel al' monstruoso sz ad ipm nullo
fine rōnabili cū careat rne sz libidine dila
bunt Et sic qui ad hunc finem uel suscipiut
matrimonium uel utunt eo dantur in potate
dyabi etiam si nulla alia in honesta uel actu
alit uel tentationalit excreant Et ita relu
ditur etiam in hoc mortale nā p venale
Nemo dantur in potate dyabi maxie usq3
ad mortē sicut dantur isti ut in d. c. vi.
thob' nullq est cui ita iustus qui careat vici
ali 1. Io. 1o Si dixerimus q3 pccm non habem9
ipi nos seducimus ꝑdictis aut inde3 absta
re deū Aug'. in glo sup pmo c. vij. 1. ad
cor. ubi aut Cōiugatis cōcubitus generandi
gnā non hr culpā Concupie vero facte
sz tm cū quocte hr culpam pp thori fidem
venialem Sz ad ho dm q i sacrande det
intelli 1. implende qui ab ea pcepit ad
ex ordinatā procreationē intendā q3 matri
mū post filioz procreationē dar etiam i
remediū nisi mitat ad illicitos genitus
cautandos xxxii. q. ii. quidā non aut in
plemētum voluptatis Vii xxxii. q. mi. li
beroz dicit Io. libor ut dixim9 i matrimo
nia cancellā sūt voluptates aut que de
mētricū capiuntur amplexibus in uxorem
damnate sunt Constat aut q amplexus
i mētricibus fiunt ca implende voluptatis
et hoc damnatur cū uxore glo tm i dicit
in uxore damnate sunt 1. quicunde ppter
venide sz hic glo extorquet lizam qd se
cundarie fieri nō det ff. delecta. mi. l. non
aliter nec fundatur sup aliqua auctate Ite
nō obstat apli qd allegatur ni glo in dc.
quidqd vz ppter procreatione recipiut sequela
q3 sm glo 1a vxor det accipi a valente cas
titatem huare ppter fornicatione nō sa
turandam sz vitandam b
¶ Otm vir teneat3 reddē debitū uxori no
petenti R sm tho. in. b. dm q uir non
solu tenetur reddē qn vxor expresse pe
tit sz etiam qn p signa hoc agit Nam
tm idem iudicium de petitione viri q3
mulieres magis solent verecundari de pe
titione debiti q3 vir Sde pe. 2 al. A Sd
in su. con li. mi. ti. ii. q. xl. b
¶ Otm vir debat uxore auertē ne petat
R sm tho. in iiii. di. xxxviii. dm q non
det hoc facere nisi ppter aliqua rōnabilem
causam et tunc etiam non det tm magna ista
tia auerti ppter pericula que possent i
minere A Con. al. ut i su. con co. ti. q. xli
¶ Otm pccrent coniuges exigendo uel b
reddendo debitū in sollempnitatibus et
ieuniis R. sm Ray. exactius det reddere
nisi caute et sine periculo possit differre Ex
igere tm non det in pdictis tpibus i. ca
vij. Nolite fraudare inuicē nisi forte ex
consensu ad tempus ut vacetis oratioi
Nā ppter dies festos hominū et ieuniorum
cotinuitē non debet q3 etiam a licitis abstine
dū e ut facilius spectatu possit qd postu
lat xxxii. q. iii. Quamo Sde di. de tpi
bus festiuis xxxiii. q. iii quaruncunq3 A
¶ Sde etiā di. de tpe aduentus Vii ambrosij
in sermone de aduentu xxxiii. q. iii
fideles dicit fratres non solum debetis ab
ali i mundicia abstinē sz etiam ab uxoribus
ppris studiosissime cōtinere nullo alio uxo
rio more Sde inde. de filiabus tpibus
viz ad deuotionē seu penitentia deputat
in quibus ppter phibetur sollempnitas nup
tiaru sicut in aduentu viz a lxx. usq3 ad
octauā pasche Et p tres dies an aliquos

usq3 ad octauā pasche

usq; ad octauā penthecostes xxviii q. iii no
oz ut ex. de feriis Capellanus Et q; ali
qui dicit hmõi tpibus usum matrimõij nõ
foze ꝓhibitū potest intelligi nisi ꝓ ut i silibus
tpibus p̄cipue cū de tpe adiectus et p
cessionis qd' e an ascensionē sit ꝓtriduū
expressum d. c. fin̄ et c. xp̄iano b strag
qui reddat illis tpibus non peccat si quis
exigit aliqua ifirmitate ut puta cōcupis
centiā ducturus sine contemptu tpis seu ec
clesiastice exhortationis venialiter tamē
peccat Con. thn A hoc ultimū dicit vide
tur esse nõ Ray. et p̄c. cū quo concor. thn
et glo Ray. ut ni sum. con. co. tit. q. xlii. ū.
etiam idē dr̄ sin hmõi addente q; q'cunq;
saturande libidinis petat debitū semper
peccat mortaliter si plus istis diebus de q;
p̄xime dictū est Et ut ex p̄dictis potest
patere si ābus hmõi tpibus non excusatur
usus matrimõij a mortali qui fiet ni ꝓpter
tpis seu ecc̄ie ordinationē

¶ Contemptū aut videt quis si sit sine mag
difficultate abstinē et exigit seu libenter
reddit Nam ml aliud videtur ee ꝓpter
tpus q; non curare agē qd' det vii agit vi
dr̄ aut viii sustinebit et alter ꝓpter
ret sup̄ quo Magr̄ ut et i'terpret thn
nullig foze q; secū pot odisse deū Contem
nit aut i. non timet eū dū q; de eius
bonitate confidit Item ad ro. ij. Nū di
uitias bonitatis eius et patientie et longa
nimitatis ignorans sup̄ quo glo. magr̄ scri
bit aut ꝓpter qui non sic utitur ad pe
nitentiā Et y sido. li. ii. de summo bono vo lū
tatē quidē dñi deū nolle scire quid e ad
q; nolle deū supbiendo contemnē Et mul
to plus e nolle facē cū sit facē finis sa
ciēdi et in faciendo consistat die salutis
effectus agit vij Ner quis videtur excu
sari si hmõi tpibus exigat seu libenter red
dat causa prolis Vide ambro sup̄ puam
ad cor. ij. xxxiii. q. iiii Si cā dicit Si cā
procreandoꝝ filioꝝ ducatur vxor nõ mul
tū tempus concessum vide ad ipm usum
q; et dies festi et dies processionē q; ma
tio contemptus et ꝓpter nup̄ legē cessāt
usum carnis hmõi debē tpibus desinant b

¶ Oꝫ liceat debitū reddere in loco sacro
R̄ hn thn. et p̄c. ubi g. licet debitū reddē
dum sit oī tpe nõ tñ silē e de loco quia
locus pollet pot̄ ita ut indigeat ꝛcōsilia
tione non aut tempus Item q; debitū
reddendū est salua semp̄ debita honestate
que i talibus exigitur vii etiam nõ ag q;
statim in publico debitū reddat A dē in
su. con. co. ti. ij. q. xliii Ubi etiam dicit
hn Al. q; si alius locus hñ pot̄ non tēne
tur reddē in loco sacro si non pot̄ alius
locus habē tūc reddat cū dolore cordis
Et etiam si exigat cū planctu nõ credo q;
peccet mortaliter Con. glo Ray. addit q;
si alius locus hñ pot̄ peccat mortaliter
qui ni loco sacro debitū reddit dictū thn
et p̄c. verius e quia satis videtur audiēti
lumi ac absenti q; in loco diuino cultui de
putato liceat aliquo eatū tale quid agere
Cur̄ ē auderet hoc ni camera vel audi
torio magni regis q̄ tantum debēt audere
in pallatio et auditorio regis celestis Ora
torium dñi hoc dēt ee q; dicitur ut ibi nil
aliud tractetur nisi q; diuinis laudibus cō
uenit xlii. di. oratoriū Et ideo ꝓpter
uerecundiam talis loci nullū negotium secu
lare quātumcunq; pium et honestum in eo
tractari debet Vii et ag̃t vi dicitur q; dñs nō
sinebat ut quisq; transferret vas p̄ tem
plum Si ergo talia honesta in se tractum
templo non debent q̄ tamen illa thonesta
q; sūme derogant diuine reuerentie et
inhonestant ymo et violant locū eatū ni
cetia pallia sanctimne vel sanctimne diuine
laudis organa suspenduntur ex. de consecra.
ecc̄ie vel altar. c. fi. et ex. de sen. excō. Item q;
lex vi ꝓua ut dicitur in c. decet de immu
nitate eccle. co. li. quercz diuinū pium tuitionē
affectū vel oculos diuine maiestatis affec
dē ab hmõi locis dz esse procul sine cā nec ra
tio ubi peccatum e venia postulanda ibi detur
peccandi occasio vel delinquendi peccā
minuti Quanto etiam sit absonū vel re
prehensibile in tali loco licē debitū coniugale red
dere ꝓz q; ex eo q; quis alibi congruo loco
reddiderit det ab ingressu ecc̄ie abstinere
xxxiii q. iiii. vii b

¶ Vtrū liceat debitū reddē vel exigē tpe
prefinationis R̄ si pot̄ ee sine peccato alter
ius reddi debet et etiam pot̄ sine peccato mor
tali exigi q; usus matrimõij nõ tñ est in
officio sz etiam in remediū Si vero cōtin
git nec det exigi nec reddi quia in ma
trimonio principalior e institutio i officium
q; in remedium Con. W. A dē in su. con. li.
iiii. ti. ij. q. xliii Et ita qui non timet pe
catū non exigē tale tpe e consilij Et ita in
tellātur c. si cā. xxxiii. q. iiii. et qd ibi dicit
glo Sz tñ omissio huius consilij non videt
sine peccato veniali cū vxor tam grauda pe
debitū non possit nisi cū nimia cura q; salte
includit periculū venialis xxv. di. g. al' aut
prosertim cū illo tempore etiam cū prolis
inhibeatur usus matrimonij deo c. si cā et xx
xij q. iii. ortho b Sz utz liceat ꝓg p tū
an purificationē inde j. purificatio post par
tum a Ibi nō videt plene de hac dicta sed ibi
erit tangendū b

¶ Oꝫ liceat debitū reddē vel exigē tpe mes
truoꝝ R̄ hn thn. in iiij. di xxxii. Fluxus.
mestruoꝝ pot̄ ee simāl' qui e inordinatus
et qi catimenus et in tali cātu nō est phibi
tū petē aliquis oportet q; vir qi ꝓpterea

abstinet ꝺz qñ ē nālis ꝓhibitꝰ ē mulier petere ꝺi aut vir petat ꝺistinctꝫ ē qz si petit scienter dēt eam admonere ꝓceptue et monit non tñ ita efficaciꝫ q̄ ex hac pos set eē ei ocō intendendi in alias dāp na biles ꝛaptelas ꝺi uero ignoranter pe tat tunc mulier pot aliquā occasionē ꝓ tendē uel infirmitatē allegare ne vir debi tū petat ꝺi tū non desistat dēat tunli er debitū reddē petenti passionē aut su am nō semp ē tutū viro iudicare ne ex hꝰ abhominatione concipiat nisi forte vxor de vir prudentia ꝓsumat ¶ Ad intellectū ꝓdictoꝝ sciendū ꝺm ancō. de lura sup xv. leuit. ꝙ menstruū ē quēda sanguis flux us q̄e mulieres a tpore quo sunt ydonee ad ḡiandum usq; ad tempus sterilitat salent quolibet mense pati nisi infirmitas hāc impedierit Et de prohibitōe tal' tpis hꝫ leuit xx. ubi dicit qui coyerit cum muliere in fluxu menstruo et reuelauit turpitudinē eius ipa q; aperuit fontem sanguis sui utrq; interficiantur ambo de medio populi sui Et de hac loquitur Augꝰ v. de ad ciuit de hoc q; dicit in su con. ca. ti. q. xlvii. Secūm petrū sic Circa hāc materiaz diuersi diuersa dixerūt Quida enī dixerūt q; exigē ē ni voluntate coniugis ꝫ reddere de necessitate viri ꝑmū intendit mayses ꝓhibē tpe menstruoz leuit xx. ꝫ non secūm Alii dixerūt q; aut petenti ꝑmittet qñ culpa ꝓsumptū probabiliter de fornicatione aut non si sic dēt reddi Si non reddi non dēt qz ꝓceptū mortale ē et nō ceremoniale seu figurale Alii dicūt q; aut passio ē nālis ſ. determinato tpe contingēs et tunc nō licet exigē uel reddē et quicūq; scienꝫ exigit uel voluntarie reddit peccat mortaliter qz hoc cēsetur fuit et cēsetur uoluit fetus membris dāpnati leprosi et hmōi Aliꝫ ē passio nālis et tunc salte licet reddē qz tunc non fuit fetus conceptꝰ ¶ ni his admonitis prima sentēcia ē et coīor ꝓ. 25 lo. ncō Ray. mti. de mino ꝙ ꝫ nūquid peccat vxor q̄ sup uerbo abstine dū dicit q; tpe menstruoz. nō hꝫ v. di. ad cuius q; tam mulier q̄ vir qui exigit debitū scienꝫ tpe menstruoz peccat mortaliter qz ꝓceptum de non cōmisto tpe illo mortale ē sicut dicit etiā hodie multi theologi Et videt expresse hoc in glo Hieronimi sup ezechiel xviii Et ex glo sup leuit xv. et xviii et xx. dicit cui hmōi. q; qui reddit exactus debitū hoc tpe non peccat qz tū ne efficaciꝫ sine peccato ubi videat exigenti fornicationis ꝓcul dubio dicit enī q; mulier tenetur reue lare menstruū viro suo si exigat alias debitū Et etiā si non exigat nec forte ad exactionē tpis mulieris reddat et nichil

scienꝫ de menstruo hoc ꝓuto intelligēdū qñ non timetur de scandalo ꝺm tho. ubi sup Sic in glo Alii dicūt q; exigere in menstruo debitū etiam sciens non ē peccm mortale nisi grauet ꝙ tñ veniale ꝙma tñ apio iudicium Vencor et magr cōsonat auctoribus sanctoz In talibus aut i foro penitēciali non ē precipitanda sua nec de negāda absolutio si nolit cōmunicare tpe menstruoz abstinē qz una tuciorz ē consulenda et tercior meritendus ex pe culo glo salvo meliori iudicio mihi oīibꝰ ꝓdictis apiorib Illa ūa. nec. quę dicit q; qñ hoc passio ē nālis tūc precipꝰ q̄ non dicio ꝓhibetur qz ut ē. ꝓ ꝓceptum sup hoc ꝓhibitione moꝛale ē Nam omnia moꝛalia tūc iudicant usum matrimonii illo tpe cessare debē qñ filii possent et solet mor bosi uel leprosi ꝙcūq; et cū sit moꝛale abstinet hodie etiā sicut et cetera moꝛalia a ꝺm omes theologos Ideo pcepto 2 non dicio ꝓhibita ūa. leuit. xx. ubi dicꝫ q; alio rocumtū tpe menstruū mittiantur Nec si ꝓhibetur precepto debiti quitez ad red dendū alit non obligat Et cū nō obli getur reddendo inde consentire peccat pe tentis et sic in eadē se culpa ligare Ad 20. 1. de eo aut qd' glo. tangit quod agendū confessori sup cui sic dubio latꝰ dictū ē B. confessor vi ſ. v. in addicōe

¶ Utrū vir cognoscens uxorē suā alit qua nō nālē peccet mōrtaliter ꝫ ꝺm tho. in iiii. di. xxxi. in expone lit. Usus quidꝫ q̄ nālis ē duplex uel qñ debitū vas pce terminatur uel debitus modꝰ a natura statutus ꝓtinus ad finē Et in primo q̄dez casu semp ē peccm mortale qz ꝓles sine non pot et sic totaliter intentio nē frustra tur Sz in 2o non semp ē peccm mortale ut quida dicūt ſz quz pot ee signum mor talis grauis sentie in quo q̄ tenacꝫ a nāli disꝓne recedituꝝ tanto ē grauius crimꝫ pot sine peccto ee ut cū dispositio corꝝpit alit modū non patiatur Et eodē modo excusatur ꝺm W. ꝓpter egritudinē uel pe culū sufforandi fetum Tutior aut aliam causam rōnabilē ¶ Et dicit idē W. I loco de quo ſ. q; hmōi casibus vir nō peccat moꝛtaliter licet tutius ꝙet q; hoc ē cam ut soror in hmōi casibus q̄ sic cam cathumoscēt Et ad ꝓdicti casus maiorem intellectū sciendū q; al. in 2e di. xxxi Et in sum con. ii. q. xlvii. ayt videtur ꝺm q; michil eoꝝ que facit maritus cum vxore seruata vase debito ꝺm se moꝛtale ē peccatū ſz pot ee signū moꝛtalis ru ctuꝝe q̄ ſ. non suffigit eis modus que ria detinuit Vt aut hoc melius intelligat quę ſ. sit modus nālis et quę plus uel minꝰ ab illo nāli nā deuiet Notꝝ q;

debitus modus que nã docet ẽ ut mulier
accat in dorso vir aũt in mẽtre trubat
ꝙ Et sic ecia facilius concipiũt mulieres
n' ꝑ actũs impediatur. Minor aũt dem
atio ab illo ẽ lateral' contribilis Et ma
ior sedentis Et ad hs. maior stantiũ Et
horũ maxime qui ẽ retrorsum more in
mictor. Et io quida hunc modũ ultimum
dixerũt ee ꝑccm mortale qd' michi non
placet Et ex ꝓdictis tria notanda sunt
primũ ẽ ꝙ actus cũ vxore ex̃ male vadit
dubitanter semp peccat mortaliter sed in hoc
et ẽ ꝑspicuissimũ mortale vii. xxxii. q. vii ad
ulterij dicit Hugo. Visus qui ẽ coĩ. natura
exercitabilis fit in mẽtrice ꝟ exercitabilius
in vxore Ibi ecia dicit ꝙ usus g̃ natura
grauior ẽ in cestu materno 2um ẽ ꝙ
nichil eor que facit maritus cũ vxore sua
seruato vase debito sim se ꝑccm mortale Et
ex hoc dicto acto nem cepit lascim Thomas
ta plurima qi licenter pagendi tam ut ꝓ
ex predictis non affirmat hoc tho. ꝟ dicit
In isto eaũ non ẽ semp peccm mortale ut q
dam dicit qi dicat hoc non audeo dicere
ergo post tm hoc dem in certo eaũ saluari
de quo statim j. 3um ẽ ꝙ modus Innãlis
licet male ꝑ se ꝑat ee signũ mortalis
concipie Sic ergo quz ẽ signũ venialis
quz mortalis Signũ venialis ẽ qn subẽ
aliqua ca excusans ꝟ non sufficiens ut qz
forte sine ꝑculo non ꝑt aliter agere cũ vxore
et hoc ꝑpter incontinentiã seu vi
tandam ex̃ ordinata fornicatione q. eaũ
salte non de est veniale xxv. di. s. al' aũt
Et tanc ꝟ signũ ꝙ ito plus discedit a modo
nãli ꝟ excusetur a mortali ꝑt subsistere
eam Signũ aũt mortalis ut qn nulla ratio
nabili subsistente ca solũ ca voluptatis agit
Et tanto ẽ maius signũ et ꝑccm qn est
mag nãle Et hoc videt sentire glo. Sup.
ni ti. de mrio s. ꝟ nunquid hec 3a sup ubo
fedimus ℣. aut Nunquid peccat mortaliter
vir. si cognoscat vxorem non consueto mo
do cũ faciat hoc in vase nãli Et credo si
ne ꝓiudicio ꝙ si hoc faciat ca solius vo
luptatis amplius sic querendo peccat
mortaliter Si vero subsisteret iusta ca sic
agendi et forsan ex̃ semi non estimadat non
peccaret mortaliter licet tutius esset Thomas
cautius ut dem ẽ eam tenẽ ut sororem
subdens non ẽ coĩ. xxxii. q. vii. adultery
qz qd ibi dicitur intelle de alio coĩ. nãz
cognoscentibus vxores aũt ex̃ ordinarie
polluentibus aut ca libidinis exercitande
et sine causa hoc facientibus b
Item vir teneatur reddere debitũ vxori qꝫ
accusat de adulterio litem pendente ꝟ
bm Ray. aut ẽ notorium illam ee adulte
ram Aut non In ꝑs cũ nec reddẽ nec
exigẽ det aliter mortaliter peccat ni forte

ipa velit abstinere a peccto adulterij et pe
nitentiam agere tunc cũ post eam recepit
silere xxxii. q. i. c. i. et sex se cas ex̃. de
diuor. significasti et ex̃ de adul. si vir. a
de isto ꝑcto dicetur j. s. xiii. b In 2o
casu s. cum nõ ẽ notorium det petenti red
dere ꝟ bm tho. in iiii. di. xxxv. Vel quia
cito sibi constat de fornicatione uxoris no
tenetur debitũ reddere aliter nõ solũ incur
rit irregularitatem bigamie ꝟ etia christia
rit sibi ꝓiudicium accusandi Et hs. sua
meritor videt a post et ꝑmꝫ dem intelligi
qn vir capellétur a iudice adulterio nisi
dũ approbato qz det deseꝛe ex quo ꝓt
sine detrimento salutis agere ar. xi. q. iii.
c. i. nisi forte velit adulterium transmitti
seu infra quatuor dies ꝓbare ar. c. i. solz
de sen. excõ. li. vi b Verum tm in hoc casu
uxore dimittere sine iudicio eccie nõ ꝓt
primo etia si debitum reddat compulsus aut
talitate eccie licet irregularitatem incurrat
non sibi ꝓcurat ꝓiudicium accusandi Et de
hac materia habes j. miscellaneorum viii. s. ix.
Vir ꝓpter fornicationem uxoris nõ solũ
non tenet et debitum reddere ꝟ etia post
casu dimittere nisi in vij. casibus quos ha
bes j. miscellaneorum viii. s. x.
Sed nunquid vir peccat mortaliter exi
gendo debitum ab vxore ꝓpinquiore ad
ulterio ꝟ bm qd notat Hugo. xxxii.
q. i. si quis vxorem Si alt qn ꝟ sacer
tez exigat debitum a reliquo ꝓpinquiore
in adulterio sine scitu sine manifesto
peccat mortaliter qz facit coĩ constitutio
ni eccie a ex̃. de adul. si vir. Et ꝑdicta
nõt glo. Ray. in ti. de mrio s. Idem pone
qn vir sup verbo si vir. Et addit peccat
etiam reddendo si celebratum ẽ diuor
tium iudicio eccie Aut si publice moratur
in adulterio si neutrum istorum sit nõ pec
cat reddendo qz ad hoc tenetur si aliter
ꝓpter magnitudinem et fragilitatem car
nis exigat debitum peccat mortaliter
qz facit coĩ institutioni eccie minus tm
peccat cũ adulterium occultum ẽ Alij di
cunt qd ꝓpter nimia continentia a copula car
nali excusat exigentẽ in hoc casu quoz
sua ẽ benignior licet forte non verior
glo. et idem nõ in iiii. con. li. iiii. ti. ii. q.
xlix. Aliqui tm non improbabiliter vide
tur asserere qd si abstinentia a reddendo
seu exigendo debitum non corrigat adul
terium ꝟ ꝓcurat ad
alia inutiliter scandala aptatur qd licite
possit et reddi et exigi qz ordinatio est
Hoc sic fta ẽ non ad nutriendum ꝟ
ad removendum scandala et cessante causa
cessat effectus ex̃. de appella. cum cessante
Et intellecta dicor ex causis ẽ assumen
da dicendi ex̃. de X. sign. intellecta sic

pōt peti debitū et reddi si adulter seu
adultera cogerit pmāz dño c. si vir de ad
ult. et c. si quis vxorē xxxii. q. i. dicit
q vir abstineat a nūptijs adultere donec
impleatur satisfactio trinitati Io qz post
satisfactionē pñe non inēnit nuptias
adultera Et glo. sup verbo compleatur
dicit vel saltem inchoetur Nam si voluit
sibi eā reconciliare etiā ff. temporis
pñe ab ea pōt exigē debitū ex. defin.
ex lēge et de eo qui cogit. con. ux. c. Ve
nientes et in d. c. si vir dr q vir nō det
sepe reripē petrahenti sz in c. quicad
modū ex de nuptijs. dr q vir pōt di
mittē vxori petrahi non solū septies
sz etiā usq; septuagesies septies sm
ewāz veritatem ff. xxviii. glo in d.
c. si vir sup verbo sepe dr maritus pōt
ei semp̄ pcē si velit etiam recipē post
pniam sm ewāz veritatē sz ecclesia
non intendet pro ea ex quo aliquotiens
ei peperit ne iudicatur dare ei petendi
licentiam Et ad tenorē dr etiam hoc
glo. Sz certe in c. si vir non dr de iter
cessione ecclie sz de irreptione iuris vñ
satis ūr posse dici q semp vir pōt rem
pcē eam post mcham pniaz et eo casu
possit etiam pro ea ecclia intendē Inno
nus non ūr nec auctas nec rō Nō em
p hoc datur lnia petendi cū ps supplo
natur vera pnia si cū in hoc videret
dari lniam ad petendū nec maritū eam
recipē licet qz prōmus est turpitu
dinis xxxii. q. i sicut crudelis est
aut sepe petrahunt non ita facilē et ar
cupieda sz inutilaliter ne forte non sit
uē penitens Et ita pōt intelli d. c. si
uir Rō aut est qz sepe petrans seu re
tinuās p sūm tm. veram pniaz nō hic
de pe. di. iii. Imperator Ite in d. c. si vir
sup. Nō venit dicit q nisi maritus de illa
et adultera ad pniaz mortaliē petat
ij. q. i. si petierit et dco c. quadmon
glo. forte de si uxor nō denūciet adul
terū si pōt qz uxor non ad impatia in
dicat d. c. si quis vxorē b

¶ Quid comunit ppt adulterū a se re
missum statim pōt ius exigendi de
bitū Rx sm Ray. Inde q sic saltē quo ad
iudicū aīe qz petendo in lege iniu
riij reddit se indignū et nō non det
petere nisi purgata culpa Reddē tū
tenetur exactus a de in sū. can. co.
ti. ij. q. i. ubi etiam dicitur q licet ad
ulter quo ad aīam amittat ius petendi debi
tū si tū petat et adulter sit accusatus
det sibi reddi qz sm glo. Ray. usq; eam
q sibi exigenti debitū reddatur pōt amittit
fornicando sz non alij Sic et plures iuc

non habet Impandi aliqd illicitū vel
de quo dubitat an sit licitū subditus tū
ei obedire det in dubio illicito Et hoc
hō pōt prelatus in eo licet nō habeat ius im
pandi sz peccat Impando in hoc can.
xxiii. q. i. quid culpatur glo. hoc potest
tū nisi rā ꝓhibens exactionē concederet
utrumq; parte tunc enī etiam si sit or
culta reddi non det ut in c. Inq; si nōi
ex. de sen. exco. Ite et qui quis cogitur
iudicialiē al' secus s. qz non teneat reddē
etiam si impedimentum sit secretū et sic
pōt intelli qd dcm ff. b. ꝙ. ix. ad fi. i ad
dictione b Sic et tenetur qui cogitio
nit consanguineā vxori sz nunquid ex
igere pōt ex. de eo qui cogit transmisse
Ubi dicit q qui cogitur ꝓnuptia sua
ex uxore ꝓnuptia publice ad petendum re
dijt non pōt debitū petē Et exactus
det cū gītu tardis doloze reddē Et si p
mortuus zq det sine spe commodi ꝓpē
tuo matrimonio b

¶ Cum contigit enim aliq; clandestine et
postea cū alia pubice nunquid exactus a
ꝓma tenetur ad redditionē debiti Rx sz
vō. Credo q non teneatur sit ē in loco
ubi consuetū ē q ānī carnalē copulā ad
hibeatur benedictio nuptialis Nā dē puto
et si nō sit consuetū et reddi nō possit
sine scandalo cū ab ai spretis mala absti
nēdum sit i. ad thesa. vlt. b Et sibi pu
tet ia quet clandestine contigit et cōfessus
se ptculo Credo tū q̄s zq relicta trāsiat
ad alias partes cū ꝓma in quibus sine
scandalo possint adhiberi solemnitates
debite nec si de talle pmutatibus non est
consuetudo possit ei cohiberi Et si sic
fecerit licitū ē a Ad hoc lacius dicitur
in sū. con. le. iiij. ti. ij. q. lxiij. ubi patet
sm aliquos q iste non tenetur reredere
a zq licet ei nō det et debitū reddere
ut vadat cū ꝓma Et sibi ꝓponet q clam
destine contraxit qd' puto intelligū qū a zq
non pōt reredere sine scandalo sine spe
mali ex. de vi. et ho. clerī. cū ab omni.
et ptractum ē al' bene tenētur reredere
Et posset hoc aliē etiā ꝓpa auctē ut i d.
q. lxiij. sm glo Ray. et addit non ē com
q solet dici q vir nō amittē vxorem
sine iudicio ecclie hoc cū intelligū est
qū mīt eas Impedimentum aliud q̄ sit
fugatio iniuriij prereredētis vel q̄ sit vani
sālemnis ff qd' impedimentum non pōt
cognosci cum ea sine pcto mortali hūmo
di cū sicut dicūt hugo. xxxv. q. vi. mul
tarū et si precepto ecclie non teneatur ob
re q̄ ad reddendū debitū cū in cohabi
tione et necessarijs exhibitione teneatur ei
obedire et sine ordine iuris non det hoc

denegare uxori eiu de facto se copulauit
secus e ubi quis contraxit matrim eiu duabg
de pnti successiue q2 eu eo ipo q contraxit
eu prima teneatur et cohitare et debitu ex
hibere quatum ad hoc non potuit se obli
gare 2e Vii tenetur redire ad prima Iudex
eiu ecclie si hoc possit fieri Si aut non
possit fieri q2 forte veritas phari non pot
Credo sine prudic q aucte dca hoc pot
facere primo tenetur pcz tm si prima no fuit
in culpa vel si ignorauit unde q e ducta
clandestina matrimonia sm hugt e2m cui
dixit q eu aliquis contraxit clandestine
cum prima et postea maifeste eu 2a pot
ne debt obedire constricte quia ecclie excom
municat Si eu pot vtranq exhibe Credo q
2am exhibe tenetur q2 ea que pot fiere
sine peccto tenetur et facere ad pceptu ec
clesie nec ea debt ei sine ordine iudicia
rio denegare Eodem modo credo q si ali
quis post profession ltime factam primo
monasterio exeat de facto et cohabitat mulie
ri in facie ecclie Si postea reuertatur
ad eam pot reuerti ad religionem aucte
dca Et post tenetur sequi consciaz de q
fessione fca ab eo in religione q obedire
pdicto uel ecclie perpetuu manere eu vxo
re Idem credo in apostata cui s. cui quis
post matrim ltime contracti et consua
mato in una uxoris transiit ad monasteriu
et p. facit professione q2 in hoc casu
non obstante phibitione pdicti d' exire
ecclie aucte dca pot reuerti ad vxore
Et ad hoc tenetur nisi ab uxore cohibe
tur qfitenten possit licentia remanendi
in religione impetrare Sunt si ipa fuerit
fornicata q pretextu fornicationis possit
eam repellere sm quos can potit i' manere
ea Innota hoc ara glo b de hac materia
vide plura f. xxxiiii vii. p totu de de
bito reddendo leproso unde f. leprosus
ss. et ij/

DEcimis de officio decimi unde
s. archidiaconus
Decime ps Cater decima e
pars omn bonor iuste questor
deo debita ex eo t4 ub. R hmg
partis quota e sicut uerba so
nant f. decima sm Ray. et hosti ut in
sum. can. li. i. ti xv. q. i. b
Decimarum qdam sunt psonales 2 queda
prediales psonales sunt que debent
ex negotiatione uel artificio seu scia
multeria aut uexatione et hmodi predi
ales uero sunt que proueniunt ex ipis
pdijs ut ex eodem ad aplice et c. pal
torales et ex de prothyno cult. Sz de
quibusda dubiu videt Vtz sunt pdiales
uel psonales ut de agnis et de alijs
fetibus animaliu que in pascuis sunt et pot

dici q sunt mixte eiu ptim a predijs ve
niat Vii vnitur alialia ar. ex. co. commissu
et sic sunt prediales ptim uero gregum
aut a psonis i. a custodia psonar et sic
videtur psonales A hoc fuerunt dicta hosti
liet quo ad vltimum nec bene dissi dixerunt
ut in su. con. co. ti. q. ij b
Otiu de decimis de ducti fuit expense
et pdiales decime dari dz indistincte nec
deducte expens nec etiam illis que fiunt
pro fructibus colligendis ex eo. eu hoste
A Vide nec semen deducendu e sm
hoff. et hosti ut in su. can. li. i. ti. xv. q.
xxiii b de psonalibus uero distinguendu
e q2 si surgunt ex rebus iam decimatis
deducuntur expense alie non ex eo. pastu
ralis de lucro aut aduocationis sm Ar.
non debt expense deduci A sicut q loquit
apas suas non deducit expensas ut i d.
q. xxiii ubi hec ota notantur b
Eciu dz decime dari et pdiales debt de
ri statim qu fructus percipiuntur et anch
separentur inde censius uel tritanu uel hu
iusmodi Et sic pe fra fuit talis separationis
clamq decime mitegre danda est A ecia
sicut rusticus tenetur decimare qd sibi
remanet Ita dns hoc qd de actuo inde
mutato accepit ut in d. q. xxiii b Ex
eo. t4 ub. et c. eu non sit psonales aut
fuit dari in fine ain ar. ex. de purg vic.
ex lris A in illo c. mil. de hoc dicitur z
in d. q. xxiii. notatur sm Ray. q psonales
fuit dari in fine ain ut sic humor iutilitas
pueniat ecclie q si p immicias salue[nt]
ar. dn c. ex lris Ide dicit hosti et addit
nec si an annu quis velit salue no indeo
q possit refutari q2 hoc iure non e expres
sum Con. Imo ut ibi nu posse dici q feu
lucro statim quis salue teneatur Nam sm
tho. 2a 2e q. lxxxvij. arti. i. ex hinc tpis
detiatione debetur nisi statim soluatur ob
ligat ad periu posset aut solutio retardari
in quatuz concingat utilitate ecclesie ut di
cunt doctores b
Otra optima debet dari pro decimis R ag
nos pullos vitulos et hmoi non tenet
quis dare optimos nec deteriores sz medio
res uel sicut transiit sub uirga pastoris
A de hac sic dicit Iohnes ult. omn decia
mu bona aiaz et capere que sub pastoribus
uirga transiit quodqd decimu uenit sanc
tificabitur dnio b Indignu e eccm dare de
o qd dedignatur homo Si. xlix. c. vlt xvii
q. vii des decime A de nu su. can. li. i.
ti. xv. q. xxiii. sm Innio. hosti. et thom. b
Otiu debet solui in vinea uel in pdio
an debet deportari ad ecciam R sm hosti.
pot dici q in hoc det eo seruari consuetu
do ex de sepul. ecclesiarum A de nu su. co.
co. ti. q. xxiii Vbi etiam dicit q expense

p̄z̄o colligendis fructibus non deducantur
sm̄ hosti. Si sup̄ p̄dictis non appareat cō
suetudo puto q̄ decime deb̄nt p̄stari ad
eccl̄iam q̄ ql̄i ē spāliū et rectus creditor
regulāt̄r dēt a debitore requiri ut ei de
bitū p̄soluat sm̄ tho. 2ª 2æ q. xxxviii. ar. ii.
ad ti. b

Vtrū dare decimas sit p̄ceptū ℞ sm̄ tho.
2ª 2æ q. lxxxvii. decime in veteri lege
debebantur ad subsistentiam eorū ministerium
divina la. iij. Inferre dēm decimationē
fr̄ibus meis ut sit cibus in domo mea
Vñ p̄ceptū de solutiōe decimaz p̄tinet q̄
de erat moz̄ale t ductū rōe nāle p̄tinet ad
iudiciale ex dīna institutiōe robur. huius
℞ aut nāle dictat ut hijs q̄i dīno cultui
ministrant ip̄e p̄p̄e victualia ministraret 1. cor.
ix. cū huic militat sua stipendia vnde dēta
tho aūt ēte p̄hs inducta ē ex institutiōe
divina q̄ tribus leuitica dīno ministerio
mancipata possessiones no h̄ebat et sic ēat
iudiciale p̄tinere ad equalitatē int̄ homes
sm̄ condītionē illig ppli constituendam s̄z et
connectebat cū ceremonialibus q̄tum ad ali
q̄ sign̄ificationē. Sic et alia antiq legis
facta sm̄ p̄d. 1. ad cor. x. alia in figura eō
tigebant illic ēzm cui decima dat q̄ est
p̄fectionis signū eo q̄d denarius ē nūs
p̄fectus q̄ primus limes nūoz ultra quem
nūs non p̄cedit s̄z trāsitur ab vno no
ē sibi p̄hibus reservatis protestatur q̄i in
quodam signo ad se p̄tinere nūp̄ fectionis
p̄fectionem uero que ēat futura p̄ xp̄m
ce exspectanda a deo sm̄ tho. in d. q. lxx
xvii. ar. 1. vº etiā patuit etiam alia que
in hoc sc̄o continetur. b Est aut dīna ll̄
ceremonialia et iudicialia p̄cepta. Cerimonialia illicitū ē observare tpe no
ue legis. Iudicialia uero et si nō obligāt
tpe gr̄ie tñ p̄mit observari sine p̄cto. Et
ad eorū observantiam aliqui obligant[2] si
statuantur aūctōe eorū quoz ē lex con
dere. Sicut si nūc aliquis p̄nceps sta
tueret ut q̄ furatus fuit ouem reddat q̄
tuor oues ut legitur exo. xxii. Cui⁹ sub
diti tenerentur observare. Ita etiā dētās
decime p̄ē ē institutum aūctōe eccl̄ie tempore
noue legis ut s. non nisi p̄ē noue legis
ministris nō testamenti exhibeat q̄i p̄ē vete
ris legis ministris veteris testamenti cu
tñ p̄ēs noue legis ad maiora obligat[3]
sm̄ p̄d. ayr. v. Nisi habundauit iustitia vra
plus̄ et etiā ministri noui testi maiores sint
dignitate q̄i ministri veteris ut p̄bat aplūs
1. cor. iii. Si ergo ad solutionē decimaz
homes tenentur p̄tinet q̄dē ex nāt nāli p̄tin
ex institutione eccl̄ie. Cui⁹ tñ pensare opor
tunitatibus temporū et p̄sonaz posset
alia p̄tem detrahere. a Hoc tho. in d. ar. 1.
vbi etiam dicit q̄ p̄ceptū de solutione
decimaz in q̄tum ē morale datur a dīo
ayr. x. ibi dignus ē eum apparius cibo
sue op̄ Et etiā ab ap̄lo 1. cor. ix. b

De solūendis decimis q̄ fessores religio
si tenentur facē conscientiā confitentibus
q̄d si scienter omiserint suspensi sunt ab of
ficio p̄dicationis donec faciat si comode
p̄nt Et si interim p̄dicant sunt exercitati
a hoc ē uez si ab eccl̄ia q. rectoribus ul
eorū loca tenentibus fuerint requisiti dēi
confessores ad hanc conscientiā faciendā
al̄ non sub rigore. hunc pene ut colligi
ex textu cle. cupientes ff. allate Et no
tatur in directoria li. iij ti. ij. gl. cclxvi
et ti. vi. gl. xxx. b Illi aūt religiosi q̄
dnt aliqua ut a solutione decimaz rece
hant audientes exercitati sunt ipo facto
a sine hoc dicant in p̄dicationibus sine
alibi ut retrahant a solutiōe decimaz
eccl̄ie debitaz ut in d. cle. Cupientes
b Ite p̄ceptū christianissimū sit p̄dicato
tribus q̄ibus p̄ma dñica xl̄e et q̄rta et vltā
Et in festis ascensionis dñi pentheostes
Natiuitatis b̄ti Johis bapt̄e Assūptionis et na
tiuitatis b̄te marie audientes informent
si fuerint requisiti q̄ decimas soluat Sz
p̄dicta nōn extenduntur ad religiosos
qui decimas p̄cipiūt a Ipi eīm non tene
ntur dictas penas quia soli non percipien
tes solent in p̄dictis delinquē sm̄ glo. t
textu de quo statim sup̄ uerbo percipientes
unū b Hec alia in cle. cupientes de penis
Vtrū in decimis exstiset consuetudo de
non soluendo ℞ sm̄ hay. et hosti. decime
p̄sonales non dumo iure sicut p̄diales
s̄z p̄cepto hois debentur Nam et leuit
ultō tñ de p̄dialibus fit mētio Con
suetudo aūt nec humanum tollit nec i toto
si ē ḡnālis nec in p̄te si ē p̄ticularis
di. xii. Consuetudo Vnde vide⁹ q̄ q̄ sue
tudo ḡnia a culpa liberet nō soluentes
illas nāt necessario ille decime sunt solūde
que debent ex lege divina nec loci con
suetudine approbata ff. p̄diales cū. co. In
aliquibus a In hoc c. nō fit aliq̄ mētio
de p̄sonalibus nec p̄dialibus s̄z solum q̄d
le decime sunt necessario solūde que debent
ex l. divina nec loci consuetudine appro
bata Cum p̄dictis tñ q̄ consuetudo exau
set in p̄sonalibus Cō. hay. et hosti Con
stoff. et glo. hay. ut in sū. con. li. i. ti. xv.
q. xli b Damus consilium ecclesie solueze
etiam p̄sonales nec sibi retinutti facē a
hoc sunt dēm hay. qui ut patet in dicta
q. xli. post p̄dicta subiungit hoc tñ diffini
re nolli audeo s. q̄ consuetudo excusset
non solūentes decimas p̄sonas sanū con
silium ecclesie ut solueant nec saltē auctoritate
epi et ecclesiarum quibus eccl̄ie p̄solūende
erogarent quia nec sil' nec p̄ quotidianas

elemosinas in vsus pauperū Et q̄ videz facet de decimis quas retinuit p̄ retis temporibus vel peteret saltē a predict̄ p̄sonis requisitus intuitu dei et ecl̄ie Volo enim ait bn̄ dicit consilium quia non est necessarium hoc facere cū consuetudo rem in hac parte excusset h̄ ibi inducitur q̄ preceptum decimarum hodie necessitatē de iure diuino cum consuetudo nō derogat in q̄ntum est mortale viz in q̄ntum retinent necessariū subuentionē ministrantibus diuinis Et ideo nulla consuetudō videt excusare qm̄ quis nisi facultates suas sine ex p̄dis sine ex lucro p̄sone retineatur sub tremite indistinctis ministrantibus sibi spiritualia q̄ ad hoc obligatur ex diuina lege ut̄ x. et i. ad cor. ix. Et patet ex habitis ē ff. vi. ad fi. in additione b

Quid de illis qui ex antiq̄ consuetudine nulla soluunt ꝓ hoc tho. 2a 2æ q. lxxxvii. dicendū q̄ licet ecclia possit requirere decimas cū laudabiliter non requirit eas in locis ubi sine scandalo requiri non pot̄ ꝓpter dissuetudinē vel alia causa nec tū illi qui non soluunt in locis illis sunt in statu damnationis ni forte ꝓpter abstinentiā ponēt voluntatem non soluendi

A hec intelligenda sunt de decimis ante diuinum debitis Nam i alijs plene excusat consuetudo ut ē. ff. ꝓxime b Vel pot̄ dici ꝑm W. q̄ quia nulla decima soluit viz q̄ dñi p̄dioz bizantina non soluerit ecclie decimas et eis demceps ecclia reddenaut A hec ide ē cū sua tho. sup̄ posita Nam et tho dicit interim illos absolui ex tacita remissione Sz ut patet in su. con. co. ti. q. xlii. iste W. addit ex sententia obtentū ē a ꝑte cuius non extat memoria excusat̄ qui nichil vel minus soluit q̄ decima sit nō pot̄ auctē ꝓpria qui substituerunt huiusmodi consuetudine vel successores eorū aliquid plus soluto exigē Sunt de rebus de quibus ni consuetudo decime soluī de nouo aliquid exigē nec dñi precedentiū ull̄ soluī tenent̄ aliquid soluē si ecclia ad tantam redigatur vel nisi auctē dñi pape hoc fiat ex certa scia ita tamen ꝓdictam consuetudē Verū ē tū q̄ sola consuetudo non liberat debitorē decimarū in dicte tribus si cōpositio vel remissio facta ab ecclia expresse vel tacite sine p̄ sumpte ex hoc q̄ p̄ tantū tempus pacifice subsistunt q̄ aut nil̄ q̄ decima soluēbatur aut minus q̄ decima gl̄o Ecce puto q̄ in decimis que nō sunt de iure diuino excusat consuetudo etiā non tā longa diuino do tenabilis et p̄scripta ex de consue c. fi. in ḡne que sunt de iure diuino nulla cōsuetudo excusat ut ē. ff. ꝓximo nisi ꝑ ut hic dicit tho Et bn̄ hoc etiā pot̄ intelligi dñm diuino. qd̄ nunc sequitur b ꝓpter diuinum ex eo. in aliquibus dicit q̄ in eo qd̄ nō soluit decime vel minus plene nulla consuetudo valet xvi q. vij. ecclesiarū Sz tu bn̄ hoc sup̄ c. statuimus ex de transactis Compositio inter ꝓsonā et laicū sup̄ aliqua ꝑte seu q̄ta decime facta de consensu superioris ꝓlati valet A Con. gl̄o Ray. ut in su. con. li. i. ti. xv. q. xlii. Sz dicit. in c. Venerabil̄ de con. ut vel inuti. Et in su. con. ti. eo. q. xlii. dicit q̄ nec compositio nec partiū pot̄ valere in remissionē decimarū qd̄ pot̄ intelligi qui hoc fierent sup̄ decimis olim debitis et sine causa licē ut ē. Alienatio vel qui fieret voluntate non libera sicut requiritur ad remissionē faciendam ut nō in su. con. li. ii. ti. v. q. xxv. Aliq̄ oppositio et partiū sup̄ decimis bn̄ viz de consensu superioris ut clare dicit in d. c. statuimus de transact̄ b

Quia renuntiatio fidelis solutionis decimarū ꝓ hoc Ray. quadruꝑ ē ꝓma ē habundantia fructuū 2a sanitas corporis de hijs duabus dicit Si decimas dederis non solū habundantia fructuū sed sanitatē corporis cōsequeris xvi. q. i. decime Sz 3a ē remissio peccatorū 4ta ē celeste regnū de hijs duabus dicit ibidē Quia ꝓpter quare aut propter quid ꝑsona desiderat ꝓficere reddat decimam Et de nouo ꝓtribus etiam studeat dare pauperibus Ecclie qui non dat punitur ꝑ oppa. agala. iii. q. multi non reddidistis decimas et primitias Idcirco infirma et pauca ista ledicti estis Ita dicit ibi. ē. Cum decimas dando et tertia et celestia possit ꝓficere pro auaricia duplicē benedictionē fructuū A. i. f. audiendo tibi subtrahis ut in su. con. eo. ti. q. xlv. b hic ē diu illustrissima consuetudo ut si tu illi decimā non dederis tu ad decimā tertiarijs debis dicit nullus qd̄ non vis dare sacerdoti Ita dicit ibi ē. Nō deus ꝓmittit postulat sicut homo rem Et qui dignat̄ totū dare decimā a nobis dignatur recipere nec sibi Sz nobis proficuo ꝓfuturā h̄ oīa in ꝓdicto c. decime Nam et antiqui ꝑres capisse cibus habundabant q̄ decimas deo dabant nō aut̄ hic tollat fiscus que non accipit xp̄s xvi q. vij. maiores

Decime ij. ff quibus decime dari debeant ꝓ decime dari debent ab oībus laicis xvi. q. vii. decimas ex eo. a nobis Ita clīci tenentur dare decimas nō de ecc̄lis sed de suis rebus ex eo. c. ij. et a nobis de eo. di. v. quadragesima A hoc nōt gl̄o in dicto c. ij. et ibi in tex. ꝑ q̄ etiā clerici debent soluē decimas ꝑsonales huius a quibus recipiunt sacra Clerici tū viuentes in coīsicut et religiosi nō tenent̄ soluē decimas de laboribus seu nutrimentis suis ꝓpris xvi q. i. decimas b Ita religiosi tam exempti quā nō exempti de terris et possessionibus acq̄sitis et acquirendis tenentur integre soluē decimas illis quibus eccl̄e possessiones ꝛc etc

fuerant decimales ex eo statuto ff. retez li. vi. Ite leprosi tenentur ad decimas si tñ sint colti. Viuentes non tenentur de ortis et nutrimentis alioz ubi erra intelligitur fetus ex de ecclias. edi. c. ij. a Ibi and dr de fetibus sz solu de ortis et nutrimentis aialiu nisi que iste nutrit ad vitulu fetus et q eo cau. vi. b Et ita pdicta intellaç de nutrim fetus aut si qui aliud habeat ex pullio a hz etiam notantur in su cau. li. i. ti. xv. q. xij. b

Vtrum uidei teneantur dare decimas pr personales non tenetur. ei non recipiut ecclia sacra nec audeant diua ymo nec sint de corpe ecclie ff. de censi. fozi. ff. si uero qs a Idem in sum cau. eo. ti. q. xxv. b Secq de pdialibus ex eo. de tris et de hoc cau habes ff. Iudeus. i. ff. fi.

Vtrz clerici teneantur dare decimas papie requirenti pr sum tho. 2a 2e. q. lxxxvij ad iij q in uetez lege debebantur ymicie sacerdotibus decime aut leuitis Et q sacerdotibus leuite subditi erant dns mandauit leuitis ut ipi loco primiciaz saluezet pontifici sumo sacerdoti decimã decime unde inde cade tñe tenetur. dicit sumo pontifici dare decimã si exigit Malus aut zõ dictat ut illi qui ht cura de oi statu prudeat. ne possit exequi ea q pertinet ad eoz salutẽ Idem t su cau. eo. ti. q. xvi. b

Cum aliquis uendit alicui ante decimatione que tenetur ad decimã pr utrozq tenetur. Venditor quidẽ pter dolũ quẽ commisit et etiã q ht precium qd' sucrediit loco rei uendite ar. xij. q. ij moenus ff. de petit hẽdi si et item et prozsum Emptor nõ tenet quia res tũsiuit ad eũ cũ omere decimaz ex eo. pastoralis xij q. ij Augusto Et ita etiã potuit potẽ a quo maluit si tñ abstinuerit ab uno liberatur ẽ alt absit cũ q etiã ozi piat suum cũ augusto h' Ray. et tho. ii s. Idem dit aut Ray. q si emptor fuit bonifidei q et post soluit decimã venditor tenetur ei a Idem in su cau. eo. ti. q. xvij. Vbi ea am additur hoc etiã' Ray. q si emptor fuit malefidei venditor non tenetur ei nisi ex pressio dei fuit et cautu sz tñ utrozq dct actõ pmaz de dolo et qz de furto q cõtinuauerit decimã iusto dño in foro autẽ pmali tuetur ẽ si emptor psoluit decimã q venditor sibi restituat nisi forte in casu. si emptor nõ tenetur deceptus unde q bn vz ad hoc pmũ Sz glo. eius dicit nõ quibusda pbabilit q et si res ad hz vz prozsum soluta decima tñ in foro pmali vẽditor tenetur emptori restituẽ id qd' solut ecclie dũ tñ in cautela absint fraus z dolus nec deceptus fuit Vlt dmodũ iusti pcij glo. hoc uerũ in foro iudiciali su pui tentiali uero tenet quis restituẽ etiã apt

decepti nõ immorẽ dũ mado nõ valde pruam ut ff. emptor ff. ij. b

Quid si aliquis furtiue uel violenter rapuit acerum de area rustici ante solutionẽ decimaz numqd tenebit rusticq pr eu decime statim collectis fructibus deant dari xvi. q. i. decime ex eo. cum hactenus ergo si non soluant statim eis appetenter solui possint rustici ẽ in mora quãe pricula spectat ad ipm et sic tenetur sz tñ si solut dabit ei ecclia actiones suas cõtra raptorẽ Si uero non erat adhuc in mora et violenter sibi ablatu ẽ non tenet sz agat ecclia contra ipm raptorẽ ff. locati. si in lege ff. tẽ utilit Et si aliquis nõ sacerdos fuisset in culpa uel cã more q nõ tenebatur rusticus a Idem in su cau. eo. ti. q. xviii. sm Ray. qui ecclia addit Et hoc teneas pro regula q semp pastor mora nocet ei pro quem fit ff. de pu. et remo. rei ven. l. illud Et ideo si ecclia fuit in ulla mora rusticus nõ tenetur solue decimaz de sublata sz tñ de residuo Vbi in casu pro mora ecclie sine cuius lucã non audebat rusticus tangere fructus nõ reposuerat fructus quos al' reposuisset in loco secuz tute quicquid asportatur redit in pristinu ecclie ad unguẽ usq ad apicẽ ultimum decime i. si quis uel tñ asportatis ẽ quatz valz decima ecclia cũ non det pretẽ lucru cũ damno alioz xii. q. ij. fi. adhuc ymo sm glo. eius si de consuetudine uel cõstitue aliq non licebat rusticis tollẽ et reponẽ fructus suos insi de lucã ecclie si ecclia fuit in mora dandi lucam ecclia tenebitur rusticis ad restitutionẽ totius dapni h' i Sz certe videt q pl tue q' fuit in mora seu alt et nõ ecclia teneatur nisi forte tota ecclia fuisset in culpa q2 delectu psone in dapnu non det reddere ecclie ex. de reg. iur. de delectum li. vi. b

Quid si aliquis longo tpe recepit uel retinuit decimas et nunc venies ad satisfactionẽ postulat sibi restitui q2 alit oportet eũ uendicare pr sum Ray. Si sacerdos uidet istũ contritũ et preces suas minus utiliter dẽt ei tamq pauper remittẽ unde uiuat cũ hoc idem postea ei dare debeat xvi. q. i. qui a Et addit Ray. q hoc pot facẽ epus sine consilio capli cũ sic decime ad ecclesiam restituantur ex de hiis qui fi. a pla. si con. ca' cũ aplica Et con. sumo. et goff. ut in su cau. eo. ti. q. xxxix Sed goff addit subtrahetur ecclia ei ut in totu satisfaciat si ad fortuna deueneit pmu grioze ut ex de sola. adeadem ff. de cessi bo. l. iii. b Vbi uero addit q ecclia si dimet sit pot ei gratis dimittere in totu uel i partem exquo ulti in posterz abstinẽ et ecclesiam restituẽ ultra suo a Et hoc pot epus

in hoc ſ. dare uel remittere fructus ꝓceptas ꝓpter utilitatem eccie ꝓchialis ſm eundem W. ut in d. q. xxxvi. Et ego hoc puto verum quo ad excuſationem remittere tis non quo ad liberationem cum ſit remiſſio cui ſit potens reſtituere et non ſit patus quo ut det ad hoc q remiſſio valeat ut p. bellu. 1. ſ. x. in addicione prima Si uero ſit patus non pot ei fieri remiſſio in dapnum eccie cui ut p. patet erit pau ꝓ qui ſit ei remiſſio det Tuncht q ſi vene rit ad facultatem reſtituat niſi forte fiet liberalis remiſſio ſup dicto non ſoluto ꝓp conſuetudinem ut ſupra decime 1. ſ. viii. et ix. q2 ut ibi patet non ſolu remiſſio ſz eciam tacitur mitas ꝓbata excuſat omnes debite paratos b

Decime iii. Cui et quibus dari debeat decima ꝓſonalis ſedm hoſtien. inſ. cui danda e eccie ꝓchiali ſiue baptiſmali ubi quis audit diuina et recipit ſacramenta xvi. q. i. q̃libet. ſ. i. ꝓdialis uero danda e eccie ꝑ cuius ꝓchianus ꝓdium citium eſt ex de parochi. c. ultimo et ex eo capitulo xvi q. i. ſi quis laicus xiii q. i. ſ. i. Et niſi aliud obtineat de conſuetudine ex eo. c. i. et ij. et c. quiſquis et c. ad aplice uel niſi ꝓſcripte ſint ut hoſtien. Ray. et tho. A Idem in ſum. con. co. ti. q. iii. Et q̃d dicit conſuetudine intelligendum e quo ad ꝓdiales Nam ꝓdiales ſemꝑ dantur illi eccie ubi eccie ꝓpinquiores ſacramenta ut in dicto c. ad apoſtolice ex. eo. b de mixtis uero decimis de quibus dictum e de decime i. ſ. ij. ddm ſm hoſtien. q ſi appareat conſuetudo ſeruanda e Si non apparet tunc ſi alia paſcuntur continuo in ꝓdiis ꝓpe ꝓchie eius qui dns e et cura eorum ſpectat indubitanter illi ꝓchie ſolue de ſunt Si uero paſcuntur in ꝓdiis alie ꝓchie uidetur q diuidi debeant et eciam ubi paſcuntur et ꝑtim ar. ff. de ele. iij. qui ſaltem ex de teſta. relatum ſ. ultimo Ray. uero dicit q ſi aliquis paſcat pecora in una ꝓchia et habet caule in alia q de lacte fetu et lana det dari decima eccie ubi ſunt paſcua arguitur ex eo Commiſſum Con. tho. 2a 2e q. lxxxvii Sz ſm alanum ſi continue intrent i una ꝓchia et continue paſcuntur in alia decime diuidi debent Et idem ſi ꝓ mediatem am paſcuntur in una ꝓchia et ꝓ me dietatem in alia ſz b. ex. eo. ad aplice Conſuetudo tñ in talibus e tenenda a Ide dicitur in ſum. con. co. ti. q. iii Sed ſi conſuetudo non appareat ſatis videt equa apio hoſtien. coniungendo ea ei dco Ala. et b. cum iſtis decime ꝓ tm ſunt ꝓ dialeb; ꝓtim ꝑſonales ut p. decime

ꝓmo ſ. 4o b

Si cui ſoluet decimas ꝓſonales epiſcopus et principes Re ſm Inno. epo ſoluent in cuius dyoceſi ſunt ꝓncipale dominium Et ſi in duabus dioceſibus ſunt diuidet ꝑ illos A Id. i ſum. co. li. 1. ti. xv. q. viii. b

Cui debentur decima venationis piſcationis et huiuſmodi Re ſm Inno. tales decime ꝓſonales ſunt quia ape hoies veniunt Unde dande ſunt eccie ubi ꝓpinquiores eccleſtice ſacra A Idem in ſum. con. dicta q. viii Et ſubintelligitur ſm eundem Et hoc intellꝺ uera ubi libe quis piſcatur nullo ꝓcio dato niſi parte piſcationis quia ſi inde daret ꝓcium uel ꝓmium tunc bene intellꝺ q de illo ꝓcio uel ꝓmio debet dande eccie decime eccie baptiſmi q2 non ex miſterio hoies ſz ex aqua a terra ꝓueniunt Idem dico de venatione et huiuſmodi Nec inde q ſi aliquis capiat piſces in mari et portet in ſtagnum et ibi vendit aliquot dicebam q decima debeat inde hre eccia in cuius ꝓchia e ſtagnum Idem inde de beſtiis ſe cluſis Alii autem dicunt q ſint decime ꝓſonales et q dande ſint eccie ubi ꝓpinquiores ſacramenta hꝰ ibi videtur poſſe dici ut ex ꝓ dictis ꝓt colligi q ſi dicta a talia recluſa vivant principaliter ex ter uel aqua ſine labore hoium ꝓtinent ad ꝓdiales Si uero veniunt eccia cum labore hoium ꝓtinent ad mixtas Et de ꝓportione fiat q̃d e dictum e de mixtis b

Quod ſi arbore exaſam in ſilua que portet ad locum ubi multum plus vz ddm ſm Inno. q ſoluet decimam eccie ubi e ſilua deducta expenſis quas fecit in transferendo A Idem in ſum. con. dicta q. viii. ubi eciam ponitur et id q̃d dicitur in ſ. ſe b

Quod ſi paſcua ꝓ animalibus animatim vendantur Re ſm Inno. decima ꝓrata ſalmet eccie ubi ſunt paſcua Sz et ſi dns ſum di patiatur ſpecies paſci beſtias in fundo cui herba quam euellit beſtia timeat enim onere ſuo ſ. decime dne beſtie tenebit dare eccie decimam valoris herbe ff. de uſu fruc. Si uſufructuarius q A Iſta l. non videt hic in re tñ Unde ꝓnto q uelut alleata ex l. ſi uſufructus ij. ſ. i. b

Quod ſi quis tenet decimas in feudum quod ꝓter hoc recipiat decimas nouali um Re ſm Ray. non ſz debentur eccie ꝓchiali q2 huiuſmodi conceſſiones et ꝓuilia arcanda ſunt non amplianda ex eo. tua ne forte ſint erioſi et ex ꝓuiſio decimas ꝓrupiant q2 recipient eciam nouales ex eo ex te iii. A Idem in ſum. co. li. 1. ti. xv. q. v. ubi eciam ponit q̃d dicitur in ſ. ſequenti ſm eundem Ray. hoſtien. et Inno. b

Quod ſi ipi religioſi non ex ꝓuiſione decimas aliquas eccie ꝓtendebant ſz ex ꝓ ſcriptione tñ decime nouales non ſic ſz

ecclie soluende sint ex eo tñ contingat

¶ Cū concedit̃ a papa alcuibus ut no
ualiū decimas tempe ualeant ꝓportione
qua uetꝫ eos contigunt non intelli de
illis noualiū decimis quas tpe hugonis
impetrationis alii possidebant nec ecia
hr loci nisi solū in locis in quibus ipi im
petratores ueteris hēant habebāt et p
ea tñ portione q si impetratores tpe
impetrationis possidebant decimas vete
res in totū uel ultra medietate non ex
tendit̃ indulti ultr medietate nouali
ū nisi fuerint Castricij uel Cartusiēsij
Ite si p hugōē confessiones ecclie ꝓro
chiales adeo ꝯtenuerint q nō possent
comode sustentari et una epālia solue
ꝓuideat̃ p ordinariū q hoc possit

¶ Item q̃ius forte a religiosis exemptis et
aliis fiant infeudationes decimaꝝ a ſ.
a laicis detentaꝝ et recognoscendo lay
cos ab ipis religiosis se in feudū decime
ut in c. statuto de quo ĵ. b non licet p9
taleꝫ infeudationē sic se facto suptam
hugōis decimas de manibus laycoꝝ rece
pe absq; diocesanoꝝ assensu Et ille tñ
decime ꝓfit talit de manibus laycorum
a religiosis acquiri q alii latanensē q filiuꝫ
in feudū ꝓcio fuerit confesse Et dio
cesani faciant iustitiā ꝓrochialibus eccliē
de decimis q religiosi habent nisi agatur
de rebus exemptis hec oīa ꝓdicta hēnt
ex eo. statuto li. vi.

¶ Utrū decime illaꝝ terꝝ de quibus anti
quitus non consueuerūt dari debeant
illis qui eas in feudū hñt uel eas recu
pauerūt aut ecclie ſ. hm Ray. videt q
militer q alias decimas ꝓcipiūt possint
illas petere eo q eis tra illa ab antiquo
fuit decimalis Et vna causa q res nō de
beat a duplici transferri unde ex eo tñ in
tra uel forte uerꝫ e trinonasterio uel
ecclia d Ray. non dicit uel forte ſ dicit
illud verū e in monasterio uel ecclia ſ in
laico forte sentit ut i ſu. con. co. ti. q. viij.
veritas est enī q. c. tñ in tra loquat̃
tñ de monasteriis et ecclijs b Secus
in laico q nō det eas recipe sicut nec
decimas noualiū 42. ff. de cōsulten. cum. In
lege Vñ consuledū e q soluatur ꝓrochia
li ecclie Idem hostī. d Ja. i d. q. vii. in
ſu. con. b

¶ Cum dñs decimas nō soluit et nunc
vult solue non det solue illic q ex sola
ꝓscriptione hactenus decimas ꝓcepit
ſ ecclie ꝓchiali hm W. d Idem in dcā
q. vij ubi additur ſ. hm Ray. q hꝰ nōte
plerosq; epōs malefacē qui det decias
noualiū sue dioces et alias quascūq; p̃t
a militibus recipere sibi usurpant qđ
non licet de ur nisi tñ illa noualia uel
alia non sint in tris aliorū ꝓrochie uel
nisi aliam tam rōnabilem ostendant
ex c. tñ in tra et c. qui Idē hostī. di
cens sic e ueritas q nec de noualibus
nec de recipatis a laicis det epūs ꝛ̄ rōne
vi sue cautionis hoc e qđ ꝓcipiebat de
antiquis et de hijs ꝓcipiat Et si michi
ꝓcipiebat epūs de antiquis ad tempus
sua ſcripta fraudari non det et c. qui i
ſ. ecclam hoc notat ſ̄plo. b

¶ Quod si sit consuetudo q vna ꝓrochia a
.i. vna ecclia in aliqua ꝓrochia ut i ſum.
con. co. ti. q. viij b recipit decimā de bla
do et alia de vino Et terra que reddebat
ſ̄tum mutetur etī reddat vinū et
ge cūe ecclia ꝓcipiet decimā ꝛ̄ hm hostī.
illa q ꝓcipiebat de blado ꝓcipiet de vino
et eqs. qz licet mutentur qualitates ter
re non tñ substantia ex eo. quasi hm ſ.
et sicut d Idem in d. q. viij. b

¶ Utrū decime ꝓscribi possint ꝛ̄ a laic
non ex de ꝓscrip. causam xxvi q. i Et
de hoc ĵ. ꝓscripto ſ. ij. Sz a clicis si ꝓ
chiam habeat prescribi ꝓfit ex de ꝓscrip.
de quarta Religiosi q̃s si non hñt ꝓrochi
am tñs prescribe non ꝓfit quia nec
possidere xvi. q. i. placuit a hoc pluto
verū de ꝓsonalibus que dat rōe sacra
mentoꝝ que religiosi ministrāt non habet
nisi optineant ꝓrochiam ꝓdiales aut
licite possint habe et possidē xvi. q. i. c.
fi. b Sz si hñt tñc rōe ꝓrochiaꝝ ip
sas quiꝫ ꝓscribit ex eo. cum contingat
et c. tñ in tra Et nō h̄ q epūs q dicit
se ꝓscripsisse decimas in alieno epatu
oz q̃ allegret et ꝓbet titulū quia nec
rōe e rōnis nisi tantū tpis allegret
ꝓscripc̃ cuiꝰ ḡrij memoria non extat ex
de ꝓscrip. epūm li. vi. a Ibi etiā dic.
q ei qui terras ꝓscribit ecclas si sibi nō
e cōtra. tñ nec rōe nec cōis tpis ꝓscrip
tio non hñtur sufficit bona fides ab
tio bona fide requirit etiam titulus
ut ꝓtectum e b

¶ Si consuetudo percipiendi decias fuit
ꝓscripta in uno ꝓdio alterius ꝓrochie
non extenditur ꝯpter hoc ad aḡ ꝓdium
qđ de nouo colitur ex eo. tñ contingat
ff. de pactis si vinus ſ. ante omnia

¶ Quod de clicis q̃ hñtes sufficiens pa
trimoniū uel aliquos reditus recipiunt
decimas ꝛ̄ hm Ray. si deserunt ecclie
et ꝓcipiūt decimas non ut eas i ma
los usus ſ. impios cōsumāt non peccant
alie sacrilegiū committit xvi q. i. qui i
q. ij. pastor d Idem in sum. con. li. i. ti.
xv. q. ix. ubi etiam additur hm hostī
Sz si clicus nō facit seruitiū ecclie
ut dz uel notorius fornicator sit laicis
non tollendus et dare decimā ſ proximo

supiori Et q; ille dēt in vtilitatē illius ecclie decimam cōmittere subdens q; illud q̄d dicat dcat. tā nob̄ ex̄ eo s. q; nāq; obstat malicia ecclior̄ intellī de occultis b Sile supra ecclius iiii. g. penult.

¶ Quid si epūs vel religiosi de consuetud̄ vel priuilio percipiūt oēs decimas alicui p̄o ecclie vtili hoc non obstante dcat p̄fat̄ b tertio competens portio assignari R̄ sic ex̄ de p̄ben. extirpande g. cum ignitum et ex̄ de cler. statuto. li. vi. ut et sup̄. in vij. g. dcim̄ e a)g in su. cō. co. ti. q. xi. fin hosti.

Decime iiii. de quibus de b cime dcant dari R̄ fin Ray. de oīb̄ fructibus terrarum arborū orborū nutrimentis alīū lacte. lana. feno. legnis piscationibus venationibus affert pensionibus molēdinis ecclā ad vsum balneis fullonis lapidicinis metellariis Item de negocijs et artificijs et rusticis bonis Ecclā de quo de cō. di. v. quadragesima xvi. q. i. decime tributa ij. q. vij. quicūq; recognouerit et c. oēs decime ex̄. eo quisquis et c. nutrios et c. non e in p̄tate Et q̄dalit de oī lucro lucrato ut hosti. dicit et tho. a)dem in sum. con. li. i. ti. xv. q. xix. b

¶ Quid si in eadem tra eodē ano diuisa semina seminatur R̄ de oīb̄ decima debet dari ex̄. eo. ex p̄te rationis orū a)dem i su. con. eo. ti. q. xx. b

¶ Sz nunquid de rebus donatis vel legatis vel successione acquisitis a q. fuit successor ut in sum. con. eo. ti. q. xxi. b debeāt dari decime R̄ fin W. Alanus dixit q; nō quia ex his tm̄ que mālit vel de apibus suis quas acquisierit tenetur solvere p̄babilius tm̄ videt̄ notasse hug xvi. q. i. decime si q; legatarius et donatarius tenetur dare decimam de re data et legata Iz decimata fuit a donatore vel legatore filius tm̄ si sue cedat patri cū aīa bona p̄tīe quodāmodo p̄tineant ad ip̄m non tenetur ea decīa re si decīata sunt a p̄te sz heres ex̄neus bene tenetur a)dem i su. con. d. q. xxi Tamē ut i patet Imo veritando dictis opinōes non vr̄ vna multū alij p̄ferre)dum putarē in hac standū fore consuetudini que e aptā legi nī tempus ff. de legibus Si de interpretatione b

¶ Sed vtz de illicite acquisitis teneatur quis dare decimā R̄ fin hosti. p̄diales decime indistincte solū debīt a possidente p̄dia sine possessore iusto sine iniusto Nec solū a catholico sed etiā a Judeo hēretico vel pagano ex̄. eo. de rēris Et hoc quia dam̄ tāe p̄dictorū etiam si tra seminata fuisset semine furtino vel hmōi Con. Ray. et tho. De p̄sonalibus vero distinguit Vtrū q; teneatur ad restitutionē ut in furto rapina

symoniaca usura ludo Inmista exactiōe et)niusta sūma Inmusto bello et hmōi nisi q; tūc non dēt dari decima nec recipi Si vero non teneatur quis ad restitutionē ut in meretricio lystrionatu et silibus tūc si ex pacto notorio questus fuerit etiam nō dēt recipē nec indicatur petīm approbare Aliqz ecclā non dcat recipere tm̄ tpe tenet ut i sum. con. li. i. ti. xv. q. xvii. fin Imo. et hosti. Et addit hosti. Consulo q; mēbra et histrio inde faciat elemosinā ex quo ecclia nō recipit ut sic deus eos ecclie exhibeat a p̄tio Et fin Ray. et Imo. si tales ad p̄niāz conuertantur p̄t ecclā ecclā decimas p̄teritas recipē q; fin q̄sq; non dēt despici in eo q̄d fuit s. peccātōz q; iam incepit ēe q̄d non fuit di. l. fertū Con. tho. b Secus si occultū ēet quales p̄latus hoc sciēt az. xxvii. q. v. xp̄iana vi. q. i. si oī)dem tho. 2a 2e q. lxxxvii. a)g i su. cō. d. q. xxij.

Decime vtz quo ad laycos b Vtz laici aliquo ex̄ sine p̄tio possint in feudū decimas hre R̄ fin Ray. a tpe lateranēsis cōsilij celebrati sub alexandro iij̄o nullo p̄ius decime laycis conferri nec vr tales collatio seu infeudatio ex̄. eo q; hibemus Imo etiam deputandi sunt transgressores ex̄. eo q; hmōi ex̄ si nec percipendi fructus tēporales decimaz fuerit laico concessum i feudū aīe dcm̄ cōsilij et laicus bñ viuat et defendit ecclām sicut bonus vasallus p̄t exercitari aliq; ni p̄tulo aīe tenet hosti. nec dicit q; a tpe multū auctorizat a)si a tempore vrbani pape ut in textu j. allato b Non potuerat decime laico concedi sicut nec modo p̄t ab alio q; a papa ut in constitutione feudorū Epūs vel abbate Et addit q; Ray. forte nō viderat illā constitutionē a)dem i sum. con. li. i. ti. xv. q. xxv. Vbi ecclā p̄z Ray. post p̄dicta finaliter vīe- tenē q; nulle tpe potuerūt decime dari in feudū laico sine p̄llio sedis aplice ob cām rationabile concessio Wosf. et hosti dicit q; hodie non p̄nt concedi decime ecclā quo ad fructus abbatū q; a papa ex iusta cā nisi ad tempus nō p̄petuū)ta s. q; non transiat ad hered.)bi ecclā dicit Ray. q; ecclā q̄n papa concedit decimas laycis intelligo quo ad p̄ceptionem fructuū non quo ad p̄prietatem q2 istud ē q̄dāmodo spūale q̄ cōpetit deputatis dum nec obsequijs et non laycis dos ecclīastica de hispania sup̄ hoc dicit Ante debemus ponē rationes indubitabiles post q̄ concessio hmōi originē an̄ concilū dñi lateranēse c. pro hibemus ex̄ de decimis e2d̄ fuit editū p̄mulgatū Anno dñi m°. c°. lxxix fin cōm cam martinianā Vbi ecclā refert Jo. an. 2d q̄n post dcm̄ consiliū ecclā fuit concessio p papam seu cuius auctōe hmōi cum duobus

cūibno si de eis constat nemū inuertitur in
dubiū quin laicus et eius successores ꝓnt te
nē tale feudū decimal-ū sine ꝓcō Quinq
ē dubitabilis qū non constat de auctē ꝓpe
net de origine concessionis in titulū feu
di vz ante consilū lateranēse uel post tē
ē dubiū an laicus possit tenē tale feudū
sine ꝓcō Et hosti: aute tenet q non ꝑ su.
co. ti. de decimis ꝙ. et vtz ꝓscribi xv. qđ
si laicus et in c. q̄lis de decimis per plēs
rōes quas ibi pōit Et Jo. an repetit in c.
cū aplica de his que fiūt a ꝓla. Idē tenu
erūt Archi. et Jo. mo. in c. ij. ꝙ. ij. Illas
de decī. li. vi. Et ꝓ eisdē rōes et motiua
Jo. an tenet cōtrariū si ꝓtrarij an ḡrū me
moria non existat Et de hoc sit cuis opio
que fundat² sup tali antiquitate et hoc ꝓter
tu c. i. de prescrip. li. vi. et c. sup quibusd
ex de ẍ. sigt. hoc tenet dictus Jo. an. i ci
bus dictis locis et maxīe in d. c. cū aplica
possessio cū tam diuturna tpis fūdata sup
tali cōi opinione hr Justitat cōcessionis apli
ce ut in dict² iuribus et ꝑmꝫ auctis l. hꝰ
mare ꝙ. aquaductus ff. de aqua co. et esth.
et de aqua phi. az. l. i. ꝙ. fi. et l. ij. ꝙ. ide
labeo et l. fi. co. ti. cū silibus hyeille Ad
intendū q̄ tūc dr tci nō extare memoria
q̄ū nemo sup ē qui senserit feīm fuisse uel
qui audierit ab eo qui senuit ut i d. ꝙ. ide
labeo Nōndū etiā q̄ pallata uita de pos
sessiōe tā longa vident² loq de rebus pre
scriptibilibus decime uero ꝓscribi a seculo
rebus non pnt ut ē. decime iij. ꝙ. xi. Vñ
nulla consuetudo ē introducta pot q laicus cō
petat recipē q̄ damꝫ rōe diminor obsequi
orū cū sit cōtē nus diminū et expresse hē²
ni c. hec consuetudine x. q. i. et xvi q. i.
c. fi. Ite q̄ infeudaꝰ fit auctē ꝓpe requi
ritur ex iusta cā ut dicūt ꝓfati doctores
vz q̄ infeudati faciat uel fecerit q decime
recompensatione ecclie spūalē uel tpalē
ut ē. dixit Ray. Cum nec ipi clici ꝓfint
uti de rebus ecclasticis mig sine debita reco
pēsatiōe Nec etiā papa vñ seō ḡg̃ licet
ect ꝓpa loquēdo de se et alijs omel. xvii dt
possimus cuig dapnationis sit sine laude
si ꝓcipē mercede laboris ecce ex oblatione fi
delīū vnumq̄ sz quid q̄ arabus fidelīū labā
mus Illa in mūm stipendiū sumig q̄ re
dimedis pcīis suis fideles obtulerūt nec
tū q̄ pcta cadē uel oratis studio uel pdica
tionis nō dignū ē insudamꝰ Item cōces
sio pape semp intelli ea rōdicōe ut ꝓ hoc
ecclie non ꝓiudicetur suis uetustis uti c.
statuto ꝙ. x. aūt ex de decimis li. vi. Ex
pdictis ergo pot colligi q si ꝓ infeudat
aīe decimaz ecclie ꝓiudicat suis uetustis
nō vz Si non ꝓiudicāt tūc si nō fiat ex mi
tra cā et decretū recompensatiōe sili. nō vz
Si adest iusta cā et auctas pape vz Si de
est auctas pape tūc si constat fuisse feīm
an consiliū lateranen. vz al' nō Ite sin Jmo.
et in d. q. xvi. in fi. con. li. i. ti. xv. sicut
nō licet decimas concedē in feudū Ita nec
in emphiteosim nec in locatione ad longū
Nullum em̄ contractū sup eis Jnire debet
ecclia ꝓ quā fiat uel feudū uel alienatio q̄
fit per ꝓdictos contractus ex de rebus ec
cle. non alie. nulli Jmo firmā aut ad cer
tū tempus concedi pnt ex de loca. et cōduc
c. ij.

Utz laicus teneꝰ ab ecclia decimas i feudū
possit ipm feudū in alū laicū transferre
ꝛ sin b. Si ab antiquo et licite tenuat laicus
videtur q de consensu epi possit sin silitu
dinē aliorū feudoz nec dicitur epūs i feu
dū illas tūc date ex de feudis c. ij. Sino
laicus non in feudū sed de facto teneret
decimas nec i laicas nec in ecclicas transferre
pot ecclia de consensu epi ex de his que
fiūt a ꝓla. cū aplica Ahoc nōt gla. in
c. prohibemus ex de decimis Et ut pz in
fi. con. co. ti. q. xxvi. Cū ꝓdēs contrar.
gla. zab. et hosti in d. c. prohibemus licet
dicat aliorū opinionem tenentiū q non pos
sit tale feudū transferri tutiorē ee hoc
uidetur sic posse concordari vz q contra
hat conditiones dicte c. prouide presertim
de iusta ca et debita recompensatione vz
al' nō ut pot constare ex his dictis b

Utrū laicus qualibet decimā sibi i feudū
concessum possit dimisso iure feudi libe
rā de consensu epi in loīs religiosis si
placet² transferre ꝛ hoc iii. concedē dec.
ex de his que fiūt a ꝓlato. cū aplica su
per qua Jmo. dicit sic Nōndū hic q̄
tellī recognitio fieri ad eccliam nō solū
si ad illā recognoscitur ad quā de iure spec
tat sed eciā si ad quātūz alia Et ita fm
quosdam pot epūs decimas que tenet²
ab vna eccla conferre alti q nō dicitur
dapnū fit eccie a qua tenebatur i feu
dum et magis ē licet illius cui gratif²
si melius placet q dēm decre. loquitur
de decimis que tenetur in feudū ab epo
nec mirū q dicit q admonendus ē feu
datarius q restituat eccie ꝓrochiali q²
hoc intellīdū si epūs a quo tenent² in
feudū consensit sicut ibi dicitur nec su
o consensu auferūt ab eo feudū suū
Ite non mirandū si dicat ꝓpm q restituā²
eccie ꝓrochiali cū alti q² tcb de feudi
redit ad manū suam Creditur em̄ q quāde
epūs illā decimā dedecit in feudū fuit
acceptū ab eccla ꝓrochiali ꝓ alia ut ꝛe
ꝓbatus d Ex licet nō portius det ad eam
dem redire Jmo si epūs nollet consentire
superior debet cū alium cogere ex de iur' pat.
nullus sin eundē Jmo. ut in su. co. co. ti
q. xxx. Vbi etiā ponitur q in hꝰ ge. hyatur

b Nam si ab alia ecclia q̄ p̄rochiali te
nebatur. a Istud ubi p̄rochiali non ē
Imo. nec hū sonat q2 ide ē ecclia si tene
batur ab ecclia p̄rochiali sz dū dr ab alia
ecclia subaudi s. q̄ equali ut p̄t colligi ex
dictis Imo. ni d. c. cū aplica b Non suf
ficit consensus epi ut illa p̄dēt fendum
suū nisi matrix eccl̄a subeat ar. eē de rebz
ecclie nō alie. c. 1. a Idē in d. q. xxv b
Q Ni tristicia solucdo multitudis q̄ possidēt
decimas excusentur a solutiōe et a p̄ceo
Rx fm Raȳ. si tristicia scrūt nel credūt in
literis aūctis ecclie licite petē nel retinere
excusantur. p̄sertim cū ecclia a tristicie
petat nec multitudo q̄dicat Si uero scirent
q illicite decimas recipiūt non liberarent
Si tñ p̄ metū solueret excusentur i p̄te
xxxii. q. v. Ita ne eē. q̄ metus cā facies
W. nō dicit abē q tristicia liberantur et nō
petat solucdo a Hoc non dr abē W. sz ubi
ecclia non petit a tristicie sz p̄mittit tolli
a multitudis ut in sū. con. ca. ti. q. xxviii b
nisi placēt eis sz nō ecclia defraudare
a Dicitur aūt eis placē q̄ fuit q̄dicere
et non curat q2 error cū non resistitur
approbatur lxxxiii. dr. error b
Q Utrū ecclia possit ab aliquo Iniusto possbo
re redimē decimas absq̄ symonia Rx fm Raȳ.
p̄t dici q redimē possit dū tñ fiat aūc
te epi que multū excusat in talibus eē de
prebendā sicut et eē de rebz p̄missa. q. ītium
Idem Goff. et Hosti. Sz et W. addit q si p̄
rochialis ecclia nelit redimē hmōdi decias
nō ē ecclia aūctas epi tū q2 ē licitū cuilz
redimē res suas tū q2 quis dat tpale p spūa
li sz tū tpale pro tpali s. pro fructibus
decimarum Nam nec spuale p̄pendi dei
nas remanet semp apud ecclam Et eade
ro nobis licet p̄cepit nō tū quittit sy
monia a Idem in sū. con. li. i. ti. xv. q.
xxxiiii b licet Hostiensis cōtrā dicat a. q.
laicus cōmittit symonia q̄ nō vult decimā
male detentā dimittē nisi sibi detur pe
cunia ut nōtur in sū. con. loc. ti. i. q. Item
Ex p̄dictis p̄t intelligi quo ad symoniā mortalez
s. si intredit remdē aliq̄d spuale fm cōd
W. qui contrā dicit q. si alia ecclia quam
p̄rochialis i. ad quā p̄tinet decimā dt
hmōdi decimas redimē ecclia e auctōitas
epi sine capli consensu q̄ redimitur de
cunc a laicis in fendū p̄cepto confessoris
ex de hijs que fiunt a p̄lā sicut sufficit
in p̄dicta confessione ut eē de hijs que
fiunt a p̄la. cū aplica Et cū hoc cōtra
cunc cēt q aīa ponēt tur i manu epi et
postea epus aliquid dari faciēt laico ab
illa ecclia ar. eē de p̄cep. ubi in fi. et de
rerū p̄mu. ad questiones ut i sum con. d.
q. xxviii. b
Utrū ecclia possit ab aliquo Iniusto possidere

decimas in p̄ximo recipē Rx fm Raȳ et
ctia decias que sibi debentur p̄t utiq̄ in
p̄ximo recipē nec tenetur fructus quos
re in sorte et eodē mō discrēdū si q̄ pos
sessiones de fructibus decimaz fuerint
empte ab illo possore s. q illas p̄t recu
perē in p̄ximo et non tenetur fructus com
putare in sorte Nam res quecūz empta
de pecunia ecclie ipi ecclie acquirūtur Et hoc
dico si ecclia non de facili p̄t eas aliter
recuperare eē de hijs que fuit a p̄la. cui
aplica petito decimas que alii ecclie debe
bantur non det ecclia in p̄ximo nec alit a lay
cus recipē eē co. mō dicitur a Idem i su
con. li. i. ti. xv. q. xxxv. b
De Efructibus de suffragijs q̄ defunc
tis vide j. p̄ma cōfirmazōm et j. suf
fragijs Item de defunctis vide
j. mortuus et j. sepultura
De Egradatio duplex ē degradatio
ecclastica q̄m ē verbalis s. depo.
ab ordinibus seu gradibus ecclias
ticis eazū que sunt i sacris ordinibz Et
hec facienda ē a p̄pō epo assistente sibi cōm
uniō epazum a s. ad minus xii. in degrada
tione epi Ibi p̄sbri vero septē Ibi diaconi
tres et quatuz in subdyaconi tot Idē et p̄ma
epus eozū xv. q. viii. felix. et c. se et in c.
degradatio j. allata b si nō deponendus
non est in sacris sufficit sima p̄ma epi si
alioz̄ p̄ma ecclastica nō degradatio ē ac
tualis sine solleptus que debet sic fieri Cle
rus degradandus indutus sacis vestibus
hijs in manibus vas uel ad ministrū uel ornā
mentū ad ordinē suū spectās ac si debet
in officio suo solleptuez ministrare ad epi
p̄mam adducat et tūc ecclie libi seu que
alia rez q in ord matrice ab epo ei fuerat
tradita sungulariter auferatur incipiendo
ab eo qd ei ultio datū fuit et sic degradatz
procedendo usq̄ ad p̄ma tonsurā q tradit in
collatione tonsurz et post tradit uel tondet
potit aut epus uni uerbis aliquib ad rez
rone applicte illis que in collatione ordinū
p̄lata sunt Hoc modo uel simili Accipe
tibi uestē sacerdotalē et te ordinē sacerdo
talē p̄sbrat et sic de alijs Et ultio dice
do auctōte dei omipotentis pris et filij et
spus sancti ac mea tibi auferimus hūmodi
clericalem et deponimus et degradamus et spolia
mus et exuimus te oi ordine beneficio et p̄
vilio clericali hoc alia eē de p̄cio degdo li. vi
Q Sacerdos uel alius clericus in sacris ordi
hēs fuit seculari curie relinquendus seu de
gradandus a licet secularis curie nō re
linquendus sz p̄cepto deponendus ut i tex
j. allato b potest fieri p solū suū epm
quorūlie abbatibus et alijs p̄latis et re
ligiosis et laicis sue dioc sicut expedire
uidebit eē de hereti. qui li. vi

Qualiter clericus degradandus ꝑtrad hēsim
uel hmōi tradi debt ſeculari ꝑtātr R̄e cui
degd̄ando ꝑtīnt ꝑtāte celebrāda ē cruc fēs
dicitur ei ut ni ſuū forū recipiat degd̄a
tum Et ſic intelli tradi ſz ꝓpter eo debet
cētia interuēd̄ a efficaciē ut ni tex. allā
tu b q̄ nō moriaf exī de xp̄o. ſiſſ. nouimus

¶ Non oīs degradandus tradendus ē ꝑtī
ti ſeculari ſz ſolū ni tribus caſibus ꝓmo
ni crimīe hēſ exī de hēret abolenda ſ. 1.
et ij. niſi ni cōtricti ad ꝑnīam redire
voluīt exī de hēti. exercitamo ij. ſ. dāpnati.
A Ibi tñ dicf q̄ ſunt ꝑtres razores man
cipandi ſi redire noluerīt poſtq̄ fuerīt
deprehēſi b z̄g caſine ē in flāro literaz
dñi papē exī de crimīe fli ad falſarioz
z̄g cum quis depoſitus ꝑpt calūpniā quam
intulit ſuo epō xi. q. 1. ſi quis ſacerdotum
A Idē caſus notāt in ſū. con. li. 1. ti.
v. q. x. ꝑm hoſti Sz in dcō c. ſi quis po
nūtur plura alia Dicf cūi ibi Si quis
ſacerdotū uel religz clericū ſuo epō tolle
dicūs fuit aut ei inſidias ꝓpauit aut cō
tu melia a calūpniaz uel cōmissa intule
rit et cōmitti potuīt max depoſitus curie
ſeculari tradatur et recipiat q̄d mīgne
ꝓfuit b

¶ Degradatus ꝑm W. ſi fuit in ſacris bene
tenetur dicē horas rationis q̄ nō libēaf
ſz obligatus remanet ad ea que ſunt one
ris Non tñ dicet dñe nobiſcū et filia ūba
que ad dignitatē ordis ꝓtinet A Idē in
ſū. con. li. 1. ti. viii. q. xviii. ad fi. ubi cētā
dicitur ꝑm eūdem W. q̄ idē cētā ē inde
gd̄ato būficiato q̄ dāp tenet būficiū ſz
nō fuit in ſacris et q̄ degd̄atus uel ſuſ
penſus non dēt officiare cētam b deg
datus epūs nō pōt reſtituē j. epūm ſ. vi.

Delectatio vtz cōſenſus in de
lectabile ꝓtīt mōtalis ſit ꝓtīm mor
tale R̄ ꝑm tho. 2a 2æ q. lxxviii.
A Ibi inf de hoc nīe dicī ſz aliquid tangi
tur 2a 2æ q. clviii. arti iii b Dicendū q̄ſic
ſicut et theol. cōiter dicit Nam et Aug⁹
dicit xii de trinitate q̄ ꝑ ꝓtīa cognitionē
cētam ſine voluīate ꝓficiēdi ſz cū voluīte
oblectandi totus homo dapnabitur Cz
cūi aliquis conſentiat in talē delectatio
nē n. ad ē q̄ qd̄ conſentiat q̄ affectus
ſimus ſit inordinatus ad fruitionē nullo
cūi delectab. ſi in eo qd̄ ē conformē affe
ctui cīus Et nōndū ſ. q̄ nō dr̄ idē tho.
delectatio moroſa ut nūc ꝑm dictum ſit
teni ꝙm ſz ex eo q̄ ratio deliberās ēt
eam ſimoratur uel ea repellit tenet
et uolens habet ea que ſtatim ut attigit
fuit ut ami reſpuī debuerīt ut dicit
Aug⁹ xii de trinitate A Idē in ſum. co.
li. iii. ti. xxxviii. q. cclvii Vbi allatum ſ.
thomas dicē in ꝑ⁹ parte 2æ q. lxxxviii. ar.
viii et ut ibi patet ꝓdictus con. vl. et pe
ni aliquo clarius loquendo dicit q̄ nō ſolū
ē ꝓcūs mortale qui tō expreſſe conſentit
ſz cētā qui non expreſſe dū negligit re
ꝓmē motus ꝓcī et manet talis apla
tentia poſt ſufficientē deliberationem
et aduersionē ꝓcūli b de tributis et
oſculis et hmōi inde j. luxuria ꝑ. ti.

Delegatē ē vicē ſuā alī cōmit
tē cruciatus ꝙs an quis poſſit
delegarē et cui R̄ ꝑm Ray. et W
Diſtinctiō est q̄ dam ſunt q̄ ꝓtinet ad
ordinē equalem ſicut et conſecrās et cōfir
ans cētos ordinās clericos et ſilia Et iſta
ꝓt quis delegarē tñ quis exī de offi. ō.
q̄ ſedem et de conſe. eccie aqua ecclesiaz
cētā metropolitanā poſt confirmationē
ſū pallij receptionē ꝓt quis quidē cō
ſecrationē ſuffraganei ſui exī de eler. ſuffe
ctanei Sunt alia quedā q̄ ꝓtinet ad iuriſ
dictionē ſicut ē audiētia criminū et abſolue
ꝓcūos et hmōi et iſta ni dubitāter ꝓt alī
delegarē ut d. c. aqua Ita tñ q̄ criminales
cās clericoz cum agitur ad depoſitionem
ſi ꝓt delegarē niſi in casu ſ. ſi in ceperet
abēē ꝙd eccie ſue necessitatem uel alia mīg
nam cām et tūc quidē nō diffinitionē
cē ſz cognitionē tñ ar. ff. de offi. eiq cui
man. ē qui l. i. C. de peda. iudi. l. ij ubi ſi
cōmittēs diffinitionē totiq cāe alī epō
qd̄ ꝓt fierē ꝑm quoſdā cum non ſit ei
in hibitū Sunt et alie cāe q̄dam q̄ tenet
non ſunt criminales tñ ꝓpter eaz excellentiā
non dēt eos delegarē ni cā necia et mul
tū iuſta ſit Inquirēdum ut ē cū ſuperiori
ſilēs exī de conſan. et affi. ex literis ni fi. A
Et tūc cētā non dēt cōmitti ꝓdecto nec
leuibus ſz grātis et ꝓbis ꝓſonis ut ꝓt
colligi ex dcō c. ex literis ꝑm eundē Ray.
ut ni ſum. con. li. ni. ti. xxxiii q. v. Vbi nōn
t² cētā alia que ni hoc ſ. ꝓmittūr b Nō
dēt etiam delegarē ꝓbitem diſpenſandi cū
non-egitalibus nec abſolui illos q̄ nuptias bo
lentes contrahere ni clericos ni cōiugatos ſibi a
nte conſanguinitatis ut de ꝓnēs nurib⁹ et
filiabus Et licet hoc delegarē non dēat
ꝓt tñ cū ei non ſit ꝓhibitū A dāt tamē
quidē diſcretis et honeſtis ꝑm ipſo Ray.
ut ni d. q. v. b Simo de ꝓnitentiariis cli
cos concreditus exī de offi. ō. ex literis ubi ꝓz q̄
hoc concreditus non ſolū epīs ſz cētis ꝓlatis
quibus ex officio ni certis cāis competit
dicta abſolutio b Nam vxō cās monaſterio
cētā ſpūales ut de decīs nīe ꝓpriatis et
ſilēs ꝓt delegarē non tñ layicis ſz clericis
tñ exī de iudiciis decretalium et c. epīs
ꝑtinaziaz nō cās ꝓt Simo forte nidiſtinc
te dēt delegarī nec debet ipſe ni caſibus
ocurrāt 22. xi. q. i. te quidē
¶ Cz vtrū delegatus poſſit alī cōmi ſubde

legare R̄ non p̄ot nisi in tribus casibus p̄mo ē si lis ē orta ea contestata et sic intellī ex̄ de sent. et re. iudi. cū bertol dus a2. C. de pet. l. negz tutores. Zg ē q̄ vniuersitas cū aliq̄ ville uel castri uel ecc̄ie ē alicui delegata tūc ein p̄ot una tm delegare ff. de iudi. cū p̄tor Zg si ē delegatus a papa uel p̄incipe tunc ein p̄ot tota tm indistincte uel p̄te eiq alii delegare ex̄ de offi. dele. cūis et r. sup questionū et r. pastoralis Illi cui papa committit inq̄sitionē uel p̄nsionē ecc̄ie de plano sen alijs iuris. q̄ in hoc uoī cōsilio industriā et fides p̄sone cui committitur eligi uidetur non p̄ot hoc alii delegare Item nec ille p̄ot delegare cui ipa committit p̄dicare cruce executare ul absolue aliquos dispensare cū irregularib⁹ uel simplicē p̄nias q2 non committitur sibi iurisdictio sz exercitū ministeriū salua sp auctōte legatoz sedis aplice ex̄ de offi. delega. qui apostā a Idē ni sit. con. li. iii. ti. xxxii. q. vi b Et salua si h̄eret sp̄iale mandatum subdelegandi ut nō ja. an. ex̄. de off. dele. ie cui. li. vi c Et ni d. c. ie cui expresse caueat ubi dr q ie cui cō mittitur a sede ap̄ca ut p̄nndeat exercē p̄sone de b̄ficio ni exta ecc̄ia dyoc uel p̄ uicia p̄ot hoc alii subdelegare Secus si ei q̄mittatur ut p̄nndeat ecc̄ie de p̄q tūc cū non p̄ot subdelegare nisi subdelegandi sp̄iale habeat mandatū b

Sz nūquid epūs p̄ot delegare huic q̄ sunt de alieno epātu R̄ hm W. delegare p̄ot ea q p̄tinet ad uis dēz uoluntariā sz non p̄ot eos cōpellē ad suscipiendū cum cōmissionē cum eis nil p̄cipe possit a Idem ni sit. con. li. iii. ti. xxxiii. q. xl. b Sz nec p̄ot eis delegare ea q̄ p̄tinet ad uis dictionē cōtentiosam que nō h̄t locū ut fiat ni alieno epātu a Idē ex̄. de constit. ut nra. s. t. li. vi b De iudice delegato vt de cuius officialibus et a possit quid recipe habetur. j. uide. i. s. iiii. et v.

Denūciatio duplex ē denūciatio una que fit p̄lato non tm̄ q̄ iudici sz tacē simplicib⁹ p̄sone sine exigentia correctionis finē de hac uide B. correctio ij. a Et i' p̄z q̄ ista fit p̄lato etiam tacē iudici non ē p̄mittenda sed ad emendand. denūciatus b Alia ē denūciatio que fit p̄lato tacē iudici ut iqui rat et p̄nat Et de hac inde j. Inquisitio p̄ tacē et q̄ remote s. fi.

Depositū quo et q̄n depositi reddi det R̄ det reddi ipsa res deposita ad petitionē et uoluntatē deponentis q tm fallit i q2 casibus p̄mo cū q̄s gladiū deposuit de

inde furiosus factus ipm recepit xxvii. q. ii. ne quis Zg si deponēs fuit depositarius nam bona eius publicant ff. eo. bona fides Zg cū fur deposuit et ni dño in perpetuū cōtrectat q2 tūc potior ē dominus ut ni p̄dēs l. bona fides et xii q. ii. cū de notissima Q9 q̄n fur deposuit a put illū cui surripuit uel aput q̄ctantē ut p̄batur p̄ eade intra a s. in d. l. bona fides ad fi. Et eadē notant ni sum. con. li. ii. ti. vi. q. xxviii. b

Depositor licet p̄o uoluntate sua depositum reuocare ex̄ eo. bona fides Et ut Imo ibi nōt etiam contē p̄actū appositū quia p̄ot penitē ff. eo. l. i. a Ibi hoc clare habetur ni ge. penitē b

Contra depositum non ē locus q̄stionis s. ni totū uel inde ductum sz p̄o parte licet q̄stio admittatur ni alijs si cā ē liquida ita q facile exitū h̄eat cruda ex̄ eo bona fides a Et ibi p̄z p̄ glo. q̄ etiam ni alijs non fit q̄stio spei ad p̄mium nisi q̄ spes ut equus uel quid simile dari non posset a debitore et deneme tur. ad extimationē b

Utz depositarius teneatur satisfacē de pretio si res ap. eū p̄eat R̄ tenetur si quisit dolū uel latam culpā ut puta si deponēs apud me hūi uinctū et ego mea ductus salio eū ff. e. si homicidii Ite q̄n depositarius res suas h̄t saluas et depositas amisit sz ipm qui res suas clausit in archa et de positas non clausit sz et tenetur. certā de leuissima culpa si sit tm mora uel si obtuleit se deposito uel si recepit aliquid p̄o custodia a Hoc cōtra. tum contractus gerat cōmodatē uel sz nō uidē q teneatur nisi de lem tm Et sentit glo. ni d. c. bona fides sup uerbo de culpa Et expresse dicit glo. ff. ut in su. con. co. ti. q. xxviii b Aut si ḡtia depositarii fiat depositum de cui certa fortuito teneatur si partis culpa uel mora p̄cesserit h̄ secus ex̄ eo bona fides a p̄dicta certa cia notantur ni d. q. xxviii hm hosti. b

Ecclia non tenetur de deposito nisi q̄n depositum fuit factū p̄lato et q̄ctum uel capto p̄tribue et recipientibus aut nisi captum completo ter ex̄ eo. c. a Hoc fa ut dicit hosti. ut p̄z i su. co. d. q. xviii. b

Utrū depositarius liceat uti re deposita R̄ depositarius utendo quittat furtum ff. de con. fur. cum furtū Et hoc intelligē q̄n ē expresse p̄hibitum nec ubitatur ab non quittat si tm putauit dñm p̄missu rū a Certā si unus probabilit hoc putauit hm hosti. ut in sum. con. li. ii. ti. vi. q. xxv. q. l. quere j. allata que ad hoc bñ facit si tm non h̄t cām putādi p̄o sentētia cū ff. de furtis l. qui vas ge.

vetare ubi dz vetare aut dim̃ accipim̃ cũ qui rem̃ consentit b ut ff. de furtis qui re. Hoc intellige ni deponatur qđ retinet3 nitõ ponderẽ uel mẽsura et nitõ obsignetur. hz cũ excedũtur fines de pacto et differtur diminuz et sit utr pot. Si uero obsignatum uel clausum3 eo ipo uim̃ prohibuisse ne deponeremus b tatur ni contrariũ dicẽtis expresse ut ff. eo. l. liceat §. ult et l. die §. qui permittz et l. quitq; A hoc finiunt dicta hosti. cũ quo. cum. gosf. 2 monaldo ut id. q. xxv b

Quid si res deflor reddituꝝ. Rñdetur reddita ni videtur ff. eo. l. i. §. si res A hoc itel lige qñ detinoratio fca ẽ culpa depositarij et ñ al' ut ff. §. iij. b

Heredes depositarij tenẽtur de priori depoite ignorant3 ab eo uẽdite cũ eis am si non sit heres nichilq; ab eo ad qđ restituꝝ ẽ extorquetur ff. eo. l. i §. ultiõ et l. ij. et iij. A addita l. iij ubi dicitur de non herede qui putabat se heredem rem uendidit b

Utrũ petrus qui rem suã apud alium depositam uel etiã iuste detentã furtiui accipit ñ hm tho. 2a 2æ q. lxvi. ad 1e qui furtim accipit re suã aput alium depositam ḡtuat depositarium q3 ille tenetur ad restituendũ. uel ad ondendũ se in noxa. Vnde manifestũ ẽ qđ petrus et qđ tenetur ad reclamandũ grauando depositarij A hoc pulto uerum ni ipe depositarius sciẽter accepisset in depositũ rem alienã uel si dño ignoranti rem suã detinentasset restituẽ sicut dct ut ff. in princ. Huic cõi rationi depositarius furtiuum quittit et tenetur ad restitutionẽ C. de furtis l. antille Ideo hoc rationem intrandũ de depositario qđ de ipo fure b Rem uo furtiuum accipit re suã aput alium iuste detentam petrat qđ uero q3 ḡsequet cũ qui detinet nec tenetur ad restituendũ aliquid A nisi ecclesiadeputatꝰ Nam pot ipe hoc gdeputari ad amissionẽ rei sue ut ff. bellu i. §. ij. b Sz petrat cõi rerum iustitia dñi ipe sibi usurpat sue rei iudicium ordine ptermisso Et id tenetur eo satisfacere A s. in foro iudiciali ut dictũ ẽ b et date operã ut scandalũ ꝓuenio ri. si inde oriri ẽ sedetur.

Deprisio Vtrũ desisio sit spãle petrini hm tho 2a 2æ q. lxxvii. dicẽd q sicut aliquis quereando intendit deprimere communicat honorẽ et detrahendo diminuere famã et substrando tollẽ amicitiã Ita irridendo intendit q ille qui derideꝝ erubescat et q3 hic finis ẽ distinctus ab alijs Ideo etiã petrini deri

sionis distinguitur a deriꝝ petrino A de i. sen. co. li. iij. ti. xxxviij. q. ccxlij b

Vtrũ derisio sit petrini mortale Rñ hm tho. ubi ñ. dñm q cũ aliquis malũ alicuius ꝓsone uel defectũ in ludu uel risu ponit derisio dicit Et siquide hoc fiat in ḡtuum malũ ẽ petrini hm se sic derisio ẽ uenale Sz qñ accipiãt qñ pnia ꝓsone sue aliquid irridẽ ẽ oio ꝓpter pena dẽ et tam uilem existimare ut de eius malo non sit curandũ sz sit qñ q. ludo ludum A hoc solet hoiẽ deficere ppter rorem et stultorem hm cisdẽ tho. b Et sic derisio ẽ mortale petrini et ḡtuum quia contumelia q3 contumeliosius uideꝝ accipiẽ malũ alicuius seruope derisor aut sine illusor in ludo et ita uir ẽ maior contemptus et dehonoratio Et hm hoc ẽ ḡtuum petrini Et tanto ḡtuo ꝓpter maiorem iniuriã debetur ꝓsone que illudit viri ḡtissime ẽ irridere deum et ea que dei sunt q3 ẽ ḡtuum derisio pauperis q3 derisio mulieris ꝓpter quia honor ei a bene agendo impedimentum A idem i. sen. co. li. q. ccxliij b

Detestatio Vtrũ sit petrini hm tho. 2a 2æ q. xx. Circa do vera existimatio intellectꝰ ẽ qđ ex ipa ꝓcedit homi salus et venia petratoribus data hm illud eze. xviij Nolo mortẽ petratoris sed ut conuertatur et viuat falsa at opio ẽ qđ petratori ꝓmittẽti venia de negat uel qđ petratores ad se nõ quitat ꝓpter iustificantẽ et tõ sicut motus spei qui conformiter se hz ad existimationẽ uerã laudabil' et ita oppositꝰ motꝰ spei qđ conformiter se hz ad existimationẽ uerã s. despationis qui se conformat existimationi false de deo ẽ vitio ofus et petrini Et de hac uã hetur j. ꝓsumptio certa modũ de despatione in quantum ẽ uitã de impedimentis ꝓmerende j. pnia iniꝰ §. 1. A idem qđ ni hoc notabile i. su. eo. li. iij. ti. xxxviij. q. ccxi b

Detractio detractores sint qui vitam et bona proximi aliorũ corrumpẽ uel minuere nitũtur

Detractio hm tho. 2a 2æ q. lxxiij dr a contumelia diuꝝ primo qđe ḡtum ad modũ ponendi uerba q3 si contumelia sit manifeste ḡ aliquem loquitur detractor occulte 2o qñtũ ad finem intentum sue qñtũ ad notitiam illatum q3 s. contumelios derogat honori detractor famie Et diuersa detractionis occulta non simpliciter sz ꝑ quationẽ ad eum de quo dicit q3 eo absente uel ignorante dicitur etiã si coram multis alijs diceretur. A Contumelia sue autem

fanem tñ hoiez loquitur erra si falsus
sit ꝓnus ſm eñ tho ut in ſu. com li ij
ti v. q. cxcvij. b

¶ Quot modis detractor fama alterius
diminuit Rx ſm tho ubi ē. detractor hoc
agit dupliciter quandoq; directe quandoq;
uero indirecte Directe quadruꝑ primo
qñ ꝓpria uba alterius exponit 2o qñ ꝓpria sua uer
bis adaugget 3o qñ aliena ꝓpria simulat ꝓp
uerbis eorñ cautelosis sictis seu etiã
insolitis qui appellantur libelli famosi
de quibus inde j. libellus famosus ¶ Sic
etiam uerbis artificiosis ſm Ray. ut in
d. q. cxcvij. b 2o qñ id qd ē bonum de
mala intentione ꝓmit. Indirecte uero dupl
qua uel negando bonum alterius uel mali
tiose ueritatem ad ꝙ in sum. com. li
ij. ti. v. q. cxcviij. b

¶ Vtrum detractio sit ꝓprium mortale Rx ſm
tho 2a 2e q. lxxiij. dñm q. 2. nisi ex
ꝓpalis fama videat ꝓpriora / et ꝓ eius
defectu hō impeditur a multis bene
agendis Sc detractio ꝓ se loquendo ē ꝑ
catum mortale ¶ Con. Ray. Et dicitur
detractio ꝓ se et ꝓprie mortalis ſm eoſd
quando detrahens intendit ad diminuendam
famam eius cui detrahit ut in ſu.
eo. co. ti. q. cxcix. Vbi etiam ponitur. b Contingit tñ quã
q aliquis ꝓferat uerba que ꝓ se uera ali
cui diminuunt Et non ē detractio
formaliter loquendo ut si ꝓferat ꝓpter
aliqd bonum ne necessitas cum debitis cir
cumstantijs et sic nō ē ꝓprie ut ꝓ i de
mutatione uel accusatione Si aut ꝓfe
rat ex ali leuitate uel ꝓ aliqd non ne
cessariū non ē ꝓprie mortale nisi forte
uerbum qd dicit sit adeo ḡue q nōbilitet
eius famam ledat et ꝓpie ut hijs que
ꝓhibet ad honestate uite q ex hoc ipo
ḡue uerbum hꝫ tamen ꝓprie mortalia Et
tenetur aliquis ad restitutionem fame
sicut et alterius rei ¶ ꝓpterea dicit ꝙ xxiij
cū detractoribus ne quiescas ib
qui repente surgunt ꝓdicto eorum z ruinam
utriusq; quos monet sup quo gto hō ſpā
luter vitio s. detractionis ꝓhibitum to
tū pene ḡenus humanum Vñ aug in
mesa sua Quis amat dictis absentium
carpere vitam hāt mensam mundiciam
nomen esse sibi b

¶ Qualiter detractor restituat famam
Rx ſm tho 2a 2e q. lxij. dñm q aliquis
ꝑ alterius famam auferre tripliciter ꝓmo
modo uerum dicendo et iuste ꝓpter finem
rationabilem aliquem ꝓdit seruato debito ordine
et tute non tenetur ad restitutionem fame
2o falsum dño et iniuste et tute teneꝫ
famam destructam confitendo se ſm diuis
se et iniuste 3o nō uerum dicendo sed
iniuste quia cum aliquis ꝓcedit cum
alterius contra ordinem debitum et tute tene
tur ad restitutionem quantum ꝑt sine me
dacio tñ ut ꝓte q dicat se male dixisse
uel q iniuste eum diffamauit uel si non
possit famam restituere det ei aliud unde
pensare sicut et in alijs iniurijs ꝓbatur
li. v. q. i. quidam xviij q. vi. si uero a

¶ Con. Vl. et pe. et Ray. ut in ſu. com li ij
ti v. q. cci. Vbi etiam dicit ꝙ ſm Ray ex
restitutio fiet hoc modo ut ubi ꝓdixit
dixit uerbum uel cantilenam ꝙ se uel ꝑ
alium uel etiam ubi ꝓcessit libellum famosum
nec non et in alijs locis ubi intelligit
illum contra quem hoc acta sunt infamatum
actione seu dicti uel facti uel signi ꝓ
lucis et simplicis recognoscat errorem
suum et culpam et ꝓmittat posse remoueat
uel saltem alleuiat sic infamia ar. ex.
de ꝓcuratoribus. Inter sollicitudines ſc
ꝓcuratio Idem hoc dicit tñ q li ꝓdicta
recognitio facienda ē nisi ex tali ꝓba
recognitione illa infamatus amplius infa
maretur Et ſm glo. Ray. intelligenda sunt
hec s. si audet hoc facere secus si nō audet
ꝙtra potestatem uel clandestinam adiuuat li
addit Ray. teneatur etiam secum componere
de iniuria et humiliter ueniam postulare Sc
hoc et ſm glo. Ray. oz ueniam postulare
in ꝑa ꝓpria si audet uel saltem ꝓ interpo
sitam personam b

¶ Vtrum ꝓsit aliquis audiendo detracti
onem Rx ſm tho. 2a 2e q. lxxiij si aliquis
detractores audiat absq; resistentia videt
detractori consentire Videtur ꝓ tripliciter ꝓ
tatio eius Et si quidem inducat eum ad de
trahendum uel saltem placeat ei detrac
tio ꝓpter odium eius cui detrahit nō minus
peccat qꝫ detrahens et quiꝫ maius Si uero
ꝓmum ei nō placet sz ex timore uel neg
ligentia uel etiam verecundia quadam
omittit repellere detrahentem et videre
ei qꝫ detractio displiceat tunc peccat qdem
sz multotiens qꝫ detrahens et ꝓmum ꝓ ve
niale etiam hoc ipm ꝓt esse mortale ut quia ex officio incumbit ei detrahen
tem corrigere uel etiã ꝙ aliqd ꝓmittit
tñ consequens uel ꝙ tradere qua timor
humanus qui ꝙt esse ꝓprie mortale de qꝫ
unde j. timor. ꝙ. i. Detractio magis dr
a suffurratione unde j. suffurratio d Sed
qd ni hoc ꝙ hꝫtur in sum. com. li ij. ti.
v. q. cxij. b

Dicamus ꝙ non liceat dyacono cor
pus dñi deferre ad infirmum
et eū tollere Rx ſm W. nō nisi
in extrema necessitate abutibus ejus et
ꝓtestate ut di. xciij. diaconos Nam in
necessitate ꝓprie etiam ꝓsbitero ꝑt diaconus
ministre eucharistiã ꝓpter dispensatione ut xciij di.

diacon ita se [a] potius ꝛc. ꝑte Nritas at ꝛ qñ presbiter ē fessus uel alb ꝓpotens hꝰ facꝫ ꝑm emndꝫ Vñ. ut in sū. con. li. iij. ti. xxvij q. xi [b] Et sicut ndē nōnt hugo. etiam ab sente presbiterō si tanta sit necessitas q̄ nō sue presbiterī expectari nō possit non ē expectandus ⁊ si presbit diacono ecia ni necessitate ꝓhibeat et expssa ea ut qua usurariꝰ uel alig ꝓpositꝰ ē qui possit rationem obediendi ē ei alit nō [a] Vñ in d. q. xi ubi ecia dicit q̄ laicus in nulla ne cessitate necessepti nec infirmū gratie dat [b] Nam et tho. in ſñt. di. xviij dicit q̄ diacō nus licet possit sanctuñ in calice dispesa re sicut adhuc in quibusdā ecclijs diacoꝰ dispensat ministrīs sanctuñ nō tñ det cor pus xpi q̄ nō hꝫ manus consecratas ad tā ctendum Et hoc intelligē ubi nisi de inmēdā te presbiterī uel epi uel presbro longe po sito in tāq̄ necessitatis ut di. xciij. ꝑte ecūo diacon̄ licat ꝓnūdē de lectione cor̄poralis et hmōdi inde ē. corporale /

Dignitas Dignitas ecclie sedūm Inno. et hostī. Et quedā ꝓmittē tia in gñdu et quasi ꝓpo eodez suū tur. dignitas et ꝓsonatus ut archidiacō nus ꝓmicerialis et decanatus et hmōi [a] hostī. etiam dicit q̄ ista dignitas aliq̄s vocatur custodia alī monasteriī et Inno. dicit q̄ semꝑ ꝓpo eodem suū tur ꝓsonatus et dig nitas ut in sū. con. li. iij ti. xviij q. xvij [b] Et intellige dignitas uel ꝓsonatus sedūm institutionē uel consuetudinē ecclie Nam posset ee q̄ aliquis in aliqua ecia exercet officiū archidiaconi cogit noscendo de cau sis eccliaꝝ et de aliis non tū ē ꝛe ꝓmouendus ab hoc ee in dignitate nisi vocandi no mine q̄ dignitatem sonat ⁊ si uocetur aliq̄s nomē dignitatis uel ꝓsona in dignitate cō stituta reputetur licet nullū nōmen dignitat faciat reputandus ē in dignitate dūmodo ꝓpetuā eū obtineat ex. de ſta. mo. c. ij. ꝯ. fi. [a] Hoc finis dicti Inno. q̄ intellit ista quo ad dispensū capli de multa ex. de p ben. ut patet in d. q. xvij. de nia aut capli de multa ē tactū s. bñficiū i. ꝯ i. Et fugi tur. hoc in ꝯ. se [b]

Nemo pot hre plur̄ ecclīastica dig nitates nec etiam plura bñficia cura alia hñtia unde hoc ē. bñficiū i. ꝯ ij

Dignitas sine cura ab eo q̄ xx. annos com pleuit ex dispensatione epi potest habe ri ex. de etat. et qualit. ꝓmittimꝰ li. vi.

Disce addisce etiam dē quilibet platus quātūz non solū a maiori ⁊ etiam a mīno dū tū erudito Vñ di. xxxviij. Nullus epūs ꝓpter obprobriū senectutis uel nobilitate ꝯsanguīe a ꝓpin quis eruditis ⁊ mīnus si quid forte ē utili tatis ac salutis inquirē negligat cum ei rebellīs unus et discrepat alijs aggē bona re cusat magis diaboli membrū q̄ xpi ee ondit et potius infidelis qua fidelis ee monstrat Unde et augꝰ ait Esto senex a juuene et e piscopus tot annoꝝ a collegis minoꝝ annis patribus suis doceri xxxiij q. iij. si hoc ad ma teriā docendi facit j. magr̄i ꝓ. et magistez ij. et j. scia et misti studiū

Disciplina correctionis sine ꝓmio nis quā ꝓclam quis imponit nō det ee usq̄ ad effusionē sanguīs ar. ex. de rap. in archiepatu Et sm Ŵ in telli det de effusione cruoꝝ. [a] Dē in sū co. li. v. ti. iiij. q. vi. [b] de correctione ꝓlato rum inde ē correctio ꝓmo //

Discordia Utz sit ꝓcm mortale hꝫ sm tho. 2a 2æ q. xxxvij. qñ aliquis scienter et ex intentione discordat a bono dnō et a bono ꝓximi Ju. q̄ det det consentirē hoc ē ꝓcm mortale ex suo gñe ꝓpter gñalitatem ad caritatē licet ꝑ accidens motus hmōi discordie sint ꝓcā venialia ꝓpter imꝑfectionē actꝰ Sz cū tentio ad quoz ē ad aliqd bonū q̄ ꝑtinet ad honorem dei uel ad utilitatem ꝓximi tū vnq existimat hoc ee bonū aliq̄s aut hꝫ ignoā opinionem non ē ꝓcm [a] Secus tales dis cordia ē ꝑ accidēs et q̄z concordia q̄ est ca ritatis effectus ē unio voluntatū non animoꝝ sm eūdē tho. ut in sū. con. li. iij. ti. xxxiij. q. cc. xxvi Ubi ecia notant. q̄ et hoc [b] nisi hmōi discordia uel sci cū ecclīe cuncta ea que sunt de necessitate salu tis uel si ꝑtinacia indebite adhibeatur

Ex quo etiam patet q̄ discordia q̄z ē ex ꝓcō unq tñ q̄z ē cū ꝓcō utrūq; tamē utriusq; dissentit a bono alterīs et diligit bonū ꝓximi et inde j. litigium

Dispensat Dispensatio sm Ray. ē mris relaxatio sm quōd utile unq q̄z vulnerat in cor xxvij q. iij ipa pietas cura fi. hostī q̄ dicit sic dis pensatio ē rigoris iuris ꝓ eū ad quē spectat inscitoꝝ et casū facta relaxatio ut tollit i. q. vij. ꝯ. nisi rigor et c. sequentibus [a] de ſ. sū. co. li. iij ti. xxix. q. i. ad fi. [b]

Sz nūquid dispensatio ē iuris ⁊ sm Ray. dispensatio sm q̄ ē in dispensante ē ꝓcm sine actus ꝓbitatis a iure cōcessus Sz sm q̄ in eo cui quo dispensatū ē sic ē mo ꝓ tum ꝯ. j. sua uel ꝓmissio queda alicui fa ta q̄ rigorē iuris sz nō ē iuris cor ex. xxxiij. q. iij. Interfectores et c. Inadolescentia. Con. hostī. [a] de in sū. con. co. ti. q. ij [b]

Utz dispensatio sit necessaria in occultis ⁊ sm Ŵ. in occultis In quibus ꝑt dispē sari dispensatio necessaria ē nō ꝓt dispo nitandam q̄z occulta ꝑcā venialia nō sunt si qua de eo sup quo dispensatū ē accusari que non ꝑt ex. de fil. presbiterorꝝ ex

tua Quoquo etiam post pactam primam
posset accedi ar. xxiii q. ii. admonē xv. q.
v. presbiter. a Pē in sū. cō. d. q. ij. in fi. b

¶ Dispensationū aliqua ē debita aliqua p
hibita aliq̄ permissa debita ē cū multor
scandalū timetur. dī. l. ut constituatur
Cauē tū ne dispensēt in scandalo unde j
scandalū Ite debita dispensatio ē cōe te
porīs uel psone uel pactatis uel necessitat
sue utilitatis ecclie uel cuiuslibet rei Et
de singulis horū potest. i. q. vii. g. ii. triplex
et ca. et g. sequentibus usq; ad g. ecce.
a Her et sequētia in isto g. Fuerunt dicta
Ray. ut patet in sū. con. li. iii. ti. xxii. q.
v. Ex glo. Ray. exemplificat cuiuslibet rei
de laicis promotis in quos de facto ut d. q.
viii c. exigunt Sz ut pot constare ex pdic
tis uerbis dicta predicta reducantur ad
hz ad cām necessitatis sue utilitatis i. q. vii.
Et si illa Deu petatis ut cui pot pacta
tem dispensatur cum corpore vicat uel
ultatis ut remaneat in suis ordinibus
ad quos indebite fuerunt assumpti i. q. vii hu
jus Et pdem qui tenetur ex psona uel tpe
seu loco sue accessibus alios ut ex pdict
uerbis pot constare b Et licent ubiq;
subē iusta ca dispensatio debita ē dī. l. do
mino sancto xv. deinde et xvi. ecce et c.
considerandū Et licet ex eis pdis dis
pensatio debita sit et petret platus non
dispensando ut ē ar. ii. q. v. quanto in fi
lii subditi non hnt uis petendi nisi fo
te supplicando

¶ Dispensatio phibita ē ubiq; nō pot fi'
sine manifesta deprecatione ecclie Item
ubiq; non ē iusta ca dispensandi i. q. vii
tali et c. et illa cap. de cler. Innotuit g'
multa et g. fi.

¶ Dispensatio nec p̄missa ē alii in casu
ut dī. l. si quis presbr Et multi casibus
quibus una p̄mittit dispensationem
a In dicto c. si quis presbr dr si quis
presbiter aut diaconus punctus fuit aliqd
de misteriis ecclie Demandasse q. sacrale
ghu cōmisit plactum ei in ordinatione
ecclīastica nō hēt Ju iudicio tū epi dimit
tendus ē si in suo decat certi gradu b

¶ Quod si epūs dispensat indiscrete ut
hic Ray. si de hoc fuit accusatus pmue
dus ē pena depositionis dī. l. c. i fi.
et c. qui in aliquo in fine Sz hosti dicit
p hoc forte locū hēt si q̄ monitus incorrigi
bilis sit et p̄ hoc suspensus et sua suspē
sionis contemptor ecclīa in sua contumacia
p̄severat ar. cap. de pben. ifrāmē g. nole
tes Vel p̄dem cala pnt intelligi q̄n epūs
dispensat in eo qđ de iure non pot a Sđ'
in sū. con. ea. ti. q. xi Et sua hosti. hoc
iure iudicat et tenendū ff. de legibus
l. benignitas b

¶ Dispensatio in multis casibus prohibita
ē epūs pme quidē in homicidio l. di. inter.
Et intelligē sine iusto sine injusto et quo
cūq; fiat ut si quis vindictam sanctus dic
tat uel scribit aut crucē fieri exerct aut
vindicte sanctus auctoritatem exhibet
Et in aliis talibus si inde mors fuit sub
secuta uel ecīa mutilatio membri ut notat
Innoc. et host. cap. de cleri. pug. in du. c. i.
cū nullo cū talū post epūs dispensare
in officio Secus q clericus possit ee in
beneficio cap. de cle. pug. in du. c. ij. aut ecīa
am secus si mors uel mutilatio nō mere
uerit ut in pallato c. i. de ista materia
inde plura j. irregularitas g.

¶ Ca. in synod. ordinis uel beneficii secundē
p symoniā acquisiti unde j. synod. septimo
et quibz ultio g.

¶ Ho. in illo qui cū ee suspensus indicto
uel excōicatus dampnabiliter ingessit
se diuinis cap. de sen. et re. iudicū ecclīe
et de sen. excō. cū inhibend' li. vi.

¶ Qo. in clico qui excōicatus in consilio ac
cedit ad iudicū pūcipis contepto iudice
ecclīe xxi. q. v. si quis epūs

¶ Qo. in bigamo cap. de bigamis Nup et c.
fi. unde ē bigamus g. viii

¶ Go. in clico nō ordinato ministrante de quo
inde j. ordinatus iii. a Ubi patet q epūs
non pot dispensare q talis ascendat ad
sequentes ordines sz hū q ultatur ordi
nem susceptū b

¶ Ao. in clico p saltū promoto unde j. ordina
tus ij. a Ubi pz q hoc intellē quo ad illū
qui scienter sic promotus ē et in ordine
sic susceptō sine dispensatione ministrauit
tunc cui non pot dispensare q ulterius
ascendat nisi p papam sz in ordine sus
cepto ad hoc pot dispensari p epūm b

¶ Bo. in illo qui ordinem furtiue recepit
unde j. ordinatus i. g. iii. a Ibi nichil
ad dr si quis dicatur furtiue ordina
tus de dispensatione aut dic hic Ray.
Et in sū. con. li. iii. ti. xxii. q. viii. Omnia
sunt phibita ab epō seu ab alio plato
sub nūmatione anathematis aut nō. In
primo casu potit condigna satisfactione p
missa cum eo ut in susceptis ministret
ordinibus epūs dispensare Et si ministrat
tut ignorāte etiam in suscipiendis postea
aliquo tpe in ea fuit laudabiliter cōuer
satus Ju 2o casu potit cū tali ecīa in se
culo remanente post condigna satisfac
tione tam in susceptis q̄ in suscipiendis
ordinibus dispensare cap. de eo qui furi.
ordi. sus. c. i. hosti. aut sup eo. c. aut
Quidquid dicatur hic cum furtiuo ordi
nato et si non sit excōicatus nisi aliqua
ignorāte ministrauit ecīa romana ec
clesia de facili non dispensat Concedit tū

hosti· m c· ij· co· ti· q epūs dispensat i hoc
rāū in mīozibus ordinibus tm ut ĥ minus
a rōīno sensu d· c· i· b

Q9· cū quib⁹ sint ordinatus ex· tpa uel ab
alieno epo et an dispensatione ministra
uerit ĥm quosdam a2· ex· de sa· ute c· i· di·
lij· sollicitudo Sz verius ē q diocesanus
cū tali potūt dispensare ut ix· q· ij· iuuenis
nec ex· de temp· ord· consultationi a ĥ
hoc c· d⁹ q epūs pot dispensaz cū ordi
nib⁹ ex· de tep· ord· ptio eis pnīa ꝓposita
competenti in suscept· ordinibus sacros q⁹
in ordinibus suscipiendis ut et notarius i
ordo ij· q⁹· que pena b nisi forte fuisset
sibi interdicta executiō et postea ministraſ
set ut dictū est

Nō⁹ si quis excōicatus ordines suscepit ex
de sen· excō· cū illoz· i· fi⁹· Et eadē modo
si suscepit ordines exīus apostata a religi
one ex· de apos· c· fi· a Ubi dicitur de reli
gioso recipiente in apostasia ordīe sacrū
sacros ergo videtur in ordinibus minoribus
nisi in apostasia dimisisset hŭmodi tunc ei
est excōicatus ut ex· ne cleru· uel mo· vi·
periculosa li· vi b ĥ pdictis ergo casib⁹
ad papā pīnet dispensatio uel dispen
sat facilius ut ē in homicidio uolūtario
et in symo⁹· et in bigamia et inde etiā
in q⁹· se si· de papalibus

Sunt alii casus dispensationis ad papam
pīnentes ĥ quib⁹ tazo ymo minima dispē
sat ꝑ ōmḡ qñ quis bis successiue se baptiza
ri pmisserit de con· di· iiij· eos et c· quib⁹
Et idē si ignorant et postea cū scierint ea
tenū huīt a Si uerō non huīt tanē pōt
pmoueri i· q· iiij· ꝑ lacrimas ĥm aliquos de
iure ĥm aliquos de dispensatione qđ tenē
ne ē de con· di· iiij· quib⁹ ꝑ ĥm zay· in
fi· con· li· iij· ti· xxiiij· q· vij· et in d· c· quib⁹
Vbi patet q rebaptisatus etiā si nullā
culpam contraxerit erga rebaptisa
tionē tñ nō pōt ordinari nisi magna ne
cessitas cogat b Sili· qui bis requisit scire
cuiusdē ordinis i· q· vij salubertimuz Idem
etiam intelligas de reconfirmato a2· lxviij
di· c· i· Et de con· di· v· dictū ē a Idem
fit confes· dicta q· vij b

Q9 ē cum quis ad subueniendū fidē se ferēt
ab hēticis ordinari i· q· vij conuictibus
Q9 si quis ordinetur ita q ĥmōdi mīme
niat tam ex parte ordinati q ex parte or
dinatoris ix· q· i· ab excōicatis i· q· i· si q⁹
epūs a hodie uero non pōt dispensari ꝑ
papa qualitercūz ordinatio fuit facta symo
niace ut in extrauagāti Martī v⁹ que in
cipit damnabile et in g⁹ cuiusdā x⁹ que in
cipit cū detestabile b De his casibus sūt
uersus Sine bis ordo datur· sine baptismate
reſūtur Sine ut uertatur fidei status ordo
petit Vel sint presentes uerūtas ſmonia que

Vot dispensetur spes meritā prorsus habet
Sz pter pdictos casus qui sunt ex rectifi
catorum inducti sunt adhuc alii casus ĥ
quibus ĥmōdi dispensare non pōt ut
q uni eccie pter duo presunt xxi q· ij· c·
penulti Nec q unus habet plura būficia cū
cura ex· de pbend· de multa nisi in casibus
quos hēs beneficiū i· ꝯ· iij· ē

Item non pōt dispensare cū illegitime natis
nisi ad mīozes ordines et būficiū sine cura
ex· de filiis presbi· ĥ qui li· vi· A Ubi ex
ām patet q similiter epūs non pōt dispen
sare cū talibus ergo būficia dignitates uel
psonatus b

Item non dispensat cū eo q ē suspectus i fra
silio ꝑ munera būficioz collatione ex· de
pben· ĝne m fine ire nec in alijs cū quib⁹
specialit sūmus pontifex reseruauit de quib⁹
inde ĥ ipa ꝯ· iiij· in sequentibus A porro
vide⁹ ꝯ· iij· etiā sine alius quisitione b

Vtrū epūs possit dispensare cū eis q pati
untur defectū in etate ꝑ sint ĥ· an· et qđ
quid posset ꝑmoueri ad epatum si nō com
pleuerit xxx⁹· annum salus papa dispensare
pōt ex· de elect· c· cū nobis alum ꝯ fi· Sed
quantū ad alias dignitates si tñ sint sine
cura pūt epūs dispensare cū eis qui aplem
tat xx· annum ex· de etat· et qualit· ꝑuitum
li· vi· vide ĥ vicarius ꝯ· iij· A Ubi de hoc mi
dici videtur b ꝑtum uero ad prorhiales
ecclias non pūt ut ide ĥ· dixit ex· de
elect· cum li· vi· A De hoc latius dictū ē
ē· absoluto i· ꝯ· ĥ· xx⁹ 2ūs ē in additione
Similiter etiam epūs non pōt dispensare et
etate ordinū ut nōn ḡlo· in clc· ḡtencalem
de etat· et qua· b

Vtrū epūs possit dispensare cū eis qui pa
tiuntur defectū in ordine a Ubi ē tōe ordi
nis deficientis nō pūt electi ad aliquod
officiū seu dignitatem ecclīastica Sicut ē
regulariter q abbas det ee sacerdos ex· de
etat· et qualit· c· i· b Sz ĥm ĥ· an· li· vi· ĥ
epatibus solus papa dispensat ex· de offi· le
gati translationē et de exclusi· pla· sicut
vidē Sz que ad alia pōt epūs ex· de etat·
et qualit· ꝑterea A Ubi dicitur q licet ad
regimē prorhialis ecclie non deat aliqs
Nisi subdiaconus sit admissus admitti dispē
sative tñ in mīozibus ordinibus constitutus
consuescerit assumi dū tñ taliter sint q ĥ
breue tempus possit in presbiteros ordi
ri b et c· tuam A Ubi dz q ꝑpter institutes
sitatē pōt in ablatē assignī etiā in mīo
ribus ordinibus constitutus b de dispensatio
ne epoz inde ĥ· epūs ꝯ· v· de dispensati
one in lectibus et constitutionibus inde
ĥ· lex· de dispensatōe i octavis inde ĥ· votum
v· de dispensatione iuuenū inde ĥ restitu
tio vi //

// Dimissis quid sit et //

Dnuatio quid sit et quot eius spēs
Et plura de hac materia vide ff.
de rattile ḡ.

Dnozciū sicut ponit Ray duozci
ū multip̄ hꝫ fieri. Nam aut dun
dit matrimoniū in totū ita q̄ nec
vter q̄ coniugū contrahē pōt ut in malefi
cijs nec saltem alter ut in frigidis aut di
mittit in parte s. quo ad mutuam sedulitē
quotidianā debitā seu cohabitationis ita tñ q̄
nec illi eorū contrahē pōt sicut in his q̄ sepan
tur ꝓpter adulteriū quousq̄ nec ea religio
ose post carnalem copulam. Nā si aut copu
lam carnalem alter quousq̄ fuerit religio
sus aliꝰ cōiugē posset vide ff. Impedimentum
1. ḡ. ii.

Idem i sū. con. li. iiii. ti. xix. ꝑ prin.

Cū vir petit dnozciū allegans frigi b
ditatē suam quo nō ꝓcedetur ꝛ̄ sum hoc fit
Vir. Ponens dēt ee maior ānis xviii q2
in hoc cām reputatur plena pubitis Et si
siquidē mulier hoc ipm confitetur debit
a iudice tempus arbitrariū ut vnus nec
aut trium aut ām ꝑ qd sil' morentur Et ꝑ
mcabit vir se non cognoscē posse mulierē
nec moueri ad appetitū coitus Nam si
aliquotiens moneretur licet non posset ꝑ
fricē non ēet ꝛ̄ualiter frigidus hꝫ ꝓ malefi
cium impotens ut in sū. con. li. iiii. ti xvii q.
xvi Vbi hec ꝺa notantur que hic habet
b Mulier vero mcabit q̄ nūq̄a aliq̄s no
ꝓcepit ipm ad hoc moueri Et vterq̄ q̄
diligentiam adhibuit ad hꝫ Et vtrū habeat
septem ꝓnquos seu vicinos bone fame
qui mcabunt se credē q̄ illi mcauerit vez
Et sic dnozciū celebrabit et mulier nubz
in dño Sz nūo mandabitur ne aliquam
ducat Et si inuenit et cognouerit zelus
ꝓuidj habitur Et ꝓnūc mrium repand
erit Ita tñ q̄ vxor pōt eū repellē ꝓ eo
missum adulterium ar. xxxvij. q. i. de iudic
to ij. q. vij. nl'minus hoc dico nisi uxor
q̄ fuit confessa fragilitatē fuisset gsea
frandis quia si hoc fuisset nō posset eū
nunc repellē ar. ff ad l. nullam de adul. si
nō. ḡ. index et ḡ. fi.

Si mulier petat frigiditatē mri et
absit se ab eo cognitam ꝓmo standū illo
mulieris q̄ iudex q̄ non asserat nisi nec
cet eo q̄ putarent sibi fuerē s. de iudo
impotentem viz frem cū ea sit et sil' ꝓ
bauit absoluenda ē ut vi. q. vlt actor Nec
quis multa mentiret ꝓmerū ut possent sepa
rari ab vxore Aliter vera nisi forte mauis
communi mulieres ꝓ aspectū coitus ut dr
in sū. con. in dicta q. xvi b

Si aut mulier dnozciū petat ꝓ frigi
ditatē viri et vir hoc fateatur fit ut ē.
ti ḡ. ꝓxio et celebrabitur dnozciū Sed
si vir postea cū alia ꝓcreat aula quousq̄
tres ꝓnes habebuntur et ꝓnā ānumerata ad
ꝓra gnubia remanebunt ut ex de fri.
gidis et male. laudabile in fi. Et si mi
negat se frigidū et asserit se ḡ nomisse
uxorē standū ē verbo viri. ꝺr rapuit est
mulieris ex de spon. impu. grimebat et xx
xiii. q. i. si quis accepit nisi forte mulier
ꝑ aspectū coitus probet se virginē ex
de proba. propositum. Nec ꝓbatio debet
tradi fieri ꝑ duas nel plures matronas
honestas et de hꝭ ꝓbatas ex de fri. et male
c. fi. ff. de nun. inspi. l. i. quia hꝭ res ar
cana ē Et quia mag et ocul obstetri
cū quib in hoc fallitur xxvii. q. i. Nec aliq̄
Sed si mulier non allegaret frigiditatē
viri hꝫ potius diceret eū sectū nel castratū
fuisse siue defectū membri patiente ad
quā eam cognoscēt et sic dnozciū peteret
Vir vero hoc negaret certe non ozꝫ stare dic
to viri eo q̄ probari posset ꝑ aspectū A
ꝓdicta etiam notantur in d. q. xvi In sū.
con. li. iiii ti. xvi b

Quod si per virū nel mulierē petatur
dnozciū ꝓpter arctitudinē mulieris ꝛ̄
vocabuntur matrone fide digne atq̄ prude
et jurabunt q̄ diligenter inquirent et re
ferent an sit arcta et an possit fieri mr Et si
dixerint q̄ nō sit arcta nō ꝓcedetur ad di
uorciū Si aut dixerint q̄ si arcta et q̄ nō
possit fieri mr nisi contingeret possit dnozci
um fieri nel celebrari Et dabitur tūc lice
tia cōiungendi cū alia hꝫ mulieri generalia in
dicetur ut ex de fri. et male. fraternitatis ḡ.
Rc. Si tū post dnozciū mulier nuptiat
qui possit hmōdi sepatio reiterari respondetur
p̄ma ratione q̄ vez sit cum si vir accepit
alia ar. in p̄dicto c. fraternitatis A Ibi inde
ratio expressius qui p̄ma mr erat filio illi
qui apuit Si aut a ꝑncipio viro ꝓpter disputate
nō poterat cognosci hinc grauis periculo nō
ē et reddenda licet p consuetudinē Sed
dicta sit aucta ꝓmo ut nōt glo. in d. c. frater
nitatis sup verbo sibi Con. gloss. ut in sum
con. li. iii. ti. xvi. q. v. licet ibi referant
diuerse alie opiones dicentiū mulierem
debē restitui ꝓmo q̄ ꝓmā antelli cāt uel du
bitat utra sit filia 2a secus si constet q̄ ꝓpter
disputatē ꝓsone a ꝓncipio nō poterat cognosci
ut dictū ē Et de hac materia latius
dicatur ff. Impedimentum xv b

Quod si petatur dnozciū ꝓpter malefi
cium ut quia mr ꝑ cognoscē aliam et nō
uxorē Rc. det ꝓmo confiteri ne forte hꝭ
contingat ꝓpter aliq̄ petit coitū xxxiii.
q. i. Si ꝑ fortunas et subrepto sacra
mento in iuncta eis ut sil' cohabitent et bōa fide
debit opam ad debitū carnale et sic per
triennium sil' habitabit A Nisi forte iam
habitauerit tunc nō tūc necessarium dari trien
nium hꝫ aliquis alius tūc arbitrarium ad
confitendū et alia debita remedia adhibe

da dicto c. si p sortiarias et eē de fri. et male. c. fi. b Quo parto iterū accedent ad ep̄m mirantes q̄ sicut p̄misserat fecerūt et non potuerūt ingredi et tunc adducto sacramento q̄q̄uoz ut dr̄m ē ff. ij. celebrabitur dnoz tuū et dabit vob̄ vigz li centia cōiugendi eē de fri. et male c. ult̄ et iij d. c. si p sortiarias

Sz qualit̄ intellida ē dicta cohitatio tricesimi hr sufficit q̄ p maiorē partē anni cohitent et q̄ bona fide aquam deūt az. ff. de aqua. coh. et estima. li ff. duo et ff. q̄ aūt eē si infirmitate uel alio casu p̄dicto impediti. tempus restituendū ff. de iti. actu. q̄z prin. l. i. ff. ij. et iij sequēti bus a hoc fuit dr̄m hosti. ut p̄z in fi. co. li. viij. ti. xvi. q. xvi tam in c. fi. eē de fri. et male. dic̄ q̄ deūt cohitare p̄ continuū triennū ubi certa dicit glo. q̄ filip̄ femineū deūt cohitare q̄n p̄t fraudi fatem petitur dnoz̄ū hz hoc ē uerum si fraudulenta p̄sumi q̄ bari non possit ut expresse dic̄ co. ti. c. laudabile b

Quid si alt̄ coniugū non vult cohitare hr dicas excōicandum illū p̄ quē stabit et cautionē ydoneā exigendam ut cohitent az eē si hūd non contes. q̄n ff. ultro uel desistigatur p̄ secularē eē de iudicibus eccl̄ non ab hoste Idem fiat si cohitant et non attemptant a Idem i sum. con. co. ti. q. xviij. fin hosti. et glo. Ray b

Quid si certa decepta p̄ aliquas falsas p̄bationes uel hymineū celebrarēt dnoz̄ū nūm et postea vir factus ē sacerdos dr̄m contrarium ē q̄ certa sint decepta Nūq̄d ille sacerdos restituetur uxori eius repetenti hr fin Ray. si nō p̄t induci ad continentiam fiet ut dic̄ j. nouo nūm viij ff. xiiij. qui incipit quid si post latam a sē. qd̄ recte restituetur q̄z certa mōrbus restituentis sibi et tenebitur ille reddē debitū uxori p̄tenti ſz non det exigē q̄z ḡtum misce ē sollep̄nizant notum ut et nōtur i sum. con. li. iiij. ti. xx. q. iij b Et si posito p̄ dicto casu mulier quidē nō repetat vigz nūq̄d vir poterit uxorē repetē hr fin W. non quia vir p̄ sacrū ordinis suscepto nem p̄sumit sibi a de iij sū. con. co. ti. q. v. b

Pone q̄ mulier credens dnoz̄ū ille celebrāt ingressa ē monasteriū aliq̄ta veritate de mortuo dnoz̄to potit vigz repetē Iam in sacō ordinatū uel forte mōrbus hr fin W. non q̄z falsa ei nō ipedit notū mōrbatus az. eē de noto marsine et eē de remū. quia. exp̄te a de iij sum. con. co. ti. q. vi. b

Pone q̄ duo fres duxerūt duas sorores hinc consanguineas Et mortuo alterū z uxore fertur dnoz̄ij sententia p̄ consanguinitate

quesitum vtrū alt̄ p̄ter hoc deāt separari ab uxore sua hr fin Ray non quia tūc ille alios acta alias non p̄iudicant eē de fi de. instru. sed dilectos Sz q̄stionis ad ratiōnis copulam distinguo quia si alt̄ quesierit eē impedimentum inter se et uxorem non exigat debitū nec reddat Si uero credat ex ea probabili reddat sz non exigat Si aūt credat ex ea alia temeraria reddat Et si p̄t dimittat erroneam conscientiam et sic exigat eē de sen. exco. Inquisitionem a Con. p̄dicti tho. et pe. ut in sū. confes. li. iiij. ti. xxi. q. ij. b

Vir uir et uxor i ea dnoz̄ij iudicati sunt p̄ter hr fin tho. et pe. sed ratio dicentium q̄ sicut vir licet dimittē uxorē ob eam fornicationem ita licet uxori virū dimittē xxxij. q. i. si quis uxorē

Post latam sniam dnoz̄ij et separato thoro p̄ adulteriū uxoris si iniuste tur mulier potit vir repetē hr fin Ray. Iudex ex officio suo det virum coactē redire ad uxorē sua az. eē de mor. ma. tua nob et eē de dnoz ex leib de tho. Et inde hūt eam ff. matrimonium viij. ff. xv. qui incipit potest q̄ lata de mā dnoz̄ij multa hic p̄mit ex impedimento matrimonij Vide j. Impedimentum dnoz̄ij fo. a p̄mit quē filius mittere deāt mdi j. filius ff. iij

Doctor uel doce inde j. magistr et supra dicere

Dolus quid ē dolus aut lata culpa et hmōi hr fin hosti. dolus ē insidiosa machinatio vt si commodatarius subripi fecit ē commodatum ff. de dolo l. i.

Lata culpa ē nō intelligē q̄ omis intelligit uel sciat ut si commodatarius dimisit ē commodatum in platea et fuerit ablata Et ipe dicat q̄ nō credebat q̄ ac ciperetur.

Leuis culpa ē desidia siue negligētia ut in instit. quibus mo. re. co. ob. ff. p̄terea ut si commodatarius reposuit rem commodatā in camera sua et recessit relicto aperto hostio.

Leuissima culpa ē que aliquo nō p̄t p̄uideri ff. ad l. aquil. l. si putator et l. di. hij qui arborē ut si commodatarius rem quidē in archa reposuit si nō firmauit a l. ei clause in loco de quo statim b Quid si fecisset fur non furari potuisset Talis fortitudo ē qui nullius p̄t p̄uideri sicut rem diu rama naufragium rapina ut c. de commoda. l. i. a de i sū. co. li. ij. ti. vi. q. xxij b

Dolus in aliquo contractu dupliciter intercedit Nam quia dat causam contractui ut puta dolo te induxi ut uendas q̄d aliq̄s nō emat vel dilatorie et tūc non tenet contractus ff. de dolo. l. elegantē xii q. ij. quilibet epūs

ni fi. Cum dolus videat in contractu ut q3 citius meditatus fz p dolu te induxi ut mori prio vendezes et tuc teneat quide contractus fz satisfactiendu est de dolo ut ff. de actio emp. et ven. l. Julianus Et no hic q emptor bone fidei non tenetur de dolo mediatoris fz potius ipe mediator ut in pdicta l. elegant et ff. de pso uentis l. ii. et iii nisi in subsidiu qu. si mediator defuerit uel non posset ut dicta l. elegant Angelus facit l. fi. ff. de eo p quo fi. erit Vbi dicit q qn dolosus no e solvendo non e equu q quis lucretur ex dolo alieno cu dapno alterius Et ois pdicta intelligitur certa in fin. con. li. ij. ti. viii. q. viii. hui goff. et hosti. Vide etiam pontius qd'sta hui sequitur b Ite no fm W. q in mercibus et i mitio certa si dolus dat cum contractu tui michilotus tenet cum dolu allat dolum p bare debet ut hic j. locato q vi. in fi. ff.

Dominicus qui dicatur q3 transferie dominicus Vtra q factus sit de nomine dictoe altius fz fm hosti. punto q fm ius can q3 qua cito ad alia parochiam transit et hospitiu constituit expurgado sanctimulas suas et se ni ipo recepit aio zemandi statim fit parochianus illi ex de two chijs c. ultio et ex de decim. Adaptice Asd' in fin. con. li. i. ti. xvi. q. xiiii. b

Omnium dierum diuinum constat inter summas et principias festiuitates continuari exodi. xx. ubi dicto ut diem sabbati sanctifices Diuinam cultum debemus apprime honore et quantu resurrectionis dni de con. di. iii. c. sabbato Nulla apatio illa sancta die agitur n' tm ymnis et canticis et psalmis spualibus dies illa transigatur de con. di. iii. Jeiunia Ite tam e excellentia huius diei q in nullo alio die post epiphaniam conseruari di. lxxv. q die dnico Vbi etiam subdit q quodcunq a deo instituit e constitutu in terris in huius diei dignitate celebrandu e In hac sumpsit mundus exordia In hac p resurrectionem et mortis victoriam et mira accepit principia Alber fi

Vtrum observatio diei dnice succedit loco diei sabbati Re fm thoc 2a 2e q. cxxii. non succedit ex vi precepti fz ex constitutione ecclie et consuetudine populi Nam Ideo non e ita arcta prohibitio agendi die dnico sicut fuit in die sabbati fz quam ipa contrahitur que die sabbati prohibant sicut decretu tiburtii et alia huius modi de con. di. iii. p totum in fi. Et in q'busd' opibus prohibitis facilius dispensatur i ista qua in veteri lege Cum ecia fm hosti. in sabbatis maxime agari debeant hic videamus indagare Adam i su. con. li. i. ti. xii. q. vi. Videtur ergo q dnica

tior aliud festu hodie sit sub precepto dnico Et sic varia te zcu preceptum decalogi clemente zc Sz potius dicam q non valet nam licet cat quo ad spualem diem sabbati ceremoniale e tamen morale q3tum ad hoc q aliquis dies ab homine deputetur ad diuinu cultu fm nicol. de lira supra xx. c. exodi et alios hic alogos Vii et rationabiliter valde sunt q sit au xpi aduentu ei valebat gtia deputatus fuerat ad festa ndi dies vacationis quado deus cessauit a pari Ita et post adventum xpi. et in hac que dies salutis nram a patrie e deputatas dies magnifice a patribus Et licet scriptura non declaret expresse que sit dies tu sanctificande declarant tacite et sufficienter ex mirando marcialis opus q fecit dnica die In illo enim inchoauit mundum Secundo xpus resurrexit a mortuis die dnica iii. sabbato In eo spus sanctus datus e apostolis Et breuit quadcunq a deo instituta gloriosa tu e mi hui diei dignitate celebrata e lxxv. di. c. q die dnico Itaq ecia nostra tunc diem ut ex se fz potius ex auctoritate scripture Ita q rationabiliter a deo dicitur statutus Ideo et ecia in c. licet ex de feri dicit q ecia scriptura nouu testamentu precepit diem septimum claret aute q hoc no potest intelligi de sabbato de con. di. iii. puenit certa intelligi de dnica d. c. q die dnico Et ita dies dnicus qui hodie subrogatus e loco sabbati precipitur de lege diuina q aute videntur dicere q non sit ex lege diuina precepta intelligi quo ad expressam declarationem quia no precipit expresse fz tacite et sufficienter ut p omnium e Et si dnica diuina lege precipitur multomagis festiuitates maiores dnica quas excellat gloriosa dicto c. licet de feri. Viz Natiuitatem dni Epiphaniam pascha resurrectionis domini et pentheroste pot addi et dies Veneris sancta viz diei ppue passionis q multo plus fuit pro nobis mori ihu nazareni Et maius opus non recipitur deus fecisse q p illa die fecit tantam misericordiam pro nob recipiendo passionem Et quia ecia sup que illius diei fundatur salus totius mundi fuit quia aliis alie festiuitates finaliter fore nt Item q dicitur e non esse hodie ita arcta abstinentia dnica sicut olim sabbati debet intelligi verum quo ad ceremonialia sed erat ambulare non ultra viii miliaria i sabbato Actuum i. Vel quid silet qd' inde contrahebat quoniam fugiunt futuroru q3 aliud Quo uero ad moralia viz ut intendatur diuinis obsequiis et ad dei honore et nostram salutem ppinquioribus actibus nunc obligatur q3 olim ex veteri testo cui non tot tamentu maiore requirat iustitia dicit v. i' Nisi habundauit iustitia uestra zc Vii augu

in quadã sermone dicit sup̃ oĩa hoc testa
mur ut dñs deus dñcos ad certam hem
atis ut diligentius scripturas que ibi le
guntur audiatis Et ipo die scõ pausa
tionẽ hẽatis Si eĩ infelices inde in
tanta dementione celebrant sabbatũ ut
in eo nulla opa terrena exerceãt q̃to
magis xp̃iam in die dñico soli deo va
care uel deputari pro aĩe salute debent
et ad ecclam q̃uenire b de nia dñice et
aliaꝝ festiuitatũ festoꝝ vide j. feriæ

Omnibus tpal'aliquor de q̃ et
talib quas dñi tpales a subdi
tis exigunt inde j. talia

Licet in aliquibus cãibus possint dñs a
subditis exigere ultra consuetũ uel roc
statutũ R̃ hñ Ray. et hosti. pot Et p̃o
q̃dam pro defensione terre sue Sed hoc
eĩ tenentur aĩe non solũ de rebus
sz etiam corpalit laborare ut sic se ipos
salument xxiii. q. iii. fortitudo eÿ. de tñi
ecc̃h. q̃uenit Nec si dñs vult ire in exn
tum indictũ ab ecc̃a uel p̃incipe comit
hẽticos uel paganos nec sufficit ad
expensas pot a subditis petere moderatũ
auxiliũ Item si in bello ex parte sua iusto
fuit raptus ab hostibus nec sufficit sibi
dñm̃ absq; hñn damno Nec si milit ire
ad p̃incipem p obtinendo p̃millio q̃ter
nostis spẽialis pro se et subditis et
non pot eo modo exp̃ẽsas ad hoc necãas
facere Et si aliqua alia ea filia emer
gat puta q̃ maritat filiam natam acq̃
rit sibi affines et amicos Aut q̃ facit
filiũ militẽ Aut accipit q̃ erat feudũ
suũ uel nouũ feudũ acquirit a hoc ex
emplificata fuerũt glo. Ray. addentis
q̃ eĩ tñia indenitur respõdẽ commodũ sub
ditorũ non modo q̃ damnificari sint re
cipiãt ubi constitutũ uel consuetũ ẽ Et
si aliq̃d consuetũ ẽ et ad arbitriũ exigi
consuerit cũ moderamine exigatur Con
tam. cũ Ray. qua cũ glo. in p̃edictis cãib
Vl. Con. etiam tho. in glã Et hosti. ad
dens q̃ statim sequitur de refectione
viaꝝ et pontiũ et de pulsatione ex iusta
ea subdens seruis tñ si refecerint dñs ex ea
in iusta ut ni fiũ con. li. ij. ti. v. q. xxxv.
b Vel ad refectionẽ pontiũ et viarum
uel sine culpa de patris ẽ uel obligatio
dñi tñ semp moderare et nõ ad q̃uamlt
exigat x. q. iij. Nunc autem medium eÿ. de
censibus cum aplis p̃. prohibemus xxi.
q. v. de forma fidelitatis

Quid si quid plati pendant legato uel
alijs maioribus deinde p̃ hoc plus a
subditis extorqueat quam impendant
tenent̃ extorta restituere et eisdem pau
peribus erogare Sup̃ior erã cum fuerit de
hoc q̃stio depositum si in hoc negligentia

erit eam mente subtraeat vltionem eÿ. de
tñi. ecc̃h. q. pl. Cũ uero dñs ex hac
usta cã extorquet a subditis tenetur ad
restitutionẽ hm Ray. Vñ si velit habere
uel ulc̃ uiros ad vanitatẽ expẽdere bel
si nullo q̃d ex parte sua subtrahi erat co
gitatur se redimere timet si quid p̃ eã uel
eius officiales a subditis exactum ẽ et
ad dños ipos p̃uenit tenet restituere ill'
a quibus exactum ẽ si seruantur alia imp
ata cãa uel in utilitate comm Si aũt ad
eos non p̃uenit michi domine debet officia
les suos ad restitutionem eam p̃dictã et eos
primo Con. tho. in epla quadã ad duvl
sam latrigie et brabantie a Idem in sũ
canon. ti. ca. q. xxxvi b

Quid si subditi habent usuariũ in aliqua
memoria et dñs auferat eis num quid tenet
ad restitutionẽ Aut si alius abstulit eis
aliquid numquid sufficit si satisfaciat dño
illorũ R̃ hñ W. Tales subditi si ita sunt
serui q̃ nichil habent q̃ suum sz periculum sequ
habent ẽ in p̃cepto dñi ut restituatur q̃ ei
auferit et ipm usuariũ habent pro periculo
dñs pot retinere Item etiam de damno
eis illatis ab ali sufficit satisfieri dño Si
aũt tales subditi sunt q̃ michi domine habent
res suas q̃as tuẽ nec dñs pot eis auf
ferre usuariũ Nec de damno eis illato
pot dñs satisfieri a Etiam si essent ta
les subditi q̃ de cetero deo posscnt de cõ
suetudine quatum et q̃ vult de bonis eo
rũ capẽ q̃ in talibus restringenda ẽ
huiusmõi abusio et extorcio pecuniarum q̃ relax
anda hm cũd'. W. ut in sũ. can. li. ij. ti. v.
q. xlij. b de talibus et p̃edictis quae et
que dñi sine commitatus quis exigit inde
j. predagium et j. talia

Quatio p. s. nũ vnus eorum sit
R̃ hñ hosti. Est tri hostis nullo
modo tenente aliqua liberalitate
facta tollatio a Idem in sũ. can. li. i. ti. xv.
q. lxxij. b

Quis pot donare R̃ hñ hosti. donare
pot paterfamilias et dñs rei Non ergo
seruus nec filiusfamilias ff. co. l. filius
Item non minor xxv. anis C. si maior factus
alie. re. ha. l. ultã Et multomõ pupillus
qui alienare nichil pot sine tutoris auctõe
ff. de acquir. re. do. l. pupillus Item nec mo
nachus nec conversus Lini. de. De elect.
an pot donare Hostien. j. q. pl. Item nec pot
donare qui non ẽ compos mentis ut furi
osus nec prodigus ff. de cura fa. l. Iulian
Sz nec is cui alienatio p̃hibẽ fuit dicta
ẽ ut q. comisit crimen lese maiestatis
C. ad legem iuliam ma. l. ultã Vel si hẽti
cus ẽ C. de hẽticis l. manicheus a Ibi so
lũ dicitur de quibusda hẽticis Sz co. te. l.
gratianus dicitur de oĩbus nec tñ fit evacuo

hmõi sine iusti fuerint p̄ ecclesiasticos iudices hēties iudicialiter p̄cuciam ut in c. eū sim de hēticis li. vi. b Item nec cōdēpnatus de publ̄o crimine licet aīe suam donare possit ff. eo. l. post contractū et l. donatio nec p̄ultimo a Idem in sū. con. li. i ti. xv. q. lxxiii. p̄t etiam filius alicui donare ut in dicta l. filius ff. de dona. Vbi dicit filiusfamilias donare non pōt nec si libe rum peculij administrationem hēat iusti ussta zōe motus donet nec si expresse ei sit concessum nec iusi ex psona hoc collectatum ut si ē filius senatoris nec alicui alteri dignitatis tunc em̄ iusi filio specialit̄ ab aduocatus ordinatus concessisse inde? dīr ei libera dat peculij ad ministrationē pōt etiam donare de castre si nec q̄ castrensi peculio nūq̄ vivos et mortis ca ēt de eo etiam testū factionē hēat Et exceptis hīs cibus filiusfamil' non pōt donare Et si cui p̄missum ē do nare iusi specialiter etiam mortis causa fuit donare p̄missum non potest mortis causa donare hī i. b

¶ Cui possit donari Re sim hoste cuilibet si p̄ legem phibeatur sine sit p̄ns nec absns motus nec ultimus Item p̄fam' et filiofamil' dico exēnos Naturfilios. suo q̄ dum ē in p̄tate p̄ns nō valet facta donatio hī tamen dicit p̄ constitutionē C. eo. l. sine a hīs uerū ē nisi fuerit duo rata ut in d. l. sine b Vide j. in gl. an plus Item inter virū et uxorē valet inde hī j. § vi. vii. et viii Item nec miles pōt donare matrici C. de dona nūp. vi. et uxori l. si quallam A Idem in sū. con. li. i ti. xv. q. lxxiii. b Primo etiā quilibet phibetur donare matrici lxxxvi. di. qui venatoribus Si tū donum repetē non possum ut ibi nōtat A quia ipsi etiā tur-pitudis pecoz ē crīdico possidetis ff. de con. ob. tur. cum. l. si ob turpem §. pecto fallit in milite q̄ pōt reuocare donationē quā fecit soceru. Et si talis phibitio donandi ē certa milites tirones soceros hīs clicos hīs hoste ut in d. q. lxxiii. b de donando sine dando adulatoribus nec ē. adulatio §. fi. de dando hystrionibus nec hī hystrio A Attendū etiā q̄ non pōt dari iudicibus seu rectoribus q̄bus certū fallacia constituti ab. principe dans et recipiens ut in l. fi. C. de l. inli. repe. ni crudelitū et pecuniariū mera liberalitate oblatū quod panē diebus constitutis posset ēē de recep. Et statutū §. insuper. li. vi. b

¶ Donatio multis de rebus reuocari pōt pe plus minus illis quibus libertas fit rezug inde hī. libertus §. ij.

¶ Item donatio fēta sub condicōe sit idē q̄d fēta sub nō Re nō Nam ille que fit sub rōdicōe ponta si tale quid fiat uel sit non tenet ni extante condicione Sz illa q̄ fit sub nō ponta ut tale quid fiat statim tenet sz non extante illo pōt reuocari C. de donat. sub nō l. i. et ij. A In hijs legibus dī solū de donatōe sub nō Sz eode ti. l. fi. dī de dona. sub condicōe b Et idē dīm ē de vēdi tionibus et hmōi contractibus Et inde de hac j. minorum v. §. v.

¶ Nu coniuges sibi adinuicē dōare possit Re nō. nec valet donatio quū patrus prohibiti ē tā nec ranoito q̄ nulli ēē eo. donatio et ff. eo. l. i. nisi in certis cibus q̄bus in sequēti §. huius aut phibitōes sunt ātiquo cē p̄mate ne ppter honorem alt̄ quorum nō obtēpam do donationibus facilit spoliarent ff. eo. l. i. a Ubi dicit hoc aut ixtepti ē ne mutuato amore inuicem se spoliarent donationibg nō obtēpantes Sz p̄fusa exēpta se ratitate agentes b Zo ne melior in paupiatem irudēt et deteriot ditior fiēt ff. eo l. iij. A ne forte coniuges intenti ad acquirendū sibi p donationes nō nisi essent studiosi libeoos ha bendi uel edificandi ff. eo l. ij. Qū ne amor honestus et debit exhibitio q̄ dēt ēē inter coniuges p̄to reuocari videtur ff. eo. l. iij. Et sic inter eos donatio nō valet etiam si fiat p mutuā positā p̄sonā ff. eo. l. si sponsus §. finaliter a hoc §. nō inde? hzi in hac lege sed hoc dictum bn probatur eo. l. i p̄m. b Nec valet inter eos remissio alicui debiti aut assignatio cuiquā debito rū q̄z h̄ omia donationes sunt A hoc p̄o bantur ni d. l. si sponsus Vbi etiam hētur in p̄mis q̄ donatio nūq̄ sponsum et sponsā vz Et nō etiā in sū. con. li. i. ti. xv. q. lxxvi. b

¶ Sunt tū casus quibus donatio nūq̄ inter vz Et p̄mo quidē si is qui donauit p̄mam sit ni eadē voluntate usq̄ ad mortē Nam hmōi donatio mortē donatoris qualescūq̄ ēē eo. donatio Item valet donatio si alt̄ nō fit inde pauper licet alt̄ fiat ditior ut si ma ritus hered ab aliquo institutus nō adeat ut uxori substituto locū faciat Item ēē valet si alt̄ non fiat ditior licet alt̄ fiat inde pau pior ut si uir donauit uxori ad cuius d'uigta et hmōi ut in dō c. donac. et ff. eo. cum hoc status A Nichilus videt̄ facē eo. ti. l. si spo sus §. plt et §. fi. l. se b Sz et donatio īt sponsum et sponsam vz ut in d. l. cui hī statg

¶ Quibus modis donatio facta nūq̄ virū et uxorē reuocatur Re p̄mo quidē reuocatur expresse p̄ p̄mam ff. eo cum hoc statg §. i a Et ibi patet q̄ dēt attendi suprema seu ultima voluntas q̄ plures mutauit mētionem b Item reuocat̄ si res donata p donatorē alienetur C. eo si mazitus a Ubi hoc nō probatur hī in d. l. cui hoc statg §. si mazitus ubi patet q̄ nō satis alienado inde? tacite reuocare donationē hī etiā post mortē obligando nisi expresse aliud ordinat̄ b

Item si p̄ moriatur ille qui donationē acce
pit ex̄ eo dona. Itē si uxor cū moritur fiat ut i d.
l. cū hic status ℊ si uxor cū ¶ Et ibi p3
q hoc uerū ē q̄n uxor cū fit ex dispositi
tia legis si faceret cū bona gratia ut si
faceret tā religiosus Item legis si post uxo
rem mortuā restauratur ut s. ¶ Itē cū socer
nurum uxorē mittit nurum cui donauerat
non tñ cad l. cum hic status ff si socer ¶
O tā que hñtur in hoc ℊ fuerūt dicta ff.
ut patet in sū. con. li. i. ti. xv. q. lxxiiii. Et
p dicta non solum obtinet inter uirū et
uxorem sz etiā in socerū et gnerū seu
nurum et inf consorores qui copulatos
in matrō in gratie hñt dicta l. cū hic status
ℊ. oratio ¶

¶ Pater et filius qui ē in eius potate silr do
nare non pūt eo q patet et filius q̄ una
sunt psona C. de inoff. et al. sub l. ultima
fallit tñ in dote et donatione ppt nupti
as quā pater filio et filie donare pōt Itē
fallit tñ filiofamil. eunti in castra patet
donat mobilia Itē ualet si pat remittat
filio usufructum quē hꝫ in rebus illi ad
uentic̄ Itē vz si fiat alimenta hic hosti.
¶ Idem in sū. con. co. ti. q. lxxxiiij. Ubi
etiam hm cūd' q quidq dicit de donatio
nibus inf uir et uxorē prohibitis Item
pone intelligas de donatoribꝰ inf pares filios
¶ Utr̄ sacerdotes parochiales et alij cleri ¶
sue prelati pūt donare Rō ℊtiz ē de
patrimonialibus sue de suis ppīs ut qui p
aliquā hēditatē uel alio mō titulo pr̄
acquisierūt donare pūt ex̄. de succes. ab
intesta. c. i. Sz et de fructibus benefic̄orum
suorum donare pūt quedam modica hm cor
status sz tñ teneātur et debent donare pau
peribus psonis et honestis q quoda' bona
cleric̄orum sunt paupertī At psonis inhones
tis non licet ut d. in ℊ. iij. dicti ē Et ad
illam materiā facit ē. cleric̄is nisi ℊ. v. ¶

¶ Et hm ea que ibi et hic dicūtur videtur
intellinda que notātur in sū. con. li. i. ti. xv.
q. lxxix licet i'. intelligantur dicta Lactora pom
hm hosti. Ibi etiam dic' hm ffoff. et in dona
tione rei modice non requiritur consensus
uel consilium cleric̄or Et ad hoc facit ex̄. co.
rubricā Itē q quis ad ministrand' mansio
nē pōt construere quinquagesimā bonorum suo
rum ad edificationē uero altiꝰ ecclie so
lū centesimā xii q. ij. bona rei Nec requi
ritur uerū consensus cum semel a iure
concessum sit Et si plures donationes fe
cit excedent quinquagesimā uel centesimā
licet diuisa cum ℔. dicta sint a diuīs uerū
videt ut excedens irretractet et non det
hm cūd' ffoff. Itē dicta quinquagesima uel
centesima non debet dari q̄n est in structe
dapnum ecclie ex̄ eo. Ad aplice ¶ Itē etiā
et i rebus donatōe debet attendi rationabi
lis consuetudo loci ex̄ eo. Cetera ¶

¶ Utr̄ plati ecclie donare possint R di
rendū q pūt qdā modica xii. q. ij. Nichilo
Considerata tñ tm donate ętitate et lo
ci consuetudine ex̄. de dona. cetera de hac
tñ. unde ē clarissimū nisi ℊ. vi. et vi. c. tñ
tum cui ecclie donari possit unde ij. ecclia
i. ℊ. vi.

Donatio ij. ℔. cā mortis donatio
cā mortis ē cum qb magis vult
se hiē q̄ cui cui donat magis q̄
cum cui donat q̄ heredē suū ut ff. de dō.
cā mor. l. i. Et i institu. de dona. ℊ. ij.
In quo dic' donas cā mortis allegato.
¶ Donatio cā mortis ad mistat legatoꝝ
redacta ē ut idē uir sit in uigore ut inst.
de dō. ℊ. ij. duit tñ in qbusdā primo q̄ le
gatū semp tendimus ab hēde Sz donatio
cā mortis q̄z ab hēde q̄z a testatore Itē
si quis accusat testm ut fm amittit lega
tū sed non donationē cā mortis ali si ex
aliqua cā revocanda' testm et donatio cā
mortis ff. eo l. si aliquis et l. et si debi
tor ¶ Idē in sū. con. li. i. ti. xv. q. l. hm
glo Ray. que etiā dicit q simit alie dic̄
que solent notari C. de dona cā mor. in
fine. et in lin ¶ Renouetur donatio cā
mortis si donatus ē penitat uel si labeāt
ē de periculo in quo erat uel si deficiat
condicio sub qua donatio fcā fuit ff. si
ē pe. l. non dic̄ Itē si donator in periculo
decedat q̄ donator ff. eo si filio et l. se et
si. ¶ Idem in sum. cō. eo. ti. q. lxxv. hm
hosti. qui etiā addit q idē ē et si nō ad
impleatur cā sub qua donatio fcā ē et
q p̄dicta uera sunt nisi sic data fuit ut
statim transiat dominꝫ nec reuerti possit
q talis donatio inter uiros facta reuo
catur et ex quo facta ē nec condicionem
nec uoluntatem nec priuāz sine cā admittit
Et cā tñ reuocari pōt ut ℔ inter suppliem
et ux̄ filiorū natiuitate xvii q. ult. q̄d p̄z ¶

Donatio iij. s. pp nuptias dona
℔ inter nuptias ē q̄ sponsus sponse
donat q̄n ab ea dotē accepit ex̄
de dō. mul. vi. et vx. c. nuptiꝰ ¶ Et ibi
p3 q idē ē etiā si sponsus donat q̄n nō
accepit dotem q̄z sine accepiat dotē sine
non illud q̄d donat si vocatur vii et in
d. c. nup. in fi. dz Illud te nolui ignoꝝ
q uxor dare dicit tuo dotē Vtr aut ux
or donationē facē inter nuptias ¶ hmoi
dubitationis ℔ fuit q si pactetur
matrimonio de dote uel parte dotis lucrāda
uxore primarum talem partē dot lucrari
intellig de donatione pp nuptias primarum
uiro ex̄. de dona. mul. vi. et vx. donatio. ℊ.
sane et C. de pactis con. l. ex uxore ¶ Ubi
etiam p3 q etiam si due sint successiue
maioris uel minoris dotis et donationis

ꝑter nuptias q3 etiam tūc equalitas de
rōnabile requiritur-an quota et nō i qua
titate Et q3 si pactio ãnia facta fuerit
non valet et subditur cadē ratiōe rem
semina sue ꝑ̄ter ꝓ filio sue mater sū
ipē ductricib⁹ uxorē sin⁹ uiris constituto
sue quilibet alius ꝓ eo ãi nuptias nup
tue donatiōe dederit sibi q3 mō sue
ꝑ̄ter ꝓ filia sue mater sue ipa ꝓ se
sin⁹ uiris constituta sue quilibet alius
ꝓ ea uxorē ducturo dotem dederit seu
promiserit q̄i et alio q3 eo offerente dotē
ipa eam ꝑ se nūdē offerre q̄ a deo uez
e ut et ipa ab alio ꝓ se oblatā dotem
in lucru sibi reposcat nisi forte ib⁹ qui
eam obtulit statim i tpe obligationis
seu promissionis stipulatus uel pactus
sit ut sibi dos ꝑdicta reddatur hꝫ ubi
hodie aūt dot equalitas ee non solū in
quota ꝫ sed etiam in ãnitate ut in auct̄e
de equa. do ꝫ. i. coll' vij. Ite d. C. dōtio
dicit̄ same soluto matrimō⁹ facta est dos ad mu
lierē Ita donatio ꝑ nuptias redit ad uz
nisi de consuetudine locis obtineat b
donatio ꝑ nuptias alienare non potest
ut ff. dos ꝫ. iiij.

DOS ē que datur uiro a mulie
ꝓ onere q̄ de mero sustinet
vii tam diu durat ãi diu et mi
nimum ꝛ ea soluto solutur q3 sine eo
ee non ꝓt ff. de iure do. l. iij. Et ē dos
q̄ ꝑcipiū ꝓpetuū mulieribus ff. de mo
de mat ꝫ. ꝛ utre ni fi. Sz q3 diu stat ma
trimoniū dicit̄ dotalis ē penes viz vi
ri voluntatē uxor non ꝓt inde cōtra eius
sua facē ut ff. ele ij ꝫ. ij.

¶ Quot sunt spēs dotis Rn duę Naz ad
ꝓfectitia alia adiectitia ꝓfectitia dos
ē que a pte ꝓ filia uel abauo q3 nep
te uel ab alio nomie eorū seu de bonis eo
rū datur ff. de iure do. ꝓfectitia dicit
tia nō quia ꝓa mulier dat q3 se uel
alius a pte auo sue sit frater uel alius
quis

¶ Ite dos alia extimata alia inextimata
Sz si extimata datur tam lucru ãi dap
nū ꝑtinet ad mariti sicut ad rei empto
rem ¶ Extimatio ẽm inducit emptiōez
ut ni l. ple. q3 de qua. ff. b Si nō rem
mata damnum et lucrū ꝑtinet ad mu
lierē ff. de iure dotis ple. q3 fructus ēi
ꝑtinet ad maritū ꝓpter onera matrim⁹ vii
fetus dotalis pecor ad maritū ꝑtinent
q3 in fructibus reputantur sic ēi ut sup
ple. de mortua capita ex iam natis fe
tibus ut ni d. l. ple. q3 ¶ Item i sū. con.
li. iiij. ti. xxv. q. ij b

¶ Pactū ꝑ̄ter factū a filia dū nuptui tra
detur q dote contenta nullū ad bona pa
terna ꝛgressum habeat ꝓbat lex

cumlis si tū matrimō non vi nec dolo
ꝓstito firmatū fuit seruare debet ex
de pactis quamuis li. vj

¶ Dos et donatio ꝑ nuptias alienari nō
ꝓt etiam consentiente uxore ff. de fundo
l. lex. nulla. ¶ Ubi nil aliud dicit nisi q
alienatio ꝓhibita marito ꝓhibetur et ꝑsen
so ꝛ hoc bene dic ni c. cū ꝓmissat j. allato
b Nec valet alienatio nisi uxor mortuū
nō cōtinuare ex. de mālū. cū ꝓmissat Et
de mā. ni c. lucet li. vi. ¶ Et hoc ē uerum
q̄i sine vi uel dolo sponte ꝓstitū fuerit
Juramentum ut in dicē raptis b

¶ In quibus casibus marito lucrat̄ dote
Rn lucratur ex pacto ut si pactū sit de to
ta dote uel eius parte post uxoris mortē
lucranda. ut C. de pactis comitē. l. ex mor
te in ꝓmis Et ni aūt i ꝓcta ite lucrū
ex lege ni si ꝑ uxor adulteriū mulieribus fiat
dimortuum mulier dotē amittit ex. de dō.
mā vi. et vx. ple. ꝫ ¶ Ubi etiā patet q
idem quando ꝑter fornicationē ipa ꝑ se si
ne alio iudicio recessit Et q3 in hoc casu
amissio locū hꝫ ni postea reconciliati fu
erit viro b Item mortua uxore intestata
et definentibus liberis et ꝓximis uir
succedit uxori et lucrat̄ dotem et equis
C. ne vir. et uxor l. i. In aliis aūt casibus
dos ad mulierē et donatio ꝑter nuptias
redit ad uirū nisi secus obtineat de co
suetudine approbata ex. de dona. mā viz
donas ꝫ. sane ¶ hoc ita notant̄ in sum. co.
li. iiij. ti. xxv. q. v. sm Ray. et glo cius q
etiā exprimit sm uos multas alias
causas ex quibus mariti ꝓt ꝓpter reꝑa
tas uxorē et dotē lucrari ut in aūt ut
liceat ma. et amic. ꝫ. q3 nō coll'. viij. Et
subdit Nō tū quidquid dicat lex ista vir
non ꝓt dimittē uxorē nisi ꝓfornicatricē
¶ Done q ꝑter adulteriū uxoris fac b
ta separatione thori mulier dotem amisit
Nūc aūt ꝓbata consuetudine separantur
ono utrūquid ꝓt mulier dotem repetē
Rn nō Nam ꝛ nō appeat q non fuerit
nuptio nūc mulier nichilo ꝓmenda est
ꝓpter intentionē cum ape subsecuto ex. de
bigā. nupt et c. ultio Et etiā ut ꝓ hoc
retrahib⁹ ꝥā delinquendi auferatur ut
ne confitetur ꝥā ꝓbatio cessit nūciorum
hꝫ hosti. lauti. gosf. ꝙ. et Jo. ¶ Idē ni su
ron. co. ti. q. vi. lucet ut ibi patet Tamē
dixerit contrarium b

¶ Cū restituenda sit dos Rn si dos fuerit
a pte ꝓfecta tūc si ni mitio filia ꝓmo
natur dēt dos reddi ꝑti ut C. solu. ma.
dos a pte ¶ hoc nec ē q3 filia erat
tpe mortis sub ꝓtate ꝓtis secus si esset
emancipata ut nōt i ꝑtio b Nisi si mu
lier testimoniū liberos q3 ꝛ tūc de iure
debetur ꝑti tū de consuetudine remanet

penes liberos ut nō. in d. l. dos a. ſ. tſto. Quidā erā hoc intellixit ee de mr̄. a. l. poſt dotē ff. ſolu. ma. Alij contradicunt h̄ ꝓma opinio ꝓualet ut nō. in ſū. co. tr. q. viij. ubi etiā in nōnull. oīa que in h̄ ſ. habentur. b Si uero vir ꝓmoriat in tutu talis dos ꝓfī et filie reddenda ē a Verū ē qū filia ē in ꝑtate ꝓprie al' videtur danda ſalū filie ut vidē colligi ex l. ij. ſ. allata et ex tſto in d. l. dos. ubi pater fuit tpe dationis ſtipulatus eam ſibi reddi ut dic̄. ſ. Qū vero filia ē ſub ꝑtate ꝓprie tūc fit qd' dcm̄ ē et qd' ſequit̄. b Ita tū q̄ mor pater aliē q̄ ex uoluntate filie eam petē pōt ff. ſolu. ma. l. ij. a Vbi etiam dic̄ q̄ ſilicet filia pōt petē ſine ꝓpe Et dic̄ filia ꝓpi conſentiē qū ſcit et nō ḡdiat nel qū efferta fuerit demens b Ex ſi pater non vult uxori reddēda ē ut ibi Si uero dos fuerit a quocūq; alio ꝓferta tūc ſi ꝓmoriatur uxor ad heredes eius ꝓtinebit dos Si ꝓmoriatur dos, vir ad uxorem redibit Et intelligē h' niſi ille qui dedit fuit ſtipulatus dotem ſibi red di. C. de rei. vxo. act. l. vnica. ff ſolu. ma. quod. ſ. i. a Hoc uerū ē qū ſtipulatio facta ē tpe quo dos data uel promiſſa fuit ſecus ſi poſtea tm̄ius iam q̄tus ſit mulieri d. l. poſt dotem ff. ſolu. ma. b

¶ Qū reſtituenda ſit dos h̄ ſi dos conſiſtit in rebus In mobilibus reſtituenda ē ſtatim ſaluo mō. Si uō in mobilibz dēt reſtitui ſ. annū. C. de rei uxo. act. l. vnica. ſ. cum aūt. a Idem in ſū. co. tr. q. viij. ſm Ray. b

¶ An ſemper maritus in tāū reſtituende dotis compellatur reddē in tanti h̄ mā tus in reſtituenda dote non condēnat niſi in q̄tum facē ꝓt ſ. h̄ita rē ne eſſeat ſi nā dolo vēſatus ē ut C. de rei uxo. act. l. vnica a ſ. cū aūt. glosa l. ni gdēnatōe ff. de reſpe. inf. b Et dēt cautionē exponē q̄ ſi ad meliorem ꝓueneit fortunam ſolet reſidui hoc etiam ꝓuiſerūt tranſit ad filios cuius dē mōij ut ff ſolu. ma. l. maritū a Melius facit ff. co. tr. l. cū ā. Ju l. cū maritum aut aliud dic̄ quaſi q̄ hoc ꝓuiſū nō tūſ ut ad heredem b Sed hoc heredi exīneo non ē preſtandū q̄ tale būficiū ꝑſona le ē et cū ꝑſona extinguit̄ a h̄ d̄. ff. ſolu. ma. l. quia que ſequit̄ immediate ꝓ dicta l. maritū Et ita que h̄ dūtur in hoc ſ. notant̄ etiam in ſum. con. co. tr. q. ix. ſm Ray. Adnexendū etiam q̄ ſi maritus patriſcētur q̄ poſſit queri ultra q̄ facē poſſit ē tāū bonas mores et non valet pactū ff. ſolu. ma. l. alia ſ. i. b

¶ Vtr maritus uel eius heres in reſtituenda dote poſſit detrahē impenſas h̄ Expenſas neceſſarias ut puta q̄ domus reſtituit et hmōi retinē pōt ut C. de impēſ in rebus do. fa. l. i. Expēſas uero voluptarias uel voluptuoſas pōt etiam ſi voluntate mulieris facte ſint ff. ſolu. ma. in voluptariis a Ista lex ꝓcius ē ff. de impenſ in rebus do. fa. Et qd' habetur in hoc ſ. fuit dictū Ray. ut patet in ſū. con. dicta q. ix b

¶ Quid ſi maritus teneatur de dote et h̄t alia debita h̄ mulier pro dote habet obligata oīa bona viri ni tantū q̄ pro feratur oībus creditoribus nō h̄ntibus expreſſam ꝓpotecha Et hoc in aliis ꝓ ſit in ſili ure ut q̄ petit dotē ꝓ ferri tem ut C. qui po. in pig. ha. l. fi. vide ſ. tſto. ij. ſ. v. Sz in donatione ꝓpter nuptias non ꝓferatur mulier ante creditoribus niſi poſteioribus a hoc idem colligi in d. l. fi. in fi. Et idē qd' in hoc ſ. dic̄ in ſum. con. li. iiij. ti. xxv. q. xi b

¶ Etiam conſtante matrō uxor pōt petere dotem ut q̄ vii. h̄ſit ad finem C. de mr̄. do. l. ubi a Ibi etiā dic̄ q̄ mulier non dēt hoc etiā dotem alie nare ſed conſeruare pro ſubſtentatione ſui et mariti et filiorū b

¶ Dño delicto viri non dēt uxor dotem amittē ex. de pig. ex l. fi. Etiā ſi ea miſit crimē leſe maieſtatis C. ad le. iul. ma. Poſſeſſione pignorata tſtio ꝓ dote fructus non dēnt reputari in ſor tem ſi creditor ſuſtinet omera mariti ex de uſu ſalubrit vide hoc ſ. Vſura i. ſ. xvi. qui recipit pane quida creditor

¶ Cū h̄t caſtrenſe de matre h̄t gentil cē et de dote tāq̄ de acceſſorio ex. de dona. inf. vi. et vx. c. i. ij. et iiij. ff. de mr̄. dotis l. ij. et iij. a Ju hijs ff. nil de hoc dic̄ h̄ ad būfacit l. ij. ff. de in. o. iudi.

Dubia utr̄ dubia ſint i meli b oremq; partem interpretanda h̄ ſm tho. 2ª 2æ q. lx. dūm q̄ ſit ut dr tſto. ſup i. Re. xiiij. Cui uero maduerat manducare nō indicet Nam ex hoc quo q̄ aliquis h̄t malam opinionem de aliquo abſq; ſufficienti cā iudicatur ei et con tēnit ipm Nulli aūt dēt aliū cōtēnere uel nominetenus q̄cūq; inferiorē abſq; cā rationē Et ideo ſi non appareat de ma licia alterius manifeſtum iudicia debemus eius bonū hīe interpretando id q̄d dubium ē in meliorem partem Et melius ē q̄ aliquē ſine ꝓpter fallatur h̄ntē bonā opinionē de aliquo malo hoīe q̄ ꝓ rarius fallat̄ h̄ntē malam opinionē de aliquo bono quia ex hoc fit iniuria alteri non aūt ex ꝓmo ex. de reſpu. inf. Eſtate ¶ Idem in ſum.

con. li. iij. ti. xxxviij. q. ccxxxv b In du
bijs via tutor ē eligenda ex. de homa.
Ad audiendam

De uellū ē singulis pugnis pro pro
batione meritatis Ita vz ut q
uicerit probasse intelligatur.
Et si non uicerit deferisse in probatione
putatur. Et dicit duellū quasi duorum
bellū dic ecia monomachia .i. singularis
pugna a Dē in sū con. li. ij. ti. iij. q. i.
bñ Ray. hosti. et goff. Et addit Ray q
dic ecia uulgo in plisq; ptibus iudiciū
ē q ibi dei iudicū expectatur. b

¶ Duellū facē non ē licitū ij. q. v. agono
machiam Nam ē cōi p̄cepto illud nō
tēptabis dñm deū tuū Deut. vi. et ait
iiij ij qd nullo mō faciendū ē xxij q. ij.
queritur. Itē expresse phibetur. lege seru
lari C. de gladiatoribus l. unica li. xi Con
in hoc goff. et hosti. et hyo. 24 2e q. xxv.
a ymo xcv. a2d viij. Et hoc sunt p̄cepta le
dem Ray. ut patet in sū con. li. ij. ti. iij
q. ij. Et addit Ray. Nec obstat q crimen
lese maiestat crimē p̄ duellum̄ appella
tur q illud non ē dic q ī illo crimine
sit admittendū duellū p̄ ut q̄dam male
intellexerūt sed quia p̄ duellū dicunt
hostes Vlt ergo dic crimē p̄ duellum̄
q. crimē hostile ff. de ẋ. sig. c duos nos b
¶ Utrū in duello consistit dubium gñaliter aliq
excuset ꝛc hñ Ray. et hosti. nulla consue
tudo nec ulla ratiōnabilis causa p̄t aliquem
excusare q duellū ē tale q non admittit
p̄cepta ẋ augent ex. de homicidio non satis
et c. cū in ecclie petrant q̄s aut mālit
sed dubiter ẋ dramiter cū petrat qui susci
pit p̄ q̄cunq; metu Alternat ē tñ per
catum esse multū differt inter p̄cepta rerum
uel p̄sone xxxij. q. v. Ita ne ex qd me
dā. sacris Ille aūt qui sponte suscipit
et qui offert et iudex qui defert aut
auctoritatē p̄stat Item illi qui ex officio
dant gradū aut ordinē uel honorē Item sacer
dos qui dant benedictionē sicut alibi ē dā
Quietudo animi dico petrant longe q̄ nunc
Et si contingeret ibi homicidiū animo faciendi
irregularis xvii q. iiij. animo Si ergo
clico offeratur duellū nullo mō suscipiat
p̄ se nec p̄ alium loco sui q2 de iure dēt de
poni ex co. c. i. et ij. a pot tñ epūs cū
illo dispensare dūmodo ex duello mors vel
mutilatio secuta non fuit d. c. i. b Sed
dēt eū defendere epūs uel ecclia de cuius
iurisdictōe ē ex. de fo. compe. c. i. et ij.
et xi. q. i. c. i. et ij. a Con ecia p̄dās
goff. ut in sū con. co. ti. q. iij. b

¶ Utiquid fuit irregularis clericus qui af
fert ꝛc aliquas ad utrandū pugnaturas in
duello Rx hñ W. Ray. videt sentire q sic
q cū ordinare ad hoc q duellū fiat
sicut illi qui dant benedictionē Michi tñ
videt dicendū q si tales clici solū affert
reliquias ad utrandū Ita q eis non asse
rentibus nichilominus fieret duellū nō sunt
cooperatores nec videntur ē irregulares a
latere sic a Veritas ē q non p̄t necessari
quin aliquo mō sint cooperatores Et cū bel
lum sit finitū mediate uel immediate irregulā
tatem ut p̄t colligi sup bellū ij. q. ij. Vñ
et Idem W. dicit q non ē secus dicere
ārum ut p̄z in sū con. li. ij. ti. iij. q. iiij b

¶ Quid de epis abbatibus et capitulis et cle
ris qui a duo seculari cogunt aut subiec
duellū aut res ecclīasticas p̄dē Item quid
de epis et p̄latis hñtibus iurisdictiones
tales et nō earū exercuisse iudicit et iudicat
duella Rx hñ W. nullibus huiusmodi causis
si p̄lati seu clici offerūt seu susceptūt du
ella p̄ se aut ecia p̄ alios de eorū mandato
aut p̄ ea iudicant aut aliq; auctem spe
cialem p̄stant p̄cant mortaliter et si se
quatur mors sunt irregulares Si aut hoc
fiant p̄ vicarios uel p̄positos seculares
administratores p̄latorū sine spāli mandato
p̄lati quidē p̄cant venialiter tallia talle
rando non aut credo q incurrant irregu
laritatem Ex quo sup hoc specialem auctē
non p̄stant licet p̄cipiant balliuis suis
q faciant iusticiā in tali uel tali ca quia
in tali generali mādato non intelligitur
aliquid mādari de duello Et in hmōdi
causis si rex uelit p̄sonam ecclīasticam
compellē ad duellum aut afferre ei bona
sua dēnt epi se immiscē Viliter administrare
¶ Clericis aut dēt poenas ecia mala tollerare q̄
tali malo consentire Et ecia q̄dā mitel
ligere eodē mō de iudic furti crudelitē et
aque bullientis In quibus ecibus tēptatur deq
dicitur qd̄ phibita sunt expresse ij. q. v. men
tiam et c. consuluisti ex. de purgatiōne vul
ga. c. ultimo a Idem in sū con. eo. ti q. v.
Et additur ab eodē W. Credo ecia q ī pub
lico p̄dicationibus p̄t hoc timeri singu
laribus iustitie et plebibus dum tñ ma
ture et modeste et q̄ p modū quasi cuius
dicatur eis q qui hoc faciūt non sunt ī
statu saluando se Et hoc p̄sertim in hiis
locis ubi sup hoc credūt multi ignorantia
laborare que in epis et abbatibus et re
ctoribus ecclīasticis p̄sonis nō est tollerabilis
quidquid ē de secularibus b

¶ Poena pugnantium in duello hñt Ray. ē
depositio Si essent clici Et si mors inde
uel mutilatio fuit subsecuta non p̄t epūs
cū talibus dispensare in officio sic hosti. ✕ b i bithico
Vero dic q non p̄t posset dici q non
p̄t dispensare in assequendo non tñ bñfi
cium si in retinendo hñtum ad substentatiōnē
a Sz rectē in c. ij. ex. de cle. pug.
in duello dic q p̄t cum talibus sup habēdo

beneficio dispensaru' Et ita dicit Ray. Nec
cōiūdicat hostiēs dicit cū q cū talibus ad
būficiū habeūs cura aīaꝝ non dispensāt
Inferior ꝑpa ut p3 in sū. cō. ca. ti. q. vi.
ubi cētā dicit q būficiū supp quo fuerit
dispensatum tales hrē poterūt ut tri
bun fin goff. Sēdm alios uero habebunt
tm aut stipendiū sicut laicus et ex cētia
xxxii. di. si qm uero Et hoc iudet verū
quia beneficiū datur ꝓpter officiū xvi q.
i. gnāliter Vide cum non possint uti of
ficio non videtur q possint nti titulum
hrē beneficii b Ex si uer mors uer
mutilatio fuit subsecuta etiam si sacer
dos uel clericus in duello oblato uel spō
te suscepto amisisse ptem digiti non tm
tantam qm sine scandalo posset celebra
re q̄ tūcunq; fuit ofus expressus ꝑt
epūs cum tali post ꝓfactam pniām dis
pensare ex. ca. c. i. et ij. d Hoc uez fm
eund' Ray. si alias ex utilitate uel utili
tas hoc exposcat ut in d. q. vi. b
De pugnantibus in torneamentis vi
de ij. torneamentum

Ebrietas

Vtz sit ptm mortā
le fm tho. 2ª 2æ.
q. cl. ꝓma dicebat
ulus Vnū ꝑt cō
tingere tripliciter
ꝓmo uno modo ita q̄ ebri
us nesciat potū esse immoderatū et inebria
re potentem Et sic ebrietas ꝑt esse
sine ꝑcto Et sic de hoc creditur Ꝙ uno
q aliquis ꝓpiat potū esse immoderatū
uo tū extimet posse inebriare Et sic
ꝑt esse tm ꝑcto ueniali A nisi hoc tam
ebrietas sit frequens seu assidua tunc em
t mortale fm Augm xxv. di. §. alias
aūt xv Ebrietas etiam et ut notat in
sum. con. li. iii. ti. iiii. q. ij. Assiduitas ut
dicit Augm facit ebrietatem esse ptm mor
tale non ꝓpter solam iteratione actus
q̄ multiplicatio actuū venialiū uo augm
infinitum sed q̄ non ꝑt esse q homo assi
due inebrietur qm sciens et volens ebri
etatem inducat dm manifestum expirat
fortitudinē vini et sic inmutatione ad
ebrietatem Vel melior est ro Alex. de Al.
sup ij. sent. di. xxxix. q. vi. q tm homo
habeat sufficiens tempus deliberationis
tenet. ut plus uno uenialem ne predat
regnum ptm sine dubio uero esset q
diuturnitate uel assiduitate computatur
ptm mortale sed ꝑ manifestū datur intelli
gentibus contemptus ros Idem sen
tit etiam pe. ut p3 q delectatio ad finem
in addictione b Ꝙ uno qm quis bn ad
uertit potuit esse in moderatum et inebri
antem et tm macht mult ebrietatem
mortalem qm a potu abstinet Et talis q
prie dicitur ebrius Et sic ebrietas est
mortale ptm

Quod cui alicui infirmo datur. primo
debatur potus uel cibus cui medicine
ad prenoscendū uomitū Rn fm tho. 2ª
2æ q. cl. In hoc tm non e ptm qz licet
talis cibus uel potus sano esset superflu
us non tm infirmo sed ꝓpter hanc tam
non debet potus dari usq; ad ebrietatem
qz tunc no excusaretur a ptō

Nec pena elici q ebrietate desernit
Rn fm Ray. fm pena e q si e epūs pl
biter uel diaconus et admonitus non
desistat deponatur Si no e subdiaconus
infra uel cētā laicus ratione ꝓnctus uel
verberet xxxv. di. Epūs et c. an anima
xv. q. i. same ex de vi et ho. cli. clerici
et c. a trapula nisi Con. hosti. ut i sū.
con. li. iii. ti iiii. q. iii. d Et no fm hosti.
Ide e hodie de subdiacono sicut de dia
cono vnd' ꝑ ludus allec §. iiii

Ebrietas utz excuset homicidā a ptō
qd' committit Rn fm Ray Si quis tebre
tate occidit sine culpa sua et fit omo
alienatus a mente tunc excusatur xv.
q. i. same Secus si culpa sua in ebria
tate aut no ita alienatus fuit d Hoc
tam tum quis ebrietate uel alia demē
tiam incurrit culpa sua dicit aliqui
q excusatur a tanto sed non a toto sed
alii dicit q excusatur a toto si nulla
hr iudicium zabs Et ut no in sū. con. li.
iii. ti. xxxii. q. xvii hoc e probabilius et
verius et con. tm hoc Ray. Videtur pos
se dici q qd bene excusatur ꝓpter hoc
co qd' fecit demoda amentia sed no a
tm amentie ꝓpo qua debet punire Et
utrum inde ꝓbari in dco c. same xv.
q. i. et s' glo. Tamen ꝓpo delicto etiam
in demoda amentia facta ad cautelam
ptiā Inquirenda e sed leuior ad mitez
tionem xv. q. i. si quis insanierit Et
qm in sū. con. dicta q. xvii b

Sed numquid ebrius ꝑt contrahere matri
monium Rn fm Vb. si ita e ebrius q amens
non utitur usu rōnis non ꝑt qz deest ei cō
sensus rōnis sine quo non ꝑt esse matri
monium Secus si usum rōnis hz d Ide in
sū. cō. li. iiii. ti. ij. q. xxvij. b Ex ebrie
tas impedit ordinandos inde ij ordinan
dus §. iij.

Ecclesia ꝑs coitez Ecclia si fu
data fuit in alieno solo quod
fiet Rn fm Ray. et hosti Si
dus soli laycus erat et hoc
scivit et non cōi dixit sibi imputabit
et cētā liberā remanebit az. xx. liij.
di. si scivit Si no ignorauit cētā quip

pmanebit reconstructa et libera nec ef
fectum layco tenuales ꝛ tñ ille q̄ reſtituꝛ
ut tenetur dñm̃ ſeruare Indēpnem uel e
ccīam epūs ſi ꝓmēdo pmar̄ lapidē uel
poſtea in conſecratione ecc̄ie fuit negligens
a ſ. in examinatione datis uel manſi ut
in ſum. con. li. i. ti. xiiii. q. xv. Vbi etiam
ſpūtur. ea q̄ in iſto ꝯ. ponūtur. b de co
di. i. Nemo xiii q. ult. ꝙpinq̄ di. lxx.
ſeqz Si uō ſolū erat alterius ecc̄ie uel
collegij ecc̄lalis det ei reſtitui hoc modo
q̄ ecc̄ia conſtructa ſit eis ſubdita que ad ius
patronatus xii. q. ii. aplicos xvii. q. iiii. q̄ſti.
Ecclam nemo edificare pōt niſi auc̄te do
teſam q̄m det ponē pmar̄m lapidē Cruc̄
figere et cuneū deſignare Et ecc̄ia pe
tere dotem ſufficientem in aſſignari ſine q̄
conſecrari non det de con. di. i. Nemo.
et c. plenius Et hodie quidē ſufficit q̄d.
aſſignetur ꝓ dote mg̃ne ꝙ mille ꝙ mille pdi
um ſufficiens ꝓ uno quoq̄ bō totaliter
liberū eē de cenſibus c. i. a Et ibi ḡlo.
nōt q̄ manſus dic̄ quātitas tre que ſuf
ficit duobus bobus in anno ad laborandū
b Talis tñ ecc̄ia donec in tali paupte
fuerit non tenebitur ad hoſpitalitatem ſer
uandā nec ꝯ aliquid ꝓ hoc debitum niſi q̄
tum pōt a Alyaſh cum h̄ fuerūt dicta dt
q̄ non tenetur talis ecc̄ia ad una epiſco
palia ꝓſuetūda niſi forte aliquid nōīe ca
thedratici q̄ nō ꝓ ut in ſū. con. li. iii. ti.
xxxiiii. q. cxlviii. b donec puenīat ad
ꝓfectionem fortunā eē de conſue. cum
dilectus a nyelus videt dēm c. in fi. de
cenſibus ibi Et ſi aliquid ap̄lus habuit
unde ſeruientibus debitū ſeruitiū ꝓpendat b
Exempti non pūt conſtruē oratoria ſine
ecc̄ias nec capellas in locis non exemptis
ſine dyoceſanorū huiꝰ unde j. exemptus ſ.
in. De oratoriis aut̄ ꝓnatis unde j. orato
rium Ecc̄ie non debūt retineri ad ſeculares
hūanas hēnū ē conſecrio ecc̄ie ſ. fi.
Cmus tenetur ecc̄iam cū indiget reparare
ꝑ ſm̃ hoſti. ſi fabrica h̄eat ꝓportionē dotis
tatis de q̄ reparari debet xi q. iii. unio Et
ſi non ſufficit tunc rect̄or et alij in ea beſi
ciati conferre debūt eē. eo. c. i. et c. de his
xvi. q. i. ſi nōchus Inquo ecc̄ia ſtandū ē diſ
pōm epi et maiorē ꝑte capli eē. de q̄
fuit a maiori ꝑte capli c. fi. In quibus
ecc̄ia reſponsionibus lauri hoc faciūt expenſis
ſuis Et ubi conſuetudo ē teneantur ecc̄ia in
ea ꝓcurare ſacra ecc̄laſtica et cetera quecūq̄
diuina xvi. q. vii. queritz et c. et hoc dix
ning et c. filijs Et capellarū ſunt talem
conſuetudinē obſeruare eē. de ſumo. Ad aplī
cam ſi talis conſuetudo non reputur ḡrata
quia nō ꝓficua q̄ quonda a ſeis patribus fabri
ce deputata ē Et ad hoc tenetur ita q̄ qui
eam ꝓcurant ſaluant non obſtante ulla
ꝓſumptione ſine conſuetudine Sz poſt re
parationē redibit q̄ta ad illas q̄ eam ꝓ
pere conſuetudinē Sic intellī xii. q. ii.
de reddentibus uſq̄ ad c. ſtatuimus a Idē in
ſū. con. li. iii. ti. xxxiiii. q. clxi b
Quantū ecc̄lijs donari pōt et donari
pōt in ſtimatione abſq̄ aſſignatione uti
auc̄te de nō alie. aut ꝓmu. re. ecc̄le. ſ. ſu
nuc coll'ij. Nam rectꝰ ꝓſone non licz
donare nec recipē ultra quingentos ſolidos
niſi ꝓcedat inſinuatio et ſi in rebus cūbq
C. de dona. l. ſi quis pro redemptione a Vbi
patet q̄ iſta aſſignatio non ē uera In hijs
que donantur pro redēptione captiuoꝝ
ſtē q̄ nupti militū donant militibus ſtē
q̄ donatur ꝓ refectione dampnj hijs quoꝝ
interendo uel ruina damp̄ contigit ſunt ſtē
in donatione ꝓpter nuptias uſq̄ ad q̄ntita
tem dotis ut C. de dona. ꝓ nup. aut eo
de cursum et nōt ḡlo. in l. ſanctum C.
de dona. Que donatio pōt a viro fieri
etiam poſt contractū matrimonium ut l. cum
multe C. de dona. Sili. non uī. ecc̄ia
inſinuatio in hijs q̄ dantur ꝓ quarta pia
rū nam dicit dñs vende q̄a que habes
et da pauperibus ap̄s xx b
Relictū ecc̄lie uel ad alias pias cās
teſtō ecc̄ia mg̃ne ſollepnis voluntate facto
tenet eē. de teſta. cū ecc̄ie et c. relatū
Nā in tali legato ſufficiūt duo uel tres
teſtes ut ibi dicitur. a Sed in dō c. cū
ecc̄ie videt etiam requiri pūcta preſbiteri
Ad cuius intellectū querit ibi do. Anchō.
de butrio Quot teſtes requirantur de iure ci
uili in teſtō Et ꝛ q̄ vii Sz in codicill'
quinq̄ ii q̄ in teſtō ruſticorū ſufficiūt quinq̄
C. de teſta. l. fi Et ſubdit Cuncto etiā in
teſtim rogatis duobus teſtibus tñ non ob
ſtante preſbro ꝓchiali valeat ꝛ di
cūt doc. q̄ illud teſtim valet q̄tum ad le
gatum in pijs cās ſz in aliis non pijs
cāis non vz niſi aſſit p̄ſbr cum duobus
teſtibus Et ſic iſtud c. dēt intelligi ſm c.
ſequens Et iſtud cōiter uī. placet docto
ribus q̄a ꝓ pena preſbiteri tollitur ꝓ
ſumptio fālitatis Et dicit ſpeculator q̄
ſi interūt tres alij teſtes ſine preſbro
non valēt teſtim Idem dicit etiā ſi adeſt
alius preſbr et non ſunt q̄a ſollepnita
te legali non dēt recedi niſi i quantū
e expreſſum Tunc rationo Et q̄a iſte tex
tus requirit preſbrum ſuū gro dōto preſbitero
ſuo remanente in diſpā iuris communis Et
iſta ē cōis Sz nichi uī. q̄ hmōi teſtis
valeat in pūcta duorū teſtiū ſine ad pias
cās ſine ad q̄ecūq̄ attenta diſpoītione
huiꝰ capli q̄d non loquat diſpatiue cū
requendo ius commune ſz declarando ordinati
uam ſeruatam ius commune Nam ꝓſuppoſito
voluntatem definiri in pūcta duorū teſtiū

prem̃ ecc̃t et contra mḡs naturāle q̃ istud
testm̃ non executiam̃ dare tur. Et q̃ ra
nones consulāt alē q̃ q̃ prem̃ ecc̃t non
exequi voluntatem defuncti de iure cmuni
et canonico exequi d̃et Item si ala alia iuā
deficēt tuc p̃ viam denuntiationis abant̄
debēt exequi Ner ob. qd̃ hic dicitur ro
ranm. p̃cessit ratio sua q̃ hoc non dic̃ in ille
casu mḡs q̃ quia de facto sic accidit hic
p̃ rōem dcte. ꝓbatur. q̃ sufficiunt duo tes
tes q̃ in ore duoꝝ uel trium ref Non ob.
et qd̃ dicit legiste q̃ illa consuetudo est
irrōnabilis s. q̃ quinq; uel septē requiran tur
in testō ut sic fraudibus obuietur. q̃ hoc
e uerū q̃n ecc̃t dubiū de uoluntate defunc
ti q̃ ecc̃t certum ut in casu huius ca.
tuc dico q̃ duo testes sufficiāt h̃ ille Et
ꝓbatio duoꝝ ydoneoꝝ testiū videt uolū
tatem defuncti omno reddē certā ut i d.
c. cum ecc̃s et c. sequenti p̃z etiam ex p̃
dictis q̃ q̃libtūz p̃ro certo constet de volū
tate testatoris oīo d̃et seruari i foro con
scientie si femina e q̃ nō p̃t q̃uerere sine
p̃cio Q̃z in foro iudiciali requiruntur duo
q̃uenientes testes Ideo xiii q. ij. Ultra dicit
ultra uoluntas defuncti mōre oīo gserue.

¶ Quidq̃ emptū fuit de pecunia ecc̃ie cuius
cumq; xii. q. iii. c. i. et q. v. fixum c̃d̃ adeo
uerū est q̃ si clericus h̃eat pecuniaz de p̃e
benda sue ecclia sua et inde emat p̃dia
licet illam pecuniā potuisset dare alijs
ptuitu p̃ietatis non tñ dare p̃t p̃dia
q̃ statim acquisita fiunt ecc̃ie sue emp
ta fiunt mōre ecc̃ie sue mōre alieno ex̃.
de preb. cle. c. i. et c. Inq̃rendū Et q̃ꝛ
hoc non p̃t lingnioꝝ clericus illud alienā
re Eodem mō si quis de pecunia ecc̃ie q̃a
h̃uit furtu uel rapina seu depositū possi
dē sibi emit quia ecc̃ie fit ut dcm̃ est
a hoc fuerunt glo. Ray. ut patet in sū. ca.
li. ti. xviii q. xvij. b

¶ Ecclia pro alienis debitis non p̃t abli
gari ner eius possiones Et si quis obli
gauit e suspensus administratōe spaliū
et spūaliū ex̃. de solu. c. ij. pateat tamē
hoc sua p̃ epm̃ relaxari q̃ papa sibi
hoc non reseruauit ex̃. de sen. excō. Nuper
Q̃z non d̃et hoc facē ni in depinitam ecc̃ie cō
sulatur ex̃. de v. sig. cum olim a Nyche
us fecit ca. ti. ex parte j. Et nōe q̃ in hoc
c. nō in sū. con. in d. q. xvij. ad fi. Et ad
dunt. q̃ hec pena suspensionis nō q̃ppen
dit epōs cum de epis non fiat mentio
specialis ex̃. de sen. excō. q̃ periculosū. li. vi.

¶ Cuicūz de nouo in ecc̃ie monast b
rerijs seu alijs pijs locis usurpātes re
galia i. rotlram que fit rōe regnis uel
imperatoris seu tributū regni debitū hmi.
Ja. an. Silē usurpantes custodia seu quaz
diam titulū admonitionis uel defensionis

que q̃pe sunt nona primarius q̃oz loꝝ
uarantiū bona occupat et clici aut mona
chi q̃oz unū loꝝ a Sic etiam rete
p̃sone eozūdē loꝝ ut in c. cū ab hac de q̃
j. b ecz̃m hoc fieri p̃cipiat q̃o facto ca
dunt in excōicationē Clici aut qui nay
apponit se ni talibus ni d̃ent p̃cipē de
p̃uētibus q̃oz loꝝ a q̃ tpe quo p̃mis
sa sine q̃dictione debita fieri p̃misezunt
ut dcm̃. de q̃. statim b ex̃. de elec. quāle li. vi

¶ Clicus qui ex collatōe laycꝝ accepit
ecclam uel tenet si mōitus nō renūciauit
a i. rescignauit ut in c. relatū de quo j.
b ab officio et bñficio suspendendus e et si
contumax p̃sentez et depanendus e laycus
uero excōicandus ex̃. de iure pa. p̃terea
et c. relatū a quicūq; c. cū aut nob' x.
q. iii. et ex̃. de iudi. cum non ab hoc b

¶ Ecclarum uacantiū bona non d̃ent ab
alijs occupari ē. beneficiū ij. q. i. Quidā
res ecclie alienari possunt unde ē. alienō
de ecclia et eius emunitate j. emunitas ec
clesie q. vi de ecclia violata aut consecra
tione ē. cessatio et ē. consecratio vi

¶ Ecclesia ij. s. parochialis Collatiōes
de ecc̃ijs parochialibꝫ hmōi q̃ nō.
attingerunt xxv annū ipo facto
nō valent Et tenetur qui assūi
tur ficri sacerdos j. annū a tpe admissō
nis alit̄ p̃batus e ea hic tenetur p̃sona
liter residere in hac ti epūs ex ca dispen
sare p̃t ad tempus ex̃. de elect. licet ca
non li. vi. Et nō hic q̃ licet tñ de anno
transiuit q̃ talis non possit ad sacerdotiū
promoueri non tñ vacat ecclia ipsa.
ner p̃t conferri alij nisi post ela psam
annum q̃ quidē anns incipit tuc post p̃
sessionē illig p̃ficerat hmōi uel p̃ eum ste
tit quo minꝫ h̃eret nec currit si iusto ip
dimento detentus ordinari non potuit
Aliquin si sic p̃batus sit ecclia ipa ei rema
net non p̃t̃ p̃ea uice ut in c. quāuis
de q̃. j. b hic nō q̃ si recepit eam non
tenendo ee sacerdos q̃ ut p̃ annum habet
fructus tenetur ad restitutionē Sili. et c̃
qui contulit ei quam nō credebat p̃mane
re ad sacerdotiū tenetur ecclam ipam se
uare in depnem h̃ alia ex̃. de elect. cum
nuper. li. vi.

¶ Epūs p̃t dispensare q̃ qui obtinet p̃ro
chiales ecclias insistendo studiose non re
neantur p̃monere j. annū nisi ad subdia
conatū ad quē si non fuerit p̃monit̄ p̃
uatus sunt in q̃ p̃rio sacerdotio dicti e
Ad sacerdotiū uero non tenebuntur usq;
ad septimū Et infra p̃ndeatur ecclie
p̃ vicariū Et ela psō septenio j. annū d̃nt
fieri sacerdotes aliquin incurrunt dam̃ pe
nam ex̃. de elect. cum ex eo. li. vi.

¶ Si ad ecclam̃ parochiale p̃tinens q̃ nō

ē in sacris dn̄is tn̄is alit̄ sit ydoneus et posit̄ ĵ. tempus statutū ordinari admittēdꝯ ē cū. de instit. si js li. vi. Et tn̄is sm̄ Jo. an. talis non p̄tatus non posset in talibꝫ ecc̄iā Jnstitui cū. de ēta. et quali p̄terea dispensatione ut ibi

Electio q. coīter. Quid sit p̄ Electio p̄s ut hic ponitur. Est aliquis p̄sone ad dignitatē vocatio ut colligit cū eo. tn̄is et c. quia p̄terea. a hoc fuit dictū ꝯstoff. et addit ꝯplus verbū Eligē ad munera se habēt Nam dr̄ quos eligi in canonicū cū eo. tn̄is ecc̄iā vltō dr̄ etiam eligi arbitrē cū eo. Jn causis Jn hijs et sillibus dicitur fieri electio laxata notabulo sicut et postea dicunt eligi i causa hosti. unde dicit q. cū hoc descripto queat notarium et postulationem sic de scribi Electio ē alicuius p̄sone vdonee ad dignitatē uel finiam sōrietatem sequata forma canonice facta vocatio Colligunt hō cū eo. tn̄is et c. tn̄is ecc̄iā multos et c. q. p̄terea. et cū. de arbi. cū olim ut in sum. con. li. iii. ti. xxvi. q. i. Vī posse addi q. nō ē solum vocatio ad dignitatē uel ꝯfirmationē p̄ ad ministeriū alicui officij sit tn̄is eligantur arbitri ad eligendū dēs c. in causa cū eo uel ad regimē hospitalis dēq. c. tn̄is olim de arbi. Et idē in similibꝫ b Ad quē p̄tinet electio de mr̄e rōis p̄ de mre rōis spectat ad collectū ecc̄iā si duo solū uel tres fuerit cū. eo. c. i. et cū. de cō sue. cum dilecti lxm̄is. dn̄i adriani a Cap̄m adriani parū ad hoc facit sz facit ad hoc q. quis layci admittitur ad electionē Et p̄scribit ille p̄ncipes pro pace tenēda et vt defendat ab oppressionibꝫ sm̄ ꝯstoff. ut in su. con. eo. ti. q. ij. Vbi etiam ponitur q. hoc in isto q. sm̄ hosti. et ꝯstoff. b Sz si clerici non sunt in ecc̄iā ut collectū sz ut singulares p̄sone tūc sequitur q. p̄ndebit p̄ se ad p̄tractionē patroni si quis sit cū de mr̄e patro. pastoralis Et electio quidē non solū ad collectū p̄tinet sz plerūq; de consuetudine uel p̄uilegio alicui notarī cū eo tamen Vī et qui ē in q̄ possessione electi eligendi eligere pōt etiam si postea possessione amittat cū de mr̄e pa. cōsuetudinibus et c. tn̄is p̄ et cū. eo. Sicut Item eligere pōt p̄latus et quilibet clericus in quē compromissum fuit ut habetur ĵ electio ij. p̄ totum.

¶ Cum non pōt eligi p̄ non pōt eligē excommunicatus maiori ut nō. cū. de appella. constitutus ĵ. a In glo. que ibi dicit q. excommunicati uel suspensi nec eligē nec electi p̄nt b Secus si minori cū de elect. c. tn̄is ti. c. ultō Item nec suspensus cū de consue. cū dilectus Item nec interdictus cū. eo. tn̄is Item nec ille q. scienter rece

brauit in loco interdicto cū. de sen. excō. lo. qui li. vi. Item nec illi q. big interdicti e eligē absq; superioris līa cū. eo. c. ultō Item nec illi q. in ea vacatione eligerunt scienter i. dict tn̄is cū. eo. cū tn̄is et c. manuit in fi. Nam tales ipō mr̄ sunt ea vice eligendi p̄tate p̄uati Et idem dicendū si peccauerunt in postulando cū. eo. sc̄ptum Et hoc nec ē q̄n facti notatione sequitur electio uel postulatio secus si non sequitur q. tūc non cecidit p̄terea hac p̄uati cū. eo. p̄tice li. vi. a Ibi dicit̄ p̄tice sanctionis ordinatū declarāmꝰ q. scienter in electionibꝫ notantes indignū p̄terea suffragiū in sciti ma p̄sentium nisi a deo in eo p̄sentiendi q. ex votis eorū cui electio subsequatur nequaq; eligendi p̄tate p̄uantur licet p eo q. indignū notando scienter ĵ. consensus suas agnunt a deo et aplica sede primi me ritantur. b Item eligē non pōt q. peccauerunt in electionis forma q. denūt p̄uari mr̄ eligendi cū. eo q. p̄ a de talibus ubi dr̄ eligendi ea mre p̄tate p̄uantur. b Tē nec illi qui neglexerūt usq; ad lapsū temp̄is unde ĵ. s. p̄xio A p̄dicti ecc̄iā colligē nōnulli in sum. con. li. iii. ti. xxvi. sm̄ ꝯstoff. et nouald. et hosti. Et addit hosti. Item q. p̄ laycum abusum elegerunt cū. eo. quilibꝫ Ibi dr̄ quisquis electioni de se facte p̄ secularis p̄tatis abusum consentire p̄sumpserit ecc̄ie. canonicā libertatē et electionis remedio careat et in electibilis fiat ne absq; dispensatione et aliquā electi valeat dignitate Cum vero electionē hmōi ip̄ mr̄ nr̄a tam ec̄ie censeng p̄sumpserint celebrare ab officijs et beneficijs p̄cipue suspendantur p triennium eligendi tūc p̄tate p̄uati b Item non pōt eligē pupilli nec ecc̄iā in locis regularibus qui nō sunt p̄fessi tacite uel expresse sz neq; quasi cū. de elect. ex co. li. vi. Item in cathedralibꝫ collatis secularibus uel secularibus ecc̄ie vorem non habet qui non sūt subdiaconi nec in eligendo nec ī alijs factis capli Etiam si ab alijs libe canonicē detur ut in clē. ut hij qui de ēta. et quali. a Ibi ecc̄iā additur non obstantibꝫ q̄buslibet consuetudinibꝫ uel statutis Sz in clē. ut hij nō loqu. nisi quos ad cleros qui destinarent ordinari ut post collectū ex textu et glo. dcē clē. Vī licet layci ecc̄iā conuersi de mr̄ rōis nō admittant ad electionē sil̄ in clericis ut in c. ex eo cū ex cōsuetudine p̄scripta laici remissi dicunt admitti sz non seculares ut in c. in ecclesia cū de elect. Layci vero professi admittunt ecc̄iā de mr̄ rōis q. in d. c. ex eo. non excludit nisi laici conuersi non aut laici professi sm̄ glo. in d. c. ex eo. et in d. clē. ut hmōi. b Infra quot tempus dēt fieri electio p̄ in ecc̄iā cathedrali uel regulari hꝫ electionē

tempus tri-ū mensium ꝯ. quod si iusto ꝑ
pedimento cessante non diffecerint ad ꝓximū
superiorem devolvit2 ut ex eo ne pro defin
deinde dent electores ꝑstare electioni
electo et prete2 consensū eius ꝯ. acto die
postq3 comode ꝑst aliquin negligentes
excludūtur a ꝓsecutione processus Et sint
suspensi ꝑ tres anos ab aditu officio ipius
ecclie ex eo cupientes ꝑ retrahi l. vi. E
lectus nō tenetur consentire ꝯ. mensem a
ꝑstatione alit ꝓpatus e tur electionis ni
forte ea sit electi conditio q3 nō possit re
sentire absq3 superioris licia quo casu tenet2
electus vel electores prete2 licaz cui ea re
laxatur ꝯ. superioris abitria vel ꝑsentia pa
titur Et si non habeatur ex tuc ad electio
nē alia procedant Quilibet etiam electo
post consensū ꝯ tres meses tenetur prete2
confirmationi alit ꝓmissa e electio ex de
electi ꝯ. sit li. vi. nisi prete2a sit confirma
tio a papa q2 tunc electus tenet2 ꝯ. mensez
post consensum vel si nō fuit ei electio ꝑ
tata ꝯ. mensem a notitia ther accepte ꝓsus
cipiam Et sic prete2 confirmationi ac ne
gotiū ꝓsequi ut ni d. c. cupientes ꝯ. ali
bi nō ecclie det prudei ꝯ. sex meses Alit
eode ꝑdicto nō ad ꝓximū superiorē devolu
tur ex. de ꝑben. de multa et de con. ꝑben.
nulla Et hō hec2 erta e beneficii ꝑ. ꝯ. i.

¶ In quo loco det fieri electio ꝛ ꝑat fieri
in ecclia vel in capllo vel sili loco honesto
et maxie nix consuetudine ex. eo. i. cali
Sz ni ꝓpinc electores epoz solent
ecclia fieri ex eo q3 sicut Sz ex ca ecla
ex civitate possent fieri xxxiii di. In
nocie dni a hosti. aut simpliciter dicit q3
ni hec seruanda e consuetudo nisi ex ca
aliqua alibi fieret Cz si consuetudo nō
affert tunc nō e nie Vbi fiat dn'nedo
sit loci dicoz ni et hanestq3 ut in su. con
li. iij ti. xxvi. q. vi Electio aut epi si
fieri ꝑt det fieri in ecclia cathedrali ut
expresse dicitur ex eo. q3 sicut et dixit
ffoff. in d. q. vi b Et nō det fieri ante
sepulturā ꝑdecessoris ex eo bone memo
rie Sz ni si fieret valeret a hec sentit
glo. in dō c. bone sup ne2lo tractatum
Et hosti. ecla ibidē ut i su. con. co. ti. q. vij.

¶ Omes electores qui i ciuitate sut Sz b
ad electionē vocati ne2bo vel scripto nl'
consueto signo capane. ite ille qui sut in
ecclis ciuitatis a2. ff. de ꝓcura l. i. a cōue
ti l. v. b ite debent vocari oēs qui sut in
ꝑochia ꝑ limites vel ꝑ milliarium ex eo ca
hec dico ni consuetudine observandam
a Imo. dicit q3 vocandi sunt non tantū
ꝑsones in capllo Sz ecla ex. si scribitur ee
clesia capli q2 si aliter fiet cet multa que
dic in electionibus e vitanda Consulo ergo
q3 vocentur ecla si sint in aliis civitatis ar.

ff. de procu. l. v. Nisi forte antiq3 consue
tudo excusset vel certa forma dat hosti. e
cla putat consuetudine ee ꝓhibendam i vo
catione abitriū nisi mora ne2etur ꝑ ꝑtem
tū ut in sum. con. dicta q. vij b Et si vo
cati ad ꝓpetendū tm nū eis a vocantibq
assignatū non veniant non oz eos ultrq
expectari ex. eo cū inte2. et c. cū nobis a
hac fuit dictū ffoff. addens q3 dnū cet
usq3 ad finē tmm expectare s. ad finem
tertii mensis cū mora electoribus sit
dāpnosa ex eo cū int' vimusas hosti nō de
q3 ni hac cā si due ꝑtes sint ꝑsentes et cū
cōtradictione assignetur putat hac sitaz
uezam q2 tūc det abire Salte viii de col
legio quitte vices suas ex. eo q2 ꝓpter
Si nō due ꝑtes abierint sint vel non assig
netur cā putat uera sitaz Johes q3 dicit
expectandos ee usq3 ee finē tertii melius
Dicit cū hosti q3 scrutatores debent ire ad
infirmos qui sunt in ciuitate et inq3 te vota
eoz sicut aliorū ꝑsonarū Nam et ꝑsbr
qui in ortis e ff. de ꝑsc. l. v. Nec est nece
ꝑsbr in collegio vel alibi que sequit2 requi
re Sz sufficit consensus in scrutinio hitus
ꝑst etiam isti viii de collegio vices suas
quitte q2 sunt ꝓdicti Sz ꝑsbr debent ire ad
eos vadant cū ꝓtestatione Con. Imo. ut
in su. con. d. q. vij b

¶ Otiū electoz abiens ꝑ ꝓcuratore ꝛ si iusto ꝓpedimento teneat2 ꝑat
viii vel pluribus cōmittere vices suas du
tū civitas insolidū Et e melior q3 dicto etiā
partibus Cz si ambo accurrerint et petat ad
mitti non admittetur abo Sz is que cuplz
vel maior ꝑs elegerit Et si non concordet
admittetur ille qui ꝯmissione ꝓmo nota
tue e Ac si nulla sit in solidū non valet
cz. aut ꝓcurator viii notat ꝓpo se2 ah
uni notie cui qui quisit nl'a2at si de cer
ta ꝑsona habuit ꝛtale mandatū q2 tunc
alii notie suo ꝓtuit notare potuit si nulla
de collio unit ee ꝓtis. non ꝑt abire note
te capllo ex. eorum deputate Non ꝑt etiā
ꝑ limites exprime notati sint Sz etā ex. de elec
ti quis iusto. li. vi. c Dictus cui ꝓtis. mul
tateng ꝑt institui cessante ꝓpedimento
vel loci conditate ex. de elec. c. q2 ##
ꝯ. illud Vbi dicit2 Illud aut premitg ite2
dicing ne quis in electione nostra ꝓcu
ratore constituat nisi sit abiens in eo loco
in quo debat adiri oz ꝓsus ꝓpedimento
detentq3 venire non possit sine quo si aque
fuit fidem faciat ꝓiramento b

¶ Si quis electoz cōtēptq3 nec vocatus
ad electionē fuit ad petitionē eius cas
sanda e electio ꝑat tū si mult eam ratas
habē ex. eo ex sicut

¶ Vtrū electoz possit ꝛminare non suo ꝛ sic
Nam quilibet ꝑat ꝛminare vel q3 sibi eo

potit inde et qd postea fit p alios ipē non potit impugnare Si tñ tal' accedat electione nondū facta admittendus ē in aibus que circa ipam restant facienda ex eo certa mīa ꝛo ℟ Ubi nō nūc clare hor dari q tales deāt readmitti Tñ cū pdic tis con alb' Sz q quis posset reuocari in ꝛa sua h' clare ē C. de pac. l. si quis in cō scribendo b

¶ Quot sunt forme electionis ℟ tres Nā aut fit p scrutinium aut p compromissum aut p cōem inspirationē Et qui cōi predictas formas eligē attendunt ea vice dat eligē di ptātē priari ex eo. quia dicitur a Ubi dicit statutum ut cū electio fuit celebranda pu blicis omnibus qui dent et valeāt et possint comode interē Assumantur tres de collo fide dignū qui discrete et sigillatim nota cuctorum diligenter exquirant ex inspec tis rotarū modis quas publicet in cōi nullo ꝓtis appellationis obstaculo mitterēt ut ꝛo collo rie hīta eligatur in qua omes vel maior et sanior pars capli consentit vel saltē eligendi ptās aliquibus viris ydoneis q mittatur qui vice omīū certe inuiate pro uideant de pastore alit electio facta nō valeat nisi forte cōiter cēt ab oibus q̄ p inspirationē dei absq; vicio celebrata cum nō cōi. pscriptas formas eligē attendunt eligendi ea vice ptāte pcedunt et ita electiones q̄ clandestinas reprobamus statuentes ut q̄ cito electio fuit celebra ta sollep inter publicetur b

¶ Cū q̄reditur p formā scrutinij debit de gi tres scrutatores qui in secreto exqui rant nota singulorū Et qui quidē primo debit seipos de suis votis examinare de inde alios nota secreto et sigillata ad h? ut quilibet libere dicat quid sibi videtur Vñ si examinatio notarū publice fieret nō seruaretur forma nec valeret electio cōis Si aūt consentiret ex eo. Ju q̄nesi ¶ Per que nota scribet ℟ p tabellionē vel qd melius ē vnus de scrutatoribus viden tibus alios cū scribet et postea publicabit Et si quis electorū nollet nōi dicē scrip tum inchilanti et standū ē. ar. ex de test ti. eo. ꝓterea ꝑ fi. a hoc sunt dicti hostī. qui etiam dicit q dicta nota potuit scribi p tabellionē etiam in sacris p epm̄ con stitutū licet Imo. dixerit p tabellionē layci ut i su cō. li. iii. ti. xxvii. q. vij b

¶ Quod si electores pares sunt ℟ hīs Imo si sunt tres duo ex eis scrutabuntur ter cū et sic procedet ad electionē Si nec sunt duo vnus scrutabitur alium Q̄ si vnus tm et ille solus veritē testibꝰ exp̄met voti sui et eligat et publicabit a Con alb. b

¶ In electionibus nota incerta et cōditionata non valent Et dicit hic quo non adiecta quota consentio in que talis consentit vel si potuit habē non potuit cōsentire i talem et sibi ex eo. in electionibus li. vi. ¶ Ubi dicitur in electionibus et postulationibus et scrutinijs ex q̄bus ius oritur eligendi nota condicionata alternata et mixta pen tus reprobamus statuentes ut hmōi vot? quo non adiecta hīte ex pacto consensibꝰ celebretur electio vocē illoꝝ q̄ nō pacta consensēnt ea vice in alios residere b Publicato scrutinio electores nequeunt na tiā vocē ℟ facienda ē collat? et elect? celebranda Ille tñ qui non consensit pot consentire in eū qui alit eligendus ē alr non pot ad alū accedi ex eo. auditis ff. i. et C. cetera una ff. pace vco a cōiu to C. publicato eo. ti. b

¶ Si p nimiā facti scrutinij nullꝰ possit eligi pot procedē ad 2m et 3m scrutinium donec aliquis electus possit a Cum pdicta in hor. ff. Can. alberi b

¶ Collatio predicta que dēt post publicatiōē scrutinij fieri triplex ē s. nūi ad mi ritū zeli ad zelū meritū ad meritū ut ex eo. Ju q̄nesi Si tñ una pars eligē tiū fuit duplo maior non pot ei apponi extrema zeli vel meriti ex eo si quādo li. vi. a Ubi etiam subditur Si quod aūt apponē voluit quo voti illius cui apposit nullū redd pro ma ad qd nō intelligi interdictum b Q̄ si omes in vnū quem aut inchilanti facienda ē collō nonde nūo sed de electoribus Vtrū s. aliquis sit cōtemptus vel aliquis affuit cui nox non sit cō putanda et hmōi Et sic hīc collōne facta nullū oritur dubiū ad electionē procedatur- alioquin discreta tus plene ex eo cū tenet illi dicūt q̄ vnus in vnam ꝑsonā consentit vz elec tio et si collatio sit amissa a hoc videtur satis probari ex eo q̄ ibi nisi forte cēt Nam in electione non fit collatio ni nūi zeli et meriti d. c. Ju q̄nesi q̄ non pot locū hīre in electione viuscumque con cōi. de alijs aūt videtur faciēda discus sio cū scrutinium vel in confirmatione d. c q̄ ibi et eo ti. c. audito b

¶ In nūo eligentiū non videtur quotitas electus q̄ nullꝰ pot eligē se ipm ex eo. cumana a hoc c. pax ad hoc facit sed melius ex de institu. ad nūm et de ma pa. p nras b licet aliqui hoc locū habeāt q̄ procedit p viam compromissi. ut ff. electio ij. ff. iii.

¶ Facta collōne det eligi ꝛo Ju q̄ maior pars et sanior cap' consensit Et maior pa dicet visori Cum talis sit eligendus si placet vobis ipm cōiter eligamus Et si cō sensēt tunc ꝛo qui ꝓcē nocē hīt in capto

sue gens dicat Ego pro me et pro toto capitulo eligo talem ꝛc Et alius acceptabit Et si minor pars vel no debet consensire tunc dicat ego p me et p illos q me vel consentiunt eligo talē ꝛc Et sic ex dict. q. propter ex eo. a Con. alib. b

¶ In ꝺ electione sine postulatione si dicatur ego eligo postulando sine postulando aut in postulando Vel postulo eligendo sine eligendo aut in eligendo nichil agatur Sed nec sub hac forma Eligo et postulo pro ut melius post de iure valeat si qui quia forte dubitatur [illegible] utrum quis sit eligendus vel postulandus quo casu sit postulatus vel electus tenetur vna tanta detiberam viam acceptare a Consilius repetere et redeundi ad alia postq̃ vna electa fuit sine licentia q̃ petitus nitere dicta vltra c. de quo statim b ex. de postula. ꝑtio li. vi.

¶ Electio semp debet fieri p verba vnius singulus sine fiat p scrutinium sine p compromissum alit no valet ex eo sicut li. vi.

¶ Colligite que sunt de subā forma electionis p scrutinium primo quidē q electores congregentur Ite qua scrutatores assumantur a s. de collectio eligendi ex eo q propter Et dicit hostien. vltra sum. con. li. iii. ti. xxvii. q. vii. ad fi. vbi notantur que et hic ponuntur b Ite q in secreto nota exquirant Ite q nota scribantur Ite q scripta in coī publicentur Ite q fiat collatio Ite q sequatur electio de ip̃o in que maior p̃s et sanior capit consenserit h̃ alia ex eo q propter a Ibi etiam dicitur q nota in scriptis redacta debent in coī publicari mox. i. nullo actu g̃ratio interueniente ut notatur in d. q. vii Dictum. etiā in d. c. q. p vlt q̃ tūc electio fuit celebrata sollempniter publicet p̃mo congregatis electoribus singulatim vnus et animet populo conuocato ut moris e ad electionē fiam si tūc illa publicatio omittitur non e propter hoc electio cassanda p̃m Imo Alij tñ dicunt aliter p̃m hostien vt in d. q. vii. dictum Imo verius vñ ut post colli. ex dco c. q. p Imo si periculū timuerit talis publicatio non erit facienda ar. xxiii. di. In nomine dñi i fi Et si finem aliq̃s tñ quere Imo Imo. in c. quia propter ex eo. dicit q prelat. instituti ad eligendū debet habere speciale mandatum ad vtendū in alia dñi q credit q tūc electionis erat bā fide s. sine fraude i. fines qui deputati sunt ad vocationes electionū et q iusto impedimento tenentur. q. electioni interesse nō pot modo Et credit vel dubitat q eode impedimento teneatur. tpe quo electio facienda erat Et hoc dicitur hic et debet exprimere Impedimentum et finem Non enim in suo iuramento debet poni vba nua Et subdit illud aut placet q non possit quis constitui p̃latem quando ad eligendū vi et debet ei p̃latem mandari in aliam suam q non venit instructus Et inde sequitur absurditas q vel oportet capm congregatū expectare quousq̃ nuncius veniret et rediret ab eo vel unum alium simplū assignare electionem q absurdum in sibi cū tollitur. lxxij. di. con. longo ad hoc c. di. optimi Ite inde q post prestitum iuramentum si alig cui mox esset pandicaret vellet p̃bare q dñe tpe electionis erat in eo loco vbi vocari non debebat Vel q nō detinebatur iusto impedimento q non sit audiendus ar. ff. de dolo. q si deferente Nisi forte dicas aliquid in ff. alibi vbi reuocatur quodq̃ fit p deceptionē etiam post sinam super de resc. dicatur filius abbas et c. consuluit et c. ad audientia Cū si no exigant iuramentum p̃dicti a petitore tūc de cetero non possunt nec de dolo nec de impedimento excipe q hoc exceptione indet remisisse capitulū qui sibi iuramentū remisit et si dicatur q capm deceptus fuit ignorantia facti q etiam potissimo fallit ff de iur et fac ignor. l. ij. quia q credebat ad̃sario hoc asserebat dicitur ei q sufficit fuit ei ignorantia q tūc in talibus quodq̃ possit exigere iuramentum b

¶ Cū p̃tas eligendi deuoluatur ad aliquem p̃ vñ cathedrā alibi certis si i. tempus vñ mensis non eligunt deuolut ad p̃xim superiorem Cū si infra alios tres menses non eligerit deuoluitur ad alium superiorem et sic vsq̃ ad papam Et tunc eligunt scienter indigni et sic sunt p̃lati nec eligendi vel p̃sentiū p̃ sinam qua non seruant debitam formam ad papā deuoluitur Inferioribus aut ecclie ad p̃xim superiorē deuolut ex eo q̃ h. vi de materia inde ē. s. iii. Et ē bñficium i. s. i Cassanda e electio illius qui requisitus an̄q̃ esset electus consensit electioni de se faciende quia p̃sumitur ambitiosus ex eo. cū post penitam et c. offici.

¶ Cū maior p̃s capli deliquit electio deuoluitur ad paniores ut notatur ex de postu. c. ij. Ite deuoluitur etiam ad viii dies ter ante alios tres electi lxx di. si forte ex eo. bene Nisi hoc capli non bñ hoc tuc ff in d. c. ii. de postu. hoc nōt glo. Et inde tm. hoc intelligere qui electores per tres vel plures eligendo indigni seruis si ex tali tepitu aliquis ex huiusmodi vocē quia tūc non deuoluitur ad p̃tas eligendi ad ecclesiam tot q non bñ in hoc pertinuerit eligentes

Ideo sufficit q̄ hoc erāt assertum· electio p̄t dici q̄ hoc uerū ē aūquam eligentes sit ꝑuati ꝑ iudicē nr̄ eligendi Nam ꝑ̄ dicti fortme non sunt ꝑ̄ nr̄ ꝑuati sed ꝑuandi ex̄ eo· q̄ ℣ Et ibi hoc sentit Inno· sup uerbo ꝑmittens· dicens q̄ sta ꝑuatione ꝑ iudicem ꝑtet dicti fortme tue ꝑtās denolucture· ad non culposos· nec ꝑuatos Idem in fi· con· in d· q· viii· ad fi· b

¶ Quis ꝑt eligi R̄ eligendus ē doctor et sanctior cum comparatione cetet̄ q̄rex di· cantur viii· q· i· licet ergo Et q̄m sit de latino nuncio natus et oratus latine ex̄· eo· cū in electus Nam epūs det eligi xxx· annorū completorū Infelices uero ꝑlati et alij qui cruam defuit hinc adhuc requir q̄ attingerent annum xxv· cū a ut in d· c· cū in electus b Aliter· eligentes sunt illa nice ꝑtās eligendi ꝑuati s· g· xxii q· i· incipit qui ꝑtās Subdiacon· q̄ ꝑt requiri eligi ex̄· de etā· et qualit· a multi· Item qui ad vitā dignitatē reputatur dignus si postea eligitur ad alia det reputari dignus a s· ad equalē uel nunciū ut ꝑt colligi ex c· de quo statim b lxxviii di· gresta fallit q̄a licet q̄s ad lectorē in officio nuncij nō tū ꝑpter hoc in maiori talliatur det indignus xii di· Nos consuetudine Abbas quoq̄ exemptus iii ꝑt eligi in epūm sine in abbatem eiusdem regule et hitus sed nō ꝑt ibi sine licentia pape uel legati de latere si sit in curia ex̄· eo si abbate li· vi· Religiosus q̄ licet non expresse ꝑfessus qui etiam priuilegiū ꝑt eligi ad epatum ex̄ eo· nullg li· vi· A sine eligatur in seculatibus certis ad ꝑlatura tū sine tacita tg religiosus non nisi expresse professg ut ibi nullg aut religiosus ꝑt eligi in abbate uel ꝑlatu altg religiosus uel hitus q̄ si secus actum fuit ea ipō ē irritum et inane ut in cle· i· ex̄· eo b de electis altg dyaco uel ꝑsbitero possint eligi vide s· postulatio s· iij·

¶ Quis non ꝑt eligi R̄ excōicatus maior in excōicatione ex̄· de appella· constitutio i· Item uel excōicatus minori qui secunter electus fuit cassanda ē cuius electio ex̄· de ele· exco· in si celebrat a Et ibi glo· dicat q̄ si etiam ignorauit eligatur excōicatus minori non valet electio q̄a ignorantia eligentiū nō facit ipm habilem Et si scienter talem elegerunt ꝑ̄a tenetur uice eligendi ex̄· de elect· cū in electis b Item uel suspensus uel interdictus uel qui interdicti non seruauit ex̄· de postula· c· i· et c· cū dilectus a hoc e· cū dilectus non ē in titulo de postula· s̄z de consuetudine b Item non det eligi ꝑsona cui aliquid obsistit de iure premittis circa ordinandos de quibus hic s· g· ordinandus q̄ totū Item uel is qui ꝑter uicia q̄ sone semel reprobatus fuit talis cū uel ibi uel alibi ꝑt ex̄· eo sicut eo· se cus aut si cassata fuit electio ꝑter una ostium processum q̄ tūc non impeditur promotio eius etiam si cadē cetera ut iij· d· c· super eo et c· innotuit a Etiam ꝑ̄s uice ut in d· c· Innotuit Vbi vero duo electi fuerunt Et vtrumq̄ uicioса est electio uenit ē eligendus prima uice ex̄· eo· co sideratum Et hoc ut discordia tollatur Si aut alt̄ istorū cōiter eligatur· defecit ratio et ideo confirmatur ex̄· eo· cū nr̄ R̄ et seniorem ut in sin· con· li· iii· ti· xxvi· q· v· Vbi etiā ꝑdicti casus notatur b Item non ꝑt eligi epūs s· qui translatus et alt̄ ecclie s̄z ꝑt postulari s· a papa ex̄· de postu· c· fi· Item in ꝑlatis religiosorū nō ꝑt eligi nisi expresse professus alit non valet electio ex̄· eo· nullg li· vi· Nec etiam aliq̄s q̄ sit altg religiosus uel hitg ut in cle· tam ex̄· eo Item nullg religiosus ꝑt eligi si transiuit in ordine predicatorū nec minorum ad non mendicandum ut habet j· de elect· vi· s· fi·

¶ Electus post consensum cōmunitatis spūalitet ecclie uidnate ut ex̄· eo· cū nr̄ canonicos ex̄· de transla· Inter corporalia s· i· et ij· Item electio q̄ eligit confirmatio nem ex̄· eo· nichil· Confirmatio dat administratione ex̄· eo· transmissam de confirmatione inde ē confirmatio electorū

¶ Si electus ante cōfirmationē administret removendus ē ex̄· eo· qualit· nisi i· sumo

pontifice qui eligendo confirmatur di. xxiii. In nouis dñi Vel nisi sic administrauit prat cx. ea nostra. Vel nisi ptineat ad papam Asi confirmatio ut in c. de quo j.

b Et sic nalde remotus a sede apli ca. a Vtz ultra Italiā constituto ut in ea. c. nichil. b Qz tales si sunt in ecclesia electi ad ministrare pnt etiam ante Italiā q nichil penitus alienēt cx. ea nichil. nec pot eis cōmitti administratio sub nouo ynonimatus nel procuratoris et huiusmōi nec in toto nec in pte nec in spiritualibus nec in tpalibus Qz si susceperint ptiam sunt amittende ptis electionis cx. ea Quamuis li. bi A bi dictum est Itaq non sit malicijs indulgendū sanctum ut nullo de cetero administratiōe dignitat' ad quā electo et prouisō celebrati de pso electo confirmetur sub ynonimatus nel procuratoris nouo aut alio de nouo qto colore in spiritualibus nel tpalibus pe se nel p alium pro parte nel in totū ghere nel recipe aut illi se immisce psumat ocs illos qui secus fecerint unc si qd eis p electione gestum fuerit decernentes eo ipo priuatos Et idē qd in hoc c. notatur in sum. can. li iij. ti. xxvi. q. xii. b

¶ Nu religioso acquiratur ius electionis cx. ordinem suum. Re nullo religioso pdicatorū minorū hēmitarū et quorumlibet mendicantium ex electione postulatione prouisione seu nominatione ad prelaturam cx. suum ordinē in discordia facta ius aliqd acquiritur nec pe consentire pot etiā hmōi licta cx. ea quorundam li. vi. Et dēr intelligi discordia que est siue de iure siue de facto ut in clementinis ea. ti. q. cc. a Vbi hoc clare non probatur Qz ad hoc facit qz cū in dō c. quorundam dicatur de discordia indistincte dēr indistincte intelligi cx. de decimis Ad audientiam b Qz et aliis religiosis non acquiritur ius in electionibus nec consentire pnt si fuerint electi a minori parte nūs ut d. c. quorundam Et nō q si religiosus e lectioni de se facte ad prelationē aliqua cx. sui monasterii uel ecclesie nō petita licta et obtenta consenserit consensus nō valet et electio ipa meritis euacuatur Set nō q prelati religiosorū requisitis conuentibus pnt hmōi licentiam dare cx. ea c. si religiosus li. vi. Non aut valeret licta que concedēt pro futura electione q fieri contingēt ut in clē. ei concessa cx. ea. Nec aliquis religiosus pot pfici in aliqua ecclia que clero carcat et populo xpiano ut Clē. plerisq cx. ea.

¶ Quid si due electiones fiāt & hinc hostes si sil' et in cōmenti fuerit pcta qz i strumto diuersa sunt nota tue illa valet que melioribus et maioribus uitis adnumerat cx. ea c. licet in fi. et c. duobus Si uero electiones fiant ex mutuallo et prima fuit male facta illa valet prima Annullanda sit qz nichilominus cassari debet cx. eode bone memorie cle. nisi gratia fiat sicut quida intelligunt cx. ea bone memorie magri Silē etiam cassanda est qz etiam si prima nulla fuit propter eam no dum patentem cx. ea considerandis a c. audi dis Qz si prima ex ei notoria nulla fuit valebit qz male facta cx. de supplē ne plac. fi. et cx. ea venerabilē ge. fi. A de iu sum. con. li. iij. ti. xxvi. q. viii. ubi etiā subditur A dē etiam q sola notatio no sit tat impedimentum sequenti electioni utz cx. eodem q sicut qz p simplicē notatio ne nullū ius acquiritur notato secus tñ fm b. ibidem ni glo. de notatione in secun no post publicationē qz tunc nec variare pnt cx. ea. publicato. b

¶ Due cause in q'bus electores mere pnt eligē ut puta si electus no multo consentiret uel post consensum renunciat uxori suo uel moritur uel propter accidentia cum uicii uitabatur Et hijs casibus licet electores integrum tempus a dissensu uel renuntiatione uel morte seu infirmatione ac si nata tio nouus esset dūmodo nichil egerint fraudulenter cx. ea si electo li. vi

¶ Duas electiones in una ecclia de se fieri nemo pot prosequi Qz una tm eligat cx. ea ut quis li. vi.

¶ Quotiēs eligunt clerici uel alias psonas ecclialticas ad quas spectat electio A in aliquibus ecclijs monasterijs aut alijs piis locis b pro eo q rogati seu al' inducti eū pro quo rogabantur siue inducebantur eligere noluerunt uel consanguineos cor aut ipas ecclias seu loca beneficijs uel alijs bonis spoliando seu al' iniuste psequendo excommicati sunt ipo facto cx. ea sciant cum ti. li. vi.

¶ Quid si aliquis aliquē ex odio eligit & teneatur ei ad emē dapnum qd' inde ei accidit di. lxxiii. Ignorantie et c. si ignorā tiam excusat facta sit l. vnica li. x.

¶ Circa electiones monialiū nō q nulla det ad electionē admitti nisi xii. annos peregerit et professa fuit facte uel expsse uel in abbatissam uel priorissam Vbi p priorissam intelligitur electa pot nisi post xxx. annum et nisi fuerit expresse professa

¶ Nec nō q cū p scrutinium procedit illa electio que a duabus partibus fuit celebrata non obstante appellatiōe pmissa diligenti examinatione si alē tuenti fuit canonica confirmanda et ea renda būdicatur A būdicenda ē confirmanda in abbatissam ut in c. Indemnitatibus

de quo ꝛ. b Si aut nulla electio ꝯt a du
abus ꝑtibus celebrata tuĩ non obstante
q̃ sit publicatũ scrutinium aut ꝯtra ad e
lectionẽ ꝓcessum fuit alie monales an
q̃ ad actus ẽpales ꝺiuertunt ad aliam acce
dere que a maiori nũo ẽ electa Et si ꝑ
hoc ꝓnunciatur ad duas ꝑtes confirmetur ut
ꝑ ꝺictũ ẽ Sz nichilomꝫ eoĩ eam sic con
firmatã postq̃ fuit ĩ aḋnistratiõe poterũt
alie opponẽ in mãdi denũciationẽ uel actu
sationẽ ut a dignitate re moneatur Q̃ si ad
illam que a maiori ꝑte electa ẽ alie vo
luit accedẽ uel non tot quot asc̃edant ad du
as ꝑtes tunc sup obiectis que facãt ꝑ
alteram et sup aliis que sunt inquirenda plane
et sine strepitu iudicij ꝑ superiorẽ magistratũ
ad̃ confirmetur si ꝑa interim in spualibus
uel tpalibus aḋnistret Ista tñ q̃ de rebus
monasterijs nichil alienet nec monialẽ re
ripiat Si q̃ rõ a minori ꝑte electa uel mota
ta fuerit non valet nec ꝑ̃ ad ea ꝑdicto
modo accedi Ista nõ q̃ nunquam ĩ electionibus
monialiũ ꝺeb fieri collatio zeli ad zelũ uel
ĩuidi ad meritũ sed salũ ĩuidi ad nunciẽ
Si uero ꝓcedatur ꝑ formã ꝯpromissi si maior
ꝑs se opponat electe nichilomꝫ confirmetur
et benedicatur q̃dictione ꝑtis nõ obstante
Si aut maior ꝑs se opponat differtur confir
matio uel inthronizatio donec de obiectis et aliis
fuit inquisitũ sed interim aḋministrabit ut pre
mittitur nisi ꝑs opponentium fuit duplo ma
ior q̃ tunc non aḋministrabit sz expectabit hĩ
euentũ Ista nõ q̃ si in huiusmoꝺi electionibꝰ
gravet ad curiã appellari ꝺebet cũ exp̃ssim
ĝ mãdi constitutionis sit ꝯtra ex̃ ꝯ. li. vi
a Ibi ꝺicatur prudens Si q̃s aliquem electi
omnibus postulationibus ꝓvisionibus se opponit
ꝓponendo aliqua coĩ electionis postulationis
seu ꝓvisionis forma aut ꝑsonas eligentiũ
uel electi sine alterius eaꝝ fraꝺe facta
uel facta et ꝓpter hoc contingeret appel
lari appellantes ĩ instro publico seu literis
sup appellatione confectis ea et singula ex
primat que ĩ forma intenduit obiecit uel ꝓpo
suit ꝑ testes autenticos aut ꝑ scripta que sup
hoc testimoniũ ꝓhibeat veritati corpali
ꝓsentato uisato q̃ credit ea q̃ sic exprimit
ee uera et se posse ꝓbare Alioquin tam ap
pellantes q̃ tpe appellationis uel ꝓgnodi
adherentes eisdẽ obiectodo alia que nõ fue
rit in huiusmoꝺi literis uel instrumentis ex
pressa ꝓtestari sibi noluerint nec ꝺicta
nisi postea aliquid emerserit uel sup aliqꝺ
inquirendum ꝓbandi facultas aut aliqua an
tequa ĩ opponendis noticia de nouo ꝓuenie
rint q̃ appellantes appellationes tpe ve
rbis ꝯgruo ꝓsequi fatuerint et ꝯgruenter Su
ꝑ huiusmoꝺi aut ꝯgruentia et superiorem
te facultate ꝓbandi fidem ꝑ ꝓprium ꝓcu
randi corpaliter faciat iuramentum hoc

addirendo iuramento eode q̃ ad ea ꝑtem
da credit se sufficientes ꝓbationes habere
hoc ibi non distincto sine appelletur ad cu
riã sine ad aliũ b Sz non debet ipse ire
q̃m ꝑtes protestatores constituẽ Ista nõ
hijs qui euocantur ad agendas moniales
in electionibus nisi abstineat ab hijs que
per ipsas eas oriri possent circa hs discordia
uel nutrire exercitati sunt Et ita ꝑdeca
bit locũ etiam apud mulieres q̃ viuit
q̃ rationesse a. que uult ut in secularibꝰ
literis ecclijs ratio secularis ꝺeꝰ c. inde imp
tatibus b Excepto de ꝓfessione q̃ tales
non ꝓfitentur hs ita ex̃ eo inde ꝑpetratibꝰ
li. vi. de constitutione electionis hoc ẽ confir
matio electorũ ꝑ totũ ꝺe electione pape
j. papa ꝛ. i.

Electio ij. s. ꝑ compromissum Elige
di ꝑtibus ꝑ alterum uel aliquibus
committi ex̃ eo cũ in uetꝰ Sz co
patentibus quittitur i nũo singuli
ex̃ eo in talibus et c. cũ dilectis et c. cũ tuis
Et uult quittari post ꝯta non ꝓlato ex̃
de tertio post translationẽ i. ꝑ. nec re
feratur quibus quittitur sunt de collio ex̃
eo cum q̃ Sz tũ in hac quittione si vnus
dissentiat non seruatur forma nec valz
ex̃ eo q̃ ꝑpter a Et ibi hs nõt glo. b
Et c. cũ dilectis Nec ibi cognitur quis te
neatur iuri stare et infra ex̃ q̃ nec cũ.
Abbas et c. ad audientia Ista nõ q̃ certe
gra talis potestas ꝛtionari ꝑt ex̃ eo in
cibus a Et ibi patet q̃ nõ ꝺr̃ ꝛb integra
qui ꝯpromissarij ad electionẽ incepcam in
pugnare b

Illi in quos ꝑtes eligendi quittitur ꝑt
de ꝑsona cuiuscũq̃ loci prudẽ ar. lxiii ꝺi.
lecta et c. tractatum Turcus tũ et melig
e q̃ de ꝑa ecclia eligat ex̃ eo q̃ sicut
c. xxiii di. In nouo dñi a Capitũ q̃ sicut
ꝓdictũ ꝺebet facẽ hs bñ c. In nouo dñi
Non valet cõmissio sub hac forma b
ut que ipse notis in secreto illa eligat
in que plures consenserint a ꝑtes ꝑtis
aue maius licet consentientes maiorem
ꝑtem cap̃i non attingant ut in c. de quo
statim b ex̃ eo si cui li. vi Sz hic valet
si ei quittitur ut illu eligat ꝛ que maior
ꝑs capli consensit ex̃ eo cũ expediat li. vi

Illi ꝯpromissarii possint eligẽ vnũ de
se ipsis hs si hs hꝫ ex forma ꝯpromissi
patet aliter non ex̃ de sortile. c. ultimo et ex̃
eo cumana a Cumana pacũ facit ad hs
hs hic hs nõt glo. in ꝺ. c. ultimo et ex̃ eo
cum in mate b

Sine cõmissum sit vni sine pluribus
electio ꝺebet fieri ꝑ verba nũ singularis
aliter non valet ex̃ eo. sicut li. vi et de sen
et re. iii. cũ ab Anno. li. vi

Compromissarius si non eligit ꝛ tepꝰ ꝺec

tionis a iure statuti suspendē ptās denū
nitur. Si uero eligat indignū sine sciēt
sine ignorantiā eligendi ptās retinet ad
electores nisi scienter electionē factā ratā
habuerit. Et eodē modo remouetur ad eos
si eligat ydoneū et ille nam consentit pone
remissionē qū eligit sciēt indignū nā
punitur. ignorātiē nisi ratū habuerit. Sed
ipe suspensus ē tremo a beneficiis q ultimo
in illa cētā q sit eligendo offendit. Et hoc
non hꝫ locū si remiserimus sit epūs ex
eo si quremissarius li. vi. a Vbi etiam patet
q dicta suspensio silē non obtinet nisi cū per
catū in electionibus epōrum et superiorum
ipōz. Et subditur. Et idē in illis beneficiis ē
cōsulendū qui aliqua electionē postulationē
aut p̄sonē impugnas in probatiōe defe
cit cum qđ obiecit in psonā si q tremo sit
suspectus a beneficijs q hꝫ in certa offensa b

Ele mosina primo cōtra hūm tho. 2ª 2ę
q. xxxii. Quedā ele mosine sunt cor
porales s. septē opa mīe videlz
esurientē pascere/ potare sitientes/
vestire nudū/ recolligere hospitē/ visitare infir
mum/ redimere captiuū/ et sepelire mortuū.
Vnū Visito poto cibo/ redimo/ tego colligo cibo/
Sūt alie septē elie spūales s. docere ignoran
tem/ consulere dubitantē/ corrigere peccantē/
et consolari tristem/ remittere offendenti/ sup
portare onerosos p̄ oibus orare. Vn versꝰ
Consule/ castiga/ solare/ remitte fer-/ ora.
In quo uersu cū dicit consule intelligit cōsule
et docere a Item in iii. cō. li. iii. ti. viii. q. ii.
b Equidē elemosine spūales abs loquēdo
meliores sunt q corporales p̄o quidē q id
qđ exhibetur nobilius s. donū spūale q pe
nuniet corporali 2º ide cuius cui subueniatur
q spūs nobilior ē corpe 3º q finis ad ipos
actus quibz subuenitur q spūales actꝰ
sunt nobiliores corporalibus p̄sertim cū contin
gē q corporalis elia p̄fertur spūali in aliq
p̄ticulari casu puta si qs fame deficeret po
tius esset pascendus q docendus a) de in
fum con. ca. li. q. iij b

Vtrū dare elemosinas sit in p̄cepto hr
hīm tho. 2ª 2ę. q. xxxii. dicit q sic. omittēs
cū ipe ōnaliter. p̄mittit ut p̄z ex xxv.
Esurim cui et nō dedistis mihi manducare
ec. Et hꝫ intelligit ē hīm q ita ī requīt
hīm qua cōsideatur aliquid ex p̄te dantis
s. ut id qđ ī elemosinis erogandū ē non sit
ei necīm hꝫ superflum non solū respectu sui ipius
hꝫ etiā respectu aliorū quoz cura sibi incumbit
qz plus ex q vnusq; sibi ipi et suis p̄sen
dere et de residuis pauperibus subuenire. Ex
parte quoq; recipientis requiritur q necessita
tem habeat alioquin non esset ro quare ei
elia daretur. Hꝫ ei non possit ab aliquo
uno alibus necessitem habentibus subuenire non
omnis necessitas obligat ad p̄ceptū hꝫ solum
extrema q necessitem patientis sustentari no
pōt. Huc loci hꝫ q Ambro dicit pasce
fame morientem si non pauisti occidisti hr
ergo dare eliam de superfluo ē in p̄cepto Et
sili dare eliam ei q ē in extrema necessitate
Alibi dicit elemosinā est in consilio sicut et
de quolibet meliori bono dantur consilia Et
dico q superflua de necessitate p̄cepti sunt ero
grāda que licet sint istius q̄ptum ad substātiā
tū etiam aliqua sunt quo ad usum s. illoz
qui ex eis sustentari pōt Vñ basilius Si
fratres ea tibi a nullibus p̄cepisse an inuis
tus ē deus inequalitē nobis res distribuēs
cur tu habūdas Ille uero mediocriter/ nisi et
tu bene dispensationē misericordie consequaris
Ille nūc panē bruis derelictum. Est fame
rei panis quē tu tenes in archa nudi tuni
ca quā tu conclusam conseruas discalciati cal
ceus qui penes te marcescit Indigentis
argentū qđ possidēs miserabili quo circūdat
iniurijs quot dare valeres Et hoc idē
dicit Ambro xlvij di. sicut hꝫ Et qđ p̄dcz
ē q non sit danda necessitati iudicandū ē hīm
q probabiliter extimari q̄t nec oz q consi
dez et alius casus q̄ pōt contingē in futuro
sz dēt iudicari superflua et necessaria hīm ea
que gubernatē et vitāe accidunt A) dc i su
per. li. iii. ti. viii. q. iii. vbi etiā additur
hīm eundē tho. q tūc intelligūdus ē casus
extreme necessitatis qū apparent probabiliter
signa extreme necessitatis future nisi ei subue
niatur ut cū aliqs timet alicui mori Impotē
tes uel pigros ad subueniendū et pauper
indigentem cibo et potu et alijs vite neces
rijs nec sibi posse satisfacē non cū expec
tanda ē ultra necessitas q tūc facere nō pos
set imaginatiua fame uel siti consumpta hꝫ
Item videz q necessitas elie sectionis solū respe
ctu extreme necessitatis indigentie sz etiā alteri
Nam et in alijs necessitatibus tenet quis
sibi ōnabiliter subuenire sic ergo et ipe in
q̄ptum pōt dēt alijs subuenire aut vñ. ibi
dicā ergo q̄uis vultus ut frater habet homo
nimes ec/ et i. Jo. iij. dicit habuit filium
mūdi huius et viderit fratrem suum necessitatez
habē et clauserit viscera sua ab eo quō cari
tas dei manet in illo Vnde et Richardus
sup iiij. di. xv. dicit Cum p̄cepti de elia
sit affirmatiui q̄uis obligēt semp nō pro
semp sz pro loco et tpe Considerāda ēm
ē facultas hūtis et miseria indigentis
Si etiā homo habeat aliquid quod nō sit neces
sariū substentationi sue nature nec illoz quo
rum tenetur gubernē sicut vxoz filij fa
mu et ancille et sit ea necessitatis seu nābi
litis indigentie ex parte illius cui dandū ē
q timi neant probabilia signa extreme necessita
tis hūi tenetur ex p̄cepto subuenire indige
ti Si uero hō hꝫ aliquid superflui nec ad
sustentationē nature sz etiam decentie sui

statuis tenetur de illo eliam facere indigen
bus etiam si non succumbatur qui cedit co
statum in necessitate predem Et si plures oc
currat indigentes quibus omnibus subuenire no
possit tenet̃ rebus patribus magis indige
tibus subuenire b

Utrum elia detur dan de necessio sc̃m thom
2a 2æ q. xxxii. Necessarium dr duplex Vnum
sine quo aliquis esse non pot et de tali ne
cessario elia dare non det quia si aliquis
in articulo necessitatis constitutus solum habet
unde possit substentari ipse et filij et alij
ad eum pertinentes de iure eum eliam dare
set sibi ultra subtrahere Sz si forte talis
casus eueniet ut subtrahendo sibi dare et alij
eum magno psone pot quam certa vel respub
lica substentaretur certe pro tali psone
liberatione se pius et suos laudabiliter periclo
mortis exponet cum bonum esse possit pferendum
Alio mo dicitur aliqd necessarium sine quo
non pot quocumque uita transigi sm statum
vel conditionem tpe psone vel alias quas
cura sibi incubat de hugmodi dare elemosi
na e bonum et non cadit sub precepto sz sub co
silio a Idem in su. com. li. iii. ti. viii. q. v.
Et hic intelligda hm ea q dicta sunt v. s. pxi
mo in additione b

Rursus potest elia dandum sit sc̃m thom
2a 2æ q. xxxii. Dicit Augs dicit i primo
libro de doctrina xpiana illis qui magis sc̃
nobis quarti magis prunde dem q̃ eis q
quadam forte nobis aduenerunt Certum cura
hor discretionis ro. adhibenda sc̃dm ram quae
tionis sanctitatis et utilitatis nam multo
sanctior magis indigentia parenti et magis
utili ad coe bonum est magis elia danda
q̃ psone propinquori maxime si no sit mul
tum remota cuius cura specialis nobis i
mineat et si necessitate magna non pa
riatur a Idem in su. com. ca. ti. q. vi Vbi
etiam patet q rebus pribus magis quartis
e eius subueniendum b et inde. e. ad
ingratus s. pl'f

Utrum in elia ppenendus sit pater fide
lis exteo fideli sc̃m Ray. In exhibitione
iustitie preferendus e pater licet i di
lectione ppenendus sit extraneus ar xxx. dec
i. precipitur enim dr est exoda xxi. honora pa
trem et matrem. Nullum enim beneficium tanti e
sicut pium io parentes in requirendis
beneficijs sunt aliis pferendi si necessitas
ex ad parte ppendet vel aliqua alia rondis
pter eius utilitas certe vel rei pub. Vñ
et in extrema necessitate magis eerunt filii dese
rendi q̃ parentes Com. thom. 2a 2æ q. xxvi
a Con. etiam ghoff. hostien. et pe. ut iii su.
com. ca. ti. q. vii ubi etiam pz q hoc fie
ri speciale dem thom. cui con. pe. viz q si
li magis deserendi sunt q̃ parentes. b
Elemosina pauperibus danda e qui suis

manibus laborare non pnt lxxxii. di. c. i.
Nam etiam hm leges qui laborare pot et se
transfert elemosine redigitur in seruitutem Ju
storius C. de medi. nali. l. vinea li. xi a
Vbi alit dicitur sic Cunctos quos in publicum
questum in eta indicatos vocauerit in spectris
explorator in singulis et integritas corporis
et robur animorum atq membrorum et absq ulla
debilitate dicit glo. ibi si qui se fecerint
q̃ non ualeant artem cum ualeant Et q̃ sunt
debiles cum sint fortes q2 uolut laborare
si mendicando sine labore uiuere sc̃z ayiseta
dis uerbis inferatur ut eorum quide quos
tenet corporis seruitus prodito studiosius
et diligens dominum consequatur eorum uo
quos natalium sola libertas prosequitur colo
natu pretio fuisse datur. Glo. dicit q̃. i. auct.
de questo. c. si uero coll. vi. Vbi dicit q hm
dnm licet apti pribus mendicare 2o hoc cor
rigitur hm quosdam uel ibi in his q in sae
ulbe reperiuntur q̃ cum eis uiuere sit agredi
Vel hic loquitur de hijs qui faciunt se indui
ctos apparentes herbam uel aliud p qd' tumes
cunt ibi uero sic delinquunt si solum fingunt
paupertate seu debilitate Glo. uerum e qd'
ibi dicitur de tepe in urbe ingruali Item
glo. sup ficum dicit q mendicantes nali im
ferie et urbe debilibus pene assimilat Et de
talibus cum constat allegat glo. sup ayt dicen
tem Justig fecerit si inuenerit peccatorem
iniquis q̃ si ei dederis b Cum at aliquis
indiget et portum distributor eliaz pt
et sibi accipere sicut et alijs administrat thom.
2a 2æ q. xxxii

Utrum elemosina horibus malis dada sit
sc̃m thom in iiii. di. xv. Dicendum Augs q sic
diligendi sunt homines ut eorum non dilectan
tur erroribus Et q exhibitio beneficij dilecti
oni contrahet ro peccatori ad substentationem
nre det elia dari si indigeat eli preripiatur
nobis eria beneficia Immitas h ad faciendum
eorum malicia no deng eis aliquid dare vide
si constaret q eo q aliquis dat in pena alii
teneatur non debet eis dari nisi ueritas exma
exposcat a De re su. co. li. iii. ti. viii. q. viii b
Utrum elia sit danda habundanti sc̃m thom 2a
2æ q. xxxii Dicit q habundantia elemosine pt
considerari primo quide ex parte danthis seu
aliquis dat qd e multum hm proportionem ppe
facultatis et sic laudabile e habundanter
dare thob. iiii: Si multum tibi fuerit habun
danter tribue Vii et dns huic xxi Landa
uit viduam que ex eo qd' dederat illi to
tum victum quem habuit iussit obsignari hijs
que dicta sunt de elia faciendo de uerbis
s. iii. 2o considerari pot ex pte eius cui
datur et sic l. e habundans dux. bnos q
supleat sufficienter eius indigentia Et
sic laudabile e habundanter tribue Alio mo
ut habundet ad superfluitate Et hoc non est

laudabile sed ē melius ꝓbūbus indigentibꝫ
nēcia elargiri Ju hoc etiam cōsiderandum
ē q̄ quidam egentes deliratoribus albus et
insthibus indigent q̄ alij ut tho. sybdit ibidē

Idem in sum. con. ca. ti. q. iv. b

Quid si quis furatur ab usurario et hmōdi
eliam in faciat ꝓ fin Ray. dico fuerit grunt
ti non enī facienda sunt mala ut veniant
q̄dꝫ bona xviii q. v. forte et cō tenet restituē

Utrū de illicite acq̄sitis elie possint fieri
ꝓ fin tho. 2ae q. xxvii Aliquid ꝓt ee illi
cite acquisitū tripliciter ꝓmo mō q̄ id q̄d
illicite acquīritur debetur et a quo acq̄situ
ē Et hoc sine nō transferatur dūmodꝫ ut
rapina et furto sine etiā transferatur ut
in usura Et de talibus ū quis teneatur
ad restitutionē non ꝓt elia fieri 2do
ē aliquid illicite acquisitū q̄ ille qui de
qui acquisiuit nō ꝓt retinē nec tī de
betur et a quo acquisiuit q̄ s. cōi ustria
am ē datum et cōi ustriā fuit acceptū
ut in symonia ubiuīq̄ cont legem dei a
git Et ideo hoc dēt in pijs cās accepta
ri Et eadem rō in filibus Ju quibus dare
et accepto ē cont legem 3o mō ē aliqd
illicite acquisitū non quidē q̄ illa acquī
sitio ē illicita ꝑ q̄ illud ex quo acquirit
ē illicitum Et in hijs quid transferri de
bet nec competit repetitio sicut patet
de eo qd̄ mulier acquisiuit ꝓ meretricio
Et hoc ꝓpe notatur tur̄ furtū Talis
enī mulier turpiter agit et ḡ legem
ꝑ in eo q̄ accipit Ju iuste non agit nec
ḡ legem Unde qd̄ accipit retinē ꝓt et
eriam de eo elia facere ꝑ non oblatio
publica ad altare A Nec illud debet xxvii
non offerens mercedē prostibuli etc b
Et hoc distinctione ꝓbat Nunq̄ xviii q.
v. non tamē in fine A Idē qd̄ in hoc
ꝑ nōtat in sū con. li. ii. ti. viii. q. xxi
Et ad ꝓdictorū intelligentiā sciend q
q̄ turpitudo ē ex parte dantis et accipi
entis repetibiliter in foro p̄iali nō cogit
quis erogare nec restituē nisi ad hoc fuit
iudicialiter condemnatus nec sibi a cōfes
sore fuit iniunctum ꝓ satisfactione pec
nec nisi a cui sit ꝓticulariter expressum
ut in symonia ex qua repetibiliter restitue
facienda ē certe in cuiꝰ Ju multa accipiti
ē Et hoc patet intelli ex nōtis ꝑ glo. ray
in ti. de rapto ꝑ. sed numquid de fornica
trice sup verbo restituē et ꝑ citra pedi
glia sup verbo tenetur Et q̄ erogatio
nēcio facienda ē notatur ꝓprie restitue
seu satisfactio etiam q̄ in pauperes fac
ienda sit ex̄. de usu. cū tu. Dz q̄ ero
gatio non ē usuria notatur ꝓpe clemē
sina nec illud thobie iiii ex tua subā fac
eliam et q̄ restitutio non ē facienda
nēcio certe ꝑsone semp ꝓt dari pauper

bus ut in d. c. cum tu. Dz aliqn datur
satisfactio alij ut elia ut ꝓz ex pdēt
b Et de ista mā inde ff. restitutio i ꝑ.
amplē de acq̄sitio ꝑ. Iudei alec inde ff. ead
alec de materia etiam elic hoc plura ff.
satisfactio ꝑ. v. et ultimo

Clemesina ijs q̄ ꝓt facē ea.
Utrū religiosus ꝓt facē eliaz
ꝓ fin Ray. non q̄ nichil habet
di. lviii. Abbati xii. q. i. non di
catis ex̄. de sta. mo. cū ad monasteriū in
fi. Si tū monachus administratione habet
ꝓt et dēt dare eliaz ymo quidquid sup
ē Ju pijs cās exaggerandum ē xii. q. i. quia
tua in fi. lxxxvi. di. non satis ultra medi
um nisi forte talis cēt administratio de q̄
statutū ē quidquid sup ē refundatur ad
monasteriū uel aliquē ꝑticulare usum
ut in q̄busdam ꝓuincijs Ite si mōachus
inde rez et aliquē indigē ad mortē dēt dare
q̄ in hoc tam ocia sunt cōia di. xlvii. si
cut lvii. Nec obstat si abbas ḡdicere et
q̄ magis oporteat obedire deo ḡ hoibus
Con. tho. 2a 2ae q. xxxii. et in iiii. d. xv.
Addens q̄ citra ēxiam necitate mōcho
aliquid mōderate dare ꝓt abbate sub
spe tate hilaritatis A Con. etiā hosti. ut
in su. con. li. iii. ti. viii. q. xxvi. vbi hmōdi
ocia que in hoc ḡ dicūtur b

Quid si monachus de voluntate abbat
uadit romā uel ē in studio numquid ꝓt
facē eliam ꝓ fin Ray. sic Nam eo ipso q̄
dedit sibi licēz eundi uel standi intelligi
ei concessisse licētiam faciendi ea que honesti
scolares et pegrini solent facē ar. ex̄. de
offi. de le ꝓterea ff. de mū. et. mdi. li ij et
ff. de mdi. si longius Ite tū q̄ moderate
faciat ff. ad mācedonianum Ite si filius
ḡ q̄d dicitur Con. hosti. et tho. in iiii. d.
xv. A Concor. etiā Alb. ut in sum. con. co
ti. q. xxvii b

Quid uxor ꝓt facē eliaz sine licē
tia ꝓ fin Ray si uxor ht ire patrem
let ꝓ ḡias ꝓter dotem ubi hmōdi pa
trenalia de consuetudine loci hnt et
uxores sunt ꝓt de illis etiam sine
mandato eliaz facē C. de pac. con. hoc le
gē A Et ibi patet q̄ hoc bona ꝓprie
nalia uz que sunt ꝓpter dotem nō solū
de consuetudine ꝑ etiā de iure ꝓpter
ad uxorē hnt tū uiri ꝓssit dezogari
ꝑ ḡtiam consuetudine sicut contingit
in aliquibus ꝓtibus fin glo ray. ut in
su. con. co. ti. q. xxviii. b Ite si uxor e
lucrosa Ita ꝑ. q̄ exhibita debita gratia
tione dom̄q̄ apibus suis lucretur ꝓt
de hoc eliam facē nec intellō deducendo ab
expensas victus sui quia vir tenet ad
oia eiꝰ onera ꝓpter dotē et etiā ꝓpter
obsequiū ab uxore exhibitū A Hoc videtur

fuisse dictum alibi. s. q uxor de dicto lucro
pot facere elias ut patet C d. q. xxviii. b
¶ De rebus quoq; viri ut de fame vino
et hyngnoi. que de approbato more solet
ad dispensationē uxoris pt̄inē pot et de
bet elias facere moderate tñ et pm facul
tates viri et maioꝛē uel minoꝛem numerum
dmē et necessitatem pauperū Et det sibi
forma rationem q̄ non displiceat marito
licet aliqñ phibuerit quia q̄nq; phibent
ut tepeant uxores non a toto sz ab excessu
pot etiam sibi forma rationem exmitte
ra pauperis rogitāt q̄ si maritus inde et
illa placaret ei q̄ sibi faceret elias Si aut
ammo sibi dictat consciā q̄ uiro displiceat
deponat eam si pot Et si non pot cā de
pone non det dare. hō dicit nisi inde et
eam indigente ad mortē Et q̄d dixi de
rebus viri intellas etiam de rebus dotis
ubus Nam illaꝛ dominꝰ penes virū ē
C. de rei. ven. dote antillam C. de iur dot
Iurebus Con. hosti. et tho. 2ª 2æ q. xxxii
Et iiij. di. xv. a Con. etiā alibi ut patet
in d. q. xxviii. ubi etiam additur pm glo.
2ay. Et si mulier etiam latenter moderā
tas det elias pro se et pro uiro suo ut
liter. ꝓtendo rem negotiū non pereat
q̄nus credat q̄ viro displiceat si sciret Et
sufficit in hoc ratio q̄ non verisimat q̄ phibi
tionem maritī et q̄ cū non scandalizet
b Sz an uxoꝛ exnūc in minoꝛ ij. possit
de inde filijs q̄s habuit ex pꝛo inde j. uxoꝛ s. ni
¶ Aliquid filiusfamilias pot elemosinas
facere Rn pm 2ay. si sit peculiū castrense
uel quasi pot Nam q̄ctum ad illud patet
familias censetur ff. de mandato. l. i. de
peculio uero pfectꝰ et adiectꝰ pot si cre
dat patrem premisisse aliter nō etiam q̄
fertium et quidquid ex eo acquirit pa
tri ē Adventicium uero pinet ē quo ad
usum fructū in substā q̄ quas pso. ma. acq
s. i. Si tñ esset in scolis de bona patris
uel in peregrinatione posset et de profec
tizio et adiectꝰ etiam dare ar ff. de min
si longius et ff ad macedo. l. Ite si filius
s. qd dic. Quod aut sit peculium castrense
et hyngnoi inde j. peculiū. a de hijs pe
culijs et de hijs etiam que sunt in hoc
ff. locatus in fi. co. li. ij. te. viii q. xxvi. b
¶ Ancille seruus uel ancilla possunt facere elias
de rebus dñi Rn pm tho. in iii. di. xv.
Seruus ancille et famuli etiam q̄ue sunt
libe conditionis non pñt elias dare de
rebus dnoꝛ et sine eoꝛū consensu nisi
panem et hyngnoi que non miserunt seu
tibile nomine eleemosine Si aut ipse famulus
sit dispensatoꝛ eoꝛū non tñ potuit dis
pensator q̄ pcipere aliquā mercedem
huic sz quasi tractus eam ad vtilitatē
dñi de pno aut sui seruicii constat q̄

pot eliam dare a de in fi. confes.
co. ti. q. xxvij. b
¶ Emphiteosis quid ē Rn emphi
teosim tripliciter legimus dicit melio
ratio ille mercio cum q̄ huic colonus
tum vites quedam terre core
debantur quas recipiens meliorabat et
meliorationes sue erant q̄ postea pmit
sum ē etiam de fertilibus et fructuosis
et consistit in rebus soli tñ a hoc sunt
dicti hosti. ut pz in summa con. li. ij. ti. viij
q. xxxix. in pncio b Cod. et nouē. vulgata
ex quorundam dicto dicit ad literam
¶ Emphiteosis non aliter glositur nisi septē
nio intercedente C. co. l. i. Ite q̄ consilium
dñi et emphiteote hui hoc s. ut plurimum
dñis aliquid pro se accipiat. s. q̄ mīs coē
quemlibet Item ut de certo singulis annis
canonem canone soluat ut in multis locis
s. a deo a idem in fi. con. d. q. xxxix.
Vbi etiā pōnit hui hosti. q̄d in sequēti
s. habetur. b
¶ Emphiteosis aliq̄ ad tempus i. usq; ad x.
uel xx. annos In quo etiam succedit hēs
usq; ad q̄m tempus Aliqñ reinitur in
pbendā et tunc non auferetur emphite
ote uel eius hēdibus cui q̄ dñs solueret canone
¶ Possio ecclie non pot de nouo dari in
emphiteosim pretio ex. de rebus eccl
alie nulli Sed bene q̄dāliter phibetur cui
alienatio rei immobil' ecclie Hui etiā non
dissimiliter dicit de hu. q̄ locatio dicit alie
natio q̄ ē ad x. annos uel ultra b Si tñ
possio ipa erat pius emphiteotica et
placuit libe ad etiam hui posset dari in
emphiteosim alii etiam pretio a hoc non
placuit b
¶ Quid sit de nā hyngnoi contracta Rn
pm hosti. de nā hyng contracta ē ut si q̄
haberet aliquid partis sunt ad obseruandū
Et si nichil pactauntur det pensio solum
nisi res ex toto placuit Quida intelligūt
etiam si et ptem placuit Alii intelligūt
si tm̄ medietas placuit q̄ equum ē ar. ff.
de usufruc. etiam phibet a Vbi cum dicitur
q̄ in duo pacta appellat intelligendum
Ideo tñ mea dicunt q̄ ex pno de pdictis
non liberatur emphiteota intelligendo dnm
dū tm̄ ut usq; ad istam ptem in nullo
liberatur sz ultra medietatē de pdictis
non liberet in totū sz pro rata arg. l. q̄
de tota. ff. de rei. ven. Et pm hoc pot
tenere pena apta b Ite de nā hyng ge
nus ē ut liceat dno emphiteotam re
pellere si p triennium in seruitio uel p
biennium in ecclesiastico non soluerit pen
sionē x. q. ii. hoc ius xii. qui tam Ter
tenetur dñis censum requirē quia dies
statutus pro dño interpellat C. co. l. ij s.
si aut Nichil repellit aut pm quosdam

ppria aūrte ſm alios q̄ verius ē ꝑ iudicē
Idem Imo. et hor nisi celeriter satisfaciat
ſm q̄d dic̄ ēt de loca. et con. ff. ex. ii.
Et dico celeriter. i. antq̄ patiatur fieri alī
ad iudicū illi tñ alit exponit illā cele
rem satisfactionē. Alo. in c. fi. ēx de
loca. dicit q̄ h̄ celeritas ad modicū tpus
referūt. post biennū vel tpus breuius si
cut hor adiecto plus ad modica quantitate
referūt. vel ēt itatē notāt ff de v. sig.
hor adiecto Et aliud modicū considera
bitur. iudex arbitrio ex quo detūtum nō
ē in mora. ff. de offi. dele. decimis diis nō
ſm. de bñe. ibidem dicit q̄ non soluens ca
none ī. biennū ꝓdictis ē ipō iure cedit
caesū ſuam doctorū et q̄ regula iuris
executione facta a iure non admittitur
purgatio. hic ex q̄ et ſpaliē admitti
tur. dūmodo fiat celeriter subdens q̄ dic̄
celeriter satisfieri q̄ intimatū purgat
more ſine aliquo iudicio et ſponte nec
ſi ergo expectat iudicū non videt̄ celeri
ter satisfacē h̄ i. videt̄ ergo q̄ post
notationē ad iudicū non possit purgare
ut dicta mora ſm nō sic dūmodo ī. no
dicū tempus arbitrariū. b. Ite pot em
phiteota nō ſunt alti vendē dño tñ p
nullius requisito et ꝓbito pactū q̄ tñ
te vera in vendē pot dns cui si conducta
re velit nullo emptori ꝓferendus est
Sz si ſm̄ dat vendi pot q̄ cū etiam
si tacear lapsis a denūtiatione duobus
mensibus vendi pot etiam ſine consensu
dñi dū tñ non ꝓsumē ꝓhibit ut ſimit
ꝓsone. patericzet. vel que nō ſunt solue
do. ad. ff. qui satisdare co. l. ij. Et illum
quidem cui sic venditur tenebit dns
suscipē Emphiteota vero si secus fece
rit nec ſunt admittit de his ab his
notatur. ēx de loca. et con. patuit. a.
Idē q̄ hētur in hor ſc. notat. etiā i ſu.
ppa. li. ij. ti. viii. q. xl. b.
Vtrū emphiteota possit nec ſunt donare
ſine consensu dñi ꝛ ſm̄ hosti. pot etiā
dño ī. requisito C. de fundis patri. l. i. li
vi. Iustit. locatū ſc. a deo forte silēter
etiam pot ꝓſumi dare. Idem Imo. et
l. a. hor tangit glo. ēx de loca. c. fi. Et
idem q̄d in hor ſc. hētur in ſumma con. co.
ti. q. xli. b.
Sz si emphiteota solvit censum pluri
bus ānis licet ab̄ cessauit a solutione
ꝑ x. ānos vel plures nūquid pot ex
pelli ꝛ non ſi fuerit ē C. de iur. emphi
te. l. ple. Ista l. ꝓxīa facit Idem in
notabile ni ſu. con. co. ti. q. xlij. ſm hosti.
ꝑ l. ple. C. de aponſ. li. x. Idē etiā not
glo. in c. fi. de loca. Addit tñ q̄ hor nec
ē a ꝓpato et ni ecclia non collegiata qui
cunq̄ rector ꝛceperit ratione Non aut

collegiata qui ꝓlatus receperit censum
ſine consensu capli nisi postea capli con
sensisset Et ī not. do. Anthō. de bñe. q̄
ex hor pot argui q̄ ubi delictū plani
us notat esse tñ delictū collegij bñ
notet ut ē glo. notabilis de arbi. cō. c. ij.
et de dolo. et con. c. penult. et in regula
delictū Ite etiā delictū unig rectoris
ꝓdicat esse que hēt solutionē viii ter
re sedis aut in ecclia collegiata Refert
etiam ibi baz. in l. ij. C. de iur emphy. li
mitare poterit dō q̄ si dns emphiteoſ.
cepit ꝑ tpe ꝓlixo pensionē tñc ꝑ hoc
ceptionem sibi non ꝓdicat q̄ tpe
utrūq̄ poterit pot ſ. pensionē et expulsi
onē ergo p receptionē unig nō indet
remutare alii Si iure cepit pensiones
pro suis ſine protestatione sibi ꝓdi
cat Do. anto. et glo. ibi silitez et plu
res doctores videntur sentire q̄ ecclia re
ceptio ꝗtcūq̄ pensionū ꝓdicet si
fiat cū protestatione ſm. do. Imo. potest
rationabiliter q̄ si pensio cepta fuit ꝑ tpe
quo mutuo emphiteota residebat a iure
suo non ꝓdicet cū illa debeatur. silz
et iure subsequēs expulsionis ut dict. b.
Et si receptatur pro tpe quo emphite
ota iam residebat a iure suo ꝓdicet
ſine protestatione cū iam non pensio ꝗ
re sz ēt fructus rei debeatur. C. de rei
vend. rectus Ideo tñc recipiendo sibi ꝑ
iudicat nisi protestetur ſm do. anto.
Q. Sz etiam dicto ꝗtcūq̄ de anto dicto
q̄ recipiens censum ꝗro tempore futo
ſine protestetur ſine non semp sibi ꝓdi
cat nec protestatio ipm in aliquo nocat
Nam illa ē gratia facta q̄ non ē pos le
q̄ pensionē recipiat pro ānis futuris et
q̄ possit eū expellē ar. cū ly. de con
stitutionibus pot dici q̄ hoc nec est
recipiendo nec pensionis sz si protes
tetur q̄ non recepit pro pensione sed
q̄ parte sui debiti sibi nō ꝓmittat nec eū
hoc factū non gratietur protestationi Et
ita intellāt dictū Baz. Ite glo. i d.
c. fi. ēx de loca sentit q̄ dns possit
emphiteotā non solutem expellē nec
aūrte. etiā sine aūrte iudicis do. anto.
refert Baz. dicē in l. ij. C. de iur emphy.
q̄ dns hēt ptātem turbandi sz nō expel
lendi emphiteotā non solutem ratione
i. biennii q̄ emphiteota hēt possessio
nē nālem sz dns civilē sz p via iudicij
bii possēt Et illud credo verū nisi ex de
tentione possessionis nālis continuāret
expulsio dni a sua civili possessione quam
tenet aīo Nam tūc dns pot se defen
dē et in continenti emphiteotā expellē
a sua nāli ar. l. eam pallidē ff. qui ad
mittuntur ff. de acquir possess. et ēx. de

proba. c. licet cum. Item glo. in dicto. c. fi. dicit q̄ ppter sterilitatē rei emphyteo te non minuitur pensio licet minuatur ppt sterilitatē rei locatē ut ff. de loca. c. plē Et ut nō. do. Anto. de. d. c. fi. Idem dic sperc. et do. Ja. de arc. et cy. et bal. sub rubrica rōem q̄ in locatione ptēm q̄d a nuatim exsolutur datur. z̄ fructū q̄ ptinuitur Et quodā in ca inde tacita emptio fructuū q̄s si decipitur ultra dimidiam iusti ptij pōt petē remissiōz Non aut e sic in iure emphyteotico q̄ nichil dicitur p̄ rescissō ad fructus sz in re cōstitutione dñi b

Emptio et Venditio fm hoc cū plene fit uenditio erga sine scriptis de re que descriptiōz non exigit de pticulari spectat ad emptorē excepto cū publicationis Et si partū mora uel culpa seu traditas intulerit Idem de emolumēto a Idem ff. com. li. ij. ti. viij. q. vij b

Item si dolus dat cām contractui ff nō tenebit uendit ut ē. dolus §. ij.

Vtrū liceat aliquid vendē plus q̄ ualeat ff fm tho. 2ª 2æ q. lxxvij. dicēdū q̄ ca triplex Vendē aut vilius emē rem quam valeat e iniustū et illicitū inferre que uenditur cedat in detrimentum uēditoris qui multū re illa indiget Nam in tali cāsu ius tū precij e ut non solum rescindatur ad rem que uenditur sz etiam ad dāpnum qd uenditor incurrit ex vendicione Et sic licite pōt uendē plus q̄ valeat ipi uēditor cy si emptor intendat ex re q̄ emit sz venditor non dampnificatur cū ēdo illa re non dēt eam supuendē q̄ utilitas q̄ alti accrescit non e uendentē sz ex condicione ementis nullus aut dēt uendere alti qd non e suū cy aut lex humana hāc in equalitatē totalit non p̄hibet Dñm q̄ lex humana multa p̄mittit ꝑ pena vide in hac cāu punit solum q̄n e magis excessus puta si aliquis sit deceptus ultra dimidiū iusti precij tūc em cogit ad restitutionem ff. q. vel restituatur res et reddatur pretium vel q̄ emptor supleat qd ē e iuste precio C. de rescin. vendi. l. ij. b lex aut dumta nichil ꝑ pium relinquit Vñ fm dumta legem illicitū reputatur si in emptione et vēditione non sit obseruata equalitas iusticie Et tenetur ille qui plus hz p̄ plus recompensare ei qui dampnificatus e. si sit notabile dapnū qd ideo dico quia iustū puerit rez quiz non e punctualiter determinatum sz magis in quadā extimatiōe consistit Ita q̄ modica addicio vel dimi nutio non videtur tollē equalitatem iusticie de hac etiam nā notat x. q. ij hec ius ubi dicitur A non in tex. sz i glo. b Cy si in mēdicitate plus offeratur q̄ res ualeat etiā non dēt recipē sz tūc iust tū precium licet lex dicat cōtrahentes punit. semp̄ decipē a ff. de min. l. in rē vj. §. pūt. b Nam etiā in illis contractibus nō dēt dolū facē ex de dona. p̄ totā A Idem in hac §. nō. in fi. cō. co. ti. q. ix. b

Vtrum negociando liceat aliquid carius vēdere q̄ emptū sit ff fm tho. 2ª 2æ q. lx xvij. nichil phibet lucrū ordinari ad aliquē finē necessum uel honestū et sic negociatio licita reddetur sicut cū aliquis lucrū moderatū quod negociando querit ordinat ad dom̄ suę sustentationē uel etiam ad subueniendū indigentibus Nutet iam cum aliqs negociationē intendit ꝑ publicam utilitatem ut s. res ecclie ad vsū patrie desint et lucrū expetit non quasi finē sz q̄si stipendiū sui laboris et sic pōt quis cariꝰ uendē qua emit a p̄aptet p̄dicta vicia vitabit intentionis nā nego cians non dicetur illicita ex intentione Non tū ex hiis pōt res pluris vendi ut pōt colligi ex dictis eiusdem tho. et ex his que nōtur in ſ. com. li. ij. ti. viij. q. xv. Nam nō licet rem cariꝰ uendere quam fuit empta nisi fuit mutata rez ē forme tpis uel loci fm doc. Et nōt dñs petrꝰ de ancha. in c. i. de vsur. li. vi. Et nisi mutationes forme hic etiam posse comphendi si quis emerit mercēs in maioꝝ q̄titate cōit uiliori pzo uēdi b Similiter etiā si tpe in aliquo melioza uerit res aut etiam q̄ pretiū rei mutatū ē fm diuersitatē loci uel tpis uel ꝑ pacta cū se apposuit transferendo rem de loco ad locū uel eam ferri faciendo dū tñ moderate ut Ray. addit A Idē fm tho. hic tex. in ſ. com. d. q. xv. b Et de hac mā habebitur ff. Vsura iij §. ix.

Vtrū vendicio rescindatur Inuenta aliqua defectu rei venditē uel etiam ꝑ latentē cām bōitatē ff fm tho. 2ª 2æ q. lxxvii Circa rem que venditur triplex defectus considerā tur pōt ꝑtinere eidem fm speciē rei ut puta si uenditur auricalcū pro auro aut vinū mixtū aqua pro puro Vel defectus ē fm q̄titatē ut ponderis uel mēsure ut si quis utatur scienter deficiente pondere uel mēsura Tertius defectus ē ex parte qualitatis puta si animal infirmū vendat quasi sanū In his ergo tribus cāibus si quis venditor scienter offendit fraudem committit et illicita ē vendicio et ad restitutionē tenetur Si uero ex ignorantie aliquis p̄dictorū defectuū in re vendita fuit venditor quidē nō peccauit tū cum ad eius notitiā p̄uenerit tenetur dāpnū recompensare emptori Ex his patet q̄ illi

ctum ē vende' aurū vel argentū alchymi
tum p̄z vero q̄ non ē ades pmū sicut ve
rū nec ḡ ois calde ꝑtates sicut ꝑti
cratem letificandi aut q̄ vz cōi certe rat
nfirmitates et hmōi Si aut p̄ alchym
am fiāt aurū vez non ē illicitum nē dē
p̄z vero q̄ nichil prohibet arte utq̄ alia
bus nālibus cās ad prodiciendū nāles
et veros effectus sicut Augº dicit in
libro de trinitate de hiis que arte demo
nū fiūt Et q̄ dēm ē de vendītore vel
ligendū ē etiam ex parte emptoris ut
q̄ vendītor crederet rem sua minus
pciosam ee q̄ sit ut puta vendit aurū
p̄ minori p̄cio q̄ credit ee aurū ralem
aut aurum sat̄ quod putat fore mū.
Nam emptor si hoc cognosceret hmōi
emit et ad restitutionem teneret ad
q̄ in hoc q̄. lsetur in sum. confes. li.
ij. ti. xviij. q. xl

Utr vendītor teneatur dicē vicia rei
vendite & hm th̄o ubi ē. Vendītor q̄ rem
viciosam exponit vendenda ex hoc ipō
dat emptori dāpn vel pculi occasionē
Dāpn quidē si ꝑter hmōi vicij rei
sit minoris pcij et ipe de pcio nichil im
mit pculi aut si ꝑter hmōi vicia vel
reddatur ꝑpeditus vel noxius puta
si quis alicui vendat equū claudicantē
p̄ velox vel domū ruinosam p̄ firma
vel cibū corruptū aut venenosum p̄z
bono vū si hmōi vicia sint occulta
et vendītor non detegat ē dolosa et
illicita venditio et vendītor tenetur
ad dāpn recōpensationē Si vero vi
cium sit manifestum puta cū equus
sit monoculus vel usus rei et si non
competat vnū p̄t competere alij. Et ve
ditor ꝑter hmōi vicium subtrahat
de pcio quantū oz non tenetur ad ma
nifestandū vicium rei quia forte ꝑter
hmōi vicium emptor vellet plus sub
trahi q̄ est subtrahendum vñ vendi
tor p̄t licite vicium rei retinere a dē in
sum con. co. ti. q. xviij b

Quod sit aliquis portans mercēs ad lo
cū vnū fer multos se sequi cū silibus
q̄ si diceret non posset suas ades cito
vendere & hm th̄o 2a 2e q. lxxvij Vendi
tor qui vendit rem sum pcium q̄ tuetur
non videtur q̄ usuriā faciat si q̄ futuz
ē non dicit Si tñ dicat vel de pcio sub
trahet habitudinē ad futuris q̄ usq̄
ad hoc nō videatur teneri ex usurie de
licto a dem in sū. cō. co. ti. q. xviij b

Quod de mercatoribus qui vult se cōme
mittit ut certo pcio vendat vel q̄ vnus so
lus tales mercēs vendat & hm th̄o
pactum illicitū ē et silr si quis i tanta
te ꝓpetret ut sibi soli necē liceat ex

si quis hmōi officiū exercere debet
hm ll. sunt homes expoliari et exilio ꝑpe
tuo damnari Silr et comedentes pmi.
a 1. officiales qui p̄dā monopolia con
tinuit vel non punit ut in l. de qua sta
tim b C. de monopo. l. vna a Sic dat
jubemus ne q̄s cuiuscūq; ordinis aut p̄fec
tus vel pretorii vel cuiuslibet alti⁹ admōnm
vel ad quēcunq; usum p̄tinentes sue vel
cuiuslibet materie p̄z sua auctte vel sacre
iam cleato aut in posterū clericando vel sce
to aut p̄agmatica sanctione vel cāli seu
statutaria ordinatōe p̄agmatis cui ē cā
inde p̄agmaticus vel cāting vel consuetudo
Sedis catholice sequitur. Vel sacre mē p̄
cetis adnotatione monopolium audeat ex
ercere Ne quis illicite hmōi quēcumbus
quidē aut pactionibus ut ꝑhibet dimerso
rum negotiationibus non minus quā
iuter se statuerit veniendentium. Edificio
rū q̄ artifices aliorū q; diuersorū operū ꝑfes
sores et balneatores pmittus arceantur
pacta mit se conditione ut ne quis q̄d alti
commissum sit opus adimpleat ut iuerta
altēi sollicitudinē alt mitripiat data li
centia vicinusq; ab altēo inchoatū et dēter
tū opus p alterū sine aliquo timore dis
pendii implere si quis aut monopolium
ausus fuit exercere homes ꝑpe spoliatus
ꝑpetuitate dāpnetur exilio cet b

Quod de illis qui vendē nec emē no
uerūt nisi cū mendacijs grauijs et ultra
medū & hm Ray. questio cā decipiēdi
proximū vel mētiuntur scienter peccant
mortaliter et tenentur ad restitutionē a
s. in q̄tum decepit proximū Et dicit glo.
Ray. non distinguit utrū deceptio fuit modica
vel magna ut in sū. con. co. ti. q. xviij b
Si quis aut ignorans dicit filiū credens
dicē nece vel cetā si dicit scienter non
intendens nocē proximo si se in deceptione
seruare nec ꝑ hoc tenu amplius debito
supplendit tale mendacium ꝑ se dicta venia
le Si tñ mirat vel pjurat peccat mōr
taliter vide j. ꝑjurium a dē in sū. con. d.
q. xviij. ubi additur q̄ dicti tales debēt
ꝑter restitutionē induci ad largiendū eliā
faciendas pro alijs illoz de quo z rebus
licet ignorans forte aliqua habuerunt
Ibi etiam dicitur hm hosti. q̄ licet Ray.
dixerit mendacium ex quo alt non dāpn
ficiatur veniale tñ ex quo assidue et de
consuetudine quis mētitur tñ mortale
sicut et ebrietas si assidua sit mortale ē
xxv. di. ꝑ alē Idem cetā de mendacio q̄
finetus maxio tñ sentire th̄o 2a 2e q. cx.
arti. iiij. Ite ut patet in d. q. xviij Glo.
Ray. dicit q̄ mercatoz de suis mercibus ꝑt
lucrū accipē moderatū q̄ ad arbitrium
boni viri limitandū ē q̄ nō ē determinatū

ptum in sint solidis aut libris aut mar/
chis accipe lucrat de lucro. Con tho hosti.
aut dicit q ad hoc qd' mercatores sine ol
fraude officia sua exerceant- bona fide
consuletem talibus q de hiis epi sin scr
ruit ptum put lucrari in mensura bladi/
et vini et silibus uel ptium pro libra pos
sent ultra q emerunt uende mercede pensa
tione laboris et expensarum et sic ven
derent sine medacio ipos retinere ce-
t tuto hi aut qui hoc non faciunt sine pcu
lo vix euadunt b

¶ Quodquid aliquis emerit nomine suo de pe
cunia aliena emptor acquitur non ei cui
fuit pecunia C de rei ven si ex ea Nisi in
quibusdam casibus Nam quodquid emitur
de pecunia ecclie ipsius e ut di' supra ecclia t.
ff. vij. Eodem mo si tutor uel curator de
pecunia pupilli emerit sibi ipi pdm na in
nomine sibi vendicare potest illud ff. qui ex fac
to tu. l. ij. Idem in milite si de pecunia sua alig
emit pdm C de rei ven si ut ffomne Idem
t marito et uxore qz si alt eorum aliquid emit
de pecunia q ei alt donauit potest ille cui
fuerit pecunia illud utiliter vendicare ff. de
dona. inter vi. et vx. l. uxori marito A Et ibi
p3 q hoc inde locum qui uxori uel viro q ante
put donum efficitur non saluedo Et idem casus
qui habentur in isto ff. habitur in su con
li. t. tr. xliij q. xvij b

¶ Utrum liber homo uel ppius filius uendi possit
Et sm hosti. non nisi solum q pater ne-
pot filium necessitate famis urgente Item tu q
si restituatur emptori pcium sine a filio sue
ab aliquo quorum et qui cum ipo filius t negle
ctate puenit In medio aut alio casu licz
patri filium vendere dummodo uero ecclie manifeste
necessitate famis non liceat uendere filium A Idem
in su con. li. ij. tr. viij. q. xvij. Et pdicta p
bantur in l. j. et ij. C. de pribus qui fi. di.
ex hiis que ibi habentur in textu et glo Item
liber homo efficitur seruus si patiatur se ne
di ad primum pterpandum In instit de iur
glo. s. sin b Ad mam emptionis et vendi
tionis pnt pcm multa que habes j. ne
ptiatio

De hiis que emuntur ad certum terminum
et de hiis q emunt vinum et bladum ut carius
vendant et plus hmodi vide j. usura iij.

¶ Immunitas ecclie Emunitas e p
uilegium ecclesiastice libertatis ul'
psonarum uel rerum ad eam pinen
tium Et dic emunitas qui ee immuni
officia a quibus sunt emunes ut j. pate
bit A hoc fuit dictum ray. ut in sum. con. li. i
tr. xiiij q. i b

Quia emunitatem hit ecclia consecrata Re
sm Ray. hit ix Ut nullus inde p uim absten
hatur nisi in casibus quos inde j. Emunitas
confugientium s. i. Item ea que in ecclia posi

ta sunt nec p vim nec p furtum auferen
da sunt aliter sacrilegium committit xvij q.
iiij. quisquis A al' incipit si quis inuentus
b Item q nullus mortuus in ecclia sepeliat
nisi epi abbates aut dignitates psbiteri aut
ecclie fideles laici xiij q. ij. nullus Et item
legitur quidam de illis laicis q' intrada fa
cultas Nisi intellexit de fideli in dignitate co
stituto sicut comite et rege A hoc fuit dic
tum hosti. qui ecclia addit q sic de facto ser
uatur ut in sum. con. co. ti. q. ij. Solo. aut
in d. c. nullus intellexit rex. illum qualiter
sicut sonat viz q eis violentus passit sepe
liri in ecclia nisi expresse in pcto nolit li
moriatur uel ei spectabit sepultura de me
rcetur Et ita hodie seruatur Sz de iure
aliud inde Vide et pza sepeliendis ro
pribus videmus tymiteria separatim ab ec
clia constituta b Item emunitate habet ecclia
q in choro non debet morari laicus cum clico
cc. de vi. et ho. cle. c. i. de consue. di. ii. Sa
cerdotum Item q in seculare hitaculum de
recto no querantur de con di. i. legimus et
in quiz C sequentibus cc. de zelo Do. ad hoc
A In hiis ecclia caplis patet q sili. nec vasa
ecclesiastica nec cortine nec vestimenta nec re
liqua ornamenta debet pollui cum ninus mul
tarum uel aliis secularibus usibus Dicit tu
glo. Ray. ut patet in d. q. ij. Et si legatum
aplice sedis uel epi uel archiepi alicui ecclie
petur ab epo uel capo alicui ecclie uel mon
terio bene posset ornari domus ecclesiastica
in q terra petur cortinis et ornamentis ecclie
b Item q non possit vendi aur aliqui mobile
manifesti de alie. et emphi. ff. et qui coll'
ix. Item q in ea placita secularia no sunt
facienda et maxie de re sanguinis cc. eo c.
i. et c. cum ecclia Nec fiant ibi plancta
nec negotiationes et penitus nundinarum
nec strepitus iudiciorum secularium nec p
cessus iudicum secularium et sententie in dic
tis locis prolate pro mor non valet cc eo
decret domum li. vi A Ibi dicit q cessius iudi
cum secularium et spualiter plate sunt t esse de
locis ut caveant robore firmitatis b Item quod
fiant ubi ludi theatrales cum larvis et
silibus inhonestis cc. de vi. et ho. cle. cum
decorem Secus vero de honestis et de
motis representationibus ut regulariter p se
pe dum heredem magnos rep hmodi que
magis inducit ad devotionem q ad nativita
tem Et q talia pnt fieri e az. de cons
di. ij. semel. et di. iiij. queris circa fi.
Nam et quodlibet festum e signum pticularis
certum lxxv. di. qd' die A Idem qd' in hoc
s' habetur in sum. con. d. q. ij b

¶ Utrum ecclie non consecrate hnt pdictas
emunitates Re sm ray. hnt cc. eo. ecclie
hoc aut intelligit si autem episcopum suorum
sunt edificate az. cc. de cle. do. Ad hc Et

ubi ep̃us posunt ꝑmũ lapidem et edificare sunt ut consecrentur Con. Juno. et hostr. a Idem in sũ con. ca. ti. q. vii. b

Utr̃ cimiteria huĩt emunitatem R̃ fm Ray. et hostr. huĩt candē quā ecc̃ia ut dr̃m ē ē. cimiterium ſ. i. a Nisi in duobus cāl bus ut ibi et in sũ con. ca. ti. q. vi b

Utr̃ ecc̃ia nīdicta ꝓuilegiũ emunitatis retineat R̃ fm hostr. et goff. dicendũ q̃ sic hr̃ cui deo reuerentiam debet² qui non deliquit nec ecc̃ia ecc̃ia sua Ideo q̃ nō pdit ꝓuilegiũ que culpā non cōmittit a Idem in sum. con. ca. ti. q. viii. b

Utr̃ ꝓuata oratoria domorũ huĩt ꝓuilegia emunitatis R̃ fm hostr. et goff. q̃ non hodie vāq̃ ē oratoriũ cui⁹ potuit ee ca nonica a Idē in sũ cō. h. i. ti. xiii. q. ix. b

Que ē emunitas ꝓsonarũ ecc̃le R̃ fm Ray. non debũt fatigari angariis et ꝓangariis i. seruitutibus ꝓsonarũ et rerum C. de epis. et cle. aīb et l. presbiteros xvii. q. ij. ecclesiarũ In necessitate tamē ut si ciuitas eet obsessa non det ꝓut ecc̃ia suos rusticos aliquo defendi ꝓulic a custodia et hmōi ꝓmo det eos compellē ep̃o ꝓuenit a Idē in sũ cō. ca. ti. q. xvi b

Quam emunitatē hr̃ ecc̃ia circa res temporales R̃ ꝓmo q̃dē q̃ ecc̃ie donari ꝓt in vsum ut dr̃m ē ē ecc̃ia i. ſ. v. Itē q̃ relictũ ecc̃ie etiam inuito sollep nitet valet ut ē. ecc̃ia i. ſ. vi. Itē q̃ in ecc̃ie transferatur dūmz rei solo ꝓtecto cū alie ꝓsonis sit necessaria traditio C. de sacrosanc. ecc̃ijs ut nil d minuũ a Ubi etiam ꝓ q̃dē ē et circa hospitalia et circa edificia in redemptione captiuorũ b Itē q̃ quicquid emptũ fuit de pecunia ecc̃ie ad eam debet reuerti ut ē. ecc̃ia i. ſ. vii. Itē q̃ nō vz alienari rei ecclastice nisi in casibus quos hr̃ē. alienari ſ. i. a Idē ecc̃ia nata tui. in sum. con. ca. ti. q. xvij b

Cpales dñi qui subditis nīdicit nec ꝓbitis seu ꝓsonis ecc̃ie quodcūq̃ vendāt uel emant ab eis uel ipis bladū molant eo quāt pane aut alia hmōi obsequia exhibē ꝓsumāt eo ipo sunt excōicati eē eo casu qui. li. vi.

Que ē emunitas ꝓdictorũ ecc̃iarũ R̃ fm Ray. non debũt ꝓstari sordidis muneribus ut calas coꝑde aurem fodiendo Cloace purgande et silibus q̃ vilia sunt xvi. q. i. ſ. nonaz a al' uerqui uanellaz b Sed honesta nō munera sicut sunt tributa ordinaria tenentur etiam ꝓdia ecc̃iaz xxiii. q. ultima tributū ꝓstitit tūi in domibus a tricis et oꝛtis uē ecc̃iam ꝓximis et in manso de quo ecc̃ia dotata ē a Alij dicit In quo ecc̃ia sita ē ut in sũ con. ca. ti. q. xviii Vbi etiam nōtatur ota q̃ hr̃ in hac ſ. ſ. ꝓcius unde² intelligendum de manso dotis ut videtur posse tolligi eē. de censibus c. i. Vbi etiam glo. dicit q̃ mansus ē quātitas terre que sufficit duobus bobus in āno ad laborandū in d. etiam c. i. dicit² q̃ similiter modus dōt solui de decimis et oblationibus b Ide q̃ bus nullū dēt dari tributū de aliis sicut nisi expresse fuit remissum ab eo qui potuit Nam ꝛeb transiuit ad ecc̃iam cum onē suo xxiii. q. ultima hm̃ cāiꝛtas eē de censibus sanctimoniales xvi q. i. si quis laicus Si uero sunt eē ordinaria et de nouo sint inducta non tenentur xvi. q. i. placet a nisi quatinꝰ antiquitus tenebantur ad sint inducta q̃ tñsumit cū alie² suo hm̃ glo. Ray. et in d. q. xviii. i sũ. cō b Similiter. nec ad ea que subito emergunt nisi respiciant ad priora cāl ut q̃ ꝓcepe nouet exercitū cōis salus temporalis uel hēt reb uel q̃ petitur ad constructionē pontium uel aliā silem causam In talibus cū si ciuitas exposcat debēt dñi secularis non aūctoritate ꝓpria accipē hr̃ similiter ab epō et clericis postulare et illi nisa ciuitate conferre eē eo nō minꝰ et eē de censi. cum aplūs Sz hodie nichil conferre debēt ni auxilium ꝓncipis nisi consulto ſm eē. eo admodum

Utrum laici possint hospicia exigere ab ecclesia R̃ fm hostr. hospicia exigere uolenti et tamq̃ ex debito non ꝓsit eē eo c. i. xlii. di. quicstamus Cauendum tñ de necessario non ē dicit tñ Imo. q̃ si alicui in restitutione bonorum suorum testamenti sibi hospicia in aliqua ecc̃ia ꝓbendata debeantur x viii. q. vlt. Eleutherius h̃ nō licet talia uoluntarie ꝛeꝑe donata ecc̃ie ꝛoc alicui uel sibi debita aut sacrilegium committit xii q. ij. nulli Et eadē ꝛōe non potest tolli unde ecc̃ia hospicia uolentia exigere dicendo a Quia fm eund' Imo. eē eo c. i. in ꝓdicto tñ nulla dam̃ uel aliqua ꝛeb det hanc seruitutē uel ecc̃ia sunt ad hoc obligate h̃ ecc̃ia obligata ē ad hoc et ꝓsonalis actio non realis competit contra ecc̃iam secus tñ de eo uel alio habente iurisdictionem in aliqua ecc̃ia q̃ possit aliū in quoq̃ introeuntem uolentē expellē et damnū etiā ꝓhibē Et idem de possessore alterius ecc̃ie quasi ꝓlatus secus de abbate ꝛespectu domoz capelle sibi subiecte q̃z capellam non possidet licet in ea uice subintrare habeat ar. ff ad l. aquil. quātūad modum ſ. i. et ij. Et ota que sunt ecc̃ia in hoc ſ. huius ecclesiam in sum. con. li. i. ti. xviii. q. xix. b

Quid si possessio aliqua sine domino tenebatur albrigū facē alicui Et ꝓpter postea ꝓuenit ad ecc̃iam R̃ fm hostr. ecc̃ia tenebitur aut rei seruicium exhibere

aut ipam possessionem vendē Idem Imo.
a Idem in sū. con. eo. ti. q. xx. b
¶ Que pena violantiū ecclie Immunitatē
R. Hin. gloss. qui aliquo modo ecclias violat
seu psonas vel ab ipis rapiūt violenter
seu usurpant bona ipārum sacrileginum
committunt et excōicandi sunt xvii q. iiii
nullus et c. si quis de nris ibi
ecclias excōicati sunt ipō vitē
ut intendimus et effectus ecclie xi.
q. iii. canon xvii. q. iiii. aūs ecclie exī
de sen. excō. conquesti //
¶ Violator qđ ecclastice Immunitatis non
solum pena spūali ut dēm ē punit
R. ecclam pena pecuniaria qđq; maiori
qnq; minori xvii. q. iiii. quisquis et c. si
quis cōtumax hoc arbitrio iudicis re
linquenda ē et dēt dari pone vel loco
cui facta ē Injuria vel cui⁹ immunitas
violata exī. de sen. excō. ꝓrorsus et
c. sequenti exī. de simonia de hoc aut
xvii q. iiii. si quis in atrio a hoc sunt
dicti Ray. dicentis qđ licet pena pe
cuniaria sacrilegii diuīsimode in diuer
sis casib⁹ ponatur credo tñ qđ hodie pe
na illa arbitrio iudicis relinquatur hosti.
tñ expūit ꝑticulares penas hui⁹ diuer
sa iura ut in sū. con. eo. ti. q. xxi b
de pena eoꝝ qui de manu sibi subtrā
hunt custodiam iumentū ecclie unde
R. ecclia i. gl. aliqđ Et si ecclastice
pone non reficiūt ad talias ecclas eoꝝ
similiū possessionē ꝑ. talia gl. fi. a Nisi
faciēs tales possessiones ꝑ quas fuer
unt hmōi talibus subiecte que trans
eunt cum alienē sua ē. gl. ix. b
¶ Immunitas confugientiū ader
ecclesiam Nullo ad ecclam con
fugiente Inde ꝑ viii exīi dēt
ꝑtexqua in talibus puna sit il
le qui confugit ad eam sit publica la
tro qui. s. stratas publicas in sidibus et
aggressibus obsidet Sali et si sit mor
tuus populator agroꝝ s. qui de nor
te agros depopulatur i. vastat vel com
burit talis impune pot exīi xvii q.
iiii sicut exī eo inf alia. a Et de talilo
videtur intelligendum qđ ꝓcepit dūs exo
xxi. Si quis de industria occidēt ꝓxi
mū suū et ꝑ insidias ab altari modo e
uellat cum ut moriat⁹ hui⁹ Ray. cuius
fuerūt dca qui in isto ꝓcio habētur
ut in sum. con. li. i. ti. xviii. q. ii. Ite
gloss. in d. c. sicut xvii. q. iiii dicit qđ ly
legens ꝑlures alias ꝑsonas excipiant
ab hac Immunitate ut homicidas adulte
ros et raptores Virū tñ hui⁹ ca
nonis exceptionē. Salū predicti videli
cet publicū latro et nocturnus populator
agroꝝ Vide in hac ꝑte legi dcto

gratū ē et standū ē decretali ut nō.
in d. q. iii. ad fi. Idē erga dicendū ē de se
quentibus b Item si quis in ipa cōtigit ma
lefici⁹ speciatis se ab ecclia defendi dē sep
ꝑsistit. ij. cōtrarium probetur nō debet
ꝑ ecclam defendi exī eo Immunitate a Ubi
etiam idē dicit⁹ delinquēte in cimiterio
ꝑ de dca ꝓsumptione nichil d⁹ ꝑ sint dem
glo. 2ay. ut ꝑz in d. q. ij. b Item si cōfu
giens sit servus qui si ꝓsentia a dño
cautione de Immunitate non velit de ecclia
exire Immo compellitur et reddit⁹ dño xvii. q. iiii. id cōstitutum exī eo Inf
¶ Quid si quis commisit malefici⁹ in una
ecclia et inde defendet⁹ confugiendo
ad aliam ꝑ hui⁹ vb. nori qz cum una sit
ecclia in toto orbe Juxta id canon 1⁹ una
e columba una est sint multe ꝑ terrā
ibi ecclie que Immunes fiant viii sint et
ambe licet forte de consuet⁹ aput aliqđ
alū observentur. A forte puritatem sicut
immoꝝ unus⁹ filius suo cōi alium imitatur
Ita una ecclia cōi aliam hui⁹ eiusdē vb.
ut in sū. con. eo. ti. q. iiii. b
¶ Quo dēt defendi malefactor qui ad
ecclam confugit ꝑ qđ cum quis
delicti commisit ꝓterea qui in duobus
ꝓximis ꝑ. dicta sunt dēbit et tertioꝝ
ecclarum salua vitam et membra Et
poterit cum potenti concordē recepta
sup illis Imunitate ydonea cautione s.
vel minatoria xvii. q. iiii id constitu
imus Vel etiam fidemissoria et penali
si timeatur qui ille qui petit non bene sez
uel utrumlibet ar. exī. de testi. spo. ex
tristissa et c. licet gl. fi. A Ubi etiam
urbibus ꝑz qđ si non possit sufficere se
cunctas ꝓtegenti non solum non debet
petenti restitui ꝑz ab eo potius amoueri
b Sup eo qđ nitque scribit alii legisthe
pumendus ē exī code Inf alia gl. si lib.
a Et ibi dicitur qđ talis confugiens dam
nari non dēt ad mortē vel ad penam
Vide et glo. ibi sup verbo pumendus dicit
qđ debet confugiens pumendus ē pecunia
liter duraxat vel alia satisfactione ꝑ
pecunia corpalem b pone talis qui dui ē
in ecclia non solū non ē exīendus sed
nec molestandus nec vestis nec victus
alia denegranda C. de hiis qui ad ecclas
con. l. pūti. gl. i. exī si quis cōi ferens
sciat se magistratus crimine irretiti 2 sit
ultro supplicio pumendū a de hac i d.
l. pūti sic dicit dēmus nullos pe
tus cuiuscūq; condicionis de sacrosctis
ecclis ortodoxe fidei expelli aut ēdi
confugas Nec pro hiis venerabiles edes
aut celitus eos pronomas exigi q. a cōfu
gis debeantur Eos qui hic emolliri a
facē aut inda salte cognitatione atq;

tractatu aulu fuerint teptur capitali et
ultia supplicij aiaduersione plectandos Et
de ẽmie maiestatis dicitur co. ti. h. i. b
hac aut libertate hꝫ confugiens ad ecclam
cuꝫ cẽ cam ꝯ xxx. passus xvii q. iiij. quis
quis et r. distinguit a Et si ẽ ecclia maior q
matrice eciam ꝯ xl. passus xvii q. iiij sint
¶ Et nõ. in sũ. con. li. i. ti xviii q. ij. sim hostẽ
Cuig ecclia videtꝫ qđ fuisse que in hꝰ ꝯ.
halentiu ut ibi b Vt ad requisita mãe de
bitꝫ excant loꝛs Ita tñ q non accedant
ad alas domos cẽ eas ut in d. r. dicitur
nisi ibi absq; domoꝝ exaiacoꝝ ꝛeceptacu
lo rõ b hoꝛ uero ꝓuilegiũ de xxx pas
sus non ḥnt cupelle que sunt in fin ambi
tꝰ ciuitꝝ in castris ut dicto c. quisq;
a Ibi dicꝫ cupelle que sunt ꝯ. ambitum
muꝛoꝝ castelloꝝ non ponãtur in hac
xxx. passuũ obsꝛuatione tñ in sũ. con.
d. q. ij. Idem dicitꝫ de exũtibus ꝯ. ambi
tũ ciuitꝝ nulle nel cuitates sz forte
ꝓpõ intelligi de ꝓpia ciuitate b
¶ Quid si indeus nel paganus nel exco
municatus confugit ad ecclam unquid defe
detur ꝛe sim Ab. Judeo et pagano satis
credo q sit Con. simo. et b. ꝓ l. i. C. de
hiis qui ad eccl̃as con. Ide exoꝛtato aut
quida dubitat nũ sit cẽ ecclia ꝛ nõ ꝛe
mitto Et subdit ipe Ab. credo q idẽ iudici
u debeat cẽ de uilla ꝓuto tñ in hoꝛ cõ
suetudinẽ approbatam cẽ tenendã a Ide
m sũ. con. li. i. ti. xviii q. v. ubi eciam ad
ditur sim hostiũ cẽ si indeus qui obligatus
xpiano confugerit ad ecclam non ꝛecipi
tur quousq; debita ꝛeddiderit Vmusa b
¶ Ut defendatur confugientes ad palacium
cpi ꝛe codẽ nõ defendituꝛ sicut confu
gientes ad ecclam xvii q. iiij Id constitu
imus qđ intellit quida qũ ꝓpallatũ est
excommunicatum ecclie tñ ꝓdcm r. non distin
guit ḥ abꝫ loquitur de domo cpi a Et
ita absolute ñr intelligendũ sicut et te
neꝛe videꝫ Ray. ut in sũ. con. d. q. xi.
Et firmat ytlo. in d. r. constituimus b
¶ Quid si quis confugiendo ad ecclam ob
mauerit faciendi ꝓmissi ꝛespuit xpi
et ei adheꝛeat unquid defendetur ꝛe
sim hosti sic ḥius non sit expressum ꝛ mꝰ
tũ quilibet catholicus hoc fouẽ debet
Nam et mulieꝛ que tetigit fimbꝛiã ues
timenti xpi salua facta ẽ ait ix. Sz et
sim Ab. statuit ꝓferti saluat hoiem si ad
eam confugerit
¶ Quis ꝓmdebit de expensis ei qui ad
ecclam confugit ꝛe ecclia ꝓm debit C. de
hiis qui ad eccl̃am coñ. l. ꝓmi in fine
Sicut et ꝛectoꝛ caꝛceꝛis ꝓmdebit ꝛaphanus
C. de epali audientia Judices hoc nõtur
xvii. q. iiij. diffinuit Ast in ytlo. Et idem
in sũ. con. co. ti. q. xii. Sed in dicta l. ꝓmi

non ḥnt hoc probatur b
¶ Ut immune ꝓsecutiones hostiũ hoies eccl̃
familiꝫ et ꝛebus possint se in ecclam ꝛe
cipẽ ꝛe ecclie cũ oĩbus aꝛmaturis sims de
bent teneꝛi unde nec desit ibi coꝛa fieri
ne hoies taceãt aut sepulcꝛalia sua mitte
nisi ꝓpteꝛ hostiles incursus aut mꝛendi
ꝛepentina seu alias ꝛeritates uiscentes
Sic tñ q ꝛeritate cessante inde ꝛes in
loꝛa pristina ꝛeꝑtetur cẽ de custodia
cuꝛatiste Relinquo di. xlvi. c. plẽ. ꝛ ulẽ
a Ide m sũ. con. co. ti. q. xviii. b
¶ Ut in ecclia ꝓt fieri ꝓpugnacula et inde
pugnaꝛi coñ hostes ꝛe sim Ray. non debet
ecclia in castellaꝛ uel munitꝰ Ita q inde
fiat ecclia uel ꝛecipiantur q ecclia in
facuit et ꝓcipue ꝓdonec ali. ꝓ metu pa
ganoꝝ hꝛeticoꝝ sine ꝓdonũ
ꝓt munitꝰ et ꝓt ibi hiẽ ꝛecꝛsũ non
solum clici sz eciam laici Et defendẽ ec
clesiam et que in ea sunt az. cẽ de custod
ecclã. relinqua xviii q. vi. si ꝛes et r. hꝰ
qui Ita tñ q cessante ꝛeritatem castella
cesset a Con. vl. simo. et hostiẽ. dicit tñ
hostiũ q cũ in cubit ꝛeritas Ista mu castellas
deꝰ fieꝛi auctoꝛitate cpi ut in sũ. con. co. ti.
q. xviii b Et facit ad hoc ꝛ. bellũ iij. ꝙ fi.
a Addictus eciam ẽ addendũ q si quis fuga
at in ecclam tu multũ seu ꝓpetũ debet
ꝛ sim Ab. arctdi C. de hiis qui ad ecclam
confu. l. iij. ubi dicitur denũciandum nobis ꝙlꝫ
ut in sacꝛoꝝ ecclie ecclis et in aliis quod ꝛe
uocabilibꝫ loꝛis in quibus cũ pace et que
te competit celebꝛaꝛi abstineatis ab oi
sedicione manu Ueatur me
mo inducet tumultũ aut ꝓpetũ quittat
uel ꝛemittendã collecta multitudine ꝙlꝫ
pꝛte ciuitatꝫ uel uici uel ꝛuꝛgiꝝ loꝛ colli
ge aut celebꝛaꝛe tenetur Nam si quod ali
quid coñ legeꝛ a quibusda sibi extimet ꝓ
ꝛaꝛi liceat et adiꝛe iudicẽ et legittimũ
postulaꝛe ꝓsidiũ Sciant sane ãmẽ q si qꝫ
coñ hyng edicte noꝛma aut ageꝛ aliquid a
sedicionẽ mouẽ ꝛepꝛauit ultima suppliciꝰ
a subiaceꝛe b

Enoꝛma que sunt ꝛ Enoꝛmia sim
Canones dicuntur duplicit ꝓmo
illa que ad noꝛmã ꝓnã plene re
duci non ꝓt qñ semꝑ ꝛemane
at aliquid de pena Nam et ꝓpter ꝛui
nas execucionẽ et bñficii ꝛetentionẽ a ꝑ
ecclam post ꝓnãm ut in uerbis ꝯ. allatis
b Talia sunt tria ꝑ. Ioannicius l. di. maꝰ
i. q. vii. si quis dem de con. di. v. c. r. Ite
hereses in qua post vulng sanatꝰ ꝛemanet
cicatrix i. q. i. ueniũ Ite ꝓmoma in ordi
ne cẽ de actu Inquisitionis a Et ꝓꝑ ꝙ
idẽ ẽ de ꝓmoma in bñficio i. si quis adep
tus cꝛt ordinẽ uel bñficiũ ꝛ ꝓmoma ut
ibi b de hiis eciam uide ẽ ti. ꝛ ꝙ. ij.

Ro nō dīr enormiā q3 dispēsatione nō re
quirit ut sumos in būfīno ut 1. q. 1. Et ita
et q ultrā p3 hoc erīā nō enormia illa ōia
delicta que induxerūt infamiā cuiusc[a] ex q3
huiusmodi quis remaneat infamis etiam post pe
nitentiā ut in turbine de quibus statim b
iii q. vii §. porro et ii. q. iii §. hinc colligi
tur. a Idem q in hoc §. nōtatur in sū. con. li.
iii. ti. xxxi. q. vii b

Enormis iniuria in clericū dr̄ q̄n ad mu
tilationē membri seu effusionē sanguinis
l. p vulnꝰ illatū p3ocessum fuit. Aut si epūs
epūm uel in abbatem ipsum manu violenta
iniecta sit ex. de sen. excō. cū illorū. Aut
etiam dicitur enormis ex arbitrio boni
viri ex circūstantijs loco3ū tpūm et psōa3
ut in mīsti. de iniuriis §. alioq[n]. a De hijs
lacrijs dcīm et sup̄ absolutione ij. §. si in addicto3

Aque vtrū status epo3ū sit
p3fectio3 q̄ status religioso3ū Ro
bñ tho. 2a 2æ q. clxxxiii. In omni
genē semp agens ē p3estantius
patiente In genē aūt p3fectionis epūs bñ
dixit se hīt ut p3fectio3es religiosi at
ut p3fecti quo3ū vnūs p3inet ad actionē
alter aūt ad passionem. Vide manifes
tum ē q status p3fectionis poni ē in epis
q̄ religiosis Sz cū status epo3 p3fectio3is
agatur michi ē inscābilius aut periculosi
us ut ī negociatio §. iii. in fi

Sz vtrū liceat aliquem appetere Ro bñ tho
2a 2æ q. clxxxv. sicut dicit Augꝰ xix de
ciuitā dei loquens sup̄ io et si admittatur
ut deceat cū moderantiā appetitus a hoc2
erīā viii. q. i. qui episcopum b Contingit ei
ipm appetere p3ter alitudinē gradus ad
quos sequitur reuerentia honoris et sufficientia tpalium Et hoc nō appetere illicitum
ē Et p tanet ad cupiditatē et ambitionem
Sz appetere p3ximus p3odesse per se laudabile
ē cū p3sumptuosum videatur ee q aliquis
posse affectat ad hoc q subditis p3osit
pōt cū absq3 p3sumptione quilibet appetere
talia apta facere si ei contingat ei cōmitti
li officio hō. tho. Qualia aūt deāt esse
apta epo3i et que q̄s appetere dēt dicit
ibīdē in pastorali multa de hijs tractans
Sz et in quadā epīāli dicit ibi sic Sit
certo3 cognitionis nūdq actionis p3ceps
discretꝰ ni silentio Vtī in verbo suggestus p
compassionē factus p3ouocet comitē palatū
suspensus interio3 culpā exteriorē erroganti
one non imminente exteriorē detrimentū
non timentis exteriorum p3udentia nitio3
sollicitudine non relinquens

Vtrū epālis dignitas liceat a residentia se2
uili relassatiua Et ab vtroq3 p3ecepto libe
rat erīā dignitas sacerdotalis di. lxiii. si se2
uus seruiens a Ibi nil dicitur de sacerdotali
sz de epāli tñ sit Epālis cū ordo liceat a
fo3tiori seculi vel assumptiua sz nō a ciuili
seu officiali Et glo. sup̄ verbo epālis dicit
et etiam sacerdotalis ē co. ex antiq3 et d. r.
si seculus ut ibi patet ē lex secunda b Et
hm canones etiam a ciuili di. lxiii. ex ātiq3
a Ibi non videt dici nisi de seculi sz glo.
i d. c. si hmōi sup̄ nō ciuili dicit hm iura
ciuilia hoc non tenet q3 cū ordo liberet a se2
culi fo3tuna multo fo3tius a ciuili b Et
ptium ad hoc non tenet c. i. si seculus sed
ecclie vere tñ nec hmōi nec assumptiua nec
etiam ciuilis ordinari dēt nisi hm distinctio
nē q̄ hīc ī. seculus ij. p totū a Viz q nō
dēnt ordinari nisi p3ius fuerint a suis ab
scriptitia vel ciuili conditione absoluti et
ab alijs irregularitatibus sunt omnes ut
etiam notatur in sū. con. li. ti. xvi. q. ij.

Hinc epūs et p3esbyteri q̄ tñ ad appella b
tionē quia non sunt dicti q3 et isti et illi
dicebantur p3sbyteri et epi. semp tñ fuit dicti
tradus Vide et in p3ima cōmi solū apli cō
firmabant Act. viii. a. §. p manū impositionē
de signatur p confirmationē seu cōsignatio
nem et ideo soli epi qui sunt vice aplorū
confirmat ut ex. de sacrosanc. vnc. c. vnico
§. p fronte b

Erant et olim quidam gladi qui dicebā
tur epi de quibus p transeundū ē q3 canon
sumit lxviii. di. §. hīc vero et c. se

Epūs dispensare pōt in oī crimine nisi ex
presse sibi p3hibeatur a iure di. lxxxi. p3es
byter. et de pœnitentijs di. vii. c. i. in fi. ex.
de sen. excō. cū illorum vel ni in iure sit fi
p3icue p3ena expressa nichil de dispensatio
ne dcīm cū non ē cōmune dispensandi
sz illud p3ecipuū et pena expressa in iu
ra grauda ex. de offi. dele. de cās b

Epūs non pōt restituere depositū sine de
fundatū sz tñ papa di. l. c. i. et ii. Nā nec
p3esbyter quicūq3 pōt illud restituere quod dam
nauit ff. de quæstionibus l. i. in fi.

Epūs et superiores nullā sinaz suspensionis
vel interdicti interdictū ipso iure nisi de eis
expresse dicat ex. de sen. excō. q3 periculosū li. vi

Epūs in tota sua dyocesi iurisdictionē hīt
ordinariā viii. pt. et p se et p alium i quo
libet loco non exemptio p3o tribunali se
dere cāe audire et p3sonas ecclīasticas
cū oportuerit capere carceri deputare et ce
tera officia a §. que ad ipsum spectant—
officium ut in c. de quo statim b libe exercere
ex. de offi. ordi. cum epūs li. vi Sz quo possit

in dyocesi aliena hoc facere inde sumpta
absolutio i. ff. vi

¶ Epūs qui in aliquo loco hꝫ iurisdictionē
tpalem qualit exequitur Rē sm Ray. dēt
constitui iudicem secularē qui eis audi
at ꝓcipue sanguis cui pōt et dēt ꝓcipe
q̄ vindictā faciat iusticiā ēt si iudex iter
rogat eū in speciali quid agendū de talī
q̄ ī. pena sanguis meretur pōt vnde
Consule inquitos et caueat ne ꝑ suam ōm
sionē directam uel indirectam iudex intelli
gat q̄ deat eū sanguine punire de hoc tasi
hēt. etiam j. hominidū ij. ff. i. et homi
dū iiij. ff. iij ¶ Idem in su. con. h. ii ti. i. q.
liii. Vbi etiam dictum sm glo. tray. q̄ hoc
cāū pōt epūs t̄ide et si ꝓcipe q̄ punia
at uel sm q̄ inde dixerit dūmodo nō
exprimat q̄ puniat eū ad sanguīē uel ad mor
tem sicut nōt hugo. di. iii. olīb aut lex Et
addit Ray. q̄ talis platus non dēt etiam
ꝓcialit interue cui sanguis nec executio
ni sue sanguis Nam tuto posset interdere
in eum depositionis vel de excess. prela. ex
litis Vbi dicit de epo qui nitit̄ suspectio
ni cuiusdam furis et iudex querenti ab eo
consiliū uiderat malū ē si sic euadat et
mandat papa q̄ cedat epatui aut amoneā
Et dicit glo. Ray. q̄ ob hoc non dēt interue
executioni sue in talibus q̄z inde posset ipi
ꝓclamare auctoritatem al. aut insi. a liquib
platis non in curia et irregularitatem
subdit etiam Ray. q̄ si non apparet talis
de facto Et inhibetur epūs uel alius cl
cus que pena ēt infligenda ꝓ furto.
uel homicidio et consilibus posset dici tale
uel tal' sm ff. b Qz bene pōt delectare alī
cui etiam spualiter sup aliquo maleficio
vt homicidio et huiusmodi in iurisdictione
sua cōmisso ut inquisita ueritate iusticiā
exequatur Nec ꝓpter secutam penā fiet
irregularis ēt ne clc. uel mo. Epūs li. vi.
a Et idem dicitur de quocūq̄z alio pla
to seu clico tpalem iurisdictionē obtinente
¶ Epi dēnt habē vexationes silicet qui b
p̄sunt rebus ecie Et vice dnōs si q̄ p̄sunt
rebus epi Et tales non debēt ee laici sz
gratian clericī cuiusdē ecie lxxxix di. volumꝰ
et r. qd' in quibusdā et r. iudicatū a Idem
in sum can. li. iij ti. xiii. q. xviij sm Ray. q̄
etiam addit Hic non dēt dispensationē rez
ecie cōmittē ꝓpinq̄s uel fauere huiusmo et
inhoneste sibi cōmittis qd' si fecerunt ꝑ
cant et dēnt exp̄ratione anne subiacē lxv
xix di. decernit Quida tñ intellint hoc de
malis ꝓpinquis Nam si bon sunt vt etiā
alios ꝓfouendi qd' ueri ē quo ad substen
tationē male sz' Ide etiam videt quo ad
ministrationē q̄ sunt bon cū hoc eis cessat
cō ꝓhibitionis nisi forte oriretur scanda
lū ex suspectione b Et q̄ epi ꝓsit quis a subdi

tis mendicatum auxiliū exigere Vide ē dnōs
ff. ij. a Melius hodie in ecie aplē s' ꝓhi
bemus exē. de cens. b

¶ Vtrū epūs possit indicere immediate de sub
ditis platorum qui sub eo sunt missi primodum
ad eum deferantur Rē sm hosti. licet sup hoc
a diuersis diuersa notata sint dico consuetu
dinē cuiuslibet ecie obseruandam que iurisdic
tionē tribuit Idem gaffre a Idem in sum
con. li. iij ti. xxviij q. v. b

¶ Epi singuli in suis dioc̄sibus etiam sine
consilio metropolitani pōt plurima ut inj.
ponit quia consecrare vasa mea et ecīam
ordinare clericos erigere altaria in ecīa
consecrata Nam in non consecrata sacerdos
hoc pōt ut ē. Altare ff. fi. Ite confirmare con
firē baptisato confirmare reconciliare solep
nitez penitentes lotis frontibus sine quacū
q̄z clave dare hꝫ ota lxxvii di. q̄libet de cō.
di. i. nullo presbiter lxxi di. exēco Item
pōt inter subditos iudicare ut ē. ff. q. xmo
Ite anathematizare cum sollepnitate de q̄
habetur xi. q. iij debent a ff. qz dēnt assis
tere vii. sacerdotes cū cereis debitis attensis ut
ibi dicitur b Item duodē vna ecīam i duas
et duas vnite vna subrē alti et nouas ec
clesias erigere Et hoc quidē ex cā pōt fieri
non alie Et inchilomin requisito consensu
illoz quoz interest qui forsan ex hoc lesi
pōt etiam ipis eorum consensu nō obtēto
a Ray dicit requisito consensu illoz quoz
interest et si forte non obtento ut in su. cō.
ea. ti. q. vij. Vtrū etiam patriarcha ota q̄ in
isto ff. limitat b ex. de excess. prela. sicut ex
de ecie edifi. ad audientiā x. q. ij c. ulti.
xii q. ij placuit Item pōt equalem synodū
celebrare xxxviij. di. qui a Ite reuocare ref
ab hereseos reos siluare ex. de hēreticis ad abo
lendam a Intelligo hoc sm glo. ray. et id.
q. vij. quo ad deprehensos in hereseos quia
occultos hēreticos credi absolui posse ꝑ sim
plices sacerdotes insi epūs loci committit
sibi talem absolutionē hꝫ ī Qz certe hodie
ille casus e papalis ecīa quo ad occultos
ut pz i annuli presentis cuius b Ite tamen
late sine quo ad suam dioc̄sim comode in q.
iiij nulla vltra multa q̄z alia que difficile est
enūare cum epūs quotidianos sit tenet
xxv. di. plectis

¶ Vtrū epūs principaliter debeat intendere
cure pastorali uel multiplicationi tpalium
rez sm ttm. In quolibet sollicitudo prelati
ꝓua et ꝑ principia det ee circa ordinis
custodiam orando predicando sacra dispensan
do et sua inde q̄ res exigit erogando aut
tiplicatio aut tpalium pōt exercere opportun
tate se offerente sine spualium notabili
dispno Et sic pōt e multiplicare ea ad vti
litatē ecie Qz si opportunitas non se offe
rat nullatenus licet ei sepius distrahere in

ingere et secularibus occupare cū impedimento nōbili Idem etiam tho. 2ª 2æ q. clxxv. a Idem in sū. con. li. iii. ti. xxxiii. q. clxxxix. b Ad māz istam pōt ptinere sollicitudo

¶ Vtrū liceat epō pp aliquam pſecutionē deserere gregem &c Sm tho. 2ª 2æ q. clxxvi Vbi subditorū salus exigit pſone pastoris pñtiam non det pastor suū gregem deserere Nec propter aliqd tribulationis tpale megz pp aliqd pſonale periculū timendus cū bono pastore animā suam tenearur ponere pro ouibus suis Si uero subditorū saluti possit sufficienter in absentia pastoris p aliū prouideri tunc licitū e pastori pp aliqd certe causa tēporis uel ppter pſone periculum corripuit gregem suū deserere Et hoc tpm colligitur vii. q. i. Suscitatis a Idem in sum. cō. co. ti q. clxxviii. b posset etiam deserere plebem ppter tpalis malicia ut j. tenebatur 1. ſ. ii. xii. exacta est ¶ De cāsibus confessionum qui pertinent ad epm et qui ad sacerdotes vi de ē. confessor 1. ſ. i. Quis epūs teneatur dare pauperibus ē. clxvi. iii. ſ. v. Qñ epūs e senex uel infirmus quid agendū Vide j. vicarius corpore ſ. finali

¶ Quitas quid sit vide j. Ius ſ. i. Vtrūsticia p. coīter et de eius forma Et queritur primo Vtrū cuiuslibet iustitia sit sacramentum et nō cōitū aliis sacīmētis s. sanctificando seu quasi sanctitate Et nō specialiter continendo totius sanctitatis auctorem Et pter hoc excellentissimū e aliorū oīm sacramentorū Idem tho. a De iu sū. cō. li. iiij. ti. xxiii. q. liiij. b De sacīmentoz diuersoda excellentia vide j. sacrū ſ. ii.

¶ Vtrū sacramentum eucharistie sit vnū &c Sm tho. et petz ubi ē. Vnū quidē e unitate ppfectionis qz ad eius integritatē pluria requiruntur sicut et domus ppfecta dicit una Non aut e vnū unitate indiuisibilitatis vel cōtinuitatis Vnde qñ pluraliter dicit ppficiant in nobis qs tua sacramenta qd continet et huiusmodi intellige illa pluralitas uidet solū a Idem in sū. cō. d. q. liiij. b

¶ Que sit forma sacramenti eucharistie &c Sm tho. et scos ubi ē. hec e forma consecrationis panis Hoc est enim corpus meum Commixtio aut non e de substantia forme tamē apponi debet sm usum ecclie q usus a bto petro institutus sic habet aut pmittitur Accipite et manducate ex hoc omnes ꝓtinet ad usum sacramenti et non e de substantia forme

Forma aut consecrationis sanguinis e hec Hic est enim calix sanguinis mei noui et eterni testamenti mysterium fidei quod pro vobis et pro multis in remissionem peccatorum a Idem in sum. cō. co. ti q. lv. Vbi etiam additur Et sentit pe. q tm illud sit de substantia forme hic e calix sanguinis mei Et idē dicit Al in libro de missa Videtur aut dici forma uerboz est hoc est corpus meum et hic e sanguis meus de cons. di. ij. quia corpus &c ut pz in dicta q. lv. Tho. dicit q qz conditiones adiecte ad substantiā uel pdicatū sunt de integritate locutionis alicuius Ideo aliqñ probabilius dicit q totaq sequitur e de forma cum totū hoc qd addit non sit locus ꝓprie ſz sit declaratio pdicati ibi Alii uero sentire uidentur q totū sit de substantia usq ad vnde et memores cū totū videatur cōtinere pars q pars tutior sit eligenda ex de homic. ad audientiā Vz ut nō fiat adoratio sanguis nisi pactis uerbis usq ad vnde et memores Si uō aliqs dicto tm hic e calix sanguis mei vel hic e sanguis meus et alijs omissis ꝓferret ad ultiora hēatur ꝓprio q cōsecrato b

¶ Quid si mutentur iste forme &c Sm tho. de missa non det mutari al' nec cōficeretur etiam si eundē sensum hre unde aiunt Sile non det aliquid diminui qz si dicatur hoc e meū remanet indebitum quid meū sit Et si dicatur hoc e corpus non sigt primū corpus xpi ex si aliquid addatur qd significationē non mutet ns errore inducat melius fit consecratio ut si dicatur hoc e corpus meū dilectum uel sanctū tm qui hoc facit valde mergit pandus ecclē a De iu sū. cō. co. ti q. lvi. b

¶ Qualiter sit xpus in hoc sacramento &c Sm tho. et pe. in 4o di. x. Xpus ide qui de virgine natus et pro nobis passus e in hoc sacramento continetur Et sicut e ibi uere xpus ita e etiam ibi sub sua ꝓpria tate sz non ut hic ea occupando loci sicut etiā non vnit claritate sua illuminando autem Ite pōt ee sil' in pluribus locis quantū plura indiuidua i. plures panes transsubstantiantur in ipm Ite in qualibet ꝓte hostie est totus xpus etiā in minima s. dū manet spēs panis aut vnū a Vn plures hostie diuersis ꝓtibus hō vnius hostie consecrati ꝓsit ut in su. con. co. ti q. lxxxv. Vbi etiam hmōi dicta que in hoc ſc. dicuntur b Et idem dicendū qñ dū manet in stomacho sub dictis spēbus Et eodē modo qñ hostia consecrata diu seruatur dū modo spēs panis non mutet aliter contra a glo. tū in c. non iste de cō. di. ij. dicit q spēs panis et vinū bene recedit in corpus Et subdit Sz nōquid e ibi sacrū Et videtur non qz tam diu e ibi sacramentum qñ diu e corpus xpi sz qñ diu hoc sit. i. usq ad que locū ꝓrodat ꝓ gula ministri sz licet nō sit sacramentum dū e in corpe si tm qd vomit

illud cū veneratione ē hiandū q2 sacra
mentum fiat. b Item licet ex virtute sac̄
menti sub spē panis sit tm corpus et tm
sanguis sub spē vini tm ꝓpter cōcomitantiam sub utraq; spē ē totus xp̄us s.
m corpus et aīam et diuinitat̄ q2 hec tā
separari non possunt

Q Otr̄m xp̄us in sacro eucharistie aliqn videat̄ oculo corpal̄ & sm tho. et pe. ubi ē. In spē
quidē ꝓpria non videtur ibi: sz tm quiz ille
spēs panis circūfunditur quibusdam accidentibus carnis vel pueri q non sūt ꝓpria
accidentia corporis xp̄i vn̄ ḡnus ibi expressio
in signo videatur non tm videt in spē ꝓpa
a Idē in sū. co. li. iii ti. xxiii q. lxxxvi b

Q Quid agendū sit q̄n corpus xp̄i sic appet
in alia specie & sm tho. ubi ē. Cū hmōi usq
sacramēti sit ꝑ manducationē Ideo cū appa
ret in spē pueri vel carnis crudelitate vel
sili non hr locum ibi nec det assumi ab eo
cui sic apparet Q2 si aīalibus apparet debet
tm reliquijs poni a Idē in sū. co. li.
q. lxxxvij. vbi subditur Idem dicit Alb. in
scripto Et si sic apparet sacerdoti Altari
in missa dicit quidam q̄ det ite tm cele
brare et corpus xp̄i sumere q2 sm canones
qui consecrat etiam sumere debet de con. di. ij.
relatū Et si 2o hoc accideret 2o celebrare debet
et sumere Quida aut dicit q in tali casu
sufficit spūalis manducatio nec ꝓpter hoc essz
cultor transgressor constitutionis ecclesie
q2 ad ea q̄ frequentius accidit leges aptant b
Vtr̄ uirtute liberi possit sacerdos ḡtiam cuiq;
uiam consecrare & sm tho. in 4o di. xi. quā
titas ꝓpria vel magna nichil ad hoc facit
sz tm ipa forma ꝓ uoce dominicali vtens on
dit q̄ uia consecrandi debet esse corporati sacer
dote Vnde sacerdos exiens in domo sua non
posset consecrare panē qui ē in altari aut
etiam i foro vicq totum vinum qd̄ ē i cellario
sz quātūcūq; quātitas panis vel vini q ꝑ
mitter corpā sacerdote posset ab ipo consecrari
a Dicimodo quātitas sit similibus ab hoibus
ut in sū. con. co. ti. q. c. viij sm eūdem tho.
vbi et alexand̄ de al̄ sup. 4o in uia eucharistie
q. que incipit Consequenter quāritur Vtrum
uirtute data verbis eccā dicit & sine p̄iudicio
q non ē data uirtus verbis cōsecrandi e
le nūcta cuicūq; ḡnitatis sz solūmodo alicui
quātitatis s. que rōnabiliter cōsecraret in
tentio ordinata Dico intentionē ordinatā
que consequitur ē aliquo mō intentionē eccie
Eccia aut nullo mō intendēt consecrare to
tum panē qui ē in foro sz solū qui possit
sumi a fidelibus Dicit enim hugo ex quo q
libet sacramentū cōi. institutionē celebra
tur uirtū deputatur Vnde unde nidetur
hoc tm nō asserēdo q in hoc sacō requiritur
intentio consecrandi ut sumatur in usum nr̄
sufficit intentio consecrandi simpliciter sz requi

rit intentio consecrandi ut sumat̄ in usū
qd̄ indetur ex forma tradita a dño dicentis
Accipite et comedite &c Vn sicut intentio
dñi dantis forma fuit ut sumēt̄ sic & in
tentio eccie et det ēe unigenitq; sacerdotio
Q2 ergo si aliquis intenderet consecrare
totum panē qui ē in foro nullo modo confor
maret intentionē suam intentioni eccie
dicō q non consecraret Et ꝙ. Sz cōtra hoc
apponitur ꝓnat̄ q aliquis intendēt con
secrare solum ut posset corpus xp̄i collocari
in aliquo loco honorabiliter et venerabiliter et non
ut sumēt in usum quicquid nō consecraret
R. sine p̄iudicio q sit Quia intendens
circa veneratione corporis xp̄i spūaliter su
mit licet non sacramentaliter hec ille b ecclia
etiam si sacerdos intendēt consecrare non
ad sumendum sz ad utendum in beneficijs
vel ad derisionē incubonum consecrationi ēt
a Hugo dicto ḡratiā alexand̄ decal. ut
ꝓxime patuit Dicit et pe. dicens q sacerdos
ꝓt consecrare ḡtamcūq; materia dūmodo
intendat consecrare ad usum et alimentū
fidelium sed dimittendo hāc intentionē non
ꝓt quia deest intentio faciendi qd̄ facit
eccia ut in sum. con. d. q. cviij Idē al.
Vnde in suo cōpendio theologie dicit Sa
ciendum q non solum requiritur intentio con
secrantis sz etiam intentio illud sacramē
tum instituentis vn̄ si aliquis sacerdos
staret in foro et sup omnes panes ꝙferret
uerbo forma et etiam cū intentione conse
crandi non faceret ibi transubstantiatio
Et hoc non esset ꝑ defectū virtutis illoz
cui vna vice sacerdos posset consecrare tot
hostias quot tot̄ mundo sufficerent si esset re
stitas eccie sz ꝓpter defectū intentionis
illig qui hoc sacramēt̄ tum instituit qui nō
intendēt q cū tali ludibrio et stultitia fie
ret consecratio sz pro utilitate vel nutrita
te eccie ḡnalis vel ꝑticularis b

Q Vtr̄ aliquie hostie ex oblatione remanent
in altari aut si aliqua pars vini et sacerdos
conficit quicquid sunt consecrate & sm
Al. in lo de missa nō q2 de eis nō intendi
tur Et sm Augm sine intentione in sa
cramento nichil agitur a ꝓdicta uera sunt
etiā si quatta vel plures guttē vini adhe
rent ꝓdi calicis ut i sū. co. ti. q. cx b

Q Quid de accidentibus que videtur i hoc
sacō & sm tho. et pe. in 4o di. xii. dicūt
q cū sibi ꝓnis et vini post consecrationem
nō remaneat accidēs que ibi appareat sine
subiecto virtute diuina subsistunt sine sub
iecto sic cōmuniter dicit in mediato ducit in corpus
xp̄i qd̄ sub eis continetur Retinet etiam
modū agendi et patiendi quem ꝓius habet
vn̄ frictio et diuisio fit tm in speciebus z nō
in corpore xp̄i a Idē in sū. con. co. ti. q.
cxi Vbi etiam dicitur q hoc ē cōe sma

theologoꝝ ꝯ hoc etiam ex. de sum. trim. et fi. ca. c. 1. ꝑ. vna nō ibi tñsubstatiꝫ pa ne in corpꝰ et vino in sanguinē ꝓprie dicta

Vtrum sit. Circa ad eius mām b que mā huiꝰ sacramēti ꝛ hic tho in iiij. di. xi. Materia cōpetens ē panis triticeus et vinū vitis Cuiꝰ ꝓpria cā ē institutio diuina Sed quia hoc dicꝰ ꝓpter in cibū et potū cōmunit Cauendum ꝙ hoc cibū et potum spūalem manducamꝰ A Con. pe. ut in su. co. li. iii. ti. xxiii. q. lxxxviii b

Vtrum possit confici de pane facto de spelta uel farre ꝛ hic pe. de cui⁹ sua doctoꝝ nion ꝓt confici nisi de pane tritico Cuꝫ quia ipe dns cōmunicauit se ꝯ grano tritici Jo. xij. Item qz et ipe creditur celebrasse in pane et sic instituisse Item qz usus eccie traditus ab apīis qui ꝓximi fuerūt habet ut in solo grano tritico celebretur licet quidam cōtrū sentiant de spelta et farre dicentes q̄ species frumēti ē A Idē i su. con. co. ti. q. lxxxix. Et addit alb. ant in scripto dicit sic Alb. dubio frumentū ꝯ ē et nō species tritici et habet sub se triticū et speltam vñ spelta frumentuꝫ ē et de ipa confici ꝓt corpus dñi sicut de tritico Et hoc nulli dubiū ē considerāti ꝯ grano panem cum pane Sūt ei tritici et spelta nō vnius speciei ꝛ vnius ꝯ generis ꝓximi qd̄ ē frumentum et sunt ꝯ remote adhuc species et ideo pazū distant in spiraz formatione ꝛ si nichil distant in forma ꝯ grez et colore et sapoꝛ panis

Quod si ꝯ grana altiꝰ ꝯ grus admixta sint b tritico ꝛ hic pe. al. et tho. si tanta ē ꝓ mixtio q̄ trahat ad aliam speciem ut qñ appāitum ē ꝓdominans uel etiam ad speciem mediam ut qñ ē equalis quantus in vtroq; mistabilis tunc non ꝓt confici qz mu tata ē species panis tritici secus si non ē tanta additio quin maneat species qz tunc confici ꝓt A Idem in su. con. co. ti. q. cv. Et additur qñ aūt mutata sit species uel non cognosci ꝓt ex accidentibus ut ex colore et ꝓprie ex sapoꝛe Attendenda cū magna ꝓdentia cōsenit ad cognoscē dum qd̄ quid ē hic b

Quod sit panis fiet de aqua rosacea et huiusmōi ꝛ hic pe. quida dicit q̄ posset confici quia aqua in pane non remanet Alii dicit q̄ non qz pazes ꝑncipales panis qui ē mā huiꝰ sacrī sunt aqua na turalis et farina Hanc opinionē ēe ꝓbabiliorem dicit tho. in iiij. di. xi. A Idem in su. con. co. ti. q. cij. b

Quod cū hostia consecranda tam diu steterit q̄ inceperit corrūpi ꝛ hic tho. et iiij. di. xi. Dicm q̄ sit tanta corruptio q̄ species panis non maneat tunc non ꝓt ex ea cō fici Si aūt species remanēte sit aliqua dispositio ad corruptionē ꝓt confici q̄ tunc ꝯ grauet ꝓcedat confectionē ex tali sci enter ꝓpter irreuerentiā sacramēti Et q̄ species remaneat ꝓt cognosci ex hoc q̄ ꝯ minutis non ē solutio nec alia accidēs omne ablata Idē Alb A Idē in sum. cōfes. co. ti. q. xci b

Vtrū confici possit in fermentato ꝛ hic tho. ubi ē sic ꝛ confici non dēt nisi in azimo et qui ꝯficeret ꝯtra peccaret agens contra statutum et consuetudinē ecclie A Con. pe. et al. ut in su. co. co. ti. q. xciiij. vbi etiā ꝓbat totū qd̄ tho. dicit

Addit etiā tho. in 3a parte q. lxxiiij. q̄ quamus consuetudo confitendi de azimo cōgruabiliōz sit ꝯgruens tñ ꝓcederet cōficī eucha in azimo qz ꝓuerbū erat fuerūt

De quo vino possit confici ꝛ hic pe. et tho. in iiij. q. xi. Dicendum q̄ tñ de vino vitis qz in eo et xpus consecrat Et hoc solum ꝓpter vinū ē et cuiꝰ ꝓpria sanguis A Idem in su. co. co. ti. q. xcv b

Vtrū confici possit de acreto et huiusmodi ꝛ hic tho. ubi ē. Si vinū dco ē factum acetū non ꝓt confici qz differt vinū et acetū secūm vinū et mortuū hic plīm viii. ethicoꝝ Si si vinū sit q̄si in via acetꝰ di. idē ē iudicium qd̄ de pane qui ē via ad corruptionē s. q̄ ꝓt confici ꝓcedat tñ confitentis ꝓpter irreuerentiā sacrī Con. al. et addit q̄ si vinū ē putridū adeo q̄ vinū nām ꝓdidit non ꝓt confici Si aūt non sit corruptū ꝛ in via ad corruptionē confici quidē ꝓt ꝛ quātū ad sacrī nō ē assumendum A Si hic de facto ad ꝓt hic unde Al. ut in sum. con. co. ti. q. lxvi b Et idē dicendū de vino multū fortito seu acri A de hoc sic dicit Idem Al. Si aūt in vino cū sapoꝛe vinoso ē sapoꝛ aromaticus uel fortis cruꝭ uel stipticꝰ uel sapoꝛ acer ex mixtiōne ꝓfecta digestione vini ꝓt fieri confectio quia remanet species vini ut in d. q. xcvi. vbi etiā subditur Et nō hic tho. et pe. q̄ si hostia consecrata tam diu seruaretur q̄ corrūperetur species panis nō esset ꝑ amplius corpus xpi Ita sile de sā guine si ita diu seruaretur q̄ species illę remanerent in acetū secus aūt esset qñ adhuc esset in via corruptionis uel ad corruptionē b

Vtrū confici possit de agresto ꝛ hic Al. et tho. in iiij. di. xi. Non qz adhuc non hꝫ speciem vini ꝛ tñ ē in via corruptionis A Con. pe. ut in sum. con. li. iii. ti. xxviii. q. xcvij b

Vtrū confici ꝓsit de musto ꝛ hic tho et pe. ubi ē sic qz copulatam hꝫ speciem vini non tñ ē faciendū de multo acreto

apter ſuſpitionem ſpūs ad hoc ne-
miſi neceſſitas aliqua ſuperueniat ſic in ſū. cō.
co. ti. q. xcviii b

Vtrū aqua debeat apponi vino et quantū
R̄ ſm tho. et pe. in iiii. di. xi Aqua appo
nitur non tanq̄ de neceſſitate ēt ſ. p̄ ſignifi
cationē vnionis populi ad xp̄m Aque et
multe populi multi Apoc xvij. ſtrauit
tū peccatrix que ſcienter omittet aquā ap
poſitione q̄ agat cōtra inſtitutionē eccl̄e
Et quia dubē apposita creditū dēt aut
apponi adeo parū ut vinū totaliter conuer
tatur al' non conficeret̄ a Et ideo de a
cumo ſeu aquatorio non p̄t conficī quia
non ē vinū ſ̄ aqua aliq̄lit̄ vinata ut
ſum. cō. co. ti. q. xcix. b Et non debet
apponi aqua cōſecrata uel alia artificialis
ſi tū apponēt̄ multū conficeret̄ nam
tūc ni vinū conuerteret̄ ſicut aq̄ q̄n lic //
a Idem in ſū. cō. co. ti. q. ci b

Quid ſi apponēt̄ aqua q̄n vinū adhuc
eſt in doleo R̄ ſm tho. ubi ē non ſufficeret
quia hoc nō ſignificaret aliquid ſ̄ oz ut
immittēte oblationē apponat̄ ad ſacrificī
tum a Idē in ſū. cō. co. ti. q. ciij. b

Vtrū in terris vbi non eſt vinū poſſet
conficī de aqua tubea in qua lotus ē p̄ā
tus vino tubeo intinctus R̄ ſm tho. i mi
di. vi. Non quia illud ē magis aqua tube
a qua vinū vt hoc dampnatur de cō.
di. ij. cū omnē Quid ergo fiet in terris
illis vbi vinū non p̄t habeī R̄ non eſt
aliqua terra ad quam non p̄t portari
tūm de vino q̄ntum ſufficit ad celebrādū
Vel ſm Al. dm videtur q̄ de hoc cōſu
lendus ē papa tū ppter inconueniens dap
nū aūrum q̄d incurritur ex ſacri defec
tu diſpenſandū videtur ut corpus xp̄i
abſq; vino conficeret̄ q̄ corpus xp̄i abſq;
non ē ſanguine ut dcm ē ē Eucariſtia i
ſ. v. a Idem in ſū. cō. co. ti. q. cv. b

Vtrū in eucariſtia poſſit aliquis liquor
ppoſitus ſtrebus vini R̄ ſm pe. in mi.
di. xii. Si additus ſit alteri⁹ nature et
maioris virtutis diſſimilat ſpēm vini ī
ſe Et ſi equalis uirtutis tranſmutatur
vterq; in nām tertiā Et ſic vterq; modo
deſinit ī eē ſpēi vini et p̄ quos ſanctus
xp̄i Si vero ſit minoris virtutis diſſimi
latur in nām ſpēi vini Verūm ſub p̄tibus
illis ad quas liquor additus penetrat
cū non ſit ibi accidētia ſine ſubiecto deſit
eē ſanguis Et ſi liquor additus ſit eiusdē
nature et maior tūc ad eos dmſiones
ſpēi p̄ueniet et eius continuitate totali
ſalut et ſic in ſuſcipit eē alius liquor et ſa
ctus xp̄i ibi eē deſinit Et idē ſi equalis
ſit Si vero ſit minor tūc non p̄ueniet ad
eos dmſiones ſpēi Sub p̄tibus ergo illis
ad quas vinū additū p̄uenit deſinit eē ſa
ctus cum iam accidentia ſint ſine ſubiec
to et continuitas ſpēi que erat ſine ſubi
to ſalua ſit Sub p̄tibus ergo illis ad q̄s
non venit manet xp̄i ca. ſanguis Satis
concordat tho. ibidem a Idem in ſū. cō.
co. ti. q. cxiij. Et additur ſm eūdē pū
cto tū q̄ ſi non ē tantus nōbilit exce
lens q̄d additur ppter dubiū toto liquore
ipo tū ſacrō vtendū ē Et q̄ in ipo cau
ſat q̄ apponitur liquor alterius ſpēi maio
tas conſideranda ē non tm quantitate ſ̄
etiam virtute ꝛc b

Vtrū ſacerdos ille cui⁹ ad miſſam eius
ſ. ſacerdotem et eius miſſam.
Et videtur primo Vtrū ſacerdos
conſecrans ſemp̄ debeat ſumere
R̄ ſm tho. in iiij. di. xij. Dicendū q̄ ſic ut
de con. di. ij. relatū Tenens aut ſumat
quotiens celebrat q̄ ipm ſacrificiū in ſuſcipiēdo
complementū ſue ſignificationis accipit et
intelligit niſi impediatur p̄ violentiā ſ̄ſ
mitatem mortē aut aliquid huiuſmodi Et
ſi plures miſſas celebrat ſolū in ultima p̄ci
pit p̄ infuſione et nō in precedēti q̄ tūc nō
eſt ſeruanda mer alia miſſam poſſet cele
brare cū de cele. miſſ. ex parte Et ſi ſacer
dos poſt conſecrationē infirmet̄ et non
ſumat alia hoſtia michi⁹ dēt alius ſa
cerdos hoſtia dimidē et vinū p̄cepti ipſe ſu
mē et aliam infirmo dare a Idē in ſum.
con. li. iij. ti. xxiiij. q. cxxij Vbi etiā p̄z
q̄ idem ē et ſi alius quilibz infirmet̄
ad mortē et nō reperiret̄ niſi vna hoſtia
a conſecrata in miſſa b

Vtrū aut et q̄n liceat plures miſſas i
die celebrare hētur j miſſa ſ. x.
Quis poſſit conficē ſacramentū eucariſ
tie R̄ ſm tho. in iiij. di. xiij Solus ſacer
dos p̄t q̄n etiam ſi ſint hēticus ſchiſma
ticus excōicatus aut degradatus ſi ce
lebrat conficit ḡ tūc ad ſua p̄iudicium Ma
ne vero ḡ tūc q̄ ſanctus celebrādo
michil agerent Con. al. hoſtī. et pe. a Et
ceteri theologi cōiter ut in ſū. cō. co. ti.
q. cxxviij b

Vtrū plures ſacerdotes poſſint ſil' cano'
hoſtiam conſecrare R̄ Al. tenet q̄ nō ſed
probabilius videt q̄ ſic ſm tho. in iiij di.
xij. Vbi dicit q̄ ſm morē quarūdam
ecclīarū ſacerdotes q̄n ordinant̄ cele
brant ipō ad ꝛepreſentandū q̄ q̄n dns ho
ſtiam inſtituit et p̄ceptum conſecrandi
diſcipulis dedit ſimul cū eis remanſit ſic
epūs ſil' cū ordinatis p̄ſbiteris celebrat
Et tūc omnes debēt intentionē referre ad
illud inſtans in quo epūs verba p̄fert
Et ſic ē vna tm conſecratio a Con. Imo.
ut in ſū. cō. co. ti. q. cxxvij. Sz ut ibi
patet Al. dicit q̄ ſine p̄iudicio melioris
ſine diſcēdi videtur q̄ plures ſacerdotes

sil' non fuit mer dent sil' una confice hostiam q3 pro certo hm Aug'. Minima fit sacramento. Vel hoc. Aut vanū e pluribus fiat melius ab uno pot fieri. Vanū aut non e in aptibus nāe inultorum in aptibus gratie. Et q aliqū plures sacerdotes assistut ppter hoc fit ppter obsequiū non ppter consecrationez. Et si obiciat q illi assistentes faciūt signa et dicūt verba dicendū q iudicio meo fieri non det nec etiam fit q3 minora fiāt facta. Et si obiciat de sacerdotibus de nouo ordinatis q illi assistunt et concelebrant cpo dicendū q illi verba non pferūt sz assistunt ppter reuerentiam sacramenti et ne doceantur. Et ideo signa faciūt ad imitationē cpi ut discant signare sz ibi q hoc etiam facit q illa cetera fiāt cū discipulis satis cōpetenter datur in colonia quam acceperūt ordinati absq3 alia consecratione cū discipuli nec non consecrauerūt sed solum comoniam acceperūt b

¶ Quis minister possit sacramentum eucharistie dispensare & hm tho. in iiii^o di. xiii. Solus sacerdos e dispensator ppterea vii laicus non det ee in necessitate alique comunie q3 hoc non e sacramentum necessitatis. Diaconus aut quo possit vobis b. Ignatius a Idem in su' con. co. ti. q. c. xxxvi. b Religiosus dispensans corpus xpi incurrit excoicationē de qua inde b. comune q. xv. qui incipit. ¶ Quo vero uno sacerdote deficiente missa debeat p alium suppleri & hm tho. in tertia ptie q. lxxxiii. Si sacerdos morte aut infirmitate ceciderit aut consecratio nē corpis xpi non az q p alium suppleat. Si vero consecrato corpore aut consecratione sanguis vel ante consecrato vinoq3 det missa celebrata p alium expleri vii q. i. nil. a Idem in su' can. co. ti. q. lix. dz q sequens sacerdos det inchoare ubi p9 dimisit hm tho. et pe. si sciatur. Si aut nesciatur det a capite incipe. Et sic minus q. licet ad consecrationē non sit recte missa tm suppleri tm. pot. Et ad pdictorum maiorem declarationē hu sim. con. ca. ti. q. lx. sic dicit. Ille hm al. in libro de missa certa finē. Et si sacerdos aut comoniē in missa deficiat aliquo casu huic pro certo alius sacerdos det incipe et tamen inte ptem facit q3 ea que ad comoniē in missa fiunt non sunt de sacramēti confectione sz potius de populi instructione. Si aut i comonie deficiat factis tam aliquibus signis sup hostias oblatas. Ante tm transubstantiationē videtur michi q alius sacerdos non debeat missam incipe sz potius ubi ille dimisit det supplē q' amissum e. Et hoc ppter duas rās quaz una e ex parte sacri. Alia ex parte populi. Ex parte sacramenti q3 panis ex illigatus signum substantia panis et vini non transubstantiatur tm ipa una ex verbis et signis recipit sanctitatē ex qua effectus mandatus p dominica q incorpus xpi transubstantiatur. Et hoc non e repetendū sup illam hostiā ne minima fiat virtute verboz que tamq3 michil hui' qui iterū verba cadē sup hostiam iterant tñ priora verba a priori sacerdote dicta nullam virtutē hūssent. Causa aut ex p te populi e q3 populus ex hoc mag verba et signa comunis appetaret sz videret ea tam facile repeti q3 pius dicta inde crederet nulla signa cū illa licet nō tñ substantiet tm passionē xpi in misterio repetunt. Et passio xpi nequa debet reputari. Si aut sacerdos in pa platione verboz que sunt forma sacramenti deficiat verbis iam in parte pnūciatis sal no iudicio sue maioris consulere q illa loco tā q reliquie in altari consecrate et missa alia celebraretur. Sz mino. ne pos bitet cū. de sacramentis nō iteradis. Et q in hoc casu alius sacerdos det incipe ibi cum pdicta qua patētur. Dicit ei ? Imo q si quis intra confitendū sacramentum curat' dū e in verbis illis hoc e corpus meū deficiat alius incipiat a capite. Sibi cum pdicta. Et idem dicendū in bapo. Imo. Idem putare si dubitaret. Vtz primus sacerdos completerit verba consecrationis ut etiam hic cum cipiatur ibi cum pdicta. Et cum nō intelligitur tantum. qd' ambiguum ee factum cū de presbitero non bapo. Aliquam b

¶ Quid si sacerdos post consecrationē corporis sz aīe consecrationē sanguinis & ei fiat vinū aut aqua non ee in calice hm tho. in tra parte. q. lxxxii. det stati apponē et consecrare. Si vero post oīa consecrationis verba ppterit q aqua desit det michi videtur pcedere q3 apposito aq non de necessitate sacramenti. Nullo aut mō det aqua vino iam consecrato misceri. Si vero post iam consecrationē ppterit q vinū non fuit appositū. Si quidem ppter hoc aut suppressionem corpis det deposita aqua si ibi fuit ponē vinū cum aqua et resumē a verbis consecrationis sanguinis. Si vero hoc ppterit post sumptionem corpis det apponē alium hostiā iterū sil cum sanctificandā. Et in fine su mere hostiam consecratā iterū consecrata et sanctificatam non obstante etiam si p ius sumpsit aqua que erat in calice quia preceptum de perfectione sacramenti maioris e ponderis quā precepti q hoc sacramentū a ieiunis sumatur. a Idem in su' con. li. iii. ti. xxiii. q. lx. ad finē b

¶ Quid si sacerdos non recolit se dixisse

ea que in consecratione eucaristie dicitur
R̄ sm tho. in tertia parte q. lxxxiii nō det
ex hoc turbari non em̄ qm̄ multa dicat rec
tū oīa que dixit Si tm̄ sacerdoti constet
plabiliter se aliqua omisisse si quidē nō sint
de substantia sacramēti non det resumē in
mutando sacrificij ordinē sz det ultrīq; pro
cedē Si uero certificetur se omisisse aliquid
eorū que sunt de substantia sacramēti s. for
mam consecrationis det resumi ipā formā
et cetera p ordinē retinendi a Idem i sum.
con. co. ti. q. lxi Silr̄ etiā si quis ex lapsu
lingue uel infirmia omittēt uel mutaret uel
non proferret bene aliquā sillāb̄ aut ter̄ p̄ qm̄
ter audiū ar. de con. di. iiii retulerūt b

¶ Quid si p̄ frigus uel ex negligentia hostia
dilabatur in calicem R̄ sm tho. ubi ē. q. so
lū minima pars hostie mittatur in calicem
hoc respicit corpus xp̄i multum et ideo lyng.
p̄missio nō facit imperfectionē sacramē
ti et p hoc sit uere aliquid operi a Et
sic dilabatur ante fractionē sue post quā
sili. uer admissio fractionis facit imperfectionē
sacramēti ut in sum. con. co. ti. q. lxii.
sm eundē tho. b

¶ Quid si sacerdos .i. missam adūxit hostia
tritura non ē uel corrupta R̄ sm pe. di
cendū q. si ante consecrationē adiuxit primo
tū illa aliam ponat et a canone reincipiat
Si uero post consecrationē idē faciat ponē
do aliam hostiā et ea similedo sz et michilo
min̄ postea primam hostiā illā sumat aut
alijs sumēdam tradat aut reuerēter reser
uet Si uero adiuxit postq̄ sumpserit sum
to crāt̄ uarīat doctores a Nam idē pe. et
glo. ray. sentiūt q. hoc crāt̄ sacerdos non
celebret tercū q. ieiunij non ē ut mi.
sā. con. co. ti. q. cxiii. b Tamē tho. i 3ª pte
tenet q. det ponē aliam hostiā et cōsecrē
et sumē q. p̄ceptū de p̄ceptione sacramē
ti maioris ē ponderis q̄ p̄ceptū q. a je
iunijs sumatur ut et ē. f. vi. dcm ē

¶ Quid si muscā uel aranea in calicē ce
ciderit aut venenū tinxerit fuerit R̄ sm
tho. in 3ª parte q. lxxxiii Si sacerdos hoc
ante consecrationē deprehenderit det cali
ce ablui et ad viam poni Si uero aliquid ho
rū post consecrationē accidēt det annual cau
te capi et diligenter lauari et cōburi et ab
luctio in sacrariū mitti a Simil tū cineri
bus sm eundē tho. ut in sū. con. co. ti. q. clvii.
Vbi etiā ponūtur alia que i hoc ḡ. huius b

¶ Q̄ si venenū ibi deprehenderit nullo mō
det sumē nec alijs dare ne vite calix i mor
tem reuertatur sz det diligenter i uasculo
conseruari Et ne sacramentū remaneat
imperfectū det vinū a pponi et sacerdoc de
nouo resumē consecrationē sanctis et sa
cramentū p̄ficē Nichil enī abhominabile
sumi det occasione huius sacri. ar. de con. di.

ij. si p negligentia a Et ibi ḡ. nōt glo. b

¶ Quid significet diuisio nec hostie quas
sacerdos facit R̄ sm thom̄ iiii. di. xii Triplī
ce hꝫ significationē que sunt in corpore
xp̄i p̄ eius passionē Nam primo quidē
significat diuisionē que fuit in corpore xp̄i
p̄ eius passionē 2o distributionē redemp
tionis p̄ diuersa membra ecclie 3o significa
tur q̄ in corpore xp̄i mystico s. in ecclia
quedam pars adhuc ē in hoc mundo et exp
tribulationibus et hoc significat pars ho
stie Illi aut qui sunt iam in celo et cor
pore et aīa ut xp̄us et b̄ta virgo significa
tur p̄ partē missam in calicem quia ce
lebrantur ab ubertate domꝫ dei Sz illi q̄ sunt
in celo sola aīa et expectat gloriam quoad
corpus silr̄ et qui sunt in purgatorio sig
nificantur p̄ partē illam q̄ olim sm̄ p̄mit
uam ecclam seruabatur usq; ad finē a Et
licet hodie non seruetur cena nec tū cadē
significatio p̄tū ut in sū. con. co. ti. q. cvii
Et ad p̄dm̄ sunt c. triformiter de eo. di. ij b

¶ Quid agendū si stilla sanguinis ex ca
dezit R̄ si p negligentiam aliquid reman
de sanguine Si quidē sup tabulā linguā
labatur et tabula tradatur si et si non sint
tabula lotus ipse tradetur et cōburetur et
cinis in. altare condetur et sacerdos xl.
diebus peniteat Si uero ceciderit sup lapi
dem altaris forbeat sacerdos stillam et tri
bus diebus peniteat Si sup linteū altaris
et ad linteū stilla peruenerit quatuor die
bus peniteat Si peruenerit usq; ad 3ū iv. die
bus peniteat Si usq; ad ḡtū xx. diebus peniteat
ut Et ablut tribus vicibus linteamina que
stilla tetigerit calice supposito Et aq̄ ablutio
nis in. altare condatur. de con. di. ij. Si per
negligentiā posset etiam sumi a sacerdo
te nisi pter abhominationē dimittētur ut
ponit tho. in 3ª parte Et ut ide dicat i 4o
di. xiii. Cautū ē ut pars illa linthei sine
palle post ablutionē abstergat et cōburatur
et cinis altari condatur Sic etiā di. i 3ª pte

¶ Quid si quis eucaristiam vomerit R̄ si
laycus et p ebrietatē uel negligentiā vo
merit xl. diebus peniteat Clericus uō uel
mōchus presbiter seu diaconus lxx. diebus
peniteant Epūs xc. Si uero cū infirmita
tis euomerit vii. diebus peniteat de con. di
ij. si quis p ebrietatē Et det vinū cre
matū et cineres uxta altare secundi ut ē.
i p̄xīmo ḡ. dcm ē Dimissa et cinis celebra
tione hꝫ plura .i. missa De eucaristia quo
ad sumentes hꝫ b. tractatū Et ultrīus a malo
ministro licetat scripsit eucaīam et sacramentū
unde .i. ordinatus .i. ḡ. iii.

Eucaristia iiiꝰ quantū ad eius effec
tū ē sum̄ sit p̄ncipalis effectus
eucaristie R̄ sm tho. in 4o di. xii.
p̄cipius effectus ē conuersio hois in xp̄m

ut dicat cum apl̃o Vivo ego iam nō ego
vivit vero in me xp̃us gal. ii. Et adhuc
sequit̃r duo effectus s. augmentū v̄tutū
et restauratio deperditorū s. p̄ peccā venialia
vel alios p̄cedentes defectus A Actualiter de
dicit p̄e. et Al. sed sub diversis verbis ut
in sum. con. li. iii. ti. xxviii q. cxviii b

Vtrū peccā venialia possint impedire effectū
sacramenti R̄ dicit tho. in iiii. di. xii. q. ii. ad ij.
ut sacramentum hoc plene effectū suū habeat
oz ut assit actualis detestatio Et q2 interdū
actualis devotio impedit̃ fuit absq; mortali
peccō p̄ effectū hūjusmodi sacrī impedire
dicit q; aliqē augmentum gr̄ie non consequit̃r
nec tñ venialē mortalis peccī meminerit R̄ forte
peccātū venialē q2 tpatus accidit nō cum de
peccō venialī Impedit effectū hūj sacramē
ti R̄ solū illud qđ tollit actualē devotionē
que in hoc sacramēto requirit̃r A Idē in sum.
con. co. ti. q. cxv b

Vtrū p̄ hoc sacramētum deleantur peccā
venialia R̄ dicit tho. ubi s. sic nō tñ oz q; se
per ea venialia deleatur R̄ dicit̃ nām devo
tionis possibilis tñ ē fervor tantus q; omnia
venialia deleret Idem pe. A Idem in su. co.
co. ti. q. cxvi b

Vtrū p̄ hoc sacramētum deleant̃ mortalia
R̄ dicit tho. in iiii. di. xii. non delet nisi
actualia Unde qđ dicit̃ sit abluvio scelerū
displicet̄ p̄t intelligi s. q; vel dicitur remissa
abluē impedimentū ea impedit vel de his q; nō
sunt in habitu contrita vel memoria A Idē in
sum. con. co. ti. q. cxvii b

Exactio que fit ab aliis a dñis vel a pla
tis unde s. dñis dicit. Et j. talia p
totū et j. predatum

Extrema dictum de extrematione
primo dicemq; aliqua de eo q; extrema
tio p̄t fieri de ipso extrematore Vi
sum est quibusdā q; extremationē a nullo fieri
p̄t quoniam p̄t tres rondē ut papa in vi
cena Et singuli epi in diocesibus suis xvi q.
ij. Visis in fi. xxviii. q. iiii. contra quam Item
extrematio fuit eis officiales filii et omnes
plati inferiores q; collectis presumit ut ab
bates cena nō habent Dicit tñ si fuerint
confirmati et familiares ex. de sum. sanctum
ex. de offi. oz. cui de extrema a hoc tñ q; ad
istas inferiores plates collectis presidentes
nisi rationa consuetudo vel dispensatio requi
rat ut in su. con. li. iii. ti. xxxiii. q. l. Vbi
hoc notantur hic Ray et Hoff. b

Item Archidiaconus iii. q; possit extremare
licet non sit presbiter oz di. xxv. placuit
ex. de off. archidiac. c. i. ex. de appella. repti
sibi Solus tñ epus p̄t extremare tum
illa sollepnitate que hic tenet xi q. iii. debent
a s. quia debet ei assistere sacerdos extremare vii
sacerdotes tñ candelis accensis ut ibi b
Alij aūt prelati in ecclesiis eccliē que iurisdic

tionē hñt sup̄ subditos sine predicta sollep
nitate extremare p̄nt Sacerdotes vero p̄rochi
ales extremare non p̄nt nisi ubi est consuetu
do que erga tribuit iurisdictionē xx. q. iii. Con
questus. Con. Hoff. tho. et Al. A Hoc fuerunt
dicta Ray. principaliter ut p̄z in d. q. l. Vbi est
additur hic hosti. q; sacerdos ex quo curam hꝫ
in notoriis hꝫ p̄latem extremandi p̄missa ante
unctione Et ni ōbus hoc sine libelli obla
tione expedire p̄nt ex. de clam. desponsa. cum
Philippus Et sic intelligē capla que de hac mā
loquunt̃r Et hoc ubi forte consuetudo gēra
lis vel singularis s. epi mandatis p̄cedat In omni
bus vero illi qui requirit̃ iudiciale iudicium non
p̄nt extremare nisi gēra consuetudo al'
speciale delegata sine concessio eis plus in
dulgeat Nam et capla in de consuetudine al'
p̄dulgentia extremat et mādat ex. de cleric.
ex. de pace dem. et de consuetu. interpo
et sicut dicit intelligendum similiter Ray. Hic etiā
non sacerdos p̄t extremare et absolue quo ad
forū contentiosum. sed in penitentiali solus
sacerdos Quo ad platem extremandi requiritur
iurisdictio ecclesiastica ordinaria vel delegata
dñi p̄e. et in su. con. co. ti. q. li. Vbi etiam
nō. dñs Lan. brix. q2 hoc p̄mis possent commit
tere laico p̄ papā sed non p̄ epm b

Vtrū extrematio lata ab alieno epo possit
tolli a p̄rio R̄ dicit Lan. et l. Non quia
a primis nulla fuit A Idē in su. co. co. ti. q. lxi. b

Vtrū platus possit extremare ex. tem
porū sum R̄ dicit hosti. Episc ex. sua diocesi
et hmōi p̄lati ex. temporū sum non p̄nt
ea que iurisdictionis sunt contentiosa A Nisi
de consensu illius in cuius territorio ē dñs ille
hosti. p̄. c. epo. ix. q. iii. ut in su. con. co. ti.
q. liii. b Vñ q2 quis non ē extremandus
sine ē confessione xi q. iii. nemo Ideo tal'
non p̄t extremare nec sedē p̄ tribunali
nec aliquid disponē xx. q. ij. epm et c. se
Et intelligite nisi i quanti ē dem ei absolue
i. q. vi a Ju. ecta q. liii. di. Quida mero asse
runt q; ex. suam diocesim extra epus p̄t
extremare sicut p̄aulo extremauit corinthū
abentem et interrequisitū ex. de appella. cum
sit romana in fi. qđ p̄t concedi in notoriis
q2 nec illa requirit̃ tāe examinatione ix.
q. iii. ꝑ. fi. et d. c. ni sit Ibi etiam dicit̃ q;
epus extra ex. p̄t demum extremare extremitatem
q2 p hoc amplius non legatur Item q; si
legatus extremauit aliquē du erat i p̄sen
tia non p̄t ei absolue postea extremit p̄sen
am dimisso officio sicut si extremit reverti
tur q2 tūc p̄t sibi qđ p̄dem ē de aliis oz
dicendis b

Dicitur qui ē aliquo loco tñ hꝫ tpale
iurisdictionē nō p̄ hoc potēt extremare oz.
ex. de offi. oz. dilectus a Idē in su. con. h. iii
ti. xxxiii. q. liii. sibi hosti. b

Extremare non p̄t extremitus quis nec sci

matheg ñec apostata a fide xxiiii q. i. Iudi
tium et ſ. ſi aũt nñi. Hec ñec interdi ñec
ſuſpenſue a iurisdictione xii. q. ii. Alienatio
nes et c. prazie eẽ. de rescript. liben. q. Hec
ñec ille qui violant iurisdictiõ eẽ. de excess
pla. c. ſi. a Ubi non bñ inde. Hoc plazi tñ
Ide dicit Alb. et hosti. et nñdictũ hoẽ utri
ſum con. li. iii. ti. xxxiii q. lxxiij b

EXcõicatio ꝓmo cõtez quid ſit Rz.
excõicatio ẽ a q̃libet licita cõione
et legitimo actu ſepatio xi q. iii.
ſ. eudentez a Hoc fiunt dñi Ray.
ut ꝓz in ſũ. con. li. iii ti. xxxiii q. xxxvii Et
tñ mgr Adam dz excõicatis ab eccl̃ia
vite dicete dño ghesi. iij. Videte ne fez
ſumat de ligno vite deo ſ. eudent Con
hosti. et gull. ſz mdicto zia li. iii. ti. ij ꝓpe
dicz q hec diffinio non cõprehendit nunoz
excõicatione Vñ ibi ſic dicitur Excõicatio ẽ
a ꝓticipatione sacrõz exclusio Vel a cõione
fidelium ſepatio deo c eudent et eẽ. de ex
cept. A nobis Sed hec diffinitoes nident
ꝓticulares Vnde satis nudez q pro ciuali dif
finitione possit dici q excõicatio ẽ a cõio
ne seu consorcio fidelium ſepatio xi q. iij om
nes ſz q̃z ꝓticulariter et q̃z vniuerſaliter
bñ ſuas ſpes de quibus statim Et ad hoc
ſenſum pot reduci ꝓma diffinitio Ray. vel
ligendo ea disiunctiue et nõ copulatiue b

Cuig ꝓncipalit due ſunt ſpes Vna q ſepa
rat a sacramentis et ab ingressu eccie et
a cõione fidelium Et hec dicz maioz excõi
catio vel Anathema Alia que ſepat a sa
cramentis tñ a Vz a ꝓceptione ꝓncipali
um a collatione petat tñ talit excõicatus
confitendo ecclĩastica sacramenta ſz ab eo
collata nichilo non cazent effectu eẽ. de
clez. ñm. ſi celebrat b Et hec dicz minoz
Et de utraq; hñtur iij q. iiij Euſebianoz
et eẽ. ſequens Nbñ Ray. et in ſũ. con.
co. ti q. xxxviii Spes excõicationis quasi
infinite ſunt Quot em ſunt ſpes cõiunc
tor ſunt vel ee ꝑnt ſpes excõis ſz ꝑdas
duabus frequẽtez tractat ecclĩa Et i dñs
cũ notatur excõicatio intelligit de maioi
dcõ c. ſi quis. Hec excõicationis alia e hoẽis
ſi quã ꝙs inuzerit ꝓpter iniuriã delicto cõmisſo.
ut ſi quis iniuriat mihi violenter i clicu.
xvii. q. iij ſi quis ſuadente Alia e iudicis
ſi quis litterature a iudice ꝓtestatem hñte ꝓ
ꝓcessum iudiciarium eẽ. eo iure Et quis pos
ſit excõicare maiori excõicatione dñi e ẽ.
c. ꝓximo Minori aũt excõicatione ex
comunicare ꝑnt nõ solũ epi ſz etiã alij etiã
plati inferioꝛes sm Ray. et in ſũ. con.
co. ti. q. lv. b

In quibus cubus incidit quis i excõicati
onẽ maioꝛẽ ipo facto R in multis Nam
excõicatus A qua solus papa absoluit Incur
rit in xiii. cubus quos oes hoc ẽ. absolue

i. ſ. iij. Sunt et Alij. casus plurimi ꝓpter
quos incidit in hẽsim iam damꝓnatã
xxviii. q. i. c. i et ij. Sunt nouã hẽsim cõtra
ghit eẽ. de hẽti. ad abolendam et c. excõi
catus Sunt ẽ credens i cepetatoz ut fautoz
hereticoꝛũ eẽ. de hereti. sicut Sunt a hoc
casus et sequens et etiam q̃tus hodie inde
tur ee ꝓpalis ut ꝓz in ꝓcessu Anali cxxxe
b Q cum que asserendo dicit Romana
ecclĩa non ee caput omñ ñec ei tñ ꝓpti
ti obediẽdũ di. xiv. Nulli fas Q qui
certoꝛes ciuitatũ facit exactiones nes tol
tas ut clicos et ecclĩas et admoniti non de
sistunt eẽ. de iudi. ecclĩaz Non nmg a
Et ibi patet q etiam ẽ filie sua cõi fau
toꝛes eoꝛũ ñec debent absolui donec satis
fecerint competenter b

Q ẽ cum que non electus a duabꝫ ptibꝫ
cardinalium ꝙrit se ꝓ papa eẽ. de elec.
licet a Et ut ibi ꝓtulit eade ẽ sua cõi.
eo qui ꝓ papa ipũm tenꝓuit ſz ut dñs
e Iste casus hodie ẽ papalis b Q cui ge
nitor vel scolaris tractat cũ aliquo cuius bo
nomensi de conditione hospitij ꝓsequẽdi
tis ꝓquilinis nisi tempus conductionis ſui
erit elapsum eẽ. de loca. et locat. a Ubi ꝓz
q iste casus ẽ cõi nutrioꝛ et scolazes qui in
ciuitate bononie sub conductoꝛibus aliozꝫ
vz scolazũ hñt stoꝛ. Idem posset fezre vel
ligi ecclĩam de nigrine ſequẽs hospitiũ in
lesione vel iudicio hñtantiũ audiẽt
tractare nisi ꝓpius constituerit tempus
conductionis elapsum Vel nequidem in
hoc fauoꝛe ſui ꝓsbiteꝛi b
Q cũ mõchi cãnici regulares Archidia
coni decani ꝓpositi plebani Cantoꝛes et
alij clici ꝓsonatũ hñtes sint ecclĩa q̃z
ꝓsbiteꝛi audiat legẽs vel physicam a
Nisi religiosi ſ. diuoꝛũ nec ſũ ſpatim ad
claustrũ redierint Et alij clici ſ. dicti
ſpatim a ꝓfectu desistezint ut i casi
de quibus statim b eẽ. de clez. vel mo.
non magnus apud et c. ſup ſpeculã ſcripta
ſi habẽt ꝓrochiale ecclĩam tñ et non sint
ꝓsbiteꝛi eẽ. de cle. vel mo. statutũ li. vi
a Et ibi nõt glo. et dñs ꝓ. de Auctho
ritate q qui ꝓrochiales sunt ꝓsbiteꝛi
uicarium debent summam nõ ꝓpe ecclĩazum
ſz oꝛdinẽ ꝓ dictum c. super speculã b
Q cum quis ꝓcipat excõicato i crimine
ꝓ qd excõicatus ẽ dando ei auxilium cõ
silium vel fauoꝛe eẽ. eo. ſi contubine a ecia
eadem vinculo ligatum cũ excõicato dc.
ſi contubine et eo. ti c. nup ſ. in fa Vñ
non inducit ille casus ꝓticulaꝛ ſed zegula
generalis b

Hec cõſi. aeb qui fecerint statuta conꝛ
libertate ecclĩe et ſcriptoꝛes eoꝛũ Et ſilie
et ꝓlates et consules et rectoꝛes et cõ
ſilia zioꝛũ loꝛũ ubi talia statuta fuerint

// cõſuetudines edite ſt //

consuetudines edite sunt uel seruate et q
seruari eas fecerunt uel in publica forma
redigerunt iudicata ex eo quod eccl̃ie et c.
nocet. Q⁹ ceñ illos qui in institutis ordi
nibus uel alienationibus a sanctis
factis ex de sanctis. c. 1. ¶ Ubi dic⁹ q⁹ res
ecclie a sanctis alienate dicit ad ec
clesiã sine ullo onere reuerti et si quis cõ
tra presumpserit excõicationẽ incurrit
b Dicti casus omes ex uerbis magr
antique colligi sunt ¶ Sunt in dictis
uerbis et alij casus Vñ Io⁹ e in c. qm
de offi ordi. Vbi plnbetur q⁹ in eadem
ciuitate sint plures epi si ꝑ diuisi
onem hmodi ꝑbus epis non pot oi
bus deseruire pot et debet quo ad hoc
alii epm sibi vicarium constituere forte
threni qui valet in gr̃is hmodi nisi
re qui vicarius dr̃ ꝑ ois ee obediens
et subiectus ꝓnc̃ipali epo Et subdit
Vñ si quis ali⁹ se ingesserit excõicat se no
uerit nutrone ꝓtinus dr̃ glo. et ita
ꝑ canon late sñie Ubi e in c. clericis
ex. ne cleri. uel mo. Vbi dicitur subie
ng etiam sub nullatenus anathematis
ne quis sacerdotii hoc officium vicario
nutu aut ꝓposito secularis si quis aut
cõi hoc uenire ꝓsumpserit et monitus
emendare noluerit excõicet subiungat
dicit glo. sic uidet casus late sñie Ubi
e in c. excõicationem de sepulto. Vbi dic⁹
excõi subdantur q⁹ romanos aut alios
xpianos ꝑ uetustatione uel alias ho
nestis tamꝫ in sanctis uectos aut capi
aut suis rebus spoliare ꝓsumunt Illic
tam qui xpianos naufragiũ patientes
quibus sua refugium fidei consilio esse
tenentur. dapnata cupiditate spoliant
rebus suis ubi oblata reddidit excõi
se nouerint subiacere dicit glo Et sic qui
cõi hoc faciunt sunt ipo iure excõicati
Et hoc nõ uerũ e quo ad hoc ultimum
casum Quo uero ad primũ e rationi re
uide sñie ut ex ipo tex patet Et
nõ. d. Anto. de bu. cũ Io. an. ubi etiam
dicit sm Io. an q⁹ plurimi fer. am anno
excõicantur ex ore pape b
¶ Eadẽ uo sunt alii casus excõicatio
nis qui habentur in lo vi de quibus duo
sunt ꝓtinentes ad papam ut dicit e ẽ ab
solutio primo ꝑ nñ Alii sunt qui sequunt
ꝓmg de quorũ qui loquitur. secrete id'
mittit scripturã uel nuncium aliquem cui
dmodi qui sunt reclusi extra clausuram
nisi ꝓpe ex. de clero. Vbi plenius Et
de aliis rectoribus et officialibus qui
primũ dicta electione non seruarent
ꝓuisioni constitutionis R vel non faceret
obseruari d. c. ubi periculum b
¶ Q⁹ e de hoc qui spiritualia aliqua q⁹cum

ꝓro quo rogabantur uoluerunt dispensare
Vide e. electio ꝑ ꝗ. xxxiii. qui incipit q⁹
cuiq; Q⁹ e quoniã usurpatores custodiam
vacantium eccliaꝝ seu in alijs ꝓuisis locis
occupant bona, ꝓuisi Et clerici et alie
ꝑsone secundũ locorũ qui hoc facere ꝑmit
tunt ex de cler. egrãti hoc ecclã cum
hoc ẽ ecclia c. ꝗ. duplex Q⁹ casus de e
lectoribus ad requisitionẽ alicuius romani et
de electis et fautoribus qui faciunt q⁹
contra constitutionẽ sup hoc factam ex. de e
lectione fundamenta ¶ Certe absolutio
istius casus inducitur reseruari ꝑticu
lariter in isto articulo Et non solũ cõi
ꝓfatos sz etiã cõi obedientes dictis of
ficialibus electis illicite sua assumptibus
d. c. fundamenta ꝗ. q⁹ si secus et ꝗ. electo
res et hoc cõtra sepe accidit qui ad
obtinendã aplicã sedis gratia non est b
¶ Q⁹ de hijs qui vacantium ad dirigendas
manales in electione nisi abstinent ab
hijs ꝑ que posset in ea discordia oriri
uel nutriri ex. de cler. Indefinitatibq
Q⁹ de hijs qui ꝓmittunt q⁹ confirmatores
dari nuncupant se de hijs que nõ licet
Vide e. consuetudo ꝗ. in ¶ Q⁹ de hijs qui
absolutionẽ ab aliqua excõe uel sententia
one clavis aut etiam suspensionis uel in
dicti exigunt ꝑ vim uel ꝑ metũ nasci
ner vt absolus et nihilominus nouã excõi
catio ex. de hijs qui vi absolutionis Q⁹
de eo qui fingit fraudulenter casũ ꝑ que
aliquis iudex uadat uel mittat ad aliquã
mulierẽ pro testo ex. de iudi. mulieres
¶ Ubi non uidetur notari hic casus nisi
qui fictio fit ad hoc q⁹ iudex ꝑsonaliter
accedat b Q⁹ de hijs qui plato uel co
ram capla seu aliam ꝑsonas ecclasticas cõ
pellunt ad subiiciendũ laicis uel aliam
dum bona immobilia seruiza ecclaꝝ Et sili
laici qui usurpant sibi illicite hmõi ĩ
munit destituerunt ex. de rebus eccle n.
cõsultissimo ¶ Ubi datur ista sua cont.
illos qui coegerunt prelatos uel capla et
clesiarũ aut alias ꝑsonas eccl̃ias subiacẽ
tes eas ecclias ipis quassas uel bona immo
bilia seu uina ꝑ arma seruitio. ab ipis ea tẽ
pe a subiectionibus se tenẽ seuab
ipis eade adhortando ꝓ ut in q̃busdã ꝓ
tibus dicitur adhortare uel ipos patronos
uel aduocatos ecclaꝝ seu bonoꝝ ipaꝝ ꝑ
tio aut ad tempus non monitis statuis
de iuã cuiuscũq; sunt conditionis aut
status qui ad hoc coegerunt excões in
currunt nisi hoc facerent cõi consensu capli
et aplice sedis sua speciali Et hic adde
illoꝝ layci ultra id q⁹ ex nã contractus
ꝑ ipos uel adhibita in illis lege ꝓmittũt
aliquid ut usurpent cum uero secus esse
rimt nisi admoniti ab hijs desistere ꝛc

tlendo ea que taliter ulue-pazat corpo seu
tentui extoicationis inferrit Et ex tunc
ad suppoiendu terra ꝓpz si opus fuit
ecclesiastico mandato libe predatur ꝯ ibi b
10 Quicuq; ꝑ ab ecclie ꝑ se uel p alium
nomie suo uel alieno pro ꝑsona uel rebus
quas nomie negotiationis detinuit uel de
tenet facinꝰ seu transmittit exigit aliqd
predagiu sue guidagiu ex de consi. quia
li. vi. Et de hac ratione hetur ꝯ. diffusius ꝑ
dagiu ff. li. iij.s Et de hijs que impedierint
officiu delegati uel ordinarij iudicis eccl̃i
ex de iudi. eccl̃i. qui quo casu diffusius hec
ꝯ. index ij. ff v. Item de illis qui inhibent
subditis ne ꝑsonis eccl̃is vendant et hijs
unde ex. communitas eccl̃ie ff. ix. Item de illo
so q̃ temne ubicuq; hitum sue religionis
dimittit uel accedit ad studia nisi a suo
ꝓlato cu consilio maioris partis conuentꝰ
sibi huiꝰ sit concessa Item de doctoribus
seu magris qui scientes illos exiosos qui
dimiserint hitum docet leges uel physica
ꝓdet suo casus hmodi ex de elect. uel no.
vt periculosa Ubi dicitur distinctius subi
becing ne de retento aliqs quaeriꝰ religio
ne tacte uel expresse ꝓfessus in scolis
uel alibi teneꝰ hitum sue religionis hmõi
dimittat Nec ad quos accedit studia libꝫ
nisi a suo ꝓlato cu consilio sui conuentꝰ uel
maioris ꝑtis eiusde sibi ꝯdi ad studium
huiꝰ p̃mittis sit concessa Si q̃s aut et ꝯ.
doctores quoq; seu magri qui religiosos
hitu suo dimisso legere aut physicam audi
entes facere docere aut i scolis suis ꝑsump
serint ꝛtinere sibi eo ipso sint inhabati sup
quo Io. an. in nouella dicit Non puto q
de mente ꝯstitutionis sit q monachus in
cella sua dimittes hitum uel du balneu
intrat assulte uel tacens sine habitu legis
hac ꝯstitutione al' pauci intelligentur ꝛia
legitati ꝯ q̃ exhibet se conspectibus omi
sine hitu sine in hitu layrali uel clici seu
lario sine nulla ꝛa tunic tegetur Et ad hoc
facit principiu decretalis q̃ vult ꝓpter
vagationem prohibere b Item quicuq; hereti
cos uel credentes receptatores defensores
uel fautores eorũ scierit tradet eccl̃ie se
pulture ex de hereti. quicuq; in vi Et ibi
etiam ꝓ q̃ latius ibi fuerat tales sepulti
debet ꝑ petio sepultura ꝛa Ide quo absolue
dus vide ꝯ. hereticus ij ff. ij. Item q̃ prior
rector secularis uel q̃is officialis eius cog
nos credit de crimine hereseos aut captos liberare
uel diocesanos uel ꝙsitores officium impedi
re ex de hereti. ut in q̃stionib A Ubi ꝓ.
q̃ ille casus et q̃ rectores quoscuq; tales
q̃ cognouerint uel iudicauit de crimine hereseos
uel reptos ꝑ hereti relaxant sine lata uel nia
dato cui uel mãdatoꝛi aut recusant imple
executione eis ꝑ iniunctã crimine a deare

sano uel mag̃stratibus iuramtum ꝓsunt ad
eorũ spectat officiu uel al' officiu cui uel
q̃sitorũ suum uel gressum diuerte uel i
diuerte impedire ꝑ simꝑ fecerint si in exer
tione ꝑmiserint ꝑ animam ao ꝑtinax velut
heretici sunt condepnandi b Item de hijs
q̃ ꝑ assisinos qui xpianum inffici curia
iuxit unde ex assisinus Item de clicis q̃ mal
festis usurarijs ad forum excludendis domos
locat uel alio titulo concedit ex de usur.
Usuras unde ꝯ. usura in fi. Item de
hijs q̃ concedit ꝛcp salaria coll ꝑsonas et
electis ꝑcialit sine ꝑticulariter ex de immuni
Et si A Ut ibi patet ille casus e contꝰ
concedetes ꝛcp salaria coll electis uel eor
bona uel ꝑticulariter confessas extendetes ad
eos qui confessione seu expressione missi
miserint ꝯ. missem a tpe confessionis
uel expressionis singlis ꝑsona exorum et
ymaginibus mãdauerint ut ibi b
Item si dns uel ꝛor tpalia no fecerit obser
uari ea q̃ statuimus coll misertores eccl̃ie
sui seu alteri de familia eorũ uel ipse ex de
penis felicis ꝓ hac uerba e si no fecerit
dictus ꝛor uel tpalis uel spualis uel eius
officialis obseruari ꝓdicta ꝯ. missem posthi
de lecto ad eorũ noticia ꝑuenit Et quilibet
quelibet ꝑ ꝛbe si no fecerit ꝓdem ut dicit
e ꝯ. missem cui facultas ea attribuit
eo ipso pontificali dignitate et suis et mch
lauus remanet inhabita ut ibi b Item q̃ q̃is
dat licentia accedendi capiendi seu alteri
bona uel in ꝑsonis suis uel suoꝝ ꝯtrahendi
cos q̃ coll ꝛegem barones nobiles uel quos
cuiq; alios tulerint excoicationis suspensionis
uel interdicti sinas sine illos quoꝝ ordinis
sunt ꝓlatos Vel cos qui eos obseruat a
cos q̃ talis excoicatis coicare uoluit nisi
limas ipsam ꝛemisera ꝛeuocet Et sic̃ sunt
ablata ꝛestituat sine ꝓ illis satisfaciant
A In c. quicuq; de quo ꝯ. dicit nisi limas ipsam
ꝛemisera ꝛeuocauerit Vel si ad bonoꝝ cap
tionem occasione ipsius late si ꝓcessum bona
ipsa fuerint ꝯ. ordo dicet ꝙrendum ꝛestituta
aut satisfactio ꝓ ipsis impensa b Simi
et qui dicta lata usi fuerit uel ecia sine
lata sua motu hoc fecerint excusari uidentur
in qua si ꝑmanserint ꝑ duos menses no nisi
ꝑ papam absoluetur ex de sen. excom. q̃is
Item. qui quos ab excoicatione absolutos fuerit
i mortis articulo uel alio impedimento si
cessante articulo uel impedimento no ꝓtin
se q̃ citius comodo poterit ei a quo absolui
debebat ꝛemittit ut eande seruam ex eos
Item qui aliqm absolumtur a sede aplica ul
a legatis Et ꝯuerso eis q̃ se putent
ordinarijs uel alijs suscepturi ꝓuiam et pas
sis iniuria seu eis quibus obligati sunt
satisfaciat Similiter si hoc non faciat cu
ꝓmum commode poterit ꝛemittit ad eand

suam ut in dicto. c. eos

Item sunt alii casus excommunicationis in clerc. de quibus quidam sunt papales ut de eis c. ab solutio in. vi. Alii sunt isti ping e de illi qui in cimiteriis sepelierunt corpora hereticorum in cimiteriis non consecratis a nec nec excommunicatos publice aut nominatim nominatos aut usurarios manifestos fecerit sepelirit a qua excommunicatione non debet absolvi nisi prius ad arbitrium diocesani satisfecerit eis quibus ea promissa fuerit iniuria irrogata ut de sepul. eos a

Et sibi additur nullo eis eorum promissa exemptione vel quovis alio privilegio quacumque forma verborum concesso aliqualiter suffragante

b Gg de religiosis qui decimas ecclesiis debitas sibi appropriant vel usurpant sine quibus non permittit salva ecclesiis decimas de animalibus pannagio et pastoribus suorum vel aliorum nisi certis tempore animalium certis gregibus eorum Vel de animalibus que in primo fetu ecclesiis emunt et emptas dant venditoribus ut alias ab eisdem teneada seu quibus non permittit nec prohibent solum decimas ecclesiis de terris quas tradit alteri ex colendas tuli requisiti a eos quorum ibi est ut in clerc. religiosi de qua j. b desistentes j. mensem aut de his qui usurpaverunt eorum promissa a Vel retinere presumpserunt ut i dem clerc. b Non satisfecerint ecclesiis dampnificatis j. quos interim sunt suspensi ab administrationibus et beneficiis suis c Et si non fuit administrationes vel beneficia ipso facto excommunicationi incurrerit ut de decimis religiosi Gg et de monachis vel canonicis regularibus qui non fuit administrationi et discessit se ad curias principum sine licentia prelatorum suorum ut dampnum aliquod inferant prelatis sine aut nostro ut de statu mo. in magno a qui quia vero Ubi de plebem in monachi vel regulares canonici administrationi aliqua non ha beteis ad curias procuratorum absque speciali prelatorum suorum licentia se conferre presumant qui si ut suis prelatis aut monasteriis dampnum aliquod inferat ad dictas curias se conferri presumpserit excommunicationis sententiam eos incurrere nolumus ipso facto Et districte inhibet mandatur prelatis ut ipsos a curiarum accessu et quibuslibet negotiationibus et discursu diligenter compescant b

Qui c de monachis qui j. septa monasterii sine licentia arma tenet ut in d. c. nec in magno a

Item c prefate Ubi post dem j. quo vero. subintroitum immediate prefate qui sine nostris j. septa monasterii sine licentia ablatum suorum ac ma tenentes decimam subiacet Et ut patet in decretalem li. iii. ti. ii. j. cclxxi hic dicit Guill' q haec intelligitur de continue tenentibus qui si dum mittant septa arma portant seu non tui ato mortem nel seni mitis te medi non imputantur qui tenet c ex pacto tum effectu ex. de cle. non re. Relati Et hoc etiam intelligi tui de suo monasterio non de alio cum non possit hic limites abbatie ex. territorium sui ex. de constit. ut alias li. vi. Et nota arma non sola scuta gladios et galeas intelligi et fustes et lapides ff de ver. signi. Arma sine sunt defensionis sine offensionis ac ex. de homici. ea sic dignui j. Illi etia b Gg de his qui impedierit visitatores monialium vel cognitores

a j. secularium ut in clerc. de qua j. b Nisi monasteria destituerint ut de statu mo. Secundum

a quod ut ibi patet excessum incurrunt non obstantibus quibuscunq; privilegiis statutis vel consuetudinibus Et intelligitur de monialibus quibuscunq; ut dicit glo in decretalem li. vi. j. cclv. b Gg c de quibusdam mulieribus que beghine nuncupantur dicuntur sibi et religiosi qui eos in eo statu fovet a Vel alia talem statum adduxerit ut in clerc. de j. statim b Vel de reli. do. cum de quibusdam inde j. Illo primo j. fi. Ng de his qui secum contrahunt matrimonia in gradibus consanguinitatis vel affinitatis plurimis vel cum monialibus vel j. hereticis qui sunt religiosi sive moniales aut clerici in sacris ut de con. et affi. eos a Ubi etia precipitur ecclesiis prelatis ut prelatos tam diu minuciant excommunicatos seu faciat a suis minus subditis donec sibi humiliter confitentes ex corde separentur absolutionis ab tunc beneficium impetrantur b Gg de ministris hereticorum qui pretextu officii inquisitionis quibus fuit meis illicite pecunias extorquent vel scienti bona ecclesiis ab dictis clericis fisco ecclie applicarent a Et iam et ideo fortune si fisco secularis ut i clerc. de qua j. b Nec pnt absolvi nisi i mortis articulo donec illis quibus extorserunt plene satisfecerint de pecunia a sic extorta ut in clerc. de qua j. b Nullis privilegiis pactis aut remissionibus sup hoc valituris ut de hereti. Nolentes a Et i a de decima de commissariis inquisitorum seu ep̃orum ne titulo sede vacante q predicta ageret b q prelates capitanei rectores consules iudices et consiliarii et alii officiales q statuta fecerunt scribunt vel dictum q compellatur quis solvere usuras vel solutas non repetere a Vel q solute non restituantur plene ut in clerc. de qua j. b et q sum ea iudicant a Vel aliqualitercunq; scienti in dicta presumpserunt q usuras solvant vel non plene restituantur ut in dicta clerc b Et qui sint sup hoc prelatem in statuta ipa deleverunt a j. tres menses ut in eade clerc. b Vel si ea presumpserunt observare a Vel consuetudines eorum effectui habitare ut in textu de quo statim b ut de usuris ex ejus. Jog de religiosis medicantibus qui domos ad habitandum vel loca de novo recipere vel recepta mutare vel seu alienare ut de penis cupientes a Et ibi patet q

idem ē etiam si dicta loca seu domos dimittere
rent se ad alia transferendo Et hic nisi p
dicta fiant de sedis aplice hūa speciali ple
nā et expressam faciente de hmōi mentiōe
p hoc tñ non phibent illis qui vita hēmi
ticam uel solitariā dixerint eligendā de
licentiā maiorū suoꝝ quū cellas mānsiones
seu hmōicula in hēmis possint acquirē ac mu
tare ex. de exces. prela. cum ex eo. li. vi Et
nōtan. ī directoria li. iij. ti. ij. ꝙ clvij et ī dc
to c. cum ex eo Exprimitur vita hēmitica seu
solitaria q̄ non sit ham habitatio de ꝙpinq;
b ℔ de religiosis qui dicunt aliqua ūba
ut retrahant audientes a sōne dominꝫ
ut in dicta c. cupientes a ꝙ illos etiā sū
dicta uerba dimitt̄ in p̄dicatiōe uel alibi ut
ibi b ℔ de religiosis q̄ confitentibus sibi
nō faciūt confessum de decimis solue di q̄
sunt suspēsi ab officio p̄dicationis donec
si cōmode p̄nt faciat eius confessum et si
interim p̄dicant excōmūi sunt ut ī d. c.
cupientes a ℔ ii ꝙ. et quia ubi patet q̄ hꝰ
locum hꝫ q̄n dicti religiosi scienter omiserit
facē confessum Et si fuerint requisiti ꝛ nō
alit ut ex ipso tex. colligitur Vbi dicitur
q̄ religiosi teneantur certis tēporibus in
formare populū de solutiōe decimꝫ si ab
ecclīa ꝛ rectoribus uel vicariis aut loca te
nentibus eozūd' fuerint requisiti Et nōe
diate sub eadē contextu sequit quo ad cō
fessiones Nec nō et hmōi quo ad confessiones
ꝛc hoc etiam nōtan. ī directoria li. iij ti.
ij. ꝙ clvi. et ti. vi. ꝙ xxx. b ℔ de reli
giosis quibus cauꝫ q̄ nō seruauit interdi
q̄ seruat matrix ecclīa Et ista cum inde
quletum ℣. sup dicti i. ꝙ. xi q̄ incipit qui
suā ꝛc ℔ de sepulturis in mortuis q̄ ipe
mitt dicti ꝛcerpent ad diuina fieri uel sepe
ꝛc de tertio ordine q̄ cōmunes ꝛ vocantur
ut de sen. excō. cum ex eo. a Etiā si super
hoc hñ uel ista i. fieri mādo ꝛc uel 3ꝰ ordi
nis p̄lectus quibuscūq; mandati fuerint
Nec ab ista excōmunicatione potuit absolui ab
alio quā a papa uel satisfactione p̄missa
a loco cui epūs qui aūcte aplica in hac pte
ipō uice fungitur ut ibi b ℔ Alius casus
b̄n dicti pape xi. ī extrauagāti qui incipit
Etsi non nulli ḡtem ℣ papa ꝙ. fi. l. de
appellationibus lite dicti in papa a ℔
c in cle. Vna de sequestris posse. et fin.
Vbi dicitur ad cōpescendas litigantium
malicias diffinimꝰ ut vna ℣ possessore
diffinitiā sua sup b̄ficio apud sedē dū
taxat aplicam in petitorio uel possessorio
p̄mulgata b̄ficiū ipm etiam si diffinitas
uel p̄ scriptū existat et cuius hēat a
possessore hmōi dū tñ tricēno pacifice
ana possessum ab eo nō fuit p loci ordi
nū apud aliquā psonā ydoneam sequestre
tur q̄ plena de ipō et debita cura ꝛferens

ad q̄ fructibus illius debitis eisdē sup
portandis oneribus supēe contingerint
illi restituat q̄ finale in cā victoriā ob
timebit Si q̄s aut sequestratione hmōi
ꝛpedire aut fructus sequestratos quo pre
sumpserit occupare extraū suam uocarit
ipso facto sit q̄ si ꝛpedito prius remoto et
occupato p eū fructibus restitutis nulla
tenꝰ absoluatur Item quidē alius casus
extrus inducitur in c. religiosi de reli. do.
li. vi. cōi quosdā ordines mendicantiū re
probatos q̄ non inducit hodie ꝛpiri ideo
de ꝙ dicē non curo Alij sunt in quibusdā
exemptantibus de quibus ℣ vsus etiamnum
i. ꝙ. fi. b

Vbi dicit sub pena extrus non sit ausus te
nere late sñ excōmunicationis ut c. excōmuni
nes eplās ꝛc a Alij dicunt excōmunicationes eplās
promulgata subsequentis auctoritate sui ut
dicatur non hñe b Et nō. ex de sagittis ascē.
A. l. in glo. b Et hinc casu hoc etiā ℣ sa
gittarius ꝙ. ij. a Vt patet in sū. cō. li. ij.
ti. viij. q. ij. Quidam dicit q̄ hmōi
uel silia uerba habet uim late sine Sed
cōiter et uerior ē apīo q̄ hoc etiā uim cō
minationis habet uerō et hmōi dicit q̄ qui
fit phibitio a. l. i. a ratione hoc uerba ha
bent uim cōminationis xxx. di. p totū etiā
aut a iudice tunc ē ratio late sine tamē
iudex hoc uerba p̄ferens hoc intendat
Con. glo. ray. Et addit hosti. puto q̄ iudex
in hoc credendus sit qui dicit q̄ sic uel sic
intenderit ſ. aliquā hoc declarauit puto
excusatū illū qui ſmam non seruauit ex
probabilitē credē potuit q̄ cōminatio sui ect b

Sequit ergo p statutum ordinarioꝝ q̄
cumq; ut in c. de quo ℣ bñ ligantur
ligatores nisi ligatura fuerit cassa
aut supra ē. de constitu. ut ataxum li.
vi. et ℣ lex ꝙ. v.

Vtrū sola consuetudo absq; sua uel cōsti
tutione reddat aliquē excōicatū ſ. non
q̄ ille non ē modus faciendi excōicatio
nis sine hosti. aut dicit q̄ consuetudo appro
bata reddit aliquos ipso iur excōicatos q̄
al' non ecīt Ray uid sup hoc determinat
Sz glo. cīa ait Rotezā sine constitutione
facta uel expressa non pōt consuetudo
aliquē facē excōicatū Sz intelligit est
ex quo papa et plati ecīe tales ꝛpu
tant excōicatos constitutione sup hoc edi
tam ee Et ita lata ē constitutio uel sua
uerba uel ꝓsupta ut in sū. cō. li. ij. te. v. q. x.

Quibꝰ ex causis sua excōis sit fezen b
da a iudice ſ. tres trē pmit ee ꝓna ē
cōtumacia Vt q̄ aliquis sint vocatie
sine admonitiōe p iudicē terbus edictis vl'
vno pro oībus et ipe sit cōtumax uel tole
dicens Ex. q̄ quis pro aliquo certo dāp
no uel offensa pro qua non vult satisfacē

excōicatur Et probantur predicta duo et ēy
li· non tenet. qm frequēter xi q· iii· tex tu
eū de x. fisf· ex parte Sup iste rationibus d
tho· m· tunc sent· di· xviii· nullo dēt excō
cari nisi pro peto mortali Et qz i dāpnis
cando aliquē etiam corpaliter fuit in rebus
corpalibus aliquis mortaliter peccat Ideo
pro dāpno tpali ecclīa excōicare pot fz qz
excōicatio est grauissima pena non debet
infligi etiam pro peto mortali nisi contu
max quis fuit vel non veniendo ad iudicī
ū vel inde fugā tendendo vel defīa
tōe iudicis nā parendo tūc cū postēa mo
nitus fuit excōicari dēt a Al· pot Et p
dicta satis probantur in iuribus allatis
b Zā cū fuit modo excōicationis e qui pā
ignorantur fz excōicatur in ptiali ut q̄nqz
fiat tū fecit nisi restituat vel quisat nisi se
uelet eū eo· a nobis Cum aut dēat tenela
re hoc j· tenelatio §· i· a Veritas ē q p
ū pro mortali a quo quis velit corrigi pt
excōicari ecclīa excōicatione maiori xi q· iii·
Nemo epūz et pcipue pro cōtumacia cōi
legitima dedicatiam xi q· iii· Si aūt nob
non distincte utpz pro marsia vel modica rē
fiat alia monitio seu admonitio q̄ semp est
ibi cōtumacia que ē crimē maximū et gen
idolatrie 1· fe xv· Et in fū· con· li· iii· ti· xx
xiii· q· limj· Vbi etiam ponit quo ecclīa minor
excōicatio pot a iudice maiori fieri pro tali
tumacia Et sili· ecclīa loco pene ad tēpus in
fligende tam i foro iudiciali ḡ pmali b q
pcto mere ulto nemo pot excōicari xxviii
q· iiii· si habes

Quo dēt forma excōicationis sua fe dēt
primo triplex membro vel vna pro tribus
alie e summa et iudex e suspensus p mesez
ab ingressu ecclīe eū eo sacro Et dēt habere
tpm cōtumacia virtualia nisi facti veritas
aliud suaserit Et dēt fieri mentio in
hiis tam excōicationis alie excōicatus e sus
pensus non solū ab ingressu ecclīe sz ecclīa
a diuinis p mensem Cuius sigillo excā
tur vtpote vtpz ostenditur nec sibi p papā
patēt eū eo dispensari eū eo cū medicina
lib Sz hec pena non tangit epos cum
non sit spālis mētio de eis sicut az ut dz
c epus §· vij· de hac ecclīa cōi licet j· sit
dictum i· §· vi· a Ad p̄dictoz claziorem
intellectū sciendū q ista e modus et forā
procedēdi in excōicatione primo dēt pce
dē cōnabilis et manifesta cū eū eo sacro
Vbi de plato dz Caueat diligēter ne ad
excōicationē cuiuscūq absq manifesta et
cōnabili cā procedat Zo· dēt premitti mon
itio vel iii· di· c· sacro dicitur p̄hibemus ne
quis in aliq excessu suaz vim apponat ad
monitione premissa et p̄sentis p̄tibus vbo
rum p quas si nec fuit possit plenā mo
nitio p̄misse fuisse p̄sumat q si p̄sumpserit e

riam si usta fuit excōie sue magistratum
ecclīe p mesem sibi nomē mittendi michilo
minus alia pena mulctandus si vltā fuit
expedire Et intelli· hic de monitione tria
lni cāe· fz ni fū· con· li· iii· ti· xxxiii· q· lxvi·
nōtur q̄ competēs monitio intelli· ad ar
bitrium iudicis sunt tria sunt vna p cibum
maxime Tractatibus xxiiii· q· iij· de illicita Et
hmōi monitiones sunt tres sunt vna p
tribus dēnt fieri cū cōpetentibus ritualī
aliquoz duoz nisi facti veritas aliud sua
serit ex eo· constitutione li· vi Ba· sua ex
cōicationis dēt forma in scriptis et scripta
re copia dari j· mensem rēqiēti eū eo· cū
medicinalis li· vi· Vbi dz quisq excōicat
excōicationē in scriptis p̄ferat et causam
excōicationis expresse conscribat p̄t quia
excōicatio p̄ferat. Ex hac huc hmōi scripta
re tenēatur· excōicatoz tradē j· mensem si
fuit rēquisitus sup qua rēquisitione fieri no
lumq publicū instrm vel literas testimonia
les confici sigillo auctētico consignatas
Et si dicta forma seruata non fuit in sua
tenet fz excōicatus de facili absolui debet et
excōicans ad id̄ tenēatur de facili absolutionē et
excōicatus ad id̄ rendepnatur· et ad alias
penas d· c· sacro et c· cū medicinalis Vbi
dz si quibant iudicū hmōi constitutionis
temerarius extitit violator p mesem v
nū ab ingressu ecclīe et diuinis se nouit
subiacensum subiacuz vltro ad quē recurrit· il
sinam ipam sine difficultate rēlaxans ac
eorem excōicato ad expensas et onē inter
ēe rendepnet et al' puniat diadue rsione
rodichia ut pena decente discant iudices
ḡ grauē sit excōicationis sinas sine matu
ritate debita fulminare et hs cadē in subie
ctionis et mēdacii hmōi nolumq obnoxiari Ca
ueant aūt rep· Ite qz ad forma rēquirit
rationabilitas verboz Vñ pro ut nōtur in
fū con· li· iii· ti· xxxiii· q· lxviii· sic cōsuevit
fieri sua excōicationis p̄ta tali te vel
tale excōico vel excōicamus suscriptis hmōi
ergo verbis vel cappellētibus illi dēt ex
cōicatus Et satis colli· d· c· cū medicinalis
az· etiam ad hoc ij· q· vi §· diffinitū ubi
dz Diffinitū q̄ sua que absolutionē vel cō
depnationē non cōtinet pro nulla habetur Vñ
et Ray· dicit non approbo consuetudinem
quorūdam simplicium sacerdotū dicentiū de
nuntiamus talem excōicatū et nūquā exqi
runt cū p̄ius vter illa verba sint apta ad
excōicationē Et glo· Ray· dicit q vtrū
hmōi verba non sunt apta ad excōicatio
dum Et licet talis emendandus sit ab illis
quibus fit denūciatio q̄ nō e ipso iudicē
vtpz sit excōicatus vel non tñ si de hs q̄ ad
ni formā iudicij non requirebatur excōica
tus q̄t hmōi verbis vel ali· phe· excōicatus
Cum iudex dicit excōico illū vel filia b
verba intellige de excōicatione maiori eū ea· si que

Si epūs excōicat oīm qui furtū fecerūt
nūquid subditi eius talia q̄mittentes ex sua
dyocesi sint excōicati R. non. ut ex de co
stitu. ut ammaz li. vi

Utrū aliquem qui offendit in dyocesi illius q̄
ni grāli excōicauit uideat in eius excōi
catione R. sit. Nam eius subditi sunt ꝛoc
loci ubi offendit. a hoc tenet glo. m. c. a
nobis. i. ex eo. b nisi ignorauerit ut dic
tum e hic ē. q. vi

Quid si metropolitanus exīs in dyocesi
sui suffraganei uetat cōm̄ suam ab eo la
tam R. hm hosti. Sicut sua uel cano no
legat proferente sic uel proferēs supio
rem puta metropolitanū ꝑ eum ex de mala
et abs. cū inferior et ex eo a nobis. Contra ho
mi q. di. xviii. a licet hug. dixerit hoc cū
metropolitanū legari non sua hois sed
um. ut in sū. can. li. iii. ti. xxxiii. q. lix.
Ubi etiam tenuit hm hosti. q. alig epūs
vel archiepūs cui non subē epūs nisi pro
iuramento suam bñ legatione. Sz et dm
hug. inde. posse saluari q̄ ꝑ metro
litanū ꝓticipatet cū subdito suffraganei
ꝓmo dānato tuc cū videt legati sua
uti ex de eo. si contubine b

Quid si iudex dicat excōico vim de hac
duobus R. hm W. Credo sine ꝓdicio q
ille e excōicatus de quo iudex intellexit si
tñ non pot scire uelit utrandus e silit
uer excōicatus si uacua fuit eius sententia
a Non magis e se referens ad viū ꝑ
ad alū cū non intendēt utriq; legatur
so uelit e legatus ut in sū. can. co. ti. q. lxx.

Quid si dicat excōico te si appellas b
uel ꝑtranseas appellat R. hm hosti. inde.
q. non teneat sua cum quilibet appellā
appellat posset. vū talis sua iniq. intellecta
bile euadere cautione. a Idem in sū. can. co.
ti. q. lxxix. Et additur. gloss. tñ dicit can.
hoc dm gloss. iuc posse intelligi q̄ appellat
cet inhibita uel respectu appellationis fri
uole ex. de appella. ut debitus b

Cum si dicat ꝓlatus habeo te ꝓ excōi
cato et hmōdi uīq̄d uere erit excōi
catus R. hm W. si ꝑ alia uerba agatur
in foro iudicij non reputabitur excōicatus
nisi aliter constitit de intentione excōicantis
ut q̄ semper solitus e ita dicē et hmōi
In foro aūt primū eligenda e tutior via
s. ut putet se excōicatū et absolōne petat
Idem hosti. a Et dicat hosti. non facio vim
Utrū iudex dicat excōico te uel scias te
excōicatum uel te excōicatum confiteris
uel habeas scm̄ q̄ eras te ꝓ excōicato
uel reputes te excōicatū uel alijs q̄ bus
cūq; uerbis dūmodo notū tale et confessū
iudicis de quib exp̄mant sicut et alīs sile
dicitur ex. de sponsa. si mul. viri et despō
sa. in. c. Et volūtas iudicis spūalis ꝑo
ꝑo lege seruanda e. xi. q. iii. audi. Et hm
glo. ibi. quodq; dem e de iure diuino ad
platus cū sua excōis ꝓferatur. Ide intelli
du. si e si sub eisdē uerbis quis ab excōi
catione absoluatur. Can. hosti. ut in sum
can. li. iii. ti. xxxiii. q. lxix. b

Quid si dicat excōico te et absoluo R. hm
W. Si uoluit iudex sil excōicare et absolue
non potuit et nichil erit. Si aut uoluit
excōicare et postea absolue utriq; valuit. a
Idem in sū. can. co. ti. q. lxxii. Et ex hmōi
q excōicatio regulariter tenet cetā nullo ac
dine seruato ut et glosa notat. co. ti. q.
lxxiii. Et eodē modo tenet absolutio ꝓtum
q; simpliciter et insolēpniter data. Et ho
nisi aliquo casu aliud ꝓticulariter exp̄matur
qz ceteri ꝑ ipsum dispensatur ut in c. ceteri
ti. de re. iu. li. vi. b

Quid de diuersis q̄bus mandatū e ut
aliquē excōicent et utriq; eorū eodē mo
mēto dicat excōico te si ille no excōicat
te R. hm hug. utriq; illorū iudici excōi
cat qz intentio eorū e q̄ ille excōicetur
a Idē in sū. co. ti. q. lxxii. b

Quid si ille qui sententiā ꝓmulgauit
mortuus uel amouetur quid quid postea
cōfecit e excōicatus R. hm hosti. no nisi dif
finiendo statuerit ff. de offi. ꝑ. vz. l. i. ꝑ. fi.
uel nisi a successore expresse confirmetur
ex. de loca. c. i. Et de offi. legati. c. i. a hm
hoc c. i. nichil de hoc habetur. si petitus co. c.
c. fi. Ubi habetur q̄ constitutio legati etiam
ꝑ eius officiū Et idē q̄ in hoc ꝑ. non
ex. eo. a nobis. i. Et in sū. can. co. ti. q. lx. b

Quid de illis qui excōicati eccliās ingre
diūtur R. si scientes se excōicatos accepe
runt a suscriptis eccliis sunt in petendi. a hoc uero si sunt clerici secula
res. Si uero tam officiū sunt q̄ si
suspensi ab excōicatione suscepti eccliis
et officij ut in c. ceteri illorū de quo ꝑ. b Si
uero non scientes factū ꝑ quo in excōi
cationē incidebāt uel factum quidē scientes
si uiris ignari uel scientes se excōicatos tñ
tū talibus si sunt seculares archiepi uel
epi dispensare non pōt absq; mādato sedis
aplice. Si uero sunt regulares abbates ꝑo
tūt post tractatum petentia uel pactum pa
tuit cū eis dispensare nisi crimen fuerit
et notabile factū uel qui fecerit adulterū fu
erit et discretus ut violenter. cān. obtinuerit
et ignorantia ꝑsumatur probantur hoc
ex. eo. cum illorū

Clericus excōicatus quo tempore dicere
horas Vide ꝑ. horę. ꝑ. viii. q̄ incipit utrum
clericus Quid vero fiet de fructibus eccle
sie excōicati R. hm b. debet assignari alicui
qui celebret ꝓ eo donec ipse e excōicatus
ex. de appella. pueris Et si minus fuit excōi
catus recipiet sibi fructus subtractos ii. q.

v sup̄ tanta ¶ de Ray. et gloss. Si nō iuste non pot̄ C. de ze multi. cū allāto li. xii ¶ d̄ hoc fiant exē de fen. excō. facto a possēt tū sibi eriam in hoc casu fructus restitui de gra C. de ze multi. l. stipendia sm̄ hostī quid eriā addit qđ tū de facile fieri non det ne contemnatur zelator ecclesiastice disciplīe ut in sum̄ tan. li. iii. ti. xxxiii. q. lxxxiii. Ille tūc excōicatus non potuit fructus būficij q̄ē in mora absolutionis petende al' sic ¶ Ray. ad2 C. qz d̄ usitate exē de constit. pce ben. ut in sum̄ tan. eo. ti. q. lxxxi Vbi eriā nōtur illud qđ dr̄m ē de excōicato ritera hoc receptione fructuū intellīdū ē eriā in suspenso a būficio exē de elect⁹ cū in cūctis ꝑ. electa fuerit Et sm̄ hmo. in C. pasto talis exē de appella. Idem ē de suspenso ab officio tūn sm̄ hostī. hoc intellexit q̄ ex ꝑte ea suspensus ē exē de pniza. ea mē sollicitū dnicq; Secus si ex lege ea ꝑuta ꝑpter scm̄ dalū papule uel infamia solam mer dm̄ sacer rotundū Ide tanc ut in d. q. lxxxi b

¶ Vtrū sūa excōis lata ligret aliquaz excūt condicio ꝙ sm̄ hostī non ligat exē de appell' ꝓterea ii. et exē ea a nobis 1. Vide et si pendente condicione appelletur tenet appellatio a Et in pedit effectum sūe condicionis eriam postmodū adiciente ut dco C. ꝓterea sm̄ eundem hostī et in sū. tan. eo. ti. q. lxxv. b Sz si pena fertur sūa nō zelo iuste ꝑ appellationē exē de appella. pastoralis transfert tū in restitutionē in supioze exē de sen. excō. ꝑ tuas a Ide in dcā. q. lxxi b Sz quid si pdēte condicōe desinat ee eius subditus ꝙ tenet sūa nisi appellat exē. de foro compe. C. plā exē. de offi. de legatis et C. relatū Idem hmo. a Idem in sum̄. tan. eo. ti. q. lxxvii. b

¶ Quid si dicat iudex excōico te. si habes res tuas tuas nūquid ꝑ appellationē suspēdetur si hꝫ res illas Si tū ereptū ē eccīa non iudicat de ereptis Sz apud dēm ligatus a Ide in sū. tan. eo. ti. q. lxxxviii b

¶ Quid si dicat excōico te qz feristi fratrē. et tū falsum ē ꝙ sm̄ W. hostī. et hmo. Tu cuius ē dicē qđ excōicatio teneat ut xi. q. iii. c. i. et C. si epūs qz non ē cōtra ītrolleabil' expressus et eā licet sit fla non ē suspens'. Vide consulendū ē qđ absoluatur ad cautelā quo ad forū iudiciale ꝙ quo ad deū nō ē ligatus nisi forte ex contemptu a Contra nere aliī dicēt qđ excōicatione non sequa cet aliquam declaratiū. Iniusta uel nulla et ex eo eriam sūa nulla fiet aliqua et te neret ut nōt ibi. in C. ꝑ tuas sup̄ ubo ro tempnē exē de sen. excō. Aliqui tū dicūt qđ hoc casu excōicatio ex ea fla lata nō ligaret ut in sū. tan. eo. ti. q. lxxiii. qđ quo bñ fert quia mera ꝓsumptiōa sunt ad saluandum qđ ad obligandū ut in C. cum sint de rescrip' nul. li. vi. Sz absolutio ex falsa ea facta nō valet nisi aliud constituit de mente absolue tis ut in C. officij exē de sen. excō. ut nō. 1 d. q. lxxiii ergo nullo forum̄ mer excōicm̄ qđ pōt contrahi nisi aliud expresse cōstet de mente excōicantis Et in hꝭ casu pōt ¶ tel ligi ꝓuia opio Et eriam qñ non constat manifeste de flitate cāe et nullitate sūe re cū licet forsan nulla tamē sententia debet ut ꝓcedentium ē b

¶ Quid si iudex ꝑcipiat alicui debitōi q̄ saluat ꝙ testū tūc alioquin sit excōicatus vtz creditor possit tūc ꝙ coram̄ ꝙ hmo. et hostī non pōt ꝓcedere quantū ad sententiam excōicationis Vbi iudex consentiat ꝓrogationi Et tūc adiciente 2q tūc nō soluerit testū ē excōicatus qz tūc videtur ꝓrogatus cum accessoriis 42 ff. de pcario sed et si maneret Si tū ꝓs in ꝓmo ꝙsulat sibi ut satisfactū cessat tota excōicm̄ a Ide in sum̄ tan. li. iii. ti. xxxiii. q. lxxxvii b

¶ Excōicatus q̄ cōtempsit sūaz sententiā et negexit se cōsiliū fidelium eriam si sūa sententia erat iniusta fit iusta. s. qz ꝓpter tūc pōt iuste excōicari xvii. q. iii. ꝑ cū ergo et ꝑ hmoi Et talis eriam tardius absolui xi. q. iii. qui ubcte Vii talibus consulēdū ē ꝙ et si seruāt iniusta sūaz ꝓpter obseruant a Glo. in C. ꝑ tuas sup̄ uerbo contemptū dicit qđ ꝓpter contemptum sūaz q̄ al' erat iniusta uel nulla tenet et ideo hmo. 2q. et in sū. tan. eo. ti. q. lxxiii. ad fi. taliter excōicatus dcī humiliter sūaz obseruāe et se excōicatori ꝓsentare offerēs cōtra satisfactionē si in aliquo offendit et sic in simiter petat absolōnē si ita fecerit cīt ei ad minimum al' si contempnēt petentem moz salit exē eo ꝑ tuas Can. hmo. et hostī. Ite pōt ꝓpōnē querimoniā cōtra excōicatorem coram superiore exē ea facto ut ibi b

¶ In quibus casibus sūa excōicatio nulla ē ipso iure Et in quib⁹ ꝓmo ē si ille qui tulit eam non habuit de hoc ꝓtatem ut ꝓ nō erat iudex eius xi. q. iii. sūa a Ecclesiis exē de pce. et re. alīs b Vel excōicatus uel hmoi xxiii. q. i. Audiuimus a Illud hmoi declarat ꝑ id qđ hēt tū ē excōicator ad finē Et in sum̄ eo. li. iii. ti. xxxiii. q. lxxiii Vbi dic⁹ hmo Ray. C. id. qđ de excōicatis ē eriam de missis et suspensis et aliis sententiatis aliquis qz tales excōicare non pūt ꝓ xii. q. ii. alienationes et c. precarie et de con. ꝙbend. quia Si tū ereptū ē eccīe tū ereptū cēt tollenda cēt illorum sūa licet nulla ꝙ diu ereptū cēt ereptū et illi tollēntur ab eccīa ꝓ viii. q. iii. nō me et iii. q. viii. ꝙ tria Vbi dic⁹ qđ si hmoi dū putatur liber ex dilectatione sūaz dixerit et postea in hmoi dē ꝙsensus sit sūa ab eo dra valet Ite ad hoc exē de iur. pat.

consultatio nibus Vñ dicitur q̄ dispensatio facta
ab eo qui habebatur pro patrono vz intelli
ge si possidebat ius patronatus et non alis
ut in d. c. consultationibus Sequit̄ in fin. eo.
Cum p̄dcis Con. hosti. tho. et pe. Addit
aut tho. q̄ suspensus a iurisdone non pot
excōicare suspensus aut ab ordine tantū
non pot ea que sunt ordinis sz pot ea que
sunt iurisdictionis Et cōuerso si sit suspen
sus a iurisdictione et non ab ordine Sz ab
utroq; nemo pot b Q9 qui ē Latā post ap
pellationē letam Q9 qui contumet frollēa
bilem errorē hñ dicto casus huius in c. p
tuas In quibus ītribus ille qui eos appellā
cōicā si non petat absolutionē det audiri
ut in d. c. p tuas sz et si ad cautelā petat
absolonē non det negari q̄uis aduersarius
eius uel excōicator se offerat si sibi diceret
eū excōicatū q̄ manifestā offensa q̄ tunc
debitus sic dicenti fuit viii. diez Et si q̄
bauit non absoluetur vbi p̄stet emendā
uel det cautionē de parendo iuri si offen
sa appareat dubiū sz tū pendente plene
prima. si illius qui sic fuerat excōicatus det
cautiōi in illis ad quē actor in iudicijs
attēptauerit Exī. iudicū uero in officijs
electionibus postulationibus et alijs legit
timis actibus det admitti exī. eo. salet li.
vi. q̄ si appellatione sup̄ hoc non fuerit
p̄secutus ut debuit j. tempus statuti a iur
uel iudice et q̄e fuerit excōicatus notatim
et expresse lapso dicto tpe det denūciari
Et tam iudicialibus q̄ exī iudicialibus actibus
remoueri doner de q̄ime sine dorserit mali
tate exī. eo. li. vi. a De tpe appellationis hic
tur exī. de appella. cū sit Vbi dicitur q̄ si an
simam uel post fuerit appellatū huiusmodi appel
lationis animus manifestatur Aut ex necia
et euidenti cā brevitū nisi forte iudex
a quo appellatum fuerit sim loraz dilatāz
et p̄sonaz et negocij qualitate rerūq; tpis
fuit moderatus j. qd si is qui appellauerit
cām ap. non fuit p̄secutus tenebit sua si
post sniam appellauit Et a cā sua tendisse
iudetur nec amplius sup eodem negocio
audietur appellare Hoc fallit ni sua
excōicationis que post lapsum dicti tpis
non ratificatur et quo cius nullitas alle
gari dicto. c. licet b Q9 casus ē quando
aliquis excōicaret maiori excōicatione il
los qui excōicato p̄ticipauerit non terminis
si in loquitur Et in alijs cāibus q̄bus tenen
tur minor excōicatio talis sua non valet
nisi p̄missa trina monitione uel vna pro tri
bus Et nisi exp̄mantur notatim qui admo
nedi exī. eo statuti et c. constitutione In ci
a Hoc etiā cāli sibi non valet sua excō
catione uel interdicti dō c. statuti et in
dictis tribus admonitionibus sine vna pro
alibus deūt ee aliquo; dierū competentia
interualla nisi facti necessitas aliud suaserit
dicto c. constitutione b Q9 ē qui prelatus
interdiceret suis sub dris ne exponeret sua
suprioribus aut apl̄ice sedis legatis uel ali
sitoribus a sede apl̄ica deputatis uel alijs
quibuscūq; p̄sonis p quas ad p̄dcos notitia
valeat p̄uenire ut in c. quia de quo f
Statuti ecclīaz suaz sine monasteriorz Et
de hoc fecerit fidem excōic exī. de offi. or
q2 plurib; q2 li. vi. a Vbi patet q̄ hoc cau
tela sua non valet sibi nec ut dicti uel
suspensionis Idem ecclā casus notat in su
can. li. iii. ti. xxxiij. q. lxxiij. fin hosti. Et
additur alius vz si quis excōicetur a delo
cato cū intentione delegantis exī. de p̄bē.
c. fi. b
Vtrū excōicatus obligetur sibi aliquē q̄ hodo
q̄ hosti. dicit q̄ non q̄ dicit cū hosti. q̄ ex
cōicatus cōsulendo aut cōdictionis sua facē
de terminō non meliorē Et ideo obligatur
alti et no obligat sibi alium ut in fin. can. ti.
xxxiii. q. lxxxiiii b Sz nunc inducit quod
Imo. dicit si q̄ alius contractus inter eū ex
cōicato non solū reprimantur sz ecclā secun
et etiam durante excōicatione teneant et
ex eis quidē agitur cōtra excōicatum Ipse
aut durante excōicatōe agere non pot patet
tū post absolutionē etiam de contractu fac
to dū erat excōicatus xi q. iii. qui multos
in fi. exī. eo. si nec Can. W a Idem in fin. eo
d. q. lxxxiiii Et ut notatur eo. ti. q. cxxxvi
glo. 2ay. dicit q̄ in hoc distinguendū est
cā si tales ē contractus q̄ ex illo transit al
terius in p̄iudicium alterius tenet contractus
ut cū aliquis dat se in arrogationē alicui
excōicati sine illud arrogato quia sine ē sed
nemo cui hoc ee iuste Vel q̄ quis vendit
se in hui uel cōsulit mortem cui p̄sona ex
cōicata Et in hijs cāibus potest talis sibi
tels sibi iuste cōtrahe tpe excōicationis me
sicut cū aliquis excōicatus recipitur in monas
terio ad p̄fessionē aut recipit ab excōicato
credo q̄ possint sibi iuste cōtrahe sine q̄ ex
cōicatio rectificabitur solet ab alijs fidelibus
excōicati in alijs contractibus distinguendo
q̄ si cōsulens non obligat se cū excōicato
tpe excōicationis licet peccet mortaliter
consulendo tū tenet contractus ut si quis
vendat et vendendo tradat aliquid ex
cōicato pro p̄cio statim traditio Si aut
obligat se ad contrahendū cū excōicato tpe excō
cationis nō cāli non contrahit non tenet contrac
tus ut si quis mutuet excōicato q̄ mendat ei
aliquid aut locabit aut seruiet ei aut fruct
aliquid ei q2 illicitū ē q̄ ei p̄mittitur tpe
excōicationis Et si mutuasset q̄ post absolucō
aliquas aperas ei faceat obligatoriz licet pec
cauit sic mutando b
Vtrū excōicatus possit mutuū accipere si sz
Nay excōicati excōicatione maiori siue occulti

sume manifesti non debet mittere certam
quā diu fuit excōicat. Et intellige hm W. ad
videndū sume dū agnoscit ibi diuina officia
officia sctōrū si solum intrant ad transeundū
p eam a dū tñ transeūt non celebrentur ibi
diuina ut dicit ide W. b Aut si ad audien
dam p̄dicationē quia audita statim exeant
ecc̄. eo. Renso a Idem in simu. con. li. iii. ti.
xxxiii. q. clxviii. Vbi etiam hm Ray. Et ide
intelligas interdicto et suspenso ab ingressu
ecc̄ie 12. xxxviii. q. iiii. Vnc cū p̄cia et xxvi.
di. clericos in fi. dicit gl̄o. Ray. sctōs ēet
si suspensus ēet ab officio tm̄ uel interdicto
a mte sacramētis ecc̄ie q2 tñ posset ora
re in ecc̄ia et ibi audire diuina Dicit etiā
gl̄o. q ex hoc patet q excōicatus licet or
dine peccat si ministrat etiam uel alio cu
rationi se ingerat licet quidā dicāt cōtrariū
et male ut rñdo excusantes talem p hoc
q dicit q non tenetur reddē se notabilē
de excōicatiōe occulta qd faceret si vitaret
cōtactum alioz q2 cū aliis non dēt cū p̄to
dere ministrando cū in publico multo fortius ne
que tenetur se prodere ut dicit Sz non
e silie q2 non e in p̄tate alterius cū rectificē
cum talis ministrando h3 in p̄tate ipius e se
rectificē et absolutionē impetrare hō. ille hoc
ro gl̄o. non mutat nisi in abstinato p̄ea
licet quis peccauerit in uno nō tñ debet
peccare in alio s. prodendo delictū suum in
malū exm et scandalū p̄ximi qd peccm e
de pe. di. v. considerēt Vide non puto q
deat se prodē tñ q̄ dū e in mora peten
de absolutionis peccat cōtrando cū aliis cū
prodendat ex p̄cia culpa sicut et in filio dr
b. inedit de peccatore q peccat si doceat
et si non doceat b

Vtrū excōicatus possit recipi ad religionē
Vide e. absoluto in gl. fi.

Diuisitas uel collegium excōicari nō pōt
q. posset mittere nuncios ecc̄. eo. Romana
in fi. li. vi.

Vtrū excōicatus possit ampliꝰ excōicari
Rē hm Ray. pōt sine p̄ro cade cā sine p̄ro
diuersis sine ab eade iudice sine a diuersis
iii. q. iiii. Engeltrudā. iii. q. iii. excellentis
sime xxi. q. ii. de uiro. a Con. et alii doc
tores cōtra ut in su. co. li. iii. ti. xxxiii.
q. lxxx. b

Quis e effectus maioris excōicationis
Rē hm hosti. p̄me quidē ut nullo cū eo p
ticipet neq̄ loquēdo neq̄ horando salutā
do cōicando cōmedēdo uel bibēdo xi. q.
iii. sicut et in tribus cānis sequentibus ibi
q non possit eligere uel eligi ut nōtat ecc̄.
de appella. constitutus a i. Et ibi gl̄o. dr
idem etiam de suspenso Et nōtat etiam
in sum. con. li. iii. ti. xxxiii q. lxxvi Vbi
etiam dicitur de aliis subsequentibus ex
cōicationis effectibus b Ite q nullū bonū fin

num ecclesiasticū acquirere possit ecc̄. de rer
excō. iiii. postulastis ecc̄. de etate et qualitate
bon. infra Sed nec valet illud licite recipe
re nisi fuit cum eo misericorditer dispensatū
cū illud non fuit rationabiliter consecutus ut in
dcō c. postulastis et hm gl̄o. ibi Ex quo no
dr a quo debeat dispensari videtur dēlictum
potestas dispensandi episcopis a2. ecc̄. de sen. ex
co. nup Et hm. de Anto. de hoc ibidē
hanc gl̄o. tenet gl̄off. et hmo. ecc̄. de temp.
ordi. dilectis Sed nēo in speculo de lega.
s. nunc equorum cōsiderat in excōicato p̄pter
contemptū sedis ap̄lice hosti dr q si talis
e excōicatio a qua absolui nō possit episcopus tūc
episcopus potest dispensare si non e talis solue
papa pōt dispensare a2. ecc̄. de offi. ordi. pue
rorum et de sen. excō. a nob. ij. Ita q hm
hosti. ille potest dispensare qui pōt ab excō
municatione absolui et non alius Et p̄o hoc bñ
videtur facē ecc̄. de sen. ex. cū illorū ibi dis
pensandi facultatē se habuit non intē q hmōi
e cā absoluto talium interdicta b Item
ut q̄dū excōicatus e de bñficio suo nichil
petunt ecc̄. de appella. pastorale in fi.
hoc dico q̄dū e in mora absolutionis pe
tende aliter nō ecc̄. de cōm. p. quia diuisita
tem a hoc fuit dictū Ray. ut in su. con. d.
q. lxxxi ñ cā patet q ide e in suspenso
a bñficio ecc̄. de cler. cōi in rubrīs s. clerici
sane Et hm Imo. in d. c. pastorale Ide
e de suspenso ab officio tm̄ hm hosti. hoc
intelligit qñ ex ītū cā suspensus e ecc̄. de
purga. ca. Inter sollicitudines Secus si
ex loci cā puta p̄p scandalū populi uel in
famiā salam nec diu stetit contumax Con
gl̄off. b Item non pōt constitui procūr ecc̄.
de proba. post cessionē nec etiam pōt con
stitui a nisi ad se defendendū ut in c.
Intelleximus ecc̄. de iudi. b Quidmo si qua
cōitas aliquē p̄curatorem instituit et
ipse excōicatus inter constituentes fuit ul
terior uel principal a s. in lite p̄curato
rio ut in c. de quo s. b Vel cause acōrte
factus est p̄curē uel supra cōitas sciendo
ipm talem una cū eo p̄curatorem fecisse nō
valeret ut ecc̄. de p̄curā. c. fi. si tñ excōi
catus sit certus bñ pōt in iudicio se defēde
et ad hoc p̄curatorem constituere ecc̄. de iudi. uel
lexime a Vbi nōt gl̄o. q si non pōt procūre
habē uel fidem recipere q pōt iudicare cum
p scripm b Secus si sit actor uel reconue
niat ecc̄. de proba. post cessionē a Medius
facit ecc̄. de excep. cum nb b Ite constitutiones et sine que feruntur ab excōica
to uel de ipius mandato sunt irrite ipo
iure et nullo mōnō tpe valebit ecc̄. de
mūn. ecclīa. adūsus a hoc fuit dictū Ray
ut patet in sum. con. dcō. q lxxxi. Et ad
dit gl̄o. Ray. q si detestatur excō alterius
post suam reconciliationē sine ecc̄. de re. iudi.

ad probandū et q̄ hmōi uiri dezogatur p
cōīzuam consuetudinē q̄m ad principes
et inferiores et balliuos eoz excōicatus qui
faciunt absezuari suas latas ab ipis ꝑpe
excās q̄d tñ fiezi non debet hec glo b Et
breuit excōicato maiozi e ossis actus lāīm
iudicibus ut dictū e ē ff. i. Ite excōica
tio non suspenditur ꝓpter appellationē fre
quenter ex de appella. pastozalis Ite qui
cūq; e excōicatus e ab officio et beneficio
suspensus ut in d. c pastozalis ff. Vñ
non pot beneficiū conferre ex de excess. p
tanta tñ q̄ diu tollēdi vz q̄ fit ab eo
ut si ꝓmouēdi alicui ecclie uel si confir
maret alicui electionē az. viii. q. iii. sicut
vi. q. iiii. c. i. et ij. nisi esset notoziū A vl
aliquis probari posset q̄ esset publice
excōicatus sm hosti. cui hec fiezunt
dicta ut patet nisi ton. d. q. lxxvi b
Hec excōicatus sicut et quilibet suspe q
si scienter ingezat se diuinis fit irregu
laris ex de clico excōicato aplice mer
cū eo dispensari pot nisi p papam ex
de sen. et iz. iudi. cū clericis et ex eode
cū medicinalis li. vi. Excōicatus quoq;
si impetret aliqd̄ zescripti sup alio azti
culo q̄ appellationē uel excōicationis
nō valet ex de zescrip. Ito nec li. vi
Quicunq excōicato licet baptizare Rz
sm. Vō. Duranti si excōicatus patris
solepniter baptizat irregularis efficit.
Secus si alit in necessitate hoc facit sicut
et de malo ministro dicti e ē. baptismus
iii. q. iii
Iudices seculares compellendi sūt ab ec
clasticis iudicibus zepelle excōicatos
ab attendo patrocinando et testificado
in curijs suis ex ea decimo li. vi
Quando zector alicuius fuit excōicatus
ꝓpter eo q̄d fecit in suo zegimine si postea
amotus sit nichilomin excōicatus est
qui etiam successor eius Nam ut q̄
det cōte satisfacē ꝓpter hoc que statuit
uel in q̄bus successit ex de tem. cōtra
aduersus Ubi dicitur de excōicatione
que irrogatur zōe exactionū seu aliez
cōtie seu clicis indebite inuectazū Et
q̄d de successione dicti e intellī nisi
satisfecerit ꝑ mensem ut d. c. aduisq
q̄d pot intelligi de eo q̄d necessitate e ipe
ꝓprie uel coīatie utilitate Vel nonne
zō quia non dent teneri Intelligit
etiā de successore indifferentie ut patet
ex textu ꝑ cū successor incurrezit q̄ sibi
stituitur in honore Et ꝑ nōtat ꝑ Imo.
cūm etiam ibi vz in d. c. aduersus ad
q̄ hec hoc locū tñ quicquis succedit i ze
gimine alicui qui e excōicatus ex dictis
cās uel ꝑ libertate cōtie secus e si ex
ea alia uel ipe ꝓpter uel etiam consilium
uel cōe est excōicatum uel interdictum
q2 tue successor ꝓpter non est excōica
tus hec ille De excōicato ꝓpter libertate
ecclie ff. 2de statuto ii seu edictozii uel co
suetudinis introductozii cōis dictam liber
tatem ecclie Et quo dicta excō tñsit
ad successozes officij nisi ꝓdēa fecerit ab
olezi hētur ex eo. c. tyranne et c. nouit
b ꝑiuilegia quozda ne possint excōicari
z statuta fieri ut ff. interdicti i. ff. ix
Excōicatio ij. ff. de penitentibus
clericus Talis cū excōicatus sit
nec nisi a papa absolui pot
xvii q. iiii. Si quis suadente Et
de hac mā inde ē absoluto ij. p totum
Sunt casus in quibus ꝓtrahens clericus
non e excōicatus ꝓmo qui ignozabat q̄
est clericus puta q2 comam nutrebat
ex eo si uero 2o tonsus clicus qui nō fezit
hitum nec tonsurā nec aliqd̄ de clicatu
audiuit si 3o admonitus non se correxerit
ex eo contingit ij. A Et sufficit q̄ ad
monitio fiat non solum ab epo sz etiam a
querentz ꝓpio plato ex eo in audia Vbi
dicit² ꝑticulat de platis ꝓpter Et nō tñ
zectozia li. iii. ti. ij. ff. huius b 3o in clico
qui contempto hitu fezt arma et 3o admo
nitus nō se correxerit ex eo in audia Et
etiam si nō sit monitus sz timuerat se
tyzannidi ex eo cum nō ab hoste A Et ibi
ff. nōt glo. et Imo. ex eo. c. non debui
ubi idem dicit de clico seditionē et in
iustam guaram faciente ex eo ꝓpterdimo
b 4o in clico excrente negotia secula
lia Et itezū si admonitus fuit ut dim e
ex de vi. et ho. cle. c. fi. A Idem in su. co
li. iii. ti. xxviii q. xxv. Et in d. c. fi. sic
dicitur ajandum quatenus si tales 3o
a te moniti ab huiusmōi non zeciperent
sz ptermisissent diuinis officijs negotiando
nibus insisterent secularibus cum facto
ꝓiuilegium abeant clicale tu quoniam dum
hijs se implicant de suis facultatibus sa
tisfie et consuetudinibus ꝓprie subiace
ant non defendas eosdem et sic ho. ab
sidetur ꝓdi ꝓiuilegium in zebus tñ ꝓ
hoc etiam facit cle. i. de vi. et ho. cleri.
b 5o in clico cōiugato si non fezt hitu
ut ē. clicg ij. ff. fi. A Idem e etiā si non
fezerit tonsuram ut in c. vno de cli. co
iugā. li. vi. b 6o in clicis bigamis et
etiam quarellazijs de quibus hec ē cle
rie ij. ff. iiij. et v. 7o in illis qui non
ex ira sed tamen se peieriat ex eo c. i.
Quo in mgro qui cū fecit bene et cū di
cipline ex eo cū voluntate ff. fi. 8o qui
ignoranter viii vi zeiudicat ex
eo si uero i. ff. ij. 9o cum quis in mente
clericū turpiter afficit cum uxore mu
lzore uel filia q̄a ut in d. c. si uero ff

ner ille. Ite si fiat a prelato uel de mandato eius ca correctionis ut d. c. ei volumtate et c. ex tenore. Et si non fiat ea correctione tam verberans q̄ petitus excommunicationē ex eo vitandus erit. Et si ea subtrahat potestatem capiendi et carcerare etiam p laicum ex eo si clericus sit. a Licet tñ dicatur appellant incorrigibiles ut ibi. b Sz pretiosa non debet p laicu aliquem tñ ex ambitione excommunicationē ut in d. c. vitandus nisi clericus aliquis esset adeo incorrigibilis q̄ alit capi et corrigi non posset ex eo ut fame. Ita in turbante diuina officia que presbiter uel alius ad que spectat potest eicere de ecclia ex. c. veniens et ibi ca voluntate ff. Si quis uero sibi ea que officii qd̄ in ecclia obtinet aut etiam ei seruiat ea deuotione ff. fiat aut dne aut parens sue familie qui familia corrigit. Ij aut melior xii vsu dicta intelligit cum sunt i minoribus ut in c. ea voluntate ff. fi. a Ita sic dicit. Si q uero ea que officii qd̄ in ecclia obtinet aut etiam alii clerici sui uxores zelo deuotionis parentes aut adolescentes i timorib⁹ ordinibus constitutos turbantes diuinum officium et hi qui obtentu platiant uel magistratus subditos et seculares corrigere possunt forte presumserint exercitium suum non meruerit. Quod et de hijs dicendū e qui aliquos de familia sua uel pniquos inferiores gradum ordinum minor sui gñis. i. sexus sil' uino ut ebrietatem a suis insolentijs et scelera horis q̄ moribus inferamentur duxerint corrigendos Hic. Et ut notum inde rectoria li. iii. ti. ij. c. lxx. ecclie ad platum et magistrum non distinguitur. Vtr correcti sunt i minoribus uel ni sacris. Sz quid si principalis magr phibeat subdito uel alii cui committit aliquos pueros docendos ne puniat eos et talit phibitus eos puniat nunquid in dit in canone ff. sui gñis. Hayt. et in summ. con. li. iii. ti. xxxii. q. xxxv. Credo q̄ non quia non pot magr p phibitionē huiusmodi auferre ei beneficium muris p qd̄ coercere ditur discretibus corrigere quos docet. b Ita si clericus depositus sit uel degradatus ei de nouo cum non ab homine et ei de penis degradato in ff. li. vi. a Si tñ clericus sit depositus uel degradatus et non sit traditus curie seculari non obtinet hic casus. Nam talis punitus retinet memoria officij precepti ut nō in sum. con. d. q. xxxv. b Hoc qñ clericus transferat se ad actū puniendi dicit quia erat eiusmodi ordinibus et functus et miles uel bigamus et huiusmodi ix xxiii di. quisquis. a Idem in d. q. xxxv. Vbi certam addidit alius casus videlicet

de illis qui cont phibitionē dyocesani publice factam recipiunt administrationē sacramentorum p̄sonarū ex ne clericis uel mo. c. ij. Ita dicit p̄ luc. cap̄o dicit secretarios et clericos tunc demittendos publice ne fiant ministri laicorū nec in rebus earū curiales existant q̄ si postmodū facē p̄sumpserint et actione ipius administrationis q̄t̄ punita tam tam deprehendantur in manifesto indigni est eis ab ecclia submouendi per quos constat in ecclia scandala generari. b

¶ Sed quid si quis non ob sui tuitionē sed ob tuitionē pueri nūc vxoris filii familie uel cuius ex uicinis clericis ledat ff. sui. Inno. talis non meretur in canone ff. q̄ melius est. Ista quidē ff. fi. Nam et sacri. Innocē p̄allegata. c. xxiii. q. iii. fortitudo et c. non inferenda. Quida tñ dicunt q̄ hoc c. uerū de defensione illaq̄ salus p̄sonarū p quas intelligitur Innocē fieri in multis de Inno ff. patitur. a Idem qd̄ in hoc ff. actatum in su. con. d. q. xxxv. Et primū dicit Inno. viz q̄ idem sit in repulsione Innocē iniurie videtur uerius ut et nōtat in directoria li. iii. ti. ij. ff. xc. b

¶ Sed quid si p̄sona ecclie dominū et cui pot alicq̄ et non vult exire sine violentia ff. sui. Inno. clericus non meretur in canone qd̄ collocutus ei de excessi. suo. alimentum et ei de homicidio significasti. a hoc uerū e si fiat mediocriter et cū moderamine in culpate tutele ut colli. ex hoc tu et gl. dicti c. alium et i ecclia p Inno. ad fi. b

¶ Quid de non defendentibus clericos cum possint ff. finē videntur quia cū possint manifesto facinori desinunt obuiare ei. quaestio Intelligas tñ q̄ illi solū excommunicati sunt ad quorū officium p̄tinet defendē ar. xxiii. q. v. Administrationes et q. iii. forte et c. est iniusta. a Dns auto debuit in d. c. q̄n licet i gl. alit videatur sentire. Dicit tñ q̄ ratio e equa q̄ mandat in canone patientes uerberari clericū et dolose non procurare uerberare sine heat uerberante in platea si uerum non Et idem nō Inno. hosti. in su. con. li. iii. ti. xxxiii. q. xxxiii. Sz quid de rectoribus. b

¶ Quid si clericus nolens aliam satisfactionē sponte subiicit se uerberibus ff. sui. q̄. ipē clericus det exercere et uerberare e exercentibus talis cui iniuria et si non sit violenta e tñ iniuriosa saltē ordini clericali in cuius fauorē canon ille primitiuus e ei eo contingit i. Inno. contrarium q̄ alius. a Hanc exercitationē uerberis non meretur ecclia uel filius p̄sona prelato alio puniens. Scripsi quia facit Inno tam ordini clericali sine religioni. Item quia sicut non licet offendere alium. Item per scripsi xxiii. q. v. si non licet. Vbi

tenet azchi. et nōtat in directoria li. iii. ti. ii. q. cxv. b

¶ Sed quid si nigr̄ uel prelatus ex ira p̄cipit Rē sim W. non incidit in canonē ex quo ea. correctionis hoc fiat et si de correctione non constiterit actu ꝙ ea habet hūc finem i. hoc tm sufficit Nec distinguo vtr̄ sit iust⁹ uel non sanus exē. eo enim voluntate q̄ in cor rectionis casu que fit a nigr̄o uel prela to indistincte loquitur Et si principalis nigr̄ ꝓhibet nigr̄o inferiori ne ꝓcedat si ꝓcesserit non inde⁹ q̄ incidat q̄ nō pōt principalis nigr̄ auferre beneficiū inuris p̄ quod concessum est corrigē posse quos q̄s decret

¶ Et quid si officiatus in ecc̄a p̄latus nigr̄ dns dom⁹ uel consanguineī excedit moder corrigendo Rē sim hostiū si ex ꝓposito et ira animo multū excedant non credo q̄ in dant in canonē qm̄ salūmodo dolū p̄sequ⁹ q̄ colligitur xvi q. iii si quis suadente et exē. eo. c. i. Violentia enim non ꝓmittitur sine dolo et hoc etiam innuit principiū exē eo cū voluntate. Con. b. et W. a Ide in su. to d. q. xxxv. b

¶ Quid de illo qui a clico ludente grauiter cū p̄cussus est ad vindicandū grauiter recepit Rē sim W. ex quo ad vindicte et no lentate recepit incidit i canonē a licet sine deliberatione repercussit hoc non facturus si plene deliberasset et nisi tanta esset sollicitudo q̄ se uel vindicare incōtinenti intenderet hic enim non in dezet sim eundem W. ut in su. con. li. iii. ti. xxxiii. q. ult. b Et si notasse p̄ cussus a clerico grauiter repetit si cū ea notasse le nitate et sine dolo non incidit a licet grauit repercussit et cū ita q̄ ea iudetur condigna ludentis quia grauiter p̄cussus p̄cussore sim grauiter repercutere pōt ne inferior videtur in illo ludo aut inimicū sternere sim eundē W. ut in su. con. ea. ti. q. ult. b Sili. etiā nec sacerdos qui puerū clericū i pos-tu ne ludentē secū iratus p̄cussit non incurrit di. aīa uel libidinis vindicte a Vt in sum con. ea. ti. q. ult. b

¶ Quid si aliquis non mittit manū mali tiam Et ipsum uel aliquid effundit sup ipm aut claudit ei hostiū uel portat custodes ad capiendū eum si de domo exeat uel ei equitanti capit habenas equi uel rumpit cingulū sellę uel ruinis et tenebris aer structit eū uel qua facit ne q̄ capiat ad iudicem Rē sim say. et alios coercet ore tales sunt excusati Nec refert Inuenit quis manus i eū aut in rem sibi talit cohercentem aut rem de manu eius rapi at aut vestes quibus indutus e scindat seruus tū si solo metu coegit ut se redimat uel sibi aliquid det Nam talis nec ī ꝑso na nec in res sibi cohercentes mittit manū

a Idem in sum. con. li. iii. ti. xxxiii. q. ult. Et in directoria li. iii. ti. ii. § c. xviij cū se quentibus b

¶ Quid si quis arrestat clericum asportantē res quas ei furatus fuerat et p violentia aufert et Rē sim W. Non tñ do q̄ incidat in canonē si res illas ei auferat dū e in asportando aliquam asportas recipiat ad lo rum defensū seruus si ex tali casu quia non licet tūc sibi dicē M Ide i su. to. ea. ti. q. ult. b

¶ Quid si aliquis mentus clericū tra pitez agentem cū vxore mīe sororē uel filiā eius mutilat uel occidit Rē sim W. Et si possit dn̄ q̄ tali pena quo ad exercitiū hoc q̄ dict. exē. ea. si nō non distinguit mut atrocem inuria et nō atrocē mutilatio non incurrit et occidē exē de pen. c. ij A hostē ecc̄a sup dict. c. si uero dicat q̄ hm ca nones non licet eis p̄mē si aliud fieri pot ut in sum. con. ea. ti. q. xxxv. Vbi ecc̄a p̄ idē W. aliq̄ concludit q̄ ē. positiū sit dicit eis q̄ cū p̄fata dicat si uero non iudicat excusare nisi eos qui simpliciter inuicat inimi violentias uel tales et distinguat i hostia tu qui clericus vulnerat et eos qui sine vulneribus eos ledit Vide⁹ tutius dn̄ q̄ eos taliter mutilantes uel occidentes ita dunt in canonē dicat ecc̄a q̄ illud q̄ i d. c. si uero ponitur de clico tm̄ pitez agente putat non ee restringendū solū ad corpus s̄ etiam ad amplexus et de occultationes Et q̄n aliquis p̄cat se ad opus rapinis et tū non in loco suspecto s̄ in publico tūc facet sicut q̄n fit in ludo aliud est q̄ ibo rans incideret in canonē Cum aut con stat p̄ signa q̄ clericus iam explenit fur tum credo q̄ talia sunt signa et ea p̄ qua notoria q̄ constet turpitudine capta ibidem expletam non e extorta q̄ statim uebebat talem si sint de p̄fatis p̄sonis Si aut non sint p̄ babilia signa nec q tuncti uebebat post factū s̄ postq̄ iam clicus ad alia duxit et a loco discessit incidit in canonem b

¶ Et utrū maritus sic inueniens clericū possit eū tenē inuasū Rē sim W. pot re uebbtrq; s. clericū et uxore sine exor cizatione donec uocet testes ff. de adulte. capite. exē de sen. exco. c. si uero aliq̄ ge. fi. Idem b. a In illa l. capite dr̄ q̄ ista defen non det fieri ultra xv. horas q̄nuis Et idem q̄ in hoc s. notat in su. con. li. iii. ti. xxxviii. q. xxxv. Vbi ecc̄a dicit hm inno. in d. c. si uero q̄ nōie matris intelli guntur oēs ascendentes et nōie filio ōnes descendentes In collatezalibus uō uel affinibus dicit q̄ non caudet extende

¶ Alii aut dicūt q̄ simpliciter p̄sonas uena tas hoc paulin non excedit Et hoc dicit hosti. Idem tuerius ee dicitur Ecc̄a ubi hm

A pro pp̄ ipsetra pueī ipelleda

ℓ. et hosti in eodem c. sinodo q̄ nomine uxo
ris intelligitur h̄ etiam sponsa de pnti. Et
q̄ sm hosti. intellī de mulier filia uel sazo
re tā etiam q̄ etiam nāli si non de adop
tiua. b

¶ Quid de illo qui ordinat cum uxore sua
ut clericus maneat ad custodiendū et sic
cū uerberat r̄e sm W. Credo q̄ tam uir q̄
etiam uxor incidit in sentiam cū pugnā
uerunt. a ¶ Idē in sū. eo. dicta q. xxvi. b

¶ Quid de muliere que peruit sacerdotem
petentem eam de cupiditate r̄e sm W.
si solū eam uerbis impetat mendat tamq̄
nō si aut tangit tantum et illa se defen
dens cū moderamine culpate tutele cū
peruenit non credo q̄ mendat Securius
tū est q̄ fateat se absolui ad cautelam. ¶
Idem in dicta q. xxvi. b

¶ Quid si quis tratus vadat cōtra clericū
elevato pugno cuse uel hasta q̄ percussurus
r̄e sm ray. non tenet quia manū nō iniecit ¶ Idem hosti. et tfoff. a Idem in sū. eo.
li. ti. xxxiii. q. cxvii. b

¶ Quid de illo qui psequitur clericū fugi
entem uel peruenit et clericus sine pcussi
one cadit et leditur r̄e sm W. non credo
q̄ incidat sentiam si quis fugiens et quasi
coactus precipitat se in aquam uel in aliud
periculū se ingerit et euadat q̄ tūc psequens incidit in canone. a Idem in sum
con. ti. q. cxvi. Sed si bene pensetur
utrumq; non inde? tāe diuersitatis cā in
utroq; lesio causetur a psequente et ideo
inde? in utroq; sententia? arte? l.
non q̄nt et l. de quib; ff. de legibus. b

¶ Quid si accipiens quis clericū per ca
pillos et huiusmodi dicat nisi es clericus
peruerte te r̄e sm W. Si nō mandati
tantus hoc faciat credo q̄ mendat aliter
non. ¶ Idem in sū. con. eo ti. q. cxx. b

¶ Quid si quis furto accepit cotidianam a
clerico qua cinctus erat uel uestem qua
erat indutus r̄e sm hosti. non uidetur
excommunicatus q̄ minima uel nulla e uiolentia
p̄sone eo q̄ non sentiatur. a Idē in sū.
con. li. iii. ti. xxxiii. q. cxix. Et inducit
tria li. iii. ti. ij. ſ. cxiii cū sequentibus. b

¶ Quid si uerberatur conuersus r̄e sm hosti
si tales sunt conuersi qui se et sua tradi
derūt deo et totaliter tōsurati sunt facti
sunt ecclesiastici sine ecclia sit regularis
sine secularis et tales gaudent de ecclesiastica libertate xvii. q. iii. quisquis secq
si uer conuersus ignarus in domo ḡba tēp
laycus ēt de pnull. vt pudia ſ. i. a Idē
in sum. con. ti. q. xxxiii ſ. etiam tenet
glo. in c. non dubiū ēt eo. b

¶ Quid si uerberetur nauticus r̄e uerberans
excommunicatus e ēt. eode r̄ioso li. vi.

¶ Quid si quis ri. edes uerberāre clericū
uerberat laicū r̄e sm ray. non e ex
communicatus hoc dico pter licentiaz canonis
q̄ exigit actum cū dicit si quis ri. percussit
manus violentas inclericum. a Con. hosti.
et addit si q̄ dū confessam habet desan det
se pro excommunicato ꝑcedē quousq; sciat ueri
tatem ut ni sū. con. eo. ti. q. cxxi. b

¶ Quid de illo qui uerberat clericū cre
dens eū laicū r̄e sm hosti si talis crimen
in psona ut q. uolens pcutere laicum
percussit seruū clericū cum utroq; conuersat
tucior e sua q̄ incidit Nam in clericū
maior valentia incurrit. a Tanē et glo.
ray. tenet q̄ in quorū dicti pot imu
nitē percutiens non fuit in crassa si iusto er
rore ut satis pot colligi ex dicto eox ut
in sū. con. eo. ti. q. cxxi. sicut in filio q̄
in sequenti cap. b Si aut certum e qualitate q. de isto qui e clericus putabat
q̄ esset laicus Nam videbat eum in habitu
laicali et non gerente se pro clerico non
incidit ex. eo. si uero scius aut si uidit
eū in habitu clericali et pro clerico recipientem
q. tūc incidit in canonē. a Nisi hoc cū
putaret ludo uel iocum esse assumptum et
habet rationi probabile cum hin. glo. ray.
que etiam dicit q̄ si dubitauit utrū sit cle
ricus uel laicus incidit in canonem cum
in dubio teneatur uitare periculū Si aut no
constet utrū sit laicus uel clericus dicit q̄
si ita affectus e uel comodus q̄ etiam si
sciret eū esse clericum tuchylonis pcutiet et
incidit in canonē si aut non pcuteret nō
incidit ut in dicta q. cxxij. b

¶ Quid si aliquē clericū facē aliqd flagi
cū teneo violenter zelo dei ne aliud faci
at r̄e sm W. si talē teneo modico tempore
tantum cruciat et remittē citra mortem
tū pcussionis non credo me incidē tamē
uerū satis Imo. et hosti. a Illud modi
cū tempus puto determinandū in quantū sen
pro quāto expediat ad dominandū pter ar.
c. cxxx. lxxxiii di. aliquo casu cū liceat
pcutē s. ab tuitionē sui uel alioz ut s.
ſ. ij. b Idem etiam Win sm Imo. si sup
ueniebat timor clericus teneatur ne ta
deret in manu eorū quia tali nō timuit
increpatur si pacius salus pcuratur
ar. xlv. di. cum beatus

¶ Quid de illo qui mandat in clericū ma
nus iniici r̄e sm ray. si sequatur effec
tus tam mandans q̄ is cui mandatum fu
it in canonē ēt. eo. mulieres ſ. fi. Et
si mandator mutat ad reuocandū mandatū
tunc distinguendū q̄ si mandatum fuit
reuocatio peruenisset ad eū tam ueraci
ter uerat utrq; e excommunicatus a Glo. ray
dicit cōiter si mandatore sufficienter pen
sunt et in ciuitate nullū eū existente in
ciuitate uis ligare intendit uenerabilem ex

cōicationes quia hoc multū erat licet talis ab hoīe posset excōicari q aliqn inste ligat ut in sum. con li. iij. ti. xxxiij. q. cxxv. dicit tn Ray. tn quo. concordat et alij doctores de quibus j. verius videt qz presūit culpa mortalis et ejus ostensio dampnū irrogatur. Ideo det sentire pena ex. de injurijs co. fi. Ad hoc etiā ex. de homic. c. fi. vi. b Si vero renuntiatio prius puenit nō ē excōicatus mandatoz az. ex. de procurat. ex insinuatione et c. in nostra et in pdicto c. multieres nisi con. hoste. b. gloss. Etiā quest tio et solutio pōt fieri de eo q consulunt electi ut benedicāt si eius consilio fiat a Ad in dicta q. cxxv. in sum. con. b

¶ Quid si mandās electi ut benedicāt puelle nubēdi decedat Rn hm hosti. si notoriū sit et talis in fine non fuit absolutus nec signa pnie apparuerint hi debet pro excōicato nec det sepultura in cimiterio a In hoc tn gloss dixit q mandans ē excōicatus nisi mandatū renouauit ad mortem tn intelligatur tūc in eadē voluntate de redeundo glo. vero i. c. multieres ex. eo. dicit q non ē excōicatus qz morte mandatorio salue mandatū ff. mandati nec eas hosti. vero ut pz in sum. con eo. ti. q. cxxvi. alit

¶ Tu dicas quo ad suias militantes ecclie missio nō ligatur sub tenta si dū ē sup stes tui xxxiiij. q. i. qdrupēdz vero tn si hoc no torium sit et absolutus non fuit in fine nec signa pnie nulla apparuerit hi det q. excōicato nō ex in fine militantis ecclie sz ad pnā notorij. Vn non ē sepeliendus i cimiterio seq si signa pnie apparuerit b

¶ Quid si nō mandauit sz qd fuit ē ratum hoc Rn si invecta ē viaticū i electi mortē tuo licet sine mandato et in sz. xatu habuerit excōem minutis Si vero non fuit facta mortē tuo petras hoc dubium sz non tenuit excōicationē ex. eo. tn quis li. vi.

¶ Quid de illo qui dicit suis q vellet vni dictoz de tali electo et sic ille verberat eum Rn hm W. si ea dixit ad inducendi eos et ipi ob hoc mori fecerūt erit nō mortē alit pne dicēs melius mediū inuenit in ratione Sed in sum. con. eo. ti. q. c cxxviii Et forte etiam ide ē si nō dixerit eo ad tn dō fecerit in culpa et debuit rōnabiliter hoc euenire potuisse ar. c. fi. ex. de homic. li. vi. b Si index latrones malefactoz raptū detineat et pte se eligam dicat inde j. index ij. q. iij

Excōicatio iij. de excōicatione falsatoz Et quidem tn quis p se nec p alium falsat. litis pape tn fautoribus suis nec q scien ter utitur eis excōicatus ē ex. de crim ne fl ad falsatoz a Cuius absolutio

reservatur pape p terā in mortis articulo eo. ti. c. dura. b Et si qs huiusmodi falsitatē se hre confessat j. xx. dies aut desinat eas aut resignat si pena excōicationis voluerit euadē ut ex. de crim. fl. dura.

¶ Qd intelligit et solut. qn aliquo tn hre ad eū pruenerit scrus si sit consors qz nec distincte est excōicatus Clericus qz falsarij debet degradari et tradi seculari potestate puniendi ut in dicto. c. ad finem

¶ Quid si quis utitur talibus litis ignorat hm hosti non excusatur qz p alios inquirere debuit az. xxxvii. di. sc. nihil Si tn falsitas erat ita latens q non bene percipi potuerat et ipe adhibuit diligentiā qua potuit nec precipit excōicatus ē aliquem nō ex. de hoic. Johannes et c. ultimo ff. de ze. de brevi. l. i. Et nō q precipit est q litis papalibus nec tn mandato nec tn modico audeat quis apponē manum etiam vna litera nisi punctū vel virgulā delendo except hoc q sibi commissum ē Aliquem manū apponere suas excōicationis incurrit que non pot extra sedem apli. relaxari hō per suam ni cum vna latam

Extraordinatio iij. de excōicatione incendiarijs et effractorib ecclie Qui cū incendiarijs ecclie vel bonis ecclie sacrilegi vel cimiterij vel spārij p violentiā violati in ecclie circuitu ē excōicatus ipo iure sz an sit denunciatus pot absolui ab epo postea nec de denunciatus ē sine nota tm sine in crimali quia denunciando excōicatos eius illos qui tale intendūt fecerūt tales solui a papa pōt absolui ex. eo. tua nos et r. conquestus. Qd aūt dicti ē de incendiarijs intelligas etiā de effractoribus qui sic ter sunt excōicati et a papa absoluendi

a Et sic idē intelligendū ē de effractoribus cimiterij et aliorū locoz ecclie adhērentiū de quibus proxime dictū ē Vn in decretoz li. vi. ti. ij. c. xxij. dicitur q sicut violatoz ecclie excōicatus ē sic et violatoz claustri ecclie adhērentis az. ff. de rei ven. q. 2 lucio sic et ex. de iudic. quanto Et hm gloss. xxj. Et in sum. con. li. iij. ti. xxxiii. q. xxxiiij. fractoz ecclie indistinctus ē qui dolo malo aut p violentiā violent nec etiam latenter pretem fodit aut fenestrā vitrā fregit aut seraturā aut hostiam aut cardines a vertes dū tenet hostia firmata aut ipm tectū ecclie b Et idē dicit quidā cū qui p violentiā multa enormia in ecclia committit ut dirumendo altare nec frangendo crucē nec enormiter tractando corpus xpi et sīlia Concedit tn q ista nūc dicti p cipiū pnie absolui a hoc pot intelligi nisi fecerit denunciari ut placuit ē Manifestus violatoz ecclie ipo inc. tenetur excōicatus ecclie xi. q. iij. rationis et sililiz raptoz ecclie

xvii. q. iii. omes. Et ido nideñ dicendū de talibus qđ de effractoribus ut pot colligi ex nōnīs in d. c. xxij. ubi de hijs simul sic dicitur: Raptores ecclāz et violatores sunt excōicati dño c. ministerio et c. omib. et ex eo cōqueñ. Et dr violator ecclie siue raptor qui ipām ecclām frangendo hostia res suas uel mandando pñilia sua non custodiendo uel rōnīpendo offendit de quibus xvii. q. iii. p totū ut nōt hosti co. ti. de violatione ff. i. Et j. q. si milites vim in ecclīa et res que intra sūt spō liantes exercitati sunt multo fortius i ipa uerberantes homines quia maior e molestia rōne loci qua tertiū xii. q. i. pcipimus quod plenius manifeste ex eo ei pro causa Vbi hoc nōt hosti. Et adde quod dictū e ff. se Vbi dr de mediatrijs q postea fuerit de mediatu non pot absolui nisi per papam Et sic idē intelligit de supdictis Et subdit Alii aut qui aliq offendunt ecclīas uel bona eoꝝ diripiut non sunt ipso iure excōicati hz excōicandi hoc sacrilegi indicat Con. gllo in hoc in d. c. cōiter et c. omnes b de cāibus istis et hac mā vide supra abso luto i. ff. iii. et j. mendiarius //

Excōicatio v. de statuentibus cōi libertate ecclie Nam ores tales sūt excōicati eo diuīs sententijs ut

Ne enim hēmite et reclusi intelligant hic no mine ecclie hz hm W. non nisi subiecerint se alicui religioni approbate Con. hmo. et hosti. a Con. etiam alibi. puto hoc intellīd de hēmitis seu reclusis qui ab ecclīa nulla sūt approbatione tacitam uel expressa cum regulariter sit in hybitu nouā relī gionē seu nouū ordinē admittendū uel habitum nouū religionis assumēdū sine licentia sedis aplice ut in c. religiosam de relig. dom. li. vi. al' hēmite bene gaudet pñilio cōi xvi. q. i. qui vere et ibi glo. sili. mu lier. inclusa xx. q. i. de psona Et nōt. do. anto. de but. in c. nullus de foro compet. li. vi. Vbi ecclīa dicit q gaudēt ordines reguläres. unde sunt ecclīastice psone li cet no faciāt professionē et gaudēt pñilio clericali ut nōt glo. et tex. in c. Decim tationibus ad fi. de cler. li. vi. Et nōtan xvi. q. vltā c. fi. de ma. et obe. c. dilecta in glo. ppe ē. Sed facit dicit ipe pro istis Hyeronimo et maritus et mulieribus Et dicit etiam ibi q hmt pfate psone pdcm pñilegiū q̄ dm sic vnit etiam si no intedat pcipio sic vnē b Nā pdicta pena sit extendenda ad illos b qui attemptant aliquid cōi pticularēs rōne rū dāmēs aliquaz ecclīaz ut qua volut ratiōe de alijs retractibus inuenīt in posi tione nallate hz hm W. non Con. hmo. et hosti. a Ide in su can. li. ni. ti. xxxiii. q. xxx

viij. vij Item statuim Vbi declarat q hec pena solum obtinet circa pñilegia gressa ecclie immediate siue a deo siue a jpa siue a pncipibus nō aut qui sic fit cōi speciales pñilia pticulariū ecclīaz de q ecclīa j ff. sed b Que sunt illa cōi que facriedo fit cōi libertate ecclie hz hm W. plura ut q de crime et oblationes spectant ad clicos xvi q. i. Remotum Ite q ecclīa sit libera et sola res ecclīastice administret xcvi. di. si imperator Ite q de spūalibus nō cognōsc et iudicare pot a Et ista sunt concessa a deo ut pz i iuribus allatis Et multa alia pñilia que cōtinent i nouo et veteri testo ut dicit in d. q. xxxiii. b Et p ecclīes de tricēū sit excōicatus xvii. q. iii. si quis sua dente ex in legatis ad pias cas sufficit aut duo testes ex de testa relatū i a Et hec concessa sunt a papa ut patet i allatis iuribus b Silr et si fiat cōtra pñilia spūalia ecclie ab imperatoribus data que i mre cumuli cōtinentur non aut si specialit aliqua ecclie uel ecclīs data sunt Con. hosti. et hmo. a Idem in su can. d. q. xxxiii. Vbi etiam additur hm hostien. q consulto queat cogitat excedere hanc vz c. monuerit ex de sen. excō. vi. ligat anos statim et nō post duos menses qz iam dudū fluxerūt illi duo menses de quibus fit mētio in d. c. nouit j. quos talia statuta dēnt dolere de rapi toribus Addit aut q alij possunt duos inē ses post publicationē i posteri in singulis locis hec constitutio fuit publicata Dz cū hosti. concor. hmo. in d. c. nouit vz ut statu ligat Et dicit anos q hec constitutio fit quieti publicanda ē ne quis pretēdat ignoā tantia allegare Ite dnt q qui ignorant statutū hmōi non tenēt ni excōicatio nē q nō e nisi pro magistris criminibus ifli genda et in cōtumacē xi. q. iii. Nemo epo zum Et subditur in d. q. xxxiii Et hoc benignius ē intelligē nisi ignorātia talis fuerit et supina ex de consti. ut dicitur li. vi. Sequitur idem addit hosti q statuti i. ij et scriptores statutoꝝ statutū ligant nec excusationē hic pōt in tota licet quis excu sentur a tanto ppātes aut consules et rec tores pōt hic quis excusationē ignōtum ad observationē seu delectionē statutoꝝ pdc toꝝ que ignorare pōt Ex quo nec rectifi cari sunt et obedire negligūt consto eos ligat quod ad arbitriū boni iuris referendū ē qui s. scire potuerūt uel nō uel impedire ne seruetur consiliarij aut in domib. ligā tur si consentiant i delicto hm hmo. i hosti. b

Excōicatio vi. de ppetuatione cū excōicato Vbi secundū ē q qđ ppetuatio illicita ē ex que quidē tantum ligat pōt quadruplicari primo s. qui quis ppetuat cū excōicato in eadem

crimine ꝑtez qđ̃ excōicatus ē ſ. dando conſi
lium auxilium uel fauorē Et talis ſciens can
dē ſuam cx̄. eo ſi concubinę et c. mulp Et
intelligē conſiliū ſine quo non erat factū
tue cx̄. de hęr. ſicut dictum ſ. qui vēo R
ꝓuū facit vñ vide⁹ intellīdum de cōſilio
etiam ſi alit̄ fuiſſet factum⁹ qz multiplicāt
ꝑticipat in crīne ut nōtat̄ in decretal. li.
iii. ti. ij. ſ. cxxv. Et tenet Inno. cx̄. eo.
mulp cū quo etiam vide⁹ tranſiē do. anto.
de but. b 2o qū quis ꝑticipat qđ̃ i cri
mine mortali ꝯz nō in id̄ ꝓpt̄ qđ̃ ē excōica
tus Et talis mortaliť pectat ꝯz non incurrit
eandem ſuam ꝯz incurrit mōrem excōicati
onē A Con. Inno. in d. c. mulp b 3o qui p
ticipat cum dāmnis ſ. recipiendo eū ad
diuina officia ſeu eccleſiam ſacrāta uel.
ad eccl̄as ſepulturā Et talis quidē licet
non ſit irregularis ut ex eo ꝛb qui li. vi
pectat cū mortaliť et ē valde ꝓpinquus
irregulāritati Nam ē ei interdictus ingreſſus
eccl̄ie donec de tranſgreſſione hmōi ad
arbitriū eius cui⁹ ſuam contēpſit ſatiſ
fecerit cāpetenter cx̄. de ꝓnul. ep̄z li. vi.
A Et ibi ſentit Archid. ut et ꝓt̄ Io. an.
i nouella qđ̃ dicit c. inde⁹ ſalū hꝫ locū
in celebrātibus excōicatis ab hoīe et nō
a iur. ꝓpter uerba i ꝓpria ad arbitriū eius
ꝛc. b Et ſi poſtq̄ ē ſic interdictus ingre
ſſus ſe dāmnis in ſuo officio ſicut ꝓhib⁹ ir
regulāris efficitur Ita ſi decredat ſic
interdictus non det in cimiterio ſepeliri cx̄
eo. ꝛb cui li. vi. Sz hic cauē q̄ ſi ſepelit
hęreticū dic ut ff. hęreticis ij. ſ. ij. Item ſi
ſepelit excōicatum publicē dic ut ff. excōi
catio. j. ſ. iiij. in fi⁹. M In hiis cū locus
ꝓ ſit in hiis iſtis caſibus maior excōica
tio ipſo fact̄ incurrat̄ ſili. et ſi quis clericus
ſeruiē et ſpualia recipiat ad dāmna excōi
catum iudicialiť a papa cx̄. eo. ſignificā
mus Et ꝓ ff. abſoluť j. ſ. ij. Addicio b
Qz ſi talis ꝓticipatio in dāmnis fit ꝓpter
timorē ut qz tyrānus cogit̄ metu mortis ſa
cerdotem ſibi celebrāre bonis erat ſacerdos
bonus haſta ſi ſe ad martyriū ꝓpararet ſpecta
ret et ſi culpa attenuet ſimpliciť nō ex
cuſat xxxii. q. v. Ita ne Tame bñ W.
et hugo. bñ excuſat metus ille qui trade
ret in conſtantie viz. A In ſū. con. li. iii.
ti. xxxiii. q. clxxiij. refertur dēm hoſti
Sz eo. ti. q. clxxv. dic qđ̃ ꝛq̄ omnis inde⁹
humanior et mezior cū caſus necitatis
excuſet in talibus Et etiam caſus vtilita
tis qđ̃ mag ē hꝫ i. ꝓmū tū dēm pōt in
telligi qū quis ex metu ꝓpter eccl̄ie non
ſentire etiam pectō tunc cū non eſt ex
cuſabilis deo c. Inno. b 2o qū quis ꝓ
ticipat non in crīne ſi in logēdo uel ſem
ꝛzando ſiue comedēdo et hugo. ut dēm
ē ē. excōicatio j. circa fi. in ſ. Quis effec
tus cx̄ de talit̄ ꝓticipate dicit tho. i iiij.
di. xviii. q. quidam dicit q̄ pectat mōrt
et ſubdit ſ. hoc videt̄ valde grāue qz ho
ꝓ vno verbo ioci quo excōicato laquitur
mortaliť pectat Et ipſi excōicantes mul
tis laqueū dānationis inicerēt q̄ in
eos retorqueatur. Ideo ꝓbabilius vide⁹ q̄
non pectat mortaliť niſi rōnando i crīne
uel in dāmnis ut dcm ē uel in contēptu
eccl̄ie diſciplinę q̄ intellexit dece. viz q̄
ꝓhibitionē ſuperioris cx̄. de elect. excōicato
mi. ſi celebrat. Ideo ſi aliquis ꝓtinaciter
excōicatus ꝓticipat excōicati pōt manifeſti
excōicatio⁹ qz mortaliť pectat. Idē alb. et pe.
A Et ut patet in ſū. con. li. iii. ti. xxxvii
q. clxv. ꝓdicis etiam contra. Iaſon. dicit ei
q̄ qui ſimpliciť communicat excōicato cōi ꝓhibi
tionē canonis venialiť pectat niſi hoc fa
ceret in contēptum canonis. Sz ſi hꝫ faciat
ꝓtinaciť cōi ꝓhibitionē vndique ſpecialiter
uel ſpecialiť ſibi facta cum ꝓ hoc eam
excōicandus ſit ꝓz q̄ mortaliť pectat. Iz
cx̄ eo. in nouella Inno. ſtatuimꝰ li. vi. ubi
dz in fi. aliť aut in ꝓticipatēs excōicato
ꝓlata nō teneat ꝛc. Inno. et nunc nota ne
ceſſaria ē admonitio notatum expreſſa
ut in nouella cſtff x. cx̄ eo. conſtitutionē
li. vi. Datis etiā. Con. cſtff ꝓ d. c. ſi cele
brat in fi. quod et hoſti. addicit et ad. c.
ſacris cx̄. de hijs qui in. Tame dicit q̄ lo
quit de ꝓticipante in crīne Et tho. et pe.
rndent q̄ loquit̄ de ꝓticipate in dāmnis
et q̄ dici pōt q̄ ſicut inequalis mortis ꝓpter
ita nec venialis dcr hō committē mortis
eo. nō dcr quo dcit venialia vitari cō
etiam directaſa li. iii. ti. xxxiii. ſ. clxviii
Vbi nic alia dicitur q̄ ꝓticipās in excōica
to non pectat mortaliter nic in tbg caſibus
ꝓmo ſi ꝓticipat excōicato in crīne cx̄ eo
mulp ſ. in fa et c. ſi concubine 2o ſi ꝓti
cipat poſtq̄ manifeſtus fuit cx̄. eo. ſtatuimꝰ
li. vi. et q̄ nec cū ſacris 3o ſi ꝓticipet i
ſacris xi q. iij. 20ſto hui⁹ adde quarto
Si ex ſtudio uel contēptu ꝓticipat 2ꝓpi
tatis excōicatione tricſimo hui⁹ hoſti. cx̄. eo
q. i dubijs et Io. et Archi. xi q. iij. 20ſto b
Sz numquid delegatus pōt excōicare ma
iori illos qui in locutione et hmōi ꝓti
cipant excōicato ab eo ꝛz pōt et ſic ex
cōicati dent̄ petere abſolutionē ab eo uel
a delegante ut puta ꝓpter cx̄. de offi. dele
gati ꝓterea et c. ſignificaſti et c. prude
tia in fi. Intelligit tū q̄ illi ꝓticipātes
non ſunt excōicati niſi cum illa ſolepnitate
q̄ dz ff. excōicatio j. ſ. xxvij. qui mortuꝰ
in quibus caſibus ſuma vii. q. i. tres caſus Et
e ſciendū q̄ excōicatio non tiſit in crīa
ꝓpria ut ꝓz hꝫ ſequen. ſ. circa medium
Sunt et alii caſus in quibus quis licite
ꝓticipat excōicato ꝓmo q̄dam ſm aliquos

laquitur eis in hijs que ptinet ad absolu
onē uel salutē anime licet alia uerba in
denter interponat ut magis proficiat Et
p hmōi erā modū pdicatores qui apud excō
catos in pdicationibꝫ et confessionibus q̄
fecerit eis eazū que ab ipis expaliati fue
rant pnt elemosinas licite accipē abipis
excōicatis pleztim si alie in locis illis nō
valent substentationē habe ex eo cū vo
lutate Et de hmōi pdicatoribus und
j. restitutio v. ff. fi. et hic j. ff. plē Ite
Greg xi. q. iii. qui multos subti. alit a mu
lieri excōicatāne plures cōmunes vz
uxores filios seruos ancillas seu mancipia
tristicos et seruientes et omes alios s. eoꝝ
familiares et subiectos qui non adeo cū
tales sunt ut eazū secleꝝ pretermittu
et eos qui excōicatos inhoneste cōitant
Quintus autē excōicatoz a cā excōicatōis vadens
aut peregrinus aut viatoz in tēa excōicato
cum deueneꝝ ubi non pnt omē uel non
licet unde emat dat licentiaz ab excōicatis
accipiendi
¶ Et nō p nra pdicta pfanas distinguē
du est inꝫ illos qui ab eccia erant abnexi sine
obligati excōicatis ut uxor filij serui et ci
ti q tenent eis sicut pius tenebantur
eazū uxor non erant eis obnexij nec ei
mici sunt q̄ pnt cum eis cōmuze pro ut
et qui nece fuerit ex eo inꝫ alia Ad de
mo. iii. dcm c. Inter alia b de ista mia
nō versus
¶ Vtile lex humile eos ignozata necesse
hec anathema q̄de fiant ne possit obe
Vtile. i. ff. utilitate excōicati uel cōia pti
cipantis ut statim dicetur lex s. matris
mi excusat huile. i. seruu et filij excusant
eos ignozati. i. qui nescirent eu excōicatu
Necesse. i. ppt necessitate cōitantis excōi
catur de quibus plures et varias questio
nes inde hic j.
¶ Vtilitas excusat ezgo a pticipatione excōi
catoꝝ Et hec pot dupler ee Nam potest
ee utilitas excōicati ut qua ge ei laquit
de hijs que ptinet ad eius salutē ut dcm
e in primo ff. vii et ad pdicationē admit
ti pot ex eo Renso i. hec pot ee uti
litas ex parte pticipantis ut cū petit ab
excōicato quod ei det ut in c. si uez ex eo
vii et si nolit saluē pot an iudex quezi
alit ex delicto suo comodū reportaret ex
de iudicibus Intelligenduꝫ passet cōia laq
licite de salute aie sue si ē utilitas z nō
possit hec cognosci ad alia qui consulat
ei hec hen W. d Idem in su. con. li. iii. ti.
xxxiii. q. cxxvij. Vbi cōia dicit hen inde W.
q̄ utilitate ymmicte possum pter ab ex
cōicato consiliū etiam sup qualibet pro
quanta aut utilitate uel utilitate licet

hoc agere arbitrio boni viri humanū Et
hoc de consilio Secus aut de confessione
q2 etiam in casu necessitatis non licet excō
icato confitei ut nōtur in su. con. li. iii. ti.
xxxvii. q. xlvii uel aliud sacrū ab eo re
cipe ptez baptismū morte ymmicte et
cathe deficiente ut nō. eo. li. ti. xxxiii q. viii.
¶ Vxor excusatur ptcipatione cū viro s. b
qui de mimone constat xi q. iii. qui multos
Sz numquid ego excusatur ne ptcipando
uxori dicat q̄ sine ue sine mulier excōi sol
datur pe mimonū illicite contractū non licet
ptcipare ff si alit eazū excōicatus sit ppt
aliud delictū tuū utiq excusatur quo ad zed
dictionē debiti a Et etiam quo ad pctionez
non solū debiti immediate sz etiā alteri cū
ali excōicato debitū petri possit ex de mdier.
Intellexig b Sz in alijs iur non excusatur
eo q̄ det cōiuge uxore ut faciat se absolui az
vii. q. i. sicut hic hostie. ff. et Ray. d de
su. con. eo. ti. q. cxxix. et in directoziū
li. iii. ti. ij. ff. cxxxv. b
¶ Sz quid si mr uetet excōicatū ad mensaz
numquid uxor possit ad ipam mensam cōme
dere ff hen W. Cizdo q̄ non. ti potest comē
dere ad aliam mensam in eadē domo ita
remotam q̄ multo possit dici q̄ nō cōmedat
sil' d de su. cō. eo. ti. q. cxxx. b
¶ Vtrū filij excusentur a pticipatione patris
ff hen W. filij qui sunt in patria ptate uel
eiq emancipati q̄ sunt cōmensales pzi et
ab eo hnt victualia excusant alij uero nō a
Idem in sum. con. eo. ti. q. cxxxi. b
¶ Ite ut ē dcm e excusantur seruu ancille
rustici seruientes Et alij subiecti qui nō
a deo cumulee sunt ut eazū consilio secleꝝ
pretermittu Nam tales pene aut suaz al
tricte erant ad familiare obsequiū et sic eoꝝ
nunc tenent et contrare pnt ex eo ut alia
Sed intellexit hen W. qui ipi an excōicatio
one dni obliuiscunt se seruire et seruitu
tē mittere Si aut post eius excessum in
trauerit distinguē quia si ignozauerunt
et postea sciūt non tenent discedē cum
damno suo si uero sciuerit a primo tene
tur discedē nisi ueritas eos compulisset
q̄ fieret de eius familia Et q̄ dicit de
rusticis intelligē qui colunt in terra dnoz
suoꝝ Et hen eundem W. extendit eciā
ad illos qui dicitur medietarij et q̄ ff
ruditus accipiūt eazum pactione fructu
ū Nam et pnt cōtrare ipsum az ppt uil
turā et hmōi eozum Idē intelligendū e
hen hosti. de uxoribus et filiabus q̄ si a
domino recederet non haberet vñ vxe
rem az ex. c. si uero Vbi excusantur
etiam qui ex excōicatis nautis colligen
tur de transfretando eōs seruaturos ff
Idem in su. con. li. iii. ti. xxxiii q. cxxvi
et q. cxxvii b

Sed nūquid prēs et dñi excusantur si p
ticipant cū filijs suis excōicatis R̄ hñ Ray.
et W. dicūt quidā q sic sz tuc̄ius e dicē
non excusantur qz tenebantur cōtrist̄e suor
mīoz ne intraret in eam anathematis
az. xxvii. q. i. de filia Idem Goff. et Hosb.
tñ hñ tho. in iiii. di. xviii. ad nūm dēm
cū cōtrare in hijs in quibus obligati sunt
qz sicut inferiores obligantur ad obsequ
ium superioz Ita et superiores ad pūdētiam
inferioz Aplūs etiam pūtez cōtrare filijs
excōicatis qū ab eis alimēta hūerent
ut nō. in sū. can. d. q. cxxxi b Et eadē
ratione dūm de seruis excōicatis q' dño
subsunt a Idem in sū can. d. q. cxxxij.
b Seruus ecia mercenarijs non pūt cō
trare hñ Hosti. et ubi sine magno tēpo
do eos vitare non pūt Et idem de socijs
hospitibus aliquid cēre Can. b. a Idem i sū.
can. eo. ti. q. cxxxviii. b

¶ Nūquid azimgter uel seruiens militi pt
cōtrare cū illis excōicatis cū quibus dñs
suus cōtrahit R. non pōt hñ W. licet excu
setur cōtrando dño suo excōicato ut dicti
t b. g. iii. et viii a Et idē e in filebus
hñ eund' W. ut i sū. cō. eo. ti. q. cxli b

¶ Sz nūquid vasalli pūt cōtrare dñs suis
excōicatis R̄ hñ W. de hmōi vasallis
dām hugo. q absoluti sunt ab iuramēto fide
litatis quam diu dñs illoz e excōicatus
a dēnt ab eo abstinē ut xv. q. vi. nos sōz
Tenentur tñ ei reddē tributa et pēsiones
nec petrant si ei cōtrando liceat soluat in
altera psona qz necessitas e ut quidā dicūt
unde hor j. g. xxxij. qui incipit quod sz tene
az a Idem in sum. can. eo. ti. q. cxxxvi ubi
etiam subditus hñ eundē W. sz quia tota
die videmus fieri ḡz tñ pōt dici q illud c.
nos seruum laquitur in eo tēpe cū ecia aggra
uatur sua cōia. nobilē excōicatum et pre
cipitur in pena cine vasallus suus q nō
obediat ei et tūc tenentur cū ultare sit
d' hugo. sz cine sua seruitoz e h' ille Et
sequitur in d. q. cxxxvii Ambigitur de hac
materia laquitur hugo. et hosti. ex de dolo
et contu. in c. veritatis quia quidā dicūt q
ab' sunt ab exercitione fidelitatis durāte
excōicatione dñoz Alij aut dicūt q non
nisi sua agrauet' h' i. pūto posse dici
q pena pcedat q vasallu pūt a ratione do
minoz excōicatoz z contrade abstinē p c. nos
sanctoz al' pcedat zq cū in hac cōia iuris
tas et cēa utilitas exciset xi q. iii. q'm
multas et ē. g. iiii. b

¶ Nn possit aliquid vendi seruiēti excōicato
uel ab eo cum ex. hñ W. si emat uel ue
dat nōie excōicati non e ḡheredū cū eo
sicut nec cū excōicato seruus si nōie suo
aliquid tale faciat dēt tñ nō in fraude.
a Idē in sū. cō. li. iii. ti. xxxiii q. cxlij b

¶ Posito q aliquis mdet aliquē affere mem
venalia de mūcato pub̄ excōicato nūquid
tenebitur illū mitare R̄ hñ W. Hoc so
lū q mdeo eos afferentes talia non teme
az eos mitare nisi alīs in notetur merito q
ibi ea emerunt de rebus ecia ibi emptis
quilibet pōt cognoscē et nīi si non fuit in
culpa emendi A Mayor ut in sū. can. eo.
ti. q. cxciij ubi hoc ponūtur Et sic nō
denegatur de necitate usus dēz rezum
ecia si fuit in culpa b

¶ Quid si presbit' locauit aquas suas alicui
dño et dñs excōicatus e R̄ hñ Hosti. si
tpe locationis excōicatus erat nō valu
it locatio Si uero postea fuit excōicatus
caueat ne seruat ei ni dominus eē. eo sig
nificauit a Ecia si cpūs sit qz in hoc ei
non e obediendū hñ eundē Hosti. ut i sū.
can. eo. ti. q. cxlij b

¶ Vtrū excōicatus possit si negotiat se qū
ni aliozū R̄ hñ Ray. sic vi. q. ij. si tñ eē
de clem. exco. mi. Illud arcta fi. Et quidē
excōicatos ecia alios excōicatos mitare dēt
Idem Hosti. a Idē in sū. cō. eo. ti. q. clxvi b

¶ Vtz si excōicatus intrat ecclam alij exco
tenentur R̄ hñ Ray. si manifesti ei
ce excōicati alij exire tenentur uel pōt
q ille exeat xi q. iii. sicut apli et xxviii q.
i. c. omnes qui Si uero e occultus tūc qui
sciūt exibūt secrete et caute Ita q non
sequatur manifestatio si pūt aliter non exibit
vi. q. ij. si tñ a Clarius ad hoc eē. eo. ti.
non ab hoie b Occulte nāz excōicatus
occulte det monere ut exeat A Sz si non
vult exire tunc fiet ei q' dicti e hñ Hosti.
et in sū. can. eo. ti. q. clxvi b Can. Goff. Si
aūt excōicatus e in ecclā non ea agendi
sz pro alio negotio non mdeo quia t eadē
ecclia agere non possum ut hmo. aut a in
t. mūp eē. eo Alij tñ cōs. Et hijs mdet
magis consentio Hosti. ibidē ut et notatur i
dicta. q. clxvi b

¶ Quid si qū excōicatus mitrat ecclam sac
das iam inceptā missam R̄ hñ Ray. si ex
cōicatus non dēt dimittē officiū vii q. i.
nichil Si uero e manifestus mia meat ecc
plice ut exeat Et si quidē non velit ex
ire et sacerdas medium michaelis rationē
dēt dimittē az. xxviii q. i. cuius qui a pu
to q hec ratio accipiatur ab offertorio
ultra ut pōt colligi ex dēis ḡ. Ecclesiast
a iii. g. iiii. in additione b Si uero pūs
ille mitraret ecclam uel pcessū sacerdos
cum videt iam rationē michaelis debet
sacerdas pcedē in officio sil' cū eo qm al
sistet ei Ad missam secuit ut pz i sū
can. li. iii. ti. xxxiii. q. clxxii ubi h' ponit
b Ita tñ q finito canone et sūpto sacra
to dicat' post cōia. maneat illū ut
exeat de can. di. et relatū Can. Hosti. Goff.

cēz si non vult exire pōt cū sacdos exire
etiam si clericus sit ¶ Adhuc tanta pō
testātur hēat q sine effusione sanguis hoc
fieri possit az ēx eo venies al' pāt recurrē
ad brachiū seculare quod videat ibi effusio
ne sanguis tūmē az ēx de hōie. postu
lasti sm hosti et in d. q. clxvij. b Et si nō
pōt exire in sacristiam redeūs dicit post
quōdcūq et ozōes que restabant

¶ Utrū aliquis pōt cē in mudano cōza iudicibꝫ
excōicatis Rz sm W. si sunt de nūis dioc
illoz et eoꝝ ab eis stant uti vī cē rōne
utilitatis sūe et si cōzam eis cōuenium
tur rationabiles suos Nam et in hoc cū non
solum sit utilitas sz et tali cōicant i his
que pūnet ad salute aīe sue reddē vnicuiq;
ius suū aliq̄ appetatur nia libertatis zap
toribus a Si aut in alijs causis quis cō
cet hugucio iudicibus et cōzibꝫ excōicat
puta cōmendo uel filiis non exuisse
q̄ non sint de pleuis exceptis sm eundē
W et in sum cōi co ti q cxxxvij b

¶ Utrū clici possit cōicare epō suo excōicato
Rz sm hosti non. xcvij. di. mirati ēx de ex
cessi. pla. c. fi. nisi forte essent cuius huius
deputati q tūc eodē mō pūt sicut alij
sacerdotes ¶ Adē W ¶ Adē i su. cō. co ti q cxxxix b

¶ Sz quid de mōrtuis cū abbas e excōi
catus Rz sm W. Credo q pūt ei cōicare
q̄ q̄ de familia sunt ¶ Adē ni sum. cō
co. ti. q. xl. b

¶ Quid si ille qui clericum ver-beauit iam
compassit cum eo uel etiam audit q absol
lutione uel si mendū e demittatus Rz.
sm Ray. In oibus p̄dictis casibus cū vide
re teneatur quilibet cū mendū sit absolutus
ēx eo. cum desideret et r. a nobis q ¶ Co
uicto c. cū non ab hoīe co. ti. b Cumsit tū
ad curiā pro absolutione mendi pōt 2 re
cipi pōt et cōicari in hijs que ad viam
pertinent

¶ Quid si excōicatus iam mozatur sbare
mento epi et epūs cōicat ei Nūquid
q̄ hoc epūs intellexit cum absolue Rz
sm Ray. nō puto mereri in mozem epūs
et alij cōicantes ēx eo cum desideres na
cam si papa salutat aliquē excōicatum
uel pterpat et non intelli. cū absoluere
ut ē. absolue i. q. xi q̄ recipit papa ver et
intellindū q epūs meruit cōicando eam si
ille fuerat excōicatus ab ipō excōicato cū
quo ipe cōicare pōt non alijs datur limꝫ
cōicandi et q̄m meruit excōiam mozē
ēx. eo mūp xi. q. iij. excōicatus a Con hosti
et glo Ray. ut i su. con. li. iij. ti xxxiij q. clxi.
¶ Quid si epūs cōicat in ciuē cū ille b
q̄ ipe ad ciuē excōicauit Rz sm Ray.
eandem finem meruit et luctatur no sua
sua sz mozs az. ēx. eo. mūp Et a sūmo
opozteat q absoluatur Con sūmo. 2 hosti.

a licet b. et goff. dixerint q hoc casu
meruerat epūs salū mozem al' luctaret
sua sua q̄d non pōt fieri cū nemo pōt
cū sua sua luctari ff de actu l. plē et de
iudic l. iulianus Sz Ray. sūmo hosti. Jo
no. et archid. dicit q epūs meruit ma
zoze Et q̄d luctatur non sua sua sz mozis
licet occōne sue sue Et q sic intellexit
xi. q. iij. sicut apli cū tribus e sequen
tibus et ēx eo. si cōcubine dicit cōia hosti.
q utrūq; meretrix scelerez memoze et mi
noze Sz si quis excōicasset aliquē cum
oibus qui dedissent ei auxiliū ad aliquid
faciendum et ipe excōicatoz fuit de ill'
auxiliatoribus non luctatur q̄ non potest
dici q talis sit a mozte luctatus sz ase tm
q̄d ēe non pōt q̄ nemo pōt se absolue
uel q̄dcūq; sz supioz tm xxi di. sfezioz
ēx de ma. et alex. cū sūpezioz sm sūmo ēx
eo q̄d ni dubijs et Jo. mo. et archid' ēx eo
statimq; li. vi Et con hosti. ut idirecto
ma h. iij. ti. ij. gl. cxxxvij Vbi hoc cōia no
tant et eo. ti. gl. cxxviij dic q pōt scā ex
cōicatoze ptcipare cū excōicato i cmūe
Vt si epūs excōicauit sūm consanguineū
u uel amicū p iniuria sua michi q̄ forte
odio hūt et laborat fauet cepto et ptcipat
cū eo uel ipm recepit uel cōsiliū mu
lieze qua excōicauerat ptoz forzmatio
nē ēx eo si concubine sm hosti. b

¶ Utrū sit orandū pro excōicatis Rz sm thō
in iiij. di. pro excōicato oratz pōt quidē
non mīt ozōes que pro membris ecclie fiunt
Et cū fructū non pcipiat q̄m in excōi
catione manet sz oratur ut detur eis spes
pnie ut ab excōicatione soluatur ¶ Idem
in su. con. li. iij. ti xxxiij. q. clxx. Vbi etiā
ns hoc ponitur et dicitur q pro excōica
to oratz pōt in priuato sz non publice sf
ozōes que fiunt pro membris ecclie Vbi
dicit cōia q sufficientia ecclie que sf pro
tota ecclia fiunt excōicato nam prosunt
Et hosti. dicit q pro excōicato non e ora
dum specialit intellige publice Nam q
hēticis in q̄ē orat ni pacientie ecclia h' i'

¶ Quid si iudex mandet sacerdoti q b
denūciet aliquē excōicatum Nūquid us
tis tenetur cum vitare Rz sm W. si ille
qui mādat e iudex ordinarius sacerdos
det psumē ee excōicatū Idem dico de
iudice delegato nisi probabilit dubitetur
de eius auctāte ¶ Idem ni su. con. co
ti. q. lxxix. Vbi etiam subditur q idem
W. non credit hugucio mandatū seu lite
mandi sufficere ad probandū ee excōicatū
si postmodū res deducatur i iudicium et
ille negret se excōicatum ee nisi alio mo
do excōicatione constiterit hoc puto intel
ligendū qn a tē hūc q iudex excōicante
seu mandantem denūciari coza superioze

rozam quo det iudex iusticia cōe et iudi
ti; audere cū. de sen. excō. sacr. ¶ Ille in dnō
standū e lēre iudicis cū de proba. post
tessionē Sequitur si aut iudex mandat
sacerdoti q aliquē excōicet non tenet
eū nūtare publē uel priate donec cōm
excōicauit b

¶ Vtrū contractus initus cū excōicato teneat
de iure R fm Ray si cōtingens nō obligat
se ad cōtrahendū cū excōicato licet peccet
nunc cōtrahendo ei in cōtēptū tū tz cōtracto
ut si quis vendat et tradat rem excōica
to et statim pcm recipiat Sz ii obligt
se ad cōtrahendum cū excōicato in casu non
contesso non tenet contractus ut si punt
tor uel cōp̄ator q vendet ei aliquid aut
locabit Et inde e excōicatio i cuius fi. g.
vtz excōicato obligat A Et ibi lang i addaōe

¶ Quid si teneor iuramēto alicui sol b
uere in cto tō et ille interim excōicatur
R fm Ray. non debeo solue xv. q vi. nos
sanctor Sz debeo deponē in ede sacra.
Et sic utiliter agetur cuius meritorū ut
p hoc ciuis venial ad satisfactionem
Sz tū verius videtur q̄ imo dr sic
Si quis cū iuramēto p̄misit aliquid da
re excōicato consulimus ei q det Nā et
sermens tenetur ei seruare ut p̄misit
xi. q. iii. qui multos A Sz recte solū vi
ubi dia de obligatōe p̄cedente ex q̄dam
domestica seu familiari conuersatione uel
necessitate vñ ut patet in sum. con. ca. h
q. cxxxiii. Hosti. tenet p̄mā cū Ray. Et
addit q deportio in ede sacra det fieri
ubi forte sit maior cōmunitas excōicati ex
cepto absoluēt me ab obseruatiōe iuxt
q̄ dm fuit sic ligatus q̄ facē pot cessa
re ut pz xv. q. vi. iuratos et cū. de iudi
vehementer et de pcm c fi. Sz glo. dicit
pot dici q non tenetur solue uel de
pcm q̄ dm e in excōicatiōe q2 subito el
ligr tacite iuxta uel obligatōe si ta
lis p̄misit cui liceat cōtrahe. 22. xxii.
q. ii. Nec quic Et subdit verius credo
q si ex auaritia nō ex zelo iustitie dif
fert solue peccat quo ad deū licet nō
punitur quo ad ecclām Sicut hebrei
qui ex cupiditate egyptioꝝ bona expor
tauerūt putauerunt qui aut p̄ obedi
entiam hoc fecerūt meruerūt Sequitur
in Ray. Vel si vis teneē p̄mā aplicem vz
q̄ locutus debeat fieri excōicatio cōsilio
q̄ uenit debitor cū testibus ad dominū ex
cōicati et dicat sitis mihi testes q̄ ecce
pauo hic pecunia qua debeo sibi uel imō
eam uxori sue uel filio suo uel seruo ul'
baiulo accipienti nōie ipius et ipo pnte
et non cōtradicente et sic debebitur Et ho
cau sim glo. licet q̄tum ad veritatem
idem sit qui solui alteri nōie suo ac si
sibi soluētur nom e dctum ad quem fiat
et hoc aplicetur homi et extrahe sufficie
sicut excōicatus compellitur inde p̄ pro
curatore cū. de iudi. Intellexim
dictu consiliū reprobat Hosti. duplici
ōe p̄ma e q2 fit fraus cauendo p̄ma
ptionē p̄hibentibus sicut eis non deo
ei solue Ita uel alii nōie suo Ite talis
solutio non liberaret me nisi ratū h abet
et ex sua fieret voluntate cū de iudicijs
ca. te Et cū excōicato nisi ad hoc spā
liter datus sit non ꝺ̄ solue Ite addit
Ray. Vel dic q si p̄ce factus e hēticus uel
alius Hosti et p̄scriptor certe pauper
pillorū viduar uel aliar miserabilium p̄so
nar Et p̄t hoc e excōicatus tūc nullo modo
e ei soluendum tz est faciendū nūe ratū
optionem vtz de depositione nisi in casu s
si pactum uel hostes rei pubce vrgent in
forti brachio ad p̄dam deuastandā et tūc
excōicatus se opponet aduersus p̄dictam
pro p̄da tūc cū est soluendum ei Et
vasalli et curiales sui debent cū sequi ar.
xi. q. iii. Iulianus Vbi dicitur q cū Ia
lang p̄cipet xp̄ianos p̄dictē actem pro
defensione rei publice obediebat ei Hosti
dicit hoc nō ee si est dns terre Vel si
non est alius qui patria posset defendē
al'ment est ei soluendū nec obediendū b

¶ Quid si quis recipiat mutuū ab excō
icato numquid teneatur reddē in fine du
rante adhuc excōe uel si conducit aliquid
ab eo pro pmo reddendo tpe excōicationis
et hmōi R fm Hosti. cum ḡlo. cōtrahe
cato tenetur et quo ad nālem obligā
tionē ex qua si soluta sit non pot repeti
tz non quo ad ciuilem obligationē ex qua
actio nascitur et pot peti Et ideo non
dēt ei reddē nisi post absolōnē a Idē frat
bricardus in sua summa ut m su. con. ca
ti. q. cxxxv. Et hic dependet ex dictis ē.
qr̄ proximo b

¶ Vtrū possit aliquid recipi ab excōicatis R
fm W. oratores pacem vias reges et simi
in necessitate constituti recipē p̄nt Et dr
hic orator qui loca aliqua ex oratione
visitat Idem imo. et Hosti. hō ipm tūc
tū e ē q̄ m. a Idem pot fieri de aurum
dicaru ut in necessitate ematur et simila
fm eundē W. ut i su. con. ca. ti. q. cxxv. b

¶ Vtrū excōicatus possit aliquid dari fr
fm W. pot ex humanitate et in subsidiū
tionē si qui indigent nec expectanda est
ultra necessitas etiam si excōicatus petat
hospicium non tenetur aliquis exspectare
donec ab alijs omnibus sit repulsus Et ho
intellecto quo ad necessaria vite ut almi ex
vestes et hospicium Secus si petat alia u
tesilia ut seruicia fossoria et hmōdi
xi. q. iii. qui multos a Idē etia Hellidi

// ē de excessib sine cōfēssione //

e de retezis sine quibus vnē non pot
ut possint exercitato dari vn et tm pos
set indigere dictis seruis et fossorio
et silibus q possent ei dari qd arbitrio
hom vir lmitandū e hm eūde W. Tho
etiam dicit q in illo casu in quo homo
ex precepto ciuitatis cōmorare teneret cōo
non p̄hibetur ut i su. cō. li. iij. ti. xxxiij.
q. clxij. b

¶ Quid de illo qui aīo suo exercitato ve
nienti cōmodē ad domū suam admittit
ei domū et claues vel p̄mittit cū cōmo
dete sep̄atim inq̄d intelligitur p̄ti
cipare exercitato R̄e hm W. Si hoc fac
at in fraudem ut sic non ei offendat fz
fauore eius accipiat merit minorem exercz
Si aut fiat q tm et nec forte ille in
nifecat non cōmittit Si uero fiat quia
putat ei indigē hospicio vel alimentis
post ei p̄a humanitatis rep̄ta facta de
hoc p̄testatione a Et hō ne ul' recepto
credat hoc fieri p̄t aliud Et alii q hoc
videbunt scandalizentur hm eūde W.
ut in sum. cō. ti. q. clx. b

¶ Sz inq̄d ab uxore vel familia exigi
cari possum aliquid recipē R̄e hm W. de
bonis p̄prijs vel famulatus si uoluerit sua de
derit recipē possum non aut de bonis
cōiugis aut de his que dant' uoluntati aut dantis et suo simul nisi forte a
mazito concessum est uxori q suo p̄prio
uolle posset dare a Vna tm q hmōi
concessiones non fiant in fraude ta
mentis ut qū exercitatus senex q ul'
recipētur ex p̄te eius dat limaz sezm
uiri sui vel uxori dandi michi aliqd
de suo Et si dubitatur vtr uolle suo
vel mazito seu dñi vel vtrumq Si sine
lima aut cū lima det tenendū e etiā
et dimittendū mercatū ne recipiens
committat se discrimini hm eūdem W.
ut in su. cō. li. q. cl. posset cria
re tanta necessitas ut cria ab ipo exigi
cato posset recipi elemosina cū aliude
non p̄sit subuenīri ut in su. cō. li.
q. clj b ¶ Non tm oz multū infama
re et inhonestē talem uxorē aut fami
liam qd' det et hō # nota cupiditatis
euadendam

¶ Quid si hospitatus sum in aliqua do
mo ad mensam et supuenīat et infirmet
se exercitatus Inq̄d teneor surgere
R̄e hm W. si e publice exercitatus sur
gere teneor non obstante quocūq̄ scā
dalo Si uero e occultus et non possit
sine eiq nota non teneor surgere
a p̄mo hoc tam teneor non surgere
hm eūdem W. ut i su. cō. li. q. clxxvij b

¶ Si an sufficiente publice exercitato
ego teneor exire de domo R̄e hm W.
non a Dum tm possum habē locū sepa
tm ita q non oporteat me in aliquo cōi
tare cū eo Et ex hoc no timea scandala
inimicoz hm eūd' W. et in d. q. clxxvi.
b p̄mo etiam licet sera aliquē publice
exercitatū recepm ee in aliqua domo pos
sum ibi hospitari si tante capacitatis sit
q possim eius rationem vitare a Et scan
dalū silet ut p̄dictum e et p̄z in eade q.
clxxvi b Nam licet mi cū exercitato eade
tamen cōmodē fz non in eade mensa silit
ter in eode lecto dormire tacē aliz in
eade tamen nisi necessitate vrgente ut p̄z
p̄ Nino. in c. inuen. ex. eo. cui hoc fuit
at rigorose dictū ubi sic dicit Nō. q non
dico cōmorare exercitato licet ipe et ego si
mq in eadem domo Ego p̄o meis necessitē
ipe p̄o suis Sz si ego et exercitatus simul
habēmq vnā tamen bn licet mi cū
exercitato ee in eade tamen et tacē et cō
medere fz non in eade mensa uel i eadem
lecto q hoc non pot ee sine voluntate aīe
Ibi etiā dicit q si exercitatus sit ego
ex̄ etiam et audiat missam statim facē
dos det testare nisi incepisset cōmode nisi
se Et alij dos debit recredē p̄t scolare secū
entem misse b ¶ Si mercatus inuitatus ad
aliqd' festū uel cōmune et p̄mentā ibi ali
qua exercitatum pubē teneor recredē mer
cō ibi epulari licet sedeat ad alia men
sam quia amīc talit' vementes ad festū
uel cōmune sil' tm ee cōcorare dicendi sūt
A Idem in sum. cō. li. iij ti. xxxiij q. clxxvij

¶ Quid possum recipē licet exigi b
rati uel ei mittē sine etiam mūnera uel
cremia R̄e hm W. sicut nōnt hmōi. mul
li ceteri licet mihi in ratū Inquo licet ei
loqui cū tamē scribitur non e salutandus
fz V loco salutis solet dici Spūs consilij
sanctis vii et qm uerbo salutatus ab
exercitato non debet ei resalutare fz pot
dicē deus emendet nos et hmōi a
Idem in sum. cō. li. iij ti. xxxiij q. clxxvij
¶ Cum aut mūng frementer ab eo recepit
licet non liceat ei non tenetur reddē
fz mutuandus e q uel mpios usus cōmer
tat vel etiam qd' bufferet si ad tubo
rem mutuandū exercitato remitteret A
Etiam si ignorans recepisset ut i sum.
cō. li. q. clxiij b

¶ Quid si aliquis assuetus uel retenetus
exhibeat exercitato aut metuat ei salu
tanti se aut moliat labia q̄ resalutas
cum ei michil dicat R̄e hm W no tene
tur exercitationē pene cū non sit exer
dende fz restituende a Idem in su. cō.
eo ti q clxv. fz mutuatoria dos q. clxvi
dicitur q homo loquit non solū verbo fz
et nutu et fictus pro quo facit xxvi q.

vi. qui recedunt id fi. et sic predicta no
videntur licere b

Utz familiaritas aut pudor excusaret petri
pauces excommicato R̄e ſhm W. dm q si ē fa
miliaritas que expimitur in illo c. qui mul
tos qd, et postea hic ē. ſ. iii excusaret petri
apostolum aliter non a Idem in sum con
ſc. ti. q. clxvi b

Utz ignorantia excusaret R̄e ſm W. qñ est
probabilis ignorantia facti excusat eū. de
cleri. excō. iii. apline. et eū ea significa
nit Sz ignorantia iuris no excusat nisi
illos quibus licet iura ignorare ut pueros
nouiū dū capaces a Et cētā omēs qui
nec p̄ se nec p̄ pcuratos potuerūt scire
pſertim minores xxv āīs et mulieres
ff. de min. et fa. ign. l. regula Nisi ignō
rantia fuit crassa et supina eū de consti
tut. libro. vi. b dr̄ aut ignorare qđ fac
tū ut qz non constat ei q̄ ille fecit male
quid puta clerici uerberauit qz nec ipse
vidit nec ē fama ita publica q̄ eo deb
credi inde de hac j. ſ. xliii qui uerbis
Sz quid si ē publica Nam si ab aduersario
audiat uel leui fama non deb sibi de hoc
formare conscīam xxii q. v. hoc videtur
et eū ea. cū desideres et ij. q. i. c. et
xi q. iii. non solū Hoc aut dicitur ignō
rare ut puta si negabat q̄ ille qui vidit
clericū uerberasse est excōicatus q̄ ignō
rantia ut dictū ē non excusat Quo aut
et qñ ignorantia excusat a pena hec j. ig
norantia ſ. ii. a Con. parisien ffest. 2 hosſ
ti. ut in sum. can. li. iii. ti. xxxvi q. dim.

Sz videndū ē quis dicatur scire aliquē
ee excōicatum R̄e ſm Ray. et hosſti. Et in
sum. can. ea. ti. q. clxxx. dr̄ quis hoc scire
cū videt illū uerberare clericū in can
non conuictū uel silē uel erat pōs et au
diuit ferri sinam uel ipam publice denū
ciari uel ipe met excōicatus uel plati ex
cōicatū maxime si sit eius dixit ei uel
ab alio cui merito credendū ē hoc audiuit
uel ē publica fama ipm ee excōicatum
seruus si audiuit ab aduersario uel a leui
fama Nō erīa ſm Ray. q̄ non ē probabi
lis ignorantia si ignoretur qđ scribit a
viennis aut cum ē in p̄orchiam qua ali
quis ab eo tpe publice denūciatus excō
catus aut si dicit se ignorasse sinam ſpi
cſi uel qđ publ. fem ē an pōnia xii q.
ij. qui et humanis xvi di. qđ dicitur a deo
tñ posset ee quis remotus a suo epo uel
a loco publicatione sine et tam remens
possit ee publicatio q̄ probabilis possit ee
ignorantia Non aut ē probabile sm leges
si ignoret qđ pub. p̄mulgatū est et sm
ex quo lapsi sunt duo menses in aut. ut
facte noue constitu. cum pēn. Et addit
glo. credo erīa q̄ iudex qui iudicat ex p̄
sumptionibus quę iudicaret aliquā cassā
ignorantiam ee et p quas illū ee excō
catū ubi deus qui iudex scitator cordium
probabile ignorantiam et illū no ee excōicatū

Quid si scīa aliquē latū ee excōicatū b
ſz actu non aduertat et communico ei R̄e
ſm W. si hoc facta subito et no aduertat ē
do q̄ non peccet nec excommunicationis mēdo
a Idem in ſu. con. ea. ti. q. clxxvi b

Quo vitandi sunt illi de quor excōe du
bitatur ē Non facti qz de ea p̄xie dm ē
ſz mihi p̄ nazaretanū opinionē ut in ſu
con. li. iii. ti. xxxiii. q. cxciii b R̄e ſm tho
mā quodlibet dubitatē de excōe aliquor aut
precedit sinaz iudicū aut sequitur Si pce
dit puto q̄ modum ē declaratū p̄ iudicē
consm non sunt vitandi quousq; eto iudi
cio ꝯmunetur Sed si post concordē iudicū
declarationē adhuc ambigitur sit magr̄ a stan
dū sine iudicio et illi vitandi sunt a Sic
fuit iudicatū duplici ratōe p̄mo qz iudices
solliciti discretes neqrorū plenū fuit
p̄ spem neritatē etiam si sint mihi p̄ti
q̄. alii qui p̄ functorie considerat et ex.
ordinarie Secūdo qz hoc est in magr̄io no
tumetum utilitatis rei status hominū
si sine non starent Ez quilibet pro suo
libitu vellet sine ratione nam nocere q̄
sic lutigia vellet intimabilia Et ideo illi
cau magis standū ē sine iudicio nisi p̄
appellationē suspensa sm glo. ibi. ut
in dicta q. cxciii. b

Quid si audiui ab aliquo dicente dese
ipso q̄ sit excōicatus numquid teneor ei
vitare dm ſm W. si audiui ab eo i con
fessione non teneor ei vitare qz nescio
sicut homo ez sicut deus Et ne cōfessio
reddatur odiosa Idē hosſ. luz hugo ez
ri dixerit a Cui dem̄ post intellecti q̄
debeo mitare q̄tum possum sine scandalo
eius ne det ei arrogantiam p̄standi et i
ferendi se cui mitus plurimorū aliorum
ratiōm ideo de hoc debeo ei in se cta mouē
qz vi. q. ii. si tui et cū de offi. qz si sac
dos uel etiam qui sciō alit q̄ p confessio
ne et in confessione b Si aut quis ex cō
fessione se excōicatum dicat ſm deū ei
vitare teneor solū in articulo mortis cui ex
cōicatus pub. a Idem in ſu. cō. ea. ti.
q. clxxxviii b

Quid si audiui ab epo uel alio cui pla
to seu cuius p̄orchiali sacerdote q̄ talis
sit excōicatus R̄e ſm W. Si aliquis pdi
torū dicat mihi dominando sinaz et talis
ē casus de quo fieri solet excōicatio a
q. qui p̄tinet ad mixti fori ex quibus
ut patet ex loco de quo ſ. b debeo ei cre
dere et illū mitare scīm si dicat mihi
cui locutione qz non teneor credē nec
ei vitare a hoc mixti si dicat excōicasse

ꝓchiam alicui aũcte sigñoz tuc n
tiõ tred̃ et teneoz si gbabilit dubit
de manto ꝓsertim si hoc dicat in cõ
fessione Tante cui pñt ee iniuste it
epõ uel sacerdoti et ꝓchiam suum
que dicit se excoicasse ille epõs uel sa
cerdos q̃ non teneat credi uel vitare
illũ nisi alio mõ q̃ ꝑ uerbũ illius consta
ret michi de illa excoicõe sm eiũ W.
et in sum. ron. co. ti. q. clxxxv. Itaq; ecc
in cõi locutione iudicũ credendũ ꝑlatis
de subditis suis et cetera ꝑtinẽtia ad eoz
iurisdictionẽ q̃ in cãsibus ꝓdictis b

¶ Quid si ꝑlatus uel sacerdos ꝓchi
alr dicat michi q̃ audiit ꝓchiam suũ
aliquid faciẽte ꝑ qd̃ incidit in excoiem
non ait ẽ publicum uniquid teneor eũ
vitare Rx fm W sine credam sine nõ. no
teneor eum vitare nec in pubco nec
in occulto quatiꝰ ad uitandũ ꝓculꝫ
minoꝝ excoiũ Et multo mg si dicat
michi alius cui si credam non deo nec
ꝓchiã coram illius si possum sine secunda
to Et hoc credam illi mãz ꝓcedi cõ
michi se coicat ¶ Aliud pot hodie ꝓce
dẽ q̃ non ẽ licite uitare nisi publice
excoicatum ut ꝓz ẽ. ctericꝝ ni. ad fi.
in additione Sz alium licite erat uitari
eciam occulte Sz in occulto ex̃. co. cum
non ab hoie eciam si sciatur excoicatiõe
ꝓclatione ꝓlati uel fidedigne ꝓsce
ut ẽ. s. xxxix in additione b

¶ Sz quid si ẽ publica fama uel audito
a fidedigne aliquẽ ee pubcũ excoicatũ
cui Rx fm Ray si publica fama ẽ q̃ ꝑ
sit excoicatus pubce uel q̃ notorie fe
cit aliquid ꝑ qd̃ incidit in maiorem
excoiem teneor eũ vitare silẽ si audito
a fidedignis q̃ eũ audierũt denũcia
ri uel qd̃ uiderũt eũ notorie fecisse
aliquid ex quo incidit in excoiem
nõ teneor inquirere veritatem et itez
eum vitare et in occulto et in publico
donec rectꝰ fuerit ꝓbatus factum ¶ Ad hoc
facit ex̃. co eũ desiderẽs q̃. scribe et de
excõ. iuꝰ ꝓsperina li. vi b

¶ Quid si ꝓbus audiũ aliquẽ publicũ
ri q̃ postea inueno bonorũ ubi de
hoc michil scitur Rx fm W. dicit q̃dam
q̃ teneor eũ vitare ubicũq; pot ti benigꝰ
mihi dici q̃ si possim facile ꝓbare exco
municõe ut q̃ hoc testes uel ꝓbatiõ teneã
or vitare aliꝰ non nisi in illa dioc. ¶
s. ubi ẽ publicatio facta fm eũdẽ W.
ut in loco de quo statim b az ex̃. q. ma.
accio. pos. e in fine a Idem in sum. ro.
li. ti. xxxiij. q. excij b

¶ Quid si audiũ aliquẽ excoicari uel udi
uidẽ in excoicatiõe postea non uidi
nisi post annum uniquid teneor eũ vitare

Rx fm W si homo ẽ talis qui credatur
timoroſus et q̃ tũc sezuabat excoicatoẽz
et nũc non sezuat possum eũ credẽ absolui
az. ex̃. de offi. oz. ex ꝑte Si uero no
ẽ talis debeo eũ vitare si occultꝰ ẽ ar
cultꝰ si manifestꝰ publice Adoneꝝ rosti
tezit uel probabiliter ꝑsumatur de eius
absolutiõe ut in su. ro. co. ti. q. cxci b

¶ Quid si sacerdos uideat aliquẽ q̃ nus
la dicit audire eam stando ex̃ et uolẽtez
intrare uniquid det ꝑsumẽ eũ excoicatum et
sic eũ vitare Rx fm W non ẽ cã sufficiẽs
quare deat talem reputare excoicatũ uel ir
dictũ Si tu ẽ ꝓbus sacdos q̃ teneãr
cognoscere uideri pecoz sin det inquirẽ
ab eo et ei ut melius pot consuli

¶ Vtr ꝓdicatoꝝes pnt passim excoicat ꝑ
cipue Rx fm W. Elemosinas quidẽ pnt
accipe tpe et occõe ꝓdicatiõis uel co
fessionis ut h̃ ꝑ. s. in dicũ ẽ Cetꝝ si ali
unde possint sibi prudẽ fm quosdã qua
ut dicit hosti illa constitutio ex̃. eo eũ
voluntate specialit ꝑpt ꝓdicatores facta
fuit Nam tpe necitatis cetꝝ sine causa
ꝓdicatiõis uel confessionis pnt accipere
xi q. iii. qui multos sz ꝑter eam non tam
et ꝑter hanc dictas eas ꝓdicatiõe et co
fessionẽ non debẽt accipe ab excoicatis
et silibus a si ab oppressoribus pauperũ
et dissidentibus in ẽ. statim allegatꝰ b di.
xc. oblatiõis et c. eoꝝ xviii q. iiii. miroꝝ
Con. b. Adde in sum. co. ti. xxxiii. q. clxi
b cuius tñ inde fm hmo. a Sz c. uolũ
tate ex̃ co b s. q. errore ꝓdicatoris si ali
unde pnt sibi prudẽ non pnt ab excoica
to accipe a et ꝙd̃ inde? intelligitur nisi ne
cessitate impediret fructũ ꝓdicatiõis eũ
ꝓz fructu eius possint cetꝝ tuba nõ ꝑ
mitta nisi quoꝝ ut apud excoicatos magꝝ
ꝓficiat ꝓdicata d. c. cũ voluntate Et sic
pnt concordari viz ut clemosine nõ rece
piantur ab excoicatis nisi ex necitate sus
tentatiõis uel ꝓfectus ꝓdicatiõis b ad
eandẽ q̃ missam nõ debẽt eo modo fm
Vtroq; ¶ Vez ẽ si al' pnt sibi ꝓuidere
Rx fm ꝙd ZAY ut in d. q. clviij. b Oz
et si ꝓdicatores non ꝓficiat q̃ diu tamẽ
faciant ꝓbabilit de ꝓficiendo recipe pnt
ut ff. de negot. gest. sed an ultro a Et al.
nõt fm glo. ZAY. et hosti ut in su. ro. co
ti. q. clviii ¶ Ex̃ talis excõ ꝓdictos nõ
licet ab excoicato clemosinã accipe Et
ut nõtat in su. ron. co. ti. q. xlvi. Imo
in d. c. cũ voluntate sentit q̃ legatꝰ pos
sit recipi ab excoicato nisi sit factũ ad hoc
ut ozetur ꝓz alia cuius dicens q̃ licet mo
tuaria que ꝓ alia dantur nõ sint recipie
da ab excoicato cũ ꝓz eod' ozandi nõ sit
tñ si non ꝓz anima fi sicut alii ꝓuato ex
coicatus aliquid legat ecclie illud recipere

pot q2 nec testari ꝓhibetur excōicatus Cō-
petrus de sampsona Sz hosti. scā. cōi hꝫ
ibi dictū hosti. pot intelli qn licet legatū
non cet factū ꝓpo mortuario tñ ē factū vt
al' arbitr ꝙ anima excōicati qđ nō licet nisi
finisset mortuus cū signis ꝑnie et absolu-
tus ecia post mortem. ut ni. c. a nobis ij. de
sen. excō. al' aūt bñ possit recipi legatū
ab excōicato q2 post mortē excōicati cessat
cā talis ꝓhibite rationis et receptionis s.
eius cōtractus ex̄ co. cū medicinalis li. vi.
Sz ꝓpo ꝑdicta necessitate licet recipē clemos3
ab excōicato ḡlo. Ray. ut ꝑz in d. q. cxlvi.
dicit non tñ debo ē restituendā ad ex̄ma
necessitatē hꝫ sufficit ad excusationē qđ i digne
at et nō possit comode et de facili habere
necessaria aliunde Indirectoria li. iii. ti. ij. §.
cxlv. dz ꝙ aliqua sustinenda ē incōmoditas
ut cet. Secunde instrumenta xix. di. Time
moriam Et utre necessitas sit magna inde
iudicandū arbitrio sapioris ex̄ de offi. dele-
de cris qz tñ in transeuntibus res dilato
rie non capiat quisq3 suo iudicio zelumq3
xi q. iii. qđ ꝓcessat. Item an licebit in
hospitali in domo excōicati quo abiute aut
sumē inde necessaria aut vinū ad celebrand'
missam Rñ hñ ḡlo. Ray. et in sum. cō. co.
ti. q. cli. ꝙ non licet nisi recipiā ab uxor
uel dispēsatore cuius hñ qđ deū ē. ff. s.
xxviii. Item unquid licebit in hospitali
uel necessaria recipē in domo excōicati quam
inuenio sine custodia Rñ hñ ḡlo. Ray. et
in sum. cā. co. ti. q. cli. Si ex cōfidentia
amicitie hoc fecio non licet qz sic quodāmo
cōiuncto cū eo et obligata me ad antidota et
ei cōtra al' si credo ei displicē cū sciuerit
furtū aut aliud ꝑcm cōmitto sz nūquid
excōicationē non incurro Item quid de illo
qui salutus ē datre filiabus etatis sūmam si
gulis septimanis et cū sciret ꝙ in breui
excōicaret cōfatur viii de emptis ꝙ dic
tam sūmam daret fratribꝫ ꝑdictis usq3
dū reuocaretur mādatū ꝓmittens se ei
sup hoc satisfacturū unquid filius sciens
hoc deberet recipē illā sūmam abiō Rñ hñ
ḡlo ray. et in sum. cōi. co. ti. q. cxlix Si
filius hoc non ꝓcurauerit nec ꝑcurabit
recipiendo ab illo amico dante mortē suo
nec ille ꝑcurabit qui ita sic ꝓdidit in futu
rū ꝓpō mortis et pia intentione sciens q
filius nichil ꝓficeret ab eo tpe excōicationis
Si aūt ꝓcurantibus filiis cet hoc fuit
illicitū cē licet ille amicus ꝓpō mortē da
ret et filius in hoc cāi fraudem facerent
tamen qui ꝓhibet cōtractū cū excōicatis
fit cū fraus cessat nec legi cū salua si
ꝓficie lic. ꝓ adiectione alicui dolo mala.
cōi inuenitur cuius ventur ff. de legatis
l. cōi legē Nō cētū hñ hosti. et i sum.
cōi. co. ti. q. cliii. q. licet in dictis cāibus

puta in viatore et peregrino et filiabus
cōtracti possit excōicatis fieri tñ cētū in
illis nō tantum bono modo fieri potest cum
tandi ut patet ex iure dictorū in
s. xi q. iii. qui multos et cū eo nisi alia
et c. cū voluntate et specialit in c. si vero
in fine Item ut patet in directoria li. iii.
ti. ij. §. cxlv. in cā hereb pot testis exco
catus recipi. ex̄ de hēti Iudeis li. vi.
Item iudex excōicatus requiri pot ut inue
niat inquisitores cōi hēticos nec negligentes in
inuenit excōicationē ex̄. de hēti. ꝓhibetes
li. vi.

¶ Vltra nādū q cui cōtracta vino contrahe
dolenti et mortuo ex̄ de sepul. ex ꝑte
ij. nisi post mortē appareat quāe ei in
iuria contrahendi non erat puta si post mor
tem cōtractum de hereti xxii q. ij sane
ij. et ꝑtez cum de matrimonio de quo
inde §. matrimonium tuz §. iij. Item nādū
cretis Cui nō cōtracta nec vino nec mor
tuo cōtrahe debenti ex̄. de sepul sacris
filiis nisi appareat q ei iniuria contrahendi
fuisset ex̄. co. a nobis ij. et ex̄. de se
pul. parochiano

Excōicatio vii. hoc excommunicō
q separat a sacramentis percipie
dis ex̄. de cle. excō. nu. h re
lebitat bene quidē quo ad
ii contingit q tuto petiti mortale quinti
xi q. iii. quidā tā tales eucharistiā et alia
cetera sacramenta recipit in sui dāpnati
onē ex̄ de celeb. cle. et mulie. c. fi. Sed
quo ad certam inflictum minor excōicā
tio nec et ꝓhibentur sacramenta ꝓmo
quidē et principalit cui quis contrac excō
tato ut tractatū ē in ꝓxia c. excōicato
vi. Quo cū qs sacrilegium committit xvii q.
iii. ayrox Aquinus videt dicere eo q c.
si quis iuenit q dicit i quieta admittā
tē Illum tñ sacrilegium meruit cōia
maiorē ut si iniuria irrogat in ꝑsona cr
clesiastici ex̄. co. nō dubiū nec si intendit
nec frangat cētaz ex̄ eo. qui est. nec
silū agat de quo ē excōicatio nisi
cui quis ē notorius fautor ex̄. de celebri
cle. et mulie. Vel qui cui quis ē familia
ris ex̄ de familia tanta Hodie iste
casus ē excōicatio maior et papalis ut ꝑz
ꝑ ex̄ inaspantes Quarum quis vim ꝓfer
pit multe et aliam que recipit dapnabile
Et cuicunq3 ꝑsti que mercatur cū detesta
bile Quo cum quis recipit certam de mi
nu laico et sic eam tenet xvii q. vi. si qđ
dominus Aliud ad idē ex̄ de elect. cle. cum
cū quisquis Et tam laicus dans quā
clericus recipiens mihi cui dampnificat dant
maiorē excōe ferunt ex̄ de iure patro
nat Quo hñ quosdam qui qđ in bello
iusto seu cōi xpianos exercet arte balistiā

sen sagittazoñ cẽ de sagit azitem a) ibi
male videtur probari cum ibi nichil aliud
dicatur nisi forte intellãtur ꝛõe notozietã
bus q talib azb cõiter notozie exercetur
Et sic notozius petro mercurit minozem ex
cõicatione ut j. xvij nono b) ꝙ in dissiden
tibus panperu oppressazibus manifestis
raptozibus publicis vsuazijs mẽtricibus q
lazge dicuntur excõicati muñ oblatiões
eozum ad altaze non ꝛecipiãtur a) Adde et q
eciam denegãdũ eis eccĩa sacramenta sicut
et alijs peccatozibus de quo statim b)
Octauo in illis quibus negatur ecclĩastica
ra sepultura de quibz j. sepultura iiij ꝑ b)
Vt qui mozitur ꝓtozmeantia qua no sepeli
tur in cimiterio eccĩa si petitũ inde j. toz
mentum ꝙ. in Et ide posset dñi de eo
qui no confitetur semel in añ cẽ de pœni
tẽcijs. Q in quolibet notozio peccate di. lx
xxviij. nec et di. xlv. illud xvij. q. ij. pro
abanimibus a) Et ibi gl. b) de con. di. ij.
pro dilectione Omes casq peccãtes ponit Ray.
et Jmo. Et silit ꝛ no ꝛeordat q in pdictis
cãibus absolui pot quilibet a ꝓpio sacerdote
a) de pdictis tangitur in sum. con. ca ti
q. xlix ubi eccĩa dicit hũ gl. Ray. quo ad
quintũ casũ q illi iura derogãtur i multis
ꝑtibus ꝑ cõiziam gsuetudinẽ Reges eccĩe
et pncipes in aliquibz eccĩis dant dotes
natus et alios ꝑsonatus et ꝓbendas Et
illi quibz dant no instituunt ꝛ epi hec
gl. Sz hec consuetudo non e seruanda
nec excusat cum sit mala vñ di. mala at
consuetudo ymo potius ꝙnat ꝛõi cum sit
cõis eccĩe libertate iudicet maiozẽ exigi
tionẽ cõi obseruatoꝝ uel obseruari facien
tes cẽ de sen. excõ. Nouerit b) Nec obstat
eciam si ꝓpe sacerdos sit excõicatꝰ minoꝝ
cẽ. co duobus Non aut pot quis absolui
ab alieno cẽ. co Nup Et dico ꝙ hũ hosti.
j. amicũ qui pot illum a peccto absoluere de
ha. in fin di. xviij. a) de in su. con. ca ti.
q. xxj b) Inflicti eciam ꝓt minoꝝ excõica
tio ab epo et eciã a quocũq iudice infeꝛio
ri eccĩe cẽ de offi. oꝛ. cũ ab eccĩaꝝ a) hm
Ray. et omes ut in su. con. h. iij. ti. xxxiij
q. lv. b) Et hoc fiũt ꝓpter cotinuata ut v.
q. ij. punit et xi. q. iij audi fiũt eciã pro
aliis culpis a) facit xvij. q. iiij minoꝝ b) ꝛe
fiũt simpliciꝫ a) j. ad tẽpus iudiciãli sicut
in c. in actione de quo statim b) Vt depon
di. pq. in actione fiũt ad tẽpus a) definitiua
tu ut in c. de quo statim sequitur b) lxx
vi. di. tanta

Omes e effectus minoꝝ excõicationis
Rõ principalis effectus e q talis ꝛmouet
a ꝓceptione sacramentoꝝ Et si se intro
at mortaliter peccat non tñ incurrit irre
gularitatẽ eciã si celebrat peccat eciam
confitendo sacrã sz ab eo collata nõ ꝛecipit
virtutis effectu nec ꝓhibetur eligẽ nec ea
que ministrorũ ꝛõe sibi competit exercere Si tñ
talis electus fuit sciens cuius ait electio re
tractanda cẽ de elico excõ. iii. si celebrat a)
Vt notatur in su. con. ca ti. q. lxxvi gl. ray.
dicit colli ex fundatis q excõicatꝰ minoꝝ ꝓt
excõicare et absoluere Nec q si ordinauit fuit
electus vz electio si ꝓbabilis fuit ordinata
Si aũt cassa et confirmatur tali bñficio
ni indiget dispensatione ad hoc q possit illi
ꝛetineꝛe Et dicit illud idem secundũ de ir
dicto ab irregulẽ tñ q ꝛecipit bñficium dñi e irre
gularis quitat q in petrata dispensatione
sup irregularitate non indiget dispensatione
alia Nec e silit de excõicato uel suspenso sua
sup uel homie Nam irregularitas non e
nisi q da impedimentum ex defectu sacramẽ
ti uel cause constituere quicquid hꝰ i Sed
certe eade inde ꝛõ in irregulari que e ille ꝛ
dicto uel suspenso q. silitꝫ e inhabilis ad
executionẽ officii sine dispensatione cẽ. co ti
illoꝝ Et illa ꝛõ videt fundari in d. c. si
celebrat ibi ꝓpter eo ad suffragationẽ eozũ cle
gentiũ ꝛõi Et quia ꝓpter officium datur bñfi
cium cẽ de pben cum hũ Hec gl. in d. c. si
celebrat dicit q si excõicatus minoꝝ elige
tur eccĩa ordinauit nõ valet electio q igno
rantia eligentiũ non facit ipsum abilem Et
si scienter tale eligerent ꝓuidentiam meli
oꝛandi cẽ de elec. cũ in electis b)
Virtus excõicatus minoꝝ possit mittere eccĩaꝫ
fr hũ Ray. non videt intrando peccare q
nõ e ꝛemotus nisi a sacramentis vñ et forsi
tan ꝓpt mittẽ ad horas et dicẽ cum dñm
tñ non ad missam sed si ad missam non
ad officium pacis q e quasi loco caritatis
a qua sine dubio ꝛepatus e cẽ. de cleri. ex
iii. si celebrat a) hoc fatentur doctoꝛes
lacius examinant vñ quo ad mysteꝛium
eccĩe ut patet in sum. con. h. iij. ti. xxxiij q.
clxix Ray. et hosti. dicit q talis excõica
tus tuetur facit si non mittat anchora sit
absolutꝰ Si tñ mittꝛeꝛit cũ orandi ꝓpꝛio
ut dicit Ray. eccĩam non consecrata non
videt peccare q non e ꝛemotus nisi a sacra
mentis ymo forte pot mittꝛe ad horas dñi tñ
non ad missam sz ꝓximum locum e Et satis
videtur contrordare gl. offiedius dicens q ꝓt
audire diuina ꝓpter missam sz secundum fa
cit si ex deuotione abstineat a. v. di. ad
eius gl. nec Ray. dicit Credo sine ꝓ
iudicio q et misse potit interesse dñi tñ
ibi non coicet q minoꝝ excõicatio non sꝛeparat
nisi a ꝓhibitione sacramentoꝝ q in sola
nisi a ꝓhibitione consistit cẽ. de clerico
excõ. iii. si celebrat hyms tñ nõnt xi. q. iii
si timentes q ab mittente eccĩe sꝛepat quod
non credo Satis tñ credo q hmodi excõi
catus parcem non det ꝛecipe cũ alijs post

agnus dei qz oscula illud succedit loco
cruc⁹ h⁹ i⁹ Sz nescio quo iure p̄zoluer⁹ c2o
nezo ad 2m si talis excusatus possit cū alijs
dicē officiū in choro et an alij debeant ip
sum admittē ut patet in simi con eo ti. q.
clxx. hostī distinguendo dicit q̄ sic qui
ē excusatus qua casualiter uel ex negli
gentia cōtinuit excūicato seruis si ex eo
tempore qz p̄ mortale p̄cm crimen si simil
tum ē suspensus ē quib⁹ quo ad se Et si no
torius ē conceptus puta qua hoc fecit p̄
inhibitionē sibi publice factā p̄ iudicem
Et hoc non p̄t aliqua tergiuersatione cela
ri et ultra dēt et ultrā cē de colpa.
cle. et multe. c. vrā et c. fi. Idem gloss
addens laudo tū ut p̄ius se absolui faciat
q̄ suū officiū in choro cū alijs p̄sequat⁹
Glo. nezo tray. dicit q̄ licet sit notoriū hoc
mali excusatio qz tue non ē suspensiua
quo ad alios Nullus teneat⁹ cuiq; officium
inferre qz non ē p̄natꝰ seu suspensꝰ ab ex
ecutione ordinis sz tm̄ a p̄ticipatione
sacramentoz que in sola p̄ceptione cōsistit
cē. de clerī ex.o mu. c. fi. hoc ibi pōt dici
q̄ p̄dictū p̄cedit non zōe multoz ex
communicatoꝝ notorie sz zōe delicti p̄cm
mortale notoriū inducat suspensionē quo
ad se et quo ad alios ut nōtur. in cū con.
li. ti. xxix. q. iij. Quo tū ad ministrio hodie
aliqua mutata sunt ut p̄z ē. clericis ij.
ad fi. in additione b Excōicationē absolue
unde ē. absolutio vto

Excusatio que excusant a culpa simul
a pena habetur j pena p̄mo ff. ij
Exemptus cum dicit se exceptos
et allegat p̄tulia requisiti ab or
dinario ostendē tenetur A Si to
tū p̄uilegiū qd̄ asserit se a sede
aplica habē q̄ie ordinarie aut in loco co
gnito et securo aliquibus alijs prudentibus
viris alioꝝ suspectione carentibus ad hoc
p̄ dictos ordinarios deputatis j tm̄ cope
tente in p̄ferri qualitate quoꝝ ordinarioꝝ
uel delegatoꝝ suoꝝ arbitrio moderandi
iusto impedimento cessante ut in c. cū p̄.
de quo j. b Et etiam tradē transsumpta
articuloꝝ de quibus fiūt cautiones Q
si ad exemptionē allegant solam p̄scriptio
nē debent de hoc facē fidem Si uero alle
gant vtrūq; tūc si p̄uilegiū ad plenū
non sufficiat sz tū cum p̄beat p̄scribendi
tenentur p̄scriptionē probare A Vz xl. anno
rum Et allatū p̄uilegium exhibē p̄ medi p̄e
dictum ut in code c. b Et de probatione
pendente non tm̄ licentur A Cū zōe p̄uilegij
sunt in possessione exemptionis non violen
ta non clandestina nec precaria p̄cm
de qua fidē coram eis dicē fecerunt ut ibi
b q̄ si nō allegat nec exhibet tale p̄uile
gium qd̄ cautam p̄scribendi p̄beat A alte ut

ibi b diocesanum utunt² cum suo cē de p̄
nitē. et p̄sone li. vi

¶ Exempta ecclia et mōtḡi uel cāīa uel
canonicī et p̄cium ablati intelligunt⁹
exempta A sine sint clerici sine non ut c.
de quo statim b Non aut̄ p̄sbit⁹ qui p̄so
chianoꝝ curā h̄t quo ad ea q̄ ad ipam
curā p̄tinet nec ipi p̄orchiani cē. de p̄ni
te. p̄ exemptionem li. vi

¶ Si exemptus canonicus alicuius eccie non
gaudet hoc sunt excepti clerici h̄z hi eccl⁹ p̄
q̄ exemptus clerici intelligitur exempti
tam canonici q̄ alij clerici dō c. p̄ exemp
tionē b Sz ipa eccla non ē gaudet⁹ hoc ex
empta A ut uenit cum sine p̄uilegio cōce
dato canonicis sine clericis ut in textu de q⁹
statim b cē de p̄uilegijs p̄ exemptionē li. vi

¶ Per monasteriū seu hmōi locū exemp
tū intelligit⁹ tam de ipo q̄ de cimiterio
Et de domibus monasterij theatris aziis
et aziis que sunt nīē eccliam xii q. i. ecclia
et c. nulla xvii q. iiij dicunt A q̄ in sem
ten li. ij. ti v. q. clxv. circa fi. b

¶ Exemptꝰ q̄ tuetur⁹ q̄ audeat liberare
michi⁹) put conuenit cura ad mazios zōe
delicti sine contractus aut rei de qua cōi
cat agitur. nisi delictū sit grauissimū et no
exempto uel contractus ibi sit initus
uel ibi sit ipa res litigiosa Ite non fuit
conuentus ubi damnum dat si alibi delin
quat uel grauabat uel ipa res existat hec
ee sunt diocesani illoꝝ locoꝝ ubi dam
nū dat sunt remittē exemptos si conuenia⁹
ad locū ubi deliquerūt uel contra
ctū cum sistit cē. de p̄uil. valentes li. vi.
salua que dicuntur in se q. Et hoc etiam
scribi. q̄ quedā sunt p̄uilegiata Ita q̄ nec
zōe delicti uel contractus uel rei fuit
questi ut p̄dicatores minores et cisterciences
¶ Exemptꝰ non potest construere oratoriū
pellas in locis non exemptis sine licētia dio
cesani nec in sic constructis nec tempo
re interdicti in casibus non expressis A si
ure ut in c. auctoritate de quo j. b Cele
brare uel facē celebrari alibi p̄ oratoriis
competentibus Et si p̄ter hoc consuetudo
ter. eoꝝ ferret suos eoꝝ oratoriis no
ualent cē. de p̄uil. auctoritate li. vi. In loco
etiam exemptis non sunt exempti
facē nisi de una uel p̄uilio A sedis aplice
speciali secus p̄z in textu qui sequit ut in
dicto c. auctoritate b

¶ Exempti non debent assumi⁹ lites seu
homi. A liberoꝝ ut d. c. auctoritate b eccl
siasticū cē. de p̄uil. auctoritate li. vi

¶ Legatus de latere h̄m b. hoc patet cognos
cere de causis eoꝝ exemptos qua p̄ p̄uilia
eximuntur a p̄late eoꝝ et hoc quoq; hz no ipe
uel legatoꝝ eius secus in aliis legatis
tis Notantur hic de officio legati q̄ trans

latione a Vñ glo. et co. ti. c. i. dicit glo
q̄ legatus de latē quo ad hoc intelli- sine
fit rationabiliꝫ sine alius de latē dñi pape
missus. Non aut̄ si sit legatus sedis loci seu
dignitatis ut archiepus cantuarien̄ de q̄
dicitur in d. c. i. Et sibi ut et nātur in
sum. con. li. ii. ti. v. q. ultimo ad fi. b

¶ Monasteria monialiū etiā si sint exempta
dent singulis annis p ordinarios visitari ut in cle. attendentes de sta. mo.

Rorissimus inde ē. Catholicissimus
Xpositus si pater uel alius eo
sciente aut ratum habente filium
uel p̄onus lib'tum uel dns seruum infantē uel aliquē p̄dictorū
langwidum cui status expositus uel si a
liquo alioꝝ alimenta inopie negari cōtin
gerit filius hoc ipso a prīa prāte liberta
tus ē et libertus fit ingenuus et seruus
liber. Illi q̄ in hoc suscipiūt non p̄sunt q̄d
hoc in eorum p̄sonis uis aliq̄d inconueniēs ēē
ea cum vinco a ff. de infantibus et lan. ex
po. b Quid aut̄ si patronus libertus uel in
genuus habetur. ff. libertus §. 1.

Extrema uictio de ea dicitur in
fin uictio extrema //

Alum Quere
f. mendatū inde falsarius
Vero latrum papalium
inde suū exercitio iij.
Anima quatuor pri
cipaliter sit tri
nidū de bona
vita melioꝝ ꝑtum quis p̄t curare hꝫ
de bona fama et ne ꝓximi de eo scanda
lizentur. hꝫ habentur multū plene xi q.
iii. nisi uerba a Et clarius xii q. i. nolo
b Et j. scandalū §. fi. ffama quā restitu
enda sit ab eo qui aliquē infamauit ha
betur ff. detractio §. plꝰ

Familia Quos patfamilias deat
re thē et corrigē familia suam
sic fm W. sicut ipē tenet filios
et familie in educatiōe corpoā
li sic et in disciplina morū Unde hoc nō
huanē et fidelitatē nālem deserit Et ē
deteriꝰ infidelibus qui licet non sit sub
lege ciuili tamē seruat illud instinctu legis
nature vii ff. thymo. v. Si quis suorum
et maxime domesticorū curam nō habz
fidē negauit Et ē infideli deteriꝰ di. xlv
ij §. uere ē et c. ꝑtumlibet a dē in
sum. con. li. iii. ti. xiii. q. i. Ubi etiam ad
ditur q̄ ex eo q̄ dicit aplūs maxīe do
mesticorū ꝑz q̄ ꝑfamilias non solum
tenetur curam gerere sue curie domes
ticos s. curā filios ut exponit Aug. sz etiā
curā ꝺꝰ suos ꝑ quos intellīgitur sexus
qui de familia sunt Et q̄ hoc cum caute

tionis non solum dē ee uerboꝝ sz etiā
ex. i. bono et verboꝝ q̄ hic ē spēs alie
ut dicit Aug⁹ vii sicut ad elemosinā coꝝ
poalem tenetur quis ꝑ necessitatis ꝑsen et
ad hoc Si uo nec sic corrigitur tenetur
eos abicere a se si credit ꝓbabiliꝫ ꝑ hoc
eos corrigi et sine hoc in malicia ꝑtina
ciā ꝑseuerare ne sit ꝓpōng crimis sicut
patet in uxore fornicaria ex si ꝓbabiliꝫ
credit ꝑ hoc eos licentius peccare ꝑ suam
aut cultam et ꝑ sue timore inde a multꝰ
et si non ab oībus malis se temperare et no
imputatur ꝑ culpas filioꝝ vii in deꝰ §.
nec ē dicit Aug⁹ Justus non patiunt
ex culpa filioꝝ quod tur fiet si non erit
qd̄ sibi imputetur b

¶ Quod si dns facit suas uxōr q̄ dicunt
ei si quē uiderint seruire uel audierint
subripuisse aliquid de rebus sue ꝺꝛ hm
W. Credo sine prudēti distinctiōe q̄ si
ille dns ꝓbabiliꝫ ipsum teneri deceat et ꝺꝛ
no tenentur seruare quia illicitū fuit qd̄
iurauit ē Si aut creditur et ipse man
suetus et non insi rōnabiliꝫ ꝓcessuris
distinctiue Quia si ita tales sunt q̄ ꝑti
neat ad custodiam illius uxorem suam
deꝰ prīa si quis uiderit fure aspectante
ita que eius custodie commendate sunt ꝓt
ꝓsequi ita furtiuas uel tenetur dapnū
restituē Si aut non tenetur ad custodia
illaꝝ rerū tur si ꝓt ꝓbare tenet̄ reuela
re Si uero non ꝓt ꝓbare non deꝰ reue
lare nisi talibus ꝑsonis que possint ꝓdesse
et non obesse Et si alio mō iurauit no
fuit licitū iuramentum nec obligatoriū.
a dē mīa. co. li. i. ti. ix q. xxxi Ubi etiā
dicitur fm hug⁹. q̄ si aliquis de testi
bus synodalibus sciat solus crimē alicuius
non tenet̄ denūciare epo licet unusquisq⁹ dicere crimina que scit nisi posset ꝓbare
al' deꝰ tacere ne sit ꝓditor criminis xi q. i. si
peccauit Nisi hoc faciat secreto ei cui
uel alius cui reuelat secrete deꝰ corrigere
hugnūi criminosē ar. xxii. q. v. hꝰ inducitur
b Dile etiam hetur ē. correctio ij. §. v.
et sequentibus ē. crimē §. iii. Qd̄ ꝺꝛdi
nando requiritur q̄ hō ꝓsit familie sue
habes j. ordinandus §. xij.

Emma femina non ꝓt ꝛcipe
caracterem alicuius ordinis cleri
cis impediente sexu Nec etiam
actū alicui ordini exercere xxiii. di.
sacratas a hoc sunt deū Ray. ut patet
in sum. con. li. iii. ti. xxvii. q. i. dicens ut
ibi patet q̄ hoc non ꝓsit facere q̄ tuti cuiq⁹
sint sancte uel religiose b Nec ꝓdicare
re seu publice docere di. xxiii. mulier
xxiii q. v. mulieres a ꝓsit tñ in capellis
suis et clausis sorores suas ex hoc trahi
ad bonū et docē sz non in ecclia aut in

publico aut in synodo sm glo zay. et in d. q. i. b Item non pot indicare sup cās spiritualibus Nisi pro ut ē pmā abbatissa ff. i. et in cura cyrōgraphone et suspensionem b Sup tpalibus uero ubi ē consuetudo pot ēē de arbi. dilecti ffemine q̄ uirginitatē deo sacrate uasa et pallas sacras aut uestes quibꝫ dīo ministratur continuē non deūt uel interesse cura altare differre di. xxiii. sacratas et de con. di. i. Vestimenta ffemīa qui et quo pot ee testis unde ff. testis i. ff. iii ffemine non pnt ad iudicū trahi psona luf in ulla cā que in uite non exprimitur sz nec religiose etiam si consentiant Vide ff. iudicū ff ij. et vi. a qui nequit mulier ꝛc ad iudicū et se. b Et ff. testis j. ff iij. De clausura monialiū et qd nō liceat nisi p̄ procuratores unde ff. Monialis / De multis que non pnt ffemie cra abbatisse unde ē abbatissa De ornatu q̄ se cularīū mulierū hēs ff ornatus //

A Ctne ferie dicūtur q̄ forēs eo q̄ p̄stant vacationē ab his que in foro s. iudiciali agi cōsuerunt Vel dicūt ferie quasi festine a Deus in sum can. li. i. ti. xij q. i. sm Ray. b

Feriarū quedā sunt temporales quedā ꝛc petine q̄dā solepnes Temporales sunt que dantur pro fructibus colligendis et sunt duorū mensiū scilz messis et vindemiarū a Quor mensiū unus ē pro messibus et alius pro vindemijs ut in su. co. ti. q. ij. Vbi etiam notatur q̄ in omnibus dande sunt ferie pro messibus cra si non cessit ibi anona q̄ habet cōiter grano indigere Et licet uere sibi aliquo tpe q̄ndere Sz pro vindemijs nō dabuntur nisi ubi sunt vinee uel ubi salte cōis usus uini b Et sm duplas rectiones ecclie aut terdine iudicatur et p̄ roinzantur ff. co. p̄sides et de offi. p̄ con sul si in aliqua illis non pōt fieri p̄ testes iudiciales nisi de assensu p̄tium ēē co. conquestus in fi. Repetite uero ferie sunt quas ille iudicit uel p̄ victoriam quā ferit uel quia uxorē duxit uel filius ei natus ē ne et hmōi Et dicūtur repetite q̄ repete seu subito indicuntur Et nullo p̄tez p̄ncipe ecclie idicē pot C. de feriis. l. a nullo a De iii su. co. d. q. ij b Ferie uero solepnes seu festive sunt q̄dam p̄ncipue solepnitates s. natalis dīi s. Stephani s. Johis Innocentū s. Silueſtri Circūcisionis Epiphanie Et vii. dies dūte passione et resurrectione cū sequē sequentibus / Rogationes cra cū tribus diebus Ascensio dīi Pentecostes cū duobꝫ q̄ sequūt festiuitates anne Virginis glorose Assumptionis que erat tpe cap̄i q questus ēē co. ubi ff. pon. p̄ ggt ix. b Natalis Sancte Marie xii. aplōz Dedicationis beati michaelis anni sedz sci martini ac diebus dnicis Et ille festiuitates quas singuli epi cum clero et pplo in sue dyocesi celebrandas duxerit solepnit celebrandas a Que uero tm circumstantibus indicende sunt specialit annibus ut in c. p̄nunciandū de quo ff. nisi forte illis qui ibidem pro illo tpe mo rabuntur q̄ fornices et q̄ uias bonas lon ut se recipiunt consuetudinem seruare debent di. viii. que contra et di. xij. Illa aut Et telli. hoc de sanctis auctoritate romane ecclie canonizatis q̄ epūs non posset p̄ se alios sanctos canonizare ēē de celi. et me sa c. i. q̄d et nō tm in sinu cū dicta. q. ij b de con. di. iij p̄nunciandū et ēē co. ēēquestus te statuit eusebius q festū nutritionis sce crucis vto nonas may solepnit celebretur de con. di. v. in ecclie a de cra seruandis e de festo exaltationis sce crucis glo. zay. et in d. q. ij. q̄d pōt intelligi ubi hoc obtinet de consuetudine al nō unde nux cra b Sic festū de corpore xpi ut in ecclie si dūz de celi. et me. sanc. Et nō hic q̄ nisi p̄dicti dies sint quidā qui de facto non festinant p̄tim ad cessationē ab opibus ff. indicitur abstinentia p̄ rōnabilem consuetudinē que in eis hīt locū cum nō ita sint de p̄cepto dei sicut ē dnica Et maiores illa / Illi aut dies ff. dies rogationū Quidā etiam non seruant octauas septem dies passionis Et cra p̄ tota octauā paschē a p̄ p̄ q septē dies passionis dnice p̄cipiuntur in c. q questus ēē co non solū admonitionē fori iudicialis ut quidā valuerūt dicē ff. etiam ad cessationē ab opibus licet consuetudo sit in ēēz p̄ cra hic q dies dnica et maiores illa sunt de p̄cepto dei de quo latius dcm ē ff. de cō. di. i. in addicione Nec q consuetudo nō excusat ēē p̄tum ad festa nūc dimm Et bn q nulla consuetudo uel etiam humana cōstitutio pōt valere cont nec dimm vm. di. de ueritate et c. si consuetudinē et xxv. q. i. sunt quidā Quo uero ad festa nutrie positum excusat ff. dēt latius distingui sint consuetudo ē rōnabilis introducta forte ab aliq̄ rōnabile neritatem tacentibus p̄latis ecclie et excusat Nam rōnabilis consuetudo vm legis habet di. i. c. consuetudo si uero consuet nam sit rōnabilis q̄ nō est introducta ex aliqua rōnabili cā ff. potius ex auaritia uel deuotionis tepiditate pro ut cōiter solet contingē q̄ se non excusat p̄mo potius ēēuat ēē de consuet c. ff. et di. viii. c. nulla Et ideo p̄lati nūq̄ posse dent cōsuetudinem talem consuetudinē abolē Et si non sint ad penā canonicam laudabiliter

tacerit iiij. dr. de mag. Et plate tacentibꝫ non celebrantes dicta festa excusant. dumo do non sint ꝓmaniter ꝓpositi qa non celebrandi etiam si a plate ꝓpecerit sicut i fili dicit tho. extra solutione decimaꝝ ẓa ẽ q. lxxxvij. az. 1. Et forte quo ad festa gnaliter ꝓcepta tacitur. aūctas pape hoc ẽ q̃ sciat et tollerat cōicta consuetudine Et nō sufficiẽ sufficere tacitur. tas epi cū no habeat ꝓtatem cōi legem figroꝝ et ꝓ que non possit talle festa ab ecclia ꝑticulā intro ducta nisi forte ꝓ tacitur. nitatem epi sub diti excusentur. a iusta ignorantia cuius ad festa ꝓticulaꝝ loci tacitur. nitate sufficiẽ puto ꝓ.ij. epi ꝓdictis etiam festis ꝓceptis adde dedicatione cuiuscūq; ozato ẓij. ut in d. c. ꝓmunciandi de con. di. iij. q. puto intelligendum ꝗtum ad loca ipsius ozato ẓij. b Sut et alia festa ꝓ consuetudinem introducta toti ecclie sicut sancti Nicolay et forte alia. a Et ideo sunt obseruanda ubi consuetudo sit tacita lex et pro lege habeatur. si cōmunabile sit et salum ꝓficiat di. 1. consuetudo Et cadē cō ẽ de consuetudinibus ꝓtendātibus cōtra ꝓtendātium latorē az. dicti c. ꝓmunciandum et ff. de ẓei. ver. l. que de tota Vide et festū sci bartolomei ꝑ diuersas consuetudines di uersis diebus celebratur cx̃ de obseruantia. consilium. b De die dmico specialiter et quid agendū in festis hꝫ ḃ dominica dies et j. g. viij. et sequentibus De festo conceptionis bte marie virginis dr̃m ꝑ tho. in 3a ꝑte q. xxvij. q. licet romana ecclia ipm non celebret tollerat tñ cōsuetudine aliquaꝝ ecclias illud festū celebrantes. Unde celebritas non ẽ totaliter repro banda Sz ver ꝓ hoc q festū conceptionis celebratur. datur intelligi q in sua conceptione fuit sancta Sz qz quo tpe fuit sanctificata ignoratur. celebratur festū sanctificationis eius. ponunt q̃ conceptionis in die conceptionis ipius

¶ De faciendo festum titularis consuetudo tenenda ẽ cx̃ c. qm. a Ibi etiam dicitur. q alicubi celebratur. s. ortame pe thecostes et alibi in dōica an aduentum. b Hodie tñ ex mandato Jo. pape xxij. fuit ꝓ vniuer. salem ecclia.

¶ Item nō q festa apl̄oꝝ elvangelistaꝝ et quatuor doctoꝝ ꝓncipaliū scilz Jhu ronimi Ambrosii Augustini et gregorij. ut in c. gloriosus de quo j. b dein sub duplici officio ꝓ vniuersa ecclia solep nitet celebrari cx̃. de celeb. et ne sanc. glo riosus li. vi. a Illis qui hoc intelligunt quo ad officium tm Sz contrarietas inde intelligi quo ad oia Nam dicit apl̄us Clare ẽ q̃ sunt ꝓcepta ut cx̃. q. ij. Idem ergo. dr̃ intelligi de festis elvangelistaꝝ et ꝓfatoꝝ doctoꝝ qui eq̃ parantur ibidem apl̄is et de quibꝫ in tex. d. c. fit sermo sil cium apl̄is sub vno contextu et constructu verboꝝ Nec ẽ verisimile q̃ solum ꝓ duplici officio fuisset facta tam larga dotte talie ꝓpinue tum hoc potius ꝓmanare in rubricis breuiarij q̃ in decretis seu decre talibus Item qz in dō c. gloriosus indicat certa eos nitꝫ amare sanctos singulariter de bere honorari Item hoc dicto sollepnitez que ponitur in dicto c. gloriosus significat celebrationē annodam et variationes ab apl̄is ut in c. nouit. de con. di. iij. ibi solempnis celebrari mandauit et eos intel lexit in hoc significari annoda celebratione Et qd̄ in d. c. gloriosus additur. de of ficio duplici fit ad augmentum et nō ad di minutionē solepnitatis Et ita cū sint hoc plures consuluisse cū quibus doctoribus asserenit dcā festa elvangelistaꝝ et doc toꝝ obseruanda fore quo ad annodam ce lebrationē sicut et apl̄oꝝ Sz forte alicui bi consuetudo excusat hm distinctionem posita ff. g. ij. vij Et nō in addicione b

¶ Qui debeant festa incipe R quantū ad feriationē a vespa in vespam cū eo quod a Et de con. di. iij. ꝓmunciandi Et sunt originale dicti scripture ut ꝑ leonis xxiij. b Et intelligite vespam a. sero a. ad ultra ꝑtem diei precedentis sed vigilie s. immediate post xxiij. horam usq; ad ulti mam ꝑ tem diei festi q̃ et hoc ꝑtē ꝑ illud qd̄ legitur gen. i. ubi dicitur fuit ẽ vespe et mane dies unus Et hm Ni co. de lyra. ibi scriptura loquitur de die naturali qui ẽ xxiij. horaꝝ Artificial' uero ẽ qua diu sol ẽ supꝫ terrā Cum ꝑ ma ꝑte viz mane ꝑsint ꝑ to tota die Et ꝑ ma ꝑtem noctis qua vocat vespe ꝑ tota nocte Et ideo dicit Nicolaus in vespere completur dies artificialis Scdm scripturā et sanctam ecclam festū incipit immediate post occasum solis diei precedē tis usq; ad occasum solis diei festi b Ti festoꝝ initiū et finis nisi eoꝝ qualita te et diuersaz regionū consuetudines se quaz det Et sicut magnitudo ꝑ totum cognita ꝑs incipe et tradunt terminari cx̃. co. qm. a hor. dei aliqui male ꝓ dicunt ipm aliunde diminutis dicentes q̃ ꝑ consuetudine quot diminui festū cū tu clare constet q̃ loquunt nō diminu tuue sz augmentatiue dicendo ꝑs ꝑ pere et tradunt terminari Ita consue tudo non ꝓt immere festū nisi esset de illis quibus consuetudo derogare ꝓt hm modum dicti ẽ. g. ij. xij Et nō. in addicione ꝓt aut consuetudo festum aucte ꝓcedē. in diuina cui solep nitas non det incipe an orta sum solis diei

sabbati ne videamur Judayzare ut in c. primo. Et de hoc dicit in Et ex predictis clare potest colligi q̄ nulla consuetudo potest excusare laborantes in sabbato post actum solis Et idem de laborantibus in diebus precedentibus festa maiora q̄ dimittit hoc ut p̄z ē. in hoc fiat hoc huic dictum

b Quibus abstinendum ē in festis Re ut hoc omnes melius possint nam ne dimittis debent abstinere ab hoc tempore secundum non solum a peccato sed etiam a methamur et agricultura et hymnoi ut nec mercatus fiat nec placitum nec aliquis ad penam iudicetur nec ad morte nec mercancia fiat nisi pro pace hoc tm̄. s. abstinere a mercancijs et si honestum sit non ē mercatus Satis unde posse dici q̄ quo ad iudicialia mercancia de quibus ibi loquitur c. i. ex eo sit preceptum In alijs vero consilium ut magis abstineat in festis q̄ in alijs diebus hoc ē q̄ maior veritas vigeat In eo c. dicit etiam q̄ in festo iuratur non solum pro pace sed etiam pro alia veritate Et dicit ibi glo. puta pro fide pro obedientia q̄ fama **b** Et q̄ a predictis abstinendum sit hoc de con. di. iij. rogationes et ex eo sine xv. q. iiij c. i. ij. et iij. Et nō q̄ huius diebus precipius iudicialibus non tenz etiā si fiat de consensu p̄tis non veritas vigeat nec pactus suadeat puta si ea erat debilius persuasus ex eo conquestus **a** Et ibi glo. dat ex iij veritatis dicens puta si erat deus tpe pestura et ibi res relictae desiderant **b** Et multo minus dat quis huius diebus facere aliquid qd̄ de se ē peccm̄ q̄ magis peccat in festo q̄ in alijs diebus **d** Vide hic nico. de lira Exo. xx. qui committit adulterium nec aliud mortale peccm̄ in festo facit contra duo precepta et contra illud qd̄ nocet qd̄ agit Et contra preceptum de satisfactione festi Vide ea circa materia peccm̄ que trahit in aliam speciem sit de veritate confessionis nota ē et hic ea circa materia tpis confitendi de quo lectus ē dicit ē. Confessio ij. q. v. In addicione peccm̄ ti venale nō cumpit festum hic tho. 2ª 2æ q. cxx. ar. iiij. Nichil omnino et a venali debito diligenter caue ōi tpe p̄sertim in festo al' dispositio discretionis cōtra xiv cum sumit modica paulatim decidet Aduertendū ti q̄ in maioribus solepnitatibus nullo mō licet piscari In dimittit vero diebus nec nocturnis cōta non licet nisi ea vigente et ea luna et tur fiat pactus pauperibus ex. de feriis c. licet Et sic colligitur q̄ ubicunq; iusta ea cessat aparet in festis si post fieri det a platea puta luna q̄ ipse hinc indicare si iusta ē ea ex. de offi. delecta. de causis et de lucris pauperibus portio fieri det Et q̄ dicit est in. pisatione Idem addē nō potest dici in

occupatione Maxime q̄ ibi magis homines occupantur emendo nec aliud faciendo et fit magis in publico q̄ piscatio Item q̄ de omnibus sequentibus prohibetur in festo Exo. xviij et ē. s. vij Et sic ē ratio prohibitionis omnes illud intelligi prohibiti qd̄ nō ē specialiter concessum ut dicitur in cle. Exiit de v. sig. Item venatio fuerunt inhibetur que etiam oī tpe unde prohibita lxxxvi di. qui venatoribus et c. qui venatores Et c. vidit et c. esau et c. quidqd prodest et c. antiquitus In cuius intelligentia glo. in dicto c. qui venatoribus supra verbo venatoribus dicit nō q̄ ē venatio appetissima Et hoc illicita ē. di. vi. c. ult. s. hinc ita ubi dicit Cepit ursum bratli eo robustius venatores rogatu dñi a. hominū appetissores et extinctores de hoc hostium ecclesie xps Sequitur quedā azenaria quedam saltuosa Azenaria ē cū quis facit in arena cū bestia dentata Et dicit lorat aquas suas Et hanc qui exercet peccat mortaliter et qui eam aspicit et qui eam exercet et iuramus nisi ficta viii exponendo ff. de postu l. i. s. Item senatus de hac loquitur hoc c. et duo sequentia et iij. q. vij s. ter. Saltuosa ē que sit in silua et saltibus hic licita ē tm̄ est illicita ex tpe ut in xl's uel in diebus Jeiunior. c. antiquitatis Item ex psona q̄ clerico non ē licita etiam si pactus sit hoc quedā xxxiij. di. quoniam q̄ pot al' victum querē Nam talis fuerit cristus et balatho et zethia de con. di. v. magis Laico licita ē ob necessitatē pro pellibus et carnibus nō ob voluptatē et hoc de ea que cū clamore fit peccm̄ aliter lapidē uel zethe sine strepitu et clamore et talibus licet etiā clerico cū etiā mōcho liceat texere linū pro capiendis piscibus de quo di. v. nunquam de saltuosa loquit hoc ea et duo sequentia capitula hoc glo. Et glo. dicit nulle licē venari in diebus ieuniorū sed audū glo multorum festorū in quibus fora ne conuenit ab opibus seruilibus abstinere cū nūcio et silia non prohibeant in Jeiunijs que tm̄ inhibentur in festis ut ē. s. vij Item non videt licitū seruare uel cantare in festo nisi honesta et cū cōmodo ea alias est oī tpe unde prohibitū vii in c. donatus lxxxvi di. dicit glo Quid de cythara tis et alijs que sunt utilium nisi cum metu quid ē licitū audire uel tangē ea uel talibus psonis aliquid dare Et quidē ad voluptatem uel luxuriā non q̄ deū moueat stimulat qui populū verbis delectat xcij di. in sancta Sz ad laudē dei bñ uel ob alia iusta rōnē puta recreationē q̄ debilis ē uel infirmus **b**

Quid agendū aut quid liceat i festis Sz dic quia intendē magis diuina ut psalmos et cantare spiritualibus de diui-

iii Jeunia ¶ In hys comphendit̃ 2 oꝛ̃
qz azatio ei tpe salui nre ē nectia lure
xviii oportet semp azare et mqua deh
rere ideo ē de pcepto pcipue in festo
Vide in su. con. li. iii. ti. xxxiii q. cxix.
Nō sm theologos q azatio ē de necita
te pcepti sicut et qd̃cuq; aliud ad sa
lutem nectin. Et dicit continēi sub pcep
to de sanctificatione sabbati Vii et pzea
tur q in festo missa nteghia salte vsq
ad benedictione sacedotis inclusiue audi
atur de con. di. i. oes fideles 2 c missas b
¶ Item pdicatio tribus vi tutibus et regu
laribus disciplinis cx. de vi et ho. cle.
cu decaten cx. de statu. mo. cu ad nostre
uii q. iii. licet etiam dore talia uerbo uel
scpta in festo nam et in sabbato celebrabo
fiebat et sanctificia ¶dem in sinn. cō. li. i
tu. xii q. vii. sm kay. et sic nic retcā de q
attendere pdicationem Et hoc sm nidigen
tiam anni tpe intellecta ce de pcepto pce
tim in festo ecclia ut proxime patuit Omne
illud ē de pcepto qd̃ ē nectarium ad salute
Et pz qz pdicatio uerbi dei ita ē nectia ad
salutem aie sicut corpozeus cibus ad salu
tem corpis ita cibus anime ē uerbu dei
deut. viii et ayt. iiii ꝓ qd̃ piculū pdicto
rib imminet non solum non audiendi sed
etiam ex negligentia verbū audītū in
memoria non retinendi ut pz ꝓ gꝛ hom.
viii. Vbi dicit verba dei que aure pcipit
mente retinente Cibus em mentis est
sermo dei et qi acceptus cibus stoma
cho languente reddit̃ qui auditus sm
in vestre memorie non tenet2 sz quisq;
alimeta non retinet hmoi profecto tota
deficiatur Et ne ergo nardis piculis foz
midate si cibu sancte exhortationis non ac
cipitis sed verba mte i. alimeta mstre
memoria non tenet2 h' ille Sic ergo
audientia verbi dei ē salutis nectia 2 gñ
de pcepto Vii et in dcō c. omes de cō.
di. i. dicitur q omes fideles qui conuenit
debent conuenire in sacris solepnitatibus
ad etiam audiut scpturas apl̃oꝝ et
euangelia pzo quibus scripture vide2
intelligenda pcipue qa pdicatio per
qz exponunt populo que scpture vii et
statim in c. sacedote qd̃ mnete sequit2
post dem c. omis dicit sacedote verbi
in ecclia faciente qui expressus de azato
zio fuit exhortatur Et ex hoc vide2 hi
mere q hoc sit mortale cu exco non
intrahatur nisi pro culpa mortali xi q.
iii. Nemo epōz ¶ item de con. di. i
ezm. die. dicitur qui die solepni omisso
ecclie conuentu ad spectacula vadit ex
communicetur Claret aut q omittentes conuen
tus ecclie qui ad missam et pdicationez
ad quas omes debent conuenire nō veniut

b Sz ut ponit hyo zo de q. cxxxvi non
prohibetur quis facē opa que ptinent
ad prudentia nectariorz tam sibi q̃ pxime
sicut sedula do psonā uel res seu q̃cuq;
dap vii vitando ¶ Non tñ q consistat in
cessatione lucri al' licēt mactari q vez nō
ē ex. co. c. i. Nec cū omissione diuinoꝝ
q̃bus pncipaliter intendendū ē ut statim p
ostensum ē b Ayt. xii quis ex vobis homō q'
habet vnā ouē et cadet sabbato nonne
manu tenebit et leuabit imo etiā licet pro
necessitate bellare Vii et machabei pugnabāt
in sabbato excusantur. xxiii. q. viii si milla
¶ Helias ex. de regre. imo q̃ non ē de quo
hetur i. machabeoꝝ ij b de quo etiam
vide s. bellū i. p. fi. Item sm W. si tempestas
segetibus in agro aut fenus in prato imme
at tempestas pnt inde ze mouere ¶ si dubi
tetur aut timeatur q dicte res corrumpan
tur uel multū deteriorentur sm eūdē W.
ut in su. con. li. i. ti. xii. q. ix. b Item no
tandū peccare mortaliter carnifices
et pincie q̃ impiant victualia et seque
ti die vendant si pius non patezat causa
de ipiazare aut ipiazata seruare ¶dem
in d. q. ix. sm eundem W. et post dicit q
hoc verū ē si tribazia sicut tribazia p die
festo aut in die sequenti in quo non patezat
q̃rens tempare ipiarari al' non licet cū
sit opus seruile leuitici xxiii. b
¶ Sz quid de hys q̃ appellantur a dmīs ut
operantur in festis R sm W. si iusto metu
inducti hoc faciūt pp necessitatem excusan
tur alit tenentur nō obedire nisi in licitis et ho
nestis ¶dem in su. con. dicta. q. ix b
¶ Quid de hys qui debitores dmīs vectura
bladoꝝ affezunt in diebus festiuis R sm
W. non excusant2 nisi alia necessitas eos ad
hoc cōpellat vectores tñ nūciū et almo
tarū et psonaꝝ ad loca remota cū alit
non possint sine graui incomodo credo
excusari Et sic de mercatoribus et cursoribus
¶dem in d. q. ix. b
¶ Vtrū in festis liceat scribe2 R sm W. nō
licet scribe in aliquo grandi ut de cāter
no ad quaterniū sz scolaribus lectiones suas
notare et sermones et in lectoribus libros
corrigē licet nō aut licet extra p dicta
locum opas et pro pno facē ¶ Vel etiam
conducere ad hoc opas alienas sm W. ut
i d. q. ix. b Sz tñ spualia et sine pcio
¶ Quid de berbeciis et minutoribus et fe
rariis equoꝝ R sm W. si in festis hoc
faciūt principaliter ꝑ necessitate eoꝝ quibus
seruiūt credo q possint excusari secus si
pp eu pditum in lucri Sed et illi qui
de talibus requirūt eos excusantur si ali
sibi non poterūt commode prouidē aliquin
non excusantur ¶dē in sum. cō. d. q. ix.
Sz quo ad barbitōsores nō indecens que tonsa

ostuere rōnabilis et excusabilis possit rōi
quare nequeat post festū differri b

Sed quid de molendinis ꝛc fm W. In molendinis adiectum uel ad aquā que absq; magna opa hois exercitui credo seruanda consuetudine irrigationis nō phibitam a plat scholendina uero ri in mētis deūt rōquiescere Nam erā in mēta vatē ussa sunt sabbato exo. xx. a Certe ide videt de q̄dā molendino Nam licet aliqua nō requirant magnū labore hois irrigarī tāmē inde mīstrū et occupatione et sic diuinū cultū et deuotionē impedīt Et cū regula sit phibita et hoc rōne cessante nō cessat phibitio et hoc rōne cessandi nō constat ex supdictis nō hoc nisi rationabilis causa et necessitas b

Quid de cunctis ad mazata q̄ sunt in festis ꝛc fm W. si aliquis hoc faciat non consuetudinē mazie ꝛc pro sua necessitate nō credo q̄ pecet mortaliter secus si cōsuetudinē mazie seu lucrandi cupiditate Et maxime subtrahendo se a diuinis aut cerā si hmōi mazata phibita sint a platis illius loci fuse forsan ad exercitia a Quo cāu cerā si aliqui de alueria dyocesi vellent uendere ni eodem loco delecti fm eundē W. ut i sum. con. li. i. ti. xii. q. xii b mazata illi que ex quada necessitate fiūt de victualibus et necessariis ad diem aliq̄ nō credo illicita cū diu tū ꝓpter hoc non se subtrahit a diuino officio a Idem ni d. q. xii Et hō pōt intelligi uerū pro cotidianis necessitatibus occurrentibus quibus nō pōt aliter prouideri ut sunt tabernē uel hospitia pegrinantibus et peregrinis necessario ambulantibus uel etiam molis alie necessarie nō hmōi bus q̄ non hūt nec alijs ꝛpibus sibi possunt prouidere Et semp qui hoc agitur nō cupiditate ꝛꝛ ꝓpter necessitatem efficiuntur fiant et de lucro pauperibus pueris det ex. de feriis c. licet et ē. g. xi b

Quid de illis qui dubitāt festiuis ꝓ eliatū agant agros pauper uel faciūt opa cotidiana ꝛc fm W. non credo q̄ diuites dubitant maioribus solepnitatibus liceat a Glo. ni c. licet ex. co dicit q̄ maiores solepnitates sunt Natiuitas dñi Epiphania Resurrectio dñi et Ascensio et pētecostes Sz gl. ead. ut pz in sum cō. co. ti. q. xi uocat solepnitates maiores festa xpi et b̄te Virginis et precipue diem dñice passionis et apl̄oz petri et pauli pōt intelligi nō q̄ sit de illis dimittō ꝛꝛ q̄d ni eis nimis liceat operari b de minoribus aut festis sicut j. et an artuarij pasche et similibus cō do q̄ liceat sequi consuetudinē cessationis Ad hoc aut q̄ licite fiant oportet q̄ ꝓpter ista non subtrahat se a diuinis Et q̄ talia non faciat ꝓpter affectionez carnalē aut spē remunerationis ꝛꝛ ꝓpter

Et q̄ paupertas illius hoc exigit videat a Idem ni sū. con. d. q. xi Vbi addit fm eundē W. q̄ ait cerā q̄ ista consuetudo ceteris tollenda ab epō Et si dubitet vtrū epūs talia sciat et sustineat debet sacerdos loci ad epm ut sibi hoc rectificet ab eo Ad quod intelligendum q̄n dubitatur vtrū consuetudo sit legitime ꝓscripta uel consuetudo cū hmōi festa salte ꝛꝛ ex ni sat ut patet ū. g. ij xvi Et nō b

An liceat aliqui extra edificationē ecclē et hmōi a Vbi locorū sacrorū Et ad quos ministrorū pauperū certe ut in sū. cō. d. q. xi. b fm W. Credo q̄ liceat pueris ad quos ministrorū pauperū qui nō sint reddituū sibi sufficientes Item cū q̄ hmōi labor non sit usq; ad vltimā fatigationē ne ꝛꝛ hoc dimittat missa et hmōi diuina a q̄ non det dimitti missa q̄ e obligatorie et ad q̄d quis tenetur ꝛꝛ id ad quod non tenetur fm eundē W. et in d. q. xi Vbi etiam dicit q̄ hoc cōi illud aliqui pot cerā fieri in pcipuis festiuitatibus si nō sit ꝓhibitū uel cōsuetudinis loci cōsilium b

Vtrū post celebrationē diuinorū in festis audita missa liceat operari fm W. non licet non tū ꝛꝛ q̄libet medicū opus pōt operari mōaliter ut si in uno uel in alio puncto quis aliq̄d medicū destillat ꝛꝛ in curiam aut reparet fractura in sepe et hmōi a Quantū tū laboris aut operis possit quis sine peto facere in festo non e determinatum fm ad arbitriū boni uiri pensatis diuersis e fm eundem W. ut in sū. cō. ea. ti. q. xiij. Silr etiam dicit ponendū ad arbitriū boni uiri pro q̄libet regione licet aliqua in festis ut pz co. ti. q. ix. q̄ cerā dicit q̄ qui occurrit rōnabilis necessitas ponendi e pro dispensatione ad epm si comode pōt adiri al' putat q̄ sufficiat dispensatio ꝓpri sacerdotis discreti tui et q̄ tanta possit ce necessitas et tam notoria q̄ auctoritate ꝓpria posset quis talia facere Et hoc nō fm sum. cō. co. ti. q. viij. b de hmōi q̄ festis faciūt ꝓcta et hmōi vana inde j. necessaria q. viij. Item de chorcis ē chorea q. ij de diu diuina supra diuini dies

Eundē e contessio rei mobilis facta pro homagio ex. de sy manna ex diligenti a hoc fuit diffinitū gosfr. Cui ni essent contrarie dat diffinitio hosti ut pz in sū. con. li. i. ti. xv. q. ivi. Vbi etiam pz q̄ ꝓpetas remanet apt recredentem Et usufructus transit ꝓ dataria seu in acquirentem et in hēdes mīlos et feras si de eis notarium dictum fuit ad hoc ut ipse sine hēdes eius dño seruiat ad detrimentum seruicii sine ad tēpus b Et aliud quidē e partim secundū ꝓpriū uel a quorūq̄ de supioribus ē acquisitū

Illud matrim̃ s. qd̃ ꝑ fermaz ē quesitum
Item feudoꝝ aliud ē rondicionale s. quod
datur ad certū sermonē seu condicionem
a Et si negauerit vasallus condicione seu
di ꝑdm̃ amittet dēt ut in sū. con. co. ti. q.
lix. Vbi hec ōia notant hic hosti. b Illud
ē non condicionale Item quodd̃ ē ꝑcium
s. qd̃ transit ad heredes quodd̃ non Et sa
ndū q̃ sunt quedā in corporalia que quis dan
tur loco feudi ut custodia et vallaldia a
Et ista non habent ꝓpriā naturā feudi hic
hosti ut in d. q. lix. b

Res immobilis certe de nouo non ꝓt da
ri in feudū nam et plato hec innuit ꝙ res
que ꝓpius erāt feudales ꝓfert usum in feu
dum puta si vasallus ꝓpter aliqua cam
ꝑdat feudū uel mobiliter poterit ꝓlato
transferre filio suo uel alii ex de feudi expte

Quo acquirit feudū ꝙ hic hosti q̃dm
plures ꝑmo nō ꝙ investitura puta cū ali
quis tradit alicui possessionē rei immobilis
corporalē uel cū hasta aut baculo aut aliq̃
tali a dño qui dicit se ꝙ hec investire ꝛc
acquirātur ꝙ id qd̃ loco investiture habet
ut si cū dz alicui vade in possessionem
illius feudi et teneas pro feudo ꝛc ac
quirit ꝓscriptione ut si xxx. anis tenu
it feudū et dño seruauit licet investitus
non fuit Qo acquirit ꝙ successione no
quidē ex testo ꝙ potuit ab intestato
Nec cū valet aliqua ordinatio defuncti
in feudo cū natura aut hmōi suc
cessione talis ē q̃ ascendentes in suc
cedit in feudo puta pat̃ filio descēde
tes vero sic Et ꝑmo quidē filius patri
et non filia Itē nepos ex filio et non
neptis et sic usq; in infinitū ꝓsteā nō
succedit collateales ꝙ ista de consuetu
dine non succedit ꝙ solus filius quo
deficiente reuertitur feudū ad dominū
item et confert cui vult a Idem in cō
suet. co. ti. q. lx. b

Quid quid filia succedit in feudū ꝙ
hic hosti nisi de pacto uel qualibet
condicione feudi uel nisi filia post mortē
ꝓris redemit feudū a dño aut dñs i
nestrexit eam de hmōi ꝓris ꝙ pater
anteā ut in constitutione fridericiana
admodū feudū ad filiā ꝓtinet c. i. a
Idem in cō. co. ti. q. lxi ubi etiam
idem qd̃ de filia dicit de cōi ꝓle ex se
mineo sexu descendente Et q̃ si feudū
sit femineū tūc hic quodd̃ succedit filia
patri et matri in feudo b

Quia ꝙ ꝑ quē ꝓt fieri investitura feudi
ꝙ hic hosti. fieri ꝓt tam a fēa q̃ a mas
culo etiam minore xxv anis si feudū sit
vetus si vero sit nouum non ꝓt a minore
fieri nisi sit puber et maxime non q̃dem
ex investitura aut ꝓt quilibet certa sume

nisi dominus ignorauit cū fecerit ꝓt cer
quis investire et investiri tam ꝙ se q̃ ꝙ alium
ut ꝙ procuratore a de in cū. con. co. ti. q. lvi

Un feudata anime habeat prestare ura b
mentum et quale ꝙ hic hosti. in ai feudo sta
tim fra in restitutura requiritur iura mentū
fidelitatis nisi ex pacto remissum sit a d̃
in cū. con. co. ti. q. lix b Et fiet hmōi vbi
uel sibine Ecce talis intro ad sancta dei e
vangelia q̃ ab hinc in antea ero fidelis ta
li sicut deb̃ ec vasallus dño suo Nec id
qd̃ michi sub nōie fidelitatis commisit quod
alii ad eius detrimentū me sciente Et hoc
sufficit Et nō. q̃ vasallo obligatur dño
hm q̃ commentū Et hm q̃ feudi nā re
etiam recognitus ꝙm uel viciniaz consuetu
do requirit quibꝰ deficientibus patet ut
mox scripto a de in cū. con. co. ti. xv.
q. lvij. b Cōtrez aut obligatur vasallus
dño in plurib̃ ꝓmo ne sit ei in aliquod
dapnum de corpe suo sed vitabit et ꝓdi
et 2o ne id qd̃ dñs facē intendit et facile
ꝓt fieri reddat ei difficile uel impossibile
s. latenter cōi procurando 3o ne teneat se
credi sui alicui maxie qui posset obesse
sibi nec illa ꝙ que inimici tribui fuit 4o ne
sit q̃. eius nūtia uel honestatem s. simpe
diendo de honestando filiam uel uxorem
maritando eius famā dicto facto uel co
sensu a Etiam tacito ut dissimulando audi
endo verba infamie cōi dñm facto vero
ut ꝙ libellū famosum ut in cū. con. co. ti.
q. lxvij. ubi hec ōia notantur b 5o ne aliqd̃
dapnum in rebus ei faciat uel vilium
tem impediat 6o ut fidelit̃ ꝓbeat ei co
silium quo ad verbū et auxilium s. de rebus
et ꝑsona sua ꝓbantur hec in libro feudo
rum de forma fidelitatis c. i. et xxij q. v.
de forma cū. de iureiurā. Ecce itē licet
vasallus non deat ee ꝓ alijs cōi dñm
sum cū. de postu. c. fi. ti. ꝓ se 2 suis hoi
bus ꝓt et potē et defendē me sm ar cū.
de iureiurā. petitio a Idem in cū. co dem
q. lxiij Vbi etiam addunt q̃ de hosti ꝓsit
alia forma iuramenti fidelitatis viz Ecce
tactis tibi sup sancta dei evāgelia q̃ ab
hac hora in antea usq; ad vltimū diem vite
mee ero fidelis tibi ctraya dño meo cont
eum hominem excepto hinc patre uel re ecte
Vasallus cui cōi eum homem det dñs in
iure cont̃ fidem et etiam cont̃ fidem 2 filiū
in ca iusta nisi cōi a lio dñm antiquiore
vii at in sacramento illo excipe det b Et
nōndum q̃ in ꝑtis ꝓibus det dñe fidelit
suo vitam reddere ut j. ff. vi. dici a Hoc
clare hetur in c. de forma xxij q. v b

Quibus ex cās amittatur feudū ꝙ hic
hosti. ꝓmo quidē amittit si vasallus fuerit
clericus uel religiosus quia nec tales
succedit in feudo xxvij q. viij. ff. i. 2o amittit

si hered vasalli sceleit ꝑ annū et diem
q̄ non petierit a dño investituram feudi.
Sili. et si ipe vasallus post mortē dñi sui
perierit ab heredibus domi ut in li. feudo
2ū qui ea fen. amittatur. c. 1. Et hoc nisi
nisi ipe vasallus fuit infra annū xiiii. qua
talis non cogitur fidelitatē facē. Idē nisi
sit inter quos qua hꝫ prio filio animū et investi
Idē nisi iusta ca impediuerit ut in li. feud.
de ꝓhibita fen. alie. ꝑ lotharium qui inf dicit
Et intelli. iusta ca ut ꝑ morte vel captiui
tatē inimicoꝝ vel alium iusta absentiam
amittit cū vasallo tribus vicibꝫ curia pari
et hyemali requisitꝫ fidelitatē facere nolue
rit ꝙuis dñs patus sit facē investituram
Q⁹ si vasallus infeudauerit feudū alicui
q̄ ea quā ipe hꝫ vel in tale vasallū q̄ fen
dum recipere non pot. Q⁹ si vasallus inter
fecit suū ꝙprium ffratrem vel ffratrem
lium vel aliud cōmisit qd̄ ꝓpter hoīm ne
cōtinuatur ad hoc ut totam hēditatē hēat
de parentibus hēs ꝫ. parentibus Q⁹ si vasallꝫ
amittit dñm in plio non mortuū nec ad
mortē vulnerati Sili. ꝓter alias multas
infrascriptas dnes que enumerantur in libro fen
dorum qui ne. fen. amittatur. c. 1 et ij. Et
de fen. sine cui. non art. c. 1. et ij. Q⁹ si va
sallus fidei negauit feudū vel parte reddi
tionē eius facius si ignoranter. Q⁹ si vasal
lus non vult cū de qte feudi ꝓmittet
q̄ totum teneat in feudum Q⁹ si vasallus
feudū alienauit Et si quidē pro ꝙte alie
uerit illam ꝓtem amittet et libere ad do
minū reuertet nulla ꝓscriptione obstante
Nec ꝓcedit vasallo si post factam alie
tionē recuperauerit feudū ipm nisi infron
ter alienasset q⁹ si vasallus dñm accusa
uit aut si testimoniū cōtra ipm in ca non tm
criali ꝫ etiā ciuili tulerit Licet quida dixe
rint q̄ in ciuili ꝓt Idē si vasallꝫ vocatus
a dño q̄ secū vadat in expeditione publi
ca ꝓpter vocatus ab imperatore q̄ secū veniat
romam ꝓpter suscipienda coronā et hmōdi
non venerit nec aliū pro se dño suo ac
ceptū miserit nec ei stipendia minuere nō de
cernit a hꝫ ita nōn. in sum. con. li. i. ti. xv.
q. lxiiij. b

¶ Et quidē qui ꝑ fidelitatem non seruatam
amittitur feudum non intelli. ipo iure ꝫ
tacam. Si vero alienatū fuerit ipo iure ꝙ
ditur ut hic. dicit ꝫ ita hosti. probat in
fin. ti. de feudis a Hosti q̄ ad hoc tam vi.
simpliciter dicē q̄ amissio feudi fit ꝑ tacam
ꝫ Innocē. dicit q̄ tam alienatione fit ipo
iure ut notatur in fin. cō. co. ti. q. lxv. b

¶ Cui dño amittet nisi qd̄ in feudo hꝫ Rx
fm hosti. sicut vasallus amittit feudū ꝑ
culpā Ita dñs ꝓpietate feudi ut i li. feud.
si de fen. controuer. fuit c. dño amittente
dño cui vasallo det vicē rependē ut i li.
feud. de forma fidelitatis c. 1. in fi Et sic no
rependeat merito condemnatur male. a
al' malefing et tenet ad idē ꝫ clarius b
Vt ē ille qui cui vasallū deph̄ sue fidei
ꝓfidus xxii. q. v. de forma xcv. di. Este
subiectus de iure. quem. Et talis pua
etiam inter qd̄ hꝫ in vasallo et feudum
transit ad superē non intelligas tm ipo
iure hꝫ ꝑ sententiam Rx de in fin. con. d. q. lxv b

¶ Quid si dñs mortuus plures filios reli
quit vtrumq̄ vasallus utrabit fidelitatē
oibus Rx. fm hosti. nō ꝓuto qui vasallus
non cogitur ꝓ uno feudo plures hre
dibus exigere in communibus duratibus
marchionatibus qui hodie dimidi nō pōt
a Idem in sum. con. co. ti. q. lxvij. Videt
additur fm eund' hosti q̄ nec pōt dñs sū
voluntate vasalli feudū alienare Ideo cor
in equali alienatione vasalli non contine
nisi hoc notatum dñi sit Et subdit alq
tū volunt dicē q̄ equali aut maiori dño
tenedi pōt b Dz si vasallus mortuus plu
filios relinquit dñs debet uti fidelitate
si feudū in diuisum hūit Dz si ex diuiso
ne totum feudū ad unū ꝓuenerit ille so
lus utrabit a Idē in sum. con. li. i. ti. xv.
q. lxvi b

¶ Utꝛ vasallꝫ possit feudū refutare Rx fm
hosti. pōt etiam sine voluntate dñi Et ꝙ
hoc non tenebitur seruire dño vel tū
non det cui offendē a Idē in sū. cō. co.
ti. q. lxviij. b Quidā dicit q̄ nō pōt ab
refutare Tuto dño ut c. de act. et obli.
l. sicut Iudicio ꝓmū verius videt si ꝑpe
et loco debito renuntiet alit cōm a Dictu
hosti firmatur hētur in c. vno de vasallo
q̄ cōi constitutione latina. feudū alie. b

¶ Utrū filius repudians hereditate patris
possit retinē feudū Rx fm hosti. nō ꝫ at
tatū det retinē aut totum repudiare nisi
forte cui dñs tāꝫ de iure beneficio tuetur
at agnatis consentientibus a tuc cui
bū retinet feudū sine aliquo onē hēdi
tario ut in textu ꝫ. allato Ubi etiā ide
dicit de agnatis repudiantibus hēditate
q̄d et notat in sū. con. co. ti. q. lxvi. Et
dicitur agnati qui ꝑ virile seruū desce
dūt cognati vero qui ꝑ feminam fm hmōi
b Agnati vero bū pōt aliqd' feudi reti
nere repudiata hereditate ut in cōsulto
tione fridericī Fm agnatus vel filius de
functi repudiādi pro feu. retinē c. si quis
Utrū feudi possit ꝑ vasallū legari vel
ctiam hered sustredit Sili. etiam nō pōt
certe legari si de nā feudi ē q̄ vasallꝫ
seruat in ꝑpria ꝑsona a Et in tali no fuit
redit clerum etiam si filius sit fm cui
hosti. Et in sum. cō. co. ti. q. lxvi b Si

vero sit patrum et matris tue post pro
ria lectam a Si consuetudo p alia sectam
ut ni d. q. lxxi b nisi consuetudo requi
rat a Item Idem ni dicta q. lxxi b
¶ Utr certa possit accipe in pignus feu
du qd laicus ab ea tenet Vta q nō cō
petentur fructus in sorte R. hm Imo
dicit quidam q post dūmodo durante
pignore non accipiat sectum feudi qd
tunc satis vere qm tpi fructus nō mul
tum excedit valorem sectus alioquin est
contra mandatū dei ex. de feudis c. i.
Vel dic hm eundē q hꝰ decretales et
silēs loquuntur qm feudū illicite a laico
detinetur et accipiat non post a Con
traff. licet aliqm aliter dixerit ut ni
hm tam. ca. tri. q. xxxviii. b

¶ Adeo Utr alius teneant habere
fidem explicitam R. hm tho. 2a
2æ q. ij. dr̄m q maiores ad qs
pertinet alios audire teneatur hec
plenarem materiam de credendis q nisi
maiores nichilomin tu deb teneantur hec
fidem explicitam de misteriis xpi pri
mo q̄ntum ad ea que cadunt in cura solet
manifestari et public̄ p̄dicari sicut de in
carnatione passione et hiis modi Sz ali
qm subtiles considerationes tenentur ali
q̄ maiores vel omnes explicite credere hm q
statum et officium suum exigerit

¶ Utrū deb teneantur explicite credere trini
tatem R. hm tho. ubi s. dr̄m q misterium
xpi explicite credi non post sine fide hm
tales ut q. filium dei carne assumpsit et
de spū sco conceptus fuit Ideo post tpus
istre tenetur quilibet ad explicite circa
dendum misterium trinitatis

¶ Utrū confessio fidei sit necessaria ad salutem
R. hm tho. 2a 2æ q. iii. q confitetur fidem
p̄cipue ad preceptum affirmativum ideo non
semp nec in quolibet loco et tpe qm si aliquis
interrogatus de fide si taceret credēretur
vel non hereticus fide vel q fides non esset vera
vel alij per eius taciturnitate assentirent
a fide Utrū cum infidelibus sit disputan
dum de fide hec. j. infidelis ꝙ. iij.

¶ Filius Quadruplex est status fili
orum Alij enim sunt nāles et legiti
mum ut qui de vxoribus procreā
et de his hec. j. legitimus Alij nāles
tm ut filij concubine qui de soluto et soluta
que vxor esse possit nascuntur Alij sunt legiti
mi ut adoptivi Alij sunt spurij ut. j. de
adulterio vel incestu vel alias p leges
damnato coytu nascentes a Vel certa vul
go concepti qui prem̄ demonstrare non
possunt ff. de statu hom. l. vulgo Et p̄dicta
notat certam glo. in c. tanta ex. qui filij
sint legitimi poenitus quoq in sum. confes

li. iii. ti. xxiii q. i. b
Utrū filius familias possit fieri clericus ē.
dist. ij. ꝙ. iii. Et utrū aliquo mō de rebus
patris accipere vel expendere inde j. peculiū

¶ Caput que filius mitigari debeat facto de
mortuo R. hm hosti. si filius maior sit tri
mo recte regulariter verū ē q debet ei penes
matrē si maior penes patrem Si iudex
estimare debet apud que quousq maior
ner post triennium alendus ē penes matrē
etiam expensis patris a Debet dicē ut post
triennium apud matrem alendus sit expensis
patris ut patet in fi. con. li. ij. ti. i. q.
xvi. ubi licet notantur b C. solu. ma. l.
i. a Primo patris domicilio facto apud q
liberi mo. vel educari debent l. i. Et ibid
ni aliter Si pater dicat si pater cum domicilij
prestiterit apud matrem ad 2as nuptias
non venientem liberi mittuntur patris
expensis Si vero contra apud patrem ma
tris locupletis expensis si pr̄ unius yda
neus si tunc cum apud patrem locupletem
mittantur quomodo filij locupletes re
cipiuntur matre existente alere et dr̄i de
alenda matre existente et filios existentibus
dictum ē hoc quoq in aliis alendis ubi
p̄sone utriusq naturē p̄cipuum observari
b Si tu alteri coniuncta est infidelis et
puer in minori etate det dari fideli non
obstante q indigeat matris obsequio ut patet
tho. ut iiii di. xxxix

¶ Utrū malicia patris noceat filio et econtra
R. hm Ray. non noceat quo ad deum licet
noceat interdum quo ad penam tpale di. lvi
nunquā et c. nasci vi. q. i. si quis Et de
hac materia habes j. pena i. ꝙ. vij Item malicia
patris inducit p̄sumptionē contra filium di. lvi.
Si genus angloz et contra malicia filij indu
cit contra patrem vi. q. i. q terminē xxxvii di. le
gant

¶ An filij nāles aliquo mo succedant pri
R. si pater habet alios filios legitimos vel ne
potes tunc licet ei dare vel relinquere nāli
bus eorum q matri vxorie una et non ultra
vel soli concubine semi vxorie 2 nō ultra
C. de nālibus li. l. mihi Si aut nō habeat
filios legitimos descendentes si habeat ascē
dentes tunc legitima pte relicta ascendentibus
reliqui mi nāles distribui pōt ex si ner
ascendentes ner descendentes habeat tunc
licet ei instituere naturales an salios heredes
C. de nāli. li. auth. Iz. ab intestato vero quo
nāles succedunt inde j. successio ꝙ. plus de
bent q nāles pasci arbitrio boni viri cum
si legitimi extent et succedant aut si quoq
alij sint heredes Et ipi p̄stant
ide p̄ri si opus sit ut in dicta auth. licet

¶ Quod de spurijs R. si spurij si qui ex
damnato sunt coytu hm leges a Viz cū
muliere qua quis nō posset hre t uxore

rez̄ consanguinitatis uel affinitatis Religi
onis uel alterius initiorum seu eiꝰ quod habz
plures uel etiam duas concubinas sil'
ut in d. aiē licet b oī prorsus bñficio ex
cludant̄ ut c. de nāli li. aiē licet sed
tñ interest epi facē q vir parentū talibꝫ
liberis nrīa subministret bm q suppetunt
facultates ex̄ de eo qui duxit in ma. q̄ pal
eū hꝛēt Et in hac mitius agit nr̄s tamq̄
cum qua simile de filijs ex adulterio nde
ē. adulterū Itē de hmōi nde q̄ allegit
tur. De filijs aut nutriendis et alijs
expositis nde ē. expositus filij excludi
tur ab hereditate patris in terris caibꝫ
ut ff. hereditatis ff. ij. Cuꝫ patris cōdi
one fl. liberam uel seruilem sequitur filii
us nde ff. seruus ff. ff. in

Allegata in quibus consistāt et quo
sint satisfactoria habetur ff. satis
factio ff. vij Item de hijs habes
infra pena i. ff. v.

Formatio videt̄ ee ofemus cuiꝫli
bet illicita coytus Et tñ sp̄aliter
intellī in usu salutar Stupꝝ
uero ē ap̄e illicita virginis de
florato Adulteriū ē alterius thori i. uxo
ris violatio de quo etiam ē hic adulteri
um et ff. impedimentum viij° ff. iij° Apo
crisus unde ff. ij b et sequentibus Incest
us ē consanguineaꝝ uel affinium abusus
aut etiā sancti monialiū Raptus ē cū
puella violenter et cōtra eius uel patris
voluntatem educit̄ ut coniugata in vx
orem habeat̄ xxxvi q. i. ff. cum ergo q
Et ibi de p̄dictis sp̄ebus dicē b vel
etiam ut habetur in concubinā ex̄. de rap
to cum tā unde de hoc ff. raptor ij d
Predicta posuit Ray in ti. de rapto. ff.
nota Et tñlo eius ibi que erat superue
nebo In vxorem dicitur q raptus q̄
committitur si quis rapiat ut etiā semel
abutatur inuite remanente ut xxxvi q.
i. ff. ex hac Remitte q̄ si ipa consenti
ret non esset raptus ff. stupꝝ uel hmōi
formatio Si vero cōtra voluntatē patris
rapitur ut esset vxor uel concubina esset
raptus licet rapta consensisset b pter
hos aīos ē patrē cōtra naturā d Et de
isto tangit tho. 2ª 2æ q. clxij arti. vi
b Et de ꝓportate cuilibet dictorum
hēt ff. luxuria ff. i. Addit quida sacrile
gium de quo sili ff. luxuria ff. i. d de isto
sacrilegio loquitur tho. 2ª 2æ q. clxij artº
x. ubi dicit q manifestū ē q erat luxuria
hm q violat aliquid ad diuinū cultū pti
nens p timet ad spēm sacrilegij Ex quo
dicō colligit̄ q hoc sacrilegium committitur
respectu loci et p some ad quod erat facit
xvij q. iij. si quis Tuentius et qd notat
gl̄o. de pe. di. v. considerat b

Simplex formicatio in clero publice te
nere concubinā inducit deprivationē de
re si admonitus nolit se retrigere Nam
talis primo quidē manutus det suspendi
a bñficijs et si se non retraxerit det ab
eis penitus removeri sine sit in sacris
ex̄ de cohab. cle. et mulie. sicut sine no
ut ibidē in c. si aūt clerici d Et ibi vi
detur q ad p̄dā requiratur 3ª admoni
tio b ex̄ si tale crimē sit notorium suspē
sus ē ipo iure ut dem ē. clericis in
ff. ij. Si vero sit publicum ex fama tm Ita
q merito tal' habeatur suspectus q scandalū
timetur erit̄ si no appareat accusator
erit purgatio indicenda in qua si defecerit
aut se purgare noluit ca nomine punietur
ex̄ de cohab. cle. et mulie. tua Et tale
interius non det in officijs exhiberi
Vtrū aūt sit audienda missa uel officium
clīci formicatoris tenendū est q̄ dē ē
clericus in ff. ij d Et ibi Panormus de hac
in additione b Et ff. ordinatus i. ff. in
Pene pene clerici in sacro ordine q̄ ali
qua ducit in vxorē ff. det punīri ordine
et bñficio ecclē Et mulier si erat liberā
det redigi in seruitutē ecclē di. xxxvi
cap qui Si ancilla det uendi lxxxi di
quida clīci Et filij inde nati redigunt̄
in seruitutē ecclē xv. q. ultima c multe
Item talis clericus ē excommunicatus ipo iure ē
excommunicatus i. ff. iij. Vñ septimus Et nō q̄ in
clericis in sacris sēpatim ab ea que duxit
in vxorē det ea abstinaē ff. q̄ de retro nō
accedat ad eam nec comedat nec bibat
cū illa nec in eadē domo maneat nec i
alio loco nisi tam pudice q nulla suspitio
ex̄ non possit nec loquatur cū ea nisi co
ram ydoneis testibus et recta necessitate
d Et in ecclia uel alio loco pubco ut i Tu
con. li iij ti xxx. q. xvij ubi ff. notant bñ
Ray. b xxxv. q. vi. ab isto dē ex̄ q̄ cle.
uel no. ex lectis Tñ si clericus hēat fil
pectus q forsitan incontinentiam nō exer
ceat non det exigi ff. p simas suspitiones
uel suspitiones uel alij humanā ē cōpel
endus ex̄ de cohab. cle. et mulie. clericis
d Idem in sū. con. ti. d. q. xvij bm Ray.
et hosti. qui etiam addit q non ē aliquid
alium intelligendū p incontinentiam de crimine
transgressionis verisimiliter timetur Ibi etiā
dic bm Ray. q si ducta erat ancilla 2 filij
sui p nulli non vendēt̄ ff. ne tradēt̄ur
i monasterio nec pp eius abstinam filij p̄cat
di. xxxviij sanctimonialis subintelligit uel
intellecte id capitulū qui non cōsulit cū ea
immoderate b de materia formicationis
plurima hēt ff. luxuria

Grauis offensa et dolus alterius p̄ce
dentis non dēt xxx. q. i. dictum
ex̄. de raptis ex tenore offensa sit

lecti qñ q̄ alicui q̄hibetur vna uia vult sibi licere q̄ aliam viam cū de q̄uil' q̄sto et de contrar. p̄ben. constituto a Vel nō qñ salua ne|bis lectis sniam eius cū cognouerit ff. de lectibus l. cōi lecte et d. c. q̄sto b Si fraudem p̄tium p̄t que habentur ē do|lus et ē assensus

Rigidius quo impedit matrimonium unde j impedimentū xv. q̄ q̄ totum

Vnus de expensis funeris j. he|reditas ʒ. vi. et j. sepultura i. ʒ. vij. Et j. restitutio ij ʒ v. Item de inuitantibus funeri uel mor|tuo j. sepultura i. ʒ. viij.

Vetum furtum ē contractio rei alienę mobilis et corporalis fi|audolosa cū uoto dñi lucrifaciendi gratia sine ipius rei usus pos|sessionis ne ut ff. eo. l. i. a Ista sunt diffi|nitio rayn. que erga patrem in ff. con. li|j. ti. vi. q. 1 b Contractio ponitur in pena diffinitione quia sine ea non ē furtū erga si mutuetur voluntas uel verbū a furti ff. eo. l. i. ʒ. i. b Item q̄ solam voluntate erit transgressor alicui⁹ p̄cepti si illius non corripiens eum proximum tuum Rei alienę ponitur in diffinitione q̄ cū ea ipa non committitur furtū Intellige nisi aliq̄s habeat in re alia aliq̄d iuris putet ille cui e rat res pignorata uel commodata a Et ferat in ea utiles expensas ut ꝓ cum|bus j. allatis b ff. eo si res ʒ. i. et l. si is qui rem in pign. a Vino potius ifi. b Sed tho. 2ª 2æ q. lxxi. Mobilis et cor|poralis dicitur q̄ in rebus immobilibus ut in agris uel immobilibus ut sunt actiones et hmōi res non committitur furtū ff. eo q̄ talia non p̄nt contrectari a ff. eo l. Verū illa b fraudulosa dic̄ q̄ si aliquis credebat rem ee suam que non erat uel si erat sua credebat q̄ etiam absq; eo q̄ haberet ut ibi posset accipe non committit furtū licet alias teneat a Nisi q̄ p̄dit ut̄ q̄d habebat in re Et si nō haberet aliq̄d ut̄ condictionabiliter ad restitutionē rei et usq; ad extima|tionē illius ex eo q̄ noluit ut̄ sibi fa|cere ut in textu de quo statim b Sicut dicit de ui. ba. 2ª p. ʒ. quia tū et ʒ. se hu|to dño q̄ si credit dñm p̄mittere et sibi ē usus ea credendi non tenetur. Seruus ʒ si non subē sine qui rem a Indubio cui p̄sumitur dñs Iulius l. q̄ui vas ʒ. vetare b Et dic⁹ dñs Iulius etiam si indebite auferat q̄uis nō contrectaverit ff. eo l. plā a Ubi vir tollit haec uel q̄ ui|timo ut̄ uel venerit non cōi dixerit al' non tūi dicendo cū potuerit iudex in|consentire q̄. c. ex. or lxxxviii di. et c.

consentire b Si aut putant facē huius|to domino et tū dñs vult furtū quod facit q̄tum ad intentionē ʒ non teneat ad restitutionē nec dñs pot̄ potē obsta|te sibi sua voluntate ff. eo. Inst. eius ʒ. pli. a Hoc fallit in l. si quis seruo C. de furtis ubi p̄suadens seruo ut tollat rem a dño et seruus tollit eam dño p̄mitte|te cui p̄ius detegebant tenetur furti et seruū corripuit b lucrifaciendi gratia Quia si quis alienam ancillam rapuerit non ea lucri ʒ ea libidinis nō com|mittit furti ff. eo. viii a ij. al' ꝛeceptum b Ipius rei usus possessionis ne q̄ non solum committit furtū qui rei dñm vult sibi lucrari ʒ etiā qui vult in re ipa lucrari usum et possessionem di. l. qui sacrū ff. eo. qui iuuenta

Quot sunt spēs furti R. Que nam aliud ē manifestū s. id cui quo fit deprehenditur. priusq; ueniat ad locū destina|tū Nec sine deprehendatur ab eo cui⁹ res ē sine ab alio ff. eo. liii b Aliud vero manifestū cui quo non deprehenditur ff. eo. l. ij. et iij. Item nō. q̄ queda res|nent in uoce q̄uāli queda sunt ī ipsali veluti sacrilegium q̄d ē furtū rei sacre a seu etiam non sacre ʒ de loco sac⁹ sine de extra ut nec quid extra de quo j. b querulatur q̄d ē furtū de re pub|lica xxiij q. iij. quid extra Abrogatur q̄d ē furtum qui quis discessit gregē et inde furatur. a ff. de abigeis l. i. ʒ. i. b plagium q̄d dicitur furtū hoīs ſ. qui quis seruos liberos hominem uendit uel emit ff. de plagi l. i. et iij. Et eo de modo si seruū alienum sollicitauerit ut a suo recesserit a j. ad aliam rectionem furtiue duxerit C. de plagi. l. i. Et nō in fu. ro. l. ij. ti. vi q. ij b

Que pena furti R. pena furti varia⁹ hūm q̄ varie de ipo agitur. Nā si aggra|uialis q. ad penam tunc non ē ꝑ|hoc fur. suspendendus aut demembrandus ʒ aliter puniendus nec ut flustigetur uel exulet uel alio mō q̄ ut iudici vi debitum Et hoc in simplici fure ſ. qui semel et sine armis deliquit C. eo. auc ʒ nouo mo. a Sed hodie in multis locis etiam sim|plex fur suspenditur de consuetudine bin|glo ray. Et dicit Vl. q̄ hāc consuetudinē facit rōnabile ratione pacis rōnis et frequens incorrigibilitas exp̄ta huius ma|licie hoīs ut in sum. con. eo. ti. q. iij. b Si aut plus ē quā fur ut q̄ rei arma|ue uel etiam sine armis molenti aggredi|tur in domibus uel in itinere uel in mari tunc actus p̄tendit rōi cui⁹ ff. de pe|nis l. capitalium ʒ crucifixores et ʒ famo|sos Item si quis palam subripuit et ē fu

mosus oēs cū tales suspendunt[ur] ¶ dicto c. famosos ubi etiam dic[it] q dom[us] suspē di[tu] loco delicti b Qz si nō ē famosus puniri ea pena de qua dic[it] j. Raptor i. §. i. Quidam etiā talis fm leges qz lis te absq; iudice occidit[ur] ut j. homicidii i. §. vl et ex. de homicid. p fodiens Si uō aptatur similiter pena furti manifesti ē quadruplū non manifesti ē duplū a Adt ī instit. de obliga. q ex de na. §. pena. Et ibi dem §. fi. patet q illud duplū seu quad plum exigitur ultra rem sublatā b Et hoc pena poss pot etiam post annū in instit. de ppe. et te. actiō. §. furti Et si ali quis egit similiter potest rem auferre similiter et eximit C. qui similis actio. puncti. l. vnica et ff. eo l. fi. Et hoc i telligē in foro conscientie Qz in foro con scientie qui quis sine licētia vult restituē sufficit restituere simplū cū de damno fm tho. et al. c Idem in sum. con. d. q. iii. quia nisi facta fuit eodem puncto in foro pniali non debetur pena ut nōt glo. xii. q. ii. fratrum b Et quidē plura hoc j. circa restitutionē Restitutio p to tum ē specialiē j. restitutio iii. §. fi. Vtrū in re p una committatur furtū sicut in materia ¶ sic q in furto non q' abla tū ē Qz inter furantes attenditur. xviii. q. vi. c. ultro Et hoc intellige dū ē qū do furtus ē talis q etiam materia subtrahēt vel qū ex ablatione p se vel deus intelligeret a per oppositam voluntatem i. q2 ei non placet ut constat ex his que se quūtur b Nam sicut dicit tho. 2a 2æ q. lxvi. si aliquis furtive res minimas accipiat p quas homo non reputet sibi nocu mentum inferri Et ille qui accepit possit psumē non ee cōi voluntate dñi excusa tur alit furtū semp ē peccū mortale q3 ē contra dilectionem proximi cui infert nocumentum Unde si et in talibus minimis se haberet quis animum furandi et inferēdi no cumentum q3 ē peccū mortale ut tho. idem dicit c Unde et furtū committi pt in vna gallina ut in instit. de rer. divi. §. gallinarū ubi etiā dicit glo. q committit furtum et in uno ouo Qz et si putet quis etiam cū voluntate dñi accipe ista minima et postea constat sibi de ēa voluntate restituat qd' accepit et pcm̄ excusat al' non ut in c. peccū de rescri. inf. lib. vi

¶ Quicūq; vtendū re apud eū depo b sita uel re ei cōmodata ad alium vsum uel vtendū pfunde furtū cōmittit ut dictū ē sup. de depositum §. vi et de cōmodatum §. viii et j. pfundo §. vii

¶ Quid si minister ferit furtū sue ante mortem sine post et vir pcipiauit aut vir ferit et uxor pcipiauit numquid habet

uxor de rebus ceibus satisfacē ¶ fm W. ubi de consuetudine regionis vir et uxor coicant sibi credita et debita ex contractu uel maleficio si res furtiua adhuc existat in corū pprie uxor pot illam restituē eo cōdicente marito a Idem est cū si res eos non est talis ceio Nam q3 habeat rem furtiuā det illam dño restituē C. eo l. in cuius b Si aut consumpta ē pot uxor si expresse vir no gādeat negotiatio nem gerendo et se liberando existimationem restituē de ceibus bonis ꝓhibente aut marito non credo q' deat facē lyngmor restitutionē cum non habeat administrationē rei si marit[us] Si tū restituēt de bonis ceibus bona fide non credo q' esset ei pūna fundibularia q3 pro mortali a Aut q' peccā ret mortaliter si hoc fiat latenter et sine alio scandalo tū hic non sit fraudulē ta contractio nec ad lucrandi fm eundē W. ut in sum. eo. li. ti. vi. q. xii. b

¶ Contra que datur actio furti ¶ fm hosti. cōi furem etiam si impubes sit dū modo non sit doli capax ff. eo. l. impubem pater etiam agit cont filium si pecu lium castrense habeat alit non est iudicium inter eos ff. eo l. ne tū filio Eodē modo agēt filius si pater ei aliquid subripuit de peculio castrensi a facit ff. eo si quis uxori §. sed et si filius b Itē vir cont uxorem uel econ non agit furti nec mo gistratus sed datur actio in factū Qz si quis ei apem tulerit furti tenetur ff. eo si quis uxori et C. eod amota Qz l. ii Itē date actio furti cōi eius qui dedit apem uel co filium ei qui furtū fecit ff. eo. Sine qui §. si tu a Hoc uez si furtū secutus sit ut in sum. con. eo. ti. q. xv. b Et tam ipse qui etiam q' recepturus ad restitutionē tenet ut j. restitutio iii §. ii. dicit a Item ibi §. q2 qd' dicit ē de consilio obtinet qū ex eo vīsiliter dampnū secutum ē b

¶ Vtr pcedat qui rem suam apud alū depo sitā uel etiam commisse detentam furtiue accipit recipere ē. depositum §. vltio

¶ Quid si quis furatur ꝓ necessitate fame uel frigoris ¶ si ē extrema necessitas non pcedat Qz utitur re sua de con. di. v. dis tinctus Vii pot occulte subtrahē ut dic tho 2a 2æ q. lxvi Nam tūc pro se Qz etiā pro alio Nam in tali casu oia sunt cōia di. xlvij. sicut hic b Qz si non sit ex̄ma necessitas pcedat quide Qz ꝓpter necessitatem extrema tur pccm Et in tali casu intelligit prima que imponitur ex̄ de furtis Qz si quis ꝓpter necessitatem c Idem in sum. con. eo. ti. q. viii fm Ray. et tho. Addendum tū q' Qz furtus in necessitate ex̄ma non pcedat Qz tū debet manere postea ad facultate puto q' obli getur ad restitutionē sicut et qui cessit

bonis C. de hijs qui pos. re. bonis l. i. ¶ ma
ti q̄ non teneatur. nisi in ḡtum facere
pot ff. de resti. bonor. l. iii. Et in hoc uel
sili ratio intelligitur facē posse deducto ne
cessar ff. de regu. iur. ¶ In rondeptiatio
ne Alii ti dicunt q̄ furanti etiam ex
trema necitate si rem non restituat dz
imponi q̄ peniteat p̄ tres ebdomadas
deo r. si quis ℣ necessitate sz i. c. nō in
telligitur in ex̄ma necitate sm thō. 2a
2e. q. lxvi. arti. vii. Et sm Ray. in ti. de
furtis ℣. Item quod si aliquis furatur
Et sm Inno. et ḡlo. in deo r. si quis et
B patuit sz in quantū dicit ibi ḡlo.
q̄ intelligitur in necitate nō magna
dēt intelligi respectu necitatis ex̄me sz
bñ aliae magne. q. ut ibi patet. fur nō co
gitur p̄terire restituē sz uel p̄mā agere
uel restituē Vnde dicitur ibi si reddidit
non cogatur remittē. q̄d non contrēdēti
p̄o necitate p̄ma al' nulli cōfertur men
dicare. sz et iste si deberet ad facultate
teneret̄ prius restituere sicut de furāte
in ex̄ma necitate dcm e. Et sili si fura
tus fuerit existenti in tanta necitate si
cut et ille. q. in p̄cedenti ratio potior dēt ee
condicio possidentis ff. de con. abtur. cum
l. si ab hostibus ℣. p̄terea Et maxime dm
q̄ furans in necitate etiam non ex̄ma
sz magna non cogitur prius restituere
deo r. si quis. Et quia non e determinatum
qualiter intelligatur illa necitas magne
relinquitur arbitrio bonor iudicis ex de
offi. dele. de tus. b de restitutione facte
da iude ℣. restituto p totum

¶ Quid si quis furetur xp̄ianos a pagā
nis detentos eos libet Re sm Ray. et hos
tien. si e tpus ḡtuere in nullo teneat̄
xxiii. q. ij. dnis et q. viii. ut p̄dem Si
uero e tpus treugue teneatur q̄ pagā
no restituē non hominem ff. p̄iculū aue
sz extimatione sili. etiam teneat̄ de ab
latis ar. xxiii. q. i. Nota a hoc
etiam cum dicit Ray. Credo ipm furan
tem nullo mō p̄cauisse ḡtum ad hoīes
que furatus e. si certam h̄nt intentiō
one sino putans metuisse dnm modo al'
satisfaciat ut in fine. con. eo. ti. q. ix.
Ecce uero puto q̄ etiā ad multa satis
factione teneat̄ q̄n pagānus xp̄ianum
iuste detinebat q̄d e rectificare ut in
Rubrica C ne xp̄iani mancipia hēticus
uel pagānus uel iudeus hēbat uel pos
sideat et in l. una ubi porta et liii di.
martyra b si ex pagani copulexant
cū ad exercitationem uel ydolatriam
uel aliq̄d mālē p̄cum tue ille p̄cij
liber e factus et sic furans eū nō per
mat sz restitu. ar. di. sup nulla a idem
in d. q. iv b

Vtrū xp̄ianus qui detinetur a sarracenis
liceat furari ei Re hm hosti. si ille xp̄ianus
dum erat trenga fregerit cum et sic erat
ni culpa fuit captus nec timuit p̄iculū
necitatis non licet furari sz teneatur ad re
stitutionē Nam talis iuste detineba. a
sz non p̄o seruo ut p̄z ex dcis C. de. p̄xio
b Si aut iniuste detinebatur ut q̄ ex
belli captus e nec timet necitatis non
tenetur ad restitutionē a Cum talem
teneatur sarracenus p̄fectē ut in fi. com. eo.
ti. q. xi b Vtrū liceat furari ab usura.
ut dicta datur. unde C. dicta i. q. nono

Gloria vana

Vtz appetitus in animo
ḡlorie sit mortale per
catum Re. hm thō. 2a
2e. q. cxxxvij. pot esse
mortale dupliciter primo
nō ex me puta cum
quis ḡlorietur de aliquo flō quod cōtra
atur diuine reuerētie a sicut Ezech.
xxviii. cōtra p̄incipē tyri dr̄ dereliqui e
ra tum et dixisti deus ego sum b Vel
cum quis boni tpale de quo ḡlorial.
p̄fert deo a hoc aut fit cū arcta illē
plus attendit ḡ ex̄ga dei uel summa qua
id dr̄ quis p̄ferre circa q̄d plus laborat
ut dr̄ p̄ ḡlo. xlvij di. omnis b Seu cū q̄s
p̄fert testimonium homi testimonio dei a
viz cū quis vēcundatur confiteri seu seq̄
q̄ deus p̄ sacrā scripturā docet ḡpt̄ ḡtiā
homi optimone cōtra quos dr̄ luce iv. erunt
me erubescit et meos sermones hūt fili
us homis erubescat cū venerit i maiesta
te sua et p̄ris et sanctorū angelorū b 2o
nō ex p̄te ipius ḡlorianti q̄ intentione
sua refert et gloriam tanq̄ ad vltimum
finē ad quē etiam ordinat virtutis opa
et p̄o quo nō p̄termittat cetera que sunt
cōtra deum hmoi ergo mālis e mortale al'
non a Obstantia e hoc ad cuius intellectū
sciendū q̄ sub ḡtiali diffinitione pot dici
q̄ vana ḡloria e inutilis delectatio Va
nitas enim idem e q̄d Tullius 1. Re. xij. ibi
Nolite declinare post vana rec Et ḡlo
riari sepe capit in scriptura p̄ delectari.
Nec ultra michi aut absit ḡloriari nisi
in cruce rec Et ista inutilis delectatio
aliqn e simplex et aliqn non simplex //

¶ Simplex e q̄n venit sine appetitu honōre
Et hoc cum aut talis delectatio e super
eo q̄d e mortale aut nō p̄mo cum abiq̄
dubitatione e peccm mortale q. consensus
non solū in actū mālē sz etiā in solam
delectationē e mālē ut nōt thō. 2a 2e
q. clviij. ar. iiij. 2o cum non de est peccm
nisi q̄d libet vanū appetē vicioſū e p̄s iiij.
ut quod dilectus vanitatē et nōt thō 2a

2e q. cxxxii ar. 1. Non p̄ uto q̄ sit mōrle
nisi inhereat magna libido sine motus
relaxatio Nā in nō bona natura sup̄ nīs
sunt di. xvi p̄cm venale p̄ magnam
libidine fit mortale Nō simplex ē qui
velit cū appetitu honestis seu retinentie Et
hoc tam si p̄cedit ex quada infirmitate sub
reptione uel maxime ppter corruptibilitatem
ē venale q̄z ut dicit Beda sup̄ epl̄a Ja
cobi et xxv. di. g. crimē Que ex humana infir
mitate cōmittuntur venalia sunt et ex sub
reptione seu magna corruptibilitate ve
nialia. p̄cedit vana gloria cū ē sup̄ re
gula time cū velitis deliberato consensus
rationis non adhē delectationi rei p̄ue pos
ti et exigat tam p̄cam deliberatis cogitationibus
adhēre cū malitia et tūc nō ē suscepto seu
p̄cipue cogitatis de malis motus Nec refert
q̄z sit sup̄ re q̄z deus non respicit nō manu
xxiii. q. v. si quid Et sunt q̄d dicūt ē ō sic
cū g. viii p̄cedit etiam vana gloria ex magni
tudine corruptibilitatis p̄cipue sup̄ re magna
ut qui sup̄ illa defectum hominis nō gratis ho
nor difficile cum ē tūc et si nō nō consen
tiat aliquatenus nō delectari cū Vñ sup̄ illud
j. ad thessa. ij. Nūquā hominibus placentes
sed deo dicit glo. augustinum Et si cum gratiarum
facile laudē non capē cū negotium difficile
le cū ē ca nō delectari cū offertur Si
uero vana gloria cū appetitu honestis
ppī seu retinentie nō maneat ex dicta sub
reptione seu p̄cipitate sed ex deliberato ro
sensu iudetur mortale Nam hoc tam est
appetitus ppīe excellentie q̄ appetitus est
speciei superbie ut p̄z 2a 2ae sent. di. xlii. c. ex su
perbia ri. dicit q̄ superbia ē amor ppīe excellē
tie Et ideo illud aliqui vocatur inanis glo
ria p̄ inutile delectatio nec quā contingit
Unde anel. xxviii. dicit g. Nemo quippe
pie vestimenta propria si ob inanem gloriam
gerit vt ut honestabiliora ceteris ee videa.
Aliquem uero ppter amorē ppīe excellen
tiam vocatur elatio seu superbia xxi. q. iii. omnes
p̄. Omnē quippe q̄d nō p̄ intentatem sua rōne
Superbia uero cū venerit ex deliberato con
sensu peccm ē mortale ut nōt tho. 2a 2ae q.
clxii. ar. v. Sic g. vana gloria hē tam
q̄ē superbia ē peccm mortale Et etiam ginc
q̄z uidet p̄cedē a radice infidelitatis vñ
Aug. vi. de ciuitate dei c. xviii. dicit Tam
ē hoc verum tūmodo pie fidei si maior sit
in corde cupiditatis gloriae q̄ dei timor
uel amor ut dñs dicit Io. v. Quo potestis
credē gloriam ab inuicē exspectantes et glo
riam que a solo deo ē non quaeritis q̄dāmodo
vt. ee cupiditas gloriae q̄ dei timor uel amor
qui huius gloriae quis ex deliberato assen adhēt
q̄z dñs hoc p̄hibet Jere. ix. i. Attendite ne
iustitiam vestram rē non glorietur sapiens in sua
sap. v. i. Attendite ne iustitiam vestram rē Et ideo

rōni facienda videt illi gloriae p̄ delectationis
adhēre et a diuina retinēdē caritate q̄ q̄
omit. xxviii. Qui ad hoc p̄ illicita desiderata
deflunt deū p̄ facto non diligit q̄z rei mu
a voluntate rōnis dicit et eadem rōe p̄ huius
consensum inducit abiectio dei timor ser.
ij. Qui timet deum negligent que bñ placi
ta sunt illi Et tanto citius q̄nq̄ hoc peccm
p̄to fuit sup̄ re viciosa p̄ bi. Quid glo
riatis in malitia rē Ordini Nunc de iusti
q̄ dicat pessima ē ista gloria q̄ dñe ē
illorum qui peccat ex recta malitia et huius
sceleris cum habitus christiani ē delectatio in
ope ut dicit 2a 2ae q. clxv. ar. p̄ q̄d dicit pri. ij. Pecca
tum cū male facere nolit rē Et ad p̄dēm
facit q̄d ponit Alex. de al. sup̄ hoc sen. ubi
dicit Inanis gloria aliqui ē mortale
aliqui venale Nam inanis gloria aliqui
p̄cedit ex suscepto quia ex deliberato
ne Et iterum aliqui ē circa res q̄ minuunt
maximā p̄cipue Et aliqui nō cū huius
res Venialis ergo ē cū ē p̄ susceptio
one uel ppter maximā corruptibilitate p̄cipue
tate Dicunt ergo doctores iste q̄ ex expressi
sos casus vana gloria sit mortale q̄z quam
quid de uno negatiue quia de alio concedē
xxv. di. qualis et clarius colligitur ex p̄
dictis Et hinc hoc potest intelligi q̄d dicit
thomas 2a 2ae q. cxxxiii. ar. iii. Vbi q̄ si
amor humane gloriae quamuis sit inanis non
repugnat caritati nec quo ad illud de q̄
ē gloria nec quantū ad intentionem glo
rientis non ē peccm mortale hoc venale
Et illud q̄d dicit tho. 2a 2ae q. clxix. ar.
ij. Vbi q̄ si mulier ostendit se ex quada leui
tate vel etiam iocunditate p̄ iactantia gloriā
non semp ē peccm mortale hoc aliqui venale

b de gloria vana hic tria. p. ornatus mulie
rum Et de vestibus p. vestis

Gradus consanguinitatis quo debet
contrahi Et quo impediat matri
monium sequitur p. impedimentum v.
de affinitate p. impedimentum xiiij.

Vera quomodo et qui sit licitus
vel illicitus vide de hac materia
b. bellum p̄ totum

Via virtutis sit peccm mortale hoc hui
tho. 2a 2ae q. clxviii. Dicendū q̄ si
delectationem grule nihil operat homo
tamen hoc p̄ quē deficit q̄ teneat nō
patus contra precepta dei aḡe ut deserta
tiones hyemum assequatur Sic ē peccm mor
tale Si uero negligula sit moderata hoc ca
quae sunt ad finē ut pote q̄ minus compel
cit delectationes corporis hoc non p̄ hoc fa
ceret aliquid contra legē dei sic est venale

a hoc dicit ē minus clarius hoc dicitur in
tentum q̄ sequenti sup̄ precibus cuius hoc
hic scribendum ē hui tho. 2a 2ae q. clxviii.
ar. viii. et in su. com. li. iii. ti. viii q. viii.

Et gula ē mozdinata gr̃ie edendi ꝯcupis
centia Vel
Gula ē mozdinatus amor hñ gustū Et sic
melius dr̃ etiam ebrietate b

Quot sunt spēs gule dr̃ Et hñ tho. ubi b.
ggg. xx. li. moralium ponit quīq; spēies
que notantur in hoc versu Propere laute
nimis ardenter studiose Alior dr̃ ggg
potum ē de pe. di. v. quīq; mois b pro
pere .i. qua quis ꝓcupit hora debita lau
te gr̃ quere tibos ꝓciosos Nimis gr̃ ex
cedit in quātitate Ardenter ut q3 nō seruat
modū debitū Et transgr̃ditur ex desidezio
comedendi studiose q3 querit cibos nimis ar
tate Paratos a de hijs spēbus et quale
petri in cas consistat lacuis dicit in sum
ton. ca. ti. q. viii. Vide que ad pmā spēm
scriendi ē ut ibi nōtau. Ca Si hora ꝓcupit
ex aliqua infirmitate infirmitate uel stomacis
uel alicq hūmoꝛi malli ē petri Et etiam
gr̃ uoluptas ē in causa adhuc non ē petri
mortale nisi ille cibi affectatus sit adeo i
modeatus q homo ipm sequētur ecia si ēet
extra ꝓceptū dumm uel si indurēt absq
uenia Semel sub ꝓcepto ab ecclia mstri
tatū uel si ꝓpter hoc faceꝝ aliqua fraude
de ꝓcepto sicut fecit illi qui manne mi
serūt ꝓterhac mesam usq; ad vesperā
tpe Jeunij gle. ecclia xxv. di. ge. al. aut si
per vim quoties quis aliis Jeunantibus ref
ri3 asserē q tpe ꝓcepti Jeunij ex conuictus
cessitā ante hora cōmedē sit mortale Quo
ad 2am spēm scriendi ut et di3 in d. q. viij.
q. lauta ꝓuiso si fit ex necessitate infirmitatis
uel ꝓxime consuetudinis non ē petri ci
hoc concedatur etiam fieri in monasterio
al petri ē ꝑ excessū cupiditatis Sed nō ē
mortale nisi nimis sit effectuata cupiditas
que subtrahat cōmis iudicii uel nisi quis vel
catur tpe Jeunij cibis illicitis sine neces
tate et dispensationis sicut qui comedit
carnes in quadragesima Quo ad 3am spēm
dr̃m ut et nota ibide q immoderatus cibi et
potus accipitur sm ꝓportionē sumentis ci
bū q3 qd' vni esset ꝓprii hoc alteri est mul
tū ut dicit plus in ethicis Vii temperata
non hꝫ medium rei ꝫ ꝓportionis Et supra
dictū ē q ebrietas q̃ ꝓcedit ex electione
tali qua quis delectationē potus ꝓponit bo
no animo et bono cōis ē petri mortale
Ita dico ide de excessu tanto in cibo q ꝓ
filis ē ebrietati et ab apl̃o vocatur quesso
tiā cū dicit Ro. xiii. Non in comessationi
bus et ebrietatibus Quo ad quartā spēm
ibide dicitur q ardor non significat ꝓlixi
ditatē et delectationē in cibo quę vel
nullū ē petri si ē ex sola nā uel ē venale
petri si tali delectationi cō plures apponat
nūpēt ꝫ significat ingens auiditatē q̃ quis
cibum ꝓponit hūmoi delectationē Et Ian

qui ꝓpter vnam esam vendidit primogeni
tu sua Vide et a benedictione repzobatus ē
hebr. xii. ꝫ ergo hoc ee mortale petri //

Quo ad quintā spēm dr̃ ibi ē q studiosi
tas que ē petri mortale ē studiositas dum
te epulonis qui epulabatur quotidie splen
dide qui si anis totus implicatur circa aqui
sitū cibozū q3 studiū ē vehemens applicatio
animi ad aliquid ut dicit Tullius in rethorica
pōt tñ quīq; ee petri venale uel ecia nullū
petri s. cū hoc requirit infirmitas uel cōsue
tudo uel honestas alicq pōt cū rex ī aqui
situ cibozū excellē iustitiā siꝫ in alijs ꝫpter

Quod si quis sū mat cibū uel potum b
nocium Et si quid hoc faciat ut sibi no
cetum infirmitatem seu mortē non petrat in
gula h alit gr̃amt in odio ꝓpzi coꝛ pozis
Si uero ex animo affectatu in gula petrat
et magis si sciat nocium dr̃i si ingurgitet a Et
hñ Jmo. et in sum. ton. li. ii. ti. i. q. xxxix.
Si quis non credēt mortiferū cibū seu potū
licet credēt infirmitatē ex illo zoborari nō
petraꝝ mortaliter uel ad nūm nō ita gr̃ia
pōt cū hic fieri comparatio gr̃iozis afflictio
nis qualis ē afflictio sitis ad nūm gr̃ianē
qualis ē afflictio febris Ca hoc tñ non per
tractatur mortaliter pōt intelli qū nocumen
tum facit ꝓxīo alicui cum non petat offendēt
tractatum qua tenet dilī gr̃e coꝛpus sūum
ut deo seruiat ut ibidē dicit hñ eadem
Jmo. nō vī a mortali posse excusari deo
post illa verba non petraꝝ mortaliter
subiungit Jmo. uel ad nūm non ita gr̃iter
sit supior vis qui sumit ī ē mortifera Sed
tua in d. q. xxxix. de seruitoribus aut et
ministris dicendū videt q petat si dant ali
qd' nocium infirmo ex certa scia uel ꝓbabili
opinione ita sanitate aut dicūm
q non teneꝫ aliquis medicinaliter vivere
quia ecia sunt sana sanis ꝫ et tūr si scien
ter accipēt sine cā aliqd' nocium vī moꝛ
ei accelerat uel infirmitas que subsequeret
cum a seruitio dei dicunt q petraꝝ cū
Jmo. Con. hosti et intelligit hoc cū qs pec
caꝝ uel venialiter uel mortaliter sm varietā
tē gr̃itatem sicut posterius ē b Vltimo
nō q de cibis dicit Augꝰ diligenter inquī
attendendum quid loco et tpi et ꝓsonis
conueniat ne temere flagitia reprehendāq
fieri cum pōt ut sine aliquo vicio cupidi
tis uel voracitatis ꝓciosissimo cibo sapies
utatur Jusiquies aut fatuissima gule flam
ma vitiosissimū accendat Et sanus quisq
malit more dm fusce vesci gr̃ lenticula
more esau aut ordeo more animentoꝝ ni
di. xli. quisquis Que requirenda sūt
in communione eucharistie vide d. eucharistie
gr. iiii. de gula etiam vide f sobrietas
et d. ebrietas //

Habitus An liceat clericis habitū trans formare inde ē. clericj 1. ff ii. Et an liceat religiosis apostatare nisi ff. 1. a In toto illo tap° non inde² de religios aliquid dicit b Et apost talia vi° ff. 1. et fi. a Nec ibi iste casus tan tū videtur

Debetudo sensus hor vicium hūn ff xxxi moralium ozitur ex thō 2a 2e q. xv. habet eciam petri hispanū e whitrin ia ut pz in eo qui ē ita affectus certa cor poralia ep de spiritualibus subtiliter dis cussē fastidit uel neglexit

Hereditas hereditas dimidiat in xii. partes quas appellant xii uncie Et habet ista nota Sextans 1. sexta pars hēditatis ff. due uncie Quadrans 1. quarta pars 1. tres uncie Tri ens 1. tertia pars 1. quatuor uncie Cen tussis 1. quinq uncie Semis 1. dimidietas hēditatis ff. sex uncie Septunx 1. septē uncie Bes 1. octo uncie Dodrans 1. nouem uncie Dextans 1. decem uncie Deunx 1. undecim uncie Appellatione uero Assis seu pondezit xii uncie continetur her in institu de hered. instituē. ff hereditas a Ibi predicta verabula ponūtur Et dicit ep tota hereditas vocatur ab h de pōde n. dic

Bona defunctorū ad hēdes denol b mittur etiam illorū qui dapnati fuerunt C. de bo. dap. auē bona a Et ibi pz q hoc uerū ē quo ad ascendentes et descenden tes Ex latere uero usq ad tertium gradū Et subditur Uxores uero eorū dotem et aū y in priam donationē recipiant Si uō sint sine dote acti piant partē legitimis dif finitam sine filios habeant sine non dicit glo 1. quantū ex more lucrarentur Sequit Si nemine predictorū habeant qui dēmiquit eorum bona fisco sociantur b In tribus tn casibus etiam filij excludūntur ab hē ditate primo quide si patres sint hēti tus q. bona hēticorū sunt ipō mr confiscā ta ex de hēdi cū hūc li. vi. 2o si cōmisit crimē lese maiestatis v. q. 1. si quis 3o si erat proximus uel habuit aliq'd nūs sine feudū in certa qd debēt tūsire ad filios et ipē mittere uel nūtauit testem uel clericum illius certe pdit de nūs et ex dignitatem quam in ea habebat et mch il pueint ad filios ex de premiis In q'busda a Ibi dicit Imo nisi Satis con filij appro batione statuimq quating si pceni uel advocati seu feudatarij seu vicedo! senatij burgiarij alicui certe p se uel p alios acti

dare uel mutilare certare uel clericū alīū tpūs certe ausi ne phando p sūpserit pce ni nūs pceptatus advocatū advocatiua feudatarij feudū vicedo! vicedūatum et būficiati būficiū pretextus admittat dt glo et deuoluantur ad certam cām fra ē Innocē a Sequit et ne inimicj vindicte ff excessij memoria pcedentis non solū de pmissis nō que niat ad hēredes sz etiam usq ad quā tā tēpis posteritatis talia in clericos collūm nullateng admittant Nec i decretis regulariter aliq pl atorum assequatur be neficium nisi cum eis fuerit dispensatū glo aut cui non detrimentū a quo possit dispē sari dicit Jo. q epūs post dispensatōem a quo papa specialiter non retinuit absolucō cōē de sen. excō. nūp Et subdit honestū est q nullq epūs sine licētia pape dispen set cū talibus ad timorē aliorū b

Pōt quoq filij exhēdari p patrem certis ex causis que hūtur in auē ut cū de appel la. cōtinuo ff. eas Et nō cōē de mandā. cū vallis a Ibi glo notanter eas expressas cū allato ff. eas coll. viij. dicit Si filius pa trem alapa percussit manus ei tulerit Si gladium ei strinxerit Si eum ferire Si cor criminaliter accusa verit de re que non sit adusq prosequtus uel tam publicā Si cū maledictis lacessi Si maleficus efficiatur Si uitā patris fu erit insidiatus Si uxori aut cognatis se immiscuerit Si ex dilatione filij familia dissipentia patres sustinuerit Si de pena uel debito crimē incūrtum potuit fidemla re nolunt ut pz hoc parentes liberentur ab inclusione Et filij requisiti a patribus fidemittere nolunt ut pz in dicto ff. eas

Sequitur in glo Et hoc ad filios naturales tm pertinet s. de ista fidemissione ut in cod ff. eas Sequit Si phibuerit cor facere testm Si cont. voluntatem patris pro quo et pter voluntatē ut in code ff. mercenarios uel minos pscribāt cū pater nō fecit illius professionis Si filia luxuriosa vitam egerit cum patres vellet ea pro posse dotare et non neglexerit ea mari tare usq ad xxv. annū Inte cui hoc etā tem si fuerit emancipata fuerit uel sine consensu patris se maritauerit uel etiā post dictū etā tem Si fecus se coniunxerit etiā p mino rem sine voluntate patris Vide cū istis ex hēdationis ut in dicto ff. eas Et i glo de quitur Si patribus furiosis debita curam non impenderint et hoc obtinet non solum in filios sed etiam in quibuscūq aliis q pos sūt ab intestato succedē Vel etiā que i testa sunt heredes instituti q pōt non solum pōt exhēdari sz etiam a quouis extraneo in reptis admonere ut eos pueniāt testari Si aut post hmōi attestationē negle xerint et extraneos in sua domo furiosum

susceptum suptibus ꝑis usq; ad finē vite
ꝑtis ꝓmouerat eius dēt hꝫ̄ succes
sione ciuitata tuta institutione eozū qui
ruīā ꝓtexerint Ita tñ ut retētā testame
ti tabla in sua maneat firmitate dicto ꝯ
tulsas Vbi ḡlo ībi dicit Quid si nō fa
ciat testū ner aliquis exheres ēt promis
serit ꝛ libēt uel agnati sint hered sed
ꝑt eis auferri hēditas ut ff. de his q̄bus
non ind. l. iii. Vel dic q̄ in hoc casu sicut
et in sequenti eis detrahetur hēditas ex
suo delicto In hoc casu vir² inclinau Et
hoc iudetur ver² ꝑtez eande ratōem cū casu
sequenti de quo statim Sequitur in ḡlo.
d. c. quinta vallis Si parentū de cuius
edūcre neglexerit ḡlo intelligē q. de qua
titate sue facult in casu sue non vt
dco ꝯ. casu Ex Si vnū Vbi ībi dicit q si
ꝑ libēz negligentiā in captiuitate de ꝛel
sēt Illos ad successionē eius venire non
patitur qui non festinauerit eius redēp
tionē ciuius promisse hꝫ aīb⁹ libis in hoc
negligētibus ꝛes vnuersas abeodē delic
to ortē ciuitat ex qua oriūt applicari
tuentatio s. sub publica attestatione cele
brando inquid ex eius facultatibus ꝑeat
Ita ut quodḡ ex tñ ad ortēm ꝑuenerit cap
tiuoꝝ redēptionibus ꝓficiat hꝫ ibi Ide
ortem inde⁹ in filiis ītibus viz q̄ si fi
liꝰ substituto in reliquis magnis meritis
tibus detracta subtrahatur negligentibꝰ
et successio et in pias distribuatur causas
ꝑtez eande ratōem ff. de legatis l. no fiunt
Ad hoc ortem facit ff. de his quibus no idig
l. iij. ubi dr q̄ indignus indicatus ē succes
sor inuitez a qua fuit institutus qui ꝑ
negligentiam et crimen sua id ortit ut in
uitez moꝛet dicit glo non adhibendo me
dicū b Hꝫ tñ non licet quibus libēt uel
libez partes ab hereditate sua repellere
monarchos factos q̄nus dū laici fuerāt in
crimē inclinatissimis meruerunt xix q. ult
c. fi. Idem hēs ff. ad lio l. ff. xii qui scripſit
Vtrū religiosi ꝛc

Usq; ad quotū ḡadū durat successio in
hēditate ꝛ non tñatur in q̄ ḡadu ꝛe
quo ad impedimentum matrimō. hꝫ durat
usq; ad decimū xxxv. q. v. ad fede a) In
quo ad successionē non vir² fuerit aliq̄ gra
dus determinatus s. usq; ad quē nūm finire
tur hꝫ portius indeterminate et sic infinī
tum quousq; memoria de cog natōe hꝫ
possit ut et filī et diffusius panormi in
stituit de ḡadibus cognationis ꝑ totū
Vnde et in sum. can. li. ii. tit. v. q. cxix.
dicitur q̄ admittuntur cognati in infinitū
ex quo ḡadus attingi ꝑt probatur q̄ ḡs
aliqui dicit de decimo ꝑt intelligi ex eo q̄
ultra ē q̄ memoria ultra extendatur Et ut
patet in d. c. ad fedem multū uariat co

putatio respectu successionis et nūq; Ma
ni nunq fiet finit in ꝑmo et filij eozū
in 2o In successione vero fiet in 2o
Et filij eozū ad infinitē in quarto et sic de
reliquis ut ibi b Et qui et quo successor
vide ff. successio de heredū substitutione
inde ff. testamentum ii. ss. ij.

Vtrū hēdes teneantur ad debita defuncti
Rñ hēdes quidem hui legis non tenetur
de maleficio testatoris nisi in quantū ad
eum ꝑuenit uel nisi cū testatore fuerit
lis cōtestata tū hui rationes et hui con
sentiunt hēs quilibet tenetur ad ōia de
ta sine fuerit ex cōtractu sine ex maleficio
uel q̄i Et sine res ꝑuenit ad hēdem sine
non Et sine lis fuerit contestata sine nō
xvi. q. vi si quis ex. de pign ex pactis et
de solu. c. i. Et de usuris tua nos Et de
rapto. in his et de sepult. c. ultio Et de
sen. excō. a nobis ij. hoc intellige si hēdi
tas sufficiat ut ff. in ꝓcio ss. dr Concor
dant in hoc oēs canonistę a) Idem in su
cōn. eo. ti. q. ci. b

Quid si hēditas non sit sufficiens ad
ōia debita ꝛ hui Ray. Credo q̄ iudicio
arbitrio etiam si non fecit Inuentariū nō te
netur nisi quantū sufficit hēditas Dis
tinguo tū inter legata et debita q̄ de
bita tenetur sine diminutione solvere
De legatis vero si tot sunt q̄ non remā
neat ei legitima ꝑt detrahē suam legi
tima Et iterū ē tam hui quod dam si sunt
instituus heres Idem hosti et Vl. a) de
in hui. con. eo. ti. q. xvij. Vbi ībi dicitur
q̄ inuentariū ē septima quam det heres
inchoare hui legis ff. xxx dies a morte
testatoris uel postq̄ scit se hēdem ee ins
tutum et describē ibi omnes res defuncti
sub testibus Et det illam ꝑficere ff. se quen
ta dies Vel ff. anni si remote sunt res
Et tunc non tenetur creditoribus ultra
id qd inuentum fuerit de hēditate al.
si nō fecerit inuentariū tenebitur ff so
lidū C. de iur. del. l. scimus b Et de le
gata habet ff legata

Quis ergo ē tenedq in soluendo credi
toribus aut legatarijs ꝛ hui Ray. si cre
ditores et legatarij simul veniāt primo sa
tisfacientibus creditoribus Hꝫ si veniant
sepatim liberatur heres soluendo ꝑ illum
ordinē quo venerunt dū tū nichil faciat
in dolo Et creditores postmodū venientes
non dent inquietare heredem nisi remā
serit et de hēditate hꝫ habent unde suū salvum
contra legatarios si tū heres sciat uel
credit sine dubitat q̄ hēditas non exte
ditur ultra debita sine fuerit ex contractu
sine ex maleficio uel q̄i nichil det dare
legatarijs donec satisfecerit creditoribus
Et ide modus tenendus ē in satisfactiōe

primus creditoribus posteris et tunc pos-
teribus de quo hec ff. testo ij. ff. iij. C. et
vi a Et si heres hmt eadem immutauerit
prius f. soluendo legatariis uel hastis cre-
ditoribus primis potuerit non absolutus
heres in foro conscie nisi hoc faciat igno
rantes reputans f. hereditate ad ea solue
da sufficere uel neglexerit hmt ee potiore
creditore hm Vl. et hosti. ut in su. co.
li. ij. ti. v. q. xcvm Vbi etiam dicit gl. o-
zay. q sicut priores seu potiores credi
tores ab aliis petendi non desit ingestare
heredem Ita nec illos qui ab eo emerunt
res quarum precia in legata uel fidei
commissa uel alios creditores protesserunt
ut i l. scimus ff allata Nam in hac l. pz
q creditoribus potioribus seruatur nec q
legatariis et etiam cui alios creditores
insciores qui prius ab hede acceperunt b Et
nō q heres ait ea post deducē expensas
funeris et etiam al'icentias quas fecit ei
hereditatis ut in testo et Inuentario et hyg.
Et breuit qui debita totam hereditate exhau
sunt heres det ee timus a lucro sicut
et a fraudantibus C. de inof. dote. l. sanctum
ff. et si pfatam cu sequentibus Ide nō q
licet obligatio testatoris transit ad hedē
non tñ petendi p heres et hmgmōi que no
pnt exedē singulare psonā Ide hostiat
Vl. a Idem in sum con. in d. q. cxvm Vbi
etiam in hac pmittit ex'm de fe. actione non
que non transit in heredem b

Quod si plures sint hedes quo teneñ
ad debita uel legata Rñ regulariter te
nentur quilibet heres pro hereditaria pte
C. de actō heredi l. iij. a ptarius e l. ij.
que incipit p hereditariis b Excipiuntur
quīq casus pmg si aliquid sit in obligā
tione faciendi uel non faciendi tūc cūm
quilibet teneatur in solidū ff. de x. ob.
li. In executionibus ff. ij. Vt si testator
permisit se aliqd' opus facturū uel p mi
sit p se et heredem non fieri quoniq
pfectū sint ne liceat hi quilibet hedum
in solidū obligatum Rñ casus e si res
que det restitui insolidū possidentur
ab vno C. de heredi. actō l. ij. et ff. como
l. si uiuit ff heres Rñ in alimentis lega
tis q pro valitate delicti uel iudicis
uel ab vno in solidū uel a pluribus p pti
bus designatis petuntur ff. de alimē
lega l. iij. Qs si testator ab vno hedum
legauit creditori hereditario compensadi
animo Et ille heres omnes sibi substituit vl
q ad ipsius legati a Ipse ut hec det
sibi intestatu legatu uel si creditio no
luerit legatū heres soluat sibi pro por
tione sua tantam ipsius ad quatam as
cendit legatū ut in l. que statim sequē
b ff. de lega ij. cū ab vno Rñ negotia

funeris uxoris que no tñ astringit
hedes pro hereditariis portionibus hi cer
tum pportione que pueniunt ad eū de
te uxoris a Ut puta si pueniunt ad eū
centū et in hereditate sint ducenta pue
nit tenetur pro tertia et heredes p duabo
pties ut in l. velut de qua ff. b ff. de
rebi et susp. fin. l. quoties et l. velut ff.
Idem etiam mg notant in sum. con. li. ij
ti. v. q. xcv. hm Ray. et hosti. b

Quod si heres e pupilli nunquid pot dif
ferri debitorum solutio pretextu pupillaris
Rñ non ut C. de actō heredi l. sub pretextu
Pones q hedes uel executores uolunt
solue que testator iuste usus legauit mer
satisfacere creditoribus ut dixit quid fiat
Rñ p epm loci premissa mentione ad hec
respondi sunt ex. de testa. tua nob' et c.
Iohannes etiam si a testatore id cōtingēt
inducti Nam et si deficiente pbitero
ne epūs se intromittat talis pbitio nō vi
ut in dō r. tua heredes quos testator re
uerenter instituē unde ff. testiū ij.

Heremita Vitā Vita heremitica
seu solitaria sit pfectior qñ religio
cōgregationis Rñ hm tho. 2a 2æ
q. clxxxviii. Vita socialis uocatiua
e ad exercitiū pfectionis qz multos se
stimuit uerbo et exemplo et correctione ad
pfectionē pduxit Solitudo etiā speculatiua
pfert qui aliorū regimine non indiget sit
ergo illud qd' iam pfectū est permanet et
qd' ad pfectionē exercetur Ita vita solita
ria si debite assumatur permanet vite socialē
Si uero absq exercitio precedenti talis vita as
sumatur e periculosissima nisi supplear p
diuinam gratiam

Viri religiosi mediantes possunt vita
hēmitica duce Rñ pūt de licentia sup
eriorū Et cellas siue hospitacula in hēmo
nis uel locis ubi non sit homo habitatio
de pximo pūt acquirē et etiam mutare
ex de excess. prela. cum ex eo. li. vi.

Heretici primo Contra hēticos
e qui fidem de fide opinamen
tum uel in uetam sequuntur
xxviii q. i. hi e fidei et q. iii.
hereticus primo etiam qui circa fidem
dubius e ex. eo r. i. Et intelligitur e esse
dubius cum qui de fide in dubietate pse
uerit sepius de illo qui temptatur de fide cū
dolore cordis Item hēticus e ille q male
sentit de certis sacramentis Ut alii sen
tiendo de baptismo puerorum confessione eucha
ristia uncto et de reliquis sacramentis
qui predicat et obseruat sacro sancta ro
manaa ecclia ut ni. c. de quo statim b ex
eo ad abolendam Rñ qui male sentit
circa veritate septuaginta sancte xxviii q.
iii hereticis Qs qui aduersus romanam

certam agit et eius dignitate a dño
traditam auferre tentatur di. xxvi. omnes
a Ibidem dicit qui eos errare publicum
ab ipso dño summo errare capite traditi
auffertur tentatur. Procul dubio in hęsim
labitur. b Quia vero sit non ita ppe dñi
hęreticis quibus excoicatis iniq[ue]q
aut similiter et symoniacis i. q. i. quisquis
a Idem etiam casus notant[ur] in summa
li. i. ti. v. q. i. Adducendus qs q ille
dicitur hęreticus qui in dubijs ptinacibus ad salutē non vult acquiescere
declarationi dñi pape xxiii q. i. hęc
e fides Saltem hęreticus e qui ptinaciter affirmat exercē vsuras non
ee ptm ut in clē. ex gñi. de vsuris
Item notandum q[uo]d licet quis ex ignorantia hęat opinionem hęreticam non e hę
reticus si referat se ad intellectum ecclie
vel subiciat se eius correctioni ex. de sententi. et fide cathe. Capitulum ad hęc
non e hęreticus qui sine sua culpa in errore
ptinaciter adhęret sz quęrit tanta solli
citudine veritatem patris correcti quam
Fuerit dixit apl[u]s xxiiii q. iii b
Quid ppe hęreticum R. sm pe. ad eccliam
hęreticos duo tenentur Unus e ne eccie
si hęresis increuit R. error erga credenda ut pz in sin. con. ea. ti. q. ii. Ubi ta
nitur quę in isto g. habentur b alius no.
qd e hęresis cumple metum ut qz ptinaciter a fide deviat Et talis ppe dicit
hęreticus Can tho. in iij. Addens q[uo]d si qs
erret in his que ad explicite credenda
dñi non tenetur non e hęreticus ut si
quis putaret Jacob fuisse patrem Abra
he et hymnum et cū confiteret hoc ee ꝟ.
veritatem fidei et scripture credit ei
silr et nisi ea de quibus int[er] doctores
sunt opiones deuer pt etiam detestatu
sit ut Ide tho. ponit in prima pte q. xx
xij An excusetur scolaris qui tenet opi
nione sui doctoris hęc ꝟ. opinio
Utrū hęretici sint vitandi R. possum et
debeo eos monere et inducē ut ad veritatem fidei credant In alijs non licet eis cō
tra[re] q[uo]d excoicati sunt xlv di. In mandatis a Clarius vide[tur] fuisse ex. de hęreti
excoicando correcto c. cū voluerit de sen. excom b
Utrū aut cū eis vel cū aliis fides
libus sit publice disputandū hęc ꝟ. In
fidelem ꝟ. iij.
Officium Inquisitoris hęreticam pravitat
post mortem sumi pontificis etiam q[uo]d
ad sententia non lata vel que mutari
debuit ex co. ne aliqui li. vi. a Et
ibi patet q[uo]d hoc intelli. qn commissio fac
ta e a papa b Sz non pt pcedere
contra epos et superiores nisi in casu sit
expressum si cū aliquid de eis intellex
erint debit papę significare ex. eo Inquisitores li. vi a Et ibi patet q[uo]d ad illa
denuntiationē tenentur b Item non pot
uerit debit se intromittere de diuinationibus seu sortilegijs a Ad eum dēt tales
relinquę sub[ditis] penitentias pniendas ut
in c. accusatus de quo ꝟ. b Nec de quibus
usuras etiam coīt illos quibus restituto
nē ubaz in prima pte hęresi imunxerunt
et illi se et sua ad hoc obligauerunt ex eo
accusatus ꝟ. fame et ꝟ. se. li. vi. a Dicit
te tñ tenentur Inquisitores procedē coīt
pt[ur]matē affirmantes exercere usuras nō
ee ptm nec coīt diffamatos seu suspectos de hęresi ut in clē
ex gñi. de usuris b Status seculares
a quibuscūq; officijs fungatur ut in c.
excoicatus de quo ꝟ. b Debet moneri et
etiam si nece e compelli pt ecclesiasticā
censuram Si pt metropolitanus et ce
teros coprovinciales epos ut i. b oēs
hęreticos ab ecclia denotatos de suis pcīs
trijs extirpare pro viribus et tñ de nouo
quos cognitum in pratem pcīa seu tpa
lem dēt hoc curare Et si pt suam negligentiam aliquos talis dus fuit exco
catus et no satisfecerit ꝟ. annum dēt ille
nuari papę ut ipse eius vasallos eius
ab opinę fidelitate deuinctos absolutos
et terrā suā exponat cathę alicui occupandam et illā si expedire videbitur a sua
dignitate deponat ex. eo excoicatus.
ꝟ. innovantur
Archiepi et epi qui circa extirpandos hę
reticos fuerint negligentes dēnt depo
ni et alij substitui qui hoc velint et
possint ex. eo excoicatus ꝟ. fi. a Ide dicit
Addendum insup in quibus archiepiscopus epos pt se aut archidiaconi sui vel alii
ab hominibus ydoneas et psonas bie aut sal
tem semel in anno ppriam pzochiā In qua
fama fuit hęreticos latitare circueat Et
ibi tres vel plures boni testimonij viros
vel etiam si expedire videbitur totam
vicinia vocare quellat et si quos ibidem
hęreticos senserit vel alios occulta superstitiones celebrantes seu a cōi conuersatione fidelium vita et moribus desidentes eos epo
studeant indicere Ipse aut epus ad pri
mam summ quoniam accusatus qui nisi se
ab obiecto crimine purgauerit Vel si post
purgationē exhibita in pristina fuerint
elapsi pfidiam eam ꝛc primantur Si
vero ex eis vocationi rebelles obstinati
one damnabili respuentes Juxare forte nolue[rit] Ex hoc ipso tanq hęretici
reputentur volumus ipsum et inquisitores et ordinarios ubicūq distincte pcipimus ut ad
hoc efficacius exequenda epi pt diocesis suas

diligenter inuigilent si canonice noluerint
emigere vltione Si quos cum epis super
expurgando de sua dyocesi hêtice pui-
tis fetoribus neglexerint fuit uel remis
sis cum id rectis iudicijs appetierint ab
epali officio deponatur et in loco ipius
alt substituatur ydoneus qui valet et
possit hezeticam confundere pitate b
Qualiter inquirendi sunt hêtici Ca
Si papa dat certam formā illa tenēda e
alit pūt quezi p accusatione inquisitio
ne et denūciatione Ite teneatur dyoce
sam saltem semel in anno p se uel p alios
ydoneos quezē hêticos ubi fama e eos
habitare Et illos quos credunt aliquid
de hoc scire debit conpellē uitate ut
indicent si quos nouit suspectos p te-
occulta conuentacula uel alia signa ex eo
extrauag. g. addenda Suspectus si vo
catus confitetur et spōtanea de correc
tione pōt et iuuenis pena saluatus Si
aut negat et cū sit infamatus iudicet
ei purgatio qua si non prestiterit ex
communicetur et usq ad satisfactionē rōnis
nam ab oibus euitabitur et si p anni
cie steterit extūc velut hereticus con
demnetur ut in d. c. extrauag. g. si aut
Qualis pena hereticis punitur Ca
dimplen. s. extrauatione de positione pez
oblatione et militari psecutione Excō
municatione qz oēs hêticos siue occultos
siue manifestos e ipa iure extrauatus.
xxiiii. q. i. c. i. et ij. ex eo ad abolendā.
a Clarius ex eo extrauag. i. et ij. b
2o depositione qz indistincte siue clericus
siue laicus etiam papa uel Imperator uel
quilibet alius det deponi ab oi dignitate
xl. di. si ppa xxiiii q. i. qui cōm pace a
Ibi dicitur qui cōm pace certe sunt si dis
simulatem aut timiditē mulieris habeant mi
dent eis si aut pnam sumit si quidem
nobiles sunt suaz subaz pceptione pu
niantur Si aut ignobiles non solū cor
pore uerberetur sed et exilio perpetuo casti
gentur b Et ideo oi officio et beneficio
expoliari Et si clericus sit det degradari
i. Et denū quilibet talis det relinqui
arbitrio secularis potatis aduocatione de
bita puniendus s. cōmatione a Ide ista
excōmatōe non vit nisi hzā sz consuetu
dine b nisi continuo post deprehensionē
et eozē ad fidē uelit reuerti et eozē
cē sum abnegare et satisfactionē exhibē
a Istud cōtinuo de consuetis ab aliquibz
obseruatur de pena cessione iudicij a p
ma die qua exoriatur hmōi cōa Ita e
iam q hoc faciat spōte et non ex
metu probationū et circumstantiaz hm glo.
zay. et in sum. con. li. i. ti. v. q. viii ubi
hoc notatur hm Ray. b Et sic redeuntes
deūt petro reconciliari ex eo extrauag. ij.
a s. si qui ubi dictum ex hoc si posse
unt deprehensi redire noluerint ad a
gendā condignā pniaz ut pena cum
detrudantur Et sic hoc nichil dicitur de
illa cōmuna et spontanea reuersione
sz dē eo. ti. c. ad abolendam Vbi etiā di
de pnatione ab officio et beneficio b Et
nō q relinquendi etiā sunt iudicio secu
lazi qui deprehensi fuerint incidisse in ab
iuratam hereticam ut j. hêticus ij. s. v. Et
idem intelligē de quolibet relapso de q
j. hêticus ij. s. viii. et diuersis sequentibz
et hoc s. amplius. Nō primit. cezt ablatio
ne qz bona eozē etiā ipso iure sunt confis
cata sz tñ exercitio ipius confiscationis
uel bonoz occupatio non det fieri p
principes seculazes aliquā p iudicem
ecclasticū sua sup eodem crimine sunt
prohibita ex eo cū hoc ti. vi. a Et si ita
les erant clerici bona eozē confiscatur
ecclie cui seruiebant Et ideo si erat eccle
sie tpali subiecta iurisdictioni aliozē uezo laico
cui bona principaliter ex eo extrauag. et
di. viii. quo iur. hoc iay. et in sum. eo.
d. q. iii b Nō potest militari pseruitio
ne qz si alit non potest fieri manu armata
ta sunt ab eis bona oia auferenda De
pena credentiū hêticoz et fautoz eoz
hêt j. s. xii qui inscript qua penam ca
Quid si hereticus habeat filios catholi
cos numquid illi saltem hereditate bona pa
terna uel ptem sz non ut hoc j. s. pce
denti et ē hêditate s. ij. a Quod p hoc
ex eo Rectius qd c. quanquam l. manichaeos
C. eo. que permittebat consanguineos catho
licos succedē hêtici qd verissimū. in dicto c.
Videntur ex hoc intelligi qm presbit
public predicauit coiā fidē catholicā
uel publice professus ē uel defendit eo
zoem uel eozam platos suos confessq e.
uel quietus aut similit condepnatus ex
de x. signi. sup quibusdā hm. zay. et in
sum. con. li. i. ti. v. q. vij b
Qualitez aut clericus pptez hereticā
degradatus dicatur tradi pnam secula
ri habet ē. degradatio s. iii. Et an oēs
degdati sit tradendi hoc ibidē s. iiii.
Quid de vasallis hêticoz sz absolutis
a debito fidelitatis homagij et totius
obsequij quericq lapsi manifeste in hêsim
aliquo partu quarumq fermitate vallato
teneantur altiori ex eo c. vltio Idem
de vasallis dnoz qui sunt negligentes
in hereticos ut ē. s. v. dictum est
Quam penam incurrit credentes re
putatores defensores et fautores hêti
coz sz quilibet talis ē excōmunicatus et
nō satisfecerit s. anime extūc ipso iure
ē infamis nec ad publica officia seu gsilia

ner ad eligendos alios ad hmigmoi ner
ad testimoniu dr admitti ner por ro
de testamentu ner ad alia hereditatis suc
cessione accrede nullus quoq; ei' sup q'cuq
necessa h; tpe alijs coguitur respondere Si inder
e eius fama non valet Si advocatus non
admittitur eius pronciu Si tabellio no
valent eius instrua Et sic in silibus Si iudex
sit hereticus ab oi bificio et officio debet
deponi Et illi qui tales posthac fuerit ab
ecclia denotati euitare contempserint dent
excoicari ptinent hec oia ex eo excoicatus
1. q. credentes Item omib; clicis qui talibus
exhibuerint ecclastica sacramenta uel tra
dere ecclie sepulture aut clicis aut oblata
eoru recipere dent priuari suo offi
cio ad qd nequam restituentur sine indulto se
dis aplice speciali sili et regulares quoru
eccliam pulsa in illis locis Ad. diocesi ut
in c. sane b non fruentur eis ut an d. c.
excoicatus s. sane Clicis Et nō q credē
tes hereticis sunt dr ex eo excoicatus ij.
Ubi dicitur credentes eorum erroribus
hereticos similit iudicantur b

Si hereticis conmutantur nichil restitua
tur eis uel eoru filijs bona h; non h; tpo
re oia confiscata sunt ex eo vigentis
et c. qui sui li. vi. Nisi eis ad tor reuer
tentibus et abnegantibus hereticoru erro
rem uiderit aliquis voluntate dei c. Vigentis
Et puto q iusta ista possit habere ab eo.
p quem bona p confiscationem deuoluntur
de quo ff. s. vii. ad fi. in additione b

Qualiter hereticis ad fidem redeuntes recipi
dent h; dent ad arbitriu sui epi abiurare
errore et q firmiter teneb fidem catho
lica 1. q. vii. quoc. et de con. di. ij. Esto
benignarius ex eo ad abolendam Et det
ista abiuratio et p missio fieri p scriptura
et publice uel priate secdm q crimen fuerit
publicu uel priatu sm Ray. et in su con.
li. i. ti. v. q. xiiij. b Et si post abiuratio
nem uel si postea ad arbitriu epi se purga
uerit ut dem c. ff. s. vii de phensi fuerit
in abiurata hesim reuertisse seculari iudi
sunt sine villa pena q audiencia rationis
di. ut in c. ad abolendam Alter uerum
cu post hmoi abiuationem uel purgationem
deprehendatur in hesi pristina euiden
tiam aut p confessionem ipam uel p testes
in quo non petitur et nec quo ad vita nec
quo ad bona Si aut absq hmoi depre
sione occulte reciduauerit et occulte
penitens reuertatur ad ecclam petitur
et quo ad vitam sm ylo. ray. et in d.
q. xiiij Ubi etiam dicitur sm Vl. omnes
hereticos absolui posse p simplices sa
cerdotes nisi epus loci reuocauerit sibi ta
les absolutiones h; hodie clarum e p pos
sessum actualem cuius q nec ipe reserua

casus iste Jn. d. etiam q. xviii nō tm sm
Jmo. q hetici etiam in extremis agentes
non reconciliantur sine sollepnitate premissa
si ad eos facultas Si aut ad eam necessitatem
uenerint q confiteri non valeant presse
runt tm signa pnie tue etiam sine premissa
sollepnitate reconciliabuntur lex enim q aliud
statueret in humana ecclia Con. hosti. in c. a
nobis ij. ex de sen. excō. Ubi etiam pdem
tangit Jmo. Adnectendū q q etiam in
reuertentibus non petitur quo ad bona et vita
non sunt petita pnie et euangelice sacramē
ta denegranda ex eo sup co. li. vi. b

Veru cum redeuntibus ab hesi dispensari
possit h; in quibus roi tales ex quo recon
ciliati sunt ad laicam communionem recipiuntur
1. q. vii c. i. adhibetur etiam quis circa eos
quadruplex dispensatio s. semplena ut solu
recipiant in ordinibus aut hec oia suscepto
1. q. i. si quis hereticus Ubi dicitur hoc p
matrimonio bificio habeant si adepta eam spe
punctionis in quo inuenientur ordine prima
meant b plena ut et possint sacerdotes
fieri 1. q. vii. conuenientibus plenior. ut
possint ee epi xii. di. nos consuetudine
plenissima ut eciā ad superiores dignita
tes promoueri possint xxii q. iiij ipa pietas
Idem in sum co. li. i. ti. v q. xv. sedm
hosti. gloss. et ray. b

Veru prelatus hereticus habeat potestatem
iurisdictionis vide s. secunda q. iij.

Heretici ij. s. p libz sexti pla
cuit hereticos huiusmodi in sexto de
quibus quedam in precedenti c. ta
cta sunt sm q requirebat mā
teria nō que restant inferius dicenda

Quicuq hereticos credentes receptatores
defensores uel fautores eoru scienter
psumpserint ecclie tradē sepulture excō
cati sunt et non dent absolui nisi ppria
manibus publice extumulent et procul
a corpora dampnatoru Et locus ille p tempo
rarie sepultura ex eo q; li. vi.

Hereticis et omnibus fautoribus mo dictis
a s. credentibus receptatoribus et defenso
ribus et fautoribus eoru ut in dicto c. qui
cuq b Et ipoz natis filii usq ad 2am gnām
exclusive ad nullu ecclie beficium seu officium
publicu admittantur al' e irritu ex eo
quicuq Et intelligite p linea patrez nam
Nam p matrem non priuantur nisi usq
ad primam gnām ex eo. statutu a Ubi etiam
dicitur hoc same de filijs et nepotibus he
reticoru credentium et aliox hmoi q'
tales ee uel etiam tales decessisse p plan
intelligi ee uidetur Non aut illoru
quos excōicatos ee constitit et ex tempo
ratos esse pinitat et pro culpa hmoi
ad mandatu ecclie pnam recepisse q ipi
iam pferunt uel humilit pferuntur esse in

sistāt uel pati fuerūt ad recipiendū eam
dem b Item oēs viri ecclīastici qui ad pre
cēs talīū recepērūt dignitates uel bñfi
cia ecclīastica p̄uati sunt et si recepērūt
strictē non debēt in posterū admitti ad
talia uel similia Item filij talīū p̄sonaz
non sunt in patria p̄tāte q̄z fuit sui nutus v
in dicto c. quicūq;

¶ Quod si quidam dū in extremitate recubē
rent petierūt hēticos consolatiōes ut ab
eis sm consuetudinē eozū consolationem
reciperēt R̄p nullaq; imposicōne ut in c.
filij de quo j. b Et sic decesserūt si modo
filij uel heredes uolūt p̄bare q̄ ipi defue
rūt non sane mētis effecti suscepērint uel p̄
petrarū loquelaz nūquid audiri debēt R̄
si tales dū infirmabāt erant diffamati uel sus
pecti de hēsi uel si constiterit q̄ ipi sane
mentis existentes petierūt hēdet non
debēt audiri Aliqn admitti pōt ad q̄ban
dam non per uxorē filios familiares aut
alīquos de suis q̄z p̄ testes fide dignos et
fidei relatores eē. ea filij li. vi.

¶ Illi qui post abiurationē erroris uel postq̄
se q̄rēti antistitis examinatione purgasse
rūt deprehensi fuerint in abiuratam hēre
sim recidisse q̄mus sine ulla penitus audia
tia relinquēdi sunt iudicio seculari si tamen
p̄ūs signa in eis appārēt manifesta
et petierūt humiliter sacrā p̄ūs et eu
raristie non sunt denegāda eē. ea sup
eo li. vi. exco̅icati

¶ In inquisitōe ēmnis hēsis et p̄incipes
atq; socij crimis ad testimoniū admittūt
p̄sertim in defectū aliaz̄ q̄bationū cōi
hereticos credentes fautores et defensōres
eoz̄ū si ex mō testiū aut p̄sonaz̄ tam de
poñēdū q̄ cōi quos deponūt qualitate
et alijs circūstantijs non fla dicē p̄sū
mantur eē. ea infideli li. vi. Saltez admit
tūtur illi qui sup facto hereū juraūerūt
dicē veritatem tam de se q̄ de alijs et
eam relando p̄uaricati sunt et postea velit
corrigē dictum suū contra se et alios si
manifestis indicijs appareāt tales non
leuit aut odio seu pecunia q̄z zelo fidei
velle revelare eē. ea accusatus li. vi.

¶ Presidentes regnum alicuj loci licet sint
executores uel de facto et non de iure uel
dictōne hēant ad requisitionē ordinā
oz̄ū uel delegatoz̄ p̄dictoz̄ aut inquisito
rum a non valentiū sine mor dispen
dio uel merori periculo recusatum habere
ad singulos qui tēne in locis p̄dis pōt
iustitiam exequi ut in c. presidentes de
quo j. b pōt et dēt cōtē hereticos re
ceptores fautores receptatores et defenso
res eoz̄ū sui officij cōpere Et illi q̄ req
runt eos non teneūt alioq; sinam tamen
dicti p̄sidentibus q̄tez hoc in alijs nullum

nus ē concessum uel p̄scriptum eē. ea p̄
sidentes li. vi

¶ Suspectus de hēresi et ab hoc relatus et
q̄z non compet excōicatio si excōicatione
p̄ animi substinet extūc ē velut hēticus
condēpnandus eē. ea cū cōmunicātis li. vi.

¶ Accusatus de hēresi uel suspectus vehemē
ti suspicione qui hēresim in iudicio abiura
uit et postea cōmittit in eam cōsuetu
dinē licet āna ipm hēresis cūtē nō
fuerit plene p̄bata q̄z si leuis fuit suspi
cio non det iudicē relapsus q̄z aliter ḡmit
punitū eē. ea. accusatus li. vi

¶ Qui in una hēresis specie sine in uno ar
ticulo uel sacrō erraūt et postea ab hoc
uit simpliciter hēresim si postea erraūt in
alio relapsus ē iudicandus eē ea accusa
tus li. vi

¶ Ille de cuj lapsum in hēresim aīi abiuratio
nem constiterat uel nūc constat si postea
hēticos receptet defendat uel associet eis
dones munera sine mittat uel fauorē simpli
dat qui excusari non possit a. si seq; eciam
nisi dicto c. accusatus b Judicand q̄z relapsus eē

¶ Quod si quis iudicari dēt relapsus eē
ea accusatus li. vi p̄ receptatiōe hēti
cōz̄ū d Vel etiam p̄ defensione uel fauōe
dēo c. accusatus b et non q̄z erat hēticus
sub obligatione bonoz̄ inquisitoribus se ad
triuerat ad recipiendū penitentiam ea
iniuncta et nō facta decessit R̄ rogat de
bent heredes in bonis ad complendum
Verū ē si sit p̄ma iuncta q̄fitentis ad salu
tem et ibi secus si talis salum se obliga
uit ad p̄nitentiam q̄ inquisitōes vellent
iniungere et ea nondū iuncta decesserit
eē. ea accusatus ḡ. si uero secus li. vi Nū
quid post mortē heretici potuerūt accipari
bona eius si de hēresi non fuit ei⁹ vita
declaratum R̄ patuit si postea declarē
eē. ea accusatus li. vi

¶ Sacerdotes qui instruūt hēticos de cela
da veritate et huiusmōi pōt et dēt pena
debita castigari Religiosi etiam hētici simt
ḡuius alijs puniendi eē ea accusatus li. vi
a ſ. si. ubi dicitur sacerdotes et alij clerici
qui nefarīū inquisitionis ministrum citatos
hēticos uel eoz̄ū credentes de celanda ve
ritate uel dicenda falsitate seu eos ad deli
te liberandū munera fuerūt impedire cū
non sit dubiū q̄os ea facē in fauōe hēti
citatis p̄ inquisitores a talibz compesci
pōt et pena debita castigari tam p̄ captio
nē p̄sonaz̄ q̄ al' q̄t cultus exuerit delin
quētis Religiosi etiā simt ammirationis
pena i. emendationis eē ea. c. plū Sequē
uel alias ḡuius puniendi q̄ seculares si tue
ti fuerūt in hēresi uel silibus deliquisse b
Statutū loci p̄ q̄d impediēt inquisitores
ū inquisitionis hēticōz̄ non valet a sine

impediatur directe sine indirecte ut in c. statuti de quo ff. b Et dñi a Vel alii qui eccl̃as rectores ut ibi b teneantur illud ex hibere a diocesano loci uel cuius vicarius seu inquisitoribus et hoc sine mor̃ dispendio ut ibi b Et corrigere ¶ Si dño xxiiii. si uero fuerit uel talis cateng moderati q̃ p illud inquisitionis negocium impediatur uel aliquateng retardetur ut in c. qd̃ sequitur b ex eo statuti li. vi

¶ Inquisitores in certis q̃rentes possint p̃cdẽ sil' uel sequentem pro ut negotii vtilitas suadebit ex eo ut officii li. vi ¶ Et ibi patet q hoc obtinet qñ in aliquibus locis sunt plures simul deputati b

¶ Inquisitores debent absolui valentes quer'ti et in integrum eis p̃iudicium ex eo ut officii li. vi

¶ In examinatione testium coñi hereticos a) sup crimine hereseos ipsum q̃ contingentibus ut in g. verũ de quo. b debent interdum p̃sone religiose a et discrete ut ibi b Et si non fuerit q̃ publica p̃sona scribi testium dicta ex eo. ut officii g. verũ li. vi. a Et ibi patet q si p̃sona publica commode non pot̃ haberi ista cautela debet fieri q̃ duos viros ydoneos b Et quidã religiosi qui fuerunt notarii a) in seculo ut ibi b Et alii quibus hoc uictum fuerit a) Item sede aplica vacante nationis officium etiam tpe religionis hoc negotii inquisitionis coñi hereticos ut ibi b teneantur ad conseruandũ ut in d. c. ut officii a Si fuerint q̃ dictos inquisitores requisiti ut ibi Vbi etiam ff. q in hoc negotio etiam clerici possunt exercere tabellionatus officium licet ipsi uel etiam p̃fati eccl̃iasticj sint ¶ Item b

¶ Inquisitores si opus fuit possint inuocare auxilium brachii secularis et coñ dictores q̃ consuetam ecclesiasticã compellere non obstantibus p̃uilegiis concessis quibuscũq p̃sonis uel religiosis uel vniuersitatibus a cuiuscũq conditionis dignitatis uel gradus religionis uel ordinis specialiter uel generaliter sup quarũ forma iuramenti concessis uel in posterum contradictis et p̃ sic compelle etiam appellatione postposita ut ibi b Nec etiã ex constitutione de duabus dietis a s. ex. de rescriptis non nulli Vbi cauetur ne quis q̃ citra aplicas possit trahi ad iudicium ultra duas dietas ex suam diocesim b ex eo ut officii li. vi.

¶ Omnes rectores locorum requisiti a diocesano uel eorũ vicarijs seu ab inquisitoribus teneantur mandare seruare et pleno fore constitutiones coñi hereticos fautores et defensores eorũ et eorũ filios et nepotes a a sede aplica priuilegiatas ac etiam approbatas dño c. ut officii b Et qui uocare noluit et seruare hactenus vt infamis et hereticorũ fautor et de fide suspectus Nec det haberi pro dño nec ad aliq̃d officium publicum ulterius assumi Et ea q interim ut reor fecit nulla sint firmitatem ut ex eo ut officii li. vi. in fi.

¶ Debent ãcti rectores in hoc negotio pacem diocesanis et inquisitoribus nec aliquo modo desint cooperatores de hoc crimine nec raptores liberare et impugnari a) diocesano eorum uel inquisitorũ iudicium suum seu processum directe uel indirecte impedire ut in c. qd̃ sequitur b alii sunt excommunicati et si sustinuerit q̃ amittit a alio pluriati ut i b condepnari debent tanquam heretici ex eo. c. ut inquisitionis li. vi. a Vbi etiam idem statutum coñi ãcti q̃ scienter in p̃dictis dederint consilium auxilium uel fauorem b

¶ Concessum ẽ inquisitoribus committere citationes et denũciationes suarum et eorum curatorum aduocandi putas a pro ut expedire dixerit ut eis assistant et inseruiant hoc̃di scabinos p̃beant consilium opportunum ac q eis sup his humiliter p̃cant ne possint abire nisi iungendi ut in c. ut commissi de quo ff. b Et clerici et plebani loci pro vt viderint expedire negotio fidei Item p̃dicandi coñi illos qui in p̃uincia coram quoscunq ipsum crimine hereseos etiam si ad aliam se transtulerint Item faciendi sibi assignari a quocunq libros in q̃bus cent aliqui presbiteri hereticos a Vel a) scripti in q̃bus inq̃sitiones facte ac processus p quoscunq auctore sedis aplice uel legatorũ coñi hereticos contineãt ut ibi b et cuncta hereticos et receptatores vna cũ platis quibus sibi sunt pena corporis mutilandi uel mutandi Item p̃uocandi uel p̃uocatos reuocandi dignitatibus uel alijs beneficijs cuiuscunq et officijs publicis et honoribus omnibus hereticos et fautores a

¶ Et credentes et receptatores et defensores eorũ quoscunq filios et nepotes vt ibi b Si aut̃ diocesanum requirendi a Vel eis abutentibus eorũ vicarij ut ibi b Et de eorũ consilio faciendũ nisi ipsi forsitan talibus contradixerint a s. dicta bona ipsorum hereticis seu complicibus fuerint ipsi diocesani uel eorũ vicarij non sunt requirendi ff. postmodum a suo iudice condepnandi ut in tex. qui sequitur b ex eo coñi si li. vi.

¶ Contra ytalicos qui efficiuntur iudei uel redeunt ad iudaismum etiã si ante hoc metu mortis essent baptizati procedendum est sicut coñi hereticos sicut coñi eorũ fautores a tanquã coñi fautores et receptatores hereticorũ et eorũ defensores si ipsa

ti fuerunt de hac confessi aut p̄ xp̄ianos seu
iudeos quicti ut in c. de quo statim b ex̄ eo
cōi li. vi.

¶ Propter hereticorum uastatorū non confitentū
dates uxor. insuti eis secundū cōtrarium
sent a. q. tūr sectant cor̄ ee hēticos
ut in c. qđ sequitur b ex̄ eo defūt li. vi.

¶ Quādo negotiū hereticę cōmittit alicui
uel aliquibꝫ ꝓlātis in locis certis nō
admittit epi⁹ auctōritas eor̄ ordinaria uel
etiam delegata procedendi si eam habeant.
Et utrūq; etiam de eodem facto inquirē
p̄ūt cōiter uel diuisim. Et si diuisim pro
dant tenebitur sibi cōiter presbr et p
utrosq; sit sua p̄ferat⁹ nisi alt⁹ alteri
deferat. eor̄ si in sua non conuenerint ad
sedem ap̄licam mittant. a Utrūq; inquisi
tor sufficienter instructus ut in c. qđ sequi
tur b ex̄ eo p̄ hoc li. vi. a Ibi etiam de
q̄ si ordinaria seu delegata epi⁹ p̄la
te procedant illū in procedendo modū
obseruet quē inq̄sitores p̄ūt et debent
p̄ uera cōia uel speciales cōtessiones
seu ordinationes sedis ap̄lice obserua
re. b eor̄ etiam unus sine alio nō pos
sit ad suam p̄cedē inde expressius j. he
reticus in §. 1. Et intelligē q̄ p̄dictam
cōtrariorū p̄sumptiōē cessare ꝛ. qui michi
aliud relatat ostendit nisi q̄ sua p̄uilegia
tur. eor̄ si alt⁹ non possit comode procede
re nisi tunc act⁹ altīus tuē semel tūi cōmi
tto tribuatur ut in exhuagante iuridicti
ꝛ. que incipit ex eo

¶ Hereticis appellatio inhibita ē ex̄. eo
ut inquisitionis li. vi. a Et sibi p̄latis
tis quibꝫ non obstantibus rectores seu
officiales tales condepnatos hēticos
et sibi rebelles statim deb̄nt recipē et tī
dilate ad ecclesiōne debita punire. Et
idem ē etiam de credentibus ac eorum
receptatoribus fautoribus et defensatoribus.

¶ In inquisitionis hereticę pitate pōt simplici
ter et de plano sine strepitu et figura iudicii
ꝛ. statuta de quo j. b Et si periculū est mora
tis accusatoribus uel testibus publice in
eorum aliquibꝫ p̄uidis p̄cipiendo de te
nendo secretū et huiusmodi a. s. cora duo
bus uel eo abbate ipius uicarius qui
inquisitoribus p̄sidit ex̄ ille eo p̄sidit
epi⁹ cora inquisitoribus ubi habeī possit
comode copia cor̄ inquisitoribus si habeī
possit comode copia eorundē ac michi lo?
sine epi⁹ sine inq̄sitores p̄cesserint
aliquibus aliis p̄ sonis p̄uidis et honestis
ꝛ. iuxtaq; p̄ces quas ad hoc uocari et
eis totum p̄cessum super quo deliberandū
ē sedulose manifestari ac integraliter explo
rari et de ipor̄ consilio ad suam uel eo
deputationē procedi det. Et epi⁹ uel iqui
sitores p̄ūt inde secretū p̄bat⁹ quibus
fit reuelatio et in eos si aliquam consilij
seu protectionē sibi sub secreto ab eisdem
patefacta p̄ter ipor̄ humanū aliis patefece
rint extra suam qua ex secreti violati
one ipō facto incurrat si eis expedire b
debitum p̄mulgare sic tū q̄ inq̄sitores
epi⁹ uel epi⁹ inq̄sitores non exercent
hac de causa si ipī ex districto p̄cepto inq̄
ad secretū huiusmodi teneantur. Et in hijs
ex p̄cepto tam epi⁹ q̄ inquisitores dēnt
primam et p̄cipuam intentionē hēre ne
ad accusatoꝛ uel testū noīa suppimeda
ubi ē securitas periculum ee dicat. Ne i
eorundem discretionē securitatem assecat
ubi p̄cidū imminet sup quo eorundem
consciē onerantur. ut ibi b Et cessāte
p̄dicto publicetur. ut sit in aliis iudi
cijs ex̄ eo statuta li. vi.

Heretici uis hec que sequun
tur in decretis p̄mo quide
q̄ tam epi⁹ q̄ inq̄sitor unus
sine alio pōt citare et capere
et tute custodire manupare a pmodo
cetā in compedibus uel manib⁹ ferreis
si ei utilem fuit nec det inq̄sitor cōmit
tere illos de quibus p̄dō hmōi negotio
sibi dēt et utilitatem iudeat expedire
incole. multor de qua j. b Et deputari
duos rectores et qui magis ad premissa
ad custodiā iudicatum uel tertium qui
pōt tri quilz p̄dictor cōmittē alii uices
suas uel p̄ literas significare suū consili
um et assensum ex̄ eo multor

¶ Quilibet rector uel minor hēticorum
det ee cōis epo et inq̄sitori et det hic
duos custodes unū quē uolet epūs et
ei p̄ iudebit alterū quē uolet inquisitor
et ei p̄ iudebit. Et utrūq; eorū pōt habere
sub se unū fidelē ministrū et illius loci
etiā duas claues a diuerse et pro quo
libet custodia carceris ut in d. c. de mul
torū b Custodū unq; custodia unā et alt
us alia teneat. Et poterit officium mini
strandi carceratis cōmittē suo ministro. Et
teneatur p̄dicti custodes diligēt exequi
officium eorum cis a quibꝫ assignabunt
rare nec tactū sanctis euangelijs q̄ in
custodia eorum diligentiam q̄ p̄stare
adhibebunt. Et q̄ aliquem incarceratoꝛ nichil
ꝛ. loquatur unus nisi audiente altero. Et
q̄ ipis incarceratis fideliter responsiones

ri Et q a pntibus uel ab alijs pſonis con
fectum eisdem nisi epi uel inquisitoris
uel suoz commissazioz ordinatio refraget
Et code mo inhibuit pdicta custodu institu
et razam eisdem in clo multaz cū eo a
Ibi etiam subditur Et quia sepe contingit
epos pfos hmoi razezes sibi et dictis inqui
sitoribus non raro districte petunt ut
custodes ad merezendum pro deo et minue
custodiam pfos uel sede vacante pcuz
deputandi et eozū ministri coza dictis inq
sitoribus uel substituti ab eis presentes si
mile iuramentum b

Notandū inquisitores razam epo cū inqsi
tore uel substitutis ab eis inhibuit summ
officiū fideliter exercere Et idē fiet de alijs
pſonis merezijs ad dictū officiū in clo mul
torū cū eo.

Epi et inquisitores uel substituti ab eis
malicioſe aut fraudulenter nō imponat
alicui crimē hereſis Nec q aliquis pos
in exercitione officii sui impediat impo
nant aliqd flm eq si epi ea odii cupidi
uel amoris uel lucri uel cōmodi oīm fez
unt pzaredē a oīi iusticia et consciam
sua ubi sunt prudendū sup hmoi pūn
tate utrū dicta clo multaz b Vbi aliquē
merare Imparicdo ipsum hereſim uel q
impediant sum officiū Si epi sunt uel
fuerūt pcm tremuī incurrūt suspensionem
ab officio Si inferiozes sunt excomūn a q
sua non nisi papam absoluendi potezūt
A pterea in merito articulo et nō satis
factione premissa nullo mō hac pte pcedio
suffragante ut in textu qui sequit b in
clo multoz cū eo Inquisitoz non pot ee
nisi attigerit xl annū Et tam epi qua
inquisitoz deputati non sunt pertinaces ex
torquē nec fierī ecclie bona ab delictū
dictoz fisco ecclie applicarē alit sunt extra
hati Quē cessum inde plenius vide extor
tas 1. ſ. iii. a Et ibi de hoc dictū c 1 addi
tione b Et in clo volentes cū eo. nullus
aut inquisitoz pot pcedē cōtra officialem
aliquē uel ministrū romane curie Vide 1
cōmentum Johannis xxii q incipit Cū sicp

Et manifestius Numquid talis ordi
nari pot Rn si magr vergit i sex
um virile q femineū pot recipē
caracterem Si ep̄s non pot imo
q. ni testet Rn Item hermafroditus Sed
ſm ius vsq; tam non dat ordinari pp diffor
mitatem et monstruositatē ar xxxvi di
Illuctates Et xlix di c. ult Si vero ep̄s fe
cer femaleſcat in eo sexus virilis et fe
mineus caracter recipē non pot hm
Wld' in ſu ta. li iij ti xviii q ij b

Hzoma pp h. scribitur ezechie ta
men in lra).

Dſtrio Vtrū officiū histrionū sit
licitū R hm tho 2a 2æ q clxv
in Tale officiū q2 ordinatur ad
solatiū hoībus exhibendū non
ē illicitū sm se dūmodo non vtatur alig
bus uerbis uel factis illicitis et nō ad
hibeant ludū negotijs locis et tempoī
bus indebitis Vnde et illi qui moderate
eis subueniūt non peccant ſz iuste faciunt
merede ministerij eozū eis retribuendo
Si qui vero superflue sua in talibus cōsu
munt uel lazſumuntur illis qui illicitis lu
dis vtuntur peccant qi eos in peccatis
fauentes A Con. Vl. et addit q si aliquis
ecia mal histrionibus pte dat ad conſez
uandā famā suam ne a talibus vituperet
non credo talem peccare mortaliē ut in ſu
ra li. ii. ti v q xvii b De histrionibus
hec s. dicit in ſ. v. et s cōtra ſ. xv.
qui incipit Vtrū ro2pus xpi deleat da
tū histrionibus

Omicidū q. Coitez quidē R e
hoīs occisio ab hoīe facta Et cō
mittitur non solū facto sed et
verbo Et verbo tripliciter ſcz
pcepto consilio et defensione 1 defenden
do homicidā suis uerbis ab illis qui vole
bant ipm tractare uel impedire ut l. di
ſi quis vidua de pe. di. 1. periculose ſfac
to vero coitez quatuor modis iustificat ne
cessitate casu et voluntate A Glo zay.
dicit defensione ut cū aduocatus defen
dit reū in cā capitali Vbi arrator si non
pbauit tenetur ad talionē Vt in ſu. cōn
li. ii. ti. 1. q ij. et code ti. q. xxij. dē hm
Ray. defensione 1. dissuasione ut si q dis
suadendo retrahit a bono ppōito hoīem vole
tem alium a morte liberare Et glo. cius
hoc dicit intellīdū qñ recepta iniuria
one fit Nam si mater filiū volentē libera
re aliquē a periculo mortis retrahat uel dis
suadeat q timet ne ibi filius mittatur
uel pzā uel nichil peccat Et hm Ray. et
nu. d. q ij Et cria homicidium spuale quo
quis spualit et quadā iniustitione occidi
tur Oz fit quīq; modis Occisio 1. Jo. iij
qui odit fratrem suū homicida e Ite detra
hendo de pe. di 1 homicidioz Ite male
consulendo seu suadendo eo. di. c. noli
putare Ite tacendo eo di c. homicidium
ibi di2 q ois inequus motus ad nocendū
fr̄i p̄ homicidio reputatur Ite furtum
subtrahendo lxxxvi di. singulis 2c pasce

Vtrū occidē alia sit pecm R hm b
tho 2a 2æ q lxiiij non q2 nullus peccat
vtendo re sua ad ſ ad quod e ordinatus
Animalia aut plantē et alia pp hoīem
sunt ordinata q Id' in ſu to. li ij ti. 1. q iij b
Vtrū liceat iudici occidē malefactoreſ
R hm tho 2a 2æ q lxiiij sicut pro salute

totus corpus p̄ditur laudabilit̄ mēbr̄ putridū sic malefactor et corruptiuus alio ci. occidit ut bonū cōe seruetur Si tñ hoc occisio fieret a iudice uel ministro iuste vindicte uel delectationē fundendi humanū sanguinem licet ille iuste occidatur Nichil omnino iudex peccat mōrtis filii et militer Et codē mō si faceret hoc iuxta ordine non seruato xxiii. q. iiii. ℊ. plē et q. v. miles et c. cū ministr et c. lex eterna et c. officia et c. cū homo et c. qui malos A Sdē in su. corr. eo. ti. q. iiii. b

Vtrū liceat p̄uate psone malefactorē occidere Rñ hm tho. 2ª 2æ q. lxiiij non licet ℥ illi cui cōmittit cura cōmissa ē sicut p̄nci. hui⁹ publicū auctem non autem p̄uate et multo amplius neq; clerico Nam clericis cōmittit ministerium non legis In qua non habet pena occisionis uel mutilationis corporalis Et ꝛō sicut vdonei ministri debent a talibus abstinē A hoc intellige nisi fieret ad repellendā vim cū moderamine inculpate tutele ut in clo. si furio sus de homicid. b de mulie in adultio de prehensa Vtrū possit occidi vide ℣. supra annotatum viii. ℊ. vlt Et de adultero inde ℣. lex ℊ. ix xxxii. iii.

Vtrū liceat aliqua necessitate occidē homicz Rñ hm tho. 2ª 2æ q. lxiiij Illicitū quidē q̄ homo intendat iniuste hominem occidere ut se ipm defendat nisi ei qui hz publi cam auctem Et etiam p̄uato si noverat credat limites defensionis Istum dñi clo. si furiosus Ideo sequitur p̄ot cū vim vi re pellē cū moderamine inculpate tutele. Et si p̄ter intentionē defendentis ille occiditur nec peccat b

Vtrum liceat occidē furem Rñ sic nocte Si non pateat discretio q̄d ad furtum et non ad occidendū vellet nec aliter poterat deprehendi potuit occidi aliter non ex̄ co. si p̄fodiens ff. de furt. l. furem A Sbi dicit fure nocturnū si quis occidit ita demū punire fetur si p̄ce ei fiat sue suo periculo no patuit b fure vero diurnū non licet occidē nisi se tm defendat q̄ tūc plus ē qua fur uult ut dic. c. si p̄fodiens Latrones etiā insidiantes timentibus hui legis cuilibet licz occidē silites et nocturnū populatorem agricolā C. qui li. vni siue mse. iii l. i. et ii de quibus duobus inde ℣. latro

Item liceat clerico occidē furem Inuasorem Rñ clericū quidē p̄ut sicut et laici vim vi repellē defendendo se et sua ar. ex̄. de homicidio significasti Et hinc casum inde ē bellun. ℣. ij. Et ex̄. de sen. exco. dilecto li. vi A Sbi hoc habetur Vbi etiam dicit̄ q̄ p̄ot et debet quilibet ꝓpulsare Innocentiū etiā a vicino et p̄xmo b Oz si clericus ita tuadatur q̄ aliter mortem vitare non poterat si occidat nec mutilet mansuetudinem hoc faciendo non c. irregulatis i clo. si furiosus ex̄ co. Et eo de mō non c. irregularis si occidat furiosū aut infans aut dormiēs ut ibidē dic.

Vtrū ℣ir̄ius peccet qui occidit ustū qui occidit peccatorem Rñ hm tho. 2ª 2æ q. lxiiij sic quadruplici ꝛōe primo q. nocet ei quē plg det diligē et ita magis agit cōtra caritatem 2º qua inuria infert ei q. ē unus dignus et ita magis ℊ iustitia agit 3º q. p̄uat eo unitate maiori bono Qº q. cōtemnit deū luce x. A Sdē in su. con. li. ij. ti. i. q. xviii b

Vtrū homicidiū semp sit mortale Rñ hm Ray. homicidiū voluntariū mortale ē et c mortale di. l. si quis voluntarie A Sbi dic. si quis voluntarie homicidiū fecerit ad fidem catholice ecclie semp iaceat dicit ibi glo. hoc statutis Sequitur Et rationem in extrauag. sue tempiat dicit ibi glo. subtile si moriatur ante finitū tempus punie q. post tpa punie licite cessent ut xxxvi q. vi. si quis de corpe Sed quid Si aut non voluntarie ℊ casu aliquis homicidium fecerit pōt casu vij. annis p̄nar̄ iniungi casu v. madamt b Nisi fiat mutatio in missione ut in iudice et ii eo qui defendit se et sua uel in bello iusto xxiii q. i. ad cui piatur A Sdē in su. co. eo. ti. q. xx b

Vtrū quilibet teneatur liberare ꝓximū ab iniusta morte cū pot Rñ ddm q. ex debito caritatis quilibet tenetur repellē iniuriam a ꝓximo si pot Vide auctor Cum non solū iniuriā a ꝓximo si pot tam ē in vita quā ille qui facit xxiii q. iii. Non mihi certe et c. se. et c. audit et q. v. reos Iger ē sua ℣. W. et tho. 2ª 2æ q. lx. In hoc tñ sic pot W. diuisitas ē notanda q. ille qui hz publicā ptātem tenetur defendē etiā cū a. nr̄ius si oportet A Et se etiam mortī exponē sin cunde W. ut in su. con. eo. ti. q. xxxiii ubi hoc notanter b dū tñ speret q. possit p sone uero priare si quidē salo uerbo possint hostem liberare aut etiam facto si sine pcu lo ꝓsonar̄ suar̄ teneantur Ita tamē q. cū moderamine inculpate tutele ut tho. ad dit ℊ non credo q. in hoc casu teneatur quis exponē se corporali periculo ut ait W. et glo lxxxiii di. in primis A Glo. ibi dicit q. te neor dare pecuniā ne alius in multe occidā lucret quidā hō dixerit uerū ee de prelatis Ite dicit q. mediocris pecunia det ꝓ tribus cum ire etiam sine ꝓpter quā ꝓmittat minorem mori non solum pauperem ℊ etiam diuite Et etiam q. pōt et tenetur cū trahē et postea apo tenite uel cuius hēditate cure debet adhibē salariū potē etiā si mihi nug mortuat b

Vtrū aliquis teneatur dare pecuniā ne alius occidatur Rñ glo lxxxiii di. in primis de hoc duas opiones Una ē q. quilibet tenet Alia ē q. solū prelati Et subdit A hoc q. se quit non vid ibi pōt in glo tñ verū puto

b Archi vide dist. nisi quando. Et si constat illum iuste occidi quilibet tenetur periculo subuenire quantum sua possibilitas potest salua tamen sua ordine. Si autem iuste occidatur aut si iustitia illa non potest nisi per mortem teneat aliquis se ab huiusmodi occisione. Et vide infra. xxiii. q. iii. Et utrum medicus vel cyrurgicus possint quenquam occidere. Vide infra. eodem. q. i. medicus. §. ampli. et ultra.

¶ Utrum mutilare aliquod membrum sit licitum. Resp. 2a 2æ. q. lxv. Prudens membrum sanum non potest sine peccato nisi quando ordinatur ad utilitatem totius. s. pro salute alicuius alias non licet alicui quantumcunque sano membrum suum abscindere. Sed si hoc non liceat alicui quantumcunque sano abscindere membrum totius corporis. Si tamen totius corporis sit corruptum corpus tunc licitum est prudenti de voluntate eius cuius est aut illius ad quem pertinet curare de salute illius. Quomodo non licet alicui membrum prudenti ad vitandum periculum aut sine peccato quia saluti spirituali semper potest aliquis subuenire cui pertinet subtrahere ipsi voluntati. Vii Ethi. Supra. d. xlv. xix. sunt eunuchi qui sectos castrauerunt propter regnum celorum dicit sic non mirabitur absentione signa malorum corruptionum mirabitur abscidit. Et postea subdit non concupiscentia manifestior ita fit si molestior alibi cum sit fortes spuma cum ni nobis est precipue a deo ita continuetur et vita negligentia uero ita absentio membri compunit temptationes ut corruptiones fiemum

Omicidium. q. quod committit consilio uel mandato. Ex mortibus quidem gentilium intelligi sm W. de consilio exhortationis uel approbatione. q. homicidium fieri debet. Non aut de tensione etiam si ratione sine opinione. Vide si quaerenti an xpiano liceat occidere paganum uel malefactorem. Respondetur q. sic non est crudelis non peccat. Si uero est irregularis nisi talis probabiliter iudicat. q. iudex ille uel bellator sm. eius consilium licite agere et sic postea fecit. A. Predicta obtinet. q. tum ad irregularitatem licet ea iudicans erraret. In consulendo sm eundem W. ut. i. sec. con. li. ij. tit. i. q. vi. b

¶ De hoc etiam cum legetur. c. prius. §. ix.

¶ Quid si non consulunt homicidium. Si consulunt aliquid vii. seruitii. Et sm Inno. si uerisimiliter potuit existimari. q. inde sequetur mors irregularis est ut si suasit iactu machine uel balliste uel q. eatur ad capiendum castra. q. non potuerat de facili capi sine morte hominum et sic mors secuta est. Si uero non potuit existimari. hoc erat verisimile. q. mors sequetur. Inde si consulunt rem licitam non est irregularis etiam si mors fuit inde subsecuta. Si uero illicita irregularis est. ex eo consulebatur. et. c. ii. q. mandat. li. vi. A. de. ni. d. q. vi. iii. sii. con. Et additur sm eund' Inno. semper tii fit irregularis si directe i morte alicuius consilium dedit. ex ne elemosinam. Et con. host. Et addit ide. si de hereditate sua turbata processit. puta parentes etiam verbis comminatus et dicit. q. h' noluit vindicare. nec clericus expresse contendit. ar. ex. de symo. matheus. Sed si expresse hoc prohibeat secus est. ar. ex. de symonia sicut tu. b. Et est expressum in c. petrus. ex. de homicidio. Quomodo ex corde hoc faciat aliquem in q. dei tradit cum tacite consentiat homicidio.

b Et ide dicendum est si mandauit. Con. host. Et eode. modo distingue si iste quide cui consilium erat. no. credidit. s. ipe credidit. A. si aliqui direxit hoc tam non est irregularis tale. ut notat. i. sii. co. ti. q. vii. b

¶ Quid si aliquis consulunt homicidium fieri et aliqua sequentur effectus reuocauit. Resp. sm Inno. si expresse et sine ulla fictione prohibuit tunc est. c. ab homicidio. ar. ex. de symonia sicut tuis et. i. q. iii. q. ii. Pisanus ista tii. q. si non firmiter credit. q. reuocatio forte possit tenetur credere illi ut sibi tute agat. Idem in sii. con. dicta. q. vi. Vbi etiam dicit sm eundem. q. ista indicatio debet fieri caute ne putetur quasi. Et q. si aliquam reuocet consilium precedat etiam postea tacite irregularis efficit. b

¶ Quid si quis mandauit homicidium fieri non suo et an effectum reuocauit. Resp. sm Inno. Idem q. de consulente nisi deus. Et ni. q. hic sufficiat reuocatio tacita. s. q. etiam si non iudicet ille. q. sibi caueat non fit irregularis. q. ex eius dicto nichil agitur. A. dicendum est. Et est ratio. Et q. ille cui consulit agit pro se et ideo plus requiritur ad reuocandum effectum consilii qui concipit ipsum apud se. Sed mandatarius agit. q. mandante. Ideo sufficit. q. ei constet de constanti voluntate mandantis non solum expresse sed etiam tacite. ut si pater inimicum filii occidendo uel parentelam uel amicitiam contrahere seruiendo eo cui mandatum erat de occidendo sm eundem Inno. et in d. q. vi. b

¶ Quid si quis mandauit aliquem verbera re. inhibens expresse ne occidatur. uel mutilaretur et ille nichilominus mutilet uel occidat. Et mandatores irregularis efficitur. q. mandando in culpa fuit et. q. hoc omnino posse debuit cognitare. ex. co. Io. qui li. vi.

¶ Quid si quis suadet alicui. q. exponat se periculo pro patria uel mare sino. Et sm Inno. non est irregularis etiam si ille cui consulit. c. Mariatur. xxiii. q. iii. q. nubit. et. c. se. et. q. viii. ieiunii. et. c. se. Si si fuerit cum periculo. Mariatur irregularis fuit. Idem host. A. Omnia dicta tantum

Homicidium m. de casuali homicidio s. q̃ p̃ter intentionē fit vbi distinguēd̃ ē sic. Aut cēs qui fecit casuale homicidiū dabat operā rei licite vel illicite. Et si quidē licite vt puta repellendo vel recidendo arborē ad̃ vel hūmōi. Et adhibuit debitā diligentiā quā potuit et tñ casū contingit hūc tales nullam culpā hñt neq; pena meretur licet forte casus eius fortuitus nō fuerit ex eo. sal. ibi et c. quidā ut assis. Si vero diligentiam non adhibuit tenetur. Silicet indistincte si dabat operam rei illicite. Ideo q̃ si clericus exercitatione vel venatione aliqua incidat et sic alū primat irregularis efficitur q̃ talia opa debent abeo ee penitus aliena l. di. clericō. a Idem in sū con. b ij. tñ. i. q. xiv. hñ Ray. hosti. et groſſe. Silicet si aliquis ludēdo petat lapidē cū alio quē ille videns declinare impedit in alū lapidem et mortuus ē ille priori irregularis effectus q̃ ludēdo noxiis erat inferre lapidem. Et ita in similibus. a hoc sunt dicta. Innocent hosti. ut patet in d. q. xiv. b

Quid si aliq̃s habet certū vel licentiā alicui⁹ occidēdi. R. hñ Inno. non videt irregularis dūmodo malicia vel culpam mortis non habuit ar. l. di. hii qui arborē et c. sup. a Idem in sū con. li. ij. tñ. i. q. xxviii. vbi etiam patet q̃ aliqui hoc intelligunt de lata culpa aliq̃ vero etiam de leui. Et si ē aliquid q̃ possit huiusmodi tenori dicta adalia. Et hoc inde. Gabalus et turcus nam in dictis c. hii qui et sequē dicitur. hmōi de culpa et non restringitur ad lata. b

Quid de custodientibus iustinos qui ad eorū petitionē voluerunt munitare vt mu. munierēt eos sanguine vel dederūt eis vinū vel non bene custodierūt eos. Ita q̃ pl̃i mortui sunt. R. hñ W. In oibus talibus vbi bona fide fiant non det aliquis de facto seu pulsatiōe hrē consciam nisi sit cum det culpa aut negligentia dissoluta. Et si hoc det ne det. a ad consiliū bonū. hñ eidem W. b Si aut lata culpa fuit vel negligentia dissoluta et certū ē q̃ inde mors q̃ secuta est irregularitas contracta ē. a Idem certa est si probabiliter dubitatur. hñ inde rō medio. b tm hñ eiusd̃ W. et in sū con. co. tr. q. xlv.

Quid de patribus in quoꝝ cōspectu filii tyrannice mortui. R. hñ Ray. si mors intrauerit q̃ in eorū culpa precedente atq; negligentia grauis ē et precedentia immoderata ex de pe. et re. q. iiii. Si aut leuis culpa p̃cesserit non tam q̃ grauis q̃ ex de his qui fi. acc. de infantibus. a Vbi dicitur de puta trium annorū quoꝝ vnus det p̃ agri in pane et aqua. Et hñ glo. ray. et hñ com. con. co. tr. q. lvii. Cū filiis filias spōte opponit maior ē eis pena. b

et q̃ quisq; plus diligat corpus suū q̃ alterius eiusdem gradus et in sum con. li. ij. ti. i. q. viii. Et q̃d similiter plus diligat corpus eciam proximi q̃ bona fortune. lxxvi. di. patere. Ideo hoc q̃d dictum ē si sciret cū effectu intelligendum ē q̃n suasio erat facta pro iuste suo quo ad bona fortune vel eciam p̃ defensione vel eciam pro defensione aliquorum p̃ticularium seculi⁹ pro defensione p̃ie seu rei publice maxime fidei et ecclie. Nam hic eciam licet eciam immineret periculū et sequēs mors non irrogatur irregularitas cum hoc eciam ad plenū ecclie p̃sumat facere suasiones ut supra. bellū ij. q. i. Si vnde si quis alicui suadeat q̃ mōdibitant se morti exponat pro honore xp̃i vel pro fide vel pro statu ecclie non fit irregularis ecclia si mors sequatur q̃ xp̃us pro nobis mortuus est et sā imitēs p̃ ecclia hm Inno. et in sum. con. ee. ti. q. iv et hic sequit. b

Quid si suadet q̃ mōdibitant exponat se morti pro xp̃o vel ecclia. R. hm Inno. nō fit irregularis ecclia si sequatur mors quia xp̃us mortem subiit pro nobis. Idem hosti.

Quid de illo qui voluit fugere immane p̃ timore mortis consulat q̃ remanet et p̃ curaret patrem et remansit et occisus ē. R. hm W. si ille qui consulit hmōi habite cām credendi q̃ ille nō immineret periculum puta q̃ inimici ades erant cum sanguine vel amici q̃ merito potuit p̃sumē q̃ possit ea cohibē non ē irregularis aliter sit. a

Et ide eciam si potuit hoc dicta p̃sumptiōne cū fuit negligens in instructione q̃ hoc cōtigit ex culpa sua sequitur. hactenus et ideo fit irregularis ex de homici. tua nos et tollitur ex dictis in sum con. eadē. q. vi. ubi hoc videtur. b

Quid si aliquis consulit q̃ infirm⁹ vtē⁹ ut citius moriatur. R. hm W. si ex tali⁹ narratione citius moritur. Irregularis ē. qui consulit et qui fecit nec pot̃ peccatum dispensari licet a papa absolui possit. a Idem in sum. con. co. ti. q. x. Vbi eciā additur q̃ si ex hac cā non citius moriat non incurrit irregularitatem si sufficit penitē de papa et mala intentione nec ē p̃sumēdū q̃ si hmōi transuersiones fiant secundū sacrā scripturā metulaz sicut qui faciunt seruiri appium ad caput morientis ne aliqd hmōi fraudū fieri ut citius moriatur. Vtute tales habeant h̄ sacre scripture agi ti. det penitentia de peccato. b

Quid de illo qui dissuadeat homicidium si michi clamanti assistat hominem ut eū si oz defendat. R. hm hosti. homicida ē nec potest promoueri. Et sic intelligit q̃ defensio ne committit homicidiū ex de clerici pugni. Idem hostiensis. a Idem in sum con. co. ti. q. xxxviii. b

quit pro alio homicidio Si aut casu et grauem culpa precedente puna v. uel vij annorum e imponenda Si aut leue culpa pressit puna trium annorum indicenda e Addit hostiensis q in hoc casu si culpa sit occulta et puna debet e occulta Si vero manifesta et puna debet e manifesta Et q maior penitentia iungenda e si in leto sufforentur q si in campo Et maior sacerdoti graue q laico deo c. gratum de pe. et re. b Si aut nulla pressit negligentia uel culpa de me non sunt puniendi ar. ex de homic. ex leui Tamen ad cautelam propter ambiguum duplicitatem e eis aliqua puna iniungenda ar. xxviij q. v. exercitatorum et xxxi dis. q. ij. In lectum a Con. hostiensis et addit q monendi sunt parentes ne pueros teneros secum in uno loco collocent ne forte opprimant ij. q. v. Consuluisti b

¶ Homicidium inpe. de pena et irregularitate homicidarum hui. tripartite ar Si homicidium committitur uerbo s. precepto consilio uel defensione pena e irregularitatis que erat post factum pene tentiam impedit promouendi et dicit glo tum di. l. Si quis uidua Et intelligo de defensione qui homicidam defendit dissuadendo eis qui uolebant offendere occisum Si tamen corrupta intentione hoc fecit Nam si mater filium uolentem liberare aliquem a morte ref hit q timet ne filius occidatur pacem uel uictum perat nec erat alius consanguineus uel amicus tali intentione dissuadens aliqua irregularitatem incurrit

¶ De pena uero homicidii facto quasi dispensatum Nam quatuor mensibus quilibet potest Et primo quidem si committitur e pro iusta et recta precessit et intentione non committit culpa si postea factum meretur Nichilominus tri irregularitatibus contrahitur que silitur impedit promotionem et dicit glo tum di. l. aliquatenus a Nisi fuisset hoc factum ante bapt'm Nam p bapt'm tollitur ista irregularitas hui Ray. et constat alios doctores licet bazianus dixerit non tollere nisi illam que e sequela prioris Vtrum con. ca. ti. q. xxi. b

¶ Quicquid ergo in tali casu fuit iudex aut aduocatus pro actore siue pro reo si eum actor obligetur ad talionem q agendo p reo actor contra actorem a Sz sua bazi. excepit aduocatum rei tenere posset ubi de consuetudine accusator non tenebatur ad penam talionis uel sanguinis hui glo. Ray. et ni d. q. xxi b Item accessor officialis testis notarius scribens uel dictator sili. et qui scribit attestationes uel legit eas dum publicatur a seu in examine ut ni d. q. xxi. b Item qui repetit uel dictauit litem pro tali uindicta sanguinis aliis irregularis efficitur di. l. Si quis post et di. li. aliquos ex. de cle. uel mo. suam a Hoc dum fuerunt Ray

Cui con. gloss. et hosti. ut ni d. q. xxi. b Et intelligo p illum modum qui di. j. Irregularitas i. q. i. Q. si homicidium feci sit necessitatibus tue si necessitas excusabil erat ad maiores ordines non ascendat primo nec in suspectis tolleratur nisi ex magna dispensatione a Alii aut ut gloss. dicunt q de uxore roi pet p actam primam pot exequi officium ordinis ita suscepti pro quo iudetur facere l. di. de hijs clerici. ij. Vbi dicatur q post p actam penitentiam officio et ordini reddatur sz hoc pot intelligi p dispensationem que etiam non det fieri sine magna ca al' de tali dicit l. di. clericis i. q multum sibi consulunt si ab officio recesserit Ideo primum tenet Ray. b. et hosti. ut ni d. q. xxi b Si aut fuit necessitas prorsus inexcusabilis non meruit irregularitatem ut dictum e de homicidio i. q. vi. vij. et viij. a s. qui incipit uetuit lucat aliqua cum duabus se qui uident alii quotati b Q. si fuit homicidium casuale distinguit ut de homicidio iij q. i. Q. si homicidium sit voluntate spontanea factum sine impe sine ex ni uerbo ut ni primo huius q. dictum est talis non solum non det promoueri sz erit ni pectum det de pen ex. eo sicut dictum et ni de deo c. si quis uiduam Etiam si paganum uel mficiat sine sarracenum l. di. clericum et c. de hijs clicis et ex. de eo c. pl' Et cum tali nunquam dispensatur ni ordine uel officio l. di. minor Et etiam si sit occultum multiplicare ni ordine suo non pot ex. de tpe ordi. c. ult potuit aut cum tali dispensari in officio ex de cle. pug. in diu. c. ij. Si quis tri aliquid penitenti an baptismum confessi non impediretur post baptismum di. l. si quis post remissionem et di. li. aliquantos Con. hmo. gloss. et W. Irregularitas uero bigamie non tollitur p bapt'm ut b. bigamia q. vi. et b. baptismus vij q. iij.

¶ Si iurelatus uel clicus qui de malefactoribus suis querelam deponit apud iudicem secularem et emendam petit sibi fieri et p iudici ne talia presupponatur incurrat irregularitatem si iudex morte inferat iustitia exigente Rx non si protestatus e expresse q ad penam sanguis non intendat ex. eo p latus li. vi

¶ Vtrum omnes qui interfuit vindicte sanguis fiant irregulares Rx hui W. non dum modo nec consilium nec auxilium nec auctoritatem prestiterunt Idem hmo. a Hoc tri clericis expresse e Inhibitum ex. ne clicus uel mo. c. suam Sed et alii qui ex curiositate interfuit huiusmodi vindicte Vel ubi aliqs interficitur in duello multi simul percutiunt hui eudem W. Et ni su. con. li. ij ti. i. q. xxiij b

¶ Quid si quis petit mulierem presentem Vel si dat ei venenum ut faciat abortum

R hm zay. si conceptus iam erat formatus et mulier ppter p̄cussionē abortum fecit homicidiū fuit alī non ē homicidiū ꝑtm ad irregularitatem sz ē homicidiū ꝑtm ad p̄nam sicut et qui dat vel qui accipit venenū nec fiat contra. M. vel etiā nec fiat cōtra. ex eo si aliquis Idem etiam nō. in sum. con. ca. ti. q. xxix. b

Quid si dubitatur vtrū abortus fuit ex illa p̄cussione vel utru fuerat iam formatus Dic q. si probabiliter dubitat vel credit debet a misterio et ministerio abstinere ne periculo se committat Si aut temeritate hoc opinatus deponat eam si pōt Et sic potest ministrare et ministrari alī non alias in sum. con. ca. ti. q. xxx. b

Quid si plures in pugna fuerūt ubi aliqui interfecti sunt nec pōt sciri a quibus Numquid omnes sunt homicide vel irregulares R hm zay. si bellū fuit Iniustū tunc quantūcūq ad partem homicide sunt q̄ p̄cussit vel fecit Et qui cū voluntate occidendi venerit licet non p̄cusserit Similiter et illi qui venerunt ut si oportuerat p̄starent auxilium Isti non sunt excusati a culpa qui cū possent non liberauerunt xxiii. q. vlt. si quatuor et q. iii. non i mīsericordia et c. vlt. ex eo sicut dictum Si vero bellū fuit iustū non peccant nisi sit ibi corruptio intentionis vel p̄sona cui bellare non licet ut clericus Pariter ꝑtm ad irregularitatem omnes repellendi sunt qui sunt ex parte Iudei autem filii et qui erant ex parte Turcarum accipientium si isti erant clerici et sic illicite monuerunt arma di. li. si quis post acceptū ex. de clerico p̄cusso. pugilatū et c. gloriosa R gla. zay. dicit ut et notatur in sum con. ca. ti. q. xxxi. hoc intellige qui clerici erant i culpa ut qz voluntarie et sine necessitate monuerunt arma si cum defenderet se vel sotios necessario licet aliquis cui a defendentibus interfectus ex altera p̄te reliqui q. non interfecissent nec interfectores nouisset non essent irregulares licet voluntatem sufficiendi habuissent qz lex promotionis facti requirit nō notez xv. q. i. si quis non iratus Non obstat li. di. si qz post qz intelli i milite qui sepe interfuit bellis vel officiali Ibi dicitur si quis post acceptū baptis militauit et clamide susceperit ac cingulū ad necandū fideles cet si ḡtia non admisceat si ad clerū admissus fuerit dyacon non accipiat dignitatem Esse extra casus in quo aliquales incurrit irregularitas licet quis nec peccauit nec etiam facti secutus fuit sz solū ex acceptione officij cum sit requisita hoc Sequitur in gl. non obstat ex. de cle. pug. primum Vbi sacerdos qui in quodam conflictu Vbi aliqui interfecti sunt fit ex parte violentiam repellentium et protexit lapides et licet immediate p̄cusserit tū suspensus a celebrando non missas p̄ biennium qz ad tpus fit suspensus p̄ ambitum duplicitatem Et con. cum his Imo. ut in d. q. xxxi Vz etiā quod tūc clericus non suspendetur ad aliquod tempus si intraret religionē ut in c. continentia ex. de cle. pug. Dz si quis suus laicus suus clericus in bello iusto p̄cussit quidē sed non letabiliter nec ad hoc attendit nec etiā hoc ad hoc venit nec alios p̄uocauit nec de occiso tenetur nec ordines recipere phibetur licet alij arrisserit ex eo significaste q. qd si discretus R. Et ibi p̄z q. hoc verū e qū ictus p̄t discretus ad irregularitatem ad hoc maxime requirit qui quales terminos p̄cusserit ut ibi b Con. hosti. Imo. et gloss. Et addit Imo. q. si ad arrisserit fecit tūc qualitercūq leuiter p̄cussit tenetur qz auxilium mortis p̄buit Idē li. R. in sum. con. dicta q. xxxi b

Verū qui non liberat a morte cū possit fit irregularis ut puta aliqs iudex qui non liberat aut domus ei non patet morienti et sequitur mors R hm W. huius tales q̄nissime peccant non tñ sunt irregulares qz lex promotionis facti requirit xv. q. i. si quis non iratus R. in sum. con. li. ii. ti. i. q. xxxiii. b

Quid si clericus non arridet tñ vulnerat nec fuit R si velit uti ad detrimentum vite irregularis ē sicut et iii. hoīdio sed videtur q. solus papa secū dispensare pōt ex. de cle. vel mo. clericis et ex eo Io. qui li. de hac etiam irregularitate plura habes q. Irregularitas p totū

Homicidiū vz de homicidio vel mutilatione sui ipsius Et quidem occidē se ipm̄ peccatum mortale ē ut ptat tho. 2a 2æ q. lxiii q. 2o ptmo quidē qz ē q. nāli inclinationi qua vnūq̄q res se ipam intitur conservare ptm̄ post 2o qz ē cōi caritati qua tenetur se diligere 3o ē iniuria reipublice quilibet homo pars reipublice ē 4o quia deo pertinet sicut qui alienum seruum interficit peccat in dñm Ideo hoc nullo modo licet ut pluribus ut quisq̄ vite quis cuadat Nam finis ultimus ē mors hui pl̄m Item p̄ vindictam alicuius priuati non quia malefactores non licet occidē nisi solū publice ptās Si etiā qz admitt necessitas p̄sone tempus facit ē. homicidium i. q. fi. a Imo si arridentibus de nefariis peccatis extraneis se pulturā et ecō xxiii. q. v. placuit b

Vtrū liceat mulieri se ipam occidē ne alio modo violetur R hm tho. 2a 2æ q. lxvi non qz non det se committere et nec maxime ut vitet mortē alterius non ci

ē crime mulieris si ei violentia intulerat
Et ibi. Fornicatio vel adulterium ē minus
peccm ꝯ homicidium propter suū ipius qđ etiā
est periculosissimū q̄ non restat tempus vt
p̄ pniāz exspectetur. a Idem in sum. ca. co.
ꝯ. q. vii. b

Vtrū liceat alicui se ordinē ob timorem
ne consentiat in peccm. R̄ sm Tho. ubi ē. ap
non q̄ non sint facienda mala ut eueni
ant bona vel vt vitentur mala p̄sertim
timora et minꝰ certa. Incertū ē aut an
aliquis in futuro consentiat in peccm. potes
ē aut deus hominē ꝑtinaz temptatione subtrahe
re certe a pcto. Tamē ut dicit Aug⁹
de ciuitate dei excusatur. Sapson et quida
alij ex familiari consilio spūs sancti. a Idē
in sum. ca. ti. q. xvi. et xvij. b

Quid de illo qui se ipos mutilat. R̄ non
licet nisi ut dicit ē. b. Hieronimꝰ primo ꝯ. Vi
Et sīlr dē talis mutilatio fiat ex in parta
alterius infirmitate aut etiam si crederet
se obsequium p̄stare deo ut puta cū casta
nueret muliere repellendo a se ipsum
et dicentibus. Quoties ex de corp. luxat. sig
nificant q̄ tales homicide sui reputantur
di. lv. Si quis absedit et di. xxxvi. Multi
Sorus ē si mebrū ideo abscindatur a se
vel ab alio q̄ ē rationabile corpis ut dicit
ē. b. in ꝯ. Pallādo. a Tamē et hoc casu ad
est licet non peccm ꝯ irregularitas si ex
abscisione inducatur defectus seu impo
tentia ad executionē ordinis ut in si. con
q. xlij. Vbi hoc ponitur. Quod etiam quis
dispensare cū eo qui se abscidit putando se
obsequium p̄stare deo ut videtur ordine pius
susceptō absq̄ altaris ministerio. i. nō ministret
ad altare ꝯ in alijs ut in deo ē significa
tur de corpo. iuri. Et ibi. glo. b

Ore canonico Vtrū clerici teneā
tur ad horas canonicas. R̄ sm Vl
Horas a Lateranēsibus sunt reddi
tus clericis ut ipi in officio mercē lay
rum supplerent. Et ideo beneficiati tenentur
ad horas non solū ex statuto ecclie ꝯ etiā
ex obligatione ministerii. Et q̄ ordini sacro
nullꝰ det conferre nisi beneficiato vel ei
qui ad sum p̄monitus loco ecclastici redi
tuū voluit ordinari ut ex de prebend.
cum sm et ibi epūs. Ideo quilibet hūs or
dinis sacri tenetur ad horas canonicas
q̄ etiā ordinando ipm intendit eis ad hꝰ
ministerii obligare. a Idē in sū. con. li. i.
ti. viij. q. xviij. b

Vtrū clericus non dicendo horas peccet
mortaliter. R̄ sm Vhi. qui ex aliqua ne
cessitate sm formā ecclie non dicit punc
tū defectum visus vel infirmitate vel pau
pertatem ut q̄ libro careat vel compulsat ti
scalos p̄ psalmos vel orare diuturnum
non peccat mortaliter. Nam q̄ diuersi

cetera diuersum habent modū officii p̄z q̄ no
e p̄ceptū certa determinatum modum. a S.
specialem ad que omnes tenentur ut in d.
q. xviii. Sz bñ videtur q̄ teneantur ad modū
sibi determinatum nisi ex legitima ca ut p̄
milio excusetur ut in clem. Fi. ex. de rele
mis. b Sili. non peccat mortaliter qui verba
quedā dicit Sz ad illa non attendit quia
cum p̄ceptum de dicendo horas sit de ali
positiuo non refertur nisi ad ea que sibi
modo humano cadere p̄nt. Et ista sunt q̄
exprimuntur p̄ actus exteriores non aut in
teriores. a Certe certa de iure diuino deꝰ
debet orare et attente et psallē p̄ illud
exultate deo adiutori nr̄o et p̄ xlvi. psal
lite sapienter. Ite certum sibi p̄positum
se extendit ad interiora in foro p̄uali ut
in c. consuluit ex. de vsu. vii ut patet
in c. dolentes ex. de rele. missa. hor. ex
tenditur certa ad interiora. Vbi cum aliqui
clerici ꝓlibendo exterius certis hōribus
et p̄pendo attentionē diuinis horis
et sibi sub pena suspensionis mihi q̄
distincte p̄cipientes in virtute obe
ut diuinum officium pie et meritorium
q̄ntum eis deus dederit studiose celebrēt
pie et deuote. b Sz et si decens offi
cium aliqua verba p̄mittat non oz q̄
p̄ hor. a capite resumat distinctando of
ficium primo etiam si dicendo in choro cū
alijs ex aliqua necessitate omiserit psalmū
vel lectionē vel aliquid huiusmodi et no
alit̄ post omissum suppleē nisi sibi tedeat
de more adiutorio chori. melius ē p̄cipere
officium chori diuinum. Et si ita qui
tenetur ad horas ex mendicitia vel neg
ligentia sola omittat mortaliter peccat ex
de rele. mis. debentes. Secus aut si ex ob
livione vel alia necessitate. a Tamē sm
Vl. et in d. q. xviii. non sunt tot peccā
quot sunt hore amisse q̄ toti officio di
uino vnus deus ē vnū totū integrale
ex suis p̄tibus et ideo p̄cepto vno p̄cipit
et transgressor non transgreditur nisi v
nū p̄ceptū et hor tanto amplius quāto
plures partes eius omittit. Et subdit bene
ti. concedo q̄ pluribus mensibus omissio vnius
officii pluria facit peccā mortalia q̄ hor
totum integrale p̄ceptum quotidie ad
implendū. b Dicē aut missam cotidie no
ē p̄ceptū nec certā cotidie audire q̄
nec semper ē possibile. Sed num aut hūs
diuinorum nō adest satis ē inquirendum
missam non audire vbi cotidie celestis
rex e celo veniendo assistit ut nos sibi
ne et ethio referiat et angelorū alimen
to et salutifera petita conferat ac peccā
dimittat. Vtī non solū debemus cauere
ne ex negligentia missam aliquo die o
mittamus Sz et sūt hor̄ p̄ ut nobis cete

datur posse fieri instanter ozaē mīē illud do
mīnice de pentecostes panē turū tēr Item
ni e qui de pīnt li vi dicitur q non decet
epos et sup̄iores absq; rōnabili causa
diem transire in qua non celebrant sed mis
sam audiant ut designetur q̄ maior neces
tas dēt adesse ad excusationē talium quā
alioz b de mā misse inde j. missa.

¶ Quid sit clericus sit p̄bendatus in duā
bus eccl̄ijs a Intelligo ex ratione et dis
pensatione ut in sum. con. co. ti. q. xix.
Vbi hec nōtantur q̄ aliqn hoc non possit
fieri ut p̄ē bñficium i. g. ij. ni addatur
b Cuig officia dicet ℞ hm tho. in quoli
bet sufficit quid' q̄ semel officium dimit hm
consuetudinē alicuius eccl̄ie in quibus
hꝫ p̄bendā Et inde q̄ dēat dicē offi
cium illius eccl̄ie in qua maiorē hꝫ p̄ben
dam q̄mus forte in alia principaliorē ob
tineat p̄bendā a quia si in una sit
decanus et in alia simplex tamen in uno
q̄ si in utraq; sint simplices tamen dēt
dicē officium dignioris eccl̄ie q̄mus i mino
ri eccl̄ia capitulariorē hēat p̄bendam
q̄ tpalia nullig monachi sunt spualibꝫ
competata hm eundē tho. et in d. q. xix b

¶ Si vero vtraq; eccl̄ia pariter e dignitat
et ipe sit abinde p̄ot eligē qd' voluerit
Si prius fuerit dēt se conformare cū ill'
cum quibus conuersatur a Idem ni dicta
q. xix b

¶ Vtrū liceat clerico dicē matutinas de
sero ℞ hm tho. In quolibet hoc considēn
da ē intentio eius qui p̄uenit tempus
Si enī hor faciat ut quietius somno et
voluptati vacet non ē absq; p̄cō Si ve
ro faciat p̄pter necessitatem honestatē ocu
pationū licite p̄ōt de sero dicē matutinas
et in alijs horis tempus p̄uenire sicut
ecē hor q̄nq; in solēpnibꝫ festis fieri solet
a Quia melius ē deo vtiq; reddē si et
debitas laudes et alia honesta officia
q̄ p̄ vnū aliud impediatur hm eundem
tho. et in sum. con. co. ti. q. xx. b Quicqd
consulitur q̄d hor p̄sbitero q̄ de mane
dicat omnes horas usq; ad vesp̄as inclusi
ue ex. de cele. missa c. i. Sz horē ter
tiā tpe suo dicī dēbit ut in d. c. i. a

¶ Clarus in cle. i. de cele. mis. Vbi dicit
In cathedralibus et collegiatis eccl̄ijs hōis
debitis deuote p̄sallatur In alijs cōuen
tibꝰ et debite celebretur diuinum diur
nū et nocturnum officium si dei et ap̄lice
sedis indignationē euitare voluerint—
Et hoc ipm̄ intelligendum inde? nisi rōna
bilis necessitas seu ea aliud suadeat ut ex
hoc eodē ℔. p̄tractatum est b

¶ Sed quē ē hora dicendi matutinas ℞
diuersarū eccl̄iarum diuersa consuetudo ser
uatur Tamē si ille dicamus matutinum
ē quarta seu vigilia vltra noctis vz post
tres p̄tes noctis usq; ad auroram Vnde
hm papiam hug. et ysidoz ethymologiarum
tutius ē nīt absolutionem tenebraz et aurore
aduentum Et sic eram sonat nocturna
cantata ut ē illud nox p̄cessit dies aut
appropinquabit Et iterū q̄ in fine matuti
narū lucis aurora rutilans coruscat Sed
quidam contra quia et dauid media nocte
surgebat ut confitet'ur- dno ex. de cele
le. missa c. i. in fi. p̄mū a In dec. c. i. clarus
vi? dēt de media nocte quam de alia hora
puto tū in hoc consuetudinē rōnabilem
sequendam et q̄d magis p̄ficiat diuinis ob
sequijs ar. xvij di. Illa b

¶ Vtrū clericus exis in scolis teneat? dicē offi
cium mortuoz ℞ hm tho. in quolibet offici
um mortuoz q̄nq; in eccl̄ia dic? ordinarie sit
p̄sentes ad officium eccl̄ie sicut sit in die ani
uersarii Et similiter in qualibet eccl̄ia et de hoc
aliquādo consuetudo ut q̄d dicitur semel in
septimana Vel sic Et tale officium tenetur
clericus bñficiatus in eccl̄ijs eramus i scol'
exis Si vero dicatur officium p̄pter aliquā
causam euenientem non tenetur ad hoc licet
in scolis exis a Id' misa- ex. de cele. missa c. i. b
Sed quid ēt monachus p̄ficiatur eccl̄ie
parochiali quod officium sequetur- ℞ hm hosti.
parochiali quod officium sequetur- ℞ hm hosti.
seruabit consuetudinē eccl̄ie ad quā transit
ar. xvij di. Illa et xli. di. quisquis a Idem
in sum. con. co. ti. q. xxij b

¶ Quid si quis p̄termissa una hora sequē
tem ℞ hm W. Credo q̄ sufficat q̄ cantet
et supleat illud in q̄ omissum ē et agat pe
nitentiam de negligentia p̄ma q̄ de o
missis horis arbitraria ē sicut et alie ut
j. penitentia ij. q. iij. a Vino in c. i. ex. de
cele. missa. dicit q̄ satis ē confitentis ipsa
rum quē imponit p̄nām de p̄cō omissio
nis officij iniungat p̄nām in qua omissio
deliquit. f. in dicendo eadē officia omissa
si hor non credēt ea p̄fice? numerabit iux
ta premissa Idem etiam sentit Vl ut patet
in sum. con. li. i. ti. vii. q. xviii. b

¶ Vtrū clericus excommunicatus teneatur dicere
℞ si ē excōicatus minori non ē dubium q̄ sic
et dēt dicē p̄ modū quē hēt ē excōicatus
vii q. iij Si vero ē excōicatus maiori dubi
hm hosti. q̄ teneatur quid' dicē si non i ecclia
vel cum alio aut q̄ in officio suo sed sola
et q̄ p̄ modū orōnis a Ps. ne nos dicat do
minus vobiscum Vt in sum. con. li. iij. ti.
xxxiii q. clxxiij Vbi hoc notanter- b vi
q. iij. si quis ecclie dampnati et c. seq̄n
Nam cū obligatio sit ad hanc seruandā
ut ex de cele missa c. i. p̄ excōicatione
non liberatur de q̄ xvi. q. i. lecti Idem
groff et zay. a Ite hm tho. zay. et i su
con. li. i. ti. vii. q. xviii. tenetur ad horas

tanonicas etiam degradatus sicut in sa
cris ordinibus qz tenetur ad ea que oneris
sunt et non honoris Item degradato bñfi
ciato dz diu tenet bñficiu degradatus et
am suspensus uel non det officiare etiaz
et tñ solus dicit horas aut cñ alijs non
officiando etiam non det dicz dñs vobis
cum uel filia verba que ad dignitatem or
dinis eius ptinent Ite hñ Inno. iii c. i.
ex. de cele. missa. Infirmi excusantur ad
cendo officiu et forte etiam ab audiendo
si talis ē infirmitas ut qua directo uel ob
rationabiliter sibi obest uel obest timendu
si celebratio nō dimitt. interesset Ibi etiā
vñ sentire dz qui omisit officiu ex infir
mitate non tenetur ad aliquid sed qui
omisit ex culpa tenetur ad satisfaciendū
pro pena omissionis q. ad reddendū omis
sum uel aliud pro eo ut ptactū est b

Clerici et religiosi cōmorantes cū cardi
nalibus aut cum epis q. cū quibuscūz
pontificibus gra ē curiales sedis apl̄ice
hñtibus ut in cle. dignū de q. j. b ptin
se coaptare illis in dictis officijs nec
ad alia tenentur ut in cle. dignū de cele
missa

Hospitalitas Clericis sunt ordina
dis debet esse hospitalis propt
ter multa que hñs j. ordinando
q. vii. ccc

Humilitas Vtrū homo deat se ob
lus p humilitatem subici R. sm
tho. 2a 2e q. clxi dicendū dz in
homine duo sunt considerari s. id
qd ē dei s. quodqd ptinet ad pfectionem
Et id qd ē hois s. quodquod ptinet ad de
fectum humilitas aut ptē respicit rectū
tiam qz homo deo subiectus Et ideo dz libz
homo hm id qd sui ē det se cuilibet pxio
subiectō ptum ad id qd ē dei in illo Sed
absq; prudicio humilitatis pt dona q quis
accipit pferre domo que alteri apparet colla
ta Vtrū tñ dz ex hac se non maiorē me
reri existimet sz obligationis huius id ḡfft
oni. ylā Cum enī audierit dona ratiōis
etiam crescunt donorū rō Ite ut hic no
glorietur al' in spē meredit superbie dz dras
conparatur vii ḡfft xxiij. moralium c. xvij
In hac arrogantie cōtra spē crebro humana
animus labitur ut id qd habet se singulari
ter gloriet. In qua tñ diabolice similitu
dine vitium appropinquat b Sibi etiā
non requirit humilitas ut aliquis id. quod
sui ē in se ipō subiciat ei qd ē hois in alte
ro Alioquin oporteret ut quilibet reputa
ret se maiorem peccatorem quolibet alio
pot tñ aliqd reputare aliquid bonū t dx
timo dz ipse non hñt uel aliqd mali ee in se
quod in alio non ē Et sic absq; falsitate
pot se credē et pronunciare ēlibet minorē

hm defectus occultos quos in se certissime
cit et dona dei que in alijs latent A Con
VI. et vii sunt con. li. iii. tt. xxxviii q. ii.
lxxiii Et ideo ppter quodcūz primū quod
in proximo audiunt non debent hoc ipsos
illi in mira existimatione preferre ppter ho
nū qd pot in illo latē Et qz forte ē in no
bis maius uel filie primi uel saltē ōnino
pot ee vii beda in omel. sabbati tricesime
iii quadragesime Etiam sepe ut qui homi
cidam publice pcrantē iudicant penis o
dioz malū que ipi in secreto deprehendūt
non sentiunt Cum forsitan torē arrisant
pestem superbie qua de sua cristitate extollit
tur ignorant Cum ebriosum condemnat
iuniq; iudice quo excedunt ipi non videāt
Quid ergo nobis in huiusmodi periculis reme
dij quid restat salutis nisi cum pcrante
consurgamus alii nox inclinemq; deorsum
i. qd abiecti ex nra ḡdictione fiat stabilitatis
simq si nos dñica pietas non sustineret hu
militer nisp̄iciamus b

Iactantia

Quid sit R. hm tho
2a 2e q. xcvi Iactantia
ppre importat qd homo
verbis se extollat dco
de se aliquid qd sup̄ se
ē hoc aut contingit
dupliciter Quia cū ali
quis loquitur de se non quidē supra id qd
in se ē sed supra id qd de eo hoiēs opinā
tur Quia vero loquitur de se supra id qd
in se ē hm rei veritatē Et in illo 2o mō
magis ppre Iactantia consistat dimus vtrū
quodlibet dici possit

Vtrū Iactantia sit mortale primū R. hm
tho. ubi ē Iactantia pot dupliciter cōsidē
rari p̄mo hm se a s. inquantū ē qdā
mendatiū b Et tunc ē primū mortale qñ
aliquis Iactanter profert qd ē contra gloriā
dei Ezechi. xxviii a Primo Maccha. xxvii
vbi quod sequit dr contra principē tyri b
Elevatum ē cor tuū et dixisti deus ego
sum vel etiam cōtra ppriū statū sicut cū
quis se iactando proicit Contaminabis
altaria ut luce xviii Non sum sicut ceteri
hoīm rapto. Iniusti adulteri Veluti cetera
huic publicani Sz si non sic contra gloriam
dei vel contra ppriū ē primū veniale
2o mō pot considerari Iactantia hm suaz
tam Et si quidē predat ex superbia vel
vanam gloriā tali que sit primū mortale Et
ipa ezit primū mortale al' erit veniale Si
vero sit ppter appetitū lucri vide. p̄mittere
ad ppriū decretorie vel de primum Et sic
magis ē primū mortale sz raro hoc semp
qz pot ee tale lucrū ex quo alius nō damp
nificetur Ex vanā que ē contra iac

tanere ē qñ quedam tactualia inde ſ. y
venia q. ij.

IEiunii triplex ē ꝓmū corpis a cibo
nāli 2m afflictionis a ſtudio tpalī
3m voluptatis a pcō mortali. De hiis
duobus vltīs dr de con. di. v. Ieiu
nii. b Et ſecundū q ꝓmū ieiunū dñs inſti
tuit in paradiſo ſz poſtea ſanctificauit xl
diebus et noctibus in deſerto ꝛ̄ mr et
luc iiij. a De inſtitutōe nō ḡcij. ij. b

Vtrū ieiunium ſit ſemp laudabile vel non
Rñdm tho. in 4. di. xv. In tribus ēnibus
non ē laudabile nec etiam licitū. Nā pr
quod ꝓ ieiunium ſubtrahē qd ē neārium vite
non licet ſicut nec ſeipm occidere. ſz hoc eſt
valde modicū q. nā modica cōtenta ē. Ite
non licet ſubtrahē qd ē neārium hīm ea que
incumbunt facienda ex officio vel ex ſorte
cōi ad quos quis cōmunit. hoc cū ſit de
tra pria hoſtiam offerre. Item 3o non debet
cē tanta abſtinētia q homo ab vtiliorib⁹
opib⁹ impediatur. Nam et licet ad ea non
teneatur. Indiſcretū ē tñ tale ieiunium
et non licitum. Sed abſtinētia ſine ieiu
nio laudabile ē qñ ꝓ vno raro diminuī
a ſuo robore. Ite q facilius ſpūs ſubdat
nec ꝓpt hoc accelerat⁹ mors q ex habū
dantia plures moriuntur qñ ex defectu. a
Ide in ſu. con. li. i. ti. xij. q. xiiij. b

Item vtrū ieiunium cadat ſub ꝑcepto Rñ
dm tho. 2a 2æ. q. clxvij. dicendum q ieiun
iū in quantū ꝓtinet ad neceſſitatem cohibē
dis peccati vel ſatisfactionē in capitula
pniā vel ad elevatione mētis ad ſpualia
ſic in cōi cadit ſub ꝑcepto legis nīe. Sed
determinatio tpis et mōi ieiunandi cadit ſub
ꝑcepto inf̄ poſitum q. ab eccīa ſic ē ſtatu
tum. Nec tñ quilibet tñſgrediens peccat mor
taliē ſz tñ qui transgredit ex contemptu
vel ſic qd impediatur finis quē intendit
legiſlator. Sz qui ex rōnabili causa frangit
ieiunium non peccat mortaliter nec ē tenē
ſtis ꝑcepta. a Idem in ſu. con. ca. ti. h. xv.

In quibus diebus teneatur quis ieiu b
nare Rñ quatuor ex ꝑcepto teneatur q̄dā
ꝑmo totam q̄dragesimā de con. di. iij. non
licet et c. non oz et c. placuit. Ite de q̄
tuor tpibus di. lxxvi statuimus. Ite vigi
lia natiuitat dñi cū. ca. c. i. Ite in vigi
lia pentheccostes ut nōtat lxxvi di. ſicut
a in fi. et ē ſ. b Et in vigilia aſſumpti
onis beate virginis cū. ca. c. i. Ite mol
tis vigiliis apl̄oꝝ ꝑterq̄ philippi et ja
cobi quia venit tpe paſchali. Et ibi Johes
euangeliſte q venit i octauas natiuita
tis xpi cū. ca conſilium. De feſto circa bar
tholomei conſuetudo ſeruanda ē non de
ieiunando q hī ē feria et vlie ſz die
celebrandi feſtū ut in dcō c. conſilium. Ite
ex vli eccīe conſuetudine ꝑceptū eſt de
vigilia bti Johānis bapte et eius ſanctorum
et ut hmo. poſt bti laurentij. Et ſi aliqua
dictarū ſollempnitatū eveniat in 2a feria
vigilia ieiunabitur in ſabbato ut in c. coſti
liam. Sicut de ieiuniis que cadūt in ſuis qua
tribus mdicūt de con. di. v. Ieiunia et di.
iij. c. i. a Ordīm hmo. ſiluꝑ Rector de obſeruā
cijs translatio ieiuniorum. patet eccīa ex alia cā
ſa fieri ḡtium feſtiuum accidit 2a feria dicit
cū ibi. Nō q licet ieiunia nō deāt cōmu
tari vel reddi ſine cā tñ cū cā ꝓbit mu
tari ſicut dr q in quibuſdam locis feria
Vbi ſunt eccie ſcī quintum nō ieiunatur
in vigilia omniū ſcoꝝ ſz 3o ꝓcedenti die b
Sunt aut et alia ieiunia non de ꝑcepto
ſz de conſilio ſicut de adventu ut in dcō c. co
ſilium. hmo. ubi ē inde dicē q ieiunium ad
uentus fit etiam de ꝑcepto ubi ē conſuetu
do. b Item in cēna et 6ta feria et ſabbato a in
de con. di. iij. Ieiunia et c. ſabbato
dcō c. Ieiunia dr q non ieiunas quarta
feria inde cum Juda tradē xpm. Et non
ieiunas 6ta feria in cruce fixibus cru
cifigē. Et ſic hec ieiunia non videntur de
conſilio ſed de ꝑcepto q. poſt contrarii ubi ē
conſuetudo ar. xij. di. Illa aut ratio vi ē
patet in obligatione ieiuniorū cēna cōſue
tudo aparuit. Conſuetudo vēo cōtra ratio
excuſat non ieiunantes in vigilia apl̄oꝝ
et in aliis ſolleꝑnitatibus ieiuniis. In alijs
vero ſic usus platus aliud iniungit hīm ſolū
et in ſum. con. ca. ti. q. xvi. ad fine. b
Rogationes de con. di. iij. Rogationes. b

Item vtrū liceat ieiunare in dnica. Rñ hm
tho. 2a 2æ. q. clxvij. dicendum q die dnica
ieiunare non conuenit q2 dies ē letitie
Vnde si aliquis tale ieiunaret qui faceret ꝑ
conſuetudinē ꝑfidi xpianā non eet a pecca
to. Unde licet ieiunium de ſe ſit laudabile ea
ꝑte a qua hic dicit intelligere q in ſeip
ſalo alioꝝ ieiuniorum vel ad quadam ce
remoniale obſeruantia qua illa die face
bat pugnam. Ieiunabitur vii et ii. hoc ꝑ
ſtatutum fuit etiam de quarta feria de qua
di. iij. Ieiunii ſeruus ſi ieiunare poſſit
plene abſtinentie vel alio rationabili cauſa
ꝑcī p ſe vel p impoſitionē ſuppoſitū ſicut
fit in quarta feria in qua ieiunamus ex dicto
in ieiuniis ſtatuto de con. di. iij. Nō licet
et c. non oz. Unde et lxxvi di. c. primam
dicit Theo. Ut ora tua ieiunare poſſemus
q in actibus apl̄oꝝ dicitur ꝓbitis ꝑtranſire
die dnico apli paulū et cum eo credentes
ferisse legimus. b

Que hora ſit competens quando ſit hm
tho. ubi ē. Cauendum ē hora nona ꝑ
fecit de con. di. i. ſolent. b Nec illa oz ſtric
te conſiderare ſz ſufficit q circa extimatio
ſ. q ſit circa horā illā nec multū necet ſi
ex aliqua ra aliquātulū hora illa ꝓtermitta

vel si forte ꝓter missa

Vel si forte ppter infirmitatē vel etatē vel
aliud hmōi talu hoza comedē cederet
alicui an magnū ꝙtamē Nam cēt ei co
in Jeunio dispensandū vel ut aliquātulum
puerizet hozam a Idem in sū. con. li. 4. ti.
xii. q. xxxii. b

Q Quibus cibis Jeunantes debt abstinē
Rē hīc tho. 2a 2æ q. cxlvij. In Jeunio quad.
gesimali nō dicitur vlter ova et ouā lac
tucina In aliis aut Jeunijs dnēze se con
suetudines sunt quas quilz seruare debet
hīc mozes earū inter quos cōmūiter lxxvi
di. Vinaz Esus aut carnīū gnāliter in oi Je
unio ꝓhibitis ē ꝙ gnāliter magis de
lectabilis ē et ad hmoōi luxurie magis
cooperatur Vnde etiam in 6ta feia tenēs ē
abstinendū a carnibus et etiam in sabbato
hīc quozūdam consuetudines cēs co. Con
silia Con. hosti. a Con. etiam Jmo. ut in
sū. con. co. ti. 4. xxxiii. Et secundāriter ꝛ oi
Jeunio nisi consuetudo excuset Vtendū
cibis quad. gesimalibus de con. di. iii. sacris
aries &c. cibis vero quadragesimalibus
ḡgō. iii. di. dicit tn dicit ꝙ ē ut q hmōi
diebus a carne aialiū abstinendo ab oibus
ꝙb. que semen tuam trahunt carnis originē
Jeunendo a lacte viz caseo et ouis Cete
rū piscū esus ita xp̄ianis relinquitur. vt hō
ci infirmitatis solatiū vez luxurie parat
urendū dendz qui a carne abstinēt nequa
ꝙ superfluoza marinaz beluaz quinā ꝙ
parent Vinū quoq; tn bibē ꝙmittit ut
ebrietate euitet modo fragranq; aliquam resti
ut oīa que corporibz libet filie faciang b
Q Item ꝙ potū soluatur Jeunijs Rē hīc tho.
2a 2æ q. cxlvii. Jeunantes non ꝓhibentur
plures bibē quā potus cibus magis ad al
terationē corpis et digestionē ciborū ꝙ
ad nutrimentū teneat aliquo mō interuat pūt
tū in moderate libenter potentē et mezi
tū Jeunij ꝓdere sicut etiam si moderate
in vna comestione cibū assumat Con. Jmo
sine potus sūatur aīe cibū sine post a Ide
in sū. con. co. ti. q. xxvi. b
Q Quid de confectionibus Rē hīc tho. ubi ē.
ꝙ confectiones sine electuaria non solunt
Jeunijs sicut nec ꝙ alias medicinas nisi
quis in fraudē eas sumēt in magna ēgri
tate ꝙ modū cibi Con. Jmo. a Tho. hoc tā
gnt in d. q. cxlvii. a2ē vi et nil. dicit de
confectionibz hīc tū de electuarijs et dū so
lū assumūtur ea medicine Et hoc idē pos
sit intelligi de confectionibus et aliis que
non in fraudē assumerentur ꝓ medicina
aliter non Vide Al. dicit q esus sucrezū
et electuariorū solunt Jeunijs nisi fiat ea
rietatis sit ꝓ3 m d. q. xxvi. Jmo etiam
sing Rieta de observatione Jeuniorū dicit
Electuaria aut delicatis non tedinq q
aliē liceat tm si sicut alio cibo delicato.

Medicinā aut ꝓ2 repmendā infirmitate
vel fugiendā atrip̄ licet sine peto mdc
Jeunijs hīc ꝓ conservanda sanitate. an aio
e signū infirmitatis non credo Ette ergo
q non ē dīa nec electuaria confectiones et
alia nisi in quantū assumantur ꝓ2 vez neces
tate infirmitatis Imo quato ē cibus deli
or seu ꝓciosior tanto minꝰ licitus tpe Jeunij
di. iii. denigz ut patet etiam ni d. q. xxvi.
Al. dicit q potus aīe prandiū solvit Jeunī
um hīc post non ubi fiat moderate ꝓ necessi
tem et hīc ut pōt colli ex Jmo. ubi supra etiam
istam potationē ꝙtum ad hoc ut liceat aīe
vel post prandiū attendenda ē cōsuetudo
Q Qui qua etate teneatur ꝙs ad Jeunandū. b
Rē hīc tho. 2a 2æ q. cxlvij. ꝙ dū aliqui sunt
in statu augmenti non tenentur. s. usq; ad finē
tertij septenarij 1. xxi ānī Communiter aut
ē ut et in hac tpe se ad jeunandum exerceat
plus vel minꝰ hīc modū suę etatis et possibi
litatis a Quia tn magna tribulatione iuu
nēte in scripturis pueri adolescentes etiam pueros Je
unare Judicantur sicut et de animentis legit.
Jone iij. Ioues et animenta non gustent ꝙq;
nec aquam bibat hīc eundē tho. ibidem b
Monet ꝙ et Jmo. ad religiosi hīc W. sup
solutē Jeunia nīa discretionē ꝓlatoꝝ se ge
rē debt a Jmo. aut. ubi ē. dicit q ad Jeu
nandū tenentur. cet sane nisi et doli crepa
tes potentes Jeunare et tpe pestis possint
et pcta deflere ꝙ de delic. tue. tn dispen
sarē tn cum in publicis et etiam maiori
etate potezit dispensari ut ab medicis Jeu
nijs absolueretur Et hoc inde? tutius licet sup
hoc passim diuersi diuersa sentiant b
Q Quid de pegrinātibus aut multū labora
tibus Rē hīc tho. ubi ē. de pegrinante et
labōe comode deferri possit aut diminui abs
q; detrimēto non sunt ꝓ hoc ecclie Jeunia p
ternittenda Si aut imineat necessitas stati
pegrinandi et magnas dietas faciendi vel
etiam multū laborandi et simul cū hoc non
pōt ieunia observari non obligatur homo ad
Jeunandū Vide? tn in talibus recurrendū esse
ad superiorū dispensationē nisi forte ubi non
est consuetudo q; plati dissimulantes vide
tur. ānuere a Idem in sū. con. co. ti. q. xviii.
Vñ etiam additur hīc eundē tho. ꝙ qui volūt
conducē aparos nisi fiangāt Jeunijs non sūt
Jmunes a ꝓcto nisi forte sit ea uetia q ad
festū natiuitatis apis exponat Item ꝙ ex parte
aparitis nutricis maioris lucri non intuitus a
ꝓcto non excusat si Jeunijs frangit ibidem
etiam dr hīc tho. 2ay. ꝙ ꝓ Jeuniis frangēdis
quis non teneatur medicare cum non consue
uerit al' uie medicare b
Q Quid de cursoribus quoꝝ vsus ē dnis ne
cessarius Rē hīc W. Si non pōt simul cū ea
et Jeunare excusantur scrūs qui mazant
vel medicū vadit a Nisi postea ieunet cū

strandis vrato quam non ꝓsit ꝓfice solum
Jeunium pauris diebus an sedm eundē W. vt
in sum. con. co. ti. q. xx. b

¶ Quid de seruitoribus nobiliū ꝛc hm W. si tra
cos ex tā pueriat horam comedendi non cre
do q̄ peccent Silr. si ꝓcubat meditum
dico ante horā ut quasi ꝓpter contumatione
tpis totum possit posita reputari q̄ vna me
sa sicut etiam non peccat qui ꝓgustat cibo
diuersum ad tactum Jeunij hmo et hoc
si licet etiam ꝓgustare carnes diuersum nec
ibi peccant qui simꝫ surgunt de mensa
vt patent vnū cucurma et huiusmodi Con.
Jnno. a Et addit et idem credmg de medi
cis ꝓgustantibus medicinas et in hijs cā
bus credmg q̄ monachis licet pregustare
carnes Et con. hosti. ut in sum. con. co. ti. q.
xxi b Et idem dicit W. de seruitoribus
vel lectoribus mense nisi ꝛeligiosos dum
tū cum licā a De in sū. cō. co. ti. q. xvii b

¶ Quid de pauperibus et meditantibus ꝛc hm
tho. 2ª 2æ q. clvii si ꝓsit habē tūc sil q̄ suf
ficiat ad vnam cōmestionē non excusantur
a Jeunio si non ꝓsit excusantur Sili. et
qñ ꝓpter ꝓcedentē ꝓsidiam Jeunium tūc fecit
non ꝓsit a Idem in sū. con. co. ti. q. xvi
¶ Quid de mulieribus pregnatibus seu b
lactantibus ꝛc si veritas debilitatis corpis
impediat eas non tenentur ad Jeunium
Jmo si credatur probabilit de ꝓculo cor
uel abortu non solum non ꝓsit sī et tenet
tur solue Jeunium sicut W. ponit a Et
idem si timeatur de ꝓculo ꝓueri lactātis
hm eūd W. ut in sum. con. co. ti. q. xxiii.
¶ Vtrū uxores ꝓ ꝓhibitione virorū b
deant dimittere Jeunia ꝛc hm Jmo. licet
deheant dimittē vota a Jeunia seu ab
stinentias notitias xxxiii. q. v. manifestū
b non tū Jeunia a sī indicta ab ecclia ut
in sum. con. co. ti. q. xxvii. vbi hec no
tantur b nisi forte q̄ ꝓpter scandalū vi
tandū sacerdos dispensare ꝓt l. di. vt
continentie. ex de clico exco. mīlatores
Con. hosti.

¶ Quid de infirmis et debilibus ꝛc hm
W. excusantur Sz ꝓ quanta debilitate
arbitrio boni viri stendum Idem in se
nibus a hoc fiat Jmo ut in sum. con. co.
ti. q. xxv. b

¶ Vtrum sup. salutione Jeunij sit petenda
dispensatio ꝛc hm W. si constat de tā ꝓ
qua solicedum Jeunium non ē seruandum
ut petatur dispensatio ꝓsertim ut dicit tho
consuetudine Jnducente Si aut dubium
sit vtrū sit tā seruā a sine dubio sit sibi
sine alijs hm eundē W. ut in sum. con. co.
ti. q. xxviii. b Time petenda ē dispensa
tio ab epō loci si comode ꝓsit habē epm
alit a ꝓprio sacerdote a hosti. dicit q̄ ista
dispensatione non sufficit sī licētia sūplicē
sacerdotis etiam ex iusta tā ipsi sūma ne
cessitas imineat q̄ ad epm sine ꝓculo ꝛc
cursus habē non possit Et ē causa sufficiā
cius ad dispensandū ut dicit Jnfirmitas
nature debilitas ciborū rarietas seu penuria
pauptas ꝓtinuatio labor et protracti
tio mensē ut ꝓ in seruientibus
nobilū et hmōi ut i d. q. xxviii
¶ Vtrū Jeunia ꝓsit redemi ꝛc hm Jmo b
Jeunia cert non ꝓsit redimi nisi tā seu
nitas subsit sz Jeunia voluntaria ꝓsit e
tiam sine vlla tā redemi a sī q̄ subsit
i tenuante dū modo d sit vtile hm eund
vt in sū. con. co. ti. q. xxix. Vbi etiam ꝓ
q̄ etiam hoc cū ista redemptio facienda
ē auctē superiorib b Et intimitti a desi
tā intimissione ut dicit Jmo. ut ꝓ in d. q.
xxix. q̄ ut puto ipe loquit de voluntate
respectū originis sz necessē respectu extrinse
cus forte tūc non ideo dicit q̄ ad hanc
redemptionē necessā ē auctas superioris sed
bene credo q̄ si tenuitus adeo esset volun
tas q̄ ad illud nullo mō quis obligaretur
q̄ posset intimitti b Jeunia aut que in
ꝓsa ꝓmittūtur redimi ꝓsunt auctē superi
oris a Dum tū ex iusta tā et discrete hm
Ray. ut in sum. con. li. iii. ti. xxxiii. q. cxxx
iii. b ex de voto c. fi. a patius in c. vt
patet intuenti et etiam in d. q. xxix b
et di. lxxxii. ꝓsbiter in fi. Si de Jeu
nio fuit votū quo ꝓsit redimi vel mu
tari inde j votum vto ꝓ totum
¶ Vtrū Jeunium factū in mortali ꝓsit ꝛc
hm Al. quantū ad vitā ecclīā non ꝓdest
si tū vz principe ꝓtium ad tria s obliam
mandati ad quod quis tenetur sine obli
uione ecclie sine confessore ꝓniam Jnunge
re Item q̄ ꝓtium ad castitate Jeunium
aptime disponit ꝛo quia mater confirmat
diuine gre facit a Idem in sum. con. co.
ti. q. xxxiii. b Ad quid valent bona opa
ex caritate fca hctur ē. caritate si fi. a
parius s penulti b
¶ Vtrū Jeunias teneatur dare in elias quod
sibi restat a q̄ ꝓ abstinentiam ꝛeseruatur
nē. illud ctrm hoc q̄ tibi ꝓ Jeunio subt
hmō alteri lazarus b ꝛc hm Al. non sancti
vero qui videntur dicē q̄ sic intelligitur de
consilio vel in dubijs qui videt fre
sui necessitatem habē a q̄ tūc si claudit vi
cina ab eo in veritate nō caritate no Jeu
nat i Jo. iii. hm eundem Alb et in sū. con
li. i. ti. xii. q. vlt b
¶ Jeunium quatuor temporū dicit hm Ray. Lo
ginus Thēo qui inducitur eciā si no Je
unaret da pauperibus ut Jeunium tuū sit
saturitas aie non macies pectus Ieiunio
a cibi vi Cū Jeunatis nolite fieri sicut
ypocrite tristes Item hora completi ꝛc
xiiii. Jeunatis qui ꝓcedebat hora adu

dicatus ē iuxta. Item inconsulta mente dimittē ribaldū lassata. ꝑdit oronē virtutem de diuersis interrogationibus tentatū nō vsu Abstinet esse esens. cupidus tyrus stima virtus Abstinet esse. Vel q̄ non ꝑt cōme dē nel ℣ medicinam. Esens q̄ non habet quid cōmedat. Cupidꝰ sic expendat. Tyrus. gulosus ut postea audus comedat. Stima. opportuna ut laudetur. Virtus. virtuosus ut inuocetur

Ignorantia Vtrū sit peccm̄ ℟ dicit tho. ꝑ̄ 2æ q. lxxvi. Ignorantia eorū que quis tenetur scire. sine q̄ bo non ꝑt debitū actum exercere peccm̄ ē. ꝓpter negligentiam dicēs aut tenentur scire dupliciter. ea que sunt fidei et via iuris ꝓcepta singuli aut ea que ad eorū statū uel officiū spectant. Sz ignorantia q̄ quis nescit ea que scire non ꝑt cū non sit ex voluntate nec ei peccm̄ ē. Similiter etiam non ē peccm̄ ignorantia eorū que quis licet possit scire non tamē tenetur. sicut theologi metrice. a Ignorat achilas atheorox as quod ē vide ℣m cathō. b Sunt quedam contingentia ꝑticularia. ℣ Idem in sū. tō. li. iii. ti. xxxiii. q. xvi. vbi etiam dicꝫ quōd nulla ignorantia inuincibilis ē peccm̄. Et q̄ ignorantia inuincibilis dicꝫ que studio separari non ꝑt. Et q̄ qui ignorantia ē peccm̄ ignorans non ē semp in peccō sz solū qui ē tempus acquirendi scientiā quā hꝫ tenetur. ℣m eundē tho. qd ꝑt intelligi sibi inuicē tō contrarie. est obliqua vz negligendi iuxta scire. b

Ignorantia facti non iuris excusat ex. de regu. iur. Ignorantia li. vi. Cuiꝰ dicti in tentionem tene ut in sequenti ꝑ.

Vtrū ignorantia excuset a peccō ℟ ℣m. Vl. duplex ē ignorantia crassa et supina. iuris ut si nescit furtum ee peccm̄. crassa. facti. Vt si nescit hāc rem quā accepit ee alienā sz putat suam. Ignorantia aut iuris aut facti ē inuincibilis et ī voluntaria ut quia si aliquis sine sua culpa scire non ꝑt sicut in scientibus uel antecedibus a nativitate et hic excusat in toto. Et eodē modo si aliquis de aliquo cau dubitat consulunt ꝑitos a quibus ei aliꝫ ℣m ꝗ veritas se habet excusatur. ℣ talem ignorantiam Nam in se facit quod potuit. Si uero in hanc inuincibile ignorantia incidit culpa sua tenet aut hoc fuit ℣ agnis licitū et si ℣ vigilias et abstinentias deuenit ad amentiam et hic etiam excusatur a toto etiam si fecundus excessus peccm̄ veniale fuit. Aut ℣ agnus illicitū et hic dicit quidam q̄ excusatur a tanto licet nō a toto ꝛ. di. l. seque. xv. q. i. ꝑ. sed hoc crudam aut dicunt q̄ peccm̄ sequens excusatur a toto sz nullū hꝫ usum rōnis. Et hoc ꝓbabilius et vezius xv q. i. aliquos et ꝑ. se. Si crudi canones tñ ꝓbus talibus si liberati fuerūt ē ꝓnia imponenda sz teneor q̄ si sam tale quid cōmisissent xv. q. i. si quis ministrans. Et hoc fit ad cautelam ut i su. con. co. ti. q. xvii. Vbi etiam dicꝫ ℣m glo. ray. q̄ hūtibus vsum rōis quo ad ea sine q̄ bus non ē salus nulla ignorantia ē inuincibilis simpliciter et oīo q̄ si non teneret hominem a quo doceretur. nec ꝺ doceret enim si sciret ꝑ ꝑm. b Si uero ignorantia iuris sit vincibilis et voluntaria tūr si fuit affectata tūm lo excusat. imo ē speciale peccm̄. Si uero non fuit affectata sz saltē q̄ neglexit addiscere q̄ excusat a tanto sz non a toto ꝛ. de ignorantia iuris. a Idem in d. q. xvii. tñ sentendum q̄ hoc intelligendū ℣m modū negligē tie ut tanto ℣m non sit excusatio q̄to maior fuit in addiscendo negligentia in tanto ut lata negligentia equipetur dolo. ut ff. de depositi. l. qd nexum et de constitu. ut aliquem li. vi. b Si uero sit ignorantia facti hoc ꝑt ee duplex. Nam uel ignorantia ē eōs agendi. Puta q̄ si sciret illā circumstantiam que tollit ℣m peccm̄ non faceret et se ferisse dolet. Et ꝛ excusat a toto Si tamē diligentia debita ꝓmissa fuit q̄ sibi ꝓmissa non fuit excusat saltē a tanto. a Et quiꝫ a nullo viz si ignorantia fuerit crassa et supina ut dictū ē. ut aliꝫ. b Vel ignorantia ē committens actum s. q̄ etiam si sciret circumstantiā peccm̄ nichilominus faceret et ꝛ non excusat. Con. ꝑdus pe. et tho. ni scripto et ℣m ꝑma 2æ q. lxxvi. a Idem in dicta q. xvii. ℣m sum. can. b

Vtrū ꝑ ignorantiam excusetur quis a statutis ordinariorū hēb ff. lex. ꝑ. v. Et ff. excommunicato i. ꝑ. vi. Et vtrū excusetur scolastic̄ qui tenet opinionem suum doctoris vide ff. capto.

Ignorantia crassa et supina dicꝫ ꝑ methaphoram hoīes crassi et supini qui nō vident etiam que coram eis sunt. a Vel q̄ talis ē lazarus et distentus et sic hugmōi ignorantia lata ē et magna. b sicut q̄ publica et manifesta se dicit ignorare cui non facile creditur. xvi. di. quod dicitis

Illegittimus Illegittime nati multiplicit̄ sunt. Nam alius dicitur manzar ille ꝑ̄e qui ē natus de soluta alius spurius uel notus qui de adultera. a Idem in sū. can. li. iii. ti. xix q. i. dicꝫ ℣m glo. ray. q̄ spurius dicꝫ natus ex criminosa ꝑ spurietate in continente. Natus vero natus de adultera vocꝫ cum filius esse de matrimonio cum non sit. sicut et notarii faciebant dicimus que vere quarte aut huiusmodi videntur et non sunt sz veritas ē q̄ ex adultero natus dicitur etiam spurius ut ī c. tanta ex. qui filii sint legitimi. b Alius mā lis qui de soluta et soluta et triles animos

prohibentur ordinari qui p antiqua lege manzazes prohibiti sunt intrare templu dei a usq; in decima generatione filiter et spurij ut in c. p venerabile de quo j. et i d. q. i. b Deut xxm. ex de electione jnueniu et ex qui filij sunt legitimi p venerabile in fi. Causa aut prohibitionis triplex e s. dignitas clericalis que huiusmodi nullibus conferri non det ex de excess. pla. inter dilectos. Item detestatio prim criminis ex de hereti. Vigentis Item q tales filij solent ee mutatores rer. p in sceleris vi. q. i si quis ei multitudines et di. lvi. si clerus in secularibus tri dignitatibus tales no phibentur ff de ritibus l. spurij. et l. christianos s. spurios a Et in hoc s. p q si iste illegitimus habeat competitore legitime natu et preferri in officio dignitatis Et supdicta ois cetera legitur in su. con. d. q. i. hui. Ray. Et hosti. et goff. b

Quid si illegitimi p legitimatio genitoris fuerunt Rc hui hosti. hi hoc ceu hui ois publice legitimatio exaiat az. C. de testa. l. i et ff de officio p toris l. iij. Que vero si uerita teni uenit ni consueti dei tenedit ptinere ocultus sit ex de temp. az. c. fi. si nichil sit exaiatus e a De in su. co. co. ti. q. i. b

Sed nunquid filius det credi uerbis matris cui filius sit Rc hui hosti. prima facie tre deridum e matri ex de proba. p tuas et de ptemptis. affecte et c. litis s. i. Verum nie non cognitu. credi az. C. de testa l. neq; p fessio a Cum que sunt litigia coram pro legitimo ut p in su. con. d. q. i. b Si in hoc consciam impetret dispensatione que in hoc ceu satis facile obtinere det

Quid de filijs sacerdotu quos suscepit de legitima uxore an sacru ordine Rc hui Ray. tales de iure cui gremio sunt ad ecclas ordines et dignitates nisi in illa cetra ubi pres eorum immediate fuerunt plan uel canonici ubi non pot canonizari uel promoueri a Verum e ad easdem dignitates et prebendas quas patres eorum tenuerunt Ad alias aut ecclam in cade cetra potuerunt et canonizari et promoueri sicut dicit ex p se Ray. ut in sum. con. co. ti. q. vi Et nunc tibinc eorum presbus et in cade cetra in suo officio manet ibinc ex de filijs presbiterorum ad hoc et p in uersu qui sequuntur. b ex eo ad hoc et c. ad extirpandas et c. ad abolendam Et de talibus potest intelligi de ivi. s. fi h. Idem Inno. hosti. b. et goff. Et addit goff. Nota q cui pater habuit p sonatu uel viccariam ppetuam in aliquo cetra filius p in uel p am immediate hic non potest ex eo et c. ad extirpandas Item si pater habuit p sonatu filius hic non potest viccariu nec eqs ex eo uerbi. et c. constituto q Istud eqs intelli. q si pr habuit viccariu ppetua filius immediate p sonatu hic non potest ut i dco c. constituto Et e zo quia ppetuam curam hit cetre cui viccarius existit ex de officio vica. ex pte hui eiusde statu ut in d. q. vi. b Et si filius dispensatione succedit pri fi. istius bu post successu fratru ut potest hosti az in hoc no succedit patri immediate si cetus si prius habuisset p cam cetram solu de facto a s. prio fratez az tue az non patuit succedere ut pz i su. co. ti. q. ix. b porro ad nepotes hi phibitio non extenditur ut ray. ponit Idem hosti. a In su. con. co. ti. q. viii. b

Nunc q aliquis hus uxore ea uiuente fit sacerdos et postea ex ea efficiat filiu nunquid e legitimus Rc hui hosti Sine vir fuit sacerdos ignorante uel multa uxore filius non indiget dispensatione xvii di. si uir. ex de cognationi quida et c. placz Si si uxor consensit q uir ordinaretur sciens non contradixit huic filius illegitimus e et dispensatione indiget ex co litas lxxvii. di. cpius xxxij. di. sed ratum i fi. az. i iij. di. si cetus xxvij. q. ij. agatha Inno. goff. et alij. Videtur sentire q indistincte talis dispensatione indiget

Adic hoc clarius Nam ut patet in sum. co. ti. q. vi. Ray. dixit simpliciter q talis filius e legitimus maxime si uxore consuluerit uel ignorante uel fuit ordinatus Goff. vero cui s. q. sit illegitimus et Inno. et alij sentiunt cum goff. Glo. vero Ray. dicit q iste e legitimus quo ad successione hereditatis non quo ad ordines uel ecclastica beneficia hosti. uno hoc dor. concordando distinguit ut b. et eius distincto satis videtur solo ma uerbis allegatis in quibus clare constat q uer p religione uer p ordinato uir post vii. separari ab uxore iuxta id ignorantie

Quid si nato de illegitimo coytu pr contraxit cui mre Rc si pater tpe q ceptus potuit ea habere uxore et postea duxit legitimatus e filius et ad ois actus legitimos admittetur a Et ecia ad hereditatem hui Ray. ut in su. con. co. ti. q. x. b Etiam si post nativitate filii mater nupserit alteri quo mortuo contraxit cu isto Vel eqs si pater duxit aliam qua mortua duxit Verius autem si tempore geniture non potuerat ee matrimoniu inter ipsos q tunc licet sublato impedimento duceret illam no legitimatus filius ex qui filij sunt legitimi tanta In auc qui magna. effi. legitimi collu. vi. ex p m. a Idem in su. con. dicta q. x. hui. Ray. goff. et hosti. Et addit Ray. q dixit in primo cui legitimati talem que ad ois actus legitimos vi. q fallit in epatu ad quam non potest talis promoueri ex dispensatione pape ut probatur hui ca lectura ex de elect. Innocent cetera

primū ¶ Ite tenetur tholl. et hostī. ꝙ magr̄ approbant ꝙ talis dispensationē non tēnet̄ et etiam in hoc casu Et hoc in fauorem prolis ex̄. qui fi. sint legi. ex tenore Et q. sua. actu. po. indetur nisi. b

¶ Quis pōt dispensare cū illtimo R̄ cuius pōt dispensare quantū ad ordines sine cura Illi vero nec ad dignitates aut ꝓsonatus nisi papa ex̄ eo ꝙ. qui. li. vi a ¶ Ibi etiam patet ꝙ ea ani si ꝓ papam fiūt cum tali dispensa tum ut possit būficiū curatū obtinē ted legitime solum de vno b ex̄ si a papa dispensatione obtinuerit et postea inuenerit q duo aut plura beneficia cū cura possit hr̄e tenere aut ꝑ. dictum defectū non v3. h' 2a tñ ex̄ eo si is cū quo. li. vi. 2aÿ. ¶ Cuius dispensatio ē circa illtimos R̄ hm si tales intrant monasteriū de nouo cōi pñt promoueri ad oēs ordines ivi di. ꝑ. ex̄ co. c. i. ¶ Religionis cām migrellus tollit irregularitatem sicut et migrati tudine xix q. ult non licebat ¶ Ad ꝓcla tionē tñ non pñt promoueri absq; dispe satione ut in dcō c. i. a ¶. ꝑ. hm quosdā tñ hodie illtimos natī absq; dispensatiōe sedis aplice nec ad dignitates seu ꝓso natus aut alia būficia curam habēta de beant admitti ex̄ eo nimis ¶ Alii dicunt ꝙ cū talibus religionē migrellus pñt epi dispensare q pñt promoueri t abba tes non aut ni epōs Et ad c. nimis di cunt ꝙ nichil. de remanentibus in seclo ut ni sum. con. li. iii. ti. xix. q. ij. Sz etc ni dicto c. nimis nec m c. ꝑo co. ti. fit hoc dissuetio Vide nec nos distinctione dcīng ff. de officio ꝓcōs. l. iij. et ex̄ de dcīs ad audientiam Viii ꝓ. Verum vi. b

¶ Si vero remanet in seculo nec ad ordi nē nec ad plenitudinem pñt absq; dispēsa tione promoueri ut ibi dr̄. Sz nota eos quiz adhibetur dispensatio magna viz ut ordinentur et nisi teneant. ni certis aliis a pena dicto si sunt filii presbiteri aliter vero in quibuscūq; certis ar. ex̄ co ni c. pñtium ¶ Maior ut etiam i pena aliquo tñ medio ex̄. co ex trāsmissa. maxīa ut in pena nullo medio ex̄. co ex tua a ¶ Idem in dicta. q. ij b

¶ Quid si cū illtimo dispensetur quo ad ordines et būficia curata R̄ si ab epo facta sit dispensatio non ex tenditur. nisi ad ea que pōt. s. in vij°. ꝑ. dictum ē Si vero a papa poterit promoueri ad ꝓrochiale curam non ad ꝓsonatū nec rectoriam ad quam ꝓz electionē ꝓcedi consueuit ex̄. de p bend. c. nisi ¶ Idem i sum. cū. co. ti. q. xiij. hm ray. hostī. et tholl. b

¶ Vtrū ltīmatus quo ad actus curiales tiens sit ꝙ hoc ltīmatus quo ad actus seculares R̄ de hoc sunt multe opiniones ꝓbabiliōr tñ vr̄ optimo ¶ Imo. dicebat q qui ltīmatus fuit ab aliquo principe seculari uel ciuitate nitelli. ltīmatus quo ad omnes actus seculares in foris q ltīmati subsunt quin etiam in alijs terris succedat quos ad se culares nisi sint talia que cedit in alterius preiudiciū Nam nec in alijs terris succedet ab intestato q2 sic auferetur bona hēditibus definiti Sz talis non nitelli. ltīmatus ad ordines q2 hoc non ē de mixti dictione iudicis laici Si vero ltīmatus fuit ab epo t quan tū potuit s. quo ad minores ordines et bū ficia sine cura etiam in alia dioc̄si pote rit promoueri ad ꝓdicta q2 hoc ē de mixti dictione ecclastica et ni mallg preiudicium ¶ Et multo magis si a papa sz talis non ē le gittimatus quo ad actus seculares nisi in terris que ꝓpaliter pape subsunt Satis con. b' ex̄ qui fi. sint legi. per venerabilē a ¶ Idem in su. con. co. ti. q. xv. duila supra hinc dicta ponuntur Et dic̄ Anto. de but. sup dicto c. ꝙ venerabilē Lacius et clarū ꝓdicta tangit sic q queda ē ltīmatio ple nissima per qua debetur fundamentum vitij Et qua surgit dicta legitimationis et illtima tionis Et hanc solus papa facē pot qua solus dispone pot sup illtimo ¶ Quedā ē ltīmatio plenior que interpretat ad mīa pme ne nature non dispensando tñ cum Et hoc pōt et papa et ymperator hm illa que ad eos spectant ¶ Quedam ē plena ut dispensatio cum eo in aliquo effectu ltīmationis nō ex toto interpretando adhuc illam pñt vtiq Addit et etiam inferiores ut pōt tolli ex ꝓdictis sequitur hinc visis si quesitum an ꝓa possit ltīmare in terris Imperij dico sic aut papa vult dispone t matrimoniū et pro lem futuram et non dubito q pōt etiam t tre Imperij quia sicut principaliter ē dispo nere de mixto Et sic intellō que dicit Jo. an. et hostī Ideo omēs filij qui producunt hodie ē mixto ultra quartū ꝑentelū etiam in tris Imperij sunt ltīm Et omēs etiam qui nati sunt ex pupilla et tutore et ex alijs habentibus sine consensu ꝓrij Et ex nec tore prouenit cum subiecta sint pape vult ltīmare dispone do in radice matrimonij quoad prolem tam prodituram et tūc dico q in oibus casibus in quibus pōt dispone do in radice matrimonij q in oibus illis casibus pōt ltīma re in terris Imperij si tñ ltīmat incipiē do a radice matrimonij Et in oibus casibus i quibus non pōt nec non vult dispensare incipiendo a radice matrimonij in oibus illis ltīmat quo ad tres fines et non Imperij Vide amq ergo qū pōt incipiendo a radice matri monij Ideo si vult dispone ltīmando natū de tempore consensus matrimonialis nō ꝓtest Et no

vides q̄ possit. Nam non posset fieri q̄ ecclia
miraculi absq; consensu ei⁹ sit naliter de
certa illius licet possit fingi⁹ consim̄ sta
te dubio de spon. Is qui. Et si dicatur pī
cepe fingit consensum ubi non e. ut l. 1.
C. de rei vxo. arth. dico q̄ illud impositiuus
et non ni sacramentalib⁹. Nam talia sacrame
talia hnt formā fieri naleṁ et exigunt
ver. am certam consensus. Inquibus non
video q̄ papa aliquid possit. Vbi em̄ pro
forma veritas exigitur. fictio nisi aparue
Con. Jo. an. Aut vult lēgitimare pd̄ictos ex
uxore que ad forma sua existata nō valide
tū ꝓpter resistentiam uxis. Et si resiste
tia ecclie nullis cuiq̄ quia ad ipm̄ non spec
tat de iure dico q̄ posset legittimare q̄ fic
tio hoc posset trahi vtro cum non haberet
aliq̄d primū resistens q̄d validū ecclie quēmo
ex quo solum uis cuiq̄ resistet filij ab ipo
primeꝰ ecclie ligni. Aut miraculū valide
quo ad forma eiusdem extrinseca habet ipe
dnicum tangi vel diuinū non facio ir
ista diuām hic. Et ad hoc non credo q̄ pos
set legittimare dispondo in radice uitio
uij q̄ ex quo miraculū hnt resistentia uic
e impossibile q̄ fictio aparue resurgendo
miraculū vtro q̄ deficit exuo a qua sūp
co tanta ff. de senato paulus al. l. senato
treb. Vñ credo q̄ hoc legittimatio nō valeat
non trahens radice a uitio. Sz bn̄ pot vale
ut lēgitimationis collatiua de uno ex u
non dispont in radice miraculi aut ꝓles
e prodita ex uitio quo an uis cauonicum
resistat uitio vel lēgitimationi ꝓles pot esse
dubitatio probabilis. Et dico q̄ hoc casu
pot lēgitimare dispondo i miraculū et de
clarando legittimationē ꝓpter dubiū ma
trimonij q̄d est et subiectum. Et ad vltimū
dam ꝓ ex itate stante dubio. Et q̄ ex quo
non hī clarā resistentiam in uis potest
retineri alij fictio ad ꝓpositū lēgitimationis
Et quia ꝓpter dubiū probabile casus e suppo
situs ff. ut de ifantibus ut ꝓ in hac
decie. ꝓ veritate. Vñ Rōmulus igitur ꝛc
Et sic pendente dubio. Et q̄ diu latet
impedimentum videm̄ q̄ papa ex tolera
miraculi. auēte ecclie prolem lēgitimat de cui
despon. ei⁹ inhibito et sup eo ꝓcedit et
ubilibet. Vide hoc tam lēgitimat etiā in uis
iuris q̄ dispont in radice matrimonij ad
hoc sup. co. tanta. Nam nulli dubiū q̄
lēgitimatio que fit ex illo casu ex solo uitio
etiam de nupta quatuor solepnitate dotali
um instrumentoꝝ q̄ requirit lex Iulitat
in prole lēgitimat ecclia in uis iuris. Et
sic de facto consulim⁹ minime Cuiq̄ papa
intendit lēgitimare solum conferendo iura
legittimitatis non dispondo in radice
miraculi. Vel q̄ non vult. Vel q̄ non pot
q̄d patet ex ꝓdictis. Et hic casus e q̄ in

terris ecclie pot lēgitimare ut hī. Rōmulus
legitur. Et q̄ nullus exeat una. Inquisi
vult legittimare in uis iuris. Et hunc
aut vult lēgitimare sibi suppositum uel sup
nendum. vōe electatiue qui eo q̄ se lēgitimat
ꝓ electatum dicit electus saltē mere uō
nota de transact. ex his. et dico q̄ pot.
Et eo lēgitimato secuto electatu lēgitimē quo
ad ꝓalia et spūalia. et quo ad omia ut ꝓ
ex una allōcione hoc nam aduat q̄ ex hoc
prudicetur. nisi suppāto ne dicit q̄ sit le
gitimus et illegitimus quasi monstrū. Aut vult
lēgitimare non suppositum nec supponendū
de proximo. Et hic aut vult lēgitimare cū
consensu illiq̄ qui supiorē non recognos
cit. et sic e in quasi possessione libertā
tis. Et talis pot lēgitimare ut hic xps. Rōmulus
Aut in uis illius qui supiorem recognos
cit ut imperatorē. Et casus vt hic. Videbat
q̄ non posset quia hoc quē sunt supra
inuij ut lēgitimare non pot fieri sine con
sensu supiorīs ut vult h̄. dicens quē nō e
alibi in hoc. Et hoc q̄ papa nō lēgitimet in
uris imperij quo ad bona ꝓalia tenent
B. et Cynus. Sz si vis tenē q̄ hoc ꝓpter
sit ꝓcedat in hanc sūam ꝓtatem sicut
dicam in his que sunt mere imperij ut
dixi de facto compe. si diligenti credo q̄ non
posset fieri papa ista lēgitimatione cuiuslib
tecti imperio nisi ubi consentiret omnes qui
ꝓiudicantur quia talis uisdictio non pot
ꝓcedere ad ꝓiudicium eorū. Et hoc tenet
Jo. an. di. q̄ ista hoc in uis ecclie pot libe
r. sine alicuius cōsidictione in uis non subiect
imperio non pot quin ädire posset. Jo cui
iudicium non in spe sz in re. et qui sā pos
sidet hereditate scias si solū speret. Unde
sin hosti. Italo pire inquiete diu vivit pot
fieri lēgitimatio. Eo aut mortuo consentiēn
bus illis quibus iam delata e hereditas. Et
quo ad feudalia consentiente dño feudi
non obstante cōsidictione hūmodi spem tu
ra. Ideo in dubio si fiat alio non expresso
non attenditur ad iudicium adquirator spem
ꝓmat. Cum imperatorē vero subdit q̄ aut
intendit lēgitimare dispondo sup uitio et
ripiendo a radice. Et dico q̄ non pot. quia
hoc e solius pape. Et si legeret q̄ dicit q̄
ex uitio subsecuto lēgitimantur. filij nō fiat
sent approbate. rationes non credo q̄ va
leret. Et ꝓ hoc ꝓ q̄ non pot facere ple
nissima lēgitimatione que vicio deleat oī
quale. Aut vult legittimare collatiue
conferendo iura lēgitimitatis. Et quo ad spi
tualia credo q̄ non possit. Ideo pute q̄
lēgitimatus ab imperatore non possit ordi
ri nec beneficiari nisi aliter dispensatus. Et
hic tenet Jo. an. et Archid. Aut vult lē

mare que ad qualitates et honores et he
reditates. Et dico q̄ pōt in his impera
ri sicut et olim poterat in his aūt ecclie ali
possit dic aūt limitat legem q̄ talem con
dendo. Et dico q̄ virtus legis se extendit
ad existes in his ecclie non ex virtute le
gis solum s̄z ex speciali approbatione ecclie
x. di. si in admissis quam facit ratio ex qua
lex non repugnat rationi quia papa appro
bare censetur ea q̄ improbat di. xi. de
indic nouit. Non puto tñ q̄ tales essent
liberi que ad spualia p̄ natura nec q̄ nec
directe nec indirecte suppona ē potestati laici
Aut vult limitare p̄ rescriptū. Et credo
q̄ non possit in his ecclie nisi eo modo
quo ē dictū. Et papam posse in his impe
Ibidem etiam tangit q̄ imperator potest
limitare ut ē dictum. Et etiam ait corona
tione fin Jacob. de arc. et Jo. an. Jde dicat
q̄ sibi p̄tatem limitandi ab imperio pōt
ubi pōt imperator fin ūba privilegii. Et ubi
non pōt nullo pōt sibi p̄tatem ab eo. Et
sicut dico de militibus p̄tatem a papa. Jn
sibi p̄tatem ab imperatore tenet Zabar.
l. presses ff. de offi p̄sid. q̄ non possit li
mare in terris ecclie q̄ alio a generali
non pōt ex̄ primam sibi detractum juris
dictionis etiam valitate ex̄ercere puto eos
nigunt q̄ sibi p̄tatem a papa vel a pri
cipe non possit limare ad p̄judicium
alicui etiam rescripti speci q̄ tales concessi
ones non intelliguntur sine aliorū p̄judi.
de privilegio pastoralis cum silibg h̄ille. Et
etiam ibidem multa alia prosequitur de hac
nia. b Quibus aūt modis illegitimus le
gitimetur hoc j. legitimi g. ij. Et vide malia
quitis dicat nota illegitimo sine ex incestu filio
habet ē filius g. iii. Ad mām illegitimorū
pōt peccunie ē. filius et j. legitimus
Illicite acquisitum et quot modis
dicitur illicite acquisitū et qui
restitui dicat vel in eliaz dari
possit hoc ē. elemosina 1. g. fi.
et j. restituto 1. g. antepenulta
Immunitas de immunitate seu e
munitate ecclie aut confugienti
bus ad ecclias vide ē emunitate 1. 2 ij.
Impedimentū primo Circa Cir
impedimenta matrimonij primo agit
mus de impedimento in genere. 2o
de impedimento erroris p̄sone. 3o
de impedimento conditionis. 4o de impe
dimento voti. 5to de impedimento cognitionis
carnalis s. consanguinitatis. 6to de impedi
mento cognitionis spualis s. compatrinitat
is. 7o de cognitione legali s. adoptionis. 8o
de impedito crimine. 9no de disparitate cultu
is. 10o de violentia siue metu. 11o de impe
dimento ordinis. 12o de impedimento ligā
tionis ad aliam vxorē. 13o de affinitate

publice honestatis iusticia. 14o de affini
tate. 15o de impotentia coeundi. 16o
de mixto contractu cōi. Jurisdictū ecclie. 17o
de impedimento feriaz. De p̄dictis impedi
mentis sunt versus in quibus explicantur
sin p̄dictū ordinē sic. Error conditionis vo
tum cognatio crimen. Cultus disparitas
vis ordo. Ligamen honestas. Si lis affinis
si forte coyre nequibis. Hec sponsa ve
tant quibus iuncta retractant. Ecclie ve
tetū nec non tempus feriazum. Jmpedi
unt fieri p̄mittunt facta teneri
Que impediunt matrimonium tam contractum
et xii. sunt que impediūt non solū matri
monii cōtrahendi sz etiam dirimunt contractū
que et continentur in primo tribus versibg
positis in primo g̃. Et intelligas q̄ dirimunt
contractū si precesserit matrimonium Si aūt sup
uenerit post matrimoniū iste facti ut affini
tas vel crimen et hujusmodi non dirimunt a
etiam si non sit fidelectuta copula carnalis
ut in sum. con. li. iii. ti. iij. q. i. b p̄ter v
num votū s. religionis cui effectū q̄n q̄ cōtra
to quidē matrimonio sz an carnalis copula religio
nis ingrediatur ex̄. de conuer. coniug. Veru
et c. ex parte 1. a Ubi dic glosa q̄ hoc ma
trimonio tollitur in nullo
tamen dissolui pōt etiam si vnq̄ alterutrum effi
ciatur hereticus ut vinculo religionis alt ad za
vota transmigret nisi vnq̄ religionē in
gredialur. b et desponsa committum ex
pectare debet tm usq̄ ad professionē ut pōt
tho. in mō di. xxvii. a J. quousq̄ religio
ecclie in quā sit saltem tanto obligatus
ut si voluit vitam absolute mutare j. quod
tempus beneficium ingredientis non ē alii
conferendū sine eius assensu ut in c. luth
tum de religiosis li. vi. b Nam ait nō dimit
etiam fin pe. Silē hoc j. votū mi g̃ vi
mi fi. Attendendo q̄ p̄ susceptionē sacri
ordinis dimittit ut quidā dicē voluerunt
sz ḡrm declaratum ē hodie in quadā ex̄
uagante so. xxii q̄ incipit Antique
Que sunt illa que impediūt matrimonium cōtra
hendū sz tm non dirimunt contractū Rx p̄o
quidē sunt duo p̄dicta in g̃. 1. s. prohibitio
ecclie et tempus feriazum de quibg dicit
j. Impedimentum xvi. et impedit xvii.
Ite sunt quidam casus de quibg habetur j. im
pedimentum viii g̃. 1. Item impedit matri
monium contrahendo sponsalia que sunt pure ca
lia conditia de quo j. sponsalia g̃ viii Ite
impedit cathecismus qui precedit bapt̄m ut
habetur j. Impedimentum vi g̃. ij. Ite impe
dit votum simplex de quo j. impedimento
mixto g̃. 1. et ij.
Utrum aliqua consuetudo impediat matrimo
nium contrahendū vel dirimat contractū Rx fm
hosti. si consuetudo ē approbata p̄ papaz
nec mutatur ḡ habet. et ut ḡtum sepe

ere impedit et dirimit dico in quibuscūz
cūibus hoc posset fieri cautela constitutio
eē de cognia spūalia c. 1. et c. sup eo eē de
consang et affinit qđ dilectio Nam approba
tio pape hē vim constitutionis sz si constitu
tio non sit p papā approbata nec reprobata
tūc ad vitandū scandalū qđ forte sequetur
faciendo eōm eam impedit ḡhendi sz no
dirimit contractū Idem b. et Inno. a Sdē
in su. con. co. ti. q. ij b

¶ Quid agendū qñ doctores discordāt cum
impedim̄ ministrij Rn ubicūz doctores pre
ghe suas dicūt solū mortale si no mouent
me expressius ḡhn directi adhēre eē de
test licet ex quadā rōne. a Sdē in sum. co.
co. ti. q. iij b

¶ Quid si cōiux propiat alicui quicūm
cohitare cum altero et ille cui propinq
sanat eē impedimentum Rn hm hug in hs
casu ḡtum ad reddendū debitū non tenet
obedire tūc in cohitatione et ministerio exhi
bitione obedire det et non negare et cū
defecto se copulant a Nam obedire det
in quantū pōt sine pcō ut in c. hinc
ficiem eē. de sen. excō b

¶ Quō aūt minister sit requirendi sm sit
aliqđ impedimentum Rn det in ecclīs bānā
publice p presbiterōs ppm nisi ultra
cōpetentem tēm qui sit impedimentū
ponat Et si apparuerit probabilis querela
ira eōm copulam futurā interdicatur ex
presse donec cōstet quid fieri debat Si vē
si cōiūxerint sine bānis aut post prohibi
tionē et exiterit impedimentum puta
gradus prohibitus tunc filij dicentur ille
gittimi et non excusabiliter. ppter ignoā
tiam pstī Sacerdos quoq qui tales
nuptiones nihilhē contēpserit Vel irregu
laris qui utrumce presumpserit p triennū
ab officio suspendatur ¶ Qui vero falsum
impedimentum malicrose obiecerit cōiu
non effugiat vltionē eē. de clan. despo.
cum prohibito In aliquibq vero locis non
sunt hec bāna sz solū cōiūgentes sponsa
lia solempniter et publice requirūt an mino
rum Et interim pōt manifestari an sit
impedim̄ De nūro quod fit sine bānis
et clandestine aliquid hec ij lēnnis ss.
i. et ē. debitū ss. fi

¶ Quid si aliqs audiuit pcm impedim̄
ee nisse et vxore rōnabiliter tenetur rogā
re Rn hm W. Si audiuit a fide digno
et non suspecto tūc non debat ee mortali
ter suus saluti tenet in quātū verisimile
aliq ee affectata ignorantia que no ex
cusat et si conspiat probabile apparuerit
de dicto alterius non debet exigere debitū
licet reddē teneatur. a Sdem in su. con. li.
iiij. ti. xxi. q. iij b Secus si timeret vel
tatē qđ ee impedim̄ habet p constans fa

cm̄ nec exigē nec reddē det a facere eē
de sen. excō Inq̄sitionem b potest qui tale i
pedimentū audit a viro fidedigno et mul
to aut ppe suo aut ppo sacerdote aut pub
lica fama non ita teneatur reddē q̄ per
cet mortaliē si non reddat hz venialiter
sicut et peccatz pōt qui minus de facili
reddit a Sdē in su. co. co. ti. q. iij b

¶ Quicquid peccat sacerdos vel alij qui cōiuges
eis impedim̄ ministrando hō alteri quicquam
vel amborū vel alterius alteri Rn hm W. si pro
bari non pōt qđ agit in discrete nisi ce
dat qđ audiens patiens sit in hac pte pbi
cum consilio obedire Si vero possit probare
et sciat hoc sacerdos p rochialis vel alt
cōiugi teneatur sallē pūriter ad quorcūmq
actē nisi de cōi sūi velint et possint cohitā
re tanqđ germana a Sdē in sum. con. co. ti.
q. v. et vi b Sūi etiam cohitum hoc ē. cor
rectio ij ss. vi

Impedimentum iij° de errore pūsone
Sciendū primo q̄ non oīs error impe
dit matrimoniū sz solū error pūsone et
conditionis Cuius rōnem assignat
Tho. in iiij° di. xxx. dicens q̄ cū error
qui matrimonium impedit si de aliquo cōr que
sumit de certa matrimonij pūna aut matrimo
dus includit si pūsonas que quātum ad
unam pūatem tollitur pūnū tollitur et matri
monium p errorē pūsone cum conditionis qz seruq non pōt liberē
pūatem sui corpis libē alteri tradē sine gsen
su dni sui sz tho. tenet si sit error pūsone
nullo ē consensus nam qui errat non cōsen
tit ff. de ritu nup. item si pōt error et cōn
tus voluntas nulla ē C. de ritu. et fac. igno
l. cum pūtum et l. non idcirco Et sic mul
tū ē commentū ut puta si Johes dicat se
ee petrū Sed error fortune et qualitatis
non excludit consensum ut si mulier ima
bat pauperē quē credit ee diuite vel si ge
bat cum corrupta sine virginea quā cre
dit virginē tenet matrimonium xxvij q. i. hinc
Rabbi Hay. in ti. de errore pūsone sic
Ve. Virgo dicit q̄ hinc notat xxvij q. i.
raptor q̄ si quis desponsauerit de facto
corruptam quā credit ee virginē quam
postmodū veritate aut rationabiliter cognō
non ē compellendus consummare matrimo
cum ea qz pūus hoc impediēbat eius pudo
a ad ordines ecclīasticos b

¶ Quid si dicat se ee filium regis cū non
sit dām hm tho. in eō di. xxv. q̄ error no
bilitatis inquantum hmōi non causat
at matrimonium sicut nec error qualitatis Si
si error nobilitatis vel dignitatis red
dat in errorē pūsone tūc impedit matri
mū Vñ si consulto mulieris feratur in illa
pūsonā directe error de nobilitate matri
monium non impedit matrimonium Si aut dire

intendit consentire et filiū regis quereūr
sit ille tuꝰ si alius pretendat ei quā filius
regis ē error ꝑsone et impedit matrimoniū
Et sic de alio vi. dicendum si quis dicat se ꝑ
magistrum et non ē a Ad intellectum ꝑdoz
sm ray. et m sum. con. li. iiij. ti. iij. q. iiij. sē
cundum q ad hoc q aliquis uel aliqua dica
tur errare in ꝑsonā oz q ꝑ visū auditū uel
famam habeat aliquam noticiā illi⁹ de cui⁹
ꝑsone quā credit ista ꝑtem q. In cognicio
ne nec affectum nec consensū dum ostendit
possimꝰ nisi nulla noticiā habeat de ꝑsone
aliter non erraret in ea sz descripturus in forme
verbi gratia Si aliquis Anglicus rusticus uel
ad aliquā mulierem nobilē dicens se
ee filiū regis anglie et gratanter illa cum
eo credens cum filiū regis non impedit
matrimoniū q non fuit error ꝑsone sz potius
qualitatis hoc exemplū non vi. placet hoc
quia cū vbiq; habeat noticiā regis anglie
saltem ꝑ famā videt q hic sit error ꝑsone
nec in ꝑtem ꝑsonam sz in ꝑsonā filij re
gis anglie consentire videt Unde i quat itelli
git hoc qđ non expūnt aliquā certā locutio
nē ꝑ quā habeatur noticia ꝑtis et filij ꝑ
quis dicit se ee filiū regis uel cuiusdā in
quib non dat cuiq; uel si specificat nulla hec
noticiā filij neq; patris Ita sm glo. ray.
et m sum. tan. co. ti. q. vi. Si aliqua sit alı
que multos habeat filios quoz cū nullo notg
ē ei et vnq eoꝝ inchoatur se ee ꝑmogenitū
cū Et ista consentiat in eū ꝑ speciē sancti
onis boniꝰ patriꝰ non ē error ꝑsone
sz fortune sue relationis s. ꝑmogeniture
Et ideo non impeditur matrimoniū b

Impedimentum viº de errore condi
tionis Nō ꝑmo q si libera mulier
contrahat cum seruo uel liber cū ancil
la seruiter tenet matrimoniū xxix. q. ij
si quis liber et c. si quis ancillam et duo
bus sequentibꝰ Si uero ignoranter nulla
ē matrimoniū xxix. q. ij si quis Jngenuus et c
si femina liber nisi ꝑcessit seruit cuiꝰ condi
tione consensit in eum uel in eam uerbo
uel facto ut ꝑ rapiatē copulam ut in dcīs
c. si quis Jngenuus Vel si femina ex de ingē
uo seruoꝝ ꝓposuit et c ad nram a hoc uerū
ē qñ liber pro certo seruit seruitute uel si
ex hijs que audiuit habet de ea probabile
opinionem tunc cum si exigat ab ea debitū
non potest eam postea relinquere si aut habet
liberam aut temeraria cui credi non debet ista
iudicantur et ad de sen. exco Inquisitionem
Cum sit tribunis pro ignorante hūdi sit
c. de cond. adde l. fili ff et not glo. ray.
in titulo de impedimento conditionis b

Quid si ille qui coniuxit cū ancilla ꝙ puta
bat liberā sit seruꝰ nūquid erit matrimoniū
Rx fm Ray. licet error seruilis conditionis
impediat et dirimat ut dcīm ē non tñ dirimit

si sit error ꝑtis conditionis uel melioris
qua sua ut si seruus ignoranter gratulat
cū ancilla ꝙ credit liberam non descripturus
uer habet qđ ei obviat ar. xxxii q. ii ꝑ totū
et ext. de dnor. significasti et multorum?
descripturus si cōiugat cum libera ꝙ credebat
ancillam Con. hos. pe. Ul. graff. et Jnno. si
tū mulier ignoranter fecit seruitutem uir non
erit matrimoniū ut in ꝑmo q. dcīm ē a de i su
con. li. iii. ti. viii. q. i. b

Sed nunquid error conditionis libertatis uel
assecuratie uel dignitatis impedit matrimoniū
ut sicut et conditionis seruilis Rx fm Vi. no
sicut notat hug. xxix. q. ii. in ꝑncipio quia
ces tales sunt liberi licet ad quasdā aias
plus ceteris teneantur Idem hosti a de
in su. con. co. ti. q. ij. b

Quid si quis ignoranter contraxit ei ancilla
ꝙ dns uno ignorante ꝓpter nuptias sit nūqd
corpo ē matrimoniū Rx fm hosti. non qz talis ꝙ
dcīm cohibitat mulieri sz hoc ex ꝑmo consen
su facit qui cū fuit erroneꝰ non fuit effec
tus matrimonij Con. Tanct graff. Jnno. et
b. a Alij dicunt ꝙ ipsa manumissa statim ē
matrimoniū qz sublatū ē impedimentum qz
suam glo. ray. credit uerioꝝ ut in su. con
co. ti. q. iii. ꝑdat dici q si constet liberā
ꝑsonam ꝓtinuisse huic matrimonij aliquam
altera fuit manumissa uer expresse uel per
coniecturas appareat de reuocatione dicte
prime ꝙ credat prima optimo qz an manumis
sio ee consensus non fuit validus et post
manumissionē nullus affuit consensus Si
vero de dicta prima non constat quod credat
ꝙ optimo Nam semel consensit in matrimo
nium ut in liberam et ex quo non constat
de reuocatione Jn eode consilio intelligi
ꝑsonaꝝ ut ni. c. maiores ad fi. ex de
baptis Et licet a primo non fuit libera fac
ta ꝙ nunc sit libera Nam et cessante ea
impedimento cessat et impedimentum ex
de appella. cum cessante b

Quid si Rex contraxit cum ancilla ignoran
ter et illa durante ignorantia contraxit
cum alio non ignorante conditionē cuius
Rx fm Wi. tenet matrimoniū cū 2º cū nullū
fuit ꝑmum Idem ni su. co. ti. q. iii b

Quid si libera coniuxit ignorant cū seruo
et postea facta seruitute methodium vult
ee cū eo et ille vult discedē Rx compelli
det ad consentiendū si tū pendente co
pulatione cohiberet cū alia uel alia cū alio
tenet matrimoniū ut hosti addit Idem
i sum. con. co. ti. q. v. Et ad ꝓdicta facit
c. i. ex. de eo qui du. in ma. b

Quid si quis coniuxit ignorant cū ancil
la sz postea scivit exegit ab ea debitum
nunquid postea potuit ab ea separari Rx fm
Wi. Si ex hijs que ꝑius audiuit habuit ꝓ
babile opinionem de seruitute cuius et method

omnia exegit debitu non pot ea relique
vtu pmo q. dim e Si vera hmt aplanem
lem et temeraziam tuam non obstare
q exegit debitu potit cu veritate crimē
semerit sepatione pte. Az ex de sen.
exco. Inquisitionem Non dubitamus pro ut
nazarite hmōi e C. de condi. ide. l. ulti

a Idem in su con. co. ti. q. vi. b

¶ Quid de illo qui mouit tōi vxore quē
tionem condicionis Et illa lite pendēte
petit debitu R. sm tho. in expone lie
q. sent. di. xxxvi. si non e certus de sen
tentie vxoris det reddē debitu ad man
datum eccie sine suo pudicio Et i hoc
casu cognoscat eam ex pmo consensu non
ex nouo Si aut constat ei de sententie ex
oris vel probabilit psumit non debet ei
reddē debitu etiam si actia peripiat az
vel sibi pudicia faceret si eam vxorio
affectu non cognouit vel forte fornicatur
et mortalit peccaret a Salua tamē
nisi euidenter et manifeste constat pter
pbabilem psumptionē impedit nō det
denegare debitu ex de sen. exco. Inquisi
oni Sb. Verū cum consciā pulsat animi ex
credentitate probati et discreta pius no cu
denti et manifesta debitu quidē reddē pot
si postulanti non det nec in alterius vel
contra legē cōmuni vel cōi iudicium con
sciē gnittat offensam Et pter dicta pot
reperiri diuersitas opinionū q refer
tur in su con. co. ti. q. vi. b De mixta
secundi vide j. sentis in. pter totum

¶ Impedimentum iuris de impedi
mento voti Voti votū ingressu
ra impediat matrimoniū R. dix
e votum qdā e solepne q fit
s. p sucessionē sacri ordinis aut p pro
fessionē expressam vel tacitam factam
alicui de religionibus approbatis Et
tale votum impedit matrimoniū ḡhendum
et dirimit contractum Aliud e votum
non solepne sz simplex Et hoc si fiat
de non ḡhendo vel de castitate et hmo
di impedit matrimoniū coīhendū et q to
manifestius e cuius tanto maior pena
debetur transgressori non tñ dimit ma
trimoniū contractū ex eo qd votū li vi
Et de hoc inde in s. sequenti

¶ Quo dat intelligi q votū simplex im
pedit matrimoniū contrahendū R. sm Ray.
in tñ impedit q si ille qui fecit tale vo
tum postea presumserit matrimoniū alī
cui q eam duxit det votū simplex
et ageē pena de matrimonio illicito ex
qua etc. vel mo. Rursus Idem host. Ex
si primo iuranit et postea nouit in hoc
sm host. et gloss. Quidā iuramentum
pot aut mittere religionē vt ex de sponsa
co. nouissimum Ex si post tale votū coīhibit

p verba de pnti non potit vxore gnosce
re sine pcto mortali az adhuc pot inter
rogatione postq vero confessus
e ei illicitū non reddē debitū Vñ licet
petere non debat reddē tenetur sine pce
tu expresse sine interpretatione qd dico az
alit nimis est aucrosum vxori si apparet
sensu expresse pcto h. tho. in mo. di. xxvii
a Con. hinc pot ut i su con. li. ti. vii. q. vi. b
¶ Quid videndū cu psona que fecit
votū simplex queat an possit mitrom ḡhe
R. sm hosti. det R. reddi q non Et similit
queat dicens quod si contraxero nūquid
tenebit mitiam non det reddē aliter
cat az dat actorem mortalit peccandi
a Aut meritetur vñ talibus defraudā
e petitū qd quittit in ḡhendo Et credē
ne detur acto gratificandi sm eū de hosti
et in sum con. co. ti. q. xxii. b de votis
alia multa hīc j. votū p totum

¶ Impedimentū vto de consanguinitate
razuale h. primo videndū e q sit ra
e consanguinitas s. razualis q dr consanguī
nitas spualis que dicitur affinitas
Et legalis que dicitur adoptio

¶ Quid e consanguinitas R. sm Ray est
vinculū psonarum ab eodem stipite de
scendentiū razuale ḡpter carnis contractū Et
dico stipitem illam psonā a qua alq duxe
runt originē Vnde et consanguinei dicun
ur qi de vno sanguine procedentes a Con. et
alii doctores ut in sum con. li. ii. ti. vi. q. i.
¶ Consanguinitas h. tres lineas scilicet
dit tripliciter ordine prima namq linea dicit
ascendentiū ut pater auus et hmōdi
2a descendentiū ut filius nepos 3a collā
teralium ut fres et fratrū filij qui et pa
trueles dicuntur Et h. ordo intelligit i
tres dicit ut i mitre et auia in filia et nepte 2
duabus sororibus et filiabus earū a De ni
sum con. co. ti. q. iii. sm Ray. 2 alios doctores b
¶ Quo computant gradus consanguī
R. in linea ascendentiū et descendentiū
q libz psona addita alicui facit gradū
Vnde pr. et filius sunt in primo gradu Ne
pos in 2o pnepos in 3o Sz in linea collā
teralium aliter computant sm leges et alit
sm canones Nam sm leges in computā
do debemus ascendere ad stipitem s. ad eorum
psonam Et ita duo fres sunt in 2o gradu
Et filij duorū frm sunt in 4to gradu
Nam computantur omnes psone s. ascen
usq ad stipitem et inde descendendo Sz
secdm canones in linea collaterali non ex
ascendere ad stipitem qui potius pse duo
fres sunt in prima gradu horū filij in 2o
2 sic ulterius ex de consanguī. et affi tua
nos et ex de testibus licet ex quarta a
Melius xxxv. q. v. ad sedem b
¶ Usq ad quem gradum p̄hibet et no tenet

mensionū R̄ fm Jo. an. Inter ascendentes et descendentes puto ꝑpetuā ꝓhibitionem a Alii dicunt salum usq; ad q̄tum gradum eram in linea recta sicut et i hiis mixtis. Alii aut tenent ꝓmā dicentes q si adam vixisset non posset ālegrē cū alq̄ muliere Et hanc videtur sequi pe. et hosti ut in sum. con. co. ti. q. v. b Sz nūc talla terales ē usq; ad q̄tum gradum capitum da fm canones ex de consang. et affi non debet Quinimo si aliq̄ ꝑsone attinent sibi ex vna parte in primo vel tercio gradu et ex alia parte in quarto hi ꝑtes sunt cōiugere quia in consanguinitate semp ē standū remotiori persone ex de con. et affi. c. ultra a Nisi esset consuetudo q̄ fuit a gradu scripti ꝓximiori tunc ei cui illa seruanda ē et quo ad impediendum et dirimendū matrimoniū ut in c. q̄ dilectio de con. et affi. b Et nō fm hosti. q̄ licet consanguinitas q̄tum ad mixtionem cōiugii sumenda ꝑtinet ni ad gradu et non ultra nec etiam cognatus mediatus ni ultior gradu ti q̄tum ad successionē hēditatis durat usq; ad decimū ut hec b. hēditas §. iii a Et ibi de hoc dictum ē i addicione

Impedimentum vis de cognatione b trone spuali que cōiter ē compatrum mixtas Vbi secundū q̄ cognatio spualis q̄ncipit ex hoc q̄ quis ea fert sacramentum baptismi seu confirmationis vel suscipit suos tenet illū qui tale sacrū conferetur

Inter quas ꝑsonas cōiungitur cognatio spualis R̄ mixtes baptizatum et eum qui suscepit Item mixtes baptizatū et filios suscipientis hoc dico sine sint legitimi sine illegitimi scilz si essent adoptivi q̄ tales filij sus cipientis legitime copulantur baptizato vel suscepto ut Inno. ponit a sup. xxx. de cognatione spirituali. b Item cōiungitur mr̄ baptizati et vxorē suscipientis si ab suscipiente cognita fuit ab eo Item mr̄ suscipiente et ꝑtes baptizati Et hec cognatio impedit et dirimit matrimoniū post contractum Et que dixi de suscipiente intelligo et de baptizante Et idem de sacro confirmante ex. eo medū li. vi. In alijs casibus nulla spualis cognatio contrahitur ex eo. igitur li. vi. ꝑdz cathecismum nec contrahitur spualis cognatio que tñ impedit ḡhendum sz non dirimit ex eo ꝑ cathecismum in vi

Quid si plures sunt suscipientes R̄ ꝑ hibetur ne fiat de con. di. iiii. no plures Et sili. in confirmatione a Vt in c. c. no plures b Si tñ fiat cū aliis cōiungitur cognatio spiritualis a impediens et dirimens ut in c. q̄ sequitur b ex eo ꝑ nus li. vi. Sz in illa suscipientes bn̄ sunt

contrahere inter se q̄ non ꝓhibentur vt Inno. ponit a Con. hosti. ut in su. con. li. iiii. ti. vij. q. iii. b

Quid si quis baptizat seu tenet ad baptismum ꝓpriū filiū R̄ fm Hyo. in iiii° di. xlij. Si mr̄ vel mulier hoc fecit i arti culo necessitatis seu ꝑ errorem non impedi tur exigere aut reddere debitū ex. eo. si vir. Si vero fecit ꝑ fraudē impeditur exigere sz tenetur reddere ex si uterq; fuit i fraude de necessitate ꝑt exigere sz et uterq; tenetur exactis reddere ut hosti. ponit a Hyo. xxj. co. ti. q. ult. sup. Verbo contrario dicit q etiam qui fuit in fraude non ꝑdit exactionē q̄ non recipitur nec ꝓhibitus ꝑ quo vir̄ facere ꝑdebit c. si mr̄ ex. eo. si ꝑtes dictum Cum Hyo. tenet videtur hosti. pe. et gloss et in sum. con. co. ti. q. ij. b Et addit q melius est q vtrq; contineare Eodē etiam mō si mr̄ tenet aliquē filiū vxoris sue vel uxor filiū mariti sui si exigendo ita excusatur si ex malitia sua fraus non det ei ꝓximiori nec ꝑ ꝑt debitū subtrahere sz non ꝑt exigere Con. pe. i b.

Vtrū spualis cognatio prorogat ad nepotes et ultiores R̄ non quia non sz ḡdo filia quidē mea spualis licet mō possit cōiugere cum filio meo ꝑt tñ cōiugere cum filio filij mei ar. xxx. q. i. c. i a Hyo. dixit Inno. sup. Rubr. ex. de cognatione spirituali quod et mō. fm sum con. d. q. iii. b

Vtrū aliquis possit successiue habere tres uxores duas cognatas R̄ patet ex dictis in §. ij. q̄ si prima tua uxor tenuit filium alterius aliquam tu misereris ei ꝓtesq; hic illam alteram Si vero tenuit postquā a te fuit cognita non potest. 2ā habere eo q̄ compater eius factus es Si aute alia mulier tenuit filiū vxoris que de alio viro fuit illa mulier ē cognata vxoris tue si tua non sine illa tenuit aliqua mr̄ nos cet carnalis copula sine post Deo patres illa hic Et sic si filius tuus que de alio genuisti ab aliquo suscipiatur tue suscipiens ē compater tuus non aut vxoris tue Vide si casus tue mortis euenerit suscipies possit ḡhiere cū illa que fuerat tua vxor ut Inno. dicit xxx. q. iii. qui spiritualē a Vide in su. eo. eq. ti. q. x. b

Vtrū si aliquis cognouit aliquā fornicaria et postea fit compater alicuius alterius puta tenet quedam de sacro fonte Numq̄d etiam illa mulier fornicaria fit cognata R̄ fm Hyo. in mr̄ di. xxxvi. Dm q̄ sicut compaternitas tamen facit ad uxorē que a vir̄ fuerat carnaliter cognita eo q̄ iam effecti sunt una caro xxx. q. iii. Si quis exemplo p̄ai hoc videtur tñ sine ad alia mulierem carnaliter cognitam q̄nis no sit uxor

Idem sentit ḡlo. sup dicto c. si quis dicens
q̄ p̄ fornicariū copulam acquiritur cōpatibus
q2 vna ratio efficitur. xxxii. q. iiii. Ju eo
Nam et affinitas acquiritur p̄ fornicariū
copulam xxxv. q. iii. de treslis et c. nō eam
ex. de eo qui cognō. ḡsang. disserentiam
Tenetur igitur pro uero q̄ compatibilitas
contrahitur ut ḡbatur p̄ deū tamen licet
quibusdam mirabile videatur. Ideo tenen
dum q̄ sic Cui dicto Jo. an. concordat in vi.
a Vere mirabile ē hoc deum ut ex puro
abhominabili eriatur pharetela spūalis sicut
ex gratie calor Et si hoc facet mētrix
publica erit mr spūalis seu cōmater oīm
de ciuitate Et multa valde facet mirio
na illicita p̄ occultas que multe fiunt
fornicationes cum tū ut constat
¶ deūm de mirō sit ḡhibitorū ut quilibet
admittatur qui spūaliter non ḡhibetur
nec in hoc cām apparet aliqua ḡhibitio
nē a iure fieri Nec obstat q̄ carnaliter
copula sit cā trāsmittendi compatibilitatē
de uno ad vxorē et econū q2 illa nō ē cā
solum sed et sacrū mysteriū Vel nō re
putur aliq̄d ius dictans hoc transmissio
ne fieri nisi in ipo miro Et ita etiam af
firmat ḡlo. Ray. ut et patet in sū. con. le
riii. ti. vij. q. ij. Silē et alij ut p̄z p̄ glo
in dēm c. si quis ex cōiugio puto tū q̄ p̄
rei ḡritatē et doctorū grauitatem
sup hoc non sit ꝓcurāda sua sz ꝓp
dīm ipa consulendus b
¶ Vtrū liceat cōiugē mirom cū sorore filie
nece spūalis Re ḡp̄. cum filia nova spua
li non liceat ut deūm ē. b. g. ij. aliter ecōtra
sepandi xxx. q. i. de eo xxxiii. q. ii. si quis
cum mrē a cōiugio tū sororis non oz
abstinē sed contrahit xxx. q. iii. finaliter ¶ Illud de
c. fin. ḡ. ḡ. ti. q. xvi. g. fin. Ray. b
¶ Vtrū ille qui baptizauit aliqua possit q̄
sit laicus uel i minoribus ordinibus pos
sit ḡtraliē cū illa Re non quia filia spūa
lis ē Et si cōtrahat diremendū erit
ex eo medium li. vi. Silē nec ille quem
presbit baptizauit p̄t dicē filia carna
lem ipius p̄sbiteri ex eo c. ult. Nec filius
presbiteri p̄t illa dicē quia p̄sbr ille bap
tizauit Et idē de crismate seu confirma
te dīm p̄ p̄dicta iura secus de sacrō p̄sbre
aut alijs sacramētis ut ē g. ij. dicto ē
¶ Vtrū filij duorū compatrū possint inirom
alit copulari Re sic sine sint ḡmani aīi
cōpatibilitatē sine postea excepta solum
illa p̄sona p̄ quā ḡpatibilitas ē contracta
que tūquam p̄t copulari alicui filiorū
sui patris spūalis xxx. q. i. sup quibus
et c. pteritū 2 c. non oz et ex eo c. i.
a Nisi consuetudo ecclie que scandalum
generet alit Si habet ut ex. de cog. na.
spūi. c. i. Et hoc cām seruanda ē forma
consuetudinis tam in ḡhendo q̄ i dīmē
do Et non solum eccie ḡpe sz ecām metro
politane uel aliaz ecclie ipo facto ea. ti. c.
sup eo Vbi eciam patet q̄ semp ē homel
tum et conueniens ab hymeneī cōiugio
abstinē Non aūt ē necēm nisi ex ratione
consuetudinis ut dicm ē b
¶ Vtrū pater possit cōsulere cū illa q̄ filio
eius leuauit Re p̄t ut nōtat. xxx. q. iij.
Illud a Ju glo que eciam dicit q̄d sequi
tur aūt ē q2 ut ptarium ē edictu de mo
nimento ē ḡhibitorū ut q̄ spūaliē nō q̄
hibetur admittatur ut nōt Ray. in ti. de
impedimēto cognitionis ḡ i. b Sz filius
non p̄t ḡtraliē qua pater leuauit ut ibi
dem dicitur et in ꝓxīmo ḡ. precedēti hoc
¶ Et quod si aliquis vult ēe patrinus a me
linus puto dicēdus nō vult ēe Ideo fingit
b Et silēt se tangē puerū sz non tangit
et videt more solito Re sine vb. Non effi
citur patrinus nisi tangat vbm tenendo seu
tendo de leuando de sacro fonte Et silē dicendū de
confirmatione a Idem in sū. con. ca. ti. q.
xvi. b Sz quero teneat et nō videat ecce
do q̄ nichilominus efficitur compater scitē
dū ēe Verus patrinus a ꝓ. ꝓ. q̄d agit
patrinus etiam si non intendat ēe cōpa
Ut p̄z in sum. con. ca. ti. q. xxii. vbi hoc
hazus ponitur b Nam responsio non
ē de substantia compatibilitatis
¶ Vtrū aliqs possit fieri compat alterius p̄
baptizatorē Re si loquamur salu quantum
ad effectū non erit dubiū q2 ad talem
effectū p̄mittendū uel tenendū eciam
p̄ baptizatorē vnde quis p̄t Sz si loquamur
quantū ad veram compatrinitatē et cog
nationē spūalem non p̄t cōtingere ut ponit Archid. p. l. post inoratum
ff de adopti. a Ibi dicitur nequē adoptā
te nec ordinare quis alius nec p̄ alium
hyemalis salutationē agere p̄t b Et q̄d
inde? cōiū ex. de presbi. c. fi. li. vi. a Ibi
dicitur q̄ matrimonium p̄t cōtingere p̄ baptizatorē hūtem de hoc spūale mādatum b
Solutio hui cū p̄ id q̄d nōtat ex de
cons. ecclie a qua a Ibi dic? q̄ epūs no pot
cōmittē reconciliationē ecclie simplici sa
cerdoti Et sic q̄d colligeret p̄sone nō p̄t
p̄ alium adimpleri Sed q̄d ecām facit c. fi
ex. de offi. dele. expressio aut confessio
p̄ que cōtingitur mirom hūi p̄t fieri p̄
alium dēm c. fi. de presbr. b Jde Jo. an. i
quadam q̄one disputatus
¶ Vtrū in pluribus actibus sacramentalibus
requiratur plures patrini Re in cathe
rismo baptismo et confirmatione vnus et
idem patrinus ēe p̄t si veritas cogit sino
ē consuetudo romana que postea p̄singu
los actus singuli suscipiat de cons. di. iij.
Ju catherismo
¶ Vtrū ille qui non ē baptizatus possit aliquē

suscipere in bapt. Vel qui non ē confirma
tus possit tenere in confirmatione ꝛ̄ hm
pe. et tho ar̄ quia talis non ē inhabilis
ecclie cui ꝓsonam ꝯtrahit tenendo ad sacra
mēta de con. di. iij. In baptismate Et si
de facto uel necessitate teneat uel teneat seu
baptizat non ḡhit aliquā cognationem
spualem Et hoc addit Al. q̄ si aliquis cōiu
gū ē baptizatus tū ꝑ eum non transit
cognatio ad non baptizatū Idē de cōfir
matione a Glo. in d. c. i. bapt. Idem dic
quo ad suscipientes sed secus dicit ē baptizante Glo. etiam Ray. dicit q̄ huiusmodi
cognatio spualis cōtrahitur etiam int̄ iudē
& qui unus tenet uel suscipit filiū alterius
in bapt̄mo uel confirmatione Vt in sū. cōi.
co. ti. q. v. Alb. simpliciter concordat cum
positis in hoc ſ. dubit̄ ē Ideo tuto q̄ tuta
or ꝑs ēt eligenda b Etsi baptizatus
teneat filiū non baptizati seu infidelis
hū contrahit ꝙpaternitatem vide ē. confir
matio sacramentum ſ. penult̄

Utrū religiosus possit fieri patrinus uel
compater ꝛ̄ ꝓhibitum ē abbatibus et mona
chis ꝙcedere de bapt̄o subaḋ ad baptizand et
huiusmodi xvi. q. i. placuit de con. di. iii.
non licet Idem intellindū de aliis religio
sis et canonicis regularibus ex̄ de postu.
ex parte non enī licet religiosis cōmitti
facē ꝛ̄ familiaritate que solet in gignere

Item sum. con. co. ti. q. ult. b

Impedimentum vinc̄ de cognatione
que legali que fit ꝛ̄ adoptionē
ubi sciendū q̄ ꝛ̄ adoptionē ꝓcedunt tres spēs legalis cognatio
nis ꝓna ē Astrendetur et descendetur
que attenditur int̄ patrem et adoptan
tem et filiū seu filiam nepotē uel nep
tem et huiusmodi adoptatos Et hoc idē
iuncte impedit matrimoniū q̄m ꝑ adopta
tor non ḋat cōiugē cum filia adop
tiua nepte et huiusmodi xxx. q. iij Ita
dicitur Etiam post emancipationem
in instit. de nupt. ſ. ergo b Ita spēs
ē collateralis ſ. int̄ filiū uerū nātalem
et adoptivum Et hoc impedit matrimoniū q̄
diu sunt i eadem ꝑte patre ea uero
soluta ſ. morte patris uel emancipatione
filij nātalis uel adoptivi non impedit
ex̄ co. ti. i. xxx. q. iij post susceptū Ita
spēs ē q̄ legalis affinitas int̄ patrem
adoptantem et uxorē filij adoptivi silī
inter filiū adoptivum et uxorem ꝑis
adoptantis Et hoc intelligi ut ꝓdixi
matrimoniū Quia ꝑ adoptatos nunquam
ḋat ḡhe cum illa que fuit uxor filij
adoptivi etiam post emancipationem
ff. de ritu. nupt. l. ita adoptus a Inscript
Adoptimus b In institutione de nupt
ff. i. et ij. Sile. filius adoptimus ꝙ mortē

ꝑis adoptivi non ḋat cōiugē cum illa
que fuit uxor adoptivi Vt in dicta l. ad
optimus a Etiam si ante mortem fuisset e
mancipatus ut ibi et de dictis etiā spe
culator hētur in sum. con. li. iiii. ti. viii. q. viii

Quid filius adoptivus ḋat ḡhe. b
cum filia illustrissima ꝑis adoptivi ꝛ̄ hm
Ar. Credo sine ꝓcedente q̄ sic et q̄ filius
illustrissimi ḋat cui filia adoptiva sicut nota
ut hugo. xxx. q. iii in ꝓm. Ita illustrissimi
filius uel filia non ē in pena ꝓhibite a Ita
Instit. de nupt. ſ. penult̄. b Con. hosti.
et Inno. a Idem t̄ in. co. ti. q. iv b

Utrū adoptivus qui nō transit i ꝓtatē
adoptantis possit cōtrahē cū filia legitima
ꝓpinqua adoptantis ꝛ̄ de dat hanc q̄one
Varie sunt doctorū opiniones Dicit tū
ḋat q̄ cū Inno. cæt̄a in distincte loquā
tur de adoptione non distinguo credo hic
simpliciter adoptatū ſ. qui non transit
in ꝓtatem et arrogatum qui transit in
ipsum q̄ ḋctum ad hoc Idem uidetur sit in
utroq; casu ſ. q̄ non possit nisi adoptio
ꝓprius dissoluatur ꝛ̄ emancipatione que
emancipatio q̄ tum ad aliquid hꝫ loqui
etiam in adoptato licet non transeat
in ꝓtatem C. de adopt. l. plā ſ. sancim
a Viz quo ad successionē ab intestato
que datur adoptato tali non emancipato
ſz non datur emancipato ut ibi Et sic
impeditur matrimoniū cū adoptato siue filio
eat in ꝓtatem siue non hoc tenet hosti.
et Guiel. in speculo Sz Inno. tenet q̄
non impediatur quia adoptatus nō transit
ut in ꝓtatem ut et ibi. do. ante. debit
ex̄. co. c. vno Et ide dicit etiā hugo.
ut in sum. con. co. ti. q. x. Vbi nō ꝓcedit
tur aliqua ratione contrarium Alii uero ꝓ
do. ante. ubi b. Ideo nō vid̄ ꝓpinanda
sententia b

Quid si filius adoptivus durante adop
tione cōi hoc cū filia legitima adoptantis
numquid soluetur matrimoniū ꝛ̄ hm Ar. q̄da
dixerunt q̄ nō Sz verius tenendum q̄
hugo tenuit ſ. q̄ soluetur ex̄ eo uinculo a
Idem dic̄ q̄ dum durat adoptio inter tales
nuptie consistere non ḋnt Sz ḋnta te
net speculator In casu enī ſ. q̄ matrimoniū
soluatur q̄ttuor matrias videlicet Tria quī
doctores Vt idem notat do. ante. debit. Quin
etiam dicit q̄ ꝓceptum ē dare remedium
ſ. soluendi adoptionē qua dissoluta potest
contrahere matrimoniū b

Sed numquid due ꝑsone que ab eodē sunt
adoptate ḋnt inter se cōiugē ꝛ̄ hm Ar. ḋnt
cui inhibet ꝛ̄ patrem ꝓhibitum sicut et duo
spirituales filij alicui gratiā ḋnt et spuales
cui adoptivus Con. hugo et b. a Idem t̄
hugo. con. co. ti. q. xi b

Utrū inter patrē adoptantē et patrē

adoptati sue matre aliqua cognatio cõiuga
& hm pe. et tho. Nulla. a Idem in simi co.
co. tr. q. xvij b De materia adoptionis et
arrogationis hec plura ff. Adopto

Impedimentum viij. De impedimento
erimus sciendū primo q̃ quedā crimi
na impediūt matrimoniū q̃ trahendum
s. q̃ non dirimūt contractū Et sunt sep
tem primū e interdictus xxxvij q. vij si quis
viduam et c. qui dormierit et c. coniugibu
sti. Zij. e de illo qui mittit ꝓpriam ux
orē xxxiij q. ij. admonē et c. mitte2 certo
rez Zij. qui quis rapuit sponsam alterius
xxvij q. ij statutū Qui q̃ quis mḡdiado
matro ꝓprīū filiū de sacro fonte recepit
vt possit uxorem priare debito cōsanguin
xxx. q. 1. de eo Ti. qui quis interfecit
sacerdotē cū. de pe. et re. qui presbiter
Gij e solepniter penitēs xxxiij q. ij de his
et c. antiqui Kij e si quis monachē sciens
uxorē accipiat xxvij q. 1 hñ qui Omes pre
dictos casus ponit Ray. tho. pe. et hosti.
p̃ter vltimū quē solus hosti. addit Licet
aut hec et forte alia impediant cōiugiū
dū Si tñ timetur de inconstantia debet
eis quis concedē luitam nubendi ar. xxx
iij. q. ij Antiqui et c. in adolescentia et
cū. de eo. qui cognō consan. vx. sue ex
lris Et hm q̃ addit W. a sequēti ad pximū
dictum quod sunt Ray. Vt i summ. cōsan. li. iij
ti. ix. q. 1. Vbi hec notanda tuc. b Sufficiat
hñā ꝓpriū primo quod de consuetudine nō
seruatur. alie ergo poterūt luitam

Que sunt crimina que dirimūt matrimo
nium contractum & solum duo primū e si
qua mulier machinata fuit in morte vi
ri sui aliterq̃ et ipsam cum effectu accidisset
animo hñdi virū illius in suū Et similiter
machinatus, si quis fuit et cū effectu ac
ciderit mortē alterius ut hēat eā vxorem
Tales si contraxerint ꝓpter hoc sunt separādi
xxxi q. 1. si quis vxorē a de in simi. co.
co. tr. q. ij hm Ray. et tho. cius b Qm
ratio hm quosdam intelligitur solum si
dum erat primū cōiugiū eo q̃ ambo viuerēt
cōmissum e adulterium a hoc dicit tho.
Ray. et thom ut patet in d. q. ij b Sz ve
rior videtur opinio Imo. et host. dicentiū
q̃ sola machinatio mortis cum effectu suf
ficit ad dirimendū matrimoniū licet nō mutue
uerit adulterina pollutio cū. de cōiug.
in fi. laudabilem a Ibi cui nulla fit men
tio de adulterina pollutione b hoc e primum
crimē Zij e adulterium Et hoc q̃ adul
terantes sibi prestant fidem ꝓmittendo
seu mandando q̃ ꝙlibet sine defectu ꝙlibet
Et intellige si vxorē alterius corrupit fuisset
nisi illos adulterina cōiunctio sive fuerit
ante dictam promissionē vel contractū sū
post q̃ si adulterina pollutio fuit vel p̃

matrimoniū inuenerit non impeditur matrimoniū
cū. de eo qui duxit e. ultra a Ibi dicit
fide data promisit Sed tñ sub nota fidei c
nam nuda promissio Et hmōi promissio
e q̃ dispensatio de futuro hm. gl. Ray.
ut in simi. con. co. tr. dicta q. ij b

¶ Quod si quis occidit maritum adultere
non eo ꝓpto ut vxorē eius hēat si in bello
uel casu vel odio Ri nō dirimit matrimoniū
ii postea contractū nisi ad hoc interfecerit
ut eam ducat cū. de coniug. nisi. laudabi
le certa hi. a Idē in simi. con. co. tr. d. q. ij b

¶ Quid si quis precipit et mandat
vel consulit interfici et interfectus e Ri
hm W. et hugo Idē e ar si interfecisset et
Sz si non mandant aut consulunt sed
postq̃ fuit interfectus ratū hmōi dicendū
q̃ licet al' i malefactis ratihabitio retro
trahatur et mādato competat tñ ibi
hoc nō dirimit matrimoniū sequēs Idē lau
et b. a Idē in simi. con. co. tr. d. q. ij b

¶ Quid si quis vxore vinctē deserto cōiu
hut cum adultera Ri distinguendū e q̃ aut
ista scivit cū habē aliam vxorē aut nesci
dixit ipse scivit q̃ habet aliam non pot cū
illo matro cē Si mero ꝓpter nescivit et hic
morbus tam prima vxore et de nouo scit in
ptate ignorantie e matrimoniū ratificare vel
dimittere cū. de eo qui duxit ima
q̃ pol. c. i. et c. veniens ita tñ q̃ si post
quā scivit carnali copule consensit nō
potit dimittere poterit ar. cū. de cōiug. fin.
c. ꝓpositū et c. fi. Sz si ab initio eodem fuit
ignorans sz ꝓpter vinctē facta e consca
tio non det patri q̃ cognoscatur a viro al'
impetitus matrimoniū impediētur ar. cū. de
p̃scriptis c. fi. in fi. et c. pemult in fi. xv.
viij. q. ij si virgo cū. de ord̃ impot Sz do
hoc intelligendum si ꝓpter matrimoniū vel
fuit al' non prestat Impedimentum ij. cū.
de sponsa. veniens et de matro q̃ mitt cōpe
cx lris in fi. a Idē in simi. cō. co. tr. q. iij b

¶ Sed quid si mortua iam prima vx non
cognoscat carnaliter istam 2am adultera
que secū cōiuxit ignorantes sz ꝓpter duram
Zam Ri hm hosti. det manere cū tertia ff
ius etiam postea cognoscat 2am cū. de eo
qui duxit in ma. quam patt. c. veniens Ma
prima vinctē consuetudinē hitur cum 2a milig
fuit et sic non impedit consuetudinem 3i. cū
etiam si post mortem prime carnaliter
cognouerit 2am que fuit ignorans istum
humiliasse uxorem et mater etiam ignorans
et ipse sic cōsulat cum 3a adhuc cū 3a
remanebit cū. de elect. bone memorie. ij.
cū. de qui. filio. ꝓpositum et c. fi. a Idē in simi.
con. co. tr. q. iiij et v. b

¶ Quid si aliquis vxore vinctē contrahit
et cognoscit cū duabꝫ vel pluribus sinistre

ꝛ ſm hoſtē. locus ē ꝯfirmatiōi q̄ ꝑtus
reſtificatam de morte ꝓximi ꝯſtio
uit poſt mortē lr̄ām illam tenebit cū
de eo qui dux. ſuā q̄m poſſ. Vemens
d Idem in ſum. con. co. ti. q. vi. b
Sz qualiter intelli. miſcia ꝛ ſm hoſtē. qu
ſit uſtam tām ignorandi ut quia vir de
cemotis veniens aſſerebat ſe non habē
vxorem ex deſponſal' cum aplica Ideo aut
huiſca non cōmittit adulteriū q̄ nō cō
mittitur. ſine dolo ff. ad l. iu. de adult. l.
ꝓpē xxxviii q. ii. in lectum d Idem i ſu.
con. co. ti. q. vii. Vbi etiam additur ſm
eundē cū filii et lr̄a venete ſuſcep
ti cenſentur ſi tri ꝓ mariti in frige et
eleſie ſit contractum ſecus ſi etiam b
Vtrū liceat vxorem adultera occidē ꝛ
ſm hoſtē. et pe. in mo di. xxxvii hoc poſt
contingē duplicit ꝓmo nō q̄ ꝓ iudicū
iudicis ꝓcurat occidi Et hoc licet facere
amore iuſtitie non iniurie vindicte nō ti
licet hoc facere in iudicio ecc̄ꝰ ſz ciuili
ter nō q̄ cū iudicū occidit ea uel facit
occidi Et hoc nūquam licet ſm legem
diuinā licet aliquo casu ꝓmittatur ſm
legem ciuilem ut q̄ uenit vxore i actu
adulterij tue cū lex ꝓhē mentaneum
non ꝓnit d Idem in ſu. cō. co. ti. q. ix b
et intelligē hoc dem hoſtē. q̄ lex nō ꝓnit
ſ. q̄ non ꝓnit morte ſicut alia hoīdia
ſz tri ꝓnit ſatis acerbe ut ff. de adulte.
l. ſi adulterū ſ. ſi maritus d al' incipit
ſ. Imperatores Et ibi dr̄ q̄ ſi occiſor erat hu
milis ſeu vilis ꝓſona dapnat' ad opus ꝓ
tuū ſi aut honeſtior in inſula relegat' b
Vtrū aut vir liceat occidē adulterum
Vide j. lex. ſ. ix In foro vero conſcie tales
multiformes ꝓmendi ſunt Vtrū magis ꝓ
cet q̄m occidit vxorem quā q̄m occidit
matrē habeat j vxor ſ. pl'r

In predictum ix. de diſpar cul
tu ſ. q̄ fidelis cōiūxit ſi infideli
ut video tel partium Vel hēn
to ſm Ray. Et in ſum. co. ti. mi
ti. x. q. i. Vbi hec notātur et dicitur i c.
ſane q̄ ſequr̄ ſz de hoc j. ſ. ꝓlr. b Nam
tur nullum e matrim xxviii q. i. ſ. exhinc
et c. tanc Vii. exo. xxxiii et deut. vii ꝓ
hibuit dns dicens Non accipies vxore
filijs tuis de filiabus alienigenarū ne tra
ducat eos poſt deos ſuos Sz ti ſponſa
lia bn̄ ꝓnt contr. alii ſi hac condicione
ſi infidelis conditus xxviii q. i. non ex
hoc aut hoc. et pe. in mo di. xxxix a
ſil' tam Ray. ut ni d. q. b Sz quid
ſi infideles ꝓt ee matrim ꝛ ſm hoſtē
in mo di. xxxix. Inf infideles ꝓt eſſe
matrim Iudicium e ordinatū ad ꝓlem ſm
ꝑfectionē nē Non aut matrim e ordi
natum ad ꝓlem ſm ꝑfectionē ſpīe Et ideo

matrim quidem e ſz non ꝓfectum inde
infidelibꝫ cognoſcens vxore non petat
ſi ꝓpter bonum ꝓlis aut illius fidei qua te
netur Vxori debitum reddat ſ. xxvi. di.
de cetero

Vtrū cōiunx conuerſus ad fidē ꝓſſit cōma
nere cū vxore infideli nolente conuerti ꝛ
ſm hoſtē. ubi ē. fidel' cōiūctus ꝓt cū infide
li manere ſub ſpe cōmodi ſi ea in fidelita
te obſtinatam non viderit Et benefaciat
quamdiu Et de hoc e conſilium Apli. i.
corinth. vii. non tn̄ tenet ſz ꝓt dimittere
eam etiā ſi velit ei cohabitare ſine contume
lia creatoris ſi conuerti non velit d Con
trā ut in ſum. con. co. ti. q. ii b

Quid ſi inde nat ꝓgnam conīverit cum
conſanguineis ſm ritus ſuos nūquid poſt
conuerſionē ꝓterit remanē ꝛ ſm hoſtē.
in mo di. xxviii. Si contraxerit in ꝑdicta
diuina lege ſilijs Israh. xviii. tue ſue
vtriq; ſine alter ad fidē q̄ritur non ꝓnit
talis nuptias cōtrahē Si aut contraxerit i gra
dibus ꝓhibitis ꝓ ſtatutū eccie ꝓnit quidē
ſi vtriq; conuertatur Vel ſi vno cōuerſo ſit
ſpes de conuerſatione alterius d Idem i
ſum. con. co. ti. q. iii. Et facit cū. de di
uor. gaudemus b

Quid ſi infidelis qui conuertitur habeat
plures vxores ꝛ ſm hoſtē. ubi ē. Mō fiunt
vere nuptie niſi cum ꝓma q̄ erat cū lege
nē Vide ſi talis cū aliqua vxoribus cōuer
tatur ꝓt cum ꝓma cohabitare et alias debet
habere tamq̄ ꝑmixta cōiugat Et ſi ꝓma con
ti noluerit non ꝓ hoc erit matrim cū aliq̄
illarū ſz ꝓt cum aliqua illarū de nouo cōiu
ge ſm modū qui in ſequēti ſ. vii dicitur d Con
Ray. hoſtē et b' ut i ſu. con. co. ti. q. v b

Quid ſi infidelis repudiata ꝓma vxore
aliam duxerit et cōuertatur ꝛ ſm hoſtē. in
mo di. xxxix. ddm q̄ repudium vxoris eſt
cōtra legem nē Vnde infideli non licet re
pudiare Et ideo ſi conuertat' poſtq̄ ipſe vx
repudiata alteram duxit Idem iudicium e
ſicut de illo qui plures ſimul vxores habebat q̄
tenetur ꝓmam quā repudiauerat accipe
ſi cōiūx noluit et aliam habere ut dictū e i
ꝓximo ſ. d Idē in ſu. con. dicta q. v. b

Quid ſi ipſa ꝓma cōiūx noluit ꝛ ſm hoſtē.
ubi ē. ſi ipſa infidelis velit cohabitare ſine
fideli ſine contumelia creatoris et ſine hoc
q̄ ad infidelitatē inducat ꝓt quidē ut fi
delis ab ea diſcedē ſz diſcedens nō poteſt
alteram accipē Si aut hoc vxor infidelis
nolit ei cohabitare uel non ſine contumelia
creatoris aut ſi ad infidelitatē ꝓtrahere
nitatur In his tribus casibus vir fidelis
diſcedens ꝓt altēi ꝓ mariti captiuari d
Idem etiam ſi vellet ei trahē ad q̄dam
mortale cū. de duor. gaudemus ſ. qui aut
xi poſtea ſubditur Et ſi conuerſa ad fidē

et illa cõuersa sequatur ãnquam ꝓpter
eãs ꝓdictas ſtinuam ille ducat uxorem
eam ꝛeꝯpe cõpellendus nec potest dimittere
obicẽ fornicationẽ ꝓpter eo q̃ incepsit alter ꝛi
nisi fuerit al' fornicata b

¶ Sz nũquid licet viro ad fidẽ cõuũso vx
ore exiſte in infidelitate emittẽ votũ cõ
tinẽtie R̃ hic tho. in my. di. xxxix si post
cõuersionem vir' sit aliqua ꝓbabilis spes
de cõuersione uxoris non det vir votum q̃
tinẽtie emittẽ nec ad aliud mirium tran
sire q̃ uxor difficilius cõuertẽtur ſciens
se sic ꝓpatam eẽ Si aũt non sit spes de cõ
uersione post ad ordines sacros uel ad re
ligionẽ accedẽ ꝓter requisita uxore q̃ cõ
uertatur Et hoc si postq̃ vir sacros ordi
nes accepit uxor cõuertatur non ẽ sibi vir
tus reddendus sz det sibi imputare q̃ i
penam tarde cõuersionis se ꝓpatur viro
suo a Idem in sũm cõ eo ti. q. x. b

¶ Quid si alt quidã cõuertat ꝓles q̃ det
sequi R̃ hic tho. in iiij° di. xxxiv. Si ꝓ
les ꝓuenit ad etatem ꝓfectam libere
potest sequi parentem quẽ voluit Si at
in minori etate tunc det dari fideli non
obstante q̃ indigeat matris obsequio ad cũ
rationẽ huc ide breuit ẽ filius ꝑ. iij. a
Idem in sum. cõ eo. ti. q. xv. b

¶ Quid si vtrq; quidã cõtraxerit mirium
ẽzit fidelis unus alter labitur in infidelita
tem R̃ hic Ray. non pot qn alie uel dis
tinctio Vtrũ intelligit ratione uel no
Nam in utroq; cũ fidelis tunc tenetur
cõtinere a Idem in sum cõ eo. ti. q. xviij
Et facit cx̃. de duobus infr quanto b

¶ Quid si catholicus cõiũxit sibi hereticã
baptizatam nunquid tenet mirium R̃ hic
tho. in iiij. di. xxxix. Vez ẽ mirium q̃us
ꝓcedit ex hoc mirabile dictu mysterium Et cõ
si aliquis catechumenus fz nudum baptizatus
cum aliqua baptizata cõiũxit non ẽt ver
mirium Idem pe. Al et ray a Idem in sũ
cõ eo. ti. q. xviij et xvi b

¶ Vtrũ infidelis unius ritus possit cõiũxere
sibi infidelibus alterius ritus R̃ hic tho ubi
ẽ. pot nisi ꝓter aliquod inc positum eoz
ꝓhibeãtur q̃ tunc cultus disparitas impe
dit mirium a Can. pe. ut in sum. cõ eo.
ti. q. xv. b De mã infidelium multa hẽs
j infidelis sibi alijs ad que remittit

Impedimentum x° de violentia sine
metu Vbi primo ſcendũ q̃ violentia
sine metus ex sua nã etiam sine ꝛo
strictione ecclie mirium excludit q̃
excludit consẽsum a sine quo mirium ẽ nõ
pot ut in sum. cõ li. iiij ti. xi. q. i. Vbi ſ
nõnulli R̃ hic Ray. b Et unde quid sit uis ha
bes j. vic ſ. i. Et quid metus j. metq ſ. i.

¶ Vtrũ coactus impediat mirium R̃ duplex
ẽ coactio cõsensũ absoluta que fit ꝑ vim
Et ista non hꝫ cõsẽsum cui inj̃ non redit
coactio sz pot ẽ coactio ad corpus ꝛeuocãs
vel ad extrinsecum ad qd̃ trahitur ꝑsona in
uita Et talis coactio q̃ non consentit mi
rium non efficit illud cõsensũ aut co
actio ad conditionata Et ista fit ꝑ metũ
q̃ si quis consentit timore alicui mali gra
per quo sic distinguitur duplex ẽ metus
Quidam cadit in constantẽ virũ et iste ex
cludit mirium ex eo platũ et ad andreã
tuã cx̃. de sponsa. Venies ij. Quidã vero me
tus ẽ insufficiens q̃ non cadit in constan
tem Et iste non excludit mirium ff eo ti
timore a Idem in sũ cõ eo. ti. q. iij b cx̃
aut ẽ metus qui cadit in constantẽ virũ
hẽs j. metus ꝑ. ij. a positus ibi adde et
vinculationẽ que dicit metus constantis
ff. eo l. ner timore Addendũ q̃ talis me
tus dicit cadẽ in vnũ qui no dicitur cadẽ
in alium Et ideo unusq; metus excusat fe
mi q̃ virũ Et sic iudex hic diligenter ꝑpendat
uel locorum iudicabit qualis sit metus uel
violentia Et sic vtrũ mirium sit aliqd̃ uel
nullũ ut nõ. m. d. q. iij. Vbi etiã dicit hic
hosti q̃ si filia timore maioris ꝓcis in aliquo
consentiat qd̃ verius ẽ q̃ non ẽ mirium q̃
nõ est liber consẽsus licet q̃da q̃ dicat b

¶ Quid si quis in captiuitate cõiũxit mire
rium R̃ hic hostiensis si captus ẽ ab hostibus
fecundus fictus ẽ Vide non aliter pot q̃libet
nisi sicut ſcribimus de quo ẽ. impedimento
iij. Si uero captus ẽ ut cogatur ad tale
mirium cõiũgendum non valebit ar. cx̃. de
ꝓcuratoribus a recedens Si uero ex alia causa
detinetur bene pot gratiã a Idem in sũ cõ
eo. ti. q. iiij. Et de hostibus intelligo ut
ẽ. bellũ i. ꝑ. vsq; in additione b

¶ Quid si mulier post consẽsum coactũ mari
tum in domo mariti R̃ hic W. Si mulier
et que allegat metũ frectit ꝑ animi et dimi
dii cui mariti sunt certa mirori ꝓpter dum
tũ tantum sit q̃ iudex arbitrium boni viri pre
sumedũ sit ꝓpter consẽsum non det postea au
diri cx̃ de sponsa. ad id Can. hoc et ẽ Et
cõponit ab eis versus Effugit cui potuisse
me consensisse puteris ar ad hoc cx̃. despo
sa consultationi a Idem in sum. cõ eo. ti.
q. v. Vbi etiã potius qd̃ dicit in ꝑ. ꝓxio ſeqr b

¶ Sed quid si post consensum coactum
carnaliter cognoscitur R̃ hic pe. si huius
excommunicatẽ declarandi ꝓsumitur tacite cõſen
tire mirium cx̃ si coacta fuit ꝑ vim absq;
luta sine metũ sufficiente non ẽ mirium
sz si non fuit tunc in iudicio quide extorta
ꝓsumitur pro mirio Si tũ vere non consen
tit non ẽ mirimoniũ

¶ Quid si ad consẽsum coactus appareat ina
mentia R̃ hic pe. tale iuramentum in foro
quide iudiciali dicetur non fuisse obligatoꝝ

tum tñ in foro cōscie cōsulendū ē q̄ i
pleat matrimonium uel saltē q̄ superiorem
inspectet absolutionē Can xl et hugo. a
Idem in sum. can. q. vi. b
¶ Vtrū cōsensus coactus saltē ex parte co
trahentis faciat matrimoniū Rñ hñ tho. in iiii
di. xxvii. Idem q̄ non q̄ uinculum claudica
re non pāt si tñ postmodū consentiret et
matrimoniū inmodo cogens adhuc in suo cōse
su manet seruo si mutauit uoluntatē a
Can. gla. ray. et pe. Et addit pe. q̄ si p̄us
cōsentiens postmodū uult discedere cum
alt uult compellere. q̄ certum q̄ matrimo
niū manet in eo cōsensu nec ei licet uaria
re cōsensum Vt in sum. can. co. ti. q. vii. Et
ad hoc facit c. i. eē eo. de eo q̄ duxit mu
lierē b
¶ Vtrū pater possit cogere liberos ad cōiu
gium Rñ hñ pe. non pot nec generaliter
nec in speciali cū aliqua q̄ i matrimo neq̄
retur cōsensus maxime cum libet ꝺce q̄ere ob
ligationis que ibi cōtrahitur eē. de sponsa
neq̄unt Non tñ q̄ppter hoc parentes teneā
tur matrimonia filiorū q̄ ex natura rei nō con
trahuntur intelligitur ista condicio si si libe
ri consenserint et ipi parentes obligant
ad inducendū eos a Idem in sū can. co.
ti. q. viii. et ix b

¶ Impedimentum vi de impedimento
ordinis Vbi sciendū q̄ clerici i mi
noribus ordinibus nisi sint religio
si q̄ cōtinue etiam p̄fitentur licite
possunt cōtrahere di. xxxii. si quis vero et c. se
cundum et c. lectores et c. exhibeant
et c. placuit eē. qui clerici uel mo. c. i. et ii.
¶ Vtrū ordo possit simpliciter impedire Rñ hñ
pe. quōdatus si ordinetur consentiente
uxore suscipit ordinē et executionē et sic
ipa cum eo tenet in sacris intelligitur contrahen
tiam p̄fiteri a facit c. seriatim xxxvii di.
b Si uero nesciente aut non consentiente
uxore recepit quidē caracterē ordinis sz
non executionē a hoc uerū in ecclia occi
dentali secus in orientali Vt in sum. con
di. viii. ti. xvi. q. ii. b In multo aut cōmu or
do sacer si sit postmodum dimittit illud sed
dimittit solum postea contractū ut in ecclia
grauti Jo. xxii que incipit Antiq a Addū
tendum q̄ faciens se ordinari in sacris
insciā uel nō cōsidere uxore portat mor
taliter hñ Al. et ii su. can. li. i. ti. viii.
q. lxx. Vbi etiam patet hñ Ray. q̄ talis
non pot exigere sed reddere tenetur Et
ita si sit factus epūs uel papa hñ tho.
et hug. nisi uxor possit idem ad cōti
nendū Et q̄ restituitur uxori non patet
ratiōnem aut hitum monachale cum
scandalo uxoris si forte fuit monachus

de facto Can. pe. et addit q̄ tantum et hoc
tum clericalem tenetur deferre si sine scan
dalo uxoris deferre pot alio modo Tho. etiam
dicit q̄ uxor non tenetur ei debitū reddere
Imo addit q̄ si talis post mortē uxoris cō
trahit non tenet matrimoniū Ric addit ray q̄
si ordinatum maritū uxor consensit uel di
scuit non ꝯ dixit fit ei dupliciter p̄iudicium
Vnū q̄ oportebit eam de cetero continere
Aliud q̄ certam mortuo viro non poterit
cum alio cōtrahere Et si contraxerint nō tenebit
Et hoc hñ quosdam q̄ppter votū q̄ videtur
sol cepisse ex p̄sona viri Cui tñ cōsentit
Al. Sz alii dixerunt q̄ppter constitutiones
ecclie q̄ui hoc casū dimittit matrimoniū sz certa
ista deceptio non fit nisi tunc ordinis ut
in c. uno de vo li. vi. Addit etiā Ray. q̄
licet aliqui dixerit q̄ ista uxor possit ad
ordines sacros teneatur ingredi religio
nē Ego tñ credo cū Jo. laud. et tanc.
q̄ non teneatur sz sufficeret si in seculo caste
viuat q̄d etiam dēt p̄mittere Tho. etiā dī
q̄ non teneatur religionē intrare si sibi non
timeat de periculo castitatis Ide dicit Al.
Jd hosti. facilius hoc hñ ray. in vxore cuius
qui p̄tendit ecclie nō epm q̄ non dēt vi
cluſi nisi uxor intret religionē eē. de co
nuer. quiſ. quisquis et c. same. Can. Imo.
¶ Clericus aut arcentalis ut rom. et p̄babili
ter dicitur sine cōsensu uxoris p̄fessus non
dēt ut h̄eatur in d. q. lxx. Item cō. ti. q.
lx. dicitur q̄ consulendus ē papa Vtrū p̄
susceptionē sacri ordinis cupiat uir matrimo
niū carnale copula sicut p̄ ingressum reli
gionis sz hoc videtur hodie declarari q̄
nō p̄ p̄fatum dec. Antiq b

Impedimentum viii de impedimento
ligationis viz qui quis alii cōiugi ē
alligatus Si q̄d alligatus uxori ca
dente alia accipe non pot uel adul
terū quittit eē. desponsa duo licet a Et
ibi patet q̄ hoc verū ē etiā si p̄mo mo
nili salum contractū si p̄ verba de p̄senti
et hñ etiam copulam carnale b Sz nec
antiquo tempore patuit nisi dimissa fornica
tione et institutu ut fiunt in p̄cedēti eē.
de diuor. gaudemus sz. i. q̄at tñ alt quisq̄
ait carnale copulam alta minus ad ꝺlionē
transire ut ē dictum ē c. impedimentum
p̄mo sz. ii. et tūr alt quisq̄ retinuerit liber
pot ab vna uxore dimittere ppter fornicatio
nē si q̄ntum ad cohabitationē et debitū cōiu
gale sz aliam ducē non pot xxxii q. vii. c.
i. ii. et iii. Post mortē vero alterius quisq̄
alt iuberē pōt cui vult Et ꝯ tempus luctus
iuuicet sine pena infamie eē. de ꝛb impe
sup in. ex si alt alligatus ē alteri tñ per
sponsalia vide ꝯ sponsalia sz. viii.
¶ Quid si uxor credat uirū mortuū et cōi
gat cū alio Rñ hñ ray. si credit ex probabili

causa excusatur. quia ex ignorantia facti. Et filii si quos susceperit iudicabuntur legitimi si tñ post de morte primi dubitat debet quide reddē debitū sz non exigē exē. de zijs nuptijs dog. sz si protestū fuis credit eū probabiliter vnde non pot debitum exigē nec debz reddē periculo adulterij se exponendo a primo qui dubitat cui debz reddē dicto c. dog. etiam si dubiū sit probabile exē. de sen. ex. inquisitionem b Si vero p̄ima renunciat nel aliter sibi de eius morte constiterit stat̄im debet reddē a 2o et reddē ad p̄imū qui si non fuerit adultera iudicabitur. xxxviij. q. ij. tñ p̄ bellitā et c. tñ in captiuitate et c. si vero sic. Verūtamen p̄ima quā eam recipere tenet̄ ut i. dict̄ c. sz nisi forte illa postea fuerit de vita primi priusit se corruptam a 2o et sic adultera fuit a Idem in sum. confes. li. iiij. tit. xvij. q. iij et nij b

Quid si contingit cū aliquo putas virū sua vnde qui reuera mortuus ē nūquid ē mirum Rñ. hm W. Credo sine preiudicio meliorum ex melioribus tñ Alnon distincto vtrū talia credant sibi hoc licē nec ne hm eundem ut in sū. con. co. ti. q. vij b ex quo intelligitur ē nisi constet q. contingx credēs impedimentum ex non intendebat xp̄o Nam si non sit intentio no ē matrimoniū exē. de spo. tua.

Quid si mr. iniit in exercitu cōtra fortunos nel in regione longinqua et nesciat vtrū sit vnus nel mortuus quid faciet uxor Rñ hm zay. contingē non potest donec certificetur de morte viri exē. de sponsa. in puncta Aut verisimile de morte p̄sumat exē. ut li. no. confes. qui fit quietus Rñ. p̄ receptione certi nuncij decretū in puncta et in sum. con. co. ti. q. viij. nel p̄ matrimonium cuius sibi quo militauit al' etiam sacerdōs q. morte eius sibi renunciauit Rñ hm zay. et in sum. con. co. ti. q. ix. Vel p̄ viū testem fama publica roborante hz hugo. et tlo. Ray. Vel etiā hm eundem hugo. p̄ solam famam publicā si ex alijs p̄sumptionibus videat verisimile maritum esse mortuum ut si diu multum stetit nel si senex et egrotus recessit et hmōi Vt in sum. con. co. ti. q. x. Vbi etiam dicitur hm hosti. q. de facto gratiosus alicui certificatione mortis p̄one viri si tñ fama publica heat q. mortuus sit reddē p̄t debitum dum tñ eam contracta non remordeat sz non exigē Nam tale matrimoniū nō dirimit licet cōiij interdictū ecclie sit contractum facit exē. de zijs nuptijs. Idem b

In 2o predictum xmo de publice honestate iustitie Quid sit Rñ hm tho. in iiij. dr. xli. Est affinitas ex sponsalibus proueniens zelum trahens ab ecclie iustitie inter eum honestate d Idem in sū. co. li. iiij. ti. xiij. q. i. b

Quid aliqui inter se sponsalia contraxerunt nullo de consanguinitate sponsi pot hic sponsam illam in uxorē nec aliqua de consanguinitate sponse pot hic sponsum illum in virū exē. de spon. Impubes/ con nebatur. q. vlt exē. de spon. Iuuenis et c. ad audientia Et durat hoc phibitio usq; ad q̄ritum certadum inter eos matrimoniū exē. de sponsa. c. sponsam et de sponsa. Impub. c. continebat. in fi. a Idē in sum. con. co. ti. q. i. b

Quid si sponsalia de futuro non tenuerunt Rñ si sponsalia fuerunt pura et certa et si fuerunt nulla ratione fraudulenta alicuius aut alia q̄cunq; talis fraudulenta de iure aut alia q̄cunq; de iure scitum publice honestatis nullā ad dirimendum sequela sponsalia nel matrimonia si fuissent nulla de iure consulitur ut puta q. ambo nel vng erat infans exē. de sponsa. ex sponsalibus et c. sequela li. vi. a Istud. c. sequens ē c. si infantes de sponsa Vbi etiam patet q. infans de minor septennio Cui sponsato non educat hoc impedimentum ut dictū ē nisi tradatur tuo seruitio fuerit etiam tpe infantie tunc cū bñ videat hoc impedimentum inducere etiam ad dirimendū ut ni. c. Iuuenis exē. de spo. b

Quid si quis p̄mo sponsalia cū aliq. contraxit et postmodū cum alia ipius p̄sanguinea idem facit Rñ det cuilibet nisi cū p̄ma Nam sponsalia sequentia non impedit p̄cedentia exē. de sponsa. ex sponsalibus li. vi.

Quid si sponsalia cū aliqua sunt facta sub conditione et pendente conditione. ille cū alia illius p̄sanguinea cōiunx p̄ matrimoniū de p̄ma Rñ. cum 2a remanē det q. ex sponsalibus conditionalibus sicut ex nō solemnibus consensu et mentis non oritur publice honestatis iustitia exē. de spon. ex sponsalibus li. vi. Infi.

Quid si duo infantes vel vng maior septennio alter minor sponsalia contraxerunt nel parentes p̄ eis Rñ si facti maiores septennio per cohabitationē mutuā seu alter nerbo nel facto eorū liquido apparet q. in eade voluntate p̄manent sponsalia conualescit al' non Nam ab initio nulla fuit ex defectu consensus et ro nō mutatur publice honestatis iustitia exē. de spon. si infantes li. vi.

Quid si pubes et impubes nel duo impuberes contingit matrimoniū Rñ si nō erat p̄ pubertatem In quibus malicia nō supplet aetatem non fit matrimoniū d Etiam p̄ adventum puberitatis nisi p̄ carnis copulam subsecutam nel aliquē alium modū cōiungentes eosdem eat eiusdem p̄sentia voluntate ad puberitatis tpa p̄mansisse consistit cum dentes ut hic dicto. c. si infantes b 3; tñ

si erant maiores septennio fuerunt sponsa
lia et ex eis inducta e publice honestate
iustitia exi. de despon. impu. si infantes li. vi
¶ Dm ex sponsalibus que parentes p filios
puberibus uel impuberibus coniunxit filii
obligentur. R si consensissent expresse uel
tacite ut si presentes fuerint et no cōi
dixerint obligantur et ni eis oritur pub⁹
honestatis iustitia Idem dicendū si absentes
fuerint et postea fuerint ratificauerunt
tacite uel expresse alis ex sponsalibus factis
a pluribus filii non obligantur nec oritur
publice honestatis iustitia exi. de despon
sa. impu. si infantes li. vi. De sponsalibus
plura i. sponsalia

IMpedimentum xiiii de affinitate
quid sit dicti e b. affinitas Et cōi
hitur etiam affinitas cetia p formam
etiam copulam xxxv. q. iii. Nec eam
exi. de eo qui cognouit consangu. uxo. sue discre
tione et c. te

¶ Dm sunt affines et in quo gradu R
pluis arteng fuissent multa gria et gdus
affinitatis hodie solum e tale dicendo q dcō
consanguinei uxoris mee sunt michi affi
nes et in eodem gradu quo sunt consangui
nei uxoris Sili. omnes consanguinei mei
sunt affines uxoris mee et in eode gradu
in quo ipi sunt consanguinei mei a Verbi
gr. sorores uxoris mee e ipi uxori in primo
gradu consanguinitatis et inde erit i primo
gradu affinitatis filia sororis in 2o gradu
consanguinit⁹ uxoris et ni in 2o affinitatis
Idem p matrem in ceteris attendū e succes
sionibus xxxv. q. v. porro b Et qd dixi de
uxore Idem intellas de quacūq alia mulie
carnalita cognita ut in i. ff. dictum e.
Sz consanguinei mei nullo mō sunt affines
consanguineis uxoris mee nec mit⁹ eis ma
trimoniū phibetur exi. de con. et affi.
qd super hiis

¶ Quid si moriatur psona mediante qua cōi
hitur affinitas ut puta moritur uel uxor
uel concubina uel contubitor R michi omno
remanet affinitas que erat ad consangui
neos eius nec pot ee mit⁹ eis matrimoniū
xxxv. q. iii. fi. matrie a Idem in sū. con. li
iii. ti. xv. q. iii b

¶ Quid si aliquis pollut aliquā exi ordi
nazie i. exīalia R q̄ius talis pollutio
cumula sit et damnabilis non tn ex hac
ēgitur affinitas Vnde non impeditur
consanguinei viri accipe illam in uxorem
neq consanguinea mulieris accipe illum
in virū xxxv. q. iii exi ordinazia a Mis
cum hac pollutione contraxerunt sponsalia
tue non impeditur matrimoniū ppter multas
publice honestatis de qua dicti e i. c.
Predicti ut exi. de eo qui cognouit consobrinam
uxoris b Et idē dicendum e si uxor uxoris

claustrū pudoris sz non quoad consu
matione operis q talis pollutio no facit
sanguinis cōmixtione Sz si vir. quoad e
missionē seminis etiam si mulier non emittat
Vm vir⁹ frm hosti. q affinitas cōtrahitur sufficit
cum q p hunc modū facta sit cōmixtio
de qua tho. et al. dicūt q requiritur a
dicti tho. et Al. et etiam Imo videtur di
cere q ad affinitatē cōtrahendū requirit⁹
cōmixtio seminū et non sufficiat q alt⁹ mittat
Sz glo. xxv. con. cum hosti ut
sum. con. co. ti. q. vi b

¶ Done q mortua uxore Vir. vult accipe
in uxorem illam que quōdam fuit uxor ali
cuius de consanguinitate uxoris prime unquid
pot R Vm q licet nullam feiaz de co san
guinitate prime uxoris pot accipe q e ibi af
finitas tamē feiaz alium uxorem alicui de
ipa consanguin⁹ bri pot accipe Et ide dicendū
e si petatur sil' casus ex parte uxoris Na
mortuo viro licet no possit aliquē accipere
de consanguinitate viri primi tri virū alium ma
trimoniū alicui fie de ipa consanguin⁹ bri pot ac
cipe Nam in tali casu non ppe e affinitas
nisi in 2o quē affinitatis qd alium impedia
impedie hodie non exi. co. no dat Hd cuius
intellectum sciendū e q quoniā affinis me
us cōtrahit mecum illa psona q accepit di
cunde michi affinis si in 2o gradu Et si hec
psona cōtrahat postea aliud matrimoniū illa per
sona qua accipiet dicetur michi affinis
in tcio gradu a De istis gradibus affinitatis
dicit etiam glo. in dcō c. no dat exi. de
con. et affi. b

¶ Quid si quis cognouisset consanguinea alicui
in quinto gradu uel ē. R frm gosf et tan
crē ēgitur affinitas nec impeditur matri
moniū Et si erat consanguinea uxoris in dcō
gradu non pdit vis⁹ exigendi debitū

IMpedimentum xv. de impotentia
coeundi quid sit R frm zay. Est ma
li ale uel corpis vtriusq quo quis im
peditur alicui carnaliter cōmisceri a
¶ Quasi idē dicit hosti. sz q e defectus
seu accidentalis quo quis 2o Vt in sum. cō
li. iii. ti. xvi. q. i b

¶ Quot sunt spēs impotentie R frm zay. Sūt
principales due Naturalis e malis ut impo
tentia puri uel frigiditas seminis seu etiam
frigiditas complexionis aut etatis multe
tris Alia non malis sz accidentalis ut castra
tio sili. et maleficium a Idem in sū. con. co. ti. q. ii
Vtrūq malis impotentia impediat ma b
trimoniū R Illa que i puero uel puella
impedit ad tempus q quia dum ille non
potest cognoscere xxx. q. ii c. i. et exi. eo qd sedem
De hac inde j. matrimoniū ij. ff. i. sz illa malis
impotentia que e in frigida sic ppetua impedit
matrimoniū ēgendū et dirimit contractū xxxvii
q. v. c. i. et ii et exi. eo laudabile Illa tn q

ē ni sene non impedit C. de impē l. sar
ting xxxvii. q. i. mipeaz loq̃ in p̃ncipe
Nam senes et si naturāli ualoze destituant
ope tñ medicinē potest aliqualit subuenīr
eiē a Idem dicat glo. in dō c. impeazum
subungens q̃ uenio ē adeo senex q̃ ualē
possit nāt uel artificio q̃d non ē in frigido
uel in puero Et ex dicto istius glo. patet
q̃ si senex multo mo posset ualere Ide vi
candum ē de illo q̃d de frigido si q̃ nō p̃t
cōiūg̃ Et satisfiant dictis c. quod sedem b

a Quid si vir nō ē omo frigidus ꝙ uel
membris non erigitur seu diuersimode in
eptum ē Ista q̃ non p̃t vxori cōmisceri
uel stamina spergit seme ex et hmōdi
R̄ fm hosti. si p̃t iuuari medicine pla
tis ē aliq̃ exspectandū erit tñ tempus et
postea forsan separi poterit sicut p̃t nāli
frigidus turig tñ consulendus ē papa a Ego
puto q̃ nō sit necne consulē papam q̃ sine
ex frigiditate sine ex ēt aliq̃ualiz contingat
solui ex impotentem ad reddendū debitū
reputatur in cepta ad cōiugendū matrimō
Et ni c. q̃d sedem et ex de frī. et male
ut. co. ti. c. laudabile exspectando tren
nij frigenda ē nisi p̃ q̃ns possit de impedi
mento constare b

a Quid si mulier dicit Viro impotenti ꝑ
defectū membri R̄ fm hosti. dico uirū ee
inspiciendū p̃ honestos homēs sicut de mul
ere arta dicitur j. q. xi. Si uero allegret
excessum membri dicit ibi hosti. q̃ papa eo
sulendus est a Videt hoc eam dōm inde de
arta que p̃t contrahi cū uno et non cum
alio ut j. q. p̃ma c. q̃ ē arta b

a Sz quid si quis non p̃t copulari cū uirgi
ne sz cū corrupta R̄ fm tho. in iiij dī. xxx.
iiij. q̃nt mediocriter cū aliquo instrumē
to claustra pudoris frangi nec est hoc cōi
naturam q̃ non fieret ad delectationē sz
ad medicinā

a Quid si aliquis moueatur ad pulchra et no
ad turpem R̄ fm tho. ubi ē hmōdi abhor
natio mulieris non ē cā nālis sz accidtal
Et ideo idem iudicium ē q̃d de maleficio
de quo j. q. ultimo et sequentibus

a Quid si vir sciat se frigidū et incepit
et tñ sciens cōiūxit cum aliqua R̄ fm
Zay. si mulier vult cohabitare non p̃t vi
ab ea recedere ar. ex de eo qui duxit ma
quā pol. c. i. et ex ea consultatione Et q̃
tamē uxorem habē non p̃t hoc ant ut soro
res ut ni c. consultationi ni fi. Et idem
dicēdū si mulier sciens se artam cōiūxit
cū aliquo quia si vir cohabitare velit non
poterit illā discedere a Idem in sū. co.
co. ti. q. xxv. Et hoc intelligenda sunt fm
ea que statim dicentur in q. se b

a Quid si vir aliquis scienter cū arta gaut
R̄ fm Inno. teneatur cum ea stare ut fiat
et soror Si vir cōiugat cum alia tenz ma
triam q̃ns p̃ma ut sorores teneē et alere
teneatur Et eodem modo si qua mulier
sciente cōiugat cum frigido uel impote
te det ei cohabitare ut soror Et silr dm
si frigidus cū arta sciente conuertit a Con
ray. ut patet in si. com. co. ti. q. xxvi. Sz
hosti. aut q. nulla mo dicitur q̃ aliquis co
pellatur talem retinē si q̃d si consentiunt
sil' cōmorari hoc facē p̃t q̃ dm eis place
bit Idē dicit glo. in c. laudabile ex eo Et
i' eam sequitur do. sanct. de but. Et sic
remanentes ambo uel alit inhoneste uiuat
volentes sic iniuriā palliare epūs det or
dinē fm hosti ut ꝑ in d. q. xxvi. Vbi cō
fm Ray. dicitur q̃ posset uiuere pter
tione si alit cozu uiuet mgnuerez uel alt
as inhoneste uel si male tract alios et no
let se cozrigere b

a Viri arctatio mulieris sit semp impedimē
tum contracti mirandi R̄ fm Ray. si absq;
periculo p̃t subueniri beneficio medicine uel p
futuriū usum uiri ꝓpozcionati a de vbi hu
iusmoi viri teneamur ē ut j. dicitur b no
impediatur ēgherez mira mii ex de fri. et
male. ex hoc Si uero non p̃t aliquo mo
sine ḡui periculo subueniri cozpi potest
potest copulari si alteri cui facultatem apta
facet uel cuiq̃ recipiēi subuenire possit ex
si p usum ꝛ fracta sit ydonea p̃ma reddet
Et si p̃s cū alia conuerit quā ut hoc cau
dimittere det et ad p̃ma redire nisi ipa
plena ad reintegrandē transeat et sit solepni
uoto se astrinxerit ad continuandam cū ea
remanebit cū 2a cū qua conuixerat post
factū duozum Ite non red tenet redire
ad p̃ma si ipa al' fuit fornicata Ita q̃ pce
illam fornicationē velit ea dimittere quo
ad thorum Si uero ista simplex votum de
continendi fecit et nichilomin postea nup
tit publice 2o post repelli a p̃ma propter
fornicationem q̃z fornicata fuerit cū illo
2o q̃ dm de p̃mo uiro dubium erat sz amo
do non det cū illo 2o mane Ihs. omia ex
eo fiat a Ista intelligenda sunt sm
ea que dicuntur j. q. quod fiat b

a Quo constabit q̃ illa que fuit copulata
a p̃mo ꝑfecte actribuendū sit facta pdonea
ei ꝓ usum cū 2o R̄ fm W. ꝑ iuramentu
matronaz a quibus inspiciatur ipa ut' fo
ratu vbiq; a de iu sum. cō. co. ti. q. iiij b

a Quid fiet si reddita p̃mo q̃ frigori no pot
sit R̄ fm hosti. remanebit ꝓ triennū ex
tpo q̃ ꝑsumatur maleficiatus Et si tri
ēnio eam cognoscere p̃t cū illo erit vel
lapso triennio restituet 2o sine spe q̃ ulter
reddatur p̃mo a Idē dicat glo. sup
c. frigidus Licet glo. dixerit q̃ ista sen
tentia frigenda 2o et 3o et usq; ad
Et fm hoff consideranda ē sn cognos

tibus fuerit ꝓmo sicut ꝛc. puta qz omes
erant eiusdem statute et conditionis et
sic restituentur Sz si nō fuit cognitus sibi
lis ꝓpter disparitatem conditionis nō resti
tuetur Et ad hoc inde? soluitur hō dict
c. fi. ar. tutatis Vt et nōtat in su. con. co.
ti. q. v. Vii et si a ꝓmo nullo mō potuit
cognosci sine corꝑali periculo non fuit ir
cos mirom hm gl. 2y. Viii Io. tam? et
hugt azo a crimo sbu in dcō c. fratrum
tis ex uerbo ibi patto absq; corꝑali
periculo et azo ibi c. ex lris co. ti. Sz
viam expositionis Ideo in hoc casu si per
sequentem usum scdi. vult reddatur ꝓdo
uica ꝓmo non ꝓpter hoc restituet et
¶ Utrum habebit casu ꝛc ut i su. cō. co ti. q. vi
Quid quid pōt qlz mirom cuilla b
que ē azta Sz ꝑ infusionē pōt fieri ap
ta Rz hm W. dicit hugt q non credit in
facta infusione q si añ infusionē diuat
cam tur si facta infusione adhuc duret
primus consensq sufficit ad mirom a Idem
in su. con. co. ti. q. vii et vij. licet hugt
dixerit q sit opus nouo consensu ut ibi
patet Et ista fuerunt q. id qd hetur ē.
Impedimentum in ſ. m Et ꝓ2 his q ibi
dicuntur In additione b Si uero nō du
xit uel non de nouo consentiat in eam
aut non rationaliter rogniscat eam pōt
ab ea recedē et aliam sup duce Cx si no
lit pati infusionē non ē rogenda maxie
cū timeatur periculum a Idem in su. con
co. ti. q. x b
¶ Dane q ē azta viii et aptā altēi quod
pōt cōsiliare Rz hm W. cōsiliare pōt cuilla
cui pōt fieri periculo cōmisceri cum alio nō
teneat mirom a Idem in su. con. co. ti. q.
ix. Idē erat ē si mulier cepit Incepta ad
reddendum debitū ꝓpter latitudinē hm
hosti. ut ni fuit. con. co. ti. q. ix. b
¶ Circa impotentiam reddi qui ē ꝑ ipe
dimentum accidentale puta per castratione
quitur an tales cōsiliē pōnt Iudicabant ter
tales qui olim incepti sunt ad reddendum
debitū cōsiliē non pōnt et si contraxerūt
dimendi sunt qui nullū ē matrimoniū
cx. co qd sedem
¶ De impotentia reddi que ē ꝑ malef
cium Rz hm hosti et tho. ni mo di. xxxiii.
sit tenendum q si maleficium sequatur
mirom an carnale copula tunc si male
ficium ē ꝑpetrū ꝓcedit et dimittit mirom
Ita q celebrato diuorcio vir alia potit du
cere Silē et mulier poterit cui alio gliē
xxxiii. q. i. si ꝑ sortiarias Ita tñ q si mu
lier ipa ꝓpriauerit maleficium nō potit
postea diuorciū q2 sua culpa ad hoc de
uenit l. di. si elvangelium et nōtat i pdcō
c. si ꝑ sortiarias a s. m gl. b Si vero
maleficium ē tpale nō impedit nec dimit

Et a principio quod? malefici qdam
ꝑsumitur tpale Sz postq; coniuges per
triennium sil' cohabitauerunt dantes opam ma
leficio copule si adhuc durat impedimentū
ꝑsumitur maleficium ee ꝑpetuū ut cx. co lau
dabile et c. vlt. a Idem etiā dicunt et alii
doctores Vt pat in su. con. co. ti. q. xvii.
et xviii. b Sz qualiter intelligenda sit cohi
tatio triennij habetur d. diuorcium q. vi.
¶ Quid si post tm diuorcio celebrato rede
at potentia se cognoscendi Rz varie de ho
sunt opiones tenendū tñ ē hm qd videt
sentire tho. in iiij sūe di. xxxiii. viz q si ma
leficium fuit vle respectu cuiuslibet ꝑsone
tur si alii imposset ondere impedimentū
non fuisse ꝑpetuū Unde debet redire ad
primū Si aut maleficium fuit ꝑticulare
respectu specialis ꝑsone tūc cum vtriq;
detur luxia cōsilium cui alio non pōt ad
pristinum mirom redire cui primū mirom
nulla sit et xvii sit verū a Sz certe nō
video quo aliquo mō possit sciri q impe
dimentum fuit vle cuilibet ꝑsone quia
cui qualibet habet experi ꝑ triennium ut
in c. fi. cx. co qd ē impossibile Unde ut
patet in su. con. co. ti. q. xv. Al dicit sim
pliciter q etiam si ptas cognoscendi ꝛc
deat non restituatur xxxiii. q. i. si pr̄sor
tiarias in fine ut ibi patet hō mitelligū
ē qñ detentum ē ad scdm mirom Ibi
etiam dicit q si forte sanari non potuit
separi valebit Sz postq; alias nuptias
expertus est in casu illo vinculo q' bus
uincte fuerunt ꝓpriis quas ordinque zat
etiam si possibilitas eis cohabitandi red
ta fuit ꝛecōsiliari nequibunt b
¶ Utrum maleficium ꝑ aliud maleficium sit tol
lendū Rz hm tho. ubi ō. Si maleficium
non pōt removeri nisi ꝑ aliud illicitū
ut ꝑ demonis auxilium uel huiusmodi etiā
si sciretur sic posse removeri nichilominus
impedimentum ꝑpetuū iudicatur q2 tunc
adhuc non ē licitū Idem ꝑe. Al. et hosti.
Et addit hosti. q licet aliqua remedia
iudicantur vana tolleari pōt ꝛecōsidere
vana vanis non aut dicit de illicitis a
Sz certe omia vana remedia nō nāli
sunt illicita et ꝑnitiosa xxvi. q. ij Illud b
Qualit' aut et qn sit faciendū diuorciū
ꝑ impotentiam reddi inde ō. diuorciū
quasi ꝑ totum

Impedimentum xvi. de mixto
contracto cōsi interdicti ecclie
Circa qd sciendū q illi int' quos
mirom interdictum non dent cō
hē si tamē cōhereat non sunt separandi nisi
ad tempus ut asserunt puniāt q2 maiam
ecclie contempserunt cx. de nitro citar.
cōsi interdict ecclie ꝑ totū
¶ Interdicta etiā sunt mirona cladestina

et dent p̄mitti bona ut dictum ē ē. hu
pedimentum p̄mo ſ. vij Ite de talibus
inuenijs habes j. lxxiij ſ. i. et ē. debitū
ſ. fi. Et j. miram ni ſ. fi.

Impedimentum xvij de Impedi-
ferijarū Vñ ſciendū q̄ tpe ferijarū
hui zay. potē cōtrahi ſponſalia
et erūt miramina q̄ fit ſolo con
ſenſu ꝫ traductio vxoris et dies nuptia
rum celebritas ꝓhibetur cx. de ma. ſſr.
q. interdic. et p totū xxxiij q. iij nō oz
et tribus c. ſequentibus Hoſtiē tñ i ſua
ſūma Vt et notatur ni ſum. con li. iij
ti. xvij. q. i. dicit ſe putare q̄ erūt p̄o
hibeantur conſenſus q̄ hmōi dies nō
impedit erūt aūtem ſuam Sz m. c rap
pellanus cx. de ferijs hoc non affirmat
Licet opiones quorūdam ſcriptor fortē
p̄ot dici q̄ ſimplicia ſponſalia erūt de
p̄ſenti non p̄ohibentur ut dicit Ray. cui
quo conſentit tñ la. in dicto c. cappellanꝰ
niſi forte fierēt cū magnus ſollempnitat
ibus cōcurſu uel ſilium Hi quibus hmōi
tempoꝛibus oz ceſſare que ſpecialiter
deputata ſunt ad p̄mām et dei honoꝛē
xxxiij q. iij non oꝓtet Et hoc cū
p̄ot intelligi dictū hoſtiē. b

Cum ꝓhibitione rerum aſſignat tho. i
mo. de xxxij dicens ſic Cū nouæ ſponſe
ſe tradūntur amicis quaſi mactis
ex ipſa nouitate ad cruda carnalia etiā
parātur Et ideo in nuptijs conſueue
runt ſigna multa letitie diſſolute audi
Et ꝓter hoc illis tribus in quibus homines
p̄cipue debent ſe ad ſpiritualia eleuare
ꝓhibiti ē nuptias celebrare hoc ē ab
ab aduentu uſq̄ ad epiphaniā ꝓter
rationem que hui antiquos tangebat fie
ri in natiuitate cōiter ſolet a de con-
di. iij. Et ſi non frequentius et c. ſecu
lares b Et a lxx. uſq̄ ad octauas paſ
che ꝓter rationem paſchale Et tribꝰ
diebus ante aſcenſionē uſq̄ ad octauā
pentheoſ. ꝓter ꝓparationē ad rationē
illo tpe ſumendam Et de p̄mis duobꝰ
tribus hebd. xxxviij. q. iij non oz et
tribus c. ſequentibus de ult. cx. de fe
riis Cappellanꝰ Vbi et W. dicit Ne-
mo q̄ ḡtiū faciens mortaliter peccat a Sz
in ſum. con. d. q. i. b Sed tñ ut tho.
ſubdit In illis diebus non ē ꝓhibitum
debitū exigere q̄ non ē tanta diſtractio
a mente in recreatione uel petitione
debiti ſicut in celebratione nuptiarū
a ꝓt dici q̄ et ſi non ſit ꝓhibitum
ex p̄cepto ē tñ de conſilio diligen
ter ab plectando cū p̄dicta ad pe
tentiam et deuotionē deputet Vt
ꝓz ꝓ Ambro. in ſermone de Aduen
tu. Vbi de hac loquens dicit nō ſolū
ab oī immundicia ſz etiam ab vxoribus
ꝓpter ſtudioſiſſime continentie quod et
ponitur xxxiij q. iij fratres b Item
tñ ꝓhibetur exactio debiti in diebus
ſolempnibus et ieunijs ut dictum ē de
debitum coniugale ſ. vij

Sed numquid in p̄dictis diebus merito
ditur ortauꝰ epiphanie Rz non q̄ nō inueni
ꝓhibiti ſtam et ſi ratio hoc ualuiſſet
tex̄te expreſſiſſet ſicut expreſſit de
octauis paſche xxxiij. q. iij non apoꝛ
tet ipſe Sz nec tho. nec magiſter ſent. de
ipſis octauis aliqua fecerunt mentionē
licet aliqui unus hoc dixerit rationē
a dictū illoꝝ p̄ot ſaluari ni forte in
quibꝰ ē de conſuetudine ſtam i ḡlendo
mitto ſeruanda ē conſuetudo honeſta
cx. de con. et affi. q̄d dilectio b Silit
non includitur i p̄dictis temporibus illa
dieta que ē poſt pentheoſ quia ipſis feſ
tis non ſit dies octauus Vñ in ipſa poſt
nuptie celebrari cx. de feriis cappel
lanꝰ in fi. a hoc fuit dictū ſtlo. zay.
Vt ꝓz ni ſum. con. co. ti. q. ij. Sz i dro
c. cappellanus hoc non clare ꝓbatur
Vnde et hoſtiē ide dicit ḡtiū ſ. q̄ nup
tie non poſſit fieri in illa dieta poſt
pentheoſ. ſ. in octauis feſtū trinitatis
ſed in craſtino ſic b

Inpubes Impubes dr̄ coiter
puer i. xiiij. annum copleta puꝰ
ella i. xij. cx. de deſponſa impu
bis libris Ibi cum anime tranſ
actis dicitur annis diſcretionis cx. de
coniugio ſtla cū c. i. de delic. puer. b Et
c. ſignificatū Et ex hoc dicitur pube
res poſſit etiam dici pubes qui uel q
ex habitu corporis pubertatē audit et ꝓ
mittere ſeu contrahere poſſit cx. de deſpon.
impu. puberes An impubes poſſit contrahe
matrimoniū Vide j. matrimoniū ij. ſ. 1. Et an
ſponſalia Vide j. ſponſalia ſ. xiij.

Mercatio Vide j. ſacrilegium
ſ. v. et vi

Mercenarios Mercenarios dat
hui Ray. et W. qui mercedē annue
ſeruitutē uel uillā ſiue ma
giſtra cuſtodie uel ſegetum et ſilua alicui
malo ſtudio ut ꝓ odio uel uindicta x
xiij. q. ultra peſſima xij q. ij cū dolo
riſſima Dicit ſi faceret raſſum cuius
qui hꝫ ſtatum mādi bellū q̄d ē
uſtrum Item mercenarius ē qui mer
di facit p̄dicta aut conſilium uel auxilium
impendit a Dicit ſi quis dimit
uel uillam ꝓpriam uel ſegetem tradet

quia licet peccaret re sua abutendo non tñ tenetur pena incendiarij nisi dolo malo hoc faceret s. ut p incendium rei sue aliena incenderetur. Sic glo ad. et Vl. ut ff sunt. con. li. ij. ti. v. q. ix. b Et dicit male studio q si quis cum uel negligentia hoc faciat non uidetur ut incendiarius. R hoc uerū q tunc ad penā q quo ad tollendā culpā ex negligentia ut in c. fi. eō. de homicidio. Tenetur etiam quo ad penam si tā lata culpa fuit ut luxurie aut dolo sit proxima ut in l. plē ff. de incendio. b Con hostiē et host.

Hec pena incendiarij R sic ff. e ut ipe redimatur aut capite punitur ut ff. de incen. xiij. et nau. l. qui edes et l. pl et ultima ff. de penis l. capitalium. s. Incendiarij ff. ad l. ro. de sicca. l. si quis dolo a Circumstantie ppie qui incendia fecerit intra oppidū ut ff dicto s incendiarij cum vero extra ciuitatem aut villam leuius punitur ut ibi. Et ita intelligit q hetur in d. l. qui edes. Vbi dicitur qui edes alienas uel suas domui positu combusserit. Victus vbi victus ipse incendii tubetur. Et q appellatio ne edium omnis species edificij continetur. sic in dicta ciuitate posita capite punitur ut ff dicta l. fi. Vbi dicit cum data opa in ciuitate incendium fecerit sic hinc loco sunt bestie ubi solent si uiolento gradu exiuerint id fecerint capite puniuntur aut exto in insulam deportatur. b Secūm canones uero ipsa e pena multiplex. Nam incendiarius ecclie uel locorū religiosorū uel cimiterij uel quod ibi fuerit ut circuitu ecclie e ex consecratus ipso iure qui et postea fuerit denunciatus non potest absolui nisi a papa ut dictū e ō. absolutio i. §. iij et ō. excommunicatio iij. c Que aut sint loca priuilegiata hetur supra. immunitas confugientium §. iij. Incendiarii vero aliorū locorū ex mandatibus consulentibus et fauentibus sunt excommunicandi xxviij q. viij si quis incendiū et c. pessima. Et ista etiam posset fuerit denunciari non nisi a papa potest absolui ut dicit ō. absolo i. §. iij. Tales etiam incendiarij in quibusdā locis ipso facto hñtur pro excommunicatis ex consuetudine licet re uera absq constitutione aut sūa non inferatur excommunicatio a De ho die ut ō excommunicatio i. §. vi. In addicion b

Nectorū restitutio sine dispensatio vid §. restitutio vi. p totum

Nectus quid sit et quā grue hēt ō fornicatio §. i. et §. luxa §. i.

Indulgentia quid possit cōtra de indulgentias R sim tho. in iiij. di. xx. solus ipa q plenaria aut habet potestatem pōt indulgentias facē pro ut vult cā tñ existe prima Archiepus q licet non sit iudex ordinarius omiū de sua provincia ut ō Archiepus §. iij. pōt tñ non solum in sua dyoc sz etiam in tota sua provincia indulgentias concedē dūmodo non excedat statutū generalis concilij eō. de pe. et re. Nostro Item hoc pōt epus in sua s. dyoc uerp poenā tollitur eis talis potest q ē potest iurisdictionis a Nisi esset poenā ex quo ligaretur aliqua censura ecclesiastica q tūc non posset absolui uer ligare ut ō. absolutio i. §. i. V ij. b Sacerdotes vero parochiales aut dyaconi non pnt nisi ex commissione sibi ab epis facta a Sile cum uer alij plati inferiores epis ut abbates et hmōi ut eō. de excess. pla. Nec de ceteris c Quia eis dispensatio cōmissa non e Tamē pnt cōtrahē de participatione bonoz cōgregationis sibi cōmisse Nam hoc participatio fit per mutuam caritatem sz indulgentia recipit auctem sic pe et in simi. con. li. iij. ti. xxxviij q. clxxxiij. c Cum etiam dicit q confirmatus etiam aliqua sit sacerdos pōt indulgentias facē et cū lectum non sacerdos ut eō. de pe. et re. qd aut q hoc potest magis competit ex inadvertē q eō ordine hostī. vero dicit q electus confirmatus ante consecrationem epalem tuetur facē si a talibz abstinēt maxie si non sit sacerdos ut pz in ca. q. b Est aut p consilium limitata potestas p hoc modum Cum dedicatur eccia non debet uer pōt indulgentia extendi ultra annū sine ab uno sine a pluribus epis dedicatur. In anniuersario vero dedicationis aut etiam ex quacūq alia cā non pōt dari indulgentia nisi xl. dierū eō. de pe. ex eo ni fi. Et hoc sine concedat ab uno epo sine a multis q tūcq excedit predictam taxationē eō. de pe. Indulgentie li. vi. a Ibi dicit Indulgentie que ab uno uel pluribus epis in ecclia dedicationibus uel alijs quibuscūq cuibus concedūtur vires non obtinet si statutū excesserint concilij generalis b

Sz nūquid indulgentie valet alijs quā subditis eorū qui eas fecerūt R valent aliis quibus ppii epi concesserūt ut p sint eō. de pe. mit q aut a Et no solū epi sed etiam sacerdotes ppii inferiores hō. pnt concedē sim quosdā q tūc non ipi dant eis indulgentia sz concedunt ut remissiones ab eis facte eis prosint nisi sit in absolone penitentis dumodo modos prudeat liberandi a penis et a penis qd ē officij sacerdotalis Et cū hoc concedat hostī. et Ho. dicūt q in confirmatis

hꝫ multa pcta mortalia ꝓ quibꝫ forte
tam vita hoīs ḡtum ad septenem pe
tentiam non sufficeret tue sacdos hoc
exponat penitenti Et addat Vñ ami
go tibi q quia diu vives dicas tociens
in die pater ñr uel simile qz pñe
arbitrarie arbitrarie sunt Dēt etiam
dicē contedo tibi q prosint tibi oēs re
missiones a quorūcūqz fiunt al'i non
ꝓdessent dicto c. q aūt ut in sū. con. co.
tri. q. clxxxix b Cui aūt exīmens cpus
dat indulgentiā in uno loco Indulgē
tia eius vz tm subditis suis ut hostri
dicit a Et alijs quibus concessum est
ut statim patuit b

Utrū indulgentie facte de sunt ꝓ sub
sidio tporali Rx fm tho. et pe. in mo
di. xx. ꝓ tpalibus nō sunt danda spi
tualia Ideo indulgentie date sunt
ꝓmutꝫ pale ꝓ utilitate spūali et nō
ꝓ subsidio tporali a Idem in sū. con.
co. tri. q. clxxxv b

Un indulgentie in foro anime aliquid
valeat et quatum Rx fm pe. ubi ē. In
ecclia ē thesaurus multoz tam ecclie
quam xpi cui thesauri ꝑlatus habet
claues et dispensare pōt et sic valet
indulgentia Ad natum tm requiritur
ad hoc ut valeat duo ex parte dātis
s. auctōritas et tm rōnabilis Alia duo
ex parte suscipientis s. q sit in statu
merendi Et ut faciat illud ꝓ quo
indulgentia datur Con tho. et Alex.
a Idem in sū. con. co. tri. q. clxxv Ubi
etiam dicitur q tm rōnabilis ē utilitas
ecclie quia thesaurus ecclie ꝑ eius ne
cessitatibus dispensandi sunt b Valet
ictitur indulgentie ḡtum somat viz
xl. dies indulgētie valet ḡtum xl. di
es pñe fm taxationē factam sive a sa
cerdote sive a nūcio sive a ustitia dīna
Dies etiā isti sive āni non sunt anni cli
ner purgatorij hꝫ mundi Et sicut i mundo
xl. dies pñe plus valent uni ꝑfecten
ti et maiori feruore ḡ valeat alti Ita
xl. dies Indulgentie plus valet illi q
tm maiori caritate seu rei date quātitate
accredit Satis gnr tho et Ray. Et ad
dit tho. q qui virtuos ē ecclie et ecia
sacerdotes et clerici Ita consequuntur
indulgentiam sicut remoti a Idem in sū.
con. co. tri. q. clxxvi b

Quid cui pñia alicui ē septē annoz et
ipe sacerdos dat vij nūmos alicui
ecclie que hꝫ indulgentiam huic anni
nūquid deliberatius ē Rx fm hostien
non ē dubiū q liberatius ē quo ad ec
clesiam militantē ex. de pe. et re. tum
ex eo. q. ad hoc ꝑlatus tm si indistincte
facit huiusmodi indulgentias se onerat

Et consulimus Qz ille qui accipiunt hmo
di indulgentias non utantur eis in hac
vita hꝫ reserunt in purgatorio Ubi grā
sima erit in pena a Idem in sū. con. co
tri. q. clxxvij. b

In quib tociens hꝫ indulgentias quoties
intrat ecclīam ubi pcta Rx fm tho. in mo
di. xx. Alia indulgentia detāti ē ad tem
pus quāta q̄tūqz vadit ad tale ecclīam usqz
ad tale tēpus hoīat tm de indulgentia
et tm intelligentiat tm Alia indulgentia
ꝓ hoīe sicut in ecclīa bti Petri i roma
vl. diez et tue quotienscūqz quis vadit
tociens indulgentiā consequitur a Idem
in sum. con. li. iij. tri. xxxviij q. clxxxvij b

Cui bus prosint indulgentie Rx fm pe.
non valent in pcto mortali existentibus
quia manente offensa reatus pene nō
li non pōt Valent aūt religiosis sicut
et secularibus q̄mcūqz si sit indulgentia
de dando pōt dare si hꝫ administrationem
uel curam dandi a suis ꝑlatis ꝑlatus
ecclīam licet sibi ipi ꝑmo et principaliter
indulgentia dare non possit pōt tm vi
indulgentia alijs data et sub eadē forma
Con. tho. ubi ē a Idem in sū. co. tri. q. clxxvi
Utrū indulgentia valeat et qui libe b
facit illud ꝓ quo indulgētia datur
hꝫ non pōt Rx fm tho. in mo di. xx. Nō
qz indulgentia tm datur sub hac forma
sicut facit uel det hoc uel illud Idem ibi.
a Idem in sum. con. co. tri. q. clxxxvij b
Utrū unus possit alti indulgentiam im
trari Rx fm tho. in mo di. xlv. non pōt
nisi ꝓcedat ex mīe tunc dantis unde
posset si indulgentia fieret hoc mō di
cendo q ille qui facit uel ꝓ quo fit
hoīat talem indulgentiam Con. ibi. a
Idem in sum. con. co. tri. q. clxxxviij. b Et
sic dicendum de hijs qui sunt i purga
torio qua si fiat sub hac forma quotiēs
facit hoc uel illud ꝓ uel alium ꝓ quo
facit in purgatorio detentus hoīat talem
indulgentiam valebit illi al' nō Nec ꝑ
hoc sequit q ꝑlatus possit ꝓ suo arbi
trio alios a purgatorio liberare q2 ad ho
nerem indulgentias faciendi Cum pe.
et Imo. a Similiter Ray. et glo. eius
Dz hosti. dicit simpliciter q ex vi indulgē
tie non valent hmōi defuncti remissi
ones cum nisi sint de foro ecclie s. bona
opa quibus quis meretur indulgentia
sicut ecclie uel pcti-natores valent eis
Ut in sum. con. co. ti. q. cxci Dz rectē
non videtur. nē. quare ad definitos possit
tiffera meritum bonoz opum et ꝓ
ximū xpi uel militantis ecclie Unde si
papa faceret hmōi indulgentias non

debēmg ob ꝓmoueꝛe in relū de plenitu
dine ꝓtatꝰ eius temꝑ dubitā fm glo.
zay. et in dicta q. cxci b

¶ Quid de illo qui cōsequutus ẽ tale idul
gentiam postea ꝑ papā ꝛ̄ fm hosti
ensem eualat si in tali statu decedat a
Con. glo. zay. ut i sum con co. ti. q. clxxvij

¶ Vtrū cruce signatus qui indiget ad
quā ire arripiat ḣeat indulgentiā ꝛ̄
fm tho. In quolibet forma cōsideranda ẽ
Nam si cōcedat⁹ accipientibus crucem
statim ist etiam si decedat ad q̄ ire ꝓ
ueniat secus si cōcedatur transeuntibꝰ
a Con. glo. zay. Vt in sū. cō. ti. eo. q. cxxvij.
ꝓscriptus in virtute obedientie sub pe
na excōicatōis a ꝛex. dicat sub ꝑ
minatōe maledictōis ẽ ne ut in cle.
religiosi de q̄ j. b religiosis ne ꝑdicet
indulgentias in diocesi ut in cle. ꝑ hos
de ꝓuiso ꝛ̄ de questuarijs qui portant
indulgentias aut ꝓdicāt ist⁹ j. questuarij

INfamis dupliciter mꝰ aliquis ẽ
infamis .s. de facto et de iure In
famis de facto ẽ cuius apud bonos
ut ḡuis grauata ẽ quo fm
ne aliquis infamis de iure ẽ qui ꝛ̄
ꝑt ee infame ut qui quattuꝛ ẽ de fur
to ꝑ. qui pugnat in arena ꝓ lucro. et
plura ḣuiusmōi a hoc fiunt dēm glo. zay
ut ꝓ⁹ m. sum. con. li. iij. ti. xxv. q. i. b
Qꝫ aūt infamis tam de iure q̄ de facto
dēt repelli a ꝓmotione sue sit dig
tas sue ordo q̄ ꝓprie dignitatis infam
bus ꝑare non dēnt di. li. qui in aliquo
cȳ. de ꝛeg. iur. Infamibus li. vi a hꝰ
fiunt dēm glo. zay. ut ꝓ⁹ m. d. q. i. b Ite
infamis non ꝑt ee iudex nec ꝓcur. cȳ
de iudicijs cum deputati a ꝓcū vide
facē q̄ plus fuerit dēm r. Infamibꝰ b
Ite repellitur ab accusando ff. de accusa
tionibus l. qui accusare Ite a testificā
do inst. in ꝓhibus cȳ de testi. testimoniū
ff. inst. aut integrū restituto ut ff. testi.
l. v. b Ite a postulando ff. de postula
to l. i. de qua postulatione hꝰ ff. postula
to ff. Her aūt de infamibꝰ sic suppli
cialiter dicta sufficiāt Alia plura pote
vide in q. vij ff ꝓcto Intextu et glo.
Qm et qualiter infamatus sit indicenda
ꝓcuratio inde j. ꝓcuratio ff. ij.

INfidelis Vtrū liceat fidelibus
cōtrahere cum infidelibus ꝛ̄ fm tho.
2a 2æ q. x. ¶ Cum infideliū sint
Ite q̄ ex earū cōuersatione cū infide
libus ꝓpatur magis illoꝝ cautela q̄
horū subuersio non sunt ꝓhibendi cōtra
ḣe cum infidelibus Simpliciter aūt et
infirmi ꝓhibendi sunt ne sine magna
necessitate cum eis cōuersentur
¶ Que infidelitas sit ḡuis ꝓcum ꝛ̄ fm
tho. ubi ē. Hereticus quidē qui ꝓfitentur
legem euangelij et eam corrūpunt ḡ
uius peccat quia indē qui fide nīl qua
susceperūt Et inde qui susceperūt figu
ram cum in veteri lege q̄ male intꝛe
tantes corrūpunt ḡuius peccat q̄ gentiles
qui nullo mō fide euangelij susceperūt
ꝑcat tū fm quid aliter q̄ꝛi

¶ Vtrū cum infidelibus sit disputandū de fi
de ꝛ̄ fm tho. ubi ē. In disputatiōe fidei
duo sunt cōsiderāda Vnū ex ꝑte disꝑ
tantis q̄ si disputat ꝛ̄ de fide dubius et
expiri valens ueritatem tuē ꝑcat pro
cul dubio tamq̄ infidelis Si aūt disputat
ad confutandū errores vel ad exercitiū lau
dabile ẽ aliud ẽ cōsiderandū ex ꝑte au
dientiū Vnū ꝓ quī sunt instructi et firmi i
fide tuē cui nullū ẽ periculū disputare.
Ne si audientes sunt simplices et in fide ti
tubantes cum tales distū quēdam ẽ q̄
si sollicitati ab infidelibus intendūt eis
fidem corrūpē tuē licite ẽ publice disputa
re dūmodo ꝓueniant aliqui ad hꝰ ydonei
ꝑ hoc enī simplices in fide firmabuntur et
tollet⁹ ab infidelibus decipiendi facultas
Si uero non sunt sollicitati tuē periculosū
ẽ publice disputare de fide coram simpli
bus quoꝝ fides esset ex hoc ẽ firmior q̄
multi diuersum audiuerūt et ideo mō expe
dit eis ut audiāt uerba infidelium disꝑ
tantū contra fidem

¶ Prohibet⁹ omīs laicꝰ ꝑsumat de fide
publice nec occulte cū de hēti quercꝰ li
vi. a Et ibi dī qui vero cōtrouerit excō
icationis laqueo ī nodet⁹ b

¶ Vtrū infideles trahē ad fidē ꝑ aliqua da
ta materia Vide j. xxxiij q. iij. et j. Iudeis
iij. ꝑ. i. circa finē Infideliū mirom de hoc
qre ē. Impedimentum motiuo de disꝑ cultu
ꝑ totū Ite de infidelibus hereticis vide ē
hēticis de iudeis vide j. Iudeis de sarra
cenis unde j. Sarracenis

INtentio Vtrū sit ꝑcm mꝛtm
le ꝛ̄ fm tho. 2a 2æ q. cvij Instanter
dicit⁹ aliquis dupliciter vno modo
ꝑ solam omissionē puta q̄ non re
cognouit nec retribuit vires ꝓ bñ
cio accepto et hoc non ē semꝑ ꝑcm mꝛ
tale Nam si mittens ꝓtermittat illud ad
quod non tenet⁹ a.ſ. ex obligatione ne
cessitatis si ex debito gratitudinis quod ē
ut homo aliquid liberalit tribuat cui ad
q̄d non tenet⁹ fm eundem tho. ibidē b

¶ Non ꝑcat mortaliter q̄ venialiter q̄ ꝓue
nit ex negligentia quada seu ꝛ dispositio
ne ad virtute ut patet ibidē b
ꝓt tū ee mortale ꝓpter interuallū cōtem
tum aut si subtraxit illud q̄d ex necessitate
debet⁹ beneficio sue speciali sue alij aliq̄
necessitate grauꝰ a Vt si omittat facere

licetur

qđ ꝓmisit ꝓtez acceptū bñficiū aut si bñficiatꝰ non subiaceret cum posset ni no tabile necessitate b Alio mō dicitur ministratus non solū qui ꝓfuncturꝰ sed et qui contrariū agit Et hoc ꝯtrā hui⁹ condictionē eius qđ agit̄ ē pccm̄ mortale quiz et quiz venale

Vtrū ministratiꝰ bñficia sint subtrahenda R̄ hui⁹ tho. ubi ē contra ministratum dno sunt rōnes reddenda ꝓnoquide quid qđ sit dictum pcti et sit certū ē qđ mētiꝝ bñficij subtractionē ꝛo⁹ cōsiderandū ē quid oporteat bñficiū fierē ꝓmo viaq; non det ex facilis de ingratitudine iudicandū Nam forte no omnibꝰ bñficiato facultas aut debita opꝛtunitas ꝛetribuēdi ꝛo⁹ det tendē de hoc qđ de ministrato gratiā faciat ꝛō si no ꝓt ꝑ ipm bñficiū fierē forte faciet ꝛo⁹ Si vero ex bñficijs multiplicatꝰ ingratitudinis augeat et peior fiat debet a beneficijs ꝛetrahere exhibitionē relaxare

Inuria quedā ē enormis quedā no ut ē enormia ꝙ ij. a melius ē. ab solutus ij. ꝙ fi. ad additionē b

Vtrū aggraueture iniuria ex hoc qđ committatur in ꝑsonam plurib⁹ cōiuncta R̄ hui⁹ tho. 2ª 2æ q. lxv. Ceteris paribus quanto aliqua iniuria in plures redundat tanto ē grauior pccm̄ Et inde ē qđ grauius pccm̄ ē si alicui ꝓximoꝝ qđ ꝓpriā ꝑsonā qz redundat iniuria totꝫ multitudini Cum aut̄ inferꝫ in iuria in ꝑsonā alti qualitercūq; tuā iniuria illa ꝓtinet ad duas ꝑsonas et ex hoc ipso aggrauatur pccm̄ Quid et qñ liceat iniuriā ꝑsone vel ꝛeip̄ repellē inde ē bellū ij. ꝙ ij. de nīa iniuriaꝝ inde j. pacifica

Iniustitia Vtrū faciens iniusticiam semꝑ peccet mortaliꝫ R̄ hui⁹ tho. 2ª 2æ q. lix. Cū iniusticia cōsistat in nocumēto alteri⁹ manifesti ē qđ reddit̄ratiꝰ caritati et sic ex suo genere est pccm̄ mortale Ille tñ qui in ꝑuis facit iniusticia defert a ꝑfectione cuius quod est iniusti facerē n̄ ꝙtum pot ꝛeputari nec ea ago contra voluntatē eius qui hoc patit ꝓuta si auferat aliquis mīm pomū vel ale quid tale de quo ꝓbabile ē qđ ille no ledat nec ei displiceat De iniusticia iudicis ecc̄ inde j. Iudex ij. ꝙ fi. Iniuria ꝙ i. b Item multa certa iniusticia iudicū j. Iudex i. ꝙ iij. et sequentibus

Inobedientia Vtrū sit pccm̄ mortale R̄ hui⁹ tho. 2ª 2æ q. cv. Sic ita inobedientia ingratitudo caritati dei q exigit ut eius pceptis obediatur In pceptis aut̄ diuinis continet⁹ qđ cuiq; superioꝝ obediatur Vii Ko. xiii Qui resistit ꝓtati dei ordinationi resistit Item ingratitudo dilectionē ꝓximi n̄ ꝙtum superioꝝ ꝓxio subtrahit alicui qui det Si tñ prelatus aliquis tot

ꝓcepta mandaret qđ subditus ea implere non posset excusatur de abstinentia ieiunij ꝓ. obedientia ꝑ totum

Inquisitio sciendū ē qđ tribus modis ꝓcipaliꝫ ꝓcedit̄ qñ aliquis de crimine delicti accusationē denūciationē et inquisitionē Et quidē quo ad fieri accusatio habetur ē accusator et ē accusatus Ad denūciationē uero det ꝓcedere caritativa admonitio exē de accusa. sup̄ hoc et c. qualiꝫ et quando. ij. Et ad inquisitionem ꝓcedē det clamosa insinuatio ut in dec. c. literꝝ Et additur etiā quazdā via qua ꝓcedit̄ ad crimē obiciatur ꝑ viaꝫ exceptionis de quo agit̄ j. Inscriptio ꝙ i. et ii.

Vtrū et a quo sit ꝓcedendū ad inquisitionē R̄ cum subditus aliquis Vel etiā ꝓlatus offendit se ꝑ clamorē et famā ad aures superioꝝ ꝓuenerit non quidē ex hoc a maledicis et maledictis hñ a prudē et hoc ꝓfectibus ꝑ sanitatē ut fiat si oportet Non tñ idē sit accusatoꝛ et index hñ si denūciante fama exē de accusa. qualiter et qñ ij. exē de symo. licet hely. a hi dec. c. qualiter non det de ore infamie hñ de denūciatione que facienda ē a prudē et honesto sī sufficit cum hui⁹ dñi. q. apud hoc et ꝙnes quib⁹ sit diffamatus no dissen to a quib⁹ ore tñ habuit infamiā qz ibidē a ab inferꝛo auctore ꝓcedit de con. dist. iii. sanctum Con. b. et hoste in dec. c. glit et in sum. con. li. iii. ti. xxxi q. v. Et adhuc q tuc purgatio ē indicenda saltē ꝑ scandalū ex. de purga. ca. accedēs Addit hosti. Si tñ omo constaret qđ a maledicis ista infamia orta est nec scandalū genuit nec multum sparsa est infamia non est de necessitate purgatio exē de purga. ca. cū inquisitionē sit ꝓ ibidē Vl. dicit qđ ad inquisitionē ꝓcedit̄ ex quatuor causis si ex diffamatione ut dein ē Ite ꝑ scandalū etiam qđ pot tñ haze etiam sine sit vnus adeo patens qđ ipse scandalizatus pot esse scandalū suscitare sine sint plures ad infamationē aut talis scandalū indicatur purgatio Et illa sequitur inquisitionē Ite pot fieri inquisitio q̄ ex eo qui suspectus ē suo ꝓlato et ꝓcipi tuo vel alio boni viri qz ex hoc indicitur purgatio Ite fit inquisitio ꝓpter periculū etiā sine infamia sicut fit in hereticis et in aliis crimib⁹ q̄ sequit ni accusato ibidē et in aliis eorum q̄ sequit ni accusato ibidē etiam ꝓ hui⁹ hosti. qualiter quis ex officio visitat quolibet anno q̄libet etiam etiā si nulla ꝓcedat infamia et tuc inquirē det ex officio ꝓuta tam de clericis q̄ de laicis dicit etiā q archipresbit visitat si de consuetudine hoc habeat postea epūs de mense tercio archiepūs eodē mō Et legatus de aplica sede missus et cōi hoc nō curat

prescriptio ex de prescrip. cu non liceat
ꝑ ii visitacões aia prelatazet ꝑsulia cu
de hoc ꝑt examere hoc aia in dicta q. v b

¶ Qualit procedendi sit de inquisitione que
fit coiī singlem psonam ℟ primo quide sacen
dum q det fieri in loco ubi conuersatur ꝑ
sona de qua ē inquirendum xviii q. i. ꝑtus
ex. de elect. postq. et ex. de ꝑsump. quoda
tribuit. aliq ipe coiī que inquirendum ē
et sic det ee ꝑtis nisi ꝑ contumaciā se ab
sentauit. Et det fieri coram eccie seruorib
a de istis seruoribus non dicit in c. ad hec
Sed bñ dicit gl. et ꝑt intelli de ltimis
officialibus iudicis inquirētis b ꝑte expo
nenda sunt ei illa de quibus fuit inquirendū
ut facultatem habeat defendendi se Et non
solū dicta testiū sz etiam nomia eorū Vt quid
et a quo sit dictū appareat Et ne ꝑ hoc possit
sione nomiū detur audacia infamandi a dic
tū hoīs. q. multi iudices consueuerūt tradē
depositiones sine nōibus et nomia sine depositi
tionibus ꝑticz testiū emendanda ꝑsulā ut
in sum. con. li. iii. ti. xxxvi. q. vi b ꝑte admit
tende sunt exceptiones et replicationes
ltime hoc aia ex. de actu. qualit et qñ ꝓ
et i. q. ii. si ꝑlates Et talis quide ꝑt ap
pare coiī inquisitor de suspecto uel q sit ex
inimicus et coiī denūciatione a ꝓ. denūci
ante ut in d. q. vi b Vel ltās ad inquirend
inquirentes et coiī testes et dem coiī ex.
de actu. cum oporteat et c. cum dilecti ii. na
non debet admitti testes nisi ltim ex de sen
et re. iu. cū ꝓ. et ſ. Item inquisitor det face
iurare et testificari etiam et testificari illos
qui dem tradiderūt ex. de symo. licet hely.
Sortis ē in via accusationis q2 actator no
ꝑt ee testis ex. de actu. cū ꝑ. Ite sacerdos
q in nullo crimine ꝑt ꝓcedi ad inquisi
dū ex denūciatione nisi processerit fraterna
correctio ut in dicto c. licet de quo ff. cor
rectio fraterna ℣. v.

¶ Qualit procedendi sit in inquisitione grāli
puta cū committit aliqui inquisitio certe tam
in capite q in membris ℟ det procedi de pla
no et sine strepitu iudicij cū non deceat
seruos dei talibus implicari ex. de actu. oīt.
Non ita q absq iudiciario ordine ꝓhibeat
sz ꝑ modum qui hetur ꝓ. ℣. i. Ite in tali i
quisitione ꝛcti possunt testes q̄les in eccia
tuemur tu. quia que domi fiunt ꝑ domesti
cos ꝓbari oportet ex. de testibus venientib
Inquo differt inquisitio qui fiant index ex
officio ad clamorē fame ea ad quā procedi
tur. alio ꝓcedente sine ꝓcedente ℟ in
multis Nam cum ꝓcedit ex officio tuo
et coiī quem inquirit2 confundus ē imo
q audeat recusatum ad nūciatam et hoc
dicto sine inquisitu. coiī delatam ꝓsa
tum sine coiī commissum Si uero ꝓcedi
tur. alio ꝓcedente non ē admittenda co

gendus iurare ne ꝓ hoc ꝓcedat ꝓcu
sitionis possit instrui sz ipe teneat ꝓ
bare suam intentionē al' ꝓcedat suspensio
ne et hūgmodi ℣ ſ. suspendetur ab officio
et beneficio ut in c. cum dilectus de quo ff.
b donec se purgauit q non aia calūpniam
di emisa ꝓposuit ex. de calūp. cum dilecti
Item cum inquisitor ex officio procedit pub
licatis attestationibus ꝓt demo ab alys
testibus inquirē ut ii q. v. habet et c. mona
Cum vero alio procedente fuit tuc publica
tis attestationibus non recipiuntur alij tes
tes quia timetur de subornatione a de
iu. sum. con. in dicta q. vi b

¶ Que forma iuramēti testiū in cā inqui
sitionis ℟ si ē coiī ꝓ solam et cūe dicā
tum iurat testis q sup crimine dicet plena
veritatem ex. de symo. licet hely. Si vō
ē inquisito sup statu eccie iurat dicē de hoc
que scit uel credit in eccia reformanda uel
qd audeat ad mitigata ex. de actu. cū di
lectus Et nō q in talibus iuramentis nō
det nec solet iurari de occultis Nam se
cretorū deus solus iudex et cognitor ē
di. xxxvii ecclesiarum et ii. q. v. consulu
isti et solum deū habet vltorē C. de iu
ii l. iusiurandi a hoc nōnūq occulta
sunt secreta hūi Vl. et in d. q. vi. Non
solum secretum confessionis sz et de cri
mine de quo aliquis non ē infamatus
Et addit q si aliquis infamatus sit de ali
quo crimine puta de fornicatione et sup
hoc crimine fiat inquisitio det testis dicē
licet iuraverit eccia sententias excommunicat
quas nouit licet iuraūit tenē secretū
Item q qñ fit inquisitio ꝑticulis tuc si de
occultis de quibus non processit infamia
aliquid dixerint testes non valebit dem
casu per illa contra que deposuerunt
ꝓcedet hoc erit punciendus ut ex. de actu.
inquisitionis b

¶ Cū fit inquisitio in aliquo monasterio qs
quidebit de expensis inquisitori uel mōrie
qui prosequitur coiī abbate ℟ q̄ aibus
det ꝓcurari de rebus monasterii et
non tm denūciantibus seu accusantibus
sz etiam quos iudex ad ꝓsecutionē tē ne
gotij ydoneos duxerit assumendos ex. de
actu. ex parte c. olim a In hijs c. mich
il. vñ dicit de expensis inquisitoris sed
aliorū predictorū tm b

¶ In durante inquisitione monachi debent obe
dire abbati ℟ debent in licitis et honestis
suis nō ꝓ impediatur ꝓsecutio negotii
coiī ex. de actu. ex parte c. olim

¶ Non ꝓt ꝓlatus inferior suis subditis
mandare ne recedat statū suū uel eccie
sue aut ꝓsonas hūs quemlibet sunt ad inqui
rendum corrigendū et reformandū nec
tenet sine excommunicationis suspensionis uel interdicti

ti cōiī huiusmōi late nec etiam utrāque
ta uel p̄missiones et obligationes alie
facte ad eclandū Insuper ab ꝙsitoribus
talis temeritas aūdiencie digna p̄cipit
castigari ex̄. de affinis 02. quā plenius li. vi.
Postq̄ coram eo qui contra aliquē super
certis criminibus inquisitor fuerat depu tus eadem crimina ille confessus fuit nō
pōt impugnare confessionē quomō q̄libet
Nec ideo pōt p̄munitione euadē dicens
quia super eisdē criminibus ānā non fuerat
diffamatus uel qd̄ p̄ eundē inquisitore
capla sup̄ quibus nolebat inquirē sibi
tradita non fuerunt ex̄. de accu. postq̄ li. vi
Si is cui cōiī te cōmissa fuit inquisitio
sup̄ certis criminibus p̄cessit ad veritate
inquirendam amissa inquisitione infame
te p̄ius nec reclamante aut quodq̄ super
hoc excipiente non poterit impugnare p̄ce
ssum eius ab hoc quā non fuit de iudi
a p̄mutus inquisitū ex̄. de accu. si is li. vi
Cuius effectus inquisitionis ꝛc si inquisitor
cōiī p̄lati sue huiusmodi administrationem
et quaeritur pena eius e remotio ex̄.
Villici diffamati cui decē e data non po
terit amplius villicare luce xvi ex̄. de accu
qualit. et qui is Si uero non hic admissa
tranē pena e arbitraria hui merita psōe
et qualitate exc̄ssus ex̄. de accu. Inquisi
tionis infine p̄mi ꝛc Sed hoc fallit in
criminibus enormibus que ordinis exercitoz
aut retentione būficij etiam post pacta
p̄mās impedīt ut e in symoniaco in odio
uel būficio ex̄. de accusa. Inquisitionis hi
hijs cui sic e sicut in accusatoribus iudex
procedendum ut in d. c. Inquisitionis Ef
fectus aūt accusationis e quia inducit
defamationē denūciatio uero ad p̄nās
ut p̄t colligi in dō c. quale. et qui Etiā
in sum. con. li. iii. ti. xxxi. q. iii. ꝛ Rap.
Que aūt dicūtur crimina enormia vide e.
enormia et ē crimine De inquisitoribus hēn
corū hec ē hēreticus p. sf. in et hereticus
in. q. xvi. qui incipit Inquisitores i certe
p̄uincie cū sequentibus et hereticus in p̄ totū
Inscriptio qui accuset aliquē debz
se inscribere q. ad penā talionis si no
habuerit obligare ut ē accusatus sf. ij.
Vtrū inscriptio sit semp necia ꝛ qui cri
mē non opponit directe p̄ nom accusatū
amē uel denūciationē Nū p̄ponēti p̄
modū denūciationis etiā tūc non est
necia inscriptio sz tacitatiua nomīo ex̄. de
accu. qualit. et qui is Sz p̄ modū excep
tionis ut cū obicitur accusatori uel testi
ad hoc ab accusatione uel testificatione re
pellatur uel clerico ut a p̄uincie excludā
tur non e necia inscriptio Sz si obiciat
iam confirmato puta inscriptione obici
cus det se obligare ad penā ex̄ ordinariā

ad arbitriū iudicis cuius iuuentā inscrip
tionis Nam clericus criminose sic probato p̄
dit qd̄ p̄ electione et confirmationē ei fue
rat acquisitū sz p̄ hoc hoc non amittit ex̄
de accu. sup̄ hijs et c. qualit. et qui in fi.

Institutio Caplin sede vacante p̄t ad
mittere et instituē ni būficius p̄ius
tos a patrono si sint ydonei licet
al' talis admissio et institutio ad epūm p̄
nere cui sede vacante non pōt capla
ferre būficia que ad collationē epi p̄tinet
ex̄. de institu. c. i. li. vi. Instituē heredes
quos teneāt testator vide j. testamentum
vj. §. i. et per totum

Interdictum p̄mo Cōiter Interdictū
aliud e ecclīale aliud p̄ticulare ꝛde
nerale dic̄ qđ ecclīaliter interdicitur
regnū aut p̄uincia sue etiā cui
tas et castrū Sunt ville ut in c. cū in p̄
tibus de quo j. Et intellīdū e ecclīale
ni hoc cōiī etiā si interdict̄ fuit alicui qui
nullam habet inde culpam sz tm̄ p̄o parte
Particulare vero qđ de nullius certe ma
nel pauc̄ interdicitur ex̄. de vlis. sent̄.
cū in p̄tibus Idem in sum. con. li. iii.
xxxiiii. q. cxxvij. et se

Quod e dictū Interdicto tale loco ꝛc hu
mano. nīl. ad e dictū q̄ interdicē i hoīes
hinantes a certis sacramētis ibi p̄scrip
tis et a sepultura Et q̄ clerici p̄hibet
ibi publice celebrare et sacra conferre
Dic ergo interdictū e quedā cēsu
ra qua quis p̄hibetur a p̄ticipatione q
rundam sacramētorū et dūmodo sepul
tura Et ad hoc facit qđ habetur in sū.
co. ti. q. cxx. Quis aut ponitur et p̄ alio
is p̄ticularibus p̄hibitionibus ut cui alicui
interdicit̄ ingressus ecclīe ex̄. de sen. excō.
is cui li. vi. Locus cui p̄ se nec e ceu
pa nec e sacramētorū p̄ceptibilis

Interdictū hui hoīs huic. et b. non pōt
poni sine rōnabili cā sicut nec cessatio
a diuinis ut dicū e ē. cessatio q. i. et ij.
ex̄. eo cū medicinalis li. vi Et ex̄. de hijs
que fi. a iud. p̄o. capli que sunt. qua de
huic. et hoīs intellīt q̄ sua interdicta nō
e ferenda p̄ culpā alterius p̄ticularis p̄
sz p̄ culpam vniuersitatis ut cū sit dic̄
loci ex̄. de spon. nati e vb. et ex̄. de offi. dele
sane vii. pōt fieri p̄ter delictū dūi sine
capit̄ sine alterius cuitatis Item i sum
con. li. iii. ti. xxxiii. q. xxvij Sz hic nō q
nullq̄ locus pōt interdici aucte ordinario
uel delegato p̄o pecuniario debito uel cau
nus pecuie p̄ter al' nam tenet nisi fuerit
de aplīce sedis speciali et expressa huiā
Hec hactenus viij in quadā cēsuagan
que incipit prudenter attendentes

Vtrū interdictum possit poni nō p̄ece
te admonitione ꝛc hui huic si imponat

pro culpa qua pena sine pena tue pbam
culpa uel notoria existe impon pot sine
alla admonitione etiam pitenti et rectur
to sicut tenet de penitent suspensionis
quod fatur contra delinquentem et no retu
mere sine monitu v. q. iiii in loco. a Sed
hn hosti: hoc intelligi de pena qua quis
ipo fco incidit a canone statuta na tur
non ex prede monitione Secus aut si ab
homine imponatur pro pena qua tur debet
admonitio prede ex de rescr. etc. et multi
c. sicut Vt et notatur in sum. eo. ti. q.
cxxxi b Sz qui pro contumacia infertur no
det inferri nisi coii incorrigibile contumacia
et tur debet admonitio prede ex de appel
reprehensibilis

Nunc dicta e Inter Interdictu et excoicatio
onem aut suspensione hr hn Ray. quere lo
quedo excoicatu psona xi q. iii rectu ex.
de verbo. sign ex parte Et quide si e maior
sepat non solu a sacramentis fr ecia a colo
nie fidelium ut e excoicatio i. f. ij. Sz vni
uersitas non excoicatur ut dm e e excoi
catio a. f. xxxii qui uerpit uniuersitate
a Illum f. quotum q. xxix b Suspedit
quoq psona et qui quidem a beneficio qui
ab officio qui ab utroq ij q. v. presbiter ex
de purga. can. Aut sollicitudines Interdict
uero qui ipe locus aut regnu ciuitas uel
castru uel ecclam ex de verbo. sign cu in
tribus Sili. aliqu interdicitur uniuersitas
ut clerus uel populus ex co. si sina li. vi
a Idem in hmo. con. co. ti. q. cxxix b Et
inchil e aliud q separatio a rectis sacramen
tis et aliis diuinis officiis et eccla sepul
tura ut ex. desponsa non e nobis ex de
pe. q inte Et de hac ma plene hetur
f. Interdictu viii. f. i. ij. et iii. et aliquid
dictum e hic e. f. ij.

In quo conuenit excoicatio interdictu
et suspensio hr hn hosti: in plurib; p
mo quide q sicut excoicatio det ferri
inscriptis contumacibus cam et cuig sep
tuze ex[illegible] teneri iudex excoicato tri
dere f. mensem si fuit requisitus de q
requisitione det fieri publicu instrumen
tum uel auctentice hec Iudex aut hq
consti tutionis Violator p mensem unum
ab ingressu ecie et diuinis suspensus e
et suppos ad que retinendu det ipam
suam relaxare et excoicatore ad mter
dependere Idem p ora e in suis suspen
sionis et interdicti de quo hec e. excoi.
i. f. xlvi qui incipit qua debet b ex. de
cri medicinalis li. vi. Do q suam excois
interdicti et suspensionis non celebrat
p sequentem appellatione hr bene p pre
dentem ex. de appella. ad hec qui et c.
pastoralis et ex co ib cru li. vi. Do qua
lifate aliqua sina de predictis uer elige
ri uer eligi pnt ex. de appella. constitutis
i. et ex de consuetudine cu dilectus et de
excep. apli et de cler. cum int Do qua
nullus dictoru det celebrare diuina ex de
clerico exco. iii c. ij. et c. pastoralis f. fi
Do qua tales sinas det monitio prede
ad intelligi ut e. f. viii a Cum addresse sua
b Et ad ex. de sen. excom. si cam li. vi
a potuus e sub Rubr de officio or. co. libe
b Do quia quilibet eoru iurat aliqua absol
uatur non amplius obtinere et in aliis pot
fieri relaxatio ad cautelam ex co venerabi
li nisi cet intendu expialiter et manifestatum
In quo non fit locum relaxatio ad cautela
ex. co pnti li. vi. Do qua talis sina e certa
a suppositis observanda ex. de offi. or. cum
ab ecclia. Do qz nullo eoru durante sina
pot testificari ex. de excep. apli et ex.
de testi. Veniens in fi. Do qz suppos non
det apud sinas renuntiare uel protestare
nullas ee nisi notarie pribus ex. de appel.
Romana. f. penulti li. vi a Salua ozia gsuetu
quo ad relaxatione si habet ut in c. roma
na de sen. excom. li. vi b Do qz ille q pu
legiu sunt recepti in ppas et specialis
romane ecclie filios licet non pp hoc sint
exempti in sicut nec excoicari sic nec it
dici nec suspendi pnt ab alio q a roma
no pontifice uel legato a latere ex de pri
sign. querenti a Con hmo Vt ni sit con
co. ti. q. cxxxi Vbi pdicta notatur. b

Nunc pot interdicere hr hn hmo. hosti
cuilibet platue hius iurisdictione ordi
nariam Quilibz ecia hius iurisdictione
delegata pot interdicere ecclam tam il
p sonam communitate sue iurisdictionis Et
am si contumax sit epus ex. de offi. dele.
sane Quia diocesanus eu non pot suspen
de seu interdicere clericos uel eoru ecclas
pretio uel ad longu tepus nisi de crimine
su capti ex. de excess. prela. c. i. a Ubi no
dicit de isto longo tpe uel pretio sed
hanc limitationem ponit dicti hmo. et
hosti. Nam ut aut de hosti: aliter esset q
epus sine iudicio capti no posset suspe
dere uel ecclas interdicere eu non tm dele
gatus solus fr ecia subdelegatus pse
valeat excoicare ut ex. de officio delega
ti ex his Vt et notatur in sum. eo.
ti. q. cxxxvi b Et hoc maxime qu pro
cedit ex officio suo qz tur eu maiori de
liberatione pcedendu e Sz regulariter
et de iure et de consuetudine sina pas
toris solus tenenda e et tenenda xi. q.
iij c. i. xvi. q. vi nisi ex. de officio or. ei
ab ecclas Item interdicere pot clericus
constitutus licet nu dum consecratus
qz e inferior ex de cler. transmissam
Sede vacante Interdicere pot capitlu ex
de ma. et obe. hius que et c. eu olim et

cōē de hēti. ad abolendam ꝑmo R2o Ab
batissa uero interdicē non ꝓt ut dictum
ē ē. Abbatissa ℔. viij a Predicta cētā no
tantum in dicta. q. cxxxvij b

¶ Quis ꝓt interdici R2 sicut ꝓt colli
ex ℔ precedenti quilibet subditus uel cētā
ꝓt interdici a suo ꝓlato Ille sua a no
suo iudice lata non tenet cōē. de offi. dele
sane et cōē de iudiciis ac si dicerē Excep
ti uero a ꝓlatis non ꝓnt ab eis interdi
ci Si tñ ille qui ē exemptus ex una
ꝑte habēt aliquod beneficiū ecclie cui no
est exemptus In hoc sunt dyocesanis
ipsīs subiacet cōē. de ꝓbend' cū ex ꝓpella.
Potest dici cētā q in odiū exemptoꝝ uel
si quidem ꝓuilegiorū non interdicatur uel
excōicentur Vendentes illis uel ab eis
ementes aut eis colligentes al' ℔fanc
tes ꝑmittendi sunt cōē. de ꝓbē. quanto a
Idem in sum. con. co. ti. q. cxxix b Sut
tñ casus in quibus exempti subsunt dio
cesanis in quibus eos ꝓnt interdicē hinc
ꝑtze et condēpnare quos hoc ē exemp
tis ℔. v. Item non ꝓnt interdici nisi a
ꝑte illi qui sunt ꝑticulares ecclie filij ut
ē. ℔. vi. dictum ē in fi.

¶ Familia q aliqui non ꝓnt excōicari uel
tire cōē interdicti concessa singulis ꝓsōis
ecclasticis uel secularibus non extendū
tur ad suas cpoꝝ qui ibi ꝓnt tales
excōicare et interdicē a Textus c. j al
legatū nō dicit cpoꝝ ꝑticulariū ordi
nariorū b nisi fuerint concessa regi
bus regnis uel eoꝝ filiis Vel religio
sis non tñ ꝑsonaꝝ h3 oz tñ ordinum
uel locoꝝ cōē. de ꝓbē. ne aliqui li. vi.
Qua forma uerboꝝ det poni interdi
R2 forma ē hec uel silis Nos ꝑ tales
eam ecclam siue ham talem suppōimꝰ
interdicto cōē. de verbo. sig2 cū in ꝓtibus
et cōē. de offi. dele. sane ij. Addunt etiā
coliter iudices dicentes ecclā suppōimꝰ
interdicto ut Inno. dicit Et hoc ad duas
interdicti legalis de quo transitum ad ꝑ
sone ꝓt etiā sua interdici ad volū
tatem iudicis declarari puta ut celebret
missam cū cantu uel uesꝑas uel sepul
turā et hmōi ꝓt etiam Iudex ab
interdicto excipē et subtrē quo uult et
qū uult puta qū dns terre ibi fuerit
ꝓnus et hmōi cōē. de sponsa. nō est
uobis Idem in sum. con. co. ti. q. cxx
xij. Inno. et Host. Et addit q si
ꝑsona cēt interdicta uel suspensa ꝓ
culpa sua non posset de sua alterius
celebrare nec suspendi interdicti uel
suspensio Set si suspensa uel interdicta
cēt ob culpā alterius qd' alii fit dici ꝓt
sicut de interdicto loci q talis sententia
suspendi potest b b

¶ Cū sua interdicti obligat R2 suffi
cit suam interdicti ꝓuide promulgari
nec postea nocet ē eam singulorū aurī
bus inculcare Sufficit etiam cum quis
sit vicinos suos maxime metropolitanos
certos certe suam et huare cōē de
de ꝓstit. ꝓla. c. i. a Idem in summa
co. ti. q. cclxi Sui hosti. b Insup omīs
religiosi tam exempti quā non ex
empti qui viderunt uel scierunt ma
trem loci certam a Innocē sen hab
situale Vt ꝓ3 ꝑ glo. in cle. ex frequētib⁹
de qua ℔. Ubi idem etiam dic̄ decretal
dicti b seruare q̄cūq; interdicti posi
tum aūte sedis aplice uel ordinioꝝ
dent et ꝙe seruare Alioquin nō ser
uantes incidunt excōicationē ipso fo
Idem etiam ni interdictis et cessationi
bus a diuinis indict' ꝑ statim ꝓuen
alia consilioꝝ uel cpoꝝ aūte
in generalibus cessationibus a diuinis ce
lebratis tiraꝝ et alioꝝ locoꝝ quae
alii ex consuetudine uel aliaꝝ ex pla
collia uel communie seculaꝝ aut ec
clasticoꝝ ecclaꝝ sibi uendicant hoc no
abstantibus appellatione ana. cētā ad
sedem aplicam uel ad alia interdict' et
alijs obiectionibus quibuscūq; ut i cle.
ex frequentibus de sen. excōic

¶ Si sua interdicti ꝓfectatis in cle. ꝛ
ꝑtis. hoc intelli. ꝙle interdictus nec
ecclā. Vide uno ipsoꝝ interdictus nec
te admittitur ad diuina cōē. co. si sua
li. vi. Cum uero aliquis terre ꝓpule
ē interdictus singulares eccl ꝑsone in
telligitur interdicte ut in cle. c. si sua
℔. ti. In generali q̄ interdicto alicuius
terre clerici licet teneantur illud obser
uare tñ coram ꝑsone non sunt interdicte
sm Ric et Inno. Et ideo alibi exīntes
i nullo tenētur ut j interdicti ij. ℔. ti.
a Idem in sum. con. co. ti. q. cxxlviij
Et additur hic eisdē Inno. et Hostien.
q si familia alicuius interdicētur et clerici
essent de eius familia q et ipsi interdicti
essent nisi specialiter excipetentur b

¶ Utrū sua interdicti suspendi possit
ita q liceat celebrare diuina R2 sedin
Inno. et Host. q̄ locus uel ecclā interdi
citur talis sua suspendi ꝓt q tūc li
cōē. de ꝓbē. ut ꝓmissa
cōū uero ē interdicta ꝑsona seu sus
pensa si factū ē ꝓ culpa suspensi
uel interdicti non posset de licentia
alius celebrare nec interdicti uel sus
pensio suspendi Si uero factū ē ꝑ cul
pam alterius q aliqui fit ut xvij q. iij. in
uoꝝ. et ℭ felix. a Hoc ℭ felix non uide
ibi hꝛi b tūc dici ꝓt sicut de interdicto
loci q talis sua suspendi ꝓt ꝙm sic̄ tolle

¶ Quod si J. tpus suspensionis sue et dicti appellet. Rx hm hosti. appellazi pot a suspensa sua sicut a rondictoria li. eꝛ. de appella. ptera et r. dilectis xpi. viz. decano. Et idem in sua suspensione. Servus aut in sua excoe cui effectus nequam pot relaxazi ad tempꝰ nisi ab eo tollatur. 42. eꝛ. de sen. excoo. cum desideres in ptincꝰ a Idem in sti. co. ti. q. ccxxxiii b

Interdictu ij. s. qd specialit in aliqua tam ponitur. Vbi sciend q cum dicꝰ interdictus tra talis certis sue dñi hm. Imo. et hosti intelli- omnes terra q iurisdictioni sue subꝫ tpus late sue Et silr quicꝫ sibi fauet. Con. b. Si vero post suam t tam emit ita ꝫ interdicta nisi latoꝛ sue expresserit sue interdixit tam de ea q habet q de ea qua hjtuꝛus est. Si vero vendit suam retinuit alii terre omnis interdicti donec relaxetur. vt post hec inanis intractatu de interdicto 42. eꝛ. de postu. pla. ad h. a Idem in sti. con. co. ti. q. ccxxv. et se b

¶ Quod si dns suffraganꝰ tram suam et p rogat in se iurisdictione alicui epi an possit terra eius ab illo interdici Rx hm hosti. si ordinarius consensit tpus rogatione tue plana ꝫ et q pot eꝛ. de fo. cōpe. sicut nisi erasti. Set et si nō consensit ad hoc tpus q possit et clerici tale interdictu sequaꝛ tenentur eꝛ. de sen. ex tpus et de offi. dele. p. 26. p tres licet eis latere et specialr non possit suppone alios certos vel psonas certas terre sue ti cū vni versitate tacite transeunt a Idē in sum. con. co. ti. q. ccxxx. b

Si ciuitas tota vel villa sue interdicti illoꝝ suburbia et contingentia edificia a mediante interdicta eꝛ. co. si ciuitas li. vi. Al' vero nouit ciuitate intelligi q murorū ambitu continetur. ut ibi dicit

¶ Quod hoies de tra interdicta possint audire diuina Rx si ē interdicta ppter de lictu dñi vel rectoꝝ tue ciues qui culpabiles non existunt possunt eꝛ. ipa tra te interdicta diuinis nisi et ipi fuerint interdicti ppter dom. pmendū in eis qua etiam tue alibi non possunt interdicta diuina sicut et nō possūt si pp culpam eoꝝ sit tas li. vi. Et ide intelligitur si aliquis de ipis hoibus alio transferat domicilium Et eadē nō intelligit de clericis alicuius terre interdicte q si culpabiles nō existunt nec fuerint ipi interdicti possunt alibi celebrare diuina

Interdictu ipe s. in aliq ecclia

Vbi p̄mo sciendū q si ecclia interdicta nec in cappella eius celebrari. Nec ty in cimiterio poterit aliquis sepeliri si ipsa cappella vel cimiterium sunt ecclie communia al' secꝰ eꝛ. co si ciuitas li. vi.

¶ Quod si quis secularꝫ celebrat in ecclia aut quocuꝫ loco interdicto Rx nisi sit ꝑuilegiatus in hoc Vel nisi in casibus a iure communibus celebꝫt irregularitatem incurrit a qua non potest nisi p papa absolui nec pot eligi nec electus eꝛ. co. si qui li. vi.

Interdictu ipe Quod prohibetur vel conceditur tpe interdicti Et p̄mo quide nulla diuina officia p mittuntur eꝛ. de pe. q. iuxta. et eꝛ. de sponsa. Non e nob' Sz hoc in vi. co. ti. iuxta alia tempatur. multi hoc imo q singulis diebus in ecclia et nō extra solent celebrantur et alia dicantur officia sub silla voce ianuis clausis excommunicatis et interdictis exclusis campanis etiā nō pulsatis. Ita tū q nullos alios etiā si aliunde venant deant admittē nisi illi sup hoc ꝑuilegiati sint eꝛ. de ꝑuileg li. vi. Item q tam cleric q̄ clerici ecclesiam in quibus distributiones cotidiane tribuuntur illis qui interesunt horis si non venerint amittant eas sicut amittere si esset interdictum Ita q solū in festiuitatibus Natal' resurrectionis pēthecost' et assumptionis bte marie a Idem hodie e etiam de festo corpis xpi et octa sicut e statutū p martinū quintū et Eugēn quartum ut ꝫ p eꝛ. nagantem que incipit Excellentissimi b Campane pulsentur et ianuis apte alta voce diuina celebrentur excommunicatis exclusis interdictis admissis Ita tū q illi ꝑter quos ꝑsolatū e interdictū altaria non approprient non obstante q̄libꝫ ꝑuilegiis que remittuntur q̄ sufficiat dei cultus q celebretur ut dictū e hic aia in dicto c. alma Ita nō. q tpe cessatis interdicti ꝓt confiteri semel in die tenet eꝛ. co. c. qui li. vi.

¶ Utrum tpe interdicti ministrari possint ecclesiastica sacramenta Rx sunt nō eꝛ. de sen. excoo. iusto Et hic multas recipit exceptiones Ita p̄mo quide excipit baptismus et confirmatio non solū ꝑuulorū ut in dō c. iusto ꝫ etiā adultoꝝ eꝛ. co. qui li. vi. Item excipitur ꝑuula nō tū morientiū ꝫ etiā vniuꝝ et sanoꝝ dū tū non fuerint excommunicati qui non ꝓt admitti nisi in mortis et exceptis illis ꝑter quoꝝ culpa vel dolus latet e sua interdicti vel qui ꝓcurarit consilū auxilium vel fauoꝛ e si nō ꝑius satisfecerint vel satisfactionis dederit ydonea

cautionē aut si hoc non fuit nisi ultimē
rint q cum potuerūt satisfecerint et ad sa
tisfactionē faciendā p illos qui tenuerūt
dabūt consiliū et auxiliū et pro posse la
bozabūt nec ꝑ hoc aliqd̄ p̄dictoꝝ det fiet
relaxatio interdicti ut ex eo alūna li. vi
Item exceptūr cumulstia que ad decede
tes ex̄ de pe q inte. Negatur ex̄ma
nuctio ut in dicto c. q inte a Helias
facit c. Renso ex̄. de sen. excō. Et ide nō
in sum. con. li. iii ti. xxxiii. q. cxxxv.
b Ad ecclesiarum aut non potuerūt laicis
loci interdicti funiozi sepus aut de hīs
qui erant electi et non sunt interdic
ti a Nam tales ad alios ecclesiarum pote
runt funiozi sm eandē sumo. et in
di. q. cxxxv. b Adhaerimoria uero sm sumo
fiet. put apud interdictos q et apud ifi
deles cōiūgunt. xxvi. di. denide nō ti
det fieri benedictio nuptiaꝝ sedin hosti.
a Idem in sū. con. co. ti. q. cxxxvii b
¶ Utrū tpe cuiālis interdicti contredatur
ecclīa sepultura ꝛ sm sumo. qui e interdicti
cōiter aliqua terra uel aliqua uniuersi
tas denegatur laicis ecclīastica sepultura
etiam si pēitentiā acceperint ex̄ de pe.
q inte q interdicti sunt etiā si pnozes non
sunt xxiii. q. iij. si hec xvij q. viii uniuer.
Sz ille qui aut interdictos extoliunt etiā
si ab ipā excōiatione absoluūtur tenen
nent tri adhuc interdicti donec soluatur
interdictum si tri in mozientibus aliquos
rint aliqua signa pnie et postea fuerit
soluti interdicti tuit talia corpa ecclīe aput
ecclīam transferenda ar. ex̄. de sen. excō.
ti illoꝝ a Agelius co. ti. a noli pe. b Et si
apud ecclīam stante adhuc interdicto sepulti
fuerant non erūt postea exhumandi cū
ad eam statim venerit tres a quo interpe
potuit Et pro hmōi interdicto si qui
penituerint licet uiaticum recipiē ac pro
eis orandum ē xi. q. iii. quicūq; Si non
penituerint nec pro eis orandū nec
uiaticum recipiendum lxxv. di. c. fi a
Idem i sum. con. co. ti. q. ctl. b Clerici
uero qui in tali cuiālitate non sunt interdi
cti non uetantur ecclīastica sepultura sm
pulsationē tri campanaꝝ et cessante
ꝑ solepnitate ut in dcō c. q inte Sz
q ibi dr cū silentio non videt hodie tolē
legendū de silentio funeālis officij quā
cū contredatur. qd̄ magis ē. s. dicē hymnos et
missam submisse ut in c. fi. dcīs ē et de
officio funezali contredi videt
¶ Utrū qui ecclīa ē singulariter interdicta il
li de populo possint alibi eligē sepultu
ram ꝛ sm sumo. si ē interdicta in pena
populi etiam si multi ex eis nō delinq
runt si forte uniuersitas uel maior pte
Vel forte q delegunt damnū et in hoc puni

tunc ꝑ certum non pūt in alia ecclīa
etiam interdicta eligere sepulturā nisi fo
te ex pulsu ex̄. de p̄sul. ut pulsu di. lx.
Ro ē interdicta ꝑ delictū cleroꝝ tui uel ꝑ
hoc q violata fuit tua ꝑ certum pūt
in alia ecclīa non interdicta eligē sepultu
ram et audire diuina a Quia hostiū ut in
sum. con. co. ti. q. ctl. in princ. b
¶ Utrū omnes interdicti vitandi sunt ꝛ sm
sumo. hostī et b. In diuinis officijs vitan
di sunt illi omnes qui ꝑ hoc nomē uel alia ꝛa
denunciationē ꝑ suam desiguant̄ q et
dicūtur nominatim interdicti Justiti de excō.
l. i. ꝙ. nominatim Item vitandi sunt tenuiꝝ
nominatim interdicti omnes illi de quibꝰ constat
q interdicti sunt ut si causas uel testiū
interdicitur Si uero interdicuntur familiares
sue participantes criminū nō dicuntur nomi
nim interdicti ꝛ tm ut ibidē Unde tales nō
tenetur quis euitare quousq; ꝑ iudicem
specificentur nisi forte eorū ꝑticipatio est
multū notoria Item q interdictum nō est
lucrus ex̄. de tolli. cle. et mulie. tua nec
a Idem in sum. con. co. ti. q. cxxxvi.
¶ Utrū contredictus alicui singuli ꝑsone
vt tpe interdicti possit celebrare uel audire
diuina i ecclīa sub missa tuit eius familia
res ad audiendū cum illa et celebrādo
sibi admittitur non sic de familiaribus
alioꝝ tollit̄ q nisi ꝑ uiolentiā fuerint ad
mitti non debent Tale quoq; concessionē
non pōt etiam ille cuius culpa dolo ul
fraude fuit sua lata sen. qui ad ꝓcuran
dum ipm delictū ꝑbuit consilium aux
ilium uel fauoꝛē ex̄. de ꝑsul. licet li. vi.
¶ Epi qui sunt in via pūt forte secū alta
re portatile et fieri sibi celebrari ubicū
q fuerint nisi obstante interdicto ex̄. de p
uil. qui. li. vi. Epi quoq; non uitabunt
ipso fco suam interdictū ut ē. epūs ꝙ v.
a Qui nupsit Epi et supiozes b
¶ Nū in locis exemptis celebrari possit tpe
interdicti cuiālis ꝛ nō nisi sicut i aliis
ex̄ ea. alma mi. et de ꝑsulys audite li.
iii li. vi
¶ Sz numquid ex sola consuetudine pot.
aliquis venire cōtra interdictū ꝛ non ex̄.
consue. cū mi a Idem in sum. con. co.
ti. q. cxlviii sm sumo. et hosti b
¶ Utrū tpe interdicti liceat secularibus
ex̄. ecclīam ausultare sine audire officiū
qd̄ fit in ecclīa ꝛ sm hosti Excōicatis
et interdictis nō licet audire nec celebrare li
cet ibi alte celebrare q defecte possint
audiri Nec ē eis pax postenda aut fe
stum uel hospitiū aplenda ad videndum
corpus xpi uel ad offerendū post eleuā
tionē hic colligunt̄ ex̄. de pen. q
in te Consulatis zay. et W. Et dicit ide
W q non ꝓhibentur seculares audire hymnos

que ex̄ ecclam sine p̄ viam dicit. a Con
ñ. W. thoral. ut i sum. tō. co. ti. q. ccl. b
¶ Inquid tpe int̄dū possit sacerdos bñdi
cere petram et baculū p̄grinoz̄. R̄ hñ
W. Cum non reperiatur ex̄ phibiti vndeat
ex confessum. a Idem in sum. con. co. ti.
q. cxlvij. b
¶ Quid si ep̄s fauore et instantia aliq̄s
positus ē int̄dict̄ et illi non seruāt sed
allegant q̄ hūt habeāt p̄uilegia et hmōi
R̄. neq; alij seruare tenent. nec de aliq̄s
fletu ipi videre videantur. ex̄. de p̄uilegiis
petitis. a Verū est si p̄uilegium exresse
sunt hōs suoz̄ p̄uilegiū ni obtinuāt int̄
dictū. Vñ in codice c. petitis h̄ erat nōn
hūr in sū. con. co. ti. q. cxlix. Vbi etiam
additur hñ hosti. q̄ si aliqui ponit ul'
poni p̄curarunt int̄dict̄ ut postea ipi
soli celebrent et ad ipos̄ solos cōmigrat
a q̄bus absolutionē accipiāt et alibi cum
defraudentur istis celebrare nolluerit
cessatione sui p̄uilegij. b
¶ Quo clerici ni officio violent int̄dicti
R̄ hñ Inno. clericus violat int̄dictum
q̄n officium vel ordinē exequit̄ i missa
non solum celebrando ut sacerdos sz etiam
caliter officiendo ut subdiaconus vel vicem
ut acolitus et hmōi. Silr et celebrā
do p̄mum paliter. a. q̄ ni in suo officio
ut in c. si quis epūs de quo j. b Vesp
tas et matutinas et hmōi xi. q. iij. si q̄s
epūs ni fine. a Inno i nic. et c. si quis
epūs ij. sz et ni Inno de hoc aliquid dicit.
Et hoc ē verū sine q̄s vtatur officio ordi
nū maioz̄ sine inmoz̄ hñ Inno. Et in sū.
con. co. ti. q. ccli. b Nec tñ dicimus int̄dic
tū cessatione int̄dicti ē q̄n of
ficio int̄erit etiam si cantat cū alijs nō
tñ celebrat nec aliq̄d in suo officio agit
cū hoc tñ sua in ecclam licet possit.
Et intelligitur nisi fatuat ex contemptu
hñ hosti. ex̄. de excess. p̄la. tā in. a dicit
cū hosti. q̄ hic talis q̄n int̄erat officio
ab irregularitate excusatur. q̄ ignorant
audit duo ña officia ex quada simplici
devotione. Sacerdos si ex cōtemptu punit q̄
facit celebrare duo ña et ad ūtem p̄stat
q̄ hic irregularitatem incurrit ut ibi
tenet et ex̄. de cleri ex mi. Illud. q. fi.
Con. W. dū. ut in eadem q. ccli. b legit
aut p̄bs aut evangelia dicit quilibet
p̄t in tra int̄dict̄ sicut et p̄dicare ex̄. de
sen. excō. cū ipso. a Idem in d. q. ccli. b
¶ Quid si clericus dicat epl̄am sine ap
paratu R̄ hñ Inno. si consuetudo ē q̄ alt
quis sine distinctione ordinis dicat epl̄as
vel p̄terit recipi vel faciat quodquid
aliud p̄tineat ad aliquē ordinē nō erit
irregularis qui id facit. Vbi vero con
suetudo non ē fit irregularis xi. q. iij. si

quis epūs Sz si faciat ea que non
sunt alicui ordini vel officio deputata
ut si in matutinis legat lectionē vel
cantet responsū non fit irregularis Con
hosti. et W. dura. a Idem in sū. con. li. iij.
ti. xxxiij. q. cclvij. b
¶ Quid de simplici clerico qui hūt tñ
p̄mam tonsuram R̄ hñ hosti. si in offi
suo cantet puta q̄ irregularitatem incur
rat xxiij. di. psalmista. Idem W. dura. in
speculo a p̄fati doctores non videt
loqui de clerico p̄me tonsure tñ ad eū
officium vel speciale vi p̄tinē cū p̄ma
tonsura non sit ordo sz quedā dispositio
ad ordines hñ theologos cōiter. Vt i.
sum. con. co. ti. q. cclviij. Vbi etiā p̄z
q̄ dicti doctores dicūt de simplici clero
nec addunt qui hūt p̄mam tonsurā tñ
sz videntur loqui de clerico ordinis mino
ris de quo loquitur allatum c. psalmista. b
¶ Quid de benedictione mense vel aque
R̄ hñ Inno. In bñdictione mense non
cōtinetur irregularitas cū multi ordini
deputata sit. dc. xliij. di. c. fi. Sz in
benedictione aque videtur quia annexa ē ordini de con. di. iij. aquam
Idem W. dura. a Idem in sum. con. co. ti.
q. cclv. b Intelligendum aut ē q̄ ita fiat
tpe p̄dictorum Inno. et W. qui nō licebat
ni certis celebrare etiam secrete nisi ex
p̄mio hoc q̄. celebraret secreto licet
q̄d manus ē ex̄. eo alma li. vi. Et se
creto aquā bñdicere licet q̄ mag ē
¶ Quid si quis tpe int̄dicti aliquē ex̄ici
cat vel absolui R̄ hñ Inno. et hosti. nō
ē irregularis q̄ hoc non cōpetit ex ordi
ne sz ex iurisdictione. ij. q. i. Nemo. et ex̄.
de cleric. transmissam. Sz absolutionis
sollepnia exhibē sicut ē dicere cū stola.
psalmū et orationem vel in ecclam introdu
cere excommunicatum ē ordinis et officij ar
ex̄. eo. Nup in fi. xi. q. iij. debent et c. se
Vide hoc faciēs irregularis ē Idem W.
dura. a Idem in sū. con. co. ti. q. cclvi. b
¶ Utz tpe int̄dicti possit fieri introduc
tio mulieris in ecclam post p̄tum R̄.
hñ hosti. non licet. a Idem Inno. in. c. Vbi etiam dicit. sedm
hosti. q̄ filie non licet bñdictio nuptialis
¶ Quid si layrus violat int̄dictū b
R̄ hñ Inno. non incurrit irregularitatem
vel suspensionē tamē negz ordinē negz of
ficium hat ecclie petrat et punitur ē
Idem in hosti. a Idem in sū. con. co. ti. q. cclviij.
b Si vero tpe int̄dicti excreat aliq̄
officia que non sunt alterius ordinis puta
decreat scholares excreat ad tonsuram aut
tabellionatus et hmōi non petrat ut
et potest W. dicit. a Idem in sum. con. co. ti. q. cclviij. Ubi tñ solum vide dicit

de irregularitate qua quis hac actualiter non arguitur. Et con. hosti. licet Inno. ut sus sit sensisse ḡzium vt pz in dcīs q. cclxiii. cuꝰ dcīm post intelligi in clerico qui exerceret scolas nec aliud huiusmodi qd cet annexū ordini ex consuetudine uel constitutione al' clare ut post constare ecclīa ex dcīs ipius Inno. ibide ponitis q. ex tribus que non repetit nec ordini nec officio ecclīastico non irrogatur irregularitas sed nec pena cum non reperiatur tur prohibita. b

¶ Quid de illo cui ē interdictus aliquis specialis actus puta ingressus ecclie hui ecclīe. Vide j. q. plā in fi. a Ju hoc ecclīa dīm q. cui interdicitur aliquis actus uel speciale officiū cum pot alia exercere sibi agenda. Et ni sū. co. ti. q. cclx. b

¶ Sz nūquid latus interdicti' pnit orare i ecclīa Rē sm W. ppter ḡnāle interdictū non intelligo hoc ee plitum Secus si expresse sit eis interdictus ingressus W monal. a Idem ni sū con. co. ti. q. cclx. Vbi etiam dic q pot orari orōe pnam e ecclīa in ecclīa interdicta nisi ab excicato maiori uel interdicto ab ingressu ecclie b

¶ Quid si sacerdos probabiliter credit q aliqui interdicti sint in ecclīa Rē sm W q debet monē in ḡnāli q exeāt alit non teneāt vitare eos maxime publice dom constat de sūa a hoc cōi hoc magnia e fca in monitio ut pz ē. cleric. ii. ad fi. in ad dictione b

¶ Quid si sacerdos recipiat sacrū hoiez interdictum nūquid alij tenebūtur exire Rē sm W credo q non nec pccat audiendo diuina sz solus sacerdos Idem monal. a quo ad pcīm verū e nisi consentiant in hoc sacerdoti aut eis placeat factum eius sm eosdem Vt ni sum. con. co. ti. q. cclxv b Et vide ni sequen. ꝑ. ꝑxima

¶ Nec pena clici non seruantis interdictū Rō sm hosti. Ille qui scienter celebrat in loco interdicto vtrumq; sit irregularis ē et suspensus ē de cleri. ex. mi. postulastis ꝑ. ult et exī de elec. cum nul' et exī. eo ts qui li. vi Et ideo non pot beneficio cō ferre exī de concess prebē. q. diuersitate et exī de excess prela. tanta. Con. Inno. et b. Item non pot talis eligi. nec eligē exī de consue. cū dilectus ꝑ. q. nob. Et in dcō c. Is qui Nec ecclīa postulari exī de postu. pla. c. i. Ite qui non seruat interdictum irregularis ē a beneficiis exī. de cleri. exco. mi. postulastis exī ꝑ. ult A Idem in sum. con. co. ti. q. cclxvij. Vbi etiam addit sm Inno. et hosti. q violans interdictū et alios ad videndū inducens suspensus ē Et si ē platus eis eius institutio delegatio collatio prebendar beneficiorū ac dignitatū et sue in quoscūq; gestate irrite sunt et inanes Non ḡo pot premissa facere et ut aiūt ide facit dicendum in aliis spiritualibus q. sicut eis conferri non pnit sic nec factue ab eis collatio vz ut in dcō c. postulastis et exī. de ecclīa. et qua. oz. cū bone b Et nō. hic q si aliquis sacerd celebrat in aliqua ecclīa que non ḡtim dicenda sit interdicta vz violata sue polluta non incurrit irregularitatem ut in dcō c. is qui Tamen tā graue peccat ut ibide dic et dic ecclīa violata sue polluta semine uel sanguine Vide. consecratio ij. q. iii. et sequentibus Quilibet etiam si quis in aliqua ecclīa nō suspecto interdicto celebrat pulsatis ꝑsonis interdictis a iure uel a quocūq; iudice uel recipiens publice interdictos ad diuina officia uel sepulturam sue ad sepulturam ē interdict abiciens su ecclīe exī. de pnit. capz li. vi Et si in se ingerat in suo officio fit irregularis exī. eo ts cui li. vi. A Idem in simile tenebat dicitur de interdicto ab ingressu ecclie b

¶ Quid si clici exules notatim interdicti celebrant diuina Rē sm Inno Irregulares fiunt vi. q. iii. si quis episc in consilio Et sunt deponendi ꝑcipue nisi q si multi sint tm principales sunt deponendi Cum alijs vero fiat irregularis pot dispensari sz non nisi ꝑ papam A Idem in sum. con. co. ti. q. cclxvi. Et fiet exī. de cle. exco. mi. c. latores Vbi etiam dic q multitudo interdictum excedit cum quadragenta b

Interdicti vis de relaxatione interdicti Vbi secund q postq suā interdicti aliquos inferiores prelatos canonice lata et maiores non dent ea relaxare absq; q grua satisfactione et cui sera illa qui tulit cam exī. de offi. oz. cū ab ecclīa Si vero no canonice lata sit det qui tulit sine difficultate relaxare exī. de offi. oz. ḡne seu superior ad quem recurritur exī. eo cū medicinalis li. vi

¶ Archiepus non pot relaxare interdictū uel excōem uel suspensionē lata ab officialibus archidiaconorū seu alijs inferioribus suis subditis suffragancos ipie qui tulerunt omissis nisi eet notoria consuetudo exī eo Romana li. vi A Vbi dic q archiepus ut eius officiales nisi ꝑdicto dcīs suis no relaxent Vñ vz q si relaxauerint licet male egerint tñ tenet relaxatio Vt pz i sum. co. li. iii. ti. xxviii. q. cclxiij Vbi dic sm Inno. q si epūs de facto relaxet suos ab inferioribus latas male quid. facit sed relaxatio tenet nisi forte aliqua constitutio obstaret b

¶ Cum quis interdicto uel excōe astrictus offert se ad iustitiā eccīe pro qbus suum excepit iudex ut ne sic decedat absolui pot ecclīa si adversa ꝑs appellet ne absolutus debet

ti aīi absolutione recepi ab illo sufficiens
multo ꝑ m ꝑtā Romanū pontifices ad que
appellaī si voluit appellator uel coram iudice
tu eāi delegauit nūq parebit Et idē de
hūs qui dicunt se iuste excōicatos uel iter
dctos a Etiā si hn qui hmḡi ꝓtulerit sinaḡ
ad sedem apl̄icam appellaret ut in c. de quo
ſtatim b eō. de appella. quia frontē
Vtrū suā interdicti relaxari possit indo ꝯ
bo R̄ fm hosti. licet in suā exois expressa
sit solepnis forma ꝑ hoc ē. absoluto v̄o ꝑ.
ij. Secus tñ in suā mitdi et suspensionis
que indo uerbo deferuntur uel totaliter relax
antur cū intrāmento tñ ut ē. mitdem ꝑ ꝑ inf̄
a qui incipit In quo reuenimur b et ar. eō.
eo. alma li. vi.
¶ Quid si aliquis tpe cuālis mitdicti vult
satisfacē et sic absolui R̄ fm Io. an. Si is ꝑ
cuius culpa latū ē mitdem satisfacē vult tolle
re mitdem Si uēo culpabilis fuit tamḡ
consiliarius uel antecessor licet accipiatur
cautio et iuramentū ꝓ ꝑtentia no relaxa
bitur mitdem eō. eo alma li. vi ¶ Si no ꝑ
cuius culpa latū ē ꝓ quo quide ꝓstatur ꝙ cius
satisfactio non requiritur eō. eo si suā ḡ. r.
a li. vi. b Et in dcō r. alma
Nestatus require ꝯ. successio ab
testato
Ntimiditas require ꝯ timor ḡ. finali
Inuēta ¶ Quid agendum ē de inuētis
R̄ fm Ho. 23 2ę q. lxvi. Distinguendū
ē cūta res inuenta ¶ Quedā enī sūt
que mḡ fuerunt in bonis alicuius sicut
lapilli et gēme que inueniuntur in littore
maris et tali occupati conceditur Et eadē
no ē de thezauris antiquo tpe sub terra ab
scōditis quoꝝ non ē aliquis possessor insi ꝙ
fm leges ciuiles tenetur medietatē dare
dño agri Intelligē si inuenit i alieno nam
data opa ḡ si data opa inuenit nichil re
tinet dare dño a ymo totū tenet dare ut
in l. vnica C. de thesaur li. x. et nōt glo.
Justin de zach dum. ḡ. thezauros sup uerbo
opa Et hoc ē uerū etiam si cū voluntate do
mini ꝛeq̄ret q2 cessā cū voluntate dñi non
posset q2ē in alieno thesauro sita uide ut
in dicta l. vnica Vbi etiam patet ꝙ thesau
rus dicitur condimentū zeāi nobilis absco
dita quoꝝ cognoscere possessores seu dñi ꝓt
valūtatem tpis Ibi cessa patet ꝙ nec in hoc
casu patet quis q2ē thesaurū arte magica di
uinationibus uel alijs illicitis modis al
thesaurū cet fissa ut nōt glo in d. ḡ. the
sauros b Justin de zeāi dum. ḡ. Hoc ea a
Ibi de hoc tuchil dic ḡ puto ꝙ velit alle
gare ḡ. immediate sequentem s. Hoc lapilli
Vbi dic Hoc lapilli et gēme et cetera que
in littore maris inueniuntur Iuxta iāle statum
inuentoris fiūt ḡ ad materiaz thezauri
melius facit ea. fi. ḡ. thesauros Vbi dic the
sauros quos quis in suo loco inuenerit
dūq adhuc iāle equitate seruitij ei
competeret qui inuenit Idem quoq statuit
si quis in sacro aut religioso loco fortuito casu
inuenerit Ut si quis in alieno no data ad
hoc opa ḡ fortuito casu inuenit dominum
inuentoris et dominum dicti soli contigit Si
quis in cesaris loco inuenerit dominum in
uentoris dominum cesaris se constituit
Cum colonus ē si quis in publico loco ul
in fiscali uel ciuitatis inuenerit dominum
quibus ee dominum fisci uel ciuitatis b Quid
vero res inuente fuerunt de antiquo tali cq
bono et tue si quis eas acceperit no aīo
de inuedi ḡ restituendi dicō no committit
furtū al furtum committit xiii q. v. si qs
et c. multi fine
¶ Quid si res ab aliquo inuenta sit q fuit
a patre dni hūta pro delicta R̄ res q hoc
pro delicta occultanti conceditur sine
sit mobilis et abigeatur sine sit immobilis ut
si exea de fundo hanc mittere ut pro delicto
habeam ff. pro de hoc le i. Sz si in mari
tractauerit res meas ea alienandi animo
non hoc pro delicto q2 nō hanc mittere ab
reo Vñ si liberū tractatū tractauit non hoc
pro delicto Secus ꝓsentur si tractauit ap
tum ut iusta de zeāi dum. ḡ. ubi a Ibi
de rebus tractat ḡ non de alia ꝓsumptione
ḡ de ea dicitur in sum. con. li. ij. ti. vi. q.
lxi fm hosti. et Vl b
¶ Sed qualit restituet res inuēta R̄ fm
Ray. et hosti. studebit inuenire illū q dñs
sit Et si oz faciet publice dim ꝓ ꝑconē uel
in ecclīs ꝙ loca ubi expediet Et si illū
inuenerit et ꝙ circūstantias certificet
q illius fuit illi restituet al ezogetur pa
ribus uel que pot teneī si e indigens
Et hoc fm quosda auctē pstentiazi sui
a hoc fuit dcūm zay. qui etiam dixit ꝙ
tuc agat pro illo cuius res fuit Vt i sum.
con. eo. ti. q. xvij. b Seu sponsam si fo
te sibi adquisierit dispensatione talium a hoc
fuit glo. zay. Cui con. Vl. ut i d. q. xvij b
¶ Quid Veru inuidia sit tristitia
de alieno bono R̄ fm tho 2ę 2ę q.
xxxvi. de alieno bono quat ee tri
stitia dupliciter Vnoꝰ qui aliqs tristat de
bono alterius magnum ex hoc timuit sibi
periculū alicuius nocumenti sicut cū ho tristā
tur de exaltatione tiranni sui timens ne le
dat eis Et talis tristitia no ē inuidia sed
magis timoris effectus ut phs dic Alioꝰ
ex magnum bonū alterius existimatur inimicum
ipe cōtra uel excellentie Et hoc modo de
bono alterius tristatur inuidia Et ideo pri
mue de illis bonis inuident hanc quibus
ē gloria et in quibus amant honorari et
in quorum ee ut phs dic 2o ethi. a quor
cessā ee inuidus licet tristitia no pretendat

ex hoc ꝙ̄ h̄ al' ex defectu caritatis Nam et dyacon̄ non timebat ꝓ habenꝫ diminuti onē gl̄e sue q̄a nullateꝰ petunt hr̄e et tñ inuidit honi sap. ij. Ibi Inuidia dyab'li ꝯ Vnde et ꝯsialiter pot dici q̄ inuidia ē tristicia boni fraterni ex defectu car̄ tatis ꝓximi Pot aut̄ q̄a quo ad ꝑmum motum adē pcm̄ ut si quis actualiē timoꝛis declinaret ad aliquid ꝛois ꝯtra tem dei uel ꝓximi b

Vtrū Inuidia sit pcm̄ ℞ sm̄ tho. ubi ē. Inuidia ꝓpr̄ē tristicia de bonis alteri q̄tum ad̄ excedit ipm̄ Et istud seqū ē ꝓb'm ut ar̄ā phs dicit ij. ethi. q. de se debet dolꝰ de quo ē standum̄ s'm rectū de bono ꝓximi ex̄ si doleat quis de bonis ꝓximi non q̄ ille hr̄ h̄ q̄ sibi deest nō est inuidia h̄ zelus de quo hab̄ j. zelus

Vtrū inuidia sit mortale ℞ sm̄ tho. ubi ē. Inuidia ex suo gn̄e ē pcm̄ mortale q̄ ꝓp̄ caritatē que tendit de bono ꝓximi Si tñ sit imp̄fa ꝛō inuidie s. i motu sensualitatis sic ē veniale pcm̄

Ipponitur Vtrum sit pcm̄ et quale et q̄ hab̄ j. simulatio Et j. hypocrisis q. j.

Ira utrū sit pcm̄ mortale ℞ sm̄ tho. 2ª 2æ q. clviij Motus ire pot̄ ee inordinatus duplic̄ Nam vt hieron. ni sim. de vicijs ira ē cū tranabilis turbatio mentis vel tardinatus appetitus vindicte b Vno ex parte appetibilis ut puta cū quis appetit inuste sibi dictam Et sic ex gn̄e suo ira ē pcm̄ mortale q̄ ꝯtrariatur caritati et iustitie ꝓpter cui contingit̄ q̄ aliquis appetitus vindicte sit veniale ꝑ imp̄fectionē actꝰ Cuius q̄dē imp̄fectio uel ē ex parte appetentis puta cū motus ire ꝓcedit inordinate ꝛois Vel ex parte appetibilis puta cū aliquis appetit in aliquo modico se vindicare sm̄ q̄ si actu aliter inferat non ē mortale puta si parū trahit aliquē p̄uos p̄ capillos uel aliquid hmōi Alio modo pot̄ ee motus ire inordinatus q̄tum ad modū trascendi ut p̄ si animus desideret trascendere debitū uel in quo manifestet exterius signa ire Et sic sm̄ se non hr̄ ꝛōem pcm̄ mortalis a Cuius appetitus non ē inordinatus ex ꝓcedere cum non appetatur vindicta inuste Vel ꝓ̄ ꝓ eandem tho. b pot̄ tñ contingere q̄ sit mortale ut si ex vehementia ire quis extendat a dilectione ꝓximi uel dei a Cuius motus nobis pot̄ quis hoc cū a dei uel ꝓximi caritate decidē ꝓpter q̄ tñ ex ira multi tribaret contra deum q̄ tam ꝑniciosa caritati que includit in se pacem et beatitudinē i ad ꝛom. xij. Cº cum quis ex ira afferet aliquid reputabile scandali Nam q̄st. xviij. dic̄ Ve illi ꝓ quē scandalū venit

Cº si ex ira decideret in odiū ei cui irat fratrem suum homicida ē ille Jo. iij. Qº si ira longo tpe teneat̄ sm̄ Aug̃ in am̄l' de vgine puerpatorio et di. xxv. Sº al aut̄ Et inde⁹ longum tpus si ꝓseueraꝛ ꝓ diem nā lem Jux. illud ad eph̄. iiij. Sol non occidat sup̄ ꝓuocationem vestram Et videt̄ sentire Aug⁹ b ander de al' sup̄ ij. sent. di. xxxix. q. vi. b Et de hac nā inde j. parientia et j. mundicia

Tristitia q. de tristitia hominedaꝛ eius que hiꝛcum̄ effectus in mundū sanctus fuit tristitia et ut deum ē h̄ homicidium viij. ꝑ. et etiam sm̄ W. Si non fuit secuty effectus tñ in hoꝛtatu sm̄ eū pot̄ q̄nq̄ dispensaꝛe a Et cū illo filio qui non ex officio h̄ odio uel timoꝛe ap̄am dedit et fecit q̄d potuit ut occideꝛet aliquem si tñ non occidit nec mutilauit h̄ tñ dispensatione mediante talio sm̄ eundē W. ut in sum. con. li. ij. ti. i. q. xviij b Non aut̄ pot̄ si effectus secuty est De hijs aut̄ que interfuit vindicte sanctus hab̄ ē. h. ostiensis iiij. ꝑ. iiij. q. iij. qui tripli. vltr. omnes b

Quid de illo qui fuit in pugna vbi aliqui interfecti sunt vide ē. homicidio iiij ꝑ. vi. a qui incipit quid si plures b

Quid de illis qui ire iustam zelo fidei et ꝓ̄ mulgentiam que dabatur acturi ad pugnā ad tremendum hereticos nūquid sint interfectores ℞ sm̄ W. si nā illa ē accepta ad mortē interfectores sunt nec dispensatio huius cum eis missi ꝓ papam Si aut̄ no ē cappata q̄ tam forte mortui erant Vel an quam nā illa mercidēnū mortui sūt erant Vel anquam nā illa mercidēnū mortui non efficiuntur interfectores a Aut si dubitet dispensatio sm̄ eundē W. et in sum. con. ti. q. xxiij b Et si dubitatur melius ē tenē ꝛōnē ut absq̄ dispensatione ꝓpter non incurrat̄ irregularitatē ex̄ de tempo. ꝛō. ad aures a Idem in d. q. xxiij. b

Quid de clericis qui cū aliis trahit ad manganellas vñ aliquis ꝓbabiliē credit interfectus Melius ē tenē ꝛōnē ut in ꝓcedentibus ꝑ. dicū ē a Idem in sū. con. ti. q. xxv. b

Quid de ꝓsbitēo qui misit puerū ad aquā dū eq̄s moueꝛ ut emoueꝛet a flumine et tñ submeꝛsus ē ℞ sm̄ hosti. huic ꝓsbitero culpabile iudico sicut et dyaconem qui ita removit falsum qua acrimetus odit tñ sciret ludi' consuetud nec ex̄. de heret. contumelatus Et sacerdotē qui nō removit cultellum a ꝛotigia eq̄ qua vehebatur famulū ex̄. de homici. ad audi. et l. de clico iacente a Intellige q̄ de puerulo puero missi ꝓtegeꝛat ꝛonabiliter dubitaꝛi ꝛ quia erat infans ut ꝑ. sū. eo. ti. ꝑ. xvij

Quod si quis procurat mulierē pregnantem uel dat ei venenū ut faciat abortū. Vide ē. homicidii in. ff. v. a Quia similiter incipit Quod si quis procurat b

Si laicus clericū deponē coram iudice secularī querelam de suis iniuriis hēs supra homicidiū in. ff. ij. a Et adde ibi positū q si intentio deponentis querelam erat ut ad mortem condempnaretur irregularis efficitur quibuscunq; fuit intentio velata licet p certiam non plybeatur nisi ei constet p confessionē uel p probationē sm hosti. et in sum. con. co. ti. q. xlvi b

Si laicus clicū furem capē et iudicialiter deze R sm eundē W. si al' pōt eos suas temperantie non dēt eū capē nec iudicialiter deze arg eē de homicid. suscipiunt Si aliter eos al' securitare non pōt credo q nō efficitur irregularis/ dū tñ non sit eius correptus interitus a Idem in sum. con. co. ti. q. xlvij b Sz hoc intelligē az q fiat cum protestatione ut ē. homicidii iij. ff. ij. Et qd' non limit eam suspicandi q hoc contingē potezat al' ḡ. ut ly in sequentibus duobus ff. dicz Ly. qd' dicz in fine istius ff. ē notabilis limitatio ad hoc qd' dictum ē. homicidii iiij. ff. ij. b

Quod si clericus scribat q aliquis capiatur et ex illa captione sequaz mors ul' detruncatio eius qđ tñ ignorate et sm R sm hosti videz irregularis q debuit suspicari hoc posse euenire Idē in dicta q. xlvij b

Quod si clamet aliquis latrones latrice R sm Imo. sine sic clamet sine aliquid aliud agat p qd' potuit intelligē q ex clamore ad actus suos potuit sequi homicidiū irregularis ē nisi faceret p timorem cozporis sui Nam si timet q si aliqs vellet eum occidē bene posset clamare q auxilio q; non intendit in alicuius mortem sz in suam liberationē Idem hosti. Et addit sertus si clamaret pro salute rebus a Idē in sum. con. co. ti. q. xlviij b

Quod de illo clerico qui cum latro ducebatur captus dixit claudite ei os ne clamet numquid ē irregularis si mors inde sequatur R sm W. Credo q sic q; tunc dicentes dando eis consilium a qui al' forte fuisset liberatus cor suspectionis loco Vt in sum. con. co. ti. q. lv. b Et eodē mō sequentibus malefactore iudicauit cum nisi forte ignorauit rōnabiliter potuit nescies q ad mortem quērtur a Vt in sum. con. co. ti. q. lvi b

Qualit epūs pōt iuocare brachium secularē hēs ē. bellū ij. ff. iij Et qualiter executatur si habet uisū dictione tuale supra epūs ff. vij. a qui incipit Epūs qui in aliquo b

Quod si clericus comodat balistā et inde aliquis occiditur R si contigit i bello iusto non ē dubiū q irregularis ē q dabat opam rei illicite ex. de homi. ff. Et eodem mō si bellū sit iniustū q arg sagittandi prohibita ē ex. de sagit. arte Sz in bello iusto ensem lanceam iusticie non ē prohibitū tñ eis talis sm W. irregularis iudicandus ē q; cum principaliter homicidio a Con. hosti. ut in sum. con. co. ti. q. li. b

Quod si clici fauorē prestant suis pribz confortando q seruitus pugnet aut inuitando terrozem aduersarijs R sm Imo. si bellū ē iniustū et mors inde sint subsecuta irregulares efficiuntur ut in ff. proximo dictū ē a nisi irent ad bellum iustū ea intentione defendi uel al' ex iusta causa dū modo dolus absit et lata neglia sm eundem Imo. et hosti. Vt in sum. con. co. ti. q. lij. b secus si iustum

Qualiter deat iudicē clericus cū uiter torquatur de iudicio sanguinis habet ē. horcudium ij. ff. i. et ē epūs ff. vij a qui tenet Epūs qui in aliquo b

Vtrū irregularitas homicidij collatus per baptismū R sic sz non illa bigamie ut ē. homicidii iiij ff. i. in fi. de qua irregularitatis homicidij plura habentur ē. homicidii 1o et sequentibus ca8 p totum De irregularitate bigamie ē. bigamie p to. De multis irregularitatibz in quibus solet ppa dispensari hēt tur ē. dispensatio ff. vij. a qui incipit dispensatio in multis b Et sequentibus

Irregularitas ij. de illo qui exus irregularis ministrat Vbi sciendum sm W. q irregulis celebrans nō p hoc aliam irregularitatē cōtrahit aliquin toties notam irregularitatis cōtraheret quoties celebraret Nec etiam talis sm nec aliquis ē iudicandus irregularis nisi in q; tum incidat in casum expressū ex. de sen. excō. Si quis. li. vi. a Et in hoc casu videtur expressum Nam ois irregularis ē suspensus ut statim sequitur et nōtur in sum. con. li. iij ti. xxiv. q. iij. circa fine Et ois suspensus ureus ordine a quo suspensus incurrit irregularitatē etiam papalem ex. de sen. excō. cū medicinalis li. vi. Nam videtur q licet iam fuit irregularis tñ possit notā incidere irregularitatis incurrē Ita q absolutus ab uno remaneat ligatus in alio sicut et de excōicato hēt tur et nōtur ex. de sen. excō in c. cū pro causa et c. officii alibi sequitur q si irregularis quitteret homicidium non incurrēt nouā irregularitatē tāmō qđ hēt ff. dicit si quis uidua b Sz ois irregularitas sine contingat ex peto

sume non impedit ordinis executionem
qz exequi non debet qs nisi dispensetur
Vtrū celebrans in peccto mortali fiat irre
gularis vel hm Imo. et hosti. Licet ois q
ē in pcto mortali dicatur ee suspensus
quo ad se s. qz non debt celebrare nō tñ
si celebrat incurrit ppter hoc irregulā
tatem nec post sniam indiget dispensa
tione nisi sit notoriū ex. de temp. ordi. qtū
a Nam notorius peccat etiam post priāz
non habet ordinis executionē nisi dispē
setur p epm ipe specialiter non resecta
tis dūmodo an dispensatione celebrauit
dumā aliter non possit dispensari nisi p
papam sedm hosti. et nō in su. con. d. q.
iii. ad finem b Et eode modo ddm de
quoniz qui celebrat solum post simplicem
phibitionē a facit deū e. qtum Et qd'
notatur in dicta q. iii b
Vtrū clericus in minoribus exns si excō
catus legat epistam sine solepnitate fiat
irregularis hm W. credo q non tñ.
qua sine solepnitate hoc facit tñ qz
a laicis etiam quz legantur epistole de q
suetudine tñ qz etiam in illis capitulo xi
q. iii si quis epūs 1. et ij. non fit mentiō
nisi de epo presbō et diacono sine cla
si sacerdos vel diaconus talit sine so
lepnitate legat epistam nō credo p hoc
qm incurrē irregularitatē cū pene non
sint extendende ff restringende a Idē in
sum. con. li. iii. ti. xxix q. vij b
Vtrū clericus qui in exōe militat cum
solepnitate fiat irregularis hm W. si c
minoribus credo q non cū duo talia xi
q. iii. si quis epūs 1. et ij. non loquatur
de eis ff de epo presbō et diacono de q
bus si militant in suis officijs non est
dubiū q irregulares efficiuntur ex de
cle. ex. in. latores Et idē intelligo de
subdiacono cum hodie multis ppetuū
diacono ex. de cla. et quali. a multis a
s. computetur aut ordines sacros ut ibi
Duo vero ad ordines minores dicit ide
W. q et si clericus hoc casu incurrat ir
regularitatem putat q epūs possit dis
pensare cum non incurratur et phibitum
Dz hosti. sentit q talis amo incurrat
irregularitate p c. cū medicinalis ex
de sen. excō. in vi. Vt in sum. con. ca. ti.
q. viii Et sic sentit q non possit dispesa
ri nisi per papa sic cum loquitur dicit c.
cū medicinalis Recipies aut ordines
etiam minores in maiori excōicatione incur
rit irregularitate indispensabile nisi p
papam ut in c. cū illorū de sen. excō.
Vbi non distinguitur int ordines maio
res vel minores hm W. dicta. et nō tñ
in d. q. viii. Recipies aut ordines i mi
nori excōicatione incurrit irregularitate

hm glo zay. cum non sit expressum alter
q talis sine sit irregulis sine non pot per
epm dispensari cum non sit ei phibitum
Vt in sum. con. ca. ti. q. ix b
Vtrū excōicatus baptisando fiat irregu
laris habetur ē excōicatio primo ēt finem

I Roma Vtrū Roma si ei quis maior
dicit de se sit peccm et quale hm
tho. 2a 2æ q. cxiii aymoza de se dicit
ppter equitatem duplicit Vna ne
veritate dū se quis maiora q sup ni ea re
tinet et quedā minora profert Et hoc nō
ptinet ad vanā nec ē peccm sed genus
finis Alio modo dicit quis minora de ma
do a veritate puta cū asserit de se aliquid
tale qd' in se non reperiebat aut cum negat
aliquid magnū q in se habet ut se apō ēe
et sic p tinet ad vanitatem et ē semp peccm
nulla ei ea mentiendi ē xxii. q. ii. ei hui
litatis ea metiri si non erit peccator me
tiendo efficiens

Roma hm plin quz Jactantia ē qd' tho. ibi
ē. sic exponit dicens q duplex ē excellētia
Vna in talibus Alia in spualibus Contingit
aut quz q aliqui p exteriora signa et p
verba prendunt quidem defectum in exte
oribus rebus puta p aliqua veste aperta
et p hoc quia intendunt ostentare aliquam
excellentiam spualem Vnde sil' mentiuntur
Vtrū Roma et Jactantia de qua dicit
ē. Jactantia

Istro Vide ē. hosti. in lra h.
Vdeus primo Cassez Judei dicuntur
qui legē moysayca ad literam tenent
sic dicti a nomine principalis tribus
s. unde qui et prius habuit dicebatur ab he
bet cuius familia cultū dei tenuit ceteris
ydolatria fedatis h' zay. et hosti a Idem
in sum. con. li. i. ti. iii. q. i. b
Vtrū xpianus se deant habē ēt Judeos
hm zay. non debt eis communicare
cos ad communia recipē nec cum eis cohā
tare a Idem dicit zay. Ian. Jo. Imo. et
gaff. etiam de sacramentis qz et ille hodie
Judaysant Vide cade ē ca prohibitionis
cutes tñ ad petendū sacramenta rib' ora
vti post hm tpora licitis dūmodo non de hiis
que fuerunt ydolis immolata In ētma tñ
veritate vti post ydolatrico dūmodo non
i veneratione ydoli Vt in su. con. ca. ti.
q. v. b Item Infidelium xpianis non debt ifide-
litatibus notarie indeas nec ab eis re
cipē medicinas Nec se cū eis in eisdem
balneis balneare xxviii. q. i. c. nullg et c
eius Nec non debt permitti int xpianos
hmōi officia publica nec contrahere habeant
sacramenti dū huius nulla xvii. q. iii. Constitu
it Qz si Judeus talia officia recepit de
et necessari xpianoz cui dauer quidquid
recepit nec officij hm prudentiam dyaces

ri tolleretur in vsus pauper. a S. xpi
auctor ut in c. cum sit ex. eo. b Et ipse
officiū dimittat. a S. cū pudore q̄ nō rece
perit assūpsit Et ide cetera obtinet ī pa
ganis dō c. cū sit. Dicit tū hostī. q̄ licet
iudeus in publicis officiis pauci non possit
tū diu tradituc suos vendē iudeo de pu
tato nullo de xpiano hanesto et nō suspecto
a quo iudei recipiat. Ita q̄ p̄ hoc
xpiani et clerici a iudeis non grauentur ex
eo ex speciali et nōtuc in d. q. v. b Et intelli
gitur hoc. quo ad dignitates de nouo
acquisitas sicut de domo p̄existenti q2
ne quis tollerat cetera propter scandalum
euitandum licet ordinaria auctc tollere
posset sicut tollit in sequis. a S. xpianus vl
qui uolut fieri xpianus a quibus tollit ius
seruitutis q̄ iudeorū ut in c. fi. ex. eo.
et quicquid hic dicatur tex. pallāt ymali
ter. phibent. officia publ̄a iudeis et pacta
nec cū nullis sit absurdū ut blasphemo
xpi in xpianos vim p̄stare excreat deo
c. cum sit. Nec tollerantia cetera excusat
q̄d de se illicitū ff. de. di. denuq; Et ibi glo
super verba vetita b Ita nullus p̄t cogere
gratiam iudeorū sine alterius iudei sine
pagano aliquid relinquere in testo et sic
cetera etiam post mortē iudicabitur ana
thema ex. de hēreticis si quis epūs xxiii q.
iij. sane ij. a Hostī. dicit q̄ viuentes sitati
iudeorū legati non pot. C. eo. l. i. si figu
lis forte sit hoc fixo sed clerici non licet
etiam si iudeus fuerit epūs sit cū eo
posse licet ut in d. q. v. b Et videtur
intelligendum hoc W. nisi legatus ad suum
tendam veritatem a Idem [illegible]
W. dicit ut patet in p̄fata q̄one v. Cre
do q̄ sine sit clericus sine laicus si daret
vel legaret aliquid talibus et maxime
consanguineis non ad dicendū si fuerit
tendū exime vel multū aut veritatis no
cet punctandū dictū hostī. videtur
probabilius p̄ deum c. si quis epūs b Ita
non det p̄ multis iudeis nouas exigere
synagogas si antiquas refirē dummo
do non ampliores vel pretiosores soluto
tertio aut et sollepnitates suas sint p̄
mittendi seruare ex. eo. Iudei et c. Con
simile. Ita in diebus lamentationis et do
minice passionis non debent in publ̄o pdō
ex. eo. Item nullus a forte idem est si
cetera lamentarent p̄ro aliquo cui reuerētia
xpianitatis hoc ipse iuy. ut in d. q. v. b
Cum etiā in die p̄asche non debent hre
hostia vel fermentas aquas ex. eo. q. sup
huius Item reddendi sunt talem litium
cotinue defere q̄ ab alio manifeste
distinguantur ex. eo. in. nullo Item
reddendi sunt ad decimas ubi p̄. decime
ij. ff. ij. Ita reddendi sunt xpianis testes

recipe contra se. si iudeus non p̄t fieri
testimonium cōi xpianū ex. de testi. indi.
a Ibi dicitur primū 2m̄ nōtuc in glo. b
Iudeus p̄mittitur agere et conuenire apud
iudices suos si non apud semetipsos cōz
arbitriū tū p̄t eligere iudeū cuius secte
cum ordinarius exequatur C. eo. ti. Iudei
romano Ita in sabbatis suis non debet
trahi ad iudicia nec ipsi alios trahere
Si nec in aliis festiuitatibus suis de
bet turbari a Nisi in locis suis fecerit
fictum xpi Vel aliud in contemptum xpia
ne legis Vt C. eo. l. iudeos b Nec sepul
chra eorū obtentu forte pecunie effodi ut
C. eo. ti. diu sabbo et ex. eo ti. sicut iude
i. ex. i. et ij. a Nō etiam q̄ si iudeorū
vel sarracenorū filij vel alij ad fidē co
uertantur desint hre patrum suo hēdit
ex. eo Iudei. ij. et in d. q. v. b De iude
orū filiis iudeis vel xpianis habetur
ff. Iudeus ij. p̄ totū similiter et de mutri
bus iudeorum feminis

Q Quae sit p̄ticipantiū cū iudeis cōi
tatus nunc dictos Rx sim Kay. si sint cle
rici et admoniti satisfacere et emendare
nolint debent priuari officio et beneficio Si
laici sunt ut puta p̄nceps qui nolit
exequi p̄dicta sine alij qui aliq̄d ipse
dimittum affectat a sunt quidā alij cōi
facientes ut in turribus allatis b Et ad
moniti non satisfecerint debent excommu
xxviii. q. i. nullus Si vero sint mul
ti tā diu sunt xpiani ab illorū cōmunione et quasi
separandi sub pena excommunionis donec illi
emendauerint et satisfecerint ut az ex.
eo. ti. ij. si iudeus in fi. et ex. de decim
de hiis et ex. de vsuris cū ti. a Nichil
eo. ti. c. post miserabilem cruz cetera pēn
unt pena sanguis et mortis ut si in
quietarent fidem xpi C. de iudeis l. fi.
Vbi dicit cessent iudei bona sua p̄scri
ta mox pena sanguis destinadus qui
fidem alterius repugnauerit p̄ma dictum
Item si impedierit valente conuerti C. eo
l. iudeos Vbi dic iudeis et maioribus eorū
et p̄siarchis volumus intimari q̄ si quis
post hāc legem aliquē qui eorū fecerit
effugerit secutus et ad dei cultū reduxe
rit saxis aut alio fustibus quic̄q̄d inde
fieri recognouerit ausus fuerit attempta
re mox flamis debendus e et cui cuius
cumq̄ p̄scriptibus concremandus b

Q Quid fiet de iudeis vel alijs xpi
blasphematibus Rx sim hostī. animo talis
sim ll decapitandi etiam xpianos. Unde
p̄nceps secularis Iudeos xpm blasphe
mantes ignibus punire debet sine pe
cuniaria sine etiā ignari ex. eo. si no
mullis in fi. a Idem si sunt con. eo. ti.
q. vi. Si in c. in nullius aliud quo ad

hoc nezo dicitur nisi q; condigna ei ad
nezsione defit compesci sed de pecunia
tua dicitur q; in c. statuimus ex. de male.
Vbi etiam nat. Anto. de but. q; similiter
etiam principes debent eos punire pena
vltimi supplicij. 1. mozte b de xpianis
blasphematibus unde j. maledictio

¶ Vtrū liceat xpianis conuiuare cū iudeis
uel alijs infidelibus hetur. C. Infidel
s. 1. et h' C. s. ij. Cōis. aūt xpianos q;
sunt inter predendū et sicut cōiū heti
cos ut C. hezeticue ij s. xxij qui mā
pit cōiū xpianos

¶ Vtrū liceat dīis tirazū exactionē fa
cē in iudeos Rz Tho. in quada lra ad
duxissam lotozingie q;nis sicut mea
dicūt inter iudei merito sue culpe seruitu
sunt addicti et sic eozū res dīi possunt
accipē tamq; sua Ita tū q; nō subtrahā
tur necia vite q2 tū oz nos ambulare
honeste etiam ad eos qui fozis sunt ne
nomē dei blasphemetur. hoc obseruādū
et in exactionibus quas facē nō con
sueuerunt a Non solue uel consue
uerunt facē si ꝑderessoz dūoz ut pz
ꝑ eundem et in sum con. co. ti. q. ix.
b nullatenus ꝑstringentur sed ad ꝛō
suetas coḡi pūt

¶ Quid si iudei nichil habet nisi usu
ras tūc restituentur ea que male ac
repta fuerūt ab eis Rz hui tho. i ꝑdem
lra cum ea que iudei ꝑ usurā extoz
serūt non pūt licite retinē quib; et ut
si vos illa abeis zeceperitis nec vos
licite retinē potestis nisi forsitan essent
talia que a nobis v' ab antecessoribus nos
tris hactenꝰ extorsissent Si qua vezo
sunt que extorserūt ab alijs debet res
titui illis quibus iudei tenebantur
restituere si inueniūtur aliqm ipsoꝝ
usus sim consilium dictauerim et aliozum
ꝓbozū uel in eoem utilitatē tre si ne
cesse e Nec est illicitū si nos de nouo
exigeritis talia a Judeis seruata tū cō
suetudine ꝑdecessoꝝ vsuras hactenꝰ
tione ut in ꝓos usus expendentur a
Idem i su. con. co. ti. q. x. Et ista con
suetudo attendenda e in exactione nō
aūt in usuraz restitutione Ad quam
pcessi et ideo ꝑ ꝓncipes compelli
debent quatuz consuetudine non abstan
te ex. de vsu post miserabilem et in
cle. ex etiam. co. ti. b

¶ Vtrū iudeus qui nichil habz ꝑ usu
ras possit petere pensiones Rz sm tho.
ubi s. Vtr q; expedit anue pensiones
petere ne ex sua iniquitate commodū re
portet et maiozi pena qua quicū q;
alius non usuraturus in sibi eau quantū
pecuniā que eis auferetur inung ad eos

ꝑtinet par et superaddi et alia pena
ne ad penam sufficē videat q; pen
nia alij debitam desinit possidē pe
cuniā tū pene inde ab eis ablata re
tinei non pot sz debet de ea fieri ut i
precedenti s. dictum e a Idem in sum
con. co. ti. q. xi Et addimus hui cōi
Bi nezo dicūt q; ex hoc ꝓncipes tirā
dampnificantur hoc dapnū sibi ipsi
tenent ut pote ex eoꝝ negligentia pro
ueniens Melius esset ut Judeos la
borare ad ꝫm victum acquirere compel
lerent q; ut otiose viuentes de solis usu
ris ditentur et sic eoꝝ dīi de suis re
ditibus fraudentur Ita esset et ꝑ suam cul
pam ꝓncipes defraudarentur reddentibus
sibi si ꝓmitterent subditos suos ex solo la
troc nel furto lucraꝝ teneretur esset nel
tutus quidquid ab eis exigerent b

¶ Vtrū liceat recipē domum uel pecū labo
ris et huiusmoi a iudeis usurarijs Rz si
Vi si iudeus hīt aliquid ad q; usurarij ꝑt
accipi ab eo a Verū e nisi ipi usurarij
sunt non soluendo nel ad hoc reddantur
impotentes ad restituendum ut ij. vsura
vi. s. Vtrū dona de quo in s. se b Si vō
nichil habet ꝑter usuras tunc autem
eis restat de dapno suo vitando et sic
acti predo non potuit sicut qui a fure
nel raptore dampnificatur e pena pe
niendum et huiusmoi non potuerat si re
tinuerat ab eo dampnū sibi licet ipse fu
nel raptor nichil habet inde q; acquisiuit
est ex furto nel rapina dū tū non red
det pro dapno suo in spe ipas res alie
nas Addit tho. in eplam ad duxissam di
cens q; si iudeus ulte confert pecuniā
nel externis expedit recipe ut pecunia
sic recepta reddatur huic qui de iure
debetur seu alijs ut dem e C s. viii a
Idem in su. con. li. c. ti. iii. q. xij. b

¶ Vtrū dona et elemosina data ab vsurario
ꝓnt recipi Vide j. Vsura i. s. xiii. qui
incipit Vtrum dona

¶ Quid si iudei acquirent tota alij ꝓcho
am emendo que a xpianis solebant ha
bere nūquid ꝓtest extra hac occasione
ꝑtē aliquid ab eis Rz ꝑtē ꝑt et sol
uē tenentur decimas ꝓdiales etiam
reliqs seruitus siue ꝓstationes siue oblationes
reales quas xpian de domibꝰ et possessi
onibus solue tenebantur ex. de vsu
ꝓto. Sz secus de decimis seu oblatio
nibus ꝑsonalibꝰ ut dictū e C. decime
ij s. ij

¶ Azima iudeoꝝ in veritate ꝓnt emi
et comedi sm W a Idem in su. co. li. iii
ti. xxxiii q. cxxv Sine veritate aut ꝑ
phibetur sub pena depositionis ꝑtium
ad clicos et ꝑtim ad laicos sub pena

cvrcumcisionis xxviii q. i. c. nullus b
Quomō iudeus compellatur restituē
vide ff. Vsura p. ꝙ fi.

Iudeus ht̄o Quo ad seruos et seruā
entes iudeos Quid erga de seruo
iudei si vult fieri xp̄iānus ꝓ sm
Ray. si seruus e Quarulus s. de il
lius ancilla natus et velit fieri xp̄ianꝰ
statim eripitur in libertatem nullo prio
dato C. de epi. et de deo nobis ꝙ hmōi ita
a Ibi dic̄t̄ iubemus ut nulla Iudeus ul
pagana nec hēticus seruos habeat etc
si inuēti in tali tractu fuerit sancimꝰ ser
uos eius mōis liberos esse Ibi enim qsē
ti iudeorū paganorū uel hereticorū qui
voluerint ad catholicā fidem venire fo
ueant̄ et defendatur ꝓ eodē spūales et
tp̄ales Et post. ibi esse catholicos fuerint
seruati eius mōis liberi remaneat nec re
diganter tractū in seruitute cū si eorū
dñi postmodū ad fidē catholicā cōmitan̄
Et subdit̄ Contemptores hmōi legis non solū
pena pecuniaria multa sed et capitis supplī
cio puniātur b Et arg̃ dicti. liiii fratrū mitate
Idem si seruus fuit emptus qui erat xp̄ia
nus dicti. liiii. mancipia uel esse nolebat qꝛ
talis non licet iudeo emere uel in seruos te
nere Idem si seruus emptus erat paga
nus et fuit emptus ēt seruiendi et mini
strandi sed si emit ēt ad matrimoniū puta ut be
beret cū altera et non exposuit ei ueri
tem ꝙ tres menses qꝛ ꝓsiluit. qd̄ ad seruā
dum emerit Si vero exposuit ei ueri
tem ꝙ tres menses et non stetit ꝓ eum
quo minꝰ vendidit et ipse vult fieri xp̄ia
nus ꝙ. illud spacium vel etiā post liberabi
tur dato pro eo xvi. solidorū ab aliquo xp̄ia
no ut ait c. finiti. de iudeis et ex eo c. i. et
ij. et ultimo a In deo c. vltō sic dicitur
Nulli iudeo baptizato aut baptizari volen
tem emere liceat uel in suo seruitio retinere
ꝙ si quē aliū ad fidē conuersum ei
matrimonio emerit et postmodū factus fit
uel fieri desiderat xp̄ianus datis pro eo
xvi solidis ab illius ꝓtinus seruitio subtra
hatur Si aut ꝙ. tres mēses ipm venale
non exposuit nec ad sibi seruiendū emit
eundem nec ipse vendē nec alius audeat eo
perē si nullo dato pio ꝓ ducatur ad fon
a libertatis b Erit illi. xii solidi usualis
monete illius loci ex de maledi. statuimꝰ
a Alij dicit ei quibus seruit. goff ꝙ hic
solidus capitur pro aureo ut habetur de pe
nis tenē literaliter ꝙ fi. Vbi glo. notat ꝙ
in legibus solidus capitur pro aureo et
ꝙ lxx. aurei faciūt lbr. auri Alij dicit ei
quibus seruit ray. ꝙ capitur pro solido vbi
alibi monete ff de legat. l. nūmus Vbi dr
ꝙ in legato numeri nudibus intelligi numos

monete ꝓdicta etiā nātur in sū. con. li
i. ti. iiii. q. xvi. ad fine Et pro ꝓdō ray.
facit c. cum sint et c. odia de regu. iur.
in vi. b Et hoc intellecto mihi dubium ei no
lenti credere uel alteri secte signatu
lum imprimere a si ei dicat se velle xp̄ianꝰ
fieri d. q. xvi. Vbi hoc notatur Et addit
hin Ray. q. id dñm e ꝓ anima de seruis sa
racenorū Con. laude. et ja. Idē ei ut
dicunt quicūq; e in vtroq; Et qd̄ dr. ad eph.
vi. et j. pe. ij. hin obedite dñis uris tam
libus dicit intelligi debē hin statū ꝓmit
tue certe Sz hosti. dicit ꝙ hoc debet intelli
gi de hijs qui seruiūt in gtlaba et nō dom.
ex. de rensi. omnis melius facit ex eo c. ij
ni dicta q. xvi. Dic̄t̄ etiā hin ray. ꝙ seruꝰ
hereticorū impune pōt dnos relinquē et
ad veritatē confugere C. de hēti. l. manichē
os b Tunc ei ꝓpter timorē corporis sine p
prio se liberabitur. dr. liiii nulla Idem goff
Sz inquid iste redemptus erit hinus re
demet. hin ray. non. si erit liber a si
soluto prio ꝙ ius aut retinuit hinus qꝛ
redemptus e ad seruiendum ei. ex. c. i. Et
ad hoc facit ꝙ dñs ff. allatus b Et restituet
ei prium arg. iusti. de nouellis actibus ꝙ
dñs Et si nō hoc ꝓtinus queratur mediocriter uel
seruiat ei tm ꝙ seruitium rationabiliter ei prio
et postea cat quo vult arg. xxxvi. qui de
tuptoribus a Tempus seruiendi potest intelligi
de quinquennio ad instar eius qui redemptus
e ab hostibus ut l. fi. C. de postliminio et
redemp. ab hoste Vel erit ad arbitriū boni
viri hin ray. Et in summa ratione. ex. ti. q. xvij.
b Et hoc intelligite nisi ex pietatis emptus
fuit tunc ei non tenetur aliquid reddere
uel seruire qꝛ qd̄ pietate datur ꝙlibet ius
ne repetatur Et sic dicendum videtur nisi
forte ei fuit protestatus ff. de reli. et sumpt.
fu. l. at si quis ꝙ. sed interdū a Ibi dicit
ꝙ quis protestari debet de intentione sua
ne videatur ex pietatis officio tunc egisse sup
tas funeris Et ibi glo. dicit nō. ꝙ attestatio
probat voluntatis tacē sinaz Et quod hoc
in intrōnio nōte tum quia prius protestatꝰ
e se non defensurum ex intrōnio sī alia de
causa b Con. goff. et hosti. a Ibi d. q. xvij b
Quid si nullꝰ emptor apparet hin b.
michi forte erit liber et hostiarius quia pe
nuria aut opus prestet ut in precedenti ꝙ. dicit
e ff. de manumissionibus l. iiii a Ibi dicit
ꝙ seruus redemptus suus nunquā consequitur
libertatē Et dñi nūmi sui si sunt ex adue
titio lucro sunt ex donatione animi sui
ex cuius peculio qd̄ etiam ad creditorē pti
net Et ꝓdicta notat glo. in c. i. ex eo b
Quid si plures sunt qui velint emere hin
goff. Cuius loci dicitur magis ydoneus ff.
de actu. l. si plures uel si sunt plures ꝙlibet
ficet equus cui nolit arg. ex de iur. pat. ei

aut Idem hostiē. a Idē in fi. cō. eo. ti. q. xviii. b

Vtrū aliquis iudeus litterā sit xpianus q̄ seruant iudeis R. hm hostiē. tū g̃hibitū sit q̄ nullum mancipiū xpianū seruat Iudeus iudeorum xpianū liberi eis seruire debent non cū ē debit assidue intra domū iudei nec tamē familia aut obstetrix al' si ipi xpianū ab eis discedē nolūt debent excōicari ē eo iudeo et c. ad hoc et c. et si iudeos Si aūt iudei nolunt eos dimittē ghibē fidelibus gnezeū tm̄ eis ut in dicto c. et si iudeos in fi. Si ē domū p̄t eis seruitia fieri vt p̄sit hiē colonos xpianos ē eo multos. a Con. Ray. Vt in fum. con. eo. ti. q. xvi. Vbi etiam dicit cadē tenēdū de sacramentis b

Vtrū xpianus possit emere uel hiē seruū iudeum R. hm Ray. et g̃hoff sic ē eo c. et si iudeos xviii q. viij. disp non tū debet tū eo morari Ita q̄ habeat emm̄ familiare xviii q. i. c. sepe et c. nulla Et sine lucrit fieri xpianus non p̄t cū dns ghibē xix q. ij. due sunt Idem hostiē. a Idem in fum. con. eo. ti. q. xix b

Sed numquid iudeus qui ē seruus xpiani si baptisetur fiat liber R. hm Ray non sed remanet seruus q̄ seruitus introducta ē de iure diuino xxv. di. c. in die Et p̄ mos gentiū de iure gentiū Et iure naturali confirmata xii. q. ij. Et ecclesiā Con. ghoff. et hostiē. addit Ray. q̄ ubi de bona consuetudine iudei solent ē xpiani seruī consulere q̄ dns in remissionē p̄cōrum manumitteret eū uel saltem q̄ pena mē dicata uel seruitio ad tempus p̄stito hm arbitriū boni viri redimet se vii q. ij. cum tradentiū. a Idem i fum. con. eo. ti. q. xv. b

Iudeus mg. de conuersione iudeorū Vbi secundū q̄ iudei et cetī infideles non debent ad fidē compelli aspectibus sz potius inducī auctoritatibus rationibus et dulcibus uerbis Nam coacta seruitia non placent deo xlv. di. c. cum sint ita et c. de iudeis Si uero fuerint absolute coacti ut si p̄ molestiam in aquam inciderint nō incurrit baptm̄ ē. de bapt. ad aures Cōthō. 24 q. x. Et etiam hostiē. Addit Ray. q̄ tales infideles p̄nt trahi ad nutus et p̄mia. Et intellūdū hm W. q̄ nō liceat aliquid dare pro fide suscipienda sz si aliquis infidelis timeret p̄cipitari si baptizaretur posset illud abstrahi tolli ab eo qui sunt eius p̄tim de hiis mā plenius i. mutuo q. ii. p̄nt etiam hm Ray. induci p̄ ghiozem exactionē pecunie faciendū in p̄cepto loco tempore vñi. q. iii. dct homo ij. q. vi. Jam Vo a Idem in fum. con. ti. i. ti. mi. q. in b

Vtrū pueri iudeorū et infideliū nutus parentibus sint baptizandi R. hm thō 2a 2e q. x. non licet hz q̄ ad annos discretionis p̄ueneriūt p̄nt fidem suscipere etiam p̄ntibus Innitur a Idem in fum. con. eo. ti. q. viii. b Con. W. dicens q̄ nec liceat matribus occulte baptizare p̄uulos iudeorū si tū in articulo mortis p̄uulorum hoc facerent credo q̄ non peccarent

Quid fiet de possessionibus et bonis iudeorū seu aliorū infideliū ad fidem conuersorū R. hm Ray. non debent ab eis exigi ē eo iudeo 24 nisi sit usuraria uel de usura empta q̄ vendenda ē restituenda sunt illis a quibus accepta uel heredibus eorū qui si non fuerint inuenti potest fieri communitas tūp̄ pauperibus p̄ epm̄ assignari Que pena iudeorum qui attemptant subuertere baptizatos R. debent publicis flagellationibus deputari xxviii. q. i. sepe Ita. tū q̄ hoc pena non transeat i vindictam sanctius q̄ talis ad brachium seculare. a Nam ppter subuersionē p̄fatam uel silēm hm W. inuenitur pena mortis ut p̄z ē. Judeus p̄ma q. ij. in addictione flagellatio aut inuenitur etiam p̄ sola conuersatione dr̄o c. sepe Vbi dicitur Sepe malorū consortia etiā bonos corrumpunt et j. c. cum sit z. sto. ante ex hiis qui baptizati sunt infideliū conuersatio a uiris virtuosis et hiis xpianis debet et ilh publicis credibus deputetur b

Iudicare Iudicare p̄t intelligi dupl. vnoq̄ quia aliquis iudeus aliq̄ proximum de quibus dubiū ē quo ad hoc fiant iudicat in priore parte et de hoc dicitur ij. dubia filio nō dicit iudicare iudex q̄ sententiam p̄ferat et de hoc dicitur. Iudex. i. q. iii. et sequentibus

Iudex primo Circa ē quatuor sunt dcā habē iudex R. hm W. ē. de reptis suscitatus dct ee peritus nec querē ab alio quid eū facere oporteat in aūt de iudiciis in p̄mio. collā. vi. ē. de cōm. et affi. ex hoc Et tū etiā si illiteratus sit et heat consuetudinē et peritiam iudicandi p̄t ei committi C. de iudiciis cetī tū ille Sed Iudex maxime ecclīasticus ee non p̄t nisi sit p̄itus a Idem in fum. con. ll. ii. ti. v. q. cxxxviii Sed certe videtur q̄ quis p̄t ee iudex etiā sine scia uno modo hz experientia caz ex consuetudine Nam dicti l. certi uiri non distinguit

nitez iurisdictione ordinariam et delegatam
Et iudicem expresse habeã in aut. de mdi
tibus in pzin. coll' vi. ibi nece rationem hui
tui exponentium est. Vbi etiam patet q
administratores Imperatori et hñtes dignita
tem comitis pñt ee iudices ordinarij est
si nec suam mere nec expertam habent
rationem ℞ dent hñe pñtes assessores vt ibi
¶ Vtrũ quis possit sup se constitui ey b
neu iudicem ℞ laicus pot constituere
suũ iudicem dem qui al' iurisdictõi pzesit
non alii C. de iurisd. omn. iud. in l. i. et l. p
uatos. Cũm uero non pñt in non summ
iudicem consentire nisi sit psona ecclesi
stica et de consensu sui epi ey de fo. compe.
sicut ficasti. Nam et secularis iudex nulla
in eo pot hñe iurisdictem nece tacita alicg
ni consilicg C. de epi. et cle. aut statutum
¶ Vbi dicitur statutum aut ut nullg ecc
psonam trahatur ea uel simili tradet ad
iudicium seculare pñsumat contra constitutio
nes Imperiales et regias sanctiones cd'
si fecerit actor a iure suo cadat iudicatũ
q non meneat et iudex ex hoc sit iudicandi
pte priuatus sancimus aut ut si qui clerici
uel psone ecclesiastice iusticiã de nece age
pñsumpserint ecco requisiti sua iurisdictõe
amittant b et ey. de foro compe. secula
res li. vi. Nec clericus pot hmõi pmulctio
nem euitare ut j. tenuitatis ni ff. iii. Et
hoc ipm iudicet j. plt. et j. suma ff. vi
¶ Vtrũ iudex possit aliquẽ iudicare sine ac
tore uel accusatore ℞ hm thor. xx. q.
lxvii. cum iustia non sit ad septem sed ad
alteri. os q iudex nisi alios duos indicet
qd' quide fit cũ unus ẽ actor et alius reus
vii in ciuilibus non pot aliquẽ condemnare
nisi habeat accusatore ey. de accu. si li
nus. Nichilominus tñ interdũ infamiã
hñt latã accusationis ey. de accu. cuidã
Et tunc ẽ pzo rei deñdo ad inquisitionẽ
ut ff. Inquisitio ff. ij. et iij.
¶ Vtrũ iudex possit aliquid accipere a pties
℞ hm Ray. ordinarij iudices non debẽt
petere aut accipere a pties etiã expen
sas cũ ꝑ iusticia teneãtur habeãt suas p
visiones s. me dñi sumptus quitus pzedo
ctos asserit. di. lxxxvi. non satis xxiii q. i.
militare in fi. Nec spõte oblata etiã
multo pzesumit. Nã alijs nece extrema spõte
oblata ac etiã moderata accipere pot
di. xviii. de eulogijs ff. de offi. pcon. so
lent ¶ Vbi dicitur non in totum esse
nijs abstinere debebit pzo consul. s. mo
dum addere ut neq modo se in toti
abstineat neq aliare modũ excedat. Nam valde mihi arrisit a me
minime accipere s. ꝑ ratiõnabilissimã et p
etiã aliazissimã hñ. Et nõtatur in su. co

li. ij. ti. v. q. cxlij. b Iudex etiã delegatus nichil accipere pot a pties nisi fo
te esculentũ uel pabulentũ ex meza li
beralitate oblatũ qd' paucis diebus con
sumi possit uel nisi moderatas expensas
cũ ipm sibi commissam contingerit extra
suã domũ habere pficisci. Ita q in tpis ex
pensis nõ excedat modũ nec exigat plus
ab una parte q ab alia. Et ꝑter expen
sas hmõdi nisi cũ requirat arrasione pzo
ficisendi non assumat. Et si litigantes
fuerint notabiliter pauper etiã pzo ex
pensis nichil exigat ey de ꝑpis statutis
ff. iudicij li. vi. Assessorem non accipiat ij
co indigeat alioquin de suo ipso teneatur
prudere et dz si indigeat assumat nec
tri partis suspectum et ei de repetenti
fallazia moderato abeo faciat a pties
prudere. Notarios ni ea sibi commissa ab
immoderato fallazio refrenet nec cũ eis
nec cũ assessore lucrũ ꝑtripiet. Et si q
hoc ceperit ad restitutionẽ tenetur. Et
non prodest remissio. a s. eorũ quibus
facienda ẽ restitutio qui teneatur ad
integrã restitutionẽ ut ni c. de quo sta
tum b Vt in dcõ c. statutũ. Silr debet
refrenare nuntios et ꝑsonas officiales
¶ Quid si iudex in iuste iudicauit ℞
hm Ray. si scienter male iudicauit pu
ta timore cupiditate odio amore uel
alia quacũq ea tenetur leso prestare
omne interesse nisi posset mouere illum
pzo quo contulit suam ad plenariam
restitutionẽ C. de pena iudi. lecta xi.
q. iii. quatuor. Et hm ll. multas alias
penas det sustinere. Det etiã ꝑter
restitutionẽ ipsum et pria tã pzo ipius
simo crimine xii q iii quicunq. ¶ Hoc ei
ctiamsi ẽ rapina simpliciter q2 auãte
summa abutendo ꝑter iustitiam ꝓximum
deũ nõ honorat hm Vl. et in summa con
co. ti. q. cxxxvij. b Et si iudex cetere
ad hoc al' multiplicitez puniatur ut j. iu
dex ij. ff. ij. Si uero p ignorantiã iniu
ste iudicauit tenetur hm legem leso
in qcunq bona et equa uidebitur zeli
gtione iudicantis ff. de re. ex or. re. l.
Vltra hmõi iudicio tñ adhuc tenetur ut in
p'mo tñ si in culpa fuit s. q2 ad sciẽ
uel scire debuit se insufficiẽtem et iudi
care talem tam ꝑ supplet. Et ideo si erat
sufficiens et neglexit studere et iudicare
qd' debuit ad hoc tñ attendũ tñ isto
e ij cũ illo qui scienter fecit. Et hoc ad
dit Vl. q si ille ignorans fuit delectatus
eis et nõ ite obie male iudicauit sed
tñ bona fide et de consilio ꝑtorũ uero
tenetur. a Tenetur aut ad restitutionez
si in petendo consilia fuit negligens aut
cul pabilis hm eude Vl. et glo. ibi. Vt

in dicta q. c. xxxvii. Vbi etiam habetur qd' statim sequitur b Et idem dicit Bay. q si talis iudex tulit pecuniam de reptis p accessore talem qui sufficeret purabatur a Ray. ut pz ibi. ℞. non vi3 legum delectato tm sz qualit de omni dicto

¶ Quid si iudex accepit pecuniam b ut male iudicaret ℞ sm Ray. nō solum punitur ut ℞. in precedenti q. dictum est q sciens iuste male iudicauit sz et pecuniaz sic acceptam restituē non ei qui dedit tm recipienti dedecet sz ei ni cui pecunia accepit 1. q. i. Iubemus et 22. xvii q. iiii si quis in atrio ff. de calū. mal. l. quia iuxta q. illud ¶ Idem in sū. con. ed. ti. q. cxxxiv. Et hoc nec in foro iudiciali seruit in punali In quo nō sufficit obligatio nisi ad solū interesse et non ad penā nisi processerit iudicialis sua ad penā non debetur in foro pniē ut dicit glo. xvii. q. ii. Finitur hic etiam sentit glo. Ray. Vt patet i sum. con. eo. ti. q. cxl. Et ut ibi pz sm Vl. hoc cum dicendū e de hac pecunia Idē qd' de alio turpi lucro b

¶ Quid si accepit pecuniaz ut iudicaret nel etiā ut non male sed bñ iudicaret ℞ sm Ray. tenetur restituē ei q dedit ¶ Nisi dedisset ut cum iudicio subsequenti iudicaret et ita iudicasset et tacite intendebat ipm corrumpē sm eundē ut in d. q. cxl. b Quid ei ex officio suo tenent gratis iudicare et bñ tm recipit accepit et cum coactione extorsit Et idē dico si ex aliqua ca aper tebat cum non iudicare et inchyloma ut nō iudicaret accepit aliquid i q. i. Iubemus et c. l. Iulia et c. Vemultq

a Incipit vel et sequitur Tunc post dictū c. l. Iulia b ex de symo. Nemo. Et auct xi. q iii. Non licet iudici vendere iustum iudicū et si liceat ad iustum vendē pzoniū et inuisto iusto iustū consilū a hoc habet casū q. c. non licet Et pdictis Con. Bl. ut patet in d. q. cxxxix. et q. se b

¶ Quid si iudex tenetur et nullo mō vult iudicare et pter hoc aliquis admittit ne sint ℞ sm Ray. teneturrestituē totam lite extimationē ei qui ℣ hoc e Iesus xxiii q. ij. Domine et q. v. administratores In auct ut differentes iudi. ℣. plit. d Con Vl. et in sum con. eo. ti. q. xli. b

¶ Vtrū iudex possit penā ire o familiē relaxare ℞ sm tho. 2a 2æ q. lxvii. Duplex ire impeditur iudex ne ire ū a pena absolue possit pmo quidem ex parte accusatoris ad cuius ius pti net ut ire sue puniatur pena dñt aliqua iuriam in ipm commissam et huiusmoi relaxatio non e in arbitrio iudicis q tenetur ius sum custo dire q redde ire no impedit ire ei publice ad cuius boni pti net malefactores punientur Sz tm ei tum ad hoc dicta e ultez iniuriosos iudices et superiores s. principe cui e plenarie ptas publica cōmissa Iudex eni iniuriosi non hz ptatem absoluendi eni a pena coīi legis a superiore sibi non positis Sed qui hz potestatem iuriam ptatem in re publica potest tamen licite absolue si hoc ei publice iudicit expedire et passus iniuriā voluit remittē hz tm locū iniu rie pt in sequenti ℣. dicitur i fi

¶ Vtrum iudex possit pena dimittere ℞ sm hosti. ceo remoto si iuste etia pena punitur illa impositā det arbitrio suo committitur C. de in publ. vel pua l. sexnos in fi. et ex. de test. acti. c ult Tamē in humaniorem pt tem det semper declinare et sic mitigare maxime ei cui subē quia nō ex proposito sz casu culpa commissa fuit Vel q iniuria effectum non habuit vel pt iniuria puerile aut etia familem et hmoi de quibus j. pena 2a ℣. ij. 2 iii. a bene ad hoc facit dictū c. fi. de transactis b Et intelligit e sm tho. ubi ℣. q una iudicis hz locū solum in hac q cui⁹ arbitrio relinquitur

Circa q vide j. pena 2a ℣. ampliē a

¶ Nota videnti mitte de que hic tria i com. eo. ti. q. cxlvi Vbi etia di. pena dim ordinaris aut hic dicitur pena dim inui vel augeri cum iudex qui sequat id qd' in talibus sequi consuevit b Vtrū iudex possit pena augē ℞ am tenda e pena alii ad tuendē aliorum q' pm sunt ad culpa q multis timissa tibus ejus e ex. ff. de penis l. autem tis ℣. ultio ¶ Ide in dicta q. cxlvi b

¶ Vtrū liceat iudici iudicare ppt pleni tudinē veritatis q ipe nouit ℞ sm tho. 2a 2æ q. lxvii. Iudex i iudicando magis det sequi legitima documenta p instru menta et testes et alia hmoi q id qd' ipe nouit priuata psona Ex hac tñ pte ta restitutione pot inferi ut discre tus discretiat probatos inductus ut pos sit eorū defectum rectificare Et si eas non pot de iure expelle det eas in iudicando sequi dicit etia tho. 2a 2æ q. lxviii q si quis ¶ Aliquis que sit iudex innocentem falsis testibus con uincitur ut condatur Si iudex no pot tuere accusatione liberari tenetur de eū ad superiorem mittē iudicandū si alter

ner hor ꝓt non ꝑmittꝫ hm allegata
fezeris suam q̃ non ipe ocꝯdit cum ſ̃
ille qui cū assezuit notoꝛiū Con. pe. et
ray. a Vel aiũt dic q̃ ex quo iudex scit
negotii veritatem cū suis circūstãtijs
impossibile iudicat quū aliquã mã mꝛ.
timeat qua liberet noxiū nisi sit ex
ꝓuidentia vel negligetia iudicis Et
quo posito q̃ nulla viam timeat ꝑ q̃ eū
liberare possit ner actoꝛe ner testes
possit c̃ malitie q̃ desistant a cā debet
ꝓtestari se non hꝛe cōstantiã rōdep
nandi cum q̃ sit cum innocentem et
hoc certis iudicijs ostendat ꝓbabile ita
q̃ rōtas non scandalizetur et sic absol
uat cum a suo iudicio ꝓtestem relinques
eis ut deferant cure ad superiorē si
voluerint sine agatur de rebus sine
de ꝑsona Glo. aũt ray. dicit q̃ nō vi
tuum q̃ talis ad superioꝛe mittat ner
credit hoc faciendum ee ſ̃ potius de
beꝛet ota mala tollẽre q̃ innocentem
scienter ad mozte vel ad mutilationem
condepnare vel etiam exponẽ rōdemp
nandū Et dicit etiã q̃ iudex in hoc ca
su condepnantem non audeꝛet a pena
moztali excusare Item dicit credo ee
q̃ iudex inferioꝛ qui scit veritate non
debet condepnare innocentem etiã si ꝑ
ꝛeputatur ei a superiori iudice ner e con
tra. de offi. dele. pastoralis Vbi dic
q̃ ordinarius debet exequi sniam lata
a delegato ad mãdatum eius q̃ ide
ordinarius scit illã ee iniustã nisi pos
sit obtinẽ ab eo de delegato ut ab hoc
oneꝛe absoluatur q̃ loquitur ibi de tali
bus causis et extra. ut nullg gd̃ q̃
natur ad mozteꝫ et ro non e ibi tm
ꝓcultu sicut in cau ꝓcessu ꝓ hoc op
time facit c. Inquisitionem ex de sen.
excō. ad dictū etiã c. pastoralis ꝓt
dic q̃ loquit̃ non i ꝛogatione seu con
depnatione sed in tali executione et
nisi ea que non sunt contra ꝓdictij.
Et ꝓdicta notantur i su. rō. co. n. q. xlix
Viii. iudex laicus possit iudicare de b
clerico Rn non ꝓt Sz si eū venit dep
ꝓuare officio iudicandi di. xi q. i. Inol
ta a Helias iudex facẽ aũt statutum
de qua ī. b Ner sua valebit ex. de
iudicijs ar si clericū et c. tu eū nō ab
horre Sz et qui eū notari fecit debet
amittẽ eam intelligẽ ꝑ suas et debet
exili exiri ut in d. c. inolita Ide etiã
patet C. de epi. et cle. Aut statutum
Et hm hosti. ex sola notare ex que cle
ricus tractus erit ad usaziũs pariet
ꝓdictã penã xi q. iii placuit ex de
ex cassibus plateꝛ cū iudex ued
non parere tur ꝓdictã penam nisi iudi

cauerit vel forte solū aliꝗs litus rotes
tatione loꝛus c ꝑsẽ a Certe videt
q̃ in his casibus ipo ipe pena irroge
tur ut iii dicta aiẽ statutum Et ꝓ
d̃. ſ. i. in addicione b de mã hmg quest
tionis hec ſ̃ d̃. ſ. ij Et ī. sua ſ. vi
Viii. ministeꝛ pectoꝛis exequendo sniam
iudicis cui innocentie ꝛ hm tho. 2a 2e
q. lxiii in fi. Si sua continet intollẽ
bilem errore minister non debet hmpe
dire al' excusazent carnifices qui mazti
zeb ocꝯdezũt Si aũt non contineat ma
nifestam iniustitiam non ꝑmittat ꝓcepti
exequendo q̃ ipe non ſ̃ discretꝰ sniaz
superiozis ner ipe ocꝯdit ſ̃ iudex ibi inst
tezũ adhibet Et intelligit ray q̃ si ipe
minister sciat q̃ ipe condepnatus innocꝛs
e non det exequi mãdatũ iudicis sciꝰ
si dubitat tunc eam executatur obedicdo
xi. q. iii quid ergo xxiii q. i. quid culpatur
a Con cu ray. Vl. ut in suum con. co. ti
q. cl. Et finit que dicta ſ̃ d̃. ſ. xi. i addic.

I Vdex ij. de iudicijs ecclasticis Et b
hic aduezteduz q̃ ꝑsona ecclastica
pot iudex ee et cas ventilare et
audiꝛe ut subditos in quibꝰ ſ̃
iurisdictionē ꝑsertim clericos xi q. i. c. i.
et c. expientie ex de fo. compe. ꝑ totū
Et non ecclasticꝰ nō pot exeꝛce iuris
dictionē ner ſ̃ eam in clericū ut d̃. iudex
1o ſ. ij. ner clericus pot hmi iuꝛi dem
ꝛare Et quid si de facto remittat hec tm
ī. remittatio iii. ſ. iii et iiii. Et de hac
q̃ne clare hec d̃ Iudex primo ſ̃ ꝑt Iudex
ecclasticꝰ a ordinarius sine delegatus ut
iii c. cū eius de quo ī. b Cui cui strictꝰ
iii iniuriam alicui ꝑtis iudicio quodcunq
fecit ꝑ ignoꝛam vel ꝑ sordes punit ꝑ pecu
nia suspensus e ꝑ anno ab executione
officij Et det condepnari ad extimatio
nē lesi ꝑti qua lesit Et si suspensione du
rante ingesserit se diuinis fit irregularis
Et non nisi ꝑ papam poterit liberari ex
de sen. et ꝛe. iudicata cū eius li. vi. Et
adde hic q̃d ly ictus ī. Synonima 1. ſ. xxv.
qui incipit Quod si datus

Quicquid ꝑtinet cognitio ad iudicē ecclm
si iudex laicus teneꝛ malefactoꝛē q̃ dicit
se clericū et petit remitti ad curiã eccl̃m
vel ipa curia petit eū et iudex denegat
Rn ad iudicē ecclasticū ꝑtinet cognoscere
que de ꝛe agitur spiali sine eccl̃m Sz de
bet vocari iudex secularis aut alius cui
interest ex de sen. excō. si iudex li. vi.

Sz quo ꝑcedatur in d. q. Rn si notoꝛium
e q̃ ille sit clericus qui talia publice grauãt
det statim absq; alia cognitione dari
Oz si fama publica de hoc e Vel ꝑte ꝓo
clerico habebat Vel se primus nō ꝛeꝛebat ꝓ
laico et deꝑhensus fuit cū tonsura

et hitu clicali dēt ēcia izdi tghneti nō
dico sine rā rognitione ſz aīi rāē ggnitio
nē de clericatu ſta tū q̄ probandi intrinte
non ipē ſz aduersarius astringatur Si vero
aīi deplensionē pro laico publice se gesserit
et pro tali roiter habebatur ēcia si ipe de
plensionis erat in hitu clicali non ē testis
tuendus quousq; fide fecerit de clicatu ſz tū
interim rōi cum gressus iudicialis quies
cet ēx. de sen. excō. li. vi

¶ Quicūq; ipedit qn̄ roga iudicibus ēccē
delegatis uel ordinarijs in cās que ad eos
p̄tinēt illi qui coniunguntur punit ultricem
obtinē Vel quicūq; compellit impetratores
litterarum uel alios recipientes ad foꝛū ēccē
sticum in cās que de iur uel antiqua cōsue
tudine ad ipm̄ p̄tinēt ad desistend uel li
tigandū de eis in foro secular̄ q̄ando
iudices ēcrastinos uel impetrantes uel litiga
tes sine litigare nolentes rōi eos rōnem
reddere uel grauando q̄nq; eoꝝ sententiā
endo res ēcrastinas talū Vel quicūq; alio
uo Item qui ad p̄dā dare ent consiliū
auxiliū uel fauorem omēs tales ipso foꝛo
sunt extorcati ēx. de iudi. ēccē. qui li. vi.

¶ Et ibi additur q̄ adeo excōe nullatenꝰ
absoluatur nisi tam iudici cui rogitiuo fue
rit ipedita uel iurisdictio usurpata qua
parti que p̄iudicata fuit in psona sui iuris
do iniuria dāpnis expens et interesse p
ius interesse satisfecerint b

¶ Vtrū iudex ēcrastinoꝝ possit iudicare de sub
ditis laicoꝝ p̄ncipū et de ipis p̄n
cipibus Rn̄ oīs xp̄iānus roc̄ pn̄ effici
de foꝛo ēccē Nec. primo Ecce constitui te
super gentes et regna ꝛc̄ ēx. de iudi. manit
Ideo si iudex laicus neglexit facē iustici
am de subditis pot iudex ēccē illū co
pellē ad tenendū iusticiā uel suppleē de
fectū eius rogitioscendo de ea et sic de il
lius subditis iudicē ēx. de foꝛo. compe. ex
transmissa. et c. licet et c. ex tenore xxiii
q. v. administratores de papa vero que pos
sit in p̄ncipes seculares habē j. papa. g.
iii. preope finē a Iste g. incipit et uot si
ratus p̄dā ēccā rationē in summa con. li
i. ti. v. q. xiii b

¶ Vtrū iudex ēcrastinoꝝ punit epūs hr ēcia
iurisdictionē tp̄ralem quo exequat hec
ē epūs g. vii a qui incipit epūs qui in
aliquo et c. g. nanq b

¶ Vtrū iudex ēcrastinoꝝ possit iudicare de fi
delibus Rn̄ sm̄ Ray. directe nisi iudicat de
hijs qui foꝛas fuit sacrilegiū rebellionis ve
ritulas imponēdo Nec indirecte iudicat sub
trahendo xp̄iānos ab eoꝝ cōsoꝛtio ut patz
de iudeis ē. Iudeoꝝ. g. iii. Item iudicat
de hijs si loquāt. q. xpm ut ibidē g. v.
Item si attentent subuertē fideles ē. Iudeoꝝ
in g. fi. a Breuit loquendo iudicat i oībus
ad defensionē fidei p̄tinentibus ad eccām
delictoꝝ cognitionem que ad iudicē ecc̄ie
p̄tin iurisdictionem subiectos ſz eo. de
iudeis j. Iudei romane b

Vtrū quid ē dicē cū dēt p̄dicti
plicitez sine strepitu et figura iudi
cij Rn̄ tñ non obſt q̄ ritus exigat li
bellus uel litis cōtestatio pot et
iudex procedē tpe feriaꝝ ob utilitatem
multitudinē indultaꝝ Nequit dilationes ꝑ
pot exceptiones appellationes et dilatiões
frustratoꝝ repellendo partiū aduersaꝝ
et petitoꝝ iniqua repellat cognitionē
multitudinē testiū Sz p̄batiões ritas
et defensiones legitimas recipiat Sz nō det
p̄ hac excludi citationes Iuramentum de
calumpnia uel malicia uel de veritate dicēda
Est etiam in ipo litis exordio petendū sin
gula p̄ parte agentis sine ēcia rei si no
luerit Et hoc in scriptis uel uerbo mon
strandā in artis p̄ot etiam iudex de
terū et tūc assignare a si fuerit q̄
p̄te. ut in cle. sepe de qua j. b Ad dādā
positiones et articulos et ad exhibendū
oīa acta et instrumenta quibus p̄tes uti
uolunt nisi cā nisi ad de p̄iū voluntate
p̄edat Eo semp saluo q̄ quicq; fuerit ne
cessio pro p̄tibus producendis possit ēcia
iustū p̄rogari a Assignatione dicti ti
noꝛ obstante ut ibi b Iste iudex ex officio
sine ad altēꝝ partis instantiā pot tūc
itare quālibet partē ubicūq; equitas sua
debit Item pot suam p̄ferre in scriptis ci
tatis p̄tibus licet non peremptorie recipē
standō et sedendo et si ei non inde bitur
exclusione non facta a p̄ponit expectare
et probatis et aliis actitatis j. causa fi
erit faciendū ut ibi b Et si ēcia p̄mis
sis cāibus collectis ordo iudicij in toto
uel in p̄te non ꝑdirentibus partibus ob
seruetur valebit hec oīa in cle. sepe de re
scriptis.

¶ Vtrū dēt pot simpliciter et de plano i causis
sup electionibus postulationibus uel pro
missionibus et sicut p̄sonatibus canonicis
tibus uel p̄bendis et beneficijs quibuscūq;
et ē decimis iudicijs et vsuris et ca
tangentibus ut i cle. dispensiosam ēx. eo

¶ Quatuoꝛ uitia p̄sumitur. timoꝛ cupiditate odio et amoꝛe
Quatuoꝛ ista timoꝛ odiū dilectio cognitio
Sepe solent hoīm̄ rectos p̄uertē sensus
xi q. iij quatuoꝛ

¶ Mulieres ad iudicū non p̄mittuntur
uel testū cā testimoniū uel alia quamꝛ cā
que i curia non exp̄mitur a s. in cle. ut
in c. mulieres de quo s. b Sz cū necessitas
erit testiū earū fiat ut dr̄ j. testis
i. q. iii. Nec ē inconueniēs quodquid fit ex eo mi
lieres li. vi

Mulieres religiose ꝑsertim que dent sub clausura morari non ꝓsentur ad iudicium ꝑsonaliter ex quarūq; cā etiam si uelint ꝯ tñ qđ sit ō et iuramtū ei⁹ ex consuet. Non licet accusato iudicio ueritate re fugere ut ē accusatus ꝯ ij. De iudicio ferri candentis et aqua bulliente hēb ē distā ꝯ penultio //

Vtrū iudicium utrandū sit ꝓpter scandalū nde ij. scandalum ꝯ. ampenul

Virare quid sit Rē hīn tho. 2ª 2æ q. lx xxix Iurare ē deū in testē inuocare Et ē actus latē Vñ Isidr ait Qui iurat aut ueritatem aut dili gīt enim ꝑ quē iurat A Sedm 2am. uero ē affirmatio de aliquo facto cū attestatiōe firmata b

Vtrū liceat iurare ꝑ creaturas Rē hīn tho. ubi ē. Iuramentum ꝓmotiuū reuerētie ad ꝑsonā dei cuius testimonium inuocatur 2a 2æ aut assumuntur aliquæ creaturæ non hīn sē fi in q̄ntum in eis diuina uirtus ma nifestatur sicut iurando ꝑ euangelia q. ꝑ deū cuius ueritas i euangelio manifes tatur Et ꝑ sanctas qui hāt ueritatē re ddere uel et obseruare uel Illius ē quoq; modus iurādi ꝑ execrationē qñ induit creatura aliqua in qua diuina iudicium exercetur sicut solet quis iurare ꝑ caput suū aut ꝑ filios et hmōi ex aut dis phibuerit iurare ꝑ creaturas ut ꝑz ad ho intellectum phibitū Item q; eis exhibe atur reuētia diuina sicut uidet ꝑ angelos et creaturas iurabant ut ait Isid Et ea nō punit² clericus iurās ꝑ creaturā xxii. q. i. clericum et c. si quis ꝑ capillum A Contra hoc 2ay ca. ti. q. vi. in sum. ꝯ b

Quid de his qui iurant ꝑ membra dñi Rē si ē clericus dēt deponi Sz laicus ana thematizari xxii. q. i. si quis ꝑ capillum Sz intellīdū unde² qui cū irreuētia et quasi blasphemia iurant Vñ subditur ibi Vel alio mō blasphemia cōis dei Vnde fit ꝛc Quomodo uide² si cū reuētia ut si ꝑ sēm caput dei iurauerit et hmōi A Hoc 2ay dicit hoc intellīdū ee qui hoc² ex consuetudine alī si quis alī iurat ꝑ caput aut ꝑ oculos dñi aut ꝑ alia membra eius q̄ nō cedūt his membris non reuerent² tñ pna uel inhonesta non tñ credo q; peccet mor talit² Ribaldos aut alios qui passim et assi due iurant ꝑ membra dñi non audeo a pcto mortali excusare et credo blasphemiam ee qñ quis iurat ꝑ membra dñi que ꝑ alios reputant² honestis inhonesta Vt in sū. ꝯ ca. ti. q. viij. Tales etiam hīn leges pñt imitari pleno supplicio simul cū sodomitis In aut ut no lu. cōi uiam call' vi b

Quid si quis ex impetu iurauit id qđ de liberate non uoluisset Rē hīn W. secundū te netur si uerum ē A Sufficit cū ad hoc q; sit obligatus q; intendat deū inducē ī test̄ illud ei ꝙ dixerat hīn eundē Vt in sum. ꝯ ca. ti. q. x b

Vtrū uxor postq̄ confessa ē sacerdoti de adul terio possit uirū petere mandato q; non hēt culpā Rē hīn W. putans dēt ea mala tollere q; hoc uidet q2 certa ee non pōt q; hmōi culpa sit ei dimissa ei⁹ de pnit. et remiss.) dē b. et host. A) dē in sū. cō. ca. ti. q. vij. Quid si quis q2 uidebat fieri aliquid b q; ē uenale pcm) deo q̄ntum illud Rē hīn W. huic nō uult q; talis mortaliter pecet Nam ipsa ē promissio que seruare adimplet xxii. q. iii. in malis Et subdit W. Ego tñ do q; non peccat nisi uenialit A hoc pōt ee uerū qñ ex iusta rōnabili necessitate ei⁹ qđ uidebat alī seruis q2 ei uidetur to hoc tñ deficiat iudicium equipollens ꝑpter xxii. q. ij. aliud ne timendum b

Quis sunt illi qui non admittūtur ad iurādū Rē hīn tho. 2ª 2æ q. lxxxix nō admittūtur si non rogantur pueri ante annos pubertatis xxii. q. v. pueri Vbi etiā dicit q; si uidentur uenire et pater ut audiunt statim contradicit irrita sunt) iuramenta) ita ibi alī ꝑpter xxii. q. v. puelli) ita non debent accedere ad iurandum nisi forsan ꝑpter reuerentiam xxii. q. v. honestum A) ubi ꝑz q; hoc est de suasione non de ꝓcepto b) ita solum nibus diebus non ē iurandū ꝑ se nisi te ꝓpalibus nisi in magna ueritate ei⁹ de feriis ca. i. A De hoc ē dictū ē feria ꝯ. vi cū additione b

Vtrū sacerdotibus liceat iurare Rē secūdm tho. ubi ē. non licet eis nisi ꝓpter magnitu dinem ueritatis et utilitatis ii. q. v. si quis ꝑbr Et pōt 2ay vij casus in quibus pnit et de bent iurare ꝑ minus ne defectu ꝓbationū aliquis lædatur uel tem sua amittat tūc ei dent iurare et testificari ꝑ modū q̄ pōt² ꝑ testes in ꝯ xi A) hīn distinctionē ibi ꝓsitā b) item ꝓpter fidei) ite ꝓpter obiā) item ꝓpter pacē) ite ꝓpter indignitatem cleri q; casus pōt reduci ad ꝑmum) ite cū absolutus ab excōicatione) item cū infamatus dēt se pur gare ꝙbantur hoc alia ei⁹ de elect. sicut inhibetur. ultra medium xxviii. di. de sacra sanctis ei⁹ de offi. or. ad ꝑpetuā medū ii. q. v. ꝑbr ī. et ij. A) idem in sum. ꝯ ca. ti. q. xvi b pōt hodie addi viij et ix casus Quia si sacerdos litiget sine in causa spūali alī sine alia dēt iurare de calūpnia sibi et de ueritate dicenda ei⁹ de iur. cal. si de calumpnia li. vi A Videtur q; in his cāibus uel similibus deant iurare tactis sacrosanctis euangeliis nisi ab ea qui iurat ꝓ ofitio cui ꝑ iā tac. ut in c. finali ei⁹ de iura. calūp. In aliis uero leuioribus sacerdotes

non tangunt euangelia ꝯ interrogant ꝑ sanctam consecrationē dicto. c. si quis presbiter Et idem iudicat in alijs clericis ut interrogentur ꝑ sanctam ordinationē Quia nec ipi sine magna necessitate debent tangere euangelia xxij. q. v. nullus b

Utrum si quis implicite mercatur intelligatur aliqua condicio ꝛc bñ hosti· condiciones etiam si tacentur intellī tuę Nam quicquid ꝑ faciam aliquid intelli· si deo placuerit quicquid si ipe placuerit qz semp cuncta iudex excepta xxv. q. ij. ꝓ. ul' ipi nam Item si res in eodem statu permanserit Vii si quis gladiū deposuit et furiosus repetit non tenetur reddē etiam si iuramē xxii. q. ij. ne quis Ite intelli· si michi fidem seruaueris Non seruat cui fidem non ē fides seruanda Vii si nō fuerit michi qd promisit nō tenetur eī dimittere ꝓ si et c. sicut Ite si uero tibi pecuniam reddē ad certū tempus spe future mutationis intelli· si pecuniaz michi pre mutationis siue mutuancis C. de mu. pe cu. Dubitatur Ite si uero tibi solue ad certum tempus intelli· nisi iudex cōtrarium ꝓcipiat Nam me superiorib sp iudex excepti eī· de iureiuran· Verentes straw fi· Sili· ubi ꝑ te fuerit absolutus eī· de iurē c. r. et c. sicut Item si uero dare tibi dote subauditur si nupte secute fuerint ut ff. de iur· dotiū stipulatione Ite si uero tibi tri certi uel ego te deposito non obligor Ite Vii si tu tp cpus iurasti in restitue pecuniā qua mutuam Nam depositus non te uelle cred' credo nec· si in utilitate ecclesie pecunia versa ē xv. q. vi. alius Ite si uno strauc mandatus tuus pro offensatibus uel tuis facta intelli· nisi propias i medeatum humanū uel impossibile et huiusmodi eī· de iurē· Veniens et c. quintauallis Con· 24y· addens q omes tales ne detur uiā ꝓmittendi dent pte auctoritate ab certa ut colli· ex eisdē decretalibus Et con· tho. 2ª 2æ q. xxviii Item intelli· si facultas sine possibilitas se obtulerit al' non imputabitur eī· de iureiuz quelam et c. breui Vii excusat hominem necessitas sine impossibilitas Verū qm iurat pecuniā reddē ad certū tm et non pōt Consulit 24y· q an dicens velle rogatus iudice credat bonus eī· de solu· adoardus Ite si iurasti michi reddē vinū uel bladū subauditur causa honestatis ff si cer· pe· tti quid Ite si iuro tibi dare filiam meā in uxorē intelli· q bona fide laborabo ut eā habeas nec ad aliud obligor cū alicui factum ꝓrse ꝓmittere non possum eī· de spon· ex hinc Ite si uno alicui fidelitatē uel q non cōsi cū intelligere ꝓmittē uel consentiā q iura uel membra uel res suas pdat Et si me offendat uel cōsanguineos michi pateo me tuerī eī· de iure iudicū potestio et c. esto Et de hoc iuramento hꝫ bñ feudā ꝑ. vi. Ad iii sum con· co· ti· q. xviii b

Quid si quis iurauit temere hostagia recto laico ne hꝫ unde quiedet nec vii soluat ꝛc bñ hosti si tpe obligationis iam nō erat solubile temere hostagia seruare qz iudex ad hoc se obligasse et victum· erat iudicibus suis uel uindicando Sz si tpe obligationis erat solubile et nunc deuenit ad paupertatē tuā distinguo qz si ē talis q possit medicare sine verecundia dico ꝙ de primo argumentum lxxv. di· dyacon Sz si ē nobilis et in dignitate tali subuenendū ē uni· bñficio eī· de iudicū· quela 2 c. b

Idem in dicta q. xviii b

Quid si debitor iurauit creditori se soluturū in cto tuo et impeditus nō pōt ꝛc bñ hosti si qñ iurabat credebat se non posse solue qz non habebat ꝓbabile tamen posse reddidi tue in vtroq tamen ꝑmisit qz tp· de erat in 2º decreto iudicū Si uero ab initio credebat se probabile posse solue non ꝓmittebat Et si postea facta sum nō ē ꝓmissus Sz et multomagis excusatur si iusta pecunia tpe debito Si tamen pdita fuit eī· de iudicū· quelam xv. iii q. viii si nulla cū di· c. sicut Et si postea lapso tuo posset et nō solueret ꝓmissus est eī· de dolo et contu· cū dilecti Comtho· 2ª 2æ q. lxxxiv. A hoc iudex ꝓmotor fiscalis dicū 24y· ut ꝓ in d. q. xviii b

Quid si uero aliquid ꝓmittat nunquid ad spetiale teneor ꝛc bñ hosti· cū ꝓmittat cogitasse de his sup quibus specialit iuratus non fuissem Et sic intelligendum ē iuramentum bñ intentione iuratis qui sine dolo quis iurat Secus aut qui tpe cum dolo ē et ille cui iuratur ē sine dolo Igitur si emergat casus ꝓpter quem de quo si cogitasset nullo mō iurasset non tenetur Sanctus con· Ray· W. et etiam tho. ut hꝫ ibi· ꝑ· iuramentum i· ꝑ. v. A Idem in dicta q. xviii b

Quid de duobus hortibus mensuratis uel stateram qui consueuit portare ad vendentes et indē recipe si iurauit sibi tuere de retro non portare ꝛc bñ W. etiam si ex hoc multi dapnificati sint puta qz ꝓmissum ē de alia mensura non pōt aliter ꝑfici iuramentum nisi forte ex hoc ad ēmaz necessitatem deuenirent nec ullo mō posset hoc vti vitare Cum tu absq; tanta necessitate posset huiusmodi iuramentum melius ignorare cui nulli sit utile et alicui dapnosum A Idem in sum· con· co· ti· q. xix b

Sz si vnus pōctor ꝓmittat vnīquodalt
patezit venire contr̄ iuramētum Dicē
dū ꝙ si intēdebat iurāe sub condicione
f. si alt̄ non portauerit tūc alto portatore ita
tenebitur. Si aūt abte iurauit tenet̄ ꝙ
si nescit quo iurauit vel intēderit tūc
si emolumētum ventūre sit cōe ambobus
vno ꝓmittente reliquus melioꝝ tenetur tu
nullum ex hac fiat ei ꝓiudiciū Si aūt emo
lumētum ē solum eius qui portat tūc be
nignius intꝛpretandum ē s. ꝙ non seruā
ti fidem non ꝓmisit tū damno suo et in
tro altꝛo Nam tꝛiualit̄ fm hostī. et b. Si
dno sibi aliquid ad futurem iurauerunt
vno hō seruante nec alius tenetur ee.
co sicut ꝓ. in fi. nisi quod iuratū ē cet
ni honeste dei vt si iurauit ꝙ dicēmeis
psalterū nūq̄ ꝓfuturū vel vt etiā eliaz
dazeng a Idem in su. con. co. ti. q. xxxvi et
xxxvii. b Et ad hoc vltiū habes hic ſ. ſ.
ampl. in fi. Et inde etiā ſ. mādetū in ſ. ſ. ſi

Nūquid pactamus qui iurat ꝓ falsos de
os vel tyrannos nō teneat̄ Rī fm
zay. dico ꝙ tū iurauit ꝓtiū quisit iuta
do ſz si modo non seruat fidē promissam ad
dū ꝓtiū ꝓtio xxii q. i. monet te Con.
hmo. et hostī et tho. 2a 2æ q. xcviii addit
q̄ licitū ē accipe iuramētum eius q̄ pat
ē ꝓ falsos deos iurāe Non tū licet eum
inducere ad hoc q̄ falsos deos iuret Cō
pe. et hmo. a Idem in su. con. co. ti. q.
xxxviii. et se b

Quid de eo qui cōpellus ē ꝓ metum
iurare se aliquid datuz et hmōi Rī
fm zay. talis quātuscūq̄ fuerit metus
nichilomīg obligatus dū modo sit de re lici
ta seruꝰ de illicita eē eo Si vero eē eo
q̄ me. tū ad audientiā Tamē q̄ sit iura
uerit ꝓt ab epo ꝓpter̄ vt rogat illū ab
soluere cum a iuramēto eē eo ex admissi
tionis Si hoc impetrare non ꝓt soluat
et postea repetat q̄z licet mālerit solue
non tū iurauit non repetē eē eo debito
rēs et dicto c. ad audiam Et si etiam in
trauit non repetē tūc deberet ecclesie
fm formā elvangelii vt etiā cōpellat
ad restitutionē Si vero iurauit q̄ non
denūciaret tale iuramētum ē illicitum
et deo non fmandū eē eo q̄ admodū.
Con tho. 2a 2æ q. lxxxix Et pe. et hmo.
et b. a Idem in sum. cō co. ti q. xxv. Vbi
etiam additur fm hostī q̄ tū aliquis iura
uit non denūciare ecclie tū denūciare po
test dūmodo hoc faciat ꝓuincialit̄ iten
tione salutis fraterne b Sililem casum
hēs ſ. Vsura vi. ſ. vii

Quid si dominꝰ facit familiā suā iurāe
q̄ fidelitatē et si q̄e fecit vel audiit
facere ꝓiudiciū de bonis suis Vide hoc ē fami
lia ſ. familia ſ. fmali

Quid si q̄s audit aliq̄e iurāe illud
q̄ audiens scit fīm ee Rī fm zay. sufficit
audientia et tenetur ut audiret illic qui
magis ꝓfuit ꝓficē q̄ obēe ꝓiuto sine
cum rozimpiendo sine ꝓto eo ozando xx.
ii. q. v. hoc videtur

Quid si dicens iurauit se seruaturꝫ sta
tuta in ecclia sua edita et postea fit nouꝰ
statutū Rī fm tho. 2a 2æ q. xcviii notā
tur ex iuramēto seruare futura inſi
tendebat se obligare ad oīa ꝓterita et futa
tū tenetur ea seruare ex ipa in statuto
tū Et si talis dicens ꝓmisit ꝙ ꝓne ꝓte
ritū iuramētum seruare illud statutū qd̄
postea factum ē Ꝓteritū non ē obligatus
ex iurato eē eo dicens Et ide intelligendum
de eo qui fit nouus ciuis alicuius ciuitatis
et iurat seruare statuta Con. zay

Quid si aliqui dñi ꝓuinciales vel clerici aut
plati iurat seruare statuta et consuetudi
nes alicuius loci vel ecclie et mt illa sunt ali
qua illicita ipossibilia vel libitum ecclie obui
antia Rī si iurantes hoc sciunt nō debue
runt sic tꝛiualit̄ iurare nec sunt aliquatenꝰ
hmōi iuramēta seruanda fz solū alia Sili
ciam si nescīunt non sunt seruanda q̄z non
tenentur ad illa eē de iurāe Contingit li. vi
Vtrū ille cui iurādo aliquid ꝓmittit̄ possit
relaxare iuramētum Rī fm tho. 2a 2æ q. lx
xxix ho ꝓt aliquid ꝓmittē alti sub iura
mēto dupliciter Vno mō quasi ꝓpnēs ad vtili
tatē ipius puta si sub iurato ꝓmittat se ser
uturū ei vel pecuniaz datuzū et a tali ꝓmis
sione ꝓt ab solue ille cui ꝓmissio facta ē
intelligit̄ eum ei solusse ꝓmissum qū fecit de
eo fm eius voluntatem alioꝝ ꝓuta si aliq̄s
cū iuramēto ꝓmittat alicui se nutraturū
religionē vel aliq̄d opus pietatis faciuz
et ille tibi ꝓmittit non ꝓt ab solue ꝓmit
tentē q̄z ꝓmissio non ē facta ei ꝓpnūpa
liter fz deo nisi forte sit interposita condicio
s. si illi debitum eum ꝓmittit vel aliquid
aliud tale Con. zay. et hostī. a Idē in su.
con. co. ti. q. xxxv b

Quid si venditor aliquis iurauit nō ven
re rem suā vendicionē et mūt dicit se decep
tum vltra dimidia iusti. ꝓtij mūquid det
audiri Rī fm b. si maior ē nō credo q̄ au
diatur seruꝰ si minor q̄z ꝓ tale iuramētū
iuramentū non excluditur nisi hūi facti
etatis non aūt q̄ remitteret iura rei Vide
ꝓt agere ad supplementum ꝓtij vel ad re
scindendam venditionē fm illud eē de emp
et ven. cum tū. a Et ibi hoc nōt ogli.
nōtat. ecclā in su con. co. ti. q. xli b

Quid de puella q̄ iurauit non ire religiosā
ad loca patria fz q̄ ee dote contenta hē
ē dos ſ. iii Vel si uxor iurauit nō ꝓmittere
alienationi dotis ibidē ſ. iii Multa cuta
hac nia habentur. ſ. statum c. Iuramētum

Iuramentum p̄ cōtra- Quę cū institu-
tionis iuramēti R. fīm Ray. duplex
Via ꝓpter infirmitatē non credentiū
ut puta cū aliquis suadetur aliqd̄ bo⁹
et non credit nisi verba simplicia introducta
ē q̄ possint iurare xxii. q. i. non ē erronē
et c. si petrus Alia cū sint ꝓmissiua s. ꝓpter
vitandam ydolatriam ꝓpter qd̄ contrarium
sunt indicis iurare ꝓ deū ne iurando ꝓ cre
aturas in ydolatriam incidēt xxii q. i con
sidera Est ergo iuramentum licitū Timen
tem cū ꝓ ipsum ꝓrsus subiecit Vii in pḡs
dice quę habitabit in tabernaculo tuo Et
sequitur. Qui iurat ꝓximo suo et non de
cipit a Idem in sum. con. li. i. ti. ix. q. iii.
b Non tñ ē assuescendū ad iurandū ꝓpter
periculū quod ij ꝓ qd̄ non nisi ob necessitatē
uel utilitatem ē iurandū xxii q. i. Ita gro
Et sic intelligendum ē quicq̄ iuramentū
inducitur. ꝓhibitum a s. qd̄ semp̄ intelligi
ꝓhibitum nisi rōnabilis necessitas exigeat ex
de iurā. et si xp̄us Et notat Nicolaus
de lira sup xx⁰ c. Exod' b

Quot sunt spēs iuramēti R. fīm Ray.
dus Nam aliud ē affirmare ut cū iurat
de p̄sēti aut de p̄terito puta sic ē uel no
ē Aliud ē promittere s. de futuro ut
cū aliquis se dicturū uel facturū Idē tho.
in scīpt. di. xxxix. Et 2ª 2æ q. lxxxix.
Et addit q̄ hic aliqn̄ sunt simplicia ut
cū dicitur testis ē michi deus uel coram
deo loquor uel ꝓ deū qd̄ idē ē fīm Augꝰ
Aliqn̄ uero per execrationē ut cū aliqs
obligat se ad aliquā penā Vt si hoc nō fe
cero Si accidat michi uel filiis meis et hu
iusmodi Et tunc fīm aug⁹m illa ꝓ que sic
iurat obligat deo ut hoc ill' emendat si se
cus ē qd̄ dicit a Idem in sum. con. co ti.
q. ii. Et additur fīm Ray. q̄ alie dumtaxat
iuramenta ꝓtinet ad forū contentiosū b
Que forma iuramēti R. fīm Ray. Veteres
legere iurabant sic Vivit dns et vivit anima
mea hoc faciat michi dns et hoc addat
xxii. q. i. Et iurabant Et i. R. xviii et xxv.
In ꝓmissis uero certis iurabant sic Testis
ē michi deus Ro. i. Item testis ē mihi conscia
mea R. ix. Vel coram deo loquor et hoc di
xxii. q. i. si petrus Hodie uero iuratur sic
ꝓ deū Vel sic deus me adiuvet uel ꝓ istas
sanctas reliquias Vel ꝓ ista sancta evange
lia uel filia xxxv. q. vi. de parentela Et
ut dicit Imo. nulla uel modica differentia sive
quis iuret ut dixi ē sive si solū hoc dicat
ꝓ mitto hoc in fide mea Manus tu petri
ē falle iuramentum fmi per inferiora.
uel ꝓ superiores creaturas qd̄ ꝓ nefariores
Item iuramentum ē qui asserit se dicē ve
ritatem sub periculo alie sue cū de fut. et male
futuratis Semp̄ tu qui pars parti iurame

tum defert iurandū ē fīm qd̄ placet ā
bobus ff. de iurā. l. iii. ꝯ. ult⁹ et l. iii.
et v. In iuramentis uero que a iure pro
hibentur ut ē iuramentum testis uel iuramē
tum calumpnie ē iurandū sup̄ fide dei etiam
ecclīa a Idē in aliis aliis iuramentis que
a iure uel a iudice uel a ꝓtribus ex neces
sitate deferuntur fīm eūdem Ioā. et hosti.
Vt in sum. con. co. ti. q. viii. Et adde. q̄ fm
hos ē iurare ꝯ. vii. et ultra additione b ē
de iure caliū. c. ult⁹ xi q. i. testor Idē ꝓ
si ꝓmiserit quis aliquid iurare ut hosti. et
a s. nulla forma districta sedm eundē ut
in d. q. viii. b pagno

Que exigantur ut recte fiat iuramentum
R. fīm Ray. iii s. necessitas Iudicii et iustitia Je.
iiii. Iurabit Vivit dns in veritate iudicio
iustitia xxii. q. i. et iurabit Veritas enim ꝓ
det adde ut s. scias quis fīmiter q̄ veri
ē qd̄ iuret a det cū adde veritas rei
s. q̄ sit necessū qd̄ iuratur Et consule sup̄ pu
tet ee necessū ut notat glo. in c. audierunt
dū xxii. q. i. b Aliter si tūc credit non
det iurare de scīa fz de credulitate Item
det ee iudicium i. discreta deliberatio ut
s. non iuret cōtra vtz si ꝓ necessitatem uel
utilitate xxii q. i. Ita ergo Ite iustitia s.
ut illud qd̄ iuratur licitū sit et honestū
ut in deo c. Ita ergo Idem tho. 2ª 2æ q.
lxxxix. Glo. Ray. exponit iustitia s. q̄
non sit petitū mortale uel venale ꝓmis
salue uel ꝓ accidens Vt in sum. con. co.
ti. q. ix. Et si aliqd̄ ꝓdero tūc deficit
necessitas iuramentum cessat fz ꝓmissū de
ē adimplend' Et fīm tho. et in d. q. ix.
nō tur- ꝓmo et ꝓncipaliter ꝓmissū est
qui de ē veritas q̄ iuramentum principa-
ordinatur ad confirmationē dicti humani
cui confirmatio falsitas opponitur
quit qui deest iustitie 3º qui de ē iudicio
Quod qui in iuramento nō ē eadem b
intentio iurantis et recipientis R. fīm tho.
2ª 2æ q. lxxxix. si hoc ꝓficiat ex dolo iurā-
or Iuramentū servari sedm sanā intellectū
eius cui iuramentum prestatur Si uero in
tendit dolum non adhibeat obligatur solu
re dolum non adhibē qui fīm intentionē suā silē ē iurare ꝓ ii. qui
ni recipit Quod si Juro a Videt² aut iurat
dolum adhibē qui bene distinguunt studio
se non erare videt xxii q. v. quarto b

Utrū iuramentum promissorū sit semp̄ ob
ligatorium R. fīm tho. ubi ē. Quinq̄ iurat
se aliquid factuꝝ obligatur ad id faciendū
nisi ꝓpter in peiorem exitū ut cū iurat
aliquis aliquid qd̄ ē fīm se malū ut puta
se ꝓstraturū adulterium Ite quo cāu peccat
iurando et peccat iuramentum servando
Silē verglit in determinis q̄ ē maius bo
ꝓpositum puta cū aliquis iurat se non
traditurū religionē uel q̄ nō fiet clericus et

hiugmõi Et in hoc tñ pccat quid in
trinsco q3 post obtcñ spñi sancto ꝯ multo
melius fiunt non implendo Nam q mala
sunt uel maioꝛis boni impeditiua sub ui
nculo tacite non ꝓsunt Sz et alio mõ ve
ꝛisit in detꝛimẽtũ ꝑ aliquid qđ de nouo
emergit qđ fuit impꝛmeditatũ sicut cũ
hẽdes uiuant puelle saltantis se datuꝛe
qđ petisset hꝰ cũ iuramenti potẽt cẽ
a pꝛimꝰ lucꝛũ intellecta debita condi
one s. si peteꝛ qđ etiã licẽt ꝯ implecio
uiameti fuit illicita xxii q. iii. Est cõ
officiũ A Con. cth. xxv. ut in sum. co. co
ti. q. xiii Et addit Credo sine ꝓiudicio
q iuramẽtum veꝛsꝰ t peiozẽ exitum
ex modis ꝓmo cũ iuratur aliqđ q ẽ moꝛ
tale in se Zo cũ iuratur qđ ẽ venale t
se Zo cum iuratur aliquid indifferens
qđ ex circũstantia efficitur moꝛtale uel
venale Qꝰ cũ iuramẽtum excludit opꝰ
pietatis ex ꝯuitate faciendũ ut cũ iuꝛat
aliquis qđ michi dabit iste ex caꝛitate
Zo cum excludit opꝰ de ꝯtẽ honoꝛu.
sit cum quis iuꝛat q non eꝛit opꝰ
monachus canonicus uel non celebꝛabit
usq ad mensem uel q non ieiunabit
ꝓ deo uel ꝓ patꝛe suo in pane et
aqua nisi pꝛopiatus ei uel qđ non dicet
psalteꝛiũ uel xl̃a psalmos Qꝰ cũ exclu
dit opꝰ indifferens ꝓp intentionẽ
ꝓ deo aut ꝓximo faciendũ ut si q
iuꝛat q non loquatuꝛ mitto uel nõ mit
tit domũ cuius uel non ꝛoquet ad filiã
mũ cuius uel q non vendat ei tꝛem mino
ꝛi ꝓcio si tanto uel q non quꝛedet ad
eandem missam ni eo Ideo ꝛicdo q ꝑ
iugmõi iuꝛata quę non debet dꝛimi
a talibus si ea facꝛe velit ꝓp intenti
one et ꝑ deꝛi et salute aie sue et ꝑ
tollendum scandalũ ꝓximi cõi quem
sic iuꝛauit In pꝛimis aũt tꝛibus mo
ꝛibus ꝛicdo q possit quilibet sic iuꝛans aũcte
ꝛitate cõmunitꝛ Sz imponeda ẽ ei pe
nitia de temeꝛꝛatio iuꝛamẽto In se
quẽtibus tꝛibus ꝓmis iuꝛamẽti
non sunt obligatoꝛia nec imponeda
sit pena ꝓ tꝛansgꝛessione eoꝛũ tñ
ꝓ moꝛtali non expedit tñ ꝓpter
cõmunitatẽ nisi ꝓpter vꝛgentem necꝛi
tem tñ ꝓpter ꝛeuꝛentiam sacꝛamẽti tñ
ꝓpter scandalũ simplicium Vñ peꝛcda
ẽ absolutio a suꝑioꝛe qui iuꝛa
mẽta det facile ꝛelaxaꝛe uel potius
audeꝛe sic iuꝛatos non fuisse obligatos
et imponꝛe penam de temeꝛꝛatio iuꝛa
mẽto Et cum ipse ꝛeuoꝛdauit theolo
gi ut patet in d. q. xvii B

Que maioꝛ obligatio non uel iuꝛa
mẽti Rꝰ sm thꝰ. 2a 2æ q. lxxxvi. Votũ
ex sua ꝛone ẽ maioꝛis obligatoꝛii iuꝛa

obligatio non ꝛatur ex fidelitate qua
deo debemus cum tꝛansgꝛessio infidelitate
et ꝓ quo ꝛeatus iuꝛamẽti tꝛahitur Ob
ligatio aut iuꝛamẽti ꝛatur ex ꝛeuꝛentia
qua debemus ei ex qua tenemuꝛ q veꝛi
ficemus id qđ ꝓ nomẽ eius ꝓmittimus
cum tꝛansgꝛessio ꝛotinet ꝛeuꝛentia tñ
A Idem in sum. co. co. ti. q. xiii Et alia
ꝛatio sm thꝰ. ubi ẽ. q2 plus obli
gat simplex ꝓmissio deo facta quam
hominꝰ cũ iuꝛamẽto b

Dan viri ꝓt ꝛeuocaꝛe iuꝛamẽta uxoꝛis
Rꝰ sm W. non nisi sint talia que uxoꝛ
non ꝑt implere sine scandalo et ꝓiudicio
viri Et hic intelligit vꝛ qđ dicit thꝰ
in q. se in fi A Idem in sum. con. li. i.
tꝛ. viii. q. xxxvi b

Vtrũ in iuꝛamẽto possit dispensaꝛi Rꝰ
sm thꝰ 2a 2æ q. lxxxix In iuꝛamentis
ꝓmissoꝛiis dispensaꝛi ꝑt sicut i notis
Vbi nõdum q illud qđ cadit sub iuꝛa
mẽto ꝓmissoꝛio aliqñ ẽ manifeste pcñi uel ma
ioꝛis boni impeditiuũ Et tñc iuꝛa
mentum dispensatione non indiget Nisi ẽ dubiũ
vtrũ sit licitũ uel illicitũ ꝓficuũ uel no
ciuũ aut simplicitꝛ aut in aliquo casu
et in hoc ꝑt quilibet epus dispensaꝛe
Cum uero ꝓmittitur aliquid sub iuꝛa
mẽto qđ ẽ manifeste licitũ et vtile tali iuꝛa
mẽto non vꝛ hꝛẽ locum dispensatio uel
mutatio nisi aliquid melius occuꝛꝛat fa
ciendũ ad eoꝛum vtilitatẽ qđ maxime
videtuꝛ ꝓtinꝛe ad ꝓfectum papę qui hꝛ
cuꝛam ulis eccie sibi cꝛdita et iuꝛamenti
absoluta ꝛelaxatio A Hoc uero ẽ ex ista
ꝛatione ut si iuꝛamẽtum cedat contꝛa ꝓfectũ
tia ad obiam superioꝛis uel ob aliam iustã
causam alꝰ seruus cum obseꝛuatio iuꝛatꝰ ut p
xviii xxv. sit de iuꝛe diuino ꝙ qđ ꝓmo
aliquid ꝑt xxv. q. i. sunt quida b Nam
ad vtilitatem ꝓfectꝰ ꝛeuocaꝛe iuꝛamen
tum qđ ẽ subditis factũ ẽ cꝛca ea que
subditi tuꝛe cius ꝓfectũ Sicut ꝓ ꝑt iuꝛa
tꝛe iuramentum puelle et viꝛ vxoꝛis vt
dicꝰ xviii xxv. A Ray dicit vt nõ inuenio
con. li. i. tꝛ. ix. q. xxvi q. de indicendo ẽ
de absolutione a iuꝛamẽto et a voto Et
gl. cius dicit q non solũ ꝓpa sꝛ cꝛca
epus ꝑt i iuꝛamẽtis dispensaꝛe sicut
et in votis ꝑt cꝛca licita iuꝛamẽta inu
taꝛe et melius ner ẽ hoc uenire cõi iuꝛa
mẽtum cꝝ eo ꝓcedit ij. cũ etiam nõ ma
nifeste obligꝛet votum ꝙ iuramentum Excep
tis tñ iuramẽtis cꝛca ꝙstuꝛa q ꝛeseꝛ
uantuꝛ ꝓpe ut puta si contꝛahꝛent
aliqñ notabilem vtilitatẽ cꝝ de eccl
venerabile Et in hoc etiã dicit intelli
dum dictum eoꝛũ qui dicũt dispensatio
nẽ seu mutationẽ iuꝛamẽti ꝛeseꝛuatã
ꝓpe Et satis uidet con. sm. dicens q

epūs in ĵuramētis dispensat si sunt dolo
mcti vel vi extorta Et etiam qūz et ex
cā in iuramētis licite prestitis Et concor-
hastr ut patet in dicta q. xxvi b

¶ Verum debitor propter vīm ĵuramēti te
neatur reddē debitū extorcato Vide ē.
extorcatio vi. ĝ. xxvij. q. in incipit Quod
si teneor de iuramēto fidelitatis hēs ē.
feudū ĝ. vi. et ē. iuraze ĝ. ix in fine
Ite de iuramēto fidelitatū si nō pstet
pape a prelato Vide ĵ. pēnitūg ij. ĝ.
fi. in fine de iuramēto illoz qui ab
soluūtur ab excōicatione hēs ē. absolō
v. ĝ. si et iij De mā iuramēti hēs mul
ta supra iuraze et ĵ. pīncipio Ite de iu
mēto vnīsitatis hēs hic statim

Iuramētū ij. de iurato vnīsitatis
sine alicuius societatis Aduēndum
q̄ qū vnīsitas alicuius cuntatis il'
collectij iuramēto se obligauit et
iurates iam mortui sunt sucessores
facientes cōm non sunt ꝑpt hoc ꝑpetu
Nam obligatio iuramēti ꝑsonalis ē et
non trāsit ad sucessores Tenetur
tū ex quadā fidelitate adimplē qd' tūc
tum ē azū cū ea. veritatis hec Rap.
et tho. 2ª 2æ q. xcviij a Idem in sum-
con. li. i. ti. ix. q. xxxviij b

¶ Quod si hoīes alicuius vnīsitatis
seu societatis iurant aliquid se facturos
vel non facturos vtrūq̄ pōt sibi i-mit
tere Rx sm W. hoc pōt ē quatuor mo
dis primo quidem si iuramētum sit de
his que ptinēt ad cultū dei seu ad cūlio
nē vel ad pietatē et tūc non pōt re
mittē ut si deus iuret q̄ ibit ultra mare
militar' pro deo vel q̄ intrabit cluniē
aut q̄ dicet duo vel tria ꝑsalteria pro
mercede Aut si qui artifices iurent q̄ de
lucro suo ētam portionē dabūt fabrice
alicuius ecclie vel in alios pios usus ubi
tū aliq̄ iurat q̄ ibit ultra mare sil' pōt
quidē remittē sibi ne vadat sil' ꝛ non
pōt remittē qūz vadant q2 qi duo iura
mēta sunt s. q̄ vadant et sil' vadat Sc̄o
si iuramētum sit de tpalibus et si tale
q̄ absq̄ iuramēto teneētur facē q̄ iurant
et tūc etiam non pōt sibi remittē quia
ꝑ salute aīaz videtur sic iurasse Vt si
mercatores iurent q̄ non vendāt merces
usurarias pro sanis aut q̄ non sophistica
bunt merces suas et hūiusmōi Tertio
pōt contingere q̄ iuramētum sit quidem
sup re tpali ꝛ tali q̄ absq̄ iuramento
non teneabant facē qd' iurant Et tūc si
obseruatio iuramēti spectat tm ad co
modū iurantis pōt sibi remittē Vt si
iuret aliquis q̄ faciet alti libez vel do
nūm et ille q̄ reddet ei mercedē Similiter
q̄ duo soriī iurant de rotramdo aīa lucra
sibi mutuo Si aut spectat ad cōmo
dum aliorū puta q̄ iurantiū non pōt
sibi remittē ut si artifices aliqui ju
rent q̄ in mercibus xx. solidorū nō ac
cipient de lucro vltra vnū solidū vel q̄
non vendent opa nisi de mā sit pacta
vel q̄ nō tribuat pecias panni sicut tantum
et huiusmodi Quarto si obseruatio iura
mēti sit alīs dapnosa Nam tale iuram
tū non ē obligatorium ut si iuret sartores
q̄ certo tpe non laborabūt Et hoc ut ꝑ
tranquillitatem tranq̄llitatem videant vel carnifices
q̄ non incident sine ꝑpalabūt carnes
vltra certū numm vel aliqui opifices q̄
non apponantur q̄ minori pcio q̄ talib⁹
et huiusmōi que quidē iuramenta q̄nq̄
non sunt obligatoria non expedit tū.
q̄ ꝑpa amīcte sibi remittantur ꝛ q̄ amīcte
epūs remouerit vel potius denūciet
non temuisse A Et pulā ē ĵmponeda
de temerario iuramēto hīm eūdē ut ī
sum. con. co. ti. q. xxvij. b Vel dic q̄ sic
fecit amīcta ꝑpa qū iuramētum fuit de
eo q̄ ē manifeste pccm aut maioris lōi
ĵnpeditiū ut deum ē ē. iurat. 1. ĝ. vi. ¶
hoc mercē ē qū manifeste oībus constat
q̄ illicitū fuit iuramētum al' saltē ꝑpt
aliorū scandalū vitandū tenerē ē ꝑpōdm

¶ Cū multitudo iurat aliquid facē b
vel non facē vtrūq̄ aliquibus cōmuta-
cētibus possint alij cōmutare Rx sm W.
si abbās et mōēs cluniacenses iurauit ē q̄d
seruare tenetur Si mercēs sub cōditione
vel ob detrīmentum causam puta si alij
rent et hūiusmōi non teneatur quia
stente conditione az. xxvij. q. viij. non
solum cū. de remiss. Alio. Mercēs cū. de mer
cura. pluribus Vñ si oēs alij vel plures
non obseruāt in hoc tūc absoluti videt
alij. Si vero pauci sunt qui non seruā
rent remittendū ad rectōrem iuramēti
viz q̄ si intendebant q̄ quoruz non seruā
te ipi non teneretur an solū si multi es
sent illi qui non seruarēt et si de ipsa
tione restituit tenetur ē seruare A Glo
dicit q̄ qū medietas vel maior pōnum
titudinis ad hoc seruat iuramentū si hoc
ꝓfit in dapnū seruantiū et ī lucrū no
seruantiū benigne intercipiendū est sic
dcm ē ē. iuraze ĝ. xij. In cui de mercibus

¶ Iurisdictio de iurisdictione epi. b
spūali Vbi et qū possit epūs ē
inde ē. epūs ĝ. viij. Et ē. absoluto
nū ĝ. vi de tpali ē. epūs ĝ. xi.
Iurisdictio queda ē voluntaria scilicet qū
nemo se opponit et hec pōt exercēi ol
tpe et loco ut ff. de adop. l. emancipari
Queda cōtēciosa ĝ. qū litigatur et hec non
pōt expedīri a iudice predicto A ĵ. non

pro tribunali sedente ut in g. sparii de q° f. b Nec diebus feriatis nec de nocte in q. in sparii vñ a iudice procedente ex de off. dele. consuluit

IVs ecclie quid e iuris quid e iuris quid equitas et quid dispensatio R. sm Ray. et hosti. Jus e a. bom et eq aliq melio quos non sacerdotes appellat

A hoc e de textu qd sequitur e exposito b). sacrozii preptozu ministros ff. de iust tricia et ut. l. i. Rectoz uero e expresse ul' austeritas iuris aliquociens ad temperiem scripti qui quide non e sequendq nisi ubi timetur exm malu A). ne perm de duratur. ad alios p exm ut in c. sed et id de quo statim b di. xlv. sed et illud ecclie tenne rectoz ide est q subtilitas iuris et seuerandus e ex. de testi. spoli. in litis Eq tas uero e remediu mit rigoze et dispensatione C. de iudi. placuit Et diffinitur sic Equitas e iustricia dulcoze mite temperata Vel equitas e modus canonic regens mi seicordiam et rigorem hoc index semp det pre oculis ymo ff. de eo q' certo loc. l. p si ephesi in fine et xlv. di. discipline 2 c. qui emendat et l. di. ponderet iusti. et c. duo sco Et melius e de ista q de seueritate reddit xxxvi. q. vi. allegat hoc intelligit bm ray. nisi ex iusta causa seuerit rigorem uel faciat dispensatione Quid aut sit dispensatio et pluria de ista habes ff. dispensatio p totum A) de iust. et iur. li. ni. ti. xvii. q. i. b

Jus publicu dicitur quod ad statum rei romane pertinet ut sacra sacerdotes et magistratus Jus priuatum dicitur quod ad singulorum utilitatem expedit ut pura necessaria sua male utatur et hujusmodi Jte alio mo et specialiter dicit in publicu id quod consistit in sacris et sacerdotibus ff. de iust tricia et ut. l. i. Quod etia specialit dicitur ecclie. de ver. sig. nunc domino A) Alias non potuisset nominis de ver. Et hoc etiam notatur in sum. can. li. iii. ti. xxvi q. xxiii bm hosti. Jbi etia pluria et alia de isto ver. publico dicuntur b

Vtrum ea que ecclie sua sunt valeat R. regula dicit que ecclie sua sunt dent pro intectis habeo ecclie. de regulis iuris que sunt. li. vi. Quia regulam quida voluerunt dicere habere loci salimus qu sua ita quilibet qd' addit et si ecclia fiat non valeat Sz hec expositio reprobatur expresse C. de testi. nam dubitantes tenendu e q quia lex cuilibet si quid aliud addit tue ea que sunt ipa ver non valent ut sunt vedici ones donationes electiones testatu et om hujusmodi nisi sint talia q eam effectus

recuperari non possit ut homicidu et hmoi nor Si uero lex addit aliquid plus Tue considerandu e q addat pot tripliciter Et primo quide contingit si addat verba expresse annullantia ut dyo. si ecclie frui fuit sit irritu et inane et tue e planu ff. de tutel. l. muto. g. sub condicione 2o contingit q addat uerba exprimentia modu p que id factum annullatur ut dyo qui g fecerit renunciatur exceptione tali ut macedian nelleyan de dolo. et silibus

C Et tue qd' ecclie testem fecit e prima facie vz sz renunciatur exceptione oppota 3o contingit addi aliqua uerba confirmatia ut dicendo sic Si contra fecerit valebit quide ar. et tue vz ff. de fideius. l. grece g. a tutore Et de iudi. et cele. l. cele gratoru g. ad tempus et qu appel. sit l. i. g. hodie Et hec e sua dyni et Cy. Jd mag uere p me pot j lex

IVstificatio e quor exigantur ad iustificatione impii R. sm Ray. iiiior que sunt sil'tpre s. motus liberi ar bitrij Contritio animi infusio gre et remissio culpe A Con. tho. et pe. Vt in sum co. li. iii. ti. xxxviii q. xvix b

BAptis
matus
Latro
Quis
dicatur latro pub
licus uel etiam nor
tur mus populator
agrorum R. latro
publicus dicitur qui
insidiatur et agreditur
dicitur in publicis st
tis Nocturnus uero
populator agrorum qui de nocte agros vastat uel mercedit hoc sm ll. i prime
arride licet ut h. homicidu p. g. vi lic
gaudent emunitate si confugiunt ad ecclias
ut h. emunitas confugientium g. i. Et
ad istam latronis materiam pot pmere
j. predo et j raptor

DEclare quid uxor si testator le
gauit rem alienam R. sm hosti.
Si testator ignorauit ipam alie
nam ee hered no tenetur ea prestare
nisi forte is cui reliquebat esset
psona coniuncta cui erat tunc delectatus
sue de Sc. q tue tenet legatu C. de
legat. cu alienam uel nisi ipa res esset
hereditis q tue tenetur eam prestare ff. de
legat. ii. l. mu ex familia g. Si rem tua
Si uero testator scit rem ee alienam tue

tenetur heres emere et tradere Et si ille ei
re non vult vendere uel non tuli numus ꝑtii
ꝑcio tenet heres prestare iustam extimatio
nē nisi forte eēt talis res cuius cōmercium
non hētur ut rē sacre et hmōi Vñ nō
obstat eī de testa. filius q2 res ille erant
res ecclie in quibus legatū non tenuit
Con. hmo a sup in dcō c. filius ibi etiaz
hec nōt ḡlo. Et addit q legatarius tenebit
ꝓbare scientiā testatoris ꝓdcā etiā nōnisi
ḡ sum. con. li. ii. ti. v. q cx. b
Legatū ad pias tas valet cū minori solēp
nitate Vide j. lex. ff. de. v. xi. c Quomodo
heredes debent solue legata aut etiā debita
defuncti hētur ē. heredibus ff. v. a q̄ mul
tū utr heredes b Et sequentibus

Legatus Quot sunt ḡnia legatorz
rē hm b. eī co extraitis Tria sūt
Nam q̄dam sunt legati de latere ꝑ
ut sunt Cardinales ꝓmcipaliē et
etiā alii sicut ibi b. subdit q̄ mittuntur de cura
a dō sunt de non latere s. qui mittuntur a ꝑa
non exntes in curia Verum tñ tenet dū q̄
ꝓbat Jo. an. in vi° s. q solū Cardinales
dicuntur de latere a Con. ḡlo. xxv. ut in sum.
con. li. iii ti. xxxiii. q. lxxxix b omnes alii
vñtiq̄ missi non dicuntur de latere Sunt et
terci qui ꝓtexte ecclie suam hūt legatio
nē Sed vero tales possunt absolui ꝑ ipsos
res clericos hēs ē. absolutio ij. in ꝓn. a Et
etiam in dcō c. extraitis s. q no ꝓsunt absolui
Legatus de latere ꝑ constituere electi b
omnes epos a et etiā archiepos ut in c. si
abbatem de quo ff. b et exemptoz Alii le
gati non sine mādato speciali eī. de elec.
si abbatē li. vi. Pōt etiā legatus de latere
cognoscere de causis earī exemptos ut ē. ex
emptus ff. penulte

Quid si legatus aliquē extraxerit dū e
rat in ꝓuincia sibi decreta nūquid post
ea egressus ē pōt eū absolue Rn si remo
tus non poterat si uero exiuit reuocatus
postea reuocare fuit potit et etiā an re
gressum si ē legatus de latere a Imo etiā
si non sit de latere pōt absolue in foro ꝓpiā
h sibi subditos etiā eī. ꝓuinciam tñ sit va
lūtarie iurisdictionis ut ē. confessio iij ff.
ij Judicialit aut absolue eī ꝓuinciam nō pōt
etiam legatus de latere ut ē. absolū i. ff. v b

Q2 legatus quatenusq̄ plenā legationē
hēat sue etiā hēat ꝓtextu ecclie sue non
hīt ex hac ꝓtate conferendi beneficia nisi ei
specialit sit concessum uel nisi sit cardinalis
hēns eī co officij li. vi c Q2 si etiā hīt
ꝓmotum latū non pōt conferri ꝑ legatū
nisi ei quē patronus putaret Eodem mō.
si hīt ꝓmotum electū cum ꝓmotus reuocet
eo sue ꝓmotionis eī. co cū dilectus Ad ti
tulo de iure ꝓmotus b Secus si electus
sit ꝓmotus eo ecclie uel etiā si sit collectus

ri q̄ tūc eo requisito pōt legatus confer
re quia pōt q̄ magis ē s. conferre ipse
ecclias non requisito epo a facit eī. de offi.
cio lega. dilectus Et ibi hī nōnt ḡlo. b

Omnis reseruatio nec quorūcūq̄ beneficiorū
facte a quorūq̄ legato antē legationis a
Vel ab exequtoribus deputatis ꝑ ipm ur
e. pūcti de quo j. b Et ois decreta facta de
mūtatione et pressus cauet uicibus finita
legatione a dū modo ad collatione eozdē
beneficiorū iam vacantiū minime sit pressus
ut ibi b Quicūq̄ si durante legatione legā
tus in aliqua ecclia a s. cathedrali uel col
legiata ut ibi b fecit aliqua reseruatione
nōn pōt illa pendente facere alia in illa ec
clesia Sibi postq̄ reseruauit unus bene
fitiū ꝓmotis ad collationē cuiuscūq̄ ipsa reser
uatione pendente non potuit aliud reser
uare qđ ad eundē ꝓmeret h eī. co pūcti. li. vi
uare qđ ad eundē ꝓmeret h eī. co pūcti. li. vi

Nullus legatus pōt facere aliqua reserua
tionē de ecclīs et dignitatibus cuz illi
que ꝓficiuntur hmōi ꝑ electionē assumi nec
se intromittere qui electus et postulatus valeat
eī. co de liberatione li. vi

Nullus legatus pōt conferē alicui ni
hiliali uel speciali ut recepta resignatione
illoz qui hmōi beneficia possunt illa alii con
ferre alit nō vz eī co deliberatione li. vi

Constitutiones facte a legatis i sua ꝓui
cia durat postea ꝓcure Secus si cessas
rat iurisdictio legatoz nisi an legatoz
discessum citatio ꝓcessisset eī co nem

Legatus non pōt processum delegati ipse
dire aut eis suam iurisdictionē si pōt ea cōfir
mare et exequi eī. de offi. lega. studuisti.

Quot mois finitur legatio Rn hm Jo.
nōis mois ꝓmo si datus fuit legatus ad
tē ꝓus finito tpe finita ē legatio eī. de
officio delegati de cuius 2o. q̄ ꝑ remotionē
ē ff. de iudi. l. iudicem 3o. q̄ ex cessatione
legationis aio non redeundi licite si aio re
deundi eī. co. nauit q̄o ꝑ mortē ipius le
gati nā mortē constituet eī. co legatos
li. vi

Legitimus filius quis ē Rn hm Jo.
legitimus filius ē qui de legitimo matri
monio natus Vel de eo q̄ legitimū reputabat
eī. co ut nit Johem Et hoc sine abo
mi facie ecclie cōmicti sunt bona fide creden
tes se legitime copulantes uel si alt tñ credē
bat Nam et sic legitimus ē filius et uide
patreti succedet eī co ex tenore Secus si
clandestine contraxerit qz videtur fuisse
affectata aut etiam si ambo ꝓdmictorum
scientes publice contraxerit eī. de clande
sti. de spon Cū inhibitio Jdē tho. et petrus
de spon Cū inhibitio

Quo legitimari pōt q̄ legitimo nō sunt ꝑ
multipliciter Et ꝓmo quidē modo ē per
sequens matrimoniū qui salutis de salute filios

habet ſ. nãles ſi cõiũxit cũ ea lr̃m̃ant̃z
ſeruis de ſpuriis ſ. ex adultrio natus ex̃.
eo conqueſtus et ꝛ tanta ℨ9 ē ꝓ ſpca
lem indulgentiam pape ex̃ eo ꝙ venerabi
lem Hñ duo mãi in romanis depunt̃
Sut et alij ſm̃ leges ꝓmus ē ſi pr̃
filiũ nãlem offerat curie imp̃atoꝛis fiat
ꝑ curiales ut in aut̃ quibus mo. nã effi.
legi. ℊ. ſi quis igit̃ coll' viij. Idem ſi cũ
offerat curie tutatis de qua uel cui intꝛo
ducẽdus ē ut in Inſti. de imp. ℊ. ultimo
a Melius in aut̃ ibus mo. nã effi. le.
ℊ. ſi quis igit̃ ij. b ℨ9 modus ē ſi pr̃
decedens in teſto nãlem filiũ nominet le
gitimũ heredem et ꝙ poſtmodũ offerat
pr̃incipi teſtũ fiet l̃rm̃ ℨ9 modo ē
ſi nullo filio l̃rmo exiſte ꝙ nãlis filiũ
ſe ipm̃ offerat curie ut dem̃ ē in aut̃ q̃
ibus mõis nã effi. legit. ℊ. 1. et ℊ. ſi quis
igit̃ ℨ9 modus ē ſi ꝑ in inſtrõ ꝑ pub
licã manũ conferto uel alt̃ ſcripto cũ ſub
ſcriptione trium teſtiũ eũ filiũ nouerit uel
adierit nãlem ut in aut̃. ut liceat ma
ℊ. ad ij. coll' viij. a Ibi dicitur ſi
quis filiũ uel filiã huiꝰ de libẽa mulier
cũ qua nupſit conſiſtẽ poſſit dotat̃ inſtrõ
ſiue publico ſiue ff̃a manu ſcripto et ſub
ſcriptione trium teſtiũ fide dignoꝝ
ſiue teſtõ. ſiue in geſtis municipũ hunt
aut habet filiũ ſuũ ex̃ uel filiã et non
adierat nãlem huiuſmõi filiũ uel filios
l̃rmos ex̃ et nullam aliam ꝓbationẽ
ab eis quer̃i ſi omñ fuit eos inter filioꝝ
l̃rmoꝝ Ex hac ẽm et cũ ea ꝙ inter in
trans l̃rmũ habuiſſe mereri. Ibi etiam
dicitur ꝙ ſic notando vnũ idem ius ex
tendit̃ ad ꝯs alios filios ex eade mu
liere natos b ℨ9 puerũ vero non poſſe le
gitimari dicitur ē ꝙ legitur ℨ9 imperatoꝛ ut
alios auctoritate eius aliqui de gratia le
gitimat Et ſibi papa a ꝓcedit etiam
habitur in ſu. co. li. in ti. xxviij. q. ij. hin
zaij. tho. pe. et albr. b
Quid prodeſt filios ex̃ l̃rmos ꝛ. ſuccre
dere in aliis bonis patrum ut i aut̃ q̃
bus mo. nã effi. le. ℊ. Et quã Et C. de
ſuis et le. hẽ. ꝓ totũ ex̃ eo conqueſtus
et ꝛ. tanta Hoc intelligẽ ubi excludant̃
ab hẽditate i casu q̃ hes ē hẽditas ℊ. ij
Vtrũ l̃rmatus quo ad actus exiſtimat̃ uel
legitimus l̃rmatus quo ad ſeculares hes hꝰ.
V. illegitimus ℊ. fi. a Et ibi plenius i addi
tione b Ad mãz iſta ꝓ tenet ē filius et
ē illegitimus

Eptissima pars Legitima pars tri
plex. ē Vna que ē debita ratione
Et dicit̃ debita bonoꝝ ſubſidium
Et hꝰ. debetur filijs tm̃ qui ſine
ex hẽdari non poſſ. Et hanc partem
nullo gñre poſſ ꝓhibere C. de inofficioſo

teſtõ ordinado et duabus le. ſe. Et hꝰ eſt
talis ſi ſunt quatuoꝛ filij uel j. debet hꝛe
tertiam ꝑtẽ ſi ſunt quinq; uel ultra debent
hꝛe medietatẽ eius qd̃ eis deferebatur
ab intẽſtato C. de in offi. teſta. aut̃ nouiſ
ſima Et intelligi det detract̃ debit̃ ſi
qua contra facit l. venisse ff. de verbo. ſignf.
b Hec ē alia pars ſ. quarta falcidie q̃ de
betur ex̃ inſtitutione ut cũ aliquis ē inſtitu
tus hẽs Et illa hẽditas ē exhauſta ꝑ le
gata tm̃ inſtituto poſt detrahẽ ſibi uſq;
ad quartam ꝑtẽ hẽditatis detrahẽdo de ſin
gulis legatis non ad pias cauſ. a hꝰ hoc
in aut̃ filii C. ad lẽfal. Ceſſat aut̃ falci
dia q̃n teſtator certis quantitatẽ p̃monij
ſui expreſſe illam ꝓhibuit Vel ſi hẽres no
ſcit ꝓmortuũ tpe et mõis a ꝛe. ſtatutis
ut in aut̃ ſi cũ teſtator C. eo. Vel ſi hẽres
j. tempus l̃rmum uoluntati non parẽuit teſ
tatoris ex̃. de teſti. Raynaldus ad fi. Et ibi
glo. dicit ꝙ tepus l̃rmum ē tempus ad̃ co
putandũ a Juſſu Judicis j. quod tepus ſi no
parẽuerit dicit ꝙ cessat ꝑdit aũ excepto quod
ſibi debetur ex fidei cõmiſſo Item ceſſat fal
cidia q̃n aliqua ſunt ita relicta ut nõ alie
nentur ſi ꝛem amouent apud ſucceſſores eius
cui relinquuntur Jn aut̃ ſed et in ea. C. eo.
b ex̃. de teſta Raynaldus ad fi. et C. ad
legem falcidiã ꝓ totũ Ite eſt ãlia que dr̃
trebellianica aut cũ aliquis inſtitutꝰ hẽres
rogatus ut alij reſtituat hẽditatẽ nãli
inſtitutꝰ poſt retentã quartam ꝑtẽ de tota hẽ
ditate ut Inſtit. de fideic. hẽredi. ℊ. ſi q̃
et C. ad trebel. ꝓ totũ hꝰ detrahitur de vni
uerſitate hẽditatis Et ni hec cõputantur
legata et donationes ff. ad le. falci. i q̃rta
a hec lex nõ vr̃ibi hñ Et puto q̃ velit
allegãre l. ni q̃ſitate que ē co. ti. ℨ9 melius
vr̃ facẽ in Inſtit. de fideicom. hẽdi. ℊ. ſed
q̃ cũ ſequentibus Vbi patet ꝙ commoda et
onera hẽditatis diuidunt̃ inr̃ hered̃ et
fideicommiſſariũ ſiue hꝛes ſit vnꝰ ſiue plu
res ꝓ ſuis portionibus b Notatur hꝰ. ex̃
de teſta. Raynutius et ſi plures hẽdes
inſtituti fuerint diuidet inr̃ ſe dictas por
tiones hec que dicta ſunt de inr̃ ſunt Cete
rũ hꝰ diuiſaꝛ tractũ Valla ē conſuetudo que
ſit ꝛationalis ſit et ꝑcepta ſecundũ det ut ē
conſuetudo ℊ. niſi mos et vſus a hꝰ poſſit co
ſuetudo irrationabilis diſcerni ſi cert cõi re
licta ad pias cauſas ut notatur in ſũ. con
le. iij. ti. v. q. xcvij Et ꝯtr̃ idem facit qui
cert cõi debitũ ꝓcuratus ſeu miniſtrat b

Eprosius Quid de communio legio
ſoꝝ ff. legata ſiquem ſeruus ſolut ſpo
ſalia a ſ. de furtiuo ut i. ff. liuat de
quo j. Et ibi glo. q̃ certã dicit q̃
idẽ ē de qualibet certa ꝛe. de ſuꝛtate b
ℨ9 non ſolut mutuũ ex̃. eo liuat Vtrũ
ſi contractum fuit de uendit. certum ad reddito

nem debit ex eo q. et ij. leprosus etia
cogi here pot si tuetur nolente ex eo q. ij

¶ Utru cu uxor teneatur colligere quagi lepro
so R fim tho. in iiº di. xxxii licet teneat
reddé debitu nan tñ tenetur et colligere
Non em ita cito inficitur ex coytu sicut ex
frequeti cohitatione Et fim pé hoc opus cele
brioz q̃ qua et hasti declarat sic Sufficit
leproso q uxor ita ge sit q hoc loci distan
tiam non frangetur debito Nec oz q eod
lecto aut in eade domo morent filii q
leprosoz cum sano remané debit ne infi
antur ¶ Idem i sum. con. li. cap. ti. ij q. lx
vj cu duabus sequentibus / b

¶ Utru leprosi teneantur dare decimas hec
ē. decime ij. ff. i. Et utru de sepultura
ff. alicui leprosi ministrantis domui leprosoz
ut ni loco allato b teneatur ad ea noia cam
portionē unde j. sepultura in ff. xi qui ita
put quid de leprosis

¶ Utrum sacerdos leprosus deat celebrare
R fim W. populo unde hoc scandalu celebr
re non det si placitum si nō sit minus de
formis a aut debilis fim eudem Utru su
con. li. ij. ti. i. q. xlvii b Non ē plybedus
Sz tñ cessabit a ministerio quo ad sanos
Sz leprosi eccliaz et ministeriz potit dumta
ut ni di. q. xl iij b

LEx et constitutio eadem ē lex ē
constitutio ppli in qua maiores na
tu. sil'ē plebibus aliquid sanxerunt
di. ij lex. Et de hac etiam vide in
fine sequentis ff.

¶ Decimus pot legem facē R fim tho. prima
ē q. xc. Lex principaliter respicit ad bo
nū cōe ordinatio aliquid aut ad bonū cōe
ē uel totius multitudinis uel alicuius gerē
tis Unde totius multitudinis Et ideo con
dere legem uel pertinet ad totā multitudine
uel ad psonā publicā que totius multitu
dinis curā habet Est tñ promulgatio necia
ad hoc ut lex habeat suam virtutē vii ij.
di. inia a In ff. leges b dicitur q leges
instituuntur cū promulgantur Et sic pot
colligi talis diffinitio Lex ē quedā rōis
ordinatio ad bonū cōe ab eo qui curam
cōitatis habet promulgata a Con. hosti.
ut ni sum con. li. ij. ti. v. q. cxiij. b

¶ Sed qui sunt illi qui in curā cōitatis
habent qui pōt legem facē R fim hosti.
gnalem constitutionē ipa hē facē in ordi
nibus spualibus et cras̄tis eccliaz ex eo c. fi. Item
legatus in provincia sibi commissa ex. de offi.
le. c. fi. eccliaz. de loca. et condu. ex excepto
Item synodus provincialis xvi. di. q. dicit
Ite synodus episcoz xviij. di. c. i. et c. fi.
Ite epūs in sua dyocesi pot constitutionē
facē ex. de ma. et obe. Si quis ex. de loca
et condu. Vza nobis Item papa pot sibi
constitutionē facē ex. eod tit accessissem.

Sliter et vniuersitas clericoz et magro
rum ex. eo. ex lic. Item in temporalibus
gnalem legem pot facē Inpr C. de legi
bus l. ij. et l. fi. Non tñ in spualibus ne
cessariis Item pfectis pretorio et ois q
bus Inpr mandat Item populus roma
nus Item senatus romanus omnē ista lege
gnalem facē pōt Item ois ciuitas sine
populus pōt sibi legem facē h̄ ora intelli
de iure na. ff. i. et ij. Ite credo de q̃libet
collegio approbato ex eo que in ecclia et
c. ex litteris a Idem in dicta q. cxiij.
Et additur fim Imo in c. vna nobis ex.
de loca. et cōdu dicit q̃ hz epūs in ca lo
sino possit statuta facē super universi dictione
sino Sup aliis tñ non pōt insi hñt quoz
interē consentiant uel ad minus pte sint p
sentes de con. di. iij. et c. i. ex de lyns
fi. a p. sine consñ capli c. plē et fi. b

¶ Sz j. quod tempus incipit currere ad
hostiū Constitutio gnalis incipit arcere
post duos menses a tpe publicationis vt
in auc ut facte collatione consti. in rubrica
nigro a coll. v. b Idem b. et Jo. an. di
cens sic cum istud sit iure civili expres
sum et iure canonico cōtrarium sic tñ istud
sequendum quia ecclia roborata vide ex. ne
de. uel mo. c. ult Et de sen. excō. haurit
Et addit dicens nisi in ipa constitutione
aliud caueatur et p hoc saluntur si qua
tuentur. Quia inferiores aut constitutio
fim eudem hostiū ut puta capitula et sta
tuta monasterii non tenent promulgatione
nisi forte abbas eoz et ignorantes quia
q̃ tempus dabo neq limitabo sed iudicis
arbitrio relinquo ad ex. qui ma. acu. pos
c. fi. a Idem in dicta q. cxiij b

¶ Utrū ignorantes excusentur ab obser
vantia legum et constitutionū R cōiter
loquendo non excusantur nisi sic ut patet
e b. Ignorantia ff. iij tit a simile prolatio
p statuta ordinatoz excusantur ignoran
tes q non licentiantur illis nisi ea rum ignō
rantia fuit crassa aut supina ex eo rum
quarum li. vi Et que sit crassa aut supina
habetur b. ignorantia ff. fi.

¶ Utrū constitutio respiciat preterita R tota
tñ respicit non preterita ex. eo rogno scretes
nisi in ea noiatim de preterite cauetur ex
eo. c. fi.

¶ Utrū posterior constitutio tollat priorem
R tollit etiā si de priori nulla fiat mētio
que ex. de rescrip Ceterū et c. ex parte Ite
in rescriptis Ceterū et c. ex parte Ite
cetus de consuetudine a ff. quia ei non
derogatur p nouā constitutionē pape
ij de ea fiat mētio ut i loco allegato b
ff. consuetudo ff. vi

¶ Utrū leges humane obligent ni forte ofen
R fim tho. 1ª 2ª q. xcvi leges humanes

iuste sunt habent vim obligationis i foro
conscie a lege etiã a qua dimanãt hm
illud ꝙd. viii. per me reges regnant
et leges conditores iusta decernunt Dic
aut leges iuste ꝓma quidẽ ex fine l.
qñ ordinantur ad bonũ cõe Item 2o ex
actõe qñ l. lex lata non excedit ꝓpriam
facultatis Item iii ex forma qñ l. hm eã
latãe ꝑ ꝓcones imponitur subditis one
ra ad bonũ cõe Et hm hs leges huiusmo
oneꝛa imponentes iuste sunt et obligant
in foro consciẽ di. ix. quia Leges necꝫ
iuste non obligant de quibus vide i ſc
quenti ¶ Quę sunt leges iuste ꝛ hm tho. b
ubi ẽ. Iuste sunt ꝓma quidẽ ꝙ cõsue
tate ad bonũ hmanum Et hoc tripliciter
l. cõsuetudo mala iuste dicti de legibus iustis
Nam vno modo sunt iuste ex fine l. ter alia
quas ꝓsidens leges imponit onerosas sub
ditis non ꝓtinentes ad vtilitatem communem
hs magis ad ꝑticularem cõmoditatem cupiditatẽ
aut gloriã 2o modo ex auctoritate l. ter ali
quãs legem ferat ultra cognitam sibi pta
tem 3o ex forma puta cũ inequalitate onera
multitudinis dispensantur certa si arbitra
tur ad bonũ cõe Et tales magis sunt mo
lentie ꝙ leges Vnde non obligant i foro
consciẽ nisi forte ꝓpter vitandum scandalũ
Iste Iuste sunt ꝓpter cõsuetudinem secunda
ad bonum dictum sicut leges tyrannorum
inducentes ydolatriã vel ad quodlibet
aliud qd̃ e cõtra legem diuinã et tales
leges Iusto modo licet abscindere
¶ Sz numquid nõ leges humanales q nunc
vigent sunt aliqua ratione illicite et hm ali
quam non seruandi ℞ sunt ut dic. di. xle
gte Et ꝓmo quidẽ in quantum 1am hm
leges filius vnig ꝙcuiã ꝑ copulatã
matrem cũ filia alterius ꝙcuiam ut in illa
de nupc. ſ. nup' cos et C. de nup. l. nemo
Sz hm deũ tales debent penitꝰ seruari cũ
de con. et affi. non det et xxxv. q. viii ꝓpo
ꝙcuiam 2o qz hm leges puella rapta
non ꝑ cõiũgẽ matrem cũ suo raptore.
C. de rapto. vir. l. vnica Et id' erat olim
hm antiquas consuetudines hs hodie ꝑ cõ de
rapto. c. fi. Et unde ſ. raptor ii. ſ. ij 3o
qz hm ll. licitũ est homini soluto tenere
mulierẽ solutam i concubinã ut in aut
quibus no. hic. effi fin. ſ. si quis aut Sz
hm deũ erit fornicatio simplex mortale
ꝓcul dubio et excludit a regno dei ut dr
apli 1a cor. vi. Q. qz hm leges licitũ
ẽ vxo accidẽ adulteriũ uxoris deprehen
sum in adulterio si e ꝓsona iuris et cui
non det securitas ff de adult. l. mazito.
C. eo. et l. si adulterium et C. de adul. l.
ꝙcuq Et filio licet patri qui hꝫ filiam
in ꝓprio accidẽ adulterium filie in domo

ꝙ et ꝙm et accidẽ filiã ff de adult.
l. ꝓ et l. nec in ea et l. ꝙ ait Similiter
et latronẽ et ꝓpulatores agros ut ẽ.
homicidium 1o ſ. vi Sz hm deũ michi
horũ licet et ꝓhibetur cum ꝓpitiu
Exo xx. Non occides 2o qz hm leges
dampnatur ꝙ complexum in adulterio
tenet uxorem C. de adult. l. finẽ et l.
castitati Sz hm deũ et iura canonica pot
tenẽ finiẽ vlia pena diuinodo ꝙa velit
ab adultero recedẽ xxxi q. i. ſ. subaudit
a ſ. incipit hic subaudiendũ b Co. quia
hm leges in multis casibus licitum e vx
orem repudiare et alteram rite contrac
tam dissoluẽ et maxime in casu qui nõt
di. xl. ſ. et xxvii q. ij sunt qui dicunt
a in alijs capl̃ dicit de dissolutione ma
trimonij cum rationabili causa religionis ꝙ ꝓ
hibetur licet ll. ꝓmiserint b Sz hoc lex
diuina ꝓhibet ut in casu c. de. Ro. qz hm
leges, mulier que marito mazito nubit
ſ. ignorans lucrum ſ. vnig ann infamius sit et
reuerti nullas penas C. de nup. l. ij
et ij Sz hm deũ ut aplius dicit inibat
libẽ cui vult ex de nup. c. fi. Et vt
notat hmo committitur et anno ille pene
que sunt tm ad penã ꝓpriã serius si inde
peccat aliquid ad alios a Dns Anto. de
but. clarus hoc potest in dec. c. fi. de nup.
dicens ꝙ quedã sunt pene q hm
dantur sup odio 2ꝝ nuptiaꝝ uel festi
uitate transitus Et tales pene sunt
reuocate ut hꝫ qz cõiũx mortem non e odi
osum nec ꝓhibitũ sz ab aplo ꝓmissum
¶ Quedã sunt pene que fundantur sup fauo
re ꝓpriã matrimonij Et iste adhuc hodie du
rant ut si mulier consequat aliquid ab testa
to uel ex testa alterius filiorũ ꝓprie matrimonij
hꝫ solum usufructũ sup eo dũ vixit secun
dum ꝓtatem apud filios eiusdẽ matrimonij
si extant quibus non extantibus consequa
tur plenum ius ut l. femine ſ. fi. C. de nup.
Item q vir sine muliere non pos
sit multa nec post mortem donare nec
re nec vitricus plus ꝑ donant vnicuiq
filiorũ ꝓprie matrimonij ut l. hac edicta
l. i. C. eo Et ide in multis similibus q nõt
Do. anto. ubi ẽ b 8o qz hm ll. filius
spurius nõ ẽ alendus hꝫ hm deũ et ratio
nes cõis ut ẽ filius ſ. vii a qui incipit
quid de spurijs b 9o qz hm leges hoc
si nõ fecerit successiõi tenentur ad ea
debita defuncti seruus hm cui ubi ẽ hẽdi
tas ſ. vto 10o qz cui in certis casibus hm
leges hoc nec tenetur de maleficio de
functi seruus hm deũ ubi ẽ hoc additas
ſ. iiij a et ratio ut ibi patet tenetur
ad ea debita defuncti cum ex maleficio
ꝓfectum hẽditas sufficiat b 11o qz hm ll.
id qd̃ relinquitur in ultima voluntate no

valet nisi hꝫ vij. nel quiꝫ testes C de testa. l. si vnus et l. hꝫ. Dꝫ sm deu ꝫc lictis ad plus tres sufficiunt tres aut cetera duo testes cū. de testa. cū alleꝫ et c. relatum a de hac plenius ē. extra. i. ꝑ. v. t addicione b]2o. qꝛ sm leges si promitto aliquid nudo pacto a]. simplici promissione sine alia iuꝛis solepnitate b nō tenet oꝛ qꝛ non oritur inde actio ut ff. de pact l. iuriscōsultus. Cōꝰ ē sm deū et rationes qꝛ meꝛitalit peccat recedens a pacto cū. de pac. c. i. cū similibus que ibi notantur Et inde ꝫ promissio Et idem si promitto vni recipienti pro alio quia sm deum tenet sm ll. non a Nisi promissio facta fuit ꝑ. eum sub pacte alteꝛi ut sexto seu filio famili. uel procuratoꝛi seu negotioꝝ ꝓ hoc cū bene acquiritur patri et dño. ut in Instit ꝑ quas ꝑsonas nobis acquiꝝ ablo ꝑ totum et ff. et C. de pcurat. et negot. gest b]3o. qꝛ inteꝛ emetes et vendentes contrahunt ll. a Celsus dicēt pmittunt Nullū cū dolum ll' contrahit ff. de dolo. ꝑ totū b decipiōnē ꝛc Vide ē emptio ꝑ. iii]4o. qꝛ sm leges non licet emere sine vendere iura et actiones q quis hꝫ rōnē. alii ꝑ minoꝛi pcio q̄ sit principale debitū aliter non valet emptio nec petit pōt nisi usq; ad id qđ solutū ē nec etiaꝫ pōt talia iura pro parte vendi et pro ꝑte denarii C. mandati l. per diuersas et l. ab anastasio hꝫ sm animā michil phibet me emere iura rōnē. alicuiꝰ ꝑ minoꝛi pcio q̄ sint ipsa iura dum tū hoc non faciam in fraudem usure hꝫ ꝓpter nimiā ēē meū aut laboꝛē qꝛ forsitan ecꝛit in celsiudo seu qꝛ dubito ne debitoꝛ fugiat aut ad paupta tem veniat Vide hic ꝫ. Vsura in ꝑ. pli a Et ibi patet q̄ cetera in de ll' ꝑ dubitat et ab anastasio q̄ hoc fuit statutum ad ꝛe monetādā lites et pro rōi bono et ideo nō ē tā quare in rōnibꝫ non obligēt et sibi imputet qui se intromittit huiusmoi pcibus et litigijs b xv°. qꝛ sm ll'. in longissimo tpe etiam possessoꝛ malefidei ꝓscribit secꝝ sm deū ꝛc et iura canonica ex. de regul. inꝛ possessoꝛ malefidei li. vi. de hoc inde ꝫ. ꝓscripto ꝑ. v.]6o. qꝛ sm. ll' maleficia cogitationis ꝛcensulaiteꝛ punimur ff. de penis l. cogitationis Dꝫ tū oīa cogitatio mala uel a deo uel ꝑ pnāz punienda ē xxviii. q. i. oīa]7o. qꝛ sm ll. licet magi et vanefici puniantur tū qui hꝰ fruit rōnē nubes ventos et grandines puniantur C de malef. l. cogꝛ Dꝫ sm deū talia etiam sic ultiōr ꝑsequi ꝑtinuissimum pcm ē ut clare ꝓbat thō. 2a 2æ q. xcvi a Et bñ qꝛ non sunt facienda mala ut veniat bō ad fe. ij. b]8o. qꝛ sm leges heredē ē in tā sanctis coꝛripere accusatoꝛē ff. de

ꝑnāz. l. fi. a Ibi dic in oībus casib ꝑter quā in sanguine qui delatoꝛē coꝛripit ꝓ victo habet. Et sic non punitur ꝑ hoc licet hoc fz q̄ tali pena non punitur b Dz sm deum non licet ut patet thō. 2a 2æ q. xcvi hꝫ itaq; sunt que notare potui q̄ ꝑtim ad casus aīe non sunt sm ll' tenenda Multe iuris subtilitates et diuisitates iuris canonici et ciuilis Iurisdictiones Pozis de illis ll' que ꝑmittit Vsuras michil dico qꝛ quas ab oꝛatore sunt etiam ꝑ leges ut ꝫ Vsura ꝫ. ꝑ. xvij q. incipit Quod de legibus

¶ Vtrū in legibus possit dispensari ꝛc sm thō. 2a 2æ q. xcvij. Doꝛes multi tradunt dispensare pōt in legibus humanis aliquibus casibus a ꝑ. ni quibus dispensatio a iure ꝑmittitur al' secus cū nemo possit venire cōtra legē supioꝛis xiv. di. nulli. b Ita. tū q̄ dispensatio non cadat in notorietatem bonī cōis fz pocius ad illud ꝓficiat Quia aut sunt casus in quibꝰ dispensabiles solū ꝑ papā hoc ē. dispensatio ꝑ. vii viii. et ix. a ꝑ. in ꝑ. qui incipit dispensatio cū sequentibus b

Vtrū in constitutionibus intellectualiū coꝛporalia q̄ cunq; non sunt phibita ex sm hoc si constitutio promulgata ē affirmative que ratinet et ex eis sequela iudicantur concessa nisi ꝛcipiantur phibita puta contra deum ē iniuriosa. ergo cuilibet et semper nisi ꝛcipiatur phibitum Si uero primo sit negatiue omnia ex ea sequela intellecta sunt phibita nisi ꝛcipiantur concessa Si aut phibetur ne quis attendat ergo semper et oībus phibetur nisi qui intendit contra deum

¶ Leges iudiciales imitantur moꝛes vel dicunt sic Non dedicētur sacre leges sacros canones imitari specialiter in iuramento et Vsuris Iudē ut dicti apud ff. de coll. vi. et ij. q. iii. ꝑ. hic colligitur ex. de no. op. nunc Intelleximus

¶ In legibus frandem michil attendit ff. de leg. cōi legem q̄ in quod phibetur vna via intellecta phiberi et alia ex. de ꝛegul. iuris cum quid. li. vi

¶ Quod de condentibus leges Inquam ex si leges in aque sunt cōi libertate certe tunc condentes et seruantes sunt excusati ipso facto ut hoc extra se. ē. extra. i. ꝑ. ij. x. v. viij Si uero sunt simpliciter ꝑ. aliqua dei et certe mandata ut puta q̄ liceat sic et sic facē symoniam uel aliquā ꝛe feudi ꝓcipue certa theu et hmōi ipso iure non valent di. viij que cōi xxvi q. vij Flagitia ex. de crimi. que i certas Et facientes et seruates peccat mortaliter ex. de symo. cum in ecclie et c. no sat Et si qui dapnificati sunt actione ne talis legis conditoꝛes et heredes eoꝝ teneā

ad restitutionē ¶ Ille etiam qui induxerit conditorem ad talem legem faciendā te
nentur in solidum Et sili omnes sequaces
tenentur ad restitutionē omniū eorū queta
lium actione legis lucrati sunt vel alios
dapnificauerunt Et codē modo ymmo
multomagis peccat et tenentur qui ll'o
dunt directe cōtra deū sicut de ydolatria
h' C. gl. viii dictū ē a Hec etiam nōtāt
in sum. con. li. ij. ti. v. q. ccv. sin. zay. et
host. Et ultra p̄dicta casum etiam in
alijs nouellatur exēplo contra talium legis
conditores puta si conderent legem
sup Vsuris faciendis vel non restitu
endis ut in cle. ex gr̄ati. de usur. vel
sup symonia committenda cū symonia hos
sit excommunicatio papalis ut p̄z ex̄ vagan
tem Eugenij quarti Cum detestabile Et
idem in multis alijs casibus qui pnt col
ligi C. absolutio i. gl. ij. et Extra. i. gl. i.
cū sequentibus b ¶ Ad materiā legis pat
p̄tinē fuit hic Leges audire non liceret
quibusdam decretis C. excommunicatio i. gl. ij.
Vbi vi. Et ibidem gl. iii. Vbi xviii
¶ Quo papa possit tollere leges habes
i. papa gl. antepenult.

¶ Bellazius contractus Contractus
iste qui in quibusdam locis dicit
datio ad luitionem C. ide q̄ con
tractus emphyteuticus Et ideo de hoc
inde C. emphiteosis

¶ Libellus famosus Libellus famo
sus dicit qui aliquis scribit vel pin
gi curat imaginem alterius et p̄ponit eā in loco
vbi frequentatur et sic aliquis infamatur
¶ Que pena conficientis libellū famo
sum & quadruplex e pena sin q̄ quatuor
modis p̄t agi de eo Et primus quidem
si agitur criminaliter cōtra illum legis e pe
nitus tam cōtra illum qui fecit q̄ cōtra il
lū qui recepit nisi cognouit vel nullo re
clamāte C. eo. l. vnica v. q. i. si quis fa
mosum a Vbi transsumpta e p̄s dicte legis
huius Vbi dicitur si quis famosum libellū
siue domi siue i publico vel in quocūq; q
loco inuenit aut cognouit p̄ius q̄
alter inueniat aut nulli confitenti reuelet
Si vero non statim eosdem exhibuit vel
cognouit vel ignotus consupserit h' vim cog
nitionis manifestauit sciat se q̄ actore huiusmodi
delicti capitali sua subiugandū huiusmo
di libellus alterius opprobrium non ledat
b Et quilibet de populo accusare p̄t
tales qui erūt accusatori constituti p̄cu
q̄ nō sit accusate p̄sone vel si erat ser
uus p̄ducitur in libertatē ff. de iust.
l. ler gl. fi. et C. eo. l. vnica 2o si agat
similiter ¶ actione iniuriarū que non
publicū iudicij h' p̄uatū continet que

lam C. de iust. iniuriar. Et sic punien
tur sin tuam etatum arbitrio et taxatio
ne iudicis in Iust. de iniur. gl. pena.
2o si agatur sin rationes et sic qui fa
mosum libellū conficit flagellatur et ex
coriatur v. q. i. qui talēq; et c. hij qui.
Et p̄t de pena cum sit gr̄ue crimē et
dapnatione dignissimum xxv di. gl. nunc
aut Qs in foro p̄uato quia tam ille qua
alij detractores tenentur ad restitutionē
fame p̄ modū qui dictus e C. detractio
gl. iiij. et v. a Idem i ff. eo li. ii. ti. v. q. et

¶ Libertus e ille qui ex seruo b
factus e liber p̄ manumissionē dā
missor aut patronus dr̄. Et sciēs
libertus tenetur p̄sone ad q̄da
obsequia ingenuis aut vocatus q̄ liber na
tus e et sic nulli tenetur obsequi Est
aut casus quo libertus eripitur i ingenui
tate s. si a dño fuerit expositus ut C.
expositis dicitur

¶ Vtrū libertus possit reuocari i seruitute
Et libertus in seruitute reuocat̄ p̄t mis
titudine s. cū manus iniecerit i patronū
aut atrocē iniuriā seu grue d'pnū rei
vel vite periculum inferre p̄sumpserit Et
eisdem causis p̄t quilibet donator dona
tionē reuocare ex̄ de dona. c. fi. a Et
ibi nōt glo. q̄d h̄etur in ultra gl. nōtan
etiam in sum. con. li. iii. ti. xvij. q. xiij

¶ Que dicta e inf̄ libertos certe 2 pna b
torū Et sin hosti. multiplex pena qua
libertī certe reuocantur in seruitutem
p̄ quas nō p̄stitutas xii. q. ij dyarom.
Seruis in libertū pnatī C. de liberā causa
solo. Imo tu intelligit hoc de obsequijs
impositis non de alijs a ¶ Que ad non
impositā non tenetur ut dicit ibi Imo.
in c. de famul' ex̄. de sius non ordinādis
Vbi etiam dicit q̄ p̄ omissionē obsequij
impositi non redigitur libertus i seruitute
nisi ex nimia ingratitudine puta q̄
negaret alimenta tue cui inquit reuoca
bitur in seruitute b 2a q̄ filij liberto
rum etiam post manumissionē sunt obnoxi
ij. certe xii. q. ij de libertis et c. liberti
ij. seruis in alijs C. eo l. i. et ij. a s. in
titulo de libertis et eo. libe. b 3a quā
libertī certe tenent̄ seruire certe etiā si
nulla opa sint eis imposita xii. q. ij dya
rum in fine. et c. liberti ij. seruis i alijs.
C. eo l. i. et ij. a Vbi nō bn̄ h's appareret
s; bn̄ hoc dicit Imo in dicto c. de famul'
cōmunicās q̄ nōtat hn̄ Kay. ut in sum.
con. li. iij. ti. xvij. q. xiij b Qa e quā
libertī certe si turpiter erga eē vel actu
sant illa vel testificentur cōtra illa reuoca
tur i seruitutē etiā si ordinati fuerunt
di. lviii. a qui ex familia et in p̄dicto c.
dyarum ex̄ de seru. non ordi. de familia

b Nq̃ quã liberti ecclie manumissi ad hoc vt ordinentur non ꝓsunt de acquisitis quocũq; modo ad alios transmittẽ ꝓpter quosdam qui potius sibi ad ecclesiam ꝓtinebunt Sed verius puto q̃ hoc sit verum solũ quãdo manumissione fiunt dictum al'ĩa testiũ posse sunt tendere de his que acquisierunt a tẽ de suis non oꝛ. ca liberius xii q. iij c. i. ij. a Ide in fi. con. ca. ti. q. i. secũdum tenere dicunt Ray. Vl. et hoste predicta etiam notantur in d. q. xiii b Multa tẽ mãz liberton hẽs ꝑ. manumissio et ꝑ testimꝰ

Littere fallaces litigium Vide ff. absolutio l. gl. iii. vꝰ iiij. Item ff. excusatio iii. quilibet debet portare de natura lẽs De dignitate quã dicit se habere ut ꝑ. petrefrumus ij. gl. hi.

Litigii litigii ꝓpo ut hic fuit² Est ei vnus verbis alteꝛi cõtradicit In qua cõtradictione sm tho. 2a 2æ q. cxlvi. duo sunt attendi Vnq; cum contingit cõtradictio ꝓpter hoc cõtradicens recusat ꝓsone dicenti consentire ex defectu amoris a minus vnet Et hoc ꝓtinet ad discordiam caritati cõtrariam //

Quãq; vero contingit ꝑ hoc q̃ cõtradicens non verecundo contristare dicentẽ Et sic fit litigium qd' annexe vel essentialiter oppoꝛtune ad quã ꝓtinet delectabiliter alijs cõuiuere ut phs dicit in ethi. Et illi qui ad ea cõtrariantur ea constituunt in quos cuiusq; cuiusdã discoli et litigiosi veritatis et inde ẽ discordia

Virtũ litigiosus plus petere q̃ adulatoꝛ Rõ sm tho. ubi ẽ. Cum virtus amicitie principalius tendat ad delectandũ q̃ ad contristandum Ideo litigiosus qui sup habundat in contristando ꝑ hoc peccat q̃ adulatoꝛ qui sup habundat in delectando ꝑ accidens tñ posset ctg̃ ee ꝓcta si in aliq; ꝓticulari adulatoꝛ magis intenderet ꝓpter detectionẽ mꝛcis vel lucꝛi

Sz q̃ litigiosus ꝓhibetur ordinari Rõ sm Ray. triplex ẽ causa ꝓma q̃ tales non sunt apti ad humilem doctrinã que requiꝛitur ab eis Vii. di. xlvi. gl. 1. dic. Nichil ẽ Imprudentius accepta iustitiam qui gratuitate auctoritatem putant et parati ad lites in subuertes tñdem thoriant Sda ca ẽ q̃ litigiosi vel adulatoribus aũs ꝓncipũ sibi consiliant vel fratres suos detrahendo fame no tam ingerunt vel inter fratres discoꝛdiam seminando seditiones nusquam essent facẽ di. xlvi. gl. ij. Sda ca est q̃ cum ipi debeant discordantes ad cocordiam attrahẽ et etiam oblationes dissidentiũ ꝓhibeatur recipẽ non debet litigando alias ad discordiam quocunq; dixe. in ꝓncipio et ꝑ totam di.

Dominꝰ vel conductio Locatoꝛ dñi qui rei sue vsum alteri ꝓ ꝓcio concedit ut ea loco tibi domũ meã ego sum locatoꝛ tu vero conductoꝛ Et q̃z etiam dñs quis locare ꝓpter quã offert se ad faciendũ aliquid ꝑ ꝓcio vel etiam qui accipit tem ut faciat in ea aliquid qd' dñs in locatus contractus a nisi interueniat pactum ꝓtrariũ tue ei est mea locatio Vt i Instit. de loca. et conduc in ꝓncio b

Quo tpe det solui mercs locatoꝛ Rõ sm gloss. seruari det quod inter eos actũ et si vero non appareat quid actũ sit seruandus ẽ inos rethoma cum sit cia non appaꝛet vel ẽ maxime seruandũ ẽ q̃d mꝛi mũ ẽ s. ut soluatur in fi. am ex de regu iuꝛ In obscuris li vi Idem Azo

In quibꝰ cãibus pot dns expellẽ inquilinum sue conductoꝛem Rõ in quatuoꝛ Primo si domus locata mꝛcia facta sit sue habitatiõi puta si domꝰ q̃a habitabat cãu destructa aut si postea duxit uxoꝛem Vel alia similis necessitas sup̃uenit Intelligendũ sm hoste q̃ tpe locationis illa mꝛcitas no fuisse bat Sq̃ casus ẽ si domꝰ fuit ruinosa ꝓpter ꝛeparationis Et intelligo de mꝛcitate orta post locationẽ Et in hijs duobus casibus remittenda ẽ pensio ꝓ rata tẽpꝰ si conductoꝛ ꝓcesse in domo versetur Vt si teneat pannos in sollazio vel non ẽ in ea sm partium conductionis Vel si deteriorẽ facit Vel fenestras malas ibi teneat aut etiam ꝓcessos hostes aꝛ. in aut ꝑ sanctum a Contracto ꝑ. si quis aut co. ti. Vbi etiam petit q̃ insi dns expellat de domo sua hmõi modi turpes ꝑsonas et lenones ꝓhibentur b In quo cau dixerunt aliqui no ee remittendũ ꝑtem pensionis q̃ tam ꝓpe ꝛ cõiunctum verum ẽ q̃ dns teneꝛ remittere ꝓ aut agere cõi inquilinum ꝓ damno dato ut nõ ẽ ea ꝑ a Vbi hoc notat glo. Addone q̃ locatoꝛ agere actione locati et ex locato b Q̃ ei inquilinus ꝑ bien non solvit pensione quia ꝑ expelli etiam si ad quinquennium vel vltra rondum Ide ista expulsione latius ẽ. emphyte asic gl. iiii in additione b hoc quatuoꝛ ra sus hẽs in dcõ gl. ꝓpter a hoc etiam nõ. in sum. con. li. ij. ti. viij. q. xxxvi. Vbi etiam additur sm hoste q̃ conductoꝛ intelligitur in ꝓcibo vsare si aqa fluuialis suo ape non ẽret Vel si ꝑ immicias eius culpa ꝓcedentes damnũ dederit

Virtũ conductoꝛ teneatur locatoꝛi b de damno q̃d in re locata contigerit Rõ sm hoste. tenetur si cõtigerit culpa sua vel illoꝝ quoꝝ opa vtitur Et in hoc contractu venit etiam culpa levis cui ꝓstia vtriusq; celebretur q̃ ille q̃d ꝓcium

/ dixerunt ut in Instit. //

dixerint ut in ff. quibus mo. ze con
traly. obli. g. ultimo a Qui in custodiam accepit mer
cedem sedem pro custodia tenetur et ea de
lenissima culpa sm hostl. Et in fi. co. in fi. co. ti. q. xxxvi Et sentit gl. in l. quisquis
eodem ff. locati b Vñ si aurigę dñi ceteros
currui suo transire contendio cuius ob hoc
et secum qui conduxerat quassant uel oc
cidit teneti debuit cum se temperare et
diligentius se habe ff. eo Item quęritur Sz
si fecit q. quantę diligens fecisset seruus e
rit ut ff. eo. si mercedis g. qui voluptuam de
dapno mercedis dato ab alio cui obmare non
potuit non tenetur ff. eo sz de dampno
a Et ibi patet q. tenetur de dapno dato
ab eo quę posuit ad custodiam b Simili
ter erit de eo qui mer de eo fortuito

Item ille qui locat opas suas faciendas
in re aliqua teneatur de dapno illius rei
sm hostl. sicut et in superiori gene Si
dapnum contigit culpa ipsius tenet aliter
non Vñ si voluptuam transferendam accepit
uel dolia et hujusmodi et fracta sunt cul
pa sua uel illorum quorum opa utitur te
netur etiam de culpa leui Sacius si
diligentiam adhibuit ff. eo si mercedis g.
qui voluptuam Et licet de dapno dato
ab alio non teneatur ut ff eo sz de dapno
cui de custodia eo. q. mercedem Nam et qui
mercedem pro sola custodia accepit tenet
etiam de lenissima culpa ex. de depo. bona
fides Sz de eo fortuito non tenetur nisi
de parto ut ibi a Vbi etiam idem dicit ut
si fecisset culpa uel moza b Item si sutor
pueri qui conduxerat forma calcei tam le
nuerit frustra ut ei oculus effodetur te
netur. q. lenis cui rastrigatio premissa e
et ff eo. Item quęritur et ex. de homici
dio ad audientiam Item qui accepit pallium
meum et postea sm errorem dedit alteri tene
tur. q. non tollentem error in facto sm eo
ff. eo. Item quęritur g. Item si pallium Item si
vestimenta volenda accepit et mercedes co
gunt de culpa tenetur ut ff eo Item quę
ritur g. si fullo Item si aliquid serendum uel vol
uendum uel gemmam sculpendam uel includen
dam accepit tenetur. tenetur exceptis
si res vitio suo fracturam. Nam hic non
tenetur nisi sm spectale pactum et eodem
modo si vitulos palrendos accepit ff eo
si quis fundum g. si quis vitulos et l. ff
quęritur g. si gemma xxvii q. iii tres pso
nas Item si nauta mercem iunctis ponat res
meas in alia nauem qui ubi possidem et
pecuniam tenetur ff eo Item quęritur A mu
to dño sed bona fide et sine culpa non
tenetur Vel etiam si mala fide transtu
lit sz in eadem nauigatione vterque nauis
pecuniam ff. ad l. xo. de la. l. fi. g. i. posita

mi hor g. erit notatum. i sum. con. li
ij. ti. viii. q. xxxvi b

Pone q. locatori opis ut pastori res pe
cuniam et dñs dicat q. pecuniam culpe seu do
lo illius et pastor negat cui incumbit pro
batio sm hostl. pastori nam cui ipse cō
me officij debet custodiam hic si dicat a
missam omnē probat absque culpa sine
dolum sicut argentarius probare debet
amissse cōes cum zuma uel incendio ff.
de edendo si quis ex argentariis g. ultio
idem in custode rationes ff de custo. et
exhi. ze. l. ult. cui al' qui dolum allegat do
lum probare debet ff de proba. quod g.
qui dolum a Idem in d. q. xxxvi b
In quibus casibus remittitur census seu
pensio rei locate sm si conductor expelli
tur fit remissio pro rata tpis ut ff iij g.
dicit e Aliter cum certa conductor corpis
alicui ut puta agri excusatur a solutione
sm vim maiorem cui resistere non potuit id
propter id quod fieri consuevit evenit a
puta tempestas uel alia casus interpe
ens in denuntiatione fructuum ut in l. de q.
statim but ff. eo l. ex conducto g. ij. et iij. sed
specialiter propter sterilitatem afficientem con
ductores magno tamodo nisi sterilitas va
leat compensari cum ubertate precedentis
uel sequentis anni et fiet hoc remissio
pro rata sterilitatis ex. eo propter a Et
sm ff. ut in sum. con. ti. viii q. xxxvii.
Sterilitas et ubertas Intelligentia sm
vulgi opinionem licet quidam dixerint ste
rilitatem qui semen non recipitur Sili. sm
ubertatem si cui fortuito contingat aug
mentanda e pensio non aut si hoc fiat
diligentia possessoris Et ita subaudi gl.
Item hoc quę dicta sunt de pensione mi
nuenda uel augenda intelligo sm ff.
in eo colono qui multum colit Nam sm ea
tribus quasi in societate et lucrum et dap
num cum duo fundi pertur ut ff. eo l. si
ineres b Ex si aliquis locat aquas suas
tm uel accipit rem ut aliquid in ea fa
ciat a Vel etiam locat rem et eam ut
in d. q. xxxvii Ubi h' notatur sm Imo. et
hostl. b totam mercedem accipit certa si cui
fortuito impediatur fuerit nisi moza uel
culpa possit sibi imputari ff. de variis
et ex. ordi. cogni. l. i. g. pl' et ff. de sta
tu libe l. cum heres g. pl' a potius
videtur g. ad penult'. b

Quid si conductor fundi aliquid expe
dit ultra conducta Re sm hostl. Si expen
dit necessario uel utiliter auxit edifi
cauit uel instituit agrit cui locatore ut
expensas recipiat ff. eo. l. duo al' seruus

Utrum conductor agri uel domus uel alteri
cui possit rem ipa alteri locare Re pot c.
eo. l. nemo Et tunc res posteriori conducto

rib obligate sint pmerpali dño usq; ad illam ĝtitatem qua hꝫ ꝯductor te netur pozi ff eo l. si in lege ℊ. si tolong
a Ubi dicitur q fructus vel locate sunt in rē pignozib arsi ꝑmus conductoz eos ꝓcepisset Et q alias res posteriozes conductozib non obligantur dño ſ3 glo dicit ibi ſ. in totū ſ3 ꝓz parte vel non obligantur qñ non sunt mercte b
¶ Nullus clarus religiosus ꝑpetuo cōmode ad vitam nec ad certum tēpus redditur vel ꝓfessionē suā aut vota aut possessiones monasteziozū vel alioz administrationē sibi cōmissaz ut in cle. de ḡ misa
b Item etiam ꝓz quacūq; pena nisi veritas vel utilitas cōsentiēs sine lon exposcat et accedente consensu cōsentiēs aut si cōsuetum non hꝫ accedere consensu sup̄iozis et qui ḡferens mercēt suam suspensionē nec accipiens aliquod nisi acquiratur tñ hoc non extenditur ad locationes vel redditum aut fructum vendiciones ad modicū tēpus ut de rebus ecclie non alie. monasteziozū Ja cle. vide ℊ. symonia iij ℊ. iij bona conductoꝝ sunt obligata locatoꝝ ut ℊ. prisring ℊ. ij

Vanis et locus Vtrū in ludis et iocis possit ee virtus Rñ sm tho 2a 2æ q. clxviij Sicut homo ꝺfigit corpali refocillatione qz non pōt continue laborare Ita etiā ex parte aie indiget quiete et sollatio qđ fit ꝑ ludi tia et iocosa Cum que tria ꝓpinqe videntur ee ratianda Primū et principale ꝛ q ꝓdicta delecta non quezantur in aliquibus opibus seu uerbis turpibq vel nocuis Scdm ne totaliter ꝯsuetas aie resoluatur Tertiū ut ludus sit conueniens hñi q̄ virtutem ꝑsone tpis et loci et hñi alias circūstantias debite ordinet Et hꝰ virtus hñi pluſ vocaꝛ Eutrapelia

¶ Cuō in ludus sit vicium Rñ tho ubi ꝺ. Vicium ē in ludo ꝑmo quidē hñi excessum qñ quis ad ludū assumit turpi a uerba vel fca vel etiā ea q̄ verecundi ꝛ ꝓximi nocumentum q̄ de se sunt ꝓna mortalia et sic excessus ludi ē ꝓcm mortale Tertio pōt ee excessus in ludo qñ ne ē cum debitis circūstantijs puta quā non cōpetit loco seu tpe negotio aut ꝑ

¶ Et hoc quidē quis pōt ee ꝓcm mortale ꝓpter vehementiam affectus ad ludum Ita q̄ quis cōi ꝓcepta dei vel ecclie talibq vti nō vellet Cūq; aut veniale s. cum aliquis non tñ afficiatur ad ludū q̄ ꝓpter hoc velit aliquid cōi dei cō mittere a Nec etiam actualiter omittat qz nō sufficit bona voluntas cui cōuenit aptus lxxxvi di. non satis b Tertio pōt ee in ludo vicium ꝓpter cuius defectū nam

cōi lucrativam cōsentiēs ut aliquis se one rosum exhibeat alijs pluta dñi mchyl de lectabile exhibet et delectationes alioz impedit Vide scm dicit sic te gerat sapiens ut nullq te horreat tamq̄ aspez nec contemnat q̄ tñ dicendum ꝺz quia ludus non ꝓpter se quezitus ſ3 ꝓpter opationē Ideo defectus ludi tunc ē vitiosus qua excessus Vii phꝰ dicit viii. ethi ꝛ ꝓpz de delectatione sufficit ad vitā q̄ ꝓ cōdimento sumit ꝓpz de sale sufficit cibo Utrū liceat causa ludi uti hijs q̄ libz Rñ non licet ſ3 ꝓmixti det ꝺminū q̄ hoc facit ut in aucē de sanctissime epiſ ℊ. h.
a Petrus videz ℊ. plit Ubi dicitur ꝺgruālitez in secularī vita conuiuijs antibus et maxime theatralia exercentibus mīa ac mulieribus mediocriq; uti scenate no narchi aut monastē aut assistere aut cuiq; ꝑsone hmōi scientibus vitiosis p sumentibus ut tale scenate aut mutazi aut illudē in aliquo ecclastica disciplina qz et corpalia suppleria ꝯstruebat et ex hoc ḡ dēt ꝓ prudentibus hmōi locoz epis et qui sub eis sunt cleīs ſ3 etiam quibuslibet mutatoribus medicinis et q̄ sub eis sunt officijs et locoz defensoribus
b Et az. C. de epali audienta l. nimis
a et qui ludibrio corpis seu questu ꝑbliee habitu cazū virginū que dedicā te sūt deo non vtantur b

¶ Utrū in cantu secularī cythazis ludo seu corū et hmōi sit ꝓcm Rñ sm ſ. sīl fiunt a ꝑsonis secularibus tpe et loco cōpetē tī licent Sicut gñaliter de ludis dictū ē ſ. Si vero fiant a clericis non vī competere nec licē si clericus ludit cū laico ii. q. vij laicos xxiii di. hinc igitur multo ecclia mi nus cōpetit zelatoribus a Requiritur etiā ad secularēs honestus modus ut ē. in pncis et decretis ca Vii lxxxvi di. in c. domaze dicit ſtlibus. q̄ non ē dandū aliquid cythazisti nec ſtilibus nisi q̄ sonazet ad laudē dei vel ad aliam rectam cāz puta recreationis ut ꝑ aliquis ē debilis vel infirmus Et q̄ cū has cās ſili. non licet talia sonare vel audire hoc in ſtlo. Et idē ꝓpt eandē rationē ꝓhibet intelli et in cantu b

¶ Utz inspectio spectaculoz sit ꝓcm Rñ tho 2a 2æ q. clxvij Inspectio spectaculoz vitiosa redditur In ꝑtum ꝓpz hoc homo ꝑ ma fit ad vicia lasciue vel crudelitatis ꝑ ea sibi repraesentatur a Et in ꝑtum ꝑ hoc retrahi tur ab utilibus et bonis ut ē curiositas quo ad cōi etiā exercē imminet Vii de cons. di. i. c. Cum die dicit Cum die solepni ꝑmissa cetera conuentu ad spectacula vadit extraneus b Et ad hoc facit ē. Curiositas ℊ. iii et ibi ꝛca ℊ. ii

¶ Utrū liceat uti ludis in ecclia Vide ē etiam

tas ecclie ℔ 1. in fine de rozeis vide ē rozea

Vdus alee ludus alee ē alis ludus qui ſnitur fortune Et alis talis ē ꝓhibitus ſm ff. non tñ ſi quis certet hasta ſine pila tractando cū tendo luctando uel pugnando q̄z hꝰ ſunt ex virtutis rozpis ff. eo. l. ij. a Et ibi et in l. ſequenti patet q̄ alis ludus etiaſi nō ſnitatur viribus fortune ē ꝓhibitus niſi ſnitatur alicui exercitio virtuoſo et vtili b ꝓ eo aut̄ q̄d patrū. i. gymnio veſtendi cū ꝓmittat ff. lude famule ff eo l. fi. a) ibi dꝫ ꝙ in gymnio veſtendi cū pauꝑ in eam rē familiam ludē ꝓmittꝫ Et intellige de ludo licito et honeſto cū debitis circūſtantijs de quibus in c. precedenti in prīo. Iſta etiam que hic habentur nōtur in Fu. ron. li. ij. ti. 9. q. xxvij ſm gl̄ Ray. et hoſt. b

Vtrū ludus alee ſit peccm̄ ꝛ ſm Ray q cuꝫ ludit alea ſine tavillis uel q̄ ſunt ꝑti ci pes uel miſpectores ludi peccant ff eo ꝓ totum et c eo in inſtitutione ꝙra Et magiſtre ſi ſunt clerici In fine de ſa. ep̄is ſ. mit dicitur. a) ibi etiam dicitur q̄ clerici non debent accedē ad aliquod ſpectaculoꝝ cū video b Et cū. eo. de vi. et honeſ. clericorum Et ē principalit et ꝑſe peccm̄ anaricie ſiue rapine Et etiā cū multorū peccoꝝ et maledictorū ꝓ̄ Iheſu blaſphemiaꝝ detrectionum et huiuſmodi a De hoc latius in d. q. xxvij Vbi dicit ſm Ray. q̄ maximū ſit hoc peccm̄ ꝑz inf. alia ex rone que in talibus extenduntur ꝑmū ē deſiderū lucrandi Ecce cupiditas q̄ radix ē omnī malorū ut dicit. 1ª ad Hiꝫ. vlt. 2m ē voluptas ſpoliandi ꝓximum Ecce rapina 3m ē vſura maxima ſ. xij. q. xi non ſolū in ano uel mēſe ſz in quocūq; die cū. de exceſ. prelat. Inf dilectos. 4m ē multiplicata maledicta et verba otioſa et vana 5m ē blaſphemia Ecce hereſis 6m ē corruptio multiplex ꝓximoꝝ qui ad lucrū inſpiciendū de conſuetudine ſūa quemlibet ſibi ē ſcandalū bonoꝝ 7m ē conceptus ꝙlibetcūq; ſcē matris ecclie gl̄o dicit ar. q̄ ſm nigrum hyginum ludi ſunt ꝓhibiti nō tñ diſſuadi q̄ ſecus ē dicē 8m ē amiſſio tocius .i. bonoꝝ que in illo tpe tenet̄ facere Con. hoſt. et addit viij. ꝑcta alia Ecce ſunt furtum q̄ luſoꝝ frequēter ꝓpria cogit̄ de diſcrim furari Item violētia Aliquoties eni ad hoc ut aliquis ludat vocat̄ detinet̄ ff de allect̄. ſolent Ecce ſecundū iuſta Item crimē falſi q̄ cōmittit̄ in falſis taxillis faciendis et ex certa ſcia cōmodandis ſiue locandis Item homicidiū q̄z de ludo bene ſequit̄ ad verba ex hac ad verbera tandē ad homicidia Ecce iniuria Ecce homicidia (quibus iudex ex officio ſuo occurrere debet) ff de uſufructu Equiſſimū Item furtū et deceptio q̄z qui melius ſcit deceptē me

lius creditur lude Item adulatio viij dicit hoīes pulchros et bonos luſoꝝ ē dñs meus Item turpis et inhoneſta via b

Vtrū ſit mortale ꝛ ſm Ab. Ecce ſi homo non ducit in conſuetudine mortaliter peccat Intelligit̄ q̄n ex auaricia ludit. A quod ſemp̄ accidit cum queritur lucrū ꝙ non illiciti q̄d michil ad ē ꝙ auaricia Vt colligitur ex dictis ꝙ tho. 2ª 2æ q. cxviij ar. iij. Ecce tas etiam huius ꝑti ꝙprehenditur aliqñ ex dictis in proximo ſ. precedēti cū additione b Ecce auaricia de ſe ē peccm̄ mortale ut ē auaricia ſ. ij.

Que pena cleroꝝ ludentiū ad aleam ꝛ de hoc lege. xxxv. di. c. i. Vbi dicit ſic Epiſcopus aut preſbit̄ aut diaconus alee aut ebrietati deſerviens aut deſinet aut certe depoſit̄ Subdiaconus aut̄ lector aut cantor aut deſinat aut ſimone ꝑmittat. a) idem i laico q̄ in mortibus clericis Vt ꝑz in d. q. i. b Et ratiō. q̄ ex dicta ratione colligitur q̄ ſi non ducit in conſuetudine non ſubſtineat ꝑ dictam pena vij dicit deſerviens Silet et ſi duxit in conſuetudine et nulit deſinere Vij dicit ſtatut deſinat. Dicit tñ in vtroq; casu agē ꝑmaꝝ de peto Et ſm hoſt. q̄ hodie in ſubdiacono q̄ in diacono ex. de ſinibus no. 62. mitramus a) de in d. q. xxvij Et additur ſm Ray. q̄ ex eo. q̄ in d. c. i. dicit depoſitus et ratione ꝑmittit colligit̄ q̄ tale peccm̄ ſit mortale et ita b

Vtrū que i ludo alee vicit illi qui no poterat alienare teneatur ad reſtitutionē ꝛ ſm tho. 2ª 2æ q. xxxij. ar. 2. q̄ aliquis lucretur ab eis q̄ rem ſuam alienare non ſunt illiciti ē et ratiō eius dicitur Vn q̄ talibus vicit ad reſtitutionē tenetur Et hoc addit Ray. q̄ tales ſunt furioſi prodigi iuniores xxv. annis et maxime pupilli Item mente capti. ſurdi muti ceci et qui morbo ꝑpetuo laborant q̄z tales ſupꝑ ēre rebus ſuis non poſſ. Idē de ſeruis de religioſis de filijſſamilias qui non habent peculiū caſtrense uel q̄. Idem de vxore que non hꝫ res patrimoniales et cetera de adminiſtratione rerum extraordinariaꝝ que paucum ſunt qui gō talibus vicit reſtituē tenetur non dico illi q̄ eius ſit fꝫ tutoꝝ curatoꝝ dñs monaſterio fili mariti ſiue ecclie A Niſi forte clericus rectoꝝ ecclie ex rozectus et retinēs ide bitos uſus expenſurus ſm gl̄o Ray. Et in ſum. ron. ca. ti. q. xxv. Vbi cetera ꝑt q̄ ex Ray. concordat hoſt. cetera dicta ut hꝫ ſ. b

Vtrū quicq; traxit aliquē ad ludū reſtituere teneatur quidquid ꝛ ſm tho. ubi ē. reſtituere tenetur. a ſ. ei quē attraxit Vnde de eo poſt facē elemoſina ſm eundē tho. ut in ſum. ron. ca. ti. q. xxviij b Et ratiō q̄ illa attractio lazeſe intelligit̄ ē. ſ. quorūcūq; verbis uel factis induxit eū cum

ille al' non erat lusurus Item sine ꝯ dixit
a pncipio sine ꝯ medio ludi cū ille vellet
o desistere ut hic dicit

Vtrū qui fraudulenter ludit teneatur restituere ℟ hic tho. ubi ē. teneatur a. s. ea a
quo vicit ut et ppe nisi dim̄ ē Et colligi ex positis in d. q. xxiii b Et intellige sine
cōmisit fraudē ante puta qz fingebat se qz
inscium de ludo et qz horem qui posset de
cipi cū tñ decipē intenderet sine cōmisit
fraudē in ipō ludo ut sine mittendo tayl
los falsas sine etiā dicendo male et fraudulo
se tractando seu mediante dño q obtinuisset
seu male precium numerando et ona hmoi

Vtrū qui vicit phibente mre cuius a quō
phibet dem ludum facere et etiā no hi
tenēr cōsilio alicuius vir-tuosi aplis ut tactū
ē ē. in pncipio Et dat rōnem ei-
qui ppter ludum phibitū aliquid solvit et
hēredibus eius usq ad l. anos ut l. fi. C.
eo. b Teneatur ad restitutionē ℟ hic
tho. ubi ē. Jus quidē cuius no oblitat
anis sz eos solos q sunt hmoi legibus
subiecti et ideo ꝑ dissuetudinē abrogata
ri pōt Jdeo apud eos qui sunt hmoi
legibus astricti tenetur utiq; alit ad res
titutionē nisi forte cōsuetudo pōa
leat aut quis vicerit illi contraxit cū ad
ludū In quo casu non tenetur restituere
qz ille qui amisit non ē dignus tempē ius
pot licite retinē tali ure positivo Quārē h
tenetur dare illud melius h' tho. ꝑ dicta.
dim̄ ius positivū hic tur C. eo Alex et ff.
eo. l. ult. in fi. Et idem consulere etiā dm̄
ure positivo Quārē s. q ille q attractus
fuit non tenetur restituē Nec tñ licite
pot tenē ppter ipam turpitudinē talis
lucri ut in sequēti q. dicitur

Vtrū ille qui vicit qn voluntario tñ volu
tario lusit teneatur ad restitutionē ℟ q
dam dicut q non sz paucibus ē ergo tā
da talis pena ar. xiii. q. v. non sane
Et hoc ē apīa pla. Alii dicūt q teneatur
ff. eo. l. ult. in fine et C. eo in constitu
one gra Et hoc ē apīa b. ut nōtat ē de
vi. et honest. cleri. Cleri officia Et etiam
Ray. dictum ē in ꝓcto rām s. in eo q lusit
voluntarie et ꝑ cade tuta Sz ut michi
vide' vtraq; apīo stat Et ad quidē apīo
s. q teneatur reddē locū hic ubi mutua
legibus imperialibus per quas et ipa apīo
ꝓbatur Vbi vero non sic mutuo vel ubi
leges ille abrogate sunt Videtur valere
ꝑma apīo Sz qd dicat pauperibus ergo
tā rā cum ludus sit qda exspoliatio
nō pōt quis ꝑ ipm licite aliquid acquirē
et sic non pōt teneē Sz vere illi dēt red
dē qz ille non ē dignus habē q quantū
inde fuit ꝓximo spoliare conabatur ide
factoribus taxillorū scharoz Alearū z hmōi

unde ī negociatio q. vi. A qui incipit eād
de factoribus Et ad dicta pnt rōdi
que notantur in d. q. xxiii Jn fi. con
li. ij. ti. viii. Vbi fin Jmo. in c. placuit eo
de ti. cum. etiā q contractus nō tenetur res
tituere intellige illi a quo vicit ut pz ē.
si qui alium attraxit. teneatur qz dolose fecit Et
sili- qui lusit modicū cū recreatiōis nō te
netur restituē Intellige si ludus erat ho
nestus et licitus Al' lud. vi. dic Ve vobis
qui ridetis nunc Vii in cade q. xxiii dicit
fin Ray. Si dicat quis q bona intentione
vel cū recreatione ludat ad alcas faciat
hoc sine denarijs aut accipiat viii de ludo
approbatis Et glo. Ray. super verbo recrēti
onis dicit az in q ludus alee non ē ex hac
phibitus qz pōt ludi bono fine Et videtur
illi et alee et schacorum pnt fieri bono fine
Sz de hoc dicetur sup dcm q. Quod de fac
toribus Ex pdictis ergo patet quō qz te
neatur restituē que vicit in ludo
Sz quid si aliqui vicit et aliqui ꝑdidit Nunquid
ero ꝑpensatio pōt distingui Vtrū ludus h
et cū eadem ꝑsona vel diuersa Si enim
cade sunt ludus ē imitatus ut qz pnime
sunt illiciti et z licitus et nō fit ꝑpē
satio qz solutio vni vel cū cade ex diuisa
alteo C. qui Cuidā actio ptr. l. una sunt
ludus non ē imitatus ut qz vtrq; erat
illicitus s. in quo vicit et ꝑdidit Et videt
q deat fieri recōpensatio Nam et si sit
casum In quo qz non teneat restituē
illi a quo vicit tōe pacis causē turpitudi
pōt tñ restituē cade et restituendo licēt
Vt in sum. con. li. ii. ti. viii. q. xxv. ad fi. et
ideo ꝑdendo cum eo unde ei restituisse pō
contingeret ꝑ utilitate Si ludus fiat cū diuisa
ꝑsona non fiat ꝓpēsatio qz ꝑ rectitudi
nem moris debitor non liberatur l. in re
fructus ff. de con. fid. sicut qn ꝑ
mut dedit cui mutuo ff. de ver. oblig.
l. si ex legato cū ubi ille tenet qui acci
dit hostem debebat b

Luxuria Cum luxuria multiplex
sit ut dictum ē ē. fornicatio ꝑ t
q ē ḡnus ꝑ cui ℟ hic tho. z
z q. dum Gramaticam nūc omnia
pcta luxurie ē Vicia cōia nāz sicut et ira
ḡnaliter dicit ni l. de ultionis cōiugis Et
hoc ideo qz transgreditur illud qd' hic nāz
delectatum ē tamē ꝑ pncipia cōia usum vene
rū Post hoc ē mentis qui ē cōis nāe
rectitudo quā demq ꝑsonis cōunctis
Nec aut species sunt cōia tam ex
suppositione alcui pncipio nunq aut ex
pugnat cōni q aliquis venereis vtat
non solum cōi illud qd' conducit prolis ge
nerande h etiā cū nutrā ꝓximi Et ꝯ
fornicatio simplex minima ē nec species luxurie

Adulterū ꝯsimus ꝙ stupri qz maior
iniuria fit in abusione mulieris alterius
ptis subiecte ꝙ tum ad usum ꝯsiatio
nis quā subiecte ad salam custodiā vtz
ꝙ aut aggrauatur p violentiā Et ideo
raptus virginis ē grauior ꝙ simplex
stupri Et raptus vxoris ꝙ adulteriū
Et de tali raptu quedā hꝫ ff. Raptoris.
De stupro vero et adulterio ē. formatio
ff. i. et C Adulterū. Hoc etiā ois aggra
uatur hui⁹ mali ꝛone sacrilegii qm ꝑsona
deo consecrata rapitur. a Et hoc sacri
legiū grauius ē mestru cū sit cōi⁹ dum
iam venientium stem mīe pcā cōi⁹ nāz
gīussimū est pcm bestialitatꝫ s. ubi nō
seruatur debitus ꝙdus hoc aut vitiū
sodomiticū Vbi non seruatur debitus
sexus Et de hoc aliquid infra Sodo
ma ꝙdus hoc aut pcm mollicies ex
quo non seruatur debitus modus coitu
bendi magꝫ aut si non sit debitū vas
ꝙ si no sit debitus modꝰ etiā inter
pcā cōi⁹ nāz ē pcm mollicies in sola
emissione contributus ad alterū Et ista
nīā satis hꝫ xxxvii q. vij. a Adulterij b
Vir qui deflorat virginē solutā teneat
eam ducē vel uxorē ff in foro iudicii
li teneri videtur ad alterū ꝙdoꝛ cui ex
de adulteriis c. i. Sz hui⁹ tpis hoc fiunt pe
na antiqua hodie vero sic pmittꝫ qz aut
ducat eā aut velabratus et a sacris ex
clusis retrudatur ad pīiam i monaste
riō de quo non possit egredi ex de adul.
c. i. a Sbi ꝛz ꝙ hꝰ pena ꝓxie dicta obti
net qn seductor no vult stupzatā ducē
quo casu etiam videtur ꝙ teneatur eam
dotare ut. eo. ti. c. i. Si aut pe- no vult
eam sibi dare vel ipa non vult consentire
tenetur eam dotare ut in dcō c. i. quod
non restringitur sz in diuerso casu loquit
ut ex his patet et ex textu et glosis v
triusqꝫ capli Et hui⁹ glo. zay. et in sum
con. li. ij. ti. v. q. vi Glosatores pdcā
intelligunt de raptore qui seduxit i.
seorsum duxit a domo pīis et extraxit
vi-ginē ꝙ violentiā Sz certe etiam
si non intercedat violentia tenet⁹ sedu
ctor ad satisfactionē dotis ut in c. fi. ex
de iudi-iis b In foro aut pīali sic age
dum ē hui⁹ W. si deflorauit ipam volū
tariam non tenetur sz tū hoc no vide⁹
s. fuisse voluntariā nisi qz ille sedu xit eā
Si aut ī ruinam vel seductam iniurgen
dū ē ei ꝙ satisfaciat vel ꝯponat cum
ea a s. ꝯpositione q̄ prędat a libera
cuius voluntate al' absolutus non ē tutus
in consciā az. l. i. ff. que auezande i fine
ff. quaz ꝛezii arto no datur b Sbilem
casum hꝫ ff. uiriomni iiii. ff ij
Vtrū consensus in delectationē s. rectꝫ
tationis carnalis absqꝫ hoc ꝙ consentiat⁹
in actum sit mortale ꝛz sic ut ē hꝫ de
lectatio
Vtrū in tactu et osculo et hmōi sit pec
catum mortale ꝛz hui⁹ tho. 2ª 2æ q. clxiiij.
osculū amplexus vel tactus hui⁹ sua ꝛone
non notant pcm mortale qz pnt absqꝫ li
bidine fieri vel ꝙter consuetudinē gentis
vel ꝙter aliꝰ honestatem vel rōnabilem
causā sz si fiant cū libidinosa delectatione
sunt mortalia Nam et solus consensꝰ i de
lectatione mortalis ē, mortale ut in pce⁹
ff. dicit multo magis ꝙfectꝰ ad actū ē mor
tale Addit ꝙt hui⁹ W. ꝙ etiam aspectus
libidinosus mortale ē aug⁹ v. de ciu vide
multa ibi

Magister hic

Doctor primo cōi
ter quelibet ecclia ca
thedralis debet tenere
magīos liberalium artiū
ad mīng grammatice
Cum clericos et alios
ꝓcures grauis mīstri
ant et det assignari magro pncturus vm
us pbendo et codē mō dent fieri alie
ecclie quarū sufficiunt facultates In metro
politana ecclia det ultrā ee magr⁹ theo
logia et codē mō ꝛespō pncturus nō
ꝙ ꝓ hoc fiat canonicus a Sz tam diu
redditus ipos ꝓcipiat ꝙ diu pstiterit
in docendo ex si forte de duobꝰ eccliis me
tropol' ꝯgruentur theologi unꝰ modus
ꝓdictum ipa prudeat ꝯsulere vbi talia
ecclia sue ciuitatis sive dioceseos que sufficī
re valeat faciat prudenti ut in c. qz nō
nullꝰ ex eo. b xxxvii di. de quibusdā ex
eo ꝙ totum a pcertim in c. i. et dcō qz
non nullꝰ Nō etiam ꝙ a plātie et cāis
ad theologie studiū dent aliqui abilles
destinari qui alios postmodū valeat erudi
re quibus si ꝓfuerint ecclastici non
sufficiunt pdicti s. prelati ecclā nīa im
trabūt doctores vero in theologica facul
tate diu in scolis studuerint et studeres
ī ipa ultra ꝙ annos quinq; ꝛecipiant de
huiā sedis aplice gratiam pbendaz et
beneficiorū suorū non obstante aliqua cōsue
tudine cōitia vel statuto hoc ois ex eo.
ti. sup speculā Vt in sum. con. li. i. ti. iii.
q. i. b Et de hac ecclā nīa vide ꝙ ecclā.
ff. i. et etiam sequentibus
Vtrū aliquis possit ꝛecipi in canonicum
cū pacto ꝙ doceat et scolas teneat ꝛz
hui⁹ hosti. Dicunt doctores ꝙ non al' ecc
ꝙ monachi sz in ecclia pbende hui⁹ mo
hoc omnes aduerti ex. de pben. sicuti
catu Con. b. Idem in su. con. eo. ti.
q. viij. b
In curia romana dent ee doctores et sti

dium ut usq; unus vide j. studiū ꝯ fi.

¶ Utrū magr̄ pōt scolaribus collectam ponē vel exigere R̄ hm hosti. si magro annexū ē sufficiens būficiū siue sufficiens salla rium publicū non licet ei exigē ali. symo niam quittēt qz venderet obsequiū spua le qđ ex officio suo te neatur facē ex. de symo. nemo. i. q. iij. Vendentes et c. non solum Sz tm̄ sponte oblata recipē potest Si uero non sit annexum tale būficiū uel sallarium aut si non sufficiat ei pōt accipē collectam pro laboribus suis az. xij. q. ij. quicūq; et c. ecclasticis et c. caritate Et unde? hosti. Immō q non solum ab exule is sz etiam a clerico ecclie possit exigere non det exigē a quoque cum ipe potius deat pauperib; subuenire Sed et a talib. exactio hm W. non det ee coactoria ut q rusi soluant expellat eos de scolis aut ar cipiat res eoꝝ sz potius inopia suam eis exponendo Et hec ota hm hosti. utel ligenda sunt si magr̄ sufficiens ē Sz si insufficiens ē et officiū docendi assumit non ē ei ex debito grm dendū sz sibi cul pam imputet ff. ad l. arquil. de uiris si uero sufficiens ē et non ist promissore ut dixi etiam si dines ē pōt a diuitibus licite accipē qz non tenetur eis gratie sexuite Dat̄ ro. Innoc. zay. et W. ¶ Idem si sum. con. ca. ti. q. ij. b

¶ Quid de magro qui festū sancti alicuius qđ de se colendum ē non vult concedere ad celebrandū nisi data sibi pecunia R̄ hm zay. simoniā committit quia vendit spuale ad quod tenetur ut in pn̄? p̄decent? ꝯ. dic tum ē et p eadē ratā et eadē mā si fes tum non celebrandū etiam ipe vult illud fes tare uer vult legē nisi data pecunia a

¶ Idem si diem non colendū ut alicuius mino ris sancti concedit colendū pro pecunia ut in sum. con. ca. ti. q. iij Et subditur si aut pro data pecunia concederet magr̄i scolaribus aliquo die pro festo cessare a lectionibus siue vacatione aliqua ꝑ zce ssionē sicut fieri consueuit ab autoritate tuere lucrū cet sz ista cet symonia hec ibi Sz non uidetur ro. diuersitatis in hoc cau a supradictis b

¶ Doctoris sententia s. i nullius culpe imputatur. qz leuis tm̄ castigatio ei promissa ē ff. locati. Item quitur ext̄ de hanc. ad audientiā xxiij. q. v. c. i. ¶ Quid tenendū ab auctoribus diuersoꝝ magro rū qui hunt cōtrarias opiones hactenus j. opio Utrū actus doctoris sit ꝓhibuendus ꝓp scandalū Vide j. scandalū ꝯ. vij et viij

¶ Magister ij. s. quatuor ad licentiam docendi ¶ Quid ergo si aliqd exigatur uel promittatur pro licentia docendi R̄ hm hosti. Exactum debet restitui et promissum remitti ext̄ ea. pro hibeas a al' inscript. prohibeas b Simo nia tm̄ non quittatur sz quittat exigere ei. nisi contractus et det dignitatibus et officiis et būficiis expoliari ex. ea. c. i. et c. quanto a Con. cost. et tex. ut in sum. con. li. i. ti. iij. q. v b

¶ Quid si ille qui habet ptātem conce dendi licentiam docendi uel legendi vult legē ingīa ꝑsona numquid pōt alii licentiam denegare R̄ hm hosti. nō pōt eum impedire uel ei denegare etiam si ipe sit ualde ydoneus az. ex̄. de officio archi. c. ultio. hoc cum cet i pn̄dicti auditorii Cum sepe habeat quis ptrac discendi ab uno et non ab altero a Idem in sum. con. ca. ti. q. vi. Et sanis hec dicitur in c. quanto ex̄. ea b

¶ Quid si aliquis obtenta licentia docendi ve lit alium substituere numquid a substitu to pōt recipē expensas quas fecit i co muni et hmōi R̄ hm W. si consuetudo loci ē q possit alius substituē nec ab illo pōt recipē expensas factas q̄ loco illez esse diu tm̄ ille docuerat nisi ei⁹ Si aut totum ius transferat substituto nō det aliquid recipē etiā pro mte ē nec pōt etiam i pmo casu cui substituto de cta portione emolumenti recipienda a Idem ni sum. con. ca. ti. q. vij. et viij b Et multomg pōt in casu. ij.

¶ Utrū liceat alicui profiteri fidē docendi in theo? R̄ hm tho. ddm. In quo libet q sit nullam cū petit excellentia gratie quod quidē tripe cet sz petit so lum aportunitatē docendi id qđ habet Contingit aut scientiam quam quis hz laudabi le ē et ad caritatē ptinens hm illud sa pientie vij. Quia sine ficte discet et sine inuidia docto Et ꝑma pet iiij. Vnus quisq; sicut accepit gram̄ in alterutrū illam administrantes pōt tm̄ tripliciter cōtinē ro. ꝑ ꝓfessionē sz ille qui nō ē ydoneus petens docendi officium a Idē ni sum. con. li. iij. ti. v. q. v. b

¶ Maioritas Maioritas hm zay. pri cipaliter in quatuor consistit primū quidē ē in prelatia ordinis ut presbiter maior ē diacono et di. xcim legimꝰ in fi. ex̄. ea statuimus Secūm ē in prelatura consecrationis et epūs maior ē presbitero di. xc. olim et epūs in certa Tm̄ ē in prelatura ꝯsti tutionis ut archidiaconus maior ē ar chipresbitero et ei subē atq; obedire det di. x xv. ꝓlectis Qm̄ ē in prelatura antiqui tatis hm q maior ē Vel qui prius fuit or dinatus uel religione nō professus uel ei am ille qui prius fuit alios in ordinationes ex̄. ea t. i. ex̄. de cleric. duu

ꝑmo Et additur etiam hm hoste xpi s. hm
ꝓfessionis eius qui ordinauit qz ordinatq
a superiore nr̄ alios eiusdē ordinis magis
& honorandos ex eo ꝑ quas ad maiorem
te obedientiā sequitur de qua habet ur-
s. obedientia ꝑ totum

Quor pars qualit̄ qd̄ fit a maiori
ꝑte capli fuit collecti vires obti
net lxv. di. c. i. ij. et iij. nisi ex
alia ꝑte ꝓbandet aliquis ex. de
elec. audiuim ex. de testibus In ꝓmissa ꝑ
valet tñ quis minor s. qui ab eis aliquid
tenabile fuit obiectū uel onerosum ex. eo
c. i. Nec oz nostri abbates nisi ni electi
omnibus ut b. electio i. § vi. Similit in
cessatione a diuinis ff. i. a Con fil. b

Maledictio Viri maledictio sit pcm
mortale & hm tho. 2a 2e q. lxxvi
Maledictio de qua nunc loquimur
e ꝑ qua ꝓnunciatur malū contra
aliquē uel ni ꝓmendo uel ni optando ex
qua hm se repugnat caritati e pcm
mortale i. cor. vi. Nec maledici nec regna
tres regnum dei possidebunt Et tanto grauius
quito ꝓxim̄ cui maledicimus amare et reue
reri tenemur Vii lemmate xx. Qui male
dixerit ꝑri suo aut matri morte moriat
Constituit tñ ee venale uel ꝑ pnitate
mali qd̄ quis alii ꝓparet uel etiā ꝓpter
affectū eius qui profert dū ex lem motus
uel ex ludo aut suscepcione aliqua talia
uerba ꝓfert qz pcm uerborū maxime
ex affectu pensantur

Cuius dicta e nr̄ maledictione et blas
phemia Et hm quozda vulgare ut in
trista idē sunt Et hoc etiam probat
ꝑ decretalem ex. eo Statuimus Sz tñ ꝑ
prie loquendo Aliud e blasphemia qui s.
verbis Vel intentione tñ etiā sola in
tentione pcm cōmittatur ysi 1o b attri
buitur deo qd̄ ei nō conuenit uel eq.
ut deum e ō. blasphemia a 2o tñ attri
buitur creature qd̄ appropriat creatori
hm tho. 2a 2e q xiii ar. i. b 3o maledic
tio qñ s. quis imperatiue uel optat alicui
malū siue homini siue deo

Cuius pena ꝓpter iniustā maledictionem
cōis dei & si aliqs cōis dei uel aliquem
sanctū maxime b̄tam virginē talia ꝑsup
serit det vii diebus dominicis ꝓximis ecce
i manifeste ee dum missa dicit̄ ista qui vl
timo die nec pallium nec talemanenta sed
corrigia circa collū habeat Et q septem
predentibus sextis feriis ieiunet i pane
et aqua nec ingrediatur ecclīam Et in
qualibet dictor̄ dierū tres cursiat pau
per Et si non ꝓt tres saltē duos uel
vnū Et si non ꝓt hoc illud in aliam
penā cōmutetur Et si ꝓdicta neglexerit
det ei mīdin ingressus ecclie et i obitu
det razere ecclīam sepultura Insup tales
rondepnari debent pena pertinacia ex eo
statuimus Et hec ota hm cyoff. ꝓ tribu
nali fiunt Ceterū i iudicio aīe diserctus
sacerdos mollit hunc rigore a primo et i
foro primali etiā hic rigor seruandus est ꝑ
terq̄ de condepnatione pene pertinacie qñ
blasphemia publica e hm modū tñ positū
ꝑ. Confessor ꝑ. in additione magistra b

Vtrū liceat maledicere creature irrōnabi
li & creature irrōnabili continuit male
dicē quinq̄ mala ꝓmo mo hm q ordinat
ad horem ꝑ modū subiectionis quia ꝑ
eas subuenitur humane necessitati Et hoc
mo deus homīi dixit maledicta terra in
opere tuo Sc̄dō. iii. b Vt s. ꝑ eius ire
militate hanc ꝓmittatur Et ita etiā tñ
si fiat qd̄ habet deut. xxviii Benedicta
horrea tua maledicti horrei tui Sic
et dñs maledixit montes gelboe hm
expoem gregorii Tertio q ordinatur ad horez
ꝑ modum significationis sicut dicē male
dixit ficulnee in significatione iudee.
Aug. xxi Quarto hm q ordinatur ad horem
ꝑ modum castigationis s. loci uel ꝑsonis Et
sic Job maledixit diei natiuitatis sue
Job iii. Et hoc ꝓpter culpam originalem
qua nascendo contraxit et ꝓpter penali
tates inde sequentes Et ꝑ hoc etiā pot
intelligi dd. maledixisse montes gelboe
ii. Reg. i. ꝓpter rede ꝓpuli que i eis con
tigerat ꝓdictis tribus mois nō cōpe
tit nec licet hoi maledicere irrōnabili
creature nisi forte spūali dei reuelatione
a Vel nisi in his non uitaret odium cre
ature ꝙ detestationē mali culpe uel pene
Iuxta illud Job v. Vidi stultū firma radice
et maledixi pulchritudini eius statim
b Qz contingit maledicere irrōnabilibus
rebus in quantū sunt creature dei Et hoc
e pcm blasphemie Tertio pot contingere
maledicere ei hm se consideratis Et hoc e
erroneum et vanum et ꝑ quod illicitū leger
sumpta sunt de tho. 2a 2e q. lxxvi

Malefactor Si malefactor pot fugere
uel se defendere Vide b. Arctissi
mus q. penultimo

Maleficium Maleficium dicit̄ du
pliciter Vnomō quilibet sortilegi
um de quo agitur C. de maleficis et
mathe. ꝑ totum de quo etiā multa
habentur ff. sortilegium ꝑ totum Et de tali
maleficio magistrum Impedit irrōnabiliter
ex. de fri. et mal. Et b. Impedimentum
xv. hm quatuor vltimas gl. Alio mo dicit̄ ma
leficium qd̄cūq; nrumē ut furtum rapina homi
cidium et huiusmodi Vel etiā qñ maleficium
qñ e nocumentum ꝓpter ꝓpositum ut cū iudex
ꝑ maliciam maledicat Vel cū de domo
alicuius e aliquid exercitū qd̄ nocuit hūsciti

bus ut in Instit de abdi. q ex qi. delic. in pñc ꝑ totum

Vtrū maleficiū quod ē sortilegiū possit tolli ꝑ aliud maleficiū Vide ē. Impedimentum xv. q. fi.

Manumissio Manumissio ē datio libertatis Nam q̄du quis in seruitute ē manu et ꝓtāti suppositus ē a manumissus vero liberatus ē in Institutione de libtinis in pncio Et manumissi dicuntur libti de q̄b habetur ē libertis

Quis pot manumittē R manumittē pot dñs q ē maior ānis xx. nisi aliud non habeat ānministratore ut furiosus et prodigus Minor vero xx. manumittere nisi minor non pāt nisi ex ca et tūc si ē maior xvii ānis C. q manumittē non pnt l. fi minor a Cōmincto q. fi. in Instit ex quibus ca. ma. licet b Et in ultīa voluntate pot ex. quo pot testari s. post xmi. ānum C. q manumit. non pot. Dict. sz mu. a Allit incipit sz hodie Et ide dicit in d. q. fi. in Instit b Ite ep̄us potest manumittē seruos ecclie bn̄ merentes xij. q. ij. si quos pot etiā alios no bn̄ merentes dn̄ tn̄ det ecclie ꝓ vno duos eiusdem meriti et periculi xij q. ij ep̄us q ma. ꝓpin Et sm W intelli det q det de suis bonis ꝓpriis non de rebus ecclie Ite pot manumittē ca mutationē xij q. ij. ca Zedeptor q̄ intelli pot de bn̄ meritis Ite abbas non pot manumittē suum mancipium nisi de consensu ep̄i et mōchorū dicūt. Abbi Nisi sit ḡtia consuetudo ex de hijs que fi. a pla. ca nostrum Ite seruus cuius plures manumitti pot alicui si det manūssor alios seruare in depnes a Hoc ē q ad manumissionē det pecū ustū dare Vel si seruetur seruꝰ det deponē pecū publicas ꝑsonas et cū sigillo apud eam sacrā ut in l. de qua statim b C. de rei. seruo ma. l. i. Et nō q nō valet manūssio in fraudē creditor facta C. qui ad libertatē ꝓ non pos. a Salūs C. q mā. nō pos. b l. i. in Instit ex quibꝫ ca. ma. l. i. ꝑ. i. a Idem in sum. con. li. iij ti x vij. q. v sm Ray. vl. et hosti. b

Qualiē fieri det manūssio R multis modis Illi in ecclā sub aspectu ep̄i et plebis Et det de hac fieri scriptura ad cautelam fiscū C. de his qui in ecclā ma. l. i. ex. de seru. non ordi. c. i. Ite fit q̄nq̄ coram iudice Et dē manūssio vindicte nam vindicta appellabatur virga ꝓcera cū qua tangebantur a ꝓcere illi q manumittebā tur a De hac in Institutione de libtis. ꝑ nul. et ibi ḡlo. b Et siquidē manūssio fiat ad hoc ut manūssus ordinetur det poterit fieri coram ecclie iudice q̄

coram seculari ex. de sen. no ordi. c. i. Ite pot manūssio fieri in secreto ut dictū in mag. esto liber nel in amicos nel ꝓpinquos nel ꝓ testm nel q̄ libet vltīma voluntate Item pot fieri diebus feriatis Ite tam de die q̄ de nocte et a predente ꝓ manā a J. a iudice ecclā non pro tribunali sedente ut in textu de quo statim b In Instit de lib. q. multi aut Iusurꝑ seruus fuit libertī ꝑ alios nos q̄ ꝑ manūssionē quos vide J. seruus i. q. fi. Interpone quaqꝫ so la voluntate manumittē pot C. de rei seruo ma. ca. i. aput

Matrimonii primo Contrez e duo sit matrimoniū R matrimonium ē viri et mulieris coniunctio individuam vite consuetudinē retinens xvij q. ij. c. i. ex. de ꝓsump. Illud Et in Instit de nupti. q. ij. a In hoc q. nichil de hoc vi. dicit sz in aliis allegat b Ed̄ aut. ex ponens dicit viri et mulieris non virorū et mulierū nec viri et mulieres q nec vnus vir plures vxores nec una plures viros pot hic Contracto nel annoz et matrimonial individuā vite consuetudinē retinēs hoc ē q nemo absq consensu alterius pot continentiam profitere nel ordi suscipere ut hic in q. fi. nec se alii copulare sz sibi ipsi tm in fi. nec se alii copulare et debet ordinem mutuā fidem seruare et debit ord dictionē et mutuā Iuuare in necessitatibus ut post subiectionē plene dicit Et q dicit individuā Intelli sm W. de mixto consumato ꝓ copulā carnalē q2 alii posset separari in casu ut d. s. Impedimento i. q. ij. Ite Intelli de mixto fideli q2 et infideli pot separari ut ē Impedimento ix. ꝓ toti Idem in sum. con. li. iiii. ti. ij. q. i. Vbi ponitur et alie differentie quas inuenies que sunt reduci ad pdēa b Vel dicitur matrem R sm ray. dicit q̄ matres nutriūt a officiū q2 dat nutrire cū matres Et ro magis debetur a nutrice q̄ a patre q̄ in eo plus apparet matris officiū q̄ patris Ide tho. pe. et hosti a Idem in sum con. li. iiii ti vij. d. q. i. b

Vtrū matrimoniū sit sacrāmū R sm tho. i. q. xxvi sacramentum remedium ꝓpter q̄. ꝓtātum per sensibilia signa Et in hoc inuenitur in matrimonio Imo sunt sacramenta ꝓputata a Et aliud remedium ē duplex s. curatiuum et ꝓfectiuum ꝓmum datur i alijs sacramentis sed in sacramento matrimonij sm ꝓpe Et in sum. con. li. iiii ti. ij. q. ij. Magis aut videtur dicendum eo q ē sacre rei signum. s. coniunctio mei vꝝ et ecclie ad ep̄he. v. Et ut pz i dicta q. ij. preaddit q coniunctio exteriorꝫ ē sacramentum tm Contracto vero interiorꝫ aliorꝫ

sacramentum et res effectus gratie
q3 ibi conferetur res et non sacramenti
Et e res primo signata Res uero significata
tam hazio e commixtio xpi et ecclie b
Et forma quidem huius sacri sunt uerba a
huius alia signa ut ii d. q. ij b quibus ce
sante matrimoniu al' expleatur Et sicut prima
non ifr aliam nisi tpos actus seruitutis
subiectos qui fuit in loco matrimonial de me
ti sicut sacrum matrimonij ifr pro ista tpos ac
tus q2 p hoc fuit p actum eius q sacro tpo
ritus vii Aplius ad eph v. dr sacramen
tum hoc magnum ze
¶ Dein fuit matrimonium institutum Re fm tho. i
mo d. xxvi. matrimonium fm q ordinatum
ad procreationem prolis que erat neria
etiam pter non existe institutum fuit an
pter a deo In hoc q hoi mulierem adu
terii de costa formauit et dixit is Cres
cite et multiplicabimini ze gen. ij. a Con
tra. c. i. b Adam vero cum dixit hoc nunc
os ex ossibus meis ze uerba illa pferebat
a deo inspiratus ut intelligeret matrimonii isti
tutionem a deo factam Sz fm q matrimo
nium haberet remedium cum vnius pter ad tri
tum fuit post pter tpe legis nature De
mandii aut declaratione pfectam institutionis
huius in l. moysi Sz fm q reputatur commix
tionem xpi et ecclie institutionis huius i no
na lege Et fm hoc e sacrum nouе legis
hoc tho Et de prima et 2a institutione xxvii
q. ii. huius ita et ex. de diuor. gaudemus
¶ Que causе institutionis matrimonii Re fm
Ray. duе sunt principales s. susceptio sobolis
educande ad cultu dei gen. ij. Crescite et
multiplicamini ze Et vitatio fornicationis
j. corinth. vij dpr fornicationem vnusquisq
habeat suam uxorem et unaqq suum virum
Et ista ca solu post pter extitit Secun
da uero causa iuncta fuit Vt qui pares ze
fornicatio pulchritudo uxoris dicitur et hui
¶ Quid tenetur matrimonium non fuit ca pter
Sz pter sedandas cas iure dictas puta p
pulchritudinem dicitur et huiusmodi Re fm
Ray. sic sufficit cum q consensus interdum et
consentiunt p uerba de pnti xxvii q. ij.
solet quer. de xxi Si uideris mulierem
pulchram i medio captiuoz et amauerit ea
voluerit p uxore hre introducet eam in
domum ze Con tho. et pe.
¶ Quot sunt bona matrimonii Re fm Ray. sunt
principalia tria s. fides proles et sacra
mentum xvii. q. ij. ante In fide attenditur ne cu alio
nel alia contrahatur In prole ut amatur
suscipiatur et religiose educetur sine iniqz
metur In sacramento ut matrimonium ne separet
q Hoc sane colligitur ex d. c. ante b
Licet cum interdum fiat separatio corporalis
ut ex toi consensu ea causis nel religionis
nel alia pter fornicationem cu matrimonium inter
fideles postq rite contracti et consummati
e indissolubile e usq ad mortem Et p dicta
tria bona a deo sunt substantialia quicquid
q condicio cui aliqd istoz apponitur viciat
contractum matrimonium cui. de condic. appo. c. fi
de qua una plene lectum fuit nunc v. g. i
¶ Utrum intentio non seruandi fidei vitiet ma
trimonium Re fm W. Si aliquis ghyt ma
trimonium non hns propositum conseruandi fi
dem sz adulterandi nichilominus tenet nunc.
a Con pe. ut in su con li. iii ti. ij q. i in
b du tu hoc non dedicatur ni pacti ut
q liceat adulterari uel q prostituat uxo
rem non cohibit nunc. cui. de condic. ap. c.
fi. De illo uero q non habent intentionem
cohibendi hetur fuit matrimonium nec fuit
¶ Utrum intentio nocendi exigendi debitum vitiet
matrimonium Re fm W. credo q cohibit nunc sicut
fuit nec beatam virginem et Joseph Et credo
etiam si intendat ni solui nisi pete sz etia
negare teneat nunc. duo hoc non dedi
catur ni pacti q2 hic non tenet a Cit
primo dro con. pe. sz distorquat a 2o directe
q debitum fidei matrimonialis duo actus
sunt Vnus essentialis s. non negare cognitum
usum sui corporis et intento apponit hunc ex
cludit nunc. ut in d. q. i in et secus b
¶ Utrum intentio non habendi prolem excludat
nunc. Re fm pe. firmiter intento prolem cau
tandi excludit nunc dico maxime si dedicatur
hoc ni pactum Sz ti intentio. no educa
di prolem non excludit a Con huius et
glo. 2ay. Ut in su co. co. ti. q. ivi b Si
nichilominus nec excludit nunc. de separatione plus
q2 adhuc post eo nunc i remedium a de
ni dicta q. ivi b
¶ Utrum intentio diuertendi alia uxore exclu
dat nunc. Re fm pe. si intendit dicere alia
dimissa ista non e matrimonium Ita fm W.
talis vir cohibet ad tempus xxviii q. ij sol
quer. a Et ibi pr q p hoc isto casu nunc
non valet nec obstat q inde ghyt cui
pacto diuertendi qui noluerint p libellum
repudii q2 hoc non dedicatur ni pacti q
hic ex vi constitutionis uel consuetudinis ul'
etiam sola voluntate postea diuertant sicut
et de eo qui mutata voluntate uitat zelo
tionem fm pe. ut i sum. con. co. ti. q. lvii.
b Si uero ista retenta nichilominus cu ipsa
est nunc a Idem ni dicta q. lvi b
¶ Utrum inter beatam virginem et Joseph fuit
pfectum nunc Re fm pe. ni mo di. xxx du
plex e pfectio matrimonii Una ejtium ad ea
que quidem fit p consensum uerbis de pnti
expressum Et tali pfectione matrimonii ille
pfectum fuit Alia pfectio ejtium ad opatio
nem et sic non fuit pfectum q2 actus ppi
matrimonii e carnalis copula In qua ut ibi
dem dicit tho beata virgo non consensit
expliciте sz implicite a deo rectificata a

ſ. si fuisset rectificata ut patet exsequēti
bus b Et sic virginitatē suam deo gmisisse
ut in libro sniaz dicit

¶ Nec dicta ē nup nisi trium et ratū Rē
hm Ray. Matrimoniū trium et non tratū ē
q̄ legalis tūc institutione uel p̄tacie maiog
nūt fideles cōiūgitur q̄d ideo dicit non tratū
q̄z sine fide fit Vñ augt non ē tratū quigt
tum q̄d sine deo ē Ratū vero et non trī
nū ē q̄d nt fideles et trinus p̄sonas sed
sine trina solepnitate cōiūgit hec distinctio
p̄batur xxviii q. i. ſ. Ite illud Et ex̄ de
diuoz. quato et c. ſtandemus

¶ Cuius effte nutrion Rē hm Ray. effectus
ē q̄ ex quo semel ē quigtū nt aliquos fide
les tūc̄ desinit ee erīa si alt efficiatur
hereticus xxviii q. vi. c. i. et ij. ex̄ de diuoz.
quato Nec mazitus pot dimittē uxorem
sine efficiatur tetra sine lepros uel aliquid
tale Nec uxor uirū xxxii q. v. horteādus
et c. si uxorē nisi tū rōne fornicationis Et
tūc si dimittat maneat sine cōiuge uel re
concilietur uxori xxvii q. i. dixit dns Ite
alius effectus ē q̄z mulier p̄tatem sui cor
poris non hīt sed vir Et vir p̄tatem sui
corpis non hīt ſ uxor Et iō post copulā
carnalē nec alione pot alt elige ſmito
altero nec continēciam p̄fiteri xxxiii q.
v. c. i. ñ in. et nisi. Est erīa alius effectus
q̄z vir compellendo ē reddē debitū uxori
licet nūquaz cognouit eam Et cū iō ab
stante sup̄uenīente affinitate ex̄ de eo qui
cognō. conſan. vx. sue dilectionē et c. tūc
Ille tū cōmunē q̄ de ipa affinitate ē ſmo
tenus monendus ē q̄ cōtineat ex̄ si nolu
tūc uxorem teneatur ei debitū petenti red
dē ſ exigē nūquaz pot a Vt patet i allatis
ſuribus Et dēt reddi cū dei timore ut i
dicto c. tūc b Itē Vnq cōiugū sine consēsu
altīg non pot ex ore intelligi ex̄ p̄cam
et trim lōga q̄ erit ſnpeditiua debiti cō
iugalis sicut de ex̄ solepni ut misse tpe
a rationabus diffinito de cons. di. ij. omnes hā
et xxx. q. ij quos deus a Et de cons. di
omnes fideles et c. missas b

¶ Matrimoniū nō edwus possit cōiūgere
Rē hm Ray. Etas apta in puero est
annoz xiiii et in puella vii. ex̄ de
despon. impu. puberes et c. ꝯtrineba
tur. Et si ante ꝯtraxit nō ē finis ut hēs ē
ſnpedimentum xiii ſ. plē. si certū q̄ximi
pubertati Et ita q̄ malitia suppleat etatē ex̄.
de despon. ſnpu. de illis a Con tlis. et pe
ut in sū. con. li. nu. h. ij. q. viii. b

¶ Virū furiosus possit ōiugē Rē furiosus uel
insanus Ad uerba matrimoni efficacia nō ꝑ
hoc cōiūgit q̄ alio consentire non pot xxx
ij q. vii Nec furiosus intelligit q̄ dns ē
in furore Nam si hīt lucida intēualla ōiugē
pot tūc ac. in q. ix Sndms Vii q. i. ōiugis

triste a Ide nr sū. rō. co. ti. q. xxvi. sim. zap.

¶ Virū edwus possit cōiugē Rē hm R si
ita edwus sit q̄ nescit quid agat nō pot
sicut de furioso dcm ē nisi q̄d ferat i eda
etate ratū habuit postea c̄z si edwus
sit tanta q̄ vsum rōis auferat cōiugē pot
sicut et dcm ē ꝑ. edwus ſ. v a Idem
b sū. con. co. ti. q. xxvii. et seqn.

¶ Nūquid abbates pnt ꝑ ꝓcuratore cōiūge
nūm. Rē pnt sicut ꝑsbr tum zebedeus. xxv.
ii. q. ii ſ. cū dicit Sz et non ē ydoneus
ꝓcūz. nisi sup hoc habeat spāle mandatum
nec pot alū substituē nisi sit ei spēaliter
cōmissum Et si fuit recusatus aug cōtrā
ctū licet tam ille q̄ illa cui qua cōtraxit
hō ignorauit tū nō tenet nūm. postea con
tractū ex̄. de ꝓcūr ꝓcuratoz. li. vi.

¶ Multi sunt qui nē pnt cōiugē ꝓp impe
dimenta q̄ sunt nōti eos unde ē ~~Aduertēdū erīa q̄ edictū de mundo co~~
~~trahendo dicitur phibitoz~~ Impedimen
tū i. cū aliis c. sequentibus Ad lepro
sus possit cōiugē Vide ē. leprosus ſ. i. a
Aduertēdū erīa q̄ edictū de mundo cōtra
hendo dicitur phibitoz. ſ. q̄ alii qui nō
phibetur ꝓtrahē pot ex̄ de spon. cū apud
Vt nōtat i sum. con. co. ti. q. xxvi. sim. zap.
Sz nūquid abbates pnt ꝓtrahē ꝓ solas b
literas Rē hm zap. Dic ille nec illa cui mitti
nullo expīmit assm suum Credo sine prudē
tio q̄ ꝓtrahentes consentiat nō ē mirum
si bene dcm erit qui notificauerit sine
significando hoc illi q̄ misit litas sine alio mo
a hoc videtur probabile fuisse dcm ſto. zap.
Vt patet in sum. rō. co. ti. q. xxvi. Idē aut
ē ut et ibi colligitur q̄ ad mandatum consēsus
non sufficit nisi aliquid ex̄ fuit expressū
fact ex̄. de sponsa. cū apud b
Virū qui cū vna cōtraxit sponsalia possit
cōiugē mirion cū alia Vide j. sponsalia ſ. viij.

Matrimoniū nō quo cōiugitur Et quo
primo Virū ꝓ consēsus cōiugat nūm
Rē hm zap. Ex quo vir consentit
ꝓ verba de ꝓsenti in mulere Et illa
in virū Ego accipio te in meā
pro te in meū Vel consentio in te ꝓ me
ore seu alia eqpollentia uerba statim est
nūm Et si consēsus nō exprimatur ibi b sig
nis in his qui non pnt dicē ut mutus
uel non audiē ut surdus Sine consēsu
uerō q̄cunq; alia dicant uel fiant erīa
si matrimoniat carnalis copula nō ē matrim
ex̄ de sponsa duo tuae ~~et c.~~ dndū et ex̄.
de spon. si mt et c. cū apud Et inde seque
tem ſ.

Sz utrū ipa uerba sint necia Rē hm ꝑ
sicut dicit mgr sent. Non solū consēsus
interior facit nūm sz requīrit ex̄pnalis nec
q̄z sacrū res sensibilis ē et in eo requi
rit sig nū exteq̄ expressum Ex̄pressio

aut ignoraci rone merituꝫ fit ꝙ verba de
ꝑsenti. a) Deo i valetibus loqui nocia sunt
verba exꝑ de spon. c. tue firmitatis hñ 2ay.
Vt et notatur in sum. con. co. ti. q. ii. b) Sed
et pot fieri ꝙ alia modo ut ꝙ hoc abnti
ti aut denegi ꝛ sup̃ ꝑsenti rotuli ij. ꝙ plr. Vel ꝙ
cudentia signa ꝑsentiꝫ non valentiꝫ, loq̃
ut in precedenti ꝙ dictu ē

¶ Quid si quis dicat Volo te ducꝛe de rotezo
in uxorem. Vel volo q̃ tu sis mea uxor seu
te ce uxore mea nunquid cõiũgit nisi. R. hm
W. In talibus requirendum ē ad intentionẽ
agentis et hm eam iudicandũ q̃ si de intẽ
tione constare non possit vere nec ꝓsumpti
ue dhm q̃ q̃ hoc verbũ volo. cõmunit̃ in
infinito verbi substantiui ut ce uel verbis
significantiꝫ actu ꝛ relatione. a) Quã3 hoc
iudex queda relatio maxime ad uxore et eqꝰ
et q̃ nõ de facile pot aliq̃ teneri q̃ uxore
nisi ipe teneatur ꝓ uiro et cõi. b) Tunc
ꝙ hoc verbũ volo ꝓtunc solet exp̃i Volũ
tas cõmunitas q̃ precedens Vñ ꝙ pdem
verba ꝓsumendum ē nisi. ce contractũ ex
de spon. ex ꝙ ce ꝓsertim q̃do ꝓcessit thio
dato ut Vis me ducꝛe Et adhuc expꝛessius
est si addat de rotezo volo Sciens aut cet
si hoc ibi volo cõgerez cũ infinito signi
ficanti aliq̃ actu a) Sic simplices ablq; rela
tione ut in exemplis que subiũgunt. b)
Cui cũ Vis exp̃ie voluntate precedente
portuꝫ q̃ contrahem ut tu dic volo come de vo
lo bibe Et ita si dicatur volo te accipe
Nam aliquis pot ce de facile nolle aliq̃ acci
pe et illa non ceu et sic hoc ē simplex actus
sine relatione b) Vel inte consentiũt tũ in
nuca non erit nisi. a) Sic in sum. con. co.
ti. q. iii. et sic b

¶ Quid si dicat vir ꝑmitto q̃ sis ꝙcubo
tibi sicut uxori et illa filia audit R. hm
hosti. nisi alius ꝙ testentur ꝙ mihi iudicabo
ar. cꝝ. de spon. ex lris cꝝ. de nuptiis. quadmo
dũ R. ī. in fine. a) Sic in sũ cõ. co. ti. q. vi.

¶ Quid si dicat ꝙmitto non dimittã te b)
ꝓ melioꝛi uel peioꝛi R. hm hosti. Sic q
in sup̃ꝛi ꝙximo ꝙ dictũ ē nam in talibꝰ
dubijs ē ꝙ mihi iudicandũ cꝝ. de sen. et
re. iudi. in c. fi. cꝝ. de testi. licet ex q̃da
a) Sic in sum. con. co. ti. q. vii. Et additur
ide si dicat quis vis uel placet tibi talis et
ipa audet Vale uel placet b) Tamen hm
consciam intentionẽ eoꝝ standũ ē a) Hoc nec
si illud cum timeat sine aliqua ꝓuidentia uel
scandalo al'ꝝ in foro conscie standũ est
tãi ex infirmitate ibi sen̄ insanitatis
ut in c. ex lris ꝓnio cꝝ. de spon. b)

¶ Quid de illo qui post datam fidẽ de cõi
hendo dicit habeo nolle mihi uel osculẽ
tuã non tamen nunquid ꝙhibẽ mihi
hm R. Credo q̃ nõ nisi hoc asserendo volue
rint recedẽ a spali salubri de facto et ꝙhibe

de ꝑsenti. Nam q̃ dicit nolle mihi aliqd intellid
ē cõtrahendi ꝓtinus q̃ contracti cũ aũ actu
non sit de mihi ꝛ de spontalibus. a) Nisi
de cõtrã intentione constet salte per recta
iudicia hm cũd Vt in sũ con. co. ti. q. viii.
¶ Quid si medid actu sit de spontalibus ꝛ b)
simpliciter utq̃ dicat dicta verba et sequat
osculũ de cui consciũ R. hm W. Credo q̃ si q̃
hesitet ꝙ hoc intendebat cõtrahi contractu ē
Considerandũ aũt de intentione recipiendi ē
ad curialitatem verboꝝ ꝓcedentiũ et subse
quentium et ignoranci iudicia q̃ si multa appa
reant non credo q̃ sit mirum et ꝓsertim
si vtq̃ nel alit negat se intentione hmisse
cõtrahendi aut si alit ad 2m̃ nam transiens
Con. hosti. a) Idem in sum. cõ. co. ti. q. ix. b)

¶ Quis sit consensus ille qui requiritur in
matrimonio R. hm Ray. intelligitur de consensu
mutuo malis sotietatis ꝙcuꝛ quo sequitur
q̃ eos ex cohabitare nõ aliter intelligi ꝓmaxime de
consensu cohabitationis q̃ tunc mit fidelitꝫ et
sacroꝝ erit matrimoniũ. Nec etiã de consciũ carnali
nale copulã q̃ tunc mit maria et Joseph nõ
fuisset matrimoniũ de quo dicit ē b. ambr. ī
premult. Vñ et hic in mo di. xxviii. dicit q̃
iste consensus sicut ē in carnali copulã ex
pleritꝫ ꝛ implicite quia ī quotidie sotietate
ꝓlimitur mutua ꝓtas coniugũ non tñ verũ
ꝛ etiã corporũ a) Can. pe. Vt in sum. co. co
ti. q. xii. Et q̃d dic de cõione trium intelli
gitur quo ad matrimoniũ subsistẽtiã et non
quo ad alia bona cũ multo ampliꝰ crescãtia b)

¶ Vtrũ consensus ad tempus faciat matrimoniũ R.
hm pe. Cum inequalitas sit criminalissima
matrimonio ut in diffinitione eius patuit Deo
ad matrimoniũ requiritur consensus ad inseparabi
litatẽ Et si sit ad tempus nõ facit matrimoniũ
xxxii q. ii. Solet quer̃ exꝑ de cõdi. appo. c. ult
¶ Donec q̃ quida in quibꝰ ꝙcubuit sacrorum
dicat eis ꝙmitto vobis q̃ vna ex vobis du
cam in uxorem et cui 2 videnti placet post
ea cognoscat vna nunquid ē matrimoniũ R. sic
q̃ hoc facto consentit ar. cꝝ. de ap. dilecti
et c. ut supra. a) Idem in hiis cõ. co. ti. q.
x. q̃ in hijs qui sunt aliem mit. sufficit
ad matrimoniũ erga tacitus consensus tũc ex
pressis verbis eorũ In quibꝰ sũt ꝙmitte
ut ꝙ in filio seu filiafam̃. xxxii q. ii. homo
inquitur Can. tho. et Jmo. Et hoc clare ha
tur in c. si infantes cꝝ. de spon. Impugnat
Vi Glo. etiam 2ay. dicit q̃ si vir dicat
accipio te in meã uxorẽ et mulier nichil
respondit nunquid ē matrimoniũ. Et audit q̃ ver
ba in matrimoniis non sunt de substãtia matrimonij sicut
in bapt. et eucharistia Verba tñ aut nutus
aut alia indicia sunt necessaria ad hoc ut con
stet certe de matrimoniali consensu Vñ si
puella loqui ꝛmandatur et in patrimo se
subtrahat ꝙ aliud matrimoniũ vel patrimo se
dotari ipa tacituꝛnitate et facta consensus

cuius exp̃mitur q̃nus lingua tacuat sm̃ Hugo
lin̄. Tho. et dicit sufficere in hac cau q̃nō
cōiūdicat. Si aūt nulla alia sint iudicia de
consensu cuius dicit gla. non credo q̃ p̃sumēte
dum sit p̄ mīrō ꝑ illa tm̄ hostī. q̃ dicit
q̃ē solum consūm requirit cētia quo ad cētra
am mīrōm. Verba aūt requit ad hoc vt cō
sensus p̄z̄betur. q̃ sibi deficiant sufficere de
bent signa etiam in laquēte dicit etiā q̃si
scribat uolūtatem suā sine verbis videtur
etiam sufficere. b

¶ Quod si omittantur consuete sollēpnitates
et fiat mīrom clandestine sine occulte R̄
sm̄ Zay. In hac cau non p̄sumitur cōiugium
p̄ adulterū sine fornicatiō xxx. q. v. Illud
non tm̄ intelligas q̄n possit ee verū ma
trimoniū. Sz ratiōn loquitur sm̄ illud q̃
etiā a Vel q̄ etiā nō dic̄ matrimonium quo ad
honestatē sm̄ eundē Zay. Et in sum. con. co
ti. q. lviii. b Addit pe. dicēs q̃ consensus
clandestinus duplex ee p̄t. Vnus qui q̃nus
fiat sine sollēpnitate ecclīastica et publica.
fit tm̄ in p̄nīa testiū et talis consūs facit
mīm. etiam verū et p̄sumptū. Alius q̃ fit
sine p̄nīa testiū. Et talis q̃nus faciat mīm.
uerū non tm̄ facit p̄sumptū. Vii consule
dum ē talibus a hoc facit dictū Zay. Vt
in sum. con. dicta q. lviii. b Ex de nouo
et publice cōiūgant et faciat p̄nīaz q̄ etiam
dall̄ sauerint etiam. Et p̄dicti certe expo
suerunt se non p̄ce p̄cepto. Nam posset alt̄
alterum dimittere qui vellet et de fro cum
alio uel alia cōiūgere et sic in adulterio ma
nē quia non posset p̄bari p̄ mīm. Ide hosti.
Matrimonii mīs si fiat coīi intentiōne. Et quēritur si qui cōiūgit ver
bo. Sz dissentiat animo numquid sit
verū mīm. R̄ hic vi. si uterq; uel
alt̄ aīo dissentiat nō ē mīm si tm̄ de ipso
constiterit etiā compellet eos simul esse
tm̄ de intentione constare non possit. Vii
ner credē tue eis si dicant se nō intēdisse
quia et quidlet sic posset dicē et sepaē
tur si tm̄ signis circūstantiis appareat de si
mulatiōe etiā non iudicabit mīm. ee al
verbis stabit qui verē dicta sunt. Ide tho.
et pe. in mīo di. xxviii. a hoc p̄tim fuerunt
dicta Zay. et p̄tim pallator doctorū
et etiā al. ut i sū. co. li. iii. ti. ii. q. xiii. b

¶ Quod si ille qui cōiūxit sponsalia voluit
cōiūxit verbo de p̄nti non habet intentio
nē cōiūgendi si extorquendi carnale copu
lam deīn cognouerit eam numquid ē mīm. R̄
p̄simum p̄ mīrō dēt ut nō. ex de sponsa
Et ita iudicatur tm̄ in foro iudiciali. Sz i
foro p̄nīe si ille non p̄sumit eam duxe nec
unq̄ consensit in eam nō dēt ex illo facto
mīm iudicari qui ex altera p̄te dolus affuit
et defuit aīo consensus sine quo nequeunt
certam fedus effice quocūq; ut in deo e

tua Idem tho. pe. et Alb. Et addit q̃ illa
ex parte cuius non ē dolus excusatur a pec
Sz deceptor si necā multe facē p̄nīaz nec
habet illa sine fictione duce q̃ etiam in eo e
a nisi in tm̄ contraxerint cū ad q̄ tenet
mīm cū 2ª hac cau. sm̄ doctores contra
quos dixerunt. Vt in sum. co. ti. q.
xv. b Vel dare ei' unde sibi cōmodē ꝺ alle
sibi satisfacē. Addit tm̄ tho. q̃ ad hoc tenet
si vi. sit equalis conditionis cū illa a Et
multo plus si inferioris sm̄ eundem vt i su
ma. co. ti. q. xiii. b nam si sit multo me
lioris conditionis uel si aliud signum eundē
frandis apparuit p̄t probabiliter p̄sumi q̃
sponsa non fuit decepta sz se decepit fin
git. Et tue non tenetur ad p̄dca ut quida
dicūt a hoc tenet Alb. Et addit. Ire si
vnus sit melior fortuna nō obstat quo mi
nus eam ducē et i eam consentiē ut i d. q.
xiii. b Silez cau. hec ē luxuria q. ꝺ.

¶ Quod si talis p̄testetur coram plurib⁹ q̃
quidquid facit non facit aīo cōiūgedi et pol
tea verbis cōsixit et cognouit carnaliē mu
quid iudicabitur mīm R̄ sm̄ vi. sit q. 2ª
Et q. mīp̄tatio fienda ē cōm eis qui do
lum adhibuit. Et quia q̃nus p̄testetur
p̄bet potuit tm̄ postea voluntate mutare
a Con. hosti. Vt in sum. co. ti. q. xvi.
Et hoc intelligendū qui quis dolose fecit
p̄testationē q. tūc fuit ut in p̄ma p̄te
ꝺ dm̄ ē. Dicūt si fecit ab initio tm̄
forte ad vitandū scandalū nec fuit secuta
carnalis copula q. tūc nec est mīm q̃ ad
defectum cōsūs. Nec iste ad aliquid tene
tur eis non fuit in dolo. Et ut p̄z i d. q.
xvii. Vel dicit q̃ qui quis in ḡlecto mīm
uel sponsalia aio decipiendi tm̄ vtit nec
bis cōsuetis ꝺo accipio uel accipia tē
uxore. Et sequitur postea carnalis copula
aīo fornicandi cōiūgium p̄sumptum non
admittit p̄bas in cōiūgio ex de spon
Ne cui. Qui aūt talit cōiūgio non vtit
forma consueta uerborū sz dicit mutato
suo nomē Johes uel petrus desponsat te si
cut contigit in cau c. tua nec ex de spo
tue cōiūgium p̄sumptū mīm ꝑ eandē
lem copulā subsecutam admitti p̄t p̄bari
in cau 2ū ad p̄bandū fraude licet difficile
sit eam probare qua p̄bata p̄nūciabitur
nullū fuisse mīm. Et poterit ad 2ª nota
tuisse nec ne gratū in illo c. tua q̃ de
frande hugonis constare non possit. Sz
dicitur tm̄ qualit̄ tibi constiterit nō inde q
et nō quali constare poterit hec ille
Iste tm̄ fraudulenter tenet sicut p̄mittit
tum ē m̄ḡ p̄cedenti. b

Matrimonii vto si sub conditione
Quēritur ergo vtrū matrimoniū
tm̄ sub conditione teneat R̄ dist

ſtruend ē de condicionibus Nam ſint q̄dā
condiciones ḡnales que ſemp̄ deñt itelli
gi Vt quas ꝓñt hēs Jacobus a c. iiii b
Vt ſi deus voluerit et ſi dixerint h' mul
lū contractū ſuſpendūt Quedam vēo ſt
condiciones de ḡnis q̄ in mīrō ſunt-ea uerā
Et ab ꝑte dicunt mīrosū ut ſi ex xp̄iana
uel nō ē affinis uel conſanguinea et hȝ
Et iſte erā condiciones intelligi deñt ap
ꝓbate nec vitiant contractum Zā eaꝫ
qua condicio de futuro uerā ſicut ſolē ozi
ri cras Vnde ſi dicatur cōiūxendo tertiū
ſi ſol ozietur cras contractū ē nullū Vt tho
ponit in iiii. di. xxix q2 talia futura tam
ſunt puncta ut cras ſuis Qa ē condicio cō
tingēs et honeſta que ꝓt apponi et nō
apponi ut ſi pater meus voluerit aut ſi
dederis michi centū hoc ſi apponatur
ſuſpendit in nullo uſq; teneturꝫ condiciones
a Etiam ſi fiūt contractū ꝑ verba de
ꝓſenti ut adiectione alterius dictorū qdi
cionū ut in c. ſeq̄ eo. ex. de con. ap b
Niſi interim conſenſus de ꝓſenti uel ca
nalis copula fuerit ſubſecuta ea q̄ tales
videntur cessaſſe a condicione ex. de con.
ap. de illis et c. ſeq̄ eo et c. ꝓ tuas Va
ē condicio inhoneſta ſz tū non ē cōis bas
mīrosū ut ſi furtū feceris uel ſi homes in
terfeceris hoc ſi apponatur dēt habēi q̄
non adiecta et tenet ſponſalia ſunt cras
nullū ex. de con. ap. c. ult Et ſm hoc q̄d
dictum ſidem a ſi in textu ubi hoc clare
dicitur b Idem intelligi dēt de condi
one impoſſibile ſ. q̄d habetur ꝓ non ad
iecta ut ſi digito celum tetigeris Ita
ē condicio inhoneſta et cōi ſubam et bo
na mīrosū ut ſi dicatur cōiūxo tecum
ſi ſpōnationē ꝓlis eiuſdē q2 hoc ē cōi
bonū ꝓlis uel dotes tue nec alia diſ
mīrosū q2 hoc ē cōi ſubſtantia ſeꝑa
bilitatis uel ſi ꝓpter queſtū te adulteram
dam tradis Et hoc ē cōi bonū fidei
Et tales condiciones ſi apponant nichil
il agitur a ſ. q2 annullant nullū ut in
mīrosū de quibus ſtatim b xxvij q. viij
inf cetera xxxvij q. ij Aliqui et c. ſolet
quęri ex. de con. ap. c. ult Si tū poſtea
talis condicio remittatur et ſequatur ca
nalis copula iudicabitur ꝓpter mīrosū ut dic
to c. aliqui Dicta aſſumpta ſunt de Ray
tho Jnno. et hoſti. a Idem in ſū. eo. li
iii. ti. viii. q. xvii Et additur ſm ḡlo.
zay. qui ſi nullū cōiūgitur ſub condicione
q̄ de veritate eveniat ut ſi dicatur ſi ho.
tertiū ſi ſol. erit in cancro in eſtate tunc dō
q̄ non ē mīrosū ut in inſtanti aliquam
extet condicio et ſi medio tpe cōiūgat
ri alia teneat nullū ſicut nōtat Jo. ꝓpter
ſ. fratrantatis ex. de fri. et male Con
b. ꝑe. cetā dicit q̄ quintū conſenſus ex

ꝓnatur ꝑ verba de ꝓſenti et ſub condi
tione futura quidem iudicii ē q̄d de eo
ſenſu ꝑ verba de futuro Con. Jnno. et hoſti.
Tū ergo condicio futura ē recta ut cōiū
gam tecum ſi ſol ozietur cras condicio ꝓ
impleta habetur et cōiūgitur ſponſalia
nō nullū. ut ibi b De condicionibus ſpō
ſalium vide j. ſponſalia ḡ. hi.

Quid ſi quis ſignificauit ꝓri abſti
q̄ cōiūxit tale mīrosum ſub condicione ſi
ipſi ꝓri placuerit et aūq; pater conſenti
at ꝓmittat ſz pater conſentit nullū quid ēt
nullū. Rē ſm W. dicendū q̄ nō q2 nō vi
q̄ deāt dici conſenſus niſi duxet q̄ſq;
pater conſentiat tū aūq; tūliat ad 2m ho
tū det cōpellit ſuos iduci ut illā ꝛcipiat
ex quo ſemel ieam conſenſit ſub condicione
q̄ extitit a2. ex. de deſpon. impu. de illis
Idem hoſtien. et b. a Idem ni ſunt cō. co
ti. q. xviii b

Quid ſi quis cōiūxat ſponſalia ſub hac
condicione ſi ꝓmiſerit coytū Rē ſm W
ſi condicio illa intelligitur de coytu forni
cario ꝓpter nō adiecta dēt hoc cum ſit
turpis ex. de con. ap. c. fi. et ſic erit
ꝓpter mīrosū iudicandum a ſ. quia i ꝓmo
coytu iudicatur nullū ꝓſumptū q̄ ei
videt hortatio i. q. ꝓmittat cū ieruſa
cum habē aut modus a modus aut
cā qua ueri nolit condicio ſm eundem
W. Vt in ſum con. eo. ti. q. xix b Et
multo fortius ſi intelligatur de coytu
legitimo et mariali Et eodē mō ſi dixe
rit cōiūxo tecum ſi virgo contraxero ſi
ꝓmittas ꝛc a ſ. tecū coyre ut ide ſit
in hoc caſu q̄d in precedēti licet ſit ad
rectū ſi nullū contraxero b

Quid ſi dicā accipiā te uel accipio
ſi inveno te virginē poſtea ſequatur
coytus nec inveniatur virgo Rē ſm b.
Jnno. et hoſti. Judicandum ē ꝓ mīro
ſicut et precedēti ḡ. Et addit hoſti. q̄
licet ſic oporteat iudicari in foro iudi
ciali ꝓpter hoc q̄ nō ꝓſit hēri alie ꝓ
bationes tū in Judicio aie nature nullū
ex. de con. appo. de illis et c. ſeq̄ eo
et c. ꝓ tuas Nam hui ē q̄ mulier q
in fraude nuptiarum fuit decepta ꝓpter
at et vito ſubueniatur q̄ forte intendit
bigamiā vitare a Et ſic condicio ſi
ut honeſta licet actus inhoneſtus ſm
eundem hoſti. et in ſum con. eo. ti. q.
xx. Et ſic ſi probari poſſit ꝓ confeſ
ſionem ꝓtiam al q̄ non fuit virgo Et
ami i foro iudiciali non teneat nullū
Que dicā ē nup cōiūxi mīrosum b
ſub condicione uel cōiūxi ſub nro Rē
ſm W. qualit̄ ſtendū q̄ contractus
qui non fit abſolute et libē ꝓt aliqui
ee ſub condicione Vt dono uel vendo

tibi hoc si hoc fecerit uel si hoc fuerit
Item pōt ee sub mā ut si dicatur dono
uel vendo ut facias hoc uel illud alio
quin revocetur qd donasti uel vendidi
Ite pōt ee nī appositione cause ut si di
catur qz hoc et hoc ē sine fuit Et cōdi
tō quidē sit p si modus p ut causa p
qua versus Scito q ut modus ē si
conditio qua causa Et siquidē contrac
tus fiat sub conditione non tenet nisi
exīte conditione sicut et de nupto dicī
ē B. in gl. i. xxvii mi. Si vero fiat sub mō
statim tenet Sz si nō seruetur modus po
terit revocari Credo ergo q licet matrimō
sine sponsalia prīt cōtrahi sub conditione
non tn sub mō Ita q illo mō non soluto
dissoluatur matrimōm sicut fit in alijs contrā
a tibus qz matrimōm inter fidēm non dissolvit
ner etiam sponsalia Vt in sum. con
co. ti. q. xvii Vbi hec nōtantur Et dicit
hin W. q ex quo semel contracta sunt ma
trimonia uel sponsalia Ita q teneant
ipa iure non prīt revocari seu dissolui
pter modū non extrahē sine partium
b matrimonium vero fidēi ex eā tenet si
ue eā sit vera sive fīa ut cōiugo teneā
qz duces eā uel qz fecisti sic nisi ipa
falsa eā cōtineret in se aliqd impedi
mentum Vt cōiugo teneā qz libera ea et
non est A hin distinctionē posita B.
Impedimentum ij. et iij. b

Quod si dicat accipiā te in uxorē Vel
dabo tibi centū A Si promiseris uel ut p
mittas me roge teneā Ista cū sint de cau
sto Vt patet in sum. con. co. ti. q. xvii
b Et sequitur cognatus copula nūquid p
sumetur de matrimō Rā hin W nō credo
nā ille qui sic dixit habat opinionem q
liberare se posset vtcūlibet faciendo non
vero ppter ptemptionem inducta ee a iure
qd intelligatur vere de adoptione propt
cognatam copulam a Idē in d. q. xxvii b

Quod si dicat promitto q nūq defra
dem tibi tua mea et secreta ē cognatus
copula A sub promissione non deficiedi
ut patet in sum. con. co. ti. q. xxviii Vbi
hec notantur ā Rā hin W non det psu
pra matrimōm cum sponsalia aut matrimōm non
solet cōiungi p promissiones metaphoricas
a s. hymenei uel silēs ut in d. q. xxiii.
b nisi forte constaret q p hoc intēdebant sponsalia cōtrahē

Quod si dicat duram te post annū a
s. ut promittas uel si promittas me teneā
roge Vt in sum. con. co. ti. q. xxv. Vbi
hec ponuntur hin eidē W b Et secreta
ē cognatus copula Rā hin W. Credo p
sumendū pro matrimō qz ps cognatale co
pula subsecutam dicitur revocasse dila
tionem tps A Certe hoc eis non videt

reuocasse cum expresserit clare matrimōm
differendū licet sibi consentiat p promis
sionem copulam Vii et ut pz in d. q. xxv. de
Ide W. q in hymenei casibus q non sunt
nūo expressi in iure non ē propinanda
sua Et si post hymenei contractus co
dicionales transiant ad alia vota solepni
ter forte tuetur ē dissimulāde aut papam
consule q innu. cū 2a solepnit contractū
durare b

Quod si quis cōiugat cū alia sub cōditione
dem an eventū cōiugij cū alia prius p
det revocare in 2a cētā si sit consanguine
a prime ut supra Impedimentum viii g. v.
a Et etiam liceat conditio apposita cui
pma postmōm cuernat hin glo. 2ay. Et
in sum. con. co. ti. q. xxvi Et cōsule. et
l' ut ibi b

Matrimonium vi. Quo ad debitū
cōiugale Secundum ergo q cōtrac
to matrimōnio mulier non hīt p tra te in
sui corpis sī vir ner vir sui sed
mor ut dicit ē B. matrimōm i. g. fi. Sz an sta
tim teneatur debitū reddere hēnt ē de
bitū cōiugale gl. i.

Utrū contractis sponsalibus an secutas
solepnitates carnalis cōmixtio sit pecū
a hin tho. in mis dī. xxviii Sī sponsa
credens sponsum velle consummare matrimō
admittit eū excusatur a pcō nisi aliqua
fraudis signa apparerent expresse sicut mu
tis distantis conditionis uel ptium ad nōbi
le uel ptium ad fortunā A Quo ad con
ditionē fortune al. sentit cōis ut ē. matrō
nii ni. g. i. in addicione b uel aliud signum
credens appareat Et eodē mō intelligit q
excusatur vii si p hoc niteretur matrimō
consummare Sz hin W. in illis locis Vbi ē
consuetū q pius adhibeatur nuptialis ben
dictio si absq dispensatione ecclie et sine usu
tri cā hoc faciat mortaliter peccat A Idem
cētā ē in omissione alicuius honestatis et con
suetas solepnitatis hin eundē ut ē debitū
cōiugale cuius principiū in addicione b Cū
2e nuptie non solent videri ut j. nuptie
g. ij. de nā debito quotidie multa ha
bentur ē. debitū coniugale

Matrimonium vii qū accusat impo
tā aliqd impedimentum quod in
eo ē vel fuit Et prima quidem
Queritur qui phibetur vel qui
possunt nūm accusare Rā phibetur quod in
omne exīnei q diu sunt aliqui consanguinei
Et ē illud spāle q consanguinei admitti
tur ad accusationē ut patet inf. patiens
a maleficus amittit maritum et tota proxi
mis xxxv. q. vi. c. i. et ij. Ista specialis
tas non vī 24 accusationis sī testificā
tionis ut in c. audet de quo j. b Cum
cō ē quia vnusquisq; suam genealogiam scie

laborat eē qui ma actu· pūt c· iudetur
Consanguinei aūt deficientibus admit
tūtur· antiquores et vetationes vicin
quibus ea ꝓpinquitas nō ē ut ni d· c·
1· xxxv· q· vi ¶ Idem ni sum· cō· li· iii·
ti· xx· q· i· Vbi etiam additur· q· i mul
tis locis hoc hodie nō seruatur· qui eē
nei admittūtur· ad accusationē etiam
exūtibus cōsanguinei qui hoc pūt ¶ Itē
tam mariti qua uxor pot mutuom actu
sare licet ulla defenditur longinquitate
anor eē· de consan· et affi· non det ¶ licz
olim tam ipi coniuges ad eēnei q̄ plibet
tiu· ab accusatiōe tpis diuturnitate s· si
steterint sil' sine questione ꝑ xx· ul' xxiii·
annos ¶

Dane q̄ aliqs tpe cōtracti matrimonij tacui
it et nō vult accusare aliquid pot p̄
si qui bona uel denūciationes facte fue
rint tpe erit eē dyoc· uel alt denūcia
tio non potuit ad eū pueniꝛe puta si
minima infirmitate laborans nō erat sane
mētis Vel ita puer q̄ nō ꝓtorcat q̄libē
de talia uel alia cā ltima impeditus
erat accusatio det audi aliquis eū cō
habilit ꝓsumatur· q· denūciationē pub̄ce
fecit tpe exūs ni dyoc· nō ignorauit tāq̄
suspectus ē repellendus nisi mandauerit
q· postea didicerit q· abierit et ad hoc ex
malicia non processit q̄ tūc erā si dici
sset abilis q· tpe denūciatiōis tacuerit
admitti det q̄m licet ille non venit ad
mittendi q̄ fuerit ni culpa iste non
det repelli eū non sit rei publicis eē q·
ma· ac· pos· eū ni tua

Qualiter fieri det accusatio matrimonij p̄
hm Ray· i p̄dicto cān impetre dr· accusa
tio q̄ non fit ni scriptis ni qua accusator
obligat se ad talionē s̄z dicit· denūciatio
que fit ꝑ testes ni quo iudex male pmanet
et pot fieri erā sine scriptis ¶ Dum tū
redigatur ni scriptis ni act· iudicialibus vt
ni etc· Sepe de ver· sig· contracta de· dis
pēdiosam de iudiciis ¶ Sz melius est
q̄ fiat ni scriptis q̄z· eē· de testi· spoli· libro
eē· qui ma· ac· pos· a nob· huic denūcia
tionis forma talis ē ego talis denūcio
nobis dilē epō q̄ nūm· petri et marie sta
re non pot q̄z sunt in tali gradu cōsan
guinei de iustificando ꝓsumas uel si ē aliā
ut affinitas et huiusmodi Et datur libellꝰ
eriam ꝑti aduerse ut sciat quid ipetit·
¶ Et quid actor ꝓbare velit ni quali
bello contestetur· querendus q̄ sāgnitatis et
ꝓsone ꝑtis nōibus declinate sim cūdē
ray· Et ni sum· con· li· iii· ti· xxi· q· i· ¶
Quo facto procedit· ad lite mere sole
to ¶ s· q· sacramētum de veritate dicen
da a ꝑtibus suscipiatur et examino et
ꝓbatis ꝓ ordine fiant ut ni d· q· i·

Et nō· q· ni hoc cān pot cōi cōtumacie
lite non contestata procedi ad testiū recep
tionē et diffinitiua sūam ut eē· lite non
contes· qui frequēter ¶ hoc uerū ē cōi
gnumaciter abitem seruis si nō sit cōtumax
vt ꝓ ni cadē c· qui ¶ Seruus aūt cēt si
fieret accusatio de adulterio ad thori sepa
rationē ut eē· lit· non contes· c· i· et c· qui
frequēter ¶ Idē q· ni hoc ꝙ· nōt· ni sum
con· li· iii· ti· xx· q· iii· et ti· xxi· q· i· ¶
Cum pūt ee testes ni cā matrimonali p̄ hm
Ray· eius qui admittūtur ad accusationem
admittūtur ad testificationē de quibꝰ dicī
e ē· ꝙ· i· Et licet ꝑ et mr· sint ydo
nei testes ni hoc cān ubi agit· de federe
matrim· s· utrū sit i affinitas uel consanguī
nitas uel alie impedimentum ut eē· q· ma·
actu· ꝓs· Videt nobis tū si de ipo cōtrac
tu agatur· i· utrū matrim sit nit eos con
tractū tāq̄ suspecti sint repellēdi ni forte
uel illa cuius filius uel filia contracta dī
ee suppos ni diuitijs nobilitate potentia
et hūoꝛe q̄z parentes videntur filiorū
uel filiarū matrimonium et honorē diligē
eē de testi· sup eo· Item ni cān p̄dicto
pot ee idem actator et testis az· xxxv·
q· vi· epus ni synodo· et c· de parentela
eē· de testa· conf· preterea Idē tho· ni iiii°
di· xli· ¶ Idem ni sum· con· li· iiii· ti· xx·
q· iii· Et additur· hm glo· ray· q· i· allatis
uiribus non ꝓbatur· q· cān ni cā matrimonij
quib pot ee accusator et testis Sz ni
illis dicit· de forma mandati qua debet
ꝓcurator epō testes synodales i· de gesta
te ꝙsumpti ad denūciandū delicta ꝑsonā
tū dictum Ray· et tho· verificāt ni cān
c· sup eo· ij· eē· de testi· s· qui filiū non
contracto uel alt ubius dicit ee consan
guinitate inf cōiungendos q̄z stat· de re
eius ꝙdubio et impeditur matrimonium
hendum ¶ De impedimentis multa hoc
ti· Impedimentum q· cū sequit c·

Mandatum viri cui cōtracto
matrimonio cōiunx accusat· de adulte
rio et petitur diuorciū Queri
tur ergo ꝑ quos qui admittuntur
ad talem accusationē ꝓ hm Ray· licet cā
hm Ll· qua sedm rationes quilibet bone
fame admittatur ad accusationē adulterij
cum additur· ad penā legalē uel remoti
cam tū cum agitur· ad thori separationē
nullus admittitur nisi maritus et uxor
Qualiter huiusmodi accusatio fieri debeat
ꝓ maritus uidens uxorem accusare de
adulterio ad penam legalē Set inserī
bē et ad penā talionis se obligare ner
pot agere ꝑ ꝓcuratorē s̄z ꝑ ipm ꝑ
tem agere oportet Sed si coram ecc°
iudice vult agere ad thori separationē te
netur· scribē et dare libellum accusatiōis

ſ3 non det ſe ad penā talionis obligare
qui ſuū probaret quod obiceret ſuū non
habet qđ nollet q3 ſeparetur ab uxore
Et pōt maritus agere et illa rndere p
procuratorem a Si uerū tas id postulauerit
ut in c. fine de quo ſ. b Quia et ſi de
crimine fiat accusatio nō tñ ē criminalis
ſ3 qi mixta pbantur ōia pdicta exprimi
ēt de penā. fine

¶ Utrū maritus possit uxorē dimittē pp
adulteriū Re accusare pōt et dimittē ch̄s
vir ¶ Qui dimiserit uxorē excepta causa
fornicationis ꝛc Et cadē nō uxor viri
quia in tali crīn nō ad impares iudicium
xxxii q. i. si quis uxorem Et q. v. precepit
et c. xpiana Non tñ intelligendū est
q possit rndē alteri xxxii q. vii. omnes ca
siones Sz uer ea dimittē pōt in vii
casibus ut habetur ſ. ꝑ. x. Et ista ca ex
tenditur ad fornicationis suspicionē ſ.
qñ suspectū ē multū violenta et certa
verbi ḡtiā Si probatū ē q fuerit solus
cū sola nudus cū nuda in eodē lecto a
simul i multis secretis locis et latebris
ad hoc quadris et habilis electis libē uxor
dimittitur xxxii q. i. dixit dñs ex. de p
susp. fine Hē extenditur ad uitiū zodo
mitarū ut ppter illud uxor possit dimittē
uirū et ego xxxii. q. vii. omnes rationes et
c. adulterii. a Est aut uitiū zodomitarū
cū masculo i masculū uel femina in fe mi
na turpitudinē agatur ſm̄ glo. zay. Ut
in ſum. ton. li. iii. ti. xxii. q. ij. b Idem
intelligendum ē de spirituali fornicatio
ne ut ſi maritus uel uxor meretur i hereſi
sim uel iudaismū siue gentilitatē et
trahat cōiugem ad infidelitatem a Ergo
uidetur q sine traḥt pp hoc preciū no
deat separatio fieri Et pro hoc videtur
fieri c. quesuit ex. de diuor. b In quo
casu ab illo potit separari ſ3 alij imbere
non licebit xxxiii. q. i. Idolatria ex. de
diuor. quesuit et c. de illa ex. de diu.
quesū c. ult. Imo uer dimittē pōt si se
delit ut in c. de illa a Idē qđ in hoc ex
nōtatur in d. q. ij. sm̄ Ray. pe. 2 tho b

¶ Utrū si uir palliat aliquā ex. clausum pu
dar uxor possit eū dimittē Re licet ex ta
li coytu affinitas non sequatur tñ uir eq.
uel magis violat fidē uiriali et magis
peccat Et ideo uir q. dimitti possit ma
constat in hoc casu q fornicationis genuit
ex. xxxii. q. iii. mererices a Idem in
ſum. ton. ca. ti. q. iii. b

¶ Quid si aliquis aliquid tale egerit cū
ipsa uxore Re sm̄ hug. et laur. Uxor
pōt eum dimittē Sz unde intelligitur
si ipsa non fuit in culpa ſ3 violentata uel
sopita decepta et huiusmodi a Glo. ti.
ams rationes xxxii q. vii. sentit q pp hoc

ex ordinatione pollutione cū uxore
uir non pōt dimitti pōt distingui sic
Vult uir ꝓseuerare ni tali pacto pp pa
tulū salutis qđ timuit uxori cui quod
pōt et debet sibi prudē ex de diuor. quan
doing possit dimitti al' secus cū in hoc
casu non diuisuit ratione sua in pluribus
Ideo non pōt ex hoc dimitti sicut uer in
casu ſ. sequenti b

¶ Quid si alt quagtū scripsit pollut Re sm̄
W. hug. dicit q nō credit q possit di
mitti a Idē in ſ. ca. ti. q. iii b

¶ Quid pp solam voluntatem seu in
tentionē adulterandi possit alt quagtū
alterū dimittē Re sm̄ W non q. iuxta
fornicationis cū effectu accipiendū ē ar
de pe. di. i. ſ3 aut ſm̄ ba a Idē ni ſuero
ca. ti. q. v. b

¶ Utrū uir detinendo uxore adultera di
mittē Re sm̄ pe. Si fornicatio ē occul
ta uer pōt pbari non pōt dimitti Si
uero ē manifesta distinguendum ē q
si nō ē secuta ne separatur recipiendo
licet retinere ne uideatur pacto cōsen
tire Si uero separatus recipiendo licet
uere retinere quia et separatio ad recipi
endē indulta ē a Can. tho. ut i ſum.
ca. ca. ti. q. vi. b

¶ Utrū uir mulierē adulteratam possit
ppter aliēte dimittē Re sm̄ tho. in iiii. di.
xxvi. qui uiro constat de fornicatione
uxoris pōt aliēte sua eam dimittere
quantum ad thorū ſ. debitū et negando nā
si cognosceret ei non solū meretur ire
gulalitatē ſ3 etiā grauiter sibi ꝓdimit
tum accusandi ut dicit c. b. debitū re
quale ſ. xii. qui incipit Uirū uiste
neatur Sz si ei debitū reddat ppter
aliēte etiā licet irregulalitatē incur
rit nō tñ sibi grauat ꝓcedentem actu
sandi Si uero loquamur quo ad cohabi
tationē non licet uiro uxorē dimittē sine
iudicio ecclie Et si dimiserit debet cogi ad
recipiendū nisi uir ſ3 iuste fornicati
onē ꝓbare possit Et sm̄ hostien. si pa
bet ſ. certo alios non recipiendo ecclē
bus clapsis si nō ꝓbauit plena resti
tutio fiet Et sic pōt intelligi xxxii q. ij
ecclastica a al' incipit hystoria b dicit ei
hosti. q si adulteriū sit notoriū sm̄ q
infirmationi non sit locus sunt pōt adul
teria sua aliēte dimittē ex. de diuor.
significasti. Et multo fortius debitum
detectare Idem sm̄ et addit W. Et
et si notoria sit fornicatio mulieris pp
diuinitatē nō recredit a uiro nec pub
lice incusatur cū adultero non pōt di
mittē seu expellē aliēte ecclā Et si
fecerit cogetur eam recipē Sz si ipsa
publice incusetur cū adultero nō teneat

cam mazitus scripe sine ea expulc
rit sine no a Idem in fi. con. co. ti.
q. vij et q. x. b Similiter etiã no tenẽ
cam scripe si postea illam expulerit ad
ulterium notorie etiam si ei adulteo non
mostretur a pro hoc satis videtur facere ex
de diuor. significasti b Et in hoc ca fi
pot ea ducta in monasterium intrare nisi et
ipse fuerit fornicatus
Q In quibus casibus eo possit adultera a vio
accusari uel dimitti Rx fim zay. i ẽ
Pmo si vir communicetur de fornicatione
xxxij. q. vi. p totũ ex. de diuor. signifi
Zo si ipe constituit eam ex. de eo qm
rogatus consan. iiij. discretionem a al. in
pit discretione b Zo ei ipa credebat
viz defunctũ et nupsit alij qz maziti
tediens tenetur eam scripe ut dicit
e g. Impedimentum xij. q. iij a q mo
pit quid si uxor b Qo si rogatus fuit
latenter ab aliquo quẽ credebat ee viz
sui qz xxxiiij. q. ij ni certũ Zo si fi
t vi ostrella xxxvij. q. v. opposito qd
intellecto de vi abta ali non excusaẽ
tur xxxij q. vij. omes rationes Qo
qui scrosiliantur eam sibi post adulte
riũ uel eam publice adulterantẽ ẽt
mer in robore mazitali xxxij q. i. c.
ij. et iij Q In his c. prz uide hoc
probazi ẽ bñ ni l. de quo statim b
C. de adulteriis l. nemiẽ adulterij //
No e si aliquis infidelis conuictꝰ se
pudiat et illa nubat alij postea vir
connertatur ad fidẽ sibi et mulier re
uertitur eum scripe ex. de diuor. gau
denq; ultra de hoc ẽ. Impedimenti
iij. q. v. Con. tho. et pe. in mo di. xxx
v. a Con. etiã hosti. et host. ut i sum.
quilibet iiij. ti. xxvij. q. viij b
Q Quis sit effectus accusationis dead
ulterio Rx fim Kay. Effectus e q si
mazitus plect uel alia confitentur nec
exspiatur coiũ eum de aliquo sciẽter ca
sui qui ignorat ni precesserit absolutio
a colpa tamen et secunduz quã ei tene
batur et pot nichilominus scientia
ta xxxvij. q. ij. Agathosa sz tñ continẽ
tenetur quia dñs illa vixerit Idem tho.
et pe. ni mo di xxxvij a Idem i sum
mis. co. ti. q. ix. b
Q Quid si vir ffa aũte diuisit adulte
rium et intrauit nichilominus potest ab ea duo
rari Rx fim W. Vide hugo. notasse q si
uxor publice mozata fuit ex adultezio
vir etiam ab initio potuit intrare mon
terium ea ducta Sili illa eo iuuto non
pot Sentẽ si non publice mozetur q
fuit non pot ab initio et si postea
fuit potuit remorari a S. quousq; pro
betur adulteriũ xxvij. q. ij. Agathosa

Et fiat qd dicit e g. debitũ quingale
ad fi. in additione Et si probetur in co
tinenti nulla fiet remotio ut pot colli
gi ex dictis g. xxij b
Q Quid si mulier adulteza ingressa est
monasterium nichilominus potest ea duo
re Rx fim W. remorare cum pot Nam
innocens pot ingredi adulterum uel ad
ulteram non pot sine licentia alterius a Nisi
lata sinta diuortij fuit enim inde iudicium
e de viro et de muliere s. q vterq; altero
iuuto pot mitrare religionem qz p similem
ctiõe vterq; ex toto remanet mri suo ꝑ
huiusmodi. Et in simili. con. li. iiij. ti. xxij. q.
xviij b Si vir ingressus e viro sciente
et non dicente satis pot videri dam
nicia et vir tenebitur restituere a facit
xxvij. q. ij. Agathosa b
Q Quid si pot lata diuortij sententia et pq
quã fuerint e sacerdos uel religione mi
serit constet certiaz fuisse deceptũ ut
puta p falsos testes nichilominus restituet
Rx fim Kay. etiam si professione fecerit
nichilominus restituere tenet et tenet mr red
dere debitum non tñ exigere potest Sz ni
dictis mris rationibus si mulier no repetit
mrem viri non pot vir repetere uxo
rem qz predixerunt sibi p sacri ordinis
susceptionem uel p religionis ingressum
a Idem in simi. con. li. iiij. ti. xxv. q.
iiij Et forte si mulier petisset diuor
tium non posset remorare qz videt ꝑdo
nasse viri suo p tale petitionem Hoc
dicit ut patet ex dictis in proximo p
cedenti g. nisi forte dicta fuisset ex eo
quia putauit affinitatem impedimentum qd
non erat qz etiam non videt consentire
ff. de mr. o. iudi. l. si per errorem b
Q Quone q lata e sententia ꝑpt adulterium vxo
ris postea vir adulterauit. nichilominus mu
lier potest eum repetere Rx fim Kay. no
pot fim rationem uiris Judex tñ ex of
ficio suo debet illum compellere qz ei. de
uxore. tua nos ex. de diuor. ex litis Vir
ni pena ad rogum. vij dicitur. de his q
minus recte sunt proprio non ergo sed
dñs uxorem a uiro non discedere q si
decesserit mane nupta aut viro suo
reconsiliari et vir uxori sue no admit
tat Vir et fim W. Vxor de rationa eq
tate pot viri repetere qz exceptione
iuris iudicate cedit replicatio de adulte
rio Idem tho. al. et pe. a Con. etiã hosti.
ut in sum. con. li. iiij. ti. xvij. q. xij Et
q hec repetitio pot fieri de equitate
rationis satis videtur probari in g.
sicut. et c. xv lits ex. de diuor. b
Q Viri vir et vxor equaliter peccant
prter adulteriũ Rx fim pe. lic. i cau
sa adulterij vir et vxor ad equalia iudic.

ut supra dem̃ ē qz vtrisq; licitū ē adul
terium dimittē non tñ hoc ex equali cā
sine peccō Nam vnus mō mulier plus
peccat qz peccat cōm̃ bonū prolis Sz
alio mō equaliter peccant s. cōm̃ bonum
fidei Et hoc ē sufficiens cā dimissionis tō
iuste licet vtrq; dimittē alium Tertio mō
certis pactibus plus peccat vir ꝙ ꝓdo
mulier vnde Idem tho. in mꝰ di. xv
xv. a Idem in corp. cō. ti. q. vi b

Q Nunc q; vir ꝓpter fornicationē vxoris
separatus ē a sua nolit eā recō
ciliare sibi et illa nolit mīequid ē
cogenda R̄ sm̃ Ray. Vir qui non pecca
uit pōt petere cōm̃ pelli eam extra domū
non obstante sua qz qd̄ fauore mei
matrimonii est in dapnū mei petere q
si non det C. de legibus. qd̄ fauore ar.
xxxij. q. i. Non erit Idem tho. pe. et
goff. a Alger intelligenda sunt nisi vir
post suam fuisset fornicatus uel nisi mu
lier mutasset status. m. gr. credo eadē
ratio sm̃ pe. et tho. Vt ni sum. cō. co
ti. q. xiij. Et facit qd̄ dem̃ ē ē. ff. qd
si mulier Additione b

Q Nunc q; vir adulterans ē occulte sz
mulier manifeste mīequid pōt illa vi
carie et sine peccō dimittē R̄ sm̃ Ray.
Credo q; non qz non desinit uxori iure
exigendi sed ꝓhibendi ar. xxxij. q. vi
ꝓ totum Idem tho. Nl. goff. et hosti.
Si tñ vir egisset penā ut uxor mon
ta nollet agere sz in adulterio ꝓseuerā
re sine peccō posset cam ꝓ sua dimit
tere xxxij q. i. c. i. ii. in. et sic Idem
goff. et hosti. a Idem in sum. co. ti. q. xv. b

Sz utrū uxor adulterā post penitentiam
possit repellē virū ab accusatione
R̄ sm̃ Ray. Credo q; non pōt qz pena
non tollit iure accusandi in foro iudi
ciali xxxij. di. i. xxxviij. q. ij admonere
vi. q. i. q. cuius vide videndū a In prin.
b Idem tho. Nl. goff. et hosti. a Ide
in sum. con. co. ti. q. xvi. b

Q Nunc si alt̄ coniugū fornicetur carna
liter et alt̄ spiritualiter numquid fiet ꝓpter
ea R̄ sm̃ hosti. dicit q; si q̄ accusa
tus de spirituali fornicatione ut de here
si et excipiatur de carnali s. de adul
terio michi lōgum ꝓcedet nisi conuerti
voluerit qz si conuerti velit cōpensatio
locū habet Si uero fiat accusatio de car
nali et excipiat de spirituali exceptio
admittetur et sine ipsam exceptionem
ꝓ nuptiis ꝓcedetur hoc dixi ff. de ritu
lium hereticis sine infidelitatis a Ide
in sum. con. dicta q. xvij. b

Q Utrū ꝓpter aliud crimen possit uxor di
mitti R̄ sm̃ tho. in iiij di. xxiv ꝓpe

alia pecca dimitti non pōt nec quo ad
vinculū nec quo ad actū nisi forte ad te
pus se velit subtrahē a consortio uxoris
ꝓpter castigationē eius subtrahendo ei
collatum ꝓ prie sue Nam et q̄n uxor pec
tat magnam offensā contra virū sine tñ
vir subtrahē se pōt ab eius conuersatione
Ide Al. addens q; non ex colistrice fuit a
usuratio si non vult restituere sz cessante
scandalo reconciliari debet xxxiij. q. i. Vxor
a Et ad dictum subtractionis facit illud
ar. xviij Si dextera tua scandalizat te
abscide eā ꝛc Vbi dicit tho. q; manus et
oculus ꝓpter fratres vxores et ꝓximos et
filios intelligi sm̃ eundē tho. ꝓdicit ecc
con. pe. q dicit q; q̄n communiter ꝓ peccō
sum ē scandalū pōt dimitti quo ad reci
tationē tpz ale m quousq; cessaturus et
cessante scandalo debet fieri reconciliatio.
Vt in sum. con. co. ti. q. xviij b De
quia adulterij q dam hēs ē adulterium
ꝛc ē impedimentum viij. ff. ij. 2 scdm hg
Determinatum ix. q̄n aliquis petit
in virū uel aliqua in uxorē q̄n
dum sit R̄ sm̃ Ray Si mulier pe
tat aliquē tpz virū et ego intendū est
Virū uelit agere petitorio iudicio uel posses
sorio i an mulier dicat aliquē ee suum
marituꝫ qz contraxit mī ea et petat ei
sibi admoneri marituꝫ qd̄ ē iudicium pe
titorio qz agat de ꝓprietate Nec ei petit
sibi restitui tpz ab eo fuisse fuit dimissa
et hoc ē agere possessorio q̄n petit possess
sionē viri sui Agitur si agat petitorio
dicens aliquē esse virū suū et ille ne
gat exceptiōe q; illa non possit ee uxor
ꝓpter tale uel tale impedimentum prius
tractabit exceptio maioris qz eo ꝓbato
qd ꝓmouens ꝓmittitur erit ei vii. absolue
dus ex. de or. co. c. i. a Ide in sum. con
ti. mi. ti. xx. q. i b

Q Quid si agat possessorio R̄ sm̃ Ray. q̄n
petit sibi maritū restitui licet maritus ob
iciat de consanguinitate uel alio impe
dimento ꝓpter debet fieri restitutio inde
ei. q; cognoscatur de exceptione maioris
ex. de dilo. ꝓcessu et ex. de restitu. spo. ex
communione et c. lras a Etiā si impedimentū
consanguinitatis uel huiusmodi esset notoriū
ut in dicto c. ꝓcessu b Ideo ti fallit in
quibusdam casibus in q̄bus restitutio
non debet fieri ꝓpter ē si obiectio nulli
ci fornicatio publica et manifesta de qua
probato q; sit notoria Item q; no possit alq̄
per sententiā declarari no restituet nisi ipse
probaret virū adulterium commisisse qz tūc
restitui debet etiā si fuit fornicata publice
ex. de dilo. significat Et de illa ratione videtur
in nouo viij. c. viij. et ix Ex quibus est

si obiectus consanguinitas maxie q̄ diuina lege phibita sit et probationes offerantur contrarie ti patet. 1. quo ram̄ dēt recipi in tractatum ad cautelā ne s. hmōi obiectio malitiose fiat. Et tue fiet q̄dē restitutio q̄tum ad cohitationē nō tn̄ quo ad tacitas rapinā ut in dicto c. habes Ita sup̄ Si obiectus exceptio rei iudicate vel sup̄ diuortio ut in c. causam de quo j. Non enī est restitutio facienda nisi p̄o de illa exceptione cognoscatur. ar. eō. de offi. dele. causam. Q9 ē qn̄ s. vir petit sibi restitui uxorem et ipā tenet de semita viri dēt quid restitui sufficienti cautione recepta q̄ ei malū non inferat eō. de restit. spo. ex transmissa de q̄ cautio ne hēs hinc j. ff. fi. Et si ita capitali odio eam p̄sequatur q̄ merito de ipa diffidat nec possit ei de sufficienti securitate quidem non satis nō dēt restitui sed ab eo potius remoueri ut in d. c. habes Contra. et pe. Addit ultro ray. In aliis ab is tribus credo q̄ mulieri viri petenti sit restituta facienda et ego dicendo p̄ bet se in possessione fuisse et a viro spoliatam sine ordine q̄ hoc duo p̄bare habet eō. de offi. dele cōsultationibus et eō. qui fi. sint legit ca. q. Addenda sunt con. d. q. i. b

Quid si mulier ipa aūte recessit a viro et ipe petit restitutionem numquid dēt restitui R. hin W. hin quosdā non dēt restitui H. hin Vinc. dēt Credo verū ee q. eo ipo q. rediens nō admitti tur ē expulsa ut et cadat a possessione ff. de acquir. pos. etiam possidere in fine. ff. de vi et vi ar. l. i. §. sine aut Idem habet eō. de diuor. sicut. Idē huic. nisi ipa fuit fornicata publice uel cū adultero publice notata ar. cōtra q̄ hoc oppone eō. de mūn. tua nos Addenda sunt eō. con. q. i. b

Quid si is qui petit tēp̄ cōmune me stat mecum R. hin ray. Ille qui petit hoc p̄bare aliquem sufficibit eō. de cau. pos. et ipe cū contra et eō. de mūn. c. fi. Pone q̄ post latam ex errore diuortij viri factum q̄ e sacerdos uel religiosus numquid dēt restitui uxori petenti hoc quid si post lata sententia Et si uxor ingressa monasterium al' non egressura nisi q. credebat diuortium iuste celebratum nupta postea veritate post viri sui repetē R. hin W. non q. falsa ca non impedit voti monachatus Et sic cōtra de uiro dicitur ē in pdicto s. xviii Addenda sunt con. eo. ti. q. vi b

Quid si religiosus uel religiosa petitur tangi commix et confitetur mixtum et copula carnale R. hin W. In hac ram̄ standum est confessioni ut puta mulieris et restituenda erit viro petenti Nulli enī ex hac fit p̄iudicium nisi ipse nec ē credendū eos immemores salutis sue. 1. q. vii. sanctimus Aliud ti. est dicere et debuit quia dedisset monasterio De bere. et Imo. in cle. eō. de raptu cu ram̄ A

Hostien. dicit q. si constat p̄sona aliō tenē ad separationē mixti spūalem s. religionis vel carnalis ram̄ quod confitetur nō stabitur confessioni sue ut eō. de eo. q. ppter consanguin. uxo. sue sup. eo. Si constat quilibet nō vellet mixtam separari tue stabitur confessioni eius ut in dicto c. cu ram̄ Quia q. libet creditur q̄ se et non p̄o se Et q. in dubio tenendū e id q. in primo loco dic tum s. q. stetur eius confessioni ut 1. su. eo. ti. q. ix. Sz certe non video q. deat stari confessioni q. mixtam cum carnale vel in deo c. sup. eo. Et multo minus cū spūale cū sit fauorabilius ut in c. ex publico eō. de comi. quo. Nisi constaret p̄sona alterius religionis fuisse, tradueta q. tue credetur sibi confitenti copula sup̄uenisse Et iste e casus dn̄ c. cū ram̄ sup. glo. ibi nec mirū q. hoc cū cura si mulier negaret credetur viro asserenti copulā tez incubuisse eō. de despon. impub. attendat Qualiter seu ad quid comunx spalia b tus e restituenda R. hin ray. dēt restitui ad oīa illa de q̄bus p̄bauerit se spoliatū ut q̄ndeat pacifica possessione et plena securitate in. q. i. Remitte q. anda Sz si mulier dicat se hrē suspectū viri ne forte eam ledat et eam vexatiōz ondat ad iudicē spectat fore sibi cauere sufficienti cautione q̄ tractabit eam bñ sic vir debet vxorē et q. non ledat eam in p̄sona uel rebus et hmōi Et hoc cautio ne p̄stabit p̄ iuramentū xxxii. q. i. de benedicto A Ubi nichil habetur de iuramento Hostien. ibi dicit q. si mulier nichil allegat de suspicione viri sufficit nuda p̄missio Si aūt dicat cū suspectū ex q. p̄bonea cautio ei p̄stetur i. fideiussores uel pignera uel etiam iuramentum si fore te aliud magis timeat vir Si uero tanta sit securitas viri ut nulla cautio videat sufficere tūc non ē ei reddenda Si aliam hoc te matrone q̄ attendenda eō. de restit. spo. ex transmissa et c. hinc in fi. b Sz et si mulier non confidit de maritō debet p̄stare cautionē fidei uxoratam uel fide iussoriā sub certa pena ar. eō. ut lite non contest. qui fregerit et xxiii. q. v. pro dest et q. in ca vnde De hoc habes ō hic s. ii. circa fi.

Edictus uel Cyrurgicus postu tus ē medicus ut cum eo ad thermas uadat cū infirmo uadit ipse ante

omia moneant et moueat q̄ vocet me dicos aīaz ut postḡ fiat infirmo de spi rituali salute q̄ ipsum ad corpalis me dicine remediū saluberius p̄cedatur. Si quis aut medicorū hui⁹ cōstitutionis tūs trāsgressor extiterit tam diu ab mgri tactu et eccl̄ie accessu sit sequestratus donec de transgressione huiusmōi satisfecerit cōpetenter. Et hm hosti. ex quo dicat p̄i pium transgressor mortaliter peccat ex̄ de pen. cū infirmitas. Idē in codē c. sub pe na excōicationis ꝓhibetur medicus ne p̄ corpali salute aliquid suadeant q̄d ī p̄icu lum aīe cōuertatur. a Idem in summ. cō. li. iii. ti. xxxiiii. q. lxix. ad finē Vbi et additur hm hosti. q cōis statutū dicti c. cū infirmitas p̄scribi nā p̄t nec aliq̄ cōsuetudine tolli cū p̄ salute aīaz induc tum sit. b

¶ Quis det se hr̄e mediciis ī medicinis conferendis R. hm Imo. diligenter atte dē debet ne illas medicinas cōferat de quibus hm aīe ei non constat. Nam si dubitatione hr̄et q̄ peccat nel si habere det conferendo peccat. a Etiam si vehemē ter credat medicinā ꝓfuturā si tñ cum hac aliquā dubitatione habet nel hr̄e det ne peccet hm eundē Imo. Et in sū. cōn. li. ij. ti. i. q. xxxv. b Quia in tuiore p̄te tenendū e ex̄ de hēmor. petitio Bernāg e cū reliquē hoiem ī maiam creatorē sū q̄ medicinē de qua dubitat. Itē etiam pec cat si debitā medicinas omittat. Idē hosti. Quid si ꝓpter defectū nel cōruptionem aut sophisticationē rer̄ ī medicinā p̄ta rā infirmus incurrit periculū R. hm Imo. Si medicus diligentiā q̄ debuit adhibu it in rebus aliquādiu inculpabilis erat Idē hosti. a Idem in summ. cō. co. ti. q. xxxvi. b

¶ Vtrū medicus teneatur potius gratis curare quā ꝓmittē mori R. hm Thō. me dicus tenetur curā et consiliū impendere paupi languido mortē cū languentibus ꝓ batur infligē qui hoc cū possit excludere non excludit lxxxiiii. di. in p̄ncipio Vbi dicit gl̄o. q medicus potius det gratis cu rare q̄ ꝓmittē mori non solū pauperē sz etiam diuitē. a Idē in sū. cōn. co. ti. q. xxxii. ad fi. hm gl̄o. lxxxiii. di. in p̄ncipio Vbi etiam dicit q medicus curare nō solū gratis sz et suis impēsis etiā diuitē qui uollet aliquid dare p̄ius ꝓmittē cū mori Et si cōtrauenit repetere impēsas q̄ vult rer̄ grauit negotiū cuius Et q etiā si mortal̄ egret p̄t repetere q̄ sufficit si utiliter cepit facere licet curetur non sit seruitus ff. de re gor. gl̄o. sz an uler̄ mer̄ p̄t ei abiici q̄ cū pietatis fecerit suptus nisi erat ꝓpinquus infirmo ut C. eo alimenta Et q medicus p̄t et det ꝓdeā facere et repetere etiā si infir mus ꝓhibuerit sicut ī uitū possimus exhe de domo cultura et beneficū conferre ī ti. xxxi. q. iii. Ipā pietas hmo p̄sultur q infirmus talia dyo fuit furiosus ff. de cō stitu. quidam. b

¶ Vtrū peccet infirmus non obediens me dico R. hm Imo. Videt q non q̄ medico nec ꝓlatus e nec hamo cuiq̄ mandatio obedire teneatur tū bonū e q̄ ei credat tāq̄ ꝓto in arte. a Idem ni sum. cō. co. ti. q. xxxvii. b Nam et si infirmo sequatur cibū nel potū naturū peccat. a Idē si hoc faciat ex affectata seu improbabili ignorantia hm eundē Imo. Vt ni sum. co. ti. q. xxxix. b Quia tenetur corpus suū hm eundē deum diligere ꝓpter q si non credēt mortifere q̄ inde credide rit inde infirmitate aliqua nō peccat mortaliter nel saltē non tā grauiter. a Imortaliter nel venialiter et plus nel min hm q̄litatē nocumēti in qua ordinatur modo affectionis caritatis contra quā illud q̄d. actitur e peccū mortale hm doc thēolo gos Et nōt thō. 2a 2æ q. lix. arti. iii. b Peccant etiā seruientes seruit tūa mis trantes. a Vel etiā ex improbabili ignoratia ut ni d. q. xxxix. b In salutife rū q̄ quis non tenetur uitare medicinali si seruitez accipēt aliqd̄ nocumū uel nisi infirmitas ueniret peccaret ꝓpter cōtēptū. b Co. a si hm q̄litatē nocumēti ut deū e. b Co. hosti.

¶ Quid de illo qui serat nel flebothomiat aliquē qui inde māifeste R. hm W. si peric ulū non erat et adhibuit debitam diligentiā non tenetur. Item aliquis q̄ potius cum ꝓ cui culpa mors euenisse ꝓsumitur. 22. xxiii. q. v. de ho micidiis ff. Idē in sū. cō. co. ti. q. xl. b Quid si medendus non sit cōsuetam dispensez mez mor nel veniaz. a Vel si subi tus et insalubris timor nel tremor mentis sup̄ eum Vt ni sum. cō. co. ti. q. xxxvii. ubi hoc tenētur. b Et mensis a medico mā tuz R. hm Imo. Si mensor in hoc nō erra uit ꝓ sua inexperientia nec peccat nec hi tur̄ghilazis tū qui ni aliquo dubitat po tius det diuitē ꝓ munde Idē hosti.

¶ Vtrū medici nel cyrurgici possint ad or diues ꝓmanere R. hm Thō. si pati erant in aīe et medl de cōtrahentibus omis sum est et licit de hoc ꝓbabile consilium po tuit et licit ꝓmoueri aliter nō exp̄. de etate et ꝓfessione ad auzeb ff. de vacatis et exān. eo. Et simi dicendus. a al' interpret medici. b Idē Imo. hosti. et gloss. Est tū consilium hosti. et cū ꝓmanendi a ꝓfectum medicine abstrahendi et potissime a cyrurgia q̄ dum tamē nel mersione requirit tū in nullo casu illaē det consilia ꝓmouendi xxxvii. di. layn. a Idē in sū. cōn. co. ti. q. xxxvi. b

Vtrū liceat clericis agere

Utrum liceat clericis agrari i medicina a. ¶. in physica ut patet in dicta q. xxxv. Vbi hec notantur. b Rx hm Ray. Si sunt in sacris ordinibus vel extra i minoribus dñi tñ sunt sufficientes bñficiati non licet nisi gratis pro miserabilibus psonis vel suis consanguineis Nec tunc ubi possent ee periti q extranei in claustris libus dispensatus e obseruandū eē ne clerici vel mo. multa

Vtrū liceat clericis agrari in cyrurgia Rx hm Ray. officium cyrurgie qd iudicat aduersitatis vel mutilationē e clericis omnibus ptez dictum eē ne clerici vel ma. suam et de homicidio tuā nos. a In hijs c. nō vr dicit nisi de cyrurgicis in sacris sz de pōt intelligi etiam exentibus i minorib⁹ qui sunt sufficienter bñficiati ar. c. i. eē de postu. et pat. colli ex positis in d. q. xxxv. hm Ray. b De clericis et Phisicis audientibus medicinā hoīs e exercitatio d. q. ii. xx. vi. Et ibidem q. iii. xx. xiii. de sepulturis quarz infirmorū e homicidiū in. q. iij.

Mendatū emendatū est fm sententiā ueris cū intentione fallendi. xxii. q. ij. q. ille ergo Et nota quod ueris tangit principaliter intellectū dei sicut ei scripture sunt etiam multe ut hic. q. vi.

In quo differt mendatū a fm Rx fm dicit quidā ad q qd uerū e loquit. Et hoc pōt dupliciter contingere Uno modo qñ credit dicere uerū Et si habet de hoc probabilem causā non peccat Vel saltē nō mortaliter qz tenam longitū non fuit nisi ex causa unde xxii. q. ij. hoīes Alio modo qñ credit dicere fm et non ita mente loquit et hoc e mendacium ut ibi predicti. dicit. Nam et mentiri dicit qui contra mentem suam sicut qñ credit dicere falsitatē et sic dicendo erit mendacium qz ppter hoc est falsum significare hic e sua ray. a hic satis huius. ut dicto. q. hoīes b

Quot sunt gña mendaciorū Rx Aug⁹ quo ait vii gña que plane hic tangit xxii. q. ii. Primū breuius et planius vt dicit Ray. e distinctio q mendaciorū aliud e pernicosum aliud ioculosum et aliud officiosum Et hoc huius. xxii. q. ij. Nec quis

Utrū mendacium sit peccatum Rx unde quod mendacium pernicosum e xxii. q. ij. nulli aut et c primū in fi. Sz Utrū sit mortale Dicit sc tidū tho. 2a 2æ e. v. Mendacium pōt ee ex 2a fm sc. ex ipa fla significatione Vbi considerandum e circa quid sit ipa falsa significa Nam si sit contra res dicendas cōtra veritatē dei cuius veritatem aliquis tali mendacio occultat vel corrumpit Et ideo est mortale et grauissimū Sile si sit contra aliquem cuius cognitio pertinet ad hoīs bonū puta ad perfectionē sue et edificationē proximi contra veritatem proximi et e mortale

Quod si sit circa aliquid de quo nō refert Utrū sic vel aliter cognoscatur tunc ex tali mendacio nemo dāpnificatur proximus sicut si quis fallatur in aliquibus particularibus ad se non pertinentibus et tūc non e peccm mortale Ex pōt mendacium ioculare contra veritatem finis intenti puta si dicā in iocunditatē dei qd semp e peccm mortale aut i notabile tamen proximi q̄ ad psonā dignitatis vel fame Et hoc ultimū e mortale Ex si finis ppter quē cōtingens veritatis non e peccm mortale sicut apparet in mendacio officioso Ex mendacium pōt ee ex parte rei ppter scandalū vel cognitionē alterius contra quietis et sic erit etiam peccm mortale Ex q quidā dicit q perfectis viris omne mendacium e peccm mortale irrōnabiliter dicitur. Nulla enim circūstantia aggrauat in infinitū nisi q transeat in alia speciem Nō aut circūstantia psone

Accusatus nequis veritate in iudicio quis peccat mortaliter ut ē. accusatus q. ij. sili. et testis filii dicens ut j. testis ij q. fi. a Dicit glazius q testificans filium peccat mortaliter nisi debita deliberatione et sollicitudine adhibita putaret se certum ee de eo qd filius e hm tho. Vt in su. tertia. ti. x. q. iiii. ad fi. Vbi etiā dicit hm Vl. q omne mendacium ppter iocosum qd ni dubie dicitur de hijs que ad iudicium pertinent e pernicosum et mortale qz subuertit tuz veritatem iudicij qd credit ni pniciem euacuatis b

Utrū magis peccm sit mentiri verbo q facto Rx hm tho. In quolibet cū cadē intentio fallendi sit in utroq uterq equaliter peccat Verbū cum et factum assumuntur ut instrum fallendi Vnde non refert q̄tum ad peccm Utrū aliquis verbo scripto vel nutu vel quocūq facto mentiatur sicut nec refert q̄tum ad homicidium Utrū quis gladio vel sagitta interficiat a Idem in sum. con. co. ti. q. v b

Utrū sit licitum mentiri ppter liberationē hoīs a quorūz periculo Rx hm tho. 2a 2æ q. cx. non sz licet occultare veritatē prudenter sub aliqua dissimulatione Vt aug⁹ dicit in hs cōi mendacium Et sic erat Abrahā fecit ut hetus in sequenti c. a Idem in sum. con. co. ti. q. vi Et facit xxii. q. ii. Ne quis et eē de usuris sup. eo Vbi dicit q scriptura sacra phibet ppter alterius Vtrū mentiri b

Quid de abrahā et Jacob et alijs sanctis veteris testamenti qui videntur mentiri fuisse Rx hm tho. ubi s. sicut Aug⁹ dicit in sacra scriptura mendacium aliquorum

gestu quasi exempla ꝓfecte virtutis de quibus non ē extimandum eos ēe mentitos fuisse Si que tñ ni corū dictis apparent que mēdacia videntur intellīgūt ē ea figuraliter et ꝓphetice dicta fuisse Abrahā tñ ut Augꝰ dicit in questionibus ihesu. dicens saram ēe suam sororē veritate voluit celare non mēdacium dicēs Soror ei⁹ dr quasi filia patris Gen xx. Vere soror mea ē et filia patris mei et non matris mee q s. ex pte patris attinebat Jacob vere mentire dixit se ēe esau primogenitū ysaac q vz primogenita illius de uxore ei⁹ debebant² Usus aut ē hoc mō loquendi ꝓ spem ꝓphetie ad designandum misterium q vz mor populꝰ s. gentilium substituendus erat Iudeo cum primogenita s. in loco iudeoꝝ ē Quidam vero cōmendantur in scriptura nō ꝓ perfecta virtute sz ꝓ quadam virtutis indolem Et hoc mō iudith laudat² non q mentita ē holoferni sz propt² affectū quē habuit ad salutē populi q qua pericu lis se exposuit ꝗbus eriam dici possit q verba eius veritate habuit sz misterii gratia lectū Adde in s. con. ca. ti. q. vij. b

Utrū mendatiū obstetricū fuit dignū ali qua renūciatione Rñ hic tho. 2ª 2æ q. cx. Mendaciū obstetricū pot dupliciter consi derari Uno⁹ quidem ad affectū benig lentie quo deos et receptiam domi ti moris Et sic debetur eis renūciatio etiā Unde Ihero⁹ exponit q deus edificauit ill domos spūales Alio mō pot considerari quantum ad exteriorem actū mēdacij q quidē non potuerūt etiam renūciatione mereri sed forte aliquā renūciationem ꝑpalem cui⁹ mēdacio non repugnat defor mitas illius mēdacij sicut repugnabat me rito renūciationis etne Et sic intelligenda sunt verba gregorij cum dicit q benignita tis exitū meruere que eis potuit retinia Vita tribu ꝑmissa culpa mendacij retri buta ē renūciatione dematā Uel nō intellī q illo mēdacio meruerūt aut terre renūciatione etiam qua tam ex prudenti affectu meruerat Can. pre. a Idem in s. con. ca. ti. q. viij. b De hijs qui promittit aliquid et non facūt inde ff. promissio et etiā si iurauerint vide ē. Iurare ff. ix. et Iuramentū i. ff. vi. Item qui quis mentitur de se Vide ē. Lactantius ff. i. et ij. et ē. Ieronimus ff. i. et ij.

Detractur Mercatoribus sine nūmu larij et Campsoribus et huiusmodi mul tis et diuersis contractibus virtus sine in emendo sine in vendendo pecuniā iniquorū contractibus facile co tingit ee Usura viij inde ff. Usura prima e Usura iij. et Usura vi Idem inde ff. Societas per totum /

Meretrix primum meretricis di⁹ illicite acquisitū Et quid debeat vel possit inde facē inde ē dis. i. ff. fi. Item q non licet donare mercetrici Vide ē. donatio i. ff. in.

Metus Virū virtus et ide actus pot sic ee meritorius sine bonus et malus Rñ hic tho. 1ª 2æ q. xx. Si accipiatur virtus actus pro vt ē in qua mora impossibile ē q sit bo nus et malus bonitate et malicia morali Si vero sit virtus virtute nature Et non virtute moris pot ee bonus et malus hu manis cum ratione Et virtus actus hui⁹ virtutis nē pot ee bonus et malus hu iusmodi moris si mutetur ambulantis valitas a). actus pot ee pro pte meri tus et pro parte vitiosus hui⁹ diuersimod intentionis Ut ff. ni sum. con. li. iij. ti. x xxiiij q. cxcvij Ubi hoc nōatur b Que ē pulcra moralia actus. Idē pe. a de q busda aplis meritoris quid et qtum p ea fiat deo satisfactio hoc ē. satisfactio b

Metus Quid sit metus Rñ metus ē instantis vel futuri periculi cū tristitia mentis trepidatio ff. eo li. ij. Sed quid ē metus qui cadit in constantē virū Rñ quadruplex ꝑmo vz metus mortis 2º cruciatus corporis ei⁹ cui dicit 3º metus stupri Et 4º ser vitutis ff. eo nec timere a Et ibi addit q idem ē de metu vinculorū sed seruus de metu infamie seu vexationis ē que non committūtur sub aliquo pdorū b Et l. iij. quide ff. i. et ij. a Ibi dicit² q si dederit se stupri patiatur vir seu mul et hoc edicto locū hīt cū vitra bonos Ista metus magꝰ q mortis ee debent b Con tho. et Alb addendo q nō differt virum pdicta quatuor fiant sine in psona sua sine liberoꝝ a hoc hetur in dicta l. iij. quide in fi. b Sine uxoris de predictis quatuor sit dubius Exclusa metus hos pos se puta q nostris stupri sine stuprū bet dat q nō a Idem i sum. con. li. ti. xi quinq. b Quos tñ nec metus impe diant miramur hoc ē. Impedimentū x. Sz utrū metus excusset a ꝓcreatione ex citatis hoc ē. excusatio vi. ff. i. de nā ef metus hetur ff. vis

Milicia Virū sit pctm Rñ sim Al. Milicia sim se nō ē illicita sed abusus qui licet multipliciter possit fieri tamē in tribus ꝓcipue con sistit Primo vz in commissione mortis 2º in exactione moderati salarij 3º in exactione indebito puta si fiat ad alterius nutū virtute cui nocumento aliquoꝝ sicut ꝑcus sagittarij lancearij et huiusmodi Sunt

tñ quedam exercia etiã licita ut q̃ milli
sunt norma sicut cruz sitationes equorũ
et vexationes azb q̃ grauriendi et defende
di et q̃riendi tela et hugmõi Vñ et da
uid p̃cepit ut docerez filios Sint azcũ
i. artem sagittandi ij Rz i. ℣ bi hoc no
tãdũ haberi Satis tñ puto q exercitium
quo discitur azb bellandi sit licitũ secular
bus dũ tñ fiat recta intentione et sine pi
culo eiꝰ de torneamẽtis c. i. Et ad hꝰ po
sita facit c. nolo et c. quid culpatur et cau
sa xxiii. q. i. b

Miserabilis ꝑsona miserabiles ꝑ
bñ hasta: sunt Cetus ptanp pu
pillus Vidua et hugmõi etc

Missa An quotidie det missa cele
brari Rz tho. in 2m di. xvii. ddm
q̃ bñ hmõ. quãq̃ de causis opor
tet quotidie missa celebrari ꝑ q̃
q̃ semp medicina ꝑtanda cõi quotidia
na pena Zª ut lucrum vite semp sit in me
paradisi Zª ut nobis cotidie xp̃us vinat
sacramentaliꝰ et nob ei spiritu q̃ Vta
quid nob sit magis memoria passionis Zª
ut vero agno loco typici quotidie vtamur
que inde ad vesperam querendi eluzient
bñ illud ꝑb a. l. viij. b Conuertantur ad
me spera et sa. ꝑa. a Idem in sñ cõ li. iii
tr. xxviii. q. xxviii b

Vltimo missa debat dici salum in die Rz
bñ tho. ubi ẽ. Contra loquedo debet missa
dici in die et non i nocte q̃ hoc sacramẽ
tum ad tempus cõe ꝑtinet q̃d ꝑ ide sic
infiratur bñ illud Apli Rz xiii. Nox ꝑ
cessit dies aut appropiquauit dies aut
non tenebremur ab operibus tenebrarũ
aut operemur salutis Rz ex quo ostẽ
ditur salus signis manifesta ꝑ aliquam
dearũ illustrationẽ In duabus aut nocti
bus missa cantatur ꝓpter ꝓlectum illaz
noctis s. in nocte natiuitatis qñ xp̃us na
tus ẽ/et in nocte resurrectionis In pmi
tiua ecclia vt patet ex opere dei q̃ haec
sacratissima nocte quibus hoc no semp quo
teat observari Et addit hic W. Credo q̃ si
frequenter celebret an diem cui sit cõi consue
tudine gñalem ecclie mortalit peccat ni
si hoc ꝑ epm dispensetur in casu vt sci
licet infirmaret ad mortẽ et non posset
aliter hoc eucharistia a Idem in sñ cõ. co.
li. vi. dicit q epi ytinerates qui celebrãt
an consueta hora diei vel facẽ celebra
re ex necessitate itineris b

Qua hora debeat missa celebrari Rz
bñ tho. ubi ẽ. solepne missa celebratio
tribus horis institutum ẽ fieri s. in tercia
diebus festiuis de con. di. i. nocte in vigi
diebus ꝓfestis In nona diebus ieiunioz
de con. di. i. solet Ma in missa secretius
morte xp̃i qui quidẽ hora tercia crucifixus

ẽ hinc inde indeoz hora sexta manibus
militum hora nona expirauit Sz qñ fiũt
ordines ꝑt missa cantari hñ cationes e
tiam post nonã a facit de con. di. i. sz in
ieiunijs b Vel etiam dicendũ q̃ ut diuerse
hor fiat ꝓtio missa differtur q̃tum dif
ferri ꝑt aũ ꝓtandiu Et ideo qñ non e
dies ieiunii celebratur aut tertia et sexta
In qua hora coniter cõmeditur Sz ut diebꝰ
ieiunij celebratur in nona ꝓtate aũt misse
dici ꝑnt a mane usq̃ ad tertiã etiã usq̃
ad nonã in dubijs ieiunioz de con. di. i. ne
esse a Idem in sñ con. d. q. cxxix Et
q̃d hic dicitur a xp̃o uel etiã inde̅ nichil
cõ in urbibus ꝓpriis nil inde̅ dici de ho
ra sexta ꝓpter etiã in talibus ꝓcandam
fore consuetudinẽ non ꝓhibita uel q̃ non
sit cõi honestate seu dumta rememoratam
az. di. iii. etiã et di. xii. Illa aut b
Quid de illis qui mane dicta matutina
celebrant Rz sm W. mortalit peccant cũ
hor sit cõi ordinãde et approbata consuetudi
nẽ Idem hostien. Cum aut celebrat antiq
dicit prima nõ peccat mortaliter nisi sit cõi
ꝑcepti uel statuti a sine consuetudine
loci sm eundem W. Vt in sñ con. eo. ti. q.
cxxx. ii etiã additur. Cum aut ꝑ necessitate
tiam ꝑt missa prima dicit z43 credo q̃ sufficit
si q̃ante supplicat q̃d dimittatur ẽ et
agat penitentiam de negligentia b

Vbi debat missa celebrari Rz sm Zaz. et cr
clesia consecrata si fieri ꝑt uel saltem
in altari consecrato uel si non sit altare
consecratũ hoc fiat saltẽ altare ꝓtulum
de quo dem ẽ. Altare ꝑ. i. Et ꝑt etiã
celebrari subdio. a Sub dio sm glo. i c.
conuenit de con. di. i. b Vel intentione
uel etiã in loco extra hoc honesti dũ tamẽ
habeatur Altare ut dem ẽ et retenta ratia
de con. di. i. c. i. circa fi. et c. conuenit
et c. missarũ nã tñ intelligũ q̃ liceat
celebrari uel in flaminibus ne mutante ra
ti fiat sanguinis effusio uel sacramenti re
motio Intrantibus aut misse ꝑt ibi dici hy
bñ W. Et etiã attendendũ ẽ q̃ ꝑdicta fi
ant de ꝓmissione epi ut in c. missarũ et sñ
iudicio ꝑrochialis sacerdotis ut nõnulli ẽ
sup. Altare ꝑ. i. a Idem in sñ con. ca. ti
q. cxxxi b

Vtrũ duo solo ꝑsbr uel sine hmõi possit
missa celebrari Rz sm hosti. q̃uis sm ꝑ
q̃ hostie. de con. di. i. Ibi quoq; duo dum
taxat ꝑsbteꝰ qui sacerdoti audeant tñ vnguf
fiert az. ex. de uerbo. signi. q̃uis ꝑ. Rz.
Mulier aut in missa ministrare no pot
sine uel pallas uel vestes contingere
ut ẽ femina ꝑ. ij. Sine hominũ vero no
licet celebrare ex. de cele. miss. c. ubi
a Idem i sñ con. ca. ti. q. cxxxvii. et seq. b
Vtrũ sit melius missa boni sacerdotis

R̄ fm tho. in iiii. di. xiii. de missa possu
mus loqui duplicit. Uno in quantum adhe
q̄ ē essentiale in ea. s. corpus xp̄i. Et sic
a quocūq; dicatur bona ē equaliē. Vel q̄
tum ad id q̄ ē annexū sacrō et q̄ sedāz
ū. Et sic missa boni sacerdotis melior ē
q̄ nō habet solū efficaciā ex opato sed
etiā ex deuotione celebrantis. Et ideo re
tezis paribus melius ē audire missam
boni sacerdotis. Idē pe. et etiā Al. Addēs
q̄ ideo dī retezis paribus q̄ obia posset
cogi audire missam mali et sic esset me
lius q̄ obia melior ē q̄ victima. a Idē
in sum. con. co. ti. q. cxxxviii. b Qz h
malus sit ꝓpr̄us sacerdos an debeat eis
missa audiri. hēs ꝑ clericis iij. q. vi. a
Et ibi lacrus in addicione. b Et an ab
eo sacramenta recipienda sint hēs J.
ordinatus i. q. iij.

¶ Quod si sacerdos celebrās J. ratione
recolit se cōmisisse aliquod mortale R̄.
fm Ray. Credo tuciorē viam ee ut pe
nitat et doleat q̄ ita tarde penitet et
ꝓponat confiteri q̄ cito habuerit opor
tūitatē et sic confiteat et sumat. Idē
tho. Al. et pe. a Idē in sum. con. li. iii.
ti. xxx. q. x. Idē puitatē etiā aute cō
mūem q̄ū non posset sacerdos confitezi
absq; mā scandali seu suspitionis ꝓ
cauide in ecclīa viz q̄ in ꝓxia det ca
uezi scandalosa ꝑti revelatio ex. de
pen. et re. c. officij. b

¶ Utrū liceat sacerdoti eo a celebratiōe
abstinē R̄ fm tho. in iii. di. xii. licet
quida dixerint q̄ diu dimittit celebzi
tionē non peccant nisi populū hēant
uel ex alia teneant ti q̄ ut dicit gl̄a
Cum crescunt dona etiā ꝛones crescit
donoz. Ideo cū sacerdoti sit data ꝓtas
nobilissima. tenet noctē etiā nisi illa
vtatur. ad honorē dei et salutē suam
et aliozū viuozū et mortuoz fm. id
i. pe. iii. Unusquisq; sicut accepit gra
m alterutrū illā administrantes. ꝛep nisi
forte ex familiazi instructu suus sancti
dimittezet. Unde et sacerdotibus ꝓcep
tū ē hoc facere i missam cōuenioza
tionē. Et idē tho. in 3a ꝑte q. lxxx.
al' lxxxii. Et addit q̄ teneant̄ celebzaē
saltem in ꝓcipuis festiuitatibus et nuz
quid etiam in illis diebus in quibz fide
les cōiter consueuerūt. a Idē in sū.
con. li. iii. ti. xxviii. q. cxxv. b

¶ Utrū liceat uni plures missas celeba
re in die R̄ fm Ray. non licet. Hā.
et valde felix ē qui vnā digne ce le
bzat cū. de cele. miss. te refezente et c.
consuluisti et de con. di. i. suffic. Ex
ꝓpūtur ratus. Unus in die nativitatis
dñi in quo pat̄ comitaze tres. Alius si
mortē fuit vna missam dicē de die
et aliam ꝓ defunctis. Nec distinguo
sine defunctus sit ꝓpr̄us sine nō. a Cā
in dicto c. sufficit. Ubi hoc dicit nō dis
tinguitur. b Nisi sit cōii consuetudi
nem loci approbatum uel constitutum
a ꝑl. ē ꝓ necessitate pegrinoz qui eam
tū et infirmoz et forte ꝓ necessitate
nuptiazū. a Ubi tempus labezetur ut
in sum. con. co. ti. q. cxxvi. ii. hs̄ nōīt.
b Et ꝓ aliq̄ predictoz non celebret
ultra duas nec in ꝓma sumat ꝓfusiōez
ut ꝑ eucaristia in gl̄. i. Con. hosti. Et
addit casum s. q̄ ꝓpter tenuitatē cleri
coz uel paupertatem ecclīaz due eccle
cōmendantur. viii. a Idē in d. q. cxv
vi. Et in dicto c. sufficit subditus. Qui
vero ꝓ pecuniis aut adulatiōibus se
cularū. Una die ꝓsumit pluzes face
missas nō estimo euadē dānationez. b

¶ Utrū debeat celebrare ꝑ ꝓncipes de fūt
R̄ fm tho. in iiii. di. xiii. ꝓ baptizat̄ missarū solleꝑnia celebratiōz
non q̄ eis ꝓsint ad remissionē alicui
culpe uel ad augmentum glozie sz ꝓ
alias zones tū ꝓ solatiū vnioz tū ad
audiendū ꝓpinquos ad vitandū corpis mu
tiei ꝓtinere dū. Idē inadq; ex quaz ser
uatur et in alijs tū ad rāmemdandū ꝑ
redemptionis misteriū qd̄ in hor sacrō
gne memoratur ꝑ qd̄ ꝓpinqui sine ꝓpio me
rito salutē eternam consequuntur. a
Idem in sum. con. co. ti. q. cxxxvii. b

¶ Quod si omittatur aliquid de hijs que
ad ritū celebrationis ꝓtinet R̄ fm tho.
et ꝑl. et cōiter theologos crimiter non
tenet aliquid tale ꝓ ita tempore debitū
Altare vestes et huiusmodi. Nichilomin
consecratur si ē ordinatus et adsit ibi
tio et debita mā et forma. Si ꝓpter
pectat si scienter hoc faciat. a Idem
in sum. con. co. ti. q. cxxxv. b

¶ Utrū quis anctoritate s. Glosa teneat
lis deo uel credo deat detrahaz qui
missa de vi-gine de spū sancto uel cru
te celebzetur. R̄ fm Ray. non. Set hs̄
dba ꝓfacio detrahetur. ex. de cele. miss.

¶ Consilium hoc mi. Timultus loris pez
cōiuiam consuetudinē de zo statū ē mar
tiū et sabbato q̄z quada nō dies solēpnis
ē deputatus b̄te vi-gini. a Hoc vlti
mum dictū fuit ctra Ray. Et hosti q̄ dicit
in talibus de nouā consuetudinē non
zepzobamq. Ut in sū. con. co. ti. q. cx
xvi. ad fi. b

¶ Utrū quilibet teneatur audire missam
R̄ fm hosti. die dñico quilibet tenet
ex ꝓcepto audire missam et tota. Imo q̄
accipiat būdictionē sacerdotis ut de.
con. di. i. missas et c. se et c. omnes fideles

nisi excusentur magna necessitate
ut notatur iii dño c. missas a Ibi
que ibi loquitur tam de precepto qua
de excusatione b Qui ant die sol
ni p̄missio certe cōmentu ad spectan
la vadit dēt excusari de cons. di. 1. q
die Et nō q̄ diebus dn̄icis et fest
bus interrogandū c Si parochianus
alteri ibi sit qui contempto sacerdote
audire ibi nolit et si inuentus fuerit
statim ab ecclia ejciatur ex de p̄roch.
c. ij a Et ibi notat glo. q̄ hoc nō ob
tinet q̄n non fit ex contemptu sz ex
justa ca Et idē q̄d ni hō gl. notatur 7
sum. cō. ca. ti. q. cxxx. b
Vtrū after missā peculiare ut de alī
quo sancto vel alia dicat quis dimitte
q̄n audiam missam p̄am illius diei
a Missa peculiaris dr̄ c q missa
specialis de aliquo sancto sm̄ xxj. Vt
in sum. cō. ca. ti. q. cxxvi. Et ideo p̄
alia missa p̄ot intelligi de tutore vel
p̄o defunctis vel filiabus ut in c. ij ex̄
de cō. missb Rñ hm̄ Vñ. Si dies habet
p̄am missam quam et q̄nc alī audiē
te non dēt dimitti p̄ alia ex̄ de cele.
miss. c. ij. Sz q̄ quidam layc̄ in die
voluit missam de trinitate et de scō
michaele et hūmōi non debent hō
facere nisi in suis diebus ut in pal
legata c. a s. ij. Et ibi patet q̄ tam
p̄o vivis q̄m p̄o mortuis vtrūq;
missa que p̄ot c missa de die Et q̄
etiam in diebus p̄festis p̄ missas
peculiares seu votivas seu etiā mor
tuorū non debet de corpore misse de
die Vñ et de layc̄is p̄fatas missas ac
quicūq; dicitur Si volue aut ut
misse sibi cantentur de eodem die missas
audiant p̄o salute vivor etiā mortuor
Bene tñ puto q̄ dicte misse votive et
p̄ defunctis p̄nt dici in diebus p̄festis
si non dēcorentur ex hor misse de die
ut in d. c. ij. Extime aut aliquos tur
p̄dicta ex consuetudine excusari q̄n vi
gentur rōnabili causa et non al' ut
in c. fi. ex̄ de cons. b De oblationibq
que ad missam fiunt hec j. oblatio Et ibi
etiā gl. fi. Si confessor possit recipe pe
cuniam p̄o missis quas cumulat multa
alia cuncta materia misse p̄nt colligi ē.
cuncta hīa in p̄ totū Et fiunt etiam j.
suffragiū a Intendendū etiā q̄ sacer
dos cum dicit missam dēt stare capite
discopto ut in c. nullq; epūs de cōs. di.
i. Vbi dicitur nullq; epūs aut p̄sbr
seu diaconus ad celebranda missarū sole
nia p̄sumat nī baculo pastorali aut velato
capite altari dei assistere q̄n et gl. ibi
prohibet viros velato capite in ecclia ora

Et si temere p̄sumpserit coronā p̄ncr
Idem q̄ ad evangelium debet stare dum
te et non sedendo ut in c. aplica de
di. Vbi dicit aplica auctoritate mandatur
dn̄i scā evangelia in ecclia legebantur ut
sacerdos et reteri eius non sedentes sed
venerabiliter circa et in contextu evangelij
stantes dn̄ica verba mente audiant et fi
deliter adorent a Venerantur hīn gl.
Olunces dupliciter dicitur b
mo nō e vitiū luxurie et p̄ti
cōi usū de qua c. luxuria gl. i.
in fi. Alio nō p̄ro ut e cōtrariū
vitio p̄tinacie et virtuti p̄severantie
de quibus habetur quid sit Tho. 2a 2æ q.
cxxxviii. manifestat sic Sicut ysidorus di
cit in his ethymol. p̄tinax dic̄ quasi e nitū
dens tenere q̄si ad ea tenax Et hic
etiam dic̄ p̄tinax ea q̄ in p̄posito suo ad
huctoritā p̄severat Et tales p̄hibet vñ ethi
vocat fortes sive vel p̄ha sive q̄s fiducias
in propria sua plus q̄ oporteat q̄llibet
aut multq; q̄ oz qui a bono de facili re
cedit et non p̄severat p̄ aliqua difficul
tá 7 p̄ tristitias aliquas contrarias ex de
fectu delectationis ut dicit philus p̄severā
tiae aut tenet se in p̄pa sua hīn q̄ oz
Vñ patet q̄ p̄severans laudat sicut in
in meo existens p̄tinax aut vituperat
hīn expressum q̄llibet aut hīn defectum
Monachus Vtrū possit fieri ex
nomenis secularis Rñ hm̄ hostien.
licet quidam dixerunt q̄ sic di
cendū tñ ex̄ solue q̄ non quia
non e agendū ex bono et agno mer
hanes diuerse professionis debent sic ex
simul ex̄. de elec. ex tuis quia nec p̄sbr
terū a Idē in sum. cōn. li. 1. ti. 1nj q. x
xviii b
Vtrū possit fieri canonicus regularis
Rñ tho. 2a 2æ q. clxxxix Vtrūq; collo
s. monachorū et canonicorū regularium ad
ordinatur ad q̄a vite contemplative p̄
que p̄pue sunt ea que actum tangunt diui
nū ministeriū ad que ordinatur diuersus
ordo canonicorū regularium quibus p̄ se co
petit ut sint clerici religiosi Sz religio
nis monachorū non p̄ se competit q̄ sint
clerici ut habetur xvi. q. 1. Et videtur q̄ nec
ordo monachorū sit ordinatus observā
tie tñ si monachi essent layci licet ele
ctus ad ordinē canonicorū regularium
non aut ecclesie ut xix q. iij statuimus Sz si monachi sint electi sacrū ministe
rio obsequiebus hunt id q̄d e canonicorū
regularium et cū maiori ordinatione et
ideo licitū erit illis de ordine cano
nicorū regularium ad ordinē monachorū
pertinentium licentia superioris et non ecclesie
se xix q. iij statuimus //

¶ Vtrū licet monacho habē locū in dnica sic monasterijs & nullo modo licet ex de zelo. do. c. fi.

¶ Vtrū monachus possit cōmutti ex cessionem cellē & sui hospitij. dic ut huius b. et glo

a Licet alij aliter diuerint Vtz i sum. cōm. li. iij. ti. xxviij. q. ij. ubi hoc nōtatur

b q monachus p̄t ab epō p̄fici in cella secularj cum cōsensu abbatis lxviij di. c. i. et ij. xvi. q. i. sic vnus et c. se Et intelligat dictū de cellis q̄ ad monachos p̄tinet nec eis nō p̄tinet in quibus sine aliēte epi non fuit monachus cui cōmittē nec monachum p̄mittere vnito epō. et sic intelligit xvi. q. i. p totū ex de ra. mo. c. i. Sz voluntate epi hoc fieri p̄t Et si epus velit et abbas non licet. abbas si qd epi p̄tinet cellē p̄tendit.

¶ Sz utrū monachus ut dictū e cellā secularj p̄fectus possit ex sine socio mō chi hospitij tenet q sic Quia q nō Vtz hz motiuū ex de sta. mo. q dicit timorē Ideo dicendum vidē sicut in p̄dicō c. dz de canonico secularj q dēt hz socium si cōmode p̄t fieri et hoc imelius et tutius e Si vero nō quodo p̄t tenē q hospitij dicit a Idē concludit dns Anto. de but. in dicō c. q dicit Vbi plene tractat de hac materia b

¶ Vtrū hujusmodi monachus q fertur e rector alicuj cellē secularis teneatur ad statuta sui ordinis & sui hospitij. si talis cella plene nunc p̄tinet ad monachos p̄fectus monachus in ea remanet subiectus abbati et seruabit ei quā sicut sine p̄ter tria s. tertium silentium et vigilias que cōmode seruari non p̄sit in ecclesia secularj ar. xliij di. sit rector et xvi q. i. Nemo p̄t Si vero cella non p̄tinet ad monachos h ad epm tūc nō tunc a tribus subditis non absolutur simpliciter Nam et cōmunitia seruare tenetur ab alia abbatie absolutus quis sz unus epi subtrahitur qui de rectore erat abbas suus Temporalia dispensabit nec cōmisse administrationis Et si habet socium monachū non existente ab esu carnium ex de sta. mo. q dicit tunc nisi sit ifirmus ex de cons. di. v. carnis Vel nisi impetrante epo qui abbas suus e Si aut socium non habet p̄t se hijs cū quibus vnit conformare vt di. quisquis ex de sta. mo. cenobitas s. i. In ai tū casu habitū differre nec p̄t temere carie dimittere aliū ex excitatus ut ff. exercitatis l. s. iij. xvij. xvij ex si fiat epus ad quid teneatur Vide j. religio l. s. xvi qui incipit Vtrū religiosus factus epus et s. se a Idē q in hoc s. nōtat in sum. cōm. eo. ti. q. iij Dns etiam Anto. de but. in dicto c. q dicit q monachus factus curatus absolutur ab officio monachali q dēt se conformare officio clericorum secularium xli. di. quisquis b

¶ Vtrū contractu monachi obligetur uel monasterium & fm Imo. si monacho cōmissa & administrato abbas et conuentus obligantur tūc p̄tium administrationis tendit Si vero non habet administrationē obligatur monachus sz nō tenetur solue q non habet Vide ex de solutionibus a Con. Just Vt in sum cō. eo. ti. q. xxvi. b

¶ Sz quid de obligationibus sue p̄missionibus ab alio factis monacho uel abbati quicquid acquirunt monasterio & fm Imo. et hosti Ex contractibus inter monachum uel abbatem obligatur quia tertio quia p̄t monachus monasterio actum acquirere non tū tenetur. videre nisi de eo qd ad ipm p̄tinet Et licet alius contractus sit monacho nisi intuitu abbatie ut xij. q. i. Non dicatis et xvi q. i. Et nō nulli et c. de p̄tium hoc intelligit in p̄tium monasterium obligetur sz obligatio altcui ad monasterium p̄t p̄tinere acquisitū et possessio etiā p̄tium fructuum ff. de acquir. poss. l. i. A Idem in sum. cōm. eo. ti. q. xxviij. b

¶ Quid de redditibus ablatis monacho & fm Imo. et hosti Si vero erat monasterium uel etiam alicui et monasterium ad cuius tuitionē tenebatur tūc agere nōsticum Si vero nō cuius erant nec de eis tenebatur monasterium tūc agere qui dns e tertium Imo tū q si talia deposite erant aliud monachus Et adhuc dēt eas subtrahi et facile ēet abbati eas liberare satis credit Imo. q abbas teneatur depositi in solidū p̄ dolu Sz si non vidit nec phibē potuit nō tenet. sed si monachus eas abstulisset q nō e obligatus ex eius malefitio ut in fine ti s. dicit a Idē in sum. cōm. eo. ti. q. xxix. Vbi etiam additur hosti tū dicit de priori etiā q licet abbas indebite recipiat et non phibendo peccet nō tū credit q p̄ hoc p̄tium uel monasterium obligetur ex quo fuerunt tū pene p̄sonam monachi et non pertinet monasterium b

¶ Quid de malefitio cōmisso p̄ monacho uel abbate & fm Imo. et hosti nō te

hetur monasterium qz delictū ꝓsone nō
det reddundare in dapnum ecclie ex de
lictu ne delictū li vi Nisi maior ad
monasterium ꝓcucurrisset et in eius vltima
te versum fuisset az x. q. ii hoc iure a
Idem in sum. con. ca. ti. q. xxvii b de
ingressu monasterij hꝫ j religio ij. et
iij Ibi j. nouitius Et j voti. in. Item
de manichis ejtum ad obiaz j duodecima
in. Ibi ejtum ad religionē j religio ꝓ
toti De mācho. apostata ē Apostasia v.

Omnes in monasterijs monialē
ii non mediocrium non debent
recipi nisi que ꝓfit de prouentibꝫ
monasterij absqz ꝓmissa fuisse
tam Aliꝫ multa ecclie recepto ex de sta
tu regu. periculoso li. vi

Omnes moniales debet manere sub ꝓtectu
a monasterij clausura nisi ꝓ tanto et
tali morbo q non posset cui alie absqz
graui ꝓiculo sine scandalo morari ex de
sta. regu. ꝓiculoso li. vi

Quando abbatissa uel ꝓpositissa debet
aliqui ꝓsone dño ecclie aliqua feudi fa
re homagiū uel ꝓstare fidelitatis sacra
mentū non posset fore aput ipm q ꝓpter
ꝓuationē ꝓsequi pot exire cū honesta
et decenti societate et ꝓsilio iuramento
ecclesiastico debet remanere Ita q in eius de
residentie nichil fiat ut in pdō c. de sta
tu regu. ꝓiculoso li. vi

Omnes temporales non debet abbatissas
ꝓpositas et alias moniales huiusmodi officia
monasteriū ꝓmittere litigare eorum ecclie
ne oporteat illas exagitari ꝓ statutis dic
ꝓcessoribus Ad textu allato nō sic dicā
tur q ipi domini ꝓmittant eas ꝓ ꝓpria
forent in suis curijs litigare et non cogant
eas q ꝓ se litigent ne ꝓ constituendis
procuratoribus uel alijs huiusmodi eas oporte
at exagitari cū sit iniq̄ cōtra ius q mulieres
ꝓfessum religiose ꝓ se ipas litigare exagi
tent b Et si ipi dni cōfecerint ꝓ suos or
dinarios appellantur a s. censura ecclastica
ut in textu qui sequitur b Vt in dicto c.
periculoso li. vi

Antistites epi et alijs ꝓlatis q negoti
a et eas monialiū a s. quas monales ꝓ
habent agere coram ipis uel in curijs coꝝ
ut in dō c. periculoso b facias ipas fieri
et tractari ꝓ ꝓcuratore coram suis iudi
cibꝫ uel fidelitatis sacramenta vel quid
quid aliud ut in dicto c. periculoso

Prelati tenentur ex precepto alios visita
re suis monialiū cras exemptis ꝓcurande de
clausura expressis monasterij Vel de ele
ctione fidelium Ide ꝓcuratu abbatibus
et alijs inferioribus ꝓlatis quo ad monas
teria sibi subiecta ut in dicto c. periculo
so Item casu monasteria cras exempta
visitari debet ep̄i exemptus s. fi

Licet mulieres honeste nec etiam honeste ꝓsone de
bet patere accessus uel ingressus ad monia
les nisi ex rōnabili et manifesta cā et de
illis que ꝓmittet licentia speciali ut in dic
to c. s. periculoso b De electione q fieri
habet ꝓ monales hoc ē electio s. ubi
Ad māz monaliū ꝓtinet quid possit
sup eas abbatissa Vide ē. abbatissa Item
quid phibeat monalibus et reteris femine
unde ē. femina

Portus De his que impediunt
sepulturā mortui uel funeris Imu
tantur seu morienti unde j sepul
tura i. s. fi.

Vtrū liceat spoliare mortuos Re non licet
primo tales grauissime fin ll. premittur ff
de sepul. viol. l. iij. s. aduersus eos Nam
et plus q. ethi Spoliatores mortuorum
latronibus assimilat
Si mortuus suscitaretur q sacramenta es
sent ab eo iterauda j. sacramentum s. v.
De mā mortuoꝝ habes j. resuscitatus et
j. suffragia

Vlier q mulieres sine femine mul
ta non ꝓsit facere nec etiā cōm eas
fieri habes ē femina Et de monia
libus ē. monalis Et de mulieru
ornatu s. ornatus

Vltitudo e Quid fiet cum pecta
multitudo Vide ē. correctio i. s. fi.

Vinus Triplex e specie munerū
Vn ejus sup illud ysa. xxxiii. Cum
excutit manus suas ab oī mune
re dicitq Aut e munus a manu
Aut ab obsequio Aut a largitate Munus a
manu e pecunia Et inde pecunie intelli
gūt ter ꝓpriis Sine mobilis sine immobi
lis i. q. iii. ꝓ toti Munus ab obsequio e
e seruitij ni debite ꝓpensa Munus a lar
gitate e fauor i. q. i. Sint ita nulli De re
gule mus hꝫ. s. simonia ꝓmo s. xvi q
iuxta Vtrū munus ab obsequio

Vtrū liceat ꝓ munera trahere infideles
ad fidem Re sim Ray. Infideles ad fidem
trahi ꝓt promissa rebus et muneribus ar.
xxiii q. iii dct homo ii. q. vii q aut di. xl
v qm sinceza Et etiam ꝓ grauiora exac
tione pecuniaꝝ in principio loratiambula
postea non licet xxiii. q. vi. Jam vero
Sz addit hic W. q non ideo danda sunt
munera s. ꝓpter recipiendam ex pacto Sz
si vellent baptizari nisi tunc et pauper
tem nr̄ xpianos passent eis dari uel ꝓ
mitti Item posset xpianus infideli da
re non ꝓ fidem recipienda sz ꝓ benivo
lentiam captanda ut sic facilius eū conuer
tere posset Ad hoc facit ē. Judeg iii. s. i.

Vtrū aut liceat ꝓ munera attrahere ad re
ligionē Vide j. relio. ij. s. ij Et Vtrū Ju

dia licreat recipe munera a ꝑtibus inde ē. Judex 1. ꝙ. iiii.

Mutilare vtrū liceat aliquē mutilare hec ē. hostiadū 1. ꝙ. fi. filiū an liceat mutilare scripm fuiꝫ hostiadū v. ꝙ. fi. Et de mutilatiõe fiue a se fiue ab alio Vide j. Vicarius corpore ꝙ. ij.

Mutuū dicitur q̄ de meo fit tuū ¶ Et obligatio ad tradendum in genē suo Et consistit in his que dantur ad nūm pondus uel mensurā ut l. ij. ff de ꝓ. b Et dct dari mutuū nichil inde vltra sortem sperando alit cct Vsura Vnde inde multa curta hꝫ j. Vsura ꝑ totum.

Naufragium

Quod ex naufragio accipitur siue de ipa nāue siue de mari siue de littore restituendū ē ff. eo l. si quis ex naufragio aliter multa cōsuetudine statuto uel ꝓcepto excusatur q̄z furtum committitur ff. de acquir. re. do. l. qua re in fi. C. de furt. l. in ea c. Idē etiam fm ll. si petatur j. annū reddere habitur ad restituendū quadruplum fi post annum in simplū ut in den l. in eum et ff. eo. l. i. Secdm eādē rationes si is qui accepit res naufragii cet equus uel plaustrū aut cloccius deberet de ꝓpria ex. de actiõsa. cum dilecti 1. laicus vero insi satisfecerit dct excoicari p uno excoicatus ē ex de rap. extrauagāti a Et ibi patet q̄ hec excoicatio ꝙpre hendit eādē cloicos cū textus i distinc te loquatur. b Hoc intelligas nisi sint talia naufragia que piraticam tyrannidē exercent uel sint subdita tiāi xpiano uel ꝓncipi C. de furt. In aūt naufragia a Et ibi patet q̄ ꝓdantes naufragios seu vsurpantes de ꝓpria ex naufragio dcm sūm bonozū publicatione multandi Et anīa eādē ꝓdam nōtant in sum. eō. li. ti. v. q. xxvij b

¶ Quid si dñi terrarū cōponant cū nautis aliquo ab eis recepto pro eo. q̄ securi eos q̄ si naufragantur nichil accipiant uel accepta ꝓmittant ab eis ꝛc fm W. Cū aliter deberet hoc gratis fieri non licz aliquid ista de cā recipe ab eis a Et accepta dct restitui cū naute ꝓsionem hugnōi non constituerunt simpliciter et absolute spontanei sed ne detenta sustineret fm eund' W. Et in sum. eō. co. ti. q. xxviii Vbi etiam patet q̄ hꝫ q̄d sequitur non videt dcm W. b Nisi sicut in quibusdam locis constitutum q̄ quicūq; accipit aliquid de q̄ nauis accipiens deat inde certā moderatam portionē habe hugnoi cū statutū sit in fauorē naufragoz ad hoc q̄ homines magis studeant ꝙ quāt res ꝑas et ꝙ iuuentur de labore suo a Tale statutū seu consuetudo inde? dño nil valet cū ꝓprius tollatur ꝙ auē naufragia C. de furt. et c. excoi tritum cū de sepul. Vide et ē. in ꝓncip. Vnde dicit in hoc cōsuetudine statuto uel ꝓcepto quis excusatur b

Negligentia vtrū sit ꝓcm mortale ꝛc fm thō. 2ª 2æ q. liii. dupliciter ꝓt cē mortale primo modo ex parte eius q̄d ꝓtinet ipm negligentiā quod quid' sit de necessitate salutis sine sit actꝰ sine circūstantia erit ꝓcm mortale Alio modo ex ꝑte cōe si cū voluntate in tm sit remissa circa ea que sunt dei ut totaliter a caritate deficiat talis negligentia ē ꝓcm mortale Et hoc ꝓpiꝰ contingit qñ negligentia sequitur ex ꝓceptu aliquo si negligia contingat in ꝓtermissione alicuius actus uel circūstantie que non sit de necessitate salutis nec hoc fiat ex totemptu tu sz alio defectu feruoris qui impedit intendi ꝙ aliqd̄ venale tūc negligia no ē ꝓcm mortale tt. m. sz venale d

Idem in sim. eō. li. ti. xxxviii. q. cxxx b De negligentia iudicis laici z quo supplicatur ꝙ iudice ecclastico hec ē. Judex ij. ꝙ. vi. de negligia conferendi beneficia ecclastica hec ē. beneficiū 1. ꝙ. i. Et idē ecclā de negligentia eligendi uel ꝓmouendi i ecclā cathedrali uel collegiali

Negociatio ē que sunt negocia illicita et q̄ nā ꝛc fm Ray. Illicita de sui nā sunt illa que sine ꝓcō fieri non ꝓnt ut Vsura homicidia furta adultcia et hugnoi Et hec sunt oibus ꝓhibita xvii. q. iii. nec hoc q̄ i. q. i. ꝛc ꝓmittitur nisi cū de minimis Et si xpiꝰ vij Quedā cū ꝓhibeantur q̄ ꝓpe mala sunt e quedā uero non illicita ex sui nā ut tutela curia et alie exercitia artiū mechanicaz ut textorie sutorie et filiorum que nece sunt vsui humano

Mercū negocia que de se sunt licita ꝓnt ee illicita ꝛc fm Ray. ꝓnt illicita fieri multiplicitez ꝓmo q̄ de ex cū vt qui faceret ꝙ auaritia s. ꝙ inopiā patiēte proximo tradere et non ad necessitatem sz ad alium finē malū d Qd̄ semꝑ ē nisi fiant ad subuentionē cōmodabilis necessitatis siue uel ꝓximi et non ꝓncipaliter ꝓpter lucrū ut ꝓt colligi ex dcis ꝙ thō. 2ª 2æ q. l. xxvii. a2. iij et ꝙ d. ꝙe. de anchorato in ē. 1. de vsuris li. vi et ꝙ ea que hugnoi in sum. con. li. ij. ti. viij. q. 1. fm glo. 2ª. b Et fm hoc ꝓhibita sunt arbitrio xlim

di. omb et c. sicut hii. Ze ex tpe vt sisi
a. in diebus festiuis in quibus ab hmõi
nãi opibus cessandum ẽ nt ꝺ. feriẽ ℣.
vii et viii. a S. qui incipit Si quibꝫ et seq
Hẽ ex tpe sicut ꝓhit dei iudicia Iuho
nesta que fierent in honeste nocte aut
non clara die ex. deaffi. dele. consulunt
ff. de azi. inst l. ii. ℣. et quia magistratibus
Ze ex ꝑsona q2 clericis et religiosis ta
lia ꝓhibita sunt ij. Thi. ij. Nemo militans
deo implicat se negocijs secularibus Je
ronim di. lxxxviii Negotiatorẽ clericũ
et ex magne dignitẽ et ex ignobili gladio
sum quasi quanda pestem fugie ex. de cle
rici vel mo. ℔ totum de hac nãa habes
adhuc j. ℣ amplit et plit. lauree vẽ sũt
illa confessa di. lxxxvi. ꝓuenit et Augꝰ
lxxxviii. di. fortunati habẽs semꝑ non
licet. q. nũquaz Negotiari alicui licet a
licui non dnte cui ꝙ aliquis sit ecclasticꝰ
licet ei negotiari facto tamen non licet
Qz ex loco q2 in loco ĩ honesto et suspec
to non det quis negotiari seu cõuersa
ri ff. de azbi. l. si ciuibus ℣. si azbitez
lxxxi. di. in omnibus xxvii. q. i. sicꝫ sacꝰ
Item qz sunt inhonesta ex loco ℔ lon
extellentia puta qz in ecclã hmõi fie
rent ꝙ non ẽ locus negotiationis sed
orõis Vii et tpe dñi ejecit inde vẽde
tes et ementes Mt. xxi. et Jo. ij. et
xvi. q. vij. Et hoc diximꝰ a Adde q3 Ze
negotiatio redditur illicita ex mã ut si
fiat cũ medicis decipientibus et sili
bus Vt in sum. cõ. d. q. i. Vbi hoc no
tanꝫ finis zay. hosti. et Ant. b

Negotia queda sunt que sine peccto
vix fieri ꝑnt de pe. di. v. negotia Et
ꝙñ exemplo ponũtur vsꝫ ℣. cura rei
familiaris iniuria iniratio punitio et ad
ministratio de pe. di. v. qualitas et c.
falsas di. xxv. qualis di. lxxxviii. consu
gnes hoc Ray. Sy hosti. addit dicens ad
de Cru. qd qi periculosius ẽ aliis ℣. adhic
ratio ℣3 et xii non omittas ℣. cpãtus
officiũ qua nichil nusq3 et periculosius
℣ functorie agatur nisi di. ante oĩa a
Ista duo vltia ꝑnt sub punitõe et admi
nistratõe ꝙhendi Vt in sum. con. co.
ti. q. xviii. Vbi et additur sin zay. ꝙ pe
riculosius caute ac diligentiꝰ debet
dirigere intuitos talibus ut recto fine
laborent et exerent officia sua b

Viri negotiatores ꝑnt licite lucra rea
pere Ry hm Ab. cum laborẽt pro aliis
et qi eoꝝ negotiũ in meritis cheant
ꝑnt moderatum lucrũ accipere secus de
fraudato ex. de empti. et vendi. c. i.
a Modeate aut hmõi lucra hm.
gslo. zay. et in d. q. xvii. ad arbitrium
boni viri limitandũ ẽ qz nõ ẽ determi

qtum ad singlis solidis aut libꝛ aut
marchis accipe liceat de lucro. hosti.
aut. Et ut ibi patet dicit ad hoc ꝙ nica
tores sine oi fraude officia sua exercant
bona fide consulendo talibus qꝫ de licentia
epi sui scirent qtum ꝑnt lucrari ℣ me
sura bladi et vini et filibus vel qtu pro
libra ꝑasserit vltra qua emerunt vende
nti recompensatione laboris et expensarũ
Et si sic venderent sine mendacio ꝙos
credemus ee iniuto quo ad ꝑcm nego
ciationis az. ex. de empt. et ven. ci. hii at
Ezii aut hoc non facient sine periculo
vix euadant b

Quid de artificibus qui faciũt vel ve
dunt gladios sagittas balistas aut vene
na et similia Ry hm Ray. si ꝑ hoc faci
unt vel vendunt ut hoies habeat talia
ad abusum Aut certa si scienter vendunt
illis seu donãt quos extimãt talibus abu
suros mortaliter ꝑcctat et oĩa pena que
inde sequitur eis Imputantur xi. q. iii.
per que xxvii. q. ii. si tu abstineas ii. q. i. no
tanꝫ Si aut tales negotiatores dicant
se bona intentione habuisse qz credebant
ꝙ emerentur ꝑ licitã usum vel si nichil
sup hoc cogitabant seu ignorabant ꝙ est
illicitũ talia facẽ vel vendere ni aliq
dictis caubus distinguo qz si ille res ꝑt
ee vtiles ut arma in bello antichristum
ad ornamenta ecclastica queda etiam vene
na ad aliquid medicinale vel cõ. alia
narima qz talia vendunt non peccant ij
forte ꝓbabiliꝰ dicaret sibi consciã ꝙ ep
tor tenũ queat ad malũ tuc emi non det
vendẽ xxiii q. v. non ois a Vel usitata
tio alicuius artis ꝺiffert ℣. i. quo ꝑt
ee licita et illicita plures male vtent
qz tuc talis artis efficitur illicita et ex
stirpanda Vii Clem. sup ms Et ꝑtr tho.
2a 2e q. clxix. a2. ij. dicit eas solas os.
artes Verare que nutriunt eos et eoꝝ qui
ordinant vitam nãm sunt tributiue
et constructiue Si tñ aliquis alicui artis
ut plures male utantur ꝙus dese no ꝑt
illicite sunt tñ ꝑ officiũ ꝑtinentibus de
utilitate extirpande hm dominica platonis
hꝫ ille Ez ꝑt intelligi vere usi talis
artis certa tam diu utilem puta habe
nam hospicii et hmõi qz tuc no ꝑt
hibẽtur ꝑ veritatem hꝫ aliꝰ ꝓmundẽdũ
foret cum infinite metis artificia lxxviii.
di. consentiẽ b Si vero ille res ad multũ
usum sunt vtiles nisi ad pernandũ a sicut
sunt queda venena mortifera et ad alios
bonũ usum vtilia Et sumere superflue ac
sumptuose causa qz quas ꝓpter faciũt
hispani dantes ꝓ sutula vnꝰ camisie
plus in triplum vel quadruplũ qꝫ valeat
tota camisia et filia hm eundẽ zay. in ti.

de negoc. scla Sz quid Vbi ꝓdicta ponit
b Tunc mandbitantes peccant faciendo
tenendo vtendo seu donando alijs xxi.
q. i. c. 1. ff. de cōiūhen emp. quod sepe.
ℊ. venem male qz flagicioſe rei nec ei
tio nec mandatum nec societas valeze
pōt Et ōia mala sequētia ibi ꝛputabū
tur Quia qui occasionē dapni dat dap
nū dedisse videtur ex. de iur et damda
si culpa Cōr tho. et hosti.
q Quid de hijs qui faciūt vel vendūt oz
namēta mulierū aut sotulares pictos
aut vestes cū moderata sumptuū sitate
cōsutas Rz sm tho. 2ª 2æ. q. clxix qz
mulieres si licite pnt ornaze Vel ut cō
seruent decentiam status sui vel etiam
aliquid supadde ut placeant viris ꝓprijs
Consequēs ē q artifices talū ornamētoz
non peccāt in vsu talis artis nisi forte
in vendenda aliqua cmōsa et sup flua
Vnde Cīrso. dicit sup ast q ab arte cal
ceatū et textoꝝ multa abscidē oz etem
ad luxuriā dedūxerūt inritatem cius
rozum impetes artem male arti quiscen
tes Sanc patet ꝑ tho. in loco allato
q artifices in cū peccant in ptum et b
tentes sm distinctionē positam in ℊ. ꝑ
cedenti Quo vero peccant vtentes de
dante dicetur ℊ. articulus b
q Quid de factoribus taxillorū seruoꝝ
aleatū et hnignaī Rz sm W. qz ludus
taxillorū ut frequentius peccatū mōzle
ē ut dcm ē. ludus alee ℊ. iij. Non
ē licitū Vnde de artifice taxillorum
ℊ de factoribus scacoꝝ vel tabullas q̄b
frequentius ludatur ad sublenationē tedij
vel laboris nō inde illicitū ut ē ludus
et sanctus ℊ. i. ij. et iij. q Verū ē si sic
set q cū hmōi sume peccō ludatur qd hodie
sic ee non videtur al' idē dicendum eet
de hijs qd et de taxillis ꝑ eande zoem
az. ex. do verbo. sicut Intelligentia Vt
et pōt colligi ex dictis ē. ℊ. quid de ar
tificibus in additione b
q Quid de faciētibus fta de floribus
in diebus festiuis Rz non credo ee excu
sabiles qz ꝓter peīculū qd de facili pōt
contingere ex abusu hmōi q sunt in
tamenta vanitatis et lasciue volatur
observantia dici facie in agendo Hec
usq; videtur ee dictū W Vt in sum. cō.
co. ti. q. xx. ad fi. Non aut qd sequitur
sed et illud verū ee puto same Bellem b
licet posset ee labor tam modicus et
sine ꝑtu ner ad lasciuiā intentionem
ℊ moderatā recreationē qd nō eet ꝑ
catum aut non mortale Dnia ē W
Notū aliqua negotiatio sit clericis licī
ta Rz sm zay. si clericus industriat pōt
aliquo honesto artificio sibi victū acq̄rē
du tū ꝑ hoc non desit a diuinis officijs
di. xci. ꝑ totum de cōs. di. v. Nūquid cl.
ne clerici. vel mo. c. i. Ite pōt percipe
possessiones excolendas ad q̄ritam vel
quintam partē et hmōi seu rōdu
ctas ad sustentationē sui vel suoz arcdi
lxxxvi. ꝑuenit In vo auaricie causa a
Et ibi hoc sentit tho. b Et di. xci. clerici
Satis cōuenit. hosti. pōt etiā locare alia
lia ut oues et boues Verū ē si hoc at
cos de suis decimis vel de successione pa
rentū vel alioꝝ sibi datos Et si etiam
habeat multa pascua et emat pecora vt pas
cantur ibi ad victum sustentationē suaz
et suoz et vt alimentum pauperū Si
aut emat pecora ut tradat ad cremētū
vel ut aliquid agat in fraudē negotian
dis illicite ē sm tho. 2ª 2æ. Vt in sum. cō.
co. ti. q. iij. b ad rectum structū dūmodo
ꝑ contractū qui al' sit licitus ut vb dt
addens q eet pōt emē rem ut eā melio
ratam tradat ut puta pullum
equinū nutriendo vel si tabulā emat
ut faciat ymaginē Nam in talibus nō
ē negotiatio Si artificum ut xiiij. q. iij.
Canonum a In tho b de cōs. di. v. Nūquid
ex. ne clerici vel mo. c. i. a Predicta etiam
cōstituūt in sum. cōs. li. ij. ti. vij. g. xli.
et ti. viij. q. ij. ad fi. et q. se b
q Nec pena clericoꝝ qui alijs secula
ribus se negocijs immiscent ꝛz dicit ex
cōmuni ex. ne cle. vel mo. sub ī ꝛmino
logia a Simile c. non inde. ibi habet
Verū tū ē ꝓz si peccō mortali a quo
quis non vult cōfiteri pōt excōicari xi
q. iij. Nemo epāzum b Et si se non cō
tulerit debent deponi di. xci. clerici
ex ne cle. vel mo. Sed nec ita tū ꝑ ze
lotipiā districtius quā alij ꝓuinciales
ut in d. c. sed nec In foro aut pniali
det eis iūnctū vel saltē consuli et ea
que cōis formam pdictam hucusq; sunt
studeant pauperibus erogare xiiij. q. v.
Cum hactenus a Nam ad hoc nō tene
tur ꝓprie sm glo. zay. Vt in sum. cōn
co. ti. q. v. Vbi etiam notantur. q. ibi
ℊ. hutun b Sup clericus ij. a Et ibi lac
nus de hijs penis dicitur b Item ad ma
terā negotiationis ꝑtinet ꝓprium q
hutun ē. emptio etc. Vsura iij.

Neophito Cui dicatur. Rz sm
zay. neophitus dicitur nouello
ni fide Nouos quod ē nouū et
phitos quod ē fides xlvii di.
ex. Item neophiti dicuntur nouelli
in religione di. xlviij sicut Idē hosti.
a Idem in sum cō. li. iij. ti. xiiij. q. i. b
q Quare neophiti ꝓhibentur ordina
ri Rz sm zay. cā ē duplex. Vna ne
tidant in superbiam ꝓpter q fideb

xpiana aut religiosis multu eis indicte
at xlviii di. ỹ. 1. et c. qui illa causa e
qz non sunt expzti statuis ecclie uel re
ligionis nec sciut mos pſonaz. Ite no
tenuauezit nec fleuezit non probaue
zunt nec probati sunt ut in dicto ỹ. 1. et
c. eciam Vt talez nec ad mazes ordines
debit promoueri puto nec tonsuzari az. x
qz. q. iij. monasteziis satis con. gloss. et
hosti. a Idem in sum. co. eo. ti. q. ij et iij
b De neophitis in religione Vide infra
notatis

Dotziu quid sit Rz fm zay. No
toziu aliud iuris aliud facti No
toziu iuris e de qo qs cauſe
e condepnatus uel in uic cofessꝰ
uel lesime conuictus xv. q. v. pzesbit et
q. ulti. si quis pzesbit et c. sciscitatibus
ij. q. vi si qui appellat a al' incipit et q.
appellat b ỹ. sunt eciã quoz eẽ de co
nsita. ecle. et multi. vna et c. quesitu No
toziu uero facti e cu populus e testis
et dissimulatiom non e locus lxi. di. In
sacerdotibus in fi. eẽ. de colti. ecle. z multi
Tita ff. de ritu imperazu l. pala i pzin.
Et hoc intelli. sine crimine sit notu qbꝫ
qui sunt in illo loco s. nulla uel pzochia
a Ite si in loco non sunt nisi decem. qz
decē hoies fili' faciut x. q. iij Vnio fm
gloz. zay. Vt in sum. con. li. iij. ti. xxx. q.
xv. Vbi eciã hec ois notant' que hicpo
nuntur et nõt gloz. in dicto c. Vnio. s. q
decem faciut plebē Et gloz. zay. ubi ꝑ.
dicit q si eciã pzochia hcat mille pzo
chianos et solum ex illis decē ꝓsumat
et honeste pſone scandalizentur de fam
ilia sacerdotis pot dici q populꝰ scanda
lizetur cum decē hoies fili' faciunt
ut dictu e hec gloz. Ex quo patet q il
li sup quo e tale scandalu e punctatio
nidicenda eẽ de colti. ecle. et simili. tria
nos b sine maiozi pazti. a facit ij q. i.
de manifesta b Et tale notoziu ꝛezu.
subaudit' qz ad e notoziu facti actue
durante ut quis teneat adultera publice
i domo sine eciam concubina Aliud e no
toziu facti tiscentis ut si aliquis publi
ce habeat interficit Sed et e ꝛezum
notoziu facti pscripti ut si aliquis publi
ce habitus e pro filio uel affine et hmõi
modi. In notozio igitur iuris exigitur
qdꝫ pzobatio cui negantem eẽ de sen.
et ze. iii. Sicut In notozio uero facti
no requiritur ordo iuꝝ qui alb e tectu
laziter obseruandus eẽ de iudiꝫ. ad finem
ij. Euidentia namqꝫ patrati sceleris
non indiget clamore accusationis eẽ
de accusa. euidentia

Ouritus Vtrũ impubes s. an
xviii annũ a. s. quo ad masculu

Quo vero ad femiã dicit' pubtas in
xii. xx. q. ij. puella ut ff. Impubes b pos
sit intrare religionem ut sit ibi nouitꝫ
Rz talis quid' pot offerri a parentibus
si ipe consentit xx. q. ij. puella Et mch
il oriꝫ qꝫ cito puenerit ad pfectam eta
tem s. ad xviii. annũ pot egredi xx. q.
iij. pnũ eẽ. de regula Cum sing a Et
ibi hoc notat glo. b Et si talis impu
bes ꝑpa uolũtate intrat pot extrahi a
pte uel tutore xx. q. ij. puella a Et ibi
additur ar si annum et diem dissimula do
consenserint s. tutores siue pntes neqz
ipi nec ipa nouitate potuerit dicit gloz.
usqz quo puenit ad etatem b
Verũ Nouitio ingredienti religionem
sufficiat q attigerit xviii annũ Rz non
sufficit sz oz q pfecerit ut expresse hꝫ
eẽ. de regula ad literam in textu et glo.
et c. significatu Illud pot repeti vt in
precedenti ỹ. dicũ e Ad pdicta inde. facꝫ
c. Is qui de regularibus li. vi.
Sed utrũ sufficiat si malia suppleat eta
tem Rz fm Ray. sufficit eẽ. de regula.
postulasti sz hoc nullo mõ e verũ sicut
expresse notatur xx. q. i. Insimi questi
onis Et idem tenuit Io. an. de regula. cos
in cle. Dz aut zay. dixit q sufficiebat
si malia suppleret etatẽ verũ dixit sno
tpe s. qñ fierit summam inueniebat pzio
rem compilatio decretaliũ Sz hodie de ipa
decretali postulasti uerba illa subtrac
ta sunt a Idem dicit gloz in dicto c.
postulasti b
Quod e tempus gbationis in nouitio
Rz sicut ex predictis patet e vno ãno
Nam cu non possit ingredi nisi cpleto
xviii. ãno ut in ij ỹ. dicũ e Sequit
q tuc incipiat annus pbationis Et
hoc eciã ipum expresse tradit Io. an. eẽ.
de regula. bnficium li. vi. et c. is qui co
li. Dz et hoc rationabile e qz tempus ꝑ
bationis datur ad gbandũ austeritatem
religionis ut eẽ de regula. ad aplam
Nil quod pcipua e custodia talitatis
qua tacite laqueo no est aptius aucta
pbare Et ideo si infra dictu tepus gra
tuitus fuit hitus qui ne fallaza nec co
lore distinguitur ab hitu pfessoꝝ
non ꝑ hoc induerit tacitum pfessioꝝ
seruus si talis hitus post dictam etatem
gestatus fuit qz pfessione induerit ut
in cle. eos de regula a Datis pre
dictis vtr fuerit c. i. in pncio eẽ. de
regula. li. vi. b
Que pena si quis an ltimu tepus
pbationis nouicius recipiatur ad pfes
sionẽ Rz in ordinibus mediatꝫ illi q
recipere uiderent incurrit triplicẽ penam
Prima e qz peccaret mortaliter eo qd ar

grunt coīi id qđ' preceptum ē in virtute obedientie et sub pena excōicationis Ita ē qui recipiūt sint suspensi a recepti one cuiuscūq; ad professionē Ita ē q̄ a suis fratribus debīt primū pena que solet inflīgi pro culpis grauibus hīt tur h' ex de regula Non solū li. vi et c. constitutionē Ille quoq; qui sic recep tus fuit licet secularis ee non possit nō tñ ē allegatus q̄n ord̄m ꝑ illam ꝓfessionē A In illo c. non solum sic d̄r in virtute obie sub pena excōicationis districtius inhibeng ne ān annū pro bationis elapsum qui ē maxime i sub sidiū fragilitatis humāe regulāi ter institutus quemcūq; ad professionem nisi ord̄mis seu ad remotionē scḗlo faciendā recipe nec constitutū mihq ānum aliq̄teng impedie quo minus ꝙ. ꝙm ad aliam relionē qua malūit trānsiat uel nisi maior tñ xxti. ānis exus ꝓfessus fuīt tacite uel expresse aut euidenter constet illū vitā mutasse qđ' tñ non ꝓsumitur nisi clara probatione uel cōuincentibus in dicijs ostendatur dīa ad scḗlm redire sicut de sua voluntate ꝓtestatus fuerat ꝓ su matis ord̄ si forte gr̄ cēt Et intelli quis seculo renūciare et vitā mutasse qui bona sua distribuit pau peribus ut nōt glo. et pe. de anchō rano sup dcō c. non solum Ubi cra. idem dicit Archid' Addens idē esse si quis qui incredibile religionē fa cit testm ac si deberet mori et trānsfe rat oīa bona sua in hęredes in legata rios et prias cās et mutat hītum Et ō verba illa que hītur in regu la ordinis cui nocere videant et vidēt rem non sit accipienda sunt ut ex hiis voletes in credi religionē cōtrahant uel cra inducantur ad distributiones faciendas ꝙ. anni ꝓbationis alē locū haberēt pene dcī c. non solū Sz ut eis andatur q̄ illud debīt agere ad pro fessionē ato si p pias ꝓpo motu non fecerint Et qualit̄ in religione deant viuere Vz ex ꝓpatī penitus tam i spa li q̄ etiam in cōi sicut et actoꝝ ex collone patrissmoꝝ doctoꝝ B In aliis vero ordinibus professio expressa uel tacita potest fieri licite ꝙ. anni Et si fiat expresse cra secularī hītu non mutato illi religioni prius obligat̄ q̄ professus ē Si vero fiat tacite p susceptionē hītus professoꝝ tunc ꝙ. ānī non obligatur illi religioni spe rialit̄ sz grialiter religioni dī rempu ens sit cratis apte et si fuit secus et voluntarius et si nullo hītu et volu tate tradito ꝓsenserat ex de regula constitutionem li. vi

¶ None q̄ nonnulli apte cratis fuit alu qua religione medicantū p tres men ses postea exuit et post alios tres mē ses resumpsit Nunquid primi tres menses debīt computari ad annum ꝓbationis ex fini bonefacii octaui decretoꝝ filii Io. an. in quadā questione disputata dici dum q̄ non Nam constat q̄ intra statum ānus ad probandū regulares aus teritates ut ex de regularibus ad aplicā Sz regulāis austeritas pro sui maxie parte in continuatione consistit Nam aliqs posset facilit remanere sine abstinē via die uel mense qui forsan non posset con tinuare Ideo ad veram ꝓbationē co tinuatis requiritur Nam alī esset ꝓbaq si quis uno mense staret in ordine et vo in seculo et sic fieret p annum et hmōi. Preterea cū textus indistincte loquatur dr̄ austeritates vniuersaliter quas cōpre hendit ut nōtat p dyni de regu. in in rubrica A facit ex de decimis ad am dicentia B Do nanq; ergo q̄ infans ianuario et exuit in martio primo de inde remittant in pascha si primi men ses computabuntur ei nichil probabunt xl̄a et filī dicta de aduentu et de hieme seu estate ānī p tribus variis sunt regu lis austeritates preterea q̄n infra tur de anali spatio de ultimo intelligē dum ē ut nōtat p dnm petrum medi cler. c. i. li. vi Et ē cra textus ca. li. et ti. c. cupientes ꝙ. refert Ad hoc etiam facit quod nōtat ff. de his q̄ ua rius fa. l. generezo et ff. de diuisis et tempo. pre. sup cita Item q̄ intra durat q̄ glis prescriptio ita impeditur p actū ꝙm q̄ nitet ē aliam relegari ut ex de pscp. auditis cū filiabus Preterea casus vide tur legis qui dicit q̄ ille secum dicit. Veteranq; qui anno ultimo secuit Ille aut dicitur nouenus qui nō secuit a nō ultimo ut ff de publi. l. fi. ꝙ. que rendo Nec ē cōi quod notat p speculatore in Rubrica de statu regula. Item ejusdem scriptoris thēa cum multum sint ¶ Casus eni speculatoris ē qui quia probatus anno in monasterio stetit et anch̄ ꝓbationē facet exiuit et postea dixit Verū ꝓbatus annus sit et de nouo remedendus Et tenet q̄ non. qz rasus a nō multum diuersus et q̄ speculator talem rasum posuerit dupliciter pati primo qz dicit ipam ꝙnem de bar. bar. iv. in venerabilibus A puto aliquē tractā tū fore B Et cra cum verba i. respon dendo scribit cū tñ bar. nichil ibi de nostro ram sed de nūr dicto loquatur

Ro. q. tñs speculator probat solutionē illam p. c. fraternitatis xxxiii di. qđ c. de nō casu nichil penitus dicit

Vtrū qui vult nūtiare relationē ut sit ibi nouitius si locus non pōt ei prouideri de uestibus et suis necessitatibus pōt sibi hac occasione tollē alteri ut sibi prouideat Rō qui rem accepit cuig non ē dñs male facit qz furtum cōmittit / Mala aūt non sunt facienda cōpensationis bona 1. q. 1. Non ē putanda ymo q. v. forte xxxvi. q. iiii. Sicut xxii q. ii. plenius vide j. speculū in fine

Vtrum nouitius possit eligi T prelatū Rō ad abbatiam uel platiū religiosus eligi non pōt nisi expresse pfessus sus ad epatum vero / si tū aliquis sit ydoneus eligi pōt a Sine cōia cathedralis sit secularis sine regularis ut in c. nullus de quo j. et nouitius et non expresse professus ex. de elec. nullus li. vi. b

Vtrū nouitius licite possit ordinari Rō sin Ray. uel priuam tonsura uel aliquē ill̄m noz ordinē recipē debet donec probatus sit az xix. q. iii. nō iuuenes / Ioer Ray. et Goff. Sz qđ in nō c. nouiuenes dicitur qđ expectandū ē p biennium dicit gl. Credo q. ex quo recepti sicut ad professionē tenent uel hñt pfessis eo ipso habent beneficium pbandi et ordines pmittere recipē satis contra Ioseph a Addem i su. cib nouitiis exceptis ē hēnt. ē. ex contrario ij. q. xxi qui incipit quod si vero hēnt. De mā cōia nouitiorū pluā habetur j. religioso ij. Et si nouitius erat būficiatus quid fiet de būficio Vide j. relio ij q. xi. q. incipit Vtz epi

Vptio de tempore quo phibet tur nuptie hēnt. ē. impedimentum xvii Et de pluribus alijs que impedit nuptias satis dic tum ē. impedimentum j. ii capitis se quentibus ītē ad nuptias pertinet ea que dicta sunt ē. matrimonium primo ca pitulo c. ibi sequentibus

Vtrū ex nuptie sint būdicē de R se cundū Ray Vi uel mulier transiens ad bigamiam non dēt iterum a presbite ro būdici ex de eis nuptijs Vir aūt al. et presbit qui talē būdictionem celebrauerit suspensus a būficio et of ficio dēt ad sedem apl̄icam mitti ex. de eis nup. c. i. Et hoc intelligo sin W. et Goff. nisi de consuetudine alicuius ecclie aliter obtineret qz tūc posset sine scrupulo benedictio iterari de pe. di. iii ex psona a Quia tale statutum forte factum ē ad exhortationē contrahentiū sin Goff. et m sim. con. li. iii. ti. xxiii q. vi. b Item etiam sin tho. iii q. di. xlij. Cum dicat q ex nuptie nō debent būdici intelligi qui tam ex pte viri q ex pte mulieris sunt ex Si aūt virgo cōiuxit cū illo q hēnt aliā uxorem nichilominus nuptie būdicentur salua cōia ibi aliquo mō significatio Con. cū hoc b. a s. in dicto c. viz aūt Verum hoc simpliciter teneret si dicat q cū aliquis ducit virginē būdictio iterat illa sin consuetudinē quorūdā locorū Et hoc si papa sciat talem consuetudinē et tolleret al̄ non vz Hostien. cōia ut patet in dicta q. vi. dicit q sine virginē mulier matrimoniū būdictus ē nō dēt būdictio iterari ymo eis dimitti qz vnq sine alio būdici non dēt dicit cōia q duo bigamum cōiugentes qui quicquam fuerunt būdicti būdici pñt b De nubente infra tempus luctus hēs ff. lex. s. ix. xvi vij

Obedientia

Primo queritur an sit virtus Rō sin tho 2a 2æ q. clxxxiii. Est q̄dam virtus moralis cuius speciale obiectum ē. p̄ceptū tacitū uel expressum Voluntas enim subditoris quo cunq modo manifestat ē quodam tacito p̄cepto et tanto videt obia promptior q̄to p̄cessit expressum p̄ceptū.

Vtrū obedientia sit maxia virtutum Rō sin tho. ubi ē virtutes theologice s. que deo hñi se iungerēt sunt potiores virtutibus moralibus quibus aliquid terrenum contemnitur ut deo iungatur Inter virtutes aūt morales tanta aliqua ē potior q̄to magis aliquid contemnit ut deo inhereatur Sunt aūt tria cōia bonorū q̄ homo pōt cōtemnere propter deū Quorū infimum sunt exteriora bona medium sunt bona corporis Supremum sunt bona aīe Inter que quodammodo ē voluntas p̄cipuum iā tum s. p voluntatem homo ceteris alijs bonis vtitur Et ideo p se laudabiliora ē obia virtutis que p̄pter deū contemnit q̄m voluntatem quā alie virtutes morales q p deū aliqua alia q contemnit Vñ q̄ q̄ ultra moralia obia virtutis uere p̄ponitur quia p virtutem aliena trahō p obiam vero voluntas p̄pa tractatur a Ioer cōia dicit būficium sumptū ē viij. q. i. secundū b

Vtrum subditi teneantur in ceteris suis superioribus obedire Rō sin tho. ubi ē.

dupliciter ꝑ̄ contingꝫ q̄ subditus
suo superiori non teneatur. Primo modo
ꝑ̄ preceptum maioris ꝓfatis Vñ sup
illud Ro. xiii. qui resistunt ꝑ̄ sibi dam
nationis acquirunt dicit ḡlo. Si quid
misserit turator nūquid frangendū ē si
cōsul cōsulē Jubeat Kursus si quid pro
consul iubeat et aliud Jmperator nūquid
dubitatur isto contepto obtemperandū ē
deo Et ad idē facit id̄ act̄ iii. Si iustū
ē nos ꝑ̄ audire q̄ deū iudicare Et
di. viii. que cōtra mores xi q. iii qui re
sistit et c. non semper Vbi dicit ḡlo.
q̄ inferior non solum obedire tenet
tum ꝑceptum ē Jniustū sz etiā cū ē
Jnhonestum Dō nō non tenetur ille
minor suo superiori obedire si et aliquid
ꝑcipiat in quo ei non subditur dicit
cōm̄ scire. unde bñficijs Erraꝫ si quis
existimat seruitutē in totū haberi dese
rendē ꝑ̄ cum melior excepta ē Corpo
ra obnoxia sunt et assumpta diuīs meis
sun iuxta ē Et ideo in his que ꝑtinꝫ
ad interiorē animi voluntatis homo
non tenetur hñi obedire Sz in his
que exteq̄ ꝑ corpus sunt attenda t q̄
bus tamē ꝑ̄ ea que ad naturā corpis
ꝑtinet homo hñt obedire non tenetur
sz soli deo q̄ deb hanc rōnē sunt parati
Vnde non tenentur filij
parentibus obedire de matrimonio cōtrahē
do uel virginitate seruanda aut aliqua
huiusmōi sz in his que ꝑtinet ad dispo
sitionē actuū et rerū humanarū tenentur
subditus suo superiori obedire sm rectū
superioris sicut miles ducī in his q̄ ꝑti
net ad bellū Et seruus dñō in his q̄.
ꝑtinet ad seruitia apta filius ꝑrī in his
que ꝑtinet ad disciplinā vite et curā
domestica et sic de aliis

¶ Quod si dubitat subditus Vtrū quod
preceptum sit cōtra deū uel non ꝓ sm̄ rap.
det obedire nisi esset tale in quo nullo
modo excusaret ignorantia puta cōtra
articulum fidei precepta uel phibiti
ones dei uel cōtra ꝑceptale statutum ec
clesie aliter cum in dubijs obedire tutius
ē ex. de temp. or. ad aures Cum etiā
bonū sine quo ꝑ̄ esse salus det dimit
ti ꝑ̄ oīam xi. q. iii. Quod ergo a Ubi
dictum. aliqū det ꝑ̄ obiaz bonū quod
agitur intermitti b Con. thy. et goff.
a Dic q̄ quālit̄ q̄ cuiq; subditus nō
pōt ꝑ̄ cognitionem inquisitionem
certificari det obedire et obedīdo
excusatur etiam si dubitet contra ꝑcep
tum dei. ¶ Vtrū q̄ sibi mandatur
sit cōtra deū ꝑceptum xxiii. q. i. quid
culpatur. b

Vtrū obia in his q̄ quib vult per se
sit meritoria ꝓ̄ him tho. 2a 2æ q. cv.
Sed id q̄ ꝑcipitur sit ꝑ̄ se nolitū
et absq; rōne ꝑcepti sicut accidit ipsos
pueros tā ex ꝑ̄ria voluntate tendit in
illud et non videtur in plene ꝑ̄ ꝑcep
tum Sz q̄n illud q̄ ꝑcipitur uolitum
ē him se nolitū sicut accidit in aliquo ho
mine ē manifestū q̄ non impletur in
ꝑ̄ ꝑceptum Et ideo dicit ḡlo. Imperato
bus q̄ obia que hñt aliquid de suo imꝑ
pueris nulla ē uel saltē q̄ sic voluntate
ꝑ̄ria non vult primo pariter tendere
ad implendū ꝑceptū sz ad assequendū
ꝑ̄ium nolitū Jn diuersis aūt uel dif
ferentibus ē maior q̄ ꝑ̄ria voluntate in
uni aliud tendit q̄ in ꝑceptū a Pre
dicta etiam hñtur viii q. i. Faciendus
b Et hoc intelligendū ē him illud q̄
exterius appareat sz tm̄ iudicio dei q̄
corda inuiat ꝑ̄ contingē q̄ etiaz
in prosequis obiī aliquid de se him non
ꝑ̄ hoc sit simpl laudabile s. si ꝑ̄ria
voluntas obedientis nō simpl de se
tendat ad impletionē ꝑcepti Con
tendat ad impletionē ꝑcepti Con

VI. De iii obedientia hēb ē. Quibus

Obedientia ḡ̄ s. laicorū Vtrū
ꝑlatis teneantur secularibus
ꝑlatibus obedire ꝓ̄ him tho. ubi
ē. ddm q̄ sic per fidem et ꝑ
non tollitur ordo iustitie sz magis fir
matur. Ordo aūt iustitie requirit ut
inferiores suis superioribus obediat alit
cum non posset humana rerū ꝓsecutio
hñt nisi obiaz intelligere inquantum ordo iust
tie requirit Et ideo si non ꝓcedat iusti
ꝑcipiant non tenentur eis subdi obedi
re nisi forte ꝑ accidens ꝑ euitandum
scandalū uel ꝑiculum Con. pe.

¶ Vtrū layci teneantur obedire ꝓlatis ec
clesiasticis ꝓ̄ him VI. Layci non tenet
obedire ꝓlatis ecclesie nisi in his ad q̄
ti. ut obseruantia in bapt̄mo se obligauerunt
s. ut teneant rectam fidem cum operibus
vt abrenūciant sathane et oībus operibus
et oībus eius et ꝑ q̄ quantū ad hoc
ꝑtinet viuendū et spiritale bonū ꝓsequendū
In alijs actibus non subduntur eis nisi i
quātum ad ista ꝑtinet uel reduci ꝑt
in finem con. le. iii. ti. xxxii. q. v. cuius
finis Et hñt xi q. iij Si aūt mali b

Obedientia iiij s. clericorū eccliā
et qualit̄ clerici teneant obedi
re ꝓ̄ him clerici ꝓlatis dum
non sunt subiecti nec eis obedē
tenentur. Nā laicis nec de clericis nec
de rebus ecclesie disponendi aliquid cō
missa ē facultas xcvi. di. bn quidē et
de constitu. ecclesiarum Sz ꝓlatis ecclesie
tenentur nec ꝓpe dubitant teneantur

Obedientia mīo ſ. religioſorum
Vtrū religioſi teneantur prelatis
ſuis in oībus obedire ℞ ſm tho.
2ª 2æ q. cviii. religioſi profitentur
obſeruantiā ſcti ad regulārem conſeruationē
ſm quā prelatis ſuis ſubduntur. Et ideo ſ
tum ad illa ſola obedire tenentur que ſunt
ad regulārē cōſeruationē ꝑtinē. a Et iſta
videntur oīa licita et honeſta et poſſibilia
a q manifeſte non trahit ex ꝓfeſſione
cōi etiam ꝑ expreſſum ſuta ſi ꝑpoſet
tranſitus ad aliā religionē arctiorē uel q
ſubditus offerret ſe martirio In talibus
cū alia non ſit neciā licet quis poſſit ex
ꝓfectionis In reliquis vero honeſtis dicī
neciā Nam cū alicui datur iuriſdictio ſeu
ꝓlatia quitez et oīa illa intelliguntur geſſa
ſine quibus ꝓdicta explicare non poſſet ff.
de iur. o. iudi. l. ij. et ex. de offi. dele. ꝓ
terea patet aūt q multa ſunt arctiora q
platie videntur aperiuntia ad regulārem
obſeruantiam q ſingulariter ſubditi diminuere
non poterūt et forte videbitur eis adre
gulārem obſeruantiam non aperiuntia Vñ
ſi de eis aperteret ꝓlatos reīm ſubditi
reddē apte uſurgeret q̄dam dubietas ſcrupu
loſa et in executibus ꝓlexitas ad regu
laris obſeruantie et recti eius ſtatus
ſubuerſionē l. non oīm et l. ſeq. ff. dele.
Et ꝓ hac tenentur ſubditi in oībus ꝓla
tis obedire b Et hec ē alia ſufficiens
ad ſalutē Si aūt et in alijs obedire no
luerunt hec ꝓtimebat ad timidū ꝓfecto
mis dū tū illa non ſit cōis deū aut cōis
ꝓfessionē regulārē q talis obedientia
eet illicita Dic ergo ꝓt alia triplex
diſtinguit una ſufficiens ad ſalutē que ſ.
obedit in his ad que obligatur Alia ꝓ
fecta que obedit in oībus licitis Alia in
diſcreta que etiā in illicitis obedit Con
pe. a Idem in ſū. cō. li. iij. ti. xxxiii.
q. viij. et viij. b

Vtrum monachus teneat obedire abbati
ꝓpriensi q ſtet in ſcolis ℞ ſacris lītis
intendē non ē cōis variationē monaſtiū
ſi patius ē admittāt contemplationib Vt
et manifeſtat tho. 2ª 2æ q. clxxxviij. et
ideo abbi ꝓpriensi mōchō q ad hmōi
ſtudeat ꝙe obedire tenetur ſive etiam
ad ſtudia publica ꝓt ete et det ſcholas
ꝓpriat ē cū etiā ſine eius mādato ſi
ne ꝓpto ire ꝓt dū tū vadat de ſua
licētia et cōſilio quētus alī eet extra
ctus ex. ne cle. uel mo. ut ꝓpulo ſa li
vi Et hec caſū plenius hec ē. extra.
1. ſ. mo. xvij xiii a Licet hec q ꝓxime
dēm ē fieri poſſit nō tū expreſſit Nā
ad hec q poſſit mōchus in ſtudio publi
co lītis ſacris intendē duo ꝓpinque exigū
tur ꝓmū q abbas cognatur q exſe det ſp

ut pape et oībus inferioribus ꝓlatis
ſuis non aūt exteris quia ſicut nec vñ
ſuis non ſūt iudicis ſta nec ꝓceptis
ex. de iudi. ut ſi clerici vñ q. 1. q. fi
Quid ſi epūs mandet ſacerdoti q
exerceat illa que ipe reputet iniqua
tem ℞ ſm tho. ni quilibet aut mādat
ſacerdoti ſola denūciatio excōicationis
aut ipa excōicatio Si denūciatio ſcīe
tenetur denūciare ex ꝓpe eſſi Si aūt
ꝓpriat q eā exerceat Time ſi ē noto
riū illa ee innocente det cerā eſſe illi
us innocentiam allegare et probare et
ſi deficiat in probando det obedire quātū
cūq ſciat eius eſſe innocentiam a Sim
hoc eam videtur q non debeat obedire
ut poſt tollit ex dictis ē iudex q. c. xi
vi. addicione b Si vero ītime probet
non det obedire ſi ſecuriē ſi oz ad ſuppo
nem ꝓtātem Si aūt ſit dubiū obedire
tenetur xxiii. q. 1. quid culpatur
Vtrū clericus teneatur obedire epō qui
imponit ei q mādet romē pro victoria
cōtra ℞ ſm ray. tenetur et non valz
excusatio dicentis q alij ſunt magis
ydonei q ni talibus legationibus non
oz huic ordini ſeruare ff. delegato l.
ſciendū ſ. penult. Nec etiam ꝓt valē
excusatio ſm hoſt. ꝓpter cura ire ſimu
lacris q cōis vtilitas ꝓferendi eſt
ꝓprie ex. de poſtu. pla. bone ꝙmo
tū tenetur obedire ut promoueat nego
tia cōis ſcdm ut in dcta l. ſciendum ſ.
accusatio a facit etiā ex. petitio ex. de mū
nim. prēdta etiā notātur In ſū. cō. li
vij. ti. xxxviij. q. xij. et ſequēti b

Bone q epūs ꝓcipiat ca plō uel alij
clīco ut det libros ſuos ꝓprios nepoti ſpūs
epi uel ut deminuet beneficio q vult alti
cōferre uel aliquid hmōi numquid tene
tur obedire ℞ ſm ray. non ꝓtinet hoc
ad epm vij. q. 1. q. frater Et addit q no
tenetur clericus ad obedientiā de ſuis
rebus dandis intelligas ſine ca a. ni ex.
de cenſi. cū aplus ſ. nihilum xvi. q. 1. ꝓ
dicata Item addit q ſi clericus hmōi
libros ineptos ſit et epūs ꝓcipit clerico
bene nidolie ut in ſtudio ad qd ipm miſit
ꝓficiat tuc obediendū ūt q non mouz
ipm carnalitas ſi cauſa eſſet veritas a. ni
in dicto. c. quia frat et ex. de magiſtris
ſupra ſpecula Et hec intelligas ſi de bo
nis ecclīcis libri ſint acquiſiti alit nō
ex. de teſta. requiſiti de mū patro Cum
dilecte ſ. nos ꝛcitur a Idem in ſū. cō.
co. ti. q. xviii b

Vtrū epūs magiſter deat obedire epō ſuo
qui archiepo ℞ ſm ray. epō miſi i qbz
dam cāibus quos hec ē. archiepūs ſ. 1.
a Idem in ſū. con. co. ti. q. xv. ſcf b

velle in claustro manere &c. vt intentio eius non sit ad gloriam sed ad sapiam aspirare quia dicit Ieo monachus non dortoris sed planctuum habet officium qui velle vel mundum lugeat et dum pauido prelatur aduentum xvi. q. i. monachus hui eundem tho. Et in sum. con. co. ti. q. x. Et ex hijs patet q religiosus tenetur obedire circa studium lecte non contemnatur in regula Et facit ad id quod proxime dictum e b

¶ Vtrum monachus magis obedire teneat abbi q epo Re hui zay. monachi sunt astricti potius obedire abbi lviij. di. c. i. et ij. a Idem in sum. con. co. ti. q. xv. Vii non pot instituere epus monachum in certa secularia iusto abbate Vide ꝫ abbas gl. penult Et vtrum abbas phibe possit monacho subdito ne cofiteat Vide ibi dem gl. fi b

¶ Vtrum monachus teneatur obedire epo. vocanti eum ad ministeriu vel comitatu sue iusto abbate Re hui hasti puto q non si hoc e solus pape qui quemlibet sine electu sine mochi pot ad se vocare a Etia ad sui ministeriu ut i tex. de quo statim b xi. q. iii. p preceptum lem ez si consentiente abbate vocatus sit Vel etia auctte ipe et ibi non pot statuta ordinis sui obseruare Consulo q si pot ad claustru reuertatur nec pretium sum exponat comodis aliorz xl. di. sicut et c. non e et c. vos Si non pot licentiam obtinere nrte hz obedire az. eẽ de offi. dele. si qui a Idem in sum. eo. ti. q. xx. et se Et intellecte hoc nisi mortis manifeste pmittat salutis gratia Nam tunc in hijs sicut et in alijs illicitis no est obediendu ut ꝫ. in principio b

¶ Magis sunt religiosi astricti sunt plat obedire quia cleici seculares sno epo nã religiosi non salu remuneratiuz sibus te poralibus sz etia spe voluntati xii. q. ii. nõ dicatis eẽ de offi. oz. cito. a Idem in sum. con. co. ti. q. xxi. hui zay. et hosti. Et addit q electi sunt magis astricti obedire epo q layci az. lxxi. Si. quantus

¶ Vtrum religiosi teneantur obedire epis. b Re hui W. In hijs que non sunt cõtra deum uel ordinem suum tenetur salubs pulhijs semp et constitutionibus eoz eẽ de sy nodo ne de. Vñ si peteret plato eoz uel subdito q iret ad papam ul' rege Vel q reciperet cõmissiones causaz aut visitationes seu executiones testoz et silia non tenentur obedire licet alii ab electoribus possint epi ad talia rogari. Sunt etiam plures religiosi in talibus ex presse priuilegiati a Idem in sum. con. co. ti. q. xxviii. b multa que ad obedie

tiam pertine pnt ꝫ. mochus et j. religiosi a Addendu etia q religiosi sint priuilegiati sicut religiosi electi teneantur. pterea licentiam a pho epo ut ordinati possint ab alieno Vt in sum. con. co. ti. q. xvii. Vbi etia dicitur hui gla. zay. Nec approbo qd facit quida qui de cõuentu ad cõuentu mittit fratres alterius dyocesis modicu moraturos ut sic recipiant ordines ab epo loci uel alia que regulariter non nisi a pho sunt recipienda ut subditur in dicta q. xvii ¶ Nõ tu q hodie sunt hijs fratres predicatores et minores et multi alij sunt priuilegiati Et ad predicta facit c. cu nulla eẽ de temp. oz. li. vi Item si ep'copus habeat plures indices quoz vbi equaliter teneatur obedire ut si diuersis epis pcessit obtiam et pcipiant diuersa hui hosti et in sum. con. co. ti. q. xvi. Idem q vbi tenetur obedire si pot alias obediat ei cui prius iuramentum q prius iuramentum licitu secundu e presertim cu non possit here nisi vnum titulu nisi forte ecclie maioris diocesis translatus intelligatur Si aut ex sufficienti dispositione intitulatus sit in duobus locis et sub diuersis prelatis tunc obediat ei a quo maiq beneficiu habet Et q vbiq precipit az. eẽ de testa. cu officijs et c. relatu ij. in fine eẽ de postu. c. fi. q si ota equalia sunt locis e stratus rationu ff. ad sill. se. con. si quis i gra fe si cum eius here ota loca sint diuersis nacijs iudicibus Ceterum si duo sint de legati: gra alicui mandantes tur loca hz decretu eẽ. de rescrip. cu grauetur Vbi dicitur q aut is cui mandatur aliquid a talibus nesciat nec iudices aliqua ee rationa ff. ad sill. se. con. si quis i gra tranuersam et tunc executoriz mandatu illius qui prius mandat nisi ad executio nẽ Protestetur ei de discretionis nec Receptus aut coniugis mandatis a diuersis postulat rationem sui ad vtrasq iudices diuersas quas papa precipit exhiberi et diligenter adhuc stat an ze licet rectoret primas uel no sz prime remorat p eas obediat eis sicut obediat prime

¶ Sz si de hijs electoribus sibi p rationem constare non potest no oz eccle qui huiq uel illius domui p arbitros ut eos huiusmodi contrarietatis sopiatur. Ca ueat ne fungat se rectu ubi rectus no e aut dubitare sibi dubitandu non e Et hoc etiam licet detur dirimere qualiter is cui mandatur se hꝫe debeat nulla ei tribuatur pena ut mittendos aut pro de iurisdictione debeat iudicare Item nota nam in c. fi. eẽ de sen. et re. iu. sic dicitur duobꝫ iudicib

diuersas suas p̄fectis ibus si mutatione ordinata p̄fessi fuit tenet p̄ro eo non actore suā nisi in ē finali bili puta in casu libertate date seu testamento si pro eo fuit pronunciatū Si vero ex delegata p̄te vtraq; petendi suā ex arbitrio delegatis &z si ex pmissa quantitate debet habe visitatem b

Oblatio ē quot sunt spes oblationū ℞ tres p̄ma ē donatio alicui⁹ rei deo uel ecc̄ie gratis facta nūc vivos de hac dictum ē ē. donatio p̄mo p̄ totū et ē. ecc̄ia 1. q. vi. 2a spes oblationū ē donatio ca mortis de qua ē. donatio ij. Et h̄ etiam alii dicitur mortuarii sive lectisternium p̄ro alia 3a ē cotidiana et vsualis qua fiunt fideles ad missam uel hymnū Et ista cōmis dicit oblatio a hoc fuit dictum hoc. ut patet in sum. cō. li. 1. ti. xv. q. l. b

Cui debent dari oblationes ℞ hic ray. sacerdoti p̄rochiali q2 pro pueris offerūtur. p̄ro quorū remissione ille ex officio debet orare tenetur sicut si ecc̄ia non ē p̄rochialis unde sunt plato illius ecc̄ie x. q. i. quia sacerdotes et ecc̄lie consuetudine xvi. q. 1. doctos a Ray. dicit q; oblationes que fiunt ecc̄ijs p̄rochialibus unde sunt sacerdoti p̄rochiali nō quia p̄ro pueris ibi Vel si alij ecc̄ie offerūtur. plato cui de ecc̄ie data esse sunt q; ē verū nisi constiterit donatore aliud voluisse hic. glo. cuius vt in sum. cō. ti. q. li. b

Utrū liceat religiosis oblationes recipere ℞ hic tho. 2a 2æ q. lxxxvi. dicendum q; sic Et hoc triplicit̄ p̄mo modo si sint pauperes et dispensatione sacerdotum uel ordinatione ecc̄ie 2o modo si sint ministri altaris et sic sunt recipiende oblationes fidelium factas 3o si p̄ro ecc̄lie sunt cōmissi et tunc ex debito sunt recipiende sicut ecc̄ie rectores sicut et hic j. q. v. dicit in fi. a de ē in sū. cō. ca ti. q. lij. b

Cum epūs celebrat cuius sunt oblationes ℞ hic hosti. de mense cōi sunt epi q2 sibi offeruntur et a fidelibus p̄rochianis Nam tota sua dyocesis sua p̄rochia intelligitur ex. de zap. c. i. et de p̄roch. super eo. s3 si de consuetudine cōi alicui esset sequenda esset dicendum epūs tolleret honorificam accipiat ex si epūs i vno loco minima missam cōtinuet et minus frequentet celebraret aut in aliena dyocesi sine licentia esset ar. ex. de decimis fuga hosti. de in archiepo visitante ex. de consti. romana g. fi. li. vi. a de ē in sū. cō. ca. ti. q. lvij. b

Utrū oblationes debeantur de necessitate p̄cepti ℞ hic tho. 2a 2æ q. lxxxvi oblationes de sua nā habent q; voluntarie offeruntur hic illud exo. xxv. ab omni qui offert ultroneq; accipiet ex eis potest contingere q; aliquis teneatur ad oblationes quadruplices 2o hic 3tio q; de de predicta questione sicut de aliorum contrahitur aliquis fundus ecc̄ie et certis tpribus certas oblationes faciat q; ibi hoc solum consuetudo 2o propter pretendentem deputationē uel p̄missionē sicut cū aliquis offert donationē nūc vivos uel reliquit in testo ecc̄ie aliq; rem mobilem in posterū saluedinum 3o propter ecc̄ie necessitatē puta si in ministri seu sacerdotes ecc̄ie non haberi sustententur s3 hic addit hostiensis. fa p̄mo videt̄ potius hosti. et glo. ray. vt in sum. cōi. co. ti. q. lxxi. b ex ff. el legitimi. nisi et ipi subditi p̄pter paupertatē sacerdoti subuenire non possent. Ji quo casu quicquid manibus victui acquirendi. ecc̄lie victui 4o propter consuetudinē ecc̄lie etiam fideles in aliquibus solemnitatibus ad aliquas oblationes cōsuetas ibi hic duobus ultimis casibus remanet oblatio quodammodo voluntaria si ibi ad quantitatē uel speciē rei oblate Con. ray. et tho. et addunt q; p̄rochiani in hac parte ad tenendam consuetudinē cogi possunt non a sacerdote sed ab epo cui⁹ officium in talibus implere tenentur ex. de symo. ad aplicum ibi tho. a ibi in dicta. q. lxxi. Et addit q; ecc̄lijs xpianis de con. dic. Vbi videtur dici q; oblatio omnino deberi fieri hic ray. et alibi intelligitur de certa oblatione ibi quisq; tenetur alio facere uel q; loquitur de consilio hosti. vero dicit q; in peccunia festorum tantū tenetur quis offerre et cogi potest maxime cum sit ei⁹ parochialis consuetudo vbi q; certum dictum hosti. potest intelligi verū si de hac consuetudine constat et sic tenetur. cum sit cib b

Utrū oblationes aliquorū sint recipiende de ℞ hic ray in detestationē eorum recipiendi dicit ab ecc̄lia oblationes istorum. s. notorie dissidentium Item eorū qui pauperes offerentes dicit. xc. oblationes Item raptorū et vsurariorū ex. de rapto ē. co. Et de usu q2 in aliq; Item meretricū Similiter etiam eius qui ecc̄lie immunitatem violauit nec emendare voluerit xvii. q. iiij. minor Item ibi. Item aliud regule notorium et horrendum a ar. dicit c. minor hic Ray. et in sum. cō. co. ti. q. lv. Vbi patet q; in mortibus aliter q; predicta intelligendum qui enim sunt ma

infesta et delinquentes emendari nolint
b Similiter quolibet hereticos uel publice excommunicato N hoc dictum de heretico uel publice excommunicato fuit et hosti. qui et addit fi presbiteri nisi tpis vte decreuit vtrum dicta q. lv. b

Utrum debeant recipi ab ecclia oblationes indebite Rx sm W. Si michi hmt usu ex usura ecclia non debet recipe nec videtur peccatu cozr coicare Et m hoc tam loquitur de usu. quanto a sm hanc distinctionem det limitari Ibi enim dicit q indebi compellendi sunt ad satisfaciendu ecclie pro decimis et oblationibus debitis quas xpiani de dominio et possessionibus alijs recipe consueuerant antiqua ad indebos. quoniz titulo deuenissent b Vbi aut aliquid habet iust titulo pot ecclia ab eis exigere oblationes debitas s. sm hosti. qui possessiones pozum sunt obligate ad aliquas oblationes faciendas pro septimo trigesimo annuzio et hmodi a Sz rezte isto tam non videtur faciendu distinctio vtrum indebi hecant aliquid nec de usura si indistincte det ecclia oblationes recipe cui recipiat sum ex. de decimis de terris Ideo r. quato videz intellidu de alijs oblationibus cu distinctione tri W. pha tq b

Utrum sacerdos pot recipe pecuniã oblatam p missis quas ni prima pe tunxit Rx sm hosti. non det missas quas sic tunxit celebrare qz species malitie ex de uict ho. cle. cu ab hoi Sz uel talento tungat Vel si iniungit dicat ei q ipas faciat celebrari p alium Ita tu q no p vicinu sacerdotem de quo merito sit suspicio q ille sacerdos mittet alium pecuniosum ad ipm Sz uel ipe confessor cu his celebret uel oblatu hac occone pauperibus erogret Cum offert aliqm religioso loco uel ecclie ei bona sua inquisitor intelligantur futura aut mta et actiones dic ut j. pigmus ff. mo

Obligatio ecclie multis modis alijs tacite obligantur j. pignus ff. Et ibi de mta obligatis p totu Obligatus ad decimas Utrum illi qui obligati sunt ad decimas quas gerunt administrationes alicuius ut sit curatores curatore et hmodi possint ordinari Rx sm Ray. Si essent hmodi administratores pro persona seculari et non miserabili non posset monueri xvi q. iii. c. i. et ij. ex. ne cle uel mo. c. i. et ij. Si vero essent pro persona ecclia uel ecclia secularis miserabilis ut e rerum pupilli et vidue posset monueri si aliud no impediat di lxxxix. inducatu et di. lxxxviii. nec et xvi. q. i. nothi Sz quid si officium qd gesserit finitu sit et ti obligati sunt ad decimas Rx sm Ray. si non monetur eis qd nec mota e bn pot moneri nisi manifestu sit aliquem teneri de dolo tuc cum ep̃is debeat ex officio suo repelle sicut et quemlibet infamosum et infame vj. q. vii Nemo vi q. i. infames ff. de postu. l. quoc plebet Si vero ni ipa prohibitione monetur eis qd uel ante amota e Distinguitur Cuma si qs moneatur de dolo non debet pmoneri ante decisam lite lxxxi di. tantis xviii di. illud ex. ca. r. i. Tamen debet taxari tempus j. quod qs deridat a. ex qui fi. sunt legit latro et q ma. actu. pos. ad hoc a Vbi no iudex habet hoc. r. b C. de iudic. ma. l. diffamari Si vero qs moneatur de culpa tu lis pot pmoneri non obstante actoris reclamatione tu lis postea proceditur pnis et sub eode iudice ff. de iudic. x acceptu ff. de iure o. iu. l. cu queda a pdicta intelligitur de obligatione terminis pciare pone si vero rei publice de hoc uidetur ni ff. se b

Utrum qui obligati sunt rei publice pos sunt ordinari Rx si sunt obligati rei publice ex administratione quam gesserunt non debet pmoneri ad reddita terminis di. li. preterea C. de epi. et cle. officiales fiscus si al sunt rei publice debitores ff. de mu. et ho. rescripto ff. debitores C. de epi. et cle. quisquis emerses a sum. con. li. iii. ti. xvi. q. iiii Vbi etiam patet et in marbut allegat e Ideo quo ad obligatos terminis rei publice no fit distinctio Utru sit mota qo uel no b

Utrum obligatus p iuramentum uel alio mo ad aliquid dandu uel faciendu possit ordinari Rx sm Ray. bn pot si remaneat obligatus sicut et ante uel potest satisfacendo uel alia honesta faciendo satisfactione Nec obstat di. lxi. legem et di. lxi. quicuq Quia illa intelligenda sunt de iuramento obligatio pcta de rebus curialibus et hmodi Si ti obligatus esset ad reparationem pcta ad ministrandu in balneis uel in tabernis uel ad purgandu cloacas et hmodi non det ordinari donec satisfecerit uel alii eque ydoneo fuerit ad talia a hoc Utrum dicti a Vii si ti ref fuit qlo ray. ut pz in fi. con. eo. ti. q. v. ad fi. Et addit sz i tñ eunte ad mostrum hoc no sequitur hoc e qz non obstante obligatione di uel faciendi et iuramento firmato quis pot libere ad religionem transire inxta. facultate sua satisfaciendo creditoribus

si hoc non facit ex leuitate uel voluptate subtrahendi debitū sed ex rationabili causa feruore et spūs sancti inspiratione Nec facit iste fraudē creditori et excusatur cū spūs sanctus auctoritate cui nemo resistere potest xix. q. ii. diuersitate et ex de regu. liber in vi. Vtrū obligatus ad omnia possit

b

uigilandi celebrare sequitur j. celebri ij. ff. vij.

Oculta enim et quales talia recognoscenda sunt hic tenetur. B. Correctio ij. ff. v. Hic aliquis j. requisitus Deum Vtrum odium proximi sit peccatum Re sum tho. 2ª 2æ q. xxxiiij. debet homo non fine odio hoc peccatum et omne illud quod tendit ad defectum diuine iustitie sum quam et gratiam facit non potest aliquis hoc odio sine peccato hoc autem quod in fine odiosum culpa et defectu boni tendit ad finalis amorem Eiusdem cum tali e q veluti bonum alicuius et q odiosum malum Vnde simpliciter accipiendo odium finis est malum peccato j. Io. iij. Cum odit fratrem suum homicida e De dilectione sine caritate que continuatur odio habet e. caritas

Officium enim multa hic de hora e. hore et scripta missa

Leuum sanctum sine crisma In die recte dum p epos temptant oleum consecratum primum et principaliter e sanctum crisma

f. ex oleo et balsamo Et cum isto baptismum confirmatio

nis fontes baptismales Item talia et patena Item consecratur ecclia et omnia altare Item pueri postea baptizatus et in virgitur Vertice et in fronte Item in virgitur epi qui consecrantur et capite et in manibus Item omes fideles qui recipiunt sacramentum confirmationis Et de isto crismate diuinatim renouando hoc e baptismus ij ff. iij. Dicitur oleum catheczumenorum siue oleum benedictum siue oleum sanctum Et isto virgitur pueri qui debet baptizari in pectore et inter scapulas Item virgitur manus eius qui ordinatur sacerdos Item in virgitur tantum ecclia q altare ad consecrationem Item in virgitur reges et principes in brachio siue in humero Cum e oleum thimo cui quo virgitur Thema in matth azhaico de qua Victor hic tenet j. Victo ex ma et toti predicta ola hinc summa hinc ex de sacra. Victione c. vnico et in pontificali romane curie

b

Si aliquod post hec oleum alio tempore consecrari Re sanctum solet crisma in die cene dum confici debet ut nō. de con. di. iiij. si tempore et ex de sen. excom. cap

omnes qui li. vi de aliis aut nō fuerio gl̄a bitum

Quod si oleum non consecratum apponat oleo consecrato Re totum efficitur consecratum ex de consec. eccle uel al' q Dubitatur sicut et de aq benedicta dum e sup. Aqua

a

Et ibi de hoc in additione

b

Omnis Verum auditor diuersorum ingeniorum teneretur diuersas opiniones excusentur a peccato si opiniones magistrorum teneat Re sim tho. In qualibet Si diuise opiniones doctorum sacre scripture non pertinent ad fidē et bonos mores absq periculo auditores vtrasq opiniones sequi potest hoc enim hic tenet quod aplus dicit Re xiiij. Vnusquisq in suo sensu habundat In his vero que pertinent ad fidem et bonos mores multo exactior et rationem opinionis alicuius magistri et talibus eius ignorantia non excusat

a

Nisi q̄ intendat tenere quod tenet ecclia et queat diligenter nosse veritatē xxiiij q. iij. dixit aplus

b

Quoquam Fuissent a principio q sequi sint opinionem arrij nestorij et aliorum heresiarchaū Nec potest excusatione hic inter simplices tales si in talibus opinionibus erroneis sequantur In talibus enim dubijs nō e de facili prestandus assensus sz potius ut dicit Hugo nisi de doctrina xpiana Consulē dēt quis regulā fidei qua de scripturis planioribus locis et ecclie auctoritate Cum ergo assentit opinionem alicuius magistri contra manifestam scripture testimonium siue contra id q̄ publice tenet sim ecclie auctoritatē ut post ab erroribus vinci excusari Con. monal. V. et VI.

a

S. qui erroneam e contra manifestam sanam scripture nil' ecclie In dubijs vero dicit thomas. q non efficaciter aliquod iudicium veritatis cum mīt diuersas opiniones a magistris approbatis scripturis auctentice annotatas illā q̄ apparet que sibi magis videtur consona rōi Et con. glo. ray. et Vl. ut i sum. con. li. iij. ti. xxxij. q. xviij.

b

Hosti dicit q qui sunt diuersa iura et opiniones s. ma contra deum et bonos mores hmanos e sua pertenda s. certis paribus ex de transac. c. fin facit ff. de legibus l. benefic

b

Illut vero standū e illi qui meliori titulo rōi ex de feud. Cassellanus

Oratio quid sit Re sim Ray. et hosti. Oratio e pius affectus mentis in deum tendens et plerūq ne aliq pertinentia. in vocem pertinens

a

Vel sim casū Oratio e congruens vocū ad aliquid sm petendū in deum te dentia Vt in sum. con. li. iij. ti. xxxiiij. q. cxl Et de certo ei attribuitur summa in dubio intelligere de pfata summa confessoz

b

Vel sim hug de sancto victore oratio e

deuotio que dã ex cõpunctione procedẽs
Vel sm damascenũ oratio ẽ petitio decen
tium a deo Et sm tho in iiii di. xv. hoc dif
finitio damasceni verissime cõtinam decla
rat a Idem in dicta q. vi. b

Quare deus orationis &̃ sm tho. 2a 2æ q.
lxxxiii. deus oratg non ut doceat dispoz
timentes sz ut impetrentg qd deus dispo
suit pro oratiõe sanctorũ cõplendũ ut s.
hanniel postulendo meretur accipe qd
eis omipotens deus ab æterna disposuit de
nare ut ggf dicit pmo dialo. Non ergo
deo preces nras porrigimus ut ei nras
indigentias manifestemus sz ut nos ipi cõ
sideremus in hijs ad diuinũ auxiliũ esse
recurrẽdum a Idem in sum. cõtra. ca. ti. q.
cxii. b

Vtrũ aliqua oratio diuidenda sit ad sctos
&̃ sm tho ut b. sanctꝰ pourchyrius oratiõ non
tamẽ pro quib impledis sz ut eoz meritis
et precibus oratiões sortiantur effectũ ut a sem
ternitate petatg ut nri misereatur ab alijs
vero sanctis ut orent pro nobis a Et idem
ẽ de angelis Vtrũ sm cõ. ca. ti. q. cxvii b

Vtrũ oratio dicat ee vocalis &̃ sm tho. 2a
2æ q. lxxxiii. Cũis oratiõ ẽ que pro ministros
ecclie in psona totius populi offertur Et
ideo oz q talis oratiõ in noticiam totius populi
pro quo offertur qd non posset fieri nisi es
set vocalis Oratio vero que offertur pro
singulis pticularibus sine pro se sine pro alijs
non ẽ de necessitate q sit vocalis Adhuc
tue tñ vox talis oratiõis triplicis zelꝰ pmo
quidẽ ad excitandũ mentem deuotionem
q̃ mentis oratiõis detur tñ deo qua
p exteriora signa sine voci sine etiã alioz
fidelium mentes homies moueatur sm affm
similitudinẽ et p quos sm affectionẽ
Vtrũ auctꝰ dicit ad probandũ q verbis et alijs
signis ad audiendũ sanctũ desiderium
nos ipos attribuimus exercemus et ideo i sm
quid oratiõe in tm ẽ vocibus et huiusmodi
signis vtendũ q̃ctum proficit ad excitã
dum mentem ꝛc sine si per hoc detrahatur
tue vel qualitercũq impediatur ẽ a talibꝰ
cessandũ qd̃ precipue contingit in illis
quoz mens sine huiusmõi signis ẽ sufficienter ad deuotionẽ parata Vtrũ in pri.
Tibi dixit cor meum exquisiuit te facies
mea Et de hac legitur pmo &̃ q loq
batur in corde suo 2o adducitur vãlis
oratio q̃ si ad redditionẽ debiti ut s. homo
deo seruat sm totũ id qd ex deo habet
i non solũ mente sz etiã ore Osee vltio.
Omnem auferat iniquitatẽ et accipe bonũ
et reddemus vitulos labiorũ meorum 3o ad
ducitur ex quada redundantia ab anima
ad corpus et ex vehementi affectione pris
Exaltatũ ẽ cor meum et exultauit lingua
mea a Idem i sũ con. ca. ti. q. cxv. b

Vtrũ attentio mentis in oratiõe sit necessaria
&̃ sm tho. ubi b. Necessariũ aliquid dicit
dupliciter Vno modo p qd melius finem
ad finẽ et sic attentio absolute necessaria ẽ oratiõi
Alio modo dicit res sine que res no pot
consequi suum effectũ Est aũt triplex ef
fectus oratiõis pmus quidẽ ex meritis Et
ad hunc effectũ non ex necessitate requiritur
q attentio assit oratiõi p totũ sz tm pro
ximitatis totam oratiõem meritoriã red
dit a Hoc meritũ ẽ nisi quis ex studiose
seu ex notabili negligentia meritum distra
hat tunc enim non meretur nec impetrat
sz potius peccat vide. mss. dolentes
b 2us effectus oratiõis ẽ impetrare et
ad hunc effectũ sufficit pma attentio qua
deus principaliter attendit a Si aute
pma attentio desit oratiõi necp meritoria q
non impetratiua Illa enim oratiõem deus
non audit cui ille qui orat non intendit
ut dicit ggf Vt in sum. cõ. ca. ti. q. cxvi b

3us effectus ẽ quedã spiritualis mentis re
fectio Et adhuc de necessitate requiritur in
oratiõe attentio i toto Si oratiõem lingua
mentis mea sine fructu ẽ Est aũt tria
attentio que oratiõi vocali potest adhiberi Vna
qua attenditur ad verba ne quis in eis
erret 2a qua attenditur ad sensum ipsi
us et 3a qua attenditur ad finẽ oratiõis s. ad de
um et ad istum pro quo orat q quidẽ
maxime ẽ necessaria Et hanc circa ydeote pos
sunt ẽ Et quis in tm habuerit hanc intentionẽ ut
circa alioz cum mentis oblitus fuerit sicut
dicit hugo de sancto victore a Idem in
dicta q. cxvi b

Vtrũ in oratiõe ellargatio mentis sit pecca
&̃ sm tho. 2a 2æ q. lxxxiii. Si quis ex
posito in oratiõe mentem ellargetur pecca
et impedit oratiõis fructum Et cõi hoc
dicit hugo in regula psalmi et pmi
cũ oratio &̃ dei hoc videtur in corde qd
profectum in oratiõe Ita cõi hoc percipitur
clericis q officium diuinum q̃ctum citius de
dixerit studiose celebrent pecca
deuote ex. de cele. mss. dolentes Ellã
gatio vero que fit pter intentionẽ ora
tionis fructum non tollit Vñ basilius
dicit si deliberatus a puero sive me q̃
oratione q̃ potes te ipsum exhibeas ut deus
ipse sciat eo q non ex negligentia sed
ex fragilitate non potes ut oratiõi assistere
corpori deo a Idem in sum. cõ in d. q.
cxvi Et additur circa finẽ q in oratiõi
bus ad quas obligamur ex voto vel ex
peciali iunctione vel ex statuto cecliõ te
nemur repellẽ non solũ cogitationes vi
anas sz etiam bonas tm nisi quis
dicit b sup cat. sine sanctus illa hora s.
oratiõis ẽctum non accipit quodquid aliud
q̃ quod deus obtulerit nisi forte eo qꝺ debet b

Vtrũ oratio dicat ee

Utrum oratio deat ee diuturna uel eriaz
cōtinua ℞ sm tho. ubi ē. oro sm se rōsi
derata non pōt ee continua qz oz eriam
alijs opibus occupari. Sz sicut dicit Aug⁹
ad pba. Ideo p recta initialia horarum
et tm demū oramus ut nullis terrenis
cupijs nos ipos moneamus ꝯtinuaq; tho
desiderio ꝓficiendo nobis ipis manifestemus
et ad hoc agendum nos actus existentes
Virtusq; aūt rei ꝯtitas det ee ꝓportionata
fini sicut ꝯtitas ꝓportionis sanitati
Vñ cōsequens ē ut oro tm duret quatum ē
vtile ad exprimendū interiorīs desiderij
fervorem. Cum vero hoc mens sua accedat
Ita q sine tedio durare non possit nō ē
vlterius oro protendenda. Vnde Aug⁹
dicit ad pba. Dñs frequēs in scripto recitare
quide habet orōes sed eas tam breuissimas
et crebris quodāmodo iaculatas vt illa vi
delicet celeriter que orantē plurimū necessaria
ē per ꝓducendo moras euanescat atq;
habētib⁹ intentio sic ꝓ hoc eriam ipm sa
tis admonuit hanc intentionē sicut nobis ee
protendendam si ꝓdesse non pōt. Ita si ꝓ
dauerit non cito est cupiendum. Et sicut
hoc ē attendendum in oratione singulis ꝓ cō
gratione ad intentionē orantis. Ita eriam i
oratione cōi ꝓ cōgratione ad populi deuo
tionem.

Ad aūt dñs dixit luc xviii. oz semp ora
re et apos. i. ad thessa. v. sine intermissio
ne orate intelligendum ē q aliquis con
tinue oret p continuitatē desiderij sine
affectu caritatis ex quo procedit oratio
que in nobis dr ee continua. Vel qz nō
ꝓmittit quis statutis temporibus orat
vel eriam ꝑ affectum qui post orationē
remanet ni ipe oret aut ni aliq; que
ipē suis bonis operib⁹ meretur ut pro se oret
et hujusmodi nō eria illud Hieronimi nō
ē verbis tm sz rez de orandus deus &c
Psalter melior ē septē psalmoz decantatio
cum cordis puritate et spiali hilaritate
q totius psalterij modulatio cū cōtinuatione
cordis atq; tristicia de cor. di. v. Non igit
aliter

Utrū deus audiat peccatores orantes ℞ sm
tho. 2a 2æ q. lxxxiii. Si pctor aliquid pe
tit in ꝑticulari pctor i sm desiderium pcti h⁹
a deo non exaudiatur admittam sz quis exau
diatur ad vindictam dñi deus ꝓmittit pcto
rem aplius vivere in pena deus em qdā
modo ꝓmittit quē credit vtilius vt au
gustinus dicit. Oratio vero pctoris ex bo
no ortē desiderio procedentem deus au
dit nō q ex iustitia qz pctor hoc modo
non meretur sz ex gratia mera. Observandū
tm conditionibus quas q cōiter requirunt⁹
ad ver orationē que dr exaudiri. ut
pro se petat vtilia. s. ad salutē precet ꝓ
seueranter. Alē eriam cōditiones habes
oratiōe hui⁹ in gl. qui e mix ꝓxim sequētes
a Ide in su con. ca. ti. q. cxviii. b

Utrū oratio vocalis sit precepta ℞ sm Ws.
Ad orationē quidē mentalem a Et etia vocā
lem sm eūd Vt patet in su. ca. ti. q. xix.
Vbi hoc notant² b homo teneture ex vite
pāli q dictat hominē quod disponat se ad ea
sine quibus non ē salus a Oratio vocalis disposi
o non ē sine oratiōe ut ibidē b Et ad hoc
accedat auctas xpi dicētis luc xviii. Oz
semp oratione sine quo Crisos. oz mentalē
dicit a hoc cōmentur sub illo precepto
operis ut diem sabbati sanctifices vt
ibi b Ad vocalē vero orationē seu eccl cā
tū non tenetur quia ex precepto diuino
Nisi quo ad determinatum modū orandi ut ibi
dem qd' intelligi dēt quo ad ꝯtitatem
al' bene determinatur qz dicē debemus ꝓ
tu- cēf ayt vi. et luc xi. Ideo dimē xpi
ami docuit orationem hanc diuinam scire et
dicē de con. di. iiii. Vos aūt b Sed
ex statuto ecclie que missas et horas ca
nonicas audire mistice ecclie Vel ex i
mentione confessoris pro satisfactione pe
mitentie Con. tho ii. ii. di. xv. Addē
q et aliis cōiter eriam non ministrās vi
detur ab ecclia determinatū tempus statutum
ee cū exactionū statutis teneamur die
bus festivis diuinis officijs interesse vt
ministris pro populo orantibus suam iten
tionē conferamus a Idē in su. cod. ti. q.
xix. b qui ad hoc primo ē missa ꝑ. pl'
et ē. hore

Quot sunt conditiones quas q3o habe
det ℞ sm ray. et hosti. xiii. Prima ē q
sit fidelis non sine fide impossibile est
placere deo Et sancti p fidem adepti sunt
remissiones ad hebr xi 2a ut sit se
cura confidens Jacobi i. postulet in fide
nichil hesitans 3a humilis ecclē xxxv dā
nio humiliantis se nubes penetrabit Et
de con. di. v. non mediocriter 4a discreta
ayt xx. Nescitis quid petatis Jac. mi. pe
titis et non accipietis eo q male pete
tis 5a denota pro qua oratione. i. ℞
1o Anima laqueatur in ore de suo et non
penitus non audiebatur. Aug⁹ Quid pro
dest scripturas labiorum si mutus ē cor 6a
Vera studia ut in publicano qui nō audebat
oculos ad celū levare luce xviii 7a secre
ta ayt vi. tu aūt cū orabis &c ysa
ias Oratio fuerit lorica apostolica frundis
8a tuba Aug⁹ sup ꝑ orationē fuerit magni
tudo et virtus et velut fidelis nuntius
mandati pagit et penetrat quo cor no
fuerit &c Jo. os auri non pōt quisquā
gratiam tute celestis attingere nisi purgatas
fuerit ab ei sorde de pec. di. i. non pōt
9a lacrimosa ysa. xxxviii Studium orationis

tuam et mdi lacrimas tuas Et gla. Augt sup tho. mis. oro Deum lenit lacrima rogit her vngit illa pungit Jos attenta ut h' ō. ȳ. v'o deū est Ja. fezuida pīs depcā tus sum. fa. t'a in toto corde meo Jra. oro sa tho. xij. Dona ē oro cum ieiunio et elia Et sup 1d tre. iij. Leueng corda mā cum manibus nīis dicit gfg' Cor cum manib' ad deum leuat qui orōem suā opibus roborat Jta assidua exs illius qui panes ab amico petebat luc xi Et apli p seue rantes in orōne spūs sancti acceperunt act ij. Mdem in sum. eo. ti. q. xx. et in q. se dicitur q' ātuor sunt condiciones quibus concurrentibus oro semp ē efficax ad impetrandum Quas ponit gla luc xi sup illa pabola Quis vrm habebit amm cum ref Viz ut petatur pie pro se pse uerantes et ad salutē et exponit Vel di cens pie s. ut petens non ponat obsta culū gre Et hec obstaculū ē indispo petentis ad illud qd petitur p se q. mer to condignū vnus alteri gratiā nō mēto rem cum vix sibi sufficiat p ipm meritū hm illud ais xxv. ne forte non sufficiat nō bis et vobis ad salutē q. pro alijs ad salutē non p'mentibus deus nō exaudit p seuerāter Ut ille si pseuerāuit pulsās ref xi Et subditur deus ex habundantia pietatis exaudit frequenter erā cū nō oēs hec condiciones cōcurrūt si hec con currentibus nūquam ē in efficax oro b Vtrū in orōe sit aliquid deitate petendū Rn hm Suarez tho. 2a 2æ q. lxxxiij Si lo quamur de bonis spūalibus ut de vtute gratia et gla quibg nec homo pot ma le uti nec de se malū euentū pūt hre talia scr absq; petitu hm illud ps Oīde faciem tuam et sal nos erimg Et alezum deduc me in semita mādatorū tuoz Si si loquamur de tpalibus dicendū hm au gustinū ad probam de orando deū licet orare quod licet desiderare nō q' p'mo paliter ut ni eis finē statuamus sed sicut quada ammixta quibg admix tum attendendū in vtilitate in ḡitum p ea vita sustentatur et in ḡitum nobis ordinatur deseruunt ad actū virtutū ut etiam pīs dicit pmo ethi. Et sic pro tpalibus licet orare que quide ex quo non p'cipaliter petimg sed in ordine ad aliud ea tenore a deo petimg hm q' expedimur ad salutē Illic tpalia deha te a deo petē non oporteret q. pūt mala euentū habē et eis pot homo male et bene uti Vnde Valezius dicit nos ple zūq; id vati. expetimg q' non impetrat se melius fazeb A Con. zay. et hosti. Et addit q' dns et magr ista petenda concludit in septē petitionibus cū docuit

nos orare pr' nr' ref b

Q Vtrū ordinantur petitiones in orōe do minica Rn hm tho. ubi ē. oro dnica p fec tissima ē Et hm Augtm si recte orauimus nil aliud dicē possimus Nam pmo ponit ea que ī nobis ipis fiducia exhibemus s. co fiderātis excellentie eius ad nos q. bonum nrm nullū Ideo dicimus pr' noster Et cō fiderātis excellentie qua ponit Ideo dic' qui es in celis deinde sequūtur petitiones Et eo ordine quo petende sunt p'ma p'tin net ad dilectionē dei qua deū in se ipso di ligimus cū dicitur sanctificetur nomen tu um i. sctm ab oībus hoīb. qd' p'tinet ad gloriā dei in hoīb. p'optandam Ja. p'ti net ad dilectionē qua diligimus nos cū di Adveniat regnū tuū s. per quā petim ad gloriam regni eius p'meruz Ja. pe titio perquā petitur directe illud quo bi tudine mereamur cū dicitur fiat voluntas tua sicut in celo et in tra. Qa ē p quam petitur id quo instrumentaliter mediante ad merend' cū dicitur panē nrm cotidianum da nobis hodie siue hac intelligatur de pane sacramentali cuius cotidianus usus pro ficit homi Vel quo etiam intelligitur ora alia sacramenta siue ora intelligat de pane corpali Vt p panē intelligat de pane corpali oīb sufficientia victus Qa ē remotio eius quod est impedimē tum p'me petitionis q. directe excludit a regno s. pcti Vnde dicit Dimitte nō bis debita nra sicut et nos dimittimus de bitoribus nris Qa ē remotio eius qd' nō impediat a 2a petitione s. obsequiatā diuine voluntatis cui dicitur Et ne nos induc' in tēptationē per quod nō pe timur nec tēptemur sz ut a tēptatione non vincamur qd' ē in tēptatione idem Aa ē remotio penalitatis p'tis que ē impeditiua frie petitionis s. sufficien tie cuius vitam Vnde dicitur sz libera nos a malo A Dosseq. et alie exp̄o nes dicte oīb sz ## breuitate omittu tur Ad rōz tū horaz rationaz sciend' hm Vl. et in sum. eo. ti. q. cxxij. Q. ideo hore rationate diuidūtur in septem ista q. in diuersa salvatoris mysteria gesta sunt Nam in nocte traditus est p'ioratus in orōe prodicionis traditur ca pitur ut lat' cum gladijs et fustibus deꝫ patientia exhibet gladium p'habendo p'ditorē et alios hostes suos caritative admonendo auxiliū ab eo sperans habendo luctatie se pati audendo ea que mistabat p'dicendo ad locū p'ditioni conuenien se transferendo hostibus obuiā p'cedendo eos salo verbo salutem prosternendo sep sum eis iudicando ab probrijs falsorum testiū saturatur alapis a seruis cedit

Quod videtur intelligendū qñ maior vr
gret necessitas ꝑ in aliis temporibus iꝫ hūs
etiam sine licentia epi et missa cū nō
det in talibus locis celebrari ut ꝓtractū
e Item ni d. q. cxlviii. dicitur ꝙ quilibz
ꝑsbr auctoritate ꝓpria fare hospitale ad
recipiendū peregrinos sine oratorio tū.
Sz talis locus non gaudet libertate eccle
siastica et cimi et vendi ꝓhibet b

ORdo ꝓmo Quer Quid sit ordo
Rñ sm magrm suū et tho in iiii
di. xxiiii Ordo e signa culū qđā
in quo spūalis ꝓtas traditur or
dinato ad officiū a Iher diffinitio fuit
huius de sacō vncti Et sm pe. ibi actus
exteriores dicitur signaculum iꝫ exercitiū
illius ꝓtatis dr Vt in su. li. iii. ti. xxiiiq. i
Vtrū ꝓma tonsura sive corona sit or b
do Rñ si loquamur de ordine iq̄ntum
e sacrāmētum et imꝓmit caracterem
Isto mō tonsura non e ordo qz nec sacra
mentū e nec imꝓmit caracterē Et hꝰ
e sūa tho in iii° di. xxiii Et ꝓt hoc
tota inter ordines non ꝓsuerūt tosti
tam xxxij. di. seriatim lxxvij. illud xciii.
di. a subdiacono Si vero loquamur de or
dine non vt e sacrāmētum iꝫ largo mō
pro deputatione ad diuinū cultū sic sm
cum ordo e et ita notatur cx̄ de etate et
qualitate cū conuenit Sed qđ ibi dicit b.
q. e ide ꝑsalmistatus non e sic ut in gl.
se patz ad Non e ordo ꝓma tonsura
ꝑpe ordo iꝫ dispositio ad ordines ut in
sum. ca. ti. q. ii. b

Vtrū ꝑsalmistatus sit ordo Rñ sm tho. i.
iii° di. xxiii. Iudicium di xxi. Clericus
ꝑsalmista ꝑt ab hostiario nec ordines ꝓbr
non qz sit spāle ordo iꝫ qz cuius officiū
ordinis s. lectoratus annexum xxiii di. psal
mista Nam qui psal. cū cātu ꝓnūciant
tur Ideo lector dr psalmista et cātor
qđ e quodda officiū nec ordines a Co
ꝑpe. et in su ca. ti. q. iii. b

Quot sunt ordines Rñ sm sūaz tho. i. ca
di. xxiiii. Si ꝑpe accipiamus ordines ꝑ
quibus sunt sacramēta septē sūt quidā
nores ut hostiarius lector acolitus et
exorcista et tres sac. s. subdiaconus diaco
nus et sacerdos Si vero largo mō sūamus
addentur nōribus ꝓma tonsura sive
psalmistatus ut quida dicūt Et de hoc
hēs in duobus precedentibus ꝙ. Sacō vero
addetur epatus qui tū Vtrū sit ordo hēs
in sequenti ꝙ. a Hoc cāter tenent alii
theologi s. ꝙ ordines ꝑpe sunt trium sep
tem Vt in sum. ca. ti. q. iii. b

Vtrū epatus sit ordo Rñ sm tho. i. qa
di. xxiii. Ordo ꝓt accipi dupliciter Vno
modo ꝙ e sacramentū Et sic adhuc ordo or
dinatur ad sacramentum eucaristie Unde

vt falsus ꝑphta puerili ludo illuditur et
conspuitur a discipul' deseritur a pet'
negatur et ꝓtinus oculo misericorditer
Corpus eius in sepulchro quiescit aīa
in inferno mane qđ e hora prima in
consilium iudeorū ducitur falsa testiū
rum cum quibus exorta ab hoc profes
sio veritatis blasphemia iudicatur Vincu
tur cum falsis accusationibus pilato tra
ditur et sm quorundam opinionē resurgit
hora tertia accusatur homo dimittit ab
hoc et suo exercitu spernitur a quo etiam
illusus in veste alba ad examē pilati
remittitur clamoribus iudeorū crucifigi
tur a pylato flagellatur spūm sevum mittit
hora sexta iudicatur qđ equatur conspu
itur illuditur spinis coronatur arundine
percutitur Cruce sibi bajulans egreditur
felle et aceto potatur Cum latronibus co
putatur blasphematur irridetur tene
bris cosmalibus eclipsatus vero solis audi
hora nona mitem consolatur clamare
increpitur velum templi scinditur terra
movetur petre dividuntur monumenta
aperiuntur corpora surgunt confitentur Alij sua
tundentes pectora reverentur Hora
vesperina lancea latus eius ꝑforatur
ex vulnere sanguis cum aqua egreditur
Sero quod e hora completorii reliquit cū
apostolis cenam legalem instituit sacramē
talem lavat pedes apostolorū et extergit
lintheo apostolis predicat pro eis patri
orat Ad horum predictorum promerat ꝑs
triam sua discipulis manifestat tertia
orationem emittit factus in agonia guttas
sudoris sanguinei defluentis in terram
fundit de cruce deponitur aromatibus
conditur Immolatus sudarie sepulchrū
lapide ꝓtegendi clauditur signatur cus
toditur vallatur b

ORatorium Vtrū liceat cuilibet
in domo ꝓpria habē oratoriū ꝓua
tū Rñ oratorium in forma ecclie
non licet habē alias auctore epo
a Si vero non sit in forma ecclie li
licet hoc cuilibet fideli Vt in su. con.
li. iii. ti. xxiii q. cxlviii b Nec ibi mis
sa celebrari nisi de consensu epi et ꝑ
sacerdotē Et q nō fiat ꝓiudicium cho
rine ecclie ꝓchialis Clericus aut qui
sine auctore epi in tali oratorio celebrauit
det deperdi de con. di. i. Vincunq; et cele
tres et c. si quis a Idē in sum. li. iii
ti. xxiii q. cxlviii Ubi etiā dicitur sm
glo. ray. De concessa licentia edificādi
monasterium intelligitur et concessa edi
ficandi oratoria quotiens infra septa eius
Et in c. si quis dr q in ꝑcipuis solep
nitatibus non det in ꝑdictis ꝓpriis
oratoriis celebrari nisi de consensu epi

epūs cum non heat quantū ad hoc pta
tem supiorem sacerdote epātus nō ē
ordo ¶ Alio modo pōt cōsiderari ordo
q ē officiū qdam respectū quozūda actū
sacrazū Et sic cum epūs heat pta
tem in actionibus hierarchicis respectū ro
prioz mystici sup sacerdotem epātus e
rit ordo Et isto modo q̄z loquitur iura
Vt cū dicitur q non pōt cōmittē ea que
sunt epālis ordinis nisi epūs ex de cōse.
eccle. a qua a Et sic ordo aliqū accipi
tur alia pro sacramento aliqū pro gradu
dignitatis Vt ex pz in sum. ca. ti. q. iij
Vtrū ordo sit vnū sacramentum R2 se b
cundū pe. Vnū non ē vnitate vnionis sibi
letatis sicut punctus q̄ immutat sicut
linea Nec pfectione vnig formē sicut
corpus animatum sed vnū ē pfectione
vnig finis q2 ei constituatur ex diuer
sis ordinibus specialibus q̄ib ordina
tur ad vnū actum sicut consecratis ad
curaziā ¶ Sicut et damus dicē vna
fm eundē et in sum. ca. ti. q. v b
¶ Vtrum in ordine conferatur gratia R2
fm tho. et pe. in 4o di. xxiij. In ordie
conferat̄ ḡtia gratum faciens q̄ nētia
ē non solum ad digne suscipiendū sacra
mētum sed etiam ad digne ministrandum
a Idem in sum. ca. ti. q. ix. b
¶ Vtrū ordo liberet a fortuna secundū R2
fm Ray. non solum epālis dignitatis ſ
etiam sacerdotalis liberat a fortuna sor
nili puel assumptiua di. lxxi. Si sortem sa
cerdote Et fm canones etiā a ciuili fortu
na sine vinculo q2 ut deū ē liberat
a secundū que fortior ē di. lxxi. sicque b
et c. ex antiquis Vnde ḡstium ad hoc
non tenet illud c. si sortem sacerdote a
c2ma illud c. ē quoda l. que recōtur p
nus rationem fm gl. ibi p̄ rōm pticu
tam b Vel tamē ciuilis non det ordi
nari ut ſ ordinandus ſ. xv. a ſ. q uni
pti c2ntudeterime b
¶ Vtrū votū castitatis sit annexū ordinis sa
cro R2 fm W. non Vt patet in gl̄ris q2
non tenentur ad continentiam Nec apud
nos illi qui minus vxoribus ordinantur a
¶ Tales tñ non pōt debitū exigē ſ tene
antur reddē ut ē in pedmētum xl. ſ.
i. in additione b Sz tale votū annexū
ē ordini ex constitutione eccie ppt hones
tatē sacri ordinis sicut hnesf. nōant x
xviij. di. ni primus Con. tho. 2a 2e. q. lxx
xviij.
¶ Quot modis ordinatio dicitur symoniaca
R2 fm Ray. quatuor modis nam alia ex pte
ordinatoris tñ ¶ Alia ex pte ordinandi tñ
¶ Alia ex pte vtriusq ¶ Alia ex neutriusq
pte Vide infra symonia i. ſ. vi

Ordo ipe ecclie ad vtrū et tempus
Vtrū nece sit mīstrorum in
ordinatione exhibitū corporalit
tangi R2 fm tho. in iiio di. xxiij
ecclesiā dicit q̄ articulum insterozum malū
ab eo qui suscipit sacramentum non ee
de sacramēti veritate ſ solā pfectionē
Tū pa nerba forme Videntur inde q̄ ḡ
tus nīe sit de essentia sacramenti q2 dicit
accipe hoc vel illud ē a prima opinēz
sequitur alibi quam etiā ner oio respo
bat tho. licet 2a videatur sibi tutior Vt
patet in sū Li. iiij. ti. xxij. q. xi. Vbi ea
dem patet q̄ hosti. multū discrepat ab ipe
Ideo hic passus penitus videtur abiicie
dus ppter pa2 tutior ē eligenda ex de
homi. poticio et de presbitero non bap.
Veniens Ibi non intelli. literaliū quod ibi
scribit ee factum b
¶ Vtrū plures ordines eodē die pōt cōfer
ri R2 fm Ray. Vnus die non debet cōfer
ri nisi omīb minoribus nisi hoc obtineat de
consuetudine eccie Nec vnus ordo sacer
dū minoribus vel duo sacri nullo mō con
ferūtur eodē die vii di. lxxvij. Insuper
lis et c. quicūq ex de eo qui fuit or. fusci
Cū h. latior ex de tpe or. literas et c.
dilectus Et de pena epi qui cōi hoc
ordinat hec ſ. ordinator ſ. iij. Ille vēo
qui furtive contra pōitam formā eccie
pōt det depone di. lxxvij. subdiaconus
ex de eo qui fuit or. fusci Immotum de
tū receptis nīe consuetudinē ppatie
quatuor ordinibus subdiaconatū eodē
die furtim recepit pōt promoti nisi
rediret in mōzilius tū misereat Et
si nolunt relicto nē et nupta mozes q̄ ex
pepulit abbas si noluerit in alijs ordi
nibus potūt dispensare ut in dro c. cū ly. b
a Et idē fm hosti. co. ti. q. xiij. ed
si lata fuisset post excūe sua cōi sic
recipietes a ſ. fuisset nihilominus ne sic
ordines recipientur sub pena excōicatio
nis ut in dicto c. Innotuit b Et nichil
omīng receperunt nūq̄ poterit cum eis
dispensari nisi p papam Vt in dro c. In
notuit a Hec videntur sentire p̄ oppo
hosti. qui abte dicit q̄ qui post mīm
nationē quatigematis ordinatur nō pōt
cum eo dispensari nisi per papā nisi
quo ad minores ordines In quibus hoc
cōi pōt dispensare eccia epūs fm hosti
Et in sum. ca. ti. q. xiij. Sz hic videt
intelligda fm distinctionē Ray. q̄ dicit
ut patet in dicto q. xiij ex si quis
cōi prohibicionē factam sub pena excō
nationis clandestine recepit duos ordi
nes sil tūc non potūt cum eo dispensari
circa ordinē eccia si relaxatione nē misericor
dispensari nisi de licentia ppe dicto c.

huiotuit Si uero aliquis quis receptis
fuerint ordine sacro uel non sacro dis
tinguere qz aut fuit phibitus sub anathe
ma uel anathematis Aut non In primo casu
potest condigna satisfactione premissa
cum eo ut in susceptis ministret ordinibus
eius dispensare Et si intraneuit religiosos
etiam in suscipiendis postea aliquato tpe
fuit in ea laudabiliter conuersatus Uere
aut cum patet cu tali etiam in seculo
remanere post condignam satisfactionem ta
in suscipiendis ordinibus dis
pensare ex de eo qui fuit or. re. c. i. h1e
Et dicitur quis ppe fuerint ordine rea
pere qui extra constantiam sui epi et sine
examinatione promouetur sin epo ex de
eo qui fuit ordines su. c. i. b De dispen
satione cu ordinatis ab alieno epo et hu
iusmodi Ibi. j. ordinatus primo ff. amplt
Vtru in ordine faciendu sit scrutinium
re sim hosti circa hoc faciendu Est duo
scrutinia Vnu an ordinatione qd dili
genter faciendu e ex de elect inchil e
ff epi Et incipit in feria qrta proxime
sabbati ordinationis et durat usq ad dic
tum sabbm p archidiaconu quide de iure
ro ex de offi archid ad hoc et c ut in u
A Olim epus clericos scrutatores seu
examinatores xxxiii. di. qui et notatur i su
co. ti. q. xvij sim goff Sed ut hic dicit
et etiam ibi hodie de nr spectat examen
o ad archidiaconu b Cum debet dilige
ter inquirere de iure ordinandi de etate
de patria de etate de titulo ad qua ordi
natur de loco in quo conuersatus de scientia
de fide et de aliis que continentur in regula
aplica de quibus dicitur j. ordinandus qi
ff totu Et in sabbo qui probati sunt epo
futurum xxxviii di. quado a Istud c. e
patius di. xxxiii. b Aliud scrutinium in
ipa ordinatione qu ordinandi epo pertan
tur ait altare cu archidiacono dicit pos
tulat sancta mr ecclia ro Et ordinatores
interrogante eos illos ee dignos R. et qz
tum humana fragilitas ref Et quide pu
tatos in tali ruisone non peccat du tu
rii conscium non loquatur ex de scrutin
ordi. fa. c. uno Aliquin rotu xxviii q. i. s.
i. a Helius facit deu c. uniu b Nam
que nescit indignu det presumere dignu
ex de prescp. Sudu qz si archidiaconus
deat consciam de aliquo qui non sit dignus
tur aliquam venatur ad ordinationem
secreto studeat epo denunciare ex de scru
nioru. fa. c. i. et si epus nolit desistere
archidiaconus det se subtrahere Et si no
pot sine scandalo det illa uerba dicere
tum qz ministri ecclie qui non iudicat de
occultis sz nullo mo tunen finis debet
publicare Can Imo a Ide in dcta q. xvii

et sic b

Quod si sine examinatione quis e ordina
tus R sim hosti si sit notus et dignus
non peccatur quia tales non sunt exami
di. xxxvi. di. nullus a Falliet. hoc e spo
co inserendo qui qm notus tu examina
xxvii. di. qui epus sim goff. et in sum. co
ti. q. xix b Sz si indignus sit deponi debet
ex de corpe. vici. ex posuisti. Si uero sit ig
notus quamus dignus deponendus e xxxvi.
di. c. ultio Et multo fortius si indignus l.
di. ex penitentibus a Ide in d. q. xix b
Quod si in examinatione cum sint no ex
posuit R sim hosti ordinandus tenetur co
fiteri crimina seu impedimenta notoria
ante uel facti nisi fuit cum eo dispensum
l. di. ex penitentibus Ite tenetur prodere
etiam sine notoria nisi fuit cu eo dispe
sum l. di. ex penitentibus s. que post pe
nitentia etiam executione impediunt
ut homicidu symoa et huiusmodi a Et si
sint secreta ut in c. quinto ex de tempo
or. b Alia uero que non impediunt no te
netur ex de tempo or. c. fi. Si uero fraus
dulenter defectus subticet no habebit exe
cutione ordinis sic susceptu ex de renun
n cu prid' ff pe Si uero confitetur et
dispensetur cum eo secundo erit sim Imo
ut ulterius non accusetur ali. secus xx
xviii di. c. ult. a pacius videt xxxvi. di.
c. fi. b Si non dispensetur et inchilo
minus ordinatus non det ordinatus tillo
ordine admitti lxxxi di. si quis sine
Can. goff. a Idem in dcta q. xix b
Quibus temporibus debent ordines confe
ri R sim ray. ordines generaliter conferri
pnt in sex tpibus am. s. in sabbato qtu
or temporum et in sabbato an diem
de passione et in sabbato sancto pasche
di. lxxv. c. ult. ex de tempo or. de ea
papa uero pot conferre subdiaconatum
in duobus diebus et aliis precipue festi
uitatibus Item in dictis diebus solep
nibus quilibet epus pot conferre mino
res ordines aliquibus Ita tu q non
multis ne videatur generalem ordinati
onem facere Vt in dicto c. eo Can. hosti.
goff. et alij. a Ide in su. co. ti. q. xxx. b
Quare sacri ordines semp sunt confe
rendi in sabbo R sim hosti qz sabbatu
significat requiem et qui transit ad
clericatu uenerabilis pro susceptione
sacri ordinis transit de labore seculari
negotioru ad uacandu spiritualibus
di. lxxxviii faciendi Et apla ij. Thy.
ij. Nemo militans deo implicat se ne
gotiis secularibus Can Imo. et goff. a
Can. etiam Vl. ut in dicta q. xxx. b
Utru aliquis nisi ordines sacri possit con
ferri in diuersa R sim hosti Si in sabbo.

ordinationū tam ordinās q̄ ordinandus
cōtinuaret Jeiunium vel quando et nisi
forte celebrando tūc Tuane sequentis do
minice posset facere ordo confectū quia
tūc manifestū dicit dimittere intellī tenēdi ad
sabbatū ꝓpter cōtinuationē Jeiunij Et
idem intelligendum ē de nocte āī diem paschę
si tūc celebrarentur ut erat nros antiqꝯ
A Nō. q̄ in dicta nocte possunt ordinationes
fieri et non in alijs noctibus sm Jmo.
in c. litās de temp̄ ordi. B Quarto tale
continuationē Jeiunij non expedit facere
nisi in necessitate Con. hostī. et Jmo. et
alij A hoc ꝓtim fuerūt dicta Ray. et
ꝓtim alioꝝ Vt patet in d. q. xxx. Vbi
etiam dicitur sm tēpo Ray. q̄ cōtinuatio
Jeunij sic debet intelligi q̄ die sabbati et
nocte sequenti nec cumulative vel bibat²
Et sm Jmo. in dicto c. litās celebrans
die sabbi mane debet sumere nisi corpus et
sanguinē B

¶ Nunc pena eorū qui ex. statuta tp̄ia sacr
ordinē susceperūt et non debite ꝓmitti
in susceptis ordinibus ministrare ex de tp̄e
ord. c. ij. Tamen caracterē susceperūt et
quibus imposita eis prima ꝓma competenti
sustinere potūt ut postea in susceptis ordi
nibus ministrarent ex. de temp. ord. con
sultationi Et hoc sm Jmo. b. et V. qui
addit q̄ secus ē de ordinibus susceptis
audis A Idem in sū. ca. ti. q. xxxvi B
Si tū aū ministrent hēt ē. dispensatio
ff. vt xij ix. Ordinatores uero debent ꝓma
ri aucte ordinandi ut in ca. c. ij

¶ Quod si aliquid omittatur in ordinatione
de forma &c sm Ray. si omittatur aliqd
qd̄ sit de substa aut etiā dubitetur Vtrum
sit de substa tota ordinatio debet iterari qi
nichil sit factū Nichil enim intellī iterāti
qd̄ necesse ē factum de cui. di. i. solempni
tates Si aut omissum ē id de quo expſ
sum ē quod non ē de substā non debet or
dinatio iterari sed qd̄ omissum ē debet
statuto tp̄iē caute suppleri ex. de sacr. ite
ratis. presbr et c. i. Et concor. Jmo A
Idem in sum. ca. ti. q. xxxiiii B de eo
qui secunder ordinē iterat hēt ē. dispē
satio ff. vij

¶ Que sunt illa que non sunt de substa
&c sm Ray. expressum ē qd̄ de substā nō
ē ipm tp̄s ordinationis ex. de tempo
ord. sane Item nec etas ordinandi di. lx
xvij. subdiaconus et c. in Veteri Item
nec Unctio ex. de sacr. unc. c. i. circa
fi. Et de sacr. non iterā. c. i. Item q̄
ordinandus in presbim vel diaconū reci
piat impositionē manus epi A sic tac
tu corpa li ut in c. vltio de quo statu
B Ex. de sacra. non ite. c. ult. Item
q̄ ordo recipiatur a ꝓpo Vel q̄ nō recī
piat quis duos ordines sil. si secundus
debite ministrāsse ex. de temp. ord. c. ij
lationē et c. litās ix. q. iij. Jugdmes.
Con. hostī. Et sm eūdem hostī. et etiā
hugo. et V. non ē de substā q̄ ordinans
et ordinatus sint ieiuni. A hoc contra
tenet dortores licet Ray. de hoc dubi
taverit Vt patet in sum. ca. ti. q. xxxvii.
B Sunt et alia de quibus necessitas ine
sunt de substā vel non ut missa de qua e
etiā hostī. dicit dubiū A Sm d. q. xxxiii
B tū in nouellis ordinibus non vide²
dubiū q̄ missa non ē de substā A forte
hoc ꝓt colligi ex consuetudine que ē
optima legum interpres ff. de legi
bus si interpretatione Item ad materia
adūtendum sm Jmo. ut in dicta q.
xxxiii. q̄ tū in ordinatione alicui ꝑ
tinēs alterius vel sacerdotē omissa e
unctio eriam omnis ordo que peripetrat
dici q̄ sit manus impositio q̄ tpi manus
impositionis adhereat Et de manus ꝑpo
sitione fit mentio in ordinibus Item dicit
q̄ ubi dimissi et dimissi sunt actus nō
ē iterandū sz supplendū sicut in ordi
natione sacerdotis alius actus ē tenē
te manus sup̄ cap. alius dum ei
calicē et patenā quarū si aliqua defi
erit iterum factum non erit postea ite
randum Cuida tū dicit q̄ hoc duo
s. de patena et de calice non sunt sup̄ple
da q̄ non sunt de substā tū secundū ē sup
plere Item si pars ordinis alicui omissa
est a capite suppleanda foret tamen
in ordinibus multe ordines p̄t ee que
non sunt de substā ordinis Vii si al' ordo
terminē collatus est non ꝓt hoc reiterā
tur Item si tū vna manus in unctā est
postea solus alterius manus unctio supple
da ē Et ubi in ordinibus dicitur manus
in pl̄i dicitur manus in singli Et si fac
ta est unctio in aliquo et nō dicta ordo
vel ecḡa repetendum erit Vtrūq̄ quia
actus non sunt dimissi tū in ordinibus fiat
mentio de unctione Item q̄ omissum ē
supplere debet ꝑ eum qui ordinauit quod
sibi fieri non potest ꝑ alium supplere pōt
Item si ꝑpe in ordinando ex infirmita
te deficiat ꝑ eum postea vel ꝑ alium ꝑfec
abitur Vbi ipe omiserat nisi sint alij
coherentia Vt unctio et ordo ut dem est
Vel nisi sit vnus actus Vt ꝑz in forma
consecrationis eucar. et in forma baptismi
cum ꝑarte ca dicta si minister deficiat
ꝑ alium reincipitur forma in baptō Et in
missa ab illo loco cum prodie cor Con hostī
Item q̄ dem ē debē omissum caute suppleri
hostī in c. presbr ex. de sacr. ite. Vbi e
tia Jmo. ꝑmittit ꝓdicta Vt et ꝑz id. q.

xxviii. Dum et alia de quibus nescitur Vtrum sint de substa vel nō ut missa de qua etiam hostia dicit dubium ℣ d. q. xxviii Expōit q fiat supplcio tpze ordinationis Et veniat patiens defectū ministrans epō nec erit in tentio epi nec ipius q ordōs sup ipm recipiunt Et cū venerit epūs ad id q amissum e supleat Et pōt fieri vltrō pq alios eius dem ordinis ut magis celeē pōt etiam epūs et dicere Vade porta michi librū uel alia quae credant circūstantes q ℣ mandatū sibi fuerit Imposuerit manū Vel etiam in capella sua pauris et bonis suis secretarijs potest pluarius potest ordines celebrare Quodcūq; aut hor supplementum recepit executione sus cepti ordinis non habebit lij. di. sollicitudo et cxi. de sac. altre. c. 1. Et ibi glo. et in dicta q. xxviii. b

ORdo nō quo ad caracterē Vtrū in quolibet ordine Imprimatur spe cialis caracter et an caracter vnus ordinis psupponat caracterē alte rius ℟ sm tho. in qo di. xxviii In quo libet ordine sicut conferūtur specialia pfab ita imprimitur specialis caracter nec caracter vnius ordinis psupponit caracterē alterius Nam recepto ordine posteri ori et ptinssa precedenti non ptes hor det recordinari in ipo posteriori cxi. de clerici. p sal. pro. c. vnico Con. theologi ℣ Vtrū aut caracterē ordinis pexigat b caracter baptisim et confirmationis ℟ sm tho. ubi ē. Caracter baptisim pexi gitur de necessitate qz ē fundamentum oīm sacramentorū cxi. de presbro non bap. c. 1. et c. Veniens Sz caracter confirma tionis non pexigitur de necessitate qm sine illo recipiat quis caracterē ordinis tamē de ogruo pexigitur Con pe. z alij. a Idem in sum. co. ti. q. vij b

In quo actu Imprimatur caracter in singu lis ordinibus ℟ sm sanctū thomā in ma di. xxiii. et xxv. Sacerdotalis caracter Imprimitur qū datur ei ab epo calix cum vino et patena cū pane et sub debita fo ma verborū qz tunc conferūtur ei ptās ad principalem eius actum qui e consecrare corpus et sanguinem xpi a pe. aut dicit q in ordine sacerdotali imprimitur caracter In impositione manus que e or dinum et ordinatorū et ordinatorum consecrati onis et administrandis sacrōz Vt i su. co. ti. q. xb Diacono vero Imprimitur et dato. lib. euangeliorū Tunc cū datur ei ptās legendi euangelia in ecclia qd e eius secundarius actus in quo includit pzmi. s. dispensatio sacramenti eo modo quo dicitur ē. diaconus Subdiacono ve ro in porrectione calicis vacui a s. consecrati sm pe. et al. et in dicta q. x. b qz habet portare vasa dnica corpis et sangnis Acolito in acceptione vrceoli et cru delabi si principalis vrceoli qz eius est ptās are vinū et aquam ad misterium et accipit hoc ab archidiacono Non q archi diacon conferat sacramentum ordinis q conferatur virtute verborū que dicit epūs a sm gll. et pe. magr videtur imprimi ra racter cum datur candelabrū q̄ in datione vrceoli Hoc dicit pe. q in traditione q̄ facit archidiacon fit ptātis collate exps sio ut in d. q. x b Exorciste cū accipit librū exorcismorū Eius nō officium ē exor cismos memorie quēdare et manū sup cathecumenos et energumenos ponē a Energumenus ē demoniacus sm catholicos b Lectori cum datur liber ptheticus qz eius officium ē ptheticas legē et cathecumi nos prima erudimenta fidei docē Hostiario cū conferūtur ei claues hostiorū ecclie qz eius officium ē dignos ad sacramenta rece pere indignos excludē Hec sūpta sunt breuiter ptim de tho. ubi s. et ptim de rationē di. xxviii. a s. in c. subdiacon cū multis alijs sequentibus Et predictis que ad exorcistam lectorē et hostiarium con. pe. Vt in dicta q. x b

Sed numquid laicus qui nō nescit literas accipit caracterē si ordinetur ℟ sm ray. credo q accipiat qz ex que baptisatus est susceptibilis ē cuiuslibet sacramenti cū baptis mus sit ianua oīm sacramentorū xxxii di. c. Verū tenta fi. Et facit ad hoc i. q. i. nec hō xv fz dicitur a Melius in c. Veniens cxi. de presbitero non bap. b Hoc nō videtur dcm fieri xxxviii di. omnes Sz q ibi dicit q subta sacerdotij sunt eloquia dnica non intellē q sit de substa ordinis fz de substa exe cutionis Vide hostī a Idem in sum. li. iii. ti. v. q iij. aduertendū etiam q laicus qui nullum habet ordinē posset ab alio ab alijs ptransisse accipere ordinē sacerdotale sm theologos contra licet hugo dixerit q non pōt accipere nisi habeat ad minus ptēm consecrationem Vt i sū. li. iii. ti. xxij q. xli. b

Vtrū qui coactus ordinatur accipiat caracterem ℟ sm ray. si coactio sit conditionalis non ppter aliquā cōmutationē vel circūstanz vtrūq; accipit caracterē ar di. lxxxvi vbi ista xlv. di. de iudeis i. q. i. q quida Nam talis coactio voluntas ē saltem indirecta de qua simpl volunt facere qz volunt vinci a xv q. i. mēzio b Sed si coactio sit absoluta ut si alio modo violēt teneat sub matia ordinatoris nihil accipit ordinez Vt de baptisato pz ē bapt̄s non ē mi. Con hosti. et ioff. a Idem i sū. co. ti. q. xl. b Sz an talis teneatur cōtinē et an contineat ptes

legm̃ clericale hẽs ꝯ. ordinatus .i. ꝯ vii
Romandus qualis deãt ee ordinadi quibus regimẽ aiaꝝ committi debet oñdit aplus .i. Thy iii. Vn paut viii capla dicens primus oz epm̃ de irreprensibile 2o vnius vxoris virũ 3o sobriũ et ꝯ. diat nõ violentum 4o pruditem 5o pudicũ 6o ornatũ 7o hospitale 8o doctorem 9o non potulentum 10o non litigiosum 11o non cupidum 12o domui sue bene ꝓpositũ 13o patiẽ ꝯ sub dit non neophitũ hanc eande regulam tradit ad titũ 1o licet aliquãtulũ variẽtur verba Et licet aplus indicatiue dicta regulam .i. epm̃ posuisse extendat tñ ad oẽs ordinandos Vt ꝓbat Augꝰ di. xxxiii. Cognoscimus a al' cognoscimus b Et ambr di. lxvi aplus a hanc videt2 potius dom Augꝰ ut ibi scribitur Et idem q hic nõ2 in fum. li. iii. ti. e. q. i. b Sunt et alia decẽ impedimenta ordinadoꝝ nisi pauci ea que et si admittat ad pdcm vm capla erũt xxiii. que requiruntur circa ordinandos Vn 1o ꝯ non sit solepnites pẽtens 2o non curialis 3o non corpe mutilatus 4o non infamis obligatus 5o non seruus 6o non corpe vitiatus 7o non illiterat natus 8o nũ qui distulit baptismũ usq; ad etatem iuuenilem 9o talem 10o non pegrinum nec regulatus 11o non minoꝝ etate 12o non femina De his nisi ꝓ ordine dicendum ẽ

¶ Primum igit rasis aplice regule ẽ q ordinandus sit irreprehensibilis sit qd' ad titm dicit sue crimine non ẽ intelligẽdũ de qualibet ẽ nisi de illo nulla possit ordinari q2 nemo sine crimine vivit Vñ Jeõ9 exponit hic irreprehensibilẽ .i. non abnoxiũ reprehensioni a .i. criminibꝰ et reprehensionibꝰ ut in ꝯ. nisi aut de quo ꝯ. Et nõtur in sum. li. iii. ti. ii. q. i. Vbi notantur que .i. hoc ꝯ. patiuntur b Nã rõe pene cui nãm ẽ ut sine pcõ aliquis sit Sz talis dicitur crimẽ cuius emendatiõe retrahi grex dicuntur de hoc di. xxv. ꝯ. Nisi aut pot tñ intelligi sine crimine .i. dispensabili Vel etiam sine crimine qd' requirit dispensationẽ et non ẽ ad hoc dispẽsatũ de qua nã hic ẽ dispensatio ꝯ vii et viii a Primo 2 ꝯ. i. ꝓ totum b Vel sine crimine enormi de quo vide ẽ. Crimẽ ꝯ. ij. et ẽ. enormia ꝯ i. a Abstinẽs intelligẽ de crimine digne redemptionis ut dicũ ẽ si quod impedit primo inducendum Vel dicit iam ꝓmotũ ep alũ recipit dispensationẽ et alũ non Vt patet ẽ dispensatio ꝓ totum b

¶ Secundo ordinandus sit vnius vxoris quod ẽ intelligendum negative .i. non plurium s. q nũ q; habuit duas vxores di. lxxxii ꝓpositi Nam nisi sic exponẽtur sequeretur q viri nes et qui multã habuerunt vxorẽ nõ possent promoueri qd' ẽ absurdum a Vide in sum. li. iii. ti. iii. q. i. Rz finc VI et habes b Vide hanc nãm eius qui plures habuit vxores et dr bigamus hoc ẽ. bigamus ꝓ toto

¶ Tertio ordinandus sit sobrius et nõ violentus Et quidẽ quare sobrietas cibi et potus requiritur et ordinando hoc tm̃ .i. sobrietas .i. et ꝯ.

¶ Quarto ordinandus sit prudens debet em hoc triplicẽ prudentiã s. sacre scripture xxxvii di ꝓ toto Item secularium negociorum a .i. in q̃bus expedimus ad salutẽ et non vltra ut .i. ꝯ. Sz contra de quo .i. b xxxviii di. legimus ꝯ. Sz ecõ. et c. se. Hoc secularium negociorum a similiter in quantũ ad salutẽ expedimus al' secus q2 nemo militans deo zc eccl'. nec de mo. c. i. b xxxix di. ꝓ toto Ide nã plene habetur .i. sed ꝓ totum et ẽ. dist. rege et ẽ. nisi .i. ꝯ. ii.

¶ Quinto sit prudens ut moribus et verbis pudicam ꝯ. desideret ordinat Vñ caut .i. Senec sparte .i. pdicatores turturi comparant2 amplexus Nam verecundia ꝯ. mores pdit vana lee ut ait Iuuenalis lxxxvi di. Non satis a

¶ Sexto ne sit. li. iii. ti. vii. ne ꝓcurio b de nã prudentie hoc tm̃ satis .i. prudentia a Et que ad clericoꝝ prudentia spectãt ẽ. clericus i. et ii. ꝓ totum b

¶ Septimo ꝯ. q̃ sit ornatus ornamẽto theorici et exteriori de quo dom ẽ ẽ. clerici .i. et ii.

¶ Octauo ꝯ. q̃ sit hospitalis Deus domus clericoꝝ dicit dom̃ ee caus xvi q. i. quã nã hospitalitatẽ hortatoꝝ ee non potuit que de ꝓpriis hospitibus claudit xlvi di. ꝯ. Et quia pietas hospitalitatis remunerãtoꝝ cleros valet habet xxv hospes erat et talem fuisse me Ite remunerator ipsalẽ .i. thy. ii. Exere te ipm̃ ad pietatem et sequitur pietas ad oia valet promissionẽ hui⁹ vite que nunc ẽ et futuꝝ Vñ et abrahã et lath ꝑ hospitales erãt et angelos recepẽ meruerunt a Vt in dicto ꝯ. .i. xlii di. b Et ad istã hospitalitatẽ ꝑt etiam reduci alia de qua habes ẽ. alia .i. et ii. et ẽ. clericis iii. ꝯ. v.

¶ Octauo ꝯ. q̃ doceat Vñ et dicit doctorem Vbi scindum q̃ doctrina ordinandi debet in duobus consistẽ s. in disciplina correctionis de qua dictum ẽ ẽ. correctio .i. ꝓ totum Ite in scientia ꝓdicationis de quo dicit .i. ꝓdicator ꝓ totum

¶ Nono q̃ non sit ꝓtritor de qua nã vide .i. ꝓnitẽs Contra dicitur etiã nisi in venialibus clericis et plane aliqualis verbera maioꝝ ut ẽ exercitatio v. ꝯ. ij. et iii. Decimo non litigiosus Et quidẽ qd sit litigium et quale sit petitum Et quale litigium sine plurietate ordinari hoc ẽ litigium ꝓ tm̃ Vñ decimo non cupidus .i. auarus Nam talis ordinari non debet Et ẽ duplex cupiditas q2 cupiditas ẽ tradere animã malorꝝ .i. thy. vi. ex de consistit nã conquisitiua et vtentis di. Vita et c. bonum. Sz ẽ q2 nemo cum

cupiditate astricta semp auxi et reddito
reputat gratuus nutuetur auxi quia sole
xliii di. sicut hui iii. q. v. accusatores de a
uaricia quoq; vide ē. auaricia et ē negoc
tiatio ℔ ii

¶ Duodecimus sit dominus sue i. familie bene
ffositus ſ. ꝑ oia honeste regat et ea a vi
cijs ad virtutes verbo et exē trahat xlvii
di. ℔ nitē. Sz quare specialiter in ordina
de hoc requirit. Rō hui. zay. duplex ē ro
Una q; non habet frontē reprehendendi
alios qui sue negligit corrigē ut i dicto.
c. nitē. Alia q; ꝑsuptuē vdeniet2 coīa
cum de crimine negligentie qd' adeo macu
lā ē ꝑ eam depositionē inducit lxxxi
di. dictum. Si tū sine culpa sua familia
mala est non imputabitur ei. xlvii di. si
quis hui. a ꝓximus in deo ℔ nitē. b et c. ℔
similiter. a Ide in suo li. iii. ti. xiii. q. ii.
hui. zay. Et addit. Item pastor ꝓmotus
fuerit ad epatum det ee hui ffositus do
mui sue i. ecclie sue q; non det pluri ec
clesiastica beneficia et maxie que cura hnt
animarum annexam licet ꝗlibet exercitate ꝑ
vnū tpe cōmittē ſ. singula singul' lxxxix
di. Singula vii. di. i. in aplis. b

¶ Decimus tercio non neophitus. Cum dicatur
neophitus in fide et quare ꝓhibetur ordi
nari hoc ē. neophitus Silꝫ et neophitus
in religione ē. hanc ius ℔ ꝓhi. a ꝓximus
videtur ℔ ultimo b

¶ Decimus quarto non solepnitez penitēs q.
tales non debent ordinari di. l. ex penitēti
bus et xxxvi. di. Illiatos. a hui hoc ē. nichil
videtur de hoc habēi b Et de tali penitē
tia hetur i. penitentia iii. Sz quare ta
les non debent ordinari Rō hui. zay. Qua
druplex ē ratio ꝓma q; non sunt digni
ꝛectipē vasa sacra nectaz qui dudū fuerūt
vasa victoriē di. l. Illud licet cum peccati dele
tū sit ꝑ penitentiā remanet ei cicatrix
i. irregularitas que ꝓhibet i. q. i.
Veritum. Sa ē timor ne ꝛecz labatur que
quidē timor de consuetudine ꝓsistina sue
tit lxi di. In sacerdotalibus in fine. Sa
ē scandalū populi ex eo cum talis ꝓmota no
impanatur. nisi ꝓ vulgatissimo crimine
ut q; totam quasi vrbem. xxvi. q. vi. c.
ſi. Non pateat talis fuisse alioꝝ scandalo
illustrare xl. di. de hijs vero q. ē q; nō
haberet frontē reprehendi alios cū ipe sibi
tacite ꝛnderet eadē quasisse vel maiora
xxv. di. ꝓnū xlvi. di. ſ. i. Ide tho. in ms.
di. xviii. a Ide in sum. li. iii. ti. xv. q. i.
b ꝓbat aut cum ei dispensari i. multis
ꝓfectū necessitate vel vtilitate eccie di. l.
Illatum. Et hoc ꝑ epiam ex quo ei nō ꝓhi
bitū ē ex. de sen. ex. iuꝑ. Sed si absq;
dispensatione fuerint ordinati aut idiote
ne dispensat det ꝓmoti ꝓprie ordinadi

ut in dco c. ex ꝓtentibus ℔ d. i ſn. ca. ti.
q. ii. b

¶ Quinto decimo no curiales Vbi secundum q
curiales sun zay. triplex dicunt ꝓme laice
dum curiales illi qui quacuq; conditione obli
gati sunt curie alicui ꝑsone publice ꝓprie sine
sint milites sive advocati sive iudices sive
officiales sive ecia hystriones et breuit qui
cuq; hmōi officiū in honesti vel honesti
damnoso curie obligati sunt. Sc̄ stricte dicti
curiales qui curant et gerunt honesta curie
officia ut decuriones iudices et filii. Sc̄ stri
ctius dicti qui in ea sanguine sunt officiales
et qui aliqui ꝓpatribus ebdurent sanguinem
humanum fudezunt Et dicuntur isti curiales
a cruore Alij a curia Omes aut curiales
indistincte hui zay. ꝓhibentur ordinari nisi
ꝓmus sint absoluti a curia di. l. c. i. ii et
iii. Sed postquā a curia sint absoluti distri
ctive q; si exercuerunt sive ut officiales vel
iudices qui sanguinez humanū effuderunt
sive turpia et inhonesta ut hystriones non
ꝓsunt ꝓmoueri di. li. c. i. et iii. et xlvi. di. de
decimis vii. decreti et de cons. di. ii. ꝓ dilec
tione Si uero honesta officia exercuerunt
ut iudices advocati tabelliones et hmōi
in ea ciuili sive pecuniaria admittuntur di
lex asinus Sed in ea sanguis repellitur vt
c. haereditū iiii. ſ. i. Sunt aut hui zay. tres
ꝓncipales causse quare curiales ordinari
ꝓhibentur ꝓma ē ꝙ quida ex ꝓdictis fre
quenter irregularitate cōtrahit ex officio
suo. Sa q; tales qui ꝛpetuntur et sic ecia
ꝓturbatur. Sa quia ꝓsuitur cōi cōs q
non transiuit ad clericatū voto religionis ſ. vt
fungant cōmunia diuz suoz di. li. c. i. ii et
iii. lvi di. legem Idem ffalf et hosti. a
Idem in sum. li. iii. ti. xvi. q. i. ii. et iii. b

¶ Decimo sexto non ꝛcipit obligatus sicut
sunt tutores curatores procuratores et hmōi
usurarii de quibus an sint ordinadi Vide c.
obligatus ꝑ totum.

¶ Decimoseptimo non sezuus de qua mate
ria habes ſ. sezuus ii. ꝑ totū

¶ Decimooctauo non corpe vitiatus de quibus
ſ. Vitiatus corpe Et nō h3 q; quicq; hꝫ
hinc defectum q; nō ꝓt bibē vinū nō det
ordinari ut nōtat ii. q. vii. ipi a ꝓli. a Sin
gula b Cuius talis ministrans contrahit
de consue. di. i. equus deo et de cons. di.
ii. pacta

¶ Decimonono non filius sacerdotis nec
alt illitime natus ē. Illitime ꝑ totū

¶ Vicesimo non qui distulit baptismū Nam
si quis adultus sine dubio distulit baptizari et
postea in egritudine mortis timore se bap
tizari fecerit quamuis non ꝓt Et ratio
q; ꝓsumitur non vere contritus Nā non
ex voluntate ſ. ex necessitate videtur ꝛcepis
se baptismū di. lxv. Si quis de pceni di. vi

nullus illam eam addit Vl. s. ut p hāc
penam hoīes moneāt non negligere
suam salutē talis tñ pōt promoueri in
duobus cāibus primo si post bap^m
fides et vita eius probabilis fuit 2o si
caritas elicere hoc exigerit ut in dicto
c. si quis Sed cum bap^mo tollat omne
peccm et sequelam pecci ut di xxv. deinde
et c. vna quare non tollit irregularita
tem illam dr hm zay. qz baptismo ita
dilatus meruit eam Vñ non pōt eam
tollē qz idem non equatur ḡtiros effectu
ar. ex. de bap^o maiores vltra medium pg
Sz hic. tangūt mere possibilia et xxvi.
di. denīq Sacris tñ e de illo qui dis
tulit emendationem usq ad talem etatem
nē qz ppter hoc non repellitur ab ordi
ne di. l. ab vero Et e 2o dimersitas
quia bap^mo vix vel nunqm pōt differri
sine culpa et etiam sine pculo si quis
quis differatur sine culpa .s. ex negligentia
di. v. ad eius et de pen di. v. c. i. Vñ
paueat et de con di. ij. quotidie et c. ut
quid pazas a Idem in simo li. iii. ti. xx
q. i. ij. et iij. hm zay. et Vl. b

¶ Vicesimoprimo non pcipitanter et ignotis
de quibus inde j. ordinator g. vi. et vij.
et j. pcipitanter ij. p totū

Vicesimosecundo non minor. Vbi scribit
p a vij anno a s. completo sicut j dicit
de ām xij. et colligitur ex textu et
glo. c. in singulis de qua j. b usq ad xx
pōt recipe prīmā tonsuram et minores
ordines preter acolitatū que post xij^m
annum tñ recipiet di. lxxvij. In singul'
Subdiaconatū vero recipe pōt in xviij.
diaconatū vero in xx. presbiteratū in xxv.
ut in clē. ḡnālem de eta. et quali. Et
sufficit attigisse predictū tempus ar. ex.
de clē. cum in cūctis a Et nōt glo. in d.
clē. ḡnālem b Sz epatum non nisi pg
cōpletū xxx. ānum ut in dicto c. cū in cūc
tis a Adūtendū etiā qp si psona puenīt
etatis vult ordinari non statim post cō
plementū etatis dēt ut oēs ordines pro
ueh hm zay et hosti. et in sum. dicta
q. xij p vij ānos pōt recipe oēs ordi
nes hoc modo Iudiciis primis ānis re
cipiat quatuor minores Reliquis quinq;
ānis eius alios lxxvij di. quinq; dispē
satiue ppter neritate ecclie possit laicus
oēs ordines recipe p ānū et dimidiū
Monachus vero p annū lxxvij di. nōch b
Sz non femina de q hec supra femi
na q. i.

Ordinator sine ordinās Quidā
cepūs non ordinauit baptisatus
Vide b. baptismus in^o q. finali.

Due pena ordinātis aliquē j etatem
et prius quidē qp in eius cōtumeliam ille
qui hic ordinatus fuit dēt suspendi ab
executione illius ordinis usq ad legitimā
etatem Et ipe ordinans debet suspendi
a collatione ordinū et cōpelli prouideri
taliter ordinato in beneficio competenti ex
de tempo. or. Vl. non e a Idem in sum
li. iii. ti. xvij. q. xij hm Ray. Et can. glo
in clē. ḡnālem. de eta. et qua. b De
etate autē qua dēt ordinādus hic vide
p. ordinandus q. pl^e M qui incipit xvi
b Et sic j. q. viij.

¶ Due pena eius qui minores ordines
cū subdiaconatu vel duos sacros ordines
simul confert Et si hoc facit ex certa sci
entia dēt deponi li. di. qui in aliquo
Si vero ex negligentia dēt suam pe
te state conferendi talem ordinē di. xv
xvi qui cccas i. q. i. si quis epi ex. de
tempo. or. licās et c. dilecti M Idem i sa
co. ti. q. xvi b

¶ Vtrū cuius scienter ordinās indignū
peccat mortaliter Et hm tho. in iiij di. x
xviij. Sic qz infidelis e dnō suo quitter
indigno eius ministerū p̄cipue cū hoc
vergat in detrimentum ecclie et honorē di
uinum qui p bonos ministros pmouetur
Et si non fuit tot boni inuenti ministri ibi
libus e habē pauros ministros bonos qua
multos malos xxviij di. tales ex. de cen
et quali. cum sit ar. Con. al. a Idem
in sum. eo. ti. q. xxvij. Vbi et addit hm
eundē Al. q. absq; si dubio quereret idē
nūs scienter promouet ad sacros ordines
vel ad quēcūq; beneficium ecclasticū morta
liter peccat Nec excusat nobilitas ut
malus promoueatur qz quato nobilior tato
e nocentior Nec puto unquā sufficere q
nesciat eū e malū si uerum e ad vitam
dum peccm sciat eum e bonū p talem
talem qualem possibile e haberi de hoīe
Et si dicatur q alius non est ita vtilis
sed nichil vz qz oīs vtilitas temporalis
spualis e postponenda Ite indignus di
pliciter se cōtinet et pmanet Contine
qui q̄zum hz dignitati et illo nullo mo
e promouendus Quatuor q pmunt con
tinentibus dignitati non tñ hz cōtinē
tiam Et in talibus ppter neritatem aliq;
certaz que indicent linās et defensaz
bus posset dispensari ut a cōi haberet
de ecclia donec addisceret Sz puto q sine
predē mortali non posset eis consentiri
tuza uel plenda si expense pro eo pos
sent fieri de ecclia uel de beneficio ecclie
q alteri interim quitteretur hec c b

¶ A quo possint et debeant ordines conferi
Et hm zay. presbiteri et alii nisi ex
cepti ordinem a suo episcopo suscipere
vij di. c. vno et xxiij di. cpūs Sz q di
in predictis capitulis q dēt adeo consensus

suos clericos sin hostia corpus qd nō ḡdicit
consentire psumitur. A Idem in simo co
ti. q. xxvi. b

¶ Utrū aliquis epūs possit ordinare aliēm
clericū Rō nullum det ordinare prer limi
nos suos. Et intellige sicut supra ti hoc
tamen epūs de cuius diocesi ille qui ordinari
vult e oriundus nel in cuius diocesi beneficium
ecclasticum hꝫ nel ubi habet domicilium licet
alibi natus fuerit. Inferiores aut prelati
sine religiosi sine alii non pnt tale limen
dare nisi haberet a sede aplica qd possint
subditos suos a quo voluerit epō facē ordi
nari. Item non pōt talem limen dare offi
tali epi Sz epus ni remotis arcentur vica
rius eius in spiritualibus qualis nel sede
vacante capd seu is ad quem hoc admini
stro spualia ptinet pnt limen dare Reli
giosi quoq qui a suis plat sunt i nullo ex
emptis prerogatiuis deputati pastores et
eorum sacti pnt a locorum diocesanis qd diu
ibi morantur licite ordinari licet non sit
de eorū diocesibus oriundi et hoc annexa
de temp. or. cū multis li. vi. e Quicunq aut
aliquem sine limine scienter seu affectata ignoran
tia ordinauerit p annum a collatione
ordinū e suspensus Et nihilominus dicta sua
absq; limine pnt a pietus quibus ordines
receperē A pposita sue epi in hac causa fuerit
suspensio manifesta ut ni c de quo statim
b ex. de temp. ordi eos li. vi. et p istam
decre. reprobata e apūs dicentes q quos
ordinare poterant alienū subdit tuli de
ordinatis ab alieno Vide ff. ordinatus i. ff.
ampli. Cū aut ordinans aliquē tenea
ordinato prude de beneficio b beneficiū ff vij
De ordinatione vero Ultramontanorū ab
epis vitalienus hoc in gl. sequenti

¶ Utrū epus vitalie possit ordinare ultramon
tanos clericos Rō non nisi hoc limen a papa
nel ab epo Vide e oriundus Vel in crimine
diocesi e beneficiatus et p patentes ipius
epi litas continetes eam rationabilē quare
ipm nolit nel non possit ordinare Et qui
cum hoc ordinati fuerint suspensi sunt abs
q; spe dispensationis A ceteris a sede apli
ca eligendo Vt in c sepe de quo ff. si et
addē omnibus nunc priorib; inhibemus
districte ne absq; limine nro spiali cū taliter
ordinatis dispensent nel suos ei tenēant
litas p quas eis ipis deat dispensari b
Et ordinantes debent rendigne puniri ex
de tempore or sepe li. vi

¶ Nunc sunt plane quibus ordinatores pro
hibentur conferre tonsuram clericale Rō nullus
epus nel quis alius det ipam conferre in
fanti nisi forte religionē intraret A ff. de
consensu patronū nel tutorū et nō aliter
ut sup numerius xi primus b Nec illeg
to nec homi diocesi alienus sine limine A

ff. limina de qua ē. ff. v b Nec cuiquā
to nisi valenti religionē intrare / aut
ad sacros ordines promoueri ff. qui de mine
pōt ut ff. ordinatio confirmatorū ff. ij Et
qui conferebat p annū ē suspensus a
collatione tonsure tūs ex. de temp. or. nullus
li. vi.

¶ Utrū epus qui resignauit epātum possit
ordines conferre Rō si remisit loco tūs
pōt ordines conferre sicut an si resignetur
a ppo loci epo Si uero remisit loco et
dignitati pōt nichilominus conferre ordines
minores sz sacros non pōt Et quidam ab
eo scienter receperit minores sine limine sui
epi de mine rei debet deponi vij. q. i. Quis
in diocesi et xx. q. ij. epm Dispensatione
tūs pōt in ordinibus defectione Si uero a
tali receperit sacros scienter non recepit exe
cutionē Si uero ignorauit potest epus ei
ea dispensare nisi ignorantia fuit crassa
et supina ex. de ordinato ab eo q remi ē
episcopatu c. i.

¶ Utrū aut abbates pnt ordines conferre
Dicitur ē. abbas ff. i. A Idem qd in hoc
ff. nōtat ut in simo. li. iii. ti. xxij q. xxvi.
sim xay. et hosti Vbi et additur sim Imo
q abbas exoratiatū et acolitatū cōferre
non pōt nisi hoc habeat ex priuilegio Item ibi
dicitur q presbiter pōt conferre psalmista
tum xxvi di. psalmista q2 psalmista non
ē Hinc orda ut ibi dicet ē. ordo ff.
ff. ij b

¶ Utrū epus pōt compelli electū ad
suscipiendos ordines Rō sim xay. si ordo
sit annexus beneficio uel dignitati q hꝫ
ut puta si electus in archidiaconū vult
cogi ad diaconatū uel decanū archipres
biterū abbatē uel ppositum vult cogere
ut fiant presbyteri pōt per subtractionē
illig beneficij cogere di. lx. Mouang et ex.
de elect cum in cunctis et de etate et qli.
c. i. e Numeriā si electus ad regimen
p rochialis ecclie non fiat sacerdos ff. annū
ipo inre puatus e illa ex. de elect liz
ratione et c. cū ex eo. li. vi. Et ē. etiā
ij. ff. i. Fallit tū q si ex iusta cā remā
serit dicto c. cum ex eo in fi. A De hoc
dictum ē ē. absolutio i. ff. ij vij. Item
in additione b Dili. fallit propter iustā
causam in prie dictis ut puta si postquā
archipresbr uel abbas et huiusmodi con
firmatus fuit et ante ordinationē factus
e irregularis sine culpa ut q pōdit
manum uel actilg Vñ in dicto c. cum
in cunctis dicitur si rationes nō obstant
Secus si contēxit impedimentum culpa sua
in quo casu p̄uandus Et in hac laquē
Idem c. i. de etate et qua M Idem hosti. et
gloss. et etiā vl. ut in sū. eo. ti. q. xl
viij b

¶ Quid si talis ordo non sit annexus illi dignitati vel beneficio qd obtinet R. fm Ray. non debet episc eum inuitum cogere ad ordines al' primedius c. di. lxxxvi. c. i. et ij. et c. ubi ista nisi hoc exigat utilitas vel vtilitas ecclie ut qz indigeat ministris Et multi alij vel pauci sunt ydonei qua tunc cogi' pot. Ita qz si se excusset zoe cretinis qd dicit se q[uam]uissse debet episc pro nouo alios et illum remouere a beneficio qd obtinet nisi al' esset valde utilis et necessarius ey. de cla. et qua. quezis Et ita pot intel ligi lxxxvi. di. consulunt Si uero excusset se ipse alteri p̄dicti non p̄sentis ex delicto suo ut infirmitate et hmoi non debet cogi. vel appellare posset sicut et tutor datus ¶ s. qui cum nulla ra excusatio non admittebatur ut in l. de qua statim b ff. qui appel. sit l. i. §. si quis tutor Si aut excusset se sola voluntate absq; alia ra debet compelli p subtractionem officii et beneficij di. lxxxvi. c. iij. et iiij et i p dicto c. quezis Idem hosti. et goff. ¶ Sic et V. ut in dra q. xlviii Vbi et additur hic q[uod] dicitur exigi vtilitas ecclie qui ecclia indiget aliquibus ministris et s. alij ydonei in ecclia pret istum que vult episc compelle nisi tas aut qui ecclia i diget ministris et nullo alius in ecclia ydoneus b

¶ Pone qd vtilitas exigit qd aliqs ordinetur s. episc non ex hac ra s. ex odio compellit istum ut ordines recipiat nihilq[uam] teneatur obedire R. fm Ray. credo qd sic Licet enim episc peccet sic recipiendo ss te tu obedire debet ex quo non e malum qd recipitur pmo nisi et vtile ecclie az xi. q. iij. quid ergo xxiii. q. i. quod nihil' nisi xxxviii q. v. manifestum Idem hosti et goff. ¶ Idem in sum. ca. ti. q. lvii. Et ad intendu qd sunt nisi ea coartus ad ordines p metu qui caderet ni constantem non time tur constanter fm Io. et glo. Ray. Alii vero dicunt qd tenetur az xlv. di. De indeis In sum. ca. ti. q. l. Et hoc ultimum tutius e de quo ecia s. ordinatus p. ss. v. b

¶ Quid si electus vult p̄moueri et epc non vult R. fm Ray. si electus habet ius petendi ordines forte ratione beneficij cui ordo annexus e episc non pot eum qualibet ratione scias petitu eius occultu Et ita pot intelligi ey. de temp. or. ey tenore Si uero non sit ius petendi non tene tur epc ill ordinare petito rationabile nullo mo debet ordinari cui validitatem sui plati ey. de temp. or. ad aures Id goff hosti et b. ¶ Et ecia glo. Ray. Vt in sum. ca. ti. q. lij. b

¶ Quid si sciam epm meu heresi vel fornicationi occultu et cogit me ad ordines R. fm goff non debeo obedire s. potius me p̄mittere excommunicari qua recipere a tali de sen. exco. Inquisitores tales enim no p̄sunt conferre ordinis executione qua no habet 1. q. vii dabitum Et idem si sciam platu meu suspensum excommunicatum vel interdictu Quid tu si a tali ordinatus sim Vide s. ordinatus 1. §. pl'r. ¶ Idem in sum. ca. ti. q. lvii. Vbi hoc tu. id quod et in isto §. b

¶ Quid de illo qui scit epm sum symoniacu et tu p̄cipit ei qd recipiat ordines ab eo R. fm tho. 29 2e. q. c. nullo mo debet obedire sue manifesta sue occulta sit symonia dummo ipe sciat Et hoc intel ligi si epus e symoniacus in ordine suscepto vino potius debet p̄mittere se excommunicari az. ey de sen. exco. Inquisitori ey si ignorabat eum ee symoniacu cu tu eet ap tuum sit occultu et isto eet ap tuum; sit occultu et isto ignoret et non recipit executione sed i diget dispensatione et hoc in detestan dinem crimis 1. q. i. si quis a symoniaco Idem hosti. et Ray. Addit tho Si aut epus symoniacus e ex alia ra pot recipere ab eo ordines dummo sit occultu qz no e suspensus quo ad alios ss solu quo ad se ipm Addit hosti qd si possum obtinere ut ordinet ab alio debeo facere ¶ Ito die idem dicendu e de omni symoniaco qd de excommunicato cum oib qui quodlibet dando vel recipiendo commiserit symoniam vel eius mediator extiterit excommunicatus quo mortaliter papalem 1. cum absolutio ipe reseruatur ut in cena domini Eugenius iiij. que incipit cum detestabile b

¶ Quid q[uod] clericus det p̄ ordinatore de be neficio p̄misso Vide s. beneficium 1. §. vii Et de ordinato ad titulu patrimonij sui ibi §. viij.

Ordinatus primo cogitet Quaritur ergo quid si aliquid in peccato mortali existens fuerit ordinatus R. fm Ray. sine sit occultus sine manifestus Ille qui cum hoc recipit ordine vel quicunq; alia sacra menta mortaliter petrant di. xl. multi ti. di. xcv. Illud xi. q. iii. audi ¶ Idem tho. in 2o di. xxiiij. Con. ecia ut in sum. li. iii. ti. xxii. c. xxii. b

¶ Vtru ordinatus epus in peccato mortali possit sine peto uti ordine suscepto R. fm tho. in 2o. di. xxiii. no pot Nam facit contra illud p̄ceptum de xvi. Iuste q[uod] nisti e exequere quod recte cum sacramentum p̄tractat nec hoc aliquis pot dispensare qua e de iure naturali ut homo sancta sancte p̄tractet Vide talia quoniam actus ali cuius ordinis facit petrat mortaliter ut q[uod] dicit ecia sacrum si suo officio v

tens Secus aut si aliqua necessitate
sacrum aliqd contingeret uel exequetur
illo etiã in quo etiam lauas liceret puta
si baptizaret in articulo necessitatis uel cor
pus xpi de terra colligeret Con. cibus Il
et etiam xay. Adem in sum. con. co. ti.
q. xxiiii et sequenti Vbi sm eundē tho
Vbi dicitur q. torciens talis mortaliter per
tat quoties huiusmõi actum faciat Et ad
dit Il. q. si dicitur hoc ee valde rigorose
Rc q. latius et via que ducat ad misericordiam
et multi sunt qui vadũt p eum ad vi
Sz an teneatur ee confessus unde b.
confessio ij. q. v. ref
Vtrũ a tali recipe liceat sacra Rc sm
tho ubi d. teneatur homo recipe a missa
etiam in peccato mortali existe q. diu ab
ecclia tolleratur q. adhuc e ei obligatus
Ner etiam deut tales in officijs ecclie
ut d. clericus iii q. iij Tum ut ibidē habet
tho. non est tutũ q. quis ptez periculis
articulũ talem ministrũ inducat ad alig
sui ordinis exequendum durante cõtra
q. ille est in peccato mortali q. tũ deponi
posset q. t instanti homo a summa ygnia
emendatur Dicit eñ idem tho in q.
di. xiii. q. a notorio condemnatio tñ e
recipienda quamuis excommunicatio
torium q. cõiunctus e sine p confessione
in mre factam sine p tale cõtidentiam
facti q. nulla pot tezti recusatione relai
Ab alijs aut obstantibus coniudicatorijs rece
pi pot Adem in sum. co. ti. q. xxiiii.
ad finẽ Et latius de hijs supra de eccliis
iii q. i in additione et d. confessor ij
in fine fi. additionis b
Dnõ dicitur quod hodie ordinatus Rc
sm hosti. triplex bonum tñ cum quis
sine consecõ ppij epi et sine examina
one p metropolitanum lenii di. cõ consentiã
xxviii di. q. epõs In quo tñ non p sumit
licẽ archidiaconum a s. ut p ipsas patet
ordinari sine consensu epi ut inter. qui
sequitur b Vt cõ de offi. archidiaconi sup
ficasti rc ordinatus fuerit sine si p tez
consecrari eodẽ die recipit nimirum omnes
uel aliquos sil et subdiaconatũ uel duos
sacros cũ consẽ
su epi Nam et hoc tñ dicitur fuerit
recipe sm eundem hosti et in sum. co.
ti. q. xv. b Tertio qñ ordinandus omisso
salterio fecit de quo dicitur ij ordinatus
ij. p totum a Idem in dicta q. xv. Et
additur sm eundē q. in his casibus nec
suo superiori obediens excusatur ut cõ de
temp. or. dilectus iii superiori plus de
linquit b

De illis qui existẽt excommunicati recipiunt ordines Rc d. excommunicatio i. q. xxi
qui incipit quid de illis Edmundus etiã
communia non solũ impedit ordinandũ
si etiã ordinatũ deiecit de quibus d.
comunicẽ q. ij
Vtrum coacte ordinatus teneatur ad mis
sam Rc si coactus fuit absolutus non e
dubiũ q. non teneatur q. nec ordinatus
e ut dicũ e d. ordo in q. fi. Si fuit ex
dicionalis puta p aliquẽ metũ distin
gue sm eos q. si talis fuit metus qui
posset cadere in constantem virum non te
netur cẽ q. metu. p latum et rc. cum
dilectus Contingit eñ non debet insti
voluntaria di. xxxi aut tenetur xx. q. in
presens Et hoc intelligẽ q. si aut habebat
uxorem potest illa vti sine pcto sed si
non habebat quinã tunc q. di. xxxvi de
uidcis Ite cõtinẽ tunc si no fuit talis
metus idem q. off. et hosti. a Hoc inde
tur vera et colligi ex uerbis allegatis
Et expositis in sum. co. ti. q. l. et sic. dicũ
non dare Et dictum e d. ordinator q. xi
in additione b
Sed numquid talis s. ordinatus p metũ
que potuit cadere in constantem uirum vi
tum p simplio clericali Dicendum sm eos
q. sic si alias vult uti clericaliter nisi
transiret ad actum penitus cõtrarium a pu
ta si efficiatur bigamus ut in c. q. seq
tur b di. lxxxvi. quisquis et tñ si ha
beat uxorem poterit illa vti ut in pce
denti q. dicũ e Si tñ ipa vellet contin
uere et ipe nolet non habet p simplicitatem
clericale Si uero ipe vellet et illa no
tezto habet si ut dixi alias uti clericaliter ar. xxvii q. ii multos a Idem in
sum. co. ti. q. li. b Et hoc oz suppleri q.
si uxor fuit uirgo et virgo true habet
vir. p simplicitatem clericale Sz tñ in duobus
tribus quos habẽs d. clericus iij. q. fi.
Quid de ordinatis ab alieno epo sine
licentia ppij Rc sm eos p simplicitatem exe
cutione a s. ipe uere nam ut pz i sum.
co. ti. q. xxxv. ipam executionẽ non
contrahit ut in c. q. translatione de tpe
or. sm eundē Ray. Melius fuerit lxxi
di. c. si quis Vbi dicitur q. irrita sit hu
modi ordinatio non obstante d. c. q. trans
lationẽ Vbi videt q. sic ordinatus no
sit suspensus sz suspendendus ibi intra
tenda e et ordinis executio q. no in
telligitur de interdictione dispositiua
hoc e q. no suspensum suspendat Sz
intelligitur de interdictione et suia de
claratoria et executiua Vz q. sic declara
tur sic ordinatus a uere suspensus ex exe
quitur iniq dispoem et ita videtur sen
tire Jo. mo. in c. eos de tempo. or. li. vi

b Poterit tñ epūs dispensare ix.q.ij. lugdunensis cū. de temp. or. qz translatione Sed et que sua requiritur et q pena ordinantis sine sua hēatur ē. ordinator ꝯ. vi et vij

Quid de ordinatis ab hēticis uel scismaticis exorcizatis depositis et huiusmodi a talibus non dēt quis recipē vt dictum ē. ordinatoz ꝯ. plē Si tñ aliquē ordinent teneūdū ut dicit Ray. q omēs tales veri conferūt sacramenta dū modo in forma ecclie conferat. i.q.i. dominus declinauerit et c. non noceat de con. di. iiii. Rō ii Vobis pertant tñ mortaliter tam dantes quā suscipientes ab eis quecūq; sacramenta nisi bapt'm i cū. ma necessitate Ideo tho. 2ª 2æ q. xxv iv et pe et ḡoff. a Idem ii sum. li. i ti v. q. xvi Vbi etiā pz sm eos dē q dicit hereticos et filios non conferūt ordinis exercitionē. b

Sed nūquid sic ordinati potuerūt ministrare Rō sm Ray. si ordinati sunt a tali qui suscepit ultimā manū ꝓpositoz in ecclia a ordinē epālem b Et tūc ē hēticus uel excōicatus et huiusmōi Sm q sine ista ordinati recipiāt sine ignorabant tollerāndi dispensatiue in ordinibus suscipiendis ministrare Ad su prozes uero non dēnt promoueri ij ecclie utilitas ruatur et conuersatio sacta ix.q.i. c. ij et iij Si uero ordinati fuerint a tali qui recepit ultimā manū ꝓpositionis cū ecclam et ipsi sic enter a tali ordines receperūt nūq tollendi sunt Si ignoranter tollerandi a Dummodo habuerit ignorantiam secundū Ray. et ḡoff. et in dicta q. xvi p c. qd' statim sequitur b ix.q.i. ordinationes Con. ḡoff. Sed p quē potuit dispensari inde ꝯ. sexta ꝯ. vij a Adhuc tenēdū sm Ino. in c. Innotuit cū. de ea. qui fur. or. sus. q de quolibet uiro iusto et bone fame qui ubi conuersandū hēticus pro ordinato et sic lōgo tempore ut ordinatus hēticus ē credere debeo cuz bene ordinati nec cognitum al' probare heremi sunt sufficientia ad ignorancia sue ordinationis actū cū. de clerī p̄cess c. inter et c. seq. ix.q.iij. lugdunens Et nōtur in sum. eo. ti. q. xxxv. et eo. li. ti. xxi. q. iij. ad fi. b

Ordinatus ijs. per saltū Quid de ordinatis p saltū Rō sm Ray. ordines ordinate recipi debet sm q ordinati sunt ē. ordo. i. ꝯ. iiii. et di. lx. si officia et di. lxxvij. c. i. si tamē p saltū aliquis promoueat i. q. aliquo ordine p̄missō ad superiorē ascendat recipit quidē caracterem cū de iudice debet deponi etiā si nō ex malicia ꝯ ex ignorantia aut negligentia aliquē ordinē preteriuit Si tñ ex dispensatione epī ad ordinē p̄missum potest promoueri Et interim ab executione superioris ordinis erit suspensus di. xlviii sicut alibi di. lii. Sollicitudo et de cleri. p salu. primo. c. vnico Et eodem modo potest cum eo dispensari si tñc nūq ministrauerit in illo ordine recedens q fuisset gradatim promotus ut ꝯ. c. vnico de cleri. p salu. primo Et si talis p saltū promotus sic susceptis et ordine sic suscepto sine dispēsatione ministrauerit non potest dispensari q ulterius ascendat nisi p papam si in ordine suscepto adhuc potest dispensare p quem fuerit tñ non ordinato ministrante Vt dicit ꝯ. ordinatus iii. ꝯ. i. In hac sua hosti. et W. satis contentiuntur a Hec p tñm facit dicta Ray. et p tñm glo. cius et p tñm hosti in sua si in glo. dicit simpliciter q cū promoto p saltū solus papa dispensat Vt patet in sum. eo. ti. q. xl. ad fi. Et hec ille uidet q babilino cū multa allegata non loquantur nisi de promoto p saltum ex ignorantia seu negligentia Sed nūquid laicus qui nullū hēt b ordinē possit recipē sacerdotium alijs p̄termissis Rō sm Ray. potest dummodo sit baptizatus Idem tho. pe. et hosti. licet hugo dixerit q non potest recipē nisi saltem habuerit prima tonsura Vt in sum. eo. ti. q. xli. b

Quid si clericus p̄termisso aliquo ordine consecratus in epūm Rō sm Ray. dicit fere omnes doctores q nullo modo potest esse epūs nisi sit sacerdos q. ordo sacerdotalis ē qz substantiale fundamentum ordinis episcopalis Con. ḡoff. Sz et hosti. qui videt et aliter sentire a s. q ordo episcopalis conferatur etiā non sacerdoti si non exercito b Con. in hoc q talis epūs non habet executionem nec aliquid conferret nisi postquā sacerdos factus esset cū. de excess. prela. ex litis. Si uero p̄termisit aliū ordinē a sacerdotali sentiūt fere omēs q epūs ē et conferre potest omēs ordines p̄ter illum quē non accepit i. q. i. ffin et q. vij diabtum Addit hosti. q talis epūs exercitionē de iure non hēt etiā quo ad ordines quos suscepit a Idem in sum. eo ti. q. xlvii b

Ordinatus ays Negatiue s. qui non ē ordinatus et tñ aliquid tale exercet Quid ergo de talibus Rō sm Ray. q nullū ordinē habentes diuinū officiū exercere debent nisi cessare velint debet excōicari

a Et nūquam ordinari Vt ex. de non ord. et ti. Vbi dicitur Si quis baptizauit uel aliquod diuinū exercitiū exercuerit non ordinatus ppter temeritatē abdicatur de cetā et nūqʒ ordinetur

b ꝑbr tū licitū facē officia minorū ordinū ꝑmus ad hoc non hūt officiū sicut ni dem non consecrata pōt dici missa licet consecratio ordinetur ad hoc ut in ea missa dicatur Clerici uero qui exercent officiū illig ordinis quē non hūt sunt deponendi uel ꝑhibendi ab ordine quē habebāt usqʒ ꝑpendendi ab ordine quē habebāt usqʒ ꝑcessionē epi bienio uel triennio suspensa fuerint nūcq̄ dites tollerentur nūquam tū pōt ulterius promoueri ex. de cleri non ordi. iiii c. i. et ii. dz. xl. q. iii. Paulin xxv. q. ij. sit decret Nec tū tali possit dispensari q ascendat altig usi ꝑ papa sm̄ apostoll et W. Hostī tamē tenuit in sū. q epūs pōt dispensare sz in ꝑhibendo zelota ut a ymo et in sū. sua videt hostī cum ray. concordare Vt in sum. li. iii. ti. xvii. q. xliii Sz ut ibi patet quida dicunt q hoc pōt epūs dispensare cū non exp̄sse ꝑhibeatur Sz certe ex. eo c. ii dicit q tales ad ulteriores ordines non pōt promoueri et ꝑhibendo ubi dicit sine dispensatione et non declarat ꝑ quē dispensetur Sz ꝑhibendo ray. Vt patet in dicta q. xliii dicit predictū intelligē debē de illis qui metuunt se promotos ad ordines ad quos tenerā promoti non sunt Vel q tamē se simulauerit insipere se officio quē non hūt sicut dze ōbus sibi usurpantibus officiū sacerdotis nec credo istū intellectum extendendum ee ad clericos minorū ordinū Vel qui tonsis nouis ministrauit officio subdiaconatus cū ruga ꝑtendi et solepnitat faciende nō metuentes de ordinibus suis cū fuerit eius assistentes seu aut uestituē tales tū ꝑmittē peccant huiusmodi cerā sine malicia attemptando Et quatus cerā istius ꝑhibendi non uidetur aliquo iure ꝑbari tū c. i. et ij. ex. eo ad illationem declarē ni eis penis uidentur solui ꝑ dze q quis statuz ordinis non sit

b de beneficio misericorditer e agendū cū eo a si ne sit in sacris sine i minoribus sm̄ ꝑhibendo ray. et ni den q. xlviii.

b ne sustentatio ne ꝑpetuus ad seculi negocia reuertatur Salubriter aut sibi ꝓuidebit si ad zelo ne transierit habetur hic in ꝑdcō c. ij. de cleri non ord. in.

¶ Quid si quis cēret tale officiū nisi ad decipiendū sz ex ludo cū festi. Rē sm̄ hos ti Certe ludus non excusat in culpa e unde talis peccat quide et tenet ꝑcessē xl. q. i. ꝑ illud ni fi. Nam tū credo q ignorat ꝑdictas penas qz uolūtas et ꝓpositum distinguit maleficia ex. de sua excōis cū uoluntate Vide ni d. q. xlviii ad fi.

¶ Sed quid si clericus qui e minorib⁹ b ordinibus tū legat epl̄am i missa Re fm̄ W. licitū e ex quo sine solepnitate hoc facit ut nō ex. de vi. et ho. cle. ut q̄z Et fm̄ Imo. intelligē q̄ nō e ibi subdiacong nec debet talis cantare solepniter et cū ornamentis subdiaconi xxviii di. subdiacong lxxviii. di. si quis cleri Can. hoc

a Dicit q̄ ꝓ ueritatem s. q̄ subdiaconus de e cum hoc possit i minoꝝ sufficit q̄ talis non teneat manipulū i manu Vt ni sum. ca. ti. q. xlv. b

¶ Ordinatio quicquid ꝯtrarium actum sit ordine facz ni uita uel nesciente uxore ꝓ mortalit peccat fm̄ gl. a hoc inde⁹ fuisse patuit dicti Al. ut in sum. li. i. ti. viii. q. lix. Vbi hoc nōtm̄ b Sz ut dicit ray. non fit ꝓ hoc ꝓiudicium uxori sz ille tenebatur ad redditionē debiti non aut patit deficere xxxvm di. ieiunium. xxv. q. ij. multoꝝ a Uxor aut non teneatur ei debitū reddē fm̄ tho. ut in d. q. lix b cōtra nez e fm̄ W. etiam si sit factum epūs seu religiosus a Vel cerā papa fm̄ eundē ut in dicta q. lix. b Nisi illa posset induci ad continentiam dēt ergo relinqui uxori Nec dēt fieri separatio aut hōtium thorile cum scandalo uxoris Sz si pōt sine cum scandalo deficere teneatur fm̄ fm̄ ꝓ. et in dcā q. lx. b Et sic tradit Imo. talis si post mortē uxoris contrahat cū alia nō tenz inieam a Idem i dicta q. lx. b

¶ Quid si maritus ordinatus sit Uxore consentiente uel sciente et nō cōtradicente fm̄ ray. si clericus e de certa ordine tali factum e uxori ꝓiudicium Ita q̄ de cetero amplexabit eam continē et etiam mortuo uiro non poterit cū alio cōtrahē xxviii. di. quia sunt culpe et duabus c. se. et xxxii di. seriatim a Et in hijs iuribus ꝓz q̄ si cōtraxerit postea uiuo. cerā mortuo uiro non valebit Et nō in d. q. lix. fm̄ ray. et fm̄ quosdā inquit ꝓ uoto q̄ uidet solepnisasse ex ꝓsona uiri et huic cōi consentit Al. ut ibi Alij dicit ꝓpter constitutionē cert̄ que dicunt mutationi cū cōtractu Et subdit ray. q̄ licet aliqui dixerint q̄ ista uxor ꝓmoti ad ordines teneatur mutuare se luxurie Ego credo tū cū laur. et

¶ Tanē q̄ non teneatur h sufficit si i scelo taste Vnde q̄ et debet ꝓmitte⁹ Tho. cerā dicit q̄ non tenetur zelotypiam mutuare si sibi non timeat de periculo castitatis Con. Al. et hosti. Et hic fallit

hm zay. ni vxore cuius qui promouendus
e ni epūs qua non det eligi nisi vxor
mittat religione exē. de cōsū. qui. qui
gatus et c. same Item cleimus ozietalis
ut gnis et pbabilius dicitur sine cōsen
su vxoris q̄ moneri non det ut in dic
ta q. lix. b

Qm duxit uxorem vilem amittere puta
amallam uel ioculatricē uel aliqua ex ill'
q̄ publicis spectaculis māipantur licet
vn-qnē repellatur ab ozdine di. xxxim si
quis vidua ij

Sz quid si mazitus ante raznale copu
lam facit se ad sacros ozdines ozdinari
Rz non q̄t hoc dissolmitur- mirum quod
pius fuerat contractu Sz mazitus fit or
dinatus recipies aliq̄ sacris rannumq
contedatur- cetra post mortē uxoris nō
potest ministrare in illo ozdine ne ascen
dē ad alios ne aliqd' bñficium uel officium
ecclastici obtinere ut in exūagrinti Jo.
xxij. que incipit Auctq̄ a Olim aut in
hoc cāu aliqui dixerūt q̄ matrimoniū dis
solubatur alij q̄ nō Et finaliter dixit
hostī. Consulas papā ut in sū. ca. ti. q.
lx. b De nā ista aliqua hēs b. Impedi
mētum xi. q. i. et ij.

Quatus De ozdinatis bonozū cle
ricozū hēs b. clericis i. q. ij.
De ozdinatis vero mulierū Vt di
cendū ē

Utrū mulieres pnt licite se ozdinare Rz
hm tho. 2a 2e q. clxix Circa ozdinatum
mulieri attendenda sūt ca q̄ cōitter circa
exteriorē cultū dicūtur s. q̄ non sit pter
consuetudinē aut nā in ozdinato affectu
et huiusmoi que hēs explicite j. Vestis
q. i. Et hoc nō pot mulier licite agere
dare q̄ viro suo placeat ne p̄ eius cōcep
tum in adulterium labatur- Vñ di. i. Cor.
vij. Mulier que nupta ē cogitat q̄ mundi
sunt quō placeat viro Et igitur si mu
lier tam nupta ad hoc se ozdinet ut viro
suo placeat pot hoc facē sine pcō a Si
uerū q̄n mazitus apparēt p̄nus ad adul
terium uel vellet reddē debitū et cum
tali ozdinato verisimile cōm p̄dicta impedi
mēta p̄sūdētur- al' cessante ea cessat effec
tus exē. de appella. cū cessante Item cum
hoc requiritur q̄ ex tali ozdinati nulli veri
similit' detur petendi occasio al' sine pcō
p̄dictorum hoc fieri non posset q̄ Ve illi
p̄ quē scandalū venit Mt. xviii. Ver de
beno uitare p̄num nisi in p̄tum possimo
sine pcō xxij. q. ij. faciat Item q̄ non
sunt facienda mala ut veniant bona Ro.
iij. q Item in excusabiles sunt mulieres se
ozdinantes cū videant hoc suos viros pla
cere et fortes si ab illis prohibeantur
p̄ datet cui q̄ tūc si moderate se ozdinant
hoc faciūt ex superbia sine ex lubidine et
pcīis aim luxuriam inclinatum labūt
ex tali ozdinatu zedundāt in pdictas fm
Ws. et in sum. con. li. iii. ti. xxxim. q. ctl.
xxxiiii b

Utrū ni illicita ozdinatu sit mortale pcm
Rz fm tho. ubi s. Mulieres cultg de se
viros ad lasciuā prouocat p̄ter. vij. ut
hoc accidit illi ozdinatu nec tenet̄ p̄parare
ad capiendas alas Et ideo ille mulieres
que viros non habēt nec intendūt hoc
non pūt absq̄ pcō appetē placē viroz
aspectibus ad concupiscendū q̄ hoc ē
dare eis intentum pcrandi Et siquide
hac intentione se ozdinent ut alios pos
sent mortaliter peccāt Si aut ex quada
lcitate uel cra ex vanitate p̄cipue qua
dam inclinatiā non semp ē pcīm mortale
Sz q̄z veniale Et cadē 2a ē q̄ctum ad b
hoc de iuris a Sz declarat ptebit ex j. dicendis b

Quid de mulieribus colorantibus
se et alia fictmēta adhibentibq Rz fm tho.
2a 2e q. clxix. huiusmōi fictiones nō pnt
cē sine pcō non tn est semp mortale
Sz sōlū q̄n fit p̄pter lasciuiā uel i deo co
temptū a Adverte tn dum q̄ nisi aliud ex
presse appareat ex facto p̄sumitur ille
tio lasciuie et diuum contemptus cū ens
actus sit in se adulterine fallacie et in
honestus Vt dicit Augs in c. fureze
de cons. di. v. Non pot in se pcīm
lasciuiā et mētre illo nestatem adeo q̄.
mulieri q̄rūt assentiri non credētur sūt
cum Augs non dicatis vos alios hic
rab si habetis oculos impudicos q̄ ipsi
cub oculus ipsaz cordis ē mittunt xxvi
ij. q. v. uer solo Item ni actus in se co
tinet quanda impugnationē diuini ap
ut dicit cyprianus in libro de habitu vir
ginū Et cū mulieres ornatg maxīe tales p̄.
uocet alios ad libidinē dux. ē. q̄d vij Et
re mulieres cōf Et notat tho. 2a 2e q. clx
iv. ar. ij. quō ē pot fieri dimno con
cepti cū non crucet illas alias q̄dē quas
suo sanguine xp̄us redemit Et ideo hic
non solum simpliciter contemptus commit
si crucem talis ut videatur p̄sona mane
in deū inferre cū sui pdictione Vñ cyprianus
ubi s. dicit Non virgines tm sunt vidue
sed et nuptias puta cōiā animo ornare
admonendas q̄ apis dei et factura cius et
plasma adulteze nulla nā debeat addere
flauo colore uel nigro pulue uel rubore
aut quolibet humanā naturā corrumpen
te medicamine Et subdit mang deo ife
runt q̄ illud q̄d ille formauit reformare
contendunt impugnatio ē ista diuum opus
p̄uaricatio veritatis dei vide nō putent
q̄ oculi tui non sunt quasi deus fecit de
limo tuo tempta cū io p̄ter azsum Et

ꝑterea alij inter quos videtur fuisse
alexand' de al' asserunt in hijs et silibꝫ
nisi mortale ꝓcessu Sz forte posset alij
a mortali excusari qui aliquid tale ꝑ
faceret salu ex quada subita lenitate si
ne alterius scandali sue ꝓculo b Scie
dū tū q aliud ē fingere pulchritudi
nē et aliud ē occultare turpitudinem
ex aliqua cā ꝓcurande quia ꝑ cegri
tudinem et hujusmodi Hoc cū est licitum
q3 hm aplm 1. Cor. xii. Que putamus
ignobiliora ee membra corpis hijs habū
dantiore honore circumdamus a

Ad predictorū aūt plenioꝛem
intellige[n]ciam Vltꝛius aliqd
uel breuiter tangendū ē de
ornatis tam mulieꝛū et tā
vestiū quā aliaꝛ rerū Videlicet qualit
ꝑ discerni ornatus illicitus 2º quale
ꝓcessꝰ sit in eius vsu 3º si cura ipm
ꝑ aliquis excusari

Quo ad ꝓmū ergo dico q ꝑ discer
ni multiplicit[er] ꝓmo ex intentionis
uentis Vt si intentio cet ad pompam
uel lasciuia et hmoꝺ q3 cū mala iten
tione nichil ꝑ de licitū uel sine ꝓcco
lxxxvi. di. non satis et cū. de sen. excō.
cum Voluntate Deo vitiosum cet si quis
querat ꝑ cultū superfluū vestiū debeas
cū vestis ordinetur ad corpis fomentum
hm tho. 2a 2æ q. clxix artꝰ ij.

2º ex ordine ꝓfessionis clericalis ut si cle
ricꝰ defecerit ornatū seu habitum non
conueniente honestati clericali de quo
r. clericis officia cū. de vita et hon. cleri.
Sic ex ꝓfessione regularis Vt si religi
osꝰ seu religiosa ferret ornatū seu ha
bitū non conuenientem confessionī i que
si ad mortale excedit erit mortaliter ꝑ
cans hm Vt et ni fuerit cō. le. iii. ti xxxiii
q. clxxxiii Quo casu etiam quis excu
sationē habere nō debet Vt cū mutant forma
et forme sue ꝓfessionis habitum dimittat
cū. de cleri. uel mo. ut pridicta li. vi.

Tertio ex ordine ad honestatē Nichil enim ho
nesti ꝑt ee licitū cū honestas sit ma
de nobis ꝓmis principalibus iusticie ff.
de iustitia et iure l. iusticia q' una precepta
Vnde et dicit de excludentibus a regno dei
e Impudicia ad qd' v. Ad honestatē
aūt ꝓtinet dis transformatio nature
q3 quicquid agitur cōtra ordinē nē magis
inde continet inhonestatē xxxii q. vii
adulterij Vt si quis uel si quia ex habitu
uel ornatu velit apparē maior seu pul
chrior quā a natura fuit compositus
quod maxime solet contingere in fucatorum
hijs seu colorationibus faciei et capillorū
q ꝓcessus inhonesti et illicitus ē de
hoc dicit v fucare Et in excessiua altitudē
planellaꝝ q. illud dicit vi. non potest ad
iungere ad statura tuam cubitū vnū Ite
ad inhonestatem aptē ꝓtinet q ex dif
formitate habitus vir audat verecunda Et
mulieres hijeres seu pectora Ite q mu
lieres incedant capite discopto Vide. i
Cor. xi. Virum debet mulier velamen
habe sup caput suū Et singly ne ejus
ad possidium et ponit in dcō arte ij. dicit
Capillos nudare feminas quas et caput
velare Apostolꝰ iubet ne maritatas decet
dicit tū ibi tho q possent aliq excusari
qui hoc non facerent ex aliqua vanitate Sz
ꝑ consuetudinem consuetudine q3 cui talis
consuetudo non sit laudabilis qd' ꝑt uel
ligi mulieꝛū qui ex assuetione consuetudinis
non posset amittere sine reprehensibili scan
dalo Et hoc attendo nulli dat occasione
scandali als excusabilis q3 consuetudo no
excusat ff. de ll. q non. Vno patrie
gravat eū de consue. c. fi. fortius aūt
ad inhonestatem ꝓtinet si in capite mulie
ris appareat aliquid impudicitie uel dato
rie ostensum cum in eo dēt apparē ab
honestas uel humilitas In cuius signū ei co
ma data e ꝑ quā cam amputare videtur
thematē ꝓhibetur xxx. di. quecūq; Vbi
dicitur grauiꝰ mulier zelotipiam meditas
quemcūq; comā sibi apposuerit quā deus ad
velamē eius et ad memoriā subiectionis
illi dedit tamq' salutem nis subiectionis ana
thema sit Di ergo anathema maledictum
cōi facientes Hoc etiam sub ꝓtextu zelo
nis cū ti non intrent zelotipie vehemen
tes ꝑfacientes sub signo quod et directo q
tratur Vir superbie seu inhonestat' sicut cū
capite discopto et velata facie et fronte
in rede Et sicut aliqui faciūt mitras
sibi uel alia datione deformata uel inhones
tatem seu ad libidinē ꝓuocantia Ap
nē Ite inhonestū ē q femina utatur
forma virili uel econtra Deut. xxii. Non in
duet mulier veste virili nec vir vestis
veste femmea abhominabilis cū apud deū
ē qui facit hoc Et tripliciter q3 ē
habitu seu ornatu aliquid appareat inho
nestat' cum nichil inhonestum possit ee
licitū ff. de eo instituto l. filius ii ductum
Que facta ledit pietatē extimationē vē
cundiam uram Et ut tripliciter dixerim q
boni mores fiunt nec facere nos posse
rubendū ē

Quarto ex ordine superfluitatis Nam usus
superfluus ē eo vitiosus Vii ad gal. v.
Sunt alia excludentia a regno dei ex qui
set dcīt de fornicatione ponitur luxuria
Vbi dicit gl. i. quelz superfluitas Vii et
in dicto arte ij. dicit tho. q ꝓhibet ornā
tus superfluus inpudicus ex secundus
Superfluitas aūt attendi ꝑt tripliciter

Primo respectu mūi ut cū quis vtitur seu vtilit̄ retinet vestimēta seu alia ornamēta vltra mūm quo rōnabilit̄ indigeret cōi quos xlvij di. sicut hij dicit Isidr. Nuditatū minuendum ē quod tu retundis Et quis tamē vsus rēf 2° respectū formae Vt si forma ē excessiue longa seu lata qđ i multis pōt apparē Et p̄sertim in vestibꝰ mulierū calcandis in quibus apparet vicium non solū manifeste superfluitatis sz etiā inhonestatis Nam ad inhonestatē et mollitiem pertinet q̄ quis trahat vestimentū p terram plus Et notat tho. 2ª 2æ q. clxix. arti. 1. 2° respectū psonarū ut quis vtatur maiori p̄ciositate qua quisq; sibi quam maiori dignitati maior rōpetit ornatus eȳ de vi. et honest. clēr. officia ut notat tho. in dicto arti. 1. Ex quo patz q̄ maior ornatus rōpetit ad cultū diuinū q̄ ad quecunq; alium vsum cui mula sit maior dignitas q̄ diuina Et cū in cultu diuino dēt ornatus ee modicus quia alias fuerit ppter exēm xpi qui nos hoc despicere docuerit Vñ xvij q. ij. ffloria dicit Ihēsus neq; michi aliquis offoīat diue in iudea templū mensam lucernas et cetera ex auro fabrefta huc hoc p̄mittue a dño q̄ sacēdos hostias p̄ molabat et sanctus petrus dixit ecclie sue pontifex q̄ quam hoc ora prosperum figuram Nunc uero cū paupertate deum sue pauper deus dedicauerit potentiam rusticum et delicias luxū putemus modestatis ergo ornatus ad cultū diuinū requiritur Et multo moderatior ad que cunq; usum p̄phanū etiam vsum imperatoris cū nulla sit comparatio imperatoris terrem ad celestem dominor enim rōpetit regi q̄ impatori Et imior duci q̄ regi Et sic de singulis gradibus Que si bñ considerentur valde moderatus rapetit ornatus

Quinto 2o curiositatis Vnde et tho. in dicto arti. ij. dicit q̄ artifices ornamēta tamē petunt in faciendo superflua et nō aptā Curiositas aūt intelligitur qui nimia sollicitudo seu diligentia ergā ornatū habet Vnde tho. in dicto arti. 1. dicit q̄ inordinatio affectus circa ornatū contingit q̄ nimiā sollicitudinē quis apponit ad exteriorem vestitū cultū Ita sine sit aliqua inordinatio 2m finis facit c. p symoniā xli di. ibi ppter corporis delectationem Et pōt ista curiositas dep̄hendi p 3os 2m formā Vt q̄n in ipa forma offenditur curiositas Vñ in sum de vicijs dicitur q̄ in forma reprehensibilia sunt Contractio et incisio fact dentū c. p symoniā ibi dissolutos aūt et effractos vestibus et mensu non recipimus a maxime q̄n in talibus ad

quę vitiosa p̄dicatoribus quā etiam legere detestantur et equipantur furcis ff. de extra. furcis. l. i. In dicta etiam summa pontificum de saltatoribus rōstratis uel p̄feratis Et ibi in scribus multis 2° dependitur 2m arti ficis ut q̄ curta vestem seu ornatū nimi tū labarat cū multa aut p̄ua vtilitate rei Vnde ray. li. ij. titu. de secularibus negocijs dicit q̄ ad nullū usum sunt vtiles tusi ad petendum future superfluę ac sumptuose tu nicarū quas peripue faciūt hispani dites p̄ro futura vnica camisia plus in duplam uel triplū q̄ valeat tota camisia et scribit q̄ pertant facientes vendentes seu al' alienantes seu tenentes p̄dicta Et satis tut p̄dicta indebite posse computari rerū amatarum sumptuosiorum et inutiliorum p̄ter rēptionē uel mansuetudinē animi ff. de legibus l. non pūt 2° ex hac vtique q̄ ad ornatū seu histrionem maiore sollicitudi nē adhibet quā expediat Vt dit tho. i d arti. 1. Qz manifeste deprehenditur q̄n curta hec plus sollicitatur q̄ curta ea q̄ sunt salutis q̄ ad arti. vi. primū q̄ttuor 2m dei

Sexto rōne scandali Nam dñs dixit matt. xviii Ve illi per quē scandalū venit Vñ et abstinere debemus etiā a licitis p̄ salute proximi ne videlicet detur occasio scandali al' sim q̄ est caritate Ro. xiiij ibi Si propter cibū frater tuus scandalizatur rēf Vnde tho. dicit 2ª 2æ q. xlvi. arti. viij. dicit q̄ tentatia que sunt amittenda dñs sunt amittenda ad tollendū scandalū proximi q̄ procedit ex infirmitate uel ignorantia Ideo circa ornatum dicit q̄ vsus ornatus removendus scandalū a primo Vñ et alexand' de Al' super ij. sentē dicit q̄ licet sint nobilitate p̄sone et consuetudines terre et dignitatem officij se ornare p̄ciosis vestibus Ita tū ei absit lubido i vo lutate et scandalū in exteriori ope Aliter 2° aūt scandalū pōt contingere dupliciter 1° mo si ex ornatu aliquis inducitur ad peccandū puta ad videndū sibi ornamento q̄d sibi no competit siue ad aliud peccm p̄sertim ad carnale concupiscentiā siue ornatus inducat mulierē siue ornatus mulieris inducat virū quod frequentius contingit ex fragilitate 2° xix. Vnde et mulieres apostatare faciunt extra sapientes Et ideo ei p̄sona adueheret ex suo ornatu aliquem seu aliquā induci ad scandalū peccī dēt eos ab illo abstinē Constat aūt q̄ ornatus et pulchritudo mulieris facilitet allicit ad concupiscentia vitij. adicte extra. de vsura Vnica rēf et patet p̄ expi cuncta Et exēm hetur ij. Reg. xi. In dño ta pferto vivo qui ex solo visu p̄ scire datur tus ē ad adulterium Et ppter hoc dicit tho

in dicta arte. ¶ Quinto circa ornatum mulierum eadem sunt attendenda que circa dicta sunt circa exteriorem cultum. Insuper et quoddam ad speciale. Quod mulierum cultus videtur ad lasciviam quodammodo. Et ideo etiam ex hoc solo mulieres aut eis deberet abstinere ab ornatu aut illo uti cum multo moderamine et honestate et tremore ne ex eo scandalo exeat errore dicat. Vel illis. Sed nec accidit scandalum quia ornatus sim verisimile reverentiam exhibitis petitis tribuit quamvis deformat. Sed cum retractantur ornatus etiam ecclesiastici. Ita etiam ut sancta vasa quia manuum et expendantur et huiusmodi necessitates ut patet lxxxvi. di. quaeramus et xii. q. ii. aut. Sed ornatus ecclesiasticus deformat ornatum. Johano licet alia de se multa alia habet illicitate. Tenetur enim ex necessitate quasi subtrahere egentibus in talibus indigentiis de superfluo necessitatis nature licet non est superflua. Sed contra dicitur ut habetur in gratiano de consecratione. Sed non est superflua. Sed contra dicitur ornamenta ecclesiastica debet et huiusmodi necessitates expendi. Et non licet. Sed contra. Sed supra xv. di. q. i. sed contra.

¶ Septimo circa consuetudines ut si quis considerata conditione sua excedit circa eas consuetudines bonas inter quas conversatur. xli. di. c. i. Non tamen quis exemplum sequendo consuetudinem loci vel circa illem. Sed illa dici non potest consuetudo bona vel de qua in d. c. i. Nam consuetudo rationabilis non excusat si erraverit ut in c. ex de consuetudine. Et satis dicit. Sed rationabilis si inveniatur aliquod de peccato venialibus ut ex predictis clare colligi potest.

¶ Octavo circa defectus cause ut si ex nulla rationabili ea quis manetur ad usum ornatus si ex sola complacentia voluptatis. In hoc enim ipse videtur et ordini vite gerendi et circa eorum gerendi. Sed boetius li. ij. prosa vi. de consolatione dicit. Sic rerum vera ornatus dicio est ut dum merito contemnat aliis sibi splendere nisi in animate supellectile possessione videatur. Et alia quidem sua contenta sunt. Vas autem deo vivere et similes a rebus infimis excellentie ornamenta capiat. Hec intelligitur quantum videtur. Sequi vicia et gerendi virtutis. Sed contra. Aut arcad. xviii. Sunt nonnulli qui cultui subtilium preciosarum qui vestium putant non esse peccatum. Sed si videlicet culpa non esset nequaquam sermo dei tam vigilanter exprimeret. Quod dives qui torquebatur apud inferos bysso et purpura indutus fuisset. Nec tamen quippe vestimenta pretiosa nisi ab tamen gloriam quaerit vis. ut hyeronymus ceterique videatur. Deus ipse testatur quia nemo

vult ibi preciosis vestibus uxori ubi alias non possit videri. Cui culpa possimus melius exaggerare colligere. Si absentia vestimenti virtus non est. Evangelista de Joseph vigilanti non diceret. Mat. primo. Erat autem vir eius justus. Ramelorum.

¶ Quinto ad secundum principale videlicet quod peccatum sit in usu illicitis ornatus. Dicendum quod si fiat intentione deliberata. Ut complacentia libidinosa sive vel alterius cuius et quod peccatum mortale cum consensus certa in solam delectationem peccati mortalis sit mortale simpliciter delectatio. Sed aut ex quadam vanitate vel levitate propter jactantiam quandam quibus utitur ornatus non semper peccat mortaliter. Si quis venialiter sicut tho. 2a 2æ. q. clxix. arti. ii. Ad horum declarationem intelligentia dicendum quod in tali usu illicito duplex potest contingere peccatum veniale primo quidem vicium est in sola intentione et hec intentio non est deliberata. Nam sine deliberato consensu non devenitur ad peccatum mortalis. Vii. et tho. 2a 2æ. q. clxi. arti. v. dicit quod superbia sive cuius finis est mortale sicut tu et in aliis que ex suo genere sunt mortalia puta fornicatione vel adulterio sunt aliqui motus qui sunt pura venialia propter corum imperfectionem. Si pervenient ad actum et sunt preter eius consensum. Item etiam cum superbiam accidit quod aliqui motus superbie sunt pura venialia. Sed est secundum non consentit. Secundo secundum quantitatem actus. Nam quod modicum est accidit quidem ut notat tho. 2a 2æ. q. lxvi. arti. vi. nisi in isto modico adeset magna metus libido. Nam talis libido etiam ipsius inducit mortale. Ut notat beatus tura xvi. di. quod. Extra predictos ergo casus in tali usu illicito inest delectatio mortale sive multa mala et pura que solet illi accidere. Et saltem nunquam deest vitium superbie que est appetitus honoris seu propriae excellentie. Ut patet ij. secundi. di. xlij. c. ex superbia. Committo deo gratias in dicta auctoritate xxviii. ubi. Nemo quippe vestimenta propria est. Et expresse habetur. xvi. q. iiij. omnis. Ubi dicitur. Omne quippe quod non propter necessitatem suam sive propter verecundiam alterius habet talium quam quadammodo magnum aut basilium. Et ut ex predictis patet superbia sive genus suum est mortale. Item quia si in tali ornatu adest sumptuositas includitur illa magna iniustitia et avaritia. Unde xlvii. di. c. sicut hii dicit Ambro. Deus tam iniustus et tam avaris quam qui maledicti dimittat nisi sunt usum sive habundantia et delectabilis fuit. Quia autem magna peccatum est mortale. Ut patet per Augustinum super psalmo. Avaritia sive cadix est omnium malorum. i. tho. ubi. Et consequitur propter idolatriam. Ephe. v. Unde Johannes ex suo genere imperatat mortale peccatum. Ut notat tho. 2a 2æ. q. lix. arti. iiii. Et propter predicta et

alia talis illicitus vsus singulariter dei
ad vram pnoiat Ysa. iij. ibi pro eo q; cle
uate sunt ꝛc. Et sophon. i. ibi Visitabo
sup pncipes et sup filios regis et sup
omes qui induti sunt veste peregrina Et
pdicā maxime abtinēt qui vtentes a tali
illicito usu valent desistere cū cōtemptus
et ꝓtensio cr̄ia venialis sit mortale per
ratum Vt dicit glo. de pnit. di. i. et c.
tres sunt super v. oppmunt Et post colli
gi ex dictis p bonāventurā sup xvi di.
s. suāzii

¶ Quo ad tertiū pmle viz si cura pfatu
usum possit aliquis excusari Videtur di
cendum q; si vtens in illo non delectatur
nec possit illum omittē absq; notabili scan
dalo quo dempto omitteret Et si in illo usu nō
appareat aliquid inhonestū neq; ex illo dat
alteri scandalū malī exemplī vel alterius pcti
q; possit excusari Exemplo beate cecilie
que desup amicto testis vestibus utebatur
quas tū pannus contegebat ut cui patet
hystoria et exp̄s filium et fecit eū de secu
mus in c. qd̄ non ē Et sim hoc dēt intelli
gi dicta Jo an in c. ea que de secul' mus
in vi. in nouella b

Pactum Pacta
que faciunt pr̄iores vl
gnardiam quietalem
religiosam mēdicantium
de suazii concedendum
assu cū pl̄atis vel p
some ecclīazii in illis
locis ubi habitant de iu
pcepta seruari non ob
stante q; non assumpserit assū magri vel
mīstri pūcialis aut pūcialis Dicit q; se
de aplica que ad fr̄es minores aūtem
nō pertinent ex̄. de pact. quia exco li. vi
Pactum patri factū a filio dum nupsit
tradētur Vide ē. dos. f. iij. Qz etiā mudo
pacto obligatur quis sim dēt ē. lex. f. x.
xvij. vij et j. pmissio Pactū de nō accipi
endo ad sepulturā Vide j. sepultura j f. iij

Pallia dicitur pallaimeq; pānus con
secratus qui extenditur sup altare
et sup quē extenditur corporale Et
de palla aliquid dictū ē ē Consecra
tio vestiū f. i. Silē et de corpali ē. Corpale

Pallium ut hic sumitur ē spetiale
ornamētum archiepi in q; ple
nitudo pontificalis officij consistit
ex eo nisi debet aut pallū pe
ti a papa j. tres missas a tpe consecra
tionis siue consummationis si ante fuerit
consecratus alie si accusetur pot̄ remoueri
di. c. qui Et dēt peti cum instantia di.
c. pnisti Et dēt petens prestare sacrām
fidelitatis et obedientie rōne eccie di. c.
optatū ex. de elect. significasti Item
datione pallij debet dari nouū pallium vel
antiquum renouari di. c. cōis et c. septu
agintā. Item recepto pallio et non ān potest
se archiepm nominare ex eo nisi aucte ap̄
post consilium cōsecrare consecrationa dedi
care basilicas ordinare clericos seu epos cō
secrare ex. de elect. q; sicut & premitt Item
archiepus non post pallium sumi alti quadra
gesimā pallium pfate eccie non transit Unde et
debet cum eo sepeliri ex. eo ad fin. et c. ex
tra li. vi. Item solus romanus pontifex se
per et ubiq; utitur pallio Ceteri aut immis
sarum solēpnia In qualibet ecclīa sue pro
vincie non aūt si extrediatur ecclīam ut pro
cessione ex. eo. c. i. Etiam hoc in diebus
in quibus conceditur in suo pr̄iulio alibi
non post sic bñ post quis sine pallio celebra
re ex. eo c. fi. a Ubi dicit quidam q; pō
test in tua q; in aliena diocesi potest absq;
pallio et sandaliis celebrare qui vtiq; in
tua diocesi non semp̄ deb celebrare cum
pallio sic diebus illis dumtaxat qui ī eccliis
tue pūlige sunt expressi Et ide qd̄ i de
cretis natalitiis an simi. li. iij. ti. xxvi. c. q. xxvi.
fin̄ xap̄. Et addit q; papa semper et ubi
q; potest pallio vti in signū plenitudinis
pōtis b Patriarche an possint dare
pallium Vide j. patriarcha f. ij.

Papa dēt eligi a duabus pārtibus
cardinalium alii qui ecclīazet se
pro papa excōicatus ē ut ē. ex
tra electo i. f. ij. xiij iiij. Et pluria
nota circa electionē pape et ceremonias
que circa cardinalium ex. de elect. Ubi pricipit
li. vi Et an illa constitutione collium cardi
nalium nullam pot̄ fieri dispensationē seu
mutationē et quedam alia circa li. in de
de elect. nie romanam Nunc aut et ubi de
beat consecrari hoc ē. consecratio epōrum
f. pl̄e et ult̄

¶ Papa ē simplex nr̄ ānus Qui cum hoc pla
nitudinē pōtis Alij partem sollicitudinis
ii. q. vi. decto et c qui se scit. Vn. an duo
a plio dixit ut laxarent rethia sua pisca petro
dixit duc in altū luc v. Item ei soli dixit
ut pisceretur hanno xpt̄ xvii. Et que pe
nitentie mutatio sacramentalis xxviii q. i.
non mutatur et c. ē aliud Item soli pet
dictum ē Tu es petrus ex. xxi. di. Quē
Deo spōsatur Qui ē Vicarius ihū xpi et
quodāmodo maior hac minor deo ex. de
translat nr̄ corpalia a Idem in sum
li. iii. ti. xxvii. nr̄ pcipue b

¶ Quot sunt casus qui ad solum papā
pertinent Ex sim xap̄ Sunt multi de q;
bus etiam plures a Primo anus sim cūde
xap̄. Ut patet in sū. ca. ti. q. i. b Man
tenent tū spūali mādata si recipiāt spe
tiale di. xvii. hinc scdm ex. de transla.

liceat et de offi legf. q translatione ne go
fidei xxiii q i quod di xii preceptis Item
translatio epi vel electi confirmati eē de
transla Inter corpalia et de offi legf c iii
et iii. Item depositio epi iij q vi quamus
et c. diuini Item receptatio excommunicatorum
epi nel electi confirmati vi q iij denig
eē de tussa Inter corpalia eē de regula
licet exemptio epoz xvi q i fin Item resti
tutio depositorū ab ordine ij q vi Ideo
i et ij ut etiam b epis c vi a Adde ide
remoto ab officio ex eo q hereticū tradidit
ecclesiastica sacramenta nel eas tradidit ec
clesiastice sepulture nel oblationes seu
elemosinas recepit eorū sm glo. zay et
iii dicta q i. b Item iudicialis diffinitio
sine interpretatio priuilegiorū suorū eē de
iudi. ei venissent Et idem sm hosti Si
dubitetur de rescripto aplico Item q ab alio
p viam iuris a i. iuris q dispensit se vali
tate nel qualitate rescriptorū eē de
rescrip. p totū b solui non possit eē de offitio
dele. c ii Idem sm hosti de interpretatio
ne statuti facti p legatum cuius iuris
dicto finita e nec aliquis ei succedit
Et idem de dispensatione in casibus qui
p eade statuta prope reseruantur a Ad
hoc cui argumentū eē de offi le. c fi
b Item mutuatio sedis epalis vii q i
terris Item constituere alicubi de nouo
sedem epalem xvi q i felix Et ar de
can di i de locis Item subito vnus epa
tum alteri nel vni in duos diuidē seu
duas in simul unire hoc casu xvi q i et
tertio eē de extra p tela sicut unire Et de
offi dele q translatione Item commutatio
vot Jerosolimam eē de voto ex multa Si
mulier et de quibusda aliis votis de
quibus vide j Voti vo § ij Item solue
papa pot concedere ut quis veniat cōtra
iuramentū eē de iureiur Veruem
tes Vel etiā de quo dubitatur an sit li
citū eē de elect Venerabile Ad nel
legitur sm W solum in arduis alicuius
g Iuramentum pot a Et ibi patet q
hoc habet locum qū fit quantitas i me
lius Et q qu c diuini Utrum iuramen
tum sit licitum etiam cuius pot dispensa
re b solus dispensat cū irregularibus
f in crimibus maioribus adulterio eē
de iudi ar si electi Et circa hoc nide g
dispensatio § vi ij et viii a Et ibi
glosa de hoc b Solus pot consilium
spiale celebrare di xvii p totū ij q vi
Ideo Solus pot credere ratione spiale
xxv q i Si ergo circa medium c de
legi l i Solus pot p sonam ecclesiasticā
uice sua ponere a Hoc uerū circa col
lationē beneficiorū nel vacationis p au
ctoritatem ad sui nel aliorū obsequium

p tuā publicā utilitatē Vel in similibus
p tinentibus ad regimē ecclē p tuā
utilitatē vtz p una alia b 18 q iii
p principalem di xix In memoria eē de
concess prebend in Quia salus pot conce
dere prebendā nel ecclām nō vacante
eē de concess preben nulla et de reptis
Eam te a Et licet hs legatus ecclā a
latere mittens non possit p hoc tñ sibi re
tinē p mo vacantem ecclām ecclā si ecclā
illa p omnia heat ecclastica seruus si se
cularem eē de iure patro cū dilectus
et de offi legf dilectis filii hosti et in
simi li iii tit xxvii q i b Legatus aut
ecclām hanc plenariam legatam hoc nō
pot in quibuscūq p senatibus deat quia
p electione assumi eē de offi legf de li
beratione li vi a Ib dicitur de liberatione
prouda duxim subsidendū ne aliquis apli
ce sedis legatus quātūcūq legatione
obtinē plenaria diuersarū cathedralē
nel regulares aut collegiatas ecclās seu
aparum ecclāz cathedralium dignitates
ad quas hii qui p feruntur eisdem mate
ris et eorū capitla post quos exiles ha
bent p viam electionis assumi siue ordi
nationis collatiū presentiū electionū ac aut
dispositionū quorumq reseruet nec de ipis
ordinandis conferendis disponendis se
aliquatenus intromittat nec aliqd quomo
mō hii ad quos p tinet electē aut pos
tulare libere valeant tū valeant obsta
culum quodlibet interponat decretis quid
quid cōtra hoc actū extiterit eo ipō irritū
et inane b Solus pot excommunicatum a se
absolue eē de elect Venerabile Et vide
hoc c. absolo i § iij Solus pot absolue
excommunicatum a sno delegato q nolebat o
bedire sine diffinitiue si statuerit in excō
municatione p anna eē de offi dele quezch
Idem est de excommunicato a delegato nel le
gato cuius iurisdictione expirauit et nul
lus successit Ut in dicto c quezcūq
eē de offi or pastoralis Solus restitu
it appellatione penitus remota ix q
iij cuncta et c aliorū Solus restituit
de facili ad eū delatis p appellationem
nel relationē eē de offi legf Licet a
Est aut relatio cū iudex eam instanter
tam remittit ad papam ut eā diffini
at si voluit Et pendente huiusmodi re
lationis non valet processus iudicis qui
retulit Ut in dicto c licet et nō in
dicta q i hic ostenditur b Solus ardi
nat illum ad cuius cor quē ordinauit
subditorum eē de temp ordi cū in dis
turbuendis Solus remittit p allium di
c pallii Vel sm W et alios qui re
dendi huiusmodi priuilegium ut p rogatiue vide
f. p rogatiua Item solus sem p et ubiq

pallio vtitur ex de usu pall. ad hono
rem Item solus dispensat cū bygamo-
xxxviii. dy. lector ex de bigamis Nup vid
de hoc ē. bigamia ſ. plū. Solus dispen
sat cum illustri ꝙtum ad ordines sacros
et būficia cum cura uel ꝓsanatu ex de
filijs ꝓsbi. Is qui li. vi. Sili. cū inore
q ꝓmoueatur ad curam aiaz uel dig
nitates nisi magnum ꝓmittit ꝙd ē.
dignitas ſ. iij. Sili de eo qui non ē in
sacris uel alī ē de iuz Indulgig a ſ. po
situs secus si de iuz diuino sup quo nō
datur ꝓ hanc dispensatio b Vt ꝓmou
eatur iii ꝙm az ex de cler. duduum ſ. fi.
et c. de crimine sacrilegij l. disputaz So
lus dispensat ut habeat quis plura būfi
a cum cura uel plures dignitates seu
ꝓbendas etiam si curā non habeāt at
etiam in eccl̄ecia a ſ. q quis possit
habē plura būficia uel dignitates in
illa nec in ordibus de quibus statim b
ex de prebend. de multa et de consue.
consuetudine li. vi Solus pōt confer
re ordinē subdiaconalem die dnica et
alijs ꝓpriis festis ut ē. ordo ij. ſ. vi.
Solum ad eū appellatur omissis mediis
ij. q. vi. c. iij. iiij. et v. et c. decreto. et ij
q. vij. metropolitanum et c. ꝓuenit a
hoc c. ꝓuenit non videtur ibi haberi
b Addit hosti. q legatus viz habē ide
ꝓmuleginū ex de offi. legat. c. i. et d. ob
tinet tm de consuetudine ut dicit a ho
tm non ponit hosti. ſz dicit q hoc obti
net de consuetudine quidquid alij scri
bant ut in dicta q. i. in fin. li. iij. ti.
xxvij. Et sic tenuit q obtinet de iure et
de consuetudine et facit ij. q. vi. decreto
et c. i. ex de offi. dele b Sili ꝙ archa
nde j. patriarcha ſ. ij. Item maiora ne
gotia ad papam sunt referenda ij. q vi
cis oppressus Et iste casus multos obtinet
ut dispensationē in symonia Vide j. symo
nia vii. in septē ſ. ultō Item in hoīdio
uolūtario l. de iuz uel etiam culposo
co. di. c. hi qui b Et cum illo qui excō
catus celebrauit ut ē. excō. i. ſ. xxxij q
uicipit quib effectus cura fi. Et sili
cum illo qui excōicatus scripsit ordines
ut ē. excō. i. ſ. xx. qui in cipit quid de
illis Addit et hosti alios casus Vt qd
supplet defectum regū vacante regno
ex de cler. cū inf Vnusq in fi. et ex
de sup. ne ꝓmouendi li. vi Item defectū
Imperatoris ex de sa. compet. licet ſ. i.
Item electū Imperatorem confirmat uel
cassat Vel etiam Imperatore deponit ex
de elec. Venerabilem et de scri. et re. ii
ad aplicā li. vi Et quicunq; etiā ꝓncipe
secularis fuerit Inutilis et negligens
cura regni et iustitia pōt per papa

depon. xvii q. iii. si quis de incepto xl
q. iii nullus xxij q. v. precepto Vide
Zacharias papa deposuit Ladolwicū rege
francoz xv. q vi. alme et Imo in otto
nem ut in dec. c. venerabilē Etiā Imo
in. fridericū Vt in dicto c. ad aplicā
Idem in sum. li. i. ti. v. q xvi b Item solus
absolut illos excōicatos de quibus dam
ē. b. absolutio i. ſ. iii. Item solus eccl̄ie
one nudum factum ꝓmittat nulla sibi
at ex de elec. Innotuit Item solus hꝫ
tamen canonizare sanctos ut ē. Canonizatio
Item q valet facit non valē et eq. ex
de excess. ꝓlato tanta et de concess. ꝓb.
constitutiōe Item nulli legi subiacet de
cret. iii et in cura secunda ex de supl. ne
ꝓ. licet xi. q. i. ꝓuenit Suā ecclīe fa
cit ius ex de sen. et re. iudi. Incausa
Item pōt monachū tam cōi voluntate
suā q abbis de monasterio abstrahē et ali
cui ꝓlato uel ꝓmotori in seruū assig
nare uel seruū retinē ix. q. iii. qui resistit
A Veruꝫ ē ꝓ ecclesia utilitate ut i
dicto c. fi. ix. q. iii b Item in multis
casibus ipse tm dispensare pōt
ut in stradibus ꝓhibitis et hujusmodi ſ.
Impedimentis de quo papa habet plenā ꝓtatem xxv. q. i. ſ.
si ecclesia ex de rest. spo. Iura ex de con
sang. et affi. non debet Item eadem
eadem die qua consecratur ex de elec.
q sicut ſ. ꝓterea ſ. Decimus in ſ.
sup eo b Item solus pōt electum de
situm sine degradatum restituere ut ē.
epūs ſ. vi. Multa alia ad papā tm ꝓ
tinēa in variis locis ꝓcipue in
terris inuenies A hec et alia nōtāda in
sum. li. iii. ti. xxvij. q. i. Intelligo esse
finis hosti q papa non pōt iudicari ab
aliquo nisi de hēsi xl di. si papa Vel
nisi submittat se iurisdictioni alterius
ii. q. vij. Nos et si in ꝓpetentes
finis huius q papa pōt concedē simpli
ci sacerdoti q confirmet et q ordina
tos ꝓficiat et alios ordines conferat ꝓ
tes epalem qui non hꝫ et ut confirmet
conferat Et q posset concedē diacono
q conferat diaconatū et numeros ordi
nes Et cuilibet huius ordinis posset
concedē q conferat istū ordinē Et q
posset etiam concedē laico q tonsorat
virgines Dicit tū talis consecratus pos
set facere sine missa al' non Dicit hoc
gloza. tenens et dicit q ea que sunt
ordinis non pōt alijs demandare qui
non hunt ordinē qui exigitur ad exer
dum id qd' demandatur Dicit ea que
iurisdictionis pōt Tho. uero dicit q
probabilius dicitur q papa pōt omnes
sacerdotes q confirmet si non inficiat

q2 hac ptinet ad pfectionē rozpis nup
tiū sicut qđ papa habet plenitudinē po
testatis si non posset simplici sacerdoti
committere q aliquē ordinaret in sacerdotē
q2 sacerdotiū ptinet ad rozpus xpi vez
z2 mag non e maioz pfectio epi q sacer
dotis posset aut committere sacerdoti sim
plici confitenti minozes Con pe. vt i decta
q. b

Vtrū papa possit tollē leges civiles
Rē sm Io. an Vbi papa non hꝫ temporale
iurisdictionē non pōt tollē legem qua
ad forū ciuile nisi in his in quibus per
tinet ptinet aīe cū ptates distinguē
sint xcvi di cum ad veritū et di. x. q iii
cē. qui fi. sunt legend. Cam ij. In hijs
aut in quibus pticulū aīe veritꝫ quo ad
vtrūq; forū tollit legē probatiū cē
de iudi. instituit et de pscrip. c. fi. et de
reb eccl. li. vi. Et de iureiur. c. ij. li. vi Et
de excep. c. ij. li. vi Et de sūma exco.
declarāda li vi Nam in hijs legibus sa
cros canones imitare non dedignant
cē de iudi. ubi pro. epōs ad fi. Ad coll vi b

Vtrū papa possit absolue aliquē ab ob
ligatione qua tenetur homi Rē sm Inno.
pōt facē hoc de plenitudine ptātis
ar. ix. q. iii. Ad primū quidem C. de ēpis
pscrip. l. bene arguitur C. de pribus ibi
offe. l. quotiens Idem hosti et b. Ad hoc
dicit Ez causa et in pticulibus ad of
ficiū eius ut patet in multis allatis
al' secus ff. de iustitia et iur. l. iustitia
sm iuris pcepta b

Papa etiam aīe correctionē suam pot
erit offerē sibi Et qui hoc erubescit
ne impugnaret libās eius exercitatus
e Vt in extauagāti budicti xi que ter
pit quia non nulli Casus in quibus
papa pōt dispensat hoc
tue. ē dispensatio sc. antepenult a que ni
tipit Sunt alij b

Parafrena Nō dicit parafrenū
nu. sm Catholicon b parafre
na e quidquid mulier hꝫ pter
dotem Et dicitur a para qđ
e muē. et frenum qđ e dare qz
tract in quibusdam regionibus talia
non hnt loco Vbi sm consuetudinem
vir aīa mobilia mulieris scripit in
dotem Et aīa mobilia sunt equa hꝫ ab;
aut parafrena pmittit ad nostra dicit
Sunt enī vbi habet aīa bona tacite
obligata pro dote sic et pro rebus pa
rafrenalibus maritо dantis nisi p spem
ale et expressam obligationē sibi pro
uiderit qz hic alij videtur remittere C.
de pact inter sponsa l. fi. Adem in fi. eo. li

vi. ti. xxv. q. iii sm Bay. et ipso enim b
Vtrū etiam sm hosti parafrenalia mise
rantur in dotis vsu eo scilicet quo mariti
maritus depositi vel mādati nisi dominium
tm sibi latū fuerit in maritū a Sed non
psumitur nisi expresse appareat sm eūdē
hosti et in dicta q. iii b Quia tuta
ptētur conditione retri vel sicut tū vel ob
tum Ista sunt nota mulieri que parū refert
ad forū pticulare Et importat in effectu q
quod hꝫ ius petendi actione psonali cum
quod respicit obligationē pōnis et non rei b De parafrenalibꝫ non dēt se mari
tus intromittē muliere Tuta ꝗ ius hoc
videtur ut sicut mulier se pāni vxo cō
mittat sic et committat res suas C. de pact
conuent l. hac lege a Idē in d. q. iij b

Parentes Vtrū filij teneantur
alē parentes Rē filij locupletes
tenentur mittere parentes egē
tos sic parentes locupletes tenē
tur filijs Et nota parenti et filio sine
libero intellige omnes ascendentes et des
cendentes in aīe Ut liceat ma. et ame
ꝑ illud quoq; coll' viii Cessat tū hec obli
gatio sm hosti si pōt illi sustentari de bo
nis ptris vel de suo artificio a Nam hec
obligatio alendi non cadit nisi circa idi
genites dicto ꝑ illud b Et de hac etiam
b. familia ꝑ. i. et b. exposito Vtrū aut ope
ra prestanda in parentes pōt ptimsi ordi
natione religionis Require j. Religio i. ꝑ iij.

Patricida dicitur qui
parentem occidit qui patricida
Sz tū lex que punit patricidas lo
quitur hꝫ in aībus ascendentibus et
descendentibus in infinitū Item lapis hꝫ in Ar
are vnus murus geneza Vitrio facere patru
o amiculo amicta consobrino patruele pulso
nauezza sponsa prē et mē sponsi et sponse
Et filio intelligo si femina pdictas p solare cō
mictas occidat ut nel ab alio occidatur Item q
qui emit venenū ut patri daret filius dē
non potuerit filii similes consortij teneri ff
eo. l. Vtrū

Que pena parricide Rē sm Ll. Et ut primo
visis reddatur deinde sacco cozij consuitur cū
cane et gallo et gallinacio Vipera et simia
i mare iactentur vel i aquā proximū ut
aīm elementoz vbi cozeat et celū supstet
et terra mortuo auferat Et si mare vel aīa
non sit proxima bestijs subiciatur C. eo. l. i.
ff eo l. penult

Parochiani alicuius hi festis de missa
exaudiendis Ē ut ē missa sc. pcēll
Mater familia det operā et educare
familiā suā ut ē familia ꝑ. i. et
ē expositus et ē parentes

Scientia quid sit Rē sm tho. 2a2e
q. clxvi sicut dicit aug' in libro

Item q̄ cū venenū ut hꝫ fiet ff e l. i. & iij. & iiij
Nō dicā l. i. d. & Et q. e. v

de pacientia patientia ē qua equo aīo ma
la tollerāmꝰ ne aīo nrīo bona deseramus
p que ad meliora deuenīamꝰ De qua etiā
dicitur Jacob 1o Patiā apus pfectū habet
et ḡfḡ in omīb' patientia ē radix et nu-
tritiua omīm virtutum

¶ Vtrū inimice semp sint patientes sustine
de Rē sm tho. 2ę 2e q. cviii. ayali tollerā
di sunt a bonis in hoc q̄ ab eis inimicias
ꝓpas patientes sustinent sm q̄ oportet Vn
sup id cant 2o Sicut lilium inter spinas sic
glo. Non fuit bonus qui malos tollerare no
potuit non aūt tollerauit eos et sustinet a
micitias dei et proximoꝝ Vnde Crisos sup
ad Jnimicis ꝓpriis ee quē piam patientem
laudabile ē Jnimicias aūt dei dissilire ni
mis ē inpiū hoc tm intelligendū ē q̄ in
micia illata ꝓsone ad salutē ꝓsonā ꝓtinet
tuc cū patiente sustinedꝰ ē cū aūt
redundat in Jniuriā dei uel ecclie tuc de
bet aliquis ꝓpriā iniuriā vltiōi Vt ꝓz
de helya qui ferit ignē descendē sup eos
q̄ venerāt ad ipm capiendum iii Rē 1. Sili
ter helizeus maledixit pueris ipm irriden
tibus iii Rē 1. Et siluester papa exercitauit
eos qui ipm in exiliū miserūt ut xviii q.
iiij Guillisarius hugnoi cū ꝓceptū pa
tientie intellīda sunt sm ꝓparationē animi
Vt Aug' dicit i lib' de sermōe dñi in monte

¶ Vtrū patientia viam maxillam semp alte
ri sit ꝓbenda Rē sm Vl. Aug' in epla de
puero reprehensoris dicit q̄ ꝓcepta patientie
martis sunt ad ꝓparationē cordis p̄ ad opus
quod in apto fit Vt in secreto teneatur ai
patientia In manifesto aūt id fiat quod eis
videtur prodesse quibꝰ bene velle debemꝰ
Vn et dns se patientē Jo. xviii Et pau
lus ꝓcessus in facie dixit peccauit te dene
ꝓsus de albate act xxiii Si aūt hoc nō
hoc ꝓdest tuc patientia vtā maxillā q̄tū
ad animi ꝓmptitudinē exhibēda ē altera
uer cohibendū ē malo quia p̄ patientiam
ꝓsecutores deo lucrari possumꝰ Ad māz pati
entie ꝓtinē pat ē Jra. et ē rancumelia q.
fi. et j. iudicatio

Patriarcha et Primas sunt diuersa
noīa hi eōrē idē sunt in re xix
di. primū ista tm dīt patriarche
mᵍ principales s. Constantinopoli
tanus Alexandrinꝰ Antiochenꝰ et Jerosolimi
tanꝰ Et sedū ordinē hoc positū ē etiam
eoꝝ maioritas ut ex. de ꝓbil. Antiq̄ Alii
vero dīt ista primates ut Rauennenses p̄
densis Cantuariensis et hyspanie Idem in
sum. li. iij. ti. xxvij. q. ij. sm 2am et glo. cuius
Que sunt ꝓuilegia quatuor primipalium
patriarcharū Rē quatuor Primi ē postq̄ re
ceperūt pallia a sede apca cōsecrāt pallia
metropolitanis qui sunt sub eis 2o ē q̄re
cepit fidelitatē et obedientie iuramentum ꝓ
se et pro romana ecclia 3o ē q̄ fecerunt
aūt se portare ubiq̄ crucē nisi papa fuerit
aut eius legatus vbens in signum papalis
a Jo. aplice legationis Vt in dicto c. Antiq̄
b et nisi in vrbe romana Quo q̄ appellat
ad eos omissis medijs Jhec omia habentur ex
de ꝓuilegijs Antiqua in tex. et glo. ꝓpe fi
nem. a Con. glo. 2am. Vt in dicta q. vi. Sed ut
ibi patet Aliqui dicūt q̄ ecclia constantinopo
litana hē ultra alios patriarchatus duo spalia
ꝓuilia filia romane ecclie Viz ex deposito eps
suos sicut et romana ecclia ex. m. q. v. qua
susceptū Item q̄ appellatur ad ipam sicut
et ad romanā omissis medijs Et hoc vellēdi
cunt Canon Illetterato xxii. di. Vbi et hoc
sentit glo. Et ibi etiam dicit idē de Alexan
drino ꝓmit tm in dubio sī m. dicta q. ij. dicit
sm hug' q̄ Alexandrinꝰ non pot deponere
epos in consilio papa nisi sibi hoc habeat
ꝓuilegium speciale b

¶ Sed que iurisdictio patriarche sue primate
in subditos suffraganeos suos Rē sm 2am hui
usdictionē in viii ecclīs ꝓuincie 2e cui vocat
latur ad eos di. xcix. ꝓuincie 2e cui vocat
ecclia metropolitana metropolitane primas vt dī
ponat de rebus ad metropolitanū ꝓtinentibꝰ
ꝙ custodiendis ex. de offi. ordi. ꝓuin. li. vi 2o
ex consuetudine uel ꝓuilio a ꝙ. pat actē quod
sibi ex hac concessione ut in c. conquestus.
de quo j b hoc 2o casus hic 12. q. iij conquest
tus 2o cum sup archiepo metropolitano dubitatur
nec pot in ꝓuinciali consilio limitari tuc cū
metropolitano det primate consule di. xcviii. de
consilijs a hoc c. non videtur ibi hoc Idem
tm notatur in sum. eo. ti. q. iii b Quia cum me
tropolitanus ē negligens uel remissus potest
supplere defectum eius ix. q. iii cū sicut 2o
cū aliquis conqueratur de archiepo primas esset
iudex xi q. i. si electus Ad si subditus metro
politanum ꝙqueratur primas q̄ in iuste ipm ex
communicauit Et primas remittit eū ad metropoli
tanum ut absoluat et ille non possit absolue
obtinē potest absolue ꝓpter ecclia Vta q̄ pos
sit ei q̄ metropolitanus satisfaciat aliter
reduret ipe eum in carcere suum a Nisi eo
scripserit eum iniuste excommunicatum fuisse ut in
c. de quo statuit b ex. de offi. ar. ad reprimē
dam 89 ē q̄ si archiepus uel epus mandatū illicitū uel iniustū et subditus ap
pellauit ad papā pot patriarcha declarare
q̄ subditus temere appellauit ex. de appel. sol
licitudinē a Idem in dcō. q. iij. b

Patronus sine nus patronatus hui
patronatus sm hosti. est potestas
ꝓponendi instituendum ad ecclīam
ē ecclīastica a s. simplex uel mixta
sm 2am. in sum. li. i. ti. i. q. lxxv. Vn nota
dum que in isto ꝓximo ponuntur sm 2am et hosti
ensem. hosti. et b. b Et pertinet ut ꝓsit di
cit de ecclie fundatione dotatione seu col

latione xvi q vij filius et c. quicuq; Vñ
uersus Patronum facit dñs hedificat
o fundus Et ius patronatus sñm diuersas
rationes diuersimode nominatur ex iij dicit
adiuratio ex eo qua electi ex iij vicedomi
tus ut custodia sine ehuardia ex eo ꝓterea
et c. qui ex iij dicitur ius frequentatione
uel processione xvi. q. vij. pie memorie et c
frequentetur Sz ex ea ꝑa eade supponunt
ex de sta. mo. in simplis ꝑ. fi.

¶ Quod ius competit ꝓmo ecclie Rñdeꝝ qua
druplex ius competit ei Vñ uersus Patro
no debetur honor onus emolumentum pro
tector ꝓsit defendat alatur ecclesia ꝓm
ergo ē ꝙ habet putare institutionē ad ꝑben
das sine ecclias non collectatas ex eo fere
ꝓ totum Intellectatus uero uñ electionem fa
cientes Sz iam facte postulatur assensus ꝓmo
a Et ē faciendum qñ sibi ē cognitum
ab epo in fundatione ecclie si ꝓmus ē cle
ricus Si uero laycus a papa ut ni c. de
quo statim quiete ẽ. b ex eo nobis ꝙ
ē ꝙ quasi ꝓncipalis ꝑ̃ing in ꝓcessione ꝛc
dit xvi q. vij. pie memorie et c. frequentetur
a Vñ huic utrique non videt hic bñ ꝓbari
b Vñ ē ꝙ defensor ꝓpugnus ē ecclie Et
ideo tenetur eam defendere ab omnibus appres
soribus xvi q. vij filius Qñ ē ꝙ si vocatus
ad nocendam alendus ē de bonis ecclie ut in
dicto c. filius et c. quicuq; Ite in ꝓa fida
tione ꝓt patronus laicus de consensu epi
cogni consilium tenere ex eo ꝓterea ij. Sz
ultra nichil det exigere nec ni aliquo ꝑ̃ing
ee ex de sta. mo. in simplis ꝑ. fi. Sz qñ
patronus ē laicus sacrilegus Vt si aliquis no
bartholomeus in ꝑ̃o solo et ꝑ̃is expensis ecclias
edificauerunt hut in ea alia ꝓpria bona
sicut epis alia spualia ut xvi q. vij. Sane
et c. statutū ex de ꝓbend. Cum et plantare
ꝑ. in ecclis et de capel. mo. c. i. et hut
nichilominus ius putandi ex de supp. ne pla
sic Ꝑ redicta ecclia tanquam in manu ea. ti.
q. ij. vere sñm hosti. et gloss b
Sz ij. quod tempus det ꝓmus putare Rñdeꝝ
si ē ꝓmus laicus tenetur ij. quatuor me
ses Si est ecclia uel monasterium tenetur ij.
sex menses ecclia si ius ꝓmus habuit excusso
ne layci ex eo si laycus li. vi. Alii epus
ordinabit de ecclia ex eo c. iij. et c. cū ꝑt
Quod si ꝓmus putet ꝑmo nimis et poste
a alii Rñdeꝝ si ꝓmus ē laycus uidet epus velm
quitur quē velit acceptare a Verū ē si eo
putatus ē eque ydoneus cū ꝑmo ut i cor
adiuratus de quo ij. b Si ē collatum uel er
clesiastica ꝑsona vacare non pot si ꝑmus
ꝓsentandus ē ex eo cū adiuratus
¶ Quod si unus construat ecclam et plu
res ei succedant quicquid ante erit ꝓmi
Rñdeꝝ ius patronatus apud quemlibet hereditum
ē ni saltem ecclam si ex inequalibus ꝑtibus

sicut heredes Et cuilibet ꝓmo quo ad dos
effectus ꝑter sacerdotio ꝓtestatione que ē
ita apud omnes contra ꝙ apud nullū singulari
ter ex eo c. i. et ij. a Et ecclā ꝑter consu
qui debet ex iure ꝓpatronatus cū aia debita
et credita diuisibilia debeat diuidi ꝓ hedi
tatis portionibus C. de actō. l. prohibita ꝛc

¶ Quod si ꝑsone sint plures et nō concor b
dant in putando Rñdeꝝ ille det ꝑferi quorum
bus maior meritis et a pluribus electus
ex eo qui ex si nullus ē equalis reperitur
dum ē ad merita lxiij di. si forte Si aia
sint equalia pot epus dicere ꝙ concordent
et tertiū ꝓmoueat lxxix. di. si duo Si non
concordant lacus ē gratificationi ex de
elect. Veruz hoc ꝙ obiectum xvi q. amat Sz
si nemo pot ꝓmi sine scandalo tunc epus
ecclam ordinabit ꝙ ut melius videat ex
pedire ut in dec c. qui a Idem sñm hosti
in sum. li. i. ti. i. q. lxxxv. Et addit ꝙ si
epus talem ecclam ordinare non pot tunc
ecclam interdicē det et reliquus extraheꝝ
in patrem suum Verecundia et timore ex. eo
c. i. et ij. Et sñm Inno. b. et eundē hosti.
intelligendum ē de reliquis que sunt ex
altaꝝ in capsis al' non liceret ex Si
nec sic possunt componi uel ad concordiā
interim tunc putat interdicendū ad breuem
tum secularē ex de offi. ordi. c. ij. Vt ī dec
q. lxxxv. Et hec intelligenda sunt ni si ex
his manus scandalū oriretur tunc cū dimit
tenda foret l. di. Ut constituetur Et ī
terim durante discordia ponetur a epo
in ecclia pronomq; appellatione cessante q
cius fructus aut expendet in utilitatem
ecclie aut instituendo fideliter reseruabit
ex de offi. ordi. cū multis b

¶ Aliquid patronus potest interesse plurisi
ut alteri uicibus ponere sñm b. sic ordi.
ff. de usufruc l. quoties ꝑ. i. et iii. ele. plēe
ex eo a Et ibi hoc clare hetus b Idem
hosti Sz Inno. non placet Quod potest
intelligi q honestius erit si concordaret
semper

¶ Quod si uter putantes sit qd quis sit ꝓ
mus Rñdeꝝ si finita non fuit ij. terminum
de quo dictum ē ff. ꝑ. in epus instituat
saluo iure eius qui electus ex eo si vero
et c. qui in quibusdam Ꝑ in dec c si vero. dr q1 q4 eligit dz īstituī ab epo pn
¶ Quod si ꝓmus putat non ydoneus seu ī ture b
dignus Rñdeꝝ si ꝓmus sit collatum sine ꝑ
sona ecclastica ꝑsonis ē ꝓpo ea vice uir
putandi ex de elect. ii. meritis ex de
supp. ne pla. sicut Silē ecclā sñm quosdam
si ꝓmus laicus sit ꝑsonis ē iure putan
di ꝓpo ea vice ꝛc ī dubio ē ad supplorem
uel saltem putari det Et hoc ut addit hos
tien facit epus si interim remittat ꝑsonē
ꝓmo laico d hoc casu hosti. dicit simpli
citer ꝙ ꝓmus ē ipo iure ꝑsona sicut

sicut et clericus dicit tamē q epūs pōt
ei reconcedere ꝓpūtationē Vt in sūma. co
ti. q. lxxxviii. Glo. uero in c. cū nob ex de
offi. dicit q non ē ꝓnatus nel ꝓnandus q
laicus ē minus expt⁹ cura ecclesiastica Et
q2 hꝫ ming tempus ad ꝓpūtandū q clerici
cus Vide et laicus ꝓpūtando vacare po
test sꝫ non clericus ex eo cū aut b
Vtrū patronus possit ꝓpūtare se ipm R non
ꝫ itm cui⁹ sit ydoneus ex eo ꝑ mā⁹ viii q.
i. Inscriptus Si tū plures sint patroni hū
ꝓpūt vnus de se ꝓpūtare a2 ex de cler. cū in
iu2. a Idem in sūma. co. ti. q. lxxxix se
cundum hosti. qffr. et b. b
Vtrū pater possit filiū uel nepotē ꝓpūtare
R2 pōt admitti sit ydoneus qm patrius
videtur ꝓpūtandus q alius a2. ex. de rely.
cle. et multe. c. i. et ex. de renū. cū apud
s. ubi Cor. qffre. Imo et b. a Idem
in sūma. co. ti. q. ex. b
Quid si vacante eccla epūs donat ꝓmotū
et confert ei R sm hosti. si non hūit archi
nē ase sed epūs motu ꝓpio contulit ei
Credo q possit consentire voluntati ꝓlati
a2. ex. de cler. Cum inter a Licet aliqui co
tradixerint Vt in sū. co. ti. q. xvi. b
Vtrū ius ꝓmatus sit spuale R ius ꝓ
matus directe non dicitur ius spuale eo
q cadit in laicū tū sm quod pōt dici spuale
eo q ipm ꝓstatur vie ad consequendum
spuale hūficium Idco etiam dicatur annexū
spuale ex eo de iure n̄ et indebitis quanto
Qualit ius ꝓmatus transferatur i alium
R sm hosti. quatuor modis ꝑmo quidē ꝑ sur
rogationē hēditariā ut ibidē ē s. v. 2o ex ꝓ
mutatione q2 cum alio spuali ꝓmutari pōt
xvi q. vii. Nemini ex de rer. ꝑmu. questoes
et c. fi. 3o ex donatione Et quidē si ius
ꝓmatus donatur laico requiritur consensus
epi ex eodem ꝓtexta maxime qñ dubitat
ne fiat in fraudē et transferatur in potes
tatē si ibi ꝓmittit. Si uero donetur clerico
non requiritur consensus epi ex. ex ꝑmu
atione c. illud et c. significasti a Hoc inde
uerū qñ ecclia vacat alr videtur q sine con
sensu epi non possit donari ecclia ꝓsone et
clesiastice Vt in dicto c. illud b q3 ex ven
dicione q2 licet non possit vendi spetialr
ex. eo de iure Cum transit ad uniuersita
tē nisi de ipō spetialr exꝓssetur ex. eo ex
litis et c. cū sepe Sile tū transit cū uniuer
sitate in conductione ad firmā sine ad pē
sionē Vt in eo c. ex litis a Idem in sūma
eo. ti. q. lxxxviii b
Vtrū possit ꝓfugus obligare R de hoc sut
opiniones Credā dicūt q quot obligatē
cū uniuersitate Verius tū videtur aliō sine
q uer simpliciter nec cū uniuersitate pōt
ꝓfugus obligari a In dicta q. lxxxviii.
referuntur de hoc opiones nullam ꝓferēdo

sꝫ forte dictum Imo pōt verificari ex eo
q creditor non pōt uti 12 pignorata nec
debitor qui transtulit in creditorē et sic ei
neutri possit pūtare fructet defunctū et
clesie q nō debet ei de cetum secūm b
Vtrū possit in feudū dari R cui uniuersita
te dari pōt ex eo cum secūm Sꝫ specialiter
et expresse sm hosti non pōt ꝑ feudū recꝫ
ut homagium q ē 2o tpalis a Idem in
dicta q. lxxxviii b Si ecclia hꝫ plures
Vtrū conferri possit ꝑ lapsum Vide ē le
gatus q. iii. De his qui de manu usurpat
sibi ius ꝓmatus Verumtū ecclia2 vide ē
ecclia i. q. ꝑ. ultimo

Peccatum ꝓmo cultor Vtrū volun
tas et opus exteri sint unū peccm
R sm ꝑē Si loquamur de volunta
te et opere ꝓo ut sunt connecta
ut causa et effectus sic sunt unū peccm sor
malit licet plura mālit2 q2 una ē ratio
de ordinande licet plura deordinata Si
uero ꝓo ut separata Vt puta secūm aliud et
aliud tempus sunt diuersa peccta q2 diuer
se auersiones et conuersiones a Idem in
sūma. co. ti. xxxviii q. cxcvii b
Quo unū peccm sit grauius alterō R si
loquamur de peccatis eiusdē speī tunc
tunc unū peccm grauius alio sm gradū tur
pitudinis ut manifestū ē de peccīs luxurie
ē. luxuria s. i. et eodē modo de aliis Si
uero loquamur de peccīs diuersoz gnūm cuī
unū peccm grauius alio peiꝰque sm diuer
sitatem obiectoꝝ s. sm q ē ceī aliquid
principalius uel minꝰ pūle Vide hoīes
quod ē cui⁹ subiaz hoīs ē grauius pec
quod ē cui⁹ rei exteioris sicut ē furtū
Et sili⁹ grauius qñ hoīcidiū ē peccm quod
immediate cōtra deū committitur sicut blas
tas blasphemia et hmōi Vt pōt tho.
2a 2e q. lxxiii. Et idem hīt pōt xxviii.
q. ii si qd' uerius Vbi videt² q homicidiū
grauius qñ adulteriū et xxvii q. iii sicut q
Vbi dicitur q sacrilegium ē maius qñ for
nicatio a Con. 2ay. Vt in sū. co. ti. q. et
b
Sm quod quodē peccm possit ee ꝑfectum
et letale R sm 2ay ꝓmo quidē ex parte
substantie Nam et ex parte substantie qñ ē tal'
q non solū aggregat sꝫ etiam in alia speciē
transit sicut fornicatio si sit quotata dicitur
adulteriū Sꝫ et 2o aggraūatur peccm ex
circūstantia puta honestas in clerico ꝓfessa
uenda ē qñ in laico de ex. de vi. et honest
clerī. Vel clerico tū Et de hoc etiam dicitur
in sequenti s. Circē aggraūat 3o ex actu
ipius Idē cum peccm malū ē in cautibus
ꝓcius in facto pessimū in consuetudine
De quo Nunq Peccta tria sunt dicē s. in
corde in facto et in consuetudine de pec
di. ii. sicut Circē aggraūatur qrto ex motiuo
q2 ut ait ꝓphē peccm tribus malis admittit

Nam aut ignorantia aut infirmitate et stu
dio ꝓpetratur. Et ḡuius quid infirmitate
p̄ ignorantiā si multo ḡuius studio q̄ infirmi
tate pertinet de pcm. di. vi. scribendū a Item
aūt dicit p̄ ḡuissime peccat qui ignorat si
illud exponitur a plerisq; ꝑ spālis pe
nitentia non agitur de pcō qd ignoratur
sm eundē Ray. et in dicta q. cc. Vbi etiaz
subditur. Non abstat etiam dicti clementine
xxvii. q. vii. c. Sed ubi dicit. Quid in aliis
pcīs ḡuius et adultio q̄z i eo qd dicit. Sed
non infert infert negationē si caritate q̄ di
cit de facili nō inuenitur uel exp̄ō ḡ tamen
i. cōiūs b

Vtrū multitudo peccantis aggrauet pcm
Sm thō. 2a 2æ q. lxxiii. peccati quę fit
ex subreptione proueniens ex infirmitate hui
us uite nō Et tale pcm minus imputatur. et q. est
maior in virtute eo q̄ minus neglexit huic mor
tali resistere q tū alia subterfugere infirmi
tas humana non sinit ꝑta uero que ex delibe
ratione procedit tantomagis alicui imputatur
q̄to maior. et hoc ꝑtet quatuor modis q̄
maiores faciunt ꝑtm resistere pcō cum exa
dunit in scia et virtute Vii Ioh. xvi. Sequens
scientę voluntatē dñi et non sui faciens plag
as apud habebit multas. 2o ꝑtet magnitudinem
q̄ ac bonū quo quis magnificatur. et dei
beneficium homo cui fit ingratus peccando Et
q̄tum ad hoc q̄libet maioritas crīa in tpa
libus bonis peccati aggrauat. 3o ꝑtet ipse
malę ignorantię repugnantiam actus pec
ad maiestatem dñe ꝑsone Sicut si ꝑtumcpe
iniuriā molet qui panis iustitie custos Et si
sacerdos fornicetur qui castitatē nouit et ali
os ad hoc hortari debet. 4o ꝑtet exemplū
siue scandalum q̄z ut ihūs dicit in pastorali
bus ex culpa extenditur vehementer qui pro
temeritia ordinis pctor honoratur. Ad plurimū
etiam natura ꝑcernit pcta maiora et maiꝰ
ca habes in dicta fecit a Idem in ii. co. ti.
q. cci. b

Vtrū idē actus possit ee pcm et meritū hoc
ē merenti de vii Vicijs Et que ex eis oriū
tur. hoc i. Vicij de pcō et ē crimē

Circa iij. s. mortale Circa sit pec
cata mortalia Ro sm Ray. In primis
notare potes ee pcta mortalia dcōs
transgressiones decalogi Hic q̄da
intelligitur ab apō Ro. i. de quibus in fine sub
dit q̄ qui talia agunt digni sunt morte et
plura sunt que reducuntur ad decalogum
Vt ydolatria Vicij cui natura Iniquitas ma
licia fornicatio Auaricia necquicia Immundia ho
micidium contentio dolus malignitas susurra
tio detractio contumelia superbia Elatio Inuc
tio malorū Inobedientia Insipientia Incaptu
tio Et subdit de hijs que fiunt affectione et
odio fidei et spei Et sequit qui talia
agunt digni sunt morte Item q̄ll' v. aut vi

ruptela sunt opa carnis que sunt fornica
tio Immundicia Iniquitas luxuria auaria
a que e ydolorū seruitus Maleficia Inimici
cie contentiones emulationes ire dissensio
nes secte inuidie homicidia ebrietates Co
messationes et his silia Et sequitur q̄ tali
a agunt regnū dei non consequent Augꝰ
etiam dicit sic Mortalia sunt sacrilegium
homicidium adulterium fornicatio falsum testi
monium rapina furtum superbia Inuidia Auaria
a Et si multo ꝑtius temperatus uanitatis Et ebri
etas si assidua sit Quicquid aliquod de istis
in se diuersi ꝑpetrauerit etsi no ingrue cruciabitur
h' augꝰ di. xxv. q. primus a Idem in su. li
bro ti. xxxiii. q. cxcvii b Sed in oibus p
dictis attendendū e q̄d tollit spūalem vitā
que e ꝑ caritatem Vnde illud pctm ex suo
ḡne e mortale quod sm ḡtam cōtrariatur
caritati a Idem dicit Nico. de lira sup vii
Eth. b Sed tū in oibus pctis que sunt
secūm ḡnem sui mortalia considerandū e q̄
non sunt mortalia nisi qui suam ꝑfectionē
consequatur. s. in consensu cōis Vnde si sit ictus
actus pctī in sola sensualitate et non pctm
ḡtat usq; ad assensum cōis ꝑtet Imperfectione
actus e pctm Veniale sicut in ḡne adul
terij gratia que consistit in sola sensuali
tate e pctm Veniale Si tū pueniat usq;
ad consensum cōis e mortale et idē de ceteris
motibus ire uel immodice q̄ in nemine erīa
q̄z i minus ꝑfecte et sunt pctata Venialia
Vt tho. subdit ibi q. xxxvi. a facit vi. di
testamenti al' sed pensandū b si tū hic in
singulis pctis hoc plenius declarata Vnde
dam etiam que sunt Venialia hoc in se c
si. pctm in. Vtrū per confessionē spūalem
mortalia deleantur hoc ē confessio i. s. xij.
qui incipit Vt ꝑ spūalem Et plura etiam
de pctis de quibus tenetur que confitei. ē
confessio ꝑ totū et s. penitentia sua

Circa iij. s. Veniale Vnde dicit
Venialia Ro sm Augꝰ di. xxv. s.
alis Vbi sic dicit Vnde aut sunt
minuta pcta licet oibus nō sunt
tū quia longū esset ut oia replicentur opus
e ut ex eis aliqua nominemus Quotiens
aliquis in cibo uel potu plus accepit qua
necesse e ad minuta pcta nouerit ptinē
quotiens plus loquitur q̄ oz plus tacere q̄
expedit Quotiens pauperem impatiens pe
tentē exasperat Quotiens cū sit corpe sanꝰ
alijs ieiunantibus prandē noluerit aut
sompno deditus tardius ad ecclām surgit
Aut quotiens exceptis filiorū suorū desiderio
uxorem suam cognouerit Quotiens in tarditate
positus tardius segnisie cit Infirmus tardius
visitauerit Quotiens distrahes ad contemplam suo
rum negligenter a hoc e in plato māle
sm ylo. in dicto s. al. ꝑ c. peccatum Vc. di
b Si plus aut ꝓximū aut uxorē aut filiū

aut seruū evaspauerit Si ampliꝰ blā
dicus fuerit q̄ oportet Si cuiq̄ maiori
psone ex voluntate aut ex necessitate adh'
rari voluerit Si pauperibus christi tribus
sibi nimiū sumptuosa uel deliciosa cōtinua
p̄parauerit a Istud sibi non videtur hic
in textu sz parius additū hic ē b Si se
aut in certā aut ex eā etiam fabulis ornasse
de quibus in die iudicij ratio reddenda ē
extirpauerit a Si dum Iocantes b hoc Io
cantes non videt de textu b hic ante huāmg
et ei hoc p aliqua necessitate in plerē non
potēimus utiq̄ plurimū Et ei ai facili
tate uel temeritate maledicimꝰ sz augē
plura de his in speciali suis locis manifes
tantur a Et in his pōt a pparē q̄ hec
quē sunt mālia Et p̄dicta sunt ex Venia
lib⁹ pcti Diffinitio aut vide ista Venale
ē q̄ non efficat usq̄ ad reatum p̄petue dap
nationis vel sūa di. xlvi. c. Venale b
Vtrū pcm venale possit fieri mortale p
fin pe. Idem actus anīe qui ē venalis nō
pōt fieri mortalis sz idem in spē pōt Et sic
intelligitur uerbū Augi. ex q̄ nichil ē adeo
Venale quod non possit fieri mortale di. xx
v. s. hunc etiam a al' incipit anīe b Et
qd' in libro sūaz dicitur q̄ venialia multi
plicata ita pūt obruere sicut vnū mortale
intelligitur p occasionē q̄ assuēdo venali
um facit cadere in mortale a Circa sz bona
ven. sup unā sūaz di. xvi sicut dicit q
triplex ē genus Venalis pcti c. Adda enim
ē ex subreptione et nō venale q̄ vitari
non pōt c. Quedā ex cōfirmatione sine volū
tate sine consensu Et nō Venale q̄ non plē
hoīs consentit in cogitatione Vt de mulie
re et de delectatione extra consensum i. de
lectationē c. Quedā ē venale cum cōne
et consensu si tñ idee ē venale q̄ nō ē de
ordinatio cōis p̄ceptum ut ebrietates et
inedaciū iocosum Cum igitur quēritur Vtr
venale fiat mortale si intelligatur q̄ hoc
culpa p extraneam fiat illa nulla ē q̄o q̄
hoc ē impossibile si intelligatur q̄ id quod
aliq̄n erat venale possit ee mortale ut
inedaciū iocosum et ebrietas dico q̄ q̄da
non fit mortale p complacentiam finem
ipsius venale qd' cōmittitur p̄ter zelum
semp ē venale Sin aꝰ nō venale p de
lectationem extra consensum fit mortale p
complacentiā finis q̄ placitū dicit consequē
ptem Tertium venale qd' ē p delectatio
nē extra deū pōt fieri mortale p libidinē
magnam sicut inedaciū iocosum Et hꝰ fit
mortale p placitū finis q̄ placita dī quieta
ta voluntas et q̄ uehemēter actus disponit
ad libidinē et complacentiā huius ē q̄ augē
dicit in plurimis q̄ plura venialia obnūi
tion p se sz quia disponit ad d' libidinē nō
disposite necessitate sz promptate sz ille Est aut
aduertendū q̄ quietata voluntas et libido
hic intelligitur q̄n nōbilis negligentia ad
hibetur circa venialia resistentiam q̄ dum
nobis adē sufficiens tempus deliberandi tene
mur motus venales repimē fin Aug. de alue
et etiam alios Vt patet ē. ebrietate i p̄mo
in addicione hac etiā patet p glo. xxv. di.
q̄ remissus Vbi dicit q̄ assiduitas et cōceptus
vitandi venialia efficitur culpa mortalis et
de pe. di. i. c. Tres sup ille apponunt dicit cō
temptus venialiū Vel vilipensio pcti ē morta
le Et sup uerba tres sunt dicit si quis cōcep
tui venialia propter contēptum eoꝝ constī
tuit Venialia propter contēptum eoꝝ consti
tuitur dignus morte eterna hic adueretes
pro ut supra dicit Bonavent. q̄ pcm venale
aduertens per motū subreptionis nō pōt
effici mortale in suo origine et accidēte Sicut
in sili patet de nocturna pollutione q̄ licet
in se hic non possit mortale pcm pōt hic
habē in origine uel accidēte A. sciam uel post
placeret aliqua pollutionis carnalis delectatio
Vt pōt colligi ex nōtis in sum. le. m. ti. xvim. q.
lxxviii Et eodē modo si quis p motum sub
reptionis ē quitteret quodq̄ de spē pcti mor
talis Vt ē deū blasphemare uel ad Licet
hoc in se non videatur mortale pōt hic fieri
origine pcm mortale hic si forte procedat
a mente ad hoc disposita uel ex nōbili negli
gentia et negligentia qui si vellet posset
cōmode p̄videre ne illud accideret Vel non
prudendo videtur materiale peccare cui simi
culpa equiparetur maliter ex de constitu
tis dis. li. vi. pōt etiam pcm p subrepti
onē accidentis habē mortale culpā in suo
accidente Vtz complacentia et in prima Con
placentia q̄ aliqui placēt pcm grauissimum
ante uel post quistionē Vt ē. de nocturna
pollutione p̄tractum ē p̄ in primam vero q̄
ea prima contēpnētur de quo in sequēti
q. dicetur b Vnus aut actus quo possit ee
homo uel malus vide ē. ebrietatem
Vtrū teneamur penitē de venialibus R. sm
tho in iiii. di. xvi. ar. i. dicit Aliquis ad âgd
tenet̄ quedā necessitate importante Necessi
tas aut ē triplex Vna absoluta Et sm hāc
tenemur facere ea sine quibus non ē salus
Et hac nō non tenetur quis ad pcm venia
lis primi q̄ mortē ex hac nō incurrit nisi
forte ex contēptu dimittat Alia necessitas
ē ex suppositione alicui finis sicut dicitur
aliquid ee necessariū sine quo nō possumus
finē intentum consequi Et hac nō omnis
ē q̄ homo de venialibus penitent sicut ne
mitti deant in hac vita Sz sm hanc necessi
tatē dicitur tenet̄ aliquis ad aliquid et
ides dicendū q̄ homo non tenetur ad pe
tentiam venialiū usi largē sumendo vel de
pe. a Sup hac parte Bona. Vent. sup di.
xvi q. i. sentē sic dicit Notandū q̄ sicut tra
ctū ē extra sunt quēda venialia quedā ex sub

¶ Vtrū vnū venale possit dimitti sine alio ℞ fm tho. ubi ē. sic q2 Venalia nō ḡnit connexionē admittere ex ꝑte auersionis sicut mortalia q2 in eis nulla ē auersio a deo nec ex ꝑte quersionis Vt ꝑ se patz

¶ Vtrū Venale possit dimitti voluntate manente ad illud ℞ fm tho. in q2 di. xvi non ꝓt tolli culpa nisi reordinetur Voluntas q reordinari non ꝓt q3 diu de ordinatione manet ali- cōtr deo apposita si mul Et ideo nullo mō venale dimitti ꝓt q3 diu voluntas ad id manet ¶ Dē pe.

¶ Vtrū ad remissionē venalis requiratur contritio ℞ fm tho. ubi ē. in pcipuis q3 nō remittitur q3 diu voluntas manet Tillo ipsum aūt retrahē voluntatis ab eo qd ꝑius nolebat ē displicere ei qd nolebat Et tm hō displicentia qm ē ḡtia informata dz dolor contritionis Et ideo venale sine contritione non dimittitur Sz sciendū q contritio ꝓt accipi tripliciter s. Vel habitu vel actu Vel medio mō habitu q dem contritio non sufficit ad ꝑtm venalis dimissionē q3 tūc quamuis habēt ipsum virtute ꝓmi cuius actus ē quelibet contritio consequentis cēt venalis ꝑtm dimissionē et sic ꝑtm venale cū ḡtia cē non posset Nec actu requiritur q semp sit actualis contritio q2 sequē tur q per rationem qd aliquis i memoria vel cogitatione non hꝫ remitti non posset Et ideo dicendū q requiritur contritio medio mō qm s. et si actu ꝑtm nō displiceat explicite displiceat tm implicite q2 ex virtute actus que actu sequētur displicentia explicite ꝑtam venalis si rogetur ad illud fatebitur. ¶ Dē pe.

¶ Quot mōis venalia dimittuntur ℞ orto mōte ꝓmo quidē ꝑ aspersionē aque benedicte de cōm. di. iij. cum omne et c. si quotiens et Et ut quidā addit etiam ꝑ extremā vnctionē cē de sacra Vt fione c. vnctis xij de ꝓma Item ꝑ aque benedicte aspersionē de cōm. di. iij aquā sale Zo ꝑ elias largitionē de pe. di. q3libet Et c. mediciuam et di. iij sane Addit quidā ꝑ ymnū2 remissionē que est elia spualis luce vi. dimittit et dimittetur vobis Qo ꝑ oratiōm ꝓcipue dicta de pe di. iij de cotidiana Qo ꝑ confessionē ut ē confessio ꝓmo s. xi Qo per epalem benedictionē Et sm quosdam et ꝑ sacerdotale 1. q. i. multi iij fi. Amo ꝑ devotam ꝑcussionē ut iij ꝑcussionis s. dictum ē de his sunt Visus Confitetur tundo cōtemptor contritor oris Signor edo dono ꝑ hec venalia ꝓmo Et non salū specialiter mūta sed cet ꝑ q3libet bonum opus delentur Vt in dicto c. Medicina xij remedium

reptione de hijs non teneretur penitere nisi de contritus Quedam ex voluntate cui si consentiatur meretur homo i mōrle Et de talibus tenetur homo penitere nō simpliciter sed m cāu s. pro loco et tēpo re q3 requiritur ea me si consentiat cadat Quedam sunt venalia que ꝑ se nul tiplicatione augent libidinem sicut ea q3 ē ut consensus si deordinatio nō deum Et de talibus dico q tenetur homo pēi tere ne multiplicentur et homo gravior efficiatur se quittat h3 ille Addūtendum q3 q3 in aliquo cāu iudicetur dampnandus de aliquo venali non tenetur penitē Videtur intelligēdū nisi cum ꝓpter ex contemptu ut ē dicit tho Et videtur fieri ex contemptu q3 saltem in ḡnē nō vult quis dolere de dī dei offensa Et forte de maioribus venialibus de quibus ꝓt concordari in specie talis cum in ꝓpria impedit mortalium ꝑtm gravat indulgentiam etiam in baptismo Vñ Alexand de ales

¶ Octauo quēritur Dicit gregorius q3 deo qui recipit ḡtiam baptismalē si non ficta accedit delentur omnis culpa tā venialis quā mortalis q3 mortalis si dicimus q3 ad hoc q3 ficta non accedat postea adulterium ē exercitium q3 contrectatur de ꝑtis mortalibus quoz habet memoria Et etiam de venali vel saltē in ḡnē dolendo q3 ipse fecit aut hꝫ aliq3 venale Si cum non ita faceret dicimus q3 fictus accederet i non recipet ḡtiam baptismalē et cad' di. q. xi q mm ꝓt quēritur postea dicit q3 dēt dolere de mortali et de venalibz saltē in ḡnē Et etiā forte de venalibus maioribus ī spetiale si haberet illoz memoriā ut sicut multiplicantur ꝑta multiplicetur dolo z3 de illis h3 ille Et si hꝫ obtinet circa remissionē ꝑtoz baptismalē faciunt et extra sacramentum ꝓmo ꝑ quod dissi cilius q3 ꝑ bapt3 remittuntur ꝑta Vt p3 ꝑ Augin in li de fide et de ꝓp. di. vii c. nullus b Vtrū aūt teneamur ad confessionē venalium habetur ē confessio ij q. vij Vtrū ꝑtm Venale possit dimitti sine mortali ℞ fm tho. in q3 di. xvi Remoto ꝓpositum remouetur. postq3 nec posterius restituto fuerit aute caritatis cui venale apponitur ē posterius qm caritate Vnde q3 diu caritas nō restituitur. s. per dimissionē ꝑtī mortalis nec fuerit caritatis reparata ꝓt in qua dispositione consistit venialis ꝑtī dimissi o Et sic non dimittitur ¶ Dē pe. ad hec mortalia qm tum ē ex ira fuerunt sed per solutionem pene bene remittitur venale sine mōrli ut vult Scotus di. xv. q1. sexta b

te opibus tuis Et sicut dicit tho plu
ra uel pauciora venialia p̄dicta
remittuntur sm q̄ p̄ hoc maiora uel mi
nora fuerint contracta qui de pluribus uel
paucioribus saltem in plicite contricio
nem contineat Vñ non dz q̄ p̄ hoc oīa
venialia dimittantur a Idem in sum li
iij. ti. xxxiiij. q. clviij. b

Periculum Cum contingit q filij
fa. hñt aliq̄ aliquid sum quod
dicatur periculū de hoc mihi di
cendum e siquidē quadruplex
e quoddā e q̄ dicā castrense viz q filio
fmil. acquisitione militie a patribus uel
alijs donatur Vel ipe in militia acquisit
eruāt castrense e q̄ filiusfamil ex dela
tione uel alio officio publico p̄cepit
et sili q̄ obtinent p̄ stipendijs et elemosinis
de officio suo et q̄libet dño peculi
o pat nr mihi habet qui patrem ipe filius
in eo patrfamil constituit ff ad maca
l. i. §. ultimo et l. ij C de in offi testa: l.
fi. Profectitium aut e q̄ ex rebus patris
uel eius actione adquirit vt fructus si
ue lucrū Et in hyginio periculo nichil
mihi habet filius sz pater plenā p̄pe
tatem habet Vt Justin p̄ quas p̄sonas
nobis acquiritur §. i. Adventicium vero e
q̄ ex alia quacūq̄ re filio adquirit sive
a matre sive ab extranea p̄sona sive de a
lijs aptationibus seu laboribus suis Et
in hoc periculo seruatur filijs p̄rietas
Et si pater premoriatur filij e Si vxo
re patre hñt mecū pater plenū vsufruc
tum Ita q̄ de eo nec testari p̄t filius
vt ex de sepul. licet pat li. vi. a p̄dicta fuerunt glo. xxy. Vt in su. li ij.
ti. viij. q. xxxi ad finē Sz satis puto
q̄ si quid filio adquisierit p̄ter ex rebus
patris et p̄ter ex labore uel aliunde
det dici patrem p̄fectitium et p̄ter ad
ventitium quia qđ mihi e de toto quo ad
totum Idem et de parte quo ad p̄tem
ff. de rei vend. l. que de tota b p̄cio
in bonis q̄ pater habet multotiēs
habet filius aliqua p̄te tm̄ in usi q̄ det
alī ut ē expositus s. familia a Verū
e si non p̄t se alē ut ē patientes
b Vide si pater voluntatem p̄tis acci
piendi tm̄ alienā contractam et sic
factum confirmet

Pedagium et tpedagium quid
sit hic sm W. Pedagia dicit
que dantur a transeuntibus
in locis constitutis a principe
Guidagia uero que dantur p̄ conductu
p terram alicuius ut securius vadent
a Hic dicit gla. nec sup quibusda ex
de x. sign Vbi etiā dicit q̄ saluatica
ctitia que dantur pro sale b Hic solus
p̄ncipes et non p̄ticulares ciuitas po
test constituere a Hoc patet in dño c
sup q̄busdam Vbi dicitur diuinum dela
tandum illa ee pedagia Guidagia sa
laziatia inhibita que non a principe
Imperatore uel regibus uel alijs consilij
largitione concessa uel ex antiqua co
suetudine a tempore cuius non extat me
moria introducta Hosti hic Vt patet in
sum. li. ij. ti. v. q. xxix sentit q̄ salua ro
manor possit illa constituere Eidem
sentit de regge francie qui no recognos
cit in spalibus superiorem ex qui filij
sint legit. p̄ venerabile q. Jussit Et
hoc intelligit si populus sibi caudē
p̄tatem dederit que Imperatori data est
ff de orig iur l. ij. Imo vero vt ibidem
patet dicit simpliciter q̄ regem possit
ipsum vsque pedagia petrahere hic si hoc
facit sine iusta ca Et hoc videtur ma
gis verificari ex dicto c. sup quibusdam
q̄ Imperatoris uel regis ec b

Vtrum pedagia uel tpedagia licite p
ti pnt p̄ suis exp. si pedagium antiqui
e et fuit Impositū ab his qui potue
runt ut p̄ncipibus et regibus et p̄
certum actore ecclie ac etiam ex iusta
causa Vt pro defensione transeuntiū
uel mercantiū uel patrie et hugnoi
et scripturis facit id p̄ter q̄ fuit ipo
sitū sine scrupulo conscie prat scripsere
Et eode mō si nescit a quibus fuit ipsi
tutum putat tamē ab illis qui potest
et ex p̄dictis causis a Verū e si adest
consuetudo Cuius memoria non extat que
b Hic iste recipiens non laborat modo
nec fecit expensas q̄ non e mere pas
siu e si mere est labores et expensas p
pendere non solum quas hic accipiet
sz etiam p̄ius acceptas et amplius si o
p̄terexet a s. quia nec accipiat Vt p
p eundem xxy. et ni dicta q. xxix b
Si vero pedagia sint nouiter non pot
aliquis ab aduenientibus nec transeun
tibus aliquid accipe nisi rectū sit illud
a principe uel rege statutū ## emme
tem veritatem probantur hic xxvii. q
iij. si quis competens ex de iudic. et
pa. Innouans ff de public. l. vectigal
lia ex do reuisi p̄uenit Vñ oz quod
et c. ex apog g. prohibemus xii. q. ij. no
bis cum cura fi. Vñ si quid forte ff. loca
ex conducto g. si vno Si rex forma pro
dictum aliquid acceptum e restituendū
e puta illi a quo acceptū e q̄ si rex
non pot in pias causas Con Vt 2 Imo
a Idem in dicta q. xxix Vbi etiā p̄
hosti. dicē q̄ si duo regit qui accipit
pedagia non defendit solucionem i rebg

et ꝑsona ꝓ possess. Licet nō teneā
tur ad restitutionē pedagij nisi cōsta
ret q̄ hāc detausa constituti cēt te
netur tū ad satisfactionē plenariam
q̄ plus ē et etiam si teneant in
defectū iuste xxviij q. ij domine b
Vtrū mercatores seu transeuntes teneā
tur solue pedagiū ℞ sm̄ xay. teneā
tur soluere et antiquū et nouū iuxta
formā dictā in p̄cedenti ꝯ̄ non soluendo
fructum cōmittit si ad pena taxatam
non tenetur in foro conscie nisi postq̄
fuissent inde sñaliter condēpnati Ad
ꝑtes pedagij non illud facit ꝑtez
q̄ fuit institutū cum licte sit tūc illud
iuste ꝑ̄ pedagiū negare nā rō cessā
te in recipiente cessat obligatio in dāte
xvi. di. ꝯ. hijs omnibus ēx̄ de iuramen
to Vel tales ꝑ̄ sup̄ hoc adue
nerint q̄ tucius videtur a pena tū
partem sentit xay. verā ēe de iure Subdit
Caueat tū semper mercator ut in d. q.
xxiv ℨ tem quod ū dictum ē de pena
fuit dictum ꝙdo xay. Et idem dicit i omi
cāu ℨ in quo pena cēt imponenda Con tho
et Vl. Et ꝙdo xii q. ij fraternitas Et nō
tuz in sum. co. ti. q. xxv b
Vtrū quid xp̄iani teneant̄ solue pedagi
a sarracenis ℞ sm̄ xay si transeant
ꝑ terras eoꝝ tpore treugę et ipi sar
racēi defendūt eos a latronibus et hꝭ
modi xp̄iani teneantur eis sm̄ statutum
et pactum subtrahendo tenerentur ad
restitutionē Nam fides hosti seruanda
ē xvij q. iij. Innocens xvij q. i. nole
Addit tū W. q̄ de facto si inuenian̄t
plani ē Sz de strictō ē distinguendū
Nam ꝑ statuta illoꝝ qui ꝑ vim extra
pauerunt et tenēt terrā quę ante fuit
xp̄ianoꝝ cum ipi sint malefidei possess
soꝝ non obligantur fideles nisi sponte
consenserint se hmōi statutis Secꝰ
dicēdū de illis sarracenis q̄ non sunt vi
olenti possessoꝝ terrarū quas tenerēt
q̄ ab hmōi pedagijs fraudari non
debent ab aliquo etiam xp̄iano transeūte
Si vero transeūt tpe treugę aut quieti
ꝑ cū tributo ꝑ scripta nō tenentur eis
ad pedagia a ℨ de iu. sum. co. ti. q. xv
vi Vbi et additur hosti cū dicit non
puto q̄ xp̄iani teneantur ad soluendum
hoc paganis Verū si velint habere
commoditatem terre sarracenoꝝ opor
tet q̄ soluant q̄ nec alit sarracenus ipo
rum tūc̄ sustineret hoc dm̄ patet
intelligi sm̄ distinctionē dictā W. pa
riter etiam dictus mercator ꝓhibitus
alit puniendi sunt sm̄ xay. et in d.
q. xxvi Et de pena hmōdi ℨ sacra
menta ꝯ. i. b

Numquid qui faciūt portari bladū uel
vinū ad vsum suū uel familię teneāt
ad pedagiū ℞ sm̄ hostī non Si etiam
consuetudo sit nec̄ssariū q̄ irrōnabile
ē et non tenenda q̄ pedagiū non ē
dandū nisi de rebus que cū negotiatiōe
amic defecerunt C. de uectī et quęstio
vnica. Con. b. a ℨ de iu. sū. co. ti. q. v
xvij ℨ in dm̄ aūt l. vnica dicitur sic
Viuentes p̄uinciales ꝓ hmōi rebus quas
ad vsum ꝓp̄rium uel ad fiscū nō ferūt Vel
extendi nō ꝑ ꝙd̄ defecūt nullū vectī
gal a stationariis exigatur Ea vero
que ex̄ p̄dictis causis uel negotiatiōe
ꝙd̄ portantur sollicite p̄stationi ꝙd̄
subiugauit et subditur pena capitalis
cōi alię existentes Et ex hac lege cla
patet q̄ pedagiū seu vectigal pot
etiam exigi ꝓ rebus que non defe
runt cū negotiatiōe Vel ex ꝑticulari
ter exceptis Et q̄d hic dicitur de no
soluendo pedagio ꝑtinentibus ad victū
videtur verū quo ad forenses Incole em
bū videntur teneri de fructibus terrarū
que possidentur ad sustentandū onera lon
Et hec rō suadet et consuetudo ꝛ̄ꝛ
tatur que ē optima legū interpres ff. de
legibus si de interpretatione Secus autē
de rebus quas emerunt et tūc ex eis
hoc cōi non videtur dimittere cū forē
tibus nisi emerentur res subtracta pedā
gio de qua pedagium solutū non fuerat
q̄ transiit cum onere suo sicut patet
de emptione rerū iudicialiter ē dein
me ij ꝯ. in b
Vtrū laicus a clerico possit exigi peda
gium ℞ ecclesiastice ꝑsone ad pedagia et ꝙd̄
dagia penitus non tenentur nec etiā pro
rebus suis quas nec cū negotiatiōe
defecerunt uel defecit facere Et nihilo
minꝰ ab eis talia exiguntur cōtra cōsue
tudinē non obstante alii qui talia exigūt
sub nōie uel alieno si sunt ꝑsone singula
res suo exemplo ipo facto Si collegium
uel vniuersitas rusticū uel ciuitas ipo
facto subiacet interdicto Nec a p̄dictis
absolui p̄nt nisi plene restituant et
de transgressione satisfecerit ex̄ de cen
si quauquā li. vi

Pena pro iudicialis aut dna
In foro iudiciali plena triplicis
ꝑ̄ infligi solet Et primū q̄d
ꝙdam ē pena spualis In qua
quasi p̄ambulū solet p̄mitti maledicto
di lxxxvm p̄cepit Et hꝭ pot dici pena
spualis pena ꝙd̄ spualis pena ē trinsu
ra ecclesiastica s. excōicatio interdictum
uel suspensio ex̄ de verbo. sign. grauis ꝙd̄
pena ē infamie de qua vide ℨ. infamie
ꝙd̄ pena ē depositionis di. l. si quis Et

de hac ē degradatio Et aliud genus pene
s. corporalis prima quidē solet ee ieiunii sine
abstinentie que solet quis quis infligi mere
retractis pro eorū sceleribus de hac pot in
telligi di. xc. si quis contristatus et xxvii
q. i. si homo eccs Za ē verbeationis xxiii
q. v. Circūcellliones de qua hetur s. penite
s. fi. et ē excommicatio ij. s. ij. et vij Za est
seruitutis de qua s. inprio ij. s. ij. et ē homi
cidio s. fi. Qa publicatois cum honorū di
xim adiungimus in fi. a Hoc c. modicū videt
facere b Et de hac ē hēticis i. s. viij Za
ex illi di. leg. in simodo in fine Et hoc exi
lium pot ee triplex primū in loco certo Vt ei
qui introductus in monasterio ex de apost. p
nemit Zm a loco certo qui quis ab aliquo lo
co phibetur ij. q. i. In primis Zm ab oi loco
ut eū interdictum pcipue ecclesiis quibuscūq ne no
centur ni aliquis loco ultra viii uel duob di
ex de pe. di. vi sacerdos Tertiū genus pe
ne ē penitentia que infertur alicui pro finito
illata psone uel loco de qua ē commutatio certe
s. fi. Aliqui pro satisfactione illati dampni
ut pro furto uel rapina ut ē furtū s. iij Et
s. rapina i. s. i. Sūt et alie pene sanguinis
si in legibus ut mortis detruncationis Vel cra
deportationis et huiusmodi de quibus p transe
undū ē ad pns A De hac pene sacris no
tatur in sum. de iij. ti. xxvii q. i. sim fay b

¶ Quis pot penā infligere Re sim fay. queri
tur iudices qui pnt punire subditos iuxta
qualitatē culpe et nullus alius xvi q. vi
c. i. xxviii q. ii. s. in hac Nam iurisdictio si
ne cohertione salte modica nulla ē cū. de offi
de. palto. libo et c. ex litis hac tñ seruāda q
maiores penas ut detrusionē ad forū
secularē non pnt nisi illi iudices qui dicūtur
necessitatum Sili quatum ad forū exāi
tiū de pene non pot nisi ep̄us ad quē pti
net maiora negotia di. xxv. plectis d Hec
in sum. ca. ti. q. iiii b

¶ Que sunt illa que excusant a pena sine
cra a culpa Re sim fay. qualiter sunt assig
Nam primo quidē excusat minoris alienatio
Dicitur aut homo alienatē mentis tripliciter
s. p suppōē Et hoc mō inde Augs excusāt
Loth qua voluit filias suas prostituere ut hos
pites liberaret di. xlviii q. ult Item p furore
xv. q. i aliquos et c illa emenda in q. ix.
Iudices Item p ebrietatē xv q. i Inebriame
cunt Et intelligas si ex toto sunt alienata
mentis al non excusabuntur a toto s. a tito
Vide ē. ebrietas s. iii. Za excusat tertio
que si absoluta fuerit excusat a toto di. l. ps
bitteros Za excusat deceptio si forte aliquis
dolo alterius deceptus p errorem probabilē
fecit aliquid uel omisit xv. q. vi Si sacerdo
tibus xxxviii. q. ii. in lectū ff. de iurisdictione
si cui hoc tñ fallit ni hiis que non licet ig
norare ut que sunt cuiq fidē uel expresse

dei precepta xvii q. ii. In primis xvi. q. i
si culpis viii de hac i. Corin. xviii Si quis
ignorauit ignorabitur. Qa quis excusat mi
tridio non quod a pena h relevat aliqualiter a pena Vide ē. coronetio i. s. v. similit
et consuetudo sim Iurio. quis excusat a pe
na temporali si non a culpa uel a pena
eterna Ia excusat etas quis quidē a toto
Vt si non ē doli capax xv. q. i. Illud zela
tum quis uero non a toto ut si ē doli ca
pax ex. de delic. puero. c. i. Aliquando eta
tes hoc casu variētates accommodant pena
et penas arg lxxxvi di. tanta Qa excu
sat casus ut ē homicidium iii. s. i. Ra excu
sat locatio v. q. i. Illud zelatū a Et hoc pa
tet p glo. q. hoc ē verū si locus non sit no
tus nam iudex noscitur in culpa ē ff. ad l.
aquil. l. nam iudex b

¶ Quia varietates temporū inducit varie
tatē penarū Re aut facta punitur Vt
furta et rapine aut dicta sicut quereta et
que adulationes Vel cuiquis ē ostendus cum
Aut scripta s. fla uel famosi libelli s. infa
matorii Aut consilia sine quorationes Vel
rum quis ē consensus cū latronibus et huius
modi sunt considerāda Et primo quidē co
siderāda ē causa sicut verbera que si illa
ta sunt a magro uel pribus ipunita sunt
q. videntur facta emendationis animo
h tñ sunt p nam ab exōneo recte punimur
¶ Re considerāda ē psona Et hic duplex s.
illius qui fecit et illius qui passus est
Aut cum punitur secum q̄ laberi Et alius
qui cōis simus sint uel parente q̄ qui q̄
extraneus sicut et alter qui cōis alicui
qui ē in dignitate publica ē et alii qui cōi
pnatum Et ad hoc consideratione de pa
tinet etatem etas facit vis et cum qui
passus ē Za considerandus ē locus na
idem actus si fiat in quolibet loco erit gra
tum et non capite puniendū Si in ecclia
ē sacrilegium et capite puniendū Qo tēpus
determinatum ē tempus Nam p hoc discer
nebant emansores a fugitivis Emansor
cum erat qui ppa voluntate dni emansabat
postea ad castra reuocabatur fugitivus
vero qui recedebat aliō non reuocabat. Hic
discernit tempus effractorē sine furtum
diurnum ac nocturnum Et di. effractor qui
fregerit effringit ut inde exeundo et alia
loca et inde aliquid surripiat Et nocturno
quidē fur uel effractor alicui punit dūr
Na ē considerandū factū qualitas p qua
atrocius uel leuius ē Vt furta manifesta
que acriter puniuntur q̄ non manifesta Ite
p hoc discernitur rixa a crassatura Nam
rixa ē quidam conflictus alterantium Cras
satura vero ē violentia illata a latronibus
ut in memoribus et hmōi Ite p hoc dis

tur expilationes a furtis Et dicitur expillatio subtractio rez hereditarioz ab illa qua hēditas adeatur Nam in eis non dicit ppe furtū qđ fit multo dñō cum hēditas nō headt dñm Item ꝑ hoc discernuntur petula tia i qđ fit ꝑ quandam lasciuiā qđ ſ dicit petulantia ab eo qđ ꝑ violentiā Gō tōſi dicitur quātitas ꝑ qua discrepāt fur ab ab geo Vt qui sue rei subripuerit ut fiat ro hereditis Cum vero effracte ut abigeus

A X. aues et quinq; vel quatuor porci fracti effracte ff de abigeis l fi. b Ad exspectatiū eventus et si res ipse fuit effectui ut si aliquis esset demens mixus ē aliquid rei alii ut res ipse fuit effectui condepnabitur

q Sz non ꝑsona demens Nam licet lex aut de qua ſ. dicatur q electus considerētur etiam in demetissimis puto intelligendū quo ad dilectionē ꝓmissionē et non quo ad punitionē cum demens non punitur etiam si accidat matrē ff de offi ꝓsi dnus b Qz si res non habuit effectum non condepnabitur nisi in quibusdam attributis ſ. que ad aliquē actum exteriorem ꝓcedit ut si quis accidendi cū cū telo sit ꝓbantur hec sua ꝓdicta ff de pene l aut facta ē de pe. di. i aut facta A Idem q in hoc ſ. et ꝓcedē ti nō in sum. co. ti q vii Vbi etiā ad ſi. ponuntur exemplum dictorū verbulorū hm ētlo. 2ay. b

Vtrum deus penam alicui infligat sine culpa Rō hm tho. 2ª 2æ q. clviii. penam q ꝓriam habet rōnē pene non infligit a deo sine culpa Sz in ḡtum ē mendacium non salū sanatiua pcti ꝓterea ſ etiam ꝓfectiua a futuro et ꝓmotiua in aliud bonū hm ea interdū punitur aliquis sine culpa sicut et medicina quāq; infert nocumētum i membris et medicinalibus auxiliū ꝓstat Et quia bona ſpualia sunt maxima bona tpalia sūt minima Deo quī puniuntur aliquis in tpalibus bonis absq; culpa Cinguedi sunt plures pene Vite pōt dimitti ne infligat ad humiliationē nec ad probationē non aut punit quis in ſpualibus bonis sine culpa in pōti sed nec etiam in futuro nisi pene non sunt medicine sed consequūtur ſpualem damnationē A Idē in sum. co. ti. q. viii b

Pene et flagellis a deo illatis fit augm̄ḡ ꝓpter et hēt eo quōd ꝑ vulnera cōtinuo flagella continuant Vel ut iustis ꝓ patientiam merita augeantur ut Job Vt ad custodiā virtutis ne superbia tempter ut paulo Vel ad cōtinēdā ꝓcedentia ut mala ꝓtē lepra Vel ad gloriam dei ut de cecato Vel ad meritū pene ut herodi quare hic iudicatur quid in inferno sequatur A Idē in sum. co. ti. q. ix Ide paulo hēt ne cōſ. xij et de maria mul xij Et de beato Johne ix. Et de herode act. xii. b

Vtrum aliquis hm humanum iudicium det punire sine culpa Rō hm tho. 2ª 2æ q. clviii. non dat punire pena flagelli ut occidat mutilet vel verberet sed pena dat ꝓpter punitur aliquis etiam hm humanum iudicium sine culpa sua sed non sine causa Et hoc triplicit ꝓmo nō ex hoc q aliquis red datur Inceptus ad aliqd bonū humanum vel assequendū sicut ꝓpter vitium lepre aliquis amouetur ab administratione ecclie Et ꝓpter bigamiā vel iudicium sanguinis aliquis ꝓhibitur a sacris ordinibus 2º q. bonū in quo dānificatur non ē ꝓprium bonū ſ rei sicut q aliqua ecclia habeat episcopum ꝓtinet ad bonū totius ciuitatis non ad bonū totius ciuitatis cleiroz tm 3º q. bonū vnig dependit ex bono alterius sicut in crimine lese maiestatis filius admittit hēditatē ꝓ pcto ꝓgenitis et punitur etiam pena infamie vi q. i. si quis cū militibus A Con Vt. ut in sum. co. ti q. viii. ii. et additur hm 2ay. q. pena ex eis nunquam aliquis deat punire ꝓ delicto alterius xxiii. q. iii. si habes ꝓpria uero interdicti sepe punitur familia cum eis Vel etiam tota ꝓuincia ꝓ delicto dñi Et hoc ꝓpter magnitudinē pcti Et q. aliter non posset compelli ad satisfactionē ex de sponsa nō ē mali si aliqui etiam removetur familia ab altō oblati ambus ꝓ pcto dñi xvii q. iii. multos b Ide ista mā tractans 2ay. specificat sic punitur aliquis licite sine culpa ſ nō sine causa Vt versus ꝓpter odium fratris vicium scelus et ordo ꝓsonat spoliant et lota tuce suo pauꝑ Nam ꝓpter paupertatē sine pauperiē etiā q ro insinuat hic cum pdit hm xvi q. i. et tempus hic ꝓpter adhuc s. cum pena q. acciderit duos casus Vel ex alia causa pdit etiā cum xv. q. ii Item non Item ꝓpter favorē ut ciuitati constantino politane qua Constantinus instituit quasi nouā roma conferens se ad ea Datū est Vt cum constantinopolitana hēret primū locum post romā dicit concilium A Et hoc loci amisit alexandria hm eundem et i. ſ. ca. ti. q. ix. Vbi notatur et alia que hic ſ. ponuntur b Item ꝓpter vicium Vt puta le pra amouetur ꝓlatus ob administratione ex de elect. circa tua nos dicit tamen mixta facultates etiā sibi licita ministrari A Vt patet ibidē ſ. in c. allegato b Item ꝓpter scelus patris familia cui spoliatur bonis temporalibus Item ordo nam ꝓpter peccatū monachi vel monache dat petrus retrudi i arctius monasterium Et sic primi monasterii res quas illi ratione fuerat consecuti pdit

saltem ad tempus vt ē apostasia v ꝙ 1.

¶ Sed quare vnus quisq; puniatur vel puniat pro peccō alterius ꝓ hm tho. vbi ē pena spūalis non punitur aliquis pro peccō alterius qz pena spūalis ptinet ad aiam hm quā quilibet ē libē hm pena vō spūali vnus quisq; punitur pro peccō alterius triplici rōne primo quidē qz vnus homo spūaliter ē res alterius et ita in penam eius et ipe puniuntur sicut filij sunt hm corpus quedam res patris et secm quā res dicūr Scd mō in quantū peccm vnius diuinatur ad alterū Et hoc vel p imitationē sicut filij imitantur peccā parentū et secm peccā dicōz vt audatius peccerunt vel p meritū sicut peccā subditoz peccōzem platum hm illud Job xxxiii qui regnare facit hominē ypocritam pp peccā populi sunt etiā p alia consensum sine dissimulationē Sic etiā bom interdū simul punitur cū malis quia eoz peccā non redargucrūt Vt augs dicit primo de ciuitate dei Scd quo ad emendam dam vitate humane societatis ex qua vnus homo dēt pro alio sollicitus eē ne peccet Et ad detestationē peccati dn̄ s. pena vnius incitat in omnes qi omnis sicut vnū corpus vt augs dicit de peccō achor ¶ Adam in sum. co ti. q viii b Et ex dictis patet quare plures Sodomoz puniti sunt A Vt patet gen xix b Tum qz erant res pinitum et in eis pare tes puniebantur Tum etiā qz hic in eoz bonis restat nisi reseruarentur essent pmixta eoz peccis pueris et sic grauiores penas mererentur ¶ Adam in sum. co ti. q ix Et additur q similiter in detestationē peccati et in punitionē homi occisa sunt quia et illos interfici aialia eorū ut pz gen ix Et j. subditur hm ray. Ex dictis patet cause quare dns aliqū sine culpa punit et pu nit creaturas aliquas tam rōnales q̄ irrō nales nel in talibus que tibi dubia fuerūt qz iudicia dei abissus multa dicit apostolo O altitudo diuitiaz sapientie et scie dei &c xi Ite cum augs Si hoc q̄stionis iudicij dei perfectaze non possumus manifestissime tñ scimus vera ee qd dixit z iustū ee qd fiat b

¶ Cz pena excoicationis non possit pmi ri vnq̄ pro alio hoc ē excō i. ꝙ viii in fi Sz inter dictū quia pat pena ꝓ petro solius dni ut ē infectum i. ꝙ iij

Vtrū postea quis ē tenet̄ punitus pro aliq̄ crimine debeat et alia pena infligi ꝓ hm ray. qz deus non iudicabit bis in idipm nec ꝙ Et nemo dēt duplici contritione coteri ee de iudicio Sic si multotiens tū pro eadem culpa imponitur multiplex pena tenet̄ eadem iudicio Nam et tue anime ille pe nie accipiuntur pro vna qui aliqua pcr se nō sufficiens non fuisset sed in diuersis in dictis non licet bis in idipm iudicare ut dictum ē nisi forsan resecaret grauiora ex de lict contes. qui frequenter in fi A pmo et in diuersis et in iudicio ipoñtur interdū plures pene qñ ē delictū graue sicut patz ī blasphemia dei vel sanctoz p quā de iure canonico imponitur pena pōnalis et pecu niaria in foro pūali et iudiciali eccl̄ de ma ledict statuimus Et de iure ciuili vltimum supplicium in aut̄ ut non luxu cōi naturam coll. vi Et omnis pene punit in pena ut notat do Ant de hoc in dcō c. statuimus Et hoc finit hmoi ray Vt pz in sum. co ti. q vi b

¶ Quoz ordo in penis tenendus sit ꝓ si pro creditur cōi alique pro crimine et crime ē tale q̄ iudex suspensionē dēt suspendi ul si iudex depositionē dēt deponi et tunc quidē si rectoribus appareret non procedit amplius nisi in scelaris vnde qz ille ipo iure excōicatus ē et dēt deponi et tradi iudici seculari ut dcūm ē excōicatus in q. ꝙ 1 A si vero depositus sit incorrigibilis dēt primo excōicari inde tradi curie seculari ut depu tetur in exilium vel alia pena Vt in c cum non ab homine de quo j. et nōtat in sum. co ti q xii hm ray b Vbi vero quis punitur pro contumacia primo dēt suspendi postmodum crescente contumacia debet excōicari demū deponi xviii q iij facte Notant hoc ē de iudi. cum non ab homine A Nyclo

¶ Vtrū iudex possit penam relaxare diminuere vel augere satis hetur Iudex primo ꝙ ix x et xi Sed hic specialit quicritur

¶ Vtrū possit penam commutare ꝓ hm hoc nunc reprobato si certa pena recepta illa infligenda ē non melior nec diuersa aliquin iudex ēet infamis C de in pub ta vel pu. Dicas in fi. nisi ut ē dictum iu dex primo ꝙ ix et x A s. nisi sit iudex qui possit sup ista dispensare qz tunc possent tiam penam commutare Vt et nō in sum co ti q xiii b Cz si placeat pene tacere et arbitrio iudicis pena relicta dēt illam imponē que magis timetur eē de hoc in contes qui frequenter in fi Si vero certa pena statuta non ē sz iudici committitur dēt equitate seruata semp in humanioribus penis declinare eē de transact ex parte

¶ Vtrū qui committitur fieri vel huiusmodi sup quibus statuta ē ipius pena peremptoria ut forte alia tenetur saltē pena illa ꝓ hm ray. sine pena illa fuit statuta p quācumq; legem sine p canones non ē mirum si in foro penitentiali q̄ soluat nisi fuit con dempnatus ad illā aliquam sufficit q̄ soluat iuxta Vel si fuit minima satisfaciat ad ar bitrium boni viri Can tho. 24 2e q 1xxj A de hac dcūm ē b pedagium ꝙ v et ibi latius in additione b Quod fiat cū petitur multa b cōtractus 1 ꝙ v Et de quatuor cau dissimulandi ibidē ꝙ vi Cui applicabit pena

ꝓpter violentā manus iniectionē i clericū
unde ē absolutio in⁹ ꝙ. ij.

Dcima ij⁹ l. que pronunciat ꝓtim lesē
a ledente siue non seruante pactū
Et quer̄itur primo vtrū dom̄i q̄bus
dāpna illata sunt vel milites et hu
iusmodi possint licite tenē cmēdas quas
ꝑ dāpnis sibi illatis cepūt cū pena sit mul
to maior ꝙ dāpnum illatū R̄e sīm W. tam
diu ꝙ milites et ecīa ecclesiare ꝑsone rem
ere pnt illas penas quas leuant sm cō
suetudinē l̄ārum et statuta regionis nec
petrant qui in hac ꝑte subē causa et scīa
hui⁹ mōis ordo et non fit ꝓpter cupiditatē
si ꝓpter zelū iusticie Nec obstat q̄ pena
excedit dāpnum q̄ huiusmōi pene non solū
ꝓpter interesse statute sunt sz etiam propt
crimina cohercenda Sunt ēt tēpate ꝑsone
cū substantijs nec laxande habene i talibꝫ
sceleribus ēt cēt huiusmōi expressū emende
in pse vsus exigere Idem in sum. li. iij
ti. xxvij q. xiij. b

Pone q̄ iudex mandat aliquid ad faciē
dum Vel dando alicui in certo tēpore et
al' ponit inīerabilē penā nūquid iste pro
quo mandatū fuit iudicatū ē potuit post
tim illam penā petē R̄e sīm hosti licite
ꝑ ꝑti ecīam si excedat interesse Con sumo
Sz et hosti addit dicens q̄ ecīa religio
si pnt talem penā petē sine consistat
i pecunia sine in alio l. q. vij c duobus
qui ecīam penā a iure īductam vii. q. ij.
epūs qui manicipiū Clerici ēt benigne
quā lauri se habē debet Sz si pars ferit
qđ patuit ut adimplere̅t mandatū iudicis
et paupt̄ate vel impotentia pressa nō po
tuit totum implere licet mero iure te
neatur ad penā insolid̄ ēt de benigni
tate cauta nichil ultra q̄ vires sit exige
dum ē et sic intelligat de penis suarū
Et de hac mīa ht̄ur j. testis ij. ꝙ fi. A
Idem q̄ in hac ꝙ mātur in sum. co. ti. q.
ij Vbi ecīam idē dicitur de penis quētio
nalibus dūmodo non sint apposite i fraudē
vsurarū Et dicta intelligenda sunt in
si caritas in aliquo cau ad suadē̅t quia
talia que sunt mīi iuris diuittenda sunt
ad tollendū scandalū pximi et ꝓpter sa
lutē eius sm th⁹. 2ª 2ē q. xlix. ar. viij. b

Quid si pena fuit conditionalis s. de
transeūtu pcūi appōita in contractu cē iudi
cii R̄e sīm W. si pena appōita ē loco itine
cē pōt pōt ꝙ ītēst ff. de actio. et empt
ti. et vendi. ꝓdia Si aūt appōiatur
in fraudē vsurarū non pōt peti cē de
empti. et vendi ad vtram Can b. et hosti.
sīmo. Et de hac mīa j. Vsura pūo ꝙ xxij
qui incipit Quid si pena d Et si non ē
appōita in fraudē vsurarū pōt peti ecīam
ultra interesse ut in dcīs l. ꝓdia Et mātur i

sum. dcā q. ij sm eūdem W. de quo est
dictum ē in ꝙ. precedenti b

Sz nūquid saluta pena iudiciali vel ex
conuentionali stabit adhuc sua vel contrac
tus R̄e sīm hosti. non stabit nisi i cōpro
misso vel pacto expresse dictum sit q̄ pe
na saluta data remanet sua et huiusmōi
C. de transact. cū ꝓponat Idē b. et W.
A Idē nōt ḡlo. in c. dilecti ex̄ de arbi
quo ad suam arbit̄ et ad contractus Vbi
et additur sm ḡlo ibi. Vel distinguit vtr
apponatur pena pro cōmutatiua et tūc pe
ti possit pena et res aut loco interesse
hec ibi Si dubiū aut presumetur appōita
loco interesse ut l. benignius ff. de legti
bus Et sic procedit distinctio ꝑ pōita b
In penis benignius ē interpretatio faciē
da ex̄ de regul. mr̄. In penis li. vi. De
penis que apponuntur in hospitalibus et no
tatur mirum quere i sponsalia ꝙ xvij q.
iiij quid Quid de penis

Penitentia pūo queritur Et pūo qri
tur quid ē R̄e sīm Audr̄. Penitē
tia ē mala ꝑterita plangere z pla
genda vterius non omittē de pe. di
iij. In primis Can ḡg. Penitē ē animi
pena flere et flenda vterius non omittē
Et sicut dicit th⁹ et pe. in 2ª di. xiiij
diffinitione iste date sunt ꝑ effectus pme
que diffinitur ꝑ duplicem actum Vnū qui
ē respectu pteri ꝑterite s. ꝑ terita mala pla
gere Alter respectu futuri s. plangenda
non omittē pp̄ē in⁹ 2ª ē ꝓpositū i ut
ꝓponat talia de cetero nō omittē Actus
futurus aut hic flectus cōtēr sine pro inte
riori sine pro exteriori Et hec diffinitiones
sm th⁹ copiosissime sunt Et ad has re
ducuntur alie ut diffinit augustinus ḡ hec
in libro de penitentia et de pe. di. iij. c pe
nitentia b c Penitentia ē queda dolētie
vindicta puniens in se quod dolet q̄ misit
se Et alia diffinit⁹ Ambr̄. Penitentia est
dolor cordis et amaritudo mētis pro mal'
que quisq̄ commisit Et dicit penitentia
quasi pene tenens s ad puniendū illicita q̄
sunt commissa Idem in sum. li. iij. ti xxx.
iiij. q. 1. predicte aut diffinitiones sunt
patius sm effectus q̄ sm essentiam Sedm
eūm essentiam iudicatur sic posse diffinire
Penia ē vnā de sacramēt̄ ecīe quo
bene dispōtis semp̄ remittuntur peccata
probatur ex̄ de sum. trī et si catho. et
ꝙ sacramentum ubi dicit Et si post suscep
tionē baptismi quisq̄ ꝙ lapsus fuit i pec
catū ꝙ vera penitentia semp̄ reparari b
Vtrū de qualibet pcō possit agi penitentia
R̄e sīm pe. li. ē dicta spūs vnitī carni et
sepati qz ille ē susceptibilis pūe iste
non sm damascenū hinc ē q̄ de ai pcō
cōmissa a sūm in carne existe dū i carne

ē pōt agere pniam post sepatiōē non
pōt a Idem in sum. ca. ti. q. ij. Vbi etiam
additur sm eundē Sūt tñ pcta quedam
de quibus difficilius agitur pnīa que s.
non dimittuntur ex fragilitate uel ignō
rantia obnubilate rōnis p cautēlā sz exma
licia Ideo in hijs difficilius agitur pen
tentia Et sic intellr dr aug xij. Qui per
caueerit in spm scīm non remittetur et cf
1. Joh. remittetur b

Vtrū de quolibet pcto dēt ee pe
tita & sm pe. pnīa pcti exteōr non oz
q̄ sit pceta sz hītum sicut de contritione
dictum ē ē. Contricio q. ix. a Idem i
sum ca. ti. q. iij b

Vtrū vere penitens possit postea multa
liter peccare & posset iudezi q̄ ito ma
si peccet iudetur q̄ non fuit vere penitēs
Maius ē penitentia qua sequēs culpa cri
minalis Et multa talia de quibus quedam
dixim hic i pmo q. Et alia que hītur de
pe. di. iij. certa pzim. sz ipa alia non ad dā
sa tpa sz ad idē tempus quo quis penitet
sunt determeda Vt considerando lezim ibi
patet Et in hac ratōe zay. nigr. simaz tho.
et pe. a Idem in sum. ca. ti. q. iiij b

Quot sunt actiones penitentie & sm
Ray tres pnīa que fit an baptismū Vt
si baptizandus adultus sit a i. dolz capax
Vt in c. tres de quo j. Vbi talis puulus ex
ri putatur qui peccare non potest b Circa ij
penitear nullam vitam michaze ito pōt
Sz si peniteat et baptizetur non tenetur
ad exteriorem pēitentiā ut ē confessio q.
& implr Sz ab hac penitētia pueri sunt
immunes sicut etiam a pcto Tertius act pe
nitentie ē que fit post baptismū de mor
talibus Quarta de venialibus vt pe. di. i. tres
sunt a Idem in sum ca. ti. q. vi b

Vtrum an baptismū req̄ratur pēitentia
& sm pe. pēitentia pōt accipi dupliciter
vno mō pro ut ē sacrām et sic non pcedit
baptismū sz sequitur q̄ baptismus anime
ē et fundamentum aīm sacramentoz Alio
pro ut ē Virtus Et tūc distinguendum ē
q̄ in quantum ē virtus formata ito req
virtute q̄ sic culpa in tali ito remitteretur
virtute baptismi sz non in q̄tum ē virtus
informis i queda pcti detestatio q̄tus ito
sufficiens cum sacramēto ꝑfecto emendādi
requīrtur ut ea remoueat ꝓhibens q̄ vo
luntate remanente ad pctm non cet ho.
susceptibilis gr̄e a Idem in sum li. iij. ti.
xxxiiij. q. cxlvij Ad hoc etiam facit q̄d ibi
sm eundem Pe. et tho. in sū li. iij. ti. x
xiij. q. xvi b

Vtrū penitētia tollit totū reatū j. dem
obligationē ad pnīa & sm pe. sicut qui
horem ita et qui deū offendit peccat du
pliciter pmo quidē cōi equalitate amici
cie in quantū debitū affectū ito impedit
ad cōi equalitatē iustrie in q̄tum tenet ad
honorē uel obsequiū subtrahit ex eo q̄ b
tenet restituere Et quia restituta amici
cia non ē ꝑfecta hac restituta uel ablata
Ideo post remissionē culpe remanet reatus
pene Idem tho. in iiij di. xx Vt j. pnīa
ij q. iiij a Idem in sū li. iij ti. xxxiij q. vij
Quot sunt spēs pēitentie & sm Ray b
Tres Nam alia ē solepnis alia publica alia
priuata Solepnis ē que fit in capite xl
in solepnitate que hītur de. Ca. In capite
Publica uero que fit publice sz sine pdic
ta solepnitate Et de hijs duabus dicenda
j. penitentiā iij priuata vero que secreta
in confessione impartitur de qua j. penite
tia ij ꝑ totū a Penitētia priuata pcessu
videtur dici illa que cotidie fit singulariter
cum quis peccata sua sale sacerdoti confitetur
sm Ray. et hosti et in sum. ca. ti. q. xv.
Et de istis spectabilius pnīe ito? et cf ca. ti.
q. viij b

Vtrū penitentia hītpartes et que sunt &
sm pe. tres sunt ptes pnīe s. contritio
cordis Confessio oris et satisfactio operis
Et sz iste quasi partes integrales seu
pfectū ee pnīe Nam licet in contritione
dimittat pctm ex tñ confessionē et satis
factionē ee sale in ꝓposito Vnde de hijs
ptibus ea in corde contritio in ore confes
sio in ope tota humilitas hec ē fructifera
pnīa de pe. di. i. pfecta Can tho. et zay.
a Idem in sum ca. ti. q. xvij b De contri
tione hec ē. contritio de confessione ē
confessio de satisfactione j. satisfactio

Vtrū pcta que ꝑ veram penitētiam sunt di
missa redeant qu̇ quis ito ea labitur in
pctm & sm tho. in iiij di. xxij Aliquid
pōt redire dupliciter Vel in se et sic pcta di
missa nullo mō redeūt quantū ad reatū
et ꝑ quos nec ꝙtum ad reatū in suo effec
tu Et hac mō pcta dimissa redeūt i.e. tu
ex pctis dimissis aliquid in sequentibus
linquitur Ex hac ēm q̄ hamo dm ꝑ pctm
offendit post remissionē precedentium pcto
rum quandā diffozmitatē inclinatiuam ito
actus sequentis pcti acquirit Et ideo di
citur q̄ redeunt ꝙtum ad inclinatiuum ito
Can. Pe. et hosti et Aly a Idem in sum
ca. ti. q. cxlij. sm tho colligitur ratio Et
additur sm eosdē q̄ licet pctm acquiret
ex ingratitudine remissionis ꝑ? pctoz
no tñ ē ita effice sicut alia pcta sil b

Vtrū requiratur penitentia de pctis per
ignorantiā omissis & si ignorantia ē ta
lis q̄ excuset non tenetur al' sic de hac
ē ignorantia q. i. et ij. Et Vtrū de pcm
alibus ē pctm vi. q. v a Idem in sum ca.
ti. q. cxlvi sm pe. b

Vtrū requiratur penitētia de pctis obliti

R̄ fm̄ pe. si homo pecc̄m ita ē ablatus q̄ nullo mō recordet̄ non tenet̄ ad pen tentiā nisi in casu sc̄z nisi det pro posse laborare ut recordet̄. Et si recordari pot tenet̄. Nō delet̄ etiam p confessionem casualem ut ꝑ confessio p. ꝑ vi. qui inapit Utrū ꝑ casualem a Idem in sum̄ ca. ti. q. cxlvij Et hoc tam dē quāꝫ penite nō so lum de pecc̄is oblitis in gen̄e sed et de ipa negligentia ex qua oblitus ē in hac fm̄ tho. et in sum̄ ca. ti. q. xiv. b

Utrū deat ee penitentia de pecc̄o originali R̄ fm̄ pe. primā non ē nisi de aliquo actu ꝑprio et voluntario originali ait nō ē factum ꝑprium nec voluntarium. Volū tate exīte. s. in tpe sed in altero Et ideo de eo non requirit̄ penitentia requirit̄ tñ displicentia in adulto considerate illud Idem tho. in 4o di. xvij. a Idē in su. ca. ti. q. cxlvij. b

Utrū aliquis in fine vite possit penitere R̄ dumna ctia nulli se subtrahit facere quod in se ē Vñ homo q̄diu hꝫ usum libe ri arbitrij pot se ad ctiam ꝑparare dolen do de ꝑcepto et ꝑpono cauē de futuro Unde et de pe. di. vij in prin dicit̄ tpo penitentie ē vlꝫ in ultimū articulū vite Vñ et Leo papa Nemo ē desperandus q̄diu corpore constituus q2 nō nouimus q̄ dextra celitus statim differatur consilio maturiore ꝑficiatur. a Hoc habet̄ de pe. di. vij. c. 1. b Sz tñ periculosum et dubiū ē q̄ illud ultimū tempus expectetur Unde et ibi dem subditur sicut augo scribit Si quis positus in vltā necessitate suę egritudi nis primā accipit fateor non negamus quod petit sz non ꝓsumimus q2 bene hanc exit primā dare possum̄ securitatē aūt da re non possum̄ Et sequitur j. nullus ex pectet q̄ penitere non pōt Et iterū quē sero penitet oz non solum timē deū iudi cem sed et iustum non tñ pena timeat sz amet̄ p gloria et multa similia ibi dem a Hō habet̄ de pe. di. vij. si quis pa tus/et c. nullus Et idem in hoc fm̄ habet̄ in sum̄ ca. ti. q. cxix. hīc tho. et pe Et ad ditū hīc Al et tm̄ q. razū est q̄ exercita re aliquis in extremis penitear b Et tali casu quilibet sacerdos potest absolue Ut ē dictum. b Et absolutio ij. fm̄ ij Et confessio ij. fm̄ v. versu septimo tpz. Et de hoc tam hēs j. penitentia ij fm̄ plt Mortali ē primā imponenda sz iniungenda xxviij q. vij. c. 1. a Et ibi subditur Et ru ami razu oratibus et elatu studijs prioribus subtrahendi si forte infirmatus ne obligati et a ratione et consortio vite fiat alienus a quo periculo si diuinitus eruptus ē valuerit primē medii a sacerdote sibi ipsi

tum diligenter observet b

Quod ē in prima sacramentum quod tres R̄ fm̄ tho. et pe. in mis di. xxi In sacramento primē exteior penitentia ē sacrīm ut sigrum tm̄ s. interioris primē Et ē ibi actus penitentis q̄i male actus aūt sacerdotis s. absolo quasi formale primā vero interior seu cōtri tio pro ut cadit sub sacramento primē exteiori salēt in ꝓposito ē pars sacramenti Et ē res ut sigrum a non aūt pro ut actus veritatis ꝑ se fm̄ eosdem et in sum̄ ca. ti. q. clxxix Ubi hꝫ no tandum b Res quidē primē exteioris et sic tm̄ remissionis pecc̄oꝝ Remissio aūt pecc̄ oꝝ tm̄ ē res tm̄ Satis tam. dat primā non valet nisi restituatur ablatum j. restituto i. fm̄ fi

Penitentia ꝓpe. s. illud q̄d sacerdos im ponit penitenti Quod ergo cū sacer dos dicit penitenti in confessio quod quod bonum feceris sit tibi in remissio nem pecc̄oꝝ fm̄ tho. in quadā quolz hꝫ ē quadruꝑ ꝗsideratione vtendū primo cum considerandum ē q̄ pecc̄or ē debitor satisfac tionis duplex Vno mō ex iunctione sacer dotis Alio mō ex ipa pecc̄o quasi Unde si contingat q̄ sacerdos minorē satisfactionē ꝑponat quā requirat culpa residuū exsoluet aut hic aut in purgatorio Si vero maiorē iniungat multiplicem penitens tenet̄ satis facere q̄d sibi iunctum ē si adsit facultas 2o considerandū est q̄ quis quod quis fa cit ex iunctione sacerdotis duplex vz pe tenti Uno mō s. ex nā ope iuncti Alio mō ex vi clauiū Ita q̄ ex his amplius vz ad expiandū pecc̄a q̄ si ꝑpo arbitrio idē faciat 3o considerandū q̄ satisfactio ad duo valet s. ad expiationē culpe ꝑterite et ad cautelam future Qo considerandum q̄ sacerdos po test penitenti satisfactionē iniungē Vel ex ꝑprio arbitrio ipius penitentis Ut si di cat faciasne hoc si potes Et si nō facias hoc filie Et videtur cū sacerdos dicit Quicquid bonum feceris sit tibi in remissionē pecc̄oꝝ quia si ꝗnus primā erit ei iniungenda q2 tñ iudicari ei dēt Et dicendo ꝓdicta verba illa que penitens ꝑter iunctionē expressam fa cit accipit maiorem vim ex pactionis culpe ꝑterite ex illa ꝗuali iunctione Unde ꝓdicta verba laudabiliter solent dici Et quātum ad hoc satisfactio ē sacramentalis in quantum virtute clauiū ē culpe dimisse expiatiua licet non habeat maiorē vim ad remedium cōtra culpā futuram a Idem in sum̄ li. iij. ti. xxv iiij. q. ex. Et eadē ratione casu. et hosti. Ut et ponitur ca. ti. q. cviij. dicit q̄ cautus et discretus sacerdos post iunctam primam dicat penitenti q̄ oīa bona que fecerit et oīa ma la que sustinuerit ei proficiant ad salutem et ꝓ pena primā hec oīa iungat b

Quia primā ē pro pecc̄is singulis iniungenda

Rē pro quolibet peccō mortali cēt retinlait̄ septennis pñā i iunctenda xxxiii q. ii hoc ipm et ꝯ. sequēti xxii q. i. ꝑdicandū a) Vbi hoc notatur in glo. Et ut nōtur in sū. co. ti. q. cxxv. Hmōi rei duplex ē ratio Vna quia precepit dñs iiii xii agarā sorori aaron lepra ꝓcussam pau cē castra per septē dies ut in dicto c. hoc ipm Et sic ar cipitur dies pro anno Alia ratio ē Vt si cut ꝑpter petrū septuagesime spūs sanctꝰ tam amisit ista ꝑ septenem pñām ita in recuperet Et ista pñā videtur agenda ut plurimū in ieiunijs xxxiii q. ii. ꝯ. hꝰ ꝯ quam et cē. de furtis si quis ꝑpter b) Et ista septenis pñā magis vel minꝰ assu detur ipsoꝝ pro ut maioritas vel minoritas crimis et circūstantiaꝝ exposcit q2 apud deū magis vꝫ minꝰ ficatio virorꝝ quia ab stinentia ciborū de pe. di. i. agentiuā a) Et ideo magis restricto minor pñā e iniun genda ut ibi b) Sꝫ hodie alias penitentie sacerdotis arbitrio taxande sunt considerāt circūstantijs ꝓsonaꝝ et conditionū xvi. q. vii. temporā et in dicto c. necessitā cē eo deus qui a) Con. glo. in dō c. temporā ꝯ. q. hodie pñe sunt arbitrarie Et nō. do. sinita. de but. in dicto c. si quis ꝑpter Et nō in sum. co. ti. q. cxxv. Vbi etiam notāt multiplices pñe que spūalibꝫ peccatis st statute b)

¶ Sacerdos det semꝫ iungē pñām ꝓ con tritis pcō Vt superbo iungat humilem pe nitentia ozōem luxurioso elimōsinā lasciuiose ri diculosa ꝑfrictionē seu labore Gulosa absti nentia luxuriosa castus macerā tionē et qui loci mutationē ut di. lxxxi Valet xv. q. i. mulier. Tamē semper caue det iꝫ ꝓ peniten tiam qua iniungat alteri ꝓiudiciū faciat ut bis i ꝓcendiciū vxoris Et familie aut seruis in ꝓiudiciū dñi vel hmōi a) Vel qđ ex penitentia sequatur aliqđ scandalū seu pric lū spūale vel corꝑale ar. c. officij. cē. de pe. et re. Et ꝓsertim Vt sit pñā que vel similiter fiat ne penites nouis laqueis tual tur. q2 omittendo pñām pecc̄aret mortali ter. hm sctm xv di. q. i. suaz b)

¶ Vtrū penites completa pñā sit totalit absolu tus Rō hm thō. in iiii di. xx. sunt sacerdos pñām iniungat discrete sine non semꝫ remi net penatus ad pcā cause quantitatis Et ideo si eam hic non implet in purgatorio exigetur. Non tñ sequitur q ꝑpter hoc per ratoz peccet semper si minorem penitentiaz iungit Tum q2 non ꝓt debite ꝯtrite pene resistere Tum q2 qui certā ex iniusta nimiam pcā imponens plus prodest pe nitenti qui forte magnitudine pene posset a pñā quotidiana impedire Et ideo confes sor negligit nimiꝫ dampnū nisi manus cum tet Et iterū quia paulatim confortatur in penitente diuinꝫ amoz ad plura pñe agenda Con. pe. d. penitentia pmo

ꝯ. vii.

¶ Vtrū sacerdos possit remittere pñāz quam iniunxit Rō hm Zay. Credo licentez q sic diuini tū discrete et ꝓpter causam et ꝑa subditos suos aliꝰ non di. lxxxi. presbiter et hic exponēs W. Dicit q ille idem q in iunxit aut successor eius aut superior si est ordinarius iudex penitentis ꝓt penitem am remittere vel relaxare Si uero sit alius confessor a quo remissio petitur q2 de pa ambo rum vnꝰ habent vel duo epi in quoꝝ ꝑochijs penitens domicilū habet hoc dicendū q si pñā fuit publica requi debet consensus ꝑmi qui dedit eā ne scan dalizetur si de facili posset requiri ire si penitens tam publice inchoauit pe nitentia ꝯ si non de facili posset requiri sut si pñā fuit occulta potest ꝯ confessor remittere vel relaxare M dē in sum. co. ti. q. cxxxiii. ii et additur hm eundē W. q quo ad dictam relaxationē et remissionē epūs iudetur ordinarius quo ad foz pñale subditoz suffragantes sui Et patet ꝑ hoc q archiepūs ꝑ prouinciam suam remissio nes leues concedere pot ꝓuiales cē de pe. et re. Nemo Certum ē aut ep multum epūs pot facē remissionē nisi subditis suis z ab re de voluntate ꝓlatoꝝ suoꝝ cē. de pe. re. ꝯ aut qđ subditi suffragaꝑcoꝝ quo ad fo. sint subditi archiepi q̄uis ꝓpe quo ad foz contentiosum non sit ordinarius nisi in casibꝰ expressis a iure hoc ille Idē quasi videt quo ad foz penitēciale ut nō sit ordinarius nisi in expressis cum non possit confessio nes subditoꝝ suffragaꝑcoꝝ suoꝝ audire nisi dō visitat prouinciā ut in c. Pastoralis cē. de consti li. vi b)

¶ Vtrū inferior possit relaxare penitentiam iniunctam a superiori Rō hm W. Si pñā in iuncta ē in tali casu de quo ab iure potest inferior pñām iniungē potit et relaxare et cōmutare nisi superior reseruauerit sibi talem relaxationē vel cōmutationē ar. ad hoc l. di. precedens et xxxiii. q. vi. latoze Et in glo. vltimusq c. Si uero pñā iniun cta ē in casu reseruato superiori non potit inferior relaxare vel commutare absq; huiꝰ cuius quis iniunxit nisi vrgeat necessitas suadet vtilitas pñi est enim interpretari superiorem in his casibus contentis inferioribus ꝓtatem cōmutandi vel relaxandi a) Idem in sum. co. ti. q. cxxxiii Adueztendi tñ q quicunq; alius sacerdos ab eo q iniunxit penitentiā vult facē istam cōmutatiōnē aliē vel relaxationē Videtur q non debat facē nisi examinata causa ꝓpter quā pñā iniuncta ē penitenti Vt et dicit Zay et patet in precedēti ꝯ. ne sequens unus huiꝰ

cia tollat p̄decessu matꝛis ꝓfessu ꝑ̄ qđ non videtur posse fieri nisi fiat mētis cōfessio uel ꝓpalis si prius concepit aīa pctā uel ꝑticularis Si uero spirit ꝑticularē pctm nisi forte sit eudens penitentie nō posse fieri ꝫmictam sibi ꝑtinentiā b

¶ Quod si quis dicit se penitē sz non vult subire ams prie dicens se teneꝫ et hugmoi R̄ hm zay. sacerdos debet talē ꝫducē sicut ꝑ̄ ut ꝑatus sit ad implendam ꝑtinentiaz

a Quia aliꝫ sine dispositione non videtur in statu salutis cum ad hoc obligetur ex̄. de pe et re. omīs b cūdendo magnitudinē pctoꝝ et q̄ta bona amisit ꝙtez illa q̄ alia recuperabit ꝑ prām Et finaliter cū voluntate sua ꝓponat ei talem prām qua vera similiter possit ꝓcedere ne deterius extinguat ei prām violando Ad hoc aūt ꝓpius laboret ut ꝑtinaz causas et ꝑtinendi acta sciens remoueat qz hm aug̃m satisfacē ꝑtinaz non excedē uer casū suggestioꝝ bus aditū indulgē Et si sacerdos non ꝙt gauđ de simonia cius purgatione gaudeat aut tū quia ipm liberatum a heresi ad pn̄ gatoriū mittit Et sic dicit hosti. Nulla tenus det sacerdos ꝑmittē pctoꝝ desp ratum secedē xxvi q. vi. si ꝑsbiter sed potius imponat vnū pater ille uel aliquid leue et qđ alia bona que fecerit et quia que tollerauit sint ei in penitentia a hoc dictum a vij sz patuus sunt zay. Et subdit guđat tū ei qđ id qđ unus dixit hoc cōple bit in purgatorio Vt in simī. ca. ti. q. xxxv. ubi hoc nōtat. b Con. tho. in 4o. di. vix

a Con. et glo. zay. et addit q ad mutandam in obiam et transgressione talibus nulla aut ꝑua satisfactio ꝫmictatur sub ꝑcepto et q concedatur eis q liceat recurrē sibi ꝫmictum autoꝛōēs aut alias et quecūq; alia sibi ꝫmitta sedulē cū voluerint Co. hma. ut in dcā q. cxxxv. ad fi. b

¶ Quod si sacerdos credit q confitens nō faciat penitentiam Vide b. confessor ij. p. i.

a Et ibi latius in additione b Scit quid de illo qui non vult et dicit se non posse abstinē a pctō b. confessio p. ij.

¶ Quid de penitentibus in ex̄mis Vel ex in sanitate et non complent hic penitentiam R̄ hm zay. tanta posset ee contritio q sufficeret ad delendam oēm pnam Ita q aliquis talis statim euolaret Vt patet de latrone luc xxiij. Si tamē unus ē contritis sufficiens Vel penitentia purgabit. igne purgatorij Vide de talibus dicit aug̃ Et si conuersus vita vnat et non moriat cū non ꝙmittit q euadat oēm pnam Nam ꝑmus purgandus ē igne purgatorio qui in aliud seculū distulit fructū conuersionis de pe. di. vij. c. ult tota fi. a Parius uidetur in p. fi. b Et eande sniam

ponit ꝓp̄ xxv. di. qual. De q̄ re ista habes etiam b. pnā i. p. penult. De purgatorio quoq; ꝙ. ꝙmictatorio a Idem in summa ca. ti. q. clxiij. b

¶ Vtrū pena mortis diminuat aliquid de pena pro pcto debita R̄ hm tho. in 4o. di. xx. mors nālis ē pena q̄s originale pctm et q̄ tam in nā uexa Et ideo ꝙ mortem nālem non purgatur aliquid de pcto actuali sed ꝙ illatam mortem bn̄ ꝓt purgari Vnde si aliquis mortē illatam patienti sustineat etiam si pro alīs crimibus sit illata valet ad diminutionē pene et etiam ad liberationē a tota pena hm ḋiuitatē culpe et patientie et contritionis a Idē in summa ca. ti. q. clxiij b Ad q̄dictam uiē prīe potest ꝙtinē ꝙ. satisfactio ꝙ totū Et de sacerdote qui promissis ꝫmictis ꝑtinaz recte petit ē. oblatio p. fi.

De penitentia iij. de penitentia solepni et de publica Et quidē prīa solepnis non ē hodie in vsu Et ideo breuit ſtrendū q ḋet fieri cum illa solempnitate et modo qui habetur di. l. In capite Et imponitur tūc ab epō Vel de eius mandato a p. ab alio inferiore sacerdote Vt in simī. li. iij. ti. xxxiij. q. viij. Vbi hoc nōtatur hm zay. et hosti. b Et ḋet impoñ ꝓ crimine publico et vulgatissimo q̄ totā urbē uel aliū locum cōmouerit xxvi. q. vi. c. ult Ire non ḋet impoñ clerico ꝑ depositio quia uer laycus qui semel egerit eam ḋet postea ꝓmoueri uer clericus ḋet postea ꝫmi nistrare di. l. confitemandū et c. illud et c. alienū et c. ex penitentibus Et de hac dictum ē b. ordinandus p. xiiij

¶ Vtrū possit cogi ad solepnem penitentiam R̄ hm zay. si crimē sit magnū et publicū et scandalū monuit patit quis cogi sed et pro occulto crimine si penitens voluerit ipse ꝓt al' non ar. de con. di. iij. de penitentia a Idem in dcā q. viij hm hug̃ et tho. b

¶ Vtrū solepnis prīa possit iterari R̄ hm zay. de pe. di. iij. ꝛpūtur. Sz aliā q̄libet prīa siue publica siue ꝓuata ꝓt et debet iterari quoties homo peccat de pe. di. iij septies et c. adhuc instanter Quare aūt penitentia solepnis non iteratur assignat tho in 4o. di. xiiij. tres rōēs ꝑma ne ex iteratione inducat Zā quia ficta ē expulsio oīs habi de paradiso que tūc semel facta ē Zā quia solempnizatio prīe ē q̄ quedam professio quem prīam seruandi et ideo iteratio solempnizati obsistit a Idem i sum. ca. ti. q. x. Vbi etiam additur hm ḡlo. zay. et pe. q prīa solepnis iteratur si est consuetudo b

¶ Vtrū q̄ imponitur prīa publica intellecta reuelata R̄ hm tho. in 4o di. xiiij nam reuelatur propter hoc ḡnis suspicio

oratur illum aliquod enormie gnuisse nō
cūi pro culpa pro certo scitur ex pena q2
et quis aliquie fant penitentia pro alio si
cut legitur in vita patrū de quoda qui vt
sanū suū ad pniam provocaret tpe cum eo
pniam egit a Idem in d. q. viii b

¶ Sed que ē pnia publica Rñ sm Ray. pub
lica dicitur quia illa solepnis de qua iam
ut dcm ē d. s. i. et sequentibus Sed et
hodie illa dicitur publica que fit in publi
co non tamē cū precedēt solepnitate Vt
cū Inducitur penitentiatus p mundū cum
baculo rubitali et cū scapulari et hmōdi
hanc posset impōnē quilibet sacerdos p
parochiano suo a Nisi consuetudo cōtra
sit in aliqua ecclia Vt in sū. ca. ti. q. xij.
sm eundē qui et addit Ite non det impo
ni clerico nisi deposito nec det impōni ni
pro domino enormi nel manifesto Et con.
hosti. et gloss. Tho. vero dicit q talis pe
nitentia publica si non solepnis erit am
clerico impōni possit qu tamē ē publica
Et con. glo. xxvii. di. p̄sbr et ex. de pe
et re. questionum b

¶ Vtrū per sedem aplicam impōatur pe
nitentia publica Rñ sm W. dum ait pniaz pub
licas sedes aplica non mittit nisi in ea
loca ubi ē curia romana et tute tūc pro
enormibus pniaz cū papa faciunt tales
demdat triduo aut plus nel minus mede
p omnes ecclias ciuitat ubi ē curia et post
ea remittant ad suos epos ut considera
tis circūstantijs eis indicent penitentiam
salubrem Licet quida tribaldi pro questu
fingant sibi tales pnias a sede aplica iniū
tas falsas pniazieid sias audentes a
Idem in dicta q. xij b

¶ Cūe causa ē q detur aliqua penitentia
publica Rñ sm tho. in iiio di. xiiij. Quadru
plex ē causa pmo ut prem publicū pub
licā habeat medicinā 2o q2 maxima co
fusione ē digna qui grauissimū scelus co
misit 3o ut sit aliis ad terrorē 4o ut
sit exemplū penitendi et non desperan
di eis qui grauibus delictis a Idem i
sum. ca. ti. q. xviii b

¶ Vtrum pro quolibet peto manifesto te
neat homo manifestare pniam Rñ sm Il.
non. oz Rñ qui scandalizant in eā tenet2
quide ad sustentationē boni exempli Ita
psumi debet cū de penis pniaz egisse et
sufficit a Idem in sum. con. ca. ti. q. xiiij b

Penitentia imo ℓ impedim nl
falsa cūe sunt impedimenta pme
Rñ sm hosti. et Ray. multa sunt
Rñ inter alios quatuor principalit
t. pudor timor spes et desperatio Primū
retinet impedimentum ē pudor confitendi
de quo dcm ē ii. confessio j. q. peccauit 2m
impedimentum ē timor ℓ. cū aliquis timet
ne possit ferre pniam Cōi que sunt tria
remedia consideranda ℓ. pnie pene mo
dicitas leuitas et breuitas Et contra
future pene immensitas acerbitas et etnī
tas 3m impedimentum ē spes Et her
ē triplex ℓ. spes diuitiarū a Et cōi.
istam et sequentes sunt auctes que subdū
tur b ij thesa. v. dies domi sicut fur ita
in nocte veniet Ite spes tpales diuitiae
acquirendi luc xij. anima tua requirere
bibe et comede cc Item spes uitam cōse
quendi contra illud ecclastici v. Ne dimit
as miseratio dei magna ē multitudo pecca
torū miserebitur mea eni et ira ab illo
cito proximat Qm impedimentum ē desp
tio et her duplex ℓ. desperatio vere sicut
dixit rayn deus. iiii. magis ē iniquitas
mea q̄ ut veniam merear Cōi quod ē
illud pb̄ misericordia eius sup oia opera
eius a Et terrū mea dm plena ē terra
pb̄ xxxii cū multis silibus b Ite desp
tio pseuerantie cōi quod ē illud verbū dñi
ayt xviii. Non dico tibi usq septies sed usq
septuagesies septies de. pe. di. iij. septies
et r. ad her mittant p̄m etiam alia tpe
diuersa assignari pnim alleuiato culpe
peope 2m ē aggrauato culpe alterius 2
maxime maioz 3m ē multitudo pecca
torū A3 non omng accedunt qui cum
multis accedunt ii. q. i. multi in fine b
cūi ē consuetudo peccandi 2m elatio ex
dis Gm delectatio peccti a De hijs ipe
diuersis lacus dicitur in sum. ca. ti. q. cc.
v. b Cūe quide q2 non ad rationes Rñ ad
psuasiones pertinent pdicatoribus de tēpo
¶ Cūe sit pnia falsa Rñ falsa dicit2 circū
spect3 plurib⁹ de uno solo pniaz agitur
Dnt cū sit actitus de uno ut non discreda
tur ab alio vii scripti est Cum totam le
gem observauerit offendat aut in uno
factus ē omnī reus Iacob. ij. ℓ. quantū ad
vitam eternam Grauat cūi si in pcto aliq
cet mortalitas Ita si in uno tm maneat ē
terne mortis rationem non mittabit hm Rñ
de pe di. v. c. fi.

Per uerbera Verberū hec
at Rñ sm tho. 2a 2e q. lxv Mor
tificetur aliquis nisi ferre non licet ni
si pmdū pene pter malum Nul
lus aut iuste punit cum nisi sit eius in
risdictioni subiectus Et ideo verbera ali
que non licet nisi huic pstitem aliquam
sup illū Et quia filius subditus patri pb̄
et seruus pstat dñi licite pot verberare
pb̄ filiū et dns seruū causa correctionis
et discipline a Idem in sum. li. iii. ti. x. q.
ij. Ista aut correctio et punitio det esse mo
derata ex de sen. ex. cū voluntate ℓ. fe
et b correctio i. in pio Item epūs nullū
det manibus suis verberare lxxxvi di. non

// licet b Eandem q. ij

licet b Eandē q. ꝑtractat zay. et quam
sadē nō detiāt dicens q ꝑtrissio sen ver
beratio fit aliqū ex malicia uel odio Et hꝰ
ē ꝑccm mortale et in cleico depositionē
inducit xlv. di. c. i. et c. cpm Ex hiis vēꝰ
fit ex cazitate ut in rā correctionis Et
hoc in aliis limitibus ꝓtātem ē licitā issu
as subditos xxxv. di. aū alā xlv. di. ci be
atus Epūs tū nemini dēt manibus suis
verberare di. lxxxvi. non liceat sz pōt
alū v. q v. Illiqui Et si verberandus
ē clericus non debet cum verberāre ꝓp
layū al' tam epūs q verberās merebꝫ
in excōicatione cē. de sen. excō. Vinūsim
tio Vt dnm ē ē excōicatio ij. ff. ij. nisi
clericus cēt incorrigibilis. ut ibi dicit
a Idem in sum. eo. ti. q. i. b

Qua de rā cleīcus corrigendus possit
verberari Rē hm zay. ꝓuen in moribus
ordinibus etiam ꝓa moribus culpis licite
verberentur Maiores verberari nō dēnt
nisi ꝓ maioribus crimibus di. xlv. ci bēus
ꝓcer. in correctionibus hm regulas suas sub
icimt verberibus etiam ꝓa leuibus cul
pis ar. cē de appella. reprehensibilis in fi.
cē. de symo. q tuas cē de accusa. qualit
in fi. sz non vsq ad sanguinis ut ē. dis
ciplina De nā ꝓuincie tum clicos satis
licitū. ē. excōicatio ij. Quo ꝓuenient
via maxillam ꝓbenda sit altera ē parien
tia ff. fi.

Decretinus ꝑmo cōtra illd quē ꝓtu
lit defensio ꝑegrinoꝝ Rē hm zay.
Omnis ꝑegrin defendi dēnt ab ec
clesia Et quicūq; eos in ꝑsonis uel
rebus offenderit nisi admonitus satisfece
rit excōicetur xxiii. q. iij Si quis rapto
ris et duobus c. sequentibus cē. de trēu
ga et pa. Moniamꝰ cē. de ꝑegrinantibus cō
querēte a Idem in sum. li. i. ti. viij. q.
lxxxv. b

Quid de rebus ꝑegrinoꝝ qui moriūtur
in via Rē hm hosti. quicūq; accepit ꝓcerat
mortaliter nisi ea intētione recipiat ut
restituat hēdi nec excusatur aliquis sta
tuto consuetudine uel ꝓcepto sicut de mu
ratgiis dictū ē ē. nauf. actū a Idem in
sum. li. ii. ti. v. q. xxvij. b

Decretinus ij. quōd ad clēicos q?
dicunt clerici ꝓegrinoꝝ Rē hm zay.
Pegrinos clerici possunt large ap
pellari omēs qui non sunt de epa
tu ordinarij nam nullꝰ talis sunt clerꝰ
sine laicus ꝓt recepi a tali epō ad
dignitatem uel ordines uel alia ecclia
stica sacramenta di. lxxi. ꝑ totum et sqalit
in c. primatus cē. de ꝓcessu c. ij. et iij a
huic tū uel dezogatum ē hodie ꝑ ḡnā
consuetudinē cum cotidie clerici vnig dio
cesis bufurcūt ab epīs aliaꝝ diocesium

sine lris dimissoriis sui epi sm glo zay.
et Vl. Vt in sum. li. iii. ti. xxi. q. i. b Sz
de ordinibus hēs ē ordinatoꝝ gl. vi. et vij.
Institutū nō bn ꝓuit in ecclīs exēmt epi cet
ab abbatibus uel mīsteriorib ꝓlatis de
consensu et dispensatione ipius epi A Cū
lris tū epi sui ut in utrūq; ē allegat b
al' nō cē. eo. c. fi. et cē. de inst. ad dezoz
d Quare ꝑegrinus et ignot sepelliunt
a ꝓmotione Rē hm zay. duplex ē causa
Vna qz non licet epō ꝓprē fatrem i mes
sem alienā subditū alteri ordinādo lxxxi
di. q tation. vi. q. iii. c. fi. Za rā ē quia
tales qnq; solent ee criminosi infames ir
regulares uel excōicati Et qui mentiu
tur se habē ordines cum non habeāt Vel
plures hnē q habeāt di. xcviii. Affirm xix.
q. ij. dne Et nō q clericus hmōi certam
nec ꝑegrinari ꝓt sine lrīs epi de cō
di. v. non oportet cē. de voto magne a
b Con. hosti. et Vl. Vt in sum. eo. ti. q. ij
d Quando clerici ꝑegrinī deānt ad celebran
dum admitti Rē hm zay. Si tales ignoti
clerici volunt publice celebrare ꝓpulo
admittātur cū quīq; sigillis epoz vcvm
di. c. i. et ij. cē. eo. c. i. Et hoc si sigilla
sunt ignota Et hoc tam tales ꝑegrini
dēnt in suspensione aliquanto tpe habe
ri in quo plenius de artibus ꝓbr ꝓtur
at cē. eo. c. i. b al' sufficeret sigillū epi
sui tūm di. lxxi. ꝑuenatꝰ xix q. ij. dne Et
multo magis sufficeret aplice sedis man
datum cē. de cler. non resident. Tue.
a Melius in c. fraternitati eo. ti. b Si vēꝰ
vellent in secreto ex deuotione celebrare
tolleāri ꝓhīt cē. eo. tue Et ē rō hm hosti.
qz in publica celebratione posset cū mo
nere ad celebrandū ignoza humana uel in
cautū seruus in secreto Item qua in publico
cōe malum posset vitāre s. si nō ordinatꝰ
celebraret sed in secreto non verētur pe
ricula nisi solus celebrantis a Idem in
sum. eo. ti. q. iij b

d Sed quare recipiūtur tales cū quīq; si
gillis ignotis cū ignota non faciat fidē
Rē hm zay. qz non ita de facili posset cō
mitti falsitas in quīq; sicut in uno Et
addit Jo. q nisi aliqualis notitia habeāt
de sigillis non ē eis credendū d Con Vl
et hosti. ut in sum. eo. ti. q. iiii. b Sed et
addit zay. cū sigillis sufficeret unus testis
a hoc fuit dictum hosti. qui et addit q
sufficeret etiam si habētur notitia vnius
de quīq; sigillis ut in dicta q. iii. b Sta
tū q hm Jmo et hosti. si ex recepcione
talium clericoꝝ fieret in pmdicīs et dap
nū alicui a s. magnū Vt in d. q. iii b
Non debēt credi etiam quīq; sigillis nisi
aliū ꝓbaretur Sz iudicem transeun
tem non oz ita subtiliter examinare xlij

di. quiescamꝰ a hoc dictum a vꝰ ſz multo
rem fuit hmo. qui et addit q ſi electionꝫ
nem quezit alteri⁹ pſonꝫ et al' ſit bone
vite Et hoc quidꝫ ſigilla epoz licet ſint
nota ſi aliqua ſuſpicio habeatur p famam
uel alios de epo uel ſibi coꝝ licet al' no
ſint ſufficientes pbationes tñ in pncia tñ
tales credere posse admitti Vt in dicta
q. iiii. b

¶ Quid ſi tales amiſit lras Rñ ſi probet
p duos teſtes ordinationē ſuam et cōmez
ſationē a et etiam huiꝰmōi ſui epi ſm zay.
Vt in ſum. con. co. ti. q. v. Et addit q al'
ei non credētur et ſi poſt iuramēto firma
ret Et con. Vl. et hoſti. ut ibi b Recipi
poſt exē co. r. tue in auſt de fide inſtru.
ſi uero coll' vi. et C. de fide inſtru. in
exercendis Et ſi non exiſtant teſtes de
ordinatione q forte longum ē ſi conſtet
q ſemp ſe geſſit ut presbiter admitti
poterit ar. ff. ad macedo l. iii. et exē de pſ
bris non bap. c. ij. et in. a hoc dcm a vꝰ
et ſi ſint hoſti. ut in dicta q. in ad fi. b

¶ Quales debēt ee lre que dantur electis
poſt mīe Rñ ſm hoſti. ad hoc q ſuſcipiant
in exercitione ordinū debēt cōtinē lre hāt
clauſulam uel ſimile que ſtradatim ad te
lem ordinē pronunciat lxxvii. di. Hi note
tis et c. ſequēti Et hec lre cōmendatie
dicuntur ſeu teſtimoniales exē co. tue Si
uero ordines vult recipē licet ē q habeat
a ſuo epo licentiā expreſſam p modum
qui habet ē ordinatoz ſ. vi. et vij a Idē
in ſum. co. ti. q. vii. Et aduertendū q
ſi aliqui abbates archidiacoꝝ Vel alij ſe
niores plati habent ius inſtituendi i aliq
bus ecclīs et inſtituit electos alteri⁹ epā
tus non valet huiuſmōi inſtitutio ꝛ. Epūs
dioceſanus pot cū ratione nīſi tñ talis
inſtituto voluit diſpenſare exē co. r. fi. ſm
zay. et hoſti. et in ſum. co. ti. q. vi b

¶ Epi et ſuperiores ſibi abbates et priores
et reteri preſidentes monaſteriis qui
a ſpō apōlicam ſedem promouentur cōfir
mantur conſecrantur et benedicūtur non
accedant ad cōmiſſas ecclias ſine lris a
poſtolicis cōtinētibus promotionē conſe
crationē confirmationē ſeu benedictionē nec
accipiant dictas adminiſtrationes Et nemo
eis pareat niſi iurent al quodquod ipi
facient ē meritū Et ipi nichil recipient
de proventibus Et illi qui eos receperint
uel eis obedierint ſunt ſuſpenſi a beneficiis
ecclaſticis Et idē p anīa ſi dicti plati
recredezent de curia non preſtito iura
mēto fidelitatis Vt in exē nachati bonifa
cij viij que incipit Inuncte

Determinū quid ſit Rñ ſm hoſti.
ſenſit et zay Primū ē mendaci
um iuramento affirmatiū Sz tho.

2ª 2æ q. xcviii. dicit q falſitas ē de ꝛo
pnsij addens q ſicut dicit Ja. ex d'nj
illoz trium deficiēt ſ. veritas iuſtitia et
iudicij primū ē a xxii. q. ij. Quidam
dum b Non tñ ex ordine ſz primo quidem
et principaliter qui deeſt veritas ſecūdo
autē qui deeſt iuſtitia ex quibꝰ cū iurat
illicitū ex hoc ipo falſitatem incurrit et
obligatus ē ad ꝑiū faciendū Ꝑ. quādo
dcē iudicij q. tue indiſcrete iurat ex hoc
ipo periculo ſe cōmittit falſitatē incurrēdi
di a Idem in ſum. h. ti. ti. xx. q. xx. b

¶ Quot modis committitur falſitas in iurando
aſſertorio Rñ ſm hoſti. tribus modis ē
ibi falſitas et cōmittitur primū ſz mō
ē cū quis iurando loquitur falſum ſine in
tentione fallendi q. ipē fallitur et credit
verū dicē ꝑ. cū loquitur ſm ei⁹ intē
tionē fallendi q. et ipe falſum ee putat
ꝑ. cū loquē vez cū intentione fallendi
q. credit ee falſum xxii. q. ij. hoc ex a
Idem in ſum. co. ti. q. xxi. b

¶ Quot modis committitur falſitas ſine pri
ma tribꝰ premiſſorū Rñ ſm tribus
modis ꝑdictis quib⁹ iurat ſe facturum
uel dictum aliquid illicitū uel inhoneſtum
ꝑ. qñ et ſi iurat aliquod licitū tñ abſq
neceſſitate ſz cū ſolepnitate ꝑ. qñ hoc ipm
facit ſz ſine ſolepnitate Vt conſuetudine
rendarum ex quada mala conſuetudine
¶ Vt ꝑ dcm ibi tres ad eccliam uel aliquid ſi
mile Vel ecclia cū iuramēto hmōi fuit
ex toto In cibus ꝑdictis ſtatum cū iurat
primat xxii. q. iiii. qui ſacrō Sz thollete
largte Vt in primo ſc. dictum a Idē in dicta
q. xxi Et ad ꝑdicta facit dictum c. quā
tuzcunque xxii. q. ij. b

¶ Utrū primum ſit peccm mortale Rñ hm tho
2ª 2æ q. xcviii Ex ſuo genere peccm venia
le ē q. ꝑpetrat tantum ptium dei non exclu
ſum a peto mortali non implēs ea
qđ coactus iuravit pot tñ ꝑ aliquem ipē
ab obligatione iuramēti abſolui ꝑſertim
ſi coactus fuit tali metu qui cadē poſſit
in conſtantē virū a Idē hoc ꝑcepto ſc. xviii. et ꝑ. iuramētum primo ſc. ꝑce
pto addendo b Primo tñ primū in ponitur
in tali Item non excuſatur a mortali pec
cato qui ioroſe primat q. nō cēſetur dīm
mentionem ꝑ. quatenus ad aliquid magꝝ
auſtet ſibi et ille qui ex lapſu linguē in
rat ſiquidē adhibeat ſe iurare et ſibi ee
quod iurat non excuſatur a peto mortali
ſicut nec a dei contemptu ꝑ. ſi aut hoc
non adhibeat non videtur hic ee intentionē
iurandi Et ideo a crimine primū excuſatur
A Idem in ſum. co. ti. q. xxii. Vñ cōa
additur q cū male iuratur q. qđ ſit ſine cauſa cū iuratur non ſemp ē mor
tale ſm tho. Nam ſicut dicit zay ſi iura

in eo sermone aliq̄d licitū ꝑtra ꝓhi
bi ad ecclām et hūanoī sicut fit in eo
dāmp iuramētis ex quadā lenitate vem
ale ē xxv. di. ¶. Cūius cām ꝑt intelligi
q̄ illa lenitas ꝓcedit ex subreptione
tion ꝓcedenti a nōbili' intelligentiā al'
factis cum sit eōi vii decalogi ꝓcepti
vt notat hyero. de luca. exo. xx. Et sātus fa
cit dēm c. adhuc tenendū Subdit aūt zay.
si uero licitū fuerā iuratur sed cū solēp
nitate et indiscrete mortale b
¶ Vtrū excusetur a pcō mortali q̄ iuratur
filii q̄d credūt ee verū R̄ſ hm ꝓe. q̄ iuā
tur filio iuramēto assertorio et iurans cre
dit uerū si quidē adhibuit debitam diligē
tiam non ē mortale Dilē et q̄ iuramēti
fuit ꝓmissorii Si ꝑuter legittimū impe
dimentū omittit implere excusatur salte
a mortali a Idem in dā q. xxij b
¶ Sed quid faciet qui ꝑ metū iurauit se ali
quid daturū uel factuꝝ Vide ē. iuxtā ¶.
xv. qui metuit Quid dico
¶ Vtrū ꝑiurū sit ḡuius pcām q̄ homicidiū
R̄ſ hm tho. ut quilibet sicut aplūs dicit ad
hebr. vi. hoīes ꝑ maiores suos iurant et
omne cōtrouersie eorum finis ē iuramētum
firmitatis aūt in tā homicidij cōtrouersia fi
nis eēt iuramentū si homicidium eēt ḡuius
q̄ ꝑiurū ꝓsumēdū ee q̄ q̄n maiore
culpam s. homicidij cōmisit non ꝓsūmit
maiore s. ꝑiurij iuxtā Vñ ex hoc tho q̄
i eā cuilibet pcī defectus iuramētum
manifeste tollitur q̄ ꝑiurū ꝓ maxīo
pcō debet haberi nec immerito q̄ iuraē
nomē dei tollit quēdā negatio nois
dīni Vñ xij loco post ydolatriā ponit ꝑ
iurij tenet Vt ex ordine ꝓceptoꝝ patet
Sz et apud gentiles iusiurandū erat hono
ratissimū Vt dic̄ extra ꝑiū mecha. Sed
q̄ homicidium ḡuius putatur in ecclīa cō
e q̄ ḡuius mortalitatem interdū habuit
iuxta etiam ex iniuria culpa tū sm iudi
cū dei maius ꝑiurū ḡuius putatur a
in sum. ca. ti. q. xxiii. b
¶ Vtrū ꝑcet qui ab aliquo exigit iuramē
tum R̄ſ hm tho. 2ª 2ae q. xcviij. qui exigit
iuramentū ut ꝑsona ꝓuata et hoc facit
qua ne cedit sed dubitat de veritate sm q̄
dicit Iudex non ꝑcat si tū humana cep
tatione i. ex infirmitate humane nature ꝓ
cedit Si aūt scit uel ꝓbabiliter credit eū
filiū mentiri et cogit iuramē homināa est
Nam sm Iudicē ille de suo ꝑiurio interro
gat se sed ille mentiri intelligentes impel
sit R̄ſ ad hoc xxij. q. v. Ille qui et c. se.
Vbi dicitur hoc dēm Iudicium b Si aūt
aliquis exigat iuramētum tanq̄ ꝑsona
publica sm q̄ exigit ordo iuris non vide
ee in culpa sine sciat uerū iuramētum si
ne filii q̄ nō videtur ipē exigē si ille ad
cuius instantiam exigit a Con. ꝓdicte
zay. et glo. eius Vt in sū. eo. ti. q. xxiii
¶ Cūe ē pena ꝑiurij R̄ſ hm zay. de b
bet sm canones ḡduāri ipsum ꝓut ē cū
cūspecte circūstantijs magis uel minus as
pera ē imponēda a si non minor qua
pro homicidio sponte quisso xxij. q. i. ꝓdicē
dum b Item ꝑiurii sunt infames vi. q. i.
infames et c. quicūq; xxij. q. v. Si quis
cōmictus a Vbi etiam cōi. consulentes ꝑiu
rū dicitur Si quis quictus fuerit alios
ad fl̄a testimonia uel ꝑiuria traxisse uel
quicūq; corruptele penitus sollicitasse hic
quidem usq; ad exitum vite non cōfert hij
vero qui ei in ꝑiurio consensisse ꝓbā
tur ab oī testimō sunt removendi et sm legē
infamia nōbuntur Et sm tho. 2ª 2ae q. xc
viij. a2. iij. In iuramēto assertorio quis nō
efficitur infamis ipso iure si solū pcō suum
diffitendo cōi iurantem latum i. cā accu
sationis frangendo uero iuramentum ꝓ
missorii solēpnit' tenet ipso iure fit infamis
q2 in ꝑtē ipsum manet postq̄ iuravit
ut det suo iuramēto veritatem q̄d non
continuit in iuramēto assertorio Gof. iō
videtur sentire q̄ ꝑiurus indifferenter
sit ipso iure infamis Vt in sum. eo. ti.
q. xxv. Cōi. q̄d ē c. testimoniū cū. de testi.
Vñ dictum tho. unde ꝓbabilius b Mel
ius plius ad testimonium dēt admitti vt
in d. c. quicūq; et xxij. q. v. ꝑiuri Nō
obstante q̄ egerit ꝑniam cū de testibus
testimonii a In dcō c. q̄cūq; sic dicitur
Quicūq; scienter se ꝑiurauit xl. dies i pa
ne et aqua et vij sequentes annos ꝓterea
et nūquam sit sine ꝑnia et nūquam in
testimonium recipiatur cognitionem tū post hꝫ
recipiat Item dicit hosti. ex quo semel
ꝓbatus ē ꝑiurii cōi aliquē certā i modū
exceptionis repellit cū a testō semper
etiam in alio iudicio Licet glo. zay. aliud
iudicium sensisse ut in dicta. q. xxv. Sz
ꝓ ꝓdicto hosti. satis facit iura ꝓalla
ta Et hoc verū de ꝑiurio falsitatis i. q̄n
quis filii iuravit Secus de ꝑiurio cōi
deficiente Iustitie seu iudicij i. q̄n quis
iuravit Iustum sine cā q2 ex hoc non
videtur repelli a testō ex. de testi. cogē
te. fi. b
¶ Cūio solēpnisantes adhibite agnōscant
ꝑiurū R̄ſ hm zay. quicūq; iurat ꝑ deū
multū obligatur. Cum vero per deum et
euangelia maxīe obligatum Et adhuc
maxīe qui ille admittit sectā reliquias
et ita exsecutibus solēpnitatibus nascit
obligatio Et sic dicit tho 2ª 2ae q. xcv
viij. ḡuius pcīm ē si aliquis solēpnit'
iurāe ꝑ euangelia ꝑiurat gs si ꝑ de
iuria in eo sermone ꝑiurat tam ꝑ pte
scandali tum ꝑ pte maioꝝ deliberatio

nem quibus equaliter hinc inde positis ꝑ
nius ē si quis ꝑ deum iurare ꝑmittit qua
ꝑ euangelia Idem pe. et Imo. a Idem
in sum. eo. ti. q. xxvij. b

Quod si aliquis audit aliquē ꝑmutare vi
de ē. iurā. ſ. xvii qui incipit Quod si quis
audit Et multa ibi ad hanc mām ꝑtine
tia sicl ē. iuramentum i. et ij. ꝑ totum

Permutatio equaliter fieri possit
ꝑmutatio de būficijs ecclasticis
Re fun Ray. būficia ecclastica no
ꝑsit adhuc ꝑmutari aūcte ul
partione patrū sine symonia Sz epūs si
vtile ēe iudicrit ꝑt ex officio suo trans
ferre ꝑsonas et facē ꝑmutationē Item
q ꝑlibus nulla se non licet de hac pars
ci et tractare vt Imo. ponit Sz tam
expectant et relinquant in manu supio
ris a Dicit cū Imo. q talia ꝑsit ēe nec
ba ad epūm Cum ergo non possum seruire
in ecclia mea remanere nel profectē. si ꝑ
diuersitatē linguē nel alia iusta decausa
supplico Vt de mea ꝑbenda nel ecclia ꝑm
dcatis et iij ꝑmdcatis in alia Credimus
etiam q possit ei dicē et tali melius com
petere mea ecclia et multa sua ex. de
prebē. Iuxta retrā Con. hosti Glo. aūt cay.
dicit q partes ꝑsit sine peto sibi iuste
terminare voluntates suas Sz ꝑmum tucius ē
sm Vl. Vt in sum. li. i. ti. j. q. vi. Sz
et sm sustinere ꝑt qū talis terminatio
sit sine pacto qz hoc ibi videtur ꝑhibitū
b Permutatio uero possessionū ꝑse non
ē inhibita qz datur ibi tpale pro tpali
ex. de rerū ꝑmu. ad qos Ita tū q si al
tera pars ꝓpōderet potit premia re
fundi Vt sic ad equalitatē ꝑmutationis
ꝑueniatur Sed hic nō q hoc ꝑmutatio
ē quedam alienatio ut ex. de re. eccl. alie.
Nulli Et ideo seruandus ē modus q dicit
ē. alienatio ſ. i.

Cū duo volentes sua būficia ꝑmutare
liberē et sine fraude resignant in manu
epi non ꝑsit impediri ꝑ illos qui habēt
literas apicas de būficijs vacantibus ex. de
rerū ꝑmu. licet li. vi. Et si talia būficia
conferantur alijs non vz Vt in de. re cō
fessione ex eo.

Perplexitas alia iuris alia facti Vt
ray. ponit ꝓplexitas iuris ē cum
quis certa illud qd sibi occurrit fa
ciendū nel non timent dubias aūt
tatē sibi timē opponentes hoc perplex
tas ꝑ pitorū consiliū et ꝗtorū cōtro
dia reformanda ē a De hoc latius dicit
ē. ē. confessor ij. ſ. fi. in additione b Alia
ē ꝓplexitas facti qū ut ait ggg. diabolus
suggestione sua pluries sp ita perturbe fa
cit quat si prima fortasse fuge appetunt
sine alia pena non euadant di. xiij. Nam

Et datur ibi consilium q tuc minus malum
eligatur i. q al' sm se considerati cet mi
nus pcm Nam veritate inspecta nō pōt
ee aliquis ꝓplexus i. necessitate astrictus ad
aliquod malum Vñ aug. Vbi deus reddet misericordiā si non spontaneū huc
miserie homo habē pcm xxiij q. viij Na
buchodonosor Item aug. usq ad ee pcm
voluntariū malum ē ut nulle modō sit
malū nisi sit voluntariū xv. q. i. ſ. i. circa
fi. Con. tho. in 2o di. xxxiv sile et ocs tho
logi a Idem in sum. li. iij. ti. xxx. q. iij.
b Si sacerdos celebrans recolit se omisisse
se aliquid mortale Vide ē. missa ſ. viij Et
de tenentibus aplōnes diuersoꝝ ingressū
ē. opimo ſ. i.

Periculum Vide ē. difficultas ſ. i.
Certum ē oppositum vero mollis
ciei et virtuti ꝓficere nisi de q̄bus
habetur ē. Molliciei

Ignius quid sit Re sm hosti ē obli
gatio rei licite pro debito facta
fit aūt ad maiorē securitatē q̄ fieri
ne ē pcs nota, memorare q̄ agere
in ꝓsentia Vt in iusto de obli. que ex ele
cto. ſ. fiunt Vñ qū transit in ꝓtatem nrā
bonis dicitur ꝓfectus Sz si remanet apud
debitorē dicitur ypotheca Sz quantū ad at
tionē non differunt a Idem in sum. li. ij
ti. xvij. q. lxxiij b

Nota multis intelligendum aliqua tacita
pignori obligata Re sm hosti sunt multa
Nam si quis tibi dederit pro aliqua promissa
alia bona mariti obligantur tacite etiam si
exheres si qui mulierem non habet pōtē
dotem confert C. de re vxo. ar. l. Vnica de
hac inde ē. dos ſ. ij. et vi qui incipit quod
si maritus Item alia bona conductoris in
certa et illata in iusticia pdio semper duo
usi ad tempus inferatur tacita obligata ill
dño pro pensione In vrbano aūt nō distingo
Vtrū dño sciat nel non C. de locato l. eti
a Item bona tutoris et curatoris tacite obligata
tui minoribus pro eorū officio Aut si non
administrauerit C. de admi. tuto. l. pro offi
cio Item bona pris tacite obligantur filijs
pro rebus aduentitijs et pris ea. C. de
bo. q. lib. l. cum oz Hec bona matris tota
liter ad eos nuptias sunt filijs prioribus
matris tacite obligata Vt eis restituat q
a pmo viro fit lucrata C. de 2os nup. hoc
edictali ſ. pñt a Et ibi patet q hoc resti
tutio faciendā ē salte post mortē mris
cū interim ipa habeat vsufructum b Item
bona defuncti tacite obligantur ꝓfectis
et fideicommiss C tota de lega. i. l. a Idem i
sum. eo. ti. q. lxxiij b

Cui res pignori obligati sunt nel non
sm hosti obligati sunt tam res ꝑsentes q
future Vt fructus pendentes ꝑtus ancillar

fetus pecorū et ea que nascentur ff. eo et
que mundū Item res corporales et incorporā
les ut cautiones et nomina debitorū ff. eo cum
quis Item usufructus ff. eo Si res Item ser
vitutes rusticę Vt s. quam diu pecunia solu
ta non sit his seruitutibus creditor tenetur
Et si ī certum diem non fuit reddita cre
ditori vendę vicino valeat ff. eo sz an me
dz hic cause ab usura sicut dicitur ī s. vij
a Et ibi patet q quo ad usum talis con
uentio non valet quia ē senatuscia licet lex
permiserit ī dicta l. sz an. b Vsbarie autē ser
vitutes non fuit sic pignorari Et ratio ē
ne ex varietate usus vicinum edificia des
truantur et ī vtilia fiant ff. eo Si res s. fi.
Pignori autē obligari non fuit Vt gloss
refert res sacre ē vt vasa et ornamenta
ut C. de sacrosanct eccl. l. sancimus nemi.
a Et ibi excipitur cū reddēptionis cap
tiuorū ut pro ea possint pignorari b Ni
si eccīa supflua vasa habeat et debitū vsqz
ad a Nec aliude ex rebus mobilibus sol
ui possit Vt in tex. qui sequitur b xvij. q.
ij. hoc iure Vel nisi in aliis causis necessa
rijs In quibus res eccīe alienari potuit xij q. ij
Nullū Vide ī alienatio s. i. Sz nec res
eccīe possunt pignori obligari In autē de
alie. et emphy. s. et quū coll. iv. Item liber
hōis nulla ē obligatio q cōtra ē liber
tatē cū. eo. t. ij. C. de actor. et obli. l. obsi
C. que res pignori l. qui filios In autē
Vt nulli vendi. s. q2 vero coll. ix In casu
tū tenet obligatio libē hōis ut in redēp
to ab hostibus C. de capti. et postli. rei
l. fi. a Vbi patet q talis remanet obli
gatus quousq; satisfecerit pro pro sue
redemptionis saltem securitē quātūcūm
b Item ob necessitatem fames patet obliga
tur pōt filius C. de pactis que fi. dos. l. ij.
Vt ē ī. emptio s. fi. a Et ibi de hoc ī ad
ditione Et idē q in hoc s. nōtat In sum. co
ti. q. lxxv. b

Vtrum aliquis res suas obligans intelligant
futura ꝛc de pactis et futuris sensisse p
sumitur C. que res pign ob poss. l. fi. Sed
intelligitur exceptū de illud quod specialit
obligatum non erat Vt vestis supellectili
lia que in usu habebat et filia C. que res pign
ob poss. l. i. a additur l. obligatione cū scq
tibus ff. de pignor. Idem etiā nōtat in sū.
co. ti. q. lxxv b Sz hoc intelliguntur obliga
ta iura et actiones C. de sen. passim l. si
adempti et l. cassius Si vero dicat mobilia
et immobilia et se monetia non ob hoc vel
ligatur actiones et nomina sine credita C.
de pac. pignor l. i. Idem dicit de his qui of
ferunt eccīe alia bona sua Item qui obligat
iustitiā et de actibus et de aliis que ibi cō
tinetur sensisse videtur C. q res pign ob.
pac. l. ij

Quam diu pignus remaneat obligatum
re? q. ij dic etiam vtq denarius remanet ad
solutē C. de distra. pign. l. q. ij dic. a Idem
in dicta q. lxxv. ad finē et in dicta l. q. ij
dic patet q pignus pōt etiam vendi li
cet maior pars pecunie sz non antequā fuit
fuerit soluta b

Vtrum ecclesia reddituus sine stipendia pos
sint pignorari vel obligari re sua Primo non
possit obligari speciali conuentione sz a iudi
ce pro debito rationis et extra iudicali
possit obligari az. C. de excep. rei iudi. sup
dicta ff. de re iudi Comodis Item b. ex. de fi
de instr. poterit Vide ē locatio s. ultimo a Idē
q hic lectur in sum. eo. ti. q. lxxvi. Et vide
tur intelligendum qui aliude non pōt debit
satisfacere Alter etiam p iudicē iudicatur
posse obligari Vt in dicta l. stipendia b

Vtrum pignore sibi obligato vt sit usura re
sua tpo. 2q 2e q. lxxviij Si pignus sit res
aliqua cuius usus pecu extimari pōt debet
ille qui mutuauit computatē usum illius rei
ī extimationē eius qd mutuauit alioquin
idem ē ac si pecuniā accepet et p multo q
ē usurarū nisi forte eēt talis res cuius
usus sine pecu solet concedi ut amicos si
cut patet de libro comodato a Idē in sū.
co. ti. q. lxxvij. b Et hoc intellige q sit
usura si utatur pignore consentiente de
bitore Si vero eo nolente eēt furtū ff.
de furtis l. si pignore

Quid de expensis factis a creditore ī pig
nore re sua? creditor pōt exigē vel
cōpensare non solum expensas quas fecit
colligendo fructus sz etiam quas fecit bona
fide circa rem pignoratam puta colendo
fundū vel pascendo iumentum Et h nisi fu
erint ītemperate a Vel etiam tante ut p
earū occasione debitor non possit rem redi
mē ut in l. de quo statim Et idē q hic
notatur in sum. eo. ti. q. lxxix b ff. de pign
act. l. si seruos Sed fructus quos pce
pit ut percipē debuit cōputabit in sorte in
C. de pign. act. l. ij. et ex. eo. cū cōtr.

Quid si pignus perijt vel deteriorat
re si sine culpa creditoris perijt vel dete
riorat ē non tenetur et michi omnino de
bitor tenetur saltē debitū nisi actum sit
q amissio pignoris liberet debitorē Si vē
culpa creditoris tenetur creditor C. de
pign. act. l. ij. iiij. et v. a Idem ī sum.
eo. ti. q. lxxx. b

Quid agit creditor hinc pignus si pars
computare fructus in sortem petit residu
u debiti re sua q pōt quidem petere
restituari p actionē pignoratē petē C. de
pign. actio et l. distractus Item pōt pig
nus alterū pignorare C. si pignus pignori
l. i. et ii. Sz numquid possit pignus vendē
habes in sequēti s. a Idem qd hic nōtat

m sum co ti q lxxviii b
Vtrū creditor cui non soluitur possit pignus vendere Rñ hñ zay si pactum fuit q possit vendi certo tempore uel modo uel ꝑsone uel pcio debet creditor nūciare debitori et postea poterit vendē hm formā conuentā et non aliter Si uero pactū fuit de non vendendo non potit vendē nisi post tri/ am denūciationē factam debitori ut sol/ uat et si non soluit poterit postea vendē Sed si vendet ad̄ tenetur furti Si uero nullū pactum fuit sufficit vna denūciatio et postea elapso breui A s. a denūciatione uel a fine iudiciali numerādo vt l. fi. de qua ꝑ[illegible]poterit fieri vendicio ꝓbatur h ff. de pign. actu. l. si conuenit et distrahendo C. de usur. domi. impet. l. fi. R Idem in ui dicta q. lxxviii b
Quid de pignore vendito creditor minꝰ accepit quam erat debitū Rñ si vendidit bona fide pot agere ad residuū Et si plus accepit tenetur restituere debitori C. de iure do. impet. l. fi. d Idē in sū. co. ti. q. lxxvi
Cui et cōtra quē detur actio ꝑscriptis b pignoris siue ypothecaria Rñ hñ hosti. dat creditori contra quemlibet possessorē ff. co l. pignoris et C. co. l. pignoris et l. debito rem Item quidē q si possessor lit electio nē vtrū agat ꝑsonaliter contra debito rem uel ypothecarie cōtra possidentē C. eo distinct. et l. ꝑscriptione Et ideo si ha bet titulū onerosum si fuit fraudis con scius l. quia scribat item alias obligatam Sz si non fuit fraudis conscius non potē ditor cōtra eū agere quousq; exerit cōtra debi torem et fideiussores et mandatores et pos tea agi potuit contra pignus possessores
Idem in sum. co. ti. q. lxxxi b
Cui et contra quē detur actio pignoratitia Rñ hñ zay pot agere debitor uel heres eius contra creditorem uel heredē eius uel ali um si forte creditor rem sibi pignoratam in aliū transtulit Nam et iste possessor tenetur restituere in casu non solū fur tiuo quod ipse ꝑcepit sz etiam eius quod anteriores ꝑceperūt a tpe ꝑmi contrac tus et sic soluto residuo restituere debet pignus ex eo ru cōtra d Idē in d. q. lxxxi b
De pignorationibus que fiebant in ꝓuincia vide ꝓuincia
Precate precate anis ter in anno ab ore sūmi pontificis exaudimur vt hosti. refert et ita e Idem etiam nōt. do. anto. de but. cum de an. in c. exercitationi ex de reprobis b
Placere Vtrū velle ꝓ placere sit petrarū Vide ē. adulatio ꝑ ꝓ
Pollutio Vtrū ꝑ pollutionē i sop nis amittatur virginitas Rñ hñ Al. Non eo q voluntas et delec/ tio non immediate voluptati coitus coniung tur A nisi sequatur placitū Vñ ut nātur in sum. li. iii. ti. iii. q. xxii Vl. dicit q si placet delectatio pollutionis nocturne aīn. uel post credo q virginitas ē amissa Idē credo de eo qui causam huic pollutioni dat in vigilia ꝑ consensū in turpe delectationē uel actum q tunc hec duo committuntur i tanta vnius ꝓti Et sicut pollutio consequē ꝑmissorū alterꝰ tunc vigilia reputabat virgi tatem sic ē et hic Sed et si ꝑ venialem negligentiam cura delectationes carnales uel repletionē cibi uel potus Vel ꝑ aliud sibi cuius detur cessatio ꝓpter repletionē no credo virginitatē amitti Et addit Vl. di tens Pollutionē aut appellamus eam solā que ē ꝑ emissionē seminis hꝰ aut ideo dici q. triplex humor de medio cerebri tribus fluit s. semen vrina et humor silis seminis qui ē medius nec vrinā et semē et distillat interdū ꝑ testiculū femine Vel ꝑ ter auditum aliquādo turpiū Sz ꝑ solum semi nis resolutionē amittitur virginitas quia ipa sola supplet loci coitus uel complet eius delectationē hec ibi b
Vtrū pollutio nocturna impediat comu nionē Vide ē. celebrare ꝑ. v.
Vtrū pollutio que in sapnis accipit et in vigilia timuatur sit pccm Rñ hm tho. i 4o di. ix. Pollutio ꝑ se non ad pcām mereri magis iudicatur hm ꝓpriū q in dormiendo ꝑ hm fuit que ē in vigilā do q. rarialis motus non ꝓcedit ad meri tum nisi hm q a voluntate causatur Et q cū excitatus ē motus in dormiendo no sub iacet voluntati vigilantis ulterius nec accipi tur esse vigilasse quousq; ꝑ forte usum liberi arbitrij recuperauerit Pot cū contingere q in ipa vigilatione pccm oriatur si quide pollutio placeat ꝑ delectationē quod quidē erit veniale pccm si talis placentia sit ex suscitatione mortale aut si sit cū de liberatio consensu ꝑ quod cum affectu fi tum ipa aut post complacentia nō fit ꝓterita pollutionē pccm Et si placet vt natura exoneratio et alleuatio pccm no credit A Idem in sum. li. iii. ti. xxiii q. lxxviii Et aduertendū q pollutio nocturna in se non habet cum non subiaceat iudicio seu ꝓcāti potest aut habere in suo origine mortale uel veniale hm q litate rei Vide aliter s. confessione seu crapule Vt tollit ꝑ tho. 2a 2æ q. clvi. art v. Vbi in suo accidente s. ꝑ oblectationem ut ꝓtectum ē b
Populus Quot horis faciat vnum ꝓpulū Rñ dicens xx. q. iii vnus A Ibi hꝰ notat glo. b Sicut duo faciunt congregationē ex. de elect. c. 1. Et tres collium ff. de verbo sign. Rationis

Et tñ retinetur in vno ff. qd cuiqz vni
nezsitatis l. sicut municipū. Duodecim aut
aut xxti ff de ni. bo. rap. §. i. a ymo l. p
tot ij. §. i. Et ibi dicitur q dece vel vigti
ti faciūt turbam b Quatuor aut vel qui
pauci vel dece oues faciūt gregem ff. de
adigendis l. oues a Idem in simi. li. iij. ti xx
x. q. xv. Vbi etiam ex hoc arguitur q pot
dix populū scandalizari qui dece graues
et honesti de populo scandalizantur licet i
populo sint etiam mille b

DOctō de portione canonica extra se
pulturas Vide j sepultura in j.
de portione lrīma filiorū et here
dum Et inde ē lrīma p totum

DOstulatio quid sit Rx hīm hosti. licet
gloss. dicat q postulatio ē gr̄e pe
titio ar. eē c. bone Tu dic q posta
latio ē alicuius p̄sone q̄ eligi phibe
tur non ꝓpter vitium sz ꝓpter defectum
qui ei postulatū non ois inhabilē reddit
ad ꝓmouendum ecclie cōtorū et ēta cap.
petitio a Idē in sū. li. iij. ti. xxvi. q. xiij
Clerus sit postulandus vel non Rx hīm b
hosti. In ꝓmis quidē non pot postulari
criminosus puta ꝓmus homicida vel in
obediens tales enī nec eligi nec postula
ri pnt eē co. c. i. et ij. Item non ꝓfessus
tacite vel expresse non postulatur i ecclia
stone ꝓlatus sic nec eligitur eē de elec
tum causam et c. tum ad vtilitatem nisi neces
sitate nīo stante quia tūc posset diu modo
in regula fuerit competenter instructus
sic pot intelligi eē de elec. cū monasteri
ū et c. affinij §. fi. Item non postulatur
epūs nisi forte sit liberatus
Ita q nau p annum fuit liber xxxiii. di. cū
ter a Et ibi patet q si talis ceciderit cū
clamoribus vel vexationibus in ꝓpetuum
non admittitur b Item nec mutilatus q
talis ōino inhabilis ē eē de corpo. vici.
ex postulasti. de hoc j. Vitiatus corpore §.
ij. Et ibi de multis alijs vitijs corporalī
bus ꝓ totū Item nec bigamus vel ute
rinus q talia et silia ōia inhabilē reddunt
Nec si talis defectus ē qui non reddit ōi
no inhabilē admittitur postulatio Ideo
postulari pot si defectus sit in etate eē co
a §. de elect b cum nobis alm §. plr
et ultrā Item si defectus sit in ordinibus
nam ad oēs dignitates habentes curam
postulandus est qui non ē in sacris eē
de elect dudum i §. fi. eē. de cta. et gla
a multis Item si sit defectus in natali
bus eē. de elect Innotuit Item si sit epūs
eē co. c. fi. Et si talis electus nō valet
ut ibi habetur a Idem in dicti. q. xiii b
Vtrū electus alicuius dyar sit postulandus
vel possit eligi Rx hīm b. eē de elect si v

nam inter a hoc c. non inest ibi hoc
b q̄nus clerici non pnt omittere certos
suos suue consensu epō cum suoz iuchil
omnino eligi pnt siue in sua siue alterius
dyocesi eē. de elect cum inter canonicos
a hoc nōt glo. in c. admonet eē. de te
stibus et addit q si epūs malitiose deue
gauerit licentiam compellendus erit
q sui sufpiozē eē. de iur. patr. nullus
Et idem nātur in dicta q. xiii. b

Vtrū religiosus deat postulari vel eligi
Rx diuersę fuerūt hartenq opiniones.
hoc tenetur in distincte q siue in suo mōs
terio siue eē. siue etiam ad epalem dig
nitatem eligi det Vt notatur ꝓ Jo. an.
eē. de elect. nullus li. vi. a Et in dicto
c. nullus inde expresse colligi Vt etiaz
dicitur q nullus pot eligi in plātū zeli
gionis nisi fuit expresse professus b
Si quis eligat postulando vel postulan
dum vel in postulandū Vel postulet eli
gendo vel eligendū vel in eligendum
et hmōi hec ō. electio i. §. xix qui in
pit in ōm

Si quo sit aliquis postulandus Rx si sit
epūs a papa postulandus ē eē. co. c. fi.
Si vero patiatur defectum in ordine vel
ordine debet postulari ab eo qui in hac
parte dispensare pot Vnde si aliquis xx.
annoz postuletur ad dignitatem siue cu
ra ab epō pot postulari Sed cum cura
a papa ut supra dispensatio §. plr et fi.
Si vero sit defectus quia ē electus ali
cui dyar Vel subest alti ut religiosus
et hmōi non oportet q postuletur sed
eligi pot ut dicū ē ō. §. iij. et iiij. a Ad
hoc pot reduci qd nōtat i sū. co. ti. q. xvii
Cui pot postulari Rx hīm hosti q? b
et eligere pot eē co bone ij. §. retenū ꝓ
totum eē. de elect. Innotuit Et vz sine
admittitur postulatio si concors fuerit s.
si ab oībus fiat vel saltē si duę partes cō
sentiūt q2 tūc idem ē ac si oēs concordā
rent al' non facile admittitur eē. de elect
scripsit §. fi. Mer requiritur forma cōsilij
eē de elect quia ꝓpter s. ut fiat p modū
scrutinij et formationis decreti a j. hīm
formā dicī c. quia b quātus hīm quosdam
requiratur et tutius sit a Ad hoc facit
qd habetur in sum. co. ti. q. xv. et se. b
Cui ē effectus postulationis Rx qz pos
tulatione admissa tamq̄ recte facta potēt
postulatus confirmari ac si electus fuisz
eē. de elect cum monasterium a Et sic sez
liat cura ad vitandum cum[2] et nos sequa
re debemus licet de ordine iure iudicatur
Vt ꝓ postulationē quis pnus habilitetur
ut possit eligi et exinde confirmari hīm
gloss. et hosti. et in sum. co. ti. q. xvii. per
c. Innotuit ii fi. eē. de elect Vbi no tū

videtur probari q̄ talis sit ordo mris b
Vtrū p̄ postulationē aliquod ius acquiratur postulato R̄ ḡm Jo. an. sup vi⁹. Si postulatio concors fuerit vel saltē a duabus p̄tibus facta pendet quidē a tertia tertiali sed tū ḡm quosdam petri pot confirmare cū de eccl. cū monasterium et c. officij ff. ti. Et si tale admiserit superior dicetur facē tertiam Si non admiserit sanctā cū. De aqua. cōtr. zesti. ff. plit Si aut non sit facta in concordia vel a duabus p̄tibus ḡ ex causa tuē depēdet a tertia speciali cū postulatione et c. bene
Vt patet in sum. eo. ti. q. xviii. Hosti. dicit quidquid alij dixerint sic distinguo Aut duo postulantur aut vnus postulat et alius eligitur Si duo postulantur Aut in altero quemlibet duo p̄dictos capli et postulatio fit ex cā puta ḡptez ingenij vel utilitatem aut euidentem vtilitatē ecclie Aut alterū istorum deficit In primo casu acquiritur ius postulantibus adeo q̄ cōfirmatio petri pot a. cū. De eccl. cum monasterium Si non acquiritur ius postulato nisi fuit postulatio superiori putata tuē etiam sibi ius acquirebat non tū agret postulatus nec p̄sumptuose se ingessit iudicatur a. cū. De eccl. Actualiter verū tamen de administratione forte admittatur ob vtilitatem ecclie a. cū. De elect. pbra to. Et si neutē duoz postulatoz habet duas p̄tes vel habet ḡ non fit ex cā non mirū ḡ gratiē limitatur Si aut vnus eligitur et alter postulatur et in postulatū due partes gaudent et fit ex cā p̄ferendus postulatus et vincit electionē cū. De elect. scriptum Et si vnus ex duabus p̄tibus desinat vel causa non subē electus obtinet ut in dcō c. scriptum Et hoc verū si p̄sone sint ydonee Alioquin p̄sona electa contra p̄sonam postulatam vnius ydoneam ḡnis duas p̄tes habeat obtinebit cū. De elect. duduꝫ l. ff. ti. l. d. ff. septi b
Vtrū postulantes variare possint R̄ ḡm hosti. Variare p̄sunt retinentia s. quousq̄ inuenerint p̄s confirmatione petenda Alij qui tū dicunt q̄ non sicut de electione ut ē. electio i. ff. xv. qui incipit publicato Si tū postulantes et superior a quo postulatur gaudent possent resilire non obstante renūciatione postulanti d Ide in sum. eo. ti. q. x. et xix b
Postulati a papa qui parcūtur tardimibus vel etate defectum Vel tenentur in magna parte seruare constitutionem cū. De elect. cupientes ad fi. Vbi et ḡ de qua dicit ē. electio i. ff. iii. d Hoc patet in dicto c. cupientes ad fi. Vbi etiam patet q̄ idem ē et de ōibus alijs postulati preterq̄ de hijs qui sut allegati

ti alijs eccl̄ijs b
Vtrū cuius postulatus deat consentire R̄ ḡm Jo. an. li. vi. Cuius postulatus ad aliā eccl̄iam sic dcī videre nec consentio nec dissentio ḡ in hoc voluntati dñi ff⁹ me supponō Ad hoc viii. q. i. in scriptis d Hoc videtur satis p̄bari in d. c. cupientes ad fi.
Postulatio sine postulatē ḡm ministras b et desiderū sum sine animi sui in ordine ad eū qui ministrationē p̄cē expetē vel alterius desiderio recidiē ff. de postu. l. i. Et de ista postulatione habes multa in q. vii. ff. tria

Prebenda quid sit p̄benda sine ratio nia R̄ ḡm hosti. P̄benda ē ius percipiendi fructus in ecclia cui pertinens tamq̄ vin de collio Et nascitur ex canonia sicut filia q̄ ex quo quis canoniam debet habē et p̄bendam cū eo relatū P̄rebenda igitur p̄ē consistit in fructuū p̄ceptione Canonia aut ius alicuius qui in canonicū receptus ē ad quod ius postea p̄tinet P̄benda stallus i choro Vox in capitulo ut in dicto c. relatis d
Idem in sum. li. iii. ti. xvii. q. xvii. b Dignitas vero quid sit Vide ē. dignitas et ibi quid personatus
Vtrū in receptione canonicoz et collatione prebendarū abbates canonici vocandi sunt R̄ si comode fieri valeat vocandi sunt consuetudo habet eos ad talia non vocari al' q̄ in eoz absentia factum ecclē ista tribus ventilari debet cū eo cum i ecclesia li. vi

Receptū Vide ē. obediētia i. ii. iii. et iiii. c.
Redemptoz Etiendū q̄ officium p̄dicatoris ōibus laicis ē interdictū cū. De hereti. Sicut i duo teni non dēt admitti ad p̄dicandum qui dicit se p̄ missionē missus a deo nisi probet sicut et moyses probauit in capitulo de can. di. vi. Reuera Sz tū sufficit ad probationē literaz testimonium vnius clericus admittitur nisi mittatur cū. de hēn. cum ex iniuncto ff. i. Et ū vero ubique p̄dicare p̄sunt nisi ab alieno epō in cuius diocesis p̄hibeantur Nullus alius pot nisi de sedis aplica sede vel epō loci hanc habeat p̄tatem cū. de hereti. extrauagāti ff. quia vero Et si p̄dicat i mortali pcō peccat mortaliter Vt pōt tho. in 2ª di. xix. Sz an teneatur ee confessus Vide ē. confessio vi. ff. v. d Et ibi latius in addicione Et de q̄ in hoc p̄cipuis iō. in sum. li. i. ti. v. q. xix. sedm hosti b
Officium p̄dicatoraz ē preceptum in dei cū. de hēn. cū ex iniuncto Et multis p̄uilegijs dotatur cū. de sta. zelo. li. cū. de excess. p̄lato Minime p̄o dei

et ij a In hijs capitlis dicitur specialiter de
priuilegijs pdicatorū et minorū qz pdicato
rum ordo et fratrū minorū trāj fideles clypei
ortodoxe fidei specialiter sunt hodie priuilegio
dotati sm hasth et in dicta q. xix b
Predicator debet hre tria principue ꝓmo
vt sit miteus caritate ardens 1. cor. xiij
si linguis hoīm loquar et angelorū caritatē
aut non habeā factus sum Velut es so
nans aut cymbalū tinniens 2o vt sit
extēd vita lucens ephes. iij. amel' de dece
bri. ꝓtribus Cuius vita despicitur restat vt
eius pdicatio contemptuatur iij q. viij ca.
pueros Nam qui pdicat et male vivit deū
iusticiā quo eum condemnare debat xl di.
multi xij. q. iij principue 3o ut sit ad actū
pdicandi competens In quo quatuor sunt
ei attendenda ꝓmū e tempus s. aptum
vñ sup illud ij. thi. iiij. pdica verbū insta
oportune importune ait ephs dicturus ē
portune ꝓmisit oportune qua apud audi
torū mentes ꝓpā sua voluntate se destruit
si habe aportunitate importunitas meretur
xlmo. di. sit rectoris nri. 2um e loc⁹ qz
fieri debt predicatio vel in ecclia vel ī al⁹
publico et honesto loco Non aut ī quatis
domibus et ꝓ occulta cōuenticula clericoꝝ
vel laycorū ne forte oriatur suspicio hēsis
xxx. di. si quis cū. glo. v. Quod in aure
audistis predicate sup terra cū. de here.
cū ex iuncto circa ꝓcin. 3um e qualitas
audientiū Nam sapientibus et doctis al
ta et ꝓfunda pdicare pot simplicibus ve
ro plana et plana 1. cor. ij. sapientiā
loquimur inꝑfectos Et 1. cor. iij Lac
vobis potum dedi non escam non enim po
tuistis ādē Item infidelibus secreta fidei
non sunt pdicanda nisi forte signa appa
rentia q vellent cognosci et tunc cum
cautela xlvij. di. in mādatis 4um e qualitas
diendorum s. Vt vtilia doceat vsa. xlviij
Esto dns doceris te vtilia non itaq fabulas
aut genealogias et huiusmodi lxxxvi. di. cū mul
ta Licet videntur fuisse dictata 2ay. Vt
in sum. li. iij ti. ix. q. i. b de questionibus
pdicantibus Vide j. questionarij c. Duo pre
dicatores possunt cum excommunicatis ꝓtripaē
et ab eis recipe Vide b. extrauagāte vi. gl.
iij Et cū traditoribus j. zelotipi. quinto gl. fi.

Quedo dicitur quintus aliqs pdicatur
iuste Et possimus quantū ad ꝓmos
quatuor nos ponē In primis quid
dicit pdones qui viatores expoliant
rebus suis ut vide⁹ b. latro 2o dicit pdo
miles qui accipit et tollit a ꝓsonis vilia
stipendia sibi constituta xxiij. q. i. Milita
te 3o sunt pdones ꝓlati qui ut pauca
tionē imꝑdant ꝓlato legato vel similes
exactiones faciant plus extorqueant a sub
ditis qꝫ soluant ex. de cens. cū. 4um pleriq

qz dicitur predo iudex siue officialis pe
cuniam indebite accipiens C. ad l. iuli.
repeten. l. h' st

Cuius pena pdonis Rō sm 3ay. eadem
pena e pdonis que et raptoris cū vter
raptor sit Et ideo quos ꝓfacinq comq
niat pena dē silis cōtinet xv. q. iij. same
Vide j. raptor i. §. 1.

Relatus qualis ee debeat colligi
ex regula apl' qua hoēs b. audi
endus §. 1. Item plura ꝓtinen
tia ad prelatos b. epūs et b. cor
tertio 1. et b obedientia ꝓ totum

Restituer e2uere j. sacerdos Item
b. confessor et confessio ꝓ totum
Hre b. eucaristia iij. Item supra
missa ite

Rescripto quid sit ꝓcepto vel
Vsucapio e acquisitio dūj per con
tinuationē possessionis temporis
a lege diffiniti ff. usuca. l. iij. Et
hoc quide preceptio e immobilibus ut dicit
in domo et in agro habet ecclia locū in re
bus incorporalibus ut in seruitutibus ꝛ ac
tionibus et hiusmoi ut ex. de rā posse. et
proprie cum ecclia xlvij q. iij. quas actiones
Vsucapio vero e de mobilibus et cōplet
triennio Sz ꝓscriptio requirit maius
tempus Vt iam dicetur a Ad predcā
facit in iusth de usura in ꝓcin. b Ad
vero quidquid de ꝓscriptione dicitur et
de usucapione intelligi debet

Due res prescribi ꝓnt vel que nō ꝓnt
Rō qualiter eius res et cuius ius ꝓscribi
pot ex. ea ad amussim C. de ꝓscript. xxx. ul'
xl. a. sicut in item Excipiuntur quedam
in primis quide in rebus nullo tpe pre
scribitur Sz potius ex diuturnitate augē
tur ex. de symonia cū in ecclie xxxviij q. v.
quod deo Item non ꝓscribitur cōi obedien
tiam visitationē et cēj ꝓcuratione que 2oē
visitationis debentur ex. ea cū non licet
at et c. cum ex officij. ex. de cens. cum
instans Et talia quide nam ꝓscribit subdi
tus quia ea debet prelato Alius tū pot
talia prescribe Vt puta abbas vel alius ꝓ
latus ꝓscribat cōi epūm circa subditos eius
et sicut dicit Inno. in hac cāu licet subdi
tus aliqualiē ꝓscribat non ꝓscribit nomi
ne suo Sz potius nomine eccie de subiectione 2ū
det Vt in dicto c. cū ex officij Item ecclie
et rebus sacris vel religiosis loca decime
primicie et oblationes nullo iure ꝓnt a lay
cis ꝓscribi vel possideri xvi q. iij §. potest
ex. de ꝓscript. causam q. et c. si diligenti
Et de hoc b. decime iij. §. xi qui percipit
Vtrū decime ꝓscribi Item non pot ꝓscri
bi limes Vel quod adhuc limiti quatuor
vel ꝓrochiarū xv. q. iij. licet et c. nisi ex
de ꝓrochijs sup eo 2o est ne tum quatuor

nel p̄rochiazū confundantur. a Quod
bene colligit ex uerbis allegatis b Li
nes in p̄dicto p̄t p̄rescribi xvi q. iii
Volumꝰ ex̄ eo quia Item nec liber homo
p̄t p̄scribi xvi. q. iii §. potest Item res
publice que sunt in usu populi romani
uel aliazū ciuitatū Vt uie plateę pontes
aquaductus et huiusmōi non p̄scribuntur
intellige nec in toto nec in parte ff. usura
Usurapionē C. de aqe. publi. l. p̄scriptio
a In dicta l. Usurapionē dicitur Usura
pionē recipiūt maxīe res rurales ex
ceptis rebus sanctis sacris p̄fis p̄ro
mani et ciuitatum Itē liberis hoībus b
Item publice functiones siue ciuilis cano
qui s. solui debet rei publice p̄ro agris
non p̄scribuntur a tributis ut in dicto §.
p̄t Itē possessiones agrorū non p̄scri
buntur a tributis C. de p̄scrip. xxx. uel xl.
annorū male agritur Itē res furtiue seu
vi possesse seu etiam q̄ nascuntur ex eis
non p̄scribuntur aut usurapiuntur vt habet
de usura. §. furtiue a Idem q̄ in hoc §.
notatur vi sunt. li. ij. ti v. q. cxxiiii hīc zay.
et hosti. b
Que sunt spēs p̄scriptionis Re hīc Ray
mūs multe alie due sunt Una e cōis la
tis temporis ut x. annorū inf̄ p̄sentes Vel
xx. inter absentes Et intelligūtur p̄n
tes qui sunt in eadē p̄uincia Sed hodie
debent intelligi in ciuitate hīc actū. vt
nō. C. de p̄scrip. longi. temp. cum in
longi. a Nō glo. c. que assignat rōnem q̄
hodie singule ciuitates habēt sua p̄rogati
ua sicut alias singule p̄uincie b De re
vera non differt ubicūq; sit ut in ea. l. i.
Alia p̄scripto e longissimum tpis vt xxx.
uel xl. an. Et hec loca sūt inf̄ latros
uel p̄datas p̄sonas xvi q. iii §. p̄t Cōi
ciuias uero quasi cū necessaria e p̄scrip
tio xl annorū siue p̄data p̄sona siue extra
neā cōi extra p̄scribat xvi q. iii. quas acti
ones a Et ibi subditur usurapione tem
poris p̄scriptione siue locis habitibus b
et q. in nec decē mil. Excipitur romana
ecclia contra quam non p̄scribitur
nisi spacio centū annorū xvi. q. iii Nemo
ex̄ c. cū nobis. a Idem in sum. ea. ti. q. cx
xv nisi qd ibi notat hīc hosti. glo zay.
et Vl. q. p̄sentes intelligūtur qui sunt
in eadem p̄uincia b
Quid si possedi rem tuam te p̄sente p
quīq; annos et demū te absente p alios quin
q; tñ non e completa p̄scriptio sed si
cut duplicatur decē milium ubi nullo tpe
fuisti p̄sens sic te absente debet duplicari
quodquod decē milia testabat ut C. p̄scrip
lon. temp. Sicq; q si quibusdā a Idem
dicta q. cxxv. hīc cum hosti. b
Utrū in p̄scriptione requirat bona fides

sic hīc rationes hīc aut ll. requirūt
bona fides in p̄scriptione x. uel xx. anno
rum C. de p̄scrip. lon. temp. In aut. Ha
lefidei a Ubi dicitur malefidei possessore
alienante cessat usurapio et longi temp.
p̄scriptio Si uerus dns ignorat rem suā
et alienationē factam sperantur ergo xxx.
annor defensio b Sz in p̄scriptione xxx. uel
xl. annorum non requiritur xvi q. iii. §. p̄t
et ex̄. c. vigilanti C. de p̄script. xxx. uel
xl. annorū rum nouissimi et l. si quis emp
tionis nisi velis dicē legem q̄m ee rō
nem ex̄ eo. c. ult. Quod p̄t papa facē
ppter p̄culū aie ut b. papa. §. p̄t a po
tius videtur adimplē. Et sic e verisimile q
decem leges sunt contrarie hīc zay. hosti.
Inno. et b. Vt in et nōtat in sum. eo. ti.
q. cxxx. b Et requiritur bona fides no
solū ab initio sed etiam i qualibet p̄te
p̄scriptionis ut in dicto c. ultio et c. vigila
ti ex̄ de regu. iur. p̄ssor li. vi. Sz hīc
ll. Ubi requirebatur bona fides sufficiebat
eam tñ ab initio habuisse ut in d. §. p̄t
et in dicta l. cū notissimum que ut dixi p̄
culū aiaz non habent locū hec notat
Io. an. supra dicta regula a Et hoc satis ex
presse colligi videtur in dicto c. si ubi di
cimus q̄ nulla valeat absq; bona fide
scriptis tam rationis q̄ ciuilis cū tñ ali
ter fit cōi constitutionē atq; consuetudi
ni derogandum que absq; mortali p̄cto
non p̄t obseruari Vñ q3 Vt qui p̄scribit
ni nulla tpis p̄te rei habeat conscientiā
lesam alterius Et si aliqui dictorum vide
tur dicē q̄ p̄scribitur debitū spacio xla
annorum etiam ab eo qui sciebat se debi
torem p̄t intelligi verū q̄n ex hac scia
non constituitur malefidei puta q2 ex roma
bili cā cogitabat creditorē sibi remittere
non petendo p tam longum tempus cū
potuisset petere si voluisset Sz in dubio re
mittere non p̄sumitur ex a mitria uel pa
tela uel alia cōuertura aliud ōndatur
cū nemo extimetur rem suā tradere ff. de
p̄ba. cum debito Itē uel ignorantia
non facit aliquē bonefidei possidere ut si
quis credit pupillū uel illum qui rem
tenē habet posse rem suā alienare siue
aūtre tutoris aut curatoris ff. de usuris
nūq; Hīc zay. glo eius et Vl. et i sum.
eo. ti. q. cxxvi Itē malafides venditoris
seu p̄incipalis actoris nocet quo ad p̄
scriptionē x. uel xx. annorū Ut in Aut.
malafidei C. de p̄scrip. lon. temp. q̄n res fuit furto seu i possessa nisi pos
tea redierit in libertatem p̄tatem dñi al
aut malafides auctoris non noceat p̄scri
benti in hijs de usuris l. furtiue cū se
quentibus et nō in dicta q. xxvi Itē si
quis habeat conscientiā dubiā, non videtur

bone fidei q2 hoc ē bona fides q3 requiritur
credat tradenti ee dnm vel habe pbabi
liter eius alienandi s. qd sit pcriz vel tu
tor ff. de verbo sign l. bonefidei et notat2
in dicta q. cxxvi Et glo in c. si diligenti
ex eo nisi fuisset dubiu scrupulosum vel
non zonabile qua si ea non consentiatur
non obsistit bone fidei ex. de sen. exco. In
quisitioni b
Utrum ille qui co pleta pscriptione mei
nit habe malam fidem tencatur restitu
ere R3 fm hosti. h ex di parte pscriptio
nis hui bona fide iam tres illa facta e
sua de bnficio mris vii tunc non e di
cendum q3 heat transeam rei alienc sed
tii rei que fuit aliena Idē h. Jo. an.
et q3 ginus a Vt patet vi sum. eo. ti. q.
cxxxi b Si tii quis habet conscientia
m q3zu et non posset eam deponere tene
tur ad restitutionē a Hoc fuit dcm zay.
vt patet in dicta q. cxxvi b
Q3 quis dicitur possessor bonefidei R3
bona fides intelligitur cum aliquis credit
tradentem ee dnm vel hre nis detalqe
di licet erret in facto ff. de verbo sig. in
bonefidei Et hic bona fides pesumitur nisi
probetur q3cu ar. ff. de proba Vezius
Etiaq tii presumitur contra zcu q3 dcm
cationē C. de rei vend. si fundum Vel
qua usucatur contra leges C. de actio
nib et tensibus que adquiodu li. vi Vel
qua emit a priuatis nis p collusionē
Vel qua emit a predicto vel luxurioso
cui bona interdicta e ff. pro emptore
qui fundu s. qui sciens et l. si quis a
Et ibi dicitur q. emens ab eo qui statim
malos usus consumptuarios e presumitur
malefidei ner ibi distinguitur Vtru sit
ei infdicta adiistratio bonoz vel nō b
Notatur hoc ex c. si diligenti Idem Jo.
an a hoc intelligenda sunt fm ea que
dixim s. posita sut in addicoe b
Utrum in pscriptione requiratur titulus
titulus R3 si nus eē vel pscriptio non e
cui possessori sufficit bonafides al' nitre
e allegari titulu et probari nisi alleget
pscriptio tanti tps cui cōtra non sit
impedita ex eo epm. li. vi
Utrum in pscriptione requiratur possessio
R3 sic et debet ee continua qua si iterū
patur possio nterrupta e pscriptio xvi
q. iii. s. pot ex c illud Sed et si fiat it
ruptio triplex s. p lite contest non cur
rit amodo pscriptio qua pstituitur tituba
re et malam fidem habe h3 Jo. an. ex de
regu. iuris. Sine possione li. vi. a Sic pro
batur in dicto s. pot xvi q. iii. b
Qualit nterrumpitur possio aliter R3
fm zay. p occupationē aque seu fluui
nis occupantis fundum hoc p violētaz
dejectionē vel etiam si ires sit a posses
sore furto sublata ff. de usura. nāliter et
Item si quocūq3 modo amisit possessionē
seu aīm defendi huiit ff. de rerum di.
p. si edes s. i. Con. Imo. a Con. etiā
vi ut in sum. eo. ti. q. cxxvii ad finem
Ubi etiam dicitur fm glo zay. q3 solo
aīo pōt quis desinere possidere licet nō
possit solo aīo acquire possessionē b
Cuius pscriptio nterrumpitur multis
R3 fm zay. In iudicio tribus modis p.
p libellū principi oblatū Et hoc vz
tm in quibusdam actionibus que arbi
tres vocantur q2 post annum non pōt
nouari sicut ex acto Titius et q3 da
alie in instit de ipe. et tem. de exce
ptionib Dez talem ergo oblationē libel
li petimus 2o p querelam iudici
factam et cōtentionem rei et hoc va
let in oībus actionibus C. de pscrip.
xxx vel xl. annoz l. fi Item 3o p litis
contestationē et hoc in oībus actionib
valet ut in dicta l. fi. que p zay. ad ho
allegatur Et ad 2m allegatur lex. sicut
in rem C. de pscrip. xxx. annoz Et
ad 3tium facit l. ij. C. qui libel. pzin. ob.
Et idem p ostia dicit in qi litis contesta
tione. i. qui aliquis questus in iudicio
suis rebus immobilibus quas possidet
nomine alieno nominat dnm in iudicio
et rebus statis iudicijs in quibus dem
riet dno ut veniat aut mittat ipo.
q3 michi omnia dno legitimo editis
notato a iudice non rumpeat ide dne
tur cum e lis qui contestati coiu cum
quantum ad interruptionē pscriptio
nis ut ex li. non contes. qui et not2
in sum. eo. ti. q. cxxvii fm zay. et glo
cius b ex iudicii vero nisi-ui pitur
quinq3 modis 1mo nō p usuraz solu
one p qua nisi-ui pitur pscriptio que
currere videbatur contra creditorem nō
penitentem debitū C. de pscrip. xxx. vl'
xl. anno. cui notissimi 2o nō interrupi
p 2am rationē qui debitor facit nouam
rationē Vt in dicta l. cum notissimi
3o propter protestationē vt qui quis mi
sta metu vel alia tā impeditis nō pōt
rem suam petere et protestatus rogam
iudicē ordinariū vel rogam publicū pso
nis ex. de offi. or. pastoralis ex de appe.
si nobis xvi q. iii. s. si pot a In dicto
c. si nobis dicitur q3 pfata protestatio
qui non pot habere inde pot fieri co
ram bonis viris ner distinguit vtru
sint psone pub. vel non b 3o p dcm
tationē factam colono ex vt lis nō
contes. qui C. de mil. ac ex. pot l. ij.
a Ista dcm tatio fit p citationē fac
tam de pendo mihi coram iudice fugere

quam possidet nisi alienato sm glo. zay. ut in dicta q. cxxvij Vbi et ita que in isto ꝯ habentur notantur sm zay. Vl et Inno. b Nō p synodalem proclamationē vt puta aliquis sacerdos proclamat in sy nodo ꝓuinciali uel ꝓuinciali q aliis sacer dos teneat tem ecclie sue ex eo ꝙ scēz a In quibus talibus non currit hoc ꝓscrip tio licet non interrupatur. Rō sm zay. in vij. ꝓmo ē tpe prelati qui male ali enauit rem ecclie Nam q diu ipse viuit a Et tenet etiaz sm eundē zay. Vt in sum. eo. ti. q. cxxvij b non currit ꝓscriptio rei ecclesiastice nō xvi. q. iij si sa cerdotes Nō tpe temporis oratiōis ecclesie que pcē habet Nō si plat⁹ e nis hereticus fuit de hac ex eo. c. i. et c. audit⁹ Nō tpe schismat⁹ ex eo ci nobis a Vbi dicitur de ꝓscriptione que non currit rei romanam ecclesiam tempore schismatis b Nō tpe excōicationis ipius prelati nisi sit notorius in petitio absolutionē ex. de cōtes. pla. q2 Nō rei cum qui ē in etate pupillari C. i quibus ca non ē notā l. fi. a Vbi ꝙdā licet dicitur de oibus minoribus ut rei eos non currat ꝓscriptio nisi xxx. uel xl. annorum Sz in l. sicut in item C. de ꝓscrip. xxx. uel xl. annoz dicitur q rei pupillū nulla ocurrit ꝓscriptio b Nō qui quis iusta ei impedit⁹ non pot agere ex. de appel. ex tone ff. quibus ex causis maio. l. qd quidem et l. non ei ff. quibus ex. causis maio. a Vbi dicitur non ei negligentibus subuenitur sed notitie rei impedit⁹ b xvi q. iij. por to ex. de elec. ne ꝓo defectu De hac inde ꝑ. ꝙ. ꝓlt. a Idem in dicta q. cxxvij b ad fi.

Vtrum currat ꝓscriptio rei ei q ali qd diu soluit sine ea Rō non currit Sz pot retineꝫ q non de iure ꝓsumit Etiam si diu illud soluit C. de actio. et ten. l. ultimo ex de rescis. ꝓficiunt xvi. q. iij cle rici et c si epūs a Idem nota glo. x. q. iij c. quia notatur ex in dicta q. c. xxviij. ad fi. b

Nu currat ꝓscriptio rei cum q nō pot agere Rō regulariter non currit nisi post quam quis agere pot iure non ꝓdicte Vn rei filiusfamil non currit ꝓscriptio rebus adventicijs nisi ex quo fuit liberta tus a patria potestate nec mulier in dote nisi soluto matrimonio uel uiro uxore ad mopiam nec creditor non exiit de bita petendi condictione uel actionem die ꝓbantur Sz C. de anali. ex. l. i. ꝑ. fi. et C. de iur. do. l. in rebus ꝑ. omnis et de ꝓscrip. xxx. uel xl. an. l. cum notissi mi ꝑ. i. aut Ex quo nō q si credidi tibi centum usq ad decem anos non incipit currere ꝓscriptio rei nisi post illos x. annos a Hoc dicitur modo ꝙ illud Et idem qd in hoc ꝑ. notatur in sum. eo. ti. q. cxxv ix. sm zay. b

Resumpto tripliciter dicit ꝓmo modo cum alii sm iuriste retine sumit eam et hoc diffinit sic ꝓ sumptio ē alicuius rei dubij quę ple na ꝙz semplena ꝓbatio Et de hac ha bes C. ro. ca. ꝑ. xviij. qui incipit Vtrum ro. ꝓpter xpi debeat dari suspectis et C. cle ricis iij. ꝑ. fi. et C. in. iij. ꝑ. iij ex. eo. ꝓ totum a Et quale petitum possit re hoc ostendere patet ꝓ Nico. de hac sup dicit ubi dicit q aliquis pot ꝓsumere seu iudica re malum de ꝓximo multiplicit ꝓmo ex euidentia facti ut cum aliquis iudicat aliquem homicidam quia vidit eum interficere hominem et hoc nullum ē peccm Alio modo ex signis euidentibus dicit si aliquis iudicat aliquem fornicatorem quia iudicat eum nuda salum cum sola et hoc sibi nullum ē peccm Nō ex signis tertio Et ī hoc iudicio ē triplex gradus ꝓmus ē qui aliqe ex leuibus signis incipit dubitare de bon tate fratris Et hoc ē peccm venale quia procedit ex humana infirmitate Et si non maretur iudicium hoc sz suspicio ē qui ex talibus signis firmiter tenet in animo q frater sit malus Et hoc hoc dic iudicium quia iudicium imperatat suum et ē peccm mortale si malum qd iudicat de fratre ex leuibus signis sit de gne peccm mortalis Peccm cum mortale ē quod con matur cariitati Cū aut aliquis ꝓdicto modo iudicat fratrem ē contra caritate fraternā Sed gradus ē qui aliquis ex leuibus signis non solum ꝓdicto modo iudicat sed procedit ad ꝓmptionem finis sit de facto Et hoc ē gravius qz non ē solum contra rem sz etiam contra iustitie equitatem Et de talibus intellexit verbum illud no lite iudicare ꝛc b Nō modo dicit ꝓsup tio rerum se ipsum sed aliquis ultra eum de se ipo ꝓsumit de qua quidē tho. 2a 2æ q. cxxx. dicit q opponit⁹ magnanimitati sm excessum Et cui patet ꝙ ꝓsumptuosi ethi ubi cui dicit pho q ꝓcipue nos ꝓ excelsum fortunam fiunt despectores et iniuriatores aliorum Et talis ꝓsumptio ut ibidem dicit tho. sine dubio peccm ē contra ordinē rationem exigit s. q quis assimilet ad agendum ea que ꝓtinent sue virtuti q ꝓtinet ad eum ꝓsumptuosus sicut ipum nomē manifestat huic ꝓsumpti oni sm defectum opponitur pusillanimi tas Et ut hic vicia media virtus ē magnanimitas Nō modo dicitur ꝓsumptio ꝑ dei s. inordinata de deo spes de qua tho.

2ª 2æ q. XXI. dicit sic sicut falsum est
q̄ deus penitentibus non indulgeat et
q̄ peccatores ad penam non conuertat ita
& certa falsum & q̄ ni preces p̄ sanctorum
veniam concedat et ab ira que cessantibus
gloriam largiatur Cui existimationi consen
tiunt. Sed habet consuetudinis motus Et ita
& p̄cm mortalem q̄ desperatio q̄ tomachus
& q̄ deum deo misereri et precare quia pec
tum Et hec p̄sumptio opponit virtuti spei
et vicio desperationis de q̄ b. desperatio

DRamas quere b. patriarcha.
Ramicie primicia sun zay. est
pars fructuum seu fructuū dno
offerenda a Idem in sum. tra.
ti. xv. q. xlv b
Vtrū homines teneantur ad soluenda pri
cias & sun tho. 2ª 2æ q. lxxxvi. p̄micie
p̄tinent ad ius naturale sicut homo ex re
bus sibi datis a deo aliquid exhibeat ad
cius honorem Sz q̄ talibus p̄sonis s.
sacerdotibus exhibeantur aut de p̄cipuis fruc
tibus aut ni tali quātitate a s. sun modū
in veteri testamento detātum de quo
sequitur b hec idem sunt in l. veteri
de uno anno detātum in nouo aut lege
diffinitum p detationē certe ex quo hanc
obligantur ut primicias soluat sun consuetu
dinem patrie et indigentiā ministrorum
ecc. a Con. zay. Vt in sum. co. ti. q. xlvij.
b p hoc etiam concludi pōt quibg dande
sunt. l. his quibus & consuetum et q̄ eis
magis indigent d Insum. co. ti. q. xlvm.
dictum sun zay. et hosti. q̄ p̄micie dande
sunt sacerdoti parochiali Sz goff. dicit q̄
diuidende sunt sicut decime ut ibi de quo
& decima Sz p̄t in tali ni si aliud appeat
de consuetudine ut p̄tactum & sun tho.
b Et codē mō patet quota pars sit dāda
Nam et sun Inno. ex quo non tenentur
expressum de q̄ntate relinquit arbitrio
dantis nisi consuetudo aliud indicat Vñ
et addit zay. q̄ si certa cēt tenuis mer
habēt sacerdos vñ posset sustentari a
plus dandū cēt a l. consuetudo certe
ligenda per-quia amplius saluatur nec sal
tem media q̄ varie sunt consuetudines
sun eund' Vt in sum. co. ti. q. xlix b
az. x. q. ij. hoc ius Vbi aut non est
consuetudo q̄ p̄micie saluāntur et & ob
tenta a tyre de quo non & memoria nō
saluetur sun W. excusantur a hoc necnon
sun eundē si huiusmōi consuetudo sit sine
condicione obtenta Vt in dicta q. xlix

DRuceps cuius p̄mceps et q̄ncz b
dns secularis subsit pape hēnt &
p̄ta s. ni cēt si Et de nia p̄mcipe
vide & dns

DRulegium quid sit & p̄uilegium
& p̄catum ius coīe ius cōe p̄tra

nam nisi aliud indulgeret nō cēt p̄n
legium cū. de. v. sign. abbate cū ea in his
a Vide in sum. li. ij. ti. v. q. ult. hic sun hosti.
et goff. b

Vtrum aliquid p̄sit p̄uilegium q̄ q̄tuer
ius cōe & tale p̄uilegium quis conceditur cū
de p̄cura qua in rasis Et non & frustra
sz potius datur ex multis causis p̄mo q̄
magis solet timeri q̄ specialiter. habet
q̄ q̄ specialiter. xxiij di. p̄qua a hostien
dicta fuerunt que in hoc s. hinc
patet in sum. co. ti. q. lx. in hoc sic dī
magis consuescunt timeri q̄ specialiter cau
tum q̄ q̄ specialiter indulgetur b Item
multi quis scirent p̄uilia talia et ignorant
iura hec cum frequenter iura male obser
uentur ipa p̄uilia mouant cū. de tem
et pa. c. ij.

QUis pōt concedē p̄uilegium R̄ q̄ q̄
pōt legem facē et in q̄bus pōt et p̄uilegium
indulgē Vt papa in spualibus et quis ec
in tpalibus vt in his tpalis sine mixtione
nie Vel q̄ mixtionis ad eū deuoluē
vt dicit b. papa s. in. cura fi. Et nō h
sun b. q. certa romana sunt papa nunquas
consuescunt alcui cōi se p̄uilegiare a. C. de
sac. eccl. Iubemus nullam et az. cū.
de p̄scrip. cū ex officij q̄ & cōi eos qui
dicunt vel potius fingunt se hic p̄uilegium
q̄ absq; cōi approbatione non sit p̄cedē
dum sun recepta pape et huiusmōi Item
pōt concedē p̄uilegium impetrator i tpalibus
si nunquā in spualibus q. de eis nichil pōt
statui xcvi di. bñ quidē Item pōt con
cedē p̄uilegium ctrā ius cū de zeli. do. con
stituit cū de con. cū venerabilis xvi. q. ij.
Visis cū. co. cum alias ij. R̄ illa dū tri fa
ciat de voluntate sua capli cū de inēpa
pastoralis et de excess. prela. sicut vnus
multo fortius patriarcha cū de elect. nō
recti cū ad hoc a hoc sunt decē hosti qui
et addit et breuiter intelligi pōt q̄ quis
q̄ pōt constitutionē facē et quatenus et
in quibus pōt et p̄uilegiū et indulgentiam
an pōt haze Et idē q̄ in hoc s. notatur
in sum. co. ti. q. clxij sun eundem hosti.
b et goff. b Quis aut possit legem
facē zegire b. lex. s. i. et ij

QUis possit p̄uilegium interpretari R̄ sun
hosti si verba sint obscura sine ambigua
tūr eius interpretari cuius & et quidē et ite
rum interpretū suspendetur cū. de sen. excō
mu. alia cū de iudi. cū venissent Si vero
non sint verba obscura vel ambigua tūr
dēt tenor diligenter considerari cū. co
pluro et c. sequenti Et potius insisten
dum & intentioni p̄uilegij q̄ verbis q. i
marcho xxxviij. di. sedulo cū de x. sign.
Intelligentia et c. in his Et quanta fici
pōt latissime & interpretandū cū. de do.

tum dilectus ff. de consti. ꝓxim. hūfiera ñ
ꝓiudicet iure alieno quia tūc reducitur
ad ius cōe ex. de consue. cum dilectus ꝙ.
penult. in fi. dum tñ aliquid oppetur ut b.
ꝙ. 1. Con. Imo. ꝟ. et gloss. a Idem in simo
eo. ti. q. clxiii b

Verū ꝓuilegiū amittatur ꝑ actū ꝯtrium
uel non utendo et in quanto tpe ꝛ multi
curia hoc multa dixerūt Vide ꝟ. ex. de
consti. cū accessisset post multas oppiniões
ꝛemitatas concludit sic melius videtur di
cendum q̄ sicut sunt diuersa ꝓuilia et in
diuersis caibus concessa sic q̄libet ꝓuile
giū locū habet in suo casu sicut in ꝓscrip
tione hic qua diuersa tpa ꝛeq̄runtur vide
b. ꝓscripto a Dic q̄ ꝓuilegiū amittit
aliqū ꝑ actū ꝯtrium quo casu si sit contes
sum in fauorē ꝓsonaꝝ amittitur etiā ꝑ
unicū actum ex. de consti. cū accessis
sent Vbi dicit de quibusdā canonicis q̄b⁹
fuerat concessum ne tenerētur ꝓuideꝛe
et si postmodū ꝓuideꝛe dilexerant non
ꝓsit amplius vti dicta concessione Si
uero sit concessum in fauorē ecclie puta
si alicui ꝛeligioni fuit monasterio sit con
cessum q̄ non teneat̄ soluē decimas tunc
non amittitur ꝓuilegiū nisi ꝓlato tanto
tpe ꝙuenerit q̄ ꝓscriptio sit completa salte
lapsu xxx. anoꝝ ex. de ꝓuil. si de tra et
c. antecedentibus Licet al' ꝓscripto non
curat cōis ecclia nisi xl. anis q̄ cū ꝓui
legiū cōis ius cōe cōcedatur. ecclie adimit
titur. Nam de facili ꝛes ad naturā suā ꝛe
uocatur sm hosti. et in sum. li. i. ti. xv. q.
xiii Item ꝓditur ꝑ ꝙrtam sniam ꝑ ꝓscrip
tione ꝑ ꝛenūciationē ꝑ ꝛemūtationē et
ꝑ abusum xl. q. iij. ꝓuilegiū Et de hijs ple
nius nō. ꝑ hosti. Vt patet in sum. dicta
q. xiii et li. ij. ti. v. q. clxiii b

Sed quid cū aliquis allegat et ꝛōdit ꝓui
legiū si non ꝛemuatur et ꝛ. sm hosti. non
debet ish. Imputari ff. como. ad eos Non
obstante q̄ obiciatur q̄ non fuit vsus nec
q̄d cāle factum ē c. duo cū vtetur ꝓui
legio qui uti non ꝑmittit nisi forte si sua
ferretur cās cum et non appellauit ex. de
sen. et ꝛe. in subarta Sz ille qui se oppo
nit ꝓmendus ē ex. ea dilecti a Idem in sum.
li. ij. ti. v. q. clxv. b

Cū ꝓuilium det ꝛeuocari ꝛ. sm hosti. nō
deꝛet q̄ ꝛeuocet sine cā sz cū cā Et pat
et det ꝛeuocari Vt puta si aliquib⁹ ꝛeligio
sis concessum sit ꝓuilegiū de non dando de
cimas ꝓpter eaꝝ ꝓpriatem deū ditari
sunt Ita q̄ etiā in dando decimas ꝓfit eo
modo sustentari et non dando oꝛphanoꝝ
ledūtur ꝓchiales eccie det cessaꝛe ꝓuile
gium Et sic intelligit ex. de decimis suggest
tum et c. nup. Item si quis non seruat ꝓui
legia superiorū concessa subditis etiā ꝓiud

ꝓuilegium merito ꝛeuocatur. ex. eo dilecti
Sz nō. hic q̄ si superior ex cā sua confirma
uit ꝓuilium concessum ab inferiori non po
test reuocari per inferiorē xv. q. ij. ꝓuilia
prima et 2a et c. sequentibus a Idem in sum.
eo. ti. q. clxiii sm hosti. qui et addit Deo
ꝓpatoꝛ uel ꝛex ꝓuilium concessum ecclie et
ꝑ dictū ꝓpriū q̄ constat superiorē ex. caibus
ex cā sua confirmatū non potest ꝛeuoca
ri b De ꝓuilijs et de eius exemptis hic
plura ꝯ. exemptus

Probatio ꝙ que ꝓbantur aliq̄ ꝛ
sm b. sicut ꝑ testes et instrū ꝓbo
bantur aliqua ita et scriptura aliqua
ꝛū librorū facit fidē ex. eo ꝛū simi
ex. de ꝓbat. ad audientiā Item si ꝛepta
tur scriptura in aliqua columpna uel lapide si
stat xxxvi. q. ij. Same ij. Sed ad hoc hosti.
sic addit Cane tñ tibi q̄ non sic talia faci
unt plenā fidem si illa tñ que sub fidelitas
todū ꝛemanent Cetera ad minuta ꝓbatiõ
non ꝓbationē a Idem in sum. li. ij. ti. v.
q. clxxvij vbi et additur q̄ dicta custodia
dēt ex. etiā publica sm eūdē hosti. b

Professio de materia ꝓfessionis ꝙ
ꝯ. nouitius et ꝟ. ꝛeligio mj.
Promissio quid de illo qui aliq̄d ꝓmi
sit et postea non facit ꝛ. sm tho.
2ª 2æ q. cx. Si ille qui ꝓmittit ali
quid habet animū faciendi quod ꝓmittit nō
mentitur q̄ non ꝛ. cui id quod ꝛpromisit in
mente Si uero non facit q̄ ꝓmisit tunc
videtur infideliter agere ꝑ hoc q̄ animū ma
tat pōt tñ excusaꝛi ex duobus Uno modo
si ꝓmisit id q̄d ē manifeste illicitū quia
ꝓmittendo peccauit mutando aūt ꝓpositū
sui facit a fiat xxii. q. iii Tualis b Alio
modo si sint mutate conditiones ꝑsonaꝝ
rum et negotiorum Vt cū dicit ꝛpsum de
de bñficijs Ad hoc q̄ homo teneatur facere
q̄d ꝓmisit requiritur q̄ ea tunc habeat ꝑ
maneant Vñ et aplus non ē mendax nisi
implens quod ꝓmisit cū non iuit corinthū
ij Cor. i. Et hoc ꝓpter ꝓpositum mutatum
sustinuerunt Et nō sm b. q̄ ex modo par
to sine ꝓmissione oꝛitur actio licet sine
lī. sit cōis Et q̄ mortaliter peccat ꝛeuocēs
a pacto Nō hic ex. de pac. c. i. a Ju glo.
et ad hoc q̄ notat tho. 2ª 2æ q. xc. aꝛti.
iii videlicet q̄ amē mendatiū q̄d ꝓficit
cōi honoꝛē dei uel ꝛi dāpnum ꝛ. ꝓximi de
ꝑ minoꝛem et mortale b Ju alteratiue
promissionibus et debitis electio ē debitoꝝ
et sufficit alteꝝ implesse ut iustitie de act.
ꝙ. Preterea ex. de ꝛegul. mon. Ju alteratiue
li. vi

Prudentia ꝛationis Ut. ꝛ. sit ꝓtium
ꝛ. sm tho. 2ª 2æ q. lv ꝑ Prudēs
a ratione quippe dicitur q̄ aliq̄s
bona ratione habet ut ultimum finē

bite sue hac aut manifestum ē pcm qz
ꝑ hoc deordinatur circa finē vltimū qui
non consistit in bonis corporis sed aīe Vii
ad Ro. viii. ꝓuidentia carnis inimica ē deo
Et si quid ꝓuidentia carnis accipiatur
hm absolutum ꝓudentie carnis rōnem
hoc s. q in circa carnis constituat vltimus
finis totius vite sic ē pcm mortale a cēa
ꝓudentia ꝑ̄e ē circa ea que sunt ad fi
nē totius vite studiosa inquisitio Vt ꝑat
tollig ꝑ eandē tho. et ni simi. li. iii. ti. x
xxviii. q. clxxxi ubi nōtatur aīa que in hoc
ē habentur b Si uero accipiatur hm rō
nem ꝑticularis ꝓudētie sic ē pcm ve
niale Contigit enim quāq; q aliquis tardi
nate afficitur ad aliqd delectabile carnis
absq; hoc q amittatur a deo ꝑ pcm morta
le Vnde non constituit finē totig vite in
delectatione carnis et sic hoc studiū ad
hanc delectationē assequendam ē pcm ve
niale Si uero aliquis aliam carnis rele
vat in finē honesti puta cum aliqs studet
cōmestionem ꝑpter carnis sustentationē nō
peccat in ꝓuidentia carnis quia sic vtitur
homo cibis carnis ut ad finē Mādatum et
q sub ꝓuidentia carnis cōprehenditur etiam
ꝓuidentia huius seculi qui etiā exteriores
res mundi affectamus ꝑpter carnem

Vbet require. B. Impubes ꝛc

Vblice honestatis iustitia Vide B.
Impedimentum xvii ꝛc

Vdicia sicut ponit tho 2ª 2æ q.
clu. Nomē ꝓudicie a pudore sumit
in quo verecundia significatur Et iō
oportet q ꝓudicia ꝑ̄e sit circa il
la de quibus homines magis verecundantur
maxime aut verecundantur de actibus vene
reis Vt dicit aug⁹ xviii de ciuitate dei
Vnde negz actus cōiugales verecundia ca
rent Et hoc ideo quia motus illoz mem
brorū imperio rationis non subditur Ve
recundatur aut homo non solū de illa
immixtione veneria sed etiam de quibus
cūq; signis eius Vt dicit plinius 2º ze
thorice Et ideo ꝓudicia attenditur ar
ca veneria et ꝑcipue circa signa vene
reorū sicut sunt aspectus impudici oscu
la tactus Et q hec magis solent depe
hendi Ideo ꝓudicia magis respicit hmoi
modi exteriora signa castitas aut magis
respicit quam venerea cōmixtionē In
tercidium tit viii ꝓpe alio ponitur

Vinno sine culpa Nisi scribat cū
tione ē aliquis puniendus ex. de
rcptu. in. sine culpa li. vi. De
quere ē rationis q. Item ē disciplina Ite
ē. Pena q. Item de punitione an dimit
tenda sit ꝑpter scandalū Vide q scandalū
bj.

Purgatio quid ē ꝛc hm zay. ē de
obiecto crimine innocentie cuius s.
per iuramentum Vel alio debito
mō hm ꝛcoff. Et habet duas spē
cies Una dicitur purgatio canonica alia
dicitur vulgaris Canonica fit quig per
sonā infamatā quibus diffamati ꝛcnigz
cerā ꝑ iuramentum testiū cōpurgantium
si et iurantiū qd̄ credit illū vez iurasse et innocuisse esse Et ita purgatio appro
batur tamigz bona ij. q. v. fere ꝑ totum
Vulgaris vero purgatio ē que a vulgo
inuenta ē ut ferri candētis et aque feruē
tis seu cerā frigide duelli Et huiusmodi
hic in totum reprobata ē tāq; a diabolo
inuenta ij. q. v. ajentā et c. consuluisti
et c. monomachia Et ē contra illud deut
v. nōn tentabis dōm deum tuū ut in c. monomachia in
fi. et xxii. q. ii. queritur Et de illa nōta
hēt ē. duellū g. plā. a Idem in sū. lego
ti. xxxi. q. i. et ij. hm zay. et glo ibi b

Qui ē indicenda purgatio ꝛc qui qz
ē publice infamatus de crimine et cōsti
ti non pōt seu cerā non accusatus ex.
de purga. canonica nos inf alia a Vel
etiam ꝑpter aliā causā vehementē suspi
tionē ut in c. nūc sollicitudines ex eo de
quo j. g. fi. b

Sed cum quot ꝑsone dēt fieri purgatio
ꝛc hm zay. nūq purgatorū taxabitur ar
bitrio boni iudicis qui cū maior qui in
mor nūq taxandus ē hm q̄ crimina vel
crimē sunt magis vel minus ꝓua ij. q. v.
presbiter et c. sibus in fi. Vnde inno. t
dixit rndam decano purgationē cui xxiij
sim. ordinis ex. de purga. ca. Inf sollicitu
dines Et rndam epc indixit purgatio
nē cui duobus abbatibus cui ex. de pga.
canonica. cui in iuncte Et ad hoc ex. de
accu. cum pe. a Adde in sum eo. ti. q. viij

Quales dēnt ee purgatores ꝛc si b
pūt haberi aliqui eiusdem ordinis vel dig
nitatis habere dēnt ex. de purga. ca. in
ter sollicitudines Nl si haberi non possit
puta quia illi sunt inimici cui alijs ꝛcsiar
ordinis Vel cerā cum laycis possit se qz
purgare ij. q. v. si crime et c. sibus in fi.
ex. de purga. ca. cui in iuncte di. lxxx.
Clerici dēnt cui ee vite catholice a et
vita probari Vt in c. inf sollicitudines de
quo j. b Et qui conuersationē et vitā eig
transacto tpe tenuerint a Non satis in
pūti ut in tex. qui sequitur b Vt in dcō
c. inf sollicitudines et c. sequenti cōm
etiam cui mulieribus religiosis et honestis
possit se quis purgare xviii q. ij. Inde nima
in fi. a Idem in dicta q. viij b

Causam quibus dēt fieri purgatio ꝛc si
aliquis ē infamatus apud populū debet se

purgare in publico si apud clerum coram clero Si in utroq; eorum coram iudice xxiij. di. illud xxxij. q. v. de crimine a Idem in dicta q. viij. b

¶ Que forma iuramenti in purgatione & forma talis ē Ego ego iuro q̄d non feci tale q̄d p me nec mandatu nec consilium nec fautorem aut auctorem dedi di. l. si quis viduam ij. q. v. auditū ex̄ de purgat. canonica et c. fi. p̄t etiam addi nec ita tenui habui q̄ meo nomine factū fuit ex̄ de testi. cap. cum ad sedem. ff. de iu. et iuran. l. iu. ꝑ cum p̄ceptor a Quidam etiam addunt nec scio Vel si scio ꝓhibē non potui ut in dicta q. viij Vbi notant. octa que in ista ꝑ. habentur. b Compurgatores vero mutabit sic Iuro sine iuramento q̄ credunt Verū ē id q̄d ipse iurauit ex̄ eo quoniam Vel breuius ḡm ḡoff. Infamatus mutabit se crimine a crimine de quo infamatus. a Hec forma expresse reprobatur ex̄ eo c. fi. Ideo ꝓma melior ē b Et. compurgatores mutabit se credē illū verū iurasse

¶ Quid si infamatus defecerit in purgatione p̄ncipe tamq̄ contumax ex̄ de accu. cum ꝓ. et ex̄ de symonia de hoc et c. insinuatū Si vero purgationē ulterius fecerit index sine mora et difficultate debet suspensionē si forte facta fuerit relaxare et eū ab infamia crimis absolue H et eius boni testimonij attendere ut in c. q̄d sequit b ex̄ de purg. ca. ex tuaz.

¶ Quid si purgatio non fuit rite facta & si non fuit facta coram sua iudice vel etiā coram eo ḡ fuit facta purgatio vulgaliter etiam si infamatus absolutus fuit nichilominus tenebitur. Item cū ratione se purgare ex̄ de purg. ca. ex tuaz et c. quidā lectis a Vide in dicta q. viij. ḡm ray. b

¶ Utrum purgatio semper sit recipienda q̄n infamatus offert eam R. duo casus sunt ḡm ray. in quibus non debet recipi Vnus ē q̄n crimen ē notorium illē q̄n est actualiter Et offert probationē ex̄ de purg. ca. c. ij. et c. cum dilecti a Hec fuit dictum ray. Vt patet in dicta q. viij ꝓ dicit c. cū dilecte sine c. ij. q̄d ad hec michi videt fore?

¶ Utrum iudex possit iudicē purgationem b ei q̄ē suspectum habet ipse cui ꝑ non. nisi forte accusatus fuerit et remaneat suspectus suo ep̄o aut sacerdotibus aut honestis viris ij. q. v. arbus a Si q̄n ex ipso processu licet delictū non sit plene probatū tū accusatus remanet suspectus etiā solidiudici Vt patet in sum. eo. ti. q. ix Vbi hec habentur ḡm ray. Et facit ex̄ eo iur? sallicitudines b

Purgatorium Ignis purgatorij etiā si crimen non sit nisi tū modo ignis

ē Excellit eum dem pena qua aliq̄s in qua passus ē in hac vita nunquam tanta pena minuta ē licet mirabilia martires passi sunt tormenta Et multa nequit quanta sepe sustinuerūt supplicia a Iher de pe. di. vij. c. fi. a Potuit videri ꝑ. vlt. b Et quasi eandem xxv. di. qualiter in fi. a Comuneto c. qm in aliud b

¶ Que anima purgentur in purgatorio & non reputatur hz minuta xxv. di. ꝑ. alleg. et c. qualis hinc Ite illa pena de q̄bus non fit sufficiens penitentia Vt ē. penitē. ꝓmo. ꝑ. viij. et ꝓna ij. ꝑ. viij. a Clarius purgantur in purgatorio portata de iuuenta venialia vel que facta sunt venialia ꝓ ꝓnam veram hz de eis non ē plene satisfactum de pe. di. vij. ꝑ. fi. b

¶ Utrum exules in purgatorio possint iuuare ab exulibus in hoc seculo & ḡm pe. sic vt patet ij. Esdre xij. Secta et salubris ē cogitatio pro defunctis exorare ut a p. peccatis soluatur. Nam et apls 1. cor. xij loquitur de corpore mistico ad similitudinem in corpus humanū a Corpus mysticum ecclīa Ro. xij. 1 multi vnū corpus ē b In corpore vero humano vna pars vel vnū membrū supplet indigentia alterius Et hinc ē q̄ suffragia membrorum ecclīe prosunt defunctis membris indigentibus q̄a vero ꝓ mortem non desinunt ee membra eiusdem corporis suffragia vnius ꝓsunt ꝓ defuncti dum spem defuncti ꝓ pietate suorū possunt se relevari Con thio. in mis di. xlv. a Idem in sum. li. iij. ti. xxxiij. q. ix vsq̄ b Et de hac materia vide ꝑ. suffragium

¶ Verificato post ꝓmum Utrum post partum mulieres debeant abstinere ab ingressu ecclīe & si intrare nolunt ecclīam ad agendū gratias non possunt nec sunt obligande Si tū ex veneratione volunt aliquantulū abstinere deuotio eorū ne ē improbanda ex̄ eo. c. Vno

¶ Utrum vir cognoscens vxorē ante purificationē post partū peccet mortaliter & ḡm W non credo et licet videatur ꝑ. v. d. ad eius xxxvij. q. iij. si causa xxxij. q. iij. cap. ij q. vij non solū ob̄ illa c. loquitur honestate et consilio Sed qui vxori debitū reddit huius temporibus non peccat sed tū de honestate et consilio non debet reddē nisi fuerit excommunicatus forsitan dicto c. ad eius a Nu glo que dicit ꝙ in hoc tpe prohibetur vsus matrimonialis quia ex tali coytu nascuntur filij morbosi et leprosi Item dicit ꝙ si mulier petat a viro debitū tpe menstruū nec ꝓpter hoc tenetur non debet reddē nisi emendata de fornicatione Et sic videt ꝙ dicit glo

non sit de consilio sz de debito ꝓpter q
ꝓt distinguit inf exactum et exigentē
sicut qd ꝓducti ē de tpe sollēpnitatū
et testmoꝝ ē debitū comunitate ſ. vi
cium additionibus b

QVillanimitas Vtrū sit ꝓcm R
hn tho. 2a 2æ q. clxvij. c. xxxiij
sicut ꝑ ꝓsumptionē aliquis ex
credit ꝯpotionē sue potentie dū
mittitur ad maiora Ita et pusillanis deſi
cit a ꝓpotione sue potētie dū tem
pat in ad tendē qd ē sue potentie cōmen
suratum Et ideo sic ꝓsumptio ē ꝓcm ita
et pusillanimitas q2 ē cōi naturāle ordi
nem quo vnia ḡdi res naturāliť inclinat
ad exequendam actionē cōmensuratam
sue potentie Inde ē ep sezmus qui accep
ta pecunia domi sui fodit in terram nec
operatur ē ex ea ꝑ quēdaz pusillanimitat
timorē punitur a dño ut mt. xxv. et luc.
xix. De ꝓsumptione hētur b ꝓsumptio

QVarta multi
ē. ſ. falcidia trebelli
anica et legitima sine
debita filijs videtur
iuris nature que ē te
dacta ad triam de his
tribus hētur b. legit
tima ꝙ. i. Est et quarta de funeralibꝫ
qua debēt ꝓdicatores et minores de sepul
tura apud eos ut j. sepultura iij ꝙ. i.

QVestuarij exuestores qui disem
rint pro eis ꝓhibentur admit
ti nisi exhibeant vezas litas a
postolicas Vel d yore sam. a lite
aut aplice acceptari non debēt ꝓcuſquā
fuerint ꝑ dyocesanū diligentez examina
te Vt in clem. abusionibus exī de pe. et re.
b Et nichil differat nisi qd in litis cō
tinetur Et pantur forma litaz exī de pe
et re. tū ex eo Questuarij tales de
bēt ee modesti et discreti et ne tab
nis aut alijs in contextus locis hospitē
tur ne faciant nimis expensas nec
assumant hitum fīe religionis exī de pe
et re. tū ex eo.

Ad questuarios nullateng ꝓtinet pdica
re sz tm caritatiua subsidia pcē et idul
gentias si quam hnt exponē exī de hōi
Vt officium le. vt et in clem. abusionibus de
penit. Et si ꝯtez eos impediētur offi
cium nīstrandi punit et debēt ab hijs ꝙcu
ſa ꝓdicationē ut in dicto c. Vt officium
Questuarij non debēt contrahē indulge
tias motu suo de facto nec dispensare
sup votis nec absolue a ꝓmissis homadijs
et alijs pcīs confitentes sibi a Et sic
videtur eis penitz interdictū officium
audiendaz confessiones sz secte hoc itelli

gitur de ofnsoribus et reseruatis sicut
patet in exemplis positis et ꝑ zem de
cle. abusionibus ſ. ne auctas clauis re
mat in contemptum b Nec male ablata
iniqa data sibi aliqua pecunie quātita
te remittē nec terciam aut ꝓcm et hu
iusmoi de iunctis penitentijs relaxare
nec animā ut nōdarites asserūt de pur
gatorio trahē nec plenā remissionē pec
catorū indulgē nec a pena et culpa ab
solue Et oīa ꝓdicta sup ꝑdīs uel aliquo
ꝑdoꝝ reuocata sunt Vt in cle. abusio
nibus de pen. raptu ꝛc

RAptor ꝓmo ſ.
qui ꝑ violentiam alios
rapuit res alienas cum
pena ē hīn ff. q. sz agra
ſ. annum cumulatez punit
in quadruplū cōputata
ſ. ipa re post annum be
ne in simplū ff. de vi bo. rap. l. i. et ij.
Et ad istam penā raptoz quidē tenetur
solum postquā condēpnatus ē Vt po
nit tho. 2a 2æ q. lxij a de hoc latius
ē dictum b. pedagiū ſ. ij. cū additis ē
b Si vero agatur criminaliter tūc ꝑ
vim sue armis punit in tertia ꝓcm me
bonoꝝ et fit infamis ff. de vi ꝑ. l. i.
i. fi et l. fi. Et de hoc vide b. infamis
Si aut cum armis ꝓcinctu deportatiōe
ſ. qd deportabatur in insulam et ꝓde
bat oīa sua bona ut ī Instit de pu. m.
ſ. Ite lex iulia de vi. Si vero ratione
raptoz multiplicat punitur Et prima pena
ē qua excōicatur ſ. ab illo ep̄o in cuꝯ
epatu rapuit ferit exī eo c. i. vi q. iij.
placuit Item denegatur ei pnia nisi re
tituat ablata uel penam seruitate de
reddendo faciat si hēat vñ possit Si vēo
non habet vñ posset distulit accipe pēi
tentiam usq ad mortem et sic non ꝓt
satisfacē si petat pniam dabitur ei etc
riam viatici Si vero decedit impenitēs
tue et viatici et sepultura denegabitur
exī eo sup eo et c. in litteris exī si non
hēat vnde reddat nec heredes nec ꝑm
qui nolunt satisfacē Ipe tamē contritꝰ
facit q ꝓt licet tarde non priabitur pēi
tentia et viatico sz tm sepultura denega
bitur qd statutū ē ad terrorē aliorū ꝓhi
bitēi vero qui cōi predā fecerunt sepeli
endo ꝙm et hmōi debent deponi ab
officio et beneficio Vt in dicto c. sup eo
Sed tm de occultis raptoribus sui iudex
non dēt talis rigor seruari ar. exī eo.
in litis a In dicto c. sup eo sic dicitur
Statuimus Vt q̄cūz ex hijs qui violētez
misuit exēcit in rapinā sue ecclīaz vio
lationē manifeste fuit deprehensus nisi pus

ablata restituat si potuerit vel emendandi
plenam et firmam securitatem fecerit prius
beneficium ei penitus denegatur Si uero
usq; ad obitum in sua contumacia durauerit
et in extremis positus remedium prius pos
tulauit similiter si emendationem vel emen
dandi securitatem prestiterit ei prius et
sepultura ecclastica concedatur Cui autem
in sanitate obstinato mente non potuerit
vel emendauerit et in morte securitatem
prestare neq; ueit sole; pnitas prius pro
desse videtur sicut dicunt Sed de pcto
contrito viatico non negetur Ita tn ut
nullus clericorum sepulture eius nitear sit
nisi eius clauis pfitiat accipe Et si qu
clericor vel presbiterorum eom hoc tuta ut
mortem penitentias dare a sepulture ei
ee vel eam clauis accipe temptauerit sen
huius rapine princeps fuerit nullo ordinis
sui dapnm uitentiabilit' patiantur et eccl
tico beneficio careant ff. ibi. Et hoc c. in
telligitur de publico raptore Vt et notatur
in sum. li. i. ti. xvi. q. vi. Vbi et subiungit
hin dofft. q si dictus raptor a morte satis
facere no pot contrito viatico carebit
sepultura denegatur ut dicit decretal.
sup ea Si uero in morte constitutq satisfa
re promittit si conualescat et ad satisfacti
one dare cessat non denegabitur sepultura
ff hedes ad satisfactionem compellentur ex
de rap. in litis Et q hoc tam sepultura
denegatur ejus viatico concedatur fit ad
tertiam vel fit ad confessionem hereticor qui
nolut satisfacere Vt per hoc ad ff satisfacti
one inducantur Vt dicit dofft. et ray.

¶ Et addit ray. Vel dic hoc constitutione
locale ee Videtur enim uxe mario q si quis
est etiam pro hugnam ciuibus excommicatq
et ad in extremis afferet uxe forma erre
est absolutq non debet communicari et alia
ei suffragia ecclastica denegari Ex eius
hedes et pinqui ad quos bona pueniunt
quibus ut pro eo satisfaciant sunt ecclastica
censura compellendi ex de sepul. c. pro
diuino hosti. in fine. dicit simpliciter q
ei sepultura denegatur Vt dicit dcf sup
eo Licet viatico concedatur qd' malg est
Et hoc fit ad terrorem et pter maledic
tia et excommuniam suam In qua longo
tpe fuit admonitus vel fuit et medio tpe
contumax sicut absolutq pot sacerdote pro
prio erit sepeliendus et hedes compelli
di sunt satisfacere uxe facultates defuncti
ut ex de rap. In litis Quasi idem dicit
pce hosti. In glo. sup dicto. c. sup ea ff
ibi b Nec pena etiam raptoribus Vide ff.
furtis ff. iij

¶ Vtr rapina sit ipsius pcm ff furtis ff hin
tho. 2a 2e q. lxvi. sic Nam violentia magis
e contra voluntatem ff ignorantia Item q pot

rapina non solum infertur alicui dapnum
in rebus sed etiam verecundie in quandam
pone iniuria Et aut hoc ming verum
dantur de rapina qua de furto ex hoc e
q habet sensibilibus subtrahetur magis glo
riantur de virtute exteriori que magis ma
nifestatur in rapina ff de virtute interio
ri que tollitur pot pcm et ideo ming verum
dantur de rapina Sed magis raptor pot
et latro et sup naufragium et ff piratam
et ff predo et ff. restituere pot totum Nolig
tamen a sacramentis tpe treuge ff. treuga

Raptor ff. s. psonarum Raptor dicit
non solum rerum Vt in predicti c.
ff etiam psonarum Et sicut ab illa di
rapina Ita ab isto dicitur raptus
Et quittitur qui puella violenter rapuit
ut in patrum teneatur Vel etiam qui no pa
ff usus eius violenter rapuit xxxvi. q. i.
ff. ex hac. Item raptus non solum committit
in virgine ff etiam large sumptus viduas et
sanctimoniales xxxvi. q. ij. raptores et c.
si quis non dicam Et de hac ma hoc ff
luxuria ff. i. a de isto raptu clarius de
tur c ff notorietate in primis eius addicior b

¶ Que pena raptoris Rx hin leges pena
t ut capite puniatur et si in extremis rapu
it eius subita rapto applicetur Secus si
ancillam vel liberta qz tunc detrahitur
quid' ff non pot sbam Et intelligit si
raptus mulieris honesta serue si mere
rem qua hin ll' ut C de adult l. que ad
ulterii a non punitur s. sup dicta pena
Ab alio aut penis non repetitur tamen
b Item non distinguitur vtrum volentem
quis rapiat aut invitam spontaneam ppriam
aut alienam cognatam vel non cognatam
Item non pot puella rapta cum hoc eum rap
tore Item alius fautores raptorum rapte
puniuntur plantur her ita C. de rap.
vir. raptores Sed rationes vere ad pri
mum. Nam raptor efficitur forsan rap
te nisi velit se reddere xxxvi. q. i. de rap
toribus a Et ibi patet q si mulier volu
erit rapta et raptor obligatur pri rapte
rapte ad dictum s. ad secundum vel se re
cundum b Quer aut pena pot infligi in
foro iudiciali no aut in priuali Item rapta
dot exigere cum fautoribus suis xxxvi. q.
ij. c. i. et iij. Item si rapta velit cum
cum raptore pot ex eo accedere
intelligit raptor si rapuit spontaneam ppriam
xxxvi. q. i. lex illa ij. q. ij. de puellis 2
c si quis vi ffine ex eo cum causam fe
raptus non z vbi puella consentit vt in
dicto. c. cum causam a Si qui consentit
ub in matrimonium licet tacii valuerate pa
rentis ut ibi secus si consensit solu rapi
ne qua tunc bene dicitur raptus et pu
tur raptor deo c de raptoribus et ff. tacto c

b Ille qui defloratā virginē tenetur eam
ducē vel maritare habes ē. Lxxxvi. q. ij
a Aduertendū etiam sm̄ il. q̄ raptores fi
liorū seu seductores filios a patribus si fi
nobiles dampnātur t metallū Si vero nō
sunt nobiles aut si plures hoc tāmen secūd
dampnantur ad mortē Et seruus sine liber
tus subiicitur pēne vltimo C. de plagiariis l. fi
et ibi glo. b

Reiormis obligati vide ē. obligatus
Reconsiliatio ecclīe Vide ē. reconcilia
tio ij. ℣. iij. Item de reconsiliatione
monasterij ē. consecratio iij. ℣ ij.

Religio primo cōtēplatiua vitā liceat
humanā religionē aduenire Rō mul
to modo ex̄. de reli. do. religionū
li. vi a Causa qui religionē assu
mere cupit debet vitā de approbatis assumpē
ex̄. de reli. do. c. fi. b

Vtrū illi qui reconstruūt hospitalia mutant
habitū assumpūt rectum sectū aliquā etiā
hospitalitatē exerent tū habent vxores et
filios sint aliquo modo dicendi religiosi seu
psone ecclīastice Rō si hoc sit sine auctē epi
nullo mō debēt dici ecclīastice p̄sone nec reli
giosi xcviii. di. nulla a Non obstante cō
suetudine cōtraria q̄a olim irrōnabilis ē sm̄
host. et ita sum. li. iii. ti. xxviii q xxxiii b
Si aut fiat auctē epi tūc locus quidem
religiosus consecratur ex̄. de reli. c. iii. 2 iiij.
p̄sone quecūq; si permittant obiam et caste
vitē cum vxore et ea mortua aliā nō du
cē et ℣rū non licē p̄sone ecclīastice sunt
et quodāmodo religiosi dici p̄nt nec obstat
q̄ vxorē aliquis talē habeat Nam et tales
legitime caste vitē xxxi di. furente a etiā
si utatur matrimonio dūmodo honeste Vt ex
eo c. patet b Item non obstat q̄ quasi
habitum habet quia illud p̄t habē ratione
administrationis non tñ p̄prie religiosus
dici p̄t nisi permittat aliquā approbatam
regulam ex̄. de reli. do. c. fi. Nec p̄t
tali committi administratio spūalium filiorū
ē a Nec in hac videtur excusare epūs
si auctās sm̄ host. qui addit Consulimus
etiam epīs ut talibus quo ad omīa de vita
hyemali vestimentis habitū et certa regula
tradant Consultum etiam q̄ eis grauē
non erit sicut credimus q̄ liberam potestis
vel cere vel alīū certum censum i signū
subiectionis subiectionem cant et vt eorū pter
hoc eligendum elucescat Vt in d. q. xxiiii.
Vtrū ex cessione religionis p̄mittenda b
sint pietatis officia in patrē Rō sm̄ tho.
qualibet alia dicendum ē de illo q̄ vadit
religionē ingrediant et alia de illo qui in
religione iam p̄fessus ē qui vadum intra
uit si videat patrē suū in magna necessita
te et sibi p̄ alīū subuenire non possit non
debet religionē intrare Sz ministrare pa

rentibus maxīe si absq; periculo p̄rīi possit
in seculo remanere Si vero p̄ alīū possit
parentibus suis ministrari q̄t si vult reli
gionē intrare Vñ ext. exponēs illud mat.
viii. et tu vade annūcia mortuos sepeli
re mortuos suos dicit q̄ malum ē abducē
hominē a spūalibus et maxīe cū fuerint
qui ministerū p̄rīum adimpleant extabāt
enī aliqui qui complere possent illum fi
nem sepulturam postq̄ vero iam aliquis
ē in religione professus mortuus ē mūdo
Vnde p̄ spūalem morte deobligatur a
cura impendēda parentibus sicut etiam
deobligaretur p̄ mortem corporalem et tō
non peccat nec contra p̄ceptum dei agit
si in claustro remaneat sub p̄cepto p̄dela
ti parentū ministratione p̄missa Et cui fac
tus ē impotens ad reddendū debitū mi
nisterij absq; ipa culpa dēt tñ quantum
q̄t salua ordinis sui obia satisfacere vt pos
se vel p̄ alīū parentibus suis subuenire
si in necessitate fuerint Idem etiā tho. 2a
2æ q. c. lxxxix a Idem in sum. ca. ti. q.
xij. Et idē notat Host. de lita sup̄ xv.
agit b

Secūdum quod attēditur gradus diuersarum
religionū Rō sm̄ tho. 2ā 2æ q. cl xxxviii
Summum gradum in religionibus tenent
qui ordinantur ad docendum siue ad p̄di
candū a Hoc merū ceteris equaliter
computat al' Secus Vt patet in statu de
re. secularis et eorum qui ordinātur ad
p̄dicandū ex̄. de reli. mis. Nauis ℣ sacer
dos Sed tamē status cuius minor ē statu
regulariū etiam ad p̄dicandū non depu
tatorū xix. q. ij. dicuntur in fi. Et idem
quod hic notatur in sum. ca. ti. q. xxi b
Quid teneant illi qui ordinantur ad contē
plationē Quid illi qui occupantur circa ac
tiones In singulis aut horū gradū
q̄t attendi p̄missa sm̄ q̄ vita religio
ordinatur ad alterum actum in eodem
genē sicut inter apa vitā actiuā potius
ē vtilitē capiendo quam econtra hospites
Et in aplis contemplatiue potior ē ordo
q̄ lectio p̄t etiam attendi p̄missa
si vita eorū ad plura horū ordinetur q̄
alia Vel si constitutiones habeat ad
finē p̄positū consequendum Vtrū aute
p̄fectior vel religio solitariorū q̄ in so
cietate vivendū Vide ē. hēnrica ℣. i.
Vtrū religiosus queret mortaliter tras
grediendo ea que sunt in regula Rō
sm̄ tho. 2ā 2æ q. clxxxvi. Votum p̄fessi
onis respicit p̄cipue substantialiter si pacta
tum continentiam et obedientiam Et
horū transgressio obligat ad mortale
aliorū aut transgressio nō nisi vel qñ
contemptū regule quia hoc diuerte
contrariatur professioni et quam nouit

aliquis regularem vitam a qz s. religio
sue non teneatur ee pfectus sed ad pfecti
onē tendere cui gratiaꝫ pfectionis con
ceptus hm eundem tho. 2a 2e q. clxxxvi.
art. ix. b Vel quia preceptum sue a
plato ortentus factum sue in regula
expressum quia hoc erat facē q. obedientie
votum. Non autem qui profitetur vouit
seruare omnia que sunt in regula sz vouit
regulariter vitam que communiter consistit
in tribus predictis. Vnde et in quibusdam
religionibus cautus aliqui profitentur
ipse quidem regulam sz vnē hm regulā
i. tendē ad hoc q. aliquos mores suos
formet hm regulam sicut hm quosdam
exemplar. Et hoc tollitur p
contemptū in quibusdā aliis religionī
bus adhuc cautus profitentur obedien
tiam hm regulam ita q. professionī nō
contrariatur nisi id qd ē contra preceptū
regule. Transgressio vero aliorū obligat
solum ad pena venialia quia talia sūt que
dam dispoca ad principalia vota in alia
religione s. fratrum predicatorū talis
transgressio vel omissio constitutionū ipo
rum ex suo genē non obligat ad culpam
nec mortalem nec venialem sz solū ad
penam taxatam qz p hmōdi ad ta
lia obseruanda obligantur qui nō possēt
nec venialiter nec mortaliter peccare
nec negligia nec libidine sue concepti. a
Con. vt. ut in sum. li. iii. ti. xxxiii. q. xxv.

¶ Vtrum religiosus code genē peccet gra
uius peccet qz secularis Rn hm tho. ibi
ē. peccū religiosi posset ee grauius pec
cū secularis eiusdem speciei triplicit pōt
mō si sit contra votū religionis puta.
si religiosus fornicetur nec furetur quia
fornicatio facit contra votū continentie et
furando facit contra votū paupertatis Sz
mō si ex contemptu peccet quia ex hoc vi
detur ee magis ingratus donis offi
cijs nec beneficijs quibus ē sublimatus ad
statū pfectionis sicut aplus dicit hebr
x. cui fidelis gratiora meretur supplicia
a ex hoc q. peccando filiū dei conculcat
per contemptum Vñ et dñs conqueritur
Ier. xi. Quid ē quod dilectus meus in
domo mea facit scelera multa Tz modo
peccū religiosi pōt ee grauius ppter sanc
dalum quia ad vitam eius plures respi
ciunt Si vero religiosus non ex contemp
tu sz ex infirmitate nec ignorantia aliquod
peccū quod non ē contra votum sue profes
sionis committit absq; scandalo puta ī or
dine ligno minus peccat in code genē peccato
qui secularis quia peccū eius si sit leue ab
sorbetur ex multis bonis que fiunt Et si
sit mortale facilius ab eo consurgit ppter
quidem ppter intentionem quam habet ē
rectam ad deum que et si ad horam mi
nuatur de facili ad pristina repatriat Ite
sepe delicta correcte minatur etiam a sorte
ad resurgendum hm illud ecclī. iiii. Si vng
ceciderit ab altero fulcietur Ve soli qua
cum ceciderit non habet sublevantem a
Idem in sum. eo. ti. q. xxvi. b

¶ Quid consulendum electis et fugitiuis
qui non pūt impetrare dispensationem
hm formam decret. ex. de regula c. fi. a
Ibi dicitur q. debēt tales requiri et ad re
cipiendū compelli et sic faciūs recipisen
tia tū ordinis disciplina i. hm cōuenien
am regule. Et si pūt subiici discipline et
coherceri. b Nec tuetur religionē in
qua recipiatur Rz hm ray. teneūtur vnic
regulariter et honeste tam apostate q.
electi. a hoc dictum indetur fuisse pa
triarcha glo. ray. Vt patet in sum. li. iii. ti.
xviii. q. ii. Vñ dicit hec glo. b

¶ Quid de hijs que lucratur monachus
fugitiuus sue apostata Rz totū monas
terio suo lucratur. xviii. q. ij. abbates Et
sicut Hug. dicit Etiam si ecclīa tem
pore acquirit ff. de acqui. re. do. etiā
sz hm eundem si monachus sit electus
ea que lucratur nulli acquirit nec va
let contractus eius Et addit p possit tū
dici q. acquirit capō a cuius mādato
ne non ē absolutus Vide et hic distinc
ō. apostasia vsq; ii. a Et ibi de hoc pla
tius dicū ē b

¶ Vtrum aliquis peculiū sit religiosus vel monachus
si ab abbate negligatur cum certaꝫ et
populoꝫ pmentum ad eum Rn hm tho.
in quolibet nullus pōt exigē aut recipē
temporalia aliqz maxime pcia peculiū
nisi seruientia spualia predicando vdora
do vel saltem eoꝝ a q̄bus recipit pro
ruribus procurando dico ergo q. totum
claustrū sicut recipit sic tenetur refundē
Si ergo constat eis q. cura negligatur
deb et supplicare abbati et dicit eum me
ne in capō Et si videant q. remedium non
apponatur dicit appellare contra abbatē
sicut cōis aduersarius veritatis
nichil notum aliquod tale monasterium
non audeat consulē q. aliquis in tali ec
clīa recipiat monachatū a Idem in sum. li. iii
ti. xxviii. q. xxiii. b

¶ Vtrum aliquis religiosus possit preesse
pluribus locis Rn nulli religiosi nec mo
nachi possunt preesse pluribus pōtibus
Ite nec pluribus ecclīis cum habentibus
animarum etiam si eadem cura non per
se sed p. presbiteros ad eoꝝ nutum
onem p. quos ministrat habeat exerce
re nisi aucte sedis aplice Vel si unus ex
eis ab alio deprecat vel admittere sint
annexi Et quicq; talem pōzatum nec

// talem ecclīam abbatiam //

talem ecclam obtinens recepit alium p̄
mo pugnus ē ipo iure et statim tenet̄
dimittē et p̄ eum ad quem pt̄inet libē
conferatur et nisi dimittat mic fit legi
bilis et ab utroq; premijs repelli dēt
cx̄. de pben. cū singula li. vi Carta ꝯ
plura inde ē. bñficiū primo ff. iiij

¶ Oratores uel ecclie aut administratores
seu officia vnig monasterij consueta
p̄ eusde monachos ꝯtiber-nazi no dēnt
rōmittī alteri monasterij sine liā ip̄e
Et contra hoc ordinantes sunt pena pō
testate p̄videndi de ip̄is A ff. ea vice
et de ip̄is p̄ diocesanū si exempta nō
fuerint alioquin p̄ sedem aplicam ordi
netur ut in dicto c. cum singula b Et
recipientes sunt ꝯsecutibiles ipo iur̄
cx̄. de pben. cum singula ff. li. vi

¶ Vtrum religiosi succedant in bonis patris
et hujusmodi ꝯ sic primo plus q̄ p̄cedēs
non fuit eos exhēredare quamuis dum
layci fuerāt in eum mīstissimus mundi
sent C. de epis. et cle. deo nobis xix q.
iij c. fi.

¶ Religiosus peripitur in virtute obedientie
sub interminatione maledictionis etiā
ne in sermonibus suis p̄latos detrahat
uel detrahant aliquos ab ecclia sua
frequentia uel maledictionibus indiscretis
p̄mittant et ne contrahat testatores a
restitutionibus aut legatis matricibus
ecclie faciendis nec legata uel debita aut
male ablata mercede sibi nec suis ordinis
fratribus uel conventibus in aliorū p̄iu
diū fieri uel erogari permittant nec ab
soluant quēquaz ni cāibus reservatis
pape uel epo et plura hujusmodi Vt in
cle. religiosi de p̄ui. A Ibi cū potuit
aliqua etiam de quibus dm̄ ē. absolō
t. ff. ij. Xij sedis ē de religios Et additur
q̄ ipi religiosi nō p̄sumāt p̄sonas et ec
clesiasticas p̄sertim extra iudicibus dele
gatis a papa suam eoꝝ iusticiā pro
sequētes vexare indebite aut loca
plura Et p̄sertim multū conuenit si q̄
aut de rebus ibi attemptare p̄sumpserint
p̄ duas mēses subtraxerint penis que
sūm canōn̄ rationem uel statuta p̄ eis
tubus culpis eis constituerunt imponi
Super quibus absq; manifesta necessitate
eum eis non valeat dispensari Ceterū
plati canōn̄ nisi de his que ocasione
p̄missoꝝ excessuū ad eos quomodo
libet pueneriunt ecclie aut p̄sonis ecclasticis
dampnificatis uel lesis satisfactionē ple
nariam exhibuerint ff. mensem postq̄
sua hor fuerunt requisiti suspensionem
usq; ad satisfactionē debitam corpo ī
currerit non obstantibus statutis aut
p̄uilegijs quibuscūq; cuiuscūq; tenoris ex
istant b

¶ Religiosi mendicantes si recipiāt loca no
va et antiqua dimittūt sunt excōicati ut
ē. excōicatis ff. iij. xij de verbo A Et ibi
de hoc plenius in additione b Saltez ea
am sunt excōicati religiosi qui ubicūq;
temerarie dimittunt habitū uel accedūt
ad studia sine licētia ut ē. excōicatis ff.
iij. vij. xiij.

¶ Vtrū cū religiosis possit dispensari ī vo
to continētie Rē sūm tho. 2a 2æ q. lxxxvi
Votū continētie non ē essentialiter annexū
ordini sacro sz ex statuto ecclie Vnde p̄z
ecclam videt̄ q̄ possit dispēsari sed de
bitū continentie ē essentiale statui reli
gionis p̄ quā homo abrenūciat seculo
totaliter dei seruicio mancipatus q̄d nō
p̄t fīl̄ stare cū mīro in quo incubit circa
tales p̄tractāde uxoris et p̄olis et famu
lice et rerū que ad hoc requiruntur Vnde
dicit aplus 1. Corīth vij q̄ qui ē cum ux
ore sollicitus ē que sunt mundi quō pla
ceat uxori et diuisus ē Vnde nonne mo
nachi p̄ oppositum ad diuisionē p̄dictam
ab unitate suntur A Dic cū a nonnullis q̄
ē votū quasi vinculus et salutaris xvi. q.
i. si cuipiam b Et ideo in voto solēpnizato
p̄ p̄fessionē religionis non p̄t p̄ ecclam dispensari Et rōnī assignat
decretalis q̄ castitas ē annexa regule
monachali cx̄. de sta. mo. cum ad mōstē
t. iij. in fi. A Con. Al. sz Inno. et hosti.
et multi alij dicunt q̄ p̄pter reputabile
causam bene posset papa dispensare
Sed et ipse tho. in scripto dicit q̄ illi pro
babilius dicunt qui asserūt q̄ si cuius v
tilitas totius ecclie uel vnius regni uel
p̄uincie exposceret posset papa in voto
cōtinētie et religionis dispensare quā
tumcūq; esset solempnizatū Vt in sum.
li. i. ti. viij. q. lxxij b

¶ Vtrū religiosus factus epūs absolvat̄
a voto paupertatis et obie Rē sm tho. ubi
ē. Sicut non absolvitur a voto cōtinētie
ita nec a voto paupertatis q̄ nichil debet
hīe p̄p̄rij sz sicut dispensator oīm
bonoꝝ ecclie sili. non absolvit̄ a voto obe
dientie si p̄ accidens non teneatur obedīe
si superiorem non haberet sicut et abbas mo
nasterij qui tamē non ē a voto obedīē
tie absolutus

¶ Vtrū religiosus factus epūs teneat̄ ad
observantias regulares Rē sm tho. 2æ 2æ
q. clxxxv Si qua sunt in regularibus
observantijs que non impedīt pontifica
le officiū sz magis valeāt ad p̄fectionis
custodiam sicut ē paupertas et alia hmōi
modi Ad hoc remanet obligatus et p̄ quē
ad portandū habitū suū religionis q̄ ē
hmōi obligatorius sicut Si qua vēo

sunt que officio pontificali repugnent sicut ē sollicitudo silentiū et alique abstinētie in vigilie ḡrues ex quibus impotens corpore reddereṫ ad exequēdum pontificale officiū ad ḥmōi non tenetur Vel alijs ṫñ pōt dispensatione vt ḥ q̄ requunt meritas p̄sone vel officii et condicio hoīs cum quibꝫ vigeṫ p̄ modū quo et puelari in talibus seruī dispēsant

a Con hosti ut in sum. li. iii. ti. xxviii q. iiii

Vtrūm aūt religiosus factus rector alicuius b tenearur ad statuta sui ordinis Vide ē monachus ℣. vi

Vtrūm religiosus pōt ee iudex vel simplex religiosus ee non pōt Vt nō. ff. de iudi. l. cum pōr a In glo que etiam idē dicit de rōmissis b Sed ver pōt p̄ rōpromissū vel p̄ arbitriū q̄ non det ee discepta tor frequēs negotium xvi. q. i. monachi et c. de p̄bendis Et C. de epis. et cle. cepta Sz arbitrator seu amicabilis cōpositor ee pōt Vt in aūt ut diffe. iudi. ℣. si vero rōtingerit coll. ix. xi q. iii. Iunctū Et hoc intelligit de imperio sui plati Vt i dec. c. monachi et ex de postu. c. ij. li. sexto Wido ānus et hosti a Con albe. b

Vtrūm religiosus possit exercē officiū tabellionatus Lic. j. tabellio ℣. fi. Et vtrūm possit ee testis ℣. testis iij. ℣. ix

Vtrūm religiosus possit ee executor testamētorum Rn si ē ordinis mīor non pōt ee executor testamētor sz pōt cōsulē ut i cle. exim ℣. verū ex de V. sig. Si aūt ē alterius ordinis non pōt nisi sup hoc petita licētiā et obtenta ex. de testa. religiosus li vi Talis quoq̄ etiam si sit exemptus vel p̄latus tenetur reddē rōnē ordinario et ordinarius tenetur exigē Vt iii cle. religiosis de testa.

Quid de fœmentibus quarūdam mulierū que fœmine appellantur vter sunt professe ex hoc ꝑticulo Primo et primum contrahere pōt quicquid dd. sunt religiose Rn ḥm. Primo et b. Nō primo cas statuta satis reprobatur xviii. q. ii. pruriosam nisi forte aliud ordinant dēnt quoq̄ p̄ ordinarios visitari aūcte ḡpa Vel si exempte sunt aūcte papali ut in cle. de sta. mo. et c. attendentes circa finē a Ubi etiā patet q̄ statuta dictarū fœminarū non ē approbatus b Erant et quedam alie q̄ dicebantur beghyne assumentes certū habitū nulli p̄mittentes obedientiā vel voluntates p̄prias vel regulam hūtes licet religiosis quibusdam specialiter adhererent Iste beghyne et alie assumentes statū cas et religiosi qui fuerūt cas in statu beghynagii sunt excipiendi ut ē. exē. i. ℣. iiii. xvii. vi. Sz hic non tenuit beghynas sine vestitus de p̄ria bīe domus in lombardie et tuscie p̄tribus constitutas Vt patet in declōne Salis xxii q. ult. pit cū de mulieribus Ad mām aūt religionis pōt fieri ē monachus et ē monialis Si religiosus vel religiosa petitur tanq̄ cōmunis Rn ē. mīonū. ix. ℣. penult

a Et ibi de hoc latius in additione b

Electio ꝑti que ad magistrum Vtr de magistri religionis ḥm da sit magna deliberatio Rn ḥm tho. 2a 2æ q. ultra diuturna deliberatio et multorū consilia requīrunt in magnis dubijs Vt ꝑtis in eth. In hmōi aūt que sunt recta et debita non requiritur consiliū Certa aūt magistrum religionis sunt fe et sic recta ē q̄ est melius bonū Et qui de hoc dubitat ḡtum male ē de rogat xp̄o cum hoc consiliū dicat Vir sanct in libro de verbis dñi Volate ad me omnes a. xp̄us et tu attendis ad amicitiam a homine mortali et citiꝰ poteris ḥ. 2o nō pōt considerari religiosus magistratus p̄ cogitationes ad vitā eius qui ē magistratibus et sic non ē locus dubitationis quia nīi qui religionē magistrādi tur non confidit de sua virtute sz diuina ḥmilitate dicit Ysa. xl. Qui sperat in dño mutabunt fortitudinē assumēt pennas sicut aquile current et non laborabūt ambulabūt et non deficient Si aut sit aliq̄d speciale impedimentum puta filius magistratus corporalis vel aneza debitor vel aliquid hmōi In hmōi requiritur deliberatio etq̄ silēū cū hmōi de quibus speratur q̄ p̄sint et non impediant Vñ dicit in ex. xxxvii Cum vir religiosa tractat et sanctitate et cū in multo de iustitia q. d. Non Unde sequit non attendas hmōi in tali consilio sed cū in toto sancto assiduus esto in quibꝰ tñ non ē diuturna deliberatio habenda Vide Jheronimū in epla ad paulinū festina ista te et hēnti in sabo nauicule finem magnitude q̄ salue Ille aūt pōt considerare modus intrandi religionē et q̄n religionē aliquis ingredi debeat et de talibus pōt habēi consilium cū hmōi qui non impediant Vtrūm aūt impubes possit ingredi religionē habes infra tra ē. monachus ℣. i. et ii

Vtrūm aliquis debeat alios inducere ad religionis ingressum Rn ḥm tho. 2a 2æ q. ult. Inducentes alios ad religionē si salū non pereant sz et martiriū p̄mium merentur dicit cum Jacobi ult. c. Qui conuerti fecerit peccatorem ab errore vie sue liberabit animā eius a morte et operit multitudinē peccatorum Et dan. xii. c. Qui ad iustitiā erudiunt multos c. sicut stelle in ꝑpetuas eternitates pōt tñ tantū ipse certa tale inducere triplex ordinatio ꝑtinet si aliquis alium violenter ad religionē cogeret quod

prohibetur xxii. q. iii. pñs Sꝫ si quis sy
monialē alīā ad religionē trahat nullā
bus datis 1. q. ij. dj. pio Ner tñ ad hꝰ ꝓdiz
si aliquis alicui pauꝑi rerīā ministret i se
culo intuitu cum ad religionē Vel si si
ne pacto aliqua munuscula tribuat ad
familiaritatem captandam Sꝫ si nūdan
te eā alliciat Imminet enim sic moneto
ꝓcul⁹ ne tu se deceptū minuerit retro
cedat et sic fiant nouissima hoīs illius
peiora ꝓrōribus dist xii

¶ Vtrū adultus ingredi ad religionē pos
sit ad seculū redire Rñ quia dū ē nouicius
in ꝓbatione ꝓpositus redire ꝑot libere
Ꝫ. enim ꝓtrahī in tribus casibus ꝓdicis
ē si fraudulenter decepit habitum qui dat
profitentibus consuescit qđ habet in illis
religionibus in quibus ḡlitus nouitiorum
ē distinctus ab habitu ꝓfessorū quia ꝑ
talē susceptionē intelligitur tacite ꝓfessꝰ
¶ Et idem qñ habitus ē indistinctꝰ et
illā gestauerit ꝑ annum ꝓtestatum ut i.
i. de regul. li. vi b Sꝫ si fecerit ꝓfessionē
Sꝫ si euidenter appareat qđ talis absolute
voluerit vitam mutare qđ tū non ꝑsumitur
nisi clara ꝓbatione vel rēpetentibus in
dictis ondatur ¶ Et hoc casu tū quis vo
luerit vitā absolute mutare assumēdo ha
bitū ordīs nouicij videtur tacite ꝓfessus
religionē in ꝓmissis ex. de regul. Consul
ti. Et ideo si postea cōsulat rigorosa non ꝑ
sua gaff. et suo. ibidem Vbi ordīs cum
suo. tūsit do. Auto. de but. in dec. c. con
sulti Et hꝰ videt dicendū cōis sententia nisi
forte ingrediens ad vitā et ad nullam
aliā religionē se obligare intendēt Nam
in hoc casu si ex aliqua rōnabili cā non
posset ibi intenta religione ꝓfiteꝰ multi
obligatur et mutatiōn ordīs ꝑot ꝓcu
rator do. pe. de anchoranno in c. constitu
tionē de regul' li. vi ordīs aūt quis ꝑ
sumatur vitam voluisse absolute mutare
vel seculo renūciare dicitur ē ō nouicius
ꝑ. iii. in additione Et in codē ꝑ. clarius
tangitur id qđ in hoc ꝑ ponitur b Sed
in ꝓdictis casibus distinguit qz si aliqꝫ
ꝓdictorū trium fecerit in aliqua religione
nouitiatū non erit ꝓpter hoc ibi ordinal
legato Sꝫ ordīs aliquis ordīm exi. de regu
lari. li. vi. In aliis vero ordinibus
secus ē. Nouicius ꝑ. Vtrum infra medium

¶ Vtrū seruus possit ingredi vel recipi in
religionē Rñ non ꝑot ingredi nec debet
recipi. Nam ea q̄ sit seruus sine si ē ꝓ
ingressu et professu vtrū sit seruus vi
deri Et si ingressus fuerit et ꝑ triennium
non petitus a dño suo debet reddi ei alia
que attulit fide tū accepta de ī punctione
ipius post triennium vero repeti non ꝑot
nisi esset tam longe q̄ triennium nō posset

xvij. q. ij. si quis incognitus Et erit dictū
tempus a tpe scē dom⁹ az. in dicto. c. si
quis incognitus ¶ Hugo aūt dicit a tpe
ingressus si Lan. zay. et alij plures q̄ doc
tores dicunt a tpe scē Vt in sum. li. i
ti. viij. q. lxvm Vbi notantur erga omia q̄m
hoc gl. habentur hic zay. et ibi. cum li. cer
tendum dicūt de obligatis ad rōnia rei
publice b Et hoc intellige nisi ea ī omnē
ptē seruorū etiam si sint eadem origenarij
sine assignati de q̄bus habet ꝫ. seruus i. ꝑ. iiij
¶ Quid si seruus ingressus ad monasteriū
ad professionē accipitur an dictum tenuit
Rñ hic zay. Credo q̄ det remanē in ordine
et monasterio det satisfacē dño q̄ fuit
i culpa recipiendo az. di. lxm. si seruus Vel
dic q̄ non erat ingressus et ꝓbabat
forte ꝑ falsos testes q̄ erat liber det resti
tui dño si petat ex. de seru. non az. c. de
seruor. Con. hosti. ¶ Et idem hic eodem
si aliquis intrauit dolose religionē scōs
se seruū seruus si bona fide putabat se libe
rū Azt in sum. co. ti. q. lxv b

¶ Quid si talis post factam ꝓfessionē
fuit dño restitutus et postea manumissꝰ
sit numquid teneatur redire ad monaste
riū Rñ hic Vbi sic quia quantū in eo fuit
monachus fuit ¶ Idem i sum. eo. ti. q.
lxvi b

¶ Vtrū obligati ad rōnia possint ingredi
vel recipi in religionē Rñ si sint obligati
ad rōnia rei pub̄e non sunt recipi
endi de. lxm. lege Sed si obligati sunt
ad rōnia ꝑuatorum honestū ē q̄ ꝑ
de rōniis se expediant ¶ non aūt ne
cessariū ē hic Rñ hic zay. et in dicto. q. lx
vij b Vtrū aūt sic obligati possint or
dinari vide ō ordinatus ꝑ totum

¶ Vtrū ille qui ē obligatus ad aliquid sol
uendum possit ingredi religionē Rñ
hic zay. ingredi ꝑot non obstante mora
vel obligatione dūmodo ex levitate vel
intentione subtrahendi debitū hoc faciat
si ex calitate ferueꝛe nec facit iniuriam
creditori quia excusatur ꝑ illos sanctos aucto
ritate cui nemo resistere ꝑot xix. q.
vj. duo ex. de regul. et ibi. Host. Sed
monasterium tenetur satisfacē de his que
ꝑ ea contulit monasterio xix. q. vij. si qua
mulier C. de epis. et cle. deo nobis si ꝑ
ea si nichil contulit monasterio az nich
il habebat quia ē actio qua excludit
ni apta debitoribus xiii. q. vi. si vero ff. de
dolo. nam ib Si tri post ingressum re
ligionis accusationē cuius monasterii alīq
acquirēt puta ꝑ successionē hereditatis
vel donationē seu ex testo teneret⁹ mo
nasterium quātum id erat az. in dec. c. si
qua mulier. Con. Ioan. hosti. et tho.
2a 2æ q. ult⁹ potit etiam ut ait zay. i

monasterio existens scribe vel aliud honestum opus facere ad liberandu se dimittere nequiuerat ꝓpter hor diuinu officium di. xix clericus et xxi q. i. clericus Et deducentur expense sm quosdam ne sit ane3 eos monasterio xvi q. vi de lapsis Sz addit Inno. q aliqui addunt nã deducendas expensas quia ex quo altari seruit de altare vnde det vii. q. i. ex his et hor ꝙbabilius videtur dummodo non impediatur mali quo obseruantia religionis ¶ d. ab obsequijs religiose et religionem quibus e semp astrictus Ideo ad ꝑdictam solutionem non tenetur sm Vl. et m su. li. iii. ti. xvi. q. v. b

¶ Quid si sit obligatus ad aliquid faciendum Rn sm hostien. nichilominus ingredi ꝓt et ꝓficiat qd promisit Et si hoc non ꝓt saltem ꝓficiat ꝑ aliu Nisi maxime ei specialiter cauerta est quia tue uoluntati bit ei ꝑ alium facere nisi de licentia eius cui promisit ar. C. de iudi. tol. l. i. ſ. ne aut ex de offi. delegta. ꝓt etia satisfacere ei cui promisit sine de bonis que contulit monasterio sine operando aliquid ut ei satisfaciat de hoc inde in precedenti ſ. d Et ibi tactum e q ad huiusmodi ꝙtationem non tenetur nisi forte ꝓpter vitandum scandalum qui oriretur et sic intelligi potest qd hic dicitur. b

¶ Vtrum rector qui intrauit religionem ꝓ anum sine magi. qui intrauit ingressu vel capellanus qui intrauit secrete in capellania possit ingredi religionem Rn sm ray. sic. Non enim intrauit tum prelatus qui illud tacitus consensit ex. de mutuis. ꝓ uenit Idem Inno. et hostien. Hostien. quadam sic addit Consulo q ꝓcurus impleat qd promisit ex. de usuris. debitores hoc eis lucrum est nisi ab illo vel illis q bus intrauit possit licentia obtinere d Hoc consilium non videt bonum ꝑ quod ingressus religionis vel retardetur et in c. debitores non inducitur aliquod impedimentum vel retardatio boni sz salui dicitur q q intrauerit saluo usuras saluat Mer etia obstat c. cum missum ex. de spon. ubi consulitur q qui intrauit cauthe introitum ꝓtenebra de ꝓsenti ꝓus contrahat et exinde ingrediatur religionem quia ꝑ tale contractum non retardetur religionis ingressus sm hostien. ray. et m sum. ca. ti. q. vi Vbi hec etia notantur b Vtrum ꝓpter obsequia ꝓsentii debeat quis retineri ab ingressu religionis hoc e. relatio i. ſ. iii Et vtrum coniugatus possit ingredi Vide ſ. Votum iii. ſ. i.

¶ Vtrum epus archidiaconus vel presbiter curam ꝓt ingredi religionem Rn sm tho. 2ª 2æ q. vlta obligatio non ꝓtinet ad vacandu di

uinis obsequijs competit epo et archiepiscopis presbiteris aut curatis et archidiaconis nisi non obligantur voto ꝓtuo et solempni ad curam animarum retinendam sicut ad hoc obligantur epi Vnde epi ꝓmissa recipere non ꝓnt absq auctoritate romani pontificis ex. de regu. licet Archidiaconus aut ꝓsbiteri curati ꝓnt libe abrenunciare epo curam eius animarum alsq huiusmodi ꝓce qui solus ꝓt in votis ꝓtuis dispensare d Et etiam epi nisi in casibus ꝓticulariter exceptis ut ſ. votu v. ſ. i. b Vii manifestum e q archidiaconus et ꝓsbiteris curatis licet ad religionem transire etia epo contradicente ut xix q. ij due sunt cause facta aut alicuius talis toto tpe ꝓbationis non det alteri nisi de ipius consensu vel nisi constet q voluerint absolute mutare vitam vel ꝓfessionem fecerit Vel ipsum ꝓfessum sciente recepit si uterum seruetur burserio ꝑ alium cui de portione contingit ipius burserij ꝓuideatur ex. de rescripta cogitur burserium li. vi Vtrum excommunicatus possit ingredi vel recipi in religionem Vide e. absolutio in ſ. fi. d Et ibi de hoc plenius in additione b

¶ Vtrum aliqui sunt excommunicati in obseruantia ꝓceptorum dicant ingredi religionem Rn sm tho. ut e. sic Nam et duo matheus publicani qui in obseruantia ꝓceptorum exercitatus non erant Vocauit ad consilium obseruantiam Vt ꝓz luce v. Ingredi etiam religionem non solum expedit huic qui sunt exercitati in ꝓceptis ut ad maiorem ꝓfectionem ꝓueniant sz etia huic qui sunt exercitati ut facilius ꝓcta vitentur Vt patet quia ꝑ vigilias rerum et alium tollitur cognitio ꝓcorum ut luxurie ebrietates hygiena etia ꝓcorum ut luxurie ebrietates

¶ Ingressi monasteria se et sua dedicant deo alia cum carta bona monasterio transferuntur ex. cassata C. de epi. et cle. ſ. fina de sacrosanc ecc b Iii an ingressi et xix q. iii. quia ingredientibus ꝓpter multis locis non seruatur de rebus in quibus ex quo quis ingressus e ꝓpinqui eius bona mobilia acquirant nisi quat. de illis dedit monasterio sm consuetudinem religionis Idem sit de aliis etiam circa mobilia Et sm rationem dicta consuetudo valet si e approbata vel tenuta ꝑ xl. annos Nam minor ꝓscribere non curat cum certam ꝓscripto d Talis consuetudo nullatenus inducitur valere cum derogaret ingressui religionis quando ingredientem bonis suis et sit e inalienabilis et inalienabilia ex. de consue. ſ. fi. nisi forte qui ꝓpinqui essent honesti et egentes et monasterium non indigeret b

¶ Vtrum ꝑ ingressum religionis omnia ꝓcorum sequatur quo remissione omnium ꝓcorum

Rx hm tho. 2a 2æ q. ult. Rōnabiliter dr
pāt q sic sicut ꝑ assūptionē tr⁹ Si
cū aliquibus elemosinis factis homo
statim pāt satisfacē de ꝓpriis suis hm
illud dan. iiij⁰ Pēta tua elīs zedime.
multomagis in satisfactiōe pro aliis per
ratis sufficit q aliquis se totaliter di
uinis offerēs suscipiat ꝑ religionis i
stitutum quē excedat omnē vsum satis
factionis ut publice pniē Vt hetus xx
iij. q. ij. admonē Sicut cīa holocaustū
excedit sacrificiū ut ḡgy dicit Unde i
vita pr̄i legitur q eāde ḡrem ingre
dientes religionem consequūtur qua
rum sequitur baptizati Si tū ꝑ ingres
sum tam absolutus ab oī reatu pene
nichilominus ingressus religionis vtilior
est qua ꝓfessionis fr̄e sancte ad pro
motionem in bonis quod ꝓmiserat ab
solutionem a pena a Hic latius tetigit
in quadrigesima li. i. ti. xlix ꝑ. xxiij b

Quid de eo qui dolo inductus intrauit
religionē Rx hm zay. non pāt allegarē
deceptionē cuius condicio melior facta
est ex qđ metus cā cui dat⁹ Et de qui
dam ex parte et c. Vernens a Contra
hosti. et addit q idē est cīa si quis ex
falsa narratione uel si putauit sponsam
suam leprosam et non erat ex. de quer
gdam ex ꝑte ij. Et nō in summa li. iij. ti. x
xviij. q. x. b

Quid si quis ingrediatur religionē
sub condicione aliqua Rx hm W. si pona
condicio toti subsum religionis ꝑuta q
liceat ei teneē ꝓpriū a Vel eorum usum
fructū hm eundē W. et in summa li. i. ti.
viij. q. xviij b non dēt monachatū bñ
pāt tñ aliqua teneē ad usum de consen
su abbatis Si uero condicio apposita cont
aliqua ꝓfessionis substantiā ut puta
ut liceat ei quandē cantare tunc si sequi
tur cōtinuē in regula uel constitutio
ne quā ꝓfitetur tenetur secus si ne
cessitate in ea continuē a Sup hoc
ultra a by Si uero et j. nil vide⁹ W.
diuisse sz ut patet in dicta q. xviij.
Imo. ait q si ad ingredientem dicetur
tu debes ꝓfitēri regulā bti augustini
et bti pet⁹ concedere cantare et ita cetera
cetera constitutiones q non concederet
cantare bti posset concedē cantare cū ut
regula hoc habeat nec vlis constitutio
nec et aliquid posset imputari nisi ces
sandalū et tunc ad alia tam mutari Sz
hosti. dicit q hoc tam licebit ꝓdicto can
tare concedere nisi forsitan ei constaret
de constructione uel constitutione illius
monasterij Vel hoc notatur cū cet alibus
Item hm Imo. secus cet si dicetur sibi
ꝓfitere regulam bti benedicti Nam cū hm

eam omnis qualitez abstinē deant a cantu
fratrum eius imitandū ē si crederet qui
mittebat sibi qđ licet quandē cantare Co
hosti. addit postea Imo. alij dicūt q cum
sub mittit se alicui alicui non obstantibus talibus
promissionibus tenetur seruare regulā et
constitutiones eius xii q. i. non dicatis et
hoc inde⁹ Verius tñ vnoquoq; deat se con
formare bonis moribus eorum in quibus
tamen sit satius xxv. di. ꝑ. al' aut xij quatenus
cum sit satius ꝛc b

a Quid si aliq⁹ videns aliquod monasteriū
ubi monachi splendide viuūt cogitat hoc
ordinē bn posse sustinē et sic ingredit⁹
Rx hm zay. dico indistincte q si fecit pro
missionē et ꝓfessionē non pāt ad seculū
redire quin potius si erat ditus et erubat
ea que seruanda erant intelligitur se obli
gasse non ad id qđ fiebat sz qđ fieri debe
bat Idem si erat simplex et fuit ei expla
nata regula et constitutiones ordinis ꝓfessus
fuit Si uero non fuit ei exposita austeri
tas regule tūc si solū ad illā vitā intendē
debat se obligare non ad superog et hoc ex
pressit non cogetur ibi manē sz trānsibit
ad alium ordinē quē sustinē posset Si uero
non expressit dēt remanē nec pāt alte
qđ nec pāt dictū allare Vt ē in ꝑ. ad
vltimo dictū ē a Con. predictis hosti. Et
addit q talis recipiendus ē ut uel ꝓfessi
onē ab initio institutus in eodē loco fuerat
et religionē seruat uel loci exeat et ꝓpri
us dimittat In quo nec alibi⁹ cōtingit
nec mūs defendit aliqz ex de clerc tñ
tam que mit⁹ presbiteri Et si ordo definat
alij mutantur alteri religionis ex. ne
clerici uel mo. Relatum Et si illi similiter
deficiant tunc locus mutat a institutione
autē ordinarij et ꝓt ꝑ seculares clerici
cos retinere et sic pāt intelligi ex. de re
ligios. de. inst. gre Hic zay. addit Vel dic
i distincte q talis dēt remanē quia dolo
aliorū uel simplicitas venit non existat
in talibus Et dicit ylo cius q hoc bn proba
tur xv. q. iij. Constituit Vt in summa ca. ti.
q. xvij. Ez certe non videtur q votum se ex
tendat ultra intentionē ꝓprie et simpliciter
venit Vt in c exiit de v. sig. li. vi b

Electio mea quo ad votum ingrediendi
Utrū puerī ꝓpter se voto obli
gare ad ingressum religionis Rx
hm tho. 2a 2æ q. Vlt Votum simplex
consistit in sola ꝓmissione cum intentione
debite deliberationis Et hoc votum hꝫ efficā
tiā ex vinculo diuino quo tñ dupliciter pos
sibile Vnum ꝑ defectum deliberationis Ut
patet in furioso quare vota nō sunt obligato
ria ex. de regula sicut tenet Et eadē ra
tio de quibus qui iudicium habet debitū usū
rationis ꝑ quē sunt dolo caparet quē quidē

puer. Ymo ut frequentius infra xiiii. anū
puelle vero infra xii. qui dicuntur ām puber
tatis. In quibusdam aūt antrcipatur et i qu
busdam retardatur. Hm diuersam dispoem
iē. Illo nō impeditur efficacia simplicis
voti si quis deo voluerit illud qđ non ē ipse
ptātis puta si hmōi etās rōnis usum hmōi
vouet se religionē ingredi aut etiam ordi
nem. ignorante dño &c. lim. c. si seruus
Et qua puer vel puella ꝯ. puberat aūos
nāliter sunt in ptate ptis quantū ad dis
positionē sue vite potest pr̄ voti eorum
remorare vel acceptare si sibi placuīt ut ex
presse dicitur de mulie nūi xxx. Si igit
puer aū tempus puberat voti emittat
non obligatur si tū aū habeat usum rōnis
obligatur quidē quantū in se ē ex suo voto
sed pōt remorari ꝓ aūtem ptis qz ordina
tio legis qua vnus homo subditur alteri
respicit illud qđ in pluribus accidit. Si vero
aūos puberatis excedat non pōt remo
ri aūcte patrem et si modum habēt ple
ne usum rōis nondum obligatur quo ad
deū. Idem in simil. li. iii. ti. xxviii. q. xi.
Et adde hm raȳ. et in simil. li. i. ti. viii.
q. xxx. q. si impubes dolū tū capax emit
tit aliud notum qđ contrahētis inde tū
q̄ sit obligatus nisi pater tū audierit, sta
tim remoret xxxv. q. ii. mulier. Et idē ē
de vrameūto hm glo. cius et tho. et idē
dicit glo. de voto continētie et de voto
intra ingressum religionis quia nā pōt
remorari nec statim remouetur. i. ipsa die
qz nūi xxx. Vbi dicitur et in alteram die
dissimulet suam. Idem dicit glo. q. si ipu
bes dolū tū capax noluerit se sequestrari
contrahentiam vel ingressum religionis
tū venerit ad etatem. Vel tū morte
fuerit pater pōt pat̄ intrare rōnabiliter
statim hm cōem opīo. licet hugo dixerit
q̄ non possit. Sz dicit hugo satis pōt
verificari si voti impuberis ex iusta
tū fuerit dispēsatum. Vnde et ibidem
patet. Imo. dicit credimq; etiā q. ipu
bes si dolo capax sit et votū fecerit ab
stinētie vel pēgri nationis vel aliud qđ
det adimplere postq; patrem ptrahere
uerit quia potuit se obligare deo sicut
et diabolo exē de delict. pue. c. i. tamē tū
talibus ē facile dispensandum et rōnabi
dum qz licet in aliquo sint dolo capaces
nō tū multa cognoscūt cum sint rexpti
Con hosti. Item ut ibi patet raȳ. dicit
q. si impubes intrat religionē pōt exhi
a pre vel tutore ꝯ. annis et diem a tue
ctē hm glo. cius. Idem goff. et hosti.
xx. q. ii. c. i. et ii. et xl. xvii. q. ii. si quis
rogatus et exē de causes. plen. quia di
uersitate. Si vero patiatur in religione
ab alio puta a pre vel tutore si ipe non

consentit pōt egredi qū voluit usq; ad
etatem legitimam xx. q. i. puelle et q. ii
pūo. Si aūt consensit licet consensus ille
qui sit in annos pubertatis nō teneat ex
re tū non pōt prohibere quin maneat ad eta
tem legitimam xx. q. i. Illud ad instar cui
dam iuristarum exē. de spon. ipu. de illis
pūo. Sed q̄ vito puenerit ad etatē per
tertiam pōt egredi xx. q. iii. pūo exē. de
regu. cū simig. Ite ut patet ibidē. Imo
dicit q. si impubes de consensu parentis
vel tutoris tacito vel expresso intrauit re
ligionē cū ultrō remorare non potest aūt
exē de testibus significatis. Et q. si impubes
vnū tū parentem habeat. Ille solus cū
offerre pōt. Et habet tutores alios q̄
parentes tū parentes multis tutoribus
cū pōnt offerre. Idem etiam credimus
aliqn et si sit annos qui habeat filium aut
nepotē impotestatē q. pr̄ multo ante pōt
cū offerre et non ego quia ni hmōi spūm
alibus ius matriale pferetur. positivo vel
simili ut in d. q. xxx. b. Cetera de voto
solepni professionis dicet in sequi. c.
Vtrū liceat aliquos ab voto obligare
ad religionis ingressum. Re hm thomā
ꝯ. Vnum et idē opus voto facti laudā
bilius ē q̄ si sine voto fiat. Vt dicitur
ꝯ. Voti. i. ꝯ. xi. qui intrpit. Et ideo obligari voto ad ingressum re
ligionis hm se ē laudabile. a. Idē in
simil. li. iii. ti. xxviii. q. vi. tū ii hō fiat
tū matrimonio pōt ēe rōnabiliter. Vtrū melius
ab inductione talium notorii et silium ꝯ.
remouetur seculo ꝯ. annis probationis
fratres inducātes anno debent absolui
vt in c. non solū et c. se de regu. li. vi. b.
Vtrū qui venit ingredi religionē teneat
atur. Re hm tho. ubi s. Voti ē ꝓmissio
deo facta de his qui ad deū pertinent
Vt aūt greg. dicit in epla ad bonifacium
Si inf. homines solent bona fide contrahere
nulla rōe dissolui q̄ tum maxime pollu
ritatis qua quis cū deo peccauit solui
sine vindicta non potest et ideo ad ipse
dum illud quod homo venit ex necessitate
tenetur vii. glo. sup. illud ps. Vouete
et reddite. dicit vouete. Valeri consulitur
sz post voti ꝓmissionē reddens necessario
exigitur. Tenetur ergo quis ex neces
sitate ad implendū votum dummodo sit ali
quid qđ ad deū pertineat. Manifestum
ē aūt q. ingressus religionis maxime
ad deum pertinet qz ꝓ se homo totaliter
mancipat diuinis obsequijs. Vnde certi
quum q. tenetur ingredi. s. hm q. se
obligare intendit. Ita s. q. si se tem
dit absolute obligare tenetur q̄ cito
ꝯ. potest. Primo impedimento cessante si
aūt ad certū tempus vel sub certa co

dictione tenetur aduertere tpe et rōdi
tione existente a Idē in sum. co. ti. q. vi b
Quid si illi nolunt eū recipē Rn
fm tho. 2a 2æ q. lxxxviii Si quidē mīe
tio sua fuit sōlicitare ad religionē i
gressum principaliter et ex gtis eli
git hāc religionē uel hmōi locū quasi
sibi magis conuenientem tenetur si ibi
recipi non pōt aliam religionē mitra
re Si aūt principaliter intendit se obli
gare ad hanc religionē uel ad hūc lo
cum pter spētalem complacentiam
huius religionis uel loci illius nō tenet
aliam religionē mitrare si illi nolūt eū
recipē Eandē sūam ponit idem tho.
co. li. q. ult. Si aūt intendit i impossi
bilitate implendi votum ex pua culpa
tenetur facē qd pōt et insup pmittere
tiam aglē de pterita culpa Si autem
dubitat quā intentionē habuit debet tu
tiorem viam eligere fm eūdem tho.
et pe. Vt in sum. li. i. ti. viii. q. v. Et
ad pdicta facit qd dicit ē. celio ij. g. ij
in additione b
Utrū ille qui vouit vitā deliciosam celio
nem intrare licite possit mōdici ad alia
Rn fm tho. 2a 2æ q. ult. Quia i maiori
intelligitur minus ideo ille qui obligatꝰ
ē voto uel iuramēto ad ingressum mio
ris religionis pōt licite mōdici ad hoc
q ad maiorē religionē tūsear si sit
aliquid speciale qd impediat pium ipe
tus uel spes maioris profectus i mi
nori religione Ille vero qui obligatꝰ
voto uel iuramēto ad ingressum mio
ris religionis non pōt licite i duci ad
minorem religionem nisi ex alia cā
debita causa et cū dispensatione supio
ris Si cū ingrediatur et profiteatꝰ
Vide infra religio vto g. iij
Utrū ille qui vouit ingredi teneatur i
pcto remanere Rn fm tho. ubi ē. Si
uoluit intendit se obligare non solū
ad ingressum religionis sz ad pcto
remanendū tenetur pcto remanere
Si aūt intendit se obligare solū ad
ingressum cū expectandi cum libera
te remanendi uel non remanendi mani
festum ē q remanē non tenet Si aūt
i voueo nichil de hoc cogitauit vide
obligari ad ingressum fm formā iuris
cōis q ē Vt ingredientibus det aīas
ablationis Vide nā tenetur ibi pcto
manē Si cū tali intentione intraret
ut statim exiret nō videtur satisfacere
voto quia in voueo hoc non intendebat et ideo tenetur ut saltē velit expectare an et expediat manere d Idem
fm ho. iij. ti. xxviii. q. ix. Vbi et addit
fm Ioā. q cū quis i voueo nō distin

quit cū regule se vouear intelligitur
se vouere regule illius i cuius manibus
facit pmissionē az. ē. qd dei timore et
de sta. mo. Vbi certa hoc notat Ioā. b

Electio mīo quo ad pfessionē
Vtrū impuberes possint profite
onē facere Rn fm tho. 2a 2æ q. ul
tima pfessio ē sollepnis vota
quod fit cū monachus uel religiosus qd
quidē subdit ordinationi eccie pter solēp
nitatē qua habet annexam Et q eccia
respicit illud qd in pluribus ē pfessio
ante tempus pubertatis facta quantū
cūq aliquis habet usum rōnis vel
sit doli capax non licet sui effectum
vt faciat profitentem cū iam religiosū
a Idem in sum. li. iii. ti. xxviii. q. vi b
Adde hꝫ qd dicit ē. nouarinus g. i. et ij.
Que ē pfessio expressa et q tacita
sive pssumpta Rn pfessio expressa ē q
fit i manu abbatis sive alīus eccie
tio cum Vel in manu cuius que alterꝫ
ad hoc mittit eū. de regu. et transeun.
ad aplicam Tacita vero fit pr susceptū
ante hūmōi pfessiōis Ite si manifeste ostē
dit q velit vitā mutare Item si egressus
hūmōi eccie nouarini pr animum Vbi non
ē distinctus in colore uel scissura Vide
hic ē. nouarinus g. iij. a Dictū ē de
hoc glosa ē. celio ij. g. ij. cū additio
nibus b Si aūt pfessio fiat ī aliis ut
de ubi g. vi

Utrū ille qui fecit pfessionē tacitā
teneatur ad alias observantias regulares
Rn fm tho. in iiio di. xxxviij Iuxta ea
tenetur ad tria vota religionis pmit
talia Sz ad alias observantias quaꝝ
trasgressio ex dissimulatione plato
rum inducitur qui dū videtur non corrigit
indulgē videntur non vide obligare
pcipue si sit simplex qz talia discrete
sufficienter nescit Can. alb. c Hoc vi
detur vera quo ad illa que plato pot
dispensare Alii videtur obligari ad ob
regulares observantias ut ē. religio
ij. g. fi. cū additione

Electio vto quo ad transitū ad
aliā Utrū liceat transire de vita
religione ad aliā Rn fm tho. 2a
2æ q. ult. Transire de vita ad aliā
nisi pter magnā utilitatē uel necessi
tatem non ē laudabile tū qz ex hoc plez
qz scandalizatur illi qui zelum habuit tū
etiam qz facilius aliquis profecit i reli
gione q consuevit quā in illa q non co
suevit reperire patribus Vide tholl. pa
tri Abbas nestorius dicit unicuiq viri
q fm ppositū quod elegit sumo studio ac
diligentia ad quis incepti pfectionē p
uenire festinet et nequaq a sua q se

mel eligit professionē dispedat et ppter
ea loem assignans dicit impossibile nā
q3 ē vir eundemq3 harem simul vnūsq3
virtutibus saltem quas si quis voluit si
mul arripere in id cum merito vertit est
ut dum oēs sequitur nullam interim cō
sequatur. Diuerse em religiones permittit
hm diuersa virtutū opa ppter quē quis lau
dabiliter diffuit de vna religione ad alia
trāsplātari ex eā ppter quod ex zelo pfec
tionis religionis in qua non attenditur
excellentia hm solam arctitudinē vite sz pri
cipaliter hm illud q3 religio ordinatior et
quiter hm discretionē observantiarū hm
proportionalitatē ut ē religiosa 1. q. iiii. Et in
hac tām ppter humilitatē dēt quis potē licē
tiā que tū ei negari non pōt dūmodo
constet religionē illā arctiorem ēe Si ve
ro de hac probabiliter dubitetur ē in hac
superioris iudicium requirendum exē de regu
et tūse. Licet Q3 si tā pcepta huīa trāsgre
dit non pōt repeti hm W. a Hac verā
qū tūsmit in tāu licito licet non servato
modo seruo si in tāu illicito q3 tūr possz
repeti 22. c. fi. exē. de regu. b Maxime
si professionē in hac 2a regula fec 2a
ppter declinationē religionis a debita pro
fessione puta si etiam in aliqua religio
ne arctiori incipiant qui remissius vixe
laudabiliter transit aliquis ad religionem
etiam mitiorē si melius ibi seruetur. Et
in hac tām etiam requiritur superioris iu
dicium 2a tū ppter infirmitatē vel de
bilitatem ex qua interdum quidā q3 tū
pōt aliquis arctiorē religionē statuta
servare q3 posset statuta servare laciora
Et in hac tām dispensatio ē licita a Jde
in fine. co. tr. q. xv. b

Vtrū religiosus semp possit transire
ad arctiorem religionem R hm Hosti. et
si constet ēe arctiorem tū non potē tūs
sire si ex sue transitu prior religio remā
neat grauē tactum-am vel infamiā arē exē
de regu. tūse. licet. xi q. iii Si quis hō
Nam et hoc non debet ēe causa scan
dali exē. de rem. Si rem pōdus hm tā
me vtilitatē que ē ut non fiat tactura
ista congregationi debet pferre fuate
que ē ut sit in arctiori religione a Jde
in dicta q. xv. b Abbas quoq3 qui immedia
te subē pape non pōt transire sine
cētia pape exē. de const. cū vēiss. a Con.
Jllb. b

Vtrū qui iam professus ē in laciori re
ceatur ad votum quod fecerat in arctiori
R remanē pōt in laciori quia per 2m
votum solempne derogatum ē primo qd
fuit simplex tū pro voto primo nō comple
to erit ei prima imposita exē. de regu
et tūs. c. qm post votū li. vi

Pone q3 aliquis regularis impetrauit li
centiā trāseundi ad arctiorem religio
nem postea permitter quidē primi tene
tur cum recipē R hm W. si non inue
arctiorē religionē ubi recipiatur. Vel
si non poterat sustinē austeritatē illig
et reuerti vult an facta pfessio
nis non pōt repelli reditu pōris li
centie vel vexatione trium facta sit
ex eā si ut transiret ad arctiorem reli
gionem et eā secuta non sit. Secus
si pfessionē fecerit in 2a a Con. b
Quid si abbas et conuentus licēter
tant aliquē simpliciter et ppē remit
at simpliciter non ex aliqua eā iusti
forte ex odio R hm W. non valet huī
quia hoc ē dare licentiā vagandi tū
hm Hugtū expelli pōt qui non vult
forte penam de culpa quā forte com
misit a Con. Jllb. b

Vtrū bona que monachus retulit suo
monasterio sequūtur eum si transeat
ad 2m monasteriū R hm Hosti. si exeat
an professionē non ē dubiū q3 ea
sua pōt exire exē. de regu. et tūs. sta
tuimus Intelligē nisi ea absolute et ir
revocabiliter donasset Si post pfessi
onē et sine licentia transit ad aliud mo
nasteriū rex sue primo monasterio rema
net et quē ipm recepit imputet sibi
Si vero cū huīa vel etiā Jmmittis ex
aliqua causa vadit ad 2m monasteriū
tūc usufructus rerū quas contulit de
betur 2o monasterio quam diu vixerit
nec ei existat onerosus Sic intelligte
xvi q. vi Cognouimus a porius c. de
lapsis b et xxvij. q. i. si quis rapuerit
a Jdē in fine. co. tr. q. xxv. Hostiēn.
qui et addit Si vero sit secularis qui
reliquit conseruū spūale seu religionē
vel etiam indistincte bona sua recuperat
ut apte dicuntur exē. de fideī. cōiuncta. qd
ate infi. Et subdit Vel dic ad salua
das opiniones maiora q3 bona ipm tan
te sequūtur Si aut expresse contulit
se et sua et ē pauper qui nil habet vi
vuat tūc de benignitate canonica sīm
confessionē rnigq3 bona recuperat ar.
lxxxvi di. non satis xvii. q. iiii. quamq3
Si al' sustentari pōt non recuperat sicut
nec si dedisset sue se xvii q. iiii. sicut
qui apes Et hoc nisi ipm fiat Vel nisi
aliqua condicio apposita fuisset exē. de cond.
appo. xxiii Et subditur in dicta q. xvi.
pūt hoc intelligi qū aliquis ingreditur
ecclām secularem tanq3 conuersus ipm
si tanq3 famulatus non sequeretur ipm
bona tacite Et sic etiam tenet glossa ibm b
Religiosi mēdicantes si transeāt ad or
dines non mendicantium etiam de licētia

pape non habent vocē nullorū in rap̄s
etiam si ab alijs rogentur nec p̄sūt hic
p̄ioratum nec aliquā administrationem
nec querēlas officia ēt ānua nec taqua
Vicarij nec mistri nec loca eorū tenentes
nec p̄sūt p̄cēs rogātis aliquā exercere
a Nec p̄ se nec p̄ alios et quicquid
p̄ contrarium attemptatum fuerit ē irritū
ipo iure quouis p̄tilio non obstāte ut
in textu qui sequitur b ex. de rogatis
et fine. Vt p̄fessores in de. Sicut ēt
tactum ē. D. electio 1. ſ. xxvii qui merito
Quis non p̄t

Reliquie et corpa sanctorū quibus
reliquie non debent extra capsa
oūdi nec expoñ venales nec
tas vō de nouo nouo debet pub
lice venerari nisi aūctē romani pon
tifices fuerint approbate et plati non
p̄mittant q̄ illi qui accedunt ad eorū
ecclias cā veneratiōis decipiantur fal
sis figmentis sicut quīq occōne questus
fieri consueuit hinc. h. ex. eo cū ex eo
et de cons. di. 1. placuit Et nō q̄ reliq̄
ab ecclia nec vendē possunt. a Idem
bus ecclie nec vendē simoniace. b
et gloss. symoniacū ē a Idē quod hic
nō tenet in sum. li. 1. ti. xviii. q. xxij b

Corpa sanctorū reliquie p̄sūt fieri sub
ti. alij ut honorabilius reponant. R. se
cūdum W. non. nam sacrilegium ē quod
auferūt sacrū de sacro a Et cā nō
sacrum ut in c. de quo statim b xvii. q.
iii. quisque a Con. VI. ut in sum. eo. ti.
q. xxvii. b

Cuq aūctē reliquie seu corpora sanctorū
de loco ad locū sunt transferenda R. non
sunt transferenda sine consilio p̄matis
s. pape Vel sine licā epi sancte synodi
ex de cons. di. 1. Corpora a Incipit de
loco b Et hi sicut nō ibi Verū cū corpus
traditū ē sepulture p̄cise C. de relig.
l. ultima nisi urgēs p̄mineat et tunc
suffert aūctas p̄sidis p̄quirere C. de sep.
l. 1. Si aut non ē traditum p̄cise se
pulture licā p̄t tolerare sine aūctē alicuius
C. de relig. Ser. medū Et nō q̄ palliāte
ff. de oīb. rogatis loqui videntur a
Et ita ē veritas q̄ loquitur. dicte ff. de
oīb. corpoīb. similiter Et q̄ in hoc
s. nō. in sum. eo. ti. q. xxviii. De istis ē
etiam religiosis tractū ē. Canonizatio b
Vtrū liceat portare reliquias ad bellum
R. Sin. tho. 2ª 2æ q. xcvi Eadē ratio ē sicut
de verbis scriptis quia si portentur ex
fiducia dei et sanctorū quorū sunt reliquie nō
erit illicitū Si aut contra hi arbitrētur ad
aliquod vanū puta q̄ vas erit transmutare
et huiusmodi quod non p̄tinet ad reverentiā
dei et sanctorum erit superstitiosum et illicitū

de verbis aūt scriptis habes ff. de rebus
creditis li. xii.

Renūciatio p̄mo videndū quid sit
et renūciatio ē iuris p̄prij spō
tanea refutatio Nam iura alie
no renūciari nō p̄t Ité si renūn
tiatio non ēt spontanea sed coacta non
ab ē reputē volenti ex eo sup hoc a hꝰ
fiunt dicti hosth. Vt patet ī sum. li. iii.
ti. xxvi. q. xviii. b

Ex quibus causis petenda sit nel admit
tenda renūciatio epatus et que sunt pro
babiles cause sunt apparentes si non sunt
sufficientes p̄ma ē infirmitas corporis melioris
vite et religionis 2ª ē cā ipe humilitatis
hec due cause non fuerunt acceptate ex.
de renūn. li. cū p̄udem in p̄cipio Sūt alie
cē sufficientes sex. Vt ibi dicitur 3ª
ē consuetā crimis s. talis p̄ qd̄ ignis officij
exercitio erit post actam p̄nām ipedimē
4ª ē debilitas corporis ex infirmitate seu
senectute s. p̄ quā impotēs reddit ad ex
equēd officiū pastorale 5ª ē defectus
scie ꝑ quā aūt desiderata sit omnibus sua
in pastore ē tā competens tollerāda
6ª ē malia plebis non ꝑ puo qualibet cul
pa deat grex fugere desere ne mercenarius
comparetur qui vidit lupū venientē et
dimittit oues et fugit Sed de supioribus
limā tunc demū potest nō tam timide fu
gere ꝑ pinde detrimare eū alios contin
tantur in lupos Et qui debuerāt ignati
ter obedire tam irreluctabiliter cōdescunt
7ª ē ignis scandalū eū al' reduci nō pot
luctū ē epō pterē tessionē ne plus tem
pozale honorē ꝑ eccliā videatur affectare
salutē ꝑ Vide ī. scandalū 8ª ē ꝑsone ir
regularitas Vt puta si sit bigamus aliquo
modo de quibus ē. bigamus non tñ ꝑpter
quālibet irregularitatem debet ei dari li
centia Vt si non sit natus de legitimo matri
monio si occultū ē ille laudabiliter suū impleat
officiū a Dūmodo non sit natus de adul
terio nec de sacrato nam tales nō remouē
tur Vt in dicto c. nisi et ibi gl. b Si ve
ro ꝑpter alias causas petat epatus licen
tiam renūciandi non det concedi Vt i
dicto c. nisi cū prudem a ꝑdicta cetera no
tantur in sum. eo. ti. q. xxxiii. b

Cuius effectus renūciationis ꝑ effectus
ē Vt qui renūciauit ad id cui renūciauit
regressum non habeat nisi ex novo titulo
restō nec ab antiquo restituto ex eo cū mit
et c. ex tuismissa et c. ex parte et c. sane
et qui semel renūciauit epatui ꝑpetuo
sedem reuisus amodo ꝑ non poterit electi
nec postulari Secus si ꝑpter malitiam
plebis ex eo post dilationē renūciauit
aūt ē repetens promisso faciendo ne in
vituperiū monasterij defectum i ꝑpalibus

paciatur ex eo ad supplicationem in qua p
visione dignitatis et scie ei habenda e
ex. de prebend. di. multa ad fi. Sili. et q
titatis redditu benficii cui renigniat ex
de nita et ho. cleri. qui de pben. nisi cl
sent. xij. q. ij. bone rei ex. de dona. aplice
s. plr et nlr a Idem in sum. eo. ti. q. x
xxv. hm hosti b

Renuntiatio ij. qualr debet fieri
renuntiatio officij uel beneficij et
clesiastici dr ee voluntaria Nam
i nullo non compellitur renuntiare
vij q. i. q. ij. ex. q. nemo cogi ad audie
tiam Item dr fieri pure et absolute
ex. de offi. delegta. extra Nam si quis re
nuntiet alicui beneficio seu rei spirituali
aliquo dato uel promisso symoa est Nam
semp symonia committitur nisi renuntiatio
pure fiat hm hosti et in sum. li. iij. ti.
xxvi. q. xxxii Vbi h' notantur hm eudem
b Et si non predat dato uel promisso
si solum intentio est symonia metalis q
p pmiam aboletur ex. de symo. mandato
vide j. symonia ij. gl. iiij. a Vbi plazi de ho
videtur dici b Item dr fieri renuntiatio
ter in scriptis ij. q. i. etre et c. qualr
a allata unica loquitur de renuntiatione
cpatus que dr fieri in scriptis forte
i aliis scripturis non e necia Et hoc
videtur i sum ut dicta q. xxxii b Et
debet fieri i manu illius a quo habetur
institutio uel confirmatio ex. eo admo
net fallit tu in eo qui non pot renun
tiare nisi in manu pape ex. eo. nisi cu
prudens in fi. Sili. nec electus cpus
postea fuerit confirmatus ex. de tus la.
hiter cozualia Nec intrusus ut j. gl. plr
a Similiter et abbas i mediate pti
nens ad romanam eccliam non pot renun
tiare sine huius sedis aplice speciali
hm zay. qui et addit q si al' renuntiato
fiat tenet i fundorum renuntiantis sed
non i fundorum eccie uel plati i cuius
manu debuit renuntiare Item dicit q
quis pot simplici benficio renuntiare si
ruit vult Et gla eius dicit q hoc pot
admitti de consuetudine sz pus dicti
e magis rectulae s. qd' fiat i manu
eius cui e institue ut in sum. eo. ti.
q. xxxiii. Vbi et additur hm hosti. q
cum renuntiatur altei uni renuntiatio
facienda e aduersario uel seruo publi
co seu altei recipienti nomine aduersarij
¶ Quo renuntiet quis non expresse b
et quo tacite ht expresse cum dicit quic
tum clamo mihi tale uel simlia ex. de re
ri. ex multiplici a Hoc verum qui quis
renuntiat qd' sibi debetur ut patet i
tex. allato b Tacite vero cum facit eo
positione a s. super iure qd' sibi quis
petebat Nam respondendo videtur suo
iuri renuntiare hm formam communis ut in c. de quo statim b
rum ut in c. de quo Statim Item tacite renuntiat faciendo
quod ex. de elec
tioni condixerat ex. de his qui fi. a
ma. pa. rap! ex ore Sili. recipiendo
aliquid ex testo qd impugnabat ff. de iosti
et. si quando ex. de sen. et re. iudi.
quod ad transactionem Vel si pretermit
legatum adiorato uel pmit stult ff. de
ni affi. testa. l. fi. a Idem in dicta
q. xxxii. b

¶ Quo renuntiatur uni septo re talis
renuntiatio ex recta scia facienda est
Ideo qj si talis renuntians mihi refuzat e
ei notificandum Re. in auc. quo oz epus
s. refutus ordinandus coll. i. Nec cui pot
quis renuntiare ei quod refuzat ff. de i
affi. tes. l. si mihi b a Idem in dicta q.
xxxii hm hosti. b

¶ Utru electus qui impetrauit bullam
si subiciat se mihi rationabiliter intelligat
renuntiasse Re non ex eo benefm e cum
etiam si reddat ei litas suas et ipi sint
Imo si rotulos dr talis officio iudicio
restitui ex. eo. sane Nam decretis et
non decretis mihi subuenitur ex.
de re pmissa cum vniuersali Et si renun
tiet litis pro recta pcessione pmatur
pensione et litas ex. de rescrip. ad audi
entiam a Con. ll. et facit qd notatur
in sum eo. ti. q. xxx. b

¶ Pone q epus non bn itrauit sz p suo
nam et huiusmodi murmurabit instantie mor
te Re hm hosti. renuntiabit mihi et i
mani archiepi si pot Vel i manu sum
pheris sacerdotis sub hac condicione si
pape placuerit Et si contingeret
q mihi ad eu et periret ei ac. ex. de
sen. exco. non dubiu et c. ea nostra s.
fi. Sed et caueat mihi mora pcessit et
et fructus sibi appropiet sz fideliter cus
todiat uel in vtilitate eccie expendat
ac. ex. de offi. ordi cui nos et de offi. or.
c. pasto. li. vi. al' restitutione omi tene
tur ex. de iuren. dilecto s. fi. tamen tal
hm hosti de huius pti confessionis que sibi
pot eligi a Hoc videt verum si ecclie
fuit ordinatus al' cui abbatio non huit
executione sui ordinis non videt q pos
sit sibi eligi confessore tui epus ac. l.
non dubium C. de legibus b Potest
mihi certia stricte scripte ac. lxxvi. di.
non satis et c. pasche Talis et si ti
tulum non habet tamen possessionem
quia de facto habet non debet dimitteri
sine licentia pape sz a fructibus debet
abstine ex. eo. post translationem s. iii.
a Con. Imo. qui et addit Et idem i.

ambus ſuſpenſis ſiue ab hoc ſiue a iure dic̄ pōt Vt in ſum. co. ti. q. xxviii. ad fi. Utrū quis poſſit renūciare p̄ alīm b R̄e ſm hoſti. pōt p̄ alīm h̄ūtem ſpeciale mandatum ex̄. de offi. dele. cum olim ſ. q. iō ꝛ Idem inde. ſi habet gr̄aliter administrationē ff. de p̄cūr. cum libera a ſmo incipit p̄curator Vbi dicitur q̄ cui a cui libera gr̄aliter administratio rerū q̄ mīſſa ē pōt exigē reuocare aliud q̄ alio p̄mutare b Secus ſi cui gr̄alis p̄curator eſſet ex̄ de p̄ben. dilecto a. R̄o de rel. do. c. p̄lt a Melius videtur facē l. mandato ff. de p̄curat. Et q̄d i hoc notatur in ſum. co. ti. q. xxxi. ad fi. b Et an talis p̄curator renocari poſſit vide in ſequēti c. ſ. fi.

Renūciatio ipſi eiꝰue pōt renūciari R̄e ſm hoſti. Renūciare pōt ꝛ ad quē illud quod renūciatur p̄tinet ex̄ de regu. ad aplīcā et c. ſtatuimus A Idem i ſum. li. iii. ti. xxvi. q. xxxi b

Utrū papa poſſit renūciare R̄e pōt libe reſignare et maxime cū ſe inſufficienter agnoſcit ad regendū vniuerſale eccl̄iam ex̄. co. q̄m. li. vi.

Utrū clericus poſſit renūciare foro ſuo R̄e renūciato facienda ē aūcte illoꝝ quoꝝ intereſt ex̄. de offi. or. adh. ſ. fi. Deorde cleric̄ non pōt renūciare foro ſuo ſine conſenſu epi quia ex hoc iudex redderet epi epō ex̄. de foro compe. ſignificaſti ali aquin quilibet clericus de vno epatu poſſet ſibi conſtituē iudicē in alio epatu poſſet ff. de iudi. l. i. Et de hoc inde ē. index ſmo ſ. ij. Eadem rāc non pōt clericus renūciare p̄iudicio illi xvii. q. iii. ſi quis ſuadente Nam et ſi actorie ſummarie renūciare poſſit quantū ad ꝓpria p̄ſona xxiii. q. viii. ſi ꝛ ſummarie tū ecclie ſiue col legii ſui in p̄ſona ſua illata renūciare nō poteſt ex̄ de ſen. excō. cū deſiderēs ſ. fi Connecto c. cōtingit ſmo. co. ti. b

Que pena ſi clericus ita renūciat foro ſuo q̄ rideat coram iudice ſeculari in R̄e ſi rā cadit a cauſa alio quin locū ſuū amittit ex̄ de foro cōpe. ſi diligenti A Ibi dicitur et ſi pro eis lata ſit ſnīa locū amittant et h̄ renūciatio actorie ſm eruditi non p̄dant q̄d etiā ſint ſi locū ſuū malucrint retinē b Sm criminale vero locū amittit et ſi non habet locū ſiue dignitatē pōt alicui ordinarie ſummi Et ſic patet q̄ pōt tacite renūciare q̄tum ad dāpnum ſuū xi. q. i. placuit Sed et multimodis pudendus ē ſi ex p̄ſſe conſentiat et rideat Si vero trāſlatiue ad iudicem ſeculare Vide ē. Iudex i. ſ. plt A con

iunctis addictionibus Et ide q̄ in hoc ſ. notatur in ſum. co. ti. q. xxv. ſm hoſti

Quādo aliquis expectat p̄benda p̄ b ſmo vacatura in aliqua eccl̄ia Si alius obtinens p̄bendā teneat fraudulenter renūciat ut expectanti p̄ludatur ius ad p̄m quoꝝ quem ſpatur vacare non p̄dit p̄mo expectantem Et ſi p̄benda p̄m q̄ poſtea vacans conferatur illi qui renūciauit p̄uatur tpe vtrag ex̄. co ſi te. li. vi A Ubi dicitur q̄ de dicta fraude dēt ſaltē p̄ aliquas p̄babiles coniecturas apparē Vt quia dēt renūciationis tpe ip̄e q̄ p̄bendam vel dignitatē p̄tendere habebat infirmitate grauī detinebat vel aliquid aliud timebat p̄pter q̄d illius p̄ benda vel dignitas vacare in p̄mo probabiliter credebatur Et ſubditur ceterum ſi p̄dicto renūciauit hmōi p̄benda vel dignitas forſitan p̄tiozi conferatur eo ip̄o dicta fraus intelligatur ee p̄bata et id renūciare eiō careat h̄ita et alibi b

Utrū renūciare poſſit p̄mitte R̄e hmōi ſti Si quis mittat nūcium ad ſuppliandum ut reddat p̄t p̄mittere doneꝰ tēb ē integra ex̄. co. locte. ſeruis ſi nō ē integra ex̄. de dec. in fi. ſ. ult A Idem in ſum. co. ti. q. xxxi Et inde tur q̄ tēb ſit integra q̄ ſuppliāti expoſita renūciare cepit cogitare ſup acceptare ac dicti ſ. ult. b Sz et ſi talem p̄curatorem ignorantem d ſ. conſtituit ad renūciandum Ut patet in textu allato b renocauit tenebit nichilōmīg ceſſio facta aliquam renocatio p̄iudicat ad eū iuſti in alienoſe fuit facta q̄n p̄iudicaret ad eū Ut in cle. cū illuſtris ex̄. de renū. A Ubi dicitur ſi quis ad reddendū pontificali aut alij cuilibet dignitati nel b̄ificio p̄curatorem ſponte ac libe conſtituerit Et ip̄ſum reſignantem poſtmodū diuexit quo libet renocandi teneat ceſſio facta p̄ea eū aliquam ad q̄nis nel illius rei mandatum ceſſio fuerat facienda noticia re nocatio hmōi deducta ſit iuſti forte p̄ ipſos aut alios malicioſe factum fuerit quominus ad eos nel eorū alterū ad ceſ ſionē potuerit renocatio p̄uenisse b eiꝰue iuſto impetrauerit huiusmodi re dendi cauſe ndus ē d ſ. reddere Ut in c. q̄ ſequitur b Extra eo quod

Renūciatio ipſi eiꝰue pōt renūciari Utrū hmōi vocem in electione poſſit renūciare requiritur ē. electio ſ. ix. d Et idem q̄d i notatur in ſū. li. iii. ti. xxvi. q. xxvi ſm hoſti b

Utrū debitor poſſit renūciare p̄bationi ſolutionis p̄ teſtes et hmōi A Istud

hugimadi non ponit hosti Vt patet in
sum. co. ti. q. xxvij. Vbi hec nõtãtur. b Rz
licet quidam dicant q valet retractatio
tã fm hosti. non videtur ve2ũ quia iuꝝ
q̃bandi ꝑ testes ꝓpter2 eoꝝ vtilitatem
inductum ẽ Vnde vsus testiũ frequens
et nota2ius ẽ ff. de testi. l. i. Rz. 1q. gr
tali iure retractari non ꝓt a2. ff. de pos
tu. quoꝝ ꝓtor

¶ Vtrũ retractatio iuris possit fieri i futu
ro Rz fm hosti. Si lex iam ẽ ff. ex qua
iuꝝ alicui oritur cui retractatur. b ꝓt
q̃ futuro retractari al'ĩa quia q̃d non
ẽ retractari non ꝓt ff. de ꝓactis tres
fratres ff. de cõi lẽnda. c imp. et in lege
a Idem in sum. co. ti. q. xxviii b

¶ Quid si quis retractet olim iure sibi q
petenti et competituro Sili. et licet
impetratis Rz fm hosti. quo ad futurũ
si q̃alis sit retractatio non vz Vt ꝑ
de iure q. dictum ẽ ex. de consti. cũ ad
sissent Si vero specialis in quibusdam
iuribus et sequatur q̃alis retractatio
vz ff. ¶ Si quibusdam specificat subse
quatur retractationis clausula q̃alis
sit in sum. co. ti. q. xxix. Vbi hec nõtãt
b C. q̃ valeat tutele offi. fm. potest
l. fi. circa medium et in auc̃ nisi. et auc
ibi ponam summa ff. fm hosti. q retra
ctari ꝑt olim iura competentia recta
seruitutes etiam si annalia sunt ex. de se
pul. in ꝓtica ex. de deci. ex multiplici
a hosti. dicit q ꝑt retractari iura
etiam non scripta puta curia seruitutes
q̃petentia Et si hic etiã annalia sunt
in futurũ retractari ꝑt ut in dictis c.
in ꝓtica et ex multiplici Vt in sum.
co. ti. q. xxx. Vbi hec nãtur. b Item
iura competentia curia bñficia sicut et
ipa bñficia retractari ꝑt Vt dictum
ẽ ff. retractatio. ij. q. i. et retractatio iij.
q. i. Item etã iura cõpetentia ꝓ aliqua
iustitia sicut etiam ipis iustitiis retracta
tur de fide instru. l. iij. ex. de pac. cum
pridem

¶ Expresalie dñe. represalie q̃ aliq̃s
oriũdus de alia terra spoliatur
uel dãpnificatur ab oriũdo de
alia terra Vel etiã si debitũ nõ
soluitur ei cui dat. ꝓtas ih spoliato
q satisfaciat sibi q̃ quelibet de illa tra
Vide ẽ ille spoliator uel debitor

¶ Queritur ergo Vtrũ sint licite Rz et
si q̃que sint et legibus ꝓhibite tñ q̃
uãli equitati cõtrarie quia alius ꝓ alio
grauatur Nichilomiꝰ specialiter ꝓhibe
tur. ne concedantur uel extendantur
a .s. ꝓ misꝑetatione cui fuerit q̃dam
concessa non expressis ꝓsumꝫ ecclis
Vt. iii c. et si de quo ꝑ. b Cõi ꝓsumas

ecclis uel bona ꝑtis ꝓtexti cuiuscũq
consuetudinis Et qui contrafecerit nisi re
uocauerint p. excõmunicatos a s. a ꝑte con
fessionis uel extensionis ut ibi b Si
ꝓsone sint singulares sunt excommunicate si
multe2sitas ẽ nisi2 dicta ex. de iudi2.
et dãda. et si pignorationes li. vi

¶ Sed pone q aliquis expoliatus portat
litem ciuitatis sue ad ciuitatem ubi manu
expolians et petit iustitia fieri et ibi
quid in hac ciuitate ꝓt contradi ꝑsona
Videt q sic quia hec ma non firmat
alio pro alio sz potius punitur. certe
uel ciuitas in suis ciuibus ꝓpꝫ hoc
luc. xxiii. q. ij. c. dñs. deus ul
ex deus uel ciuitas plectanda ẽ quo
iudicat neglexit q a suis improbe fac
tum ẽ ut reddẽ quod ꝑ iniuria ablatũ
ẽ Satis videtur concordare ho. 2a 2e
q. xl. et Jo. an. sup dro c. et si pignio
rationes Ita tamẽ q etiam in hac ciu
ad clꝰos non extendatur Et q sibi de
bus non aũcte ꝓ sz iudicis satisfa
ciant Vt Idem Jo. dicit a Jo. an. in
dicto c. et si dicit in nouella fin glo.
et gl'. q intelli. de aũcte iudicis spo
liati. precedente prima sua sup negligen
tia et defectu iustitie fm alios aũt de
aũcte iudicis spoliantis seu iustitia face
negligentis Et subdit fm gl'. quod
unum dem intelligi uerũ qñ non pot
haberi recursus ad iudicẽ spoliantis seu
iustitia facẽ negligentis q̃ dicit rao
posse continuẽ b

¶ Residentia p. clicoꝝ in sua eccle
sijs Vbi nõ. q qui hꝫ bñficium
cum cura tenetur ad residentã
Sili. et qui habet queriꝫ alia bñficia
quibus hoc competit ex statuto uel ꝓuilegio
seu consuetudine approbata Vt Inno ꝑo
nit ex. de cle. non resi. Clericos Et ad
dit intelligo omne bñficium residentia re
quirẽ nisi cõtrarium constet Et eandẽ q
nias ponit diffusius dicens q quilibet
clericus tenetur residẽ ex. co. c. fi. sine
magnum sit bñficium ut epatus vii. q. i. ꝑ
nemit Et dic ri sua continuẽ ordines
celebrare et quolibet die diuino
officijs interesse de con. di. iij. epis nisi
iusta ca Impediat ut ibi dicit Sili. eadẽ
si madium sit bñficium Rz ex. co con. cle
ri Et dic bñficiatus interesse matutinis
et vesperis al' si incurrit ipso facto
tur xciij. di. c. fi. sed Vide ex. de cleri. cõ
gr. fi. a Idem qd hic nõtãtur in sum. li. i.
ti. vij. q. xxv. Vbi et Additur fm hosti.
q is cui tamq̃ bñ merito assignantur ꝓ
siones alique sine stipendia ad resi den
tia non tenetur Talis tñ ad antidata

obligatur. Et si offendat certiam a q̄ te
net bñficiū tamq̄ ingratus p̄uari b
Vtrū quis ex consuetudine possit recipe
fructus bñficij in absentia R̄ hm hosth.
p̄at Vt ex̄ de constit. cū omis a Et ibi
hor notat gl̄o. que etiam dicit q̄ secus
e de iure cōi Sed et puto hor intellī
gendum in q̄tum p̄ hor consuetudine
non derogatur animo cultui uel al'ī
sit p̄judicabile al' secus ex̄ de consue. c.
fi. b Dz talis consuetudo cōtra statuta
tolli p̄at Vt si ecc̄ia sit ōnibus destituta
ita ut q̄ p̄benda abūtis assignetur sub
rogato ex̄ eo cum dilectus Sed si tale
statutū faceret cauī p̄ ꝑa comoda pu
ta inter se dnudant illud q̄ abūs cōsue
uit accipe non valet ex̄ de constit. cū
omis a Idem in dicta q. xxxvi b
Cuō clericus in bñficio debet residere
R̄ hm hosth: reside debet ut ꝑsona
seruiendo ecc̄ie ex̄ eo quia non nulli et
c. se Et debet seruire in suo ordine ex̄
de fil. p̄sb̄r. ꝑposuit ꝑaz cui ecc̄ia su
piam adhere et ritum ꝑdce ecc̄ie
hospitalitē a Idem in sum. eo. ti. q. xxviij
Vbi et additur hm eundē et hoc q.
pro quia consuetudine quazdam ecc̄ias
q̄ reputant canonicos residentes ex quo
fuerūt sunt licet nō intrent ecc̄iam b
Vtrū non residens possit excusari ab ali
quibus causis R̄ excusatur p̄mo q̄dem
si iusta sit causa sue absentie Vt ꝑtez si
infirmitas uel aliquid hmoi ex̄ eo nit q̄ tuor
Et hinc tenetur p̄ vicariū deseruire ut
ē. clamis i. g. fi. Et idē intellige si p̄us
sit sed sine culpa sua impotens sit facto
aut infirmus ex̄ eo cū dilectus vij q. i. p̄
sentiā 2o si de licentia plati cū rōnabi
li sit absēs ex̄ eo relatum ex̄ de elect.
licet canon li. vi. al' etiam sine licētia p̄
lati peregrinari nan p̄t de cons. di. v.
non dz ex̄ de uita mactie g. veri 2o
si habet ecc̄iam p̄rochiale p̄t ex dispē
satione epi ee in studio per vij annos
ut ē. cōtia ij. g. ij. q. 3o si habet sup hoc
speciale p̄uilegiū hētur etiam absēs p
residente ut hēs f. g. sequēti a Nā h̄
quod hētur hic et in vi g. sequēti facit q̄
nōtur in fine dicta q. xxviij et se b
Sit et alie cause in quibus non residēs
hētur p̄ residente p̄ma ē si sit i seruī
cio p̄apē ex̄ eo cum dilectis 2o sit uno
uel duo ex familiaribus sunt in seruitio p̄o
pri epi ex̄ eo de cetō et c. ad audiē
tiam dz epūs suffraganeus si moretur
ei archiepa non dicitur residē ar. ex̄.
de offi. or. pastoralis Et nā q̄ qui est
in seruitio p̄apē uel epi sui recipit q̄d
fructus bñficij sui p̄ter victualia sine
cotidianas distributiones que nō sālēt

abūtibus dari Vt in dicto c. de cetero
et ex̄. de p̄ben. licet et ex̄ de clerī. nō
resi. c. i. li. vi. Et de hac vide b. bñficī
ii ij. g. p̄lit a p̄cipius videtur g. fi. b
Zo ē si se non absentat in fraudem sed
ecc̄ie sue iura fideliter p̄sequitur ex̄ eo
ex p̄te An quibus casibus possit quis
p̄ vicariū deseruire Vide b. clericus p̄mo
g. fi. Et j. Vicarius g. i.

BEs inter alios asta 2ē Vide j.
quia ix et x.
BEstitutio rei alterius p̄mo cōtra
Vtrū quis teneatur statim resti
tuere R̄ hm tho. 2a 2æ q. lxij.
Sicut accipe rem alterius ē cōtra
ria et detinē eam q2 p̄ hoc q. aliqs de
tinet rem aliquā in vito dño impedit
eū ab usu rei sic et facit ei iniuriā ma
nifestū ē aūt q. uter p̄ modicū temp⁹ pos
sit in petitorio nozari ꝑ quilibet tenetur
statim petitū deserē hm illud ecc̄s xxi
quasi a facie colubri fuge petitū Et ideo
tenetur quilibet statim restituē Vel pe
tere dilationē ab eo qui potest iuste rei
contredē Contra. a Ista petitio dilati
onis uel remissionis facienda ē p̄ se uel
p̄ alium qui debitor ē impotēs ad soluendū
hm eundem tho. 2a 2æ q. lxij. ar. viij. Et
ꝑ inde ex ista petitione sequetur renuncia
tio petiti seu alius scandali ar. c. officij.
ex̄. de re. et re. Et ad p̄dictorum claro
rem intelligentiam distinguendū est
q. aut debitor ē potens restituē a' non
p̄mo cāli tenetur statim restituē vt
dictū ē 2o cāli aut ē impotēs duo aut
non duo ꝑ primo excusatur q2 impossi
bilium nulla ē obligatio ff. de regu. iur.
l. impossibilium Et ideo sufficit hoc cāle
q. ꝓponat restituē cū poterit xiij. q. vi.
si ita Si uero non primo tunc tenetur
statim restituē id q̄d potest ꝑ hm raym.
ti. de tripto. g. forma Ista patentia vide
tur considerāda usq; ad mēdicitatem
suā et familie sue seruata sibi solū ex̄
nia necessitate Et idem nōtan. in su. con
li. ii. ti. v. q. lxvi Dz certe non solū
ex̄nia ꝑ etiam magna necessitas videtur
excusare a restitutione ex̄. de fur. si q̄s
ꝑter Vbi dicit q. si quis ꝑter necessita
tem furatus fuit aut restituat aut tres
ebdomadis pereat Et sic non cogitur
prius restituē Et illud c. intellē in neces
sitate etiam non ex̄ma hm gl̄o. et Inno.
ibi Vñ ad hoc clarius intelligendū
Ister subdistinguēdum ē q. aut debitor
ē in articulo extreme necessitatis aut nō
primo cāli non tenetur ad restitutionē q2
in ex̄ma necessitate oia sunt cōia l. i. g. cū
in cāde ff. ad l. rho. de iactu. Vnde et sup
q. sequ. di. xv. dicit Gratus Q. si deb

nens rem alienā ē in extrema necessitate et
ille cui ē res non ꝙ habet aliqua alt
extremam necessitatem dicimꝰ ꝙ ista ē deter
minata ultra potꝰ quo in extrema necessitate
articulo ad prouidendū necessitati nīc mul
tibus extrema necessitate detentis ē concess
sa ex. de verbo. sign. exijt qui seminat
li. vi. Si ambo sunt in extrema necessitate si
prius deuenit dñs ad eum debet reddi dño
duplex ultra cum quia prius fuit quia ex
ista necessitate factum ē sibi Si uero prius
deuenit detinens factum ē sibi Et tunc do
mino post deuenienti ad istam necessitatem
non debet reddi quia cessauit dominꝰ cuius
in ista re et factum ē alterius ultra potꝰ Si
ambo sil' deueniant dicimꝰ qꝺ debet reddi
dño quia magis tendit a dño ꝓpꝛo hoc
facit quia duobus concurrentibus ꝓualet qꝺ
ē patrius ff. de sta. ho. l. quesitum. Et sub
ingrit Scotus si deterior deueniat ad pri
orem fortuna tenetur restituere qꝺ actu
pauit cessante extrema necessitate Sz si ma
gnam aliquā extremam necessitatem accupasset
tunc iuste simpliciter accupasset Item quā
quer ad aliquā tenetur restitutione hꝫ
ille / tucius videtur ꝙ si deueniat ad po
tentiā restituat sicut et qui cessit bonis C
de ḥijs qui po. re. be. l. 1. Tamen nō tenet
nisi in quantum facere ꝓt l. iii. ff. de cessi. bo
Et in hoc casu uel sibi intelligitur facere
posse deducto ne egeat ff. de recep. arbi
tri condemnatione 2o casu qui debitor nō
ē in extrema necessitate accidit aut restitu
tio ē incerta aut certa Si incerta Vt
quia non tenetur creditor Vel emit he
res restituenda ē pauperibus ex. de usu. cum tu. Et si debitor impotens
potest se libe pone in manum epi ad quā
ꝑtinet pauper pauperes Et episc si vide
rit hoc deum expedire poterit ei relax
are debitū ut pauperi in toto uel ipse
uel pro se dilatione ut paulatim eroget
pauperibus Vt et ponitur in dicta q. ly
xxvi. In fine ca. li. ii. ti. v. ad fi. Sed
in eo qd loquitur ibi de penitentiario
ut possit hoc facere ꝓt intelligi simple
penitentiarius habet sup hoc auctorem
ab epo al' pro se non ꝓt quia mere non
tenetur Ideo do. Anto. de but. in dcō
C. cum tu. in fine. q. dicit penitentiarius
hoc non posse Et si apud debitorē ali
quid relaxatur ab epo uel ab alio hmōte
ab ipō auctorem debet orare uel alia bona
facere ex hijs quorū ille res sunt uel
quilz debentur Et in dictum vertat ad fa
cultatem pro illis facere alias ut si non
ꝓt facere quod debet saltem faciat q ꝓt
sicut dicit tho. 2a 2e q. lxij. arto ij. In
eo qui non ꝓt mederi absentum uel sub
latam famā restituere quia debet ī pecunia
uel alio modo quo ꝓt recompensare
Si restituto ē certi q. quia scitur cui sol
ui ꝓt ꝓticularis pena cui debet fieri
tunc si debitor ē in tanta necessitate et pe
ditor in tanta facultate qꝺ teneatur debi
tori ꝙ etiam subuenire debitor nō teneꝫ
ad restitutionē Nam hoc casu ipse de
bitor creditor tenetur certo reddere Vii
xlvii. di. sicut hij sup verbo. Quia dē dic
glo. qꝺ pius pauper rogē diuites ad eleē
mosinarum non ꝙ viam actionis hz debi
tores ad
gere ad hoc attendum Item debitor spe
cialiter non tenetur ad restitutionem
eo casu quo creditor facilitabiliter debet
nolle sibi fieri restitutionē ut dicit scotꝰ
sup qꝰ sūa 2i. di. xv. Vbi subintelligens ex
dicit debet cum velle quilibet restitui
one sibi non fieri qui ē in pudorem con
tatis uel recipientis restitutionē quia
debet velle bonum sibi et bonum cōe debet
etiam velle non fieri restitutionē qui
cet in diffamationē restituentis quia
det magis velle famā ꝓximi qꝺ illud mo
dicum sibi status Consiliter debet magis
velle qꝺ utetur magnum in commodum
ꝓximi qꝺ modicum in quodū ꝓximi sui
uel multū in illa modica dilatione resti
tuentis Ex hijs sequitur ꝙ qui esset res
titutis dapnosa rei publice uel ei cui fur
uel diffamatiua restituentis uel minus
notabiliter dapnosa non teneretur ad statim
restituendum hz sufficit ꝙ statim ex affec
tu restituat Et qꝺ actu restituat cessan
tibus inconuenientijs hinc inde Et ex
ductis etiam subintrauit qui ablatio fuit
occulta tunc non teneretur ablator se prode
re per ꝙ hoc ꝓse ipm restituere sed ꝑ aliā
ꝑsonam secretam et fidelem Et expedit
ꝙ ꝑ confessarē quia sibi ē certe detecta
ꝑ confessionē et de eius fidelitate qꝺ resti
tuat fideli sue commissum satis dēt credi
patet igitur hꝫ differri restitutionē quo
usqꝫ voluntas talis ꝓsone et oportunitas
hēatur. hec ille b

Cui restituenda sit res furtiua uel rap
ta seu al' male ablata Rx sum trap. et
cui res subtracta fuit etiam si nō sit
dns rei sed sua interfuit ex causa hone
sta rem non ee subreptā Vt qꝺ ifebat
in ea iuste pigneris uel usum aut aliqd
huiusmodi ff. de fur. l. ix cuiꝰ Si uero ipa
cui fuit res ablata ē furatus fuerat ea
non sibi sed dño erit restituenda uel ille
cui prius fuit uel raptor surripuerat si
sua ut dictū ē interesset ex causa honesta
et fiat caute quantum ꝓt ꝑ religio
sum et huiusmodi Ita qꝺ nulla ꝓ fure ꝓpo
datur Ita qꝺ rectificatiue restitutio spoli
atis facienda est iii. q. i. Reintegranda

et fere ꝑ totam q̃onem et ex̃. de rest.
spo. ꝑ totum fallit tñ q̃ non tñ ille ma
le accepit ſz alius ei tur-piter dedit de
quo faciendū eſt ut dictum ē. C. elia 1.
ſ. hi a Et ibi lacus in additione b Et ſz
ſ. ſ. applt a Et ibi de hac dicetur. Et
ad hñc hui⁹ ſ. declarationē ꝓt ꝓcialit
dic q restitutio facienda ē ꝓncipalib⁹
uel eor̃ hered⁹ ſi tuemur. al' pau
ꝓbus ex̃ de uſu cum tu. Sed in hac cla
ſula diſtinguendo dicendū ē q aut q̃s
obligat⁹ tēne turpis receptionis ſz q̃
ꝑ tur-piam etiam dans ait al' ſ. e. reſtitu
non tenet⁹ reſtituere danti qua impar
tñ tur-pitudinis ꝑticeps ē rondicio poſſi
dentis ff. de cond. ob tur- cām l. ſi obtu-
ꝑem ſ. pen. et C. eo. l. ij. Et ideo hoc
tñ cum reſtitutio non fiat ꝓpter ꝓmia
pal' ſaltē dēt fieri pauperib⁹ tanquam
ſi non tuemur⁹ ꝓncipalis uel eius
hered⁹ ꝑ dictum C. cum tu. fallit ni ac
cepto ꝓt ſymoniā quia dēt reſtitui
illi cui ne in reg. in myrā acceptū ē ex̃.
de ſymonia c. de hac ſtē etiam nō ero
ſatur- pauperibus qui tur-piter accepit ſed
mer applicet⁹ fiſco uel ꝓnato q2 de
alieno non ꝓt fieri elia 1. q. 1. Non eſt
putanda Et hoc etiam nō. in ſum. con-
li. ij. t. viij q. xxxij. Et excepto hoc ca-
ſu tres applicent⁹ ſed mer fiſco uel
ꝓnato licet tur-piter acti prius nō conſtat
reſtituē tur-piter danti cum nullo mer hoc
ꝓhibet⁹ Et pene ſunt reſtringende de
ſpo. di. c. pene et in c. odia de reg.
in⁹. li. vi Et nō in ſum. li. ij. t. viij.
q. xxv. ad fi. Eſt etiā ca-ſus in quo li
cet dans non fuerit in tur-pitudine pau
peꝛis tñ non ei ſed pauperib⁹ fit reſtitutio
a qua dans ex obligatione dedit licet
accipiens tur-piter receperit Vt qui indeg
uel pagan⁹ fuit aliquid lucratus a xpi
ano occaſione officii publici Illud etiam de
bet cauteli in uſus pauperū xpianoꝝ
ſecūm prudentiam diocheſani epi ex̃. de
iudeis cum ſit ꝛeo cām quōd obligatio
ē alunde qua ex dicta turpi cā diſting⁹
ē Aut non tuemur⁹ creditores ſeu eoꝝ
hered⁹ Et de hoc dicetur ſ. reſtitutio
bi Aut tuemur⁹ et tūc Aut obligatio
ē ꝓfanalis Et de hac dicetur ſ. reſtitutio
ij. Aut obligatio ē realis Vt qua habet
quis rem alienā et tūc ſi habet a nullo
uel ſaltem a dño cui ē qua ſemꝑ ē.
dño reſtituenda ff. de rei ven. ꝑ totum
et C. eo. q2 rungi debitum ē quod ſumm
ē ff. de uſuris et iure l. uſuria ſ. uſ-
ꝓcepta ꝛz ſi hūt ab aliquo alio titulo
diſſolubili puta ꝓ donatione uel vendi
one uel filem reſtituto fit dño rei gratis

C. de furtis l. ni tumultu. Si uero habuit
titulo non tranſlatiuo puta i pignus datum
uel locatum Vel etiam ſine titulo fo2te
qua ſubtulit ille videtur reſtituenda a q̃
hūit C. de locat. l. ſi quis conductionis Vbi
dicitur q conductor dēt dño locatori rem
reddē licet dicat ſe dñm et poſtea agē
de dño Et hoc debet intelligi qñ nō conſtat
de dño nec pateāt in contrarium probati
al' hñ audiētur manens q̃onem de dño
ff. depoſiti l. bona fides Vbi dicitur q q̃
fur- depoſuit rem apud dñm dicte uel de
mino non cogitur⁹ reddē Cogitur⁹ ergo
hoc cām habens rem ille reſtituere a q̃
hūit niſi ſtatim poſſit de ſuo dño probare
adeo q ſi etiam a fure uel prędone quē
habuit tñ dēt ei reſtituere q̃ habuit ra
ſum ab eo Vt patet in dicta l. bona fides
Sz ſi non hūit cām ab eo puta quia ei
ꝑ furtum uel rapinā abſtulit tūc quādo
ꝑ furtū puto q non debeat fieri ꝓtio
reſtitui quia nulli malefidei poſſeſſor hoc
cām habet ius repetendi Nam ei dātur
actio furti cuig utile ex honeſta cā
ff. de furtis l. cuig utile et l. i. ſ. cuius
utile Item nemo dēt ex improbitate ſua
conſequi actionē ff. de fur- l. utiq; ſ. i.
Eſt tñ ca-ſus in quo fur- hūt actionem furti.
ff. de fur- l. qui uas ſ. ſi ergo Vbi dicitur
ſi ergo tibi pecunia vestimenta locauero
et tu tecū cōmodaueris tuno q̃ furtum
factum ſit et tibi dat⁹ actio furti qua
tua utile ē cui michi tenearis reddē et
michi aduerſus te qua furtū fecisti tertio
cōmodando hoc itaq; cām fur- aduerſus fure
actionē habet hoc ibi. Et ſz ideo ē q a
ꝓximo pro hūit rem de voluntate dñi cā
tibi locando ꝓpter q̃ utile erant eius Et
am ex honeſta cauſa al' ſeruus Vt patet
ex p̃dictis cui aut ꝑ rapinā quis rem
abſtulit a fure uel ꝑdone tūc uidet⁹ ei
reſtituenda qua etiam ꝑdo ē reſtitu
endus ex̃. de reſti. ſpo. c. in literis ꝑtio nec
dño licet rapere rem ſuam ſibi ni cām
de quo ē bellum 1. ſ. i. et ij. al' ꝑdit ius
ſuum Et nō dñs tenetur ad extimatio
nē rapte rei reſtituēdā ſecūdū C. viij. vi. l. ſi
quis in tñ cām certo furantis ē fur ul'
ꝑdam non tenetur⁹ fur ſed dño et alij
hūti ius ante reſtituere ſeruus ē in rap
tore Sz in quorūq; cām dñi ē debēs
fur uel ꝑdam fieri reſtitutionē ſi con
tinuat dñs in receptione dēt dño potius
reſtituere dicta l. bona fides ꝑtio etiam
ſi dñs non repetēt qua ignoraret qs
haberet Sz qui habet dño nūtiare ut
ipſam recipiat ex̃. de furtis qui cū fure
dū modo fiat ſine pericl⁹ furis xxii q. v.
hoc iudex⁹ Vbi dicitur q pecūa ꝓximi eis
rem laudā ſunt qui ꝓnt ꝓdeſſe et nō

abet Et qd dñm ē de dño contrariē te
ad petitionem rem fuit Idem ē de ai
alio precedente aliquod iuꝰ honestū quia
semper illi facienda ē restitutio q̄ fuit
manus iuꝰ dicta l. bonafides et ē azff.
iij. l. queritur ff de statu ho. Et ideo q̄
vicit filio uel seruo pecunia tenet̄ resti
tuere patri uel dño cuiꝰ ē ff. de alā l.
fi. puto filij etiam tenebitur restituē pri
res que spectant ad eos ꝛe ꝓpetatis
sed vsufructus ad parentes qd̄ ē irregu
lare fallit in castrensi uel quasi castren
si peculio Item in bñficialibus ut ic. si
a minus xiiij. cx̄. de iudi l. vi. Cauta eas
non pōt̄ ministrare uel obligare et rem
alienare C. de bonis qꝫ libꝰ l. fi. ff. filij
aut familias et allegatur ibi Melius
ē eos coarctē inuentes calores ne cupidi
tati dediti tristem exitū sentiant q̄ eos
post dispersum expectat pōnitentia ꝓpter
quod in eibus huiꝰ casibus videtur pater
restitutionē fieri debē Et idem videtur
eadem ꝛōne in eibus similibus Vt si quis
accepit rem a pupillo restituat tutori
Sed cum restituitur res ecclie dicendū
ē q̄ prelato si non ē in culpa Si uero
ē in culpa ut quia res ecclie ꝓpe dissi
pauit uel ex carnali affectu et nō iusta
causa deuant qd̄ facē non pōt cui
cpūs et quilibet prelatus rerū ecclie
sit penit̄. et non dñs et conditionem ec
clie melioꝛare pōt facere vero detiō
rem non debet cx̄. de dona c. fraternitatē
tuā ꝓpter ꝓpinquū culpe non videtur
q̄ debeat se ītromittē cx̄. de cle. ammo
nen. Et ideo fiet restitutio successori
eius dicto c. fraternitatem Vel si adhuc
non ē successor expendatur in utilitatē ecclie
cx̄. de symo. de ꝓhen. Hec etiam notantur
in sum. li. ii. ti. vi q. xviii. Vbi de talī
bus dicitur et cum fiet restitutio Et sub
ditur dicit ray. Credo q̄ auctōte iudicis
p̄ñalis debeat fieri ecclie cui sic tanta
re ablatū est Ita q̄ illi cui dedit
nisi cum turpiter dedit tunc cui non
sibi sed successori suo potuit fieri uel
superiori ut dicit hosty. Vel utilitatem
ecclie commertetur Vel eiusdē loci pau
peribus si hoc expediē videbitur extra de
ar. xvii. q. iiij Si quis in atrio h̄ ultimo
s. qd̄ detur pauperibus dicit glo. ray. q̄
melius ē cum indigent pauperes uel sa
tis h̄ndet etiā Aliquin melius est
q̄ in utilitatē ecclie pauperis q̄ditatiue
Idem Vl. satis confortat tho. 2ª 2æ q. lx
ij. arti. v. et arti. vltimo Quod autē
hic dicit ray. de auctōte iudicis p̄ñalis
glo. dicit si tñ sup talibus dispensando
heat ꝓpatem h̄ ibi Et ad ꝓdicta attē
dant accipientes a clericis de rebꝰ ecclie

tum non indigeant vel non conuertatur
in utilitatem ecclie uel nō alia iusta
causa sz potius actione consanguinitatis
uel amicicie quia tenentur ad restitu
tionē Vt et tho. ponit articulo v. Et
multo fortius si acciperet ex causa turpi
ut ex meretricio ludo uel alia quauis
Vt et nōtatur in sum. li. ii. ti. vi. d. q. xviii
Quāq̄ tñ liceat dño contractat ꝛepeti
tione non preferatur si quis forte haberet
rem ab eo qui etiam cōi dñm haberet
actionē puta quia ē usufructuarius na
uis eius mercē hyrē rem qua dñs qꝫ
dñs habet ꝓpetatem que consistit in nu
ere dum ē ꝑ se sepata Et usufructuarius
habet ius utendi et fruendi ff. de usufr.
ꝑ totū et C. et in institut. eo. ti. prime et
si ꝓpe dñs sustulisset teneretur fructi ff. de
fur. l. cum ea. ꝑ. si bona fide Item si ecc
qui posset rem retinē ratione impensaꝝ
factaꝝ ni ea ff. de fur. l. si is qui rem co
dasset Vbi dicitur q̄ si dñs fructus ex.
rem commodatarius ꝛ. si cui commodauit
non tenetur fructi nisi commodatarius so
luisset rem retinē ratione impensaꝝ mee
factaꝝ Idem ē si rem haberet ob ligu
tam ꝑ causā ꝛōem Item qd̄ dñm ē de
re aliena restituenda dño Idem ꝑ oīa
intelligendum ē de re afferta puta que
ꝑ vim tempestatis alteri data ē quam ille
ē restituenda qui vim passus ē ff. q̄ me
tus causa l. metū ꝑ. cum aut b

Vtrū quis absoluatur a restitutione ꝑ si ne
cui debebatur remisit sue donauit ꝑ ab
solutus sic ꝑsona que donare posset
de quo inde C. donatio ꝑ 1. ꝑ. ij. Quare
donatio postq̄ facta ē postea ex pūa
non revocatur ut ray. ponit de hac re
ani gone Vide j. restitutio iij. ꝑ. plū.
a Et intellige hic si remissio fiat libe
Voluntate creditoris al' nō valet ut j.
ꝑ. plū ut dicit est C. bellū j ꝑ. x. in ad
ditione b

Quod si ꝑsona cui debebat restitui de
functa ē ꝑ se sine ray. restitio facienda ē
heredibus Sz hic distinguitur quia si he
res ē aliquis in toto uel in tempe tūc
fiet ei restitutio sicut contigit i toto.
uel in parte si aut̄ heres constitutus
sit in aliqua determinata q̄titate puta
in centum uel etiā in denio et nō plus
tūc restitutio non debet fieri hēdi ff. ꝑ
scriptus heres in certa q̄titate uel re
bus ꝑticularibus non ē heres sed potius
legatarius C. de here. instit. l. quoties
b Sz illi uel illis quibus testator relin
quit dispensm restituo ea bona a quibus
hēdibus uel executoribus a testatore de
putatis sine dispensm testantis cum no
luntas anno secundā ē xiii. q. ij. vltra b

Utrū quis teneatur restituere rem cū fructibus &c hic tract. quilz male fidei possessor tenetur restituere rem cum oibus fructibus preptis et quos ipe diis pcepisset si possedisset ex. de resti. spo. ffin ff. de condi. fur. iure ff. de rei ven. si nanis §. fi. aliter Et intelligē fructq qui supsunt deductis illis expensis que fuit gratia fructuū querendor congrue standor et conservandor que deduxit tam a malafidei q̄ a bonefidei possessore ff. de peti. hē. si a patre §. ultiō possessor aut bonefidei non tenetur de fructibus quos pcepit quam diu fuit bonefidei possessor si tam consumpti sunt sed de extantibus tenetur C. de rei. ven. Certū a Hic lacuus ē distinguendū Aut quis obligatur ad restitutionem rei alicuius aut alterius debite Si rei alicuius tūc si ē malefidei possessor qui statim dicitur malefidei cum fuerit rem pcepit ad alium ex. de pscrip. c. fi. tenetur oēs fructus restituere C. de rei ven. l. certū Sed hic iterum distinguitur. Nam si talis possessor non habuit titulū clarū q̄ teneatur oēs restituere non solum preptos sz eos qui pcepi potuerūt q̄ dimi rei si rem habuisset ff. de regul' iur. l. generaliter Si uero habuit titulum puta donationis uel venditionis uel alium solum tenetur de preptis l. si fundum C. de rei ven. facit qđ titulus ē habitus p metum quia tūc etiam tenetur de pcipiendis l. sed et pactus ff. qđ metus causa Vbi glo. addit etiam tres alios casus vz qñ titulus habetur coīt. infrā dicta legē l. q̄ admodū C. de agri. et censi. li. xi. Tēe qñ habetur in fraudē creditor. Tēe qñ emitur res fisci sine solepnitate &c Si ē bonefidei possessor non facit suos fructus naturales vz qui nascūtur sine industria hoīs ut pōma et silua et illos tenetur restituere non tñ vltē q̄ ex illis fructus sit locupletior l. Vtz ff. de peti. hered. Fructus uero industriales i. pcipiendi tres ex industria hoīs non tenetur restituere nisi extantes sz post litem contestatam oēs quasi p rem extantes si possit constitui malefidei ut dicta l. certum Putare tñ si habet iustam causam litigandi q̄ non teneatur nisi in quantum fructus sit locupletior Et videtur glosa in l. illud ff. de pe. hē. Vbi expresse dr q̄ coheres de hereditate non tenetur de rebus peditis post acceptum iudicium si habet iustam cām litigandi Et de illis fructibus ē plena et intecta glo. in l. ex diverso in pcin. ff. de rei. ven. si alteri debite dicendū ē q̄ si debetur merces res que non fuit mea quia fuit vendita uel pmissa post ceptū iudicii i. contestationem litis debentur cum re oēs accessiones q. fructus acsi illo tēpore fuisset res michi tradita ff. si certū petatur l. cum fundus Sed si michi debeatur res que fuit mea uel ad aliū sine cā pcenit puta solui rem quam existimabam me debere cum non debeā tūc simul cum re debentur oēs accessiones i. fructus Et alia que ipi rei a pcipiente quo fuit data euenerūt ff. de con. inde. l. si debiti in pcin. In oibus aut faciendū ē q̄ bonefidei possessor nūquam tenetur ultra q̄ sit factus locupletior dicta l. Vtz ff. de pe. hē.

b Et nota q̄ qui solum vsum rei furatq̄ fuit non sufficit q̄ restituat rem sed tenetur etiam ad extimationē vsus Con. hosti et Vl. Eadem nō tenetur quis restituere dāpna si qua dns rei p eius absentiam passus fuit xii. q. ii. Si quis de certis de quo vide §. Vsura primo q. xvi. q. incipit sed nūquid ē usura Et §. vsura vi. §. plē R

Ad pdictorū intelligentiā sciendum q̄ interē qđ alicui debetur consideātur aliqū respectū lucri cessantis aliqū respectū dāpni emergentis Primo cāu extimatio nō debet deduci ni ifinitū Sed ubi res pcipalis ē certa extimatio interesse nō debet excedē duplum rei pncipalis Sz ubi ē incerta fit extiatio ad arbitriū boni uiri adeo q̄ i. mensem non pcedat l. vna C. de fide que pro eo qđ interē p 2o rem vz respectū dāpni emergentis Si venit interesse ratione amissionis considerātur solū interesse interuisertū ff. de act. emp. l. si ste. tulus §. cum per venditorē Vbi dicitur q̄ si frumentum uel silē non sit datum emptori suo tpe non venret extimatio q̄ alia sunt mortua ex eo q̄ non habuit bladum suo tpe nam illud interesse extrinsecū ē a re sz bn venret ut dr maio pretium quo res valuit a tpe quo debuit dari quia hī ē interesse intrinsecū quod contrexit rem et venit ex ipa re Extrinsecū vero qđ non ex re venit sed pter rem ut i exo pposito Predicta autem puto uera si dāpnum accidisset creditori ex simplici omissione debitoris ut si creditor erat in cursuris dāpnum erat si debitor michil sibi promisisset quia nō habebat quo alunde sibi prouideret sed si cū omissione aduenit etiam commissio ut quia creditor alīs sibi prouidisset vt nō moreretur ita eius si non fuisset deceptus promissione debitoris hoc ēt casu interesse venit tūc omissionis i. falsę promissionis Et ideo debetur interesse etiam extrinsecū ut statim patebit p sertim in foro conscie Vbi tenetur quis primo satisfacē ante dampnū qđ cuiq

dolo uel culpa proximus uenerit ut in
c. si culpa ex. de furtis / propterea hoc
ram solum melioꝛi iudicio tenetur etiaꝫ
de moꝛte animal Si ueꝛo cone gnussios
debetur interesse computatur interesse etaꝫ
extenso ff. de act. emp. l. Julianus
in prin. Vbi dicitur q damus fugitiu uicia
tum tenebitur etiam de ruina domus /
Et sic illa extimatio consideꝛatur hoc
ram etiam multo ultra duplu rei pcii
cipalis non tu in infinitu licet cuibe
nat ruina domꝰ non veniet si forte
apꝛehendit ipm̄ ꝑpter hoc p multos annos
uel usq ad tempus vite conducꝛe domu
facit ff. de seꝛuo com. l. in hoc iudicium
et l. uetatius V. corꝛuptoꝛ him tenet
non solum de seꝛuo sz etiam de oibus
rebus quas seꝛuus fugiens tue tulit
nisi de alijs quas postea successit fru
tus fuit b

¶ Quod si in ipa re furtiua fecit quis ex
pensas Rz him W. in foꝛo pnie si expen
sas fecit ad conseꝛuationem rei ut pasce
do equu sine ad opꝛtuna melioꝛationem
Vt puta curando aial moꝛbosum uel
nutriendo puerum et huiusmoi deducꝛe
eas pot ex quo satisfacit al' integ fiter
dampnu passo Idem Vl. a In foꝛo aut
iudiciali dicto impense non cōputantuꝛ
Vt in sum. cō. li. ii. ti. v. q. lxxv. Vbi hoc
notantur. Sed plenioꝛe aut nie intelli
gentiam Vtrum quis possit petꝛe sumptus
factos in re aliena Dicendu q aut fe
cit nomine dni rei sui nomine pꝛopꝛio tq
in sua re ꝑmo ram etiaꝫ e q pot com
putaꝛe nam utiliter gessit negotiu dom
l. i. et ij. ff. de negot. gest. et p totum.
In tantum q si dns tollat rem pꝛiusq
soluat sumptus quittit fructu ff. de fruc
l. si is qui commodasset Sc ram qui fecit
ut in re ꝑpa clamare q p viam pe
titionis nullo mō pot coꝛputaꝛe l. si in
area ff. de con. idebi. Sed p uia retenti
onis quiz sic ut ibi vide distinguendu
e q si fuit malefidei possessoꝛ a pncipio
nullo modo pot coꝛputaꝛe l. si in area
ex arrhento ff. de condi. furtiua Et in
stitut. de re. dun. §. ex diuerso iusti pos
sessoꝛ fructus suos. Nam ut dicit glo. in c.
grauis ex. de testi. ipo. fructus dm
qui sunt sup deductis expensis q fiunt
ꝑcipiendi fructuum q rendoꝛum colligendoꝛum
et conseꝛuandoꝛum tam i bonefidei
possessoꝛe q in malefidei ram p domin
ff. de peti. hereditatis. si a dno §. fructus
et l. plane in fi. C. de fructi. et lit
expen. l. j. Nam nullus casus interuenit
pot qui hoc genꝰ deductionis ꝑcipi
at ff. ad l. falcid. fundum qui pmo Rz
in fi. et ff. so. ma. fructus. fructus et

intelliguntur deductis necessaꝛijs expensis
§. de oꝛibus seꝛuo. fructus Si ueꝛo a pncipio
fuit bonefidei pot solum tollere quod fecit
sine lesione rei ff. de rei vendi l. in hanc
scribit q si in aꝛea ipse tu q si dns velit
daꝛe pcium illaꝛ eaq Vel si vellet tollere
illud in quo tm̄ noceꝛet et sibi non pꝛo
desset non e pꝛomittendus q non e re
dendum malitijs ff. de rei vend. l. i fundo
Sz si semper fuit bonefidei i. q̄ hoc
rem et qui edificauit si dns rei e potes
pot rem retinere donec sibi satisfiat de
sumptibus Si e impotens pot solu tollere
quod fecit him modum pdictu dicta l. in
fundo b

¶ Quod si res rapta redditur detioꝛa Rz
him eaq non liberabitur raptoꝛ ut de de
posito dicit e. b. depositu §. vij. a Hoc etiaꝫ
dicitur in l. in re ff. de con. fur. b

¶ Quod si res rapta periit Rz him eaq quo
niaꝫ ram peioꝛem raptoꝛ tenetur ad rei
stitutionem quia fuit i moꝛa restituendi
et tenetur pꝛestaꝛe extimationem eius
him illud tempus in quo plus valuit
Sz si non fuit i moꝛa ut q obtulit se
dicto loco et tpe debito et dns noluit
it accipe non tenebitur de ram ff. de
con. fur. In re a Vbi hoc etiaꝫ dicit et
no etiam in d. q. lxxv In summa in q
v. b Et que de raptoꝛe dicta sunt i
telligi et de fure quocuiꝫ §. quo ad rei
stitutionem Vt in dicta q. lxxv b Et vide
etiam post restitutionem dapnu tenet
petꝛe remissionem de furia salem # aliq
interposita suppressio uel expresso nomine fu
ris sed quia q qualitas negotij patitur
a §. caueꝛe do semper. remediatione per
tati et scandali ex. de pcii et re offerri b

¶ Quod si plures fuerint raptores Rz
him eaq si nadam simul q sit primus
exercitus quilibet tenetur in solidum
nam et quilibet tenet alios et facit e
os foꝛtioꝛes ad hoc ex. de homi. sicut
dictum hoc dico him W. q̄ minus sine
alio non fecisset al' quilibet tenetur
pro dapnio quod intulit Si ueꝛo non
nerunt simul sed quilibet p se fecit dap
nu quilibet tenetur pro eo q̄ intulit
Idem eaq vide j restituto in §. i. a
Et in code c. de hoc dicetur b

¶ Quod si furatus fuit rem q̄ plus va
luit et modo restituit q̄ v minus valet
Rz him Al. in iii. non satisfecit nisi tuꝛp
tempoꝛis in quo plus valuit a pponat
a de hoc dicit e. b. §. vi b

¶ Qualiter restituet qui impedimentum
aliquod a consecutione alteꝛi beneficij
Rz him ho. 24 2e q. lxij. Aut impedimentum
ram iuste Vt si intendens honoꝛem dei
uel utilitatem ecclie pmoueꝛet q det aliqui

dignitari et tenet̄ a nullo teneat̄ Nō impedit Iniuste Vt puta si nō ēde bat eius instrumentum ꝑ edit̄ uel vm dictam uel hypothecā et tunc si impedit ne detin dignus dico aliquam fōrmatam sit q detin et teneat̄ quidē ad aliquā ītemptationē ꝓsat rationibus ꝓfessionū et negotiō A fm arbitriū sapientis Vt in sum. eo. ti. q. lxxvij Vbi hō nōtatur. b Non tamē tenet̄ ad eccl̄iā quā ille nondū fuerat adeptus et potest multū impedire Si uero impedit ne detin postquā iam detētum ē q de tm ꝓmittens indebite remanet teneat̄ ad restitutionē equalis fm suam facultatem Et idem iudiciū de eo qui impedit aliquē a cōsecutione cuiuscūq̄ muneris qđ honeste ītemptet Con. ꝓ. ¶ Qualiter satisfiet pro his que rest titui non ꝓnt ut mutilatio membri stupr̄ uel filiꝰ ℞ fm Vl. in his ī quibus damnum ītegi in se nec in equalenti restitui pōt satisfiet ꝑ ītemptatio ne faciendā arbitrio bōi viri ꝑ de tho. 2a 2e q. lxij et in 4o di. xv. A Con. etiam pe. Vt in sum. eo. ti. q. lxxx. ¶ Qualiter restituet q̄ semina alie b nuiq̄ agri effodit Vel qui dāpnificauit alium eo q̄ suo tempore non solui℞ fm Vl. ꝑdicti non tenet̄ ad rest tuendum totaliter dāpnum quia dubiū ē qualiter fructus agri ꝓfecissēt vel an mercator dāpnum uel lucrū in mercatione hūisset sed restituent tm q̄ tum fructus agri In illo dubio vēdi potuisset Vel quantū mercator in illo dubio lucrū suū vendidisset Con tho. 2a 2e q. lxij. a Idem in sum. eo. ti. q. lxxxvj b

¶ Vtrū quis teneat̄ solue quodquod illicite acquisiuit ℞ fm tho. 2a 2e q. lxvij Circa illicitā acquisitionē et dationem distinguendum ē Aliq̄s enī ipa datio ē illicita et rōn legem sicut patet de eo qui symoniace aliquid dedit et tal' mēt amittē quod dedit Vnde non dēt ei restitui fieri Et quia etiā ille contra legem accepit non debet sibi retinere sed dēt in pios usus cōuerti A ymo debet dari illi ecclie in cuius ītuitum accepta ē ex. de symo. de hor b Alio mō aliquis illicite dat quia ꝓpter rem illicitam dat licet ipa datio non sit illicita Et tm quis dat mētrix ꝓpter fornicationē Vnde et mulier pōt sibi retinē quod ei datū ē Et si sup̄flue aliquid per fraudē uel dolum extorsit tenet̄ cito restituē vnde hoc mā habetur ē. elemosina ꝓmo ff. A Et ibi melius in additione Sed de hac mā lacius dicendum ē Viz q illicita acq̄sitio fit rōne iniuste ꝓpter rem et rōne eius voluntate aut cum eius voluntate ꝓximo cui tenet̄ quis indistincte restituere damnificato ut in c. fi. ex. de iniurijs Ad hoc cui ꝓtinet quodquod fuerit acq̄situm ꝑ furtum uel rapinā Vel ꝑ violentiam seu fraudem et hypothecā Et fm Ambro. in c. quia plerique ex. de immunit. hoc rōne tenet̄ quis ad restitutionē siue sit debitū iure mālī et mulū siue iure mālī tm quale ē quod debet fieri Et deo nō faciet etiam sed restituat Si aut sit indebitū mō cum lō tm ut si locatum de quo patū detrahē falcidiam et patū diminuē fm Ar. illam mercedem solui credēs hēditatem posse sufficere ad dā non tenet̄ locatarius nisi q̄ restituē Et subdit quidā nō dicunt q̄ nō Ista ꝓ ē vera salte in foro iudiciali et etiā ꝓpriā si res lata fuit sua q̄ hoc rōne erroris facti causat repetitionē licet non erroꝛ iuris c. ad l. falsi. l. furor Sz nondū ē dirū Ambro. ꝓpter forū ꝓpriā si sua nō fuit in cōmune lata iudicialit Ite dicit q̄ rendepnatus ad aliquid Iniuste non tenet̄ sponte dare licet sua ꝓpter deat 2o tam distinguendum ē q aut illicita acquisitio ē rōne rei tm aut rōne ꝑsone Si rōne rei tm puta quia ex causa turpi Vtrum q aut turpitudo ē ex parte accipientis tm aut ex parte vtriusq; Si ex parte accipientis tm puta si recipiat aliquid ut deleatur non faciat Vel ut id faciat ad quod tenet̄ puta ut rem meretricem restituat Et hoc dum ē q hoc casu tenet̄ recipiens restituere dantī l. i. et ij ff. de cond. ob turp. cau. Si turpitudo ē ex parte vtriusq; puta si dat̄ ad corrūpendum iudicem non tenet̄ restituē dantī q̄ utraq; causa turpitudinis patroc ē gdi cq̄ possidentis ff. de condi. ob turp. cau. l. si ob turpē ꝑ. pecu. et C. e. l. ij Sed hoc tam an et qñ et cui teneat̄ restituere et magis dubiū Et ꝓmo videt̄ q semper et ꝓmo teneat̄ restituē ff. de offi. ꝓcōs. l. illicitas in ꝓncipio Vbi dicit̄ Item ne quis minus lucrū aut damnum sentiat ꝓcōs ꝓpriē ꝓdeat et idem ff. de calūpniato l. ii heredem ubi dicit̄ q̄ cōuenit illicita lucra ab oībus retrazquere et in foro iudiciali et cuncti dēt dari fisco C. de nō. multaz. l. multaz Sed in foro cōscientie uel pēi tentiali debet cōsuli pauperibus xiij q. v. non sane ad fi. et ex de Vsu. cui tu. Etiam si ex mētricio accipiatur Nec ob

Ista addic̄ ff. A calūpniat

stat quod dicitur dant. xvi. ut non offeratur meretrix prostibuli in domo dei quia illud intelligitur quo ad oblationem altaris vel sacrificij publicum non quo ad privatam elemosinam ut dicit tho. 2ª 2æ q. xxxii ar. vij. Acquisitum tñ per symoniam det retineri illi ecclie vi cuius iniuria accepta est ex de symo. c. de hoc. Cæt predicta fierent quod dicitur in l. viii §. i. ff. de con. ob turp. causam. Vbi dicitur q meretrix licet turpiter faciat q sit meretrix non tñ turpiter accipit quod ei datur cuius ex mezentio Thomæ predicto arti. vij distinguit q qñ lex prohibet dationem et acceptionem tñc det oi no acceptum ex turpi causa restitui vt patet in symonia et in eo qd datur iudici ad rogandum pendum et in ludo prohibito et in multis similibus Si vero lex. nõ prohibet tamen dandi tñc non recipitur quis ad restitutionem ut patet in lustro meretricie de quo dictum ē dicit enim q pot retineri et de eo alia fieri Sed rñdet quod aliquid prohibetur et omne illud intelligit prohibitum quod sequitur ex eo vel ob id ē de legi. l. nam dubium Et ideo cñ lex prohibet aliquid ergo et solutionem vel receptionem ex illa vel ob illam Et tanto magis ergo ista solutio vel receptio non solum est q consequens primo et cui principalis rem prohibitam inducens quia sine ea turpitudo verisimiliter non fieret sed principalis causa prohibitionis stat illa datione vel receptione ex quibus causa fit res turpis Et ideo cñ lex aliquid simpliciter prohibetur inducit prohibere et dationem et receptionem ex illa vel ob illam scilicet si non simpliciter prohibet hoc illud notet thomas sicut meretricium et alia Et hoc sentit glo. in ti. de rapt. §. sed quid de foraneis super verbo teneantur restituere Vbi dicit q de omnibus illis qui turpiter acquirunt aliquid nihil quod pertineat sibi illud in aliquo cñ retinere et subdit R. vbi translatum ē dominum i. accipientem et nõ committit de pecunia illi cuius fuit res illa distinguendum puta quando illud quod sunt prohibita quia mala quedam sunt que nõ puniuntur a iure communi i foro iudicij nisi pena infamie ut lystro natus et exercitum illorum qui pugnant in arena vel in duello vel alique meretricium salutatum et in talibus turpiter acquisita res retineri potest ad usum accipientis. Quedam sunt que puniuntur a iure per corporalem penam Vel p exteriorem turpitudinem lucrum et talis acquisita retineri non debet ad usum accipientis nisi ei concederetur a principe suo tamen aliquam partem sed debet in pios usus erogari si forte restituta sunt tam illis a quibus fuit

habita Vel nisi ille qui habet restituere velit eis a quibus habuit ad quod tñ non tenetur Et restituto lucrum in foro penitentiali iudicanda ē pro parte satisfactionis Et ideo ibi late patet officium principis Et ibi forte post dispensare sicut et in luminando per pecuniam et meretricia secundum In illis aut que sunt mala quia prohibita sicut forneaneta sunt restituenda o ecclesiæ lucrum adulationis vel medicine in casibus non concessis emere bladum vel vinum ut postea carius vendatur forte secus de florenis ad vendendum quos usus ē frequentius ad lasciuiam et similia Ex his patet quibus acquisita retineri non potest Et subdit licet aut hic distinctio videatur probabilis q tñ pene sunt extinguende sunt Et qui unum eligit eligit sanguinem Verum credo q licet in predictis casibus bonum et salubre sit penitens inducatur in foro principali adhortandum ē prius usus taliter acquisita non ē tñ compellendus nisi velit nec iudicandus non ē restitutio saltem si non velit hoc principi pecuniam accipere nisi in casibus a iure expressis Vt in symonia de qua expressum ē q pecunia symoniaca restituenda ē ecclie vi cuius ergo omnia ē accepta licet et hoc possit intelligi qñ accepta ē de bonis ecclie sed ecclie vel qñ de hoc agitur in foro causa Quidam qui cum quis aliquid recepit ut faciat dapnum vel furtum vel rapinam vel rapinam alij q tunc non ille qui dedit repetit si ille q. que datum ē ff. de calumpniato l. qui malit si illud quod intelligitur qñ agitur in foro iudicij quia secundum non ex forma in foro principali Glo. in eadem in capto §. xij. circa predicta sup. nec-lo te netur ei nisi. aut ex turpi ut ē dicere q pecunia ex parte symoniaci accepta restitui non potest possit ecclia in foro penitentiali licet secus sit si ab ipso parato fuerit accepta a. a pio sensu ex. de symo. magno Ille Ex hac glo. et ex supra dictis potest colligi q acquisitum ex turpi causa quis iudicialiter tenet restituere nisi illa causa fuit simpliciter prohibita si solum a lege infamia vero In foro aut principali qñ restituto non ē faciendā certe persone de consilio ē ea illicite acquisita erogentur i pios usus de necessitate aut non ē nisi iudici alicui condemnato facta fuit vel nisi in pium confessori videatur Nam foro penitentiali quis restituere ex nimio non tenetur nisi pium in quantum ipsum dapnum fecerit seu condemnatus fuerit ut sepe ostensum ē ut not. glo. xij. q. ii. fratres tutus deo aut satisfacere debet q incipias

// sum arbitrium q fessaie //

fm arbitrū confessoris xxvi q. vij tpza
et qua sapi. vi. dicitur. ꝓque peccat
quis p hec et torquetur. hmoēs q; quis
debet puniri in illo in quo deliquit. Ideo
cum in exceptione ab turpem causā fuit
deus offensus cuius actione denegatum ē ad
petrū conueniens ē q; sacerdos i quantū
fm deū pot facē i tangit petenti q; ac
ceptum ex turpi causa cogeret i pios
usus ut sic satisfaciat deo in qua offedit
nisi penitēs constitutus fuit in magna
necessitate et penitens debet se ꝓparare ad
restituendum et faciendum quodquod con
fessori fm deum visum fuit quia ad hoc
obligatur. cxl. de pe. et re. ānis Item
etiam in foro pūiali quis tenetur restitu
ere qui usus hoc specialiter expūnit. Vt i bsu
ra uel symonia et silibus ut in ludis ale
arum taxillorū et similiū phibitorū ut
ē. ludus alee ꝑ. mi. usq; ad fi. Ite fm̄ mo
in c. quia plerique cxl de immu. eccle. in
glo. sup xii ypocrita aut ypocrita qui sub
forma boni xpiani cū non sit accipit eccl̄as
tenetur ad restitutionē et subiungit q;
forte non tenetur restituē illi qui dedit
quia consentiens ē uendēti suam puto
q; si sit nōbile dictum et qd̄ licet no fiat
restitutio illi qui dedit tñ si datum ē
uel acceptū aliqua speciali causa expres
sa puta ut talicem uel altare uel i subuen
tionem alterius hospitalis uel qd̄cūq; aliud
in illam causam debeat fieri restitutio
quia uel equum ē q; q; res transferatur
fm uoluntatem dñi ꝓpz Ita iustin de
acquir. re. da. ꝑ. per traditionē et sic cum
ait sibi amīs clericus et laicus religiosus et
hereticus et quicūq; alij qui offendit bo
nam vitam ut accipiant eccl̄ias Sed quid
si pro ea honesta et inhonesta dat res
indiuisibiles puta sernitij mic uel alia ul
bos equus et silla an in toto res debeat
adiudicari cause honeste an inhoneste cū
indiuisibilibus natura potentioris soleat
ad se trahē minus potentis ff de sta. ho. q
i. ritus. Hanc quōem tangit glo. in l. iij
ff de con. ob turpem cum nec definiat
Et licet multa possent hinc inde allegari
in tñ ffter brevitate salua mediocri in
dicio dico q; res data pro parte adiudi
catur cause honeste et pro parte cē
inhoneste qz licet in se sit indiuisibilis
fiet tñ diuisibilis ꝑ reductionē ad estima
tionem pecunie ar. ff finiū regūm l. i. ꝑ.
i. et l. se Vbi pomtur casus in quibus
finibus ut si non sit hō pni tollatur de
terra vnus et detur alteri data estima
tione illi a quo terra tollitur Et sic in
casu ꝓposito potest res data retineri si adi
plenti e causa honesta ffter quā data est
et pars ꝑij conuenientis cum inhoneste

erogantur fm ea que supius tacta sunt
Rem aut illicite acquisitā ē respectu ꝑsone
hoc contingit vel quia aliquid accipitur ab
eo qui non pot vel quia aliquid datur ei q;
non pot recipe primo contingit non solum
cū aliquid accipitur a nō dño sed etiā a rei
dño cui denegata e administratio seu aliena
tio bonorū suorū de quibus dictum e alie
ti. donatio i. ꝑ. i. Et ibidem ꝑ. ix ponitur
Nec clericus pot donare uel p donationē re
cipere ultra quingentos solidos nō prece
dat certa estimatio sallit i aliquibus de q;
bus dictū e ti. cetera primo ꝑ. mi. cū additis
Et solidus in legibus capitur pro aureo
Vt nisi de pena tenue lin. ꝑ. fi. et ibi glo
Item regule non valet donatio inf quinque
et inter patrem et filium qui e in eius pote
te ut ti. donatio i. ꝑ. v. cū sequentibus Ite
regulus filusfamil non pot donare uel ad
ministrare nisi sint res castrenses peculij
uel quasi de quo ti. elia ij. ꝑ. iii. et ti. peculi
um Ite nullus pot aliquid dare i fraudē
creditorū suorū al recipiēs ab eo tenetur
ad restitutionē cū distinctione Quia aut
recipit titulo lucrativo aut onerōso Si lu
crativo et creditores fraudantur eo tenet
ad restitutionē ff que in fraud cre. l. qui
aut ꝑ. fili quoq; modo Et inde intelligē
dum hoc qui fraus interuenerat tempore
donationis secus si postea quia factum
bone rei retractari non debet licet casus e
uenerit a quo non potuit melioratio ar. ex
de rescrip. in. factum bone fi. vi nisi qs
forte accepisset acquisitū ex delicto puta
ex usura tūc enim quicquid usurarius ecclie
fiat non soluendo talis obligatur ad resti
tutionē licet a primo non recepit i fraudem
eorum creditorū qz non e equum ut ex dolo
alicuius alt comodū sentiat cū dapno tertij
l. fi. in primo ff de eo. ꝑ. q; factū erit
Et quia locupletari quis non det cū alie
na iactura ex. de rescrip. in. Locupletari li
ti et ita videtur ce de usu. de an. de bur.
in c. cū tu ad fi. ex de Usu. Et ꝓdicta fa
cit q; cū inde coitur debet ex usuris nec
sunt potentes restituē accipientes ꝑ dona
tionē uel alio titulo lucrativo aliquid ab
eis teneantur et accepta restitutionem
faciendā ill a quibus inde accepit usu
ras etiam si aliquid accepta ab eis sit pro
pena ut ti. Judeus i. ꝑ. vi et vii. Si vero
titulo onerōso quisquam aliquid accepit ab
eo qui non e solutūrus quia emit
vel huiusmodi ffter opas suas uel ꝑ permuta
tionem uel aliam onerosam causam nō te
netur ad restitutionē nisi senserit illud
fieri in fraudē creditorū ff que in fraud cre.
l. ait ꝓtor ꝑ. q; ait quidam et dicitur sentē
si creditores sunt sibi ꝓtestati qd̄ fit i fraudē
eorū dicta l. ait ꝓtor ꝑ. si quis ꝓcepit

Item qui alienauit simul oia bona sua ex illa cui vli alienatione frans psumit ff. e. l. omis § lucrus Item ecia qui hoc cito ter apparet ut qua scit aliquē impotentem restituē et aliquid vendē uel emē. ad ludū luxurie ꝯsulosītate Vel alit inutiliter consumendū et sic in fraudem creditoꝝ cū efficiatur inmg potes ad soluēdum hꝛe illi creditores tūc pnt pdicta renocare i quoꝝ fraudē facta sunt Non aūt alij creditores qui postea facti sunt nisi ex pecunia ꝓpinqui eet pozibus satisfactum dicta l. aut ptoꝝ § ita denū Ex his colligi ꝙ cū iudex tollit ꝓ usuras non sint soluendo accipiēs aliquid ab eis etiam titulo oneroso puta locatiōe vendicione uel simili ex quo manifeste fiunt impotentiozes ad satisfaciendū tenetur restituere illis a quibus acepte sunt vsure sicut contingit in vendente eis ꝙllinas uel alia ad ꝙlositatem ꝓtinētia uel pictura ornamenta uel vestimenta et retcā silia ad pompositatē uel qui ad talia lorant sibi ꝙperas uel ad tradiendum et soluendum Et ꝙlr quoscūq; aliqd ab eis accipiatur ex quo manifeste fiant ꝓpotentiozes ad restituendum licet ecia titulo onezoso hoc fit in fraudem creditoꝝ et per consequens accipiens tenetur ad restitutionē Vt pot ex predis colligi Item aduertendum q; ex predictis accipientibus a non valentibus alienare aliqui tenetur ad restitutionē statim aliqui ꝓ restitutione i integrū statim tenentur qui rem acceperit cui alienatio ipo iure non valuit Vt si maritus alienet fundū dotalem Vel ni quibusdā egenis sibus lex prohibet alienationē de quibus aliquid ꝓxime tactum e maxie si quis acepit a minore xxv. anis dono rem mobile uel ecia ꝓ venditionē sine curis solepnitate pcta sine tutoꝝ uel curatoꝝ aūcte Vel sine iudicis discreto l. aūcte Nam tenetur statim ad restitutionē fīm Inno. in c. quia plerīq; de rem eccl. Vl Si aūt ex donatione dem pot dim in emptione rei ecclesiastice qui non tenuerit debita solepnitas tūc cū contractus non valet de quo ff. alienatio Et omis isti tenentur ad restitutionē rei cū fructibus aibus de quo ff. in addicione quia qui cōis utilitas utitur bona fide presumitur non hic ex de regu. iuris qui cōis li. vi. nisi sit forte ꝓsona que excusetur ꝙ minoꝝ utilitas ut minoꝝ milites ff de probat. cum in debito §. si aūt is qui ꝓ restitutione in integrū tenentur aliqui qui contractus e solempniter celebratus Si ex ꝓdicio eccie uel minoris pot ab eis tolli ꝓ i integrū restitutionē quia allegant se in aliquo lesos Et hoc eciā qui rem taliter habuerit non tenetur restituere nisi obtenta restitutione i integrū ab ecia uel minore fīm Inno. in d. c. quia plerīq; Vt sed quid dices in eo Vbi dicit non tenemur eos ad restitutionē nisi in ꝙrendo ubi fuerint malicia uel facta rei titutione ut dicit et adde uel nisi mutuo mutuauit non ꝓpter decepto eciam sine malicia ut ff. empto §. ij. 2o tenet ꝓsone facte dit obligatio ad restitutionē qui ei aliquid datur. cui dari ꝓhibetur Et de hoc aliqui casus ff. notati sunt sicut de donatione fīm gintes et inter patrem et filiū subditos pohibite constituti Nunc alij possedi sunt videlicet iudice etatis et officij Rome eciā tis puta si soluatur debitū pupilli sine tutoꝝ auctē et iudicis decreto tūc cū eis non efficitur pupilli nec liberatur debitor Et tenetur iterū soluē si pupillus re illam male consumpserit uel furto ꝛōmiserit nisi pupillus item soluta habet uel ex illa re tus fit locupletior et petit ad hꝰ debitum ꝓ exceptionem dati male subuenirī potest Idem ꝓter eandem rōem putare in fauore Rome officij iura ꝙhibent aliquibus dari ut rectoribus et iudicibus de quo ff. iudex. i. §. iii. cum additionibus Insuper qui aliquid dat iudici uel aduersario puta ꝓcuratori uel aduocato ꝓtis aduerse amittit causam C. de pe. iu. qui ina. iudi. li. Sz hoc e intelligendū nisi eundē rōnabiliter fecerit quēpiam aliquid dedisse ne iuste am pactatur uel ut iustitia consequatur re ciuile eciā dari pot rōnabiliter et nulla pena inducit xiii q. v. c. non sane et ibi ꝙlo. ff. magistratibus ni officialibus qui sunt i aula ipi eciam pnt ꝓ iusto beneficio ꝓcepto aliquid extorqueē d. r. non sane ad hoc ꝙ ꝙlo dicit verū nisi sit eis rōnabiliter stipendiū quia tūc si aliquid ultra pecuniam remuneratiōis tenerentur et ad pe nam quadrupli. Item epūs uel alii pela to visitans seu cor familiaribus uel pō dari ꝓter gratificationē ut ff. Visitatio §. i. et ij. Similit nec sacramenta seu infidelibus uel hereticis in dispendiū xpianoꝝ ut ff. sacramentis §. i. Et in pcessu a quibusdā curie

¶ Quid de illis qui ponit se in manu creditoꝝ sed non intendūt restituere fīmo sperant q; ꝓ modico uel de modico quietabuntur aliter non ponerent se Rn fm Host. in quolibet tales quidē a pena non sunt absoluti quia penā ꝓ intentam et confessionē dimittit sed utrū sint absoluti a debito restituendi distinguo Quia si creditor ꝓpria uoluntate dimisit non tenetur amplius restituere sed si deceptus uel coactus uel q; putauit se nequam aliud posse habē de hac eciam questione hēs ff. ni ¶ Ad pdā

faciunt que habentur in sum. li. ii. ti. v. q. xxv
et q. lxxxvi. Et quod not. do. pe. de an
charano in c. quamquam de usu. li. vi b
An qui male recepit a personis ecclesiasticis
teneantur ad restitutionem et cetera. Vide
s. clericus iiii. § fi. a. Et ibi in additionibus
Utrum restitutio sit pars satisfactionis b
Vide s. satisfactio § ix. Ad materiam etiam resti
tutionis facit s. usura vi § tantum
Restitutio h. s. qui debitor non est
solvendo Ubi sciendum secundum Ray. quod
si simpliciter non potest solvere do
leat et proponat restituere quam cito po
terit xiiii. q. vi. si res C. de cessi. bo. l. i.
Quid si is qui tenetur restituere pluribus
non potest absque magno detrimento sue fami
lie R. secundum Ray. consulendum est quod petat dila
tionem vel assignet eis certam partem de
redditibus suis Et si denegent dilationem
et velint quod cedant bonis tenetur absque di
latione etiam si oporteret ipsum mendicare
Unde non dico habito respectu integrat Nam
com. hoc notatur ex. de usu. cum tu. Et i
ut ult. addit sine culpa potest accipere vite
necessaria s. extrema In hac quaestione Can. Tho. 2a 2e
q. lxii dicens sic Si non potest statim solvere
ab instanti restitutione liberatus est propter
impotentiam sicut et totaliter a restitutione
absolvitur si omnino est impotens debet tamen
vel remissionem vel dilationem petere ab eo
cui debet per se vel interpositam personam A
Idem esset si quis obligaretur etiam uni
Et de hoc satis dictum est s. restitutio primo
in principio b
Quid cum debitori petenti dilationem ali
cuius creditor vult dare alius non sed vult quod
cedat bonis R. secundum Ray. standum est maiori
parti Et intellige maiorem partem ubi est
maior et fortius debitum Unde si uni cre
ditori plus quam reliquis omnibus debeatur
standum est voluntati illius de danda dila
tione vel potentia cessione Si vero par sit
debitum standum est maiori numero creditorum
Si omnia sunt paria eligenda est clementior
sententia s. quod dilatio detur C. de cessi. bo. l. fi.
a Et ibi additur nulla differentia inter ypotheca
rios et alios creditores quantum ad hanc
electionem observandam Et ibi dicitur de di
latione quinquenali Et hoc obtinet in foro
iudiciali Quo vero ad penale dictum est
s. restitutio i. in prin. in additione b
Quid si quis tenetur pluribus et non
potest satisfacere omnibus secundum quem ordinem resti
tuet R. Primo quidem si tenetur ex furto
vel rapina ut res furtiva extat illam res
tituet quia numquam fuit sua a Idem est
qualitercumque habeat rem alienam quia semper do
mino suo restituenda est et C. de rei ven
R. totum Idem etiam si habeat rem que fuit
alterius et ab eo sine iusta causa abdicata est

puta per metum vel aliter quia similiter illi
restituenda est ff. quod me. ca. l. metum § cum
aut b Secundo restituet omnibus creditoribus ha
bentibus pignora vel ypothecas priusquam
habentibus actiones personales C. qui poti. in
pig. ha. l. eos Tertio restituet aliis quibus
debet quocumque modo a Et hoc secundum ordinem
de quo in duobus § sequentibus b
Sed quo ordine restituetur habentibus pigno
ra vel ypothecas R. sive habeant pignus
speciale sive omnia bona obligata ut in instru
mentis solet dici debet eis restitui hoc ordine
Ut qui prior est in tempore potior est in iure
C. qui po. in pig. l. si decreto et l. si fun
dum et l. diversis Excipiuntur quedam
persone privilegiate Nam mulier in dote
prior est omnibus habentibus tacitam ypothecam
etiam si habeant prius preterquam filiis prioris
matrimonii agentibus de dote com. nomine
C. qui po. in pig. l. assiduis Item preferuntur
creditoribus de quorum pecunia ipse res empte
te vel refecte sunt non autem preferuntur mu
tuantibus ad militiam et fisco C. qui po. i
pig. In aut. quo iure a Et ibi patet quod
mutuare ad militiam est cum ex pecunia mu
tuata militia empta est et in hoc in scriptis
probato quo ad hac iura Idem ibi de fisco
vel dicitur sed de eo dicitur in l. quotiens C.
de privil. fi. b Nam tales creditores aliis
hominibus preferuntur a Non autem preferun
tur habentibus priorem ypothecam etiam taci
tam dicta l. quotiens b Item qui expendit
in funerando testatorem prefertur cuilibet
habenti tacitam ypothecam ff. de reli. l. plt. et
l. at si quis § i. Forte autem non est idem in habenti
bus expressam Azo dicit a Hoc dicit cum
verbo forte Ut patet in glo. l. plt. ff. de reli.
Et bene dicit forte quia videtur aperte contrariari
dicta l. plt. que indistincte loquendo dicit
impensa funeris semper ex hereditate deducetur
que etiam omne creditum solet precedere cum
bona solvenda non sint b Et de ma. pigno
ris Vide s. pignus
Quo ordine restituetur quod debetur ex a
liis causis a i. ex actionibus personalibus
quia de realibus dictum est s. in proximo §.
b R. secundum W. si debetur ex causa privilegia
ta ut in deposito illud primo restituendum ff.
de deposit. l. si hominem Si vero ex aliis
causis tunc sive ex contractu sive ex male
ficio vel quasi equaliter debetur Ita tamen
quod si aliquis amplius vigilavit in petendo
illi primo restituendum est aliter vero solvetur
pro rata ut ff. de his que in fraud. cre. l.
pupillus a Et ibi patet quod si debitor per se
non exactus in iudicio vel extra gratifi
cavit alicui creditori illud quod datum est
revocatur ut dividatur inter creditores pro
rata Et no. in sum. co. ti. q. xc. b Et i
hoc ultimo casu vive quidem prout et si non fori

excusat-ctiue tit creditor debitor si pietate motus gratificaret plurimū indigenti a) de tu dicta q. xc. Et ad huiq; nīe declārōne distinguendum ē Vtrū debitor sit obligatus pzincipaliter actione reali Et de hac dicta ē. restitutio l. ff. in additione Siu vero sit obligatus pzincipaliē actione personali Et tunc aut ē solūcdo aut non pzimo casu debet pzo ut tenetur oibus creditoribus solucre Et pot solue non solum creditori suo sz etiam creditori creditoris sui quia intelligitur facē melioze conditionē eius et vtilitet. cessisse negotiū nisi forte sunt creditor habuisset sibi ff. mandati l. si pro te Vbi dicitur q; si quis gessit negotiū alteri⁹ domi habente nullam habet actionē cōis dñi. fallit in casu in quo etiam si habeatur pot solui creditori creditoris vz qui ex debitor ē debitor ex eadem re ex qua et creditor pcipit prius conduxit domū quam et ipe locauit Nam ex conductor pot solue primo locatori ut l. solutum ff. solutam ff. de pign. act. 2o casu quādo non ē solūcdo et habet plures creditores quibus omnibus non pot satisfacē tur debet satisfacē sm ordine dem h' et l. precedenti Seciendū tm q; hoc intā si quibus creditoribus debeat pzius satisfaci licet aliquateng pateat pdem tm inter tribus locupleta ē et magis ptineat ad forū iudiciale quo creditores inter se discrepent an debeant pferri qui ad priuatē Vbi de cōi sententia agitur debitoris cui debeat restituere Nam ipe ad cautelam tuendā nō debet alicui creditori ppter affectionē uel amicitiam temperalem seu rationale i prendicti alioqui solue ff. que in fraud. cre. l. pupilli Sed in ōpositum cognouerit pō debet dare quibus magis tenetur et sic excusatur nisi crassa uel supine ignorauit cū. de elect. cum aplice q; comperitur sm qualitatē psone et loci ff. de min. et sic ignoto l. regula §. sed iuris vt utrū potuit esse pius ipe uel heres copiam pitoris b

d) Heres debitoris eo ordine tenetur ad le gata hēs ē. hēditas §. v. a) Et ibi pz q; iste ordo ē vt pzius satisfaciat creditoribus defuncti b

Restitutio nīa quantū ad fautores raptoris Circa quod queritur de hijs qui sequuntur raptores ad pdam re sm ray. Si illi qui sequuntur uel assistunt raptoribus scirent uel existimant eos rapinā facē ppter eoz sequelā siue consilium siue exhortationē Itaq; al' non cessit factum quilibet eoz tenetur in solidum Si uero propter suam sequelam uel consilium non plus fecerunt q; alias essent facturi tunc tenetur tm de hijs q; inde habuerunt uel expenderunt et de dāpno quod ipi uel aliqui de familia ipoz inn

fecerunt directe uel ocasionaliē az. ad hoc distinctionē ex. de sen. et re. in. ci. ij. et a. ex. de eta. et quali. tua et de sen. ex. Iuē alia xi. q. iij. qui multos Idē tho. 2a 2æ q. lxij a) Con. cetā Vl. et hosti. q; et addit q; si credit q; cetā sine suo ad tutoris uel iustigatione dāpnum fecissent si non tm tenetur ad id qd' pbabiliē cre dit eos plus fecisse ppter suam iustigatione uel auctoritatē Vt in sum. li. ij. ti. v. q. lxiij. b Et sic. ē. restituto l. ff. re. Idē multofactus tenētur in solidū de fensores et receptores ipoz silitez et mandatores Vel si cozū notē facta ē inpuna et ipi tutam habuerunt xi. q. iij. cum sentit et c. se ex. de resti. spo. cū ad sedē in fi. a) Con. cum ray. in pdicto tho. et Vl. Vt in dicta q. lxiij. Et de hac mā latius in §. se b

d) Quot modis aliqui sunt fautores raptoris Circa q; teneantur ad restitutionē ibi dem tho. 2a 2æ q. lxij Illi sunt q; hijs vel sibus consentiunt Iussio consilium consensus palpo recursus Participatio mutua non obstans non manifestans Eos de cetaz Verius panit W. quoz expositio hinc inde tho. al. et W. et alios talis ē Iuste sic q. ille qui iussit qui pzincipaliē tene tur ad restitutionē totius Et intelligit qui ex sua iussione secuta ē ablatio rei uel note sue factam tutam habuit al' no a) Tenetur cetā qui verisimiliē uel pbabiliter credit ex sua iussione secutam ee ablationē Vt in dicta q. lxiij b Con silium h' intez intelligendū qui ex hoc ē pbabiliē creditu dāpnum secutū tunc cū tenetur in solidū al' non Consensus cooperationis si cū tm cooperetur q; sine eo non poterat dāpnum fieri tenetur in solidum si aut sine eo fuisset factum tm tutuat quantū potuit p se uel per suos aut ōpium de rebus illis hunt uel expe dit d) Idem in dicta q. lxiij Et addit intelligit etiam ex hoc q; si plures dāpnum fecerunt sit et tm unus sine alio vel plu res sine illo fecissent quod tenetur in tegre pro rata uel portione sua S. pitii contingit cū de dāpno vniuerso sino pot distingui dāpnum qd' pe in tulit ab eo q; alij intulerunt sm ray. et ibi. Vl. et Imo. et hosti. Et addunt q; in hoc tm extimatio iuda ē ut qui stren nuior ē et qui timore maiore tradit hostibus in plus teneatur Item dicit q; si quis vadit cū raptoribus uel furtū et non cooperatus eis ad aliqd' dāpnum faciendū non videtur teneri in aliquo si nichil receperit de rebus ablatis Caueat tm confessor siue in hoc si patuit erat defe dere si forsitan ille spoliandi res suas a

predonibus defendē voluissent et ꝓtezsu
am pitiam et sororū eius non audebat
resistere spoliantibus uel domus suas n
rendentibus quia sic non ꝑt libez ēe a
restitutione Item dicit Imo et hosti
si aliqui etiam non aiē ledendi uel de
fendē ledentes vadant cum alijs ymo
etiam si aiē pacificandi vadunt non ex
cusantur nisi significent aduersarijs q
ab aduersarij timoze eoꝝ non auderent
res suas defendē Vnde idē ē ar si Ima
dicit b palpo. i. adulator laudans rap
torem quasi strenuū et quidem si ex hoc
lucrum ē dāpnum in solidū tenetur a
alī non tenetur nisi in quantū dāpnifica
tus Et idem ꝑ oppm intelligas de detrac
tore uel Vituperatore ut in dicta q. lxvi b
Receptus i. receptator Nam qui recipit
latronem et fugitiuū eos uel rem raptam
dolose celat Participans .s. in crimine furti
uel rapti. ne sociando eos sicut in i. §.
dictum ē Sz ꝓcipiens ante acceptā id
solum tenetur restituē qđ scienter emit
uel recepit Si aūt ignoranter dic ut
§. restituto iiii ꝑ totum dānatus i. q. vlti
furtum fecit et dolose tacet cum posset
impedire Hꝰ aūt non tenetur restituere
nisi ex officio ad hoc teneatur Non ob
stans .i. qui possit obsistere et non facit
Et de hoc eodem modo Dicit sicut et de
multo a s. q. ad restitutionē tenet quado
habet ex officio sicut sunt principes et
rectores qui ex officio teneantur iustitiā
conseruare quia redditus quos habent sunt
stipendia ad hoc iustituta ut iustitiā cōser
uent in terra Vnde tenentur restituere
sm tho. Vl. et ysto. 2ay. Vt in dicta q. lxvi
b Non manifestans i. qui latrones rap
tā uel furtū ē et nō indicat etiam cū de
hoc interrogatur Nisi secuto ordine alba
ystoire seu alīs sm formā iuris al' non te
neretur iudicare ut ē. correctio ij. §. iij.
b Ḥ sili non tenetur restituē nisi ex offi
cio ad hoc teneatur sed tū videt tenere
ex. de fur. cum tū sint a hoc c. loquit
quo ad ꝑtem Vt patet in dicta q. lxviij
Vbi hoc ōia notantur ꝓsset etiam quis
hoc cum teneri ad restitutionē qui legitti
me ꝓducetur in testem celat veritā
tem qz tūc tenetur ex officio manifestare
et ideo non manifestando restituere tenē
ur .i. testis iii. §. Vtrū homo et §. fi. b
Sz quid si unus dictoꝝ satisfecerit
numquid alij liberabuntur ꝛc sm 2ay. Si
vnus satisfecerit integraliter de dāpno
et expensis sunc Ḥ modo sunt ēnt alij
alij liberantur quia non tenētur dāpnifi
cato Nam bona fides non patitur ut idē
debitum bis exigatur ff. de regu. iur
bona fides Idem host. et tho. Addit vltrq

tray. dicens sic Ille cui sic satisfit credo
q ꝑ et debet ēt̄ium ad iudicū anime
redere actionē ille qui totū solui non
quidē ut ab vno totū exigat nisi forte a
principali Sed ꝓ ꝓtribus petat a sin
gulis Sed ēt̄ium ad foꝝ contentiosum non
tenetur redere Nam quo fronte ꝑt petē
restitutionē qui ex culpa sua dānatur ff. de
adqui. re. si plures ꝑs et ff. de tute et ra
dis. l. i. §. nūc tractemus Tamē et sicut
host. dicit siue sit facta restitutio siue non alij
qui nichil soluerūt tenētur et consilia ad
releuandū illū qui in solidū satisfecit quilz
ꝓ suis ꝓtribus Nam solues vtiliter ꝛsus
sit eoꝝ negotiū Vñ tenentur habē ratiū
et ei satisfacere ff. de negot. gest. cum pe
cunia et l. pompeius in fine et l. soluendo
Tho. quodq 2a 2æ q. lxij. qū declarans dr
Et si ille qui fuit ꝓcipalis ut ꝓtia ꝓ
cipiens solut omes illi libati sunt qui fue
runt ab eo ad dampnū faciendū tāuctō
a Nisi illi qui aliquid hūssent de rapi
na ut dictum in §. se. b Si uero alius rec
tituit tūc illi qui sunt ꝓncipales et illi
ad quos res ꝓuenit tenentur restituere
illi qui restituit a Idem in fine li. ii. tr.
v. q. lxv. b Et notandū intelligendū q si ish
tales non restituant ei retenti tenentur
ꝑ ꝓtribus suis restituē ut ꝓius dictū est
Quid si spoliatus liberauit remittit resti
tutionē ꝛc sm Ima si dimittit ꝓncipa
li ut raptori uel ꝓcipienti liberatus ē
consiliator et hymnāi quia liberatus ē ꝑ
qui ꝓncipaliter tenebantur et quia res ha
buerit Sz si dimittit consiliatori non ex
de liberatos alios ad quos res ꝓuenerit
nisi expresse intellexerit eos liberare
nec etiam illum qui rapinā fecit etiam
si de rapina nichil habuerit quia de iure
naturali et diuino cōtrahens ē q; sublā
to ꝓncipali tollatur accessorium et non
ecōtio exē de consil. translato sine plus
Cy et si liberaliter absoluerentur ꝓncipa
les non ꝓpter hoc absolutus esset consiliari
us si aliquid ad eum ꝓuenit de rapina nisi
alius ꝓ eo satisfecisset et tūc iste con
siliarius in casu aīe a §. in foro conscie et
non in foro iudiciali ut in dicta q. lxv.
Vbi hoc notantur b tenetur ei qui satis
fecit ꝓ eo a Etiam si satisfaciens fuisset
ꝓncipalis in rapina Non aūt offensor qz
ei iam satisfactum ē sm eundē Imo. et
in dicta q. lxv. b
Aliquid in restitutione ꝑt a ꝓdictis aliq
exigi pena ut de rapina et de ai furto ma
nifesto pena quadrupli et de alio furto
pena dupli sm tho. 2a 2æ q. lxii. hymo
di pene non debentur nisi postq fuerint
adiudicate In quo casu pena vnius vt 2ay.
ponit non liberat alium xii. q. ii. Cū debeat

sūmā de hac rāū habes ē ꝑpa 1 ꝙ. plīt a
qui incipit vtū qui cōmittit de hac etiā
ē ꝑdictū ꝙ ij. ¶ Et ibi latius in addi
cione b

RESTITUTIO iniē ſ. quantum ad emē
tes ¶ Quid de his qui ſcienter eme
runt de rapina uel furto Rē hm ray.
ſi hoc ſciebat quis aut probabiliter
credebat et emit cupiditate acquirendi ſi
bi ſ. ut haberet uel venderet alii ſicut
vellet in diſtincte teneri ad reſtitutionem
nec liberatur alienando alteri Vel ſi res pe
reat morte uel quocūq; rāū uel ſi auferā
tur Et ratio ē quia ipe cōmiſit furtum
rem alienā in tuto diu cōtractando ff. de
fur. l. i. fur. aūt ſemper ē in mora ut ff.
de cōd. fur. l. ſi pro fure ꝙ. condictio et l.
plīt. Vñ nec pretiū qđ dederit poteſt
repetere ab illo cuius res ē a facit l. i cui
lem c. de fur. b Et tenetur reſtituere
eciā vtilitatem ut ē reſtitutio 1 ꝙ v. Et
ſi reſtituit rem deteriorē ſ; ad ipm ptic
nit non ad ipm liberatur Et ſi in aliq;
ipe medio res fuit melior etiā forte
poſtq; vendidit alii tenetur ad extima
tionē plīum ff. de cōd. fur. l. iii re furtiua
ff. de fur. l. qui ſumita ff. cōmodati l. ſi no
uero ꝙ. ſed interdū c. de rei vēd. eciā
Et idem intelligere de hꝰ hꝰ et vltimo
emptore malefidei ff. de nūc. ſed ñ a ꝓ
dictis conſentit hoſti. et Vl. Et addit Vl.
q; ſi res reſtituatur ſufficit q; ſit adeo bo
na ſicut erat cū ablata fuit Si aute
rem non habet faciendā ē extimatio re
cūdū tempus in quo plus valuit Vt
in ſum. co. ti. q. lxix. Sed pōt intelligi
verū niſi medio tempore res plus valu
erit et illo tempore interfuerit deſi
rem ſibi reddiram fuiſſe quia forte vēdi
diſſet uel uſus fuiſſet ex cuius carentia
aportuit eum alia emē Nam tūc tenet
ad hoc inter-ee dūo ſm eundē Vl. et in d.
q. lxix. Et ideo non liberaretur dando
rem eiuſdem bonitatis qual'erat tpe
quo abſtulit b

¶ Quid qñ quis emit bona fide ſ. volun
tate reſtituendi Rē hm ray. ſi emit qua
ſi vtiliter gerens negotiū illius cuius
fuerat ablata res qua tpe videbat pos
re pōt aſſoluto ꝑtore id quod dedit
pro ipſa re Et quidquid expendit ad con
ſeruationē eius niſi cum re illa aliquid
lucratus fuiſſet qua tūc diſcuſſa putare
uſq; ad quantitatem expenſaꝝ Et breui
ter dicendo quidquid ſibi adeſt ex illa re
tenetur reſtituere ut penſionē et mer
cedem et fructus et ſilia Et quodq; ſibi
abē pōt repetere Ratio ē quia vtiliter
geſſit negotiū expoliati a hoc verū
qñ negotium vtiliter geſtū ē puta quia
verſimiliter expoliatus rem non erat
reſtituturus et redempta ē ꝑ eo pretio.
al' ceſſat cauſa huius repetitionis et qñ
per effectus ex̄. de appel. cum ceſſante
b Et hic pōt etiam ſi res ſine culpa ſua
pereat uel amittatur Sed licet in iudicio
aīe creditur tali emptori In iudicio tñ
cōtentioſo non crederetur ei niſi publi
ce hoc proteſtaretur 42. ff. de negoc. geſt.
meniſq; C. de fur. l. ij. ex̄. ut lītigia ec
cleſiaſtica c. vnico Et ſi talis emptor pq
quia fecit diligenter inquiri non potuit
cuenire cuius eſt res illa quidquid res
illa valet ultra id qđ iſti emptori debe
tur dandum ē pro qua illius cuius res
fuit et ſic liberatur erit a Et dicit
ray. conſulo q hoc publice fiat ut cuius
ſit amice ſuſpicio Vt in ſum. co. ti. q. le
xij. Vbi hoc notantur b quia etiam i
hoc vtiliter geſſit negotiū illius 42 xij.
q. ij. quatuor contra ſi. Sarie concor hoſt
Vl. et W. a Tamē ſi talis emptor pau
per eſt hoc tñ qñ non tenetur dūs
rei ſibi res reſtitui poſſet a prelato ſi
cut alij pauperes ſm Vl. et hoſti. et in
dicta q. lxxij b

¶ Quid qñ quis habebat conſciam q res
quam emit vendebatur iuſte et nunc
rapuit rem fuiſſe vicioſam ſ. ex furto
uel rapina Rē hm ray. Si teneb ꝙ rede
bat uel ignorabat ignorantia craſſa et
ſupina uel ex negligentia nichil ſup
hoc cogitabat tenetur ad reſtitutionē
a ſ. ſicut malefidei poſſeſſor quia lata
culpa equiparatur dolo ex̄. de conſti. Vt
alazum li. vi b Si uero emit bona fi
de tenetur etiam poſtq; compererit re
vicioſam fuiſſe pōt retinere expenſas
quas exiſtens in bona fide fecit circa re
conſeruandam uel meliorandam et nō
tenetur de fructibus tpe bonefidei poſſ
tis ex̄. de rite. reſti. requiſiuit ex̄. de re
ctō non alie ad finem ff. de acquir. re.
do. bonefidei tenetur tñ de fructibus illo
qui non erant ad hoc conſumpti ſ; extra
xerit ex quo incepit here malam fidem
Con. hoſti. et Vl. et W. a de his fructi
bus et fructibus dcm ē b. reſtituere
q. ſ. iii et v. b Item ſm ray. et hoſti.
Si durante bona fide res perierit non te
netur quia non erat in mora Dili. ſi
alienauit quia non dolo deſiit poſſide
et ꝑiit ex fortuna redactum non ē fru
ctuū ff. de fur. qui vas ſ. fi. ex̄. de alie.
iudi. mu. ea facta c. i. a Idem i ſum
co. ti. q. lxxiij ad fi. tñ reſtituetur pcū
quo poſſeſſor factus ē locupletior ſi alie
rem conſequi nō poſſet quia pcium ſuc
redit loca iuri. ff. de pact. hñ. ſi et ꝛc b

¶ Sed nūquid ille qui emit bona fide ſ.

redens rem non ee furtuā si postea time mat rem ee alienā pt̄ petē a dño p̄cm Certe non C. de fur. In cuius ſ3 agat rōm venditore de euictione A Et ſi p̄ plures emptores ſucceſſiue res tiſuerit vnus agit cōm alīm ff. de nūs. ſ3 n̄. b

REſtitutio q̄ꝫ que ad edentes et re cipientes de rapina Vbi ſcendum ſm zay. q̄ qui recepit dono p̄ſe tenentur ad reſtitutionē Intelli ge ſm hoſt. niſi conſumpſiſſent aliquam tē telli gerent fuiſſe de rapina C. de rei. ve. Certum A hoc eīm rām non tenentur niſi in quantū facti fuiſſent locupletiores ff. de pcti. hēdi. l. Vtrū b

Quid de vxore et familia qui ſcienter cō medit et bibit et indut de talibus R̄ ſm zay. tenentur de oībus que ſic cōſu munt niſi in rām ſ. cum agitur eām ſpoliato rē mouēdo et induendo ꝑm raptorem ad reſtitutionē faciendam tur eīm non tenetur Nam qui alti negotiū gerit vt liter etiam ignorantē et absēte literē ſcripſ. expenſas ſue ſeruitā fecit vtili tas ſue non ff. de negō. geſt. l. ij. et l. ꝓpoſui et l. ſed an vltrō Et hoc intelli go ꝓ tē qñ ea tpe quo cūra talium rerum fieri labozauerunt Non q̄ uxor et familia poſſit vmq̄ tanto anno de raptis rebus ꝓ vna āmonitione vel duabus q̄ꝫ diu cōtinue inſtat ꝓpter timōz hoīs ſatis con rerdat hoſti et W. A Satis ꝓt contin di. ꝓter ultra et doctores q̄ talibus rebus mer familie mer cuiq; alti licet uti niſi i rām eīme neceſſitatis Vt in ſum. li. ij. ti. v. q. lxviij. Vel niſi in quantū verisimiliter quos ꝓfecerat vtiliter negotiū eorū quo rum fuit res et non al' ff. de negō. geſt. l. ſed an vltrō Adeo ſupradicta ꝓdictio non excuſaret q̄n verisimiliter non ꝓdeſſet quis dñs rerū b

Vide vnus vxor vel familia raptoris ſc ſm zay. ſi ibi ſunt aliqua de iuſto ꝓcio ꝓt de illis conſumē et expendē ſi non ſt alia aliunde ſibi victum q̄rat vel ab amic vel conſanguineis Vel etiam equando vel etiam eliam quezando Et idem dico ſi e tiam aliqua ſunt ibi de iuſto ſed vel ita ſunt mixta q̄ non ꝓt diſcerni Vel ſi ſunt maioris non ꝓmittit A De iſtis rebus ꝓmixtis Vlri dicit q̄ non ſolum vxor hoc facere ꝓt uti ſi etiam quelibz alius cui vir aliquid de ſuo dazet niſi ꝓ hoc fiet non ſaluedo Et idem dicit glo. zay. di tū in mente habeat vinere de facto ſtis ut in dicta q. lxviij. Sed niſi rem tas cognat dictum zay. tucius videtur q̄ dubio tucioz ꝓcedē ē eligenda ex de homi. Petrobe 2 ſi nullo mō de ꝓdictis maioris rerū inuenire ꝓt reſtat triplex

auxiliū ꝓmū ſi ꝓt habē de dote vel ſuo ſalitio ſ. donatione ei facta ꝓpter nupti as inde viuat 2m̄ de nūcret talibus qui ſunt ꝓdeſſe Vel etiam ſi probari ꝓt de nūcret epō ut rōpellat eū paſcē uxorem de iuſto i. q. i. ſi pertranſierit xxii q. v. hoc videtur ex̄ demēmiran. q̄ adūm et ex̄ de pignō. ex lris et ex̄ de dona ꝓpter nuptias ꝓ tūs 3m̄ auxiliū ē ut ſi eet in arto poſito tunc in neceſſitate poſ ſet etiam de rapina viuē quia neceſſitas non habet legem de cōſ. di. i. ſicut et di. v. diſcipulos A Et ibi patet q̄ intellē de neceſſitate extrā ſ. q̄ aliunde non ꝓt honeſte habere vt viuat Et patet ex hoc ex nō ibi in dicta q. lxviij. Vbi etiā hoc aliqua tenuitur b

Quidquid aut ſi expendit doleat aīo et ꝓpoſit q̄ cuius ꝓterit reſtituere 2 vtatur ꝓ tūs ſ. ad ſolam neceſſitatem poſ ſet etiam viuē ipa et quilibet alius cui raptor daret de ꝓcio rerū raptar quas vendidiſſet quia ꝓtiū rei furtiue non ē furtum ut ē reſtitutio ſm̄ ſ. plt ſ. dicto ſi maioris aliter ē ſoluedo ſeruis ſi nō ē ſoluedo aut ꝓ hoc fieret non ſoluendo A Vel poſtmodū efficiatur non ſoluedo vt ꝓt tolligi ex dictis ē reſtitutio t. ſ. xiii. in addicione vbi Item nullus b

Vtrū fures ꝓdiratores qui vadunt ad rap tores ut eos induxerunt ad ꝓdā et reſti tutionē poſſit conſedē de rapina R̄ ſm zay. ſine induxerunt eos in ꝓdicatione ge nerali ſine ꝑſuaſione ſpali excuſantur maxime ſi apud alios non ꝓt aliqde tuerire ex̄ de ſen. ex. cū voluntate Et hoc intellige cum moderamine Et ſi ſit ſpes ꝓbabilis de illatā cōrectione Item ſi ꝓ cerum expenſas raptoribus non ſubtrahatur facultas reſtituendi nec in toto nec in ꝓte ar ij. q. iii. aliter ſ. illud Con hoſti A Idem videtur etiam ſi rapto res efficiuntur aliquantulū impotentes q̄ verisimiliter ꝓpter tales āmonitiones vtiliter gerentur negotiū dictoz rerū d. c. cū vo luntate et facit ē ſ. i. b

BEſtitutio vis ſ. mētoz et hmōi Si expoliati ignozantes vel non memētur tunc ſm zay. diſ tribuūtur in pias cauſas in loco vel ſaltem in dyaceſi ubi rapina facta ē de conſilio illius epi vel ſaltē capellā ar. di. lxxxvii. dumne et di. lxxxviii. epiſcopis xii. q. iij. contreſſio et c. quatuor vi. q. iij. c. fi. ex̄ de rap. c. i. et ſcias hic ſm W. q̄ non oz q̄ reſtitutio fiat in dicto loco niſi comode fieri poſſit al' ſufficit alibi fieri Con. hoſti Tho. ubi 2a 2æ q. lxii. dicit ſic ſi ille cui debet fieri reſtitutio ſit adhuc ignotus debet homo reſtituē ſm q

pot̄ ſ. dando in elias p̄ro ſalute ip̄ius ſiue
ſit mortuus ſiue viuus p̄missa tñ diligẽ
ti inquisitione de p̄sona eius Et ſi mortu
us ſit debet restitui heredi eius qui cõpu
tatur quasi vna p̄sona cum ipo Si vero
ſit multũ distans det ſibi transmitti q̄d
ſibi debetur et p̄cipue ſi ſit res magne va
loris et possit comode tñsmitti alioquin
debet in aliquo loco tuto deponi ut p̄ro
eo conſeruetur et sic dñs ſignificabit̄
ipo Addit W. q̄ h̄ pensande ſunt circum
ſtantie et q̄ tam modica posset ee quali
tas et tam largus et tam dures illi cui
restitui debet q̄ non oporteret ei mitti.
A p̄ro p̄dictorũ melior intelligentia
duo videnda sunt p̄mũ cui facienda est
restitutio qñ non timetur p̄ximi pal
cui debetur Ad̄m ubi det fideiussor ſuae ſidei
atur ſuae non Ad p̄mum dicendũ q̄ debet
p̄mitti diligens inquisitio Vt dicit ipo
et ſi non pot̄ timeri detur eius hẽdi
bus ſi put̄ inueniri Et ſi nec heredes
diligenter inquisiti timeantur exorfetur
pauperes ex̄ de usu tñ tu. Et int̄ pau
peres eligendi sunt pauperes Et int̄
equaliter pauperes iustiores Nam et ſi
omnibus debetur nihil iusto amplius Vt
dicit Ambr̄ in libro de offi. cclxxxvi non
satis et xvi. q. i. c fi. dicit Hieronimꝰ
q̄ in pauperibꝰ non tam paupertas qua
relligio attendenda e Cum aut̄ dicam⁹
magis pauper habetur C. de epiſc. et
cle. ſi quis ad detinendam ſ. fi. ii lo
quendo quibus debetur hẽditas qñ pau
pes indistincte sunt scripti heredes dr
quis pauper e hominibus illis qui topi
tenti et in xenodochium recepsit i. hospitali
A xenos q̄d e peregrinũ quia ibi capiũt
pauper et peregrinũ Sequitur et sine
corporibus laborantes necessariũ uictu
sibi non pot̄ ministrare Et ſ. ſi aut̄ aplius
res in ciuitate xenones uel prothorchia
sunt q̄ry Prothorchium idem e q̄ xenon a p̄ro
quod e primũ qi primus i. venerabilis lo
cus Sequitur nec inuenta videatur pecunia
cum dato tuit cum p̄tothorchio uel xe
nodochi qi pauperior ee dinoscitur eadem
res uel pecunias assignari hoc valet
discernendo reuerendissimo loco rñ aliq
tite uel sub eo constitutis clericis Si
aut̄ nullus sit xenon tuit ſm de cap
tuum sanctione p̄ro tempore prouinci
sacrosce ecclie uel cuius hereditate am
pliat et sine falcidio rone pauperibus
qui in ciuitate sunt uel penitꝰ mendi
cantes uel alia sustentatione egentes
eedem pecunie distribuentur Et ſ. In
aribus aut̄ huiusmodi talibus celestes ira
cundiam sacrosanctarũ rerũ administrato
res experient si qualecunq; lucrũ ex
huiusmodi gubernationibus acquisierit uel
si hoc cõmitti ab alio consenserint et non
grauissima pena et minimatione q̄d ipſe
ita factum e studeant corrigere Quo ad
2um tenendũ seruandũ q̄ in glo. in c. cũ in
ex̄. de usu. sup uerbo supplentibus dicit q̄
Usurarius debet remittere rem ei a quo ac
cepit sumptibus illius cui mittit et si sup
tuus extendit valorẽ rei debet dare pau
peribus Et si ignorat ubi sit ille cui det
restituẽ non tenetur inquirendo magari ff.
de ope. lib. l. quod si. in fi. Hasti Vt et ibi
refert dñs Anto. de but. dicit q̄ primo det
rem remittere suis sumptibus cum sit mala
fidei possessor Aliqui aut̄ theologi dicũt
debẽ considerari circumstantias rei et quali
tatis p̄sone cui det ficri restitutio et time
res p̄pter sumptus Nam dicit q̄ res ta
modica posset ee et p̄sona cui debet fie
ri restitutio ita dures q̄ non esset tenẽ ip
sam mittere ad eum si posset tribus pauli
bus Sed sires e magni valoris et non
possit comode mitti deportatur in loco tuto
et deuinctetur dñs si pot̄ Vt et p̄tectu
e Sed ad horũ intelligentiã puto latius
et clarius dñm Ant̄ sentiu. p̄sona cred̄itis
Ant̄ non Si satisfaciũ e q̄ debet restitui
in loco in quo mit̄ partes fuerit conuentus
q̄ nil. e tam conforme humane fidei quã
conuenta sequare ff. de part̄ l. i. Si ver̄
sup hoc michil e tñmetum tuc si res e
remota a loco ex defectu debitoris puta
ipam transferendo clarũ e q̄ teneatur eã
sumptibus mittere ad creditorẽ ff. ad
exhib. l. h et si hẽditas ſ. quo aut̄ loco
Quod e clarius huic mic Ibi cum dicitur
q̄ si quis petit rem qua habet alius exhi
beri i. portari in iudicio ut videatur an
sit sua uel p̄ter aliam causam q̄d det ipam
exhibẽ in loco in quo petitur sumptibus
petentis nisi data opera rebus transferet
a loco exhibẽ ubi petitur Et hoc bñ tolla
tur q̄d dicũ e Viz q̄ det debitor res mi
re sumptibus qñ res sunt remota a loco Et ita intelligatur dictũ
habẽ b. Zenitarium Veruꝫ tñ si non posset
hoc tute facere p̄pter periculũ itineris et tem
porum Vel interim excusatur magnum in
tuit p̄culum et non ulr ex̄. de dol' et
contu. c. cum dilecti Vbi dicitur q̄ nisi
venire ad ipam excusatur dum p̄dictum
et non al' Et ita p̄t̄ intelligi q̄d dicunt
ẽ theologi Ex aut̄ dictis de deposito h̄
e consilium non necessitas quia nullo iure
hoc cauetur Si vero non e p̄cultũ timet
tendo sed debitori e difficile p̄pter pau
talem al' p̄ter magnos sumptus Super
hoc non videtur excusari quia difficultas
dissolutionis non liberat debitorẽ l. cõ
mun ꝙ illud ff. de ꝛ. ob. Et dampnum q̄d

quis sua culpa sentit sibi det non alijs imputare ff. de regul. iuris c. damnum. li. vii et ff. de regul. iuris. l. qd quis. Et iustius patitur culposus q innocens nisi forte debitor esset ita pauper et creditor ita dives q merito causa elemosine deberet ei remitte ut pot colligi ex dictis b restitutio primo in fine in addicione Et sm hoc etiam pot intelligi quod b. dicit theologi Viz q det habere respectus ad qlitatem psonarum al' non videtur curandus q res mittenda est modici valoris nam damnum passe etiam minimi dapnum res tamandum e ff. de damn. infec. l. si pro parte Nec obstat quod dicit' in l. sed ff de min. Viz q lex non curat de minimis quia ibi loquitur. qn venitur. ad illas spes le restitutione in integrum rom. mis rde Vel qn. ad illa minima pundita retinuerit quis ex eisdem psane Non tn putare q res ita scrupulose sit accipienda ut debeat expendi valde exredens prin pro remittenda re valde pua ff. de excusatu. l. sed hy Vbi dicitur si hoc minime scrupulosa sunt nec admittenda quoquo cum scrupulositates maxime sunt admittende ut ibi dicitur. adeo q nec larga nec scrupulosa interpretatio habeatur quia no det creditor velle maximum debitoris dispendium pro parua sua utilitate ut dicit b. restitutio primo in primo in addicione Et sm hoc pot intelligi quod b. dicit theologi debere considerare quantitatem rei et distantiam itinerum Semper tn puto q. licet aliquis distribuere alienum pauperibus si appareat dns conferuo loco et tempore debeat ipi restitui et hoc qui debitor non adhibuit debitam diligentiam ad inuenidum dnm rei seu creditore al' non q bona fides non patitur ut semel exactum rez exigatur. ex. de regul. iuris bonafides li. vi. Et sine culpa intelligitur quis non e puniendus ut in c. sine culpa de regul. iu. li. vi. Ideo rom. quosdam q trapta egressi sunt pauperibus ex culpa dr ex. de homi. sicut dictum fr. eos non eis aliena cum ipa putassent eis dari fuerunt restituere debuerunt pauperibus erogare Dz si in translatione rei resti tuende non interuenit culpa debitoris hic aut non interuenit factum creditoris aut sic primo casu si res concluit commoditatem creditoris puta deposuit quis apud aliquem res suas hoc casu non tenetur debitor illas remittere nisi suptibus creditoris ff. de posit. l. si quis. Dz si res concluit commoditatem debitoris qua res e sibi commodata debet suis suptibus remittere ut qui sentit commodu se tribuere et similis ut notat glo. in dicta l. si

in alia Sed si res concluat commoditatem vtriusq Vt in locatione puto q suptibus vtriusq debet remitti quia qd obtinet de toto quo ad totum Idem de parte quo ad ptem ff. de rei ven. l. que de tota Si tn fuerit factum creditoris qua forte se transtulit ad alium locum Videtur q res debeat mitti suptibus ipius creditoris ar. l. quod si ff. de aqua hib Vbi dicitur. q libertus qui e in potestate tenetur ire romam ad prestandas apas primo si ibi morari ut prestandas bonis patrifamilias non aut si cepit nagare per mundu Et tn trium dum vadit romam dies aparum pretermittit primo Et sic videtur q sumptus portentur sibi apere Et in istis sumptibus non computatur sumptus exhibitoris apparatus sed alij nisi forte apparatus si no imperatorie imparando lucrari etiam sibi sumptus ut probatur in dicto gl. quo aut in l. sed et si heredit ff. ad exhibe. Et hoc habent locum qn debitor fuit bone fidei possessor qui qn tenetur remittere rem vsq q debeat facere sumptus saltem usq ad locum ubi primus habitabat creditor qz ibi non gratiatur sed exinde non ptez tam proxime dictam Si vero sit malefidei possessor tunc et ipse tenetur rem vsq ad locum vn hunt reportare Exinde vero si interest creditoris potius apportasse illas simul cum aliis rebus suis usq ad quod transtulit domicilium tenetur debitor ad aliud interesse ex quo eum dapnificauit in illo Et ideo forte tm erit interesse qo portebit ipm rem remittere suis sumptibus Sed si creditor non interest non tenetur vltrq portare q ad locum vnde rem accepit nisi sumptibus creditoris vt pactum est Si vero creditor non salutem recessit a loco sed etiam domo simode cepit nagare tunc non tenetur sibi remittere dicta l. quod nisi gl. fi. Et sm pdm pot intelligi glo. b. dicit q usu zagij debet mittere rem sumptibus creditoris et q non tenetur creditore vagando inquirere Sed si nescitur ppria cui debet fieri restitutio aliqui theologi dicunt rem debere distribui pauperibus in loco ubi dapnum datum e Vel forte in dioresi de auctor epi illud nel forte appellam ut et pactum e Sed forte auctor appellam non sufficit ut no. Do. a uto de but ni c. cum tu. ex. de usur. Et auctas epi non e nocua ut j. in gl. se Dz vero restitutio fieri debeat in loco ubi dapnum datum e nullo mo videtur dubitari Sed simpliciter dicit mza q fiat erogatio in pauperes dicto c. cum tu. et ex. de homicidio sicut dictum cum similibus Non obstat c. l. ex. de tapto. q in pena cui debetur

fieri restitutio sriebatur et instabat apud epm̃ al epūs non fuisset motus ad exequendum ex officio suo nisi ad petitionem partis cū. de elec. Innotuit ad fi. et ff. de dam. infect. l. nr. ꝙ. hoc aūt Vnde nō mirū si restitutio fit in loco ubi ē dap nō datū cum ibi sit principalis cui restitutio fieri debet ut ē dictum ē Hūc aūt cēt de consilio ꝙ in loco eccē fierent tum quia videt epm̃ ꝙ respublica ḥeat cōmoditatē ex locis psonarū suarū tum quia nō nunquā in talibus locis forsitan fierent distributio illis psonis a quibus res accepte sunt Et ita tenz do auto. de bulla in dicto c. cum tu.

¶ Sed nunquid ē de necessitate ꝙ talis restitutio fiat aūcte supiorē Et hec questio disputata fuit p dominum ḡfridonē de abasio archid. eborum bonor doctore decretor Et nōtat p eundē xiii. q. i. c. i. Et dicit sic Bay. dicit ꝙ si non inueniūtur sic spoliati uel eorā ḡfrontatur tūc de consilio et aūcte eccīe siue pūalis distribuatur i pias cas rēs Vt in predicti ꝙ. hoc Sz hostī. dicit ꝙ restitutio male alienatoz ē vnq de rebus ad epm̃ pertinentibus Vt patet hic eodem cē. de iudeis cum sit c. de epis. et cle. nulli c. de successi. in aūc. omnes ad idē cē. de testa. tua ꝙ. r. in aūc. de ecc̄is ti. si aūt coll. ix. Et hoc late ista prosequitur cē. de usu. cum tu. Et in pdicto decretali de iudeis ei sit et in sum. sua de penitentia ꝙ. ult. nix fi. Et hoc ad hoc xii. q. i. papias Tu dic hanc suam ee veram in hac cāu et in aliq̄ qui nullus deputatus ē qui exequat hic xii. q. ii. de latr. in fi. et nōtat cē. de V. sign. cū tibi In ista que incipit non intelligas nisi ubi certa psona a testatore deputata ē illa debet exequi ut in pdicto c. de latro. et c. de epis. et cle. nulli et cē. de testa. tua et c. Johānes Et in aūc. de ecc̄is ti. ꝙ. si quis pūo credo ꝙ ipe raptor bona mota que debent pauperibus pot dare sine scā epi uel alterius iudicis eccē ut satis colligit cē. de usu. cum tu. ꝙ. i. Vel hoc Et hoc etiam innuitur clare cē. de iudeis sicut dictum ꝙ. eod. in ista extra non nec obstat cē. de iudeis cū sit nam illa decretalis loquit̄ non de xpiano sed de iudeo cuius aūctas et dispensatio merito suspecta habetur ab eccīa quo ad pauperes xpianos Et ideo iuste dicit hic prudentiam dyocesam rel Que suspicio cessat in fideli xpiano Et sic no dubito ꝙ epūs non habet se intromittē de talibus nisi in defectu Idem videt dūs Symon de familia cappellanus dñi pape etam dictor dñi pozmens Tho. eorā nichil dicit de aūcte epi vt patet in predicti ꝙ. ¶ Quod hic dicitur satis mezz videt cui mira dicit hāc distributionē debē fieri pauperibus sicut dcm̃ ē c. cum tu. et cē. de

ista addē sz vz solue

homi. sicut dignū et familia nullā faciant mentionē de ista aūcte epi Et ad c. cum sit satis bñ sensum videtur Non obstant etiam alia in ḡtrū allata quia in ipi no dicitur ꝙ requiritur aūctas epi sz ꝙ epi debet premere ꝙ fiant huiusmoi distributiones in pias causas non tñ ꝙ nō possint fieri eaz auctoritate fieri sino in aliquibus uerbis expresse dicitur ꝙ epūs tuc se interponet cū nullus ē executor uel si ē qui debet non adimplet ut i precallata l. nulli et in ꝙ. hoc aut pro redemptione captiuoz et in c. ma de testa. posset tñ extra dicta dici ꝙ si distributio ē bñfacta pauperibus ꝙ tūc non videtur ꝙ deficeret aūctas epi Sz si sit facta aliter et iterz ueneziz dolus uel lata culpa puta dedit suis consanguineis uel amicis ꝙm uel ut uel pauz indigebant uel etiam scienter et dolose eligit non eligendos ꝙ tūc epūs pot se intromittē ut iterū fiat legitime Nam ad officiū eius spectat pzo vt dcm̃ ē nec dicitur factum qd aliter fieri ē quā debuezit cē. de regul. in qui ex minore Et dcm̃ ē de lata culpa uel dolo. quia hoc Imo. in c. sicut dignū cē. de homi. alia culpa in foro pūali ni attenditur ad restitutionē Sed de hoc latius dicetur in sequenti c. Ite puto ꝙ si quis male distribuezet non excusaretur quia iterum tribuezet non exercendo aūctas epi Nam epūs non habet se intromittē nisi ꝙ hō fiat distributio ut dcm̃ ē Ideo alio celestes irritarent iracundias c. de epis. et cle. si quis ad declarandum ad fi.

Restitutio vijo ut nūc hoc melius intelligentie memorie ꝙ i primat̄ aliquā ordinatie sumatie ꝙ vide dā sunt Viz qui teneant̄ ad restitutionē 2m quantū teneantur restituere 3m cui ꝙm quando 4m ubi 5m quibus modis tollitur restituendi obligatio

¶ Ad primū dicendū ꝙ ad restitutionē illi qui obligantur ex re illicite acquisitorū Et ista illicita acquisitio aliqn ē respectu alicui ē respectu psone que non pot dare seu non fuit recipē pcertim cū hoc contingit in fraudē creditoz Et de hoc dictum ē B. restitutio i. ꝙ. xiii. addatur hic Aliqui obligantur ad restitutionem hoc dāp inferendo Ista aūt dāp inferendi aliqn contingit per commissionē alicui p omissionē p commissionē vero tollendo dānificando seu impediendo Tollendo autē pleriqz cōi liberam voluntatem in dcm̃ eam et hoc ē furtū de quo dictum ē B. furtū Intercdū palam et hoc ē rapina de qua B. raptor ꝙ Et ista rapina aliqn ē manifesta sicut patet in agressoribus viarum Aliqn coop

ta sub velamine belli nulli cui sit iniusta
de quo ē bellum 1. ii. et iii. Vel pretexta
iuste fiunt cum sit iniusta de quo ē iudex
primo §. nunc Preterea sub colore pfalua
de quibus ē. repetsalie vel cathene sculta
liazū de quibus ē. dicē et §. talliā fiunt sub co
lore pedagiazū siue vectigaliū de quo ē.
pedagium Interdum vero aliquis accipit
rem alterius non cōis voluntatem eius sz cōis
liberam voluntatem Et hoc p vim compul
sionē vel quasi Vis compulsiua ē cuiuscunq p
metum cogitur aliquid dare tunc cū acci
piens cogitur restituē ut ff. q metu cā
p totum Sed numquid omnis metus causet
hanc restitutionē videt q nō quia vanus ti
moris nulla ē excusatio ff. de rebus auc
Vnde facit etiam ff. q metus causa l. me
tu Vbi dicitur non debet attendi metum
vani hominis si qui metuit in homine constan
tissimo cadat In cōi tū facit quia etiam
si nulla inferatur metus sz solū ob timo
rē timendi aliquid detur cōi voluntate
datis datur repetitio l. i. §. que onerande
ad fi. quazū rez ar non datur ergo nisi
tot magis cōi natura voluntati datis et
demonstrat maiorem turpitudinē et delic
tum in accipiente Vnde quericz non adest
ibi libera voluntas dni rei seu creditōis
rem accipiens seu debitū non solues sep
remanet obligatus ad restitutionē ut et
patet ē. restitutio l. §. penultio cū additō
siue Ad cōiuzū potest dici q aut condi
cio metuentis non fit deterior et si non
adē iustus metus ei non subuenit ex de
lictis qui ni. c. penitē Vbi dicit de quibus
dam religiosis qui iuuenerunt transire ad
alteram religionem non p nullū metū licet
aliquantulum timuerint fuerunt quibus nō
subuenitur quia eorū condicio non fit de
terior et haec ratio videt ibi glo Si at
condicio metuentis fieret deterior tunc si
haberur respectus ad p̄sumptionē etiam
verū ē q ei non subueniret Nam nimis
p̄sumitur facile tardare suū ff. de reb̄a
l. cū de indebito p̄sumitur q qui non timens
nisi iustus metus potuit sponte q̄ cadere
dederit Et iusto cau loquimur ultra q̄ cer
tum metum qui caderet in constantem.
Si vero loquamur de voluntate veritate
pura quia colitur de voluntate ficta datis
tur cui quericz metu ductus fuit recipi
enti ad restitutionē tenetur Vt satis colli
gitur ex p̄dictis Et si afficeret metus qui
cadere in constantem non solū tenetur re
cipiēs restituē si etiam quericz alius ad
quem dicta res p̄tinuerit quericz titulo e
tiam onerosō q̄ h̄ actio in rem scripta ē et
res transiit affecta ff. q metus causa l. metu
§. cū aut Item in hoc cū metus debet iudi
cari p̄ condicionē p̄sone Vn alit iudicat

in muliere quā in viro Vt nō glo. nec lo
quim ex de sponsalibus et p quos al' in hoc
dicit et forti et alie in homine fragili et mol
li Vt in sum. li. iiii. ti. xi. q. iii. Vis q̄
cōpulsiua ē qui nullus interuenit metus
sed cōis voluntate datis aliquid extor
quetur puta ob reuerentiā Vt si p̄mus
petit aliquid a liberto quod libertus con
cedit non voluntate mera sed ob reuerēti
am ex qua non audet negare Nam pri
mus tunc tenetur ad restitutionē dicta l.
i. §. que onerande ad fi. ff. quaz rez nisi
ar non datur Vbi etiam dicit glo. idem
ē in vxore et mazito Et p vxor potest re
uocare reuidicionē factam ob reuerentiā
mariti vel etiā remuneratione ducis p̄po
nere Et idem dicit in clico q̄ remuna
uit p̄bendē ob reuerentiam ep̄i ut ipsam
possit remunerationē reuocare Idē pu
tarem in duo seu rectore seu officialibus
et subditis Et idē in filiabus et sic quo
cūq modo possimus compūdē non ē de
mera voluntate concedentis ad nos de
mente quod alias nobis non deberet
minime teneri et ad restitutionē obligari
nunc ut satis ex p̄dictis colligi potest Sed
quid si aliquis concedit de suo alteri ob so
lam importunitatē petentis et nō ob reue
rentiam ad aliam causam ex inde q et
ista cōis teneatur recipiens ad restituti
onē cum non habeat ex mera voluntate
concedentis in cōi tū facit quia d ē in con
cedendo non habere meram voluntatem
et aliud quod expost facto efficiatur no
lens quia a p̄ncip̄io fuit nolens sicut luc
vi. legitur de amico qui ab ao amico ha
buit panes p̄ter importunitatē petendi
qui non potuit habē in p̄ma petitione
pot tū distingui q si donans expost fco
efficiatur mere voluntatis donatio fit
iusta quia vult cui donat Sed si mere p̄p
donationis ē mere voluntatis Sz ideo dat
ut tollat a se importunitatem p̄sentis
petentis recipiens tenetur ad restitu
tionē et hoc p̄sumitur in dubio p quo
facit C. de petit bonoz sublat l. i. li.
x. Vbi p̄hibetur ne petantur a p̄ncipe
bona damnatoz que sunt fisco acquisita
Et si aliquis obtinuerit sibi concedi non
valet concessio quia p̄sumitur p importu.
tatem obtenta Idē ex de rep. c. fi. li. vi.
fallit in paupere importune petente ab eo
qui pot ei subuenire quia tunc nō datur re
petitio imo det dans punitur de tardati
one et ita loquatur quod ponitur luc vi
et ff. xxv

Sed quid si quis concedit alteri de suo qui
sperat sibi seruire in aliquo ab eo cui con
cedit ex hac concessione licita Sz si acci
piens intelligit sibi concessum ex illa ra

et possit sibi seruire et nolit puto q̃ tene
atur ad restitutionē quia deficit cā con
tractionis nec incipit habē roū. Voluntatē
contrahentis Non ob. l. si repetenti C. de
cond. datorū ob eam Vbi condictio in rem de
tenta non inducit repetitionem quia aliud
e de iure poli Vbi inducit⁹ seruitū constat
et aliud iure fori Vbi tegulariter non indu
citur de Intentio ex. de symo. c. fi. al qui
libet posset dicē contrariam talē eam et li
tes fierent infinite ꝑpterea aliud inducit⁹
de iure poli xvij q. iij. c. fi. Vel etiam quia
ad ius fori pot dici q̃ loquitur q̃n rodino
non apparebat seruus si apparet ꝛc. Alio
modo ff. si cer. pet. l. certi Vbi dicitur
non interesse an ꝑ primos uel ꝑ alios seruus
stipuletur an ex certa causa uel incerta Et ideo si
creditor non deseruiret non posset desez
uire in eo q̃d debitor sperabat si a principi
o steterat conditionē mee teneri ad inte
gram restitutionē sic si cā esset expressa
Vt patet ex predictis sed si non reflexe
it conditionē mee nisi post ꝓmissionē
datam non tenetur nisi i quantū ex ea
factus sit locupletior ff. de pecu. heredi
l. vtrū Item aduertendum q̃ in omni
causa in qua ē dictū ē dari repetitionē q̃
quis dedit rem suam pterea ꝑ in causa insti
citus impetitur repetitio si salutis fit fac
ta in causa piam vt puta dotis ff. de co.
nde. l. cū is ꝑ. si mulier. Vbi dicitur q̃
si mulier solut q̃ credebat se debere et
non debebat si soluat in causa dotis ipse
dicitur repetitio ꝓpter pietatem hꝰ puto
intelligendū q̃n dolus non fuit ex pte
recipientis quia non pot quis licite re
tinere quod dolose et lucrative ff. de re
gul. iur. l. non fraudantur ꝑ. nemo et ff
de dolo. ꝓ totum Item nisi esset eade nec.
quidē causa pietatis apud dantem
Tunc cū ex parte danti cessit duo rese
si ea pietatis Et quia sua culpa spoliato
e et ex parte accipientis via fuit Et
duo cause ꝓualent vnū in Iustꝰ de adop
ti. ꝑ. sed hodie Vbi dicit⁹ q̃ datio i adop
tione non transit in eius ꝓtatem sed
si detur alio matio fit quia in ea retinet
iura consanguinitatis et adoptionis Ite
notandū q̃ aliq̃n non datur repetitio
subtracti uel ablati ut in l. i. in ꝓn. ff.
de aleato Viz q̃n de domo tibi retinetur
illicitus ludus ipse quo luditur quis aliq̃
subtraxerit uel rapuerit Nam dñus domo
pot etiam tuto in primo verberare ut ibi
Hoc tū nemo causabitur q̃ faceret quasi
apud leges sit ꝺmissum non tū apud illū
qui dixit vo dixit si quis dixerit fratri suo
fatue ꝛc. Item hoc tam licet non teneat
tur restituē illi cui subtraxit non tū ipse
pot retinē cui ex turpi ca habuit et con
sensu voluntatē dñi rei Vnde si nō restit
uat et teneatur saltem erogare pauperi
ex. de usu cum. tu. Error etiam dantis
cū excludat eius liberā voluntatē tegulari
ter obligat accipientem ad restitutionē
cū et ipse dans possit repetere tuta quod
distinguendū ē Aut datum erat alio ti
tulo et tunc alias error inducit repetitionē
et ita indistincte intelligitur l. cum per
errorē ff. de regul. iur. Aut ē alio debi
tum et tunc error causat repetitionē ff.
de con. indebi. l. repetitio nulla Aut quod
datur ē debitū non ei cui sed alii cui
li tū puta quia debebatur ꝑ stipulatio
nē eiusdā ꝑ partum de non petendo
q̃ partum q̃i ē quidam salutis vinculū
naturale quod erat in stipulatione et
non exuit ff. de pact. l. si vnus ꝑ. pacto
Et hoc tam eode mo omne error tol
lit repetitionē in dicta l. cum et sic ac
cipiens teneretur ad restitutionē Aut quod
datur ē debitū cui. tale sed non cuili
puta q̃ in testamento relinquit legatum
q̃d diminuit ꝑ l. falcidiam ꝑ. q̃i sunt
facta tot legata quod fideiussa q̃ quarta
pars hereditatis apud heredem non sem
per Et de hoc tam si solueris erat i fac
to puta quia credit bona hereditatis esse
ampliora repetit Immo. tū hoc tam dic
recipientem non teneri ad restitutionē
in foro consciē sz de hoc dein ē ff. restitu
tio ꝓmo ꝑ. xviij. in additione circa ꝓn
cipiū Aut dans erat in mora ut ꝑ ere
dit se obligatum ob soluendum alia legata
licet quarta pars hereditatis apud eū nō
remaneat et tunc solutū non pot re
peterē nec recipiens tenetur ad restitu
tionē C. ad l. falcid. l. error ꝓ. Predicta tū
fallunt quādo aliquid solutū fuerit i fau
rem pietatis ut patet ff. ꝑ. proximo circa fi.
Contingit etiam damnificatio non tollē
do solum de quo dictū ē sed etiā detesta
do et qualitercūq; quis sit damnificatus ad rest
ituendū teneatur ut ex de Iniurijs c.
si culpa. Vbi dicit⁹ si culpa tua data est
damnum uel iniuria irrogata seu alijs
irrogantibus opem forte tulisti. Aut hoc
imperitia tua seu negligentia euenerit unde
super hijs satisfacere te oporteat nec igno
rantia te excusat si scire debuisti ex facto
tuo Iniuriā posse facilitez posse contingere
uel timuisti ꝙ si aliqua tua naturalis pas
sionis inclinatio ad satisfactionē te
uerus nisi ea dando plus damnum vel
liberare te ipsum quod tu ad liberationē
non ꝓficiat si forte aliqua uel que consue
uerunt fieri essent et ꝑ debuerat nō
curasti diligentiam adhibere saue licet ꝙ
actionem damni dat damnum dedisse ma

atur ſcrus tñ ē in illo dicendum qm vt
attendezet de contingentibus michil omiſit
Et aduertendum q̄ licet in foro iudiciali
quis teneatur ad reſtitutionē ꝑpter dāp
tū illatū etiam ex culpa
ut ff. ad l. aquil. l. In lege aquilia etiā
leuiſſima tamē in foro p̄uāli ſm Ioan. a
s. ſicut dicunt ff. eod. ex. de furt. ad fi.
magiſtr ſtlo. quis non tenetur ad reſtitu
tionem niſi ex dolo uel lata culpa poſſet
exemplum Vt ſi quis ꝓiceret igne i do
tuā ꝑlena ſtupa Et idem uidetur ubi te
ne do. Ioan. niſi forte ꝓeſſezit rōdepna
tio ut b. reſtitutio. iij. ſ. fi. p̄dicta aut.
dāpnificatio ꝓt contingeze aut cirta zes
aut cirta rezpus aut fama aut mozes Si
cirta zes time dāpnificans tenetur ſatiſfa
zeze ꝓzo zebus et ni zebus ome dāpnū
illatum dcō c. ſi culpa ex. de Iniurijs.
Si cirta rezpus aut ꝑ verbera ſeu vulne
ra aut ꝑ mozte ꝓmo casu dāpnifi
cans tenetur ad oēs expenſas medicinas
factas et medicis et ad extimationē opaz
quibus dāpnificatus rezuit uel ē rezitus
Non aut fiet extimatio cicatricum et de
fozmitatis rezporis q̄z libez rezpus non
zcipit extimationē ff. Si qua pau. ferū
di. l. l. ex hoc et de his qui de ze. uel
effu. l. i. et l. fi. et in c. i. ex. de Iniu. q̄d
ad literā extractum ē ab exodi xxi ibi Si
vnam fuezint uiri ꝛc. casu qñ homo ē
mozbus si ē ſezuus idem dicetur quod
de rebus alijs ut fiat extimatio ſm valo
rem ſezui ff. ad l. aquil. l. ij in ꝓncip.
Si ē liber homo q̄z libezū rezpus no zcī
pit extimationē ut dictum ē taxatur
pena quinquaginta auzeozū ff. de his q̄
de ze. uel effu. l. i. Et hoc non cōtezuit
intezēe h̄z solū penam ut notat glo. in
dicto c. i. de Iniurijs Et loquitur ea ꝛatiō
qñ ſine dolo homicidiū factum ē Nam
al' homicida rezpalitez punitur l. rezuela
de ſicarijs Vt patet ff. ad l. coz. de ſica
ꝛijs tota Et qñ illa taxatio ſa auzeozū
ē pena non debetur in foro conſcie niſi
ꝓceſſerit condēpnatio Vt b. reſtitutio
iij. ſ. fi. Queritur Si aliquez intezeſt dene
gātur ab homicida ad intezēe multo magis
q̄ vulnerans ne al' penis ꝓpetuis videat
meliozis condicionis cōi. l. non fraudan
tur. ſ. nemo ff. de rebus aut. Et vt ea
ſatiſfiat dāpnificatis ſicut docet ex. de I
iurijs c. fi. et qui dāpnum illatū ē ex
commiſſione fiet extimatio etiam mīez
extenſa ff. de actē empti l. Iulianus
in ꝓncipio Et ſic homicida teneb[itur]
alīeze filios occiſi et alios ſubuēize qui
bus occiſus verisilitez ꝓfezat et teneba
tur ſubuenize et ſubuenebat Et hoc ſm
arbitriū boni viri ut b. reſtitutio ſ. xi

et xij Si dāpnificatio ē cirta fama multo
magis eius debet fieri reſtitutio q̄ rez
ſublatarū qua fama ꝓmerebat rebus ff.
de rebus aut. l. ſi in duabus de quo b. de
tractu iiij. cum addicione Si cirta mozes
dicendum q̄ rezrimens alterū vita dicto
uel facto uel exemplo ad reſtitutionem
tenetur magiſtr q̄ diffamatoz cui ſine fama
poſſumus ſaluari ſz non ſine bona vita ſeu
conſcientia xii. q. i. nolo Et pluſq̄. alius
quoquo dāpnificatoz in quantū alia ni rezpa
tuez ꝓmerebat cibus tradibus cōia corpo
zibus xxiiii. q. iii ſi habes Vide et vi. q. vi
Ex merito dicitur detezioꝛes ſunt qui
vitam mozes q̄ bonozū rezrimunt hinc qui
ſilas alterū ꝑdia q̄ diripiunt Ideo talis
rezrimens uix poſſe ad bonos mozes zedu
cē tenetur quos rezrimit Et ſi aliud non
p̄t ſaltē oret et ozari faciat et alia bona
que poſſit agat tam ꝓpria q̄ ut ſibi impetret
diuina gratia Quinq̄ cōia teneb.
ad pecuniaz intezēe puta ſi ſeductozie
uel violenter aliquā ſtupzauit ex. de adulte
ris. i. Vt ſi ex hoc incurrit aliq̄ pecuniaz
dāpnum uel etiam ꝓpter recōpenſationē
iniurie Vt miſili de fama dicit tho. 2a 2æ
q. lxii. a. 2. ꝯ. Sed hec recōpenſatio ali
ſit pena non tenetur in foro conſcie niſi
ꝓceſſerit condēpnatio ut ſepe poſitum
est Tertio dāpnificatio irrogatur impe
diendo Vt ſi quis iuſte impedit aliquē
a conſecutione alterius iuſte emolumenti
Nam tenetur ad oīa intezēe dāpnifi
cati Vt patet b. reſtitutio i. ſ. x. Et ad
p̄dicta debēt attendeze qui cotidie ꝓcu
rant ne officia uel b̄ficia alijs debitaz
uel ꝓpter odiū uel ut ipi impedientes
ſeu cazū aliter ea obtineant Licet quz
ſint multe ydanei q̄ ipi impediti Item
impedientes iuſta mutuā uel eliam h
cū forte vituperando ꝓſonas uel alio mo
uel impedientes cōmunia artificibus
uel alijs Vnde poſſet vitē uel ſilia fur
cinibus de quibus nullam q̄ fecerit conſci
entiam Et ſi impediens ne quis conſequa
tur cōmodū tenetur ad reſtitutionem
potius tenetur impediens ne quis cōſe
quatur ſuum Vnde xiii. q. vi ſi res alterius
aut Illud eudentiſſime dixerim eū qui
q̄ habet ad hoc intuenit ut mala ablata reſ
tituat Et qui ad ſe confugientem q̄tū
honeſte ꝓt ad reddendū non compellit ſo
cium ex fraudis et crimis Nam miſericordia
quam nimiam talibus ſubſtrahimus q̄ impe
dimus Et ad hoc intendunt hec admoni
ciones ꝓdicatozes et officiales curiales et alios
impedientes aliquos a conſecutione iuſti
cie qua tenentur ad reſtitutionē dāpni
passo Non obſtat ꝓductus q̄ non videt
dāpnum pati qui impeditur a lucro ff. de

damp. inferē l. ꝓculus quia ibi loquitur
quo ad eum ad quē ꝓtinebat tale lucrum
quia de suo pōt facere quidquid vult. De
cius quo ad tertiū ad quē non ꝓtinet vt
satis ex prędictis pōt patere. Et si pre
dicta obtinuerit in temporalibus fortius i
spualibus impedimentum sunt pernitiosiora. Vnde
non solum impediens comodū spuale ob
ligatur sed etiam qui non admouet ad illd
consequendum etiam tenetur. Vñ inol fe
rie tertie dicitur i mxlo loquendo de comu
ante flugh ait. Tu vides fratrem tuum pre
cipitare negligis pretor es tacendo qm ille co
tumulando cadit ergo in nos aliquis peccat
magnam culpam habemus non pro nob
gloriosum cui e iniurias obtinuisse sed ob
tinuisse ruinā tuam non vltimus fratris
tui. Et ex hijs patet q impediens ali
quē a seruicio dei vel religionis
nis tenetur deo cui subtraxit ꝓpagare
multiplicē potuisset cū forte multi profu
isse certe verbo et exemplo. tenetur et
impedito cui abstulit refectū celorum
Nam mxi. Ps. in meditationibus ad re
ligionē vocari e ab infernū porta reno
cari et ad portam paradisi adduci Te
netur et religioni cui subtraxit cōmuni
one ad interēe spirituale et temporale
Et ideo obligatur reducē subtractum
ad eū statuz Vnde eū retraxit Et si no
pōt tenetur cū cōtritione satisfacē deo
et ecclie et impedito et religioni etiā
ad interēe primaz ꝗtum fm extima
tionē verisimile dubij circa hoc pōt dis
crete extimari quod profuisset religiōi
fm conditionem ꝓsone ut ni sibi pateat
ff. restituto l. §. xiii. Est etiam sciendū
quod ad restitutionē tenet non solum
dampnificans proximū ꝓdictis modis
s. tollendo denegando vel impediendo
per se ipm sed etiam dampnificauit per
alium ut si quis mandaret dapnificari
quo etiā tenetur et mandans et manda
tarius ff. de iniur. l. non solū §. si man
dato fino etiam si adimplens excedat
fines mandati tenetur ad oia cōtra gn
tie Vt in c. fi. ex. de homi. li. vi. Vbi
dicitur q mandans aliquē verberari
licet ꝓhibuerit mutilari vel occidi tn
tenetur si mutiletur vel occidatur et
efficitur irregularis quia poterat cogi
tare illud fieri. Et facit ad multa Et
non solum mandans sz etiam ratificans
maleficiū factum nomine suo tenetur non
tantum ad pctm sed etiā ad oia alia
ex. de sen. excō. cū quis li. vi. Vbi latis
tantis verberibus clericus factum nomine
suo excessum meruit ac si mandasset. Secꝰ
si non fuisset facta nomine ratificans quia
tunc licet posset ratificando non tn e.

excōicatus ut ibi. Item tenet quis de
ri dapno dato ab alio seu alijs quod sine
ipo factum non fuisset ut. C. restitutio
iij. in primis et §. i. Et non solū ad rest
tutionē quis obligatur omittendo vt dic
tum e sz etiam omittendo tri distinctoe
Dicit aut quis oblatur solo intuitu pietat
ad aliquis faciendum aut aliqua spēe ob
ligationis. Primo tn licet quis omit
tendo peccet non tn tenetur ad aliqua
restitutionē ut si quis non tribuat eliz
mdigenti dyst. xxv. Nam hoc tn no obli
gatur quis aliqua obligatione quo ad
homes quia ille cui det fieri possit ali
quid directe petē. Vnde licet quis ex
pietate teneatur in ḡtum pōt defen
dere prox̄imū xxiii. q. iij. non inferen
da tn pro ista defensione pōt proprium
accipe ff. quod metus cā l. metū §. sz
qđ non est si ad hoc apud hoces efficiat
obligaretur. Nam accipies pcm ut fac
at id ad quod obligatur puta ut restituat
rem sibi cōmodatam vel aliquid aliud ad
restitutionē dicti pcm tenetur quia tur
pitez accepit ff. de cons. di. iiij. tn l.
fi. Ergo ad ppm rationē sciendū q triplex
e species obligationis s. nālis tn civil
tn et naturalis et mixtus simul. Nālis
e que ex ipa natura rōis e omnibus hoibo
pnta q quis obligetur ex promissione
tam nl. tam contractu humane fidei qua
rationis seruare ff. de pact. l. in primis
Civilis e qui non a nā sz ab hoibus ad
mozalē vitā ꝓficiēta puta ut quis obligē
tur post biennium ex cyrographo a se
facto licet nichil acceperit. Nālis et
civilis qui in vtro actu vtq; contrahit
ut in stipulatione. Nam ibi e nālis que
consistit in consensu ptium et rationis
nis in est et civilis qm solepnitatis a iu
re civili introducte et de hijs obligationibus
et ibi in primis p glo. Aut ergo quis
e obligatus nāli tn civili tn aut vtq;
Si naturali tn quis obligatione tenetur
ex omissione tenetur. Et det illud facere se
cundum quod obligatus sicut e quod dice
tur secundo fm Inno. in c. quia plerūq; ex
de iniu. eccle. Vbi multa de hac materia
ponit hoc cū cui non pōt habe secundū
quo ad se ipsi nālem quia quod attinet ad
eius civile secundum pro nichilo reputatur ff.
de rebus. iuris l. quod attinet. Item debet
hoc dnō secundo ꝓpta quia promisit sibi
Nam si non dnō promisset vel aliq debu
isset non debet retin secundū Sz qui domino
Cum aīa acquisita p secundū acquirantur
qui dīa ni ipsius p quas ꝓpriatus nobis
acq. §. i. Item ex hoc dicto Inno. potest
colligi q quo ad secundū principale potius attē
dimus naturalem equitatē quia cuius humani

seu ciuilis subtilitate Et ideo qñ quis
nudis verbis promittit aliquid dare uel
facē licet de iure ciuili non obligetur ff de
pactis l. iurisgentium ꝙ sed nulla et C
eo. l. legem tamē quo ad foꝛ pñē teneꝛ
implere promissum quia quo ad obseruatiā
inteꝛ simplicem loquelam et iuramentū
deus non facit diēm xxii. q. v. Iuramen
Et fatur cū de pact. c. 1. Sed ut melius
intelligatur qñ ciuilis equitas in foꝛo pe
tentie ꝓualeat ciuili non distinguendū
est aut ius ciuile non obstat ciuili ut in
ciuili ꝑposito licet cū non adhibeat ius ci
uile testium seu aut obligationem
sexus et cū ut sexus possit a iudice pe
teꝛe tñ non obstat ciuili Vnde si dominꝰ
soluat sexui tam libeꝛo facto non pot
eꝛepetē ff de cond. indeb. l. si quod dñs
et tunc ꝓualet equitas ciuilis ut ꝓmitti
tur Aut ius ciuile obstat ciuili Et siquidē
ex causa ꝓualet ius ciuile Et principes fuit
ex cā ciuili ius naturale statuere ut iō Imo
in dicto c. quia plerisq; certa medii mani
festa ꝙ Vñ seruis aut in alijs Et potest ex
emplū ad ꝓscriptionibus Et hoc verū
nisi ius ciuile ꝙrietur cui aduno
qz tñ licet cū iuris ciuilis cet suffi
cit quo ad ꝙseruationē ꝓpriū tñ ex
eo ꝙ obstaret cuius salutē ꝓcuiale ius
ciuile quod contꝛadat ei domino qz ꝙualiter
ad constitutionē et consuetudinē deꝛogatū
dum est ꝙ absq; pcō mortali non pot obser
uari ex de ꝓ scripꝰ c. fi. ꝓterea licet ius
ciuile non ꝛequiꝛat bonam fidē ad ꝓ
scriptionibus nisi ad ꝓmittē tñ ius eciam
tñ et diuini ꝛequiꝛit ꝙ totum tempus
dicto c. fi. Sine causa aut non pot ius
ciuile cōi ciuili ut ad hoc de iur ciuili
ꝙsen. et c. ꝙ. sed ciuilia Et ideo nec hō
nec humana constitutio pot constituē ꝙ qđ
posset tolleꝛe alienū aut non ꝛeddē aut
non seruare licitas conuentiones nisi ex
iusta cā et ꝛegenti ꝙ non ꝛemitteꝛet cōi
ius diuinū et determinetur salutis puta
ꝙ si foꝛet ad ꝓuidendum delictū alienū
uel ꝓpteꝛ utilitatem publicā uel ne ꝛ
ꝓdiretur meliora Si uero quis ciuili
tñ iure obligetur puta ꝙ cyrographū
uel aliam auctentica scripturā in qua te
stetur se ꝛecepisse quod non ꝛecepit et
sic iusta equitate naturali tenetur tunc
in foꝛo conscie non obligatur sic Imo
c. quia plēq; ex de iur. cōi. Idem dicit
ibi Imo. qñ quis obligaꝛetur ex sua in
iusta qua tunc eciam iusta cāe ciuili
tenetur Nec hijs casibus ius ciuile ob
stat ciuili ꝙ tñ ꝓpteꝛ ignoꝛantiā facti
hoc statuit si eis appaꝛeret pecunia no
ee ꝑsonam uel suam iustam puta poꝛ
confessionē adueꝛsarij eciam in foꝛo ciuili

non cogeꝛetur ut ibi iō Imo. Veꝛumtame
dubietate facti instante si cogetur ꝙ indicē
soluē dēt ꝓcē ut ibidē dicit Si aute ali
quis obligetur iure ciuili et ciuili teneꝛ
facē aliō illud ad quod obligatur Et si o
mittat facē tenetur ad interesse ꝙrie Sine
obligetur ex conuentione solēpni ff de ꝛe
iudi. l. si quis ab ac. ꝙ. fi. Vbi tollitur regu
la q promittens aliquid facē si non faciat
succedit obligatio ad interesse Sine ex con
tractu ciuili ut emptor uenditione loca
tione conductione mādato societate quia
dato ff de act. empti. l. 1. in principio Vbi
patet q uenditoꝛ non tradens ciui uendi
tam licet tenetur ad interesse Vtrū aut
pcise cogatur tradē ciui uenditā licet
sit magna questio inꝛ doctoꝛes ut nō
in dicta l. 1. Vbi eciam disputatur ꝙ glo.
ꝓnto tñ q sic si uelit emptoꝛ et manē
in foꝛo ciuili in quo quis obligatus eciā
ex sola cāli obligatione ut ff. ꝙ in eo
naturalis obligatio oꝛitur eciā ex mida ꝙ
missione ff de pact. l. 1. Et michi amen
obligatur eciam ad interesse qđ est ultra
ciui. C de sen. que ꝓfeꝛ quod interesse
ꝙ se l. una Item si quis detinet ciui ali
eciā obligatur ex amissione ut alio cogta
tur ꝛedde ff de ꝛei uen. l. qui ꝛestitu
ere Item ex amissione obligatur quis
ꝛoe assumpte seu quasi sibi cure ad
ministrationis alterius C de negot gest.
l. tutoꝛi Vbi dicitur q tutoꝛ et curatoꝛ
tenentur alia negotia sibi quasi cōfisa ꝛe
ꝛere et C. mandati l. in ꝛe mandata Vbi
dicitur q omne commissum et neglectum
minꝰ quam quis accepit in curam sua iō
e culpa varium Et ideo alius diu tene
tur de cibis dapibus remissis ꝙ eoꝝ
subditos non tñ eoꝝ consensu sed ex
negligentia Idem de officialibus et
ꝛectoꝛibus ꝓuinciaꝝ ciuitatū et locoꝝ
Idem in ai gubernatoꝛe familie ut ma
ritus ꝓ uxoꝛe et ꝓ ꝓ filijs et do
mino ꝓ seruis si eoꝝ iniꝛie uiat negli
gentia quā tenetur ex officio curam
habe Nam et consentire videtur eciam
qui ad ꝛeꝛetanda que ꝛegi debet non
occurrit lxxxiii. di. Consentire Et facit
xxiii. q. iii Duo ista facit eciā C de iudi.
Sanctimus Vbi dicitur q iudex teneturad
ꝛefectiendas expensas ꝙ si omisit qđ est
sui officij vt ꝛedemptiare alteꝛa paꝛtem
in expensis Bene ergo attendant domini
et alij ꝛectoꝛes loꝝ q non solum tene
tur de homicidijs et furtis et ꝛapinis et
alijs malis que sub eoꝝ iuꝛisdictione fi
unt si fiant ex eoꝝ malia de quibus
ysa ꝓmo dicitur ꝓncipes cui fideles
sorij fuꝛ. sed eciam si fiant ex eoꝝ negli
gentia licet ignoꝛanter ꝙ eo ꝓdictis

etiam facit quod habetur in iusti. de obli
ex qi deli. ꝙ primo Vbi videtur ex dñs
domus seu habitator teneatur de hijs q habi
tantes in illa domo cum ipo deiecerunt
exr. domū si ex hoc aliquē dāpnificare ne
trunt Idem dicitur ff. de hijs que deie
uel effu. l. i. ꝙ. i. Item ad hoc quia dicit
in iustiaz ꝓtinent qui seruū seruos tuos
retinet seu officiales in aur ut iudi. siue
quo suffra. ꝙ. eos vs Et nō solū ipi re
tell. ii. Ex hijs ōibus patet q ꝓsiden
tes aliozū regnū seu gubernationi nō
solum tenentur de cōmissis ꝑ subditos
quibus quibus consenserunt sed etiā si fue
rint negligentes ymo q plus ē tenē
tur etiam de damno dato ꝓ eozum
alia bruta si ꝓcessit eoz culpa al'
sufficit illa dare ff. si qua pau. feceri.
dicantur. l. ꝙ. i. exr. de inzurian. et dāp.
da. c. fi. Item ꝓ seruis dñi si nō fue
rint in culpa tenetur aut seruos dare
ꝓnoxa aut refitere dāpnum ꝑ filijs aut
in michilo pater tenet si filius castiga
tur in iustitia de noxa act. ꝙ. fi. Sed
hoc cet dicta nitet filiū et seruū et bru
ta alia quia in brutis ꝓsumitur dñs
culposus si alia consueuerunt sic facē

¶ Et non probatur q dñs adhibuerit debi
tam diligentiā dicto c. fi. de in iur. Sed
in filio et seruo non ꝓsumitur culpa ꝓtis
et dñi nisi probetur puta qua fuerunt
scientes et non ꝓhibuerunt cū potuc
runt ff. ad l. aquil. l. in lege aquil.
etiam leuissima et l. sequenti Et ē ra
quia alia consueuerunt magis sub freno
teneri pui aut non tm sed nimo filij Ve
rū tamē ꝓsumitur culpa ꝓtis et dñi
si filius et seruus dant damnum in eo
dem loco in quo habitat simul cū eis vt
ꝓtactum ē Viz qm fecit ex. domum
qua simul habitat Sic et domus admi
stratoz seu rectoz loci. Videtur dubio
culposus ex delictis cōmissis a seruis
habitantibus officialibus et seruitoribus.
dicto ꝙ. eos in aur Et ꝓdicta faciūt
q. faucntes usuras usurarijs uel etiam nō ꝓ
hibentes usuras exercī uel non reuel
lentes ipas restituī cum. possent et
habeant ex officio teneantur ad resti
tutionē c. 2d' et dicitur ff. Usura vi. ꝙ.
quid de restibus Hic faciūt q. abscondē
tes uel non exhibentes instrumenta ul'
publicas scripturas alioz uel eoz hēs
ratum teneantur ad interesse ꝑtis
maxime si ex officio ad hoc teneba
ut nōrij et iudices C. de edendo Vi
apud quē Item arrestatorij. l. eampso
res et facientes eoz res et hs. ola ꝓ
bantur ff. de edendo l. arrestatorijs in
ꝓncip. et ꝙ. eti aut Hinc usus dicit ē q

obligantur ad restitutionē tm dm
q̄tum teneantur restituere Et dico
q. quilibet tenetur restituē quidquid
habet de alieno siue quod ad alū ꝑtinet
tat Et quidquid alti debet ex contrac
tu uel quasi siue ex delicto uel quasi
siue ex testamento uel ex quauis alia
honesta cā q. vi. si tres ff. de iustitia et
iur. l. iustitia ꝙ. in fine ꝓpter q siue
obligetur ur nāli et ciuili siue nāli tm
et q̄z etiam obligatur ciuili tm puta
ꝑ sinam ut ē. ꝙ. ix. et sequentibus Ite
non solum obligatur ad ꝓmptū pale de
bitum sz etiam ad totū quē valet ad
restitutionē rei cū fructibus de quo ē.
restitutio i. ꝙ. iiij. cū additione Et vtū
possit reputare in pesas factas in re hui
tur ē. restio i. ꝙ. v. cū additione Ite
tenentur ad omē utoziē creditoris de
quo ē. restitutio i. ꝙ. iiii. in additione vi
ad ꝓdictoz Item tenetur ad omē dāp
nū non solum qd' ipe dedit ꝑ se uel poz
alū sz etiam qd' datū ē ab alijs occasione
sui Puta q sine ipo verisimiliter non fuissi
datum de quo ē. restitutio iij. in prin.
et ꝙ. i. cum additionibus Tenetur etiā
ad omē dāpnum datum a subditis ob eo
negligentiam de quo ē ꝙ. x. vs Item
ex omissione

¶ Cum aut facienda sit restitutio distin
guend' ē cui aut tenentur creditores
uel eoz heredes Aut non ꝓmo tm
Aut obligatio ē talis et de hoc dictum
ē ē. restitutio i. ꝙ. i. in additione Vbi si
militer dicitur qm aliquid percepit ex
tuo pri causa Aut obligatio ē ꝑsonalis et
de hoc dm ē. restitutio ii. ꝙ. ꝑlr. i. additione
ē. restitutio vi. in ꝓmo in additione vs
quo ad 2m 2o

q anibus ¶ Dm vero restitutio faciēda
de hoc dm ē ē. restitutio i. in ꝓmo
in additione Ite ubi debet fieri Vide
ē. restitutio vi. in ꝓmo in additione vs
quo ad 2m 2o

Restitutio viijo. Si quibus modis
restituendi obligatio tollat Et
dicendum q q̄tuoz modis ꝓmissa
liter Viz absolutione solutione vl
quasi rei miseritie et cessione

¶ Circa ad absolutionē sciendū q. sufficat
debitori q. sit absolutus a creditore cui lo
cuit maioribus furiosis et prodigis Nam i
2o ꝑte quilibet ē moderator et arbiter c.
mandati. l. iii 2o mādata et sufficit debi
tori satisfacē sue voluntati creditoris licet
eas ꝙ. abesse ff mandati Non tm intelli
gitur satisfecisse si vnus committit credito
ri solue ꝑ debitore etia de voluntate credi

tozis sed vtrq; ē obligatus nisi expres
se actum ut moueatur obligatio de ꝓzoze
debitoze in ꝓzomissozem C. de nouation
bus l. fi. Et ista absolutio debet de mera
voluntate creditozis al'ias vz vt ff. zesti
tutio i. §. penultimo cū addicione Et ideo
in c. ēpīqua de vsur. li. vi. do. pe. de an
chazano dicit fm dy. q ad hoc q ꝓmissit
absolutio seu zemissio zequiꝝtur q ꝓcessa
sit pata zestitution. i. q debitoz sit ꝓmpt⁹
satisfaze fm qd obligatus et creditoz q ex
mera voluntate zemittat Et si vezanter
creditoz ex libera voluntate zemittit valet
absolutio licet et debitoz non habuezit de
bita dispositionē ad zestituendū qz ī transf
lationē dom̄ zez seu cura quas zes atte
ndit plus voluntas dom̄i eozū q̄ alterius
in hijs ff. de fid. §. placuit Vbi dicitur
q acquiens rem alienā licet putauezit
dominū non ꝓmissurū si tū ꝓsumitur
furtū non contrat nec ad zestitutionē te
netur nec dic ꝓpt ꝓcē obstante sibi sua
voluntate ff. de fid. l. int emptē §. plē Sed
tū debitoz teneat de ꝓcto ꝓpter malam
intentionē Vt et pōt colligi ff. zestitu
tio. §. plē

Sed inquid etiam consilium vlē ꝓpt ze
mittē quod debetur. Respondeo eōm eius
voluntate Rz fm Imo in c. in mā ēx. de
im. mā. q sic Si debetur mihi ex
ex statuto vel a. sectis si debetur mi
natiuali ēc pōt intelligi nisi ex causa
Ex causa enim mihi simile pt q mihi nāle
Vt et nā. ff. de Imo. in c. que ī certis
ēx de constitu. et glo. in l. fi. C. si cōm
mus vel vtī. publicam Vbi etiam tenet q
publica vtilitas sit licita ēā ut tollatur
qd alias debetur et mere naturale de quo
etiam supra ī zestitutio vii §. xv. xvi. sed
ut melius Et facit ad multa et max
ime in zestitutione dapnatoz datoz
in bellis similibus inf terra et tra in
ingē Vtrū comunitates sup hijs valeat
disponere et zemittē et videt q sic
Si publica suadet utilitas puta ne ca
pient comode pacis Vezutamē quo
cūm talis remissio fiezet ex malicia vel
pertinacia aduezsazioz qz nolut damp
na zefaztire nec mira stare sed potius
bellare non prodesset in consciā illā
extorquentibus Vt c. proximo tactum
ē Vide tamen videtur et ordinatus
et maxime vtilitatis q minus sinat vtr
usq; sexus p̄ presidentes solepnitez co
notetur ad predicationē vel alio com
modo loco et tpe et competenti fm
no et vnus ꝓponat si pōne dicte mu
nezsitatis tuitorem seu pōns altiq vnūm
talis cui quibus bella hī abuezit seu dis
cordiam sparte et libere zemittit dam

tum dapnum et interesse et de illud
in quo tp̄m usq; ad tps sibi obligauerit
pt̄q actione contractus vel q̄ sciz debe
toz in vltā voluntate cui quada tri zona
buit et fra modificatione vz q mercata
plene remittantur Ita tri q debitoz es
quibus fit remissio inq̄ comoda eozum
facultatem fm conscias eozū de dictis
mercib⁹ erogent in suas causas Certe
uero usq; ad aliquam ꝑtā quantitatē
sibi remittantur Illa vero que sunt ma
ioris q̄titatis impotentibus remittantur
quo usq; comode ꝓterūt restituē Ita tri
q creditoz non sunt in equali vel maiori
indigentia quā ipi debitoz Ceteri vero
qui ꝓnt comode restituē restituant Et
si quidem ad ꝓdicta omes expresse consen
tiant bñ ē Si vero aliq̄ dissentiant
quo ad illos non valebit remissio ff. de
ī vel ven. l. que de tota Ner etiā quo ad
eos qui bonoꝝ suoꝝ ād̄ministrationē no
hūt Vt sunt minores et furiosi et silēs
nisi forte manifesta et non reputabilis
causa publice vtilitatis aliud exigat ꝓpt
hoc cum ipi creditoz minus sitatis remis
sionē facere posse videntur Vt et posse
mus ē Si aūt de aliquibus dubitatur
vtrū consenserint ꝓsumetur ꝑ creditoz.
creditis tacitus ꝑ. quem qui nolunt
consentire exprimunt clare intentionem
suam cuidam ad hoc deputato ut redigā
tur in scriptis et manifestentur minus
sitati ut sciatur zespectu quoꝝ non vz
remissio Et qui ꝑ. tacitū non cōdixerit
nisi rationabili ēā excusetur habet ī
debet ꝓ consentire ut ff. c. ij. ēx. de
constit. li. vi. Vbi dicit q non respondēs
positionibus post admonitionē sibi factā
habetur pro confesso Et si p̄dicta diligē
ter attendantur et negotiū bñ duratur
exonerant conscientias a multiplicibus
et grauibus onerib⁹ petendazū ī dul
gentiazū et restitutionū faciendaz Vtz
aut dñi qui habuerūt tuitorem ꝑsuetā
possint cōpositione vel remissione facere
de dampnis datis subditis subd eozum
licetur ē. Bellū i. §. x. cū additionib⁹

Tollitur etiam obligatio solutione vel
quasi solutione Et quo ad solutionē scien
dum q solutio debet fieri creditori loco
et tpe C. de solu. l. ob signatione Ite
debet fieri ī quo debetur ad cui tuto
creditoz solui non pōt ut infra quibus
modis tollitur ob inp̄n. Vt ita illa nō
posset ꝓstari tuto cui debet solui ex
timatio ff. de con. fun. l. in re fun. Item
reddi debet res non deteriorata l. iij §.
si reddita ff. como Vbi etiā dicitur q no
minetur res reddita que deteriorata red
ditur. Imo si cui res furto vel sili modo sub

lata debet reddi cum meliozamento quo-
meliozata ē etiam ꝑ ipm malefidei pos
sessorem ac si eam meliozasset dñs ff. de
con. fun. l. ex argento vbi dicitur q si ex
argento furto sublato fiant ꝑ furē pocula
vascula fiet extimatio eoꝝ. furem nō sm
plicē argenti sed poculoꝝ licet sint facta
ꝑ furem. Item si quis ē furatus seruū pu
erū fiet extimatio adolescentis licet re
uerit apud furē ipsum sumptibus Et hoc
facit eoꝝ fumositem aīalia ut dicat illa red
dere sm maiozem extimationē qua vnūq;
fuerūt dicta l. ex argento Et hoc i foro
iudiciali Ju priuāli vero suffice videtur
q restituatur ꝓximo de mitezeꝝ ut ē
restitutio i. ff. v. si seruꝰ furē sibi coīs.
debitorem ut ē restitutio iii. ꝙ. fi. Vel
nisi res sit meliozata deuenerit legiti
me ad manus dñi tunc enim videtur q
non obligetur etiam in foro priuāli ad
restitutionē sumptuū ut mox faciōz
cum ipe debitoꝛ non possit ab eo petē
Nam dolo facit qui petit qd' mox habet
restituere Ut in c. dolo eꝝ. de regul.
iuris. li. vi. Jn iudiciali etiam foro fallit
qd' dictū ē quo ad bonefidei possessō
rem qui non det itemanē in dapno
si solum teneretur in ꝙtum factus ē locu
pletior ff. de petit. hereditat. l. vtiq; nisi ex
pleri rei ꝓpriꝰ l. qd' non pot repetē a
domino rei quā emit ab alio ut ē. resti
tutio iiii. ꝙ. fi. eoꝝ vero pecuniā debet
tur non sufficit ꝓtem soluere qz ipsam
creditoꝛ iuste potest refutare nam ꝓtem
laxis solutio solet nō ꝓuo i cōmodo affi
cere creditorem ff. famil. hiscis. l. plane
ff. qui debitoꝛ non putazet se plus de
bere qui qd' offert cogitur cum mox ob la
tum creditoꝛ accipere ff. si certum pe.
l. quidā extimauit Item aduertendi
q si etiam alit̄ soluat pro debitore licet
tuto liberat cum Nam ignozanti et
iuste conditionē meliozem facē licet
ff de negoc. gest. l. soluendo eQualit
aut deat satisfieri ꝓ valuē vel homi
cidio seu damno fame sue mozi dicti
ē ē restitutio vij. ꝙ. v°. Item si ꝓmo
palis vel aliquis eoꝝ qui tenentur
soluit totū vtrū reliqi liberentur et quit
Vide ē. restituto iii. ꝙ. ij. in sequentibus

Quasi solutione vero fit satisfactio
qui creditoꝛ non vult acceptare qd' offe
rtur. Ultime congruo loco et tempore Et
sm mores dñi. ē. ꝙ. ꝓximo huic cui si qd'
offeretur consignetur et de pignoribus i ꝺe
fectu vel apud alium q̄ iudex adiq; de
putauerit liberatur creditoꝛ acsi solutū
dū modo tale depositū non acceptet
C. de solu. l. obligationē et de vsur.
l. acceptum

Sed quid si debitoꝛ non pot soluere
seu restituere nūq quid teneatur petere
a creditore veniam seu dilationē Re
videtur q sic ut ē. restitutio ij ꝙ. i. ꝺi
dic latius sm gla. zay. et in sum. iusti
ti. v. q. xxiiij. Oz dāpnificans ꝓximū
tenetur petē veniam ꝑ se ipm si pot
et audet vel si non audet ꝑ interpositā
ꝑsonam que det subtilez rationē et ac
cusatiōis ꝑsone pro qua interedit si time
atur periculum seu scandalū Offendens
eam debet reconciliari offenso ch'o vo.
Oz si ille q̄ dāpnificatus ē uelit hoc
nec fermit licet tutius sit petē veniam
p dicto modo qui satisfacē non pot nō
tñ tenetur qz nō ē in mora in hoc
casu quo ad iudicium dimittē. Ipe enim ob
seruandum ē credo ubi aliquis debitoꝛ
ē alicui ex contractu uel qi ex contractu
Et similiter distinguendū ē hoc etiam
obseruandū ē in regularibus qui reddūt
ēe debitores alicui ex eo quod fecerunt i
hoc seculo hi ibi ꝓuto q qui quis dāp
nificauit ꝓximū et scitur a dāpnifi
cato ꝑsona dampnificatis semp quantū
pot fieri det reconciliari proximus ch'o
v. Et hoc petendo veniam uel quibuscū
qz aliis licitis modis ꝑ se uel ꝑ mediā
ꝑsonā sm q pot sine periculo fieri Vt et
dicit gla. zay. etiam post satisfactionē
dampni petē vero remissionē uel dilā
onē dampni debiti silit ꝓuto q sit nece
ssū quantū ꝓximeat ad reconciliationē ꝓxi
mi predicti circumstantijs aliꝭ inspectis pos
sit cōmode et sine scandalo fieri. Credo q
sit de consilio non aut de necessitate quo
ad impatientes satisfacē quia satis ipote
tia excusatur ff de regu. iu. l. impossibilium et xiiij q. v. si res

Rei interitu tollitur etiā obligatio de quo
aliud dēm ē ē restitutio i. ꝙ. vij. Oz Licet
distinguendū est q quis obligatur aut
in specie aut in spē Si in specie puta qua
debet aliquam quantitatem uel bonā aut
asinum aut aliud aīal nō hoc uel illud si
in specie tunc licet omnis res debitoris
pereat ipse uel alio modo tñ remanet
obligatus l. interdum C. si cer. pet. Vbi
dicit q interdum rem debitoris nō libe
rat ipm ab ere alieno Et ē ratio qz hoc
rem non aliqua res sed ꝑsona ipa ē obli
gata Et quasi vulgariter apud nostrates
dicitur species pecuniē non pot specifice q̄
in specie obligatur rei interitu non libe
ratur dicta l. interdum c. cōtra' vezū est
nisi prederet obligatio debite facta q
habet locū solutio mis de quo ē. ꝙ. iiij eoꝝ
aut obligatus debitoꝛ in specie puta ad
hoc rem uel ad illā semp liberatur rei
interitu nisi fuerit in mora uel nisi rem

sauezit mitezitiū ff de v. ob. l si ex legta
ti causa ñ dicitur q debeās hēmitiem
ex legato uel promissione et moziatur
aūquam petatur ab hēo liberatus nisi
ipe ordezit In moza aūt semp mtelli
gitur obligatus ex delicto ff. de cau. fur.
l iii ze fructua §. i. Si uezo quis obligz
tur ex contractu aut ē adiectum tempus
aut non ꝑmo eāu tempoze transacto sta
tim debitoz ē i moza qua tempus ꝛcipe
lat eziam si admonitus nō fuezit ut l mul
tiam C. de coīn. et cōmu. stipu. et nec fi.
ex. de locato Et aduezte q iusta ca subsis
tente excusetur si non impleat ipe ꝓmis
so tū si non implet q̄ citius potest post
deficientem eāu impedimeti mtelligitur
i moza ff de arbitris l. celsus §. i. ubi dic
q iustus ab arbitro ut det certa die exti
matur si die illa fuit impeditus dū modo
cessante iusto impedimento det q̄ citius
pot ad idem ex. de dolo. et contu. cū di
cetur Vbi iustus venit ad papā non ex
cusatur licet fuit impeditus ipe consti
tuto si postea cessante impedimento nō
uenit Sz eāu q̄ tempus non ē adiec
tū non dicitur debitoz in moza nisi cū
fuezit mterpellatus uel ab eo debitum
petitū dicta l si ex legata Et illa mterpella
tio det fiezi contestio loco et tempoze ff.
de. v. ob. l. cōmunis §. fi ista Vbi dicitur q
a petente daze ephesi non pot peti an
quam ibi potuezit actōe q̄ promisit
set ipse

¶ Q3 quid q̄ quis obligatur q habet ze
alienā Et videtur idem q q̄ obligatus ex
contractu ad spem ꝑ dictam l si ex legata
ff. de ver. obli. Viz ut non sit in moza ante
mterpellationē Et hoc q̄ habet a principio
iem bona fide ab obligatore ex delicto et
cet semp in moza ut in §. ꝓximo ꝑ dicta
ē Sed si a principio habet bona fidem nō
videtur i moza ad mterpellationē quia
dicta l. si ex legata loquitur eāa in lega
to in quo debetur ipe alienā Sz pot dia
q saltem de uera domo et cameno et in
foro pmiali q̄ eunq; habet sententia rei ali
ene et non reddat q̄ citius pot diratur
i moza quia constituitur in mala fide ex.
de ꝓscrip. c. fi. Et in mala fide nō licet
uel ꝑ manendi mozari Quia ante quod
non ē ex fide petiti ē dicto c. fi. Et quid
quid sit coīt tn sciam edificat ad scienz
ex. de simo. c. ꝓtias. ij. Nam et si teneat
quis uidere duo iem suam eziam qui ali
us hz ne ipam pezdat ex. de fur. c. qui
cum fure quatenus tenetur uidere
et daze q̄ hz ipe et scit dnm cuius pze
sertim q̄ dns rei impediretur ab mterpel
latione uel petitione ꝑpetue pauperatem
uel aliam causam iusti fozte possessoz habu
erit iustam eāu retinendi ꝑpter sumptus
quos in re bona fide fecit ff de fur. l si is q
rem cōmodasset Vel si iusto errore repu
tauit rem suam quo eāu eziam ꝑ petitionē
non constituitur i moza ff de peti. hzedi
l. illud Ite aduezteādū q aīs mterpellatiōem rei
moza semper purgatur pot purgato at
dat fieri per ablationē rei integre et q
latus non vitate et contagio loci et ipe
ut ē. §. viii Item nō q semp ultima mo
ra notet ff de pigno. et tamo. rei ven. l
illud Vbi dicitur q si venditoz fuit i mo
ra dandi p̄ venditi et ex ea obtulerit
et emptoz fuit i moza rem pigneri moza
nocet emptori et non venditori Et idem
econtra cet quia ut ibi concluditur semper
ultima moza nocet

¶ Sed ā mozosus teneatur de re pdita
si eāde modo fuisset pitura apud eū cui
debebatur Et videtur q non si ex contrac
tu debebatur ff. ad l. xo. de ta. l. fi. §. i.
Vbi dicit q si nauta cui sciret dnm nolle
posuit res in nauī deferri q̄ conducezat
et peziezint tenet nisi forte et illa nauis
melioz in qua erant periede sil peziezint
licet eam nauta deliquezit q̄ fecit contra
conducta ex quo tū dns ꝑpter hoc nō est
dampnificatus cū res eius pitura erat nō
teneat Sed si res debeatur ex delicto vi
detur concludi contez ꝑpter mterdictū q̄ te
netur ꝑ l. merito ff. de iu. et iu. Az Vbi
dicitur q si res ꝑeant eāu fortuitu tenet
qui eā ablulit etiam si res ꝑeat sine
sua culpa quia a primo fuit in moza
Item ꝓbatur ea. ti. l. i. §. certissime Sed
aduezteādum q aliud ē dicē eziam si res
esset apud creditoze cāde modo pitura
Et aliud eziam si peiit sine culpa debi
toris ꝓpter eam cē q licet culpa debitoris
non mterueniezit eāu non fuissent apud
creditoze cāde mō pitura sine et si con
sideratur quia forte antequam pissent cre
ditoz vendere potuisset Ideo debitoz te
netur eziam si fuissent apud creditoze
pitura l. cū res §. fi. ff. de lega. i. Vbi
dicitur q si fundus legatus pcat culpa
te tū debitoz tenetur q̄a potuit lega
tarius vendere Idem dic ni l. Ite si ves
beratū §. fi. ff. de rei ven. Et hoc idubi
to seruabitur ꝑ hoc iura Sed si ome ap
pareat q creditoz non potuisset eas vēde
uel ex eis vtilitate aliqua habē aīs ꝑ dic
aīe Vt in rebus ni nauī positis de q̄bꝫ
dem ē nullo mō tenetur respectu mitte
ēu nullum sit Et delictū aliter puniēdum
pene legalibus Et si pot contoz dari op
tiones ut debitoz mozosus teneatur eāa
si res eāde modo fuisset apud creditozem
pitura non tm in delicto sz eziam aliis
ab legatarijs dicta l. cū res nisi otio-

apparebit q̄ creditor eam nō potuerit ve
dere nel aliam vtilitatē ex ea capē ante
illius ꝓditionē nec fiat quo ad hoc dīa
inter delicta et contractus et maxime
in foro pmāli. Vbi regulaliter cōsidet
salum inter eē et non pena ut nō tglo
xvii. q. ii. fraternitas

¶ Cessione quoq; obligatio tollit. q̄ si
aliquis ē impotens solue non debet car
cerari nel alias penis subiici sed bonoꝝ
cessione pot a debito pcīnacie liberari
C. qui bo. cedē pos. l. i. Et nō tglo ex de
solu. c. odoardus Vbi etiam dicitur q̄ im
potens solue non debet extorqueri ꝑter de
bitū. Imo si fuit extorquatus debet sine dif
ficultate absolui recepta ydonea cautione
satisfaciendi si ad pinguiorē fortunā deue
nit Sz sciendū ē q̄ tenuis pot liberari ꝑ
cessionē nisi ꝓpter mendicitatē nel ex alio
uerit debitū nel fuerit condepnatus No
cui pot dici nichil debeo sz si deberem
credo bonis et non potes a me petē l.
pūlt ff. de cessi. bo. Et ē effectus cessionis
et non possit redens postea conueniri ni
in quantum facē pot ff. eo. l. is qui ce Et
intelligitur facere posse deducto ne egē
at Regulare cum est cui ut quoties quis
non pot conuenire nisi in quantū facere
pot ex bñficio legis intelligitur deduc
to ne egeat ff. de regu. iuris l. i. non
dubium

Sed numquid cedens deat cauē de sol
uendo si ad pinguiorem fortunā ꝑuene
rit Rn. indetur q̄ sic ex. de solu. odoar
dus ꝓpter ut sic videtur intelligē tglo q̄
ille tex. loquatur in cedente Sz certe
tex. ille videtur simpliciter loqui in eo
qui ꝑ se ꝓpter impotentiam non pot solue
ut non extorqueatur Et si fuit extorquatus
absolueatur cum cautione q̄ soluat cū po
terit nec aliquid de cessione dicit Vide
non videtur q̄ cedens teneatur cauere
quia nil cautum non reperitur ut memi
Et pot dici q̄ tglo ibi non asserit q̄ tex.
ille loquatur in cedente sm q̄ ibi ītue
nitur aliqua fida cedenti vz debiti re
cognitio et non plena solutio s. quousq̄
solue possit que ita accidit in cedente
ut ē ꝓbabilius

Item an cedens deat pati aliq̄ penam
Rn. nec carcere nec aliquē cruciatū
corporalem seu vituperii C. qui bo. ce. pos.
l. fi. in ꝓn. Et ideo valde reprehenden
de sunt consuetudines aliquaꝝ ciuita
tum et terrarum quibus ꝓpter bona
cedentes aliq̄ cruciatū sunt vituperio
ne ꝓpositum Nam ista ē quedā frustra
toria et irrationabilis et in humana sententia
ut dicit Aug. xxiii. q. vi. Si tres Et ideo
nulla consuetudine ne lege pot firmari

Nam lex debet ee iusta et sancta di. iii.
s. erit autem

¶ Sed numquid cedenti tollet̄ dīa bona ne
nec ꝑ cessionē nec ꝑ quartam ꝑ aliam
exactionē debitori auferenda sunt vesti
menta a dorso seu a lecto et quibus mō
dolue ipe et familia eius Vii exo. xxii.
dicit. Si pignus a proximo tuo accepis vel
timentum antequā occasum reddes ei
ipm ē eni soli quo operit. rōnem
carnis eius nec habeat aliud in quo dor
miat si clamauerit ad me exaudiam eū q̄ misericors sum Et
ex hac constat q̄ officiales nel exactores
ces in talibus non debent facē exactio
nes q̄ contra dei legem ē ideo ministri per
tant et tenentur proximo satisfacere si con
fecit Et istud cessionis remedium nider
de melioribus quod dari possit huic qui
supra medū sunt obligati sicut ciuitates
capitanei et stipendiarii qui postea licite
ꝑnt retinē sufficientia sibi et familie sue
licet essent imensum obligati sed exinde
b. teneretur ad restitutionē sm̄ cōmodum
dem sunt creditores certi cessio debet
fieri in manibus eoꝝ Vt patet C. de ce. ii.
al' cū restituto sit faciendum pauperibus q̄
cum ꝓmissio ꝑtineat ad epm ut C. de resti
tutio vi. q. i. cessio fiet in manibus epi

¶ Quod si debitor velit post quinquen
les inducias q̄ cedere et creditoribus cū
rem discordant Rn. attendenda ē sua mi
seria ꝓpria creditoꝝ non nisi ꝓsona
rū sz quantitate debiti Et si in oibus
sint equales attenditur sua humanior bi
deluet concedentiū in duciis C. qui bo.
ces. po. l. fi. de quo etiam supra restitutio
a. ii. q. v.

¶ Sed in l. maiorem ff. de pactis Videt
q̄ primo considerentur dignitates creditoꝝ
qua humaniores sua ꝓpter dicit q̄ quo ad hoc
isti sunt digniores qui in humanore ꝑte
declinant Ideo in dicta l. fi. non fit
mentio de dignitate Nam vz facultates
nec dignitates ita sufficienter ē ad fidem
sicut bona electio et benigna mores ff.
de tu. et in l. seruo a pretor s. cui reliqē
Et ita pot intelligi dicta l. maiorem
ut sua dignitas ꝓpriata insi mentu
atur valde inhumana Et satis videtur
in humana qui vult debitore patiū albue
expoliare bonis q̄ quinquennales ꝓrogare
inducias dicti l. fi C. qui bo. ce. po. Secus
in remissione ꝑtis debiti de qua loquit
dicta l. maiorem ex hac ē manifesta q̄
q̄ solam contendit dilationē Ideo quo ad
illud non videtur sua cōtra tri inhumana
possit tri ce tanta pars debitoris et fa

// cultas creditoꝝ q̄ //

cultas creditorū q̄ in hac quoq; deplorāde
retur magnia humanitas eorū et sic
deberet preferri etiam tūr suā benignu
orū uel dominorū ex quā nec facultates ꝛc
dicta l. scire maxime cū in eis magne
necessitatis possint plurimū cogere dom
tes ad sibi subueniendum Vt nōt glo.
xlvii di. sicut hic Et hm p̄dicta p̄t intel
ligi nisi dicte l. fi. et l. maiorē quia be
nigne leges interpretande sunt que secund
voluntatē eorū ff. de legi l. benignum Vte
in dicta l. maiorē cum aliquibus sequentib
nec non cū l. nō grecum ꝯ fi. patet q̄ ma
ior pars creditorum hac computatione
maioritatis hm modum p̄dictū p̄t re
mitte partem debiti ex causa Vt qui debi
tor non ē solvendo Nam hic venit vtili
tatem omnī Vt dicit ibi glo. quia forte nich
il haberent si non fieret remissio p̄t
addi per p̄dicta Vel etiam q̄ quis pos
sent in ostium dei melioram recipiendi de
remdelitate quod petimus ē quia quā quanta
tenē debet homo p̄ro alia sua ait xvi.
Et p̄dicta faciunt an omnibus vel maiori pt
cuitatis possit remitte dapna cōitatis sue
de qua ē.

Sed an obligatus ex maleficio ut ex fur
to vel rapina possit liberari cessione bo.
videtur q̄ non de iure civili Sed loquitur
sic quam non p̄t solue sustineat pena
rorpalem l. fi. ff. de furtis no. Vbi dicitur
q̄ libertus qui sine venia p. licentia iudicis
vocauit p̄torem Tius incidit in penam
quinquāgenta aureorū q̄ si non p̄t solueꝛe
bat al' tenet p. solui in corpore Et vide
pone p̄ro furiali regula in ai casu quo ali
quid debetur ex delicto l. i. ꝯ. et similiter
ff. de penis Et hoc ide videtur scripture glo.
etiam de iure canonico in c. non satis lxxx
vi. di. Et idem in c. si ieg xviii. q. vi. p̄ro
quo videtur facē quod ibi dicit tex. viz.
petri quo ad male ablata ē penas tenet
Et hoc videtur ibi expresse approbari Vbi
dicitur q̄ non det frustra homo semine in
hamine p̄ penam corporale qui non p̄t
solue et loquit etiam qui quis obligatur
ex delicto ut ibi p̄z posset tñ dici q̄ si
agitur de remodi primati ut cui quis
petit rem sibi furto vel alio mō sublata
vel etiam penam ex maleficio et non
tertius debitor non sit soluendo satis libet
cessione ne frustra homo in hamum semat
ut ibi dicitur Sz si agatur de remo
do publico puta quia fecerat accusatio de
maleficio vel iudex ex officio ad illud pro
mendum procederet tūr hūi si nō p̄t
solue in ere luat in corpore Et ita vel
ligatur glo. in p̄dictis locis Nam publice
interest ut delicta non remaneant impuna
ex. de sen. excō. ut fame ne facilius vene

ficentium tribuat delinquēdi xxiii. q. iiii.
Est iusta b

Esuscitatus posito q̄ aliquis rebus
citaretur que sacramēta essent ab
eo reiterāda Vide j. sacramentū
ꝯ. v. s. de sacramēto resuscitato vi
de infra eodē lectū i. ꝯ. vij. in fi.

Reuelatio q̄ excōicatio fit eōi etiam
uel eis qui sciunt fieri nisi reue
lent Cui tenentur reuelare & hm
hosti. non tenetur reuelare damp
num passo sz plato extra xxxv. q. vi. ꝯpus
in synodo Sed nec illi reuelari publice
debet si solus reuelator sit ut ē. crimē
ꝯ. iii. Vtrū aliquis teneatur reuelare cre
dita uel debita si in secreto quisita Vide
ē. confessionis relatio ꝯ. pl̄t Et in eodem
c. multa de reuelatione confessionis Vtr
familia sue subueniat reuelare domi
nū quis sibi dapnum ferat ē familia ꝯ. fi.

Ego Vide ē. Ius ꝯ fi.

Ira Vtrū sit mortale peccm & hm
tho. 2a 2æ q. xlv. sicut continet i
pcedenti quandā cōdictionē i brevi
ira dicit quadam transitionē in factis
Vide sup illud extall'. v. Vbi ira ponitur
metaphorice dicit glo. q̄ ire sunt qui
ex ira aliquid turpe se fecerunt Et ideo ira
videtur quodā quasi bellū qd̄ inter quasdā
psonas agitur non ex aliqua publica
auctte sz magis ex inordinata voluntate
Et ideo ira semp importat peccm Et
eo quide qui alterū inuadit iuste ē mōle
pccm An eo aut qui se defendit p̄t ee
sine pcco Et qz cum venali ēt̄z etiā
cū mortali hm modū se defendendi ma
si solo animo repellendi iniuriā et cū debita
moderatione se defendit non ē pccm nec
potest proprie dici ira ex parte eius Si ve
ro cū animo vindicte vel odii vel cū excess
cū debite moderationis se defendit sep
ē pccm sed venale quide qui aliquis mo
tus odii vel vindicte se immiscet vel cū
ro a q. homo ex deliberatione venit vt
p̄t colligi ex dictis eiusde tho. b nō mul
tum excedit moderatam defensionē Mor
le aut qui obstinato animo rationi resistit
ne surgat ad eā accendendū vel grauat leden
dum a Idem in sum. li. iii. tr. xxxiii. q.
cc. xxvij. b

Sacerdos qui
lutez sacerdotes dicun
tur ligare et soluere
& hm zach. tribus modis
primo ligant et soluunt
& audiunt aliquē ligari
uel solui ēe a deo
Vii luc xvii. Ite ostendite vos sacerdotibus
mundauit deinde ad sacerdotes misit.

quozū mōdū ordinetur mūdati Ite
lazarū p̄mus suscitauit deinde mādauit
discipulis suscitatū soluere Jo. xi. Nam
et si quis apud deum solutus sit tñ in
facie ecclie non ab solutus h̄etur nisi
p̄ iudicū sacerdotis de p̄c. di. i. quatuor
sibet Sz̄ ligant cū satisfactione pñi
tentibus iponit uel soluit tñ de ea al
quid dimittunt uel p̄ eam punctatos ad
sacrōz cōsonem admittit de p̄c. di. i.
multitudine Sz̄ p̄ excommunicationem uel ab
solutionē de qua satis dñm ē excommūio
et ē absolutio Silig h̄et ē clauis ꝑ.
ult. a Et ibi de h̄oc dictum ē b

Utrū quecunq; sacerdos ligat uel sol
uit liget uel soluat deus R̄ sm Raym
la aūctas quadrūq; ligatūs super tria
et solueis ēt non simpliciter intellīda
ē sed tūc dēm cum sacerdos iuste le
gat uel soluit Nam iudicū tripleꝛ
p̄mūt ē dei quo s. deus mūdat ai
am in cōtritione 2m̄ ē sacerdotis
qui aūctē clauē ligat et soluit 3m̄
ē iudicū curie celestis scilicet a postola
tis Ita q̄ quoduis ligarūt 2ē expo
nit sic iuste uel clauē non ē tenite
ēzit ligatum et in ecclīs s. p̄ apostolos
aūē xi. q. iij tūc vera et xxiii q. 2e
manet a Idem ii sum. li. iij. ti. xxx
iiij. q. clxxviij b De h̄ac mā ē p̄mā
ij. et confessio iij. ꝑ. ij.

Que sunt p̄timenta ad officiū sa
cerdotis R̄ p̄incipale eoz officiū ē
missam celebꝛare siue eucharistiā consē
crare ut ē eucharistia iij. ꝑ. ij. Et p̄tez
h̄oc ecclā ut patet 2ay. etiam put bap
tisare p̄dicare p̄mas dare populo quo
q; dare simplicem benedictionē di. xcv.
ecce Sz̄ tū cum celebrant p̄sūte epō
debent ei p̄mere q̄ benedicat si velit et
si nolit benedicat p̄sbiter dicō tñ ben
dictione sine alia solleꝑnitate Et sic
loquitur dñm c. ecce Et de h̄oc ē benedic
tio a Et ibi de h̄oc plenius i addicōe
b Item sacerdos habet conferre tres
mias exēmam uictionē xcv. di. ꝑ. Sz̄ et il
lud Vii Jaco. ultro inſirmatur q̄s tuoꝝ
2ē Item p̄t in necessitate s. absente epō 2e
consiliare solēpniter penitentem xxvi q. vi
c. vlt. al'ter xxvi q. vi. c. i. a Licet p̄e
dicta p̄tineat ad officiū sacerdotale non
tñ hec sacerdotes p̄nt p̄ducaē Sz̄ solū
qui ad h̄oc officiū fuerunt institūti ex̄ de
hēticis cū ex nūcio Ite nec sacramēta
ministrare nisi quibus data ē cura alterū
uel quibus cōmissum ē al' h̄uiusmodi cura
ut in cle. religiosi de p̄uilegiis b

Sacerdotalis ordo libeāt a forma ser
uili uel assumptiua ut ē ordo i. ꝑ. ampl
Ad mām quoq; sacerdotis facit ē eucha
ristia iij. et ē confitaē et ē confessio iij
Item confessionis relatio Ite confessor
i. et ij. Item missa Item ordo cū om
nibus ibi contractis Item p̄nia ij

Sacramentum quid sit R̄ q̄tu
or diffinitiones tres inuenio ē
augst̄ suaz sic sacrm est
sacre rei signū Altera ē augst̄
de doctrina xp̄iana Sacramentum ē in
uisibilis ḡre uisibilis forma Et hanc addit
augst̄ suaz sic ne eius similitudinē gerat
et causa existat Sz̄a ē eiusdem augst̄
Sacrm ē illud in quo sub tegumento rez
uisibilū diuina virtus secretius operatur ad salu
tem ep̄atur q̄s ē hugonis de sancto vic
tore in libro de sacramentis sic Sacramē
tum ē mūale elementū extrinsecus oc
lis suppositum ex institutione significans ex
similitudine tractans ex sanctificatione
aliquam inuisibilē ḡram conferens Et se
cundum tho. et p̄e. in q̄. di. i. In sacra
mēto Aliud ē sacrm tm Vt in baptismo
ablutio sub forma verboz Aliud ē sacrm
et res sacramēti Vt in bap̄o ablutio
Sm̄ qd ē res et non sacramentum ut ḡra
siue effectus Ultimus sacrm a Idem i su
li. iij. ti. xxviii q. i. Et hec ē sacrm et
res qd signum et signatum tm sacramētū
sit sacre rei signū ut p̄batum ē b Et
quidē de hac sacramēti cuilibet nouē
lectis necia sunt tria s. mā et elemen
tum forma s. verba et intentio ministri
requirans formam mē Nam sm̄ augst̄m
accedit verbū ad elementum et fit sacr̄
mentū i. q. i. detrahe a Requiritur etia
intentio sacrm ministrantis i. xvi ut ē
eucharistia i. ꝑ. vii. iij addicione b

Que sunt sacra necessitatis R̄ sm aug.
quinq; viz baptisma confirmatio eucharis
tia p̄nia et extrema unctio Et dicun
tur ee necessitatis quia sunt i p̄cepto
et tenentur quilibet ad ea suscipienda
p̄ro loco et tempore Reliqua duo sacra
sunt voluntatis s. ordo et matrimoniū Et de
hijs ordinibus habetur plenius in ap̄ibus
ne verbulis a Idem i su. co. ti. q. iij b

Quis effectus sacramentoz R̄ sm aug
ut talia sint cuilibet qualit̄ accedit ut
i. q. i. dns declarauit nam et sancta
mat ecclā p̄nit de con. di. ij. Et sancta i
con. xi. c. Cum maduram et bibit i dispne
sem a Spectatus dic q̄ bona sunt ad salu
tem et male accedentibus ad p̄dictorum
Vt et m sum. co. ti. q. i. b

Utrū sacramēta debeant conferri pau
peribus R̄ non xcv. di. illud hoc sm aug
intelligendū ē de p̄ceptis manifestis nā
p̄pter occulta p̄cepta non possent alicui sa
cramēta negari nisi p̄ admonitionē se
cretam uel publicā factam in ḡnāli de

di. 1 non plybeat a Idem in sum. d. q. v. Exne aut in pcto mortali sine cr
rito sine manifesto mortaliter pcrat &c
rpiendo sacrā di. xl. multi di. xxv. illico
a Illud c. non videtur ubi habeat ꝯ habet
xrb. di. b xi. q. iiij. andi a Con tho. et
pe. Vt in sum. h. iij. tr. xxii q. xxii. ad ti
b Silr et nitet. facti in suo ordine mor
talit pcrat ut ē ordinatus i. ꝑ. ij Et
vide i. ꝑ. plr in fi.

¶ Utrum sacrā possint itezari Rx tria
sacrā non pnt itezari s. baptisma ordo
et confirmatio q. q. i. q. quidam de con.
di. v. dcm et c. de hoc multi cum sacro
facienda ē summa que dicitur fiezi qn
non itezandum tractat qi pma colla
tio non valuezit i. q. i. sacramenta de
con. di. iij. additur In collatione enim
cuilibet trium predictorum impmit caract
ter animē qui ergo post mortē non
pōt ab eo separi Vide etiam si quis re
suscitaretur non esset rebaptizandus a
reconfirmatus aut reordinandus secus i
alijs quatuor sacramētis xxxii. q. vi. lit
te et i. q. i. q. quidam a Idem in sum
li. m. tr. xxviii. q. v. b Vide et hugt nō
mit q lazarus post resuscitationē suam
non potuisset itepē uxorē suam ner
illa illū ꝯ si vellent sancti oportezet q
cōiūgezent de nouo et sic pōt itezari mri
monium eucharistia pma et extrema vncio
Vt et hor in singulis corū locis di. a
Idem in sum. co. tr. q. li. Et additur q ta
lis contrahes post resurrectionē no est
bigamus qua non mundat carne sua ꝓ
hor in duas fm eund hugt. Con pe. Vt ibi

¶ Quid cum dubitatur an aliquis re
cepit bapm uel aliud sacrm Rx debet ite
rari sub condicione pez silem modū qui
dictus ē de baptismo ē. baptisma mi ꝑ.
amplr Nam non intelligit itezatum
quod restitutur ee factum de con. di. i. so
lēpnitates et de con. di. iiij. si nulla eꝫ
de presbitēo non bap. denics a Idem
in sum. co. tr. q. xxxviii. qn dubitatur e
tiam cum aliquod substancialiū sacramē
ti viz de forma uel mā uel intentione
ministri fm tho. et zay. b

¶ A quibus ministris sacrā sunt conferenda
uel recipienda Rx sacramētum confir-ma
tionis a solo epō et sup conferri pōt de
con. di. v. manus et c. nouissime et c.
Vt lemm Silr et sacrm ordinis salte
sacri a Nam non sacros conferr qnqz
etiam Abbas ut ē. abbas ni ꝓmiserit
b Vt ē ordinator ꝑ. v. Silr et pma so
lempnis nisi aliud necessitas tolerat di. l.
ni ma pte xxvi q. vi c. fi. Alia vero sac
mēta a sacerdotibus conferri pōt Et
non recipit a quo sacrm confirmatr uel
confitentur ꝑ. bonis uel malis etiam excōi
catis uel degradatis uel hēticis dūmodo
i forma ecclie a Si quis ad cēsuram sacri
sed bñ recipit quo ad effectū Vt i multis
allegatis et hoc sequitur b pcrat tñ
qui indigne confirmant pcrant et qui
recipiunt ab hēticis uel scismaticis excōi
catis symoniacis seu notorijs fornicatoribus
ꝓtez baptismū in articulo mortis di. xxx
iij. ꝑ. vezū i. q. i. sacrā et c. sicut dicti
a Sanc in articulo mortis dum desunt alij
etiam a notorijs fornicatoribus cōto recipi
pōt et ꝓ quib etiam pmā Sed a ꝑsecutis
ab ecclia solus baptismus xxxij. di. ꝑ. pozo
Et de hoc aliquid dicetur ē. de cleticis iij.
ꝑ. i. in additione b

¶ Cō sacrm sit excellentius Rx baptismo
excedit alia cōne efficacie de con. di. iiij.
ꝓ bapm Nam i virtute eius dimittunt
alia pcta quo ad culpam et quo ad pena
necꝫ ē necia alia pma a facit de pma di.
pij nullus b

¶ Cē quia eucā est fundamentum aliorū sac
mentorū ex de presbo non bap. Veniens
Eucaristia aut excedit cōne dignitatis
et sanctitatis de con. di. ij. Nichil Confir
matio aut excedit cōne confitentis quia
confertur a solo epo sicut etiam sac ordo
ut in precedenti ꝑ. dicit. Matrimonium vero
excedit cōe significationis quia significat
cōiunctionem xpi ad ecclīam ꝓ vinculum
divine et humane nīe ex. de bigā. debitū.
Vnd Maior in effectu baptismus recipi
entis esse Coniugium signo maiori crisma mi
nistro a Idem in sum. co. tr. q. cxxxviii.
fm zay. et tho. et tho. b

Sacrilegium quid sit Rx sacrilegi
um ē sacre rei violatio uel usur-
patio Et dic. quasi sacri ledūm et sa
crum ledens a Idem i sum. li. i.
tr. xiii. q. i. fm zay. et tho. b Vel sacrū
legens i. furans uel diripiens

¶ Quibus modis committitur sacrilegium Rx
fm zay. committitur qnz cōne ꝓsone Vt cū
quis uiezat vlezium uel rapit monialem
cuiz cōe loci Vt cū violat i munitatem ecclie
uel cimiterij cuiqz cōne rei Vt cū res
sacra uel sacre usui deputata usui-patur Et
hoc subaudiendum sic Sacrilegium committit
au fezendo sacrū de sacro uel non sacrum
de sacro uel sacrum de non sacro xvii. q. iij.
quisquis Lazre tñ dicitur qui committens
sacrilegium etiam multipliciter ut trans
gressor muri publici quod consistit in
sacris sacerdotibus et magistratibus di. i.
Jus publicum Item qui articulos fidei et
precepta uel prohibitiones dei negligendo
uel neglendo violat et offendit cuiz tñ
ligendū ē fm tho. qui legem dei impugnat
ut hēticus et blasphemus qui quide ex hoc

q̄ deo non credit merito et infidelitatis pec
catum ex hac rō q̄ dum legis verba p
uertit sacrilegium meretur d Hoc verum
s̄m acceptionem speciale q̄alit̄ tñ loquē
do p̄t intelligi de ōi pter s̄m Vl. et in
sum. co. tr. q. ij. b Item qui disputat de
iudicijs p̄ceptis uel iudicat et hoc nisi cū
denter constaret illud ee rōis deum Et dico
disputat requirendo in dubijs seruis si p̄pter
maiorem discussionē et intelligentiam et
hoc fit dictū gl̄o. xxj. ut in dicta q. ij. b
Item qui publica officia q̄mittit iudeis de p̄
dictis rāibus xvij. q. iiij. s. qui aut et c. ne
mō et c. constituat Item qui quarumq̄ re
certe retinuerit uel acceperit rōis eius
voluntatem xij. q. ij. c Nulli liceat q̄tracta
re. d Con. p̄dictis tho. et Vl. vt i d. q. ij.
¶ Secūm quā spem sacrilegium e maig b
peccatū Rñ s̄m tho. 2a 2æ q. xcix Tanto
sacrilegium e grauius quanto res sacra ī
quam peccatur maiorem obtinet sanctita
tem Vnde si sacrilegium cōmittitur contra
p̄sonam uel locū grauius e rōis p̄sonam
q̄ rōis sacrū locum quia sanctitas loci or
dinatur ad sanctitatem hominis Ite hic
tanto sunt grauiora q̄to p̄sona uel locus sit
sanctiora Si uero sacrilegium cōmittatur
circa alias res sacras tunc diuersos hab
gradus s̄m diuersitatē sacrarū rerū mē
quas summum gradū obtinent q̄a sacra
quibus homo sanctificatur quorū principiū
e sacrū eucharistie qđ continet ipm xp̄m
Et ideo sacrilegium qđ rōis hoc sacramentū
q̄mittitur grauissimū et mē ōia post sa
cramenta aut s̄m locū tenet vasa consecra
ta ad sacramentorū susceptionē et
q̄ ymagines sacre et sanctorū reliq̄e
in quibus quodāmodo q̄ p̄sone sancto
rum venerantur uel deshonorantur De
inde ea que p̄tinet ad ornamentum ec
clesie uel ministrorū deinde ea que sunt
deputata ad ministrorū sustentationē sine
sint mobilia sine īmobilia
¶ Que pena sacrilegij Rñ si iniuria atro
citer fiat p̄sone ecclastice s̄m leges pena e de
capitatio C. de epis. et cle. si quis in ij al'
iō iudicis arbitrio reseruatur p̄ro qualita
te p̄sone rei tempore et loci ff. ad l. iul.
pecul. l. lecte §. i. et l. sacrilegij d s̄mum
tñ etiam sacrilegium ultiō supplicio s̄m ll.
q̄ s. facit rōis legem confugientium ad ec
clesiā ut ē. Immunitas confugientium
§. ij. b s̄m rationes duplex e pena vin
s. spualis s. excōicatio Nam p̄ro sacrilegio
in p̄sonam ecclastici quisq̄ e maior ex
cōicatus ipso iure. d xvij. q. iij. si quis sua
dente et ex de sen. ex. non dubiū b Et
sacrilegio uero in rebus minor excōicatio
fit xvij q. iiij si quis domū ibi donec
ingruentis admonitu ltime satisfaciat friat

se rationē ee p̄uatum si uero post 3am et
3am q̄uctionem rogatus epō satisfacē de
tractauerit sacrilegij periculo ab ōibus ob
noxius teneatur ista ut s̄m aplm nemi
fidelium misceatur b Et in aliquibus cōibus
etiam maior et cui quis intendit uel fran
git ut hēs ē. absolutio p. §. ij. Vñ Sup
de co. cōf et ē excōicatio inī. Alia pena
e permanēs xvij. q. iiij. si quis marito.
et c. si quis cōtumax et c. quisquis tuen
tibus et c. si quis demerēs d Idem quod
ē. notatur in sum. co. tr. q. iiij. s̄m 3ay.
et tho. et Vl. b In quibus causis dimer
se ponitur pene permanēs que s̄m ip̄m
fatem cānōs et legum consuetudines in
fligende sunt d Hoc sunt dicta gl̄o. 3ay.
Vt in dicta q. iiij. Vbi etiā dicitur s̄m
Vl. q. h. pena pecuniaria e arbitraria b
¶ Sagittarius Vtrū liceat vti arte sa
gittandi uel balestrandi Rñ p̄mit
tam hoc officium exercere cōis
paganos et fideles p̄secutores cōis
xp̄ianos aut et catholicos rō ee co. c.
Vnico Dicit tñ quidam q. in bello iusto
possit licite hoc officium exerci cōis cōis
xp̄ianos q. in tali bello ut sup dicit
Vtrū quis apte pugnet aut ex insidijs
ū ad illius tertia uitest xxiij. q. ij. dis
ij. q. viij. Et p̄sidem d Idem in sū. li
ij. ti. iij q. i. s̄m 3ay. gl̄o. et ē.
qui videntur hoc tenē q. in bello iusto li
ceat uti balistis etiā cōis xp̄ianos b
¶ Que p̄na exercentib⁹ etiam arte quā
uis p̄hibito Rñ pena cōis e q. sub ana
themate p̄hibet ee co. c. Vnico in fi.
Et dicunt quidam q. ubicūq; exp̄imitur
talis forma verborū s. sub anathemate
uel sub pena excōicationis e ramo late
sume et excōicatis e qui cōtulerit di
uin. Salomitane alij dicūt q. huiusmodi
verba non habent vim nisi cōmationis
ut c. cōmationes epi l. i Et h. opinio
verior e Vnde non sunt excōicati sed
excōicandi d De hac dictum e ē excōica
i. §. iij. in addicione b De facientibus
et vendentibus balistas Vide ē. Negot
tratio §. v.
¶ Sanctorū reliquie unde ē. recipi
et reliquie sanctorū
¶ Saracenus Sarracenus dicitur
qui nec nouū nec vetus recipi
unt testamentum qui non ab agar auctha
re sic proprius a sara vxore libera sarrace
nos se appellauerunt Et inē eos sunt q. da
mascenum a damascia ciuitate et p̄ouin
cia qui receperunt salutem quicq; libenter mor
si alios respiciunt d Hec sunt dictum
3ay. Vt in sum. li. i. ti. iij. q. ij b
¶ Quam qui dederit sarracenis et phita

nel eis fauent cõtra xpianos exercitati
sunt ut hec ē. absolutio i. ff. iii. circa fi.
Et adde q tales xpiani si capiantur fi
unt serui capientium ex. de iudi. Ita quo
zudam et c. ad liberandam Et ideo hic
q Nicolaus viii. In quadam exhortatione
que inter pia olim ramsam in gnali sta
tuit et ordinauit q nullus arma equos
ferri lignamina victualia et alia cuius
mercimonia in alexandria ne alia lo
ca sarracenorum terre egipti deferre vel
mittere seu de suis portibus vt
eis deferantur exhere nel exhi per
mittere aut eis al' auxilium nel fauore
prestare presumant al' sint excommunicati ipo
facto nec pnt absolui nisi tm de bonis
ppijs in dicte terre subsidium conmercium
dum exposuerint quantum ad partes pre
dictas detulerint nel miserint aut de
ferre vel de suis portibus deferendi
eis exhi pmiserint Et michi loquitur q
si capiuntur fiunt serui capientium Et si
mile statuit de armis terris soldano subie
ctis Et addit q preter penas predictas si
unt #cti infames et intestabiles Ita
q nec testari valeant nec aliquid ab
alterio testamento percipere nec ex testo
nel ab intestato succedere nec admitti
ad publica officia Et omes actus legitimi
suis eis penitus interdicti et q postea
de hac constitutione debent publice de nu
ciari et alia contra bona ad fisci deuol
ui ff. in pdicta decretali que tu intelli
gebatur renouata per dominum G. tu
post factum sextum j. anno papa bon
facius viii. nouauit eam in quada extrauga
ti' cõi illos post hec papa clemens v. de
etiam renouauit et pne absolutionem
pterea in mortis articulo reseruauit
extrauganti qui incipit multa nitis de
crucijs etiam absoluendis et sacra
mentis Vide j. treuga

Vtrũ ritus gentilium nel paganorum
sint tolleranda R. sm thom. 22æ q x
licet ecclia ritus et festa indecora agi
tolleret ritus ti gentilium non tolle
ret nisi forte pter scandalu vitan
dum nel scisma siue desidiu et hmoi
mala sint aliqui ad tempus tolleranda
ritus paganorum nel etiam hereticor
a Et sic aliqui ecclia tollerant Vt in
sum. ca. ti. q xv. b

Vtrũ liceat fidelibz xpianos qui deti
nentur a sarracenis nel liceat eis
xpianis detentis fidelibz aliquid sarra
cenis hoc ē. fidelium ff. glt et Vlt
Ecclo etiam debeat ad fidem induci ac
quisitis ē Iudeis iij. ff. i.

Hic de seruis sarracenorum dic sicut ē
de seruis Iudeorum ē. iudeis ii. pter totu

a Quid alij infideles et hereticj pos
sidentur habere seruos xpianos sicut
et iudei C. ne xpianum mancipium iu
dzo et mgro b

Sarracenj in terris xpianor nõ sunt
permittendi facere publicam mutationem
de uestibz suarum ritu nec pretextu mu
tationis ad aliquos ipsor tamq ad sanctu
vt in clem. Cedit ex eo. a Vtrũ aut
liceat uti' ligno infidelium Vide ē. apostol
super ij. ff. fi. b

Satisfactio potest intelligi dupli
citer Vno modo que fit homini ei
satisfit et de eo p quem illate
nentur Et de hac sufficienter que
dicta sunt ē. restitutio per totu et hic
j. ff. ix. Alia e satisfactio qua satisfit
deo de pcto et de hac nunc dicendu e
Quid e satisfactio R. sm Aug. satis
factio e rabz peccatz excidz et causis
suggestionibus aditum non indulgere
a hec habetur de pe. di. iij. satisfac
tio b Sm vero Anselmu li. ii. Cur
deus homo Satisfacere e deo honorem
debitu reddere Istius diffinitionis ex
positio pe. ii. di. xv. dicit satis
factio nihil aliud pcepti peromperendo
et pcessum a futuris cauendo Et ideo
pactum primi diffinitur ab anselmo ei
dem honorem deo debitu s. qui p pec
catu ablatus fuerat reddi Sz p actu
alij diffinitur ab aug. s. cui excidere
ccf p que fit pcessatio a futuris et
horat causas s. introitus radices a p
cato scilicet scilicetas suggestiones ideo
horat oportunitates extirpandas ut ho
loru et hmoi a Idem i sum. li. iii
ti. xxxiii. q. ri. Ricar. in xv. di. q.
sua. dicit satisfactio e pro illata in
iuria voluntaria recompensatio pari
tatis equalitate cui ppositio non cõ
mittendi nouã iniuriã Voluntariã dica
q al' non e ex caritate nec meritoriã
de pe. di. vii. nullus pari tatis equali
tatem dicit quia nisi fiat pari debitu iusti
cie equalitate dicit q nisi fiat de
bitu iustitie non e ad vitam valida de
pe. di. v. falsas et c. fires cum ppto
et recta diritur quia al' non e pniã
sed decisio de pe. di. iij. In. i. fer. b

Vtrũ homo possit satisfacere de uno pec
cato sine alio R. sm thom. q. di. xv. no.
Nam apparet q talis sit modus satisfac
tionis qui repetat ad tollenda offensa.
Offense aut ablatio e amicicie restitu
tio Et ideo si aliquid sit q amicicie
restitutionem impediat etiam apud homines
satisfactio ee non pot cui ergo quilibet
peccm impedit amicitiam caritatis q
e habz ad deum impossibile e q homo

de vino ꝓtio satisfaciat alio retento sicut
nec homini satisfaceret qui ꝓ alapa si
data fecit ꝓsterneꝫ et aliã sibi daret a
Con. ꝓe. Vt in sũ. co. ti. q. cij b

Vtrũ satisfactio fieri debeat ꝑ opera pe
nalia ℞ fm pe. q. sinãz. di. xv. sic quia
per talia opera fit solutio cũ ede debite
pro offensa ꝓterita et fit ꝓfecuatio a
futura offensa pene et medicine queda
sunt Vt dicit plus ij. ethi. Et quidem
qñ pena satisfactoria inducitur ꝓpter
emendam culpe ꝓterite sic maiori culpe
maior debetur pena qñ vero inducitur
pena ꝓpter cautelam culpe future sic
aligñ etiam minori culpe maior ꝓponit
pena Vt puta i iuvene fortasse quia
in sene ignis cũ senex magis pertret
tũ iuvenis indigeat fortiori retinaculo
Ide tho. c. di. a Idẽ in sum. co. ti. q.
cũ. et sequenti b

In quibus operibus consistit satisfactio
℞ fm ray in tribus s. in oꝛõne ieunio
et elia In fine cõm superbiam In ze.
cõm cazmis contra pisentiam In zo. in
anaziriam Vide thob. xij. bona e oꝛõ
cũ ieunio et elia Et ut ait pe. Ad
has reducuntur omes alie satisfactiones
Nam vigilie pegrinationes discipline
abstinentie et omia opa cazmis affli
gentia reducuntur ad ieunium opera
vero misericordie corpalia ad elemosi
nam Opa vo mie spialia ad oꝛõnem
a Helias direxit opa spiritualia hꝫ.
cũ reduxerunt ad oratione fm pe. et
in sum. co. ti. q. cv. Vbi hec oia nõ
tur b Et per ieunium ordinatur homo
in se ipm ꝑ elemosinã ad ꝓximum per
oꝛõnem ad deũ c Item fit satisfacti
o de bonis exteꝛioꝛibus ꝑ eliam de bois
coꝛpoꝛis ꝑ ieunium de bonis aie per
oꝛõnem a Addit ray. ꝓbat etiam dicti
q satisfactio consistit in duobus s. in
largitione elie et cazmis macerationis
Et tue fm glo. cuius sub cazmis macera
tione comprehenditur etiã oratio Vt dic
tu. q. cv b

Qualit eliaz largitio sit satisfac
toria ℞ fm tho. in q. di. xv. Illaz
eliazũ largitio ad quam quis tenet
non e pazs satisfactionis sed ꝓambulũ
ad ipm Ille vero elie ad quas quis al
ium tenetur fuit cũ satisfactorie cum
sit apa bona et penalia q exigitur
ad opus satisfactorium a Idem i sum
co ti q cvi. Bonaventura bo sup ea di
xv. dicit q hoc e verũ de largitione
nistrie qua non videt satisfactoꝛium
id ad quod quis alio tenetur sed credit
q domine mie benignitas tanta e q
totum acceptat et quasi ꝓ nichilo
saluat nos b

Vtrũ flagella quibus a duo in hac vi
ta flagellamur sint satisfactoria ℞ fm
tho. in q. di. xv. Si flagella fiant al
quo modo ipius patientis in ipm s.
ea arripiat ad purgationẽ ꝓpter actoꝛũ
eis vicius patienter sit tolleti satisfac
tionis arripiũt Si aut patiens eis ꝓ
impatientiam eoꝝ dissentiat tue non
efficiuntur aliquo modo ipius Et ideo
no habet locum satisfactionis sed meritoꝛia
nis tm a Idẽ in sum. co. ti. q. cix b

Quod sit maius satisfactoꝛiũ an elia
mel oratio nel ieunium ℞ fm tho ubi
s. Elemosina includit misc oꝛõem et je
iunium duplex zoe ꝓpio qz elia cũ
cui datur constituit debitoꝛẽ ad oꝛãdũ
et ieiunandum et ad alia bona q ꝓpt
faciendum ꝓpio eo qui dedit ꝓpio quia
elia ꝓpter deum data e quasi queda
oblatio de facta Vũ plus dicit i ethi.
q dona habet aliquid filie dei sacrams
Oblatio aut ipa deo facta habet omẽ
nem halet Item in ẽptum bona exte
roꝛa ad coꝛpoꝛis coꝛrectionem oꝛdi
nantur subtractio exteꝛioꝛũ bonoꝝ ꝓ
cliam qñ virtute continet ieunium
quo macerat coꝛpus Sili etiã oratio
virtute continet ieunium qz extensio
intellectus ad deũ debilitate coꝛpoꝛis
pazit Vũ elia completius ht vim satisf
factionis qñ oꝛõ et oꝛõ qua ieunium Et
ideo dicitur ꝓ tho. in. coꝛporalis ex
ercitatio ad modicum valet e tractus at
ad oia vz Et ꝓpter hoc elia magis red
ditur ut vlis medicina ꝓpter qñ alia luet
vi date eliam et eiã munda sunt volis
Dan. in. peta tua elis redime Et tolle
in. Elia ab oi peto liberat a Idem i
sum. co. ti. q. cxxiii b

Vtrũ restitutio sit pazs satisfactionis
℞ fm pe. in q. di. xv. Aliquid potest
pazs satisfactionis duplicitez Vno mo
omne id quod ad debitã satisfactionem
exigitur et sic restitutio e ꝑs satisfac
tionis Alio mo id solum in quo consistit
satisfactio et sic restitutio non e pazs sa
tisfactionis quia restitutio dicit tm cessa
tionẽ ab iniuria sed e fundamentum et ꝓ
ambulum ad satisfactionẽ a Idẽ in
sum. co. ti. q. cxxxiii b

Vtrũ unus possit ꝓ alio satisfacere ℞ fm
pe. Vbi e duplex e effectus satisfactionis
vnus solutio debiti ꝓtoꝛ ꝓcedentium Al
ter remissio cazum ꝓtoꝛum sequentium Et
quidem quo ad hunc 2um effectum constat
q unus ꝓ alio non ꝓt satisfacere e 2um
tum tm ad ꝓmum distinguendum qz sicut
impotens e ꝑ se satisfacere tunc alius q
e in caritate ꝓt ꝓ eo satisfacere sicut

etiam confiteri ut ē confessio i. g. Vi
Si vero ē potens tūc oz q ipemet sa
tisfaciat pro se ipō p tū Sumazi p
alīm Et addit hic tho. q etiā si sit po
tens alius posset pro eo satisfacere sz
non ē p̄mittendum ut aliquis pro alio
satisfaciat nisi defectus aliquis appare
at in penitente vel corporalis p quam
impotens sit ad sustinendū vel spualis
p quem non sit promptus ad portandū
p̄niam ¶ Et hoc etiā p̄niā ei non vide
prodesse nisi animū habuerit p̄ntū ad faci
endum quod sibi a sacerdote in penitentia
iniūcte fuerit Unctum q2 ad hoc obligā
tur ex de pe. et re. omīs Nam p̄fec
ta pēnitentia tollit p̄cozdiam oia libenter
sufferre de pe. di. i. p̄fecta Ideo clarior
videtur sūa pe. que et ponitur simul
cū dicto tho. in sum. co. ti. q. cxxxvi. ar
nōn ē q homo recognoscat p̄cm su
um saltem p aliquē actum satisfactio
nis exteriozis al' non videtur in veritate
doleze Vñ et Jocha. ij. dicit dñs Con
uertimini ad me in toto corde vro in
ieunio et fletu et planctu ⁊c Ad h.
etiam facit de pe. di. i. non sufficit Vñ
et Rytas. sup iiio di. xv. dicit q de le
ge cōi sm eos aliquam dimittitur ac
tuale p̄cm mortale sine aliqua satis
factione quia semp ad hoc requiritur
actus penitendi In quo p̄mo duo
pare satisfactionis considerat Et q̄d de
lege cōi pro mortali actuali cū satis
factione meriti xp̄i acquiritur aliqua
satisfactio penitentis non propr̄ impu
tationē meriti xp̄i Sz quia deus vult
et p̄pter sui honorē et bonū nostrū Ve
pro his que voluntarie p̄pa cōmittimus
vel omittimus voluntarie p̄pria satisfactione
aliqua faciamus Ubi scotus sup. iiio di.
et sent. idem sentit subdens Et augus
tinus p̄ter dolere q̄dcūq; p̄cm Ideo
pro nullo cozali det alia satisfactio p̄pa
Nam sequitur q contritio includit aliq̄
satisfactionē saltē in voto Et licet qm
contritio sit intensa ita q sufficiat et
satisfaciat pro tota pena p̄cepti tūm
tū de pena inflictenda non ē irrōna
bile quia contritio non ē nisi satisfactio
particularis p̄cepta vō ecclia dant p
remedia ecclia et sm illas conditiones
que requiruntur in horibus sit i plumbg b
¶ Utrū satisfactio possit fieri per opera
ex. caritate facta p̄ sm tho. et pe. ii
ij. Non. Nam satisfactio ē amotio offen
se et restitutio amicitie hui aūt non pot
fieri nisi ecclia et caritate Vñ 2o. cozin.
xiio Si distribuero in cibos pauperū oēs
facultates meas caritatē aūt non habu
ero nichil prodest michi Talia enim opa
non sunt deo accepta Et licet homo no
habeat certitudinē q sit in caritate et per
quis certus ee non possit p̄pter q̄d dicit
ecclēs. v. de p̄sciam p̄cōzum noli ee sine
metu tamē sufficit certitudo probabilis
coniecture ¶ Nam gloria nra ē testimoniū
conscie nre ii. cozi. i. Et ide q̄d hic iiio.
in sum. co. ti. q. cxxv. Et addit pe. ix. q.
si satisfactio non pōt etiam fieri p opa
caritate informata sed non p̄fecta q2
non pōt ee aliquod opus meritoziū vel
satisfactoziū sine intentione boīa hui aūt
boīa intentio non continuatur nec sedm
actū nec sm habitū Item quia id quod
fit in p̄cō opus mortuū ē Ut in sum. co
ti. q. cxxvi b
¶ Utrū satisfactione tunctam sed in p̄cō
mortali expletā ntē sit iterare vel sm
tho. ubi ē. Alique satisfactiones sunt ex q
bus manet aliquis effectus in satisfacien
tibus etiam postq̄ actus satisfactionis tūs
ijt sicut ex ieunio manet corpus debilita
tum Et ejus languor sine diminuto Et sic
de similibus Et tales satisfactiones i per
tatis fuste non oz q iterentur quia ad
illud quod de eis manet p̄ p̄niam seque
tem acceptē sunt Satisfactiones aūt q
non relinquit aliquē effectum in satisfa
ciente postq̄ actus transit oz q iterentur
sicut de oze et similibus Actus aūt iteri
oz A. j. dolor de p̄cīs b qui totaliter
transijt nullo mō vivificatur vel oz quod
iteretur Idem Al. Addit aūt W. q talis
tenetur ad suscipiendā postea penitenti
am sine satisfactione non tū ē ei impone
da p̄niā tanta quanta si nulla fuisset
imposita quia p̄sumendum ē q p̄cer illa
tuncta que fecit licet ex. caritatem dīs
maiorē contritionē ei dedit ¶ Iste W. vide
tur sentire q p̄niā i mortali facta sit i dif
ferenti iteranda sed q̄d p̄cer iterum ab eo
dictam possit dimitti pe. etiā videtur
sentire q silitez sit iteranda ut m̄ su. co
ti. q. cxxxvi. Ubi sm eū dicitur q satis
factio in mortali p̄cō facta p sequente
p̄niam non incipit valē quia talia opa
a caritate non sunt elicita nec imperata
et ideo ab eo non vivificantur Idē hic
xv. di. et sent. qui etiam non videtur appro
bare quo ad hoc diūam qualitatē rezim
de quibus fit satisfactio dicēs q cum deus
bonoz non egeat opa hoīs non acceptat
tanq̄ zelum recognitionis debitum nisi acceptet opantem Vñ et gregz in
primis dicit respexit dñs ad abel p̄sona
subintellectum et ad munera eius deinde
do acceptionē muneriz et acceptionē p̄s
et reprobationē ex reprobatione Ut et di
cit Augs li. de p̄niā et de pe. di. v. Con
sideret Ubi semp offerat deo mentē ⁊c

Ad hꝫ etiã 1. corꝫ. xiii. ibi Et si distribuero in cibos pauperꝫ &c facultates mee &c Scotus vero super eadẽ distinctione dicit q ista sũma iudet minimis duratiõibꝫ pctoribꝫ et offensio maioribꝫ obstinatiõibꝫ Si enim iste hodie vere penitens et humiliter recipiens satisfactionẽ puta de iniuriis triũ dierũ citius recidiuet i pctm mortale et de illo non penitens 2a die remaneat quia sibi ꝓpositũ e si dicat quis q scit illud 2m diei non e aliqua satisfactio exteriorꝫ magna offensio e inducendi istum iam lapsum ut 2a die non sciat et ꝑ quis ad illam pctm mortale q trãsgrediendo penitentiam illam a sacerdote receptam videtur peccare mortaliter cui sit transgressio ꝓcepti ecclie et viarũ dei in isto actu ex hoc posset formari talis ratio si post lapsum et ante penitentia no illam non exequitur satisfactionẽ ꝓximã sibi ꝓpositam peccat mortaliter nolle peto deo si exequatur breuiat quia facit actum alibi hꝫ hoc non facit nisi nolitum illud est sibi imꝓpositũ aut pars satisfactionis ꝙꝰ dico ꝙ sine ꝓiudicio q qui semel vere penitet et recepit penitentiam uel satisfactionem dignam sibi iniunctã ab ecclia clave non errante ꝑ culpam postea recidiuet nunquã tenebitur nisi ad illam vnã satisfactionem adimplendam et si impleat intensitate meliꝰ e quia non tm solvit pena ꝑ ecclia mitigatur gratiam Si aũt ipsa ab eo ex caritate exigatur soluit quidẽ pena licet ipse non soluat Et ꝓmo quidẽ satisfactio simpliciter quia reconcilians et placans 2o aũt e satisfactio quia voluntaria reddicio sed non simpliciter quia nec reconcilians nec placans 3o e satisfactio ultra quia non exigitur ulterior pena Ex 2o sequitur q si magnam ꝓtem satisfactionis imposite qs fecit ex caritate non e iteratio imꝓpositi debite sed satisfactio ꝓpo ꝓmo pcto de quo penitentia explenit ni pcto mortali et post iterꝫ peccet quia de pcto satisfecit licet ex caritatem ꝑ tm de nouis pctis q fuerint causa qꝫ satisfactio fuit mortua ꝙꝰ non satisfactio non sequitur nisi q non e reconcilians et placans i amicitia Et sic arguo ab igitur non satisfactio non sequit qꝫ sufficit deo q aliquis voluntarie soluat penam debitam ad punitionẽ pctꝫ quamuis licet non reconsilietur in amicitia quod pot tribui humane Si enim alicui offense in tenuem rem irrefundeat pcise sine levem absentia magna si iste etiam tanto absentiatur maiorꝫ satisfactionem exigitur et recte satisfit sufficienter quia sine iniustitia non ab eo exigẽ vult ulteriorẽ penã et tm non recipit eum in gratiam et tam

certa multo igitur magis posset sufficere ꝓ punitione culpe si aliquis debita sibi infligeret penam licet non ad gratiam vel amicitia iudicis offensi Ex tertio me libro posset dici q talis si ꝑ nouã peccatum in quod recidiuant damnetur aliquam totam priorem q ipse fecisset punietur in inferno temporaliter pena recidiuante illi q non fuit hꝫ soluta Et post aliquod tempus non punietur aliqua pena ꝓ illis ꝓ quibus fuit priã illa sic ꝓpter sicut et de venali qua mortali in pcto venialia simul cum mortali non punientur eternaliter ꝓ venali ut dicetur 4o sexto Et eodẽ modo in ꝓposito Ex quo cum sua plena iam iusticia punitiua semel e suppleta pena temporalis ista ꝓ isto pcto de quo ve penituit nunquã ista ꝓ isto pcto debet nisi priã temporalis et illa soluta nulla hꝫ scotus Ad rationem aliã fiat dicendo q aut satisfaciendi e ꝓximo aut deo ꝓ tanto in quantum tanto fuit facta sufficit nec cum interit proximus cuius meritum fuit satisfacienti et bona fides non patitur debitum ab eodem idem debitum exigatur ff de rebus ab eodem Ad 2o tanto dicendum q satisfactio priãlis respectu ꝓlate ꝓpter ꝓpositã e in arbitrio sacerdotis ut ꝑ priã q. 5ta. Vii post aliquale penitentia sine qua regulariter alius fieri non potest ut ꝑ 5. ix cu additione a volumine confessoris dependet virtus satisfactionis ex ratione facta debeat iterari vel no Et si de eius voluntate constat tanto illi q si non constat recurrendo ad correctorias Vii si iuncta penitentia non relinquit post se aliquem effectum sicut e oratio no ꝓ sumitur imposita ad satisfactionem pene sꝫ ad impetrationem reconsiliationis seu ipsam remissionem que haberi non pot nisi ꝑ opa facta in caritate Ideo huiusmodi penitentia debet tanquã inutilis quo ad hoc iterari Similiter videtur iteranda qui pctm simulat effectum iuncte penitentie sicut e Visitare loca indulgentie ad quo inutiliter accedit que e ex cui tatem Ideo illuc accedẽ videtur talis iunctum vt non sit inutile sed ex eo se quatur effectus nisi constaret sacerdote illud fuisse potius ad pregrinationis quã ad indulgentie acquisitionem Si vero 2o iuncta penitentia relinquit post se aliquem effectum recti seu corporis diminuendum ꝓsumitur iuncta ad satisfactionem pene que ꝓ etiam ex caritatem fieri ut dicit scotus Ideo non e inter iterari sim eundẽ tho. nisi priã huiusmodi est valde grauia respectu ꝓsane penitentie et pctoꝝ cum ab eo cõmissoꝝ Ita tam ꝓua penitentia non videtur iuncta

ad satisfactione pene sed ad impetratio
ne gratie remissiue que ex caritatem
haberi non pot propter illam vere e ite
rari sm Ricar. Et sic dor. contor Et
ex hijs pot colligi q ad vitandu dictas
ambiguitates debet prudens sacerdos pe
nitenti aliquam iniunge satisfactione q
statim exequatur verisil in statu gre
Et exinde quo ad reliqua satisfactionem
quam successiue agere debet dcat ei de
clarare vtru dcat illa iterare si ex carita
tem egerit et licet in aliquo cau satis
factio iterari dcat si ex caritate fiat
vt predictum e tn hoc et quodcuz aliud
bonu etiam ex caritatem factum vz Et
Vtile e ad multa de pe. di. v. falsas et no
Ricar. q' sent di. xv. b Et no q non e
in pcto mortali qui e contritus ut B con
tritio § plt chultra que ptinet ad satis
factione vide B. elia It Jeiuniu Ite ora
tio Item pena ij.

Scandalu quid sit R sm tho. 2a 2e
q. xliij. sicut Jheronim dit sup 1o
cap xv. Scis quia pharizei audi
to verbo hoc scandalisati sunt
Quod grece scandalu dit nos offensione
vel ruinam vel in pactione pedis possum
dice Contingit enim quz q aliquis obex
ponitur alicui in via corporali cui impinges
disponitur ad ruinam et talis obex dr
scandalu et sili in processu vie spiritualis
contingit aliquem dispom ad ruina spua
lem p dctu vel factu alteri inquantum aliqs
sua admonitione vel inductione aut ex
emplo trahit aliu ad peccandu Et h quip
pe pprie dicitur scandalu nichil aut sm
ppriam rocm disponit ad spualem ruina
nisi quod habet aliquem defectu rectitudi
nis quia id quod e pfecte rectu inuit
homine contra casum q ad ruina inducat Et
ideo consequenter dicitur q scandalu est
dictu vel factum minus rectum prebens
alteri occasionem ruine Et h diffinitio su
mitur ex glo. cap xviij. a Eande diffini
tionem ponit Nico. de lira sup pis xlix
b Scandalu tn large sumitur pro quolibz
impedimento cap xvi. Scandalu michi es

Vtrum scandalu sit pctm R sm tho. ubi
s. duplex e scandalum s. passiuu in eo
qui scandalizatur Et istud semp peccatu
non est scandalisatur nisi inquantum aliqua
liter ruit spuali ruina que pctm e Ali
ud e scandalu actiuu s. quod in eo qui
scandalisat et hoc semp e pctm qr vel
opus quod facit peccatu e vel etia si
etiam si non e pctm saltem habet pcti
seu mali spem Ideo dimittendu e ppt
pximi caritate ex qua vnusquisqz tenetur
salutem pximi procurare Et sic qui no dimit
tit contra caritate agit a Vide et ad thes
sal' vltio dicitur Ab oi specie mala absti
nete vos ex de vi. et ho. cleri. cu ab oi
b Sz tn scandalu patientis pot ee sine
pecto agentis ut puta cu aliquis scanda
lizatur de hijs que aliquis bn facit et q
speciem mali non hnt a Quia hoc cau no
e scandalu actiuu sed passiuu s. quia no
procedit ex facto agentis sed ex passione
et culpa patientis de quo cap xv. Circa
scandalisatos phariseos dicitur Sinite illos
quia ceci sunt etc et non solum a pecto vel
a spe peccati abstinendum e ad remoue
dum scandu scandalu Sed quz etiam a
licitis Vtz in sequentibus b Item scanda
lum agentis pot ee sine pecto patien
tis Vt cu quis inducit aliu verbo vel fac
to ad pctm Iste quide quantum e de se
scandalizat sed si alius non consentit
immunis e a pecto

Vtru scandalu sit speciale pctm R sm
tho. 2a 2e q. xliij. Scandalu passiuu s.
in eo qui scandalizatur non pot ee speci
ale pctm quia ex dicto vel facto alterius
aliquem ruere contingit sm qdcuqz ge
nus pcti sumptio occonis dat specialem
rocm peccati Scandalu vero actiuu s. in
eo qui scandalizat pot sumi dupliciter
s. p se vel p accns Per accns quidem
qn est pter intentione agentis Vt puta
qn aliquis facto suo vel verbo inordina
to non intendit dare alteri occonem ruine
sz solum satisface voluntati sue Et sic scan
dalum non e pctm speciale qr qd est p
accidens non constituit spem sz e circum
stantia aggrauans s. q in publico fit P
se vero e scandalum actiuu qn aliquis i
ordinato suo dicto vel facto intendit ali
u trahe ad pctm et sic ex intentione spa
lis finis sortitur rone specialis pcti finis
enim dat speciem i moralibus a Idem i su
li. iij. ti. xxx. q. iij. et § precedens hetur
co. ti q. ij b

Vtru scandalu sit pctm mortale R sm
tho. ubi s. Scandalu passiuu pot ee ve
niale quasi hns in pactione tm puta cu
aliquis ex ordinato dicto vel facto alterius
commouetur motu venialis Quz vero est
pctm mortale quasi hns cu in pactione
ruina puta cu aliquis ex inordinato dicto
vel facto alterius procedit vsqz ad pctm mor
tale Scandalu aut actiuu si sit p accidens
pot ee veniale quz puta cu aliquis vel
actum pcti venialis committit Vel actum
qui nec e sm se pctm sz ht aliqua spe
ciem mali cu aliqua leui indiscretione
Quz vero e pctm mortale sive quia co
mittit actu pcti mortalis sive qr contep
nit salute pximi Vt pro ea conseruada
non pretermittit facere quod sibi libuerit
Si vero sit p se puta cu inducere aliu

intendit ad perpetrandum mortaliter ē peccm
mortale Et similiter si intendat indutere
ad perpetrandū venialiter p actū peccm vel
alię ē peccm veniale Ad dem in sum. co. tr.
q. iiii b

Vtrū bona spūalia sint ꝓpter scandalū dimit
tenda Rñ sm tho. ubi ē. queda spūalia bo
na sunt de necessitate salutis que ꝓmitti
non pnt sine peccō mortali ita manifestum
ē aut q̄ nullus debet peccare mortaliter
ut alterū peccm impediat quia quilibet tene
tur plus sibi q̄ alteri Et ideo ea que sunt
de necessitate salutis ꝓtermitti non debent
ꝓpter scandalū vitandū Ad alia aut spūa
libus bonis que non sunt de necessitate salu
tis dicendum distinguendū q̄ scandalū q̄
ex eis aliqui oritur aut ex malitia procedit
cum s. aliqui volunt impedire huiusmodi
bona spūalia scandalū gerendo et hoc est
scandalū phariseorū qui de doctrina xpi
scandalizabantur quod ē detrimentum xpi
doceat Matt xv Ecclī vero scandalū proce
dit ex infirmitate vel ignorantia et hoc
nullum scandalū ē pusillorū ꝓpter quod
spūalia opa sunt occultanda vel etiam
interdum differenda nisi periculū imminet
quousq; tradita sacē huiusmodi scandalum
cesset Si aut post traditā sacām doctr
Jam videt q̄ quia scandalū inde sumit non
ex ignorantia sed potius ex malitia pro
cedat et sic ꝓpter ipm non sunt spūalia o
pera dimittenda d Con. pe Vt in sum
co. tr. q. v. b

Vtrū punitio peccorum sit ꝓpter scanda
lū dimittenda Rñ sm tho 2ae 2ae q. xlii
Penaz inflictio in tm habet rōnem iusti
cie inquantum p eas pena plebent Si
aut p inflictionē penarum manifestū
sit plura et maiora pena sequi tm pena
rū inflictio non continuabitur sub iustitia
Et in hac tm a punitione peccorum cessan
dum ē ut dicit Augd q. Hoc dem habet
di. l. ut constitueretur b

Vtrū a sacra doctrina ꝓpter scandalum
cessandum sit Rñ sm tho. ubi ē. Circa
doctrinā duo consideranda s. veritas que
docetur Et ipe actus docendi quorū primū
ē de necessitate salutis Vt s. cāōrum ve
ritati non deceat hanc veritatem hōm cognu
am tpis et ꝓfectū ꝓcurare ille
cui incumbit docendi officū Et ideo p
nullum scandalū qd sequi videatur debet
homo pretermissa veritate fallitatem
docere d facit xxii q. ii. Ne quis tn duo
bus e sequentibus et ex de usu sup co
b Sed ipe actus docendi aut alias
spūalibus computatur de quibus i pre
senti q. dicetur A s. utrū ꝓpter scanda
lū sint dimittende a doctrina Aut etiā
quis si habeat ex officio excusatur qn p

indispositionē audientū inutilis esset di
cm ecclī xxxii. Vbi non ē auditus non
effundas sermonē ad hoc etiā xi q. iii qn
Et nō in dicta q. v b

Vbi impletio consiliorū largitio eliam et
hūmōi opa nūc sunt pretermittenda ꝓpter
scandalum Rñ sm tho. ubi ē. q̄ talia non
sunt de necessitate salutis licet ꝓpter scanda
lum non sint simpliciter dimittenda sunt
tm interdū occultanda vel differenda ꝓpter
scandalū pusillorū quousq; tradita sacē scan
dalum cesset A Non tm dēt ee quis fa
cilis ad credendum q̄ alij scandalizentur
de bono aque licet facile ꝓpter hoc metum
scandali debet a bono cessare cū debeat
ꝓsumē de alijs pbo q̄ sint boni q̄ mali
durante tm constia q̄ alij scandalizentur
de bono illo non debet facē roni consciam
sm tho. 2ae. et in dicta q. v. b c 2m aut
consiliorū obsez matio et impletio opum nūc
sunt de necessitate salutis Vt patet in hūs
que iam vanezūt consilia et in hūs quibz
ex debito imminet de factis aliorū subdi
tez vel in temporalibus puta pascendo
menten vel in spūalibus puta docendo
ignorantem Et hoc sunc hūmōi fiunt de
bita ꝓpter iuncturam officium Vt patet
in prelatis sunc ꝓpter necessitatem indige
tis tunc eadem ratio ē de hūmōi
sicut de alijs que sunt de necessitate salu
tis de quibus dem ē ē. p. v A Dem i
dicta q. v b

Vtrū correctio fraterna sit ꝓpter scanda
lum dimittenda Rñ sm tho. 2ae 2ae q. xlii
Correctio fraterna ordinatur ad emenda
tionē fratris Et ideo in tm computanda
ē inter spūalia bona in quantum hoc consequi
potest quod non contingit si ex correctione
frater scandalizetur Et ideo si ꝓpter scan
dalum correctio dimittatur non dimittenda
spūaliter bonum de hoc latius ē. correcti
o. ii. p totum b

Vtrum peccm veniale sit dimittendum
ꝓpter vitandum scandalum Rñ sm tho ubi
ē. peccm veniale ꝓpter vitandū scandalū
nequam ē faciendū si tm faciendū ē
tamen non erit peccm Nam et continget ut
aliquid ꝓpter aliquā circūstantiam non
sit peccm quia illa circūstantia sublata est
et peccm veniale sicut verbum otiosum ē
peccm veniale quia absq; voluntate videtur
si aut ex tā rationabili proferatur non ē
otiosum nec peccm simpliciter A Dic cla
rius q̄ nullum peccm etiam veniale faci
endum ē ꝓpter vitandū scandalū Sed
bn contingit interdū q̄ aliquid q̄ ē
de se peccm si fiat ꝓpter vitandū scandalū
nullum ē peccm ut in exo ffolio Et patet
p eundē tho. Cui con. ꝓdicta et 2ae. ut in
dicta q. v b

Vtrū tpalia sint ꝓpter scandalū dimittenda
R⁹ hm tho. ubi ē. Distinguendum ē quia si
tpalia sint nobis ad conseruandū cōmissa
sicut bona ecclie quibus ꝓlatis et bona
cōa rei publice cōmittuntur rectoribus ta
liū conseruatio sicut et depositorū ꝑtinet
hiis quibus cōmissa sunt ex necessitate et cō
non sunt ꝓpter scandalum dimittenda sicut
nec alia que sunt de necessitate salutis Vñ
et bñs tho. cantuarien. reprehendit reb ecclie
cum scandalo regis Si uero tpalia sint ta
lia quorū nos simus domini dimittē ea tribu
enda si periculo nos hēamus nel non repe
tendo si apud alios sint ꝓpter scandalū
quę debemus quę non Si enim ex hac scan
dalum oriatur ꝓpter ignorantiam uel ꝑ
infirmitatem aliquor qđ dicimus de scan
dalo pusillorū tunc uel totaliter dimitten
da sunt tpalia uel aliq scandalū sedandi
si ꝑ aliquam admonitionē A Vñ Augꝰ
in libro de sermone dñi in monte dicit da
dum ē qđ nec tibi nec alii noceat ꝙ tu
ab hac credi ꝓhibet et cū necessariis quod
petit indicanda ē ea iustitia et melius
ei aliquid dabis cū minime petenti cor
rexeris Vt in sum. ca. ti. q. vi Dbi ḧ ota
notantur b Si uero scandalū oriatur
ex malicia quod ē scandalū pharisęorum
tunc ꝓpter eos qui sic scandalum concitant
non sunt tpalia dimittenda quia ḧ etiam
nocerent bono toti eo qđ daretur ecclie ma
lis capiendi occasio et noceret ipis ꝑ
mittentibus qui retinendo aliena ꝑ peto re
manerent A hoc uerū nisi in aliquo ca
su speciali tacitas aliud suaderet s. ꝓpter
bonū pacis Vt ꝓhibetur colligi ex dictis ē
bellū 1. ꝙ. x. nisi extrema necessitas cogat
nocere Vide ut et notatur in dicta q. vi
tho. cay. dicit Si status meus uel fami
lie mee non ē in tuto si rapiā re mea
quia quia pauper sum et indigus et eō
in ꝓtrito recidendi ꝑ subpanaz aut mā
chonem cōt deū non teneor item mea
dare aut a repetitione cessare cū debea
plus me diligē et meos ꝙ cęteri/ꝓpter
hoc cū excusatur qui indigens ab alio
accipit ad usuram Si aut in tuto sit sta
tus meus et familie mee credo qđ de
beo dare item petitam ꝓpter hmodi
scandalū vitandum Si credo cum re illa
bili usurā al' non quia est dare ꝙ gladium
in manu furiosi b

Vtrū cibus sit dimittendus ꝓpter scanda
lum R⁹ hm tho. ubi ē. Cibus non ē to
taliter dimittendus ꝓpter scandalū quia
sumē cibū ē de necessitate salutis Sz talis
cibus hū est ꝓpter scandalū dimittendꝰ
hm illud 1. Cor. viij. Non manducabo
carnem in eternū ne fratrem meum scanda
lizem A facit ad ꝓdicta quod dicit ē in
ꝙ. precedenti in additione b

Vtrū debeamus ꝓpter scandalū natare inde
cū R⁹ hm tho. 2ª 2æ q. xliij sicut dicitur
act. v. Valeus terrā in iudicio contendere
et tunicam tuā tollē dimitte ei et pallium
ē2ª ut Aug⁹ dicit intelligendū est sedm
ꝓparationem animi Vt s. homo sit paratus
ꝑdere pecuniā tuā uel frustrā qꝙ iudicium
subire si hoc expediat ē2ª cū tū non expe
dit Vt in ꝙ. xi dictum ē Et similiter ē intel
ligendū illud apli 1. Cor. vi. Iam quidē
oīno delictū ē in uobis quia iudicia habetis
inter uos quare non magis ꝑpetimini
ꝙ non magis fraudē patimini

Vtrū propter scandala dimittenda sint ec
clesiastica bona que sunt debita spūalibus R⁹
hm tho. ubi ē. Distinguendum ē quia a
tale scandalū procedit ex ignorantia sine
infirmitate aliorū aut ex malitia Et siquidē
ignoū tunc ꝓpter non accipi uel deferri Vt
ē. ꝙ. xi dictum ē qui accipit ecclie tpalia
Vñ apostolus spūalia tpalia seminas spūalia
non accepit nec offendiculum daret ecclie
euāgelio xpi Vt patet 1. Cor. ix. Vitabat
ergo scandalū quod procedebat ex ignoran
tia infirmitū qui ḧ non consuescerant Et
ideo ad tempus abstinendum erat ut ꝑ
instruerentur ḧ ea debitū et exhibi cau
sa abstinet a decimis exigendis in terris
in quibus non ē consuetum decimas solui
Si uero scandalum procedat ex malicia
agendum ē Vt in dicto ꝙ. xi dicit ē.

Quāmq aliquis habet bonam conscientiam a
pud deū multi tū de eo scandalizantur
habes ecclie satisfaciat Sz hm aug. posset
videri qđ sic ut Cor. 1. Gloria nostra ḧ est
testimonium conscie nre Item xi q. iij sen
dicas tū qđ quantum in se ē quilibet de
bet satisfacē alijs intentionē suam ostende
do et eam et spem mali removendo No
bis enim ē materia vita nra alijs fama xi
q. iij. Non sunt Si aut ꝑti nolunt recipe
satisfactionē ꝓpter semp recipiendē et non
mutare debet qui illi petunt et sufficit
xi. q. iij. Hec uerba A Et ibi patet qđ
ꝓpter nobis de talibus debemus ꝙfunde dicē
cum qđ si in conscia nra non timemus ma
le qđ de hoc nobis datur laquimur magnam debemus leticiam ꝓfiteri Et idem qđ
ḧ noster in sum. ca. ti. q. vij. b Et hoc
idem habes ē fama ꝙ. 1.

Scientia et studium clericor est cle
ricis debet hre scientiam sacre scrip
ture et aliorū librorū et notarie
rū ut ē ordinandus ꝙ. iij. Et sa
cra quidē scriptura dicit scire clericos ad
subditorū animas informandas xxxvi. di. c
ij ꝙ. cete et c. si quis vult/ seculares vero
scientiam debent scire ad ecclesiarū ut possit
discernē verū a falso et ꝓ eas habē aditū

ad scām pietatis Non aut ad voluptē et delectationē xxxvij. di. ꝑ. cruz ergo ꝑ hoc statutū ē Vt in certis rebus hēatur doctor et theolas et aztū liberalū ut ē. nichi. 1. ꝑ. 1. Et intelligas de aztibus liberalibus .s. grāmatica principalis Et cētā dyaletica et rethorica quia ille specialiter erudiūt homines ad scias pietatis secus de aritmetica musica et astronomia quia ille non nisi cōtinent veritatem non tñ durūt ad quietē di. xxxvij. si quis a Vbi nil dī de rethorica b Et tñ scie nunc dicte quia etiam poete ꝑtinet aliqui quia non solū hanc sed etiam meritorie studere ut s. erratores gentilū legendo detestentur et vtilia q. in eis inueniuntur ad sacre eruditionis admirationē conuertant xxxvij. di. turbat 2 c. si quid vero Nam et si quis ad veras. mathematicas velit scribē impiorū mathe seos risum patebit xxxvij. di. qui de mensa. Paulus quoq; apls aliqua ꝓphaꝝ et poetaꝝ suis scriptis indidit Vt in dicto c. cruz bat Vnde ꝓmo Corin. xv. exhortandu ꝓphi sūam ꝓmit dicens Corrūpunt bonos mores colloquia mala Et ad titū 1o Epi mendis poete versiculū induxit Cretēses semp mendaces male bestie ventres pigi Et rōni athenienses disputantis sua ci. ꝓcte testimonio vtitur dicēs de dō ipius et genus sumus Act. xvij hyeroy etiam vsus versibus virgilij de con. di. v. iiij q. Et auctē Galieni et ꝓpter de con. di. v. Ne tales Hre Augi versibus lūrani xxvi. q. v. Nec mirū cū ꝑ principium a Hec vera nisi ex studio harū scīarum ꝑmittantur vtilia q. non mediocrit erarat qui mag boni ꝓferet maiori Et idem qd hic nōtat. ni sum. li. ii. ti. v. q. i. hui 2ay. et Vl. b Debet etiam rectoris sue prelatus habē scīam negotioꝝ tpa lu ut hic .s. ꝑ. iiij.

¶ Vtrū rector ꝓfit audire leges uel physicā Rō ꝓfit Verum tamē non causa cupiditatis uel voluptatis ar. xxxvij di. c. i. et c. le gimus ꝓmo et ij. et c. Ideo nisi sint de illis de quibus dem ē b. extra de tra. i. ꝑ. ii. xij. vi. et ꝑ. iij. xij xiiij ¶ Idem in dicta q. i. b Debet hic ꝑsona eccl̄a regulis plari

¶ Quanta scīam debet habē scīam lūatue et si non eminentē saltē competentem al̄ ꝓt remanere ex. de eta. et qualī. ginis et ex. de rem. Nisi ex. de cler. cū nob olim Scīa aut competens notatur q. utilia ē ad executionē cuiuscūq; ordinis sicut sacerdos in quantū deputatus ē ad celebra dum diuinū officiū tenetur scire tñ de grāmatica q̄ sciat uerba congrue ꝓferre et accentuare et q̄ intelligat saltē ad lūram ea que legit Inquantū uē ē mi nister sacramentoꝝ tenetur scire q̄ sit de

bita mā cuilibet sacramenti et modus ei te dispensandi ea Inquantū vero ē doctor tenetur scire saltem rudimenta et articulos fidei ꝑ dilectionē operantis a .j. fidē et opa fidei quia fides si non habet opa mortua ē i semetipa Jac. ij. Et sic tenetur scīe ꝑtinentia ad salutē .s. que debet aget a quibus debemus cauere et quo a pec catis debemus resurgere b Inquantum vero ē iudex consciē tenetur scire distinguere inter lepram et non lepram ꝑteroꝝ Can. tho. iij q. di. xxvij. Addens q̄ ad eos ꝑtinet scire ea que difficultate in lege dei faciūt uel facere ꝓfit a Ide notat in sum. ca. ti. q. ij. hui Vl. 2ay. pe. et Al. et tho. Vbi etiam ꝑt colligi qd̄ qd̄ dicitur de scientia sacerdotis habet locū et et in aliis ofciis Vt debeant scīe ꝑtinentia ad officiū suū Et sic saltem scire grāmaticā et rethoricā ut dictū est quantū ad eos ꝑtinent hui gi. adus ca zum De scīa aut confessoris dictū ē b Confessor ij. ꝑ. iij. in addicione Sed et seculares tenentur scire ad eorum salutē ꝑtinentia et habē communiter multoꝝ salutis et articu loꝝ fidei et sacramentoꝝ ecclie ut b. ecclie fides et eoꝝ que circa annectitur .s. operū fidei ut dem ē vis q̄ agere debent ad que ꝑtinet notitia ꝑteroꝝ saltem grāmatum. Et quo ad hoc debet a ꝑtis resurgere ad quod ꝑtinet notitia debite ꝓfessionis Si uero neglexerit quis hoc scire hui cōmoditatem et rationem suā habet cū se illud 1. corin. viij sigs ignorat ignorabitur Et ad hoc facit q̄ notat alexand̄ de al. super iij. sent. di. xxxix. q. xx. que tripit Ortanus quē b

¶ Vtrū ꝓlatus debeat hre scīam talium rerū Rō sic Nam debent ꝓlati subditis non solum spūalia sed etiā carnalia sub sidia ministrare ex. xvij qui curabas scd tes non solum verbo docebat sed etiam virtute sanabat et corporalibus alimen tis reficiebat Et ut hoc plene suffi cere possit oz esse habē solaciū scīarum cū negotioꝝ ut et eoꝝ cautela et rectis sequantur rudem ꝓfectus et cuius ministū ꝓprio modo subministrent di. xx. xix ꝑ totū et nō q̄ licet quis ꝓpter horum sum plenitudē repellatur ab ob tinendo beneficio non tñ debeatur ab ob tento sed datur ei roadiutor vij q. i. quia fin ex. de cler. cū in minori Secus aut in cautum quia si non habet saltē ꝓt remanere Vt in precedenti .s. dicit a Idem in dicta q. ij. hui vl. hasti. et 2ay

¶ Vtrū magis expediat militare scīe b

thcologie uel intendē salutī aiā ꝛ Rē ſm
tho. in quolibet hor duo aduertenda cōpa
tiūt ſint dupliciter. ſ. abſolute et in aliquo
caſu Et ergo conſiderandum q in aliquo
artificio melior ē qui diſponit de artifi
cio Et dicitur architector ꝯ aliquis manu
alis qui opē exequitur ſm quod ei ab illo
diſponitur. Vnde in edificijs conſtruendis
maiori mercede conducitur qui de edifi
cio diſponit quamuis nichil manibus opetur
ꝯ manuales artifices qui dolant ligna et
mendant lapides In edificio aūt ſpūalia
ſi ſunt qui manuales operarij qui ꝓpria
laxiter inſiſtunt cure aiaꝝ puta ſacra
miſtranda uel aliquid huiuſmodi ꝓpriculari
ter agendo ſed quaſi ꝓncipales artifi
ces ſunt ep̄i qui ſuſtinent et diſponunt
qualiter ꝓdicti ſūi officij exequi debe
ant ꝑpter quod ep̄i ꝛ ſuperintendentes
dicuntur ſimiliter et theologie doctores
ſunt quaſi ꝓncipales artifices q inqui
runt et docent qualiter alij debeant cu
ram ꝓcurare Simpliciter igitur me
lius ē docere ſacram ſcripturā et magꝭ
meritorū ſi bona intentione agatur
ꝯ ſuſpendere ꝓpriculare cura ſalutis hoꝝ
et illius Vñ et aplūs de ſe dicit ꝛ cor. ꝛ.
non miſit me xp̄us baptizare ſed
euangelizare ꝯ hoc baptizare ſit opꝰ
maxime conferens ſalutī aiarum Et ij
thi. ij. dicit hoc a ſ. uerba Vt ibi patet
doctrine aplice b Commenda fidelibus
qui ydonei erunt et alios docere ſpā
cui ratio demonſtrat q melius ē eundē
de ꝓpinquis ad ſalutē eos qui in ſe et
in alijs ꝓficere poſſunt qua ſimplices
qui in ſe tm̄ ꝓficere in aliquo tm̄ ra
ſu neceſſitate tm̄ indigere debent etiam ep̄i
et doctores mittuntur ꝓpter officium ꝓpriculā
rium intendere cure aiarum a Idem
in ſum. co. tr. q. iiij b De hac ſcie. B.
diſtē et B. magiſtri 1. et ij. 2 ꝯ ſtudium

Cisma Scisma ſm̄ hoſtī. goff.
et zay. ē ab vnitate ſeu ab vni
uerſitate fidei illicitus diſceſſus
Et dicitur a ſciſſura que ꝑ ipſum
fit xxiiij. q 1. ſciſma a Quo aūt ad
ſpūalem accepcionē ſciſma ē diſcenſio
corū aūt quos Vnitas ee debet ſm col
lem Vt in ſū. li. 1. tr. v. q. 1. b

Quia dria mitez ſciſma et hereſim
ꝛ ſm̄ zay. hereſis ni ꝓpriꝰ ſm̄ habet
ꝓpoſitum fidei dogma q non habet ſciſ
ma ſi in fine contingit aliquā hereſim
Vt certe videatur ab ecclia recceſſiſſe
xxiiij. q. iij. Aut hereſim ꝓfeſſet ꝛſpectu di
ci q talis dria qualis ē aut diſpoſi
et ꝛſpectum a. ſ. aut cauſans et cauſati
dicto ꝛ. aut hereſim Vel talis ē dria q
lis ē mitez genus et ſpēm q ois here

ticus ē ſciſmaticus et nō eḡ. ut ibi ſ fic
Et in ſum. co. tr. q. ij. Vbi hec notātur
b Bmo cūm dicitur ſciſma ſed nō ꝓpria
titez mereſit ſue ſecte aſſerens non eſſe
obediendum ꝑ ecclie ē hereſis quia ꝑ
cant in illo articulo ſanctam eccliaꝫ ca
tholicā Omnis cūm hereticus ē ſciſmati
cus ſed non eḡ. Idem eſt.

Vtr̄ ſciſmaticus uel hereticus hea
aliq̄ ꝓfectum ſpūalem ꝛ ſm̄ tho. 2ª 2ę
q. xxxix. duplex ē ꝓfectus ſpūalis ma
gnidem ſacramentalis alia iuriſdictionalis
Sacramentalis q̄dem ꝓfectus ē que ꝑ aliq̄
conſecrationē offertur. et talis ſm̄ ſuam
eſſentiam remanet in hoīe q̄ diu vivit
ſiue in ſciſma ſiue in hereſim labatur q
patet ex hoc q redeuntes ad eccliam nō
itez conſecratur. ſed tm̄ talem uſum ꝓfectus
amittunt Vnde q non licet eis ſua po
teſtate uti ſi tm̄ uſi fuerint effectu habet
in ſacramentalibus q in hoc homo non
opatur niſi ſicut inſtrumentum dei Vnde
effectus ſacramentales non excludit ꝑ
culpam q̄cunq̄ conferentis ſacramentum
Profectus aūt iuriſdictionalis ē que ex ſuſce
ptione iuriſdictionis homini conferitur. et ideo nō
tmobilitez mereret et in ſciſmaticꝰ et in
hereticis non manet Vnde nec poſſit ab
ſolui nec excommunicare aut indulgentias fa
cere aut aliquid huiuſmodi et ſi fecerint
nichil ē actum vij. q. 1. Nonarianꝰ q Idē
in ſum. co. tr. q. iij. b

Qualiter ſciſmatici puniuntur ꝛ ſm̄
zay. ſ. deo quide legimus multipliciter
puniti Vt dathan et abiron qui viventes
ſe abſorti ſunt Nū xvi. Item decem
tribus que Jeroboam adhereſcunt date ſ
in diſperſionem iij Reg. xij. et xiij. a comme
tis ſequentibus b Et in alijs multis
exemplis ab homine quoq̄ ſuo iudicio ꝓcu
untur ꝑ excommunicationē uel depoſitionem
xxiij. di. In noie dñi ex co. c. ij. Item
punitur perpetualiter ar. xxiij. q. vij q
aut Item ſi mente ē manum etiam mitti
lari ſine actu xvij. di. Nec licuit xi. q.
1. petrus De hijs ꝓmiſe etiam tractat
tho. 2ª 2ę q. xxxix a Idem in ſum. co.
tr. q. iiij. b

Quod ſit gravius ꝓcm̄ ſciſma uel he
reſis ꝛ ſm̄ tho. 2ª 2ę q. xxxix. Hereſis
ſic ſimpliciter ē maius ꝓcm̄ qz ē ꝓcm̄
rem̄ ipſum deum ſm̄ qd ē in ſe Veritas ꝓ
cui fides in mittitur Sciſma aūt eſt rem̄
eccleſtice vnitatem que ē ming q̄ ipſe
deus Ex aliqua tm̄ ei ſimilitudine contin
gere poſſet q aliquis ſciſmaticus gravius
peccaret q̄ infidelis aliquis et hoc ꝓpter
maiorē contemptū uel ꝓpter maius ꝓcm̄
lū quod incurrit uel ꝓpter aliquod huiuſ
modi a Idem in ſum. co. tr. q. v. b

¶ Qualiter redeūtes a sisma sunt re
cipiendi R. sismaticis volens redire
absterē debet sisma et satisfacē ad manda
tū eccīe et debet recipi cū mang Inno
centione a ¶ extra. Ita utare p quā det
a petro sismatis et penis ex eo sequen
tibus absolui Vt pot tolli ex iuribg allat
b Vt accipiant spm scm qui ex. ecclīam
non ē nec dari pot xxiii. q. i. diximus
et r. prudentia et r. sisma Et si quis
rebonsiliatis dicat scm tm ta ordines
dispensatū probare debet et ab eo q pot
dispensare tit ex. co. r. fi. a Idem t scm
co. ti. q. vi sim zay. et gloss. b

¶ Quis pot dispensare cū ordinat ab
hetico sismate uel excomicato R sim Ioseh
si scienter a tali ordine recepezit tunc
solus papa dispensat Si uero ex ignoza
tia non cū suppna tue per discretū pla
tum cum talibus poterit dispensare ex.
de or. ab epi. qui resi. r. i. et ij. Sz t epa
tū solus papa dispensat ex. de elec quā
diligentia Et de sic ordinat habes ecia
b. ordinatus i. g. pli. et fi. a Idem qd
in hoc g. notatur in sum. co. ti. q. vij b
Alienationes facte a sismaticis tm valet
ut b. alienato g. pli Et qui tm titulus eis
ē excommicatus ut b. excomicato i. g. ij t hic

Secretoz revelatio Vide b. revela
tio et j. testis ij. g. xi
Edicto vtcū sit mortale peccm
R sim tho. 2a 2e q. xlij Sed ino
ppie opponitur Vnitati multitudinis s. po
puli cuitatis Vel recti Et sic oppositio ut
tutis et bono roi a Quia sim aug. in
libro de cuitate dei plin determinant sa
pientes non ee rectū multitudinis sed
rectū uiris consensu et utilitate roib socia
tum Vt in sum. li. iij. ti. xxxiii. q. cxxv
iii. Vbi hec notant b Et ideo ex suo gre
nere ē peccm mortale et tanto grauius
quāto bonū roe quod impugnat p sedicio
nem ē manus gl bonū pmatū qd impug
natur p ixam peccm aut sedicionis pec
mo et pmipaliter ptinet ad eos qui se
ditionem procurant 2o aut ad eos qui il
los sequuntur p turbantes bonū roe Illi
vero qui bonū roe defendut eis resistentes
non sunt dicendi sediciosi sicut nec illi q
defendut dictatz tirosi

Sententia cōis de qua lata a iure
cōi a iudice Iure qui ē delg
factum statuti ab eo qui rodere
pot de quibus hēs b. Lex. g. ij.
Sua vero a iudice ē qui aliquis iudex
iudicatur iur p tes Vel qui excomicat ut pp
tez continuationem et hmōi Sili etiam
dicitur a iudice fiez qui non p modū con
stitutionis sed modū alicuius mali ta comis
si fuerit excomicatio sine gnalis sine spalis
Et sili dico etiam si fiat in odiū gnitē
tū in futuro dū tū non intendat facere
petuā constitutionē a Vel p circulazē va
si intendat facē simām z. p circulazē pso
nazū aut etiam gnalem sz tm propter
eam dicitur ee iudicis sim ysid. zay. Et i
sum. li. iij. ti. xxxiii. q. lxxxvi Vbi hec no
tantur Et p dicto contra Albericus Sed
videtur q sua tue dicatur iudicis qui fez
iatur pressius et ordo iudiciarius et non
al' alis sua eet Tustra et index puniendo
ex. de sen. excō. facto. et co. ti. cū medi
cinalis li. vi. b

¶ Que ē sua mē lorutoria R ē illa que
non sup principale sz sup alijs questioi
bus profertur s. mē principū cause et
finē Vt ē de aliquo teste expellendo uel
recipiendo de dilatione danda uel non
loquendo proferatur sine scriptura solep
nitate az. ex. c. et si. li. vi. Bene tū
debet redigi in scptis sed non ē ppe ad
necē q descriptio recipiatur A. j. in scrip
tis proferatur Vt in sum. co. ti. q. xxviij
Vbi lf. notant sim zay. et gloss. eius b ex.
e. quā a Hoc r. habet in ti. de probatio
nibus b

¶ Que ē sua diffinitiua R sedm zay.
Diffinitiua sua ē qū principalē quēs
tio diffinitur ff. de re iudi. l. j. Et debet
proferri ab ipo iudice et non ab alio aliter
non valet nisi iudex sit eptus qui pot
p alium recipare ad instar Illustriū C. de
sen. expi. ce. l. ij. In aut Vt ab illustri
bus et qui sup eam dicta sunt g. sancti
mus et qui sup eam dicta sunt g. sancti
mus cōll. v. ex. c. Et si. li. vi. a Et
istud cōplin et si bn facit Alia vero ina
ē allata pazū facit b

¶ Vtrū sua diffinitiua sine scpto valeat
in aliquo casu R sunt casus in quibus
vz sim Io. an. viz qū breues sunt cause
et maxime vilū p sonazū Et pot dici
breues duozū aduocatū ff. de dolo l. adest
et l. precedenti in fi. a Iste ll. no vi
dentur ibi habere Et de illis causis
brevibus et vilū p sonazū dicit. T aut
nisi de cq. j. Et sim zay. et in sum. co
ti. q. xxviii. Cause modice sine breues
dicuntur trecentorū aduocat uel quātecūto
rum solidorū sz melius videtur q se
cundum attendatur consuetudo que si non
appareat relinquatur Iudicis arbitrio
p iura j. allata b Inspiciatur aut qlitas
p sonazū et relinquatur arbitrio iudicis
ff. de in. dele. l. i. ex. de offi. dele. decimis
Vel inspiciatur consuetudo loci uel fori
xi q. a Consuetudinis Item valet in
epus in causa criuli nec clericos iudicat
xi. q. i. si quis cū clerico Et C. de sen.
excō. cleri. In aut Nisi Ite cū presēs

depositō officio cōuenitur ut reddat
ministrationē Jn aūē/ Vt iudices sine q̄
p̄ frustra ꝯ. restitutionem roll' ij. a Ibi
non videtur hoc clare dici tm̄ idē post
Albr. b Item cum papa p̄ se p̄rogat
valet cū licet non tulerit cam in scpt
p̄ cū solutus ē legibus C. de legibus
dicta nox Item sm̄ quosdā valet si la
ta sit in cā mixtonali ex̄ de testi. albr.
a Et ibi idem. bm̄ hoc probari Et idem
ē in ōibus causis in quibus p̄cedit̄ ꝑla
no sine strepitu et figura iudicij Vt in
clē. sepe de ver. sig. b
Sntiā debet ferri sedendo Item i loco
publico et honesto ff. g. in spacium ꝯ. spa
cium in fi. ff. de arbi. si cum dies ꝯ. si
arbiter Item debet ferri de die et non
tenebris Vt ē. mansdictio in fi Item nec
diebus feriatis maxime solepnibus et
festivis ut ē. ferie ꝯ. ij. Item non dēt
fieri p̄ venalitatē ij. q. v. diffinitiua hec
et multa alia requiruntur in sntiā quoꝝ
si aliq̄d omissum fuerit non valebit a
Et de his multa ponunt̄ i p̄dicto
t. diffinitiua cū sequelis b
Vtrū sntiā a non suo iudice lata teneat ff
nulla ē ex̄. de iudi. Ne si clerici nisi in cā
reconventionis in q. viij Cum in agendo.
ex̄ de iudicijs pe. t. i. et ij Item sntiā cū Item
quis laicus ex tacita sctā consenserit in
iudicē non sm̄ ff de iurisd. o. l. si p̄tor
Item a Cōmuneta l. ē receptū co. ti. b
ex̄ de foro competenti significaſti. Et
hoc non habet locū in clericis qui non
sunt in alio iudicē consentire nisi sit
p̄ sona exēpta et que iurisdictionem
ordinariam habet et de voluntate sui ep̄i
vt in dicto c. significaſti. De hac mā ha
bes ē. Judex i. ꝯ. ij. et ꝯ. plt. Vel etiā
in cā reconventionis Nam si clericus
reconueniat laicū coram iudice laico Et
ille laicus reconueniat clericū similiter
si feriatur sntiā coīi clericū bene tenet
quia sum̄s Judex ē p̄ reconventionem
ex̄ de iudicijs pe. t. i. et ij. q. viij. ꝯ.
Quo in agendo C. de sen. pfa. o. iudicū
tm̄ papinianus Et in aūē et gītez Cri
minaliter vero laicus clericū querire
non posset coram iudice seculari xi q. i.
t. i. et ij. Nec reconuenire p̄t q. tm̄
minime non admittit reconventio iij. q. vi
Negantia et non religione criminū sed
Innocentia reus purgatur C. de public
iudi. l. is qui Ꝛ Circa sī idē nōtāt Jo
sum. li. iij. ti. xxviij. q. xxviij. ad fi. b
Quid si sunt duo iudices et p̄tulit dā
nat sntiās Rē si p̄cessit ex mixto dicti
one ordinaria tenuit pro reo non pro
actore nisi in cā fauorabili p̄ restitutione
dote uel libertate sue testō si quo hīs

fuerit lata Si uero p̄rocesserit ex p̄tā
te delegata pendet ex arbitrio delegātis
et si ex cōpromisso neutra debet habere
vigorem ex̄. de sen. et re. iudi. duobus
Quis effectus sntiē Rē sm̄ ius. effectus
eius multiplex ē p̄mus ē q̄ pro veritate
accipitur. ꝑtum ad illos nīs quos lata ē
Et intelligitur postq̄ transiuit i rem in
dicatam si quis ab ea appellare non possit
q̄ ē post decē dies ff. de regu. iu. Res
iudicata Jte effectus sntiē p̄ in actionibꝫ
p̄sonalibus mādetur executioni ꝯ. iiij^or^ me
ses ex̄ de officio dele. querelati. et ex̄ co. q̄
ad cōsultationē tm̄ temp⁹ ipm̄ post arta
ri et prorogari tam rationabiliter ut in palla
to. r. q̄ ad consultationē ff. de re. iudi. l.
ij. Jn actionibus vero realibus cū res re
tenta petita ē putet liber equus a quo do mg
debet mandari executioni statim post x.
dies qui sunt concessi ad appellandū et
hoc si res ē impignorata iudicis de officio
iudi. in primo et idē debet fieri i actio
ne criminali Nec cōm̄ in talibus ē exequi
o differēda ij. q. i. sicut fallit tm̄ in q^or^
casibus p̄mus cū princeps ex industria se
cerum ferat sntiam quia tūc differtur ex
ecutio ad minus p̄ xxx. dies Vt latius pos
sit ee nīe Vel si res exigit etiam plus
xi. q. iij. cū apud m̄ fi. C. de penis si Vim
dicitur Jte cū sntiā lata ē i mulierē pregⁿ
nantem nam differtur usq̄ ad tempus par
tus ff. de re iudi. l. pregnantes a Hoc
lex non ē ibi sed ff. de penis b Item si
capitalis sntiā ē lata in furiosum differtur
executio quousq̄ recedere a rōnibus adm
nistrationis quā gessit C. de bonis p̄scrip.
l. i. Item cū quis ē confessus de crimine
vt de custo. reo. l. ij Vbi dicitur q̄ reus
confessus de crimine i mte retrudatur
in carcerē et postmodū reductus apud
acta audiatur Vt si confessionē iteret//
Sunt et alij plures effectus sntiē quos
non prosequor quia potius ad forū cōten
tiosum p̄tinent a Idem in sum. co. ti. q.
xxx b
Vtrū sntiā lata inter aliquos p̄iudicet ali
is Rē regulariter nec sntiā nec res inter
alios acta uel iudicata p̄iudicat aliis ex̄
de fide instr. Nīt dilectos et ex̄. co. q̄ius
C. res nīt alios acta p̄ totū fallit tm̄ in
multis casibus s. cū causa sunt connexe
lxxxi. di. tantis iii. q. vi. Is quippe ex̄. de
actu ad petitionē ex̄. de pur. can. o. plt
a Exm̄ p̄t p̄ tm̄ cā de qua in fine ꝯ.
dicitur Nī aūt licet sntiā sup̄ vita cā lata
pura sup̄ annotione alicuius a bīficio facta
p̄sumptionē in alia viz sup̄ collatione dcti
bīficij facta non tm̄ p̄iudicat aliī si ille
cui facta ē collatio uel simul nescierit
eam agitari cū regula sit i cōtrarium Vt p̄

ut primo ff. nec ro. aliud suadeat nec in
iuribus allatis contrarium videtur ꝓbari
b Item in causa libertatis ff. de statu ho
minum l. iuste natum. Item in causa filiati
onis ff. de liberis agnoscendis l. i. in fi. et
l. ij. et in prima. Item fallit si actio uel
defensio ꝓmo loco ꝓmebat ad aliquem
et ipe scienter patiatur sequente expi
ri de re illa quia intelligitur iuri suo re
nunciare Vt si debitor passus creditorem
expiri de ꝑtate pignoris qui successit
Si debitor postea vellet agere obstabit
et res iudicata uel etiã ego creditor pos
sus sit debitore agere ff. de re iudi. sepe
ex. c. c. plr. Vbi hec quã notantur a. s. in
glo. In quibus etiam locis nõ. et id quod
in sequenti ff. hꝫtur b

¶ Vtrũ sua lata ꝛ rez aliquos alii prosit re
regulariter nec sua nec alia res nec alios
acta alteri prodest Sed fallit ꝙ prodest in
rebus realibus ꝓmo quide in quela ꝛ offici
osi testamenti ff. de inoffi. tes. l. papinianus
ꝙ meminisse a Vbi sua lata cõi ꝓcurre de
inofficioso testo prodest fisco cui acquirat
quod dicto agenti ꝛ dictum fuit ex eodem
testo b Item in re indivisibili ff. si servitus
ven. l. locꝫ ff. si fundus a Vbi dicitur ꝙ
tentia lata pro una duabꝫ aliisq fundi sup
servitute fundo dete prodest etiam alius
b Item in re coi cum pupillo ff. quadruadu
fin. aunt. l. si cum a Vbi dicitur ꝙ habet
cũ pupillo cuius non obẽ ꝓscriptio quia non usu
fuerunt pupillus et ipe et hoc ꝓpter ꝓm
legem pupillibꝫ q. vi. ff. diffinitiua xv. quia
plures a Pacius incipit qui vna b ex. de
appel. c. plr. Vbi dicitur vna sua pluribus
condepnat. si unus solu ad appellationem
huiscemi contulauerit illius victoria ceteris
suffragatur si coꝛ uꝛ. viuentiu idem iudica
tum et eade cã defensiones exhibit b Item
prodest ubi res ẽ cuius cum fisco C. de quem
re. alie. l. ij. a Vbi de hoc pacto dicitur
si dici posset ꝓꝛ agnumerium Idem qd
de pupillo habetur in dicta l. si cuius si
ibi non dicitur de sua sed de ꝓscriptõe
ut patuit b Notatur hec ex co. c. plr a
s. in glo Et dein intelligi cum ꝓdictis mo
dificationibus b

¶ Cuibus auxilijs subleuat sua Re quinq
Subleuatur cum quis ꝑ appellationẽ q def
fecit j. decem dies a tempore lata sue si
q. vi. c. i. auteꝛ Ro ꝑ supplicationem
Vt cui lata ẽ a principe Vel ab alio a qo
non licet appellare xxxv. q. ix. veniam
et c. suam Ro ꝓꝛ querelam fli Vt si
dicatur lata ꝑ falsas testes uel alias ꝓbatio
nes fli ex. de testi. sicut nobis ex. de
prasura. in fina et de ꝓba licet C. de fal.
l. querelam Vbi dicitur querela falsi tempo
ralibus ꝓscriptionibus nõ excludatur
nisi ex aliorum exceptione sicut ceteta
ꝙ fere omnia Sz vt patet in sum. co. ti.
q. xxxi. glo. ray. dicit ꝙ in hac tm quadꝫ
tria exiguntur s. corruptio in testibus
falsitas in attestationibus et ꝙ iudex seru
tus fuit in sua falsitate attestationum
Iolꝫ nouit ex. de ꝓba. licet tam ex
sicut sufficit probare testem esse falsum
ut C. si ex fal. instru. l. plr. et fi. Item ꝙ
testes cui ꝓ sit fides testiu et instrumen
falsitas testiu et ꝙ ex falsis coꝛu testi
monijs iudex fuit motus ad suadendu de
l. plr. C. si ex falsis instru. Vbi dicitur
falsam quidem testationẽ qua aduersa ꝓ
iudicio aduersus te Vsa ẽ ut ꝓponis solu
to modo arguere non ꝓhibeꝛis Sz causa
to iudicati firmitatem non reuocatur nõ ꝓꝛo
bare potis cui qui reuocauit fidem
instrui fidem qd filii ee causiteꝛ aduersus
te ꝓcurasse Sed idem etiam e de instru
mentis Vt patet ex eade l. et co. ti. l. fi.
Vbi dicitur iudicati executio solet suspendi
et soluti dare repetitio si falsus instrumẽ
tis currentibus ex relatione iudicantis
cumue postea falsi illata manifestis ꝓba
tionibus fuerit ostium b Item qo ꝓ fide
iussiõe ex. de iudi. testi. ꝓ to
tum a Idem quod in hac ff.
q. xxxi fin ray. b

Sepultura primo quaꝛto Sepultura
fini coff. quiz accipitur pro ipo of
ficio quod impeditur coꝛporibus
sepeliendis Et de hac intelli q
vendi non pot ex. de simo. non sanus xvi.
q. ij. prohibendus i. q. dem vij. cuius sepul
tura dicitur ipa terra que si e decimi
quarto uel fuit ibi aliquis sepultus ꝛez
vendi non patet ff. de rei ven. q relig
asis Ro quiz dicitur ipa tumba a marmo
marmorea uel lapidea Vt in sum. l. i. ti.
xvi. q. i. b Et ista vendi pot si nullus
ea sepultus sit alioquin locus factus est
religiosus et vendi non pot ff. de reli
et sumpti fu. l. ij. xviij. q. questa. et c. possit
Qo dicitur quiz terra pura que deputata
e ad usum sepulture et ꝙ vendi pot vi
q. ij. Nuzz a Can. hasti. et simo. et addit
simo. q si vas aliquod lapideu uel ligneu
di nisi sit factum sacru ꝓꝛ ꝓhibi
uel ad hoc specialiter deputatu ex de
rel. do. Ad hoc licet cum ij aliquo loco
sit sepultus aliquis sine pontificis auctoꝛi
tate non credimus locu sacru fm rationẽ
licet seruus sit fm ff. ff. de rel. l. ij. Si
aut loca ꝓdicta sunt sacra uel ad hoc de
putata per epm vendi non licet ex. co
abolende et nõ in dicta q. i. b

Quid ē nus sepulture R̄ fm̄ zay. Nus sepulture ē qđ cōpetit ecclie ad sepelien dum aliquos i cimiterio et pueni ex pōtificis assignatione a2 xiii. q. i. ecclie Co petit aūt gr̄aliter ecclie parochialibus et etiam illis quibus a iure uel pūilio cōcessū ē non aūt aliis a Con Jmo. qu et dicit p non aīs ecclia habet cimiterū sed ille tm̄ que habent populū Vel que hūt ex pūilio Vt ni fim̄. ca. ti. q. ij. b

Vtrū alibi quā apud ecclīam possit ee sepultura R̄ fm̄ Jmo. Cimiterū uel qrū p sepulture debent ee circa ecclīam xvii q. iii sicut Sed tm̄ bn̄ pōt cimiterū ali quantulū ee remotum ab ecclia non tm̄ ee dim̄ p aliquā loca ecclā zelotipa hasp̄ta li uel hugnica possit accedē sepultura mh̄ ḥeat ecclīam Dic ni uno cimiterio multe ecclie pūt habē nus sepeliendi p̄rochianos suos a Dē ni dicta q. ij. b

Vtrū pactū fūdiret sepultur R̄ par tī quod fit cū rectore p̄rochialis ecclie de non recipiendo aliquos uel certos p̄rochianos eius ad sepulturā fieri debet ecclie ab his quibus a sede apostolica sepultura libera ē concessa et licet illi apud eos ele gerint sepeliri ex̄. de par pactū li. vi Vbi debet sepeliri nulla sepultura electa qui decredit R̄ fm̄ Jo. an a Sup c. aiazum de sepul. li. vi b sepeliri debet ni sepulcro parentū exp̄ p̄rochiaz xiii. q. ii. Ebron. ex̄ ea. nōs institutā et c. fraternitatem uel ni p̄rochiali ecclīa si consuetudo sit a Jmo de ure. cui quis dēt rationabiliter sepeliri ni ecclīa p̄rochiali ubi cōsuetudo repugnet que seruanda fecit fm̄ zay. et Jmo. Et ni fim̄. ca. ti. q. x. Vel nisi sepul tura maioz suoz sit alibi ex̄. ea si quis li vi. b Qz si talis sit alienigena uel tua tor debet sepeliri apud ecclīam in cuiꝰ p̄ochia moratus xiii. q. i. Ecclias Vel i ecclīa cathedrali si sit consuetudo xvi q. i. c. i a Jmo. aut dicit simpliciter q talis uiator debet sepeliri ni ecclīa cathedrali loci hui⁹ loci aut q si de facili et sine fetore pos sit fieri posset cū suis p̄ochianis cet tumulari 42. ex. ea. c. i. et c. fraternitatē nisi con suetudo cōtraria appareret Sz ut dicit Jo. ex. ea. c. i. h' ois discreto iudici quat tantū b Clerici quoq; si non elegant se pulturā sepeliri dēnt ni ecclīa ubi sunt clerici a Idem ni dcā q. x. fm̄ Jmo. re ligiosi dēnt sepeliri apud loci suos rectoꝛes ois. ubi moriuntur xvi q. i. c. i. b Item qui habet domicilium in ciuitate uel castro sed qz ad villam eandem si transferat ad recreationis causa uel ut curialia exerceat et non eligat sepultū decredit non dēt sepeliri ni ecclīa dicte ville sed ni sua p rochiali Vel potius ni ea ni qua moriꝰ

suoꝝ antiquoꝝ ab antiquo exīstit sepul tura dūmodo alīqz p̄culo ad ipam̄ valeat de portari ajuliet que plures uiros habuit si sepultura non eligat ē cum uiro ultio cuiꝰ dominium et honoꝛē retinet tumulā da ex̄ eo Jo qui a al' incipit si quis b li vi

Quid de hijs qui recipiūt alienū ad se pultura ni eāū non contesto R̄ tenentur ad restitutionem corporis si petatur Jtē tenentur restituere quidquid occasione illi us p̄cepit uel que papa potuerit ut A s. de iure et hac zōne maledicti fm̄ glo. i c. cum liberū ex̄ eo. et nō ni fim̄ ex̄ eo. ti. q. xii. b ex̄ c. fraternitate ni fine et c. ex parte i. et c. cū liberū et c. i p̄ti a. et ex̄ eo. c. annuatz li vi

Quis teneat fare expensas sepulture R̄ hered̄ tenetur et ab ipa peti pūt quia videtur qi contractum cū defuncto a hac dicitur ff. de relī. l. i. b Et de hac mā in de ē restituto ij. s. v. circa fi. Item si mulier habeat dotem de ipa date dēnt fi' expense funeris si non ḥeat unde ad ipam mazitā ptinet ff. de relī. et sump. l. i. et l. si quis a Melius in l. q si nulla. co. ti. Vbi patet q ad hoc fmo tenetur hered̄ vxoꝛis emancipate si habeat p̄cm ex si non ḥeat heredem tenetur patet ex si p dicti non fuerint uel non sint potentes te netur mazitus in quantum fare pōt Tenet etiam p̄cmoriendo mazitus ad hoc usq; ad quantitatē lucrate dotis Ita tm̄ q si mu lier ḥeat alia bona in hēditate pcta ducen tm̄ mazitus tenetur tm̄ pro rata dotis pro nētibus ad eum que fācte fuit ni contrarium et sic pro tercia parte suptuū et habet p duabus ptibus ff. e. l. mezatus cū multis sequētibus Et idem qđ ni hoc ḡ nōtur i su ca. ti. q. xxx. fm̄ hosti b

Quid de hijs qui maziente molestant sepulturā impedīt aut funeꝝ impetrant R̄ qui ad damn̄ mazibudi accedit et ipm̄ uel alios molestat uel rebus eius sigilla po nit cedit ab actione et in tridem eodem patur hered̄ibus defuncti et publicatur tercia pars bonoꝝ eius et e infamis Et idem in eo qui circa funus peccat C. de se pul. mola. Jnuit Item qui damn̄ a Ibi dicit Item qui ad damn̄ mazibundi accesserit ipm̄ alios ne qui eiusde familie sunt molestans aut rebus eius non seruato legati officio signacula mutauit ab actione post mazten illius cadat et altera tridē exheredatur ab hered̄ibus iuriati publicanda tercia pars bonoꝝ Ipso quoq; infamia ma tato eiusdem pene sub tacent qui eo mazi ente circa funus peccat et exequias pro hibet b Nec debet impedire sepultura p̄textu debiti uel cuiuscūq; alterius C. de

sepul violan. l. cum sit a Et ibi patet q
queruꝯ ꝓmissio sine obligatio fuit extorta
p tale ꝓpedimentum nulla ē nec facta
confessio et data pignora debñt reddi. Et
ꝓpediens punitur pena quinquaginta libra
rum anni qui si non pot solue punitur
in corpore b Nec det inferri molestia p
tione dicti ab obitu numerandos nulla ꝓ
sus fiat molestia aduersus ꝑsonas ex psentis
defuncti Si qua cui cautio si quid sibi fi
at inutile erit Et idem quod in hac §. nō.
in fine. eo. ti. q. xxx. fin. glo. et hasth. b
habe tñ impedimentum sepultura i multis
casibus aliis de quibus habes j. sepultura iij.
Vtrū liceat spoliare mortuos ē mortuus
§. iij.

Sepultura ij. quantū ad electionē
ꝓ pitur. Inuestis clericis secularibus
et religionis a Cuiuscuꝫ sta
tus et conditionis existant Vt ī
alijs de quo j. b sub intimationē maledic
tionis etiā ne ꝑducant alios ad notitiā
suorum fide interposita seu al' ꝓmittendo
Vt apud certū certus eligant sepulturam
uel iam electam ultra nō mutet al' tal'
electio irrita ē et qui sic elegerint nec
ꝓsit sepeliri apud certas sic electas nec
eligē alibi sed alibi sint sepeliendi apud
certas quas fuissent sepeliendi si non ele
gissent sepulturā ex de sepul. animarum
li. vi. Cui constitutioni superadditur q qui ꝑ
tē fecerit sit excōicatus et non possit
absolui nisi a papa Vel ī mortis articulo
ut ē absolutio i §. iij. Vii quarti a Re
lius dicit de hac ni cle. cupientes ad fi.
de penis b Item religiosi uel clerici qui
ꝓdictos in suis ecclesijs uel suis cimiteri
is ꝓsumpserit sepelire tenetur ad resti
tutionē corporis si petantur et etiā dimi
qui occasione sepulture eorū ꝓuenerint
quolibet ad eosdem faciendam integrali
ter j. x. dies quia nisi fecerint ecclie ipe
apud quos sepulti fuerint et cimiteriū
eorundem exinde sint et tam diu maneat
interdicta donec facta fuerit restitutio
ꝓdictorū Vt ni dicto c. alterum Secus at
tendetur dicendū qui quis ꝓpe mortem vene
ret uel iuraret in tali loco eligē se
pulturā quia fin hasth tūc teneret ecclie
facere nisi ex causa nata post acta Vt
quia factus ē epūs uel religiosus uel lo
cus ille quasi dissipatus ē ar. ex. de reli
gio. Iuxta quartum a Can. qui. Vt ni fuerit li.
i. ti. xvi. q. xxxiiij. b

Eligere ꝓt quis sepulturā dimissa an
tiquā etiam in loco minꝰ religioso ex. e.
cum quis li. vi

Vtrū religiosi ꝓnt eligē sepulturā Rnō
sed sunt apud sua monasteria tumulandi.
ꝓnt tñ eligē si qñ mortuus defert adeo re
motus ꝙ comode portari non possent ad illa
ex. eo Religioso li. vi

Vtrū patres possint filios eligere sepul
tura Rn ꝓnt eos sepelire ubi voluerint
si sint j. annos pubertatis ē. xiii. cōple
tos et consuetudo terre id habeat al' non
a Sed sunt eis suis maioribus uel ꝓpo
ciuali ecclia cumulandi Vt in c. licet de q
j. b ipi tñ filij eligere non ꝓnt nisi post
dem tempus tunc cum ꝓnt ecclia absq; pa
tris assensu Ita tñ q si sunt filij familiae
non ꝓnt sine eius assensu relinquere aliqd
pro aia sua nisi hoc fiant periculū restrenxe
rint quasi ex. e. licet li. vi

Quid si ꝑsonus sacerdos corpus eius q
alibi eligerat sepeliri violenter rapuerit
Rn hic hasth amittit ius quod ī eius mortu
orio habet et ossa restituet ex eo. ti. cū
liberis Idem si aliquid contentus totus vl'
maior pars eius hoc fecerit seruus tñ de
tamen si minor pars uel solus plures hoc
fecisset a Idē in sum. eo. ti. q. xiii. b

Vtrū possit fieri pactio permutatia super
electione sepulture Rn hic hasth. Quid
quid tutele ꝓmittitur uel datur Vt talis
electio fiat aliis reprobatur quia simonia
sui est i. q. ij. ex ꝓ pio ex. de pac. c. fi. a
Idem in sum. eo. ti. q. xviii. ad fi. b

Quid si aliquis mandat corpus suum non
sepeliri Rn non ē ad implendū ff. de
consti. institu. l. quidā et nō. xxi. distin
aut a Ni glo. et idem nō. in sum. eo. ti
q. fi. b

Sepultura iij. quo ad canonicam
portionē qui quis eligit alibi se
pulturā de alibis quē ille loco
dimittit debz ecclia ꝓchia
alibi habere canonicam portionē que ha
bet ibi ē sm consuetudines Alicubi enim est
medietas alicubi tertia alicubi quarta
Et ideo consuetudini ē standū ex. eo ca
tificari a Ubi dicit attendenda laudabi
lis consuetudine regionis ni soluendo
medietate uel tertiam uel quartā b
Et sic consuetudo ibi non apparet dicit
hasth spectandam ex consuetudine me
tropolitane ecclie Et si nec illa appareat
at spectanda ē consuetudo vicinarū Et
si varia sit tūc sm glo. quarta debetur
In hac enim maioris iura concordare videnf
ex eo iuncta a Idē nō. in sum. li. i. ti
xvi. q. xv. et sic b Si aut est consue
tudo qd nichil detur hēs j. q. ni. tñ de
huius qui eligit sepulturā apud fratres
ꝓdicatores uel minores declaratum est
q teneantur ecclie ꝓchiali dare quartā
non solum de alibus funalibus sed ecclia de
quibuscuꝫ et quorūcuꝫ relictis et ad quos
cuꝫ certos usus et de quibus quarta de
ri non consueuerit uel aliud de iure nō

A alias ꝓtūs ē inutile nec ibi ī
auctentica hꝫ aij a qbi gl' Sed
nec alie nouē dies ab obitu

debeatur. Item de aibus dans ¶ s. etiam
sine testo Vt patet in cle. dudum de qua
ff. de qualitatibz donat. hac ratio. b In
morte uel morbo arbitrio i infirmitate
dantis de qua decessit fratribus ipius uel
aliis pro ipius exe. co. dudu in cle.
¶ Cui aliquis cuiq; maiorez solent ab ar-
quo in aliqua ecclia sepelun ea dimissa e
ligit alibi sepulturā Vtrū rationa portio
debeatur eccie dimisse &c non sz potius
illi eccie in qua consueuit audire diuina
et recipe sacramenta exe. co. ti quis li. vi
¶ Quid si in una solet audire diuina et in
alia recipere sacramenta &c videtur qp por-
tio rationa debeatur ei ubi recipe consue
uit sacra exe. c. c. i. a Hs vezius videtur
az. c. tu quis exe. c. li. vi. et cle. dudu de
sepul. Vbi dicitur istam portionē dandam
parochialibus ecclijs et nō alijs Licet de
hoc varie opiniones olim fuerint q ratio
nis in fine co. ti. q. xviii. b
¶ Quid si consuetudo e qp nichil detur pro
rationa portione &c sibi tali. Credo q nō
valet quia e contra rationem et naturalem equita
tem exe. co. nos instituta et c. relatum et
c. certificazi Tamē sibi hosti. hec consue
tudo bene posset prescribi si titulus pro
bazetur. a Iste titulus potest ee facta remis
sio ab hoste fratrum eccie superiorum uel alia
rationabilem causam dū tū eccia ab alijs
bonis possit sustentazi aliz consuetudo
non est rationabilis az. c. statuto q. relicti
alias de decimis li. vi Et hac ratio obtinet
dicit tali. Cui etiam concordat glosa Vt
in fi. co. ti. q. xvii. b
¶ De quibus rebus debet dari ratio por-
tio &c sibi tali. non tm de oblationibus re
rebus et aliis huiusmodi que eccie in qua
quis sepelitur recipit in die funeris Sz
etiam de alijs q defunctus pro aia sua
illi eccie reliquid exe. c. Intra Concor-
hosti. et addit hac intelligendum de his
que relinquuntur actione eccie sue loci Se
tus si in tuitu psone ipius eccie dicitur
in fraudē non fiat a Et pfectus fieri
mitatis psone si relinquitur sue datur
a dō nisi quis legis si ab exercitio exe de tes
ta. requisita. b Item dicit intelligendū
ee tam i mobilibus q de immobilibus ex
tenditur ornamenta eccie et pecunia pro
eis data uel pro fabrica annuersario vis.
xxx. et alia ad spectum diuinū cultū legā
ta de quibus rationa portio dedun non
debet nisi facta fuit in fraudē Vt supius
si e consuetudo seu parochialis eccia de
fraudazetur exe de testa. c. fi. a Idem
in fine. co. ti. q. xiv. sin tay. et glo. et
hosti. b Infra de his q testator fuge mo
riens relinquit quibuscūq; alijs ecclesijs
uel psonis in tui ut pauperibus nulla por

tionem habebit parochialis eccia Vt Inno.
dicit exe. co. relatum quia rationa portio
non e prauda nisi ab eccijs in quibus se
pelitur uel ad quā transit se committendo
uel alio mō Con. W. et hosti. a Con eccia
tay. Licet alang Videatur sensisse qp de oī
bus relictis quibuscūq; eccijs alijs debat
dari rationa portio sed non de relictis
pauperibus uel confanguineis uel amicis
et pro salute aie sue Vt in fine co. ti. q
vi. Et de isto transito dic ut ff. s. ix b
Et nō qp ut dicit Inno. ab ista rationa
portione danda pauperibus non sunt de iure
exempta monasteria uel alia loca que alē
sunt exempta exe c. In nostra et de testa.
requisiti. et c. affecti. Item nō. qp sim hosti.
licet petitio rationis portionis cōpetat
sacerdoti parochiali tū si ipe est merz li
centia in petendo eplis patent petere
pro eo. exe de sepult. ab intestato. c. fi. a hs
ultio dicit patuit fuit Inno. Vt patz per
eum exe co. relatū Vbi etiam dicit qc
nēdum licet qp eplis qp eccijs sibi subiectis
pot agere Vt et habetur in fine co. ti
q. xv. Vbi hs nōtatur Et addictur sim eū
dem Inno. qp qp eccia vbi quis habuit eccia
et patriam sepulturā non det habe alicui
portionē sino ipa debet parochialibus et
cleris exe co. c. i. Item Inno. in dō c. re
latū dicit nō. qp sicut rationam portionis
percipit eccia parochialis de relictis de pro
sepultura Ita credimus qp percipiat de
oblatis pro alijs sacramentis sicut pro bū
dictionibus iubentū et pro primis et pro
extrema unctione et alijs huiusmodi cum
sit eadem ratio s. quia dignius e apparus
mercede sua exe. c. c. i. Sz recte non vi-
cadē ratio quia hec portio datur pro
administratione sacerdotis ut dicto c. i. Et ideo
ipis administrantibus debetur et non alijs
de ipa administratione Et ppterea dictum
Inno. non approbat consuetudo que est
optima lectum interpres ff. de legibus
l. si de interpretatione b
¶ Quid si mortuo rege uel duce uel alia pa
que p aīa circula in diuersis eccijs audi
ebat diuina et propiebat sacramenta qui
bus duo uel plura domicilia in quibus
se pater collocabat et elegit sepulturam
in alio loco Cui eccie debitur rationa
portio &z eccie domiciliorū dubitet cum
interse az. exe. de decimis qui Et expresse
habetur exe. co tum quia li. vi a Ubi pz
qp hec e verū qui constat qualit ha
beat domicilia in pluribus In dubio aut
dō apparet qp aliquis talium multū fuerit
vagatus Vt patet in dicta q. xv. Inno.
dicit qp eplis data pro sepultura sua det
accipere et suam partem daze eccie ubi
sepelitur et de residuo debet pres fieri

inter ecclias Vbi ꝑ ruricolu anni ꝓprie
bat ecclastica sacramēta qua tales magna
tes non mozantur in vno loco az. eꝛ̄. de
decī. qui b

¶ Quid de quibusdā sepulchris Vbi de
oibus mobilibus que defuncti ꝓt testo
relinquē uel legare eccl̄a exigit terciā
partem et mozientis tumulat sacerdos
q̄ retinet ead̄ mobilia sua sicut dicitur
fuerī in britania minori R̄ fm W. Nōtare
do q̄ hec consuetudo punienda debeat iuri
cōi nisi forte fuerit ꝓscripta et cōdicto
rio iudis obtenta a R̄ W. sic dicit nisi
pacifice et forte ꝑ hoc fuerit ꝓscripta et
ex cōductorio officio iudicio obtenta Vt
sum. eo. ti. q. xv. Vbi R̄ nōtatur b Vel aūc
te sedis aplice confirmata uel archiepor
uel epor illi ꝙ loci constitutionē ad hoc
sufficere si adsit Voluntas Vel consensus sub
ditorū quos tangit Et ideo credo de ꝓcep
to ꝑdco s. q̄ non teneantur morientes in
hoc casu eis obedire nisi in debitis rationib⁹
¶ Item q̄ defunctus eccl̄ie sue reliquit dece
et alteri eccl̄ie in qua elegit sepulturam
reliquit mille uel castrum Nunquid prima
eccl̄ia det ee contenta ll' decē R̄ fm zay.
Si defunctus legauit hoc nō q̄ esset
illis contenta et sacerdos recusauit condicio
nē et non recepit legatū Videtur cessa
casse iuri suo et iam non potit ultrō petē
aliquā portionē Si vero defunctus abso
lute reliquit et ipē absolute recepit potit
nichilominꝰ de reteris portionē vindicare
eꝛ̄. de testa. officij. Vel saltē aget ad sup
plementū cōputatis illis decē d si q̄ ex
ꝓcessit testator q̄ eccl̄ia est illis contenta
et fecit in fraudē modicā quātitatem in
legando al' q̄ est aduertī talis condicio
recipiendo sibi ꝓiudicaret eccl̄ie vero le
gatum absolute factū ē petitur et in
integrū legatū et rationa portio nisi de
mente testatozis aliud appareat Vt satis
colligitur in dicta c. officij. et etiam ex
dictis hosti. Vt in sum. eo. ti. q. xxi. Vbi h̄
nōtatur b Sicut filius institutus in parte
minori q̄ ratima ꝓt agere tm ad supplemē
tum C. de in off. testa. si q̄ et s. illud et
l. qui. R̄. eꝛ̄. de emp. et ven. Cum dilecti.

¶ Quid si quis elegit sepultura in ecclia
ecclesia et ei nichil legauerit cū aliis eccl̄ie
multa legauit Nunquid potit h̄ eccl̄ia pe
tere aliquam portionē R̄ fm zay. si ē con
suetudo q̄ eligentes sepulturā in ꝑticu
eccl̄ia semp aliquid relinquut ꝓt eccl̄ia il
lud petere ab heredibus non iure artionis
nec differendo ꝓpter hoc sepultura sed
implorando superioris officiū eꝛ̄. de sepul. ad
aplicam Si vero non ē consuetudo nichil
ꝓt petere sed salis funeralibus debet ee
contenta Nam tenetur ex officio ipsum

sepelire eꝛ̄. de sepul. non satis et c. cū
in eccl̄ie posset quoz in hoc casu implorari
officium iudicis aduersus heredes si depre
hendatur dolus testatoris uel heredū si
multū aduersus rectores alterius eccl̄ie cum
si et illoꝝ dolus deprehendatur a Nam
eciam circa talia ē dolus punendus eꝛ̄
de testa. officij. eꝛ̄. ea. inuenta. fm eundem
xvi. et glo. cius uidetur q̄ prima facie sit
dolus ꝓsumendus cū alie eccl̄ie multa lega
uerit et nichil ꝓpe ꝓpositū relinq̄at Vt
in sum. eo. ti. q. xvii. b

¶ Dicit q̄ aliquis elegit sepulturā apud
aliquā religionē postea mutat in ipam
et decedit Nunquid locus religionis tene
bitur eccl̄ie illius ad rationabilem portionem
R̄ fm zay. dico q̄ si transit i infirmita
te de qua moritur tenebitur eꝛ̄ ea. de hoc
Secus si transit in sanitate aut eccl̄ia mu
tatione de qua non moritur Con. hosti.
a Idem in sum. eo. ti. q. xvi. b

¶ Quid de leprosis intrantibus domū lepro
sorū Nunquid sacerdos ꝑrochialis ꝓt de
eis morientibus petere canonicā portī
onē R̄ fm W. Credo q̄ nō q̄ ꝑ iudicū
e ac si transierint sani ad religionē nisi
forte ex ipa lepra moriantur a Aliquin ei
mouentur ex lepra sed non ex lepra fu
cunde W. Et in sum. eo. ti. q. xvii. Vbi
h̄ nōtatur b In hac ti parte tenenda e
consuetudo regionis

¶ Quid si aliquis recipiatur i conuersum
alicuius loci religiosi non cū ablatis suis
bonis sed ibi retentis a que ad ius ecclie
tanc spectat si ablata ꝓpietate retineret
sibi Vsumfructū in vita q̄ tunc bū transeat
ꝓpius religiosus Vt in c. Vt ꝓpius de que
ꝛ. b Et ibi elegat sepulturā R̄ fm glo
non liberatur a rationa portione sicut nec
eximitur ab epali iurisdictione eccl̄ia si ipi
religiosi sint exempti eꝛ̄ de ꝓpil' cum
et plantare s. de consuetu. et c. Vt ꝓpi
legia Idem hosti: a de ti. c. ti. q. xxvi

¶ Quid si quis ingressus religionē de
dat in tpe nauiculatus R̄ fm glo. puto
rationabilem portionē eccl̄ie ꝑrochi ꝙ
ꝓpius cum exiret patuerit nō in
in religione decessit Et hoc sufficit ad
quarte detentionē eꝛ̄ ea. de hoc
hosti. Vt in su. eo. ti. q. xxviii b

¶ Quid si infirmus in via ꝓficiscens
se deferri ad alam et ibi moriatur R̄ fm
zay. ꝓpria eccl̄ia non ꝓpter hoc ꝓiudicat
rationa portione az. eꝛ̄. de hoc a Idem
in sum. eo. ti. q. xxix b

Sepultura mo. s. q̄ ꝓhibeatur
ꝓhibentur trimestrio sepeliri eos
hereticī eꝛ̄. de hereticis sicut et de
hoc ē. hereticus i. s. ij. Etiam si ꝑ
mortem appareat de hereti xxiii. q. ii. Sane

ꝓfertur Sili. eccl̄a

profertur Sili etiam ꝙhibent pactum
et inde de rond. di. 1. ecclam et c. Se a
Et ibi patet ꝙ idem e de omnibus fidelibꝫ
b Item similiter omis excois xxiij. q.
ij. Sane qd. sup ex de finibꝫ epoz li. vi.
Ecia excoicatis immoz az in dicto c. Sane
Et intelligendu est hmi W. de excois
immoz si notorie sic excois sunt Item
idem etiam de excoicato ecia immo Ut
no ex de testi. Spo. linea in glo. circa fi.
Item ꝓhibentur qui notorie manifestis mor
tui. Et expone hosti. etiam si quis letale
ibi vulnus accepit licet supmouerit q̃ppus
penitear et ei eccliastica non negetur
tamen sepultura ex de for. c.
1. Hoc tu intellige de illo qui venit ea
extendi se notorie manifesto & no de alijs ex de
for. comp. c. ij. Nam et hmi W. intelli. tam de
militibus qui de armigeris eoꝝ qui ibidem
tamen se exerent Secus de illis q̃ illuc
vadunt ea curiositate Ut ad videndu vel
quarum alia ea Item ꝓhibentur illi qui se
arrodiunt xxiij. q. ij. quibus xxvj. q. v. plane
it Et hoc intelligendu hmi W. si promouerit
se ex desperatione vel infamia Secus si ex
furore vel a casu Ut sicut dixit b ex eo.
ex parte Si quis gratia fugam precipitauit
se in aquam quia sic credebat se euadere posse
non imputatur ei si casualiter eueniat Et
hoc tamen pro bono et licito hoc faciat az
xviij. di. Nemo xxiij. q. v. de arrodendis Con
hosti. Item quia interdictum sepultura ec
clialiter ut alibi de tali loco. b. tpe int
dicti ut b Interdictu iij. §. iij. Item mai
festi. Usuras ex de usu. quia et eo. ti.
quia ll. vi. Item quarum presbiteru tuto
rem in testo reliquit xxi. q. iij. Cipriano
et lxxxvij. di. ncp ap. Sed ut dicit ibi
glo. istud hodie non habet locu Nec blas
phemus dei ex de male c. fi. a Et ibi
patet ꝙ hoc verum est qu maledictus rem
sat agere statutam ibi penitentia et non
alit. b Item monachus ppm hmi ex de
sta. mo. sicut quida Et similit nullus noto
rius de mortali pcto sepeliendus e xxiij.
q. ij. quia et c. non extimemus et c. pro
ecclesiasticis et hi loca habet si tales non
sunt excois denunciati Nam si denunciatus
sunt vel extra sigilla quide apparuerint sepe
liendi sunt si heredes teneantur satisfa
cere pro eis ex eo c. ꝙ contingit nisi fuit
raptor de quo b raptor i. §. i. a Et ibi la
cius in addicione b Vel ecclam excoicatis
ecclis in notorietate Ut dicit e a Vel
ecla excoicatus quia in excoicatione mor
tuus non debet ecclastica sepultura se
pelir. aliquaꝫ fuerit absolutus licet signa
pnie in eo apparuerint ex de sen. excoa
nobis ij. b Item non e sepeliendus qui
saltem i anno semel non confitetur ex de

pnie omis Et hoc intelligo nisi in articulo
mortis existens signa contritionis ostenderit ad
quod ꝙlibet fidelis omis in hoc casu sufficit vng
testis xxvi. q. vi. qui credunt et c. Se a
Et ibi hoc no ꝓbat quia ex eo nulli prudicium
generatur ꝙ c. placuit et c. cu similibꝫ de cons
di. iij. Nam ultra hoc allegata non faciunt ꝙ
dca ecia alia nonnulla ni fallor li. i. ti. xvi. q. iij.
Quod si tales qui dicti sunt sepulti fu b
erunt & si corpora eoꝝ discretis pmit exhu
mari sunt al no ex c. Sacris Et ecclia si
ne communi e reconciliandu ex de consec
ecclie vel al. Consulitur a Et ibi patet ꝙ
hoc debet fieri assensu ne aque solepnitez bñ
dicte sicut in de dicatione ecclie fieri consuevit
et benedictio aque et reconciliatio debet fieri
ꝙ epm eo. ti. c. aqua Et sic fuerit infidelis
sepultus debet etiam parietes et pavimenta radi
de cons di. 1. ecclam b Occulti tu pctatoꝝ
sepeliendi sunt nisi forte est aliquis heresis
vel excoicatus qua cu non coicamus vivo nec
mortuo coicare debemus Ut de excoicatis vi
§. fi. a Idem quod in hoc §. notatur in sum
in dicta q. in hmi hosti. zab. et glo. b
Quid fiet si dubitetur de cadauere vtrum
fuerit xpian vel paganus vel excoicati &c vi
i. michi enim paretem ex interpretandi mihi ali
qua probabilitas est de oppositis Ut ex eo.
parte xiij. q. ij. Non extimemus de cons di.
1. ecclam a Idem in sum eo. ti. q. iij. b
Utrum suspensi et hugmoi sunt sepeliendi
&c sepeliendi sunt dum tu pcipuerunt xiij.
q. ij. c fi. Verumtamen ad deponendum eos
de patibulo requiritur licentia iudicis secularis
ne iustitia contempni videatur ff. de cadauere
punitor. l. i. et ij. Sed et ipsam licentiam iudex
denegare non debet in hoc casu a Hoc pla
ff. de cadau. punito. l. fi. Ubi dicitur ꝙ corpa
talium danda sunt cuilibet petenti ad sepul
turam ꝙpter ii quia ex ea denegari Ut ob
magnum aliquod delictu ipsius lese maiestatis
ff. e. l. i. b Nam et corpus xpi talibus da
bat e. Coiuge ꝙ fi. de raptoribus quibus
etiam penitentibus quia etiam negatur eccla
stica sepultura habet e raptor i. §. i.
Utrum mulier pregnans damnata debeat se
peliri & sum hosti. Si e certum ꝙ partus
maturus sit tue mulier tu ppter sepelietur
Si vero certu est ꝙ vivit vel dubitatur de
hoc tue mulier debet partus secari et si ꝓtin
vivus sit det baptizari Si mortuus ex ei
similiter sepelietur Idem i su e. ti. q. vij. b
Et unus ꝓmo notet Secus multi
modis efficitur Nam quida statim
in nascentia secus sunt Ut q de
mine ancilla nascentur li. in vide
plenius j. §. iij. e duda fiunt urgentia
Ut qui in bello nullo reputatur e duda fiunt
mixti simili Ut qui maior xx annis passus
e se veritatem ad pcepta ꝓtripandu Et

de hoc vide ff. de. mo. De his tribus modis habetur in instit. de iur. pso. ff. sezm aut. Item sunt aliqui serui qui ius multe cos in penam subiciit sezuitutis ut liberti ppter ingratitudinē vt ff. liberti ff. n. Item mr. familiarū raptor mulieris efficitur sezus rapte vt c. raptor ij. ff. n. Vt defezentes auxiliū sarracenis efficiuntur sezi ut capientiū cos vt dictum c. c. sarracenos ff. ij.

¶ Sunt alii sezui magis lazgo modo dicti vt assceripticij sine adscripticij quod idē c. ff. quidam homines qui ita assceripti sunt terris colendis quod non pūt a cultura recedē sine dnoz voluntate nec pūt vendi sine glebā nec glebā sine illis. Et dicuntur assceripticij quia assceripti sunt ad cultū terrā. Et adscripticij quia a suo oī time tales sunt hn etiam sezui qui colonī dicuntur. Isti tales non sunt ppe sezui a Idem in sum. li. c. ti. viij. q. sezui sine glo. zay. b Nec repelli debent a testimō actu huc usi q ad ordines non debent admitti vt nō c. de nup. multoz. a In glo. b Et di. luij. quis aut lector. a Ubi hoc habet in tex. et glo. Et hui. adscripticij hn possunt ordinari de voluntate vt nō ff. in dicto c. multoz. p c. si quis obligatus hui. Et qui est tante voluntatis f. in ipis possessionibus cadē di. si sezus ij. Ubi dicit ff. sed ipsos in ipis possessionibus de terris et pter voluntatem dnoz fieri pmittimus. Ita hn ut decia facta imposita sibi agricultura adimpleant b

¶ Cuius pnis conditione filius deat sequi ff. sin. hic. in q. di. xxvi. Secundum ll. ciules ptus sequit veniē et hī rōnabilit quia prolem habet a patre complementū formale sed a matre substantiā corporis Sezus aut c. conditio corpalis cum sezus sit qi ministeriū dni in agendo Et ideo plerū in libertate et in sezuitute sequit matrem sed in alijs q pertinent ad dignitatē que c. forma rei sequit pātem sicut i honoribus nuneribus et ministerijs et nobilitate et alijs huiusmōi Et hinc contrahunt rationes et lex mosi Vt patet exo. xxi In quibusdā tn terris que mere ciuli non de struuntur ptus sequitur deteriorē conditionē Vt si pater sit sezus qnus mr. sit libera erunt filij sezi non tn si post partum mr. pater se in seruitū dedit vidente vxore Et filii si sint eqs. Si aut vtrq; sit ciuilis conditionis et pertinebat ad diuersos dnos tunc dubitant filios si plures sunt vel si vnus tm vnus alteri competebat de precio et accipiet hanc in sui seruitū Tamen non c. credibile q talis consuetudo possit ee rōnabilis ita sicut illud quod multoz sapientū diuturno studio determinatū

c a Can. pe. Vt in sum. li. mi. ti. xvii. q. viij. b Et nō q finit ff. sine mr. sunt libera solū qn contrahit vel solū qn pepit Vel etiā medio tpe sufficit ad libertatem pcedis Vt ff. de sta. ho. l. et sequēti

¶ Qualiter liber homo qui se patitur venūdari fit sezus vel sex requiritur. ptm q fit maior xx annis c. de liberali causa Si mulier. xxiij. q. mitendat pretiū pcipiat C. de libera ea Non ideo xxiij. q. i sezum te pcipiet ff quibus ad libert pcedat licet l. i. Qui q emptor credat ipm sezum ee ff de libera ea libris ff. Si quis sacris vel ut ille qui venditur sciat conditionem suam ff. quibus ad lib. pcla. non licet q se a Ubi lex non videtur ubi habet b Qui q venditor sciat ipm ee liberū ff. quibus ad lib. pcla. non licet l. iii. a In hac l. pcedit videtur hoc clarius pducta tn sex requisita notantur etiam in sum. li. mi. ti. viij. q. xvi. Sin hosti. gloss. et ibo. b Si aliquod q. xvi fin hosti. gloss. et ibo. b Si aliquod deficiat mr. tot. i. integrum tem restauratur. sz si nichil deficiat etiā si postea manu mittatur non sit restitutus sed libertus ff. de sta. ho. homo liber Nisi reddat dno pretiū ff. si restituere manu l. ij. ff. l. c. Quod tn pretium dno tutus non cogitur recipe sin quosdā q Et in dicta l. ij. videtur hoc tenere glo. ff. Qualiter sezui efficiuntur liberi ff. sin hosti. multis modis Vna nō ff. manumissione Vide ff. manumissio ff. ff. Ite fit alio quis liber si eū longitudo domini exposuit Vel ei alimenta negauit Vt c. exposuit Item qui aliquis vendat ancillam ne prosti tuatur et emptor facit tn fit libera Item si sezus pulcatus medit ante eadem dnm dum defezit ad sepulturā Ite si postea lata e sna cū illo qui dicebatur sezum dns postea pro ipo pretiū recepit at Item si dns ancillam in matrimo collocauit scribens pro ea dotem Ite si sezus appellat filiū actis ifrascriptis ibus si ff. fuerit iudex Item si dedit sezo ministeriū pcurandi quod sezus eius probabat et alijs rationibus qui habuit c. ex quibus facile sezus pro precio lib. accepit ff. totum a Ubi de predictis causis pauci videtur dici Sz ponuntur alie tn ex quibus sezus efficitur ad libertatem Et alie etiam plantur ff. qui sine manu ad lib. pcedit ff. totum sed hic pauci facit ad sezum pcedit b Item si iudeus xpianum matrimo emerit Vt c. Iudeus ij. ff. i. et ff. de Iudeis c. fi. de sezus Iudeorū et sarracenorū Vide ff. Iudeus ij. ff. i. a contrarie additionibus b Et quia sezus manumissus dicit libertus fuit ad hoc c. liberti ff. totū

Sextus ij. quantū ad ordinationē sine nullus sezus sine pcedit

ordinari debet nisi manumittatur de lim. d. 1. ii. et iii. Et ideo ē secundus vitalitas atq; electionis dignitas di. lviii admittantur ex de ser. non ordi. de secundo. A Alia rō ē quia dēt ee ī munus ab alio qui domine mulieris ē aggregandus vt a castris dēr nulla veritate abstrahatur lxxii di. c. i. b Et hoc intellige vezū in ōi grīe secundū etiam q; quilibet hoc ē. sermus 1. §. ii. a Et ibi de hoc dictum ē b

Vtrū secundus ecclie liberatus possit ordinari retento vnc prouentu de fun zay. sic dico retento vnc quo ad hoc q; nō sum rectus ecclie nec accusat illam nec testib; retus. ideo eam di. lxxi. c. ex famulis a hoc c. pazū facit. ad hoc sed vñ famulus fuit vna ī allegata b primo etiā si simpliciter fuit manumissus tenetur ad predēa al' remorare in secundū xii. q. ii. dyaconi et c. epūs qui manceps et c. liberti et c. orta. ex eo. ti. de famul'. dicit etiam quida q; teneatur quo ad alias honestas causas licet non sint nominate nisi potte ut i dō c. dyacon. et sibi bus a hoc nota satis videntur ad hoc facē b Non tū secundus tenetur ecclie pcetuo in officio electionis nisi expresse dictum sit in pa manumissione et ordinatione eī. eo. co libentius et posito q; fuerit expressum non tū remorabitur in secundū si non vult in illa ecclia secundo in divinis officijs nisi animo huc pdurandi i contumacia eī eo. Nulla electionis a Idem in sum li. iii. ti. xvii. q. i. De bonis aut libertatis ecclie inde ē. libertus ff. fi. b

Vtrū secundus priuati libertatis possit ordinari retento nec prouentu de fun zay. non dēt ordinari nisi prius consentirus fuerit a dño plena libertate Ita q; non teneat prestare prōto operas nec fabriles q; consistunt in faciendo nec obsequiales que consistunt in non faciendo di. lxxi. c. i. et ij. et c. quicq; et c. vltio a Con. vl. Vtrū dicta. q. i. b Sed vtrū dns possit in tali libertō retinē opas spūales Dicendū sm hosti. ut videtur ante cōzium q; hoc anno erit Imponendum in pa manumissi que ante ordinationē et sic in pa ordinatione patuit annus Jam impositum de latere eī. de cler. significati. ad fi. et ex de prebē. significatū Et talis ordinatus non secundus potest dispensari ī hoc di. frequens et c. quicq; eī c. nullus Si tū factus fuit sacerdos non fiet secundus donec alius sui Idem tfoff. et Inno. a Si vero non sit factus sacerdos videt q; possit in secundū ecclie etiam priuati retentis. si non secundus in diuinis pro vt tenetur. ad fi. a cōzio sensu Et facit ibi ad. ecclam dem et frequens adhibita ti. modo

rationē de qua ī. §. se Et idem ecclā quod §. nō in sum. eo. ti. q. ij. b

Quid si secundus fuerit ordinatus nō accepta libertate de fun zay. si fuerat ordinatus dño scīente et non reclamante cessat suspensus fit di. lxxi. si secundus scīente Et hoc verū ē ad quoscūq; ordines sūt ordinatus Idem tfoff. et Inno. si vero dño ignorante vel scīente vel reclamante a hoc vt patet i su eo. ti. q. iii distinguendum ē quia aut ordinator vel patronus scīente rationē ordinē di ordinatus ē aut nescīente In primo casu ordinatus remanebit in ordine Sz ordinator vel patronus dēt rondepnari dño in damnum di. lxxi. Si secundus absente dño et hoc si alē vñ scīuit Si vero ambo sanecēnt debet vñ patronus et alū ordinator Sz si scīent habet vñ soluat potit dns postulare sibi illū restitui ar di. lxxi. ex antiquis In eo casu cum ordinatus ē ordinatore vel patronō ignorante rationē cuius fit quod sequitur b Tunc si ordinatus ē in sacerdotem remanebit in eodē ordine peculio si quod habet dño restituto ex si non habet potestatem nec ē qui ipm ordinat dēt suo dño reddi ad secundū eis i secundis que ordinē sunt decernant ut horis canonicis missa et hymnoi lxxi di. frequens ex si reclamat hoc i tunc de pann pat ex eo nullus in fine Si vero ordinatus est in dyaconū dabit q; se vitarū et ipse remanebit in ordine al' remorabitur in secundō nisi aliquis vellet eū ordinē Et idem intellige de subdyacono ex eo mutatis In alijs ordinibus absolute in secundō remorabitur lxxi di. nulli. et c. ex antiquis Satis contra. tfoff. et Inno. a Concordia pe Vtrū dicta. q. iii b

Infra quod tempus possit dns secundus ordinatū remorare Et fun zay. remorari potest ī annū a tpe scīe dñi ar. xvij. q. ij. Si quis interstitus. a Committo c. si secundus scīente dño di. b Idem hosti. tfoff. et pe. a Hugo aut dicit q; computatur a tempore ordinationis in primo ordine Vt in sum. eo. ti. q. vi Sed prius dictum verius videtur Ar. dicti c. si quis interstitus b Et inde quare electus non potest repeti vle cum secundus ingressus religionem possit repeti ī. ti. eodem ē ista quia electus contra publicē manet monachus vsq; secrete a Ih. inde fuit Inno. Vt patz in dicta q. vi b Et predictum punctum de religione hoc ē religio ij. §. in. 2o Donec q; secundus ordinatus fuit restitutus dño suo Numquid lucrabit dns in tempore in quo in eū Et fun Inno. non alb accideret in canone xvii q. iii si quis suadente Sz nec tali secundo lucrabit contingere interim quod intelligit fecisse in susceptione

ordinis facti ex de cons. qui quidā lxxv
iiii. di. cum in pcto et prohibendus erit per-
cepcm ar. xxvi di si imperator. Alijs aut pnit
clericalibus non gaudebit ex de clēi. coniug.
Johannes et c. se. Idem in oī grie seruoz lxx.
di. frequens. Idem dicimus loquitur sic de
dicing vii originarijs et assriptitijs et in
oibus qui conditione seruili uel rationabili
tributo sunt obligati lxx. di. frequens. Idē
et in libertis si aliqd obsequiū sibi retinu
it lxx. di. quercus. Idē ecia in obligatis
functionibus i. publicis officijs lx. di. pte
ecia. Vt in dicta q. vi. b

¶ Sed quare seruus ordinatus siue consecratus
redditur dño cui alia res consecrata nō red
datur. Vt xviii. q. ultima Cōcurrunt. Re duplex
e intro. Vna qua res alijs et maxime
animate que sole consecrantur. nullus e dolus
sed in hoc sic. Alia qua res rebus animatis con
secratio e insufficie et ideo non debet a
manu ppriana tractari. In hac uero in alia
q tangit non pot. xxxii. q. vij. Hinc Cōm. gloss
et hosti. a Et al. et pe. Et fuit principa
lissime dictū tñ. Vt i su. co. ti. q. vij. b

Seruus nr̄s quo ad mirandū Vtrū ser
uus sine consensu dñi possit matrim
contrahē. Re fm tho. in e. di. xxxvi.
Dicit seruus non subditur dño qn
libere consentire possit et alia hmōdi
facere que ad veritatem corpis hūi naturam
ptinent. Ita ecia non subditur ei ptinū ad
hoc q non possit libe matrim. contrahere ecia
eo nesciente aut contradicente. Vñ et si dñs
impotēs existat non tenebitur ei obedire nec
de cōsentiendo nec de consummando quia Vtro
q; sit iuris et tenet matrim. dēm tame
rationabilem debita seruitia dño exhibere
ex de conv. fro. c. i. a Can. pe. et gl. et
tay. et tho. Vt in sum. li. iii. ti. iii. q. vi.
et se. b

¶ Ponit q; dñs aliquid pcipit seruo quod
to et cedit tpore vxor petit debitū uel eg
Re fm tay. Credo q; si contraxit seruus dño
sciente debet reddere debitū quia cui dñs
consentit principale. s. matrimoniū intelligit
consentire accessoria ex de offi. dele. ptexta
in fi. Si uero contraxit ignorante uel cōi
dicente dño dm mandatū debet implere
nisi ppabiliter timeat pericli adulterij ex di
latione. Vel si magnum fiat pudicum vxo
ri. Can. tho. Imo. pe. et hosti. Addit q;
tho. q; ex diuersas circūstantias attendē
Vt ex hijs consideretur cui magis uel potius
in tali ca sit obediendū. Idem hosti. et
Vide ff. q. ult. a Idē in su. co. ti. q. v. b

¶ Quid si coniugis s. seruus habet diuersos
dños diuersarū regionū. Ita q; non pos-
sit cōmode ad offitium coniugale Re fm glo.
Vt cautetur. Forsan tamen ita cautetur per
ecclam alter dñs. Vendē alii uolenti emere
Vel si nemo vult emere cogantur. vendē cui
libet extreo in patria cōsenti uel venalem
exponē. Et si nullus appareat emptor emat
ecia ar. lxx. di. fraternitatē. a Idem i su.
co. ti. q. vij. b

¶ Quid si dñs seruū coniugatū vult vendē
re remotam regionē Re fm W. phibeda est
talis venditio sed cogi det dñs aly vendē
bonas conditiones offerenti. Interest ecia
ex publice ne quis re sua male utatur
ut hic. Con. tho. pe. et Imo. a Licet
Alang aliud dixerit. Vt in sum. co. ti. q. xi.
vbi ecia patet q; pdictis con. et hosti. di
centibus q; pdicta obtinet qn ambo sint seruī
Et id q; sequitur nō fuit hosti sed pet.
ut ibi b Sed et hosti addit q; si matrimoniū
fuit factū sine licētia dñi et non habet ni
alio loco iusticie emptorē possit ei vendē
ne remotis al' non debet hoc facē
Vtrū seruus possit vendē post matrimoniū Re
fm tho. et pe. sic Vide cui licet sit ne pti
te vxoris ne his que pertinet ad reddito
nē debiti In oibus alijs e seruus nisi Vide
ne reddit. ne debiti non det hoc pindi
cū fieri vxori si forte dñs aliquis perpet
rādē horā quia magis est obediendum vi
ri q; dño Vxori tñ sine consensu viri ser
uilla vendē non posset quia Vir capud
e mulieris Can. al. a Idē in sum. co. ti. q.
xiii. b Et unde ē. q. ij. Vtrū seruus q; fuit
ante ordinatus et unus e restitutus possit
cōiugem ducere. Vide ē. seruus ij. q. vltī
Quo cōditio seruitutis impediat matrimoniū
licet ē. Impedimentum iij.

Symonia primo coitez Symonia est
studiosa voluntas emendi uel ven
dendi aliquid spūale uel spūali
annexū sicut diffinitur a tho. in 2ª
sent. di. xxv. et in 2ª 2æ q. c. Sicut et ab
alijs a s. theologie et iuristis coitez Vt in
sum. li. i. ti. i. q. i. Et facit i. q. i. qui stu
det b Et qd dicit spūale intelligit ordines et alia sacramenta ex dant de
spūali annexum ut quedā que non ita
ppie sunt spūalia sed sunt spūalibus ad
iuncta et quasi allegata Vt e huc patio
natus et hmōi ex si addas spūali a
nexū sufficiat fm tay. b Nam et annexa spi
ritualibus lazeto modo dicuntur spūalia
Vt in dicta q. i. Et hi sequuntur quia anima pot
intelligi pter id quod dicit aliquid spūale Et
ideo q; nomine emptionis uel venditionis
intelligitur alia contractus in gratuitus
puter permutationē a Idē in dicta q. i. et
facit i. q. i. Sunt quidam b de qua ē simo
nia a Ubi patet qui in talibus possit fieri
permutatio et qualiter b Vide nec transi
actio pot fieri sup spūalibus ex de tran
act. sup eo de transactione Vide ē. transac
tio q. ij. a Et ibi patet qualiter fieri possit

in spiritualibus Et adde sm tho. 2ª 2æ q. c. 2æ. ad 3m Sed voluntas dicitur quia ultima et omnes partes eius et per quas omnia operata sunt in voluntate sicut in subiecto Et ideo quiete symonia per voluntatem diffinitur ff. de usu. et in2 l. iustitia

Utrum aut per solam voluntatem committatur symonia tangitur j. q. iii. Item dicitur studiosa sm tho. in dicto arte 1. ad desiderium electionem que principaliter petimet ad virtutem et deum Et talis electio sufficit etiam si sit ex voluntate non libera vel extorta cū ea matheus et ps. glo. nisi forte sit coactio presa ex metu rō. sacris Et subdit tho. ibidem non aut alis qui per eam electionem peccat in spm scm Sz solum qui premium elegit per contemptum eorum pecq̄ homines solent retrahi a petendo dicit ergo studiosa qm ex tali voluntate electionem profiteretur ad exteriorem actum Ut in sum. ca. ti. q. v. l. iusti aut plazius diffinit sic Symonia e spiritualium vel annexorum spiritualibus precedente pacto gratuitionis conditionis modi secuturi premii vel emolumenti rei temporalis recepto vel donato Ut in sum. ca. ti. q. i.

Utrum symonia sit heresis Rn sm tho. in 4o di. xxv. Symoniaci non sunt proprie loquendo ipse heretici cū non habeant aliqd falsum opinionem Sz dicuntur heretici propter similitudinem actus quia ita agunt ac si existimarent de rebus spūs sancti pecunia possideri q extimatio est heretica Et quia etiam in primo actore symoniaco ex mala tradere infidelitate pullulauit cum deum et existimasti donum dei pecunia possideri actē viii. sm Vl. et i sum. ca. ti. q. ii. Vide ghregorius i xe ethi. dicit Cum alis anaricia sit idolorum seruitus quisquis hanc in ecclesia disponitur bus dandis no timuit infidelitatis iudicio in subiectum etiam si fidem ip negligit he retice videatur i. q. i. cū omnis Et ibidem dicit ex impia heresi macedonij talleabitos esse symoniacos i. q. i. Eos Et ibi patet q hoc non fuit dictum ghregorij si thalasij constantinopolitani epi Et ceteri omnes i com patrone symoniace heresis qui pro michilo de putantur i. q. vltra c. fi. Put ip ghregorius et p alia modū quia symoniaci dicti heretici tenebros quedam errores eiusdem symoniaci qui dixit ex mundo non erat creatus a deo sed a quada superne virtute Ut dicit ysidorus xviii. ethico. Hec in d. q. ii.

Quare symoniaci potius dicuntur a symone qui errore voluit donum dei pecunia ghregorius qui vendidit donum dei Rn q magis completa fuit ratio huius peccati in symone quia in ghregorio Nam ghregorius solum vendidit donum dei Et simon voluit emere et vendere intendit i. q. i. saluator Can tho. 2ª 2æ q. c. Can etiam pce. et Vl. Ut in sum. ca. ti. q. iii.

Utrum sola voluntate faciat hereticum symoniacum Rn sm zay. et alios tam iuristas q theologos Quia sunt prohibita quia symoniam Ut emere vel vendere sacramenta et hmōi Et in his sufficit sua voluntas Et theologi sm pe. quo ad forum diuinum Sed quo ad forum humanum si i nullum actum exeunt nec faciendi nec pariendi non dicentur symoniacus et sufficit q poeniteat Quia sunt symoniaca quia prohibita s. per constitutionem ecclie s. cui quis renunciat ecclie Ut dicitur alii puta nepoti suo Sicle sm goff. Vendendo vi cariam castaldio nato archiepiscopi vel symoniaci et hmōi ex eo ad minimum i. q. i. Si quis episcopus ii. q. iii. saluator Et in his non sufficit sola voluntas sine effectus quia nisi precedat in actum ex. de offi. dele ex parte 1o Idē in sum. eo ti. q. v. Sed et hoc intelligo q si voluntas deliberata hoc fuit ita quod cum non fecit eum clericum e symoniacum in foro diuino sed non humano et sic tale peccatum per penitentia abolebitur ex eo mandato Item hoc etiam videtur consentire zay. Ut in dicta q. v. Et hoc vere videtur quia etiam extra talia puta extra beneficia sola intentio constituit culpabile apud deum licet non quo ad iudiciale punitionem ecclie ex eo tua Symonia tui meritalis tui sola penitentia abolebitur nec obligatur ad restitutionem acceptorum d. c. mato scribe i vsuris in quibus etiam sola intentio usuraria obligat ad restitutionem in foro penitentiali Ut et no. gl. in d. c. mato Et fatur ex de usuris consulunt Rō aut pot ee quia i usura leditur deus et humano deo satisfit per penitentia hoc vero per restitutionem In symoniaca vero simplicis intentionis no leditur pars que spontee et sine coactione prestat ip sibi potius qua ledit deum tu2pitera offendo nec leditur ecclia militans que tūc iudicat de manifestis dicto. c. tua Sz solus deus cui p solam satisfit primaz ex eo c. fi.

Utrum ad hoc q committatur symonia requiratur q sit expressum pactum Rn non Nam et ghregorius symoniacus fuit licet pactum aliqd non fecerit nō ex eo. supra sequela Hoc. c. habetur in ti de magistris Et dic hoc vere quo ad forum diuinum secus quo ad iudiciale ex eo c. fi. et patet ex dictis i gl. precedenti Sed de symonia mentali vide ii. 2æ tractatu ii sec.

Quot modis committitur symonia Rn sm zay. Una diuisio e per munera q dant Nā aut datur nunq a manu aut ab alsequo aut a fructu de quibus hec e. numus ge. i. Alia diuisio e ex pte committentium sic Symoniaca ordinatio vel alia huiusmodi spualium datio fuit e ex pte conferentis.

tiū ut qū confecrēs michi aliquid spūale
recipit temporale me ignorante Aut ex
pte recipientis tiū Vt si ego recipiam
sacramentū non quidē dando aliquid cōfe
renti sed alterū sine cōsiliatio Aut ex pte
vtriusq; qū ordinandus dat ordinanti Aut
ex parte vtrorumq; Vt qū amico meo me
ignorante dat aliquid amico vel cōsiliatio
epi ut me ordinet epō erā ignorante 1. q.
1. Statuimus et c. si quis a symoniacō a
Idem in sum. co. ti. q. vii b
Vtrū sit symonia si aliquid gratis detur
pro spūalibus Rō si petitur
sponte offeratur non ē symonia 1. q. 1. Cōd
quod invisibilis vbi nō fit vb. q. si ly ppō
pro notaret appretiatione seu cōmutatio
nē sic nūquā temporale ē dandū p spūali
nec econ Si aut nōn ratū singulem vt sit
sensus Iste dedit denariū pro sacramento
i. ppter reuerentiam sacramēti licite pot
fieri Et eodem quoq; modo si notet ratū
efficientem vt sit sensus dedit pro sacrō
i. p devotione qua huīt ad sacramētū
fieri pot a Can. Vt aut in sum. co. ti. q.
x. b Si aut dubitetur vtrū gratis vel
rōnupta intentione dati sit tria sunt p
cipue attendenda s. dantis et recipien
tis qualitas vz an pariter dnus vel eps
Ite numeris quatitas Vt si rex mandet
vel modici sit pcij Ite donationis tēpus
an s. iustante necessitate vel al' cōfectatiū
et sm ly Haleda ē psumptio pro vel ly
ex co. et si questiones Dz hec intelligēda
sunt in foro exō In foro aut cōsciē nre
tio attendit nam psumptio a Idem in
dicta q. x. sm ray Vl. et hosti b
Vtrū liceat aliquid recipe pro operibo
spūalibus Rō sm ray. pro illis a quibus ad
quas qs non tenet ex officio recipē licet
ut puta sacerdos pot lorare apis suas q
al' non habet Vide sibi pnotat 22. vii. q ii.
Caritatem Idem hosti a Certe c caritatem
non facit qua loquitur tiū quo ad
p̄curatiōnē recipienda a visitantibus
non ex lōratione vel alia remuneratione seden
nezā Iuris dispar Et idem in spūalibus
in quibus debet cessare dic pactio et que
tio exē de pactis c si non habet lorum
loratio vel conductio Vii in ti. de symonia
s. Ite nūquid sup verbo lorare glo. ray.
ait exuda dicunt q si sacerdos nō dat
lorare vel vendē laborē suū non ipm sac
mentū officiū vel sacrū licitū ē al' nō
Ecto credo inquit q non habet lorū in ta
libus loratio vel conductio cū lex scribā
non dixerit ex lōratione vel conductione
qū mēssor aggrot aliquid recipit a dnis
eorū pro eis mchandis sed quod dat ap
pellant honezariū ff. si mē. fal. ma. de l.
ij. §. 1. Vbi dicitur non exadere veteres
nec tales psonas locationē et conductio
nem ee si potius quam bñficij loco pbe
ri et id quod datur ei ad remunerādū
dari et inde honezariū appellari dicit glo
q sacerdos sine indigēt sine non pot et de
bet pcepta in sumptibus quos sacerdotis non
immemor sacerdotij i officij sacerdotalis
qd impedit sicut dicit Isō q. decem pa
nes crustula et vas melle si data fuer ut
ipse magis in sumptibus q̄ in munera ipsius
reputanda sunt 1. q. i. Iudices Cu ergo de
sacerdos recipit pro officiando certum ad
tempus ut xx. denō ratū admensuratum
non appretiatum sacramēti vel officij quod
impedit vel laborat quo laborat in ipo offi
cio qd nec vendi debet nec locari sicut
ipm officiū quia quisq; hoc alteri vendit
sine quo nec alteri ipse uti nec uti
ditū derelinquit 1. q. 1. Si quis alteri et
de hoc etiam dicetur c xxviii. Vtrū sacer
dos b
Vtrū cum epūs consecrat vel ordinat possit
recipe gratiaz Rō sm ray. pot eē co. ti.
sit x. q. iii. relatū eē de presbr. cum ex
officij non dico ppter laborē sed ut b dicit
q. talis promotio a nr̄ p missa ē ymago
ra si certā ppter paupertatē p̄mouentis nō
posset epūs ipe suis sumptibus certaz con
secrabit x. q. iii. caueadum hec b. et hosti
Circa visitatione Vide j. Visitatio ye i.
et ij a Hoc quod hic dicitur nō glo. i
d. c. cū sit nōtū et in sū co. ti. q. v b
Vtrū tpalia possint dari p vita eterna
vel pro remissione pecc̄ Rō sm ray. pot p mani
elie dan. iij. pecūa tua elemosinis redime
Et intellige sm tho. et pe. iii. co. di. xxv.
Rō cum dicitur Vita eterna vel remissio
pecc̄ cum sit locutio merchans q̄ ma ipm
meritum accipitur pro empcione deo or
ex precio nō vtchil dare sed a Idem in
dicta q. x b
Vtrū temporalia pnt dari pro redime
da vexatione in spūalibus Rō sic ēē
co. dilectus filius R. et i. q. iii. q sicut
cē. de mgrīs glybeat Sed hoc super
iure spirituale tur salū habet locū cū
pro certo constat redimēti de mte suo
aut non ly tho. 2a 2e q. c. pe. et Vl
a Et glo. ray. Vt in dicta q. v b Vii.
et si pbenda mea mihi p tuitiam remo
to alio data sit et ego recupero aliquo
dato non puto esse symoniā
Vtrū enema inducant symoniā Rō si no
extendantur ad quantitatē minimā et
fiant sine pacto et sine aliqua exigui
ta intentione nam inducitur symoniam
alī etiam i modico committitur 1. q. 1. du
ces a Aliī incipit inducere Et hoc fuit de
tiū hosti Vt in sum. co. ti. q. xi
Si minus ab obsequio inducat symoniā

R̄ fm Vl. si obsequiū de se sit illicitum
nullo modo licet absq; vicio symonie Sili
si obsequiū sit licitū non licet ipm mipe
dere p̄z aliquo spuali si illud p̄deret cum
p̄ncipalitez monetem sed secūdariam
puta exhibitiuā affectus eius qui dat
habet aliquid spirituale postea confert
illud respiciens p̄cipaliter ad deū et ad
meritū p̄sone que p̄ talia obsequia et
bona ꝓ alia bona conferuntur hoc modo p̄t
dari spuale puta alicui qui in ꝛezuciū
ecclie vel plati uult roma vel hmōdi
p̄z si obsequiū cēt p̄z spuale quod ef
fet impeditum bñficio ¶ s. p constitutiocz
ad ipius bñficij collationem non aut p
partum fm eundē Vl. Et in simi ca. ti.
q. xii. Vbi ecia patet q; p̄decē cum glo
zay. et glo. b Tunc indubitanter et ex
parto p̄t conferri bñficiū Ita q; ille ꝓ
mittat tale obsequiū Vt puta de celebra
do talem et talem missam et filia ex de
ꝑbeñ significatum a Tho. etiam et pe.
dicunt q; in hmōi obsequijs honestis
ꝛezumentibus ad dignitatē p̄sone ꝛespectu
debet haberi Nam ex ipa denotatione obse
quij dignus redditur ecclastica bñficio Et
addit tho. si aut sit inhonestū ꝛezuciū
vel ad carnalia ordinatū puta ꝛezuit p
lato ad vtilitatem consanguineoꝝ suoꝝm
p̄cōij sui vel aliquid hmōi cēt mutuū
ab obsequio et symoniacū Vt in dicta
q. xii. ad fi b

¶ Quod si vnus sacerdos dicat alteri tu
celebrabis hodie p̄o me et ego tibi p̄o
te R̄ fm W. non ē symonia si licitū ē
maxime ex causa qui multū p̄cū vel ꝓpa
lis meritis iuuet a Vide i ſſū ca. ti. q. xiii. b

¶ Quid si munus a lingua in quo cōit
titur symonia R̄ fm tho. 2a 2e q. c. et
in ca. xxv. ſtatuus a lingua dicit vel
ipa laus p̄tinens ad famozem hūanum q
ſ. sibi p̄cio cadit Vel et merces ex qui
bus arguitur famor hūanus aut ratiozum
cuitatum Vt qui p̄ceptis azmate sunt Sed
de p̄ceptis habes statim in sequenti a
Idem in simi ca. ti. q. xiii. b

¶ Vt p̄ces inducant symoniam R̄ fm tho. 2a
2e q. c. si aliquis p̄cipaliter ad p̄ces
intendat symoniā committit Et videt ad
hoc p̄cipaliter intendē q; p̄ces p̄o
dignio exaudit Vide ipm factum e symo
niacū ut i q. i. de ordinationibus et ibi
notantur Si vero p̄cipaliter intendat p̄ces p̄o
dignio facto non e symoniacū R̄ symonia
fit ee in intentione s. qui habetur respec
tue non ad dignitatem p̄sone sed ad fa
uorē hūanū ex de cle. et quale tua
2. q. i. Latozē Vide debet p̄cipere de
intentione corrupta Vt in c. simt munera
et ex de cle. et quale et ex eo multa

a Con Vl. aut in dicta q. xiii. b

¶ Vtrū aliquis p̄cipiendo p̄ces ꝓ se ꝓpo co
mittat symoniam R̄ fm zay. non p̄t petere
ecclam vel dignitatē vel aliud bñficiū hmō
cuiam aliaz q̄tumcūq; sit dignus i. q. i. oz
dinationes viii. q. i. in scriptis ex de mu
pa. per mag Beneficium mero simpley si mdi
cet et sentit se dignū p̄t petere absq; ul
la symonie ex eo tua nob et az ex de rescr
ad aures ex de p̄ben. cum sanc Con tho
2a 2e q. c. et etiam in e. di. xxv. Similiter
et hosti. et ſtaff eundem tū dicunt q; licet
rogare etiam si bñficiū habeat cuiam aliaz
a Hec sunt dicta glo zay. dicit q; p̄t
aliquis p̄o se petere etiam hmō cuiaz aliaz ꝓ
si dignus sit exemplo ysa. qui dixit e. vi
Ecce ego mitto me Con cum hoc Vl. Vt
in simi ca. ti. q. viii. Sed recte tuetur vi
ginus dictum ꝓ mea allata Nam ysaias no
petijt aliquam cuiam aliaz nec dignitatem
sed requisitus a deo exhibuit se officio p̄di
candi Vt patet in dicto e. vi b Sed mdi
cet et si non mdicet etiam si petat simꝝ
bñficiū petrat hmi zay. et tho. Vt in p̄dra
decretali ad aures i. q. ii. Clericos xii q. i.
Illi aut a Vt patet in dicta q. viii. glo
zay. in hoc tenū cōdicit Vii aut ly tenū
dux et credo q; ex quo aliquis e p̄monitꝰ
ad sacros ordines cū hmōi ordinatio titu
lo ecclastico requiratur potest petere bñficiū ec
clesiasticū licet habuerit in talibus Et iuxa
que adducit magr. ad ꝓhandum cōcū la
quitur fm statum p̄sentis ecclie qui exules
erant redditus et distribuebatur de facul
tatibus ecclie p̄o Vt vnicuiq; opus erat Et
ita cum eo Vl. quia nemo cogitur sine sp
peridijs militare Si tū dignitatē nec cuiaz
aliaz p̄o se petat tanta p̄esumptione qua
cum tali bñficio reddat indignum symoniā e
quia p̄ces sunt p̄o dignio ly ibi verisimile
videtur dictum zay. et tho. Nam deo gra
loquitur in allata c. clericos i. q. ii. no fuit
ꝓpositum ecclie et multotiens p̄sequi qui
dem dicit c. q. c. pastor Et stipendium
celestre militie non det ee temporale le
uis in quanto cō dicitur utrazie sustenta
tionis Clericis cui queat dicē p̄s mei
dus ex de p̄ben. cum sanc quasi dicat
primū laborīs mei non sit temporale sed ce
leste b

¶ Nec symonia sit ecclie munus R̄ fm Vl. cum
us i manē a manu a lingua et ab obsequio
committatur symoniā tū quia nunq; a manu
magis ꝓprie e p̄cium quam a lingua nec
ab obsequio Ideo illa symonia e magis per
catum a Idem in simi ca. ti. q. xi b

¶ Vtrū liceat vendē vasa sacra aut vestes
aquam benedictam et hmōi R̄ fm Vl. cia
sacramentalia ordinata ad aliquē effectū
spualem vendi non p̄t ut aqua benedicta

et hmgnoi p quā venalia dmittunt Si
cut nec etiam ꝛoc matezie pōt vendi sac̄
mentum 1. q. 1. placuit ij. et iij. Sz illa
p que ptic̄patiue sunt spūalia ut calix
et hmgnoi aū conseratione simplicit vedi
pnt post conseratione vero hmgnoi vasa
vendi pnt altei cuilic̄ in eadem forma A da
modo nitento ꝛeseruatur salum ad tpale et
non ad spūale al' cet symonia fm eundē
Vl. Et in sum. eo. ti. q. xvi. Vbi h' nōnt b
Sed laico calix vendi non pōt nisi consta
tus x. q. ij. c. h'mōi quia sacra non debent
tractari manibus laicaū de cumiteio vero
vide E. sepultura 1 g' 1.

¶ Vtrū spualia pnt redmi & sicut non de
bent vendi nec emi ita non debent redi
mi cū. de symo. quelam. Nec aliquo dato.
nec promisso nec retento possidere Intel
ligē fm W. q non pnt redmi aliquo da
to nec promisso cui qui iuste possidet cū c.
querelam Nam aliquo dato ei qui iniuste
possidet ab eo cui debentur redmi pnt si
cut et redimūtur decime de manu iniusti
iuste eas detinentiū Vide E. decime V. g'
penultimo Ceterū Vtrū sup spualibus possit
transigi Vide T. transactio g' ij. Et Vtrū
permutari E permutatio g' 1. et ij. A pdicta
etiam nōntur ni sum. eo. ti. q. xvij b

¶ Quid de sacerdote qui non vult dare
licentiā alteri sacerdoti vt bñdicat nup
tias nisi pro pecunia & fm W. si non i
tendit vendere licentiā bñdictionis Sed
pro inde sibi de portione abbatum cū con
tingentem non ē symonia Si tū ex cta
sciā matrezem exigat suam dī psumat
debē vale portio ipm contingens merito
psumi pōt q quam licentiam vendē nolu
it A hoc etiam pcēdit qui verba istud
sanāt puta si dicat se velle tm pro luā
bñdicendi et hmgnodi quia ni dubio non
recedmg a significatione verboꝝ ff dele
ng. l. non aliter Si vult exito hoc cautē
clare exprimat de vendicione seu locatione
pecuniis tantum b Et nō hoc q pro ipa
bñdictione nichil ab aliquo exigi pōt cū c
cum in cētie de sacerdote qui nō vult dare
licentiā confitendi alteri nisi pro pecunia E
confessio. 1. g' fi. A Et ibi patet q symoni
am cōmittit quod et nō simul cū sequēdis
In sum. eo ti. q xxxvi. b

¶ Vtrū pro solutione ab excoicatione possit ex
igi pecunia & fm tho. 2a 2æ q. c. In absolē
tali non debet exigi pecunia tamq̄ pcium
absolutionis quia hoc est symoniacū sed
q̄ pena culpe precedentis pro qua fuit excoi
catus Idem pe. et hosti. A Dicit em hos
ti cū. ad autores q in francia et quibus
dam aliis ꝛegionibus consuetudo E Vel sta
tutum q excoicatus qui maluit pace ha
bere sed excoicati expectant ptez hoc con
firmatum aliquam absolutus pro quo
bet misse pro quo excoicatus extitezit
certam debeat dare pecunie quantitatem
Et hāc consuetudinē dicit zonabilē et
seruandā Vt in sum. eo. ti. q. xxxvii. Cd
intelligendū videt qui talis exactio nō ve
nit ad manus seu vtilitatem exigentis al'
habēt spem mali et ideo ab ea abstinendū
cū. de vi. et ho. clerici. cum ab oī Et ffte
rea hoc casu absolutio debēt precedē exac
tionē Vide et idem hosti in sua suma dicit
q excoicatus dēt absolui libē et eo absolu
to pōt cogi ad satisfactionē de pena si
ante nulla pōt exigi nec cum, pro illo fuit
excoicatus et sic intelligē inquit de symonia
Ad apostolicam et c. ad audes Vt in dicta
q. xxxvij. Et videtur casus formalis i d.
c. ad audes Et sic pnt coꝛrezari q̄dmodo
que super hac ibidem ꝛeseruntur b Et ide
intelligendum de suspensione et interdicto
Nam si daretur aliquid pro pcio absolu
onis sine restitutionis symonia cet ex pte
vtriusq; 22. 1. q. 1. nullus cū. c. nemo cū
si hmgnoi sine fuerant iniuste prolate Et
detur pecunia pro absolutione sine relaxa
tione nōnt huiusmodi xvi q. vij. decimas q nō
E symonia ex parte dantis eo q dans nul
lum ius acquirit sed dat vt acquisitum
sine vexatione retineat 22. 1. q. 1. qsitū
Satis cum hosti. A Idem in sum. eo. ti. q.
xlvi Vbi et additur fm glo zay. q' si ecta
nea vel prebenda nec remoto alio fuerit
assignata si pro pcio eam recuperet vel
redimo symonia E sine iniuste sine iniuste
Quod
autem fuerint et alius intrinsecus
intelligendū E qñ amotio facta E ꝛeza
to tm̄ ordine licet iniuste p suam que
transiit in rem iudicatam al' bñ licet
redmē vexationē cū eo dilectus filius
R. et patet E g'. x. b Vtrū aūt pro
baptismo liceat aliquid dare vide E bap
tismus iij. g'. iij

¶ Nullus clericus dēt pro vel pcio vel
fauore relaxe epō pecuniā publicā p̄rochiā
sibi Vel etiā minus digne penitentem
reconciliare Vt ei de hoc testimoniū ferre
Vel digne penitentē repellē al' symoniā
committit cū eo ne mo A sim. Item. et i
sum. eo ti. q. xxxvm Non ꝓprie sz solitu
dinarie dicitur symoniacus qui relaxat ff
tractata carnē alteri Pmendus em E
ut symoniacus Quod pōt intelligi sibi
ipā relatio cet aneva spuali officio facte
q aliquis habet ab epō ad demittendū
delicta vel simile quia tūc reconcilietur
vendē ipm officium et gratez cet vera
symonia 1. q. 1. si quis abierezit b Et
ꝛeuocaliter sim tho. 2a 2æ q. c. alia spūa
lia ad que quis teneatur ex officio non
pōt vendere Vñ nec pro dispensatione

ner pro correctione subditorū vel q quis
desistat a corrigenda pōt aliquid accipi
a Con. pe. vt in dicta q. xxxviii b
Quid si datur alicui superiori vt faciat
iusticiā in spiritualibus ꝛc sim xay. symo
nia ē Et addit W. Idem credo si agat
sup temporalibus ex quo psona ē ecclā
tica que tāc effectc iurisdictionē tenet
ad tale ius reddendum Sz si sit iudex
laicus et sup ic tpali non erit symo
nia licet aliter ꝯtingat pecet ē. Iu
dex i. q. vii a Con. vi. vt in dicta q. xx.
xviii. b
Utrū sacerdos possit celebrare nel exe
quias aut alia officia facē pro pecunia
ꝛc sim xay. si teneatur ad hoc nec exigē
aliquid symoniam ē 1. q. i. Vendentes
Si non teneatur et deferit ei sumptus
pōt accipē 1. q. 1. ducēs Nam et operas
suas locare pōt sine ad diem sine ad ānū
ex ne pla. vi. suas c. multō a Vbi hoc non
obtinet Nam ibi dicit de locatore reddituū
et non operū spiritualiū Vt et ibi nō exclo.
Et addit q nullū spirituale locatur Et de
hoc lacus ē q. vii. in additione b Sz si
sumptus habet et ad hoc tenet aut debet
facere ꝯtuitis aut cessare al' vi facere ex
auaricia Et licet forte qū non teneatur ad
illa non est symonia eo q non debet sub
stipendio militare xii. q. ii. caritate ex
eo cum sit tū turpe ē lucrū qū sit ex ava
ricia Vel si sumptus accipit etiam si debi
tus sit et non sit ex auaricia saltē habet spe
ciem mali Et in quolibet p̄dictorū itelli
gas q hēc gratis debet cantare vel offi
ciare licet aliquid accipiat pro sump
tibus sicut dicit hug. q aplī ordinatiū pa
ne accepi an ab illis quibus ordinata pre
dicatione impendebant Satis contho.
22 28 q. c. d p̄dicta melius pōt itelli
gi p ea que nō. exclo xay. in ti. de symonia
i. 5. queritur sup verbo statutū Vbi sic dī
licet ne dare pecuniā vel accipē pro hu
iusmōi obsequijs sint pro intessere exāne
uctionū Item quid de illis qui dant red
ditus vel accipiūt ꝯterea ānuersaria facien
da Item quid de illis qui dant sacerdoti
bus diuitibus vel pauperibus pro sacrificio
annali vel trigenario vel ānuersario vel
celebrando missam de spū sancto vel aliq
Vel qui dant denarios clericis p dicendo
psalteriū in exequijs mortuorū Vel qui
dant eliā pauperibus vt oret pro eis
nū tollit oratio sit spiritualis et hmōdi
elia sit carnalis Ne in aliquibus talibus casibus
dare vel accipē tale pro spirituali symo
nia ē sine detur pro sacramento sine pro
officio sine pro labore hmōi officij vel
oratiōe sm q hec ꝓpositio pro denotat
approbatione Sz si denotaret causam mo
tiuam non principalem vel principale sed remo
tam et accidentalem licitū ē et dare et acci
pere temporale pro spirituali Vnde si quis det
pecuniā collecte alicui pro christiāda deuoti
one et dilectione in ipō collecto Vt ex illa
deuotione exaudiatur in petitione quā pe
tit q fratres interessint obsequijs mortuū
Vel exime visitationū morientis et illi ꝓ
faciant ex dilectione et deuotione in eis
taliter ꝯtracta aut pro deuotione ipsius
danti licitū sit ē dare et accipe temporale
pro spirituali sm q li pro denotat causam mo
tiuam remotam et non principalem Quia
causa ē dilectio vel deuotio ꝯtracta ex da
to al' forsitan non christianitā Nec ē simile
q non possim dare pecuniā ipō Vt medi
cetur et ex dilectione mei beneficiet Vel ordi
net Et hoc ideo quia dilectio qua ecclīs.
diligit alīq licet sit spualis non ē tā ꝓpe
quam debeant talia conferri Is potius det
attendi meritum et dignitas psone licet
bene ē tā efficiens huiusmōi dilectio qua
etiam diligit̄ puros spiritualiē Vt deat oratī
pro eo Cum etiam hoc concedat dominus
Vbi dicit facite vobis amicos mammona iniq
tatis vt recipiant vos Luc xvi. Ut oret
pro vobis recipiendis Ex quo patet q det
dari pecuniā pro acquirenda deuotione hom
spualium et pauperū Vt p hoc moueantur
et teneantur orare pecuniā tū data pro hu
iusmōi amicicia acquirenda que spiritualis ē
non ē pensanda a dante nec accipiente
Vt denū ē Vt datum sz ut fructus sm q
dicit apūs ad philipenses iiii. Non quero
datum sed fructum quia non attendo pī
cipalitē pecuniā datam sed caritatē et de
uotionē Vel pietatem ex qua datur. ꝯterea
quam elia ē solū fructuosa Et io ꝯcludo ē
ad omēs questiones ē positas de illis q offi
ciant pro denarijs et reterijs q si li pro
deuotis applicationē Vel cum prima motiua
nec finalē illicitū ē si aut cum admiculare
licitū ē ut talia accipiant in sumptus offi
cantū non in pcio officiorū hec i. Et
con. p̄dictis tho. pe. et vi. et alij theolo
gi Vt in sum. co. ti. q. xlii. Et ex p̄dictis
pōt colligi q non ē tutū cui ī cumbit fa
cere officiari altare nec cappellam conducē
ad hoc electos pactis et conuentionibus
Sed constituē aliquē redditū qui detur
officiantibus vt in c. significatū cui exclo
ex. de preben b
Utrū committat symoniā qui debitori suo
dat aliquid spūale vt recipiat qd sum ē ꝯ
sim tho. in q. di. xxv. absq; dubio symoniā
committit Idem vi. d Idem in sum. co. ti
q. lxv. b
Utrū cū aliqui ꝓtenderet religionē siue
sanctitatē petunt a sacerdotibus q ponant
eis peccuniam ī ꝓcessu sua Item q sacerdos

habeat vnde restam ptem sit symonia R
fm tho. in quolibet Cum psuasio sacerdo
tis sit res spiritalis et ordinatio ei q̃ sac
dos ē Ideo si in tali partium ram nituem
at symonia ē respectu sacerdotis et sacri
legii ē tal̃ religiosaz̃ quia ē defrau
datio dei azi ad illazum qui dant vnde et
si ē vnū ptium quanti ad actū ē tñ mul
tiplex q̃tum ad reatum Et tam ip̃e sacer
dos q̃ ip̃i recipientes s. qui sacerdotibus tri
buit vel relaxant tenentur de symonia a
Et etiam ad restitutionē Vt patet fm
eundem tho. et in sum. ca. ti. q. lxvi Et
cū debeat fieri restitutio Isto aūt pot pa
tere ex dictis ē restitutio i. q. viii. i addi
tione xa Item fm Dnm. b

Vtrū qui recipit pecuniā vt restituat ec
clesie dotis quam tenebat symoniā com
mittat R fm hasth. si laicus non vult de
cetera dimittē nisi pro pecunia symoniā com
mittit ex parte sui Sz ecclia bene pot red
mere Vt ē decime v. q. v. a Idē in su
ca. ti. q. lxvi. Sz in dcō q. v. cōcessum dr
W q̃ solutio pz ibi in additione b

Mediatores symonie symoniaci sunt i. q.
i. si quis epūs a Ibi dicitur si quis me
diator tam turpibus et nephandis dandis
vel acceptis extiterit Si quidē electus
fuerit a pho ordinari deridat Si vero laicus
matheematizetur b

Vtrū pp̃i possit cōmittere symoniā R fm
tho. 2a 2e q. c. papa pot sicut et quilibz
alius et tanto grauius quanto in altiori gra
du constituit Rcs cū ecclie non sunt eius
ut dñi sed ut dispensatoris Vnde si pro ali
qua re spirituali reciperet pecuniā aliqua
de redditibus alicuius ecclie symoniacus est
Sili si pro re spuali reciperet pecuniam
ab aliquo laico non de rebus ecclie a Con
Vl. Vt in sum. ca. ti. q. lxvii Et d mitel
ligendū videtur que ad illa curia que co
mittitur symonia legis diuina Secus si
tm legis ecclastice cui papa non subiacet
nisi de equo c. de legibus l. digna vox b
Prelatus qui cōmittit vices suas q̃ pecu
nia symoniacus ē Vide ē vicing q. iii.

Symoniā ip̃e que ad ordines Symo
niā quis committitur ex pte ordi
nantis Aliqn ex parte ordinati Vt
ē symonia pmo q. vi

Vtrum si aliquis pro mea ordinatione vel
p motione pecuniā offerat numquid ego dico
symoniacus R si a principio cōtradixi non
obe michi ex eo sicut tibi q. penultimo
et ex de hamum petrus a Hoc verum
fm Dnm. Vt in sum. li. i. ti. i. q. viij Si
pecunia data e post electionē pro confir
matione de qua loquitur c sicut tibi Se
cus si daret p electione etiam me plebe
te nisi fieret ab eminente Con viii. et glo. ray.

Vt ibi idem Et si quis recepisset ordine
p symoniā cōmissam cum ipe ordinatore
tunc cū sit ordinatus licet ignorantes vl
etiam cū cōditione non teneret execu
tionē quia hoc idem tantū efficeret etiam
si in eius ordinatione nulla quistio fuisset
symonia dū alitez eius ordinator fuisset
symoniacus in collatione ordinis Nam qui
solus symoniace contulit ordinē de cetero
exercitionē dare non potezit quatumcuq;
certus sit et q̃tumcuq; recipiens ignoret
i. q. i. si quis a symoniacis fm hasth. et in
dicta q. viii. Hodie etiam idē videtur in
collatione beneficii cū symoniace conferens beni
cium sed officium celebrem ipe facto exercen
incurrat et qd agitur nullum sit Vt in
cānonizando Nazarium quēdā qui recepit mul
te Et in alia Eugen. quarti que incipit
cū detestabile Ita q̃ distinctiones que ibi
ponunt non hnt locū nisi qū symonia fu
isset cōmissa cū alio q̃ cum collatore ordi
nis seu beneficii b Secus si scim et con
sensi quia tunc q̃tumcuq; certus sit re
nūciare teneat Si vero hoc fit me pe
nitus ignorante puta quia amicus meus
pecuniam dedit tunc licet ecia non sim
symoniacus tenetur tñ renūciare ēē eo
de symoniace et c. de restitutionibus et c
nobis Ex si amicus meus dedit pecuniā
nolens q̃ ex hoc grauetur mea indirecte
symoniaca et sic impedict non committitur
symonia quo ad me nec michi notet nisi
ex dolo suo reportet qd intendit Vt in c.
sicut tuus et c nobis i. R a Tu et hoc
tuū qū minuere aliquid dazet i preiudi
tuū meū et hoc secum aliquam q̃m non
ret me ad illud et constaret michi q̃ non
me vellet nisi q̃ terminus illud recipere
no deberet fm glo. ray. et m d. q viij Ad
hoc etiam fuit quod nōtur in sum. ca. ti.
q. xxvii Vbi dicitur fm ray. et glo q̃ si
sit nel credit sibi tollatū ordinem nel be
neficium principaliter q̃ter obsequia seu
pces carnales a se nel ab alio nō posita
si al' erat dignus reciperare non teneret re
sed debet penitere de intentione contra
cū eo. mādato Si vero erat idoneus re
cipere teneretur quia tūc hmōdi pre
ces seu obsequia succedut loco p̃cij i. q. i.
sunt tm nulli Et con vl. ut ibi b

Quod si quis sine pecunia etiam obtinuit
erat ordinē nel beneficium et tñ pecunia
data fuit R fm Dnm. si alius dedit pe
cuniā dñi tui non ordinatori non ē symo
niacus di. i. q. vi. ꝯ vltimo Si aūt ipe ordi
natus dedit symoniacus ē a Etiam si
sine pecunia habuisset erat ordinē nel be
neficium fm eundē Dnm. et in sum. ca. ti.
q. viii. Quod intellige nisi aliquid gratie
dazetur Vt ē symonia i. ꝯ vi b az i. q. ii

qua pro et q. iii. si quis obiecit et c. ulti
mo ii. q. vi c. i.

Quid si pecunia pro me nescienti p
missam postea solui &c sicut symoniacus
debet iudicari qua in maleficijs catha
litio retrahitur et manto aperatur si
cut ibi. ex eo sicut tuic a Ibi glo. b In
hac tri symonia hui tancredini et W. epi
potuit dispensare a Idem in sum. eo
ti. q. ix Tame hodie si aliquid dati fuis
set collatori nullus posset dispensare nisi
papa Vel si est datu etiam alteri qui si
ne alia datione non fuisset alias hitum q
ordine uel beneficiu vt pz patet i pcal
legatis exuacantibus b

Quid de illis q p ypocrisim diu prece
dunt spem sanctitatis promota sunt
ad ordines et beneficia nulla interposita co
dicione uel pacto &c hui zay non tenen
tur renunciare si solum ad offendu pen
tentiam ex eo manto a Hoc verum nisi
aliquis sit idoneus tuic qui renunciare te
netur i. q. i. si quis nec b Tho. 2a 2e q.
c. dicit ypocritam non ee symoniacu a
Hoc verum quo ad eternam penam quo ad de
um Cum ypocrita ex speraldus queratur
quantum faueze et sic symonia mentale
committat i. q. i. Sunt nonulli Et ide qd
hic nō. ni sum. eo ti. q. lxi b

Utrum ab ordinando uel eligendo aliqua
cautio uel promissio peti possit &c hui
zay. an ordinatione siue etiam electione
ab eo qui eligendus &c nulla cautio ul
promissio peti pot et si prestetur symoi
a &c quia videt facere ad hoc vt electus
vim. q. iii. talia Si post electione bene
pot quia tuc melius speratur ab eo qui
non fiat ex precedenti pactione viii. q.
iij. a tali dis a Idem in sum eo ti. q.
xviij. hui zay. et glo. et hosti. Sz ut
ibi patet aliqui dixerunt q. iuxta
exigē cautionē etiam an electionem
qui auctoritas supioz tollit vicium
Sz primi dictum verius videtur quia
p hanc cautionem videtur consentire elec
tionem de se faciendum Et ideo talis elec
tio tēp ambitiosa est impetranda ex de
elec. ni post petitam b

Quid si aliquis non hns titulu zegrat
aliquē pzesbiterū vt ponat eū ad titu
lū ecclie sue et promittit ei q mi quā
in qua ecclia ponet aliquid et sic ordi
nat. &c hui zay. symoniā committit et
nisi tum eo fuit dispensatū nec ad su
periozes ordines deb ascendē nec ni
suscepto hui zigoze rationis ministrare
ex de symonia p tuas ai. Nec excusa
tur pez ignoziantiam iuris Ut ibidē
tollitur et solue papa dispensabit
cum eo quia symoniacus &c in ordine ti

ni ordinibus ait zite susceptis potit
hui W. p epm dispensari a Idem i
sum. eo. ti. q. lxv b Ceteru ordinator
predicto mō est suspensus a collatione
ordinū Sali. et pmotor ab executione
ex̄ e. si quis ordinauerit a Ibi dicitur
si quis ordinauerit Vel ad ordine pmo
uerit aliqua promissione uel vinculum
ab illo recipiens p sup promotione sua
non quieret eundē ordinatoz a collati
one promotor vero ab executione ordinū
p triennium et ordinatus ab ordine sic sus
cepto donec dispensatione supiri hor p
sedem apli cam obtinē meruerit nomerit
se suspensos b

Quid de illo quid scit epm suū symonia
cū qui tū percipit &c p recipiat ordines
ab eo Vide ē. ordinator q. plt

Symonia mle quantum ad beneficia
seu etiam ad dignitates de quo
plura potes colligere in precedenti
c. Nunc quaritur si quis habeat
literas sup promotione alicuius beneficij rece
pturi aliquam pensione uel aliqd benefi
ciu ut renūciet lite &c hui hosti. si ex par
tione partiū pro aliquo tpali fiat hmoi
modi renūciatio symoniacum Si vero ex
officio iudicis uel bonis uel bonis iuris
mediantibus prius renūciet Et ex altera
parte aliquid tpale detur ei non est
symoniacum Vt colli ex̄ de renūn. sa
ne et c Veniens et ex̄ de partis cū
quinde a Idem hosti addit Ubi vero
assignatur beneficiu spuale ita qd ecclia
ex parte renūciet dictis literis nō est
symoniacum ex̄ de rescrip. ad audientiā
ii. qz ad hoc tenetur et tacite inest
Con Ilmo. Ut ni sum. li. i. ti. i. q. xx b
Utrum exigere aliquid spuale pro pecunia
vel ex pacto sit symoniacu &c hui tfatt sic
ex̄ e. querelam et ex̄ de testibus Ve
niens dare cui intelligit qui quod sibi
competit remittit vii. q. iii. talia Idem
hosti. Et facit ad hoc ē. symonia i. q. i. iij
a Idem ni sum eo ti. q. xix. Et hoc vel
lege hui dicta in c. precedenti an addicior
Utrum qui recipitur canonicus vel mo b
nachus vel consecratus epus Et hmoi
possunt exigi queda ex consuetudine
&c hui Vl. si obtinetur aliquid tale pez
exactione iudicis Vel pez Violentiam vl
pactum siue ante siue postea symoniā
e nulla consuetudine obstante ex̄ eo c
i. et c sicut pro rezto Si vero sponte
offeratur zone consuetudine vel cautio
nis etiam si fuerunt exacti p spiritua
le beneficiū non ē symonia i. q. i. c. pro
et ij. Corin. ix. Non ex tristicia aut ne
cessitate zc Et licet illi qui solent hoc
recipere non pūt hoc exigere ex consue

tudine tñ pñt nonñ illos vt bonas co
suetudines seruant Non aut debent eos
astare p subtractione sacramentoꝝ et hꝯ
modi Sz tñ p ſuperos cohibendi ex eo
ad aplicam Sacra con tho. 2a 2æ q. c.
pe hosti. et Inno. et silen ganem determi
nans Idem tho. In quolibet dicit sic Cū
in dispensatione sacramentoꝝ seu aliox
spualiū aliqua recipiuntur Vt symonia
cuitetur tria sunt notanda Primo ut hoc fi
at cōfessione iuris diuini uel humani
aut saltem pie consuetudinis 2o ut sit
pia intentio et non corrupta 3o Vt sit
forma honesta sint non requirantur au
pij officij exhibitione ne pactū intercu
rere videatur Sz expleto officio petere
exigi Si ergo ista tria cōtinent seruā
te recipiat archidiaconus patronus p
missa oblatione abbatis et huiusmodi et sili
si gratis offeratur Idem in sum. co. ti
q. xxxi b

Vtrum possint recipi nummi crismales a
Ji. qui pro crismate dantur b Et non ex
cusantur a crimine symonie et illi qui
vel nomine et tempus solutionis mutatos
nummos quos primo crismales eo ip pro cris
mate sue crismatione darentur 2o pas
cales a Idem sunt q crismales sic dicti
quia consueuerunt recipi in pascha pro
crismatione Vt in c Ji allegato b Et
3o consuetudine medie xle nūcupant R
qua hoc tpe xle hoc denarios exigebat
in crismatione tempus ad palliandam
symoniā Vt in c quod sequitur b cōe co.
Jntantum

Quid si aliquis dignus promoueri dat
aliquid Janitori ut eum p̄mittat intrare
ad epm ad petendū confirmationem in
electione vel aliquid hmōi R fm W.
non ē symonia si non det corrupta in ten
tione ut ē. p intercessione illoꝝ quib
dat consequatur quod intendit et idem
credo si do aliquid famulis epi ne videa
amarus et ut facilius habeat accessum
Aut etiam de largitate laudetur licet
talia possint fieri cū pacto Vt si fiat
ea largantie vel manus ghorie a Ide
in sum. co. ti. q. xxxv. b

Quid si aliquis det alicui laico ali
quid ut non molestat sine non impedi
at electionem R fm zay. si nondū cōt
ei ius quod ē non erat electus
Credo symoniā cōmissam secus si post
quā electus fuisset ex. co dilectus Ide
tho. 2a 2æ q. c. Et vide ē. symoniā 1.
vi xi qui inquit Vtrū temporalia pos
sint dari pro redimeda ve a Idem in
sum. co. ti. q. xlvii Vbi etiam additur fm
ghlm zay. q si aliquis nullū ius habens
in electione impediret simpliciter ne
fieret electio aliqua posset rapi ex
dime vexatione sua secus si impedi
ret ne de isto fieret b

Quid si electus qui vult recipi i ca
nonicū alicui eccie det ei bona sua R
fm Inno. si largiatur cū condicione vel
pacto Vt recipiatur in canonicū et illa
retineat pro prebenda symoniā ē Si
vero pura intentione deuotionis offerat
orget ut admittatur et qd bona oblata
liceat sibi hre pro prebenda et electa pu
ra intentione sibi consentiant non ē sy
monia Cx si dans tali intentione diceret
primitialiter ut p talia tpalia haberet spi
tualia et illi aliter non intenderent eo
ex vtraq parte ē symonia Sz tñ mihi
Con hosti a De predictis ē casus forma
lis in c tria nos ex. co. Quod et nōnul
li in sum. co. ti. q. xlviii. b De prebendis at
quas de nouo constituit quis in eccie
pot retinere ius patronatus in petitio
ne vel ad tempus Vt ipe vel hered eius
putent que valuit ad tpas fm W. R
Hoc verū tpe constitutionis de reser
su epi et fris si ibi sunt aliqui al non
posset tale ius retineri fm eundē W et
in sum. co. ti. q. liii b

Quod si in fundatione i pmis eccie fuit
talis constitutio quicūq dederit tñ in
redditibus vel tantum q titulo q pmit
cum possessiones talis redditus recipi
atur in canonicū et qd dedit habeat
q prebenda nūquid e constitutio licita
R fm W. si fiat ita q non diuert ipse
tunc sed ad tempus nec fiat in fraudē
symonie et ea sit intentio constituentiū
q non pro rebus dandis sed principali
ter et cultui diuino augmentandi et
ad deuotionē dantis recipiatur ad spiri
alia tollerari pot dum tñ ille qui recī
pitur sit dignus a Ide in sum. co ti
q. liii b

Quid cū dicunt sibi aliqui canonici ma
iores canonizemus nepotes vestros si vo
leat tibi de hoc et placebit michi de
tuo Vel de eo qui dicit nunquā me vi
dente fiet aliquis canonicus in ista eccia
nisi fiat talis quod pro gratia R fm zay.
symonia cōmittitur in vtroq? casu Ha
nam dicit absit cū pacto esset cō
tractus 1. q. ii. c. pmo Ide vi a Idem
in sum. co. ti. q. lxii b

Quid si dicat vnus canonicus alii cū
fuisti examinatus in mea petitione ego
debeo examinari in alia R fm zay si pre
bende sunt spūales non ē symonia ar. le
vi. di. quia sancta Si aut prebende sunt
temporales vel ex pacto quodam facto vel
non faciendo symonia ē a Can Vi vt
in sum. co. ti. q. lxii. c Hinc aut dicunt

Pietes carnales hctur ē. symonia 1. q. xv

Quid de his qui consanguineis suis conferunt beneficia pncipaliter ppter consanguinitate R. fm thō. 2ª 2æ q. c. talis collatio illicita ē non tñ symoniaca qz nichil recipit Si tñ aliquis det beneficium alicui hoc pacto uel intentione Vt exinde sua ē consanguineis pndeat ē manifesta symonia az ex eo nemo Et addit W. q si quis ē consanguineo suo beneficio conferat vt ipe ē fazeret magnificetur uel hat patrē vel ut parentela eius exaltetur et hmōi symonia ē q respicit tpalem vtilitatem

a Idem ni sum. ca. ti. q. lxvij. b

Quid si pro pecunia recipiatur aliquis ad seruiendum i hospitali uel hmōi R. fm W. si ni hmōi tribus consequatur aliquis aliquid mere spuale symonia ē Si aut non consequatur ꝫ recipitur ad hoc saltē ut faciat nō est symonia licet aliqz turpe sit dare uel accipe pro talibus a

Idem ni sum. ca. ti. q. lxxvij. b

Quid de illis qui emūt victū vsq ad natiū ad totā vitam sua R. fm W. nō ē symonia ex quo emptor non se cōsequit aliquid spuale a Idem ni sum. ca. ti. q. lxxv. Vbi et additur fm eundē nō ē tñ faciēs emere nisi phabiliter dubitet emptio melior sit s. vendentis aut emētis b

Vtrū sacerdos possit vendē officiū pretium di aquā bñdictam p proficuum R. fm W. si talis sacerdos de consuetudine habet q tale officiū possit retinē et cētā p alio exercere et pfectus accipe non ē symonia Si illud quittat ad finē al' symoniaca ē ut turpe lucrū a s. qū non consuevit ex hmōi pfectu quo cessante ē vera symonia tñ vendatur officiū spuale Et idē qū consuevit hmōi pfectum et vedit nō p pfectu ꝫ officiū Vt pot colligi ex dictis ē. symonia 1. q. xv. cū addicione b

Vtrū qui dat pecuniā ut eligatur in patrē vel rectorē ciuitatis alicui conferat symoniā R. fm hosh. symoniā cōmittit qua ptas spuales a Idem ni sū. ca. ti. q. lxxiv Et hoc ē verū in quātum alia ptas defendit a deo Ro. xij Sed tamē ptas deputata pncipaliter ad rectōrē rectorū magis trahit ꝫ spuales vocatur Et differt a spuali xcvi di. cū ad verū Ideo verius videtur quod seq tur b Sed verius ē q ē turpe lucrū non symonia qz ptas tm̄ nō ē quid spuale vt j. sexti lectū 1. q. vij. q. incipit Vtrū diuisio sacrū xij quattuor

Symonia nisi circa ad fructus bñficiorū de quib qui certas rōes habet recipē ꝫ sibi fructibus vel aliqua earū parte R. fm zay. distinguit cū

nimo. Nam si ille qui dat bñficiū aliꝫ daret nō propiebat fructus ꝫ ex datione beneficij consequatur eos non ē dubiū in tertiā symoniā Si uero ad datione bñficij propiebat fructus pot quide retinē ex iusta cā et rationabili a dūmō ex hac ca nabili cā ꝑma hoc statuerit Vt in c. Vt nostrū de quo j. dicit tñ prelati statutū tale facere de consensu capli fm zay. hast et groff. et b. Vt ni sum. li. 1. ti. 1. q. lxiv b Sed non pot teneē si conueniat cū eo qui recipit bñficiū seu cū alio mediato ꝛc Vt cessante bñficio ipe retineat sibi fructus ex ut ecclastica bñficia sine dimi. tribu. Vt iiij in fi. et ex de censi. ꝓhibe mus 1. q. iij. si quis prebendas Sz hic nō q ꝓlati non pnt retinē bona ecclaz vacantiū nisi ut dicit ē. bñficiū ij. ꝑ. 1. a Vbi dicitur q illa retentio non pot fieri sine iusta cā ut dicit ē et dicit tñ groff. q ꝓlatus non pot sic retinē fructus dim̄ de beneficiorū simul nisi hoc ꝓ indulgentiam obtinet ex de verbo. sicut. tua nobis Sed hoc dicit q eadē rōne qua de uno bñficio hoc fieri pot posset plia fieri ex cā de duobus aut plurib Vt in decī. q. lxxv b

Vtrū clericus possit vendē ad tempus fructus bñficij sui R. licitū ē ad tempus modicū ex ne ꝓlati vi iu. c. fi Sz ad totum tempus quo venditor tenet bñficiū non ē ꝓhibitū nec tū ē honestū et intellindū semper ita q nichil spuale intermat ex de re ꝑmu ad quos pot tū ei fructus cum animarū cultore Vt j. ꝑ. ꝓlā a De ni sum. li. 1. ti. ij. q. ij. fm zay. et glo. b Vide ē. locatio ꝑ. fi. a Vbi tangitur aliquod spuale extra confessionē recitatum locorum religiosorū b

Vtrum liceat clerico ecclām suā locare ē totū R. si loco tibi ecclām et tu ei sic ꝓbitet loras apud tuas ut ibi officies non habituris ibi aliquā alia iurisdictionē non committis symoniā az. xij. q. ij. Caritatem

Et nō q fm W. non habet h' locū locatio et conductio sed presbiter Set facē ministrans officiū et ille stipendia expensas quidē a De hac dicit ē. symonia 1. ꝑ. vij. et ꝑ. xv nii ni addicionibus Spacio sic aut groff. si locatio fiat vltra tempus vite locantis nō valet vltra qua clericus in bñficio ꝓbat Vsufructuario qua ē non ē nisi ad vitā xvi. q. vi Illud Ita tñ q fm Imo. si locatio facta fuit more ecclie et vtilitatis successor tenetur ad illam ex. de salu. c. i. x. q. ij. hoc Inc et xii q. ij. q. cuiꝰ Sufficiens Si aut locatio facta ē more ꝓpius cui ecclia et non intendebat ecclām ablicare non tenet successor a Nec ecclia heres locatoris fm eundē Imo. et ni dicta q. ij

b Si conductor siue emptor in aliquod

solueat tur ſm hoſti tenetur ſucceſſor habe tatu in quantu pcma vcza e mbr litate ecie Vt in dcto c. i. Nā etiam ſ q lucet lector ecie poſſit quis locare ea vltra tempus vite mīquam pōt hoc rano mico Dico vltra vitam locare pbendam hoc fuit dcm Imo dictis q pdictus lo rationes pōt facere mīnister ſeu plat⁹ ec eccleſie ita q ſucceſſor teneatur habe ratu ſm pdam fozmā Sed in canonico pben dazio ſecus dicim q illc mīquaz pōt loca re pbendam ſuam Vltra tempus vite ſue licet de illa poſſit actoze et rouemri ſicut terminus adminiſtrator Vt in dicta q. ij. b Ad illā mām facit ē locatio q. plit.

¶ Pone q plat⁹ vēdit oms obuctiones ecie quid erit de eo quod quidem ex mrſ dictione R ſm hoſti Comodū mrſdictois transit cū alijs niſi fuerit exceptū mrſdic tio tū mrſdictio vendi non pōt nec debet a Dē in ſum. ca. ti. h. q. ti. ij. q. iij b

¶ Vtrū rector ecie preſbiteris quos ipe rodu cit Vel illis quibus locat fructus ecie poſ ſit cōmittē cura aīaz R ſm hoſti puto q ſic dū tū gratie et ſine pactione aliq et intuemente aūcte epi ex de offi. Vica. Ad hoc Videtur ecia q ſine epi aūcte ſ. tm mete pfectione uicaria poſſit com mitti ad modicū tempus ſ. p vnū aut modicos dies ſz non diu. v. q. i. p totum qua nec pegrinari pōt ſine lūa epi de ro di. v. Non oz ex de vato magne a Dē in ſum. ca. ti. q. in b

¶ Vtrū plati poſſint vices ſuas ſub amittē ſu conrede aut eciam poſſint quatu 2cripe Vide ſ vicarius q. an pcmlt

Sanamna vbi cura fumera Vtrū ſi aliquid detur pro exequijs mortuo rū quattatus ſtimoma R ſm cſtoſſ et hoſti pro hmōi nichil debet exigi ſed pie dent conſuetudines obſeruāi ex ea ad mām et c. cū in ecclie a facta pie gratie collatione al' ſtimonia cet deo c. cum in ecclie b

¶ Quid ſi aliud ecclm ſint diuerſa ctimte ria et taxetur pro quanta pcma quā po natur in tali ctimterio R ſm hoſti ſtimo nia e ex ea audiuimꝰ et c. ſicut Et code mo ſi pro pcma crux ſpalis portetur ad fūg Vt in dicto c. audiuimꝰ a Dē in ſum. ca. ti. i. ti. i. q. xxxiij b

¶ Quid ſi clerici conſueuerut habe lectum nel panos equm nel hmōi de mortuo te et ante portationē facūt partū de redimendo R ſm hoſti quia ſi hec tpalia ſunt licitū e Sed ſi nollent ſepelire ni ſi prius niſi fuit eis cautio de redimendo talia ſtimonia e a ſm bazeazdū Vt in ſum. ca. ti. q. xxxiij b Sed in talibus pius ſepe latur ecclm et poſtea agitur cōtra hēdes

uel detenta ratōe ex. ea ad aplica a Dē ni dicta q. xxxiij. b

¶ Quid cū dātur pcma clericis ut vigi lent ſup defuncto Vel dicant pſalteria R ſm hoſti ſi percipiant pcma ut vigilet licet ad vigilias ſequatur azatio non e ſtimonia Si aut delectando pſalteriū pecta faciant ſtimoniā e a Dē in ſi. ca. ti. q. vl

¶ Quid de pceſſionibus quas faciūt aliqui collegiate ecie in exequijs mortu oz data uel promiſſa aliqua pcma ſue azatio ne tpali alit non factura R ſm rauy. ſi teneantur ad hmōi pceſſiones ex affectu ſic exigē aliquid ſtimonia eſt i. q. iij. Vendentes Si uero non tenen tur dic ut ē ſtimonia i. q. xxiij. q. ij. Vtrū ſacerdos poſſit celebrare d Et ibi dē hoc laque in additione b

¶ Vtrū licitū ſit ſtatuē q pceſſio fiat p pcma R ſm rauy. ſi ſtatutū factū ſit p verba affirmatiua puta quicūq; celebra uit collectā dece ſeat pceſſione et al ad eā non teneantur non e ſtimonia Si aut ſtatutū factū ſit p verba negatiua Vt q nullꝰ fiat pceſſio niſi celebrauerit tm ſtimonia e quia tollit affectū pietatis ſ. q pceſſio non fiat gratis uel pro mōzi ſuma az. ex. de mūnera. Sicut i. et ij. Con. tho. 2a 2æ q. c. et qd etiam i pcedēti q. dicē a pdictus ecia con. Vtr. Vt in ſum. ca. ti. q. xlj b Sili. intelligendū e Vtrū hec at additione ſcripē pcma Vt mittant ex equijs ſeu ecia extreme unctionis a fiant quod nō. in ſum. ca. ti. q. xiij b

¶ Quid ſi dentur uel relin quantur animi additus pro faciendo ad aīmezſazū uel p ſeptimo uel pro trigeſimo uel cele bzando aut azando R ſm hoſti ſimilib⁹ talibus diſtinguendum e quia ſi detur te pozale pro ſpūali tamq; affectato eo ſtimonia e Si uero non detur tamq; pūn cipale pcm ſed ut inductiuū deuotionis p alia licitū e et ide e in alijs ſibilib⁹ queſtionibus a De hac de clazius nam Imo. in c. cū a nobis ex ne pla. in ſu dicit ez multo mezitozū e conſtituere in aliqua ecia additus aliquos ut ibi fiat aīmezſazū a certo Et iſta conſtitu tio pōt fieri p illos qui dat facē aīmeſa zū ex de p zeben ſignificatū Sz dona tori additus non licet conſtituere nec ſub conditione additus dare qua donatori non licet conditiones ſpales apponē ſz tēporales ut in redēptione captiuoz x. q. ij hoc nos xvij. q. ij ante Sz hoſti ſuper eo. c. qui non placet hoc ſuis diuinis q ſic inſtituti ecie ſtimoniari dicit ecia q hoc amus pōt ipi dei ſeu fundo ſine red ditibus ſuppam Et ſubdit tacite tū ecia q ita dirigat cuiuſq; tali ecie x. libz

super tali dano uel ducatas tbz ãmas ꝑ
illog tñ qui ãmezsazio meo intezuit et
affirmauezunt ſm consuetudinẽ ecclie dim
dendas Et zogo platiꝰ ſiue capln uel con
uentꝰ ꝓdicte ecclie vt ãmezsazij me
um meum faciat Vt in dicta q. ij b

Symonia vſq; quo ad zeligionẽ qd
fiet qui in aliqua zeligione pluẽ
sunt zecepti seu zecepte ſymoniace
R ſm zay si ſymonia fuit comiſ
ſa ipis ſcientibus debt de suo monasterio
expelli ſine ſpe restitutionis et debt ad
agendam penitentiam ꝓpetuam in loco arc
aliꝰ zegulꝰ zetrudi cx. c. qui ſymoniaca
Et si non mutantur zegula aztoz debent
mutari in aliud monasterium eiusdem zegu
le cz si non ꝓt comode fieri fiat saltẽ
ad tempus az leuei di valet et postea
zecipiatur de nouo Si aut ſymonia fuit
remissa ipis ignozantibus sufficit q cesset
loco et postea ꝓtuit zecipi de nouo mutatꝭ
tñ pzioribus loci cx. c. ex insinuatione
Idem tho. 2a 2e q. c. Et intellexit zapet
W. q ꝓdictus zegoz seruandus e etiam i
ecclia ſymoniace et in foro pñali licet
non constet de termino p inquisitionẽ Vel
in forma iudicij az in dicto c. qui ſymonia
ca q non laquatur de accusatione uel inqui
sitione sz ex talibus ſm zay ꝓt dici q i
ſtituꝰ zeligionẽ epus ꝓt dispensare
et in ordine et in loco A ſ. zeligionẽ Vt
ibi zemaneant vbi zecepte sunt Et zadi
me ſ. ipius loci viz primo uel 2o et hyginum
Vel etiam ordine ſ. ecclesiali vt ſeat cum
exercitione vt ꝓt tollig expositio in
ſum li. i. ti. i. q. xxviij b Sili ꝓt dis
pensare capln uel platie eccie du tñ
ipi non fuerunt ꝓ tempore ſymonie qua
tum az hoc sunt punendi non deberet
ex eadem facto primitus abtinẽ primo vide
tur amisisse potestatẽ zecipiendi talem
et alij q tñ non ꝑtranezunt acquisuisse
azꝰ cx. de elect bone A Vl aut dicit q tñ
atibus ꝓdictis a primo capli ꝓt epus dis
pensare vt in ſum co. ti. q. xxviij Sed
p tñ dictum Vezius videtur ꝑ c. qui ſy
moniaca cx. colligit nõ. h' ſm Vl. q si monas
terium e ita tenuis q non sufficiat suis ꝑ
tñ zecipiendo habẽ intentionẽ zecipiendi
temporalia et etiam oblatis ſpualibus ipis
pnt exprimere et pariter determinata ſumma
temporalium satis Con. tho. 2a 2e q. c. Bay.
et W. dicunt q si zecipiendo ꝓmittat
annuum i vita sua tñ pro expensis
suis non e illicitum Idem hosti. et goff
Et qd' contra videtur cx. c. qui ſymoni
aca Ibi sub pauperie ꝓtexti intelligi
tur fui zay Cum dicebant in glãde vel
ſm hosti. qñ non ꝑt offerri ſpualia
ita ſ. q postea dicatur ei q fecit seq.

nentia sed potius qñ zecipientes faciunt zecti
partum de ſpualibus ad temporalia A
Vtrũq; Vezi e Vel qñ ficte petunt ſpualia
a non indigentibus quia si ecclia cessat lici
te petitionem ei ñ negatur Vel qñ non ipse
offerunt ſpualia Vnde et Inno. dicit q non
licet aliquã zecipe sub ista forma zecipimꝰ
te in fidem si detuleris vnde vinas q bona
ecclie non sufficiant nisi bonis Et quod sequi
tur non e dictum Inno sz zay Vt patz
in ſum co. ti. q xlix b Vnde ſm Inno eo
tempore e negligentibus q que dant sine
pacto dent et principaliter ꝓpter deũ az x
vi. q. vi de lapsis

Quid si ꝓ ſymonia alienam zeligio
nem ingressus e zeligionẽ Vel etiam ob
tinuit bñficium et postea sciuit non statim
zenunciauit A sz ministrauit in ordine susce
pto et alia suscepit Vt in ſum. eo. ti. q. xxix
b R ſm W. Credo q epus ꝓt dispensa
re q licet ſtanter peccauerit ſm veri
tatem non e ſymoniacus A Hodie non bz
q epus possit dispensare quo ad ordinatos
ſymoniace licet ignozanter Vt ẽ Symon
a ij. ꝙ. i. in additione b Nam tñ credo q ab
bas uel capln possit cum talibus dispensare
ut zetulo hoc eis concessum A Idem in
dicta q. xxix b

Quid de monasterio ubi non fit partum
sed taxatum e quantũ ingrediens debet da
re R ſm hosti. tales taxatio zepzobatur
cx. eo sicut ꝓ zecto et c. ni tñ in fi. Et
idem si fiat partum de abstinendo consue
tudinẽ quia ſymoniacũ e cx. eo vemens
Idem etiam si zecepcio fiat ſtanter et pos
tea cõpellatur ad seruandam consuetudi
nẽ cx. eo audiuimꝰ et c. Jacobus A Hoc
peztinet qñ compellitur ab ipis zecipienti
bus quibus nichil debetur qñ zequirunt
ut debitum etiam zetra consuetudinẽ Sed
tñ p ſuperiozes bñ possent compelli ad lau
dabilis consuetudinis obseruantiã Vt patz
ex ſymonia ij ꝙ. iij Vt in ſum. eo. ti. q.
xxxi. Vbi etiam additur ſm zay. et alios
q in hyginum semp a specie mali abstinẽ
dum e b Si aut ablatio conditione et cõpul
ſione datur ſtanter q consuetudo e non est
ſymonia ſz de intentione dantis iudicat A
Idem quod in hoc ꝙ. nõ. in ſum. eo. ti. q. li
b. pot etiã ꝓdicta taxatio locum habere
ut ẽ. Symonia ij ꝙ. iij

Sz numquid postea puella ſtanter e ſmo
nasterio zecepta et sunt pauper an pater
teneatur ad aliquid R ſm hosti. asserre pot
etiã partem pro alimentis filie Vel si pater de
cessit astat ad ptem sue hereditatis ꝑt
in aut de sanctis epis ꝙ. nulla coll' iv A
Idem in ſum. eo ti. q. lij b

Dicit q aliquis trimetis non zecipi debet
abbati si nollet me zecipere dicens mihi

mea bona abbas habito consilio recepit eū
et ille dēt sua R̄ ſm W. Credo q̄ ſine hu
itu illius promissionis fuit receptus sine
non symonia ē saltem ex pte offerentis si
cut nōt. Tamē ēt eo nolis et Con. b et
hostis nec pot remanere i illo monasterio
nec data repetē cum sit in turpi casu qui
dans incidit aliam religionē debit ei
data reddi ēt eo vemens b teneatur ad
aliud transire si ad religionē se obligauit
azīm ēt de regula pprietū d Idem quod
in hor ſ nō in sum. eo. ti. q. lv. b

Quid si recipientes expresserint conditionē
de dandis et ille timens repelli si cōdixit
tamen q̄ nichil dare et sic ingressus
ē nūquid pot ibi remanere R̄ ſm W. Cre
do q̄ non quia cū non ḡdixerit illicite pac
tionē facturus eas pro consensu huius
ē cena in fauo pīali d Idem in sum. eo
ti. q. lvi. b

Quid si inportunitate conditionis ex utraq; pte
et aliquis recipiatur nel acceptetur recipi
utraq; pace remouat conditionē et sic ſ̄ recipitur R̄ ſm W. Credo q̄ licet dum ti
mentis non sit recepta si aut ante talis
tationē iam fuisset receptus aut p̄missa
recepto ea pte factus ē indignus tali mūt
terio d Idē in sum. eo. ti. q. lvij. b

Quid si cōmentitie aliquis promittit ali
cui q̄ post biennū recepturus cū si ite
rum didicerit autem illam Vel si studue
rit in scolis et ex hoc recipiat cum sed
nolunt eum munere usq; ad predicta R̄
ſm W. non credo symoniam cōmitti q̄ pro
inde ē acsi dicat recepturus te indigendū
tali pte dū tū interim reddas te ydoneū
addiscendo tale artificiū nel tale sciam Con.
Vl. d Idem in sum. eo. ti. q. lviij. b

Quid de seruiente refutationē qui non
vult eis seruire nisi promittatur ei q̄ post
certū tempus recipient ipm et sic p̄mit
tunt R̄ ſm W. symonia ē quia ante pactio
et conuentio tpalium cessare debet. i. q. ij. ſpio
d Can. Vl. vt in dicta q. lxviij. b

Quid si amicus medius procurat q̄ filius
alicuius magni ſtrat recipiatur in aliquo
monasterio et postea iste amicus sollici
tat illum magnum q̄ det aliquid monasterio
nūquid licet R̄ ſm W. si dictus amicus
non al' procurasset illū recipi nisi quia spera
bat eum daturū aliquid monasterio vel ecia
si non speraut sed tū mūt petit aliquid
dari pro receptione illius symonia ē Si ve
ro al' sollicitat eū q̄ sit deuotus sicut ēe
debet illi monasterio et dilectione ducta
ex receptione filij confert aliquid monas
terio non ē symonia d sed tollerari pot
dūmodo intentio non sit corrupta ſm eund
W. et in sum. ea. ti. q. lx. b

Quid de monachis qui dant aliquid abba
tibus pro suis prioratibus et huiusmō
R̄ ſm W. symonia ē quicunq; ē tibi aliqd
spirituale si pro nāt appreciatione nel cum
proximā et principale d sine de rebus
monasterij seu prioratus nel aliude ſm
eundem W. Et in sum. eo. ti. q. lxij
Et idem si daret epō pecunia ne remane
at a prioratibus d Idē in sum. eo. ti. q.
lxxiij. b

Quid in confraternitatibus in quibus sta
tutum ē q̄ nullus recipiatur nisi p̄mit
tat nel uiuet se datur animarum tm R̄ q̄
hmōi confraternitates non p̄mit vere di
ci q̄ sint religiones sed queda congrega
tiones ad bñfaciendū non habet ſ locū
symonia qui potius si dato tempore alicui
ab eis iniungitur pro faciendo elia vt p
alendis pauperibus redimendis captiuis et
hmōi laudabile ē et tales constitu
tes bene sunt vtiles di. si quis desperat et
azīm xxiiij q. ij. sane Et silr si aperte q̄
semel in āno nel mense conueniant ad tra
tandū de salute aie et de agendis et ſ
hor fiant expense Iusti ē q̄ ponant mit
se aliqua quantitate Ideo q̄ ſ p̄dictas
cas p̄dictum statutū indictiue licitū et
bonū Tamē ad eius ambiguitatē tollē
dam ſm Vl. tutius est q̄ statutū hmōdi
fiereat sub forma affirmatiua sicut dam
ē symoniacū. plit d Tamē ſm eos nay.
nullatenus ē licitū q̄ tale statutum fiat
sub verbis negatiuis vt in sum. ea. ti.
q. xlij. b Sed in ametistum non apponat
ſm nay. ꝑter periculū ſpurij

Symonia vnde de pena et dispensa
tione eius pena eius qui symoni
ace ordinatus fuerit R̄ ſm nay.

Sicut ē accep executione ē ſ ipse
ius ē accep executione ē ſ ipse
uere suspensus quo ad se et quo ad alios
etiam si occultū sit ēt de symonia tenta
xxxij di. ſ vero Et sic intelligitur. i. q.
i. recipiatur et hoc quia ordinere ē habet
finem et non ē solum suspensus ab or
dine quē symoniace suscepit ſm Vl. sed
etiam ab actibus aliis aliorū Idem Inno.
et addit q̄ etiam i tpalibus et ꝑ quos
ꝑdit ad ministrationem lxxxi di. sed
det pueri depositione et infamia si de
cetero constituerit xv. q. iij. sane ēt de ac
tu Inquisitionis Item non pot repete
pecuniā quā dedit eo q̄ turpiter dedit
xviij q. v. nay sane d Idem in sum. h. t.
ti. i. q. xxi. b

Que pena eius que sufficit nel ordi
ne contulit symoniace aut etiam eius
qui fuit mediator R̄ ſm nay. si ē mani
festus ipso iure suspensus ē etiā quo ad al
os ēt eo accusatū xxxij di. ſ vero
vero ē occultus suspensus ē quo ad se tm
sicut et quilibet crimino sus non tū quo ad

alios az ex eo et si questiones et c. veni
ens et c. ex tuc Et quod ñ patetur ꝑ sus
pensionē vide ſ. suspensus ꝑ totū a Con
anno. et ñ dicta q. xvi. b

¶ Que pena eius qui recepit simplex be
neficiū symoniace Re fin Ray. Ñ patuit
q̄ ē suspensus eo mō quo in p̄cedēti §.
dictum ē Tre tenetur restituere beneficio
et restituere omnes fructus p̄ceptos et q̄
percipi potuissent xviii. q. vi si res ex de
rest. spo. tranuis Vt et dictum ē restitu
tio 1. §. Vt. nisi illos quos expendisset in
utilitatem ecclie Nam et q̄n deputandi
animo accessit ad necessaria tunica habet cōm
me actionē et licet non habeat in id quod
sibi abest habet tñ in id in quo ecclia locuple
tior facta sum ff. de negot. gest. Si pupil
li §. fz et si quis Eodem modo tenet ad
restitutionē ille qui non cōmisit symoniā
tñ alius pro quo scienter et consentiente
cōmisit Vel si primus ignorauit et postea
q̄n scivit non statim renūciauit Talis
tñ non tenetur de illis fructibus quos
percepit quā diu fuit bone fidei possessor
qui et tam consumpti sunt sed de extan
tibus tenetur C. de rei vendi. rectum si
cut dicū ē. restitutio 1. §. Vt. a et ibi
et in §. se de hijs fructibus et sumptibus
latius dicitur in additione b Con. satis
Goff. hosti. et hyo. a Con. etiam Vl. Vt
in dicta q. xvi. b Item quatuor symonia
cis in beneficio si ordinati ē non sit sus
pensus ipso iure sed suspendendus 1. q. iii
c. 1. ij. et iij. Tamē ratione illius būficij sy
moniace q̄ti non ministrabit sine peccato
nec spualiter nec temporaliter a Sz
ab alijs būficijs non symoniace quesitis
non erit suspensus fin Inno. et ñ dicta q.
xxi. b Sed si notorium est ipso facto est
suspensus ab actibus ordinis et ab ad
ministratione temporaliū Vt Inno. dicit
sicut de symoniaco in ordine Vt in ꝓmiss.
dictum ē a Idem in dicta q. xxi. Vbi
et additur Ray. dicit de symoniaco etiam
in būficio q̄ puniatur pena depositionis s.
ab ordine et būficio et infamia sicut sy
moniacus in ordine ex de accu. Inquisitio
nis Jo. tñ intellexit depositione nō ab
ordine sed a būficio tunc ꝓbato i nom
denūciationis vel inquisitionis q̄ si in
medio accusationis deponetur ab ordine
et beneficio sicut pro alijs crimibus re
ctilariter. Con. Jo. inde. con. Goff. Et
c. tanto depositionis a būficio fin eundem
quia non posset asserre penitentia būficio
vel dignitate retenta Vt xvii. di. Nemo

¶ Ne pena eius qui recepit būficiū b
cū cura vel dignitatem symoniace Re
fin Goff. preter tunc dictas penas i. q. vi
no §. idem iudicū ē de eo sicut et de
illo qui recepit symoniace ordinē s. q. sus
pensus ē q. quo ad se et quo ad alios cum
certo executionē non habeat quicquid agit
saltem de illo officio suspensus agit et am
nias decipit ex de elec. dudum Rothoma
gensis Et de ista nia hns b. confessio iii.
§. fi. a ꝓdeus con. Vl. Vt in sum. ea. ti.
q. xxii. b

¶ Utrū symoniacus in ordine suspensus sit
ꝓtum ad ea que sunt iurisdictionis Re
fin W. cū pene non sint extendende Ille
qui symoniace recepit aliquē ordinē sus
pensus ē quantū ad ea que sunt ordinis
ꝓtum ad ea que sunt iurisdictionis Vñ
si aliquis habeat iurisdictionē et nūc habet
et ꝓt suspendi extraneare et ab extranea
tione absolui et hugnari a Idem in sum
ea. ti. q. xxi. Sz tñ hodie ecclia hs munita
sunt priuilegiata quam ois symoniacus sit
excōicatus Vt ſ. in hs c. patebit. b

¶ Quid agendum sit de pecunia symoniace
accepta Re fin W. debet restitui ille ecclie
cuius cōmunia data ē ex ea. de hoc aut
az xxvij. q. iii. si quis in atrio et xxvii q.
i. si quis rapuerit Et hoc cum pecunia
detur alicui puta prelato soli vel alio cui
cuiq; ita q̄ ecclia non ē in culpa Si tñ
ille qui dederit sit factus hoc modo ut
tulatis assignanda ē pecunia alteri mo
nasterio ad quadruplū aplz cum tñsitu Vt
ea vivente habeat vsum illius az. xvi.
q. vi de lapsis et ñ c. si quis rapuerit
postea restituetur priori ecclie sue monas
terio Ymo videtur q̄ restitutio sit facta
illi qui dedit ex ea Veniens Re ray.
quidā dicunt dispensatum ꝙd fuisse factū
Alij distinguunt quibus assentio q̄ si crima
net in seculo ille qui dedit pecuniaz non
ē ei restituto faciendā sed ecclie ut. b.
dictum ē Si vero transiat ad religionē
vel iam ē ꝓfessa alibi et transiat de illo
monasterio ad aliud debet restitui pecu
nia simpliciter et possessiones saltem
quo ad vsufructum illi monasterio quod
ingreditur Vt sicut habet omnis ita habeat
et emolumentū dicta c. de lapsis Inno.
etiam addit q̄ si dans pecuniā intraret
religionē de nia bona ecclie teneret reddere ei dō
c. Veniens Et sic sentit Inno. q̄ hs explin
non loquitur de nia veritate hs bonita
tate Et idē etiam videtur sentire hosti
Vt ñ dicta q. xvm Sed ista ñ dicto c. de
hoc ex ea. sentit q̄ c. Veniens loquitur
etiam de veritate nia in casu suo. s. q̄n
tatū collegium fuit in culpa secule si sola
latius vel alij ꝓticulares quia tunc nō
fit restitutio ei q̄m dedit etiam si ingre
diatur religionē sed datur religioni ad q̄
tñsit salū quo ad vsumfructum ne sit illi
anexosus Item addit hosti. q̄ si donans

errant in iure subueniatur illi et restituat fit eñ eo. Vemens Et idem si adeo paup & q̄ non habet vnde viuat vt i. dicta q. xxviii. b

¶ Quid si ipm monasteriū uel ecclīa fuit in culpa vt si aliquis dedit pecuniā monasterio ut ordinetur R̄ hm b et debet restitui qui dedit Vt non ea in aliud monasteriū intret ne sit onerosius 2o monasterio 22. xvi q. vi de lapsis et xxvij. q. i. si quis. rapuerit eñ eo vemens uel ecclīa uel monasteriū dēt cum tali fraude ee hūc Nec ex eade dēt consequi penā et ptinū ff. de uerbo. sign. Sine hereditaria R̄ loq tur eñ eo de hor aūt a hor melius pōt patere ex dictis in p̄cedēti ꝙ. b

¶ Quid si aliquis dedit pecuniā p̄ hmdo ordine R̄ hm W. si ipe non habebat bñficiū cū ecclīa debet illi pecunia reddere illi cathedrali ecclīe in cuius ptinentia data e Idem Vl. dicit si uero habebat titulum alterius bñficij ad quem debebat ordinari illi bñficio restituenda & hm eundem Vl. a Idem in d. q. xxvii. ad finem b

¶ Vtrū cum symoniace possit dispensari R̄ qui symonia intercessit ex parte ordinatoris et ordinati non dispensatur ut ē. dispensatio q. vij. Et de alijs vide i q. sequentibus

¶ Quid possit dispensare cū ordinatis symoniace R̄ hm zay. si crimē p̄cessit & nesciētibus ordinatis tūc postea simpliciter remāsit executioni ordinis patet epūs dispensare eñ eo de symoniace nisi si pecunia ipi epo fuisset data tūc cū ipe non posset dispensare p̄pter turpitudinē suam sed papa i. q. i. ecclīa et c. si quis uer et q. v p̄ncipiū posset aūt successor illius uel alius ordinarius eius vt puta si habēt donatiū uel bñficiū talio epātu a Vel etiam archiepus q2 hoc tam posset dispensare hm zay. vt i. su. ca. ti. q. xxv. Sz hoc ē verū hm gloe ius et Vl. qui hoc habet ex consuetudine Vt in sum. ca. ti. q. xxvi. b Con. Imo host et gloss a Idem in dicta q. xxv. b Si. citum illo qui scienter suscepit ordine symoniace non tñ ministrat posset epūs dispensare in ordinibus ante susceptis nō aut in illo quē symoniace suscepit uer etiam q̄ restituat alios ordines aū dispensationē quia p̄motus est p̄ saltū a Con Alb. Etiam p2o hoc videtur fac eñ eo si quis ordinauerit ibi ab ordine sic suscepto

¶ Quis pōt dispensare cū illis q̄ recē b punt simplex bñficiū R̄ hm zay. si ignoza tibus ipis factū sit pōt epūs dispensare ut etiam de nouo conferatur eis ide bñficiū postea et puta ac simpliciter restituat eñ eo de symoniace eñ de clero si alicuius Item q̄ possint ministrari i ordinibus aū et post beneficiū susceptū a hoc nō vi. dētur zay. quia uer in hijs ministrāntia & dispensatio tñ talis non sunt symoniaci vt patet p̄ eundē zay. et Imo. in dicta q. xxvi b hoc aūt intellige si ecclīa epūs ig nō reuocauit Nam si sciēter contulisset nō ipe sed supiorē posset dispensare 22. i. q. v. c. i. eñ de ele. gin. diuersis fallatis Si uero bñficiatus sciēntibus dedit papa pōt eñ eo de restituendo Idem tho. 2 Vl Et hm W. intelligitur hoc q̄ tūc talibus non posset dispensari nisi p̄ papā uel i illa beneficia uel in alio si remaneret i sculo Con. tamē eñ eo nobis Silī et host. a Idem in dicta q. xxvi. b

¶ In multis casibus symonie hm zay. pōt epūs dispensare post triennium penitentie aīm p̄bui vz cum illo qui bñficium uel ecclīam ordine contulit symoniace Vel q̄ fuit mediator symonie dū tū sit occultus Item cum eo qui interposuit p̄ces carnales etiam p2o nō digno nulla tñ interueniente conditione uel pacto et hoc pōt si epūs ipe de hoc epo sit minime allocutus metropolitanus Intellige hm W. qui talia de consuetudine competit ei Item pōt epūs dispensare in symonia q̄ committit circa exequias defunctorū Item i consecratione cimiterij et sacrorū vasorū in bñdictione vestiū in uendictione crucis aque bñdicte uel sale aut panis bñdicti in bñdictionibus tubentium In alijs hijs epūs non ē p̄hibitus ideo pōt 22. eñ de sen. excō. Nup a Dicta ecclīa tur in sum. ca. ti. q. xxvi hm zay. et host. Vl. host. et gloss. Et additur hm zay. q̄ epūs pōt etiam dispensare cū illo q̄ ordinem symoniace recepit et nō ministrauit ibi tūc aūt suscepto qui recepit symoniace bñficium postquā resignauit in executione ordinis et hm gloss eius tam suscepto quā aūt bñficium q̄ post non aūt ut recipiat nouos ordines nisi forte nitraret voluntarie et sy monia esset occulta secus si manifesta Est aūt occulta symonia de qua non constat p̄ suam uel confessionem in iure factam aut p̄ rei euidentiam que nulla possit rez etimezi facile relari hm dictum gloss b Imo etiam dicit q̄ symoniaci in bñdictionibus et hmgmōi si occulti sunt licet sint suspensi quo ad se sicut alij etiam nisi cū post primam licite celebrant Sz bñficium quod symoniace habuerunt ē restituendum modo pōt a Imo generaliter loquitur de alijs symoniacis in bñficio ut dicta q. xxvii Tamē hodie aliud ē Vt patebit in fi. hmg capli Item dicit Imo q̄ ignorantez symoniace p̄motus ex dispensatione epi remanet i illis ordinibus

In alijs aut ordinibus vel beneficijs non
symoniare habitis etiam sine dispensati
one manebit et nona beneficia acquirer
Nouos aut ordines non pot habe nisi
primo dispensetur cum eo in ordine symo
niace. Quesito cui al' est primatus p saltu
Quo si aliquis recipit pbabiliter- b
sibi ce collatum beneficium vel ordine ppt
obsequia vel ppter preces carnales a se vl'
ab alio nitpetitas & finu cap. si alit' est
indictum debet renunciare que preces
succedit loco prij Si vero dictum no
tenetur- sz sufficit penitere de mala t
tentione. q. q. Sunt nonnulli ex de cta
et quali. tuam et ex eo mto a Idem
in sum. eo. ti. q. xxvij b
Utrum epus possit dispensare cui eo qui
e symoniace in dignitate & finu symo.
non ex eo nobis primo etiam cui nullo
symoniace scienter pot epus dispesare
q promoueri possit ad dignitate etiam
pre qua non fecerit symoniam. q. t. ergo
Idem in hosti. A Idem in sum. eo. ti. q. xxvi
ad fi. Et addit hmo. q epus pot dispe
sare in simplici beneficio cui illo qui illud
recepit ignoranter. t. nescients symoni
am intercessisse ut in alia etia abinde
at beneficium et etia in eadem b
Utrum epus possit dispensare in electo
symoniace q postea electus- & si elec
tio reprobata e ppter symoniam etiam
qua electus ignorauit nec postea rata
habuit nichilomin non pot epus illa vice
dispensare Secus si simplici beneficio s.
q non e dignitas si ignoranter recipia
tur et post resignatione epi resignatio
ne pot ut ei conferatur. ex de elec. si
alicui ut etiam c. s. xl. qui incipit
quis dispensare A Circa materiam istam
hodie multa renouata sunt Vt patet in
extrauagante que dicit' martini vti facta
in concilio constat' que incipit multe
vbi dicitur sacro approbante concilio de
claramus q ordinati symoniace ab exe
cutione suoru ordinu sint ipa ipo sus
pensi electiones aut postulationes co
firmationes et quas promissiones symoni
ace etiaz monasteriorum et dignitatu
psonatuu officioru et beneficioz quoruciz
decetes facte nulle sunt ipo iure nullu
q p illas ius cuiq; acquiratur Nec pmo
ti confirmati ac quisi fructus fructibus
suos sed ad restitutione illoru tamq; in
iuste ablatoru teneantur statutes ipso
q dantes ac recipientes ipo facto sen
tentia excois ordinis maneat etiam si
pontificali aut cardinalatus pfulgeat
dignitate Item in alia que dicitur cuius
facta mantue sumo pfe pontifice sui et in
pit damnabile vbi dicitur Innocentius et

de nouo confirmamq; extoriatione suspe
sionis ac priatione et interdicti sinis et
aliis censuris a iure vel ab homine pontificibq
eoz symoniacis latis ac promulgatis eo
ipso facto incurrere voluimq; omnes actentu
uel manifestu symoniam Vbicuq; symonia
cos inuenerit cuiuscuq; status vel conditionis
existant penitentie vel dignitatis existat
etiam si cardinalatus epali vel alia quib
cumq; ecclastica et epali etiam maioris pfulgeat
at dignitate/ dictaz eis sinaz excois sus
pensionis et interdicti aliaz eis relaxaz
et penaz absolutionis sine relaxationis
nobis et successoribus nostris/ et ecclie
i marthe articulo specialit reseruamus/ no
obstantibus quibuscuq; quassionibus iuramen
tis et facultatibus absoluendi de casibus no
bis et successoribus specialiter reseruatis
cuiuscuq; et cuiuscuq; status ordinis conditio
nis et dignitatis existat sub quacuq;
forma verboz ecclie vel specialiter facte
aut faciendis cautelis vel in posterum con
cedendis/ quas omnes et facultates
huiusmodi quantu ad detestabile crimen symo
nie et penas inde sequetes reuocamus
et cassamus cassas eis irritas volumus nisi spe
cialiter de absolutione et a peccato symo
nie i omnibus et facultatibus pdic
tis expressam faciamus mentionem Statui
mus quoq; et precipimus ut eis cuiuscuq;
status conditionis pheminentie vel dignita
tis existat Cum seruerit aliquis post
hac constitutione commisisse symoniam in
duos dies vnales postq; ad sui notitiaz
deuenerint extiterit tenearur si prius fu
erit in romana curia nobi/ vel apli
sedis nuncioz/ aut suo vicecancellario
et tunc in vnius vel duoz tuu pu
tu reuelare sub eisde excois sus
pensionis aliis eis censuris et penis qui
bus ut pfertur ipm actore symonie ee
uoluimq; mandatu Quas dictus non re
uelans ut pdicitur seu tacens symonia
tamq; eiusdem fautor sectoz incurrat
Cuiq; absolutione nobis et successoribus
nris specialiter reseruamus decernentes
ex nunc irritu et inane si secus sup
pus a quocuq; quouis aucte scienter vel
ignoranter contigerit attemptari her
ibi Item in alia Cuiusdam quasti que
incipit cum detestabile Vbi dicitur: Nos
pdecessoru nroz romanoru pontificu
vestigijs inherendo ac etiam omnib et
singulis excois suspensionis priationis
et interdicti sinis censuris atq; pnis
dudum a pontificibus pdictis et pro
talibus reputatis eoru symoniacis quoh
bet latis eoru illas cuiuscuq; status conditio
nis ordinis condicionis vel pheminentie fuerit
etiam si cardinalatus pfulgeat epali

regali regnali uel alia q̄uis ecclastica uel
mūdana dignitate p̄fulgeant et eor̄ū q̄
libet tam manifestum q̄ occultū ipso fac̄o
incurrē uolumꝰ Confirmari et mōnaci
aūte aplica declarando q̄ omīs illi qui
symoniace ordinati fuer̄unt a suis sint ordi
nibus suspensi p̄ electiones uero postula
tiones confirmationes p̄missiones seu q̄
uis alias p̄missiones quas quas symoniace
labefieri contigerit et que inde seqūtur omīa
cassent in eccl̄ijs monasteriis dignitatibus
p̄sonatibus officijs ecclasticis quibus nu
llo fieri⁹ aut aliquo eor̄ū tempore Jus nul
latenus acq̄rat Nec inde faciat aliq̄
fructus suos sed ad illor̄ū omīm qui p̄cipit
restitutionē sub anime sue p̄iculo sit as
strictus Statuentes p̄terea q̄ uniuersi
et singuli eccl̄ia p̄missa dignitate p̄diti
qui quoꝝ dando uel recipiendo symoniam
commiserint aut q̄ illa fiat mediato
res extiterint seu p̄stiterint suam ex
coīcationis incurrant Ab qua nisi a roma
no pontifice p̄ro tempore existente non
possint absolui p̄terquā in mortis articulo
constituti Et ut hujusmōi labis tanto⁹ fir
q̄tius repimatur omnibus et singulis
eccl̄ijs et singulis̄ q̄ p̄sonis tam q̄ dignitatis
q̄ officijs ordinis ordinū seu condi
tionis fuer̄unt in virtute sce obedientie
districte Injungim⁹ ut eos omīs quos sy
moniā hujusmōi commisisse uel procurasse
aut in ea mediatores ee scierint p̄ten
ti p̄dicto uel eius camerario aut cui ide
pontifex duxerit committendum p se uel
alios renūciare q̄tenus non amittant
quod si non fecer̄unt absolui non valeat
donec p̄dicta renūcient Datū rome a
pud sanctū chrisogonū xv kl̄ p̄mi nostri
anno iij⁰ b

Simulatio Utrū simulatio sit pec
catum R̄ sūm tho. 2ª 2æ q. cxi.
Simulatio q̄ uerie mendatiū est
in exteriorum factor̄ signum consis
tens Non refert aut Utrū quis menti
atur uerbo uel quocūq; alio facto Ut cū
omīe mendatiū sit p̄ccm consequens ē
ut omīs simulatio sit p̄ccm Tū sicut di
cit augº in libro de questionibus evāgelij Non semp quicquid simulanꝰ aut fi
ctum mendatiū ē Dz q̄ id q̄ dici
mus uerbi significat a s. vtile licet
significet inutile xxij q. v. c. quattuor
b Tunc ē mendatiū q̄n uero factio nra
refertur ad aliquā significationē non ē
mēdatiū Dz aliqua figura veritatis exhi
bita finxit se longius ire ad aliquid fi
gurate significandū addit Vl. q̄ sicut
licet fallere aliquē in duplicitate uerbo
rum p̄ter aliquam sui uel p̄ximi utilita
tem Ita licet et p̄ aliis rationibus uti
litatis quibus ad talem simulationē si
cut et dauid mutauit faciē suā coram
achis rege gheth i. R̄ xxi. a Sane fiat
c. utile xxii. q. ij. b

Utrū aliquis peccet simulando sanctita
tem R̄ sūm pe. m quodlibet duplex ē simu
latio quedam fit ab aliquo ut ipse sanctus
sua pallietur et ipse bonus putetur et ho
ē p̄ccm a Et tanto grāui⁹ q̄tumcūq; simu
latio redat in dampnum p̄ximi tem̄pale
uel spirituale sm tho. et in sum. li. iij. ti
xxviij. q. ccxlvij. b Idem in sum. ee. ti. q.
ccxlvij. Alia fit que ad dei honorem
et p̄ximor̄ edificationē coram̄ eisdem ut
ipi magis edificentur et ille non peccat
sed meretur a Idem in sum. ee. ti. q.
ccxlvij. b de ypocrisi que ē queda simu
latio i. ypocrisis

Utrū sit simulatio q̄n aliquis occultat
peccatū sum R̄ sm tho. ubi s. Sicut a
liquis vero mentitur q̄n significat q̄
non ē non aut q̄n tacet id quod ē et
aliq̄n licet ita etiā simulatio ē quādo
aliquis p̄ exteriora signa facta vel ce
rimonias significat aliquid quod non ē nō
aut q̄n aliquis p̄termittat significa
re q̄ ē Vtrū aliquis pot̄ p̄ccm sim̄ oc
cultare absq; simulatione et laudabiliter
sine alij inde scandalizentur

Obijcitur quare sobrietas cibi
requiritur i ordinando sine in
electo R̄ sm̄ tho. q̄ sicut ebri
etas sic et vocatur ephesios
ab aplō ro. xiij. Non in comessationibus
et ebrietatibus Item qua
ephesios luxuria p̄uenit vij xlmo. de.
i. Vant et ephesialia sibi me victima sint
ut ex victimitate membror̄ intelligat
confederatio vitior̄ Item Item qua
nisi lumen omne bonū q̄nq; dissoluit a
Vt patet in dicto c. §. i. b nyse R xxv.
Nabuzadan princeps coquinor̄ destruc
it muros xpi a hoc etiam habet i dicto
c. §. i. b Item vitios mores ephesios
sed tpantia pacat scissuratem et hyla
ritatem de con. di. v. michi Ite qua
p̄ua vent Vt ait Jeō crassum sm
ephesios cum eōm sacerdotalis sensus
debeat ee vigil et temus de con. di. v.
Ne tales Et ad illā viam p̄t facē sup̄
ephesia Quare sobrietas potius requirat
in ordinando sine in electo R̄ sm̄ tho.
qua ex vino frequent sequitur ebrietas
ēē. de Ju. in. et si ephesia Ebrietas aut
fomes ē et nutrix omīm vitior̄ di. xxv
v. ante dicta Item q̄ violentia tollit
voluntariam nam ē metuitus libidinis Jhe
rominus Vant mero extinctas rite dispo
nant in libidine di. xxxv. §. i. Ite qua
impedit deum sapientia et de hoc et etiā

de p̄ris ram dicto

de pmus tam dicto habetur pū. xv. lux
uriosa res ē vnū et tu multuosa ebri
etas quicūq; hūs delectatur non erit
sapiens. Hec aūt duo s. iniudicia et ſa
pientia maxime uētāzia sunt dei mi
nistro quia ābulans i via imaculata
ꝑ michi ministrabit. Et quia acceptus ē
regi ministrat intelligens. Et de mate
ria ebrietatis habes ē Ebrietas

Sobrietas pīmo Vtrū liceat com
mittere pericula mercatori uel
artifici ꝓ modo sotietatis et in
lucrū accipe. R̄. sīm tho. 2ª 2æ
q. lxxviii. Ille qui sic committit periculum
non transfert dominiū in illum sicut i
mutuo sī remanet eius. Vnde q; cū pcu
lo ipius mercatoris de ea negotiatur ul'
artifex apparū. Ideo licite pōt petere
partem lucri in proueniente tamq; de
re sua ꝑ tho. Vnde sicut dicit glo. Si
uis dare pecuniam tuam in sotietatem
siue pro pone tu pecuniā et alius apam
ꝑsonalem quia plerūq; pecunie deest ꝓ
apam suppletur. Vt ff. pro socio l. v. ꝯ
l. et correctis periculo lucra et damna
Con. hosti. et nota. xiii. q. iii. c. plerūq;
a S. in glo. et de hac etiam ē tex. in l.
i. C. pro socio et in Insti. eo. §. ii. Quod
intelligi debet qū negotia ē licita et
non al'. ex. de dona inter vir. et vxo. ꝓ
mediū b Vt si dicatur. sic do tibi centū
et tu pones industriam et labore tuū
in fine ām facta ꝯne ego accipiam il
la centum et tu prim ꝓpone tuc sine dub
bio qd' pactum ē sine valē alia centū
post hoc quidquid superet de lucro ego
accipiam medietatem occasione pecunie
mee et tu aliam medietate occone ꝓ
pone tuc a Hoc nullateng vid' verū q2
sic nisi lucrum cet vltra centū pro
centenario qd' raro aut raro ſissime con
tingit qui ponit pecuniā michil amq;
lucrazetur. Ex semp de facto q; decet licet
turpiter accipit lucrum. Vñ quida doctor
dictus dns Inocē. de pusio dicit q; sal
ua melior determinatione hoc sibi ver
non videtur. nec de iure communi canam
ro nec dumo. Nam opa hoīs michil ad
e q; dicitur affirm l. i. ff. de opis liber
to. Pmo opa hoīs dicitur ee fructus
hoīs l. in cum duabus sequentibus ff. de
opis serno. Ille ergo qui in sotietate
apam tm ponit non dicitur aliquid re
sistens in facto nec in capitali ponere
sed salū fructum ꝓpone qui fructus a
usufructus ꝓpe recipit. Fructus aut
commoditas illorum c. quē in sotietate po
nit pro quibus bis facit quod dicit tex. in
l. cum duobus ꝯ. si in secunda ff. pro
socio dum dicit q; pecuniā opis siue e ve
lamentum aūt. Et hoc simile scribit e
bal. licet ꝑdictas leges non allegat in
l. i. in ij q. c. pro socio. Et sic intelligi
dē quod dicit e viz q; sepe opa alicuius
pro pecunia vz in Instit. e. ꝯ. ii. ꝑ tanto
dicitur et usufructu dicte pecunie. Et ita
concludo q; de dictis etc. ergo qui certum
posuit aīi partem centum detrahā et du
centa que remanet tamq; lucrū mihi nos
dinoscit. Et ita ut ex supradictis apparet
videt ee de intentione sancti tho. de aqui
no nec me terminū moueret si quis di
ceret singamus eū qui ponit opas suas
tenales si locare vellet opas suas ꝓ mer
rede certo quolibet āno certpet. c. mel
l. nec subtraheret periculo alicuius casus.
fortu qui euenire posset in mercibus
aut in rebus illius artis quare non ē ꝙ
i. mus q; saltem hoc casū tamq; dictam mer
cedem in sotietate posuerit si illa aīa
rat de illis. etc. sicut alt' asserit illa
centū que posuit ratione equalitatis ser
uande. Quia respondeo pīmo q; illam
mercedē quā habere posset non dicitur
ponere a principio sicut ille qui ponit
centum cū mercede illa sibi debeatur
a principio locationis hui glo. in l. eidem
C. locati ex quo sequitur 2ª ratio viz
q; illa merces ē fructus siue industrie
et operis pīmo rec mihi quo ad eū
non ē illa merces nisi opa sua et indus
tria cū in eius recompensatione detur
Et ideo licet ex opa mercede consequa
tur cū ex mercede opis nullū fructū di
consequi nec consequi pōt q2 singulis
diebus opa prestatur cū sit diurnū of
ficium Et sicut vsure vbar nō debetur
aliquo iure ut l. fi. C. de usuris. Ita fruc
tus mercedis opis debent non pōt nec e
tiā q; mercedem habeat sine periculo qui
opas locavit licet qui opas in sotietate
ponit de periculo timeatur quia plus
pōt lucrari q; cet merces quā posset
hire locando opas suas b Posset etia
fieri aliud pactum quo ego accipe centū
quarte partem lucri et tu tres alias uel
ego tu quartā et ego tres sīm q; rationem
temq; tua industria extimari deberet
Vt patet in Instit. de sotietate i. ꝯ. et
sili. pro tanto dubitatur dāpnum a Hoc
mercī si me ille qui plus ferre det ali
quid plus sotietati retulerit uel pecunie
uel opis uel industrie qd' respondeat illi
plū quod de sotietate ferre det l. si no
tuerit in principio et l. quod cum ff. ꝙ
socio. Arbitrio ergo boni viri extima
bitur an illud plus qd' in sotietate po
nit respondeat illi plū qd' de sotietate
percipit. Nec alia doctorum doctrina tradi
pōt sed arbitrio boni viri et ad ffinem

consciam remittendū ē tñ in hac actio
ne pro socio que bone fidei ē arbitrio bon
viri sequedum ē l. in pposita ff. pro socio
Si aut vnus plus altero non conferret
tale pactū etiam de lucro tenuit nō valeret
hm Azo quem actus sequitur in dicta l.
si non fuerit lucrat aliq; aliē dixerit Tñ
hec opinio azonis tamq; equior et iustior
sequeda ē p dictā l. si non fuerit ī prīn.
et l. quod etiā hm ptatū dñm Angel b posl
set etiam fieri non expressa pdicta exti
matione psone sz quantitatis discretionem ip
sius qui iniuriā pertulit ut assignet pte
lucri uel dampni sibi tuleī iustū
et postea si est aliquis excessus uel de
defectus recte arbitrio sibi remittetur a
In hoc tñ ratio tenenda sibi ille cui arbitriū
remissum ē Vt iuste et eque pensatur ei
plus de lucro assignando qui plus ī soci
etate posuit Al' nedum in facto consciē.
tenetur sed etiam de iure tenet Et si in
que ptes faceret ad arbitriū boni viri
reduci possent ff. pro socio l. si societate
hm dñm Angelum b

Sed ecce negociator qui pecunia accepit
ad tractandum dicit ei qui dat eam Ego
volo tu fac pro industria et labore xxti hz
ma habere et non in eis sentire aliquod
dapnum nūquid licet hoc licet sed ille no
ē contractus societatis sz locationis q;
negociator ille locat apas suas p illo
precio Et isto modo michil sentiet etiam de
lucro posset aut et pactū fieri q; non so
lū deberet hmōi pdicta xxti sine vllo dāp
nio sz etiam talem Vel talem ptem de luc
et nullam de dapno quod ḡdem accipere
non ut socius sz tāq; opis sine sallario Vt
dictum ē de tali locatione s. locatio ē v.
et sequentibus A hoc intelligit nisi dampnū
contingat culpa ipius opas ponentis nec
tu quoq; opa utitur l. item queritur et
l. si mercedē ē qui voluptuam ff. locati et
taliter in dicto ē v. b

Quid si do pecuniā mercatori in societa
tem et convenio secū q; dabit michi certam
ptem de lucro et michil dico de dampno
Rñ det intelligi eadem pax de dapno Vt
in iustit. de societate ē illud A Et ibi pz
q; idem ē etiā viz qñ tñ expressa est
pax dapni quia eadem intelligitur pacti
te etiam de lucro

Societas ius ē quantū ad aliqua
alia ad mām precedentis ptim
tia primo infr. quero quid si ca
pitale pecuniē ponit in societate
sit casu pditū An in dubio sit dapnum eōe
uel tñ illius qui posuit pecuniā Rñ hm.
glo. in l. si non fuerit ē. ff. pro socio q;
in dubio non ē eōe et sic erit illius tñ
qui pecuniā posuit Glo. tñ in l. i. C.

pro socio dicit ḡnum s. q; sit dapnū eōe
a Pro prima opinio q; non sit eōe facit
hm dictū Angelū q; ille qui capitale pos
non dicitur locare capitale sed fructū
cius sicut et ille qui aquam ponit dicit
solum fructū psone sue locare ut ē socie
tas primo in additione magna Hic q; sit
habet ille qui aquas posuit si aquas pdi
dit absq; eo q; teneatur ad ptem capita
lis pditi dicit tñ pro quē refert cy. i l.
i. C pro socio q; aut capitale stetim ē pdi
tum tñ fortuito aliquo alio socius aperit
poterit et dapnū erit eōe aut post aque
ductus et pdimē tñ dapnum erit illius
tñ qui pecuniā posuit satis cūm ille hz
de dapno qui aquas pdidit Et hoc apl
Cy ibi dicit ē equissimum de iure tñ cum
his tractare licet statum pcat si tñ peccat
ex tñ societatis dapnum videt ee eōe l.
si id quod ff. pro socio hm do. Angel
Et addit dñs Petrus qua sequitur cy. dñs
chi magnus placet presertim in foro cōscie
tie quemē iudicatur arbitrio boni viri
q; in hoc iudicio versatur l. in pposita
ff. pro socio Ita tñ q; si qñ in premiis
societatis tantū capitale erit pditū et
medietas aque presentie tunc adhuc putare
q; pro aliqua pte ille qui aquas posuit pti
cipare debeat de periculo capitalis posite
rōne dicti capitalis erit participationis
erat de lucro ar dicte l. si nō fuerit
prius et l. quidē ff. pro socio Hoc vō
de ar. dicit indistincte dapnum debe
re eē eōe Bal. vero ait tu dic q; quatenus
ē eōe lucra catenus debet eē eōe et dap
nū et non al' Et hoc inde ē verum q;
equali pte dapnum cū lucro debet re
cipi ē Vt in iustit. e. q; illud Nec ad
dapnum videtur posse contingere i hac
societate quantumcūq; mīt pacta insi
ecta capitale Nam si ille qui ponit o
peras pdit eatū fructū sibi et alē pdit
fructum pecuniē que admittere consuevit
ut ē societas primo in primis in addi. 24
et nāt Renerius pro fratre ber
nardino de senis in suis contractibus
vt michi vi' sermone xxxix Hic hm pfa
tū dñm Angelū Si consuetudo aliqua ap
pareat circa pdictam societatē que non
repugnaret rōni et equitati erit servanda
Vñ si consuetudo foret q; periculū capita
lis in dubio sit eōe quia illud qd ē mere
fortuitum videt actui mīt pte l. si pūs
q; placuit al' incipit versic ff. de aqua
plu. ar. Tunc dicerē q; periculū sit eōe
quasi hoc fieri pōt p partium expres
sum vt tenet glo. xvii q. ii pleruq; Ut
hm eundē si tale dapnum capitalis pe
ris decet dolo vel culpa alterius socior illius
soluīo erit periculū tñ socius de dolo et

culpa tenetur ut l. socii ff. pro socio
In qua culpa computandum non solum
lata sed etiam levis non aut levissima //
Sufficit enim q̄ socius talem diligentiam
adhibuit quale in suis adhibe consuevit
ar dicte l. socii. Nam et si expresse quis
in se periculi susceperit non tñ intelligit
de illo quod venit ex culpa consortij Vt
l. plt. C. de nauff. Colligo ergo q̄ si ap
paret partium uel consuetudo non ita
habilis hec servanda ē que si non ap
paret in dubio dampnum capitalis erit
pro ea parte pro qua erat et lucrū sic
distribuetur adeo uel culpa consortij quia
tue illius tñ erit

Sed nūquid dampnū ꝓsone opas parietis
det ītuitu roīcati R̄. Videtur q̄ non Vt
ff. eo l. socius ꝙ. socius vbi dicitur socius
tu resisteret rebus suis venalibus ad fuga
citū pentibus vulnerator ē impensam qua
in curando se fecit non consequitur quia
id non ē in societate ꝑ quis ꝑ societatem
impensum sit. Quod indistincte potest intel
ligi uerū q̄n hec dampnū contigit culpa
ꝓsone. Alī satis videt equū q̄ sicut ipse ꝑ
triparet de dampno capitalis Ita et alt
ꝑtriparet aliquid de dampno ꝓsone quod
euenit ꝑ societate etiam ꝑtendatur ceteris
suis quadā habeat fiducie Vt l. Verū
in prīo ff. eodem Cum et societas

Quod si finito tpe societatis non recipit
ursi capitale Sin dicti capitale periisse
ro. Vel tñ illius qui posuit R̄. ut hec
diuersi diuersa sentire videntur. Nam glo
in l. i. C. e. Videt sentire q̄ equaliter di
uidi debeat nisi aliud sit ꝑ partium dicta
tatis aut ꝑ consuetudinem introductu
Platius vero duns Hugo. sentit q̄ ter
minus opas prestans ꝑtriparet de dampno
capitalis cateris et ipius capitale ꝑ
seruatur. Sz recte hec mihi probari non
videtur. Vii tñ dicit hñ Jaco. de are. q̄
non solum de consuetudine sz etiam de
iure. ē q̄ capitale hec casu sit salū //
Quare cū socius mouet q̄ capitalis
ꝑtem det habe. Et si dicas q̄ post opas
R̄. q̄ ꝑtē opere intelli- ex rōne equi
dens infusurio pterire non aut ipi socii
Et satis facit qd dictum ē in addicōe
za ē. societas finio in primo deinde si vul
pauit commodare ape eiusdem et alter
post commodare pterire non ꝑtem
finge cū q̄ vnus in societate posit mille
milia alt opam tñ tue h̄ nulla post ex
pacto iusti de commodato ape cū com
modatio pterire non aut de ipa totali
sorte Ita etiam sentit bal. quod notat
Platius venerandus pro ri ē rationabile
in talis ac similibus ꝑ arbe rationem

Item vnus socioꝝ post partem ut duas
ꝑtes lucri et vnam dampni fecit et alius
contra duas dampni et vna lucri R̄. hñ dic
tum dñi Hugo q̄ non quia vnus socio
rum post plus de lucro ꝑtiparē q̄ de dam
no tenetur de iure canonico et diuino sed
etiam ciuili aut l. mutuo ff. e. Silicet no vz
partium q̄ deducto dampno vnus habeat du
as partes lucri alt vero una insi ille q̄ plus
habet de lucro tñdem plus pterire opz aut
in industria in societate posuerit ut l. si non
fuerit in prīo et ibi glo. ff. e. Et multotie
no valet pactum ut vnus tñ lucrū alter
tñ dampnum sentiat. Esset enim requisitum
tenuis societatis q̄ leonina appellatur de
l. si non fuerit ad fi. Quod verū nisi ille q̄
tñ opas ponit aliquid rerum ꝑ sua opa
vellet sine dampno quia hoc posset non rep
sorius R̄. tanq̄ locatus ut ē societas q. s. i.

Sed an possit pacisci q̄ capitale sit salū
R̄. de iure canonico et etiam in foro scie
non pot hñ dñi Hugo. Et ita sentit glo
in c. placuit xvij. q. ij. Ex hoc aut multi
sunt apiones. Nam bal in l. i. C. e. q. iv te
net q̄ tale pactum non valet nec ex forma
contractus nec ex ius natura. Ideo dicit
q̄ sapit vsurariam pūitatem. Hasti aut in
sua suma in ti. de vsuris q̄. An aliquo cau
tenet q̄ de iure ciuili talis societas iusta
scie ex vi pacti q̄ ex iā contractus. Sed
dictum bal. verum videtur. Vt ex predēn
tibus colligi pot etiam in ꝓximo q̄. Sm
alios aut hoc pactū non e equū nec in
iudicio aie seruandum. Vt nō. d. Hug. de
bur. in c. fi. ē de vsuris

Sz quid si vterq; socioꝝ pōt ponere
et opam q̄ vnus ponit maiorē quantitatē
q̄ alt R̄. hñ dñi Hugo. sive sit factū
pactum q̄ quota parte quis lucrū et dam
num sentiat sive non. Nam salum i foro co
scie h̄ etiam de iure ciuili considerandū ē
quis eorū in effectu plus in societate po
suerit ut ille maiorē ꝑtem accipiat lucri et
ex una parte maior fuit summa posset tñ
tanta ē industria altri q̄ excederet illu
qui maiorē contulit summam. Vt si salus nam
stat pactionibus pacta sustineat dicta l.
si non fuerit in prīo et l. quid enim ff. e.
Sz vtrum ille qui tñ opas ponit qui pro
fessionem causa societatis debeat habe expe
sas de corpore societatis R̄. hñ. do. Hugo
Ja. de are. et ti. qui dicunt in l. i. C. e. q̄
sic quia lucrū non dicit nisi deductis expe
sis ff. e. l. mutuo. Quod intellexit bal. i
dicta l. i. exceptis expensis quas fecerunt
circa dom. quia illi facti non debet de cor
pore societatis ar. l. sed et si lege. q̄ ar
aut ff. de pet. hereditatis. Putarem tñ Tho
seruandum ē consuetudine etiam i foro
conscie cū sit optima legū interpres ff. de
legibus si de interpretatione Cū et tacite

videatur actum quod fieri consueuit ut l. h
est C. locati

Sed pro quibus pribus tenentur ad solutiõ
nẽ pensionis finditi uel apothece rõdnt
te sorti ex disparibus partibus Rñ hñ domi
nũ augẽ. locanti tenentur pro equalibus
pribus inter se aũt tenent pro rata sortis
tatis Et ita dimidẽ dẽnt dictum debitũ inqz
redis sicut dimidiũt principale et hñ dis
dictas dispares pres Quod et tenet bal
in l. i. C. e. Vbi etiã dicit q hñ dictas par
tes dispares dimidi debent quoq; supeller
tilia et massaritie societatis quod sequẽn
dum ei uidetur uidetur tum conueniatur arbi
trio boni viri quod in hac contractu adẽ
mayẽ debet l. iii ffposita ff. e.

Quod vero si pditum e capitale aũ hñ
tum tempus societatis nũquid ille qui po
sunt teneatur ultrz ponere Rñ hñ do. Angẽ
q non et tenet glo in d. l. si non fuerit
s. i. ff. e. et in dicta l. i. C. e. de societa
te uerso seu locatione alioz dicetur j. p
sua q.

Somnia si quis contra naturam
pertaxerit si electionẽ ẽ depom de
bet Vel si apparet corrigibilis
debet tradi correctioni ad ꝑpetu
am penitentiam agendam Si lapsus de
bet exortari et a retu fidelũ usq; ad co
dignam satisfactionem fieri alienus ex
de extra. si pecta. electi a Secundu aut
leges tales vltio supplicio condempnant
quia ꝓpter hoc peccatum deus naturę
mittit pestilentias fames et terre motus
In aũt Vt non luxu. contra nãm coll. vi
b Et hoc vicium magis e q si aliquis cog
noscerat matrẽ xxxii. q. vii adulterij Et
de hoc et aliis speciebus luxurie
s. l.

Sollicitudo Vtrũ licitũ sit sollici
tudine exercere de temporalibus Rñ
hñ tho. 2ª 2ę q. lv. Sollicitudo
temporaliũ tripliciter pot cẽ illi
cita primo modo ex parte eius de quo solli
citamur ut si temporalia tamq̃ finẽ que
rimus Hugo dicit in li. de oꝑibus mona
chorũ Cum dñs dicat nolite cẽ solliciti
res hoc dicit et non illa mutuemur Et
ꝓpter illa faciant quodcumq; in elemosynis
predicatione fieri iubentur Secundo modo pot
cẽ temporalium sollicitudo illicita ꝓpter su
perfluũ studiũ quod apponitur ad tempora
lia prouuranda ꝓpter quod homo a spiritu
alibus quibus principaliter insistere debet
retrahitur Et ideo dicitur Eccli xxxi. q.
sollicitudo seculi sufforcat cerebrum Tertio mo
do ex parte timoris superflui qui s. aliquis ti
met ne faciendo quod debet necessaria sibi de
ficiat a plus inse quã in deo confidendo
b Quod deus tripliciter excludit pmo

ꝓpter maiora beneficia hominꝫ prestita dñs
in nobis ꝓpter suam sollicitudinẽ s. corpus
et animã 2o ꝓpter subiectionẽ qua deus
animalibus et plantis subuenit absq; humano
ope 3o ex dilectione ꝓpter quã deus
ostendit se nobis promittens ẽterna bona tpalia
que optanda principaliter sollicitant Et
ideo concludit q principaliter sollicitudo
nostra debet cẽ de spiritualibus bonis spe
rantes q etiã tpalia nobis proueniant ad
necessitatem si feceritis quod debemus
Vii dicit ihc vi primũ querite regnum
dei et iusticiam eius Et hoc etiã additur
tur vobis Ille hoc nõ aliquid habet su
pra epistolam s. penult

Scribitur i. s. ad diuinandi dif
ficult aut a ꝓphetia cuius ꝓpho
tia accipitur in bono et fit gratie
Scribitur uero in malo et fit
contra pro pena i. q. i. duces al' indices
et C. sequenti

Quot sunt gñã diuinationis Rñ hñ
tho. 2ª 2ę q. xcv. cum diuinatio vitiũ
aliquo demonũ auxilio Quod quidẽ vel
expresse imploratur uel ꝓter pactum
tacitum habet sed occulte demon intendit
ad ꝓtrahendum quedam futura que hñ
bus sunt ignota eis aũt cognita Vnde
triplex e diuinationis genus primum e
ꝑ manifestam demonũ invocationem qđ
ꝓtinet ad nigromanticos Secũ ꝑ solam cõ
fidentiam dispõis motus alterius rei
quod ꝓtinet ad augures Tertium e diuina
tionis aliquid ut manifestetur aliquod or
culti quod ꝓtinet ad sortes Sub quali
bet aũt istorum multa cõtinentur de q
bus in sequẽtibus s. dicitur Et etiam
hñtur xxvi q. iii Ysaie ysono ij. q. v.
Per multa

Quot modis fit diuinatio ꝑ demonũ
invocationẽ Rñ hñ tho. ubi s. demones
expresse invocati solent futura ꝓnosticare
multipliciter Quidã quidẽ ꝓstigiosos qui
busdam apparitionibus se aspectui uel au
ditui hominũ ingerentes ad ꝓnostican
dum futura Et hi spectus vocatur ꝓsti
gium Quidã aũt ꝑ sompnia et hi somnia
diuinatio sompniorum Quidã aũt ꝑ inspi
ciũ aliquos apparitionẽ uel locutionẽ
et hoc vocabatur nigromantia quia ut di
cit ysidorus in libro etymologiarum nigro
mantici morientium manibus diuinatio fiũ
ut patet quia quibusdam ꝓnosticationibus
adhibito sanguine videntur resuscitare mor
tuos diuinare et ad interrogata respondere
Quidã uero futura ꝓnosticant ꝑ hariolos
Vnios sicut in arreptitijs patet et hoc
Et diuinatio ꝑ pythones Vt ysidorus dicit
Quia a pythone apollinis sunt dicti qui
dicebatur cẽ auctor diuinandi Quidã aũt

futura ꝓnunciant eis ꝑ aliquas fictu
ras uel signa in rebus tamnatis appa
rent que quidem si appareant in aliquo
corpore terrestri puta in ligne ferro aut
lapide polito vocatur gheomanchia Si aũt
in aqua ydromanchia Si in aere aerimã
chia Si in igne ꝓiromãthia Si aũt ĩ vis
ceribus animalium ymolatorũ inanis demo
num vocatur aurispicium

Quot modis fit illa diuinatio de qua dic
tum ẽ in ij ꝑ. Et fit ꝑ considẽationem
dispositionis uel motus alicuius ℞ sm tho.
ubi ẽ. fit multipliciter Nam si conetur
aliquis cognoscere futura ex considẽatione
situs uel motus siderũ hoc ꝓtinet ad as
tro logos qui et genitalici dicuntur ꝑter
considerationẽ natiuitatũ dicũ Si uero
ꝑ motus aut voces auiũ siue ꝑ quorum
cunq; alioz siue etiam ꝑ sternutationes ho
minũ uel membrorũ saltus hoc ꝓtinet ge
neraliter ad augurium Et dicitur a gar
ritu auiũ sicut auspicium ab inspectione
auiũ Quoz primum ꝓtinet ad auzes qui
ad oculos In quibus cum huiusmodi pzeci
pue considerari solent Si uero huius con
sideratio fiat certa uerba horum alia mẽ
tione dicta que quis retorquat ad futura
qd vult ꝓnoscere uocatur amen Si aũt
considerentur alique depositiones fictuaz
in aliquibus corporibus usui certi electos
erit alia diuinationis species Nam ex hac
a mentis manuũ considẽatis diuinatio
ydromanchia vocatur Cyzos enim grece di
manus Diuinatio uero ex quibusdam fi
guris in spatula alicuius animalis vocat
spatula manthia

Quot modis fit diuinatio illa de qua dic
tum ẽ ꝑ in ꝑ ij. Et que ꝓtinet ad sortes
℞ sm tho. 2a 2e q. xcv. Iste diuinatio
fit ex considẽatione eoꝝ que eueniunt
ex quibusdam que ab hoibus sorte fi
unt ad aliquid occultũ inquirendũ et hĩ
multipliciter fit enim quig ꝑ protractio
ne punctoꝝ quod ꝓtinet ad arte geo
manthie Quig ꝑ considẽatione fictuaz
ĩ cũ que eueniunt ex plumbo liquefacto
in aqua ꝓiecto cuiusq; ꝑ quasdam cedu
las factas scriptas uel non scriptas in
occulto positas dum considerantur quas q;
accipiat Similiter inequalibus
ꝓportionibus que maiore uel minore accipiat
uel etiam ex taxillorũ ꝓportione qb
plumbi puncta ꝓiciat Vel etiam dum co
sideratur quod aperiens libũ occurrat
que ars sortium nomen habent

Vtrum omnis diuinatio sive superstitio sit illi
cita ℞ sm zap. Omnis diuinatio phytica
e a deo et licita Cum enim future que
solius dei sunt aliqui ꝑ hoc tuentur la
bzant diuinatis una creaturis attri
buunt ysa. xli Annunciate que futura sint
in futuz et sciemus q; dij estis vos Ier
emie xix Non auguremini neq; obseruetis
bitus sicut gentes Et ibidem xx. Mala q
decreuerit ad magos et aziolos ĩcet
multa alia similia Et sicut aut augus.
Vanitas azeũ magicazũ ex traditione mu
lozũ in toto terrazũ orbe plurimus seculis ĩ
ualuit et per inuentiones eoꝝ in nocta
sunt auruspicia augurationes et ea q; dicun
ozacula et nigromanchia xxvi q. ii. q. sunt
saluatore Et silitez de ꝓhibitione talium
xxvi q. v. ꝑ totum ij. q. viii. non licet ĩ
q2 cauelis sequentibus ex eo ꝑ totũ Et
sili. ad genus superstitionis ꝓtinet omnis hĩ
stitutio et remedia que medicoz q2 disci
plina condẽpnat siue in uerbis siue ĩ ca
racteribus siue in quibuscunq; rebus sus
pendendis uel ligandis uel saluandis siue
ĩ auibus uel animalibus mutis Item si uetus
abulantibus annis lapis aut puer ĩcone
mit medius Item reduce ad lectũ si du
se calciat sternutauit reduc ad domum
si procedens offenderit hĩ et multa hm
moi xxvi q. ii. Illud Item non sunt ob
seruandi dies egiptiaci aut kl. Januarii
aut mensis uel dies aut lune solis q
rursus et huiusmoi xxvi q. vii. Non obser
uetur Non tñ condẽpnantur cultores q2
seruant ꝑa ad seminandum uel ad plã
dendum arboꝝ et huiusmoi qui talem
habet rationem sili. et phytici certa medici
nas et unctiones faciendas et huiusmoi
a Nam illud dicitur superstitiosum et
phytum quod non habet auctorem a uita
seu scriptura diuina uel certissima sen sãc
torum ij. q. v. consuluisti. b

Quezitur hic specialiter Vtrum diuinatio
ꝑ inuocationẽ demoniũ sit illicita ℞ sm tho.
ubi ẽ sic Deut. xviii. Non inueniatur inter
qui aziolos consulentem nec phitones consu
lat Et huiusmoi duplex e ea prima quia
ĩ inuocatione demoniũ fit partium expres
sum cum demone et hoc ꝑ se illicitum
Vnde eoꝝ quasdam dicit ysa. xxviii. Di
stitie ꝓcissimus fedus cum morte et cum
inferno feriunt pactum Et adhuc ꝓtius
est si sacrificium et reuerentia demonum tri
buatur exhibeatur. Alia ꝑter pactum quig
demonum cum quo intendit ꝓfessionẽ hoc
de huiusmoi sunt cultus etiam si aliqua verba
dicat intendit homines assuefacere ad hoc
ut ei credatur et sic intendit ꝓdicere
etiam qd sit salutis humane nocium Vnde
Athanasius exponens illud Luce nec in
terpellant illum dicens abrenuntiare dicit
quis uera fateretur demon compescebat
cum xpus eius sermone ne sibi cum veri
tate in aliquatenus ꝓfuisset ut nos etiã
assuefaciat ne curemus de talibus etiã si

uera loqui videantur Nephas enim est ut eum absit nobis scriptura diuina adhibeamus ministrare de eo autē q̄ saul phitonissam consuluit que diuinauit i. Reg xxviii dicat augs ad simplicium non ē absurdū credere aliqua dispensatione p̄missum fuisse et non diuinitate arte magica uel potentia sed dispensatione occulta q̄ phitonissam tacebat et saulē se ostenderet spūs iustis aspectibus regis diuina enim spūs p̄missus uel non vere spūs samuelis a requie sua excitatus ē ꝛ aliquod fantasma et illusio p magicam diabolicam machinationibus facta quam scriptura samuelem appellat sicut solent magici deos suos nominibus appellari xxvi q. v. nec mirū

a Et ibi patet q augs videtur fuisse hanc suam viz q samuelis apparitio potius fuerit p̄stigiosa seu fantastica et diabolica illusio b

Vtrū diuinatio p̄ astra sit licita Rñ hm tho. ubi supra duplices effectus subtrahuntur celitati celestiū corporū p̄mo quidem oīs effectus p̄ accidens contingentes siue naturales humanos siue brutales q̄ ut p̄batum ē methaphe. Eius p accidens non habet causam et p̄ricule nullam ut lapide cadente fiat terre motus uel q̄ homo fodiente thesaurus deo aut subtrahitur celitati celestiū corporū actus liberi arbitrij possunt tñ celestia disposse inclinare mentem tñ p̄munt in corpus huanum ꝛ tñ ex hac nulla necessitas libero arbitrio imponitur Si quis certo considerationē astrorum statum ad p̄dicta diuinos ꝛ ad cognoscendum futura talia siue fortuita a etiam ad cognoscendum p̄teriti tempus futura opa hominū p̄cedet hoc ex vana et falsa ꝛ opinione habet et tūc opatio demonis se immiscet vnde erit diuinatio illicita a Vñ augs in libro de doctrina xp̄iana et xxvi q. ii. Illud dicendum ab hac tñ superstitione p̄ nimiose sectari sunt qui alium genethliacum p̄ter nālium considerationē dicūt nunc aut mathematicum vocantur Nam et ipi quos stellarū verum positionē eorum que nascuntur consequuntur et alij p̄destinant tñ p̄ inde conantur uel actiones nostras uel actionū eventum p̄duci animis erramus deo xp̄iano penitus p̄hibentur in suis opibus observare lunē uel stellarū cursus xxvi q. v. non licet Imo hoc actē p̄ dolatria reputatur eadem ca q̄ ꝛ illos et c. se b Si uero aliquis statum considerationi attendit ad prognosticandū futura societates que ex celestibus corporibus creantur puta societates sicitates uel pluuias et hūgnōi non est illicitū

Vtrū diuinatio que fit p̄ somnia sit illicita Rñ hm tho. ubi ē. Si quis status ꝛ ad prognoscendū futura hm p̄ somnia p̄cedunt ex reuelatione diuina ut somnia pharaonis Vel hm q̄ p̄cedunt ex nāli causa interiori ut cum habundans humore frigido somniat q̄ sit in aq̄ uel nunc fuit extensa ut ex aere ut impressione celesti q̄tum se p̄ virtutes tales extendere non erit illicita talis diuinatio a quia ē demonstratio quedam nālium hm physicos b Si aut diuinatio hmoi causetur ex reuelatione demonum cum quibus pacta habetur expressa qua ad hoc inuocantur Vel tacita qua hmoi diuinatio extenditur ad id ad quod non pot se extendē a ꝛ hm naturam uel ex inuocata reuelatione diuina ut plurimum ē b Erit diuinatio illicita et superstitiosa

Vtrū diuinatio p̄ auguria sit licita Rñ hm tho. ubi ē. ex motu uel statu auium futura augurari non fuit sicut ex causis ꝛ in q̄tum sunt effectus aliquarū causarum que etiam sunt causantes futuros eventus Causa aut operationis auium bruto rum animalium ē instinctus quidam quo mouentur motu nāli Et hmoi instinctus ex duplici causa pot p̄cedē Vno quidē modo ex corporali celesti et hm hoc nichil p̄hibet corum operationes ee futuroꝝ signa in quantū formantur dispositionibus corporum celestiū et aeris ꝛ unde ex quo p̄cedunt aliqui futuri eventus Ita hoc tñ considerari ꝛ p̄mo quidem ut hmoi operationes non extendantur nisi ad prognoscenda illa futura que causant p motus celestium corporū p̄ ut b. s. q. c. 1 mediate aut p̄ximi p̄cedentem dictum c 2o ut non extendantur nisi ad ea que aliqualiter possunt ad hmoi aua lia p̄tinere Consequitur enim ꝛ celestia corpora coniunctione quadam nālem ad ea que eorum vim sunt nocua sicut multationes que fiunt p̄ pluuias aut ventos et alia hmoi Alio mō instinctus hmoi causantur ex causa spūali s. uel ex deo Vt patet in columba sup̄ xp̄m descendente Et in coruo qui pauit heliam Et i pisce qui absorbuit et eiecit Jonam Vel ex demonibus qui vtunt hmoi opa tionibus brutorū ad implicandas animas vanis operibus et operationibus Et iste mō non sunt licita a quia non sicut ex causis nālibus uel inditis reuelatione diuina ut pot colligi ex dictis b. s. viij. b Et eadem ratio ē de auibus alijs hmoi Quod aut Joseph aut ipse in augurando scia p̄ non cet ei filios in auguriando scire Intelligendū sm augm q̄ hoc locutus

referens ad id quod vitiose de eo opinabatur. Et sic etiam dispensator cum lucro
¶ Idem in sum. li. i. tr. xi. q. vii. b
¶ Utrum diuinatio p̄ ea sit licita. Rñ. sm. tho. ubi ē. Omne dictum quē verba aliqua ad tentionē dicta retorqueantur ad futurum ut ē. in 2ª. ꝙ. dictum ē. Huiusmōi aut verba et si non subdantur dispositioni stellarū disponantur tñ quis quidē sm diuinā prudentiam ut recitatio sompnij ꝙ audiuit ghedeon Iudic. viii. et verba pharaonis que attendit ioseph Genes. xxviii. et sic licet. a. hoc verum ē quē de diuina reuelatione non dubitatur ut ē. ꝙ. viii. tantum ē. b. sit etiam hoc quis p̄ aspirationē demonū et sic ē illicitum
¶ Utrum diuinatio sortium licita sit. Rñ. sm. tho. ubi ē. sorte ꝙdē dicitur cum aliquid fit ut p̄ eius euentum aliquid occultum innotescat. Et quidē si quaeratur p̄ sortes quid eis sit exhibendū vocatur sors diuinatoria. Si aut quaeratur quid agere oporteat vocatur consultoria. Si vero quaeratur qd futurum sit vocatur diuinatoria. Itaq; si euentus sortium expectetur ex fortuna qd sortes habet. Falsa ni diuinatoria non videtur habē. p̄terea nisi sorte vterē necessarie sicut aliqui non valentes aliquid contrarium diuidere. Vel nisi vt sortibus exponentes fortune quisq; partē accipiat. Si vero euentus sortium expectetur ex spiritu malo qui quidem expectatur ex demonibus sicut legitur ezechielis xxi. ca. rex babilonie stetit in biuio in capite duarū viarū diuinationē quaerens et cōmiscens sagittas interrogauit ydola et exta consuluit. Et hoc ē illicitum. Ca. Vero expectatum a deo sicut illud p̄. xvii. sortes mittitur in sinū sed a dño tantum. Et talis sors sm se non ē malum ut hugo. dicit. p̄t tñ in hoc quadruplex p̄terit mendū primo si absq; necessitate ad sortes recurratur hō cū videtur ad dei temptationē p̄tinere. Ca. Si quis etiam in necessitate absq; reuelatia sortibus vtatur. primo cū magna deliberatione et p̄missa oratione. Et sic exemplo apl̄oꝝ in electione matthie actū. i. Ca. Si diuina oracula ad terrenā nec spiritualia cōmittantur. Vt dicit hugo. ad sanctimoniales. Ca. Si in electionibus ecclesiarū que ex spiritus sancti inspiratione fieri debent aliqui sortibus vtantur. Sexto aut ē in temporalibus dignitatibus que ad terrenā dispensandā ordinantur. In quarū electione plerūq; hoc sortibus vtimur sicut et in temporalium rerum diuisione. Si ergo necessitas imineat licitū ē cū diuina reuerentia sortibus diuinum iudicium implorare sicut tempore p̄secutionis q̄n fugiat nec mortē cum deseratur ecclia sorte queri pot. Vnde dicit hugo. in epla ad honoratum et cum danda sit elia eis qui eque indigentes optulerit ceteris paribus et veraci dari non pot sorte iuste queri tur. Vt dicit hugo. primo de doctrina xpi ana. Sexto etiam dicit q̄ pro lucris diei meridie licet uti sortibus xxvi. q. ii. sors. Idem hosti. et intellige in his que te poralia sunt et de sorte simpliciter sine alia superstitione. a. Nā p̄dicte ecia cōtrahit. Vt in sū. li. i. tr. xi. q. viii. b
¶ Quid de diuinatibus vel ecia quibusdā quantibus occulta ut furta et huiusmōi p̄ inspectionē astrolabij aut in scripturis vel inspectionē in libris p̄ sm. W. nullo mō licet si superstitiosum ē ex eo ex quarū. a. Hic tex. habetur et cōmentator et hostie licet tamē aliud videtur sensisse. Vt in sum. ca. tr. q. xvij. b Et ratio tur ad diuinationem p̄ astra de qua dictū ē in gl. viii. aut etiam ad sortes de quibus in p̄cedenti gl. habetur. a. Huiusmōi vero inquisitiones futurorum et silium nullatenus licite reduci p̄nt ad inquisitionē per astra seu p̄ sortes. Vt satis ex p̄cedentibus pot patere. b
¶ Quo frequenter eueniant que diuinum p̄cedit. Rñ. sm. tho. qui sic dicit. hugo. solutā habet quēm dicens ex hoc fieri p̄missū dei. Vt illi qui hoc audiunt et vident p̄hibeantur in quali fide sint. Vii. deut. xiii. Si surrexerit in medio tui p̄phā aut qui somnium dicat se vidisse et p̄dixerit signum atq; portentum et venerit quod loquitur ē et dixerit tibi eamus et sequamur deos alienos quos ignorās et seruiamus eis non audies verba p̄phete aut sompniatoris quia tentat nos deus ut fiat palam vtrum diligatis eum aut no xxv. q. v. nec mirū. Tho. vero ubi. ē. dicit hoc q̄ a primo hoc in illis obseruationibus aliquid expressi sunt cum accidit. Sz postmodū cū hoc cepit hoc obseruationibus animū implicare multa sm hugonem obseruationes eueniunt per deceptiones demonū ut his obseruantibus hoc hoc implicati curiositates fiant et se magis inseruant multiplicabo laqueos p̄nicioso exitio. Vt hugo dicit in 2º de doctrina xpiana. a. Idem in sum. eo. ti. q. xx. b
¶ Utrum liceat requirē a morientē q̄ reuelet statum suū post mortem. Rñ. sm. tho. In quolibet nulla ratio videt si q̄s requirat a morituro curiosē statum eius post mortē subtrahendo tñ hoc diuino iudicio. Vnde nulla ratio videtur quare hoc deceat dici petitū nisi forte ex dubitatione fidei de futuro statu q̄ tollendo

mgnatur a Idem in sum. co. ti. q. xxm b
De pena dnmnatoꝝ ñ. Sorthilegium ij° ꝙ.
penulto De incantatione maleficij ꝑ nudi
tũ ferri candentis uel aque bulliẽtis
ẽ. duellũ ꝙ. plꝰ in fine

Sorthilegium ij° quantũ ad sup̃stitiosas observantias Et primo queritur utrũ liceat uti arte notoria R̃ sñm tho 2a 2æ q. xcvi. Ars notoria ẽ oño illicita et a xp̃iano fugienda her ẽ azb ꝑ qua quida nititur sciam acquirẽ h3 anno inefficax est et fuerunt ibi quedam pacta implicita cum demone a Idem in sum. ii. i. ti. xi. q. x b

Utrũ observationes que fiunt ad sanitatem et hugmõi sint licite R̃ sñm tho. ubi ẽ. In his que fiunt ad aliquos effectus naturales inducendos considerandũ ẽ utrũ nãliter videatur posse tales effectus causare et sic non erit illicitũ Si aut nãliter videant tales effectus causare non posse que ẽ ut ꝓcedant ad ꝓdicta pacta cũ demonibus Ut patet ꝑ aug⁹ in xxi. de ciuitate dei her aut apparet specialiter cũ adhibentur aliqui caracteres uel nota ignota aut alie quecuq3 uane observationes quas manifestum ẽ nãlem efficaciam nã hr̃e et talia semp sicut superstitiosa et illicita Si tũ ut dicit ray. aliquis colligat herbam medicinalem cũ symbolo uel oratione dominica Vel scribit hic in carta ut portet sup̃ se infirmũ ut sic in his tũ deus honoretur non reprobatur dñmodo illa alia sup̃stitiosa observantia et mittatur xxvi. q. v. non licet et q. vii nõ observentur R Idem in sum. co. ti. q. xi. b

Utrũ suspendere diuina uerba circa collũ sit peccm R̃ sñm tho. 2a 2æ q. xcvi. In cibus admistionibus uel scripturis hmõi duo cauenda sunt ꝓmo quidẽ quod sit quod ꝓferatur uel scribatur quia si sit aliquid ad inuocationẽ demonũ ꝓhibitum est manifeste superstitiosum et illicitũ Sili si cõtineat ignota nota s. ne sub illis aliquid illicitũ lateat Sicut Crisost dicit q. multi confingunt aliqua nomina ebrea angelorũ et scribunt et alligant q. non intelligentibus metuenda videnꝰ Sili ne aliquid falsitatis cõtineat quia sic eius effectus non posset expectari a deo qui non ẽ testis falsitatis 2o. aut cauendum ẽ ne cũ uerbis sacris cõtineantur ibi aliqua uana ꝓputa aliqui caracteres inscripti ꝓter signũ crucis Sili nec spes habetur Tmodo scribendi uel legendi aut in q̃cunq3 uanitate que ad diuinã reuerentiam non ꝓtinet at qua hꝰ inducatur superstitiosum Vii xxvi q. v. non licet di⁹ non licet ne
recolligendo herbas medicinales facere
aliquas observantias aut incantationes Et
sñm W. non reprobantur bremũa In quib⁹
scribuntur uerba euãgelica tñ Sed si
credatur q. tm̃ hmõi efficaciter si scribantur alio tpe q̃ dum in certa euãgelia legitur superstitiosum ẽ Sili si scribantur caracteres et nota inusitata q̃
nota dei ineffabilis Et in quibus dicitur
quecuq3 portauerit super se istud breue ꝙ
a .b. q. non ꝓhibebitur sic uel sic aut
illud uel illud bonũ sibi tantum̃ set sñm
eundẽ W. et in sum. co. ti. q. xvii. ubi
her notantur b reprobanda sunt et per
tant qui scribũt aut portant aut donant
aut vendunt aut portanda docent in ista
deo fuerunt simplices q̃ ignorantia de
beat eos excusare que etiam non excusat
si sup̃ her fuerint monuti uel instructi
a Tales cũ etiam ꝑeant ꝓpter uitã
Aug⁹ xxvi q. vij non obseruetis iap
de de hugmõi superstitionibus et diuinationibus aut q̃ aut talibus credunt aut
ad eorũ domũ adeuntes aut suos domibus introducũt et instruant seruant se fidem xp̃ianam et baptismũ ꝓfitentur se
cuntem et dei timentes utrum dei ꝓuidentia meruerisse uisi errata sua
emendatis deo retribuente Dicit et
apl⁹ 1. corin. v. et coll. ix. Siue manducatis siue bibitis siue aliquid aliud facitis In nomine dñi nri Ihu xp̃i facite
quia uiuimus moriemur et sumus b

Quid de ymaginibus que fiunt ad tronomi R̃ sñm tho. ubi ẽ Illicitũ est
et ex opere demonũ habent effectum Cum
signum ẽ quia nõe ẽ eis inscribi quasdam
caracteres qui nãliter ad michilũ operant
Vbi sunt ibi tacita pacta cum demonibus
aut sunt ibi expresse inuocationes demonũ a Idem in sum. co. ti. q. xij b

Quid de incantationibus serpentum et
animal̃ R̃ sñm tho. ubi ẽ. si respectus habeatur solum ad uerba sacra et ad uirtutem diuinã non erit illicitũ Sed ꝓbatum ꝙ tales incantationes hñt illicitas observantias et ꝙ demones soleant in
tum et ꝓpque in serpentibus quia serpentes
sunt ꝓnti instrumentum demonis ad nocendũ Vñ sup̃ illud ꝑ sicut aspidis
surdus &c̃ glo. nõat ꝙ non laudatur a scriptura quicunq3 datus in scriptura similiter
do Ut patet de quibus iudex qui exaudit incantantem vidiam a Idem in sum. co. ti. q. xv. b

Quid de incantatoribus ufurarios uel pue
ros R̃ sñm W. si michil superstitiosum dicat uel faciunt nec mandatur dici uel fieri

ſz tñ utuntur licitis ꝓbus et etiam
abusionibus sicut per passionē et nō
cruorem et similia non pertant nisi talia
fecerunt post prohibitionē ab ecclia sibi fac
tam. R Cum ergo taliter pctarent
Vt colligitur ex dictis eisdem VV. Et in
sum. co. ti. q. xviii b Sunt etiā phibē
da ꝓter multa superstitiosa que ibi solet
misceri nisi fierent per aliquē defec
tum fidei et devotionis qui faceret ora
tionem in supl ꝓmū vel cingulū sz super
sz super inferiora manens imponēs a dū
modo iste devotus sive vir sive mulier
sit excellentis vite et ꝓbate discretio
nis hujusmodi cum non ē phibendus a tali
bus nisi forte timeatur quod ad eorum
plā illoꝝ indiscreti et superstitiosi rapiā
nationis sibi usurpent abusum sm eūdē
VV. et in dicta q. xviii Vbi hec habentur
b Satis videtur contrarians tho. 2a 2æ
q. xcvi. de hijs aūt qui reliquias sancto
rum portant ad collum et hujusmodi dic
ut b. reliquie ꝑ. fi
C Quod de sacerdotibus qui ex doloris al
taria exuunt vestibus sacris aut ymagines
lugris veste operiunt aut consueta luminaria subtrahunt vel talia fieri prohibentibus xxvi. q. v. queritur et misi fa
cientes pnitentiam fecerunt se ꝓmā det deponi
a hoc vero sm ius. Et in sum. co.
ti. q. xviii qui aliquod ꝑdictoꝝ fecerit
ꝓter odium privatum Si aūt ꝓter ze
lum eccīe bene licet q. et teneat consue
tudo ecclie que imminentibus tribulationibus
solet cantare deus venerūt gentes &c
Et in fine tristitie in die Veneris sac
ta altaria spoliantur et hoc ē quod se
quitur b Nisi forte faceret qua me
tuit calumniationē sacroꝝ vel subver
sionē fidei vel obsidionē et hujusmodi
Vel in tali facto plus humilitas quā do
losus declaratur Vt in dicto c. qui
ꝙ Ceterū qz aliqui in aggravatio
nē cessationis a divinis ymagines
ejecerunt vestibus et spinis supponunt
penitus reprobantur ex. de offi. ordi.
si episcopus. li. vi. Et hoc habetur b. cel
sus a divinis ꝑ. iij
C Quod de sacerdotibus qui ꝓ vinis
quas odiunt sceleter cantant missam
defunctoꝝ vel tempore ecclie ponit
fermentū et facit officium mortuorum
Vt illi arius moriantur Vel si fuerint
tales detecti deponi debent et ad a
gendum penitentiam tam sacerdos
quā qui interfuit debent arguendo
lo ꝓtem exilij relegari xxvi. q. v.
quinq; a Idem in sum. co. ti. q. xv.
sm ius. qui et addit q. idem et si
alia silia fiant licet hoc in c. allato

non dicatur et sic etiam in delictis ꝙ
creditur ad silia qui ē eadem ratio Nam
intellectus legis capitur ex ipius ver
bis Vt in c. intelligentia ex de verbo
signum et l. quod dicit ff de part b
C Quod de quibusdam mulieribus que
dicunt vel credunt se nocte cum dearum
dea paganorum vel cum herodiade et in
numera multitudine mulierum equitare
sup quasdā bestias et in mīa spacia
transire et multa hujusmodi et q aliquē
creature possint i melius animari aut
in aliam transformari Rē sm ius a malignis spi
ritibus mentibus fidelium talia fantasma
ta irrogantur nam dyabolus transfor
mans se in diversarum specierum ꝑsonarum
mentē quā raptam tenet multipliciter deludit
Nec dēt aliquis in tanta venire stultitia
ami ut credat q hec in somnijs et spi
ritu tm fiunt in corpore fiant alitez ih
delibē et pagano deteriora hec et mul
ta de hac materia xxvi. q. v. ꝑtō a Et
ibi hec ōia clarius habentur b
C Que pena sortilegioꝝ Rē divinatoꝝ
rum et maleficiorum sm leges capitur pler
ti dēnt Et si accedunt ad domum alterius
debent cedi Item bona eorum debent
omnia publicari C. de maleficijs l. nullus
et l. nemo et l. culpa a In dicta l.
nullus dicitur nullus arusper nullus
sacerdos nullus eorum qui hunc ritum assō
let imitare timet alterius accedat nec
ob alterius causam sed hujusmodi homi
nes aruspices q̄sus vetus ꝛpellatur Con
tremendo illo arusspice qui ad domum alte
rius accessit et illo in insulam depor
tando post adeptionē bonoꝝ qui eius
cohortatus est sacrificantibus nec ꝓmissis aru
spicem hujusmodi omnino non dilatorē esse
sed et dictum magis ꝓmissis arbitrando
Et in l. nemo dicitur Nemo aruspi
cem consulat aut mathematicum nec alios
alium augurē et natum ꝓcul confessio con
turbet Caldei et magi et reliqui quos
maleficos ob formoꝝ magnitudinem in
vulgus appellat nec ad hoc prave aliqd
molientur sileat cibus ꝓtervo humani
di curiositas Etiam supplicium capitis fer
et gladio vultare ꝓstratus quicquid
nostris iussis obsequii denegaverit
In l. aūt Culpa dicitur culpa similiter
tam phibita discere quā dare b Sed
sm canones si quidem pecuniam occultum
sit imponatur pnā xl. dierum c. c. i. Si
vero notorium curationis denegatio de
con. di. ij. ꝓ dilectione Item si sit cle
ricus deponendus ē et monasterio de
trudendus Si laicus excommunicandus a
hoc verum si pnām asserre timuit sm
hosti. et in sum. co. ti. q. xxviii b xxvi.

q. v. non oz et c. si quis epūs et c. aliquā
ti. et q. viij. admoneant a Ibi dicitur ad
monēant fideles sacerdotes populos suos vt
noverint magicas artes incantationes q̄
quibus libet infirmitatibus homī nichil pos
se remedij conferre nō alūbus langwen
tibus clandicantibus ne vel etiā moribū
dis quidq̄ mederi ꝛ hinc cē laqueos et in
sidias antiqui hostis quibus ille p̄ fidus
tenuis humanum decipē nititur Et si quis
hoc ēcuerit si clericus ē degradetur si
laicus anathematizetur b Sz et execrande
contumacia cresce debet et pena ut crescere
tur et hmōi Item si seruus sit debet
verberibus castigari xxvi. q. v. Contra p
dolorū Epūs etiam omīs tales turpiter de
honestatos de p̄uincia sua det eiciē ut xx
vi. q. v. epī Tales etiam infames sunt si
militer et qui ad eos concurrerit Vnde ner
ad actusationē debent admitte ij. q. viij. quis
quis a Dē nr dicta q. xxviij hui hosti Vt
crimē sortilegij ē casus epālis a quo mi
nores sacerdotes hinc casū licētia absolue
re non p̄sūt xxvi. q. vi. c. i. Et cadē ratione
idem videtur de alijs superstitionibus diu
natricibus uel post ad monitionē aliquē in
illis delinquerit Et facit quod tactum ē ē
confessor i. in p̄cepto xij vto sortilegi b
Ner ad testimoniū exē de testi. Tractū
de infamibus hoc ē Infame

¶ Sed nūquid efficitur incertulaīs q̄ talia facit et maxime chirogra Vt qui satisfit deo nūmoz i. diabolo ut duos fiat
Vel qui de cetrō sacramētis ut de crisma
te de oleo sancto de aqua baptismi aut
de corpore xp̄i sortilegiū facit R. hui W.
si talia notoria sunt q̄ generant incertitudi
tatem et indigent dispensatione Si vō
occulta non q̄uis hui quodam idem sit si
sint occulta a Vide et in tali dubio con
sulendū est talibus q̄ petant dispensationē
non tū ē p̄cise dicendū eis q̄ al nō sit
eis salus et absoluendi sunt a peto si pe
tierint hui cundē W. Et in sum. co. ti.
q. xvj. b

Spectacula de spectaculis cantu et
cytharis et hmōi ē ludus et lo
cus ꝙ ni. et sequētibus et ē Chorea
Desponsalia quid sunt R. sponsalia sunt
futurarū nuptiarū p̄missio ff. co. l.
xxx. q. v. nūptes Et dicūtur spon
salia a spondendo i. p̄ mittendo a Idem
in sum. li. iij. ti. i. q. i. hui zay. tholo
pe. et fl. b

¶ Quomō cōiungunt sponsalia R. q̄tuor
modis Aliq̄ quidē nuda p̄missione Vt
tū dicat vir Accipiam te in meā vxorē et
illa cndit Accipiam te in meū maritū Vel
alia equipollentia Vt ducā te in vxorem
et hmōi Et ista sunt ille sponsalia que
de verba de futuro fiunt Si vero fiāt p̄
verba de p̄nti Vt si dicatur accipio uel ali
quid hmōi erit verū matrim ut ē nūro
mū in. f. i. et inf. sequētibus hic 2o cōi
tur sponsalia dare aliis sponsalitia sunt
habetur supra Item a Si q̄ cum alijs cōmi
cet etiam p̄missio fidei qua non fiunt spōsa
lia ff. c. l. b Item 2o p̄ famuli subarra
tionē eodē modo fiunt de quibuscūq; alijs
sponsalitijs dicitur Sed hinc in subarratio
ne famuli si aliter administratur consensus ex
p̄ressus de p̄nti fecit ē matrim a Et hoc
ē dictū inter hinc tam et p̄cedentem fm
ibi de futuro hinc de p̄nti sponsalia cōiungit
fm locorum consuetudinē fuit tū et p̄
famuli contrahi de futuro si verba consen
sus ex p̄ressiua hinc sonaret Ideo h̄ dicit
idem ēe de famuli subarratione quod de alijs
alijs b Nē quarto contrahūtur sponsalia
non solum p̄missione Vt in p̄mo mō dictū
ē sed etiam apposito iuramentū exē co. de
illis et c. p̄terea a Idem in sum. co. ti. q. iij. b

¶ Quid si accepta manu mulieris dicat
do tibi fidem de te in vxorē accipienda
et illa nichil cndit nūquid sic contracta
sunt sponsalia R. hui W. te uera non fuit
cōiūctio ex altera p̄te tū nec claudicare p̄t
Ille tū qui taliter dedit fidē tenet eam
ducē si illa voluerit Si aut noluerit nō
ē compellenda nisi aliquo modo cndit mu
lier accepisse quod asserebatur p̄ma fi
dem datam tractabatur inter eos de spo
salibus uel matrimonio et ipā requisita spontā
nam dedit ad fidem recipiendā et hmōi
tur cum cēnt contracta sponsalia a Idem
in sum. co. ti. q. iij. b

¶ In qua etate possunt cōiūgi R. post septen
nium quia extūc placē intelligit et ex tunc
valent exē. c. litē et exē. co. de sponsa.
impu. si infantes li. vi Si vero unus uel
alter sunt minores septēnio et cōiūgant spō
salia ipi uel parentes pro eis nichil agē
tur nisi post tantū crescant ut ē. Impedimē
tum ꝙ. antepenult a Idē in sum. co. ti.
q. iiij. hui zay. b Et si non bñ cōplecuerit
septem annos dicit hui tho. in iiij. di. xxv
ij. Si tamē aliqua prius pubescat ad tempus sep
tenij tenet sponsalia licet aut aliqua p̄dicta
tū in quibusdā certius In quibusdā vero tar
dius puellaris nūbendi cōplacentia nup
tiarū Con. hosti. a et etiam Inno. Vt in
sum. co. ti. q. v. b tū expresse de hac
non habetur q. i tempus septēnij p̄ce
dens possit a De vero tunc septēnij in sponsalibus p̄sentis non possit
licet in matrimonio tempus p̄fixum uel xiij anno
rum aliqui p̄sumatur Vt in dicta q. v. Et
hinc Inra magis concordare videntur b
¶ Et nō hinc q. si alter sit maior septēnio alte

minor licet sponsalia non tenuerint ecia ex parte maioris quia clandestine non debuit cui quia ille minor ex parte sua dedit fidem tenetur expectare minorem si forte velit p̄ducere in eodem ꝓposito et si non ex pte tenetur agere penitentia de fide mentita a hoc dictum in argumentum ex de spon impu. c. de illis primo vbi dr de illis qui .j. annos aptos matrimonio sponsalia cōtrahunt siue vterq; siue alt tercia nec aliquam ad annos aptos matrimonio p̄ venerint et postulent separi non sunt audiendi Si vero alt eorū ad annos pubertatis peruenerit in cosdē annos alterū existit cui sponsalia cōtrahuntur si ille qui minoris etatis e cui ad annos illos peruenit reclamauerit nec in alterz voluit erit consentire iudicio ecclie poterit ab illo separi cuiuscunq; autē que postea ad annos nubiles attigit et qui nūdū ad annos aptos matrimonio venerit impleuit postea ad lōgeuam etatē peruenerit in eam sum voluntatem p̄stitit p̄stare consensum b

¶ Item sponsalia fuit cōtracta inter abentes vt p̄ nuncium vel p̄ literas et sine hosti fuit si absq; hac scient vt quia nuncium misit vel de sua contenta fit vel postea ratū habuit ff. de spon. l. ultima xxxii. q. ii. honorantur ex. de matr. cont. hut ecclie c. ij. a de eo fin. ca. ti. q. xiii. b de sponsalibus facta a parentibus pro filiis Vide s. in p̄dicto tum xiii. q. ii

¶ Item si absens misit nuncium vel p̄curatorem ad cōtrahendū sponsalia et postea reuocat et sine hosti Si reuocatio peruenit ad p̄curatorē antequam puella consentiat michil postea agitur arg. ex de procu. In mea et in c. mato primo ecia si reuocatio fuerit ad procuratorē postq; puella consensit si tū procurator an reuocationis fuerat michil actū est sine eidem hosti a Quia deest consensus Et facit c. procura. ex. de procu. li. vi. Sed si de mandato p̄curatoris et consensu mulieris subsecuto fiat fides sed de dissensu seu potia non liqueat stabit ecia p̄ sponsalibus quia no iudicat de occultis ex de simonia sicut tuis sine hosti et in sum. co. ti. q. xiii. b Cetera de nuncio p̄curatore sed s. nuncium ij. q. iii

¶ Item si an pubertatē cōtrahit nuncium et sponsalia ex intelligentia Vt s. impedimentum xiii. q. ii. plr

¶ Item illi qui contrexerunt sponsalia tenentur cōtrahere matrimonium et si sponsalia temerent Vt quia in etate debita contracta fuerunt tenentur cōtrahere simul nec potest alt eorū cōtrahē cū alia ꝑsona Et si contrexerit tenet quide sine nuncium ex eo sicut sed aget de penitentia de fide mentita a In dicto c. sicut p̄z q̄ hoc vacat et qui 2m nuncium contractum e salte p verba de futuro Secus si tm̄ p̄ verba de futuro quia tunc debet seruari prima sponsalia et agi primo de illo ut ibi et multomagis si prius frequentauit matrimonium ex eo ex lris ij. et c. sicut et c. si mter b

¶ Sed utrum ille qui non vult debet cogi p̄ censuram ecclasticam et pius et principaliter debet moneri ut ex eo desistat demum post cogi Vt ni pdco c. ex lris Et mtel ligit nisi probabiliter timeatur difficilius ex illius puta vxoriendū et huiusmodi Vt in dicto c. requiritur Et sic intelligit et exponunt pdictas decretales qui alios doctores Tho etiam in 4o di. xxvii dicit q̄ si sponsalibus non solutis promissum peccat mortaliter nisi legitimum impedimentum interueniat a de hac j. s. in quibus casibus b et hmōi contrahenda e prima pro parte Licet in foro contentioso non appellatur q̄ matrimonia contracta consueuerunt malos exitus habere a hoc dictum tho. intelligendū e sm precedentia ut colligi pot ex mentibus patet ex dictis b

¶ Quid si unasti michi dare vnā de filiabus tuis non nominatim et sine hosti dare quide teneris si quamcūq; dcti libuerit q̄ promissorib e electio sicut et in aliis promissionibus Vt s. promissio s. ij. Et si omnes nazarenus plus vnā ad illam dandā teneris ar ff. de eo. q̄ eto loco dr arg l. m s. qui stichū Sz si vnā michi obtuleris et ego non accepto eam habeatis eo ecia a iuramento ar ff. de condi. indebi. cui ib Dr si vna ex illis rationabiliter cognoui nullas alias habe potes q̄ cui aliis contracti e affinitas Vt s. impedimentum xiii. s. ret ij. finis, q̄ plus e. si contemplatione pcie de nris tractatus facta fuit ramnho cui sem mirom a Vel si non e factū mirum saltem sum cognoscendus consentire sine eundem hosti p̄ una que sequatur b Vt s. mirom nisi s. ij. et ex. de eo qui duxit mirom sciens infirmum et c. Veniens a Cum alias predictis con staff. Vt i sum. eo. ti. q. viii cū sequentibus b

¶ Quid si mandasti michi dare vnā de tribus tuis filia tua et si illam hic non posse p̄sentari aliam p̄ sine hosti teneris dare p̄mam et ad hoc laborare bona fide ex. de spon. Ad audientiam e Dr si non potes tu distinguendū e quia si prima consensit sponsalibus expresse vel facte ut puta q̄ ipsa puta et non contrahente contracta fuerunt sponsalia vel ipsa postea ratificante soluere sua hic non possum quia cū prima contraxi sponsalia Vt in c. ad audientiam Etiam si illa prima sponsalia forte ꝓpter consanguinitatē aliqua cū illa prima non tenuisset

Vt ē impedimentum xm q. m. Si uero
prima mullatenus consenserit sponsalibus te
nebis ad zam exē. de spon. ex lris ij. et
de testi. spo. ex parte a de m sum. co
ti. q. vij. b

Quid si sponsalibus appositum sit tps
infra quod deat fieri matrom Re elapso
t pe ille p quē non stetit impune nubit
sed alij dabitur prima de fide meritis exē
co sicut a de m su. co ti. q. xxij hm hosti.

Quid de penis que interdū apponū b
tur sponsalibus Re hm. zay. licet sponsalia
contrahi possint sub condicione ponende pecu
nie non tñ potest pecunia promitti i modū pe
ne et si promissa fuerit non tenet promis
sio nec potest peti Vt si dicatur mihi tecū
contraxero dabo tibi centū marcas Nam
mulier dicit se libera exē. co. requisiuit
et c. gemma de tho m iiijs dr. xxvij No
tū q arre sponsalicie date ab ea pte que
eam prestat q nupcie non consequantur
amittuntur accepte uero restituuntur i du
plum C de sponsa. l. arras et l. mulier vi
de ē. Arra q. i. et ij. a Cauncte addicio
bus Et we qd ē nō. m sum. co ti. q. xxvij
b Quia etiam si quis vellet sponsalia fu
ture alligare pot sic fieri hm hosti. ē. vi
det maiorem quantitate pro arris et sti
puletur tpus in quadruplum q tñ pot
stipulari et non amplius Et tunc si fieret
vir p accipiente quoniam mulierem sequa
tur m quadruplum reddet C. e. l. fi. que
ria Cessat tñ pena arre in q busda ca
bus Vt si tempus appositum lapsu sit tue
cum is p quē non stetit impune nubit vt
in precedenti §. dam ē Item cessat si spon
sus impeditus fuerit du tñ eam impedi
mēti non prebuerit Cessat etiam affec-
tam legibus interdictam puta si de iure
mutuo sequi non pot C. e. l. ultra §. prez
a Idem in sum. co ti. q. xxiiij. b

In quibus casibus soluuntur sponsalia Re
hm zay. Mortuo primo si alter sponsorum tem
pus ad celebrationē q pot fieri cum contra
cto nupto et altero tanto de modo an ea nup
cie copula Et ille qui remanet in seculo ab
soluitur a sponsalibus et cum a nupto exē
de romet. religio. Veru et c. ex publico et
exē. co remissum Mer pdit arras quas de
dit et illas quas recepit restituet soluē
do simplū C. de epis. et clē. deo nobis
Re soluuntur sponsalia qñ sponsus nō inue
nitur quia translatus se ad alia religionē
Si tñ hoc fuit aliqua culpa eius q prius
e debet recipere penitentiam de priori et
de promissione non seruata exē. co de illis
Et quidē si tempus in sponsalibus nō fuit
appositus de contrahendo tunc hm leges ex
spōs tenetur expectare alterum per bre
ue si in cāde primum prius fuit vt C. e.

l. ij Tamen hm hosti. iudex inspecta qua
litate p̄sonarū potest tempus abbreuiare
uel prolongare Re soluitur Si alter spōsa
tū post contracta sponsalia inciderit lepra
uel paralisim vel amittat aculos uel nasū
seu quodcūq; ei tm̄ pter. eueniat exē. de ma
trimo. litteras Et de mātia. quēadmodum
Vbi limitue q̄ cessat si mutauit non tenet
ducta tū ante dimitte non pot a Sili
cet iam ducē tenetur si sponsalia contrac
ta fuerint p̄ verba de p̄senti hm glo. i d.
c. quēadmodū Vbi etiam dicit q̄ sponsalia
de p̄senti nequam solūtur nisi ob causam ad
ultionis Ideo excepto hoc casu a nōbis arta in
suis intelligendi sunt in sponsalibus de
futuro Vt in sum. co. ti. q. xxvi. b Re si
superueniat affinitas puta quia sponsus cog
nouit consanguineā sponse vel cōtra. xxvij
q. ij. qui desponsauit et c. se exē. de co.
qui cognio. consanguī. c. ij. et c. fraternam
Et ad hoc p̄bandū sufficit sola fama exē.
de consanguī. et affi. sicut co. Item hm hosti.
sufficit vnus testis exē. de testi. sicut co
Secus tñ si p̄ius fuisset matrimonium consum
matum Vt ibi dicitur a Etiam si fuerit so
lum consummatū p̄ verba de p̄senti Vt p̄z
in glo. b Re soluuntur sponsalia si minus
se absoluant qui societatē fide mutuo susti
nuit et postea eam sibi remittit exē.
eo p̄terea Quinda tñ illud casu nō accu
pant sed veritas videtur q̄ possint se absol
uere hm zay. goff. al. tho. et pe Ar glo
in d. c. p̄terea 1o tenet oppositum Sed do
mo. de but. dicit ibi q̄ glo. pot verificari
tro solum de futuro bñ pot partes mutuo
se absoluere b Go si alter earum fuit fatu
atus in quo casu licet alteri repellere
formidante exē. de mātia. Quēadmodum

Sed quid si sponsa ab alio violenter fuit
corrupta Re hm hosti. non det regi tale
ducē a hoc verū hm hug. et glo. zay. si
vir velit ad ordines promoueri al' cogendus
e ducē q̄ q̄ mulier non fuit in culpa
Vt in sum. co. ti. q. xxv. Vel quia culpa
precessit sponsalia Ideo alia non pot de
c. quēadmodum Et sic intelligenda sunt se
quentia vñ sequitur b Sed tñ ducē licet
eo q̄ non fuit in culpa ceteri si fornica
tio fuit an sponsalia non pot attendi Vt
in c. quēadmodū nisi q̄ hm hug. si tpe
de sponsatione credebat ea se virginem
et an carnalem copulam contraxit sibi de
corrupta pot dimittere eam et sic de fo
nicatione carnali sponsa dimitti potest
Ita et simultanearis pro fornicatione spi
tuali s. hereseos vel infidelitate et tunc mul
tum cat mirum quod fieret ut ē. Impedimē
tum ix. q. i. Re soluuntur si soluta sunt
sponsalia qñ sponsus vel sponsa contrahit cū

aliquo p̄ verba de p̄nti. Vel etiam per verba de futuro et sequitur carnalis copula Sed tu talis debet agere penitentiam de fide vel promissione mentita ex eo. si inter viū et ex̄ de spon. duorum t. Q̄ si cū prima contraxit sponsalia de futo sine nup̄tiis positione fidei vel numi et cū 2a filia de futo si cū iuramento 3ius 2ae debet cognosci cū prima et agere penitentiam de primo qd̄ cognouit ex 2a Juramentum enim non pot̄ ex̄ vinculum inquitatis ex̄ de iuramento. q̄sto Et de spon. sicut ex litteris xvii. q. iii. In malis Con. hosti. Octauo qū impubes qui contrait sponsalia venit ad etatē adultam et petit absolui a vinculo sponsaliū et dari sibi liāz nubendi alteri ex̄ de spon. impu. de illis c. a nobis Quib⁹ p̄dictis casus potest cap. Et certa hosti. qui addit Nouū s. si fama habeat q̄ mitigat sit rationabile impedimentum et de fama doceatur ex̄ eo. cū in tua Et de consanguin. c. ij. Et de testi. super eo a Nisi cōi fama hunc hugonis matrimonium fide dignoz et etiam 3ius arbitriū iudicis et etiam q̄ pinquiores qui impedimentum opponitur de parentela prestetur dicto c. cum in tua b Et nō q̄ in p̄dictis duobus solumtur sponsalia ipo iure s. in primo qui transiit ad religionē Et in 2o qui cōiuxit priorem cū alia quinquennia et in 3o p̄pter fornicationē si fornicatio sit notoria ut hosti. a q⁹ c. q⁹ sponsus impubes petit separationē tpe pubertatis quia alit tunc et ipo iure c. absolutus ex̄ de spon. impu. accessit b In retentis vero casibus 3ius eidem soluendo sunt auctē epi Nz ex̄ de spon. impu. accessit et c. cōtinebatur a p̄dicti etiam quib⁹ casus habentur in sum. ca. ti. q. xxv. vbi et patet q. ni p̄dictis omnibus cū 2ap. ca. al. tho. q. pe. Quod si fiant sponsalia sub conditione b 3ius tho. in iiij⁰ di. xxvij distinguendo c. Quia aut condicio c. honesta fuit vtil' vt cū dicitur Accipiam te si parentibus placebit vel si dabis centū et tunc existente conditione stat promissio Aut etiam tho. questa Et hoc dupliciter quia aut c. grauabat matrimoniū vt accipiam te si veniens sterilitatis p̄tentus et tunc non cōtrahitur sponsalia Aut non c. cōtra hoc vt accipiam te si filios meos consentias Et tunc stat promissio sed tollenda c. condicio vide de sponsalibus etiā vide de impedimentum xiii. Et circa hoc nicolaus v⁹ p̄ tatū a Et ibi de istis conditionibus latius dicitur. b

Stipulatio Stipulatio c. quedam verboz̄ conceptio qū aliquis alteri stans promittit se aliquid datum vel factum ff. de verbo. obli. l. v. §. Stipulatio a Vt si dicatur promittis hoc et ille respondet promitto vel similia consensus

mdicatiua ut ibi b

Studiū clericoz̄ et religiosoz̄ p̄ latos et capla debent aliquos mittē ad studiū theol⁹ qui postmodum valeant alios erudire quibus si p̄ prij obiectus extraneus non sufficiunt ipi prelati et capla necessaria ministrabant et ip si docentes in theologia et studentes dum i scalis studuerunt p̄ annos quib⁹ receperunt p̄bendarum et beneficioz̄ suoz̄ non obstante aliqua cōsuetudine vel statuto ex̄ de magi. sup̄ sperula Et nō. q̄ loquit⁹ tm̄ de doctoribus et studentibus in theologia et hoc intelligendū in studio generali non speciali alioq̄ casu vel ubi a ubi fuerit studiū minus competens ut t. c. tue hic allato Et idem qd̄ hic notatur i scili. n. tr. iij. q. viii. 3ius hosti. b Et de limitatione suoz̄ ex̄ de cle. non resi. tue et c. relatum Ceterū in gl. se dicit⁹ de studio generali Sed tu audire leges nedum prohibetur sacerdotibus et religiosis et huiusmodi ecclesiasticas dignitates ē. ex causa t. j. §. ij. Vll. vi. Cum filii et doctoribus eoz̄ a §. prohibet⁹ tales dare b ē ex causa t. j. §. iij. Xll. xiij. Clerici obtinentes ecclas parochiales ministrando studio p̄ vii annos habet tractat⁹ de quibus inde ē. certa ij. §. ij.

Quibus pot̄ clericis dare licentia eundi ad studium p̄ 3ius Nunc. a Ju c. relatum ex̄ de cleri non resi. b Non solum epi. s. etiam inferiores p̄lati dant licentiaz eundi ad scalas et ad alia loca pro honesta tua causa Q̄ si epūs malitiose differat licentiam patere p̄ti a superiori 3ius hosti ex̄ de iure patro. Nullus Et si epūs non vult dare licentiā nisi data sibi pecuniā licet non sit symonia c. tū turpe lucz ar. 1. q. iij. Vendentes Sed et Ho. addit q̄ si pro pecunia daret licentiā de quinquennio a iure concesso est symonia ex̄ de magi. sup̄ sperula a Et hoc cū posset datū repeti ab epo dante 3ius eundē Ho. et i sum. eo. ti. q. v. b Esset etiā symonia p̄ alio tpe si intenderet vendē sibi hoc quod absolut⁹ ei a faciendo officiū ecclie sue discedendū de septēnio conuesso p̄rochialibus ut in p̄cedenti §. tertium ē a Certe hoc tū videtur semp̄ cōmitti symonia cū vel datum licentia que ex officio spirituali cō petit ut pot̄ colligi ē. symonia i. §. xv. et §. xvij b

Studiū vtriusq; iuris diuini et humani canonici et civilis recti debet in curia romana et studentes ibi gaudent p̄uilegiis et immunitatibus quibus gaudent studentes i studio generali et recipiunt interesse suos quemadmodū ecclasticos sicut illi ex̄ de p̄uilegiis Cum.

de dnersis li. vi.

Stultitia vtrū sit pctm ℟ hm tho 2ª 2æ q. xlvi. Stultitia vero a stupore iudicat ee sumpta vii ysi. primo ethi. Stultus ē qui ꝑpter stuporem non monetur. Et differt stultitia a fatuitate sicut ibidem dicitur q stultitia importat ebetudinē rapiūs et obtusionē sensuū fatuitas aūt importat totaliter spūalis sensus ꝓuationē Stultitia ergo importat q̄dam stupore sensus i iudicando et ꝓpīque circa altissima que ē finis ultimꝰ Et si quide hoc fit ex dispositione mali sicut patet i amentibus nō ē pctm Si aūt contingat ex eo q̄ homo immergat sensū suū in rebus terrenis ex quo redditur eius sensus inceptus ad ꝑcipiendū diuina hm illud i. ad rom. ij. Animal homo non ꝑcipit ea que sunt spūs dei sicut et homini hūs christum crucifixum malo humore non sapiunt dulcia Talis stultitia ē pctm quez. i. ꝓsequēs stultoꝝ ꝑdet illos a Idem in sum. li. iiij. ti. xxxiiij. q. cxxix b

Stuprū vide ē. fornicatio ff. i. Subarratis ē arra et ē sponsali. a ff. ij. et ff. xij qui incipit quid de pcūs etc

Subdelectare ē. delectare ff. ij.

Subtractio ff. testamentum ij. ff. fi. Successio ab intestato Quot modis dicatur aliquis decedē intestatus ℟ quatuor ff. si nullū testm fecit Vel si fecit sed nō iure Vel iure fecit sed postea iniustū ut nato ei filio a De quo in testa nulla ē facta mentio tunc cū testm ꝑdat ruꝑt Vt ff. et C. de iniust. testm. p totū b Vel non ē ruꝑtū ℟ hęres valuit adire hereditatem Vt in iusti. de hęredi. que ab intest. in principio

Quis succedat alicui ab intestato ℟ in primis liberi naturales ꝓxīus succedunt descendentes 2o ascendentes deīn collaterales ꝓximiores Vt in aūt. de hędi. ab intest. ne circa ꝓm. coll. ix a Et ibi patet q fratres et sorores cōmixti defuncto ex vtroq; iunctę ꝑsonę simul cū eo patribꝰ b hijs aūt omnibus deficientibus succedit vir vxori et ecꝯ ut C. viii vir. et vx. l. i. Vltra succedit fiscus ut C. de bo. nata. l. i. li. x. a Et ibi patet q intelligitur de fisco ꝓpinquorū Et p quos idē ē in papa quo ad terras ecclie Et idē q̄d ē nō. in sum. li. ij. ti. v. q. xcvi. hm hosti. Et addi citur Et hoc intelligite nisi patrū nel eo fuerit dno ꝓnidicet b Clerico quoq; intestato nocentiū ꝓpinquior succedit ecclia q̄ sibi ꝓpone intuitu obuenerit xii. q. vltima c. vltimo a Idem in dicta q. xcvi b Quibꝰ omnibus deficientibus succedit ecclia q̄ fiscꝰ ex. eo. c. i. xii. q. v. c. ultio Et hoc intelligite nisi clerici decedentis sunt manifeste distincte a rebus ecclie xvi. q. i. manifesta Nam si fuerint res confuse tunc si dubitetur an clericus habuerit aliquid ꝑ tum ꝓsumitur ꝓ ecclia et totū sibi vendicat xii. q. in quibusq; et ff. de ꝛe. di. l. quibus Sed ubi certum sit q clericus habuit sed ignoratur quid nel quantū dicit quidam q tūc habet locū distinctio q ꝓponitur ex. eo. c. ij. Sed non ē verū quia ꝓpter ibi loquitur de clericis qui fuerant serui ecclie Vt ibi notatur Sz de aliis clericis debet in dicto casu fieri equalis distributio inter ecclam et consanguineos xii. q. iiij. c. i. a Et ibi patet q hoc ē verū hm q ex circūstantijs certū patebit Verisimiliter deprehēdi Vide ibi dicitur. Compensatione tamen sui cuiꝰ q̄ ecclia ꝛ ligata fi se vtriusq; rei q̄litas exequabitur inter ecclam et decedentis heredes eque inꝰ q̄quisito ꝓuenient Supradicta ecclia nō tantum ꝓ ecclo ex. eo. c. ij. Et in sum. li. ij. ti. v. q. xvi. hm zab. et dicit ē ff. clericus inter. b Clerici quoq; indistincte successerunt suis consanguineis et ecclia religiosi Vt hęc ff. hęditas ff. ij. a Verum ē q ecclia succedunt in patrimonialibus sensus vero in feudalibus quibusdā Quedam cū feudalia sunt ad certū annuum tū homagio alicui exhibitū Et q̄dā sunt que ꝓ stipendijs militū Videt mirchi q sine hoc ultra diū feudi habē non ꝓt hm illud et in sum. eo. ti. q. cxvij. Et cadē ratione idem de religiosis videtur b

Quis succedunt descendētes ℟ in successione ab intestato ꝓxima ei est descendentium Vt in ꝓcedenti ff. dictum ē Nā in successione nepotū patris fratris fratris filij fratris libz cui si sunt omnibus aliis ꝓferuntur ꝓnepotes quidē ex gradus equaliter nepotes et vltiores in stirpes non distinguendo sexum nel ius patrie ꝓpatris succedunt ergo fratris filij si sunt sine masculis sine femina equaliter Nepotes aūt succedunt in stirpem ꝛ meam partē q̄ patres eorū habuerūt ergo si viuerent C. de suis et legit. hęredi. l. ij. Et in quē ꝓ successione ibi posita a Idem i sum. li. ij. ti. v. q. xcvij. hm hosti. b

Quis succedunt ascendētes ℟ deficientibus descendentibus succedunt ascendētes hoc ius q̄ defuncto filio sine liberis ꝓpter

si soli sunt succedunt sola una progenitrix
gradus a Cum una patet prefertur ama
si ambo sup sunt frii hosti. et in sum. co.
ti. q. xcviii. b Et pari gradu sunt
pariter succedunt patri i dimidia et matri
in alia dimidia licet disp sit inter a Vt
si ex una parte sit frii amis matering et
ex altera germs et ama prima vt in dicta
q. xcviii. b Sed si cum patrebus sunt
fres vel sororesss vterusq; q. ex vtroq;
parente defuncto coniuncti vt in auc de
funct de qua j. et in dicta q. cxviii b
Parantur cu ascendentibus in gradu pri
mis in virilem portionemss. succedunt equa
liter cu fre et inter cu amo et ama et
alijs ascendentibus c Item etiam de fi
lijs fratru ex vtroq; latere coniunctoru
Et ita succedit femina sicut masculus
nec refert vtru sit germs vel consanguin
frm hosti et in dicta q. xcviii b C ad
huius auc. defuncto

Cum succedunt collaterales ex cessan
tibus ascendentibus et descendentibus p
mo varatur fres filr et filij alterius fra
tris primi mortui dico de fre illo et e
ius filijs qui quide fratres de utroq; pa
rente contingit eum de cuius hereditate
agitur et venit in hereditatem dicti
fratres et eorum filij cum patrebus et
cu cognatis ij defuncti et cu proximis
gradu ascendentibus et dicti filij fres p
ferunt illis fratribus defuncti qui sunt
ex uno tm patrente quincti defuncto
C. de legit. hedi. auc Cessante post fres
ex utroq; parte et eorum filios admittant
fratres et sorores et eorum filij qui sunt ex
uno latere tm Et illi etiam frm filij pfe
runtur patruis defuncti et alijs filiabus
post fres et frm filios admittuntur qui
sunt gradu proximiores et si pares sunt
pariter admittuntur C. de legit. hedi. auc
post fres Et extenditur computatio usq; ad
decimum gradu ut dnm e b. hereditas
f. iii. q Et ibi de hoc latius in addicione
Et in hac successione collateraliu filr ces
sat discretio sexus et emancipationis
frm hosti. et in sum. co. ti. q. cxix. Ubi
et dicitur hic tamen hunc ordine servari
ut in rebus immobilibus salu utrum valeant
in rebus vero patrnis salu consanguinei
in alijs vero cognati varietur. Sz hoc pot
intelligi cu agitur de succedendo patri
uel matri Si aut agatur de successione
fratrum frm admittere tenendu videtur quod
dictum e p una allegata b
Item males filij succedant patri abinte
stato Sz si femina non supsunt nec femina
coniunx tunc males ab intestato succedunt
in duabus virilis ita tm ep si mater sup
e virilis ei portio de qua detur Cum be
zo sunt ex dampnato coytu ab oi prorsus
bificio ut C. de malibus l. j. auc. licet.
a Ubi dicitur licet pater sine femina ple
nis fratrem cum relinqui nequ e decede
re naturalibus liberis totam suam substantia
uel tantum largiri uel testo relinquere
Et si patres dubitaret an supsint femina
patre parentibus relicta reliqua males
distribui permittitur Ab intestato vero qui
decesserit sobolem similis nec supsit co
mune si males extant ex consimilibus que sola
fuerit et in dubitato affectu quincta duas
partes simile virilis succedunt inter eos
Si supe virilis portio detur huius enim
males filij etiam patri boni viri arbitrio
nequ e Vel si feminu extant et succedit
uel quicte vilia quilibet alij sunt hedes
hui ergo et partibus pte presentat si qua
sit pietatem Sz qui ex damnato coytu
sunt ami prorsus bificio excludantur
b De hugnoti malibus et extra specialis
Vide b. filius s. iiii. et vbi Et hoc de
successionibus sufficiat licet i multis lo
cis alie consuetudines habeantur
Sed quid de consuetudine aliqua terre
ep mortuo aliquo sine filijs duos fres tm
accepit Sz frm hosti dico talem consue
tudine observandam si prescripta sit per
eum dnos allegare q ab antiquo hoc pactu
fuerit qua terra sua erat a Et ad hoc
probandum induceret consuetudine que e
optima legu et dubioru interpres ex
de consue. cu dilectus frm eiusdem hosti
et in sum. co. ti. q. cxxi b Lauit xvi
terra non vendetur nisi pretiu qz mica e
et vos adhuc et colonu mei estis
Suffragiu defunctoru Utru suffra
gia facta pro defunctis prosint
existibus in purgatorio habeas b
purgatoriu s. ti.
Utru suffragia facta p ministros malos p
sint defunctis Sz frm tho. et pe in q.
di. xlv. suffragia p malu fiunt triplici
ter primo s. uelut per actore sicut qui
fiunt ex pacto mali et sic non prosunt
nisi forte ex consequenti et p accidens
maiorum p diaz mali hoies pauper exi
stati orant pro defunctis 2o prout fiunt
p malu ut ministru publicu dei uel totius
ecclie sicut sacerdos qui celebrat missam
uel exequias mortuoru in ecclia Et quia
ille intelligit facere sub cuius nomine sive cuius
vice sit Vt patet p dyonsiu xii. c. ce
lestis hierarchie Inde e q suffragia tal
sacerdotis quoiusq; sit pertor prosunt defun
ctis 2o prout fiunt p malum ut ministru
totalu s. primate p de mandato eiusdem
s. existis in caritate sive sit defunctus si
ve vivus et talia prosunt sicut ei fiunt
in pena existe qd'cuq; aliud inde fiant excep

to do! caritatem hñtis a hoc verū nisi quis fieret maleriā ministri et necessi tate non vrgente faceret eū in suo ordi ne ministrare quia tūc tenebitur et cadē ꝑdictione cū eo. ē. ordinatus 1. ꝑ. ij. Et inde quod in hoc ꝑ. notatur in sum. li. iij. ti. xx xiiij. q. clxv. b magis tū ꝓdesset si etiam ministri in caritate essēt quia tunc illa apa essēt meritoria ex duabus ꝑtibus Et de ista mā vide ē missa ꝑ. vij.

¶ Vtrū suffragia facta ꝓ defunctis ꝓsint certā facienti ꝓ hm tho ubi ē. opus suf fragij. qđ ꝓ alterō fit ꝓt cōsiderāri dū plenius. Pro mīa ut ē expiatiū pene ꝑ modū cuiusdam recōpensationis Et hō modo apus suffragij reputat quasi eius ꝓ quo fit Et ita absolut eū debito pe ne sine quod non absolut faciente a de bito pene ꝓpie Alio mō ꝓt cōtingere in quantum ē meritorium vite eterne quod habet magnum ꝓcedit ex radice caritā tis Et hm hoc non solum prodest ei ꝓ quo fit sed et facienti magis vñ in ꝑs Oratio mea in simi meo cōmendetur Et Johs damasc in sermone de his qui in fide mouiūtur dicit Quicq; qđ proximi salute agonizat ꝓmū sibi prodest deinde ꝓxi mo a Idem in sum. ca. ti. q. clxvi b

¶ Quibus suffragijs iuuantur aie defunc torū ꝓ hm ggm Animę defunctorū quā tuor modis absolūuntur Aut oblationibus sacerdotum Aut precibus sanctorū Aut ra rorū elimosinis Aut ieiunijs cognatorū vñ. q. ij. non extimemus et c. aie Quos modos distinguit ray. dicens sic suffragia quidem ꝓsunt defunctis ad absolutionem pene ꝑ non ad ꝓmū vite eterne vt i su. co. ti. q. clxvij. b Ex qua ꝓt absolui ꝙ tuor modis ꝓmo ꝑ intercessionē tpis ca pitis s. xpi Et sic iuuatur ꝑ oblationem altaris 2o ꝑ intercessionem qī ꝓmuta mur orōnib⁹ ⁊ ꝑ orōes sanctorū 3o ꝑ mām redemptionis pene s. ꝑ elemosinā largientiū 4o ꝑ modū absolutionis pene s. ꝑ ieiu nium afflictionē Et ad dictos 4or modos alii reducuntur a Idem in dicta q. clxvii b

¶ Que suffragia sint meliora ꝓ hm ray. quia melius est opus caritatis qđ dignitas in deū ꝙ quod in hac vita duo ꝓmi mo qua in deum dirigimur meliores sint ꝙ duo vltimi nisi ꝑ accidēs in ꝙtum alia impetrat sanctorum orōes a Et erga 4o in sacramēto ē ipe xpus et eius in ipo ꝓpitiatus passio qua nichil ē efficatius ad remissionē et gram de con. di. ij. c. quid fit b Et iterū quia bonū quanto comunius tanto melius et ideo alia melior ē ieiunio a Idem in dicta q. clxvij b

¶ Vtrū missa ꝓ defunctis equaliter valeat defuncto sicut alia ꝓ hm tho. in q. xlv. In officio misse non solū ē sacrificiū sed etiam sunt orōes Et ideo suffragium mis se cōmunem duo de pdictis s. orōem et sacri ficium Quantū ergo ex parte sacrificij oblati missa de quocūq; dicatur equaliter ꝓ dest defuncto et hoc ē ꝓceptū quod fit in missa sed ex parte orōnum magis ꝓdest illa in qua sunt orōes ame ad hoc determina te sed tū ille ꝓfecto recompensat ꝓt ꝓ maiorē deuotionē vel eius qui dicit mis sam Vel eius qui fecit dici Vt iterū ꝑ deuo tionē sine ꝑ intercessionē seu cuiusq; suffragij unus implorat Quia vero melius ē ꝓ caritatis cōis ꝙ ꝑticulare et specialis Ideo melius ē suffragium sacramenti altaris qua orationis Et de mā misse hēs ē missa a Con. pe. vt in dicta q. clxvi b

¶ Quibus defunctis ꝓsint suffragia ꝓ hm tho. et pe. ubi ē. Illis solum ꝓdesse ꝓnt qui sunt in purgatorio Nam ut dicit pe. ad hoc ut aliquis defunctus iuuet duo requiruntur ex pte ipius vnū ē inde ꝓ Et ideo non prosunt beatis Alterū est ꝙ dictionale meritū s. ut hoc me uerunt sibi ꝓdesse vñ dicit Aug⁹ Et ideo non ꝓsunt damnatis in eternū Vtriusq; vero ē in his que sunt in purgatorio Ideo vtro prosunt illis Et sic loquitur auctor Aug⁹ in en chiridion xvi. q. ij. Tempus Et de materia purgatorij hoc ē. purgatorium a hoc ma teria sunt licet aliqui dixerunt ꝙ ꝓsunt etiam exulibus in inferno ad aliqualem mitigationē h hoc tamen non tenet vt in su. co. ti. q. clxviij vbi hs plene nōnt b

¶ Vtrū suffragia specialiter ꝑ aliquo facta eque ꝓsint aliis ꝓ hm tho. et pe. mo di xlv. Cum suffragium sit virtutis finite et dirigatur ꝑ intentionē facientis quo valo rem valet ei pro quo fit ꝙtum ad libe rationē a pena non quantū ad consolationē et interiorē consolationē hm qđ vnus in caritate exulis de bonis alterius ꝓfundet sic vis cibus in caritate exulibus et plus ei qui i maiori caritate est a Et hoc ē cōis huius licet aliq; dixerint ꝙ dicta suffragia licet sint facta specia liter pro aliquo eque ꝓsint cibus qui sunt in dem meriti quo ad vtilitatē et liberatio nē sed non quo ad honorē vt in sum. co. ti. q. clxix. b

¶ Vtrū suffragia facta ꝓ multis eque ꝓsint singulis ꝓ hm tho. et pe. ubi ē. Si valor suffragiorū consideretur singu valent ex virtute caritatis sic tm ꝓsunt singulis ac si pro vno tm fierent quia ca ritas non minuitur sed distribuitur affec tus i multos vno modo augetur Et sili ergo ꝓfundū ex caritate procedens ꝙto pluribus ē eoe tanto sit magis vt dicit

Aug̃ in li° confessionū Et sic quantum ad congratulationē pōt intelligi de rō di. v. mediocriter Si aūt consideretur valor sufficientie in quantum sunt satisfactiones quedam p intentionē facientis translate in mortuos sic marcis valeret ei p quo sp̄ualiter fuerit Si cū effectus sufficientie dūdicatur ex iustitia diuina nec eas p̄ro quibus fiunt a Vdem in sum-eo ti. q. clxx. ad 2m b

Superbia vtiū sit pecūm mortale Rñ sm tho. 2a 2e q. clxij Superbia consistit in hoc q̄ aliquis extollit se ē illud quod ē sibi p̄scriptum a diuina regula Cōi quod Aplūs dicit ij. cozīj. x. Nos aūt non in immensum gloriemur sz sm mensuram quam mensus ē nobis deus Et ideo dr extollere. Inordinata superbie hoīs ē apostatare a deo In hoc cū radix superbie consideratur q̄ ho aliqualiter non subditur deo et regulis q̄bus hoc q̄m aūt quod ē non subiici deo hr rōnem pecti mortalis vt superbia sm effectum suū pecūm mortale ē Similiter in alijs que ex suo genere sunt pecta mortalia puta in fornicatione et adulterio sunt aliqui motus qui sunt pecta venialia a p̄ter eorū intentionē q̄ si p̄cederent iudicū rōis et sunt p̄ter eius consensū Ita erit hic superbiam accipi q̄ aliqui motus superbie sunt pecta venialia dct arg hanc non consentit ꝙ de superbia ornatus ē ornatus et de vestibus infra vestib a Ad melioz hui⁹ materie declarationē p̄mo videndum ē quid sit superbia 2o de eius speciebus 3o vtrū sit mortale

Ad p̄mū dicendū sm tho. 2a 2e q. clxij arto v. q̄ superbia ē quedā extallentia p quam quis se extollit supra illud quod est ei p̄fixum a diuina regula Hec diffinitio obscura ē quia multum spūalis sz p alias p̄tes ꝙ dilucidabitur Vnde sciendum ē q̄ a diuina regula multa nobis p̄fixa sunt et ordinata Quoꝝ p̄mum ē obia et dei et hoīm dei vt patet p̄mo Re. xv. ibi numquid vult dns holocausta aut victimas ꝛc hoīm vt hic xviij. Si ergo non audierit sit tibi sicut ethnicus et publicanus Re. xviij alia p̄ceptorum subalternorum subdita sit etc Et hinc obie cōiziatur cōtra regulam dei voluntatē Ideo in ea ē vitium superbie unū xv. anime que p superbiam ꝛc Vnde vt patet in sum de vitijs sic diffinitur ē amor p̄prie voluntatis p sm q̄ a diuina regula hoīm p̄fixum ē ut non appetat alijs p̄esse vt p hic xviij. ibi aut qui sua fecerūt ut vide antur ab hoīb⁹ ꝛc Desiderāē ergo p esse p̄ximo ē cōi diuinā regulam Et ideo ē superbia Vnde ab Aug̃o in li° de vera te dei et in summa de vitijs sic diffinitur Superbia ē p̄uerse celsitudinis appetitus Ex quo clarius datur 2o sent. di. xlij. in c. ex superbia vtz sic superbia ē amor p̄prie excellentie Et ille amor ē p̄uersus vt dicit Anselmus quia habet in se p̄uersitatem contra diuinā regulam vt p̄mo⁹ tractum ē Et etiam quia dicit habentem ē omne p̄uersitatem Nam omnis potentie anima nec abstinēt manus auaricie nec gula ebrietatis nec genitalia concessis nec pietati adhibē consensum xlvij. di. Vnde Aug̃us q̄ a diuina regula p̄figitur homo ē ut non se extollat sine debe reputatione faciat se apud deum nec apud p̄ximum nec apud seipm Non apud deum quia non possemus tm̄ agere q̄ nec vm diurno beneficio puta creationis nec redemptionis valemus satisfacere Et ideo habet xvij. dicit Cum feceritis ōia que p̄cepta sunt vobis dicite Ser inutiles sumus non apud p̄ximum ut non se illo reputet iustiorem Et ideo non debemus nos erigere superbiendo p̄ximum extollē ad offendet nobis sicut phariseus dicenti Non sum velut hic publicanus ex quo a dño redemptus ē luce xviij. Non apud seipm ut ne se iustificet tarde nec cito Job ix Si iustificare me voluero os meum condemnabit me dñs ergo regula p̄fixit homi Vt se non reputet cōi quam sunt reputatus sui Et sm hoc pōt sic diffiniri Superbia ē propria reputatio

Ad 2m dicendū q̄ in dcō c. ex superbia q̄ semp dixit Enumerant quatuor species Et hoc ideo quia ibi non fit mentio nisi de superbia intellectus Et de superbia mixta et superbia intellectu dūditur in tres Et superbia mixta ponitur in q̄ta specie Sed ut ex p̄dictis p̄. pōt colligi si species superbie singulariter numerent plures sunt q̄ quatuor Si vero spūaliter pluriores Vnde q̄ dām q̄ tres sp̄ales sunt species superbie vtz superbia intellectus affectus et admixta Superbia intellectus dūdit in tres vt in dicto c. ex superbia p̄xima species ē qū quis spūalem quam habz reputat a se habē a ex p̄prio studio diligentia seu ingenio 2a q̄ se extrahā a deo habē reputat sine temporale sine spūuale sz ex p̄prijs meritis 3a ē qū quis se iactat seu reputat spūalem habere qua non habz vel amplius q̄ heat Superbia affectus distinguitur in duas vtz in affectu cognitionis seu voluntatis p̄prie et in affectu p̄sidentie Quo ad p̄mū pōt dici q̄ superbia a ē contumacia cōi legali obedientia Reg xv. Ibi Anima q̄ p superbiā aliquid quesierit ꝛc seu q̄ superbia est amor p̄prie voluntatis vt in su. de vitijs Quo ad 2m pōt dici

q̄ superbia ē amor ꝓprie excellentie dr̄o
r. ex superbia Et ē aduertendū q̄ h' amor
reuer̄. non solum intelligitur cū quis q̄rit
honores sed et qui non querit sed oblatos
suscipit ad ꝓpriam gloriam et complacen
tiam viii. q. i. Scriptū ſ. Nam cū hmōi
surrexerit principium ⁊c Et in hac pticula
magnū timuerūt etiam bonis quidā facilē
timuerūt honores contemnant non q̄rendo cū
difficulter dr̄ offerunt non delectantur
ut dicit gl̄a Augt̄ sup illud ꝑme thessa
ij. non quasi hominib⁹ placentes ⁊c Superbia
mixta ē cum ceteris defectib⁹ singularitez
quis vult videri dicto r. ex superbia Vn
sum quis licet reputet se gratiam a deo
habere et non ex ꝓpriis meritis tñ gloriā
tur se singularem ee seu reputari desi
derat Vel delectatur magistrum eum se reputa
tat et gloriatur singulare ꝓcipiat de su
perbia affectus Ideo hmōi species mixta vocat
de qua mꝫalis xxiii. r. xvi q̄ſſ. Aut hoc
arrogantie q̄ ſpecie crebo humanq; animꝰ
labitur ut id quod habet habē se singulari
ter gloriet̄ur In qua tñ dyabolꝰ filios hmi
Victimis applaudit

Ad ſm dicendum q̄ aut superbia tm habz
consensum deliberatum aut habet ꝓmo ca
su ē veniale Vt et hic ꝓtigit ē In 2o
absq; ullo dubio ē mortale quia cōtrariat
humilitati sine qua nemo ꝓt saluari Vt3
aug⁹ et habet. xviii. Et nōt nycolaus de lira
sup ꝓs lxxxiii. et tho. 2a 2e q. clxvii. ar. 2o
v. ꝑmo tradit ē et inter cetera capitalia
pcorum Vt patet ꝫ q̄ſſ. mꝫalis xxxi
r. xxxviii. vii et de pe. di. ij. r. ꝓmier⁹
ad fi. Ide q̄ſſ. dicit consideret homo e
latus quid in terra meretur si ꝓlatus
angelus in celo in hac ꝓfessione b

Suspensus hm W. Suspensus dicit
aliquis quis quidē quo ad se et q̄
ad alios Cui ſ. ꝑ suam canonis
uel hōis suspensus ē et talis te
netur abstinē ab officio et illi qui hoc
scimus tenent⁹ cum vitare quo ad exercit
one officij Si tñ occulte sit suspensus
dr̄o modo ꝫ suam canonis ille qui hoc scit
si non posset cū vitaē sine scandalo credo
q̄ non teneatur Suspensus vero quo ad se
tantū ille dicit⁹ qui non ē q̄hibitus abstinē
ab officio et hmōi ꝫ suam cautionē ul'
hominis sed ꝑ simplicem q̄hibitionē Iuris
absq; lata sua sicut quilibet extra ⁊ peto
mortali tenetur abstinē a celebratione
Si tñ celebrat non tenetur subditus eius
cum vitare uel quicūq; alius etiam si sciat
eius ꝓcem Lazere q̄ dicitur quis suspen
sus quo ad alios Nam quo ad se declarat
ꝓpheta quia ꝓmittitur celebrare ⁊ occulte
et ex deuotione ſz non ⁊ publice Vt ē ꝓce
ptum ij. q⁹ iii. a Ꝓdictis con. Vl. vt ⁊ sum
li. 1. ti. 1. q. xxi cura fi. Sed hodie cura
ꝓdicta innouatio facta ē aliqua Vt ē de
tribus iiij. q⁹ fi. iii additione b

Quid si quis sit suspensus a pontifica
libus ꝛc hm hosti. etiam si celebret in
pontificalibus non ē irregularis quia
pontificalia non sunt de sua celebratio
nis nec dēmꝰ aliquē iudicare irregularē
nisi inuenatur expressum az. de pe. di. i.
pene et ex̄ de sen. excō. Is qui in ꝑmo li
vi. a Con. Inno. et Ho. durant⁹ Vt in sum
li. iii. ti xxix. q. v. Xp quid si aliquis b

Quid si aliquis suspenditur ab ingres
su ecclie vel ingressus ecclie sit ei iter
dictus ꝛc cum tali ꝑ quis contrahatur in
ipa ecclia diuinoꝝ celebratio interdicta
irregularis efficitur si cū hmōi diu
dictum diuinis se scienter immiscat ⁊ suo
agens officio sicut ꝓpius Talis q̄ si hoc
interdicto durante decedat non debet
in ecclia nec in ecclastico cimiterio ꝛ pe
ri iussit sepeliri ex̄. de sen. excō. Is qui
li. vi Et de hoc ē. interdū x⁹ q⁹ plt

Utrū suspensio possit suspendi ꝑ appella
tionē ꝛc sicut excō sic ab officio nec ⁊
ordinis ecclie lata suspensio ꝑ appella
tionē sequentē minime suspenditur ex̄.
de sen. excō. Is. cui li. vi

Utrum suspensus a ꝓcuratione uel col
latione sacramentoꝝ si contrafaciat sit
irregularis ꝛc hm Inno. et hosti. Non
ex̄. de clerī. excō. in. si celebrat talia
cum non sunt ordinis quia et laici ꝓcu
rant sacramenta et conferunt sacramenta
a Idem in dicta q. v. Xl quid si suspendi b

Utrū suspensus a diuinis uel ab offi
cio seu a celebratione misse nec aliquo
hmōi a ſ. q ordinē ꝓtinet ad aliq
actum ordinis hm eundem Inno. et in
dicto Xl q. si suspenditur b sit irregu
laris si cōtrafaciat ꝛc hm Inno. Irregu
laris fit Nam tales actus sunt ꝓprie or
dinis sunt ordinis ex̄ de sen. et re. iudi
cata Cum ecclīa li vi xi q. iii. Si q̄s epūs
deponatur Et hm W. etiam si ex̄ errans
diuat hoc ab officiando populo sicut in
exercitu et hmōi Sed si diuat eū vo
cario uel duobus non officiando ⁊ erra
uel in populo licet mortaliter peccet
sic contrando cū alijs non cōtingit tñ irre
gularitatem dē etiam abstinē ab illis
verbis que a solis sacerdotibus solent
dici ut dñs vobiscū Ite missa finita
faceret si ab alio etiam non sacerdote
faceret in crisma Idem in speculo a Idem in sum. ca. ti. q. vi.
que incipit cuncta tenenti b

Utrū suspensus ab officio tm possit per
cipere fructus beneficiorū suorū ꝛc hm
Inno. Non ex̄ de appel. pastoralis Si hoc

intelligit hosti. qui ex graui causa suspensus ē exē. de sententia. ratio. huiusmodi scribit. Si ex leui causa puta ne scandalū populi uel infamia solam uerecundiā ueritatis contumax ydem efficitur. Idem dicit. Item si ti xxxii. q. lxxvi. ubi et adducit hoc hosti. Nā qui quercus ē excommunicatus et ab officio et beneficio ē suspensus exē. de appella. pastoralis. ii. Sed non restituitur. Idem dicit ē suspensus ab officio uidet suspensus etiam a beneficio. ar. exē. de cleri. coniu. c. diuersis falsitatis et c. quod a te fr non committitur. Item dicit suspensus ē a subdiaconali ordine suspensus intelligitur a diaconali et sacerdotali sed non committitur. ar. exē. de sen. excō. c. qui illorū. Sequitur. Et suspensus a sacerdotalibus suspensus ē a pontificalibus sed non committitur. Item etiam suspensus a collatione ordinis. scilicet sacerdotis intelligatur a collatione diaconi et presbiteri. A collatione tñ subdiaconi et aliorū inferiorū ordinū non uidetur suspensus. Vt ē mittitur exē. de temp. ordi. dilectus filius. in fine. c. circa. ad finem. Allata uita non videtur hoc probare. Nam c. dilectus nō dicit quod possit suspensione ab ordinando intelligatur solum inhabita collatione presbiteratus et diaconatus. In c. aut literas fuit facta particularis suspicio ab hijs duobus ordinibus sequitur. cui interdictum ingressus ecclie nō dicitur officium nec ecclesiam non exē ergo suspensus ab officio suo potest etiam intrare et diuinis officiis audire. Dicendum tñ caueat q̄ non officiet et secus dicendum si esset simpliciter suspensus a diuinis quia tunc nec officiare nec alijs audire ḡ hosti. b

Usurarius qui dicitur usurarius Rē hic tho. 2ª 2æ. q. lxxviii. sicut dicit glo. sup Ro. i. Usurarios dicuntur inter amicos discordias seminantes detractores qui aliorū bona negant uel minuunt. Calumniosi qui intendunt honorē auferre. Et de hijs duobus ē detractio et ē calumnia. a Vbi de hijs latius dicitur. Et idē q̄ hic dicitur i fi. li. iii. ti. xxxviii. q. clxii. b

Sed quod horū ē grauius Rē hic tho. 2ª 2æ. q. lxxiii. usurarius grauius ē Nam dato aliquod peccatum grauius ē ipso bonum quod tollitur melius ē et honestius ē aut amicitia q̄ fama que tollitur per detractionē q̄ fama ad hoc maxime ne tollatur ē ut homo honestus habeatur ad amicitia. Ite amicitia ē melior q̄ honor qui tollitur p̄ cōtumelia sicut et a maiori ē melius quam honorari hic plus viii. ethicorū. Vii bene dicit ecclesiasticus. Amico fideli nulla ē comparatio. Et eccl. v. Detractio pessima sui bilinguis. susurrator. aūt odii. Timoratā et cōtumeliā

a Idem ii dicta q. clxii. b

Tabellio Est publica psona habens officium scribendi instrumenta ad faciendum fidem. a Hoc fuit dictum glo. Ray. Vt in sum. li. ii. ti. viii. q. iiii. b

Vtrū clerici possint exercē officiū tabellionatus Rē hic Ray. clericis in sacris ordinibus constitutis ē penitus interdictū. Et si id habeant ad dimittendū sunt cōpellendi p̄ subtractionē beneficii. appellatione postposita exē. ne cleri. uel mo. Sicut et idē credo si sint i minoribus et habeant sufficientia beneficia ar. exē. de postulando clerō. Sed ut addit hic. si illi qui sunt in sacris ministeria cōficerent aliquam eis interdictū valeret al' non. Et intelligitur hic hosti. q̄ nō valeant in secularibus negotijs. Vt dicet in beneficia predicta c. sicut. Sed in ecclesiis valeret. a Idem i dicta q. iiii. b

Vtrū quis possit in ecclesiis clericū constituē tabellionē Rē hic Ray. post p̄ tota suam diocesim cui curā dixi ē cōmissa. x. q. i. resp. xii. q. i. epūs et c. papinus. Et si fecerit poterit ille vocari ad scribendum acta cur. fori al' ubi tabellio nō habetur. dūc honeste psone subrogabit exē. de proba. quin coll. Flam. Et sic intelligo q̄ clericus potest ee notarius pape v. q. i. q. da. Sed tñ constitutus a papa potest conficē ministeria ubiq; Constitutus aut ab epo non habet potestatem exē diocesim illius qui ipm constituit. ff. de iu. o. iudi. l. fi. Sz tñ si simpliciter sit constitutus tabellio maxime ab epo qui habet supra hoc privilegium potest ee ubiq; a hosti. post predicta subdit sz et dici pot q̄ ex quo quis simpliciter constitutus ē tabellio ab illo qui habet hanc potestatem pot ubiq; conficē instrumenta sicut presbiter semel ordinatus ubiq; celebrat. Vt in dicta q. iiii. b Et nō q̄ tabellio ecclesiasticus non debet conficē instrumentum i secularibus nec secularia in rebus puris ecclesiasticis quia horum conuersatio non debet ee permixta ii. q. vii. Laycos. Vnde notarii clerici i curia p̄cipue prohibentur ee scriptores exē. ne cleri. uel mo. sunt. Sz nec quisq; a Idem ii dicta q. iiii. b

Vtrū religiosi possit exercē officium tabellionatus Rē hic Io. an. sup c. de hereticis. Vt

officiū li vi ⁊ dicit sic ꝙ hanc lram bene patet ꝙ tabellio factus monachus nō pōt exercē tabellionatus officiū in alijs qua cōis hereticos Vt dictū ē ⁊ hereticq ij. ff. xvii. qui incipit In examinatione Et hoc idem patet in extravagāti ꝙda bonifacij viii. de offi. ordi. decretali sup ordinibus circa medium Et idem ꝓbatur alibi ꝙ decretalem eōdē. ne cle. vel mo. sicut C. de sacrosanc eccl. l. amplā xvi q. i. ff. nouaz C. de epi. et cler. l. placet tamē ut nōuit guilhelmus in speculo vetera i stru-mēta complebit ſz nouā non assumet ff. famil' herc. l. alienationes et eōdē de iude is Judei cum filiis

Tallia siue exactio siue collata siue questa Vtrū dñi temporales pos sint imponē subditis suis siue exigere tallias Rx hin zay Illā pōt dominus imponē vel exigē de qua cōsuevit fieri in vel cū antecessoribus suis bona fide et sine vlla coactione sicut solet fieri causa manifesti vel ville qui de nouo cōcedunt quod datur aliquid et ꝓmittit census annuus et hujusmodi Ista hujusmodi ergo dicti non sunt facta turpia vel cōtra bonos mores exigentibus Nam quilibet libere de re sua pōt imponē legem ꝙ vult eōdē. de rendi. allo. Verū. xviii. q. ij. eleuthe rius Nam et scienti et volenti non fit iniuria. dolus C. de transac. Cū donationis Et pacta custodiri debēt eōdē. de pactis authentico Quodquod ergo subditus de hujusmodi sub tali ordine faciet furtum facit Verūtamē si instrumentum positum ē indifferenter ꝙ soluat questā vel tallia Intellecto ꝙ dñs debet eam moderate petere inspectis conditionibus eōdē. de censibus cū aplūs in fine x. q. iii. c. vltra finis hin W. si dicatur ꝙ dñs pōt ponē questam vel tallia hin bene placitū suum michi lomig moderanda ē ad arbitrium boni viri Si vero dñs vltra ꝓdicta exigat coacte ꝓ se vel ꝓ suos directe vel indirecte tenetur restituē di. xvii. de cōsecrat. i. q. i. placuit et c. quāpio Et dicā cogere indirecte qui negat subditis suis vel eam defendit eos ut sic aliquid extorqueat vel insinuari facit ꝙ vult aliquid habē Secus ecē si reciperet aliquid spōte ablatum nulla fraude adhibita Item serg ē de his que sunt inter seruū quia res eorū sunt dñi ꝓcurat cū dñs si minus grauat eos sed non tenetur ad restitutionē a Hoc dictum de seruis fuit vl qui etiam con. ꝓdict. Quibus etiam consentit hostī et tho. Et addit tho. in cplā ad duxissam lotaringie Qz principes terraz a deo sunt constituti non quidē ut ppria lucra quezant sed ut eōrū vtilitate ꝓpositis ꝓcurent Et ideo instituti sunt eis redditus vt ex illi

nuctes a spoliatione abstineret dum i ezech xlv. dicit Qz principi erit pos sessiones israhel et non deppulabūtur vl tra populū meū principes b de nia de te gōnis ē. dñs ff. ij. Et ibi agitur de ca sibus in quibus dñs pōt a subditis ex igere ultra consuetum

¶ Quid de quibusdam dñis qui michil pe pūt nisi tallias Rx hin zay. si tallia est antiqua et creditur ꝓbabiliter ꝙ ex iusta cā imposita fuerit pōt exigi Ita tū ꝙ ipse dñs impleat si quid ex illa causa i pleto debeat Si vero ē nova et iniusta cā non debet exigē et si receperit debet restituē xiii. q. vi. si res b a Contra vl vt in sum. eo. ti. q. xxxvi. b

¶ Qualiter seruit pōt tallia ex iusta causa fuisse impositam Rx hin W. pōt hoc seruus vel ꝓ iusta cā nouā confecta vel si seruus vel ꝓ iusta nova confecta vel si ita seruatur ē a tempore a quo nō extat memoria ꝙ tunc ꝓsumitur iusta cā ar. xij. di. Illa nisi violenta sit ꝓsumptio i ꝙdā um Sicut de ꝓscriptione dicitur ē. ꝓ scriptis ff. viii. a Ubi patet et in c. cum de ꝓscrip. li. vi. ꝙ ꝓscripto ē tenēdū ꝓ allante tm sum temporis cuius initij non extat memoria Qz verū ē hin cū dem W. et in sum. eo. ti. q. xxxviii. nisi violenta sit ꝓsumptio in cōtrarium b

¶ Quid de quibusdā ꝙ allantes cōsue tudine acceperunt a subditis de mobilibus quodquod volunt Et ꝓpter hoc expoliant eos qui suspectantur illos velle transire ad alios Rx hin W. tales dñi peccant et tenentur ad restitutionē Vt tactum ē in ff. ii. Nisi ꝙ si forsitan ecē ꝙ a principio in concessione terre fuis set expresse impositum tale onus tol lere quod posset dum tū ultra modū non grauet eos nec mercatores nec forē tes a Et dñi tamē non fuit impositu ꝓ malicia vel fraude hin cuiusdā W. Et in ꝓdicis con. Vl. et addit Sed ꝙ habi le non ē hujusmodi consuetudinē immo seruile inductam ee de voluntate sub ditorū ff. ꝓ coactione et violentia ꝓ pter quod dicit tm idē W. ꝙ in hac ca su et silibus quū tollantur ab extra ꝙ ea aliqua ibi pōt ee dubitatio de iure aut de facto non credo simpliciter ee de negandam absolutionē sed faciendā ē tum quadā tm dubitatione et protestan done sic absolvo te de hac re ꝓtum pos sum sed timeo vel credo ꝙ non sufficiat tibi ad salutem ni alia te habueris i hac cā Vt in sum. eo. ti. q. xxxix b

¶ Utrū dñs possit vendē bonus et hujus tallias et officia in subditos Rx hin tho. in quadam cplā ad duxissam brabantie Ipse dicit sic quia licet ff. si non omnia

// expedit Cū dicit //

expediunt Cum aut baiuus et officia
libus michil cõmittatis nisi tpalis offi
cij ptatem non video quare non licet
nobis vende hmõi officia diuodo de
tallibus vendat de quibus possit pbari
q sint vtiles ad hmõi officia exercenda
et non tanto pcio vendatur officiũ vt re
cuperare non possint sine gravamine subditor
Sed tñ talis venditor ãno expediens no
videtur pmo q frequeter cõtingit q
illi qui emũt magis pdonei ad hmõi
officia exercenda sint pauperes ut hmõi offi
cia emẽ non possint ezñ etiam si tales
diuites sint tñ q bona sint non abnut
officia nec mhrant ad lucra Sequitur cõ
q ut plurimũ illi officia emunt qui sunt
pceptores et subditos nros offendentes vñ
magis expediens videtur ut bonos et
pdoneos ad officia nra eligatis quos
etiam tutos si nẽce fuit ad suscipienda
illa cõpellatis qua p cozñ bonitatem
et industria magis accrescet nob et eti
am subditis nostris qua de pdicta officio
cum veneficione acquirẽ valeatis Et hoc
consiliu dedit moysi cognatus suus cõde
mgnit de oi plebe viros sapientes et ti
mentes deũ et qui odezũt auaziciã Et
constituit eos tribunos et centuriones qui
quadragenarios et decanos qui iudicẽt pa
ppm oi tpe ¶ Idem in sum. eo. ti. q. xl.
Clazñ aut ẽ q dicta officia restringis ve
di strictissime phibetur Et statutũ est
q non eligantur ambitiose nel pce sed
viri probate vite Et talibz assumpti
michil debẽt pro officijs dare pmo mterz
gesta debent mutare se pro hmõi officijs
michil dedisse nel postmodũ mgr̃ datu
ros p se nel p interpositam psonam ti
tulo donationis venditionis Vel quarũ
q alio velamẽto Et hoc exceptis sal
lazijs michil pcipiũt tam i administratiõe
positus q post depositũ officiũ q aliq
pcepto beneficio tpe administrationis q
gratuito mezuerit accepturos Et si quis
quisq fuerit pcepta facta nefligere
ri nro aduersus accipientem h cetã ad
uersus dantem accusandi cuctis tanquã
crimẽ publicũ conceditur facultas qua
druplũ pena eo q cõtractus fuerit nullus
albus feziendo C. ad l. Ju. repe. l. fi. b
¶ Utrũ liceat dñis recipẽ munera a tali
bus officialibz Vta q satisfaciat sibi de
officio R fm thã. ni pdicta epla Rñ
hoc videtur dicendũ q si pacto mutuo
datum ut officiũ recipiant absq dubio hoc
tñ ẽ Vsurazñ q2 pro mutuo accipiunt
officij ptatem Vide in hoc datis alb ac
casione petendi et ipi cetã tenent re
signare officio talitez accepto Si tñ offi
cium gratis dederitis et postmodũ recepti

tis ab eis q de officio recipẽ possent hoc
absq si pcio fieri posset ¶ Idem in sum.
eo. ti. q. xli. b

¶ Utrũ psone eccie debẽt psolue exactiones
vel tallias R nullo mõ nec licet laicis
exigẽ ab eis etiam zone possessionũ suaz
damozñ aut pdozñ cõe. de immu. eccle. q
non multe li. vi ¶ Nisi pdia fuissent p
pnis pdictis exactionibus subiecta tuc em
transeunt cum onere suo Vt ẽ. immunitas
eccie g. ix Sz posito q quis vezus dñus
ẽ et q michil penitus percipit q vix credibi
le ẽ quin ad minimus a subditis accipiat
usuras et sequatur eũ in exercitu i bello iust
to Si tñ ita vezũ sit q michil percipit credo
salubrius mdicio dicẽt rõ. q debent
aliquid mterz se statuẽ q detur sibi i signũ
subiectionis nec al' i utilitez videatur ee
pcepies cum dñus rez sine R. optimũ adse
xviii. q. ij eleutherius et i. q. iii. si quis
obiecerit Si aut dubitetur quid aut qñtz
id deãt ee credo q debẽt obseruare quadi
vicinus villis vel castris vel quibusdã obser
uatur Ita tñ q illa villa non gravẽt
Vel si diuerse sint consuetudines ea que
minus solutis eligatur exẽ. de consue. cu
alim ni fuit et de censi. ex parte in fi. et
c. sup eo Et hoc tuc intelligo nisi pte
vel aliquis de antecessoribus suis vendidẽt
vel donauerit eis illud quod in subiectio
nis signũ consueuit pcipẽ tuc enim non
pot aliquid petere Can. Vt et hosti. Et
addit hosti. q hoc verũ sunt nisi contra
dñm p scripsissent libertate Vt in sum.
eo. ti. q. xxxvij b Nõ vidi tallias pot
eo petere B. pedagiũ etc

¶ Temperantia Vide B. sobrietas Et
etiam B. abstinentia etc
¶ Testamentum primo videz quis pot
facẽ testamentum R fm theol. qui
libet pot facẽ qui non phibetur phibe
tur aut primo filiusfa. nisi de peculio castre
si nel quasi exẽ de sepul. licet li. vi Nec
pot relinquẽ aliquid pro aia sua sine pa
tris assensu Sed hic pot eligẽ sepultu
ram si supra pubertatem sit Vt et habe
tur B. sepultura ij. q. iii. a Hoc etiã hic
in dicto c. licet b Item phibetur Impu
bes Item surdus Item furiosus nõ hns
lucidum mterualluin Item pdigus cui e
administratio bonoz interdicta Item mutus
qui michil loquitur Surdus qui ãno michil
audit Vt in usti. quibus non ẽ permissum
fa. tes. quez totũ d Et ibi patet q testm
non violatur si interdictum administrationis
bonoz Vel supradicte infirmitates post
eius confectionẽ adquisierit Et q surdi et
muti fuerunt legati punt testari ut ibidem
in gl. supra b Cecus aut pot in solẽpni
tate C qui facẽ testm. l. h consultissima

a et ℞ requirant qui habent super hac con
sulere b Item et illi qui ꝑprijs rem̃ta
uerint et nichil habent vt ingressi mo
nasteria In aut̃ de monachis ℌ illud C.
de sacrosanc. eccle. aut̃ Ingressi xix q.
iij. qua ingredientibus Sed si quis fili
os suos monasteriu ingrediatur nullo m̃o
dito testamento ꝑmittitur ei diuidere rem
filijs et inter eos ꝓcipare Vt in aut̃.
de sanctissimis epis ℌ si qua mulier x.
ix q. iij si qua mulier a Vbi dicitur si
suos liberos ingrediatur religionẽ aucto
de rebus suis inter eos disponat liceat ei
postea inter eos diuidere ita tamen multi di
minuta et quod eis non debeat monaste
rio ꝛpetere Sed si eam subam nit fili
os diuidere voluerit ꝑtem sua ꝑsona
filijs ꝛmutata vsum sibi ꝑtem oibus
modis retineat que debet uni monaste
rij competere Si uero a monasterio mora
tur aliquam inter filios diuidat ita tam
partem filij ꝑcipiant reliqua vero sub
stantie pars monasterio ꝛpetet b Pot
eciam facere testamentum qui eunuchꝫ
an ꝓfessionẽ eu ad seculũ reuerti pos
sit ex̃ de regula. statuimꝰ a Idem in
sum. h. ii. ti. v. q. vi. bin hosti. b Item
aut̃ clericus possit fare testamentu hꝫ
d. clericus nisi ℌ ij. Heremite vero si
non reliquerint ꝓximis nec alicui
ecclie tradiderint vitam mutando testa
ri ꝓsunt al' non. xix. q. iij. ℌ. Et q̃ prauꝫ
a Idem in sum. eo. ti. q. cij. bin hosti. b
Item testi publicoꝝ vsurariorũ sunt ite
rato inter ex̃ de vsurarijs ꝓpiam li. vi a
Vbi patet q hoc ē verũ nisi prius fecerit
cautionẽ seu satisfactionem bñ formaꝫ
ibi traditam b
Item religiosus promotus in epum pos
sit testm̃ facere ℞ bñ tho. 2ª 2æ q. clx
xxv. nullo m̃o ꝓpter qꝫ sola dispensatio rez
eccliaꝫ ei committitur que morte finitur
ex qua testamentum incipit valere Si tñ
ex concessione pape testamentum faciat
non intelligitur de ꝑpetuo facere testamen
tu ℌ aplica auctte intelligitur ampliata
ꝑtes sue dispensationis Vt possit valere
post mortem a Idem in sum. eo. ti. q.
cuj b
Quid si aliquis aliquid testari ꝓhibuerit
℞ ab eius hereditate erit repellendus Vt
C. si quis alt. test. ꝓhibu. l. ii
Quot testes requirat q sint in testo ℞
Rescriptũ fuit hñ legibus septẽ requirũtur
hi instit. e. q. fi. et C. eadem l. hac con
sultissima hoc tñ fallit qꝫ quiꝫ valet si
ne teste Vt si miles in bello scribat et
moriatur C. de milit. testa. l. milites a
Vbi patet q hoc locũ habet in testamento
confecto tempore quo ē in loco morituꝰ
militaꝝ sine scripsit in clipeo sue in
terra sine vbi cunꝫ b Duoꝝ sufficit mo
do si fiat coram imperatore C. eo l. ami
a Et ibi patet q iste testis ē ipse imper
tor cui si fuerit supplicatũ ꝓ militem
do heredem aliquam certam ꝑsonã b
Duoꝝ duo ut inter filios C. eo. l. hac co
sultissima ℌ ex imperfecto Vel si interroto
a q. non ē miles tempore quo morituꝰ
b testetur miles ff. de militari testamẽto
l. lucius Sili. etiam in his que sunt
ad pias causas ex̃. eo cu esset et c. re
latum Duoꝝ tres uel quatuor Vt ex ipsa
li. puncti C. e. l. si non specialis et l. si
unus a Et his legibus patet q illud
punctum non magis attenditur ad hoc
unũ tertiũ uel quatuor q̃ ad alios b Duoꝝ
quoꝝ Vt in testamẽto rogatus C. e. l. fi. a
Vbi patet q hoc obtinet qñ testamentum
fit in loco vbi septẽ testes habeꝝ no pos
sunt a Duoꝝ etiam orto. requiruntur Vt
qñ testator vult testari in scriptis et nec
rit his Vt in dicta l. hac consultissima
a Aduertendum q ꝓdicta solleꝫnitas
testiũ adhibenda tuetur ꝑ illos tantũ
ar eria diuinã ꝑ quod duo uel tres fide
dignos testes sufficere videntur bñ Jo.
hñsti. et ytlo. zay. Vt in sum. eo. ti. q. ciiij.
Et de hoc latius dictũ ē b. eccia ꝑmo
ℌ. v. in additione b
Quid si testator non vult q testes sci
ant tenorem testamenti sui ℞ potest
facere testamentum quod dicitur i scripto
l. q̃ que ꝑmo testiũ conscribat uel eccia
scribi faciat et postea cartam clausam
rogauit testibus dicens hoc ē testm̃ me
um rogo q̃ signetis et subscribatis hoc
C. e. l. hac consultissima Sed tñ ꝑ hunc
modum facere testm̃ non ē tutum qꝫ mul
tas obseruãtias requirit que frequenter
tum non obseruentur oꝛ q̃ non valeat
testm̃ cheims ē q̃ fiat siue scriptis si
qñ scribitur ꝑ notariũ tantũ
Quibus uerbis debeat fieri testamen
tum ℞ non refert si dicat petrus hẽdes
institutus uel valutatem meam eis dispo
sitionem quittet q̃ nõ videtur detrahi ꝛpe
tatus ex̃ eo cum tibi hoc curandũ de
verbis testatoris dumodo sint talia ꝑ que
de voluntate constet C. e. l. fi. a Idem
in sum. eo. ti. q. cvi. bin hosti qui erraꝝ
dicit q̃ ab hoc tamen erroꝝ tale non no
cet ut ibi b
Utrũ in 2º testamẽto apponat fieri me
tionẽ de ꝓmo ℞ ut teneatur xviii di. qui
a In glo b Dicendũ q̃ non oꝛ nisi in
duobus casibus Unus si testm̃ factũ sit
inter liberos C. e. l. hac consultissima ℌ.
ex imperfecto et in aut̃ ibi ꝓpter hoc. inter
liberos Alius si testaꝝ ꝑte legem sibi ꝛ

posint puta si in priori testamento dixit
Si forte2 aliud testamentum non valeat
vel non valeat si dixero pr̄ noster 2ns
Tunc etiam faciendo 2m oportet q̄ fiat
at mentionē de p̄mo ut ff. de lega.ti
l. si quis in p̄incip̄io a Idem in fin. co.
ti. q. cviij. b Q̄ si quis velit cessare
testamentum p̄mū et non facē 2m non
p̄t nisi post iam conditū p̄mū sit lap
sum decennū et coram tribus testibus
dixerit nolle valē p̄imū a Idem etiā
si hoc dixerit inter acta Vt in l. que seq̄
tur. b C. e. l. sancimus a De hac solepni
tate dicendum sicut dictū est ē. §. quot
testes. b

¶ Qualiter confirmat̄ testū post mor
tem testatoris ut habet̄ hebz ix. Q̄z an
mortem quis mutare p̄t etiam si pacto co
uenerit ne mutetur C. de pactis l. pactū
quod dotali a Idē in fin. co. ti. q. civ b

Testamentū ip̄e quantū ad institu
tionē hēdis et substitutionē in
testo tenetur quilibet heredem
sibi instituē aliquē uel aliqd colle
ctū uel hyginoi sine institutione heredis
non est testū Vt C. e. Jubemus §. quod si
non fuerit Et si quidē testator habeat des
cendentes uel ascendentes illos tenetur he
redes instituere saltē in cozū lēgitima C.
de in offic. testa. aut. nouissima de q̄ hoc
ē. legitima a Ibi dicitur solū de legitima
descendentium legitima vero ascendentiū cū
non sit innouata Videtur quarta pars Vt
in Justi. de offi. testo. §. fi. nam et ipi p̄mit
agē cōē testū filiorū Vt patet co. ti. i
p̄incip̄io Et hoc nisi testator aliquis dictis
descendentibus seu ascendentibus in testamē
to aliquid reliquerit tūc enim non ꝛūpitur
testamentum q̄z supplet̄ q̄ innō fuerit le
gata C. de in offi. testa. l. diuo tu sequē
tibus Et sic non tenetur testator eos p̄a
se instituere b Q̄ si nec descendentes
nec ascendentes hēat tū hm legtes p̄t
instituē alios quosq̄z a Si tū instituēt
infames aut tur-pes p̄sonas tūc frustrē
uel forores p̄mit ꝛumpere testū et sibi
totam arripere hēditatē C. de in offi. testa.
l. fre Et in Justi. de in offi. testa. §. soror
b Tamē ut ait tho. in quadā q̄ne de
quolibet Si ꝑinqui indigerent illa hēdi
tate indigentia manifesta tenetur eis he
reditatem dimittē nisi essent mali et hoc
bonis indignū Et dicit tenetur ex debito
honoris p̄ientalis quia qua rā p̄ceptū
honorare patrē et matrem p̄cipitur etiā
honorare tutela in his que ad parentela
p̄tinent Si aut non indigerent matres
te p̄t libē in alios ꝛferre dicente sal
uatore da pauperibus et seque me a Idem
in fin. li. ij. ti. v. q. xciij. Vbi et additur

seruus ē tū si in quibusdā tris de iure cō
suetudinali In quibusdā cūi terris testator
p̄t ex iure patrie eligi vult 2ns suam
dare uel vendē alicui succedit vinis s. p̄
nos extentus illicui ultē extentus illicui
cinis p̄ diuisionē Igitur si consuetudo que
iure equiualet dat alicui licentiā liberam
aut alteri conferendi uel totam uel partez
hēditatis non p̄iudicat alicui faciendo qđ
p̄t de iure Nō tamē consuetudines iurē
habiles etiam iuri hoc reprobari Vide
Inno. iiij. scribens ad quosdam epos Hoc
ne reprobat consuetudinē uel statutum
super hoc q̄ nullus possit in vltiā vo
luntate testare etiā uel alijs p̄is loris a
alijs quibuscūq̄z p̄sonis plus q̄ quīq̄ solidos
vsualis monete et p̄cipit huiusmōi statuta
denūciari penitus non tenere b

¶ Aliquid testator p̄t substituē alii hēde
qui dicat succedē p̄mo heredi si testa
tor hēat filios impuberes p̄t eis substitu
ere quoscūq̄z velit qui succedat eis si non
venerint ad puberatē ut C. de impube.
et al. substi. l. si testamēto a Et ibi patz
q̄ taliter substituitur dicit directus habes
et sic totam rapit hereditatē sine aliqua
diminutione b Si vero p̄ierint ad
puberatē p̄t eis substituere si moriantur
sine liberis a Idem etiam si moriatur cū
liberis ut C. de impube. et aliis substituen
dis l. hēres et l. se. debet tū salua ee lēgi
ma ut sequitur b Et intellige substitutio
deducta lēgima filiorū et deducta quarta to
tius que dicitur trebellianica quam deduc
quilibet institutus heres cū aliis substitu
itur a s. regulariter post puberatem i
stituti Vel etiā cum acceptit hēditatē per
fideicommissum ab instituto heredē qui a testa
tore ꝑfuatus ē hēditatem alii restituere
Vt in c. Rayn̄utius de quo. §. Vt ē ex̄ tes
ta. Rayn̄utius Et de hoc quā iste suffra
ant Vt que dicta sunt ē hēditas

Testamentū ip̄e quantū ad execu
tionē vtiū testator possit here
dibus suis per testamentū suū
penam imponē si non pareant
voluntati sue ꝛē sic Vt Justi. de legta. §.
pene du tū quod testator p̄cipit non sit
turpe uel inhonestū ff. de condi. institutio
quidam a Et idem hētur in dicto §. pene
ad fi. b

¶ Per quem cogetur heres testamentum sci
uolūtate definicti adimplere ꝛē heredes
t. annū cogendi sunt ꝑ curiā implere
Et si negligerent tunc ꝑmet curia ex
equatur ex̄ eo Nos quidem et c. si hēdes
a Vbi dicitur si heredes iussa testatoris
non implerint ab epo loci illius anis 2ce
que illis 2cluta ē rationis interdicatur
tū fructibus et reliquis emolumētis vt vo

ta defuncti implecantur Et de tribno am
et q ejus p se exequatur hctur in dicto
c nos Et incipit ille Tullius a tpe admoni
tionis fm hosti et in sum. li ij. ti v. q.
cxi b Nec obstat si forte testator nil
dixerit ne ejus se intromitteret ex eo.
tria a Idem in dicta q. cxi. fm hosti et
ca. ti. q. cxvij fm zay. et glo b
Utrum defuncti sentiat detrimentum q
tar-dantur alie quas legauit q fm tho
in quolibet dicendu q quantu ad meritu
alie nullu detrimentu patitur ex p dicta tar
datate maxime si quantu in tpo fuit tam
adhibuit a Ut huiusmodi elemosine cito
pzeniatur quia meritu principaliter ex vo
luntate et intentione dependet Sz ejtum
ad effectum alie pati detrimentum tu qde
ut pzo huiusmodi tarditate puniatur sed
quia remedium ei non adhiberet du suf
fragia differuntur quibus plus nus innuaret
a Idem in sum ca. ti. q. cxiij b Similiter
non patitur detrimentu si differatur restitu
tio quam tpe mandauit fieri et licet tar
de et in morte tamen fecit quod potuit
a licet hec tam non grauetur quo ad
dampnationem puto tu q facta restitutione
cicius a penis absoluatur Sed et i cronicis
nouis loquitur de quadam qui impedie
batur ab ingressu padisi quousq fuit fac
ta restitutio ad quam tenebatur b
Utrum executor debeat retardare distributi
onem eliazum ad hec q res defuncti melig
vendantur q fm tho in quolibet dicendu
q in maza modici temporis non videtur
ee magnum periculu Vide si executor p
modicum tempus elias daze differat ut
rebus defuncti melius venditis ampliores
elias daze possit laudabiliter hoc facere
Si vero ego per multum tempus differat
elias distribuere Ut in modico ampliores
elias faciat non videtur ee sine culpa q
forte defunctus interim a purgatorio libe
retur In quo dum ipe esset remedium suffra
gioru maxime si recta fuerit hec aut
relinquitur prudentis executoris examini
Ut s. consideratis dilatione temporis et
condicione psone que citius vel tardius
liberanda e Ut in quantitate augmenti elia
rum faciat quod videret expedire defuncto
a Idem in sum ca. ti. q. ciiij b De le
gatis alijs quide hic b. lectare
Quod si de pluribus executoribus vnus
mortuus vel e in remotis vel tu exeq
q alius pot executionem implere nisi tes
tator aliud expresserit ex c. religiosi
li vi Utrum religiosus possit ee executor
testi hic b. religio i. s. pulc a predictis
adde quod dicitur Justit de actionibus s.
Ite mixta Viz q qui relicta cuius vel ali
o venerabilibus locis daze distulerit usq

dum in iudicio vocetur ipm relictu dae
cappellitur et aliud tantum q pena b
Testis primo cruus possit ee testis
sine que condiciones requirantur
in teste et principaliter quidem
requiruntur que in hiis versibus
continentur Condicio sexus etas disere
tio forma Et fortuna fides in testibus
ista requires a hec facit dictu gloss.
qui etiam dicit q regulariter omnis potest ee
testes qui non phibentur Ut in sum. li
i. ti. v. q. clxxvij b Primo ergo requi
ritur condicio s. ut non sit sexus qua
non recipitur ad testimoniu C. e. l. qui li
beri Nam sexus sepe metu dampnis tes
timoniu suppriment veritatis ex de verbo
signu. Horus s. testes iij. q. iij s. Item
criminali iij. q. v. Petrus satores Hallit tame
hec cum de facto sexu queritur nec tu q
dico vel cum dicit Ut in s. Ite in crimi
li. xv. Item sexus a Ut si puer serum alii
quid dicatur deputatum vel commodatu fm
glo. ibi que etiam addit Et sic vides p so
ne recipitur Ubi de facto cazu agitur
Et idem dicitur l. sexus C. e. Item et si
deficiunt alie probationes admittitur etia
sexus sed cum tormentis fm gloss. Ut
in dicta q. clxxvij b Tc requiritur
sexus qz fetu non admittit ad testio nisi
in ca criminali xxxiij q. v. mulieze nisi
cum de crimine regulariter agitur tunc em
admittitur cum hereticis ex eo. qui et c.
tam licet a Ite admittitur mulier i ca
criminali cu agitur p inquisitione Ut
dicit tho. in dicto c. qui b In civilibus at
admittitur xv. q. iij. s. ex eo Non admit
titur etiam in testib Ut in nistib de testa.
s. testes a Ide p hic notatur in dicta q.
clxxvij b Et no. p mulieres ca fere
di testimonij non debent trahi sed cu necazu fuit testimo
niu trahi sed cu necazu fuit testimo
ni cazu Judex in expensis p duretis mit
tat tabellione aut aliam psonam idoneam
vel si hec vice phibente ni cau no possit
tpe psonaliter tpe madat Vel si no de
creat nec aliu mittat hz ex plicite hoc
ex de iudiciis mulieres li. vi Tc re
quiritur etas Nam in civilibus no admit
titur infra xiij anos ini. q. iij c. i. In
criminalibus vero non infra xx. Ut ibi
de dicitur s. in criminali xv Ite testio
nium Qe requiritur discretio qua non
mentecaptus a Nisi tpe lucidi intualli
Ut in s. nec furiosus de quo s. b sicut
nec ad iudicandu iij q. vij. s. iij qz no
e compos mentis ff. qui testa fa. pos. l.
qui testo s. nec furiosus Qo requiritur
fama Nam infames a testimonio repellun
tur ex. de testi. cogen. Preterea nec p̄dest

ptiã qua licet alias p ptiãm saluare
possimus Infamiã tamẽ nõ possumus
abolẽ ij. q. iij. ꝯ. Hic tolli. Nam et actus
lesiui sunt i famibus intendi ex. eodẽ
licet ex quadam et in tyto. ibidẽ et hoc
intellige nisi prius fuerint in testiu
restituti iiij. q. iij ꝯ. Item i criminali xv
Item lege Iulia. ij. q. iij ꝑ uaziatorẽ i fi.
Hẽ a deo det ee testis sine oi infamia
p si grauata fuerit eius opinio ad tes
timoniũ admitti non debet ex. de excep.
decimꝫ ij. q. vij. testes Et ꝓcipue i crim
nali cã ex. eo testimoniũ Item det esse
sine crimine Nam criminosus repellitur
ab oi testimonio q diu i crimine pseuerat
Si uero sit emendatus non i repellitur
in cã ciuili a Nisi cum fuerit comitatꝫ
infamia uel fuerit ꝓiurus Vt in dicto
c. testimonii b Sz in ciuili talis repuꝭ
si de crimine conuictus ꝑ fuerat uel cõ
fessus uel nisi p exceptionẽ reiectus
uel grauata e eius opinio pro eo q aliqn
sic fuit repulsus al uero qui emendatus e
receptus etiam in criminali a Vt i dicto
c. testimoniũ al i criminali etiam post
penitentiã repellitur si conuictus Vt dicꝫ
e in dicto c. testimonii b Hoc ita in dicto
c. testimonii cui hiis que ibi notantur
¶ Qe requiritur fortuna. s. an locuples uel
egenus uel lucri causa quid faciat hoc
iudici considerandũ e iiij. q. iij. testes xv
Item testiũ Qe etiam requiritur fides
quia infidelis cõi fidelem non admittitur
ij. q. vij. si hereticus xxiij. q. iiij. ipa pie
tas a pro fideli aiũt bene admittitur
testimonium infidelis cõi infidelem Et si
pro infideli cõi infidelem dicto c. si heti
cus b Hoc ergo sunt principalia i testi
bus consideranda Sunt et alia quedam
considerãda que hic statim sequuntur ꝓmo
viz Verũ sit i meritis eius cui dat tes
timoniũ uel animꝫ eius pro quo testifica
tur. iij. q. iij. testes xv Ideoꝫ in ꝑsona infi
delis et infecti nõ admittitur nõ solũ
admittitur cui forinsecus aiũt verberibus
¶ Vt in auth. c. ꝯ. sancimꝰ a Et ibi patet
q hoc obtinet qui ex aliqua conuictione
dubitatur de corruptrice b Item nec execu
tores negotiorũ ut procuratores qui i ipa
cã fuerunt actores uel i respansales ex.
eo. Insuper primo etiã qui fuit procurator
uel aduocatus in priori iudicio nisi reci
piatur i teste i cã appellationis ex. eo. Ro
uarius li. vi.

¶ Vtrũ quis possit admitti ad testimoniũ in
sua cã Rn non nec principaliter nec se
cundario C. eo. l. in omnibus Vide venditor
in causa rei vendite non admittitur pro
emptore quia cã ipa venditoris e videtur
Nec venditor in cã ꝓpria pro credito

ff. de appella. l. ab executore ꝯ. alio rõdemp
nato fallit hoc in lectatoribus et fideicomiꝭ
sariis qui fuerũt testiõ in cã testi cum
agitur de hẽditate non delectatis et fidei
missis suis vñ in vñ ꝑt scribi at ee tes
tes in eo testo in quo aliquid eis lectatũ
fuit C. de testa. l. dictantibus Hic fallit
i collegiis et corporibus in quibus eorũ
singulares psone pro cã vniuersitatis fer
re ꝑt testimoniũ xiiij q. ij. Super pru
dentiam ex. eo Insuper Et c. cũ nouis
Et hoc ideo quia causa vniuersitatis non
sunt singuli Et si comode cõtingat sin
gulos Vt xij. q. ij. qui manumittitur Et i
telligi nisi fuerunt actores seu responsa
les in ipa causa Vt in precedenti ꝯ. dictũ
e a Et probatur in dicto c. Insuper Et ide
quod in hoc ꝯ. nãtur in dicta q. clxxvij b

¶ Vtrũ in cã cui duoꝝ alt admitti debeat
ad testiõ ẽ Rn non quia cã eius duoꝝ vtri
usqꝫ e ar ff. de ritu nup. l. illud Et idem
in sorore ciuilis et ꝓcipe iiij. q. iij. Item
i criminali xv Item liberi ex. eo. veniens
uer ob. ex. eo. qui Nam illud e speciale
in cã denũciationis uel ibi admittitur so
ci ciuilis ad ꝓsumptionẽ ex. de adulte
significasti Creditur etiam sociis ciuilis
in exceptis Vt in ciuile lese maiestatis
vel ibi admittunt socii criminis ad ꝓsumpti
onẽ ex. de adulte significasti. et hinc inoꝭ
lxxvi di. si quis papa viuente vi. q. i. si qs
cũ multibus xv. q. iij. Nemo ex. de confes.
c. i a Item in dicta q. c. lxxvij b

¶ Vtrũ parentes uel liberi ꝓhi pro uel cõtra
se testiõ ferre Rn gñaliter ꝓ retam li
neam ascendentes uel descendentes pro
uel contra se ydonei testes non sunt iiij. q.
iij. ꝯ. Item in criminali xv Hẽ testis et xv
Hẽ ꝓhibes ff. c. l. testis Idem e de mite
sed hic ambo ꝓhibes in cã admittuntur pro
filio s. cum queritur de etate uel natiuita
te ex qui filij sint legitimi Transumpte et
c. ꝓ tuas a Et in hiis c. patet q hoc
e Verũ nisi certis iudicijs et testibus cõi
ciuili appeat b Item ubi agitur de impe
dimento matrimonij et consanguinitatis uel af
finitatis ex. eo quotiens Ceterum si agit
an matrimoniũ sit contractum uel non tunc mꝭ
suspecta e si vir sit superior ex. eo. sup eo.
Quem cã hes .b. matrimonium vij ꝯ. fi. Sunt
et quedam ꝑsone que aduersus quemlibet su
os testimoniũ dicere non recipiuntur Vt adu
sus sororem germanam Vitricum priuignum sobri
num sobrinam sobrino natum cosaꝫ qui in pari
gradu sunt Item aduersus patronum et
patronam et liberos eius Vt iiij. q. iij. ꝯ. Hẽ
i criminali xv Item l. Julia. et alie etiam
ꝑsone que ibidẽ computantur que generaliter
offerendo testimonia sunt exemptę a Et
ibi pnt vide qui habent hoc agere Et ide

quod ni hoc ꝙ. nōtū- ni dicta q. clxxviij b

Vtrū testes ꝓduci ꝓsit de domo actoris
& ner de domo actoris ner accusatoris nec
in causa ciuili ner criminali testes ꝓ-
duci dnt quia eorū testimoniū suspectū est
ni. q. v. ℔ totū ni. q. iij. Item ni criminali
℔ Item etiam ner ciuili. Omnes aūt ꝓdicti
qui repellendi sunt desūt admitti Si ie cōm
quē ꝓducūtur eorū testimonio ni alio iudi
cio usus sit si inimicitias postmodū exortas
dorm̄erit uel aliquod aliud legitimum ꝓ
emergens seu recreptione Vt in ꝓdicto
ꝙ. Item criminali ℔ si quis Item si quis tes
tibus A Idem ni dicta q. clxxvij b

Mis q̄ sacerdos non det ee testis i instr̄
mentis conficiendis totaliter inf secularem
xxxi. q. ij. ꝙquam hoc intelligit de honesta
te et non de necessitate Mbi dicit ꝙquam
sacerdotū testimoniū credibile habeat tñ
in ipis seculi negotijs ꝓ confectione ipsis
instrumentis ad testimoniū non admittent
quia eos talibus rebus interē non cognit
Si aūt euenit aliqua causa subfuerint
et aliquid viderit uel audierit si nulle
ꝓdonee secularem inuocantur ꝓsone ne ue
tas occultetur et malus ut bonus extime
tur i ꝓmidentia ꝓtij sunt eps ut aut re
tam se et competentibus iudicibus aut al
ueritate honorifice testificentur b

Testes ij. de nūo testū Et quidē
duo testes rectificatorie sunt nedū
tres et sufficiunt ff. c. l. v nunc
ciis ni. q. iij ꝙ. Item in criminali
℔ Item ubi A Idem in fine. ly ij. tr. v. q.
clxxviij. ꝓm hosti. et dfinit. b

Vtrū in aliquibus causis vnus testis suf
ficiat ℞ licet rōnes non sufficiant ut nunc
dictum ē statue- tñ testis vnus i hys
in quibus alti ꝓbandi non inferatur ꝓ
ta si dubitatur de aliquo an fuit baptisa
tus Vel an ecclā consecrata de con. di. iij.
ꝓcul. et c. tñ ibiq̄ Item statue testis
vnus ubi de consuetudine ꝓbandi ita conuenit tñ
et testimonio aduersarii stari possit C. de
fideiussor. l. fi. Item qui queritur Vtrū
aliquis sit emendatus de crimine statue- tes
timonio sacerdotis ex eo testium A Mbi
bn hoc ꝓbatur sed ex eo q̄ qz tñ in se
creto confessorem al' ꝓbari non pot ꝓm
hosti. et in dicta q. lxxviij. Vbi etiam
patet ꝓm eundē quod idē ē de eo quod
sequitur b Item in correctione fraterna
sup ꝓma correctione exhortatiua ꝙ vnus
solum ꝓbatur quia ner al' pot ex eo.
in tñ A Idem quod b. nōtū- ni d. q.
clxxvm ꝓm hosti et dfinit. b Idē
ē qn testamentum valet vnius testis.
quia nullius qui requiritur plures vi
ē. testiū ꝓmo ff. c. l. Item licet vnus
testis non faciat ꝓbationē facit tamē
ꝓsumptionē ex de fructibus. ab testa.
c. fi.

Vtrū in aliquibus requiruntur plures
testes ꝙ duo ℞ in multis plures requi
runtur- Vt b. testiū i. ff. iij° Item in
donationibus causa mortis requiruntur
quidā testes C. de donat. ex mor. l. fi. et
in codicill. C. de codi. l. fi. in fine Sili-
requiruntur- quidā testes A rogati Vt in
dicta q. clxxviij. b ex debitor vult
ꝓbare solutū debitū quod i scriptis
C. e. l. testium A Et ibi patet ꝙ sili-
ꝓbat ꝓt hoc ꝓbari ꝙ aliam scripturā
et si illa scriptura admissa fuerit ꝓt
admissio et solutio ꝙ pauciores testes
ꝓbari b Item requiruntur- quatuor tes
tes tñ dantur ad reprobandū instrumē
ta azij ex de fide instru- tñ Johannes
Item rōn quasdam ꝓsonas Vt in v°. se
quenti A Dicta c. tñ Johes nō videt
ibi ꝓbare hoc ad quod allegatur- sed i
argumentum facit dicta l. testiū b

Vtrū rōn aliquas ꝓsonas recipiatur ma
ior nūs testiū ℞ ibi tho. 2a 2æ q. lxx.
sic. ij. q. iiij. ꝓcesul. A J. epus cardi
nalis ibi glo. ni c. ꝓcesul. ij. q. iij. et
ff. in dicta q. clxxviij b non dat
ur hic- nisi testibus lxxij. Presbit aut
cardinalis nisi xlmj. testibus diacono
cardinalis urbis zame nisi testibus xx-
vij. Subdiacono acoluthus exorcista lec
tor hostiarius nisi septem testibus Et
habet locum specialiter in epis ꝓcesi
bitcris diaconibus et clericis cerlie
zomane ꝓpter eius dignitatē Et hō
triplici zae ꝓmo quidē qz ni ea tri
les nistitui dent quorū sanctitati ꝓ-
cedatur- ꝙ multis testibus 2o quia
habet qui habent de aliis iudicare sepe
ꝓpter iustitiā multos aduersarios habet
vii non passiz credendū ē testibus q̄ eor
nisi magna multitudo queratur 3o qua
ex condemnatione alicuius eorū deroga
ret in opinione hoīm dignitati et auc
toritate illius ecclie quod ē periculosius qua
in ea tolleraē aliquē peccatore nisi valde
publicū de quo grauē scandalū oriat A
Predictis adde quod dicit in l. i. ff. e. s. q
iudices sufficienter nūm testiū moderen
tur- et cū solū nūm testiū quē necessa
rio ee putauerint eligendi praciant nec
efficacia ꝓbare ad vexandos hoīes super
flua multitudo testium ꝓducatur Et re
gulariter efficacia multitudo videt si
excedit nūm xl. ex eo. cū tam ex tri
videtur relinqui arbitrio iudicis ꝓm cui
gentiam cui tñ sit indeterminatū ex de
offi. dele. ex cūs Et sent glo i d. c. cū ꝓ
Testis inf quatuz ad actū testi b
ficādi Vtrū testis qui se subscribit

aliqm negocio ꝓmdicat sibi ℞ si scien
ter hoc facit ꝓmdicat sibi Ita q cōiu
ri non ꝑt postea reclamare quia appro
basse ꝓsumitur Secus si subscribit nōie
alieno quia ꝑ hoc non intelligitur cōsen
tire ex̄ de his que fiunt apud sūm cōsbu
rgales quanto a Clarus hoc nōt glo. i
c. si quis presbiterorū ex̄ de rebus eccle.
non alie Et nō. in sum. li. ij. ti. v. q. c
lxxvij. Vbi et additur Et ex hoc itelli
gte q nō sit ꝓmdicus aliqm si aliqd
sit eo ꝑsente et non cōiudicente nisi aliqd
lucrum debeat consequi assumm b

¶ Quotiens ꝓsit testes ꝓduci ℞ tres
ꝓductiones tm̄ fieri ꝓsit in eadē cā
uel eadēbus sz nō quarta nisi iuret q
non dixerit testificata a Nec ꝑ se nec
ꝑ alium et quod non ꝑ dolum uel azte quar
tam ꝓductionē petit sz quia quos vult
de nouo ꝓducē potest hanc non potest ex̄
eo ultra tertiā b Ad̄ nulle nō contradit
ex̄ eo in causis Et hoc intelligas nisi ali
quis testium in primis ꝓductionibus ꝓpedi
tus fuisset Nam ꝓbato impedimento siue aliq̄
sacramento dabitur alia dilatio etiā tercie
sime seu vltime Immo. et sic intelligte ex̄ eo ultā
tertiā a Idem in sum. eo. ti. q. clxxix sm
hosti. qui etiam idē dicit de
hoc Et hoc itel
ligas in prima ꝓductione 2ā et 3ā ꝓsumpt
aliquē testem al̄ si impeditus fuisset i p̄ma
2ā et tertia ꝓbato impedimento siue aliq̄
iuramento dabitur 2ā dilatio simil et tercie
sime uel nullesime sm dicm meū Immo
gm̄ Et sic intelligte ex̄ e. ultra b

¶ Quot sunt qui tollit capiā ꝓbandi ꝑ
testes ℞ quatuor sm̄ glo. s. publicatio
attestationū ex̄. eo. de testibus et c. Iuuenis
nauit Ite renūciatio siue conclusio ex̄
eo tractatus Ite quarta ꝓductio Vt i ꝑ
tendenti §. Ite nūs testiū efficeretur ex̄
c. significauerunt et c. eu eadē a Idem
in dicta q. clxxxv. Et de hac vltia dic
tū ē ad fi. ꝓcedentis cā b

¶ Vtrū testis teneatur iurare et qualit ℞
nulli testi quatenus religiosus sic credi
tur nisi iurauerit ex̄ eo nup ꝓt tm̄
remitti nunc de consensu ꝑtium ex̄ eo ti
e Nisi in eo mirionali qua tuc ner cō
fessioni quidē statum ex̄ de eo q rapina
consanguī vr. siue sup eo Et iurabit tac
tis sacrosanctis euangeliis nisi esset epūs
qui iurabit sm̄ ꝓpriis euangeliis ex̄ de
iure canonico. c. fi. a Idem in sum. eo. ti. q.
clxxxi sm̄ hosti. qui etiam idē dicit de
sacerdote q non tangebat sanctā euāgelia
sed iurando sicut ner epūs alij aut ut
ibi patet dicūt in hac speciale i epo ve
ritas q de epo tm̄ loquit dom̄ c. fi. b

¶ Sed quid debet testis iurare ℞ debet
iurare q dicat totam veritatē quā nouit de
illa re. in. q. ix hactenus Et q non admit
tat falsum ner aliquod de suo addat in
q. ix. para Ite additur de quibusdam cōsuet
q nulli pandent testimoniū et hoc bene iij
q. iij ꝑ. Item i criminali vñ Ite qui falso ex̄
eo fraternitatis a Idē in dicta q. clxxxi
sm̄ hosti b

¶ Quid iurant testes qui ꝓcedit ꝑ inq
sitionē ℞ si fiat inquisitio cōis ꝑsonam sin
gularem de aliquo crimine iurat testis q
sup illo dicet plenā veritatē ex̄ de sma
lucet Ely. Si vero fiat inquisitio sup statu et
de sic iurat dicē veritate de cibus que
scit uel credit in certa reformanda excep
tis dico occultis ex̄. de accu. olim Vel in
rat q credebit necessitate ad infrascripta ex̄
de accu. cū dilectus Et intelligte q occul
tū hoc dicitur crimē quod non ē manu
festū Vel de quo aliquis non ē infamatus
Nam si de occultis de quibus non ꝓcessit
infamia aliquid dixerint testes nō vale
bit dicm eorū a Etiam si duo uel plu
res scierint crimē et iurato affirmet
vt in c. quod sequit b ex̄. de accu. Inqui
sitionis Vt et tho. dicit in sequeli. x. q.
qui incipit Vtrū homo a Idem i sum
li. iij. ti. xxxi. q. vi. xñ sacra aut ꝛc
Vbi et additur sm̄ Vl. Occulta aut hoc
tamen non solum secreta confessionē sed
et omne crimē de quo quis non ē infama
tus Secundū tm̄ q si fiat inquisitio sub
certis capitis tunc in iuramento nō appo
netur hec clausula exceptis occultis sz
cū infamiā ꝓcessit specialit de hoc cri
mine delato sm̄ multos dicunt testes quid
quid de hoc sciunt uel credunt etiā si sit
occultū dummodo non sciat solū ꝑ confessio
nem Vel si aliquis infamatus sit de forni
catione cū hac mulier et sup hoc fiat in
sitio det testis dicē etiā secretas nequitias
quas nouit etiā si iurauit tacē se
cretū dixi aut inquit delinquato sm̄ multos
q si solum de his crimibus ē infamatus tūc
non det testis revelare occulta ex̄i aut
criāliter fit inquisitio tūc si de occultis
de quibus non ꝓcessit infamia aliquid
dixerint testes non valet dictū eorū nec
ille ꝓpter hoc erit punitendus dicto. c. Inqui
sitionis Et c 20 dicē quia sup rebus
actualibus inquiritur uel quattenus inquisitio
secretū ꝓcessisse Infamia sz non sic in ge
nerali inquisitione b

¶ Vtrū liceat testi aliquid accipē ℞ pro
fectu testis nichil debet accipere xvii. q.
v. Non sane nisi tm̄ expensas ab eo qui
eum induxit iij. q. iij. Veniens et si acce
pit tunc ꝓpter accepit et restituet ei a
quo accepit nisi ille dedit ad causam pe
dū testem tūc eum det dari ei tantus
Immerita accepit a Vel ꝓmptibus sm̄ Ray.

hosth aut dicit q si pertinax accepit vt verū testimoniū dicet det hoc quantūcūq exigatur ut in sum. eo. ti. q. clxxxviii. hō. pōt intelligi qui dans non redimit vexationē suam quia nō requiratur a teste Et de hac materia latius ē dictū b. resh tractu 1. g. xiii. in additione b

¶ Qualiter testis deponē debeat Rx testis tamē cuius psona debet dicē pura veritatem quā scit sup facto nulla falsitate adiecta iii. q. vi. hoc tamen in. q. iii. nulla xviii q. iiii. non sane Nam et sic iurauit Vt b. in vi. g. dictum ē

¶ Quid cum testis non ē de facto certus Rx hic tho. 2a 2æ q. lxx. In testia ferendo non debet homo pro certo asserē id de quo certus non ē si dubiū debet sub dubio proferre et de quo certus ē pro certo asserē Sed quia contingit ex labilitate humane memorie q̄ quis reputat se quē certum de eo quod flm ē Ideo si aliquis cum debita sollicitudine cerogatus extimet se certū ee de eo quod flm ē non peccat mortaliter hoc asserendo quia non dicit flm testimoniū pl se ex intentione sed pl accidēs cōm id quod intendit Pl Idem in sum. eo. ti. q. lxxxiii b ppter hoc et hmōi solent testes interrogari vnde et quō sciant Et si iniuratus de ea scire non dicant nō habebit testimoniū in. q. iii. g. Nec sola et xxiii q. iii. si hoc Et in aut de testibus g. et hoc dictum

¶ Vtrū homo teneatur ad testimoniū ferendū Rx hic tho. vbi b. distinguendū q̄ si testimoniū alterius subditi requirat auctē superior cui in his que ad iustitiā pertinent obedire tenetur nō ē dubiū quin teneatur testimoniū ferre in his in quibus hic ordine iuris testis ab eo exigitur puta i manifestis et in his in quibus infamia precessit Si aut exigatur i non manifestis et de quibus infamia non precessit non tenetur ad testificandū Pl hoc uerū super crimibus sed super causis pecuniarijs videtur tenēri et in non manifestis xxiii. q. ii. quaq b Si uero requiratur testimoniū non auctē superioris cui obedire teneatur tūc si quidē requiratur ad liberandū hominem ab iniusta morte seu grauī pena vel falsa infamia ab aliquo dapno tenetur homo ad testificandū Et si eius testimonium nō requiratur tenet facere quod in se ē ut veritatē defendat alicui qui ad hoc possit ppdesse Vñ in ps eripite pauperem et egenum de manu peccatoris liberate Et ppū. xxviii. Et hoc eos qui ducūtur ad mortem et Ro. i. dignū sunt morte non solum qui faciūt sed etiam qui consentiunt facientibus Vt dicit tho. Consentire est tacē cū possis arguere eos sup his vel quē pertinet ad rondeptionē alicui nō tenet

aliquis ferre testimoniū nisi cū a superiore requisitus hm ordinē iuris quia tunc si veritas occultatur nulli ex hoc speciale dapnum nascitur Et si timeat periculū accusatori non ē curandū quia ipse se i hoc periculū iniecit a Idem in sum. eo. ti. q. clxxxiii Et ppterea etiā coniug etiā dem fuit qd̄ sequit Et ibi p3 q̄ clarius addit q̄ cū ppter defectū probationū quis videt proximū tem suā amittere etiam pinsecutate psone Vel sacerdotes tenendi sunt veritatē dicē viii. q. ij. ppe. Si talis ē cui in qua liceat ei testimoniū ferre Nam non liceret in causa sanguinis Con. Vl. et addit tho. zay. q̄ in odiosis exceptionibus uel criminibus nō consueuerūt testes repelli passim licet quis repellantur ut in inquisitionibz b Ad hoc predicta pōt fieri xi. q. iii. quisquis Et in cōi predicto de dampno etiā facē dotes et alij clerici et religiosi tenentur xiii. q. ij. ppquaz Dz non tenent si tales e causa in qua non liceat eis ferre testimoniū Vt in cōi sanctus ut dictū est sup. hanctenus hic g. primo

¶ Vtrū liceat hoc testimoniū ferre de his que ei in secreto cōmissa sunt Rx hic tho 2a 2æ q. lxx. de his que cōmissa sunt hoc in secreto pl confessionē nullo mō debet testimoniū ferre q̄ hmōi non sit ut homo si tamē ministret dei Et malus ē vitandus sacramenti qualibet hoc pcepto Circa hoc ea que alicui hoc sub secreto cōmittunt distinguendum ē quia cū sunt talia q̄ sta tim cui ad noticiā hoc venerunt homo ea manifestare tenetur puta si pericl ad corruptionē multitudinis spūalem uel corpale uel in grue dapnum alicuius pl fame uel si quid aliud ē hmōi qd̄ quis ppalare tenetur uel testificando uel denūciando et cōi hoc debitū obligatū non pōt pl secretū manifestū quia in hoc frangeret fidem quam alteri debet Quia vero sunt talia que quis prodere non tenet Vnde pōt obligari ex hoc q̄ sibi sub secreto mittunt et tūc nullo mō tenet ea prodere etiā ex precepto superioris quia secretū seruare ē de iure nāli nichil aut pōt pti homi cōi id quod de se ē nāle d Vel qd̄ ē de iure nāli Vt in sum. eo. ti. q. clxxv. Vbi hoc nāntur b

¶ Vtrū discordia testiū infamet testimoniū Rx hic Ho. 2a 2æ ubi g. discordia testium in aliquibus principalibus circūstantijs q. variant substantiam facti puta in tempore uel loco uel in psonis de quibus principaliter agitur aufert efficaciā testimonij quia si discordant in talibus videtur sim thulares ee ne sint testimonia et de duobz fris factis loqui puta si vnus dicit hoc

factum ee tali tempore uel loco alius
alio tpe uel loco non videntes de eode
facto loqui non ti pdicatur testis
si unus dicat se non recordari et alius
asserat determinatu tpus uel locu Et si
in talibus ei no non discordauerint test
tes actoris et rei si sint equales uno
et pares dignitate statuu pro reo q2
iudex facilior debet ee ad absoluendum
q ad condepnandum unde in casi
bus favorabilibus sicut e ca libertatis
et huiusmodi a Ut e cia ca intromi do
tis et testamenti exx de sent et re iudi
ca c. fi. Si vero testes sint equales
tunc iudex inquirat veritate ex condi
tionib que statum sequuntur et quo facit
mi q. iij ff. Ite in criminali xo Ite testi
um b Si uero testes eius de partis dis
cesserit debet iudex ex motu sui animi
recipere eos pro sit standu uel ex uno testi
mo uel ex dignitate eoru Vel ex rodicio
ne negotii et deor Multo aut magis
testimoniu unius repellitur si sibi ipi dissi
deat interrogatus de visu et scia no aut
si dissideat interrogatus de opione et fama
quia pot ee diuersa visa et audita diu
simode motus ee ad credendu Si vero
discordia testimonii in aliquibus circumstan
tijs non principalibus ad rei ueritatem facti puta
si tempus fuit nubilosum uel serenum
Vel si domus fuit picta aut non Vel ali
quid huiusmodi talis discordia no preiu
dicat testis quia homines non consueuerit
circa talia multu solicitari Unde facile
a memoria elabuntur Quandoq aliqua
discordia in talibus facit testimoniu credi
bilius Vt dicit Crisos supra ad1 quia si
in oibus concordarent crederem⁹ ut
dentur ex conducto eiusde sermone q fec
te q tu prudentie iudicis relinquitur dis
cernendum a Predicta etiam latius
et diuersis verbis notantur in sum. ec. ti.
q. clxxxvi ee vi. et hosti. Vbi et ad
ditur q testis pot corrigi & sum dictu
in contrarium non aut ex intervallo ex de
testi. co. Preterea Item q si ad repro
bandu dicta eius testiu inducantur 2i
testes oz illos 2os plures ee et longe
melioris fame qui sint pmi quia p pub
licationem attestationis magis presumitur
de subornatione testiu qua ante ex de
pba. licet g. ultio Ite q si reus possit
fieri teni et vtq petit eam aliquo ex
tempore et testes iam dicto modo sunt
pares diuidatur res si pot sicut fiunt
iudicium salomonis ut inferius ij R
iij. et ex de presump. asserte si no potest
diuidi pot iudex gratificari et dare cui
vult 42 ex de prohi. c. i. Ite q si test
es reiecerunt instrumento nisi in hijs q

melius probantur et instrum q testes
Vt sua lata et arbitriu et remissio facta
iudicibus Et nisi i inuentario publice re
ferto coram quod non admittatur testes
Et nisi in instro in quo mulier confitetur
se recepisse pecuniam pro fideiussione C. ad
velleianu l. antiq. Sed recte ista lex no
videtur gibare id ad quod allegatur bn
aut videtur q quo ad acta iudiciaria
instra qualem testibus cum dicta acta
debeant de necessitate in scriptis redigi
Unde soli testes ad eorum probationem suf
ficere non videntur ex de proba. quemadmo
dum in dicta q clxxxvi dicit hm eosde
q oportet q ad minus pro quatuor testes
reprobetur instrumentum quia instrum
obtinet vice duorum testium et tabellio e
qui pollet Vel e maior uno teste b
Quid de teste falso Rx hm tho. 2a 2ae
q. lxx. portat mortaliter in genere furti
e et in quanti furit coram instrica de quo
e speciale preceptu in decalogo Et talis
indubitanter tenetur ad restitutionem eius
que proxim eius amisit et eius testi
monium xxiii. q. v. Non sane et q. v. si tes
alicui et ij. q. i. Notu a Melius fuit
c. fi. ex de fide. Et predicta Con. 2am. et
hosti. Vt in sum. co. ti. q. clxxxvij b
Timor Utrum sit peccm Rx hm tho.
2a 2ae q. clxxxv. Timor peccm e
hm q e inordinatus pro ut si fu
git qd non e hm rationem fugiendi
dum Iher aut inordinatio timoris qui
consistit in solo appetitu sensitiuo non sup
remete consentu rationis appetitus e
et sic non pot ee peccm mortale sz solu
veniale Cum Iher ordinatio timoris p
tinet ultq ad affectum rationalem q dicit
voluntas qu. s. voluntas refugit aliquid
ex libero arbitrio non hm rationem Et talis
inordinatio timoris qui e peccm mortale
et qui veniale Si enim quis propter timore
quo refugit periculu mortis uel quodcuq
aliud temporale malu sit dispositus ut fa
ciat aliquod prohibitu uel pretermittat ali
quod qd e preceptu in lege diuina tal
timor e peccm mortale alioquin veniale
a Dc in su. li. iij. ti. xxiii. q. clxvi b
Utrum aliquis timor excusset a peccto Rx hm
tho. ubi e. Sicut patet ex dictis timor ille
habet rationem peccti In quantum e cum ordi
ne rationis Ratio aut iudicat quedam mala
maioris ee fugienda qua alia sicut maius
fugienda e mors corporalis qui amissio rei
Unde si quis propter timore mortis latroni
bus aliquid promitteret aut daret exclusae
tur a peccto quod incurreret sine ra ltima
pretermissis hijsdem bonis peccatis excu
setur Si quis vero incurrat mala maioris
fugienda ut puta mala alie i. pecta fugies

mala corporis puta flagella uel mortē
aut mala exteriora ꝛc. puta dāpnum
perimē a Etiam magis ꝙ dāpnum cor
poris quia magis sunt timenda mala aīe
quam corpis Et mala corpis plus ꝙ ex
trinsecꝰ ꝛc. sm eundem thm. et in sū.
co. ti. q. cclxiij Vbi hec nōtātur b Non ex
cusatur totaliter a pcto diminuit3 tri pec
catum quia nullꝰ voluntarie e Nam ex
timore imponitur q̄ quedam necessitas vn
plus hui⁹ que fiunt ex timore dicit
ee non simpliciter voluntaria sed mixta
ex voluntario et non voluntario

¶ Vtrū iustificatio sit pcessus Rñ sm thm. 2a
2æ q. cxxvi. Iustificatio pot contingere
tripliciter Uno mō qñ quis nullꝰ timet
mortem ꝙ debeat vel alia talia mala
ꝓpter hoc ꝙ nullꝰ debito amet bona eius
cōtraria Sz et ꝙ nichil eorū timeat non
pot ex tali defectu animus contingere
a Sed ex talib⁹ subsequentibus Ut i su
co. ti. q. cclxiij Vbi hec nōtātur b 2o
pot iustificatio contingere eo ꝙ quis exti
mat mala apposita bonis que amat sibi su
puenire non posse quod quidē contingit
ex superbia animi de se presumentis et alios
contemnentis sm ꝙ dicitur Job xli fac
tus e ut nullum timeret anne sublime vi
det 2o contingit ex defectu zelo sicut
plus dicit 3o ethicorū ꝙ zelare ꝓpter sbi
tiam nichil timent Vñ patet ꝙ ee ipa
udum e vitiosum sine causetur ex de
fectu amoris sui ne ex elatione ali sive ex
soliditate que ti soliditas extollat a
petra si sit ei⁹ immobilis De hui timoris
que ſ. Vis et motus et ē. metus

Tormentorum Tormenta dñm
qui⁹ milites ex condicto co
uenire solent et ad ostentationē
virtutis suarū et audacie terre con
fligendi ex eo c. i. a Vñ mortes hmoi et
aliarum pricula sepe ꝙ ueniūt ut ibi Et sic
videtur ꝙ qualitercunq; fiat talis congres
sus pricula sua ad ostentationē virtutis vere
tur a mō tormentorū Licet forte i dū
sis ꝓtibus diuersimode inscripserit Nam
non e curandū de verbalib⁹ sz de rebus
et eoꝝ locis Ut ni c intelligentia ex.
de verbo signi cui etiam in penalibus
procedatur ad silia Vbi e casū tacto ut ē
sacrilegiū ij. ſ. vij. in addicione b

¶ Vtrū tormenta facta sint pcessus Rñ sm
Ŵ. tales mortaliter peccant quia faciūt ꝯ
ꝓhibitionē ecclie ex. e. c. 1. Si aut non
essent ꝓhibita et fierent tamen dissendi
usum armorū ad impugnandum infideles
et ab defensionem patrie uel rei publice
non esset pcessus Sed intellige sm hoſtiē ꝙ
ꝓhibenda sunt qñ mortes et corpoꝝ et
aie timeant in eis Nam dēt cognitā

hac euenire posse ff. ad l. acquil l. qui oc
cidit ſ. Inhac et ff locati l. si quis domū
et ludus maximus in culpa e ff. ad l. aquil
lis l. nam ludus Et quis eos ludus appel
let ex quibus crimina oriuntur Ut in glo
sa ff eodē ti. a Propter hec tam sa
tis patet ꝙ hec de se illicita sunt et
ani si ab ecclia prohiberentur Ut et sentit
hoſtiē et gloss licet Ŵ. aliud dixerit Ut
in sum. li. ij. ti. ij. q. ij. b

¶ Vtrū pena pugnantiū in tornea mentis
sit sm 2am. pienā e ꝙ si quis a ſ. qui ex
ercet tale tornea mentum Ut in sum. eo.
ti. q. iij Vbi hec nōtātur Idem videt et
si non exerceat sed auxiliū in illo presteret
seu eius exercitio in aliquo se immisceat ut
in gl. se b Ubi aliquē accidit ecia casu
alis homicidij et irregularis erit qua lu
dus talis maximus est et illicitus Et ideo
quidquid ex eo sequitur imputandū e
2æ. ex. de ꝓsump. c. 1. et ex. de homi
c. fi. Item qui in tornea mento moritur non
debet in cymiterio sepelirī Ut ē. sepul
tura in gl. ſ. 1.

¶ Quid de hijs qui ad tornea menta accē
dunt animo pugnandi non tñ ibi pug
nant licet aliqui ibi occisi fuerint Rñ sm
quosdā non 2 tales ad ordines ꝓmoueri
eo ꝙ ad rem ꝺeſſignatam et ꝓhibitam
accesserint Idem hoſtiē a Idem in sum.
eo. ti. q. iij. Videtur tñ ꝙ cū fatuis posset
epūs dispensare Ut patet ē. bellū ij ſ. ij
in addicione 2e b

Transactio e de re dubia et lite
mota nondum finita non ꝙ
tuita pactio ex eo. li. i. a Idem
in sum. li. i. ti. i. q. i. sm glo
rap. b Item aut intelligitur futurarum quia etiam ante lite ꝓt fieri
transactio ff. de tran. inde bi. l. elegant
ſ. si quis potest

¶ Vtrū transactio sit licita in spualibus Rñ
sm Imo. licita e dūmodo ex utraq;
parte tantū spuale et nō temporale tractet
aut ex eo statuum et c. de rebus ex
de decī. ex multiplici et c. suggestum
ex de rescri. ꝓmissa. ad quos Idem in
beneficijs si petantur ure. patronatus puta si
una ecclia petit ab alia prebendā quam
dicit ad suam collationem ꝓtinē Dicat
aliquis clericus petat sibi beneficium nō
e licita transactio etiam si utrūq; detur
spuale ex eo constitutus Compassio aut
interueniat ꝓt ex eo sup eo talis ſ.
ꝙ ille clericus qui ius non habet vel
non habere creditur ꝓmittat remittat
uni suo sive aliqua datione Vel etiā
ꝙ ius habens recipiatur in cānā sue
datione a Hec e ꝙ dicta compassio sit
amicabilis et gratuita Ut in dicto c. sup

co Et idem quod hic nōtur in sum. li. i. ti. vv. q. vlti. Vbi et additur. p̄m hosti. q̄ si dicta amirabilis cōpositio fiat sine aūcte iudicis p̄sonalis ē et cū p̄iōr extinguitur. Si aūt fiat cū iudicis aut tēritāte ordis ē nisi p̄ iudicē aliud dictum fit ex̄ e. de refero. Itē q̄ tūsfactis aliq̄ ponitur p̄ro amirabili cōpositione ex̄. eo ex lite et c. veniens Itē q̄ licet cōpositio aūcte superiōr facta teneat mero iure tū restituet ecclia si ex hoc grauiter ledatur. q2. ex̄ de resti. in fine. c. i. b

Transitus fiue tūslatio cuiusdā decani p̄t secularis cleric. transiit de vna ecclia ad aliam p̄r sm̄ zay. tribus ānis si ecclia necessitatis causa ppter hostes et hmōdi Et in hac cāu etiam si quis aūcte ppa transiat non punitur cū eam heat et cessante necessitate debet recuperare ecclia suam vii. q. i. pastoralis Sed cā vtilitatis s. q̄ post ee magis vtilis in alia ecclia et tunc p̄t tūslatio aūcte suppl. vii. q. i. mutationes et tribus c. se. Sed cā humilitatis fiue sanctitatis quia cū transiit ad religionē et tūc postea ppter suos ē non p̄t poste p̄mam ecclīam aut redire ad seculum vii q. i. hec nequaq̄ a Idem in sum. li. iii. ti. xxviii. q. i. b

Quid si clericus cā cupiditatis uel ambitionis tenē tūslat de vna ecclia ad aliā p̄r dēt cadē vtrāq̄ s. hōta et ambita p̄ma qua supbe eam concepit sed q2 eam auare cōtempsit vii. q. i. si quis e piscopus et g. ambitionis ex̄ de tūslan quanto sed tū ecclia post cū repetē vii q. i. non ego et c. si quis vero a Idē in dicta q. i. b Quo qui habet būficiū cum cura si recipit simile varat p̄m hec ē. būficiū i. g. mis Quo ecia tenet. clericus fiue p̄latus in būficio re sidere hec ē. residentia g. i. et ē. clericus i. g. fi. Et adde q̄ clericus sine licentia transiens seu in beneficio non residens p̄ro ut tenetur dēt ipo būficio p̄uari si amonitus se non cadexercit ex̄ de clericis non resi. c. relatū Et nō in dicta q. i. sedm hosti. Quod ē intelligendum excepto tū de quo ē. g. xx mic vs q̄ transit et rapit alia ecclīam causa tūslationis in quo non videtur necessaria admonitio vt p̄tenetur est b

Quo translandū sit de vna ecclia ad aliam p̄r sm̄ zay. si ē epūs non p̄t transire sine expressa licētia pape vii. q. i. mutationes fiue sit consecratus fiue electus et confirmatus ex̄ de transla. Nec cadpalia Si vero sit infirmus et transit ad aliam ecclīam eisdē epātus sic sufficit tacitus consensus eiusdē epi xxxiii. q. v. qui vxorem Si uero ipe subē inferiori prelato et tūsit ad ecclīam non subditam illi tūc consensus expressus requirendus ē. xcvi. di. c. ij. et ix. q. iii conquestus Cum aūt tūsit ad ecclīam alterius si habet alia super se. ptez epm lxxi. di. p̄ totū lxxxv. di. Florentinum vii q. i. epe de loco ex̄. de translā. amonet a Hoc c. non videtur ibi habere Et idē q̄ hoc g. notatur in sum. eo. ti. q. ij. Vbi etiam p̄z q̄ ad q̄ sequitur fuit dictum glo. zay b Ho die tū de consuetudine licentia non petitur. p̄ro de transitu vnius religionis ad aliam habes ē. religio v. p̄ totum Nō q̄ qui transit de vna ecclīa ad alia de minore ad maiorē transire dēt xcvi. di. Legimus ex̄. de transla. c. i. Et tūc aliquid p̄latus dicitur translatus cū est confirmatus et obtinuit eq̄lem possessionē xxi. q. ii si quis iam translatus a Et ibi h̄ nōt glo. b Et tūc nichil dēt habē eōe cū p̄iori ecclia Vt ibi dicitur. secus si non habet eq̄lem possessionē xcij. di. si quis epūs Et de hoc etiam de elect. cū in cunctis

Quicūq̄ cū tue tuncte bona sua p̄ mare uel per terrā auferunt sarracenis rapina committut et ad restitutionem tenent̄ et post punitis a p̄incipe cuius tuncta fuerant sunt quia fides etiam hosti seruanda ē xxiii. q. i. Noli xxii. q. iii. Innocens

Tutela Triplex ē tutela. s. testamentaria Vt qui pater dat tutorē filio in testamento Itē legitima Vt que differtur a lege Vt cū nullus ē tutor p̄ testamentū tunc qui p̄mo loco debet succedere huic ab intestato tenet̄ suscipē tutelam hmōi Itē dativa Vt qui nullo tutore dato in testo vel nō ex tantibus consanguineis ad tutelā vdo neis iudex ex officio suo dat tutorem Et durat tutela usq̄ ad completū xxv. annum pupilli Et inde incipit cura que durat vsq̄ ad cōpletū xxv. annum a Dicta dicta tutelarū ponitur etiam i sum. li. ij. ti. viii. q. ij. p̄m glo zay. Et hec mīa late tractatur in Justitu. de tutelis p̄ totū cū multis sequentibus titulis vsq̄ ad fi. p̄mi libri b

Vtrū clerici teneant̄ suscipē aliquam tutelam p̄r sm̄ Jo. di. lxxxvi. c. fi. nullam cognitus suscipē legitimam tū p̄nt suscipere si volunt Vt in dicto c. fi. Et ē hoc p̄iudicium clericorū q̄ licet possint succedere alicui ab intestato non tū tenentur. recipē tutelā licet i laicis aliud obtineat C. de legit. tuto. Aut sicut hēditas a Predā nō glo. Vt in dicto c. fi. Habetur etiam in sum. in dca

q. ij. hm gl. zay. gl. etiam in d. c. fi. dicit q clezis non pñt testamentariam nec datiuam recipere ℔ c. cypr. xxi. q. iij. quod bene facit b

¶ Vtrū epūs uel monachus possit recipe tutelam ℟ hm Jo. ubi epūs uel monachus etiam nolens non pot recipe tutelam lr̄iam Vt in aut de sanctis epis s. deo aut amabiles Vel dic q dā aut̄ derogatur ℔ illud decretum di. lxxxvi. ꝓcuit Vtq si uelint possit recipe lr̄iam ſ nō datiuā uel testamentariā sed ad tutelam recipiendā miserabiliū ꝑsonaꝝ aīus clezis uel monachi tenent̄ur Vt in c. ꝓcuit et lxxxviij di. c. i. et c epūs ꝯ tuberniationē ℟ Vbi dicit epūs ꝯ tuberniationē pupillorum et viduarum ac pegrinorū non ꝑ se ꝓpm sed per archipresbiteꝝ aut aꝝ chidiaconū agat Et hic textus facit q epūs non pot administrare tutelam etiam lr̄iam ꝑ se ꝓpm Et ita pot intelligi dictus s. deo aut ꝑ alios aut sic et ita intelligat̄ur c. ꝓcuit Vbi etiā nō gl. que et in isto s. ysidorus nomi et in dicta q. ij. hm zay. Et addit gl. epūs q monachi seu religiosi alij pñt suscipere tutelam miserabiliū ꝑsonaꝝ et etiam lr̄iam de consensu sui ꝓlati ꝯuentus sui et nō. al' xij. q. i. nō dicit b

¶ Vxor luxuriē Vide ē clia p̄o et s. vltio et supra restitutio ꝓmo s. ampe multimo ℟ Et ibi de hor latius in additione b

¶ Vana gloria requir̄ ē gloria vana Item de vestibus nisi vestis ℟ Et latius ē. ozatius in additione b

¶ Valtus dicit̄ur ille qui habet feminū ab aliquo Vt ē. feminū

¶ Elatio virginū Vide s. virginū consecratio s. primo

¶ Enatio vtrū sit licita ℟ hm hosti. Venatio si fiat quo tempore homines debent ee in ecclia et ozare et omnibus mitezdicta lxxxvi. di. an pua tis de con. di. iij. sacrilega et. di. vti Jeiunium ¶ Et intellige nisi eet necessitas Vt si fames vrgeret uel bestie vastarent homines uel segetes C. de fer. l. iij ¶ Idem in sum. ti. iij. ti. xxix. q. xij. hm hosti b Alijs aut diebus licita et laicis ℟ s. pro rationibus et pro libus hūdis al' non hm zay. et gl. ibi. Vt in dicta q. xij. b Sed clericis illicita tū ea sanctitatis et venerationis eet licita nisi eet immis frequentata aut clamorosa ex̄ de clerico venatore c. i. et ij. ¶ In his c. et iij c. i. ex̄ nec clericus uel mo. satis claret q aibus clezis indifferenter venatio interdicitur sine cū canibus sine cū aubus licet aliqui senserint sine mz. tū aūcte q clezici possent quadoq cū recreationis venāi Vt in dicta q. xij b Epūs vero omnino prohibita e Vt ibidē nō. ꝑ hoc cōi venatores clericos lxxxvi. di. c. qui venatoribus et c. sequentibus a Dic clazig Vt nō. gl. lxxxvi. di. qui venatoribus sup̄ verbo venatoribus quod et ꝓbatum e b. fezie s. vi in additione ꝓdicta etiam tangitur in dicta q. xij b

¶ Vtrū ser. teneant̄ obedire dñis venari volentibus temporibus ꝓhibitis ℟ hm W. non tenent̄ur sezu obedire in rebus illicitis quale e hoc cōi illud ꝓbat̄ querite regnū dei a Idem i sa. co. ti. q. xiij. Videtur tū q exnisentur a pcto in talibus si confortent̄ur ℔ ueritatem ut ē. fezie s. viij b

¶ Endicio Vtrū liceat vendere arma venenata arundinata taxillos scha cos sorte et huiusmodi ē. negotiatio s. v. et sequentibus de auro alchimico ē. empcio s. v. in medio De vendicione facta sub modo uel condicione ē. donatio 1o s. v. Vtrū liceat emere uel vendere uint ad regnū dei uel deside ꝑij. Et multa ibi vide s. Vsura ij ℔ tabu et ē. empcio

¶ Enificium Vide ē. maleficium et ē. sortilegium infra

¶ Enale ꝑtium Vide ē. ꝑtium infra

¶ Eliberatio Vide ē. ꝑcrutetur

¶ Estis Vtrū cuta exterior alba tunica vestra sine alioꝝ hominum possit ee virtus et vicium ℟ hm tho. 2a 2æ q. clxix. In rebus exteriorib⁹ por ee ꝓtium moderantis duplicit. Una nō ℔ qualitatē ad consuetudinem hoīm cum quibus aliquis vivit Vnde di. Augu. in regula. Mores cōi hominū sunt flagicia ꝓmouēda diligēter fuge enda sunt ut pactū mitesce cautame et gentis consuetudine uel lege firmatum nulla ratio uel ꝓfectū libidine violet Tuxpis e cum omnis pars Vnusquisq suo non congruens Alio modo pot ee immoderatio ex inordinato affectu mentis ex quo quis contingit q homo misc⁹ libidinose talibus utatur et hoc sine hm consuetudinē ozōis cum quibus vivit sine eciam ꝓter consuetudinē ea Contingit aut ista ordinatio affectus tripliciter quantū ad sup̄habūdantiā Vnde ℔ hoc ut homo ex superfluo cultu vestiū

gloziam hjam quezat pro ut s. vestes
et alia hmgmoi ptmeant ad ozñatum
quendã Vide tñ dicit Nu omel' sunt
non multi qui cultum subtilũ pciosazũ
q̃ vestiũ non putant ee pctm q̃ vix si
culpa non eet nequaq̃ sezmo dei tam
vigilanter exp̃mezat q̃ dnes qui tezq̃
batur apud mferos bisso et purpura fuit
set mdutus Nemo quidem vestimeta p
ciosa uel pciosa s. excellentia statum
ꝑfectũ nisi ad mañe gloziã quezit Alio
quã hm q̃ homo superfluũ cultũ vestium
quezit delicias hm qd vestes ozdinatur
ad corporis fomentum Sc hm q̃ mmaz
sollicitudinẽ apponit ad exteriozem cultũ
vestiũ et si non sit aliqua mazdinatio ex
parte finis Ex parte quoq; defectus
pot ee duplex mazdinatio hm assertũ
Uno mõ ex negligentia hois qui non
adhibet studium uel laboze ad hoc q̃
exteriozi cultu utatur hm q̃ apostol vñ
phus vij ethi dicit q̃ ad mollicie pti
net q̃ aliquis trahat vestimentum pre
tertam Ut non labozet eleuando ipm
Alio mõ ex eo q̃ ipm defectũ exteriois
cultus ad gloziam ozdinat Vñ dicit Aug
de sezmone dñi in monte Nam non in
solo tezũ corpalium vitaze atq; pompa
sed etiam in ipis sordidis et luctuosis
ee posse superbiam et eo piculosiozem
quo subtilie sezutuis dei decipit Et
phus dicit q̃ sup habundantia et defec
tus mazdinatus ad superbiam ꝑtinet
a Ad hoc mã ozñatus tam viroꝝ
q̃ mulieꝝ et vestiũ et aliaꝝ rezũ la
tus dicit c. b. ozñatus in additione magi.
Vtrũ aliquibus liceat vti vilibus aut b
pretiosis sit pctm Rn hm tho. ubi b. ꝑce
dat q̃ in vilioꝝibus vestibus vitium quã re
zi si hoc faciat gratez superbiã uel su
perbia Ut se tezeris pretulit Vitium enim
supstitionis e Si aut hoc fiant gratia
macezationis rationis uel humiliationis ipius
ad virtutẽ temperantie ꝑtinet ꝑcipue
aut rogent vilibus vti hijs qui alios ve
bo et exemplo ad penitentiam hortant
sicut fuerunt ꝓphete de quibus apls
dicit ad hebr xi Circuierunt in pellibus
lotis et in pellibus caprinis et cle cap
iij. dicit qui penitentiam pdicat habitu
penitentie ꝓtendit
Vtrũ constituti in dignitatibus uel mis
hi altaris deant uti pciosioribus vesti
bus Rn hm tho ubi b. In eis non e vitio
sum hz potius debitũ ad significandũ
excellentiam sui ministerij uel cultus di
uini a Ostiũ sed potius debitũ non est
uerbi tho. Vt patet q̃ cum 23 2e q. c.
lxix actio primo ad fi. Dat tñ verisimile
in quantum competenter decet maxie

vt deputata ad diuinũ cultũ sint munda
et nitida ex. de custo. cuncta c. Relinqui-
b de vestibus et sacerdotũ quametis
consecratis habes b. consecratio
Vtrũ liceat mulieri vti veste virili Rn hz
tho. 24 2e q. clxix. Non licet cultus ex
teriozis Ut pdictum e in s. i. cõpete dis-
tinctionis ꝑsone hm constitutionẽ eccem
et ideo de se vitiosum e q̃ mulier utat
veste virili uel ecõtrario ex. et specialiter prohibetur deut xxij quia gentiles ta
les habitu utebantur ad paulatinã hoc tri
bor quia fieri sine peto ꝑ aliqua necessitate
uel causa astutandi se ab hostibus uel ꝑ
defectũ altiq̃ vestimenti aut aliud hmgmoi
De ozñatu vero mulieri b. ozñatus a Et
ibi latius in additionibus b
Curatus In quibus casibus possit
quis certe q̃ viciniũ deserere
Rn hm hosti. sufficienter residere
debet Ut dictum e b. residentia
s. penultimo et vltimo a Et nichus in
primo b pot aut in casibus ꝑ vicinum
deserere primus cõe occupationis hoc
ocone excusatur epus qui in ecclia cathed
li habet aliquid loco sui et ipe in ecclesia
sua dicit horas et postea expedit occur-
rentia hoc idem intellige de quolibet le
gitime occupato ex de cele. miss. c. i. debet
tñ epus celebrare in ecclia die dnico et
aliis precipuis festivitatibus nisi vicinus
excuset vij q. i. tempus in fine Si est
cõe statuti siue consuetudinis alii ex de
consuet cũ alijs in fine Si cõe priuilegij
siue dispensationis ex. de fi. pbiter ipo
sunt hmoi casus frequenter contredit ipa
hmitibus plãitatem beneficioꝝ et addit
dum tñ cura animaꝝ non negligatur
et ecclesijs faciat ꝑ vicarios idoneos de
sezmre Et nõ q̃ hmoi casus cum ꝑcedenti
non habet locum si ecclia fuerit sezuio
ribus destituta ex. de clericis non resi
dentibus cũ ad hoc Ex quo cũ consuetudo
repit ee irrationabilis et ecclie onerosa re
uenda non e ex. de consue. c. i. et si Si
qui epus habet sub se horas diuersaꝝ ui
tiũ et linguaꝝ Nam illis habet ꝑ
vicariũ deserue ex. de offi. ordi. qui Si
qui quis habet ꝑbendam in ecclia cathe
drali tñ annexa e ꝑrochialis ecclia na
talis in ecclia cathedrali deseruiet et
ni annexa deseruiet ꝑ vicariũ ex. de ple.
extra pande s. qui vero et c. expositis
Si e cõe defectus siue debilitatis sui
pezmentis vij. q. i. c. i. ex. de clerici.
egro. c. i. penul. et vltio Si qui tertio
habet ꝓficisci Ut quia cruce signatis
e ex. de voto. c. fi. a Et ibi patet q̃ hoc
e verũ qui ꝑ clericoꝝ suoꝝ absentiam et
ecclie enormiter non leduntur. Et isti clici

pñt terre sancte vtiles ee verbo pñtez et exemplo b Et silit̃ qñ q̃fessi habet vtiliter et honeste ut ea studioz̃ sue pegrinationis Et de licẽtiá plat̃ ex de elect. non tesi. Relatũ de con. di. v. non oportet Aliqñ possũt plures eaſq; sed isti tndentur ee pncipaliores a ecclia et alij ad istos pñt reduci Et oia ad hoc generale vz qñ rõnabilis vsget ñcitas ex. de rescri. iu. q̃ non e Et pt colligi ex hijs que nãtur in sum. li. i. ti. vij. q. xxx. Vbi et supdicte oia ponũtur hñi hosti. geoff. et vl b

Qritur e vicarius petuus &c talis est qui habet curam ecclie cuj vicarius e ex. de offi. vica. ex pte a Melius dic q̃ ille e petuus vicarius qui cõstituit̃ aũctẽ epi et non ad tempus ex. de offi. vica. ad h̃ Et iste habet curã ecclie et reliqua que sequũtur b Vnde quasi tus habet in ecclia ex. de fide instru. petuũ et hijs petuam vicariã aliam hre no pt ex. de offi. vica. grandeas ex. de rescrip. postulasti a In dicto c. grandeas dicitur q̃ nullus p̃mittatur habe plures vicarias simul ner distinguitur int̃ petuam et non petuam b Ner sine causa pt amoueri ex. de offi. vica. ad hoc Ite simplices vicarius recipiat aliquã cui curã pdit vicariam Et debet hre xxv ãnos et pmoueri ad sacerdociũ sicut si esset rector ordinarius al' p̃natus e Vt in clem. que de ecclesijs ex. eo a Et ibi patet q̃ ho e verũ quoad vicarias petuas p̃rochia lis ecclesiarum b de ordinario aut rectore habetur d. ecclia ij

Qritur plati possint vires suas sub ãno censu committere &c ner epus ner archi epus dyacono ner alius platus hoc pt ex. ne pla. vi suas c. i. ij. et iij Cũ enim tale ius spuale sit non e dubiũ q̃ pro eo aliquid dare uel recipe symonia eadem ratõ. qui et addit vbi autẽ aliquid datur uel tenetur non pro iurisdictione sed in fugiũ subiectionis antiquc non e symonia Vt ex. de reli. domi. constitutis Vt in sum li. i. ti. ij. q. i. b Sed q̃ epus committat alicui curã et simpliciter vices suas et tali vicario constituat sallariũ non e certũ sz potius ad hoc tenetur xij. q. ij. Caritatem Et ut dicit hosti. si tur pro cõmissione iurisdictionis no licet recipe certum pecuniã quantitatẽ sta multotiens licet recipe quotam i. pcentum quentus Pdicta con. geoff. et Imo. ad dens q̃ si platus sic diceret Tu exerebis iurisdictionẽ talem et ego pro sallario tuo dabo tibi centum et dabis mihi totũ lucrũ licitũ e Vt in dicta q. i. b

Qritur rector ecclie possit conductori fructũ committe vicariã sue curã aliquem vide d. symonia iiij g. pli

Qritur vicarius ecclie possit alteri committe vices suas &c non pt nisi sicut et delegatus subdelegare de quo inde d. delegare g. pli Vicarius quoq; epi no pt committere absolutionẽ a pctis et alia que in pdicto g. dicuntur Que intelligẽda sunt q̃ non pt nisi ex speali cõmissione Vt hetur d. confessor i. g. ampemultro in fi. a Con pdictis albericus b

Qdna Quot modis dicitur vidua &c hñ al. quatuor modis Nam e quedã Vidua corpe sz inhonesta mente i. thi. v. Vidua que i delicijs e vulgo mortua e Et e Vidua corpore sz mupta mente et h̃ compat̃ quãtatis et e vidua corpore et mẽte et hic compatur cõquentis Et de talibꝫ aplius i. thi. v. Viduas honora que vere vidue sũt Quarto erga no dicit Vidua qñ talis e terreno auxilio destituta a Et sic e vidua a corpore et mẽte et terreno auxilio ppter pauptatẽ cui debetur subsidiũ ab ecclia hñi cuiusd' alt. Et in sum li. iij. ti. xxx iij. q. ct. lxxxvij. b Et istis duabꝫ vltimis modis dictis Vidue debetur fructꝰ lex de quo habetur eccl'. xvij. Nam virginibꝫ coquenit fructus centesimus et cõiugatabꝫ tricesimus Vt et tho. ponit in eo. di. xlix

Qndicatio vtrũ sit licita &c hñ tho. 2a 2e q. lxiij. dicendũ q̃ si intentio vindicantis ferat primoz̃ paliter in malũ alterius de quo vindictam sumit et ibi quiescat non e licita quia hoc pertinet ad odiũ quod repugnat caritati qua oibus hoĩes debemus diligere ner excusatur aliquis q̃ odit odientes se hoc enim ecclia vindicat malo quod aplius phibet Ro. xij. Si vero intentio vindicantis ferat primoz̃ paliter ad aliquod bonũ puta ad emendationẽ peccatis uel saltem ad correctionẽ eius et quietẽ aliorũ et ad iustitie obseruationẽ et dei honorẽ potest vindicta ee licita aliis seruatis debitis circumstantijs hoc tho. s. q̃ fiat p̃ illũ cui licet Vt puta p̃ iudicem obseruato in oibus iusto processu et iusta condempnatione a Nam et in rebus iustis seculi duus e ultus ado ex. de sen. ex. sacro. b Qui malorũ iniurie tollerande sunt vide d. Patientia g. ij. Et quo intelligatur qui te percussit in vna maxilla &c ibidem g. iij. Qualis erga vindicandi sit adhibenda multitudine Vide d. correctio i. g. penultio &c

Qritur Veritas quid sit &c hui simbo in libro de virginitate Virgilius

tas ē expars contagionis integritas
Sedm vero Aug^m in libro de nuptijs
et concupia Virginitas ē in carne cor
ruptibili ꝓpria in corruptionis medi
tatio a Et ex hijs patet q Virgini
tas ē integritas rationis attestans in
corruptionem mentis Vt in sum. ii.
ti. iij. q. xvij. Vbi etiam ꝓdicta ponit
Et dicitur ꝓpria Vt nullo vnq̄ tpe
ꝓcreari posit corruptio etiam mentalis al'
quo illo tpe fuisset amissa et non ēet
meditatio ꝓpria b
Vtrū Violentiam passe amittit Virginita
tem ꝑ hīm tho. in q^o di. xxxiij Quia
per violentiam corrumpuntur sine ab hoīe
sive a demone morbo Virginitatem non
amittunt si quantū ꝓtinet remittant Vt
quantū ꝓtinet consentiant corpus a corrup
tione vel saltē mentem a consensu Ide
al. a Nubon quod ē soliditum dicitur
cubus cubi et ē quedam figura solida
certe altitudinis longitudinis et latitu
dinis hīm ratio. Sed forte ē quoddā sig
num nigromantici Et ide qd ꝑ nō. in
sum. ea. ti. q. xxiij, tales ti non corrū
pantur inter Virgines Vt in c. sequē
ti. ꝑ. i. b
Vtrū sola mente possit amitti Virginitas
ꝑ hīm tho. 2a 2æ q. clij. Contingit inter
dum ex actu mentis confitentis de cor
ruptione carnis et intendentis delecta
tione ipius expiri q calor excitetur
et semen distillet et tunc sine dubio
Virginitas ē amissa Si aut corruptio
sistat in actu mentis consentientis amit
titur quidē Virginitas hīm id formale
quod habet in mente non aut totte eius
quod ē male in ipa Unde talis nō pot
dici virgo nisi mālitez Et ideo hec vir
ginitas amissa pot recuperari non aut
illa in qua etiam illud quod ē male
subtrahitur a Dicendum q etiā sola
mente amittitur Virginitas sz ti recu
perabilis ē quia nīa seu obiectū hmg vir
tutis manet s. incorruptio carnis Ideo
ti redit ad ipm voluntas redit et Vir
ginitas Vt patet in Johe elvangelista
que de nuptijs volentem nubere va
cant deus Vt dicit Yheron Quoniz
aut modo quis voluntatem ꝓferam ꝓcu
ret pollutionē ꝓdituꝝ irrecuperabiliter
Virginitas hīm Al. Tho. Vl. et glo. 2ay.
Vt in sum. ea. ti. q. xxiij. b
Vtrū puelle in anis puerilibus aliqd
carnale committentes ꝓdant Virginita
tem ꝑ hīm Al. non Quia non ē cer
tum ex eis consilij deliberatio nec etas ꝓ
fectus tales delectationes imperfecti a
Dor forte vez an septennij ti nondū
sint doli capaces al secus Vt Vl. dicit
q Virginitas amittitur non solū ꝑ que
cunqz actum ꝑ quē pollutio voluntarie
procuratur sz etiam qū sine eo delecta
tio corpus ꝓficitur sicut factum illi qui
ante etatem vel tempus seminis puer sui
ꝓprium turpem tactum lyngnor delecta
tionē nisi ꝓficiunt vel ab alijs in eis hor
ficari ꝓmittunt Alij ti aliter sentire vi
dentur Vt in sum. ea. ti. q. xiv Quod
dicta pōt intelligi respectū etatis infantie
ut tactum Item hīm Vl. licet aliqui dixe
rint Virginitatem recuperabilē qū comple
tur delectatio sine pollutione ꝓpter defec
tum etatis tū contrū verum ē quia cor
ruptio non ē ex pollutione nisi ex rōne
cōiuncte sibi delectationis a qua diuersa
tur Virginitas Vt in sum. ea.
ti. q. xxiij b
Vtrum a patientibus fluxū seminis pdat
Virginitas ꝑ hīm tho. 2a 2æ q. clij Semi
nis resolutio si procuret ꝑter ꝓpositum mic
tis vel in dormiendo vel ꝓter violentiā
illatam cui mens non consentit ꝙuis ca
ro delectationē exputet Vel etiam ex
fumositate Vt in his qui fluxū seminis pa
tiuntur non pditur Virginitas quia talis
pollutio non accidit ꝓter impudicitiam
qua Virginitas excludit a Con. Al. dicens
Quia sunt quedam que ad sum placet aspec
tum Viri vel ad locutionē vel ad confessi
onē cetā cum sint in sancto ꝓposito vel
volentes quecunqz distillationē humoris
sentiūt et tales non corrūpuntur eo q̄ nō
fit ex ꝓposito nec voluptate completa Sz
ti suadendū ē in eis q̄ se temperent
a visorū aspū et cōfabulatione Vt in sū.
ea. ti. q. xxi b
Vtrū corrupte in ebrietate vel somno ꝓce
dant Virginitatē ꝑ hīm tho. 2a 2æ q.
di. xxiij sicut ꝑ pollutionē in somno non
amittitur Virginitas vt iuxta dictū ē Si
militer ratio ē de mulieribus que in ebrie
tate vel dormientes a viris corrumpuntur
nisi forte hac intentione fuerint dormitum
vt a viris corrumpatur a Vel etiam si
postea placeret eis fuisse corruptas sicut
et de pollutione nocturna dicit Vl. Vt i
sum. ea. ti. q. xxij Et positum ē d. pol
lutio in ꝓmiū in additione b
Virginum consecratio Quia dē salus
epūs Virgines consecrat ꝑ hīm
tho. in iiij^o di. xxxviij Sicut ꝓ ma
trimonium carnale ꝓpitatur spuale
matrimonium inter xpm et ecclam quatinus ad
fecunditatē Ita ꝑ velationē Virginum re
presentatur idem iuriam spuale quantū
ad eius integritatē Vt patet ꝑ ōia que
ibi ꝓferuntur et ꝓmittuntur et ꝓter hoc so
lus epūs Virgines velando desponsat
non sibi sed xpo cui sponse patrimonium

et annexus Et quia integritas significatio plene pot̄ ee solū in continentia virginali ꝫ semiplena in viduali ꝓpter hoc viduis datur aliquod velum ꝫ non tm illa sollepnitate qua virginibus datur ¶ Idem in sum. li. iij. tr. iij. q. xiij. b

¶ Utrū violenter corrupte deant consecrari ꝛ. ℞ſ. sm̄ ¶. Licet tales virginitatem non amittant nec virginitatis aureola non tm consecrantur Et ratio ē quia difficile ē ita credi q̄ voluptas non allicerat aliquē consensum Unde tm de pleno dissensu scire non possit eccliē Deo statuti ē ut tales huiusmodi abstineant a consecratione xxxiij. q. v. Ille familie et xv. q. i. si quis non multa Can. tho. in qō di. xxxiij et 2ª pt̄ē q. lxij. a Idem in sum. ca. ti. q. xviij ad fi. b

¶ Utrū possint clam consecrari occulte corrupte q̄z consecratio sine scandalo minime non pot̄ ℞ſ. sm̄ tho. in iij° di. xxxiij. Occulte corrupte sunt a viris sine alio quanq; modo nulla tamen velande sunt quia ꝓpter scandalum vitandum non debet eccliē sacramenta nec sacramentalia variari Sz sicut quidā dicunt pot̄ aliqua cautela adhibē ad vitandum scandalum ut s. illa que non sunt de sba virginalis veli fiant Ut ē accensio candelarum et hmōi vitatis occulte illis que sunt de substantia puta verba que dicuntur ꝛ velamen impositione Et q nomē virginitatis in casu tali mutetur et hmōi Can. Sili hosti. et goff. nec ē tenenda sua ℣. qui aliud dicit ¶ Idem in sum. eo. ti. q. xvij. Ubi et additur q̄ causa corrupte ex dispensatione epi nec eius cui sue hor vices suas cōmisit pot̄ suscipē modū veli virginalis nec hor ꝓpm licet nisi dispensatione Sz velū virginū nullo mō licet suscipere Et subditur Caue ergo tibi a glo. qui aliud dicit dicit enim glo. s. inp. q occulte corrupte ante consecrationē nec post debet huiusmodi abstinē ab hmōi officijs que solis virginibus consecratis solent sm̄ consuetudinē monasterij cōpetē dare cui eis fuerit sup hoc ꝓ epm dispensatū Non tm hmōdi virgines consecrate aliquē ordinē habent

¶ Utrū in consecratione virginū detur b gratia ℞ſ. sm̄ tho. ubi ē. in consecratione virginū sicut et in ordinatione regū et in hmōi bñdictionibus alijs datur gratia nisi sit impedimentum ex ꝑte suscipientis Sz licet tm non dñt sacramenta q non sunt instituta ad curationē morbi peccati sicut sunt sacramenta ¶ Idem in sum. eo. ti. q. xvi b

¶ Quo tempore possit fieri consecratio virginū ℞ſ. sm̄ hosti. in die epiphanie et ita tota ebdomada resurrectionis in natalibꝫ apl̄oꝝ et diebus dnicis Sz tm in necessitate pot̄ quilibet tempore consecrari xx. q. i. decretis ex. de tempo. or. c. i. a Con. goff. Ut in sum. eo. ti. q. xv b

Mors et metus Vis ē maioris rei impetus qui repelli non pot̄ ff. quod me. causa l. ij. De metu aut quid sit ē. metus ſ. i. Utrū liceat vim vi repellē habes ē bellū i. ſ. ij. Et ē exercitatio ij. ſ. ij. xxxij. xj. et ē. Homicidium ſ. v. Que ē Vis vel metus excusans et metus qui cadit in constantē virū ē metus ſ. ij. Et quo impediat matrimonium supra Impedimentum x.

¶ Visitatio Archiepi Epi Vel alius ꝑlatus Visitans ecclias primo approbet verbū dei et querat de vita et conversatione ministrantiū in eccliē absq; coactione iuramenti sz caute breuiter monendo Si quos viderit inhonestos si ipse non ē ordinarius deliquet ordinario si viderit corrigat a Cui sup hijs merito notam possit ordinarius negligentia cū examinatione non effugiant Ut in c. qd̄ sequit̄ b ex. de censi. annona li. vi

¶ Utrū visitans possit accipē et exigē pecuniā a locis visitatis ℞ſ. sic ex. de censi. annona li. vi Et pot̄ accipere a volentibus dare pecuniā pro sumptibus modestis debitis quibus visitat sed non licet nisi una ꝓcuratione accipē vna duo equa si plura visitet et quilibet latus sit sufficiens ex. de censi. felicis li. vi Quo si epus visitet ꝑ alios visitari etiam tenentur in stratis expensas illi visitanti ex. de offi. ordi. Si epus li. vi Sed epus nil prorsus pot̄ exigere ab hijs quos non pro se visitat Ut ibidem dicitur

¶ Utrū visitans possit accipē pecuniā ℞ſ. si ipse vel sui familiares acciperent pecuniam vel munera ꝓter id quod mox dictum ē seu etiam ꝓcuratione accipere non visitando ipse teneatur a s. accipere Ut in c. exigit de quo ſ. b duplū restituere illi eccliē ¶ſ. a qua exceptū ut ibi b ſ. mensem aliquis epi et suppositos dicte tenetur sic restituere sunt interdicti ab introitu dicte eccliē inferiores sunt suspensi ab officio et beneficio quousq; plenarie satisfaciant et nulla remissio hic valet ¶ſ. a casu quibus facienda ē restitutio Ut in c. quod sequit̄ b ex. de censi. exigit li. vi

¶ Quo et quot. possit archiepiscopus pro tunica sua visitare ℞ſ. ꝓmo tenetur visitare dyocesim ꝑiam ergo eccliās maiores et minores et casu papulos salte semel quando de pluribus locis ad vnū conuenitur postea licet ei visitare suffraganeos et casu dyocesis Sed vna dyocesi visitata in toto vel in parte non pot̄ ad ea visita

dam rehearth ii ones et sua vtezu fuerit visitate a Si quas secum visitare poterit etiam si eam denuo fuerunt visitate Vt r romana de quo j. b Sed si forte aliqua ecclia visitate dyocesis indigneret iterum pius pdictis alys visitari tunc pot redire ad illam si a dyocesano fuerit requisitus et de consilio et assensu eius suffragia neozu aut maiozis partis aut si difficultatem adhibuerint confidentes petatur licentia a papa Sed post visitationem eius dyocesum licitu est q visitatione iterare pzius tn requisito suffraganeozu consilio et deliberatione et diffinitione ipius sup hoc lata rozam alb n s. archiepi etiam si suffraganei non consentiant Vt patet ex tex. et glo. dci c. romana et h sequi b Que sunt redigenda in scriptis et tur potit visitare etia si no interuenerint suffragan neozu assensus Ita tn q illa loca pius visitet que in priozi visitatione non fuerit visitata a Si sit alius magnus in sitatione officiu aperiendu Vt ni c. de quo statim b Hec omia ex. de rem. Romana li. vi. Et hanc formam epus etiam visitans seruabit Vt ibi dicitur a Vbi etiam dicit de alijs platis ordinario nuz suos subditos visitantibus salubz hec zonabilibz et approbatis religiosoz consuetudinibz et regularibus institutis b Visitari debent et ordinarios monasteria monialiu etiam exempta Vt ō exemptus q. fi.

Quia vicia capitalia sunt septem ab vna radice procedentia Nam hm doctrinam theologoz xxxm mozalium Radix totius mali superbia Et de hac nascunt septem vicia Inanis gloria Invidia Ira tristitia auaricia gula et luxuria De inani gloria hm eiusdem septe filie oriuntur. s. Inobedientia Jactantia hypocrisis Contentio pertinacia discordia nouitatum psumptio De invidia nascuntur quedz s. odiu susurratio detractio exultatio in aduersis tristitia et afflictio in eius prosperis De ira nascunt vi. s. rixe. tumoz mentis contumelie clamoz indignatio et blasphemie De tristitia sine acedia oriuntur vi. s. malicia rancoz pusillanimitas desperatio torpoz circa precepta Vagatio mentis circa illicita De auaricia nascuntur sex s. proditio furtus fallacia perjurium inquietudo et eoz ruina obduratio cordis De gula oriuntur. quinq s. inepta letitia scurrilitas immundicia multiloquium et ebetudo sensus De luxuria nascuntur cecitas mentis inconsideratio inconstantia precipitatio a mozi sui odiu dei affectus future seculi horroz vel desperatio futuri hypocrisis. De ira vero vicij habes b pcedenti et supra crimine //

Quia vicia capitalia olim in veteri testamento repellebant ordinandos Vt patet Leuit xxi. Vt si aliquis haberet ostrandem vel pruz vel tortum nasum si scribo vel lippitudine fuerit scabiem impetiginez vel si pondetosus Sz ista hodie non repellunt vii q. i. qualiter vii fi. a Ibi non videtur bene hoc probari sed potius ex eo quia mutilata fuerunt in figura Vt patet ibi sequentibus b Nisi forte sedm aliqua significationem intellecta Vt di xlix. Iuuit et cum et c. sacerdotes Et hm q. primit xxv. Ex culpa sua e vitiatus corpore repellitur ab ordine Quia vero sine culpa non repellitur nisi scandalu timeatur ex nimia deformitate vel periculu ex nimia debilitate a Con. vi. et in sum. ii. ni. ti. xviij q. i. ad fi. Et hoc non intelligit de oi corporis vicio sed de notabilibus de quibz in sequentibus tangitur. b

Quid de mutilatis Vtru possint ordinari Re mutilati sponte sine iusta ca Vt ex indignatione impatia vel superbia mutilat se in quocuq membro et sine a se sine ab alio repellunt gumotione et deputantur pniam etiam si credebant se obsequiu prare deo ut quia se castrauerunt ex eo significarunt a Et ibi no glo. q epus tales cum talibus dispensare qui putabant se deo obsequiu prestare in alys tn amissa. b Vt dictu e ō hamicadiu q. fi. Et hm Imo. Idem e si non amisit membru totu h talem partem que deformitate turpem generaret Unde scandalu erit ex eo. c. i. Vel etiam inhabilem redderet ad officiu exequendum ex eo. Hyemas Si vero ex iusta ca puta ppter lepre periculu aliqui fecerunt sibi aliquod membrum amputari seu amputare sunt ne alia sana putrefacerent hoc si nec certu erat accultu vel erat manifestu sed pbile Vt puta manus digitus non de illis cum quibus fit signu erroris non repellitur nec deputatur Sile si taliter sunt nati vel aliter sic mutilati sunt aut casu facti ito cum darent operam rei licite Secus si rei illicite di lv. si quis absciderit i. e. cum parte et c. si quis a medicis et c. cum ethne et c. si quis pro egritudine et c. lator et c. precepta et ex de vitiatis corpe Significant et c. ex parte. m. Si etiam ex culpa sua mediisset in medicam deformitatem ex ma tollatur in susceptis s. ex dispensatione epi sui Imo. et B. a Ad hoc facit c. i. ex de corpe vi. b Si autem membru erat magnu et manifestu etiam si sine culpa sua amisit quis impedit a pmotione ppter deformitate et scandalum Et si gumotus e debet cessare a missa et alijs solemnibus officijs pp eande ratio

a beneficio tñ non remouebitur quia non debet addi afflictio afflictio di. lv. Si cui gfecta vij. q. i. Cum pcussio dabitur tñ sibi coadiutor si tale bñficiū ē cui ꝑe deserui re non ꝓt ex. de clero egro. c. ij. a Idē in sum. li. ij. ti. i. q. xlij. Vbi etiam patz hm hosti q iste qui sine culpa amisit membrū solum phibetur a missa et solepnibus officijs non aut ab alijs sacerdotalibus q ꝓssit exercere Vt penitentias dare et filios ex. de clero egro. presbiterū Item hm gof fū dubitatur Vtr difformitas gfeceret scandalū recurritur ad arbitriū epi ex. c. c. ij. Item hm zay. Vbicūq; scandalū suscitatur ex hamicidio vel differmitate alicuius si talis ēet casus in quo de iure posset ꝓmoueri vel ministrare in suscꝑis ꝑdebet tñ ꝓpter scandalū cessare et q clericus etiam tñ medicine non det se mutilare licet etiam sit cyrugicus nisi imineat nrītas et alius desit b

¶ Vtrū claudus valeat et alij huiusmoi ꝓssint promoueri R. claudū admittit consuetudo nisi talis sit q sine baculo ad altare stare non ꝓssit az. de con. di. i. Nullq et di. xlv. disciplina Certū vel lusciosum oculo manulam que gfeceret in oculo deformitatem nec nus nec consuetudo admittat ex eo cum de tua a Tamē hm glo. zay habēs manulā in oculo facilius ꝓmouetur ꝙ zelotipe quā in seculo. Vt in dicta q. xlij. ubi ꝑdicta notātur hm zay. Circa et addit q similiter non admittitur luscus unius manus azida b De sacerdote leprosso Vide b. leprosus ff. fi. De gibbosis fuerūt q non repellūt ab ordinibus nisi immunia sit differmitas aut debilitas cruris habet sex digitos in pede ꝓmouetur. Et hm hosti etiam si i manu vel si habet digitos cōmunctos dūmodo ex his non sit impedimentum in vsu membri ff. de edili. edict. l. Idē offilius a Idem i sum. co. ti. q. xlvij. Et sequitur Vbi etiā patet q leprosus ad sacros ordines non debet ꝓmoueri Sed si prius fuerat promotus ꝑt alia ꝑ ministrare Vt et dc. i dcto. c. fi.

¶ Circa de furiosis lunaticis et reductis b R. hm W. nullus talis det promoueri etiā postq; fuerat liberatus Sed si promotus fuerit ex toto liberatus ꝓt exequi officium suum Si vero no ita ex toto sed frequenter et accidit ita det cessare ab officio ministe vij q. ij. In his Idem si zaro sz cū spūe iactatione et voris confusione Si vero zaro et sine talibus non phibetur ab officio ministe dum tñ habeat mx se aliquē sacerdotem Vt si ille cadat vel deficiat iste sup pleat vij. q. i. Illud e Circa aut ꝑt debet expectari ad probandū tales Utrū sint liberati et qualiter colligitur ꝙ annum xxxiij. di. cotter. Alibi quer xxx. dies vij. q. ij. c. fi.

Sed et ꝓt dici q tempus probationis arbitrarium est pensatis conditionibus moris et ꝓsone a Et dignitatis hm ea. W Et in sum eo. ti. q. xlv. Vbi hec notantur b

¶ Circa de denominato R. hm W eodem nō talis non det promoueri vel ordinari et si ordinatus erat etiam liberatus missā celebrare non debet nisi plene et idubitanter curatus sit xxxvij. di. cotter et c. usq; a deo a Canonico c. eliū eadem di. hz etiam notātur d. q. xlv. b De ꝑte expectationis dicendū Vt in ꝑx mo ff. de tem ē de illo aut qui nullo mo ꝓtest liberare vnū hēs ꝑ. ordinandus ff. xvm a Forte videtur versus in ff. xvi vbi habetur q tales non ē ordinandus qd et notatur in dicta q. xlij ad fi. b

¶ Equus semo vel infirmitudine corporali gritatus vel alīs adeo impeditus ꝑ pectus q officium suum nequeat exercere ꝓt de consilio sui capli vel maioris ꝓbi assumē aūcte aplica vnū vel duo coadiutores ad officium exequendum Si vero e ꝓscꝑtus fuit demens tūc capln vel duo ipius ꝑtes vnū vel duo coadiutores ei assument eadē aūcte c. R. si epūs ꝑ natus ut dem ē ꝓus nollet sume vel habē coadiutorē licet a capli requisitus sit nichil ꝑ capl' innotuit hz in hoc casu et etiam in casu quo ēet demens capl' significaret ꝑdicte rōne cuiusdē epi et ecclesie ꝓprio coadiutor ꝑdictus debet de proventibus ꝓlatorū portionē suppletis modernatus ab alienatione abstinendo a ff. qualibet bonoz ecclesiastor tam ecclesiarū quam ꝑsonarum ꝓlatorū Vt in c. pastoralis de quo ff. b Et que dicta sunt de epo habet etiam locū in superioribus ꝓlatis ex. de clero egro. pastoral li. vi.

Quarto ꝓsequenda Extrema vncti o sacramentū ē ꝙ ꝑtingit ad effectū qui ē curatio infirmi ꝓt Vt ex verbis Jacob. vlt. c. patet a Et de hoc latius ē. sacramentum in ꝓmo et ff. i et ij b Et ē vnū sacramentum plures actiones sunt de eius ꝑfectione que tñ cōueniunt ad vnū significandum et causandum hoc ē sunt hic in q. di. xxiij. a Et sicut vnū sunt virtute ꝑfectionis et finis etiam hm ꝑ. 2 al. Vt in fi. li. iij. ti. xxiij. q. c. xxxix b

¶ Circa ē vna huius sacramenti R. hm tho ubi ē. Materia ē oleū olive ab epo cōsecratum Et tale oleū et cius consecratio sunt de veritate huius sacramenti a Canone. Vt in sum eo. ti. q. cxli. b

¶ Circa ē forma huius sacramenti R. hm tho. ubi ē forma est oratio deprecatiua dicenda ꝙ istam sanctā unctionē 2 sua

pyssimam mam Indulgeat tibi dns
quidquid deliquisti per visum re verba
aut mduratum mor que fm morem ẽcclie
dam erudimum pmittitur ordo non sit
de suba sacramẽti ut pmittendo Vncto
hos oculos oleo sanctificato In nom p.
et f. et ss. a Con. pe. et al. Vt in dic
ta q. cxlv b

Quis effectus extreme vnctionis &
fm tho. ubi ē. Effectus principalis eius
ē quedam sanatio spiritus qua datur
eāi ḡdam debilitatem vel imperfectionem
que nobis relinquitur ex peccato actuali vl
originali eāi quam debilitatem homo
roborat & hor sacrm Et qualr robur
gratie facit que non competitur sacrm
penit Ideo ex consequenti si inuenit per
eatm aliquod veniale vel mortale quo ad
culpa tollit tm dummodo non ponatur
obex ex parte recipientis Quis etiã
effectus ē sanitas corporalis hanc tm non
inducit nisi fm q expedit ad finem pcm
spalem s. spualem sanationem et tunc
semp eam inducit dummodo non sit impe
dimentum ex parte recipientis Et licet
in ipo multe fiunt vnctiones Vltima
tm ē formalis zo eius precedentium Et
agit in virtute eatis Et ideo in vltima vnc
tione gratia infunditur que effectum sacra
menti perficit Caracterem aut hor sacrm
non imprimit qz & tm non deputatur
homo ad aliquod sacrum agendum vel
suscipiendum a Idem in su. co. ti. q. cxlj

Quibus conferri det vnctio extrema b
& fm tho. ubi ē. Illis solis sacerdotibus cui
alius pot Invngere etiam in casu mortis
Sacerdos aut conferre pot tm vno
mensis et etiam salus in infirmitate fm b.
et hostr. a Hoc ultimum tangit habetur
in c. quesunt ex. de verbo. sign Et id
q in hoc ss. nis. in sum. co. ti. q. cxliij.
Ubi etiam dicitur q laicus qui possit
in infirmitate in hoc auxiliari sacerdoti
et respondendo b

Quid faciendum sit si sacerdos j. vnc
tione deficit & fm tho. in q. di. xxiij.
si tam alique partes Invncte sunt quod
factum ē iterari non debet si unctiones
que restant & alii sacerdotem compleant
Idem Ill. et pe. a Idem i sū co. ti. q. cxl.

Quibus conferenda sit extrema vncti b
o & fm pe. non nisi adultis infirmis
in periculo mortis constitutis ex ipa in
firmitate Vnde nec datur cum tibus ad
bellū aut piratis aut hys q mox
occidendi sunt qua talis mors non in
fluit ex nāe defectu sed ex electu for
tune Hys aut qui & semo deficit ex
tunc sine actuali infirmitate datur quia
non quia non habent infirmitate spūm

alem contractā ex peccato actuali nec dispo
sitione devotionis habē pnt ad hor sacrm
nientum Con. tho. ubi sup. a Quia sicut
nec eucharistia det dari pueris sic nec hoc
sacramentum fm eosdem Vt in sum. co.
ti. q. cxlvj. b

Utrum extrema vnctio dent dari frenetico
et amentibus & fm pe. si in sana mente
constituti non petierint non debet dari
Si vero petierint dari debet Tm hic addit
dum fm tho. et Ill. q illis furiosis et amen
tibus penitus dari non debet qui vel sibi
sacramento pnt forte irreverentiam vel aliq
inuidiam nisi ipi habent lucida intervalla in quibus sacramentum recipere
a Idem in sum. co. ti. q. cxlv b

Quare partes corporis invngi debent & fm
Ill. pe. et tho. In hoc sacramento invn
guntur instrumenta quinq sensuum tan
quam ianue recipiendi Oculi propter visum
Aures propter auditum Nares propter odoratum
Labia propter gustum manus propter tactum
qui maxime viget in pulpis digitorum
pedes vero propter motum Renes
vero propter appetitum a quibusdam in
guntur In mutilatis aut et certis deest
invngi loca magis propinqua a Idem
in sum. co. ti. q. cxlvi b

Utrum extrema vnctio possit iterari &
fm tho. in casu di xxiij iterari potest
sine aliqua iniuria facti qua non ha
bet effectum propter co. q sanitas corpo
ris et mentis qui sunt effectus eius
amitti possint In eadem qz infirmitate
iterari pnt si primo quidem sit in periclo
mortis et euadat ac etiam postea reci
dum patiatur qua erit qz alia infirmi
tas Et sili si sit egritudo diuturna vt
podagricis quia tunc debet fieri qz indet
pdurare ad periculum mortis Et si illum
actum euadat eadem infirmitate
durante et postea ad silem statu redu
catur iterum pot Invngi qua tam est
alius infirmitatis status qualis sit cade
infirmitas a Clarius dicit fm eundem
tho. Cui si infirmitas ē brevis non det
iterare nisi infirmitate curata qz alias no
dicit a statu illo recedē Si vero infir
mitas ē diuturna sit qd hic dicit Et
contra. pe. Ill. aut dicit sic sine prudi
cio puto q si ultra annū remanet mor
bus post acceptā unctionē iterari pot
unctio Et ra ē huius qua tam indicat
idem morbus mō qui ē fm pfectum
mutationem suppositi Si tm ab aliquo
sancto pte vel a duo papa aliud i hac
parte dictatum inuenitur magis indicare
illi sine standū qz hoc Vt in sum co.
ti. q. cxlvij b

Voluntas vtrū homo teneat² nolū
tatem suam voluntati dīne cō
formare ꝙ nolito ℞ hīm ꝑte ꝙ q°
di· xlviij hīm sensualitate non te
neamur· nec etiam voluntati rōnāli quia
determinata ē ad vnum A ℣. ad 2ᵖᵐ
rationem rationis et ipius ad ꝑtū Gal'
v· 1· Cazo concepisset aduersus spm ⁊c
B Sz voluntate deliberata id quod deus
vult absolute et consequent nos velle tene
mur velle quod vero non consequitur nob'
velle ḡnus sit bonū in se non tū quo ad
nos Et ideo non vult deus id nos velle
nec velle tenemur· Satis consti· tho hīm
p³ 2ᵉ· q· xix· dicens q tenemur conforma
ri formaliter ꝙ hamo velit in ri insti
tiam dei et ordinē hāc secundū ꝙ nāli
ter conformari non tenemur· Vt ī morte
patris et hmōi A Dic rōnis hīm
eundē ꝙe· q Voluntas deliberata duplex
ē quā quedam ē conditionata et in hac
non tenemur conformari· Nec cūm vole
do cōīter conditionalis discordans quia
hec non ē velle simpliciter· ꝙ voluntate
absolute tenemur conformari in nolito
ꝙ non in quocūq· Aut cūm ictus in est no
bis et tunc non tenemur id velle aut no
bis notum ē et hic distinguendū est
¶ Quod aut deus non vult illud absolute
et simpliciter· vt suam rōnis quia
aliqn mutat qū mouet mutantur· et hō
non tenemur velle Aut deus vult illud
absolute Et hec aut contingunt nobis velle
aut non Aliqn enim hm Aug^m aliquid·
vult deus quod non contingit nos velle vt
pcm nrm moꝛi Et alīs contingit vm velle
aliquid quod non contingit alter Illud·
vero quod deus vult et contingunt nobis
bonū ē in se et bonū ē nobis Vñ deus
vult nobis illud velle et ō tenemur nobis
illud velle Illud vero qđ non contingit no
bis ḡnus sit bonū in se non tū quo ad nos
Ideo non vult deus illud nos velle vnde
non tenemur illud velle Vnde sup illud ps
Peccator detrect collaudatio ꝺ glo· dicit cogen
it ut qđ deus vult te velle te velis Vt
in sum· 1ª iiª· tr· xxxviij· q· iiij Et sic breuit
tenemur conformari voluntati dei formali
et ita nāli velle in ḡne quod deus vult
et eo mō quo vult In spē aut in quantū
sit nobis notū B Vtrū voluntas etiam
exterius sit vna ꝑtium sequitur ē· patet ex
dictis

Votum ꝓmo tractet· quid sit ℞ hīm
magistrum sent· in q° di· xxxviij et
Hugo de sancto victore Votū est
testificatio quedam promissionis
spontanee que deo et de his que dei sunt
facere debet Et hec diffinitio ē vot expres
si quod ē in facie ecclie obligat Vt dicit pe·
Theologi nrō sic diffinunt Votum ē
conceptio melioris ꝺ cū delibera
tione firmata Et hec ē diffinitio vo
ti A Vel hīm ℣. votum ē alicui
bonī cū deliberatione deo facta ꝓmissio
Vt in sum· 2ª· q· viij· q· 1· Et illa vide
tur clarior Nam et ad votum requi
rit· ꝓmissio Vt in 3ª· sequenti Et q
sit de re bona xxij· q· iiij In malis B
Et licet aliquod votum sit ti
bi cū ꝺ deū sit eis A Nam ꝺ re vo
tum sit soli deo sanctis vero ꝺ deī
Et ꝓlatis seu aliis accipientibus sit
loco dei et non ipis sz deo hm tho· 2ª
2ᵉ q· lxxxviij· a2° Vto B

¶ Que requiritur ad votum ℞ hm tho·
ubi s· tria ex necessitate ꝑmo quidē deli
beratio 2° ꝓpositū voluntatis 3° ꝓmis
sio In qua ꝓprie· ratio voti Superaddū
tur· aut ḡnz alia duo ad quandā voti so
lemnitatem scz ꝓmissio ozis et tem
poris alioꝝ Solum ergo ꝑmum non
obligat A Aduertendum ꝙ hic capitur
deliberatio pro cogitatione et ꝓpositum
ꝙ deliberatione Nam aliquam quis de
liberet oportet cogitare ꝺ re et vo
tum vocatur concepto deliberatione fir
mata ut statim patuit Nec sufficit ad vo
tum esse sola mentalis ꝓmissio que obligat
deo mentiri cor licet non hoī qui includit
solum qui factis sunt hm tho· 2ª 2ᵉ q· lxx
xviij articulo ꝑmo B

¶ Quot sunt species voti ℞ duc nā
quedam ē votum simplex et quedam ē solle
ne Vt habetur ē· In decretum iij· ꝑ· t·
Et quidē ḡnius peccat qui frangit vo
tum solepne di xxvij· si vir· xxvij· q· t·
Virginibus et c· vir· ḡnes Sz quod di
cit· qui cle· vel ho· cursus ꝙ votum sim
plex non minus obligat ꝙ solepne ex
ponendum hm tho· ubi s· ꝙ vtrumq; tñ
gressor mortaliter peccat A Con· 2ª·
et glo· B· et Hmo· Vt in sum· eo· tr· q·
viij· B Est et alia diuisio voti ē· que
ē aliud purū sine absolutū Vt cū quis
absolute et sine rōne vouet Aliud
ē conditionatū Vt cū additur· si hoc
erit vel illud A Hoc fiat dictum 2ª·
Vt in dicta q· viij· B

¶ Vtrū volens teneatur· statim ad imple
re ℞ hm W· si votum ē absolutū tene
tur· statim cū ꝓt nisi voluntas aliud in
mente habeat et datur ei tempus ad arbi
trū boni viri ad disponendum Vt votū
implere possit Et de implendo dicitur·
deut° xxiij· cū votū voueris dño deo tuo
non tardabis reddere quia requiret illud
dns deus tuus Et si moratus fueris re
putabitur tibi in peccatū Vnde hm tho·
in q° si is qui vouerat intrare religionem

ꝙ timet ex mora incipere

timet ex moza impedimentum teneatur non differre a Idem in sum. co. ti. q. ix b Vide de hoc tam b. religio mss. in Si mero voti e conditionati Vide i § xi qui incipit Utru voti conditionati

Utru votum licitu semp obligat &c hic tho. in mss di. xxxviii sic insi q quadq voti faciendum impediret si prius ect etiam voto facto obligationem auffert a Hoc verum qu id quod postea adiect trime sequitur Vide litet voti et in ctrarium religionis impediat mutuam co finiatu si precedat Ut in c. ex publico et de conuer. coniuga non tu impedit si sequatur Ut in cle. eos de consang. et affi b Vide si quid possibile tu vouet fiat postea impossibile tollitur obligatio

Ut si quis duos vouerit edificare eccliaz qua postea paupitate subueniente perfice non posset non obligatur hoc tu sic e intelligendu qp si factus e anno impo tens absolutus e a toto Si aut ex pte ita q totu perfice non pot tue remanz obligatus solum ad id quod pot a Ide alsum. co. ti. q. iiij b

Utrum vota que fiunt i angustijs obli gent &c hic W. mulieres in partu vo uentes uel quecuq alij in angustia co stituti si habeant deliberatum intentionez obligandi obligati sunt ar. xvii q. iij sunt quidam a Idem in sum. co. ti. q. ij. ad fi. b Cetus si subdito et indelibe rate a insi postmodu consu-mauerit ar. ex de uerbo mis. cap. li. vi Et qz difficile e discerne Utru factu sit incte deliberata uel non periculosum e semp illud non implere maxie qua bonuz mentu e ibi culpa timere Vbi culpa minime reputur ex. de obseruia. Idem consiliu et di. v. ad eius b

De quo debet fieri votu &c hic tho 2a 2e q. lxxxviii Votu non pot fieri de malo nec de indifferenti sed tu de bo no et ad quod aliquis non tenet Illud aut quod in aliquo euentu e bonu et i aliquo malu non obligat nisi p euentu bonio ut votu Jepte Judic. xi a Ille Jepte Ut ibi patet vouerat deo sacrifi cii offerre de eo quod sibi a victoria reuertenti primu occurreret et offerens de dono eius Et idem quod in hoc s. no tatur in sum. co. ti. q. iij b

Utru liceat vouere minima ratione materia tione &c hic tho. ubi b. Si ipa ex voto promissa sit implenda e conabiliter Ita ut natura non nimis grietur Sz qua in his que ad seruitiu pertinent de fa cili homo fallitur Ideo talia vota con tinuentiue hic arbitriu superioris sunt remanda uel pter mittenda Ita tu q si magnu grauamen timet et non est facultas recurrendi ad superiorem non de beret homo votum obseruare a Idem in dicta q. iij b

Quid de votis stultis &c hic tho ubi b. Vota stulta ut de non pertinando ra puit in sabbato et filia potius sunt dem denda q obseruanda Et addit Al. q ea am si pro honore sanctoru fiant seruan da non sunt quia silitudine quanda hz bent tunc ydolatria a Ide in dicta q. iij. ad fi. b

Utru expediat vouere &c hic tho. u b. sic det tu conabiliter fiat votu quia p hoc voluntatem suam inmobilitez ap plicamq ad bonu a Ide in sum. co. ti. q. vi. b

Utru melius sit aliquid facere ex voto q sine voto &c hic tho. ubi b. sic p tres ro nes primo qz vouere e actus late que e nobilissima virtus Illud aut quod imputa tur a nobiliori virtute melius e 2o qz qui vouet plus deo se subicit q qui no vouet 3o quia p votum voluntas in mobilitez firmatur ad bonu facere aut a liquid ex voluntate firmata pertinet ad p fectionem Ut patet p phm ij. ethi. a Idem in sum. co. ti. q. vii. b Circa p votu impediantur sponsalia sine mulieru hec b. impedimentu mss. s. ij. a comu to prima b Et utru votu sit magis obligatoriu q iuramentu b Iuamentu 2. s. vij

Utrum votum conditionatu obligat &c hic Ray. sine conditio sit qualis Ut si vivco si potero si deus voluerit que semp intel ligunt etiam si no apponant xxvii q. iij. bta mazia Sine speciale puta si intrauero lombardiam Vbo ad sanctum mazchu Vel si filius meus fuerit libe ratus faciat hoc uel illud Si conditio non extiterit non obligatur qb ex vo to al sic xxxii. q. viii non solum ex. de condi. appo. Verum ex de testi. spo. alium tam Et intelligas non obligari si tota obligatio pendebatur in euentu co ditionis Et iterum insi p scandalum tollendu implendum sit votu ex. c. magn na ex. de quer. qui. ex parte tua fi. Con. Imo. et hosti a Idem in sum. co. ti. q. lxviii Vbi et ponitur exemplu de scandalo qui votu publicu et non condi tio non expressa sed in corde retenta b

Quid de noto quod fit ex duabus causis &c hic ray. si quis vouit ex duabus causis Ut puta ire ad scm Jacobu quia credebat ibi invenire germanu suu et etia p redimenda pena sua In hoc casu quamus scierit germanu suu decessisse etiam aliquam ibi accepiat nichilominq tenet p alia tam si nichilominq intendisset

se obligare a Hoc videtur fuisse potius dictum W. vbi eius opi. Vt in dicta q. lxxviij. ad fi. b

¶ Quid si quis emisit duo diuersa vota Rx fm tho. in mo. di. xxxviij. Si vterq; e compassibile cum altero vtrumq; det seruare nisi forte alterius superioris votum preredens in melius sequens committentur a s. in aliud q; illud quod simul venit cum ad illud ipso teneatur tamen voti et non commutationis b Si aut ambo vota sunt sil' incompassibilia debet seruare quod maius e et de minori fm arbitrium prelati satisfacere a Idem in sum. ca. ti. q. lxxxiij b

¶ Vtrū pater moriens possit iungere filio quē constituit heredem Vt impleat votū eius Rx fm tho. Votum queri inandi nō pot pater imponere filio quem constituit nisi et ipe filius approbaret ex. ca. licet Sz peremptoriam satisfactionē hū pot iniungere ex. de vsu. tua et de solu. c. i. qui etiam fm hosti si filius vult ee heres tenetur implere vota patris a s. queri q; fm hosti Et in sum. ca. ti. q. lxix b Si hereditas hoc patiatur et maxime si sponte susceperit Vt in dicto c. licet Si aut non vult adire non tenetur q; nec heres nisi forte promiserit q; tunc si in ai rei intellexit psonam suam obligare debet seruare si promisit tanquā heres et postea mutato animo ab here ditate abstineat non tenetur ex. de elect. Venerabilē s. fi. Et sic pot etiam intelligi c. licet Sed quicunq; hereditate adeūt obligatur ex. de solu. c. i. licet et ex. de vsu. tua Vbi tū q; si votū transmarinum sit et aliquis impediatur morte uel alio impedimento contingit alij committere Vt immo dicit quinetiam si nō committat heredes compelli pōt ut uel ipi compleant vel subsidium sue expensas quas testator uel ipi facturi erant adhibeant Secus tū si voluerint non pro subsidio sed pro devotione videndi terram sanctam quia tales superueniente impedimento non tenentur ire uel mittere a Quia p voto subintelligitur si potero fm eundem immo. Vt in dicta q. lxix vbi hec notantur b Ex transgressio voti e maius peccatum q; transgressio iuramenti Vide B. iuramentum i. §. vij°

Votum ij° Quis valeat potest uel non Vtrū episcopus possit voluere Rx fm hosti non pot sine licentia pape votum omittere p quod dissoluatur vinculum matrimonij quod e nitezum et certum sicut ex regula Licet Item nec aliud p quod grauet fm dictum fiat certior Vt de longa peregrina tione et huiusmodi ex. ea magis Votū tū abstinentie et alie omittere pot ar. viij q. i. clemens ex. de testa. relatum ij §. licet aut a Et breuiter q; libet votum cuius future pot prez quod prebeat bonū exemplum quia ad hoc tenetur ex. de voto magne §. i. fm eundē hosti. et in sum. h. j. ti. viij. q. xxiij. b

¶ Vtrū qui subiecti sunt voluntati alterius possint voluere Rx fm tho. 2a 2e q. lxxxviij Nullus pot se firmiter obligare ad quod in voluntate alterius ex. nec quis aut est subiectus alicui q; tum ad id in quo subiectus e non e sue ptātis Et ideo non pot se p votum firmiter obligare ad id sine consensu sui prelati non tū peccat mouendo Vt hic j. §. plt.

¶ Vtrū pueri possint voluere Rx fm tho ubi s. Pueri aut annos pubertatis dū plene tame voluere non sunt primo quia ut in pluribus pacitur tame defectum h' tū contingit aliquibus attenuari Secundo quia sunt in ptāte parentum et ideo eorum vota non habent effectū Et fm W. si pater uel tutor primo gauisus et postea consensit non reuocauit votum a Idem quo ad hoc videtur notandum in sum. ca. ti. q. xvi. Sed de oibus que in hoc §. continentur melius videtur dicendum ut b. Zachario in principio additionum b

¶ Vtrū filiusfamilias post q; peruenit ad puberitatem voluere possit Rx fm tho. 2a 2e q. lxxxviij Ille qui venit ad annos pubertatis si sit libere conditionis est quidem sue ptātis quantū ad ea que pertinent ad suam psonam puta q; votum facta obligat se religionem vel q; matrimoniū contrahat Non aut e sue ptātis quantum ad dispensationē domesticam Vnde generaliter non pot aliquid valere quod sit patre sine consensu patris a Idem e etiam in aliis p per que preiudicatur iuri patris ptātis Vt in abstinentijs et peregrinationibus et similibus in quibus non pot filius valere nisi pretermissione huiusmodi tame in subsidium terre sancte ex. de voto c. ex multa §. q; aut fm hosti Et nisi pater consenserit expresse tacite uel tacite s. non contradicendo fm immo et in sum. ca. ti. q. xxxiij b Et idem e de filia que e in domo patris sine eius consensu Vt dicit infra xxx

¶ Vtrū seruus posset voluere Rx fm tho. ubi s. seruus e in ptāte dni et ita q; non pot ad pueros singulares operationes Vnde se non pot voto obligare ad religionem p q; ab obsequio dni sui abstrahatur Idem peregrinatione et similibus a fi. in quibus non preiudicatur dno potest seruus valere Vt de dicendo azores et sile

hm eandē tho. et pe. Et hm hugf pot
eriam multo dīo vouere continentiam
et renūciare ppīis vt in sūm. co. ti. q.
lxiiij ad finem et de sexus quo ad in
gressum religionis dictum ē b. religi
o viij. f. iij et iiij. b

Utrū religiosus possit vouē ℞ hm tho.
ubi b. Cum nullū tempus exceptū sit i
quo prelatus non possit subditū retra
here aliquid attemptare ideo nullū votū relio
si fuerit ē nisi de consensu plati quia
non ē sine ptatis vīū et hm zay. si
vouerit non det execui sine licentia p
lati ne si forte super eum alij scandali
zentur si eorum consuetudines volūt
extendere vel ne defur officio cuilibet an
di. xx. q. iij. monachū f. verū vel di
quibus Addit etiam Imo. q si vouerit
dicere viij psalmū vel aliquā oronem
vbi nullū prudentū contingē posset sex
net votum quia licitū ē hm dictum
tho. verius videt a Imo vtrq; verū
quia Imo. loquitur in eis quo in nullo
derogatur obsie platorū et obsequijs
religionis seu prelati b Secundum
eriam ē notum strictioris religionis ad
quam si transire velit et non ex leuita
te vel iactura sui ordinis sī ex diuina
inspiratione dat licentiam a prelato pos
tulare et postea sine fuerit rogressa sine
non culpe pot ex de regula licet Et
hoc videtur habes eriam b. religio v.
f. i. a Et in primo pio Et hoc nōtus
in sūm. co. ti. q. xxvi. b

Utrū clericus possit vouē ℞ hm hosti
sine licā sui plati non pot vouē pfec
tionem de con. di. v. non dz ex co.
magne f. verū nec aliud votū p quod
aptetur relinquē eriam sinum ex de re
gu. admonet Dz vouē pot religionē
intrare a facit c. duo sine xix. q. ij b
Vel aliud votū non pfectionis sed
cautelae abstinentie vel orandi facē di
cunt eriam quidam q votum ultramā
rinum pot facē sine licentia plati ex.
co ex multa f. plit et fi. et c. fi. Alij
aut intelligunt de licā prelati vel
sedis aplice ex. de clerici non resid. fra
ternitatis et in pducto f. verū Nam et
clerici maxime beneficiati sine licā epi
pfectionis non dent Vt in dicto c.
magne a Idem in sūm. co. ti. q. xxv.
Et verius videtur q clericus sine alia
licentia possit facē votum ultramarinū
si tūc sancte possit ee vtilis p se
vel p alios secum ducendo Vt in dic
to c. ex multa f. fi. et dicto c. fi. b

Utrū p sone que subiecte sunt alterī vo
luntati pterent venendo Vt puta vxor
seruus filiusfamilias monachus et hmōi

℞ hm tho. ubi b. licet votum hmōi modi
psonarū non sit firmū sine consensu co
rum quibus subiacētur non tñ pecant
vouendo quia in eorū voto intelligitur
debita conditio s. si superioribus placuerit
a Idem in sūm. co. ti. q. xxviii b

Utrum pater tutor maritus abbas et
huiusmodi pecent renocando votū subiec
torū sibi ℞ non pecant sed iure suo.
vtuntur a deo et ratione sibi concesso nec
volentes pecant non implendo xxxiii. q.
v. nolunt et c. manifestum a Idem in
sūm. co. ti. q. xxxiii hm Imo. hosti. et
W. predicti tamē pecant si sine iusta
ca renocent quod prius confessi sunt.
dicto c. manifestū Et sibi. pecare videt
si subiectorū votis cōis. cōnem et eorū
bonā consuetudinē seu malitiose resistant
cum arbitriū et prius semp videant cō
cessa ad iudicū boni viri ff. pro soc l.
in proposita et l. se et xi. q. iij. prudentū
b de voto aūt vxoris Vide in c. se et
in alijs immediate

Votum iij. de voto coniugū in cō
Utrū vxor vouē possit ℞ hm zay.
vxores si consenserint votum cōti
nentie vel peregrinationis vel
abstinentie vel quodcūq; aliud non dent
aūte sua contrauenire sed vir pōt re
uocare eriam si aūte interdictum
consensum votum xxxiii. q. v. Melius //
probabilior videtur opinio hug. xxxiii
q. v. manifestū s. q vir illa sola vota
vxoris renocare pōt que ipā implere
non pōt sine scandalo viri Vt de nem
inis de surgendo ad matutinas et hmōi
illa vero non Vt si vouerit q da
ret aliquid de alieno Vbi cōsuetu
do q mulier pōt habē pecuniam alia
vel si vouerit aliquam oronem et hmōi
a dictum eriam zay. pōt hm hoc
intelligi et quod dicit de voto intelli. est
de matrimonio Vt in sūm. li. i. ti. viii. q.
xxxv. et sic b Non tñ q non pecet de
bitū Vt in se f. dicitur. a Vide bene
pōt alter cōiugū facē votum de non
exigendo Vt habetur expresse in c. qui
dam ex de cōuer. gin. et tenet hug.
Vt in sūm. co. ti. q. xxxvij. b Nec q cō
sentiat adulterio quia non pōt fieri vo
tum de eo ad quod quis al' tenetur Vt
dicitur b. Votum primo f. vii a Verū est
ut sit eiusdem obligationis cui voto sup
ze ad quā al' non obligatur sed maio
ris vt tam ex pena causa quam non fi
endi quia ex 2a vt noti Nam gravius
eriam ex obligatione precedenti non tol
lit obligationem sed addicit nouā C. de
nouatio l. fi. Vide bñ valet Votū de nō
consentiendo adulterio hm hug. et in dic

ta. q. xxxvii b

¶ Vtrum alt ramigtu possit valere q no petet debitu ℞ sedm tho. in 4o di. xxxii Vnus non pot sine altig consensu valere q non reddat debitu quia hoc erit facere ficiu offerre de alieno Et si tale votum fuerit non det seruari quia ea ℔ pe. in valendo mulier petuit sed de petitione debiti quidam dicut q vnus pot valere sine consensu altig quia tho ytem sui uris ē Alij dicunt probabilius q non quia nimis onerosum foret uiram altig que semp oporteret subire verecundiam in petendo debitu a pe. et ray. sentiunt cum prima l. q communr pot valere q non petet Et satis facit dictum r. quida de coniug. com. al' no est q non det aliquis hoc valere ex si valere tut credo q ꝑ epm posset dispensari et immutata prima affectionis ē de stultitia Vt in sum. eo. ti. q. xliii b

¶ Vtrum coniux si dederit licentia coniugi vt valeat ratificatem possit datam suam retractare ℞ sm tho. in 4o di. xxxii ex parte dantis si expresse consensit et licentiam dedit non pot votum a coniuge emissum retractare xxxiii. q. v. s. h. a Con. Al. et addit ꝑe q aut dedit licentiam in facie ecclie quam iudicio et tunc non pot retractare aut tacito et tunc autem usum sue retractare potest sed non postea Vt in sum. eo. ti. q. xlv. b Si aut vir ad tempus dissimulat vxor. Votu et postea uita deliberatione retractat mulier non tenetur implere Con. al. sed addit Ino. q etiam comunr qui dat licentia vouendi si ipse no voueat non impeditur exigere debitum ar. ex de coniug. gin. c. i. Adde hosti. et b. a Idem in dicta. q. xlv. b Alia vero vxoris vota in quibus requiritur consensus viri Vi. etiam postea consentit retractare pot Vt in dicto s. fi. sz tu per tat retractanda quod consensit xxxiii q. v. Manifestu Vxor tu obedire viro debet ut ibi lxtur

¶ Quid si ambo coniuges voluerint iuuo continentiam et alt velit frangere ℞ sm ray. Si ambo pari consensu e misserunt votu tunc etiam si unus velit penitere et votum frangere ipa in stantez debet ꝓsequi in voto quod fecit xxxiii q v. q deo et r. vna sola et r. manifestum et ꝑ ex premissis Con. Ino. et hosti. addens q ꝓpter huiusmodi votum utriusq non pot vnus sine licentia alterius redditionis petere a Idem in sum. eo. ti. q. xlvi Et additur hic eosdem non obstat ex de usuris. tua nos si promissio facta fuerit etia cum iuramento de non se petendo Si tamen uti voluit seruare constitutem non astret eos quia ibi non fecerunt votu continentie b

¶ Vtrum in votis ꝓficiendis uel dimittendis vir et vxor ad para iudicent ℞ sm ray. quantum ad votum continentie sm dnos vir et vxor ad para iudicat xxxii. q. i. si quis vxorem et q. v. precipit et r. xpiana In voto aut abstinentie dicunt quidam q uti vir caput sit mulieris pot tale votum fieri tuta vxore xxxiii. q. v. manifestu et r. nolunt et r. hec pmacto Quod intelligenda est sm hug. nisi ꝑ tale votu fieret vxori pre iudicium uti debito reddendo q satis vi. probabile ꝑ una pdicta Vt ꝑ r. si quis vxorem et r. precipit et r. xpiana In voto vero pregrinationis dicendu q neuter coniugum altero tuto pot fieri xxiii xxvii. q. ii. si tu. xxxiii. q. v quod deo fallit tu In voto vero solo amittendo q in fauore terre sancte et fidei xpiane pot vir sine tua vxoris fieri et implere vxor tu ut consentiat ē attendus admouenda ex eo multa vel si non vult remanere sequatur virum ex eo. quod supra in fine Con. hosti. sili et Ino. dicens q preter votum, Vltramarinum nequit communitum peregrinari pot sine consensu alterius sm si aliqn consensit pot retractare q̃libet ꝓpter Ino. Tamen quantum ad moderandam pegrinationem etiam sine voto ꝓpter dispositionem dom uel etia ꝑtium ad transferendu domicilium alio vi. tenenda sunt tho. in 4o di. xxxviii Vbi dicit q in dispositione domus et regimine vite mulier subiecta e viro et non eq. Et ideo in talibus vir pot sine tua vxoris velle sed non econuerso Et de hoc hec etiam j. vxor s. iiij. d Verum e q ad maritum ꝓtinet ꝯtuberniatio domus xxiii. q. iiii. duo ista Ideo sup. his pot velle et etiam sine voto pegrinatione ad dictam ꝯtubernium uirtus facere ar. l. ij. ff. de iudic. et iudi. Et idem quod in hoc s. notatur in sum. eo. ti. q. lxi b

¶ Vtrum vir timens de nequitia vxoris possit facere votum Vltramarinum ℞ sm tho. In quolibet ea que sunt necessaria non sunt ꝓtermittenda ꝓpter ea q sunt ꝓpe voluntatis Vide et dog. sup. xv. 2c prehendit phizeos qui docebant ꝓtermittendu mandatum dei de honorando patrem ut alique oblationes deo voluntarie offerentur Ex necessitate aut virtutis minuit ut ꝯtrahat cum vxoris qua timet multeris vi. ē Vt dictum i. Cozm. xi sz q accipiat securitate ad transferendu se vbi

mare subiacet ppie voluntati Vñ si vx
or sit talis q̄ sequi non possit et de eo
in cōtinentia truncatur non ē consulend⁹
ei q̄ accipiat rnitem et dimittat vxo
rem Secus aut si vxor voluntarie cōti
nē proponat uel si velit et possit sequi
Vñ in Con. Nl dicens q̄ Vir vxoris timēs
periculum melius facit non peregrinari ea
am pro subsidio terre sancte ¶ Idem i
sum. co. ti. q. lxii. b Vxor quoq; tuto bi
to pōt votum cōsolitanū emittē si tri
si sit suspecta uel nimis inuenis nō ex
equitur p̄sonaliter sed votū redimit eo
q̄ inhabilis ē ad eundē uel ad p̄egrinan
dum ex eo q̄ supius dictum est Si vēo
p̄cessit in dubiis huius rei ē suspecta vadit
rei votū redimat maxie si talis ē q̄ pos
sit secū bellatores ducē ¶ Et si non p̄or
durē votū ē oīo redimendum vt in dro
c. ex multa in fi. Et ideo verbū maxie
hic ē superflum Vt et patet p̄ eundē hosti.
et in sum. co. ti. q. lxiij. b De voto viri
quod fit arripiendo ordinē sacrū Vide
ē ordinatio coniugatorū de voto vero co
iugū que fit ruta h̄ statim sequit

Coti⁹ mgr s. coniugū ruta religi
onē vtrū alt cōiugū possit se vo
to obligare sine regredi religioē
sine alio ℞ si non intercesserit carna
lis copula pōt alter vouē et ingredi re
ligionē etiam inito altero ex. de conuer. qm
vero et c. ex publico postea. vero interue
nit carnalis copula si vr vir velit reli
gionē intrare et vxor nitret silitez vel
si iam ē antiqua ita q̄ non sit suspecta
de incontinentia det huiꝰ viro et ipa per
mittat p̄dicta continentia et sic viz pōt
intrare alt non ex. de conuer. qm. cū sic
p̄ditus et c. vexatus Et eadem modo si
vxor velit transire ad religionē viro i
seculo remanente ¶ Et si p̄dicta forma
non obseruetur non videtur valē religi
onis ingressus quo ad sepationē mris
nij iam contracti Sed bn ad impedime
tum matrimonij cōtrahendi si factus ē cū vo
to castitatis expresso uel tacito puta as
sumendo habitum cū intentione absolute
religiendi seculū ex. de conuer. coniu. c.
i. et c. ex parte quinto c. statuimꝰ ex.
de regul Et ide q̄d hic notatur in sum. li.
ti. viij. q. xxxviij. hui⁹ ar. et pe. Et addit
q̄ p̄fatum votum continentie debet fieri
manu seu penitentia epi quia hui⁹
huiusmodi maiora negotia non debēt expe
diri p̄ minores q̄m p̄ epm uel aliquē de
mandato eius Si tri p̄ aliū fierent ire
gulares Et al rite factum cēt non debēt
tamen hoc ab eis religiosi et petrazet si
de facto religiosaret maxime si consuetudo
ita esset q̄ talia p̄ minores quā epm expe
diuntur ut dr b

Sed nūquid alt cōiugum an carnale co
pulam possit transire ad heremū uel re
clusoriū Vel vouere in domib⁹ p̄ctam cō
tinentiam ℞ hui⁹ W. non pōt nisi obligat
se ad regularē obseruantiam Et ad illatria
visitata que sunt in qualibet religione s.
ad continentiam ad renūciationē p̄prioꝝ
et obedientiam ex. de conuer. gin. ex pa
te in fine ¶ Idem in sequ. co. ti. q. xxxix
sedm thō. ray. et mio. b

Pone q̄ vxor ferit votū continere ad
tempus et interim maritus fecit se re
ligiosum ℞ hui⁹ W. dicit mditū ad mitiam
dum monasterium Vt si non ē suspecta q̄
vaneat cōtinentiam Si ad hoc mditum nō
potuit p̄uocare maritū nisi ipa non
ingressa nuptiis tacuerit qui maritus religio
nē intrauit quia hic hui⁹ quasdam cautel⁹
religionē intrare uel continentiam vouē
non ex⁹ suspecta ¶ Hoc affirmat hosti
W. et huic addit tri W. q̄ si maritus in
trans mōrabatur aliquam vxor fecerit continē
tie votum seu fuerit ingressa religionē
potuit vxor ad 2as vota transire Vt in sum.
co. ti. q. xl. b

Quid si coniux ante carnale copulam
dicit se velle intrare religionē et procul
tinando differet ℞ hui⁹ ray. c. pue tuus
dicit statuē s. quod ingrediatur quo elap
so si non fuit ingressus cogatur p̄ ecclā
rationē satisfacē coniugi Sile ē debitū
coniugale s. i. ¶ Idē in sū. co. ti. q. xl. b

Quid si tunc elapso ingrediatur monas
terium ℞ hui⁹ ray. michi tamen si ingressus
fiat an carnalem copulam valebit az. ex. de
conuer. qm. ex publico Et sicut dicit hosti.
coniux. relictus in seculo expectabit intrē
religionē p̄ annum quod nisi contēdit ei
et p̄uatus huiusmodi tpus commodū auferre
non pōt xxxvij. di. mj. de his. paschā q.
remansit in seculo pōt cū alia libe cōtrahe
Vt in c. ex publico Sile ē hui⁹ p̄dicti
i. s. ij ¶ Cau. pe. ut in dicta q. xli Vbi
etiam patet hui⁹ casus q̄ uxorem absolut⁹
p̄ confessionē expressam uel tacitam ingre
dientis Et alt libere pōt cōtrahe Deo dis
tus annus expectatur nisi interim intrare
rexit dicta confessio b

Quid si vxori datum ē tempus ad ingres
sum et interim maritus eam p̄ violentia
coegisset ℞ hui⁹ W. si mitiorem fuerat factu
de puta non pōt intrare cōsidente mari
to quia cōsummatum ē matrimoniū Idem hosti
¶ Idem etiam pe. Vt in sum. co. ti. q.
xlii b Et idem quicunq; an professionē
coactus fecerit voluntarie ¶ Si duo
ē in religione Vt in dicta q. xlij b

Quid si ambo coniuges intrant religio
nē et alterus uel ambo penitent et velint

exire aīi professionē R̄e ſm ſſl. non obſtet eis aliud q̄ votum probationis ſicut eſt votum continentie q̄etue tales ſalua con ſuetā redire ꝓt ad priores amplexus a Idem in ſum. eo. ti. q. xlvij. Non ſemper tñ vnus cōiugū pōt reuocare alterū licē tractum ab eo. Vt patebit ff. ſ. viij. b

¶ Quid ſi alter cōiugum intrat religio nē ſine liā alterius et alt repetit R̄e ſm. xxij. tenetur redire ad cōiugem niſi in duo bus casibus Vnus e ſi illa que repetit form ata fuit a ſ. publice ſm eundē xxj. Et in ſum. eo. ti. q. xlix Idem vide ſi poſſet mg nuncupari probari ar. c. ſalet de ſen. excō. li. vi

¶ Et quicunq; poſt ꝓbationē ſeu confeſſionē in iudicio factam dicit ei cui nec non notoria ex. de coniu. cle. et mulie c. fi. b et ꝓa caſte vixit a ſ. ſemp Datus poſt mortem coniugis tum fuiſſet fornicatus aīi ingreſſum religi onis ſue poſt dū tñ aīi professionē poſt vēo ſuperuenientis fornicatio non irritaret confeſſionē ꝓius factam ſm Inno et ni dicta q. xlix. b Vta q. illa niſi habeat exceptionē contra illum ſm replicationē b Alius e ſi forte inter eos fuiſſet lata ſnīa diuortij. ad ſequationē thori xxvij q. ij. agatha caſa ex. de diuor. ſignificaſti vij. q. i. q̄. placuiſſem Vir aūt ſicut vxori reddituꝰ tenetur vxi reddē debitū ſed non poteſt exi gere ꝓpter votum emiſſum xxxvij q. v. Vna ex. de coniug. qui quidā intrauit et c. placet a Et ni hoc patet q. non e verū qđ ingrediens facit tacitū vel expreſſū contrarietur votum b ¶ Cū aūt vnus con iugum tranſit ad religionē ꝓpter fornica tionem alterius ille qui remanſit in ſeculo. potuit poſt mortem intrare cōnubiū quia nichil vouit a Hoc facit dictū haſti et Inno. Vt ni dicta q. xlix Et addit Inno. Datus e in ordinibus quia non pōt fieri ſubdiaconus in ſeculo remanēs cui vxor adultcata e nu pta ea Et e ratio quia vxor cuiuſlibet in ſa cris ordinibus conſtitutis tenetur continere poſt mortē eius xxxvij. di. quia ſunt et di. xxxij. ſeriatim ſed recte hoc intra loquitur qñ ordinatio fit vxore conſentiente al' non fit et prudenciū Vt b. ordinatus coniugatam ni ꝓmiſ Et ideo ꝓpter eandē rationē ſic dicitur in ordinibus quod et in religionem ſ. q̄ maritus ad ſacros ordines ꝓmotus poſ ſit qñ vxor publice adultcata e quia amiſit ius quod habebat in vita ex. de diuor. ſignificaſti ſm b. Vt ni dicta q. xlix vbi et ſubditur q. aliqui intelligunt dictū c. ſig nificaſti. de ingrediendo monaſterio Sed recte c. illud ſpecialiter loquitur et diſtincte

¶ Quid ſi moritur vxor qñ traxerat b. virū de monaſterio quia ſine eius liā nō ducerat R̄e ſm xxij monendus e vir redire ad monaſterium Et ſi hoc non facit peccat

ar. xxvij q. ij. Nec mirum a hoc e inter legendum qñ facit votum religionis vel ꝓfeſſionem tacitam vel expreſſam al' non contraheretur ad religionē Vt ni c. ſtatuimus ex de regu b non tñ e cōtendus ad petitionem monaſterij quia ꝓfeſſio quā facit non ſolet pugnare votum ꝓpter ſuperuenientem quod erat ſ. ex vxore ex. de co niug. gaudemus placet Nec tñ pōt licite ingre di aliā impediente tali ꝓfeſſione ar ex. de coniug. gaudemus ex parte abbatis Et ſi contrahit peccat et det arte penitē tiam ſi matrimoniū tenebit cū. qui re uel no. Rurſus Nec a tali vxore pōt exigere debitū ſicut nec a prima quā quidē pōt illa aliquam cui alia cōiunxit reddere ad monaſterium quia ſi no redit peccat mortaliter a Hoc vltimum dictū fuit W. Vt patet in ſum. eo. ti. q. l. Vbi et additur Sed ſtoff. dicit q. ſi vir abiit et ignorante vxore intrat re ligionē et ibi ꝓfiteatur et poſtmodū ab ea reuocetur hoc cum poſſit mortem vxoris pōtuꝰ e monendus q̄ compelle dus Vt ad monaſterium redeat licet hoc ſit conſultius ad ſalutē ex. de coniug. gau placet Si aūt vnus coniugum alteri ſciente et conſentiente cuius tñ conſenſus non ſufficit etiam ſi conſummetur quod tat niſi ſimultez coniugatur Vt xxxvij q. v. qui vxore monaſterium ingrediatur et denuo ad vxorē de monaſterio redu catur quia ſuſpecta e talis poſt mor tem vxoris ad monaſterium redire cōpel litur etiam ſi de facto contraxerit cum alia quia ꝓfeſſio interuenit nec defuit conſenſus vxoris ex. de coniug. gaudemus ex ꝓte et cū ꝓfeſſe Con. haſti ut ibi b Dane q. vir ſciente x et conſentiente vxore intrauit monaſterium a et fecit pro feſſionē tacitam vel expreſſam al' bene poſſet cōiugere ex. de co. conſulti b Et poſtea illa cui ſit iunctus et merito ſuſpec ta reuocat eum

¶ Quid faciat vir poſt mortem vxoris R̄e ſm xxj. ſcribitur redire ad monaſterium etiam ſi de facto contraxit cui alia quia ꝓfeſſio intercuit nec defuit vxoris con ſenſus ex. de coniug. gaudemus ex parte a Hoc iudicetur patius fuiſſe dictū ꝓfeſſe Vt ꝓz in dicta q. l. Et aduertendū q. hoc cau non ſemper reuocatio pōt fieri nec ex hoc matrimonium poſt contractum ſemper diruitur Vii ſm W. ſecundum q. ꝓfana ſuſper ta virū intrantis ad religionē non po teſt vim reuocare ſed tenetur intrare religionē ſi eam commode poſſit mente Si aūt non pōt aūt non credebat ſe ex ſuſpectam de incontinentia cum tamen cet pōt liam reuocare quia nō incipit

apud deū illius vīri cōuersio cuꝫ sequa
tur cōiugalis federis p̄stitutio Hoc be
o dicit q̄ si vir insciꝫ uel īmita vxore
mīsit redditus ei non existet debitum
uer ad 2ª vota transibit Si aūt de cō
sensu vxoris intrauit et confessus si mu
ier non p̄misit cōtinentiā reuocari vir
patezit Si aūt cōtinentiā p̄omisit et
iuenis ē compellitur religionē intrare
cē de cōuer quē sic intrauit Et c. di
dum Al' si senex ē p̄petuā voluerit con
tinentiam seruare p̄ot in domo p̄pa cē
de cōuer. q̄m cum sis et c. cōiugatus hi
tantum q̄ si is qui remanet cōiugat ma
trimoniū non reuocet sicut uer mīrum
cuius q̄m p̄petuā continentiam voluerit de
dit viro licentiam Vt ad sacros ordines
promoueretur xxxii. di. Seratim Solempni
Satis enī votum in p̄fessione uel ordina
tione absoluit Et hoc intelligas sm Io.
q̄m mulier recte certificata fuit q̄ sibi p̄petuo
fundebatur al' si simplex et uirū ingrauā
non intendebat sic se p̄petuo obligare re
uer mīrum ab ea contractum 42. cē de
cōuer. q̄m. Veniens Con. ffoff. Et ex hoc
patet q̄ p̄fessio īmāti aliqū tenuit et
aliqū non Et p̄mo casu mīrum post cōtr
tum diruit sed non in 2º cū non fuerit
votum solempne sed simplex et ideo nō
diruit mīrum post contractum cē de
mo. et vo. ex. c. Vno. li. vi Vnde et Imo
dicit q̄ votum quod fit vxore īmita uel
etiam redimitata sed non velate uel reli
gionem intrante non ē solempne sed simx
Et ideo impedit mīrum cōtrahendū sz non
dirimit tamen contractū cē de coniug cōiu
gi placet Et q̄ si post ingressum gratum ha
buit votum marito hoc petente tenet
ingressus et p̄a cogitur intrare Idem di
cit si p̄fatus vir post mortem vxoris p̄ioris
ingressum qui non tenuit ratificat expſ
se seu tacite 42m cē de his qui vi metus
uel cā fecit c. i. Dicit etiam q̄ intelligi
ratificē etiam si p̄ momentū in religione
steterit post mortem vxoris etiam si eius
mortem ignorauerit Vt in dicta q. l. Ite
Imo in c. significauit cē de cōuer. di
cit q̄ licet in p̄dictis casibus mulier
suspecta cogatur monasterium intrare non
tñ cogetur fieri monacha nec viuere mo
nachalitez hoc excepto q̄ repelletur a va
catione et custodietur ne luxuriam possit
Subdens fatemur tñ q̄ si mulier ē sus
pecta antequam admittatur professio viri
debet facere mulierē confiteri et sic lo
c. etiam sibi cē de cōuer. cōiu. Tñ si suspec
ta ē vir p̄fessio et non mulieris sz tñ
p̄sumit contrahere votū non facere cāz
modo confiteri Et subdit Alii tñ dicūt ali
ter. q̄ hoc ipa q̄ dat licentiam viro et emisit
contrahere votū p̄ cuius intratu monasterii
um et viue sine p̄prio et sub obedientia
Et hoc tenent h. et ffoff. p̄ c. qui vxorem
xxxm q. v. Vt et patet in dicta q. l. forte
dictum Imo. p̄t verificari q̄ inueniatur
monasterium in quo talis mulier possit sine
alterius scandalo et tute custodiri etiam non
p̄fessa quia tunc cessat ratio suspitionis
42m cē de cōuer. cōiu. c. i. et c. Vxoratus
Al' verius obtineat sua ffoff. et h. cui aliter
non possit debite cōi suspitione p̄uideri
cē de cōuer. cōiu. cui sic b

a Quid si vxor vi uel metu coacta dedit viro
suam intrandi ℟ sm hosti. si fuit vis p̄t
metum qui caderet in constantem nichil no
cet ei xxxm q. . Notificasti nisi forte
p̄ tempus tam ratificet cē qui electi uel vo
luntate a Con W. et addit idem ē si in
teruenisset dolus Et confirmat hosti ffoff. et
Io. Vt in sum. eo. ti. q. lij. b

a Quid si vxor sine cuꝫ suam vir intrauerat
religionē nisi ingredi et nuptias ēdixit ℟
sm 2ay. si vir tam eductus ē de monasterio
et restitutus vxori non p̄t vxor illo inuito
ingredi xxxiii. q v. quid deo Si aūt vir
non ē ductus tunc sm Imo. mulier si i
gressa vir cōtinentiā voluerit p̄t ingredi
monasterium xxxiii. q. ii. agathosa Si vero
non voluit non p̄t vir inuito ingredi et
ingressa p̄t duci 42m in dicto c. quod deo
Sed non p̄t debitum exigere Vt in dicto c.
quod deo cē de cōuer. cōiu. c. i. a ℟ 2ay.
in aūt dicit q̄ etiam si non fecit votum
p̄t inuito viro intrare xxxiii. q. ii. agathosa
et xxxm. q v. qui vxorem Et con. Pe. 2 hosti.
et ffoff. Vt in sum. eo. ti. q. lii. dictum istorum
p̄t intelligi q̄ vir ingressus legatus erat
religionem p̄ votum vel p̄ p̄fessionē expreſ
sam seu tacitam Dictum vero Imo. q̄ non
erat sic legatus licet forte p̄ simplex
votum teneatur ad continentiam 42. dicti
c. quod deo b

a Quid si ambo coniuges fornicati sunt nū
quid p̄t alt' alteri inuito religionē intrare
℟ sm W. non p̄t sicut nō. huꝫ xxvii
q. ii. agathosa a Et si intrauerit poterit
reuocari sm eosdem Vt in sum. eo. ti. q. lv.
b cē credo verum esse sine occulta fuit pu
blica vtrumq; fornicatio sine etiam alterius
occulta a Et ipius ingredientis ut in
dicta q. lv. b alterius pub.ca

a Quid si uterq; non petita licentia ab altero
alterius publica religionē intrauit ℟ sm
W. non potuit se iterum repetere 42 nec
p̄t dicere se ab altero expoliatum Sz utrq;
intrando videtur renunciasse iuri quod habebat
et iuri exigendi debitum Ideo voti utri
usq; tenuit et quo ad debitum exigendum
et quo ad reddendū a s. ut non possit exi
gere nec teneatur reddere Et ide notatur

m sum. co. ti. q. lvi b
Quid si vterq; credens alterū mortuū intrat monasterū nūquid computata veritate pōt alterū repetere R. hm. Imo. sine religiosa tes sine scientes alterū vinc̄ negressi sunt monasterū amborū votum tacitū inde p̄ professionē voluntariam si secuta e a Secus aut si non secuta professio expressa seu tacita qua tūr non succedit obligatio Et ita pōt intelligi dictum Ho. qui videt cōm dicere Vt in sum. co. ti. q. lvii b De voto nutrandi religionē plures habes v. Religio in generaliter

Otum v. quo ad cōmutationē seu dispensationē Vtrū in votis possit dispensari vel cōmutari R. hm. Vay. Votū cōtinentie non quantatur maxime per cpos qua vix vel nūquam posset aliquid melius inveniri in quo fieret cōmutatio Vt patet ecclē xxvi a Ubi dic̄ omnis ponderatio non e dicenda animę cōtinentis / per papā aut ex causa hī pōt fieri talis dispensatio etiam sup voto solepni cōtinentie Vt v. religio i. ē xvii in addicione Speculator aut et aliqui alij tenent q. etiam epūs possit dispensare ex causa sup voto simplici cōtinentie puta ne vanus labatur in dānabilem fornicationē si cet Innocēs ex. qui clerici vel. va. et c. Veniens Vbi h' tetigit de. sponso. de bigā. et c. ex parte ea. ti. Vbi ad finem dicit / et dato q. epūs non possit dispensare in cōiugendo s. cum eo qui vouit cōtinentiam / dispensabit in super debito post contractū extendo silicet etiam tenet Alb. q. epūs possit dispensare sup voto de non petendo debitū cōiugale Vt v. Votū in g. in addicione b Et mch Ioānes si quis post votū gētie simplex contrahat matrim tenet sed contrahendo mortaliter peccat Alia vero vota sicut et pōnt hic. 2a 2æ q. lxxxviii pōt cōmutari Nam vt idem dicit Votum debet esse melioris boni Id aut qd valeat aliqui e malū vel inutile vel melioris boni Impedimentum quod e cōtra rationem eius quod tradit sub voto Et ideo nōte e q. detrimentum votū in tali casu non sequendū ex Et si quidem absolute detrimentum aliquod votum non e sequendū dicit esse dispensatio voti Si aut p hoc q. sequendum erat aliquid aliud imponatur dicit cōmutatio Vñ mmg e votū cōmutare q. i votis dispensare Utrūq; tñ in practe et sic cessabit a Idē in sum. li. i. ti. viii q. lxx b

Quis pōt in votis dispensare vel cōmutare R. hm. quosdam epūs ex. ea. c. i. nisi i quibusdam que sunt ei expresse reservata pro ut dictum e in precedenti g. a Et i de hoc melius in addicione b Idem votum tale tñ sancte ex. ea. ex multa Adde etiam Adde etiam de voto visitandi limina apl̄orū p. et p. sili. et bti Jacobi In quibus solus papa dispensat et im observant contra Vtrū aut in voto cōtinentie possit papa cū clericis et religiosis dispensare Vide v. Religio i. g. xv. qui scripsit Vtrū cum religiosis a Et ibi de hac in additione Et sic minor epō de ordē cōi non pōt dispensare vel commutatione facta sup votis Vt et scribit glo. in c. i. ex. de voto Sili. et Hay. Vt in sum. co. ti. q. lxxi. Vbi etiam patet hm Al. q. epūs pōt dispensare in aliis votis ni quibus expresse non sunt prohibiti sicut in voto castitatis sanctę Item dicat q. non pōt dispensare in votis pertinentibus ad religionē et hmōi b

Utrū prelati pro libito suo possit i votis dispensare R. hm. glo. ubi v. sicut prelatus non pōt precipere malū Ita nec impedire bonū. s. apa Innocē Sed ad prelati spectat diudicare quid sit magis vtile a sum et deo magis acceptum Et ideo in manifestis dispensatio prelati non excusat a culpa puta si dispensaret cum aliquo super voto de ingressu religionis nulla apparente causa Si aut cet causa apparens per quam salubrem in dubiū vocaretur tunc posset stare iudicio prelati dispensantis vel cōmutantis non tñ indicio proprio nisi cet aliquid manifeste illicitum aut non posset quis facile ad superiorem recurrere a Idem in sum. co. ti. q. lxxxi b

Sed que e causa sufficiens ut dispensetur vel ut cōmitti possit votū R. hm. al in q. sufficiens cā est paupertas Vt si vouit ieiunium et medicinalis non haberet vinū a) tempore cōtinuo ad sustinendū ieiunium b q. tum sufficit sili. et ministrantes Vt si vouit abstinentiā imo a vino et a carnibus et in cibis et langue zem et hmōi a Vt si vouit no ingredi aliquas ciuitates et ciuitatem no dant ei nisi cautes vel ea que sunt cautibus tuta que si non quiedat in ecclia cōtinetur hm eūdem Al. et in sum. co. ti. q. lxxxii b

Si quis det fidei quantitatio voti R. hm. Hay. debet super habē cōsideratione ad facultates voventis et expensas quas facturus erat si votum implesset et etiam ad labores et sibi a Ista similia no sunt nisi considerentur expense in eundo morando et redeundo simul cū labore Vt in sum. co. ti. q. lxxii. b Et si votū erat in solo mutando seu al' cōmutando hēticos et infideles alia sine diminutione transmittat ex. ea. c. magne et c. quod sup. hmōi

alijs aut pregrinationibus puta sancti Jacobi et similium eodem expense consideranda sunt Et ni alios prios vsus contrarie teneat ar cx. co. t. i. et c. scripturae Sed et aduersus pregrinationis mittere habet ob lationem quam ibi erat facturus Sed hoc intelligendum est de hanestate non de necessitate Nam circa decretales allate aliquid dicunt de hyemali oblatione circa illi ecclie per hoc est acquisitum aliquod ius Vt in c. se. ff. iiii. In voto autem abstinentie habenda est ratio asperitatis et aliorum que in voto comprehensa fuerunt Item de affluentia voluptatis cx. co. t. i. Vii. q. quida contra qui vouisset per singulas sextas feriyas in pane et aqua remanere non sufficeret per commutationem constituere vnum altare et allat hic zay. cx. co. Pending que decretalis non est moderna compilatione sed in priori que currebat illo tempore quo zay. summam composuit Vt dicit est. b. nanitus ff. in a predicta ei zay. contra hostia Vt in dicta q. lxxii b

Pone q quidam huius alicui incerta vouit ea in subsidium terre sancte numquid tale votum potest ab eo commutari per hoc W. Mo tredo q sine licentia pape possit ea talibus vsibus conuertere a Etiam si pregrediatur religionem hoc eidem W. et in sum. co. ti. q. lxxiii. b

Vtrum voti defestando in sabbato semper sit mutandum per hoc W. mutare potest sed non est certe q mutetur quia licitum est nisi forte persona suspecta esset q vellet Judayzare a primo semper videtur mutandum Nam sabbatum solempnizare prohibemur nisi aliud festum in eo occurreret ne Judayzare videamur de con. di. iii. c. i. et c. q. venit Item quia hoc ut plurimum fit ad aliquam superstitiosam observantiam que eo prohberi debet xxvi. q. vii. non observetis et c. sequenti b

Notum vi. quod soluitur per pregressum religionis Et generaliter quidem omne votum sue terre sancte sue aliud commutari potest in votum religionis et sine arbitrio superioris quia illud indubitanter melius est ex. c. scripture a Idem in sum. li. i. ti. viii. q. lxxiii. per hoc zay. et tho. b Sed dubium de aliquo regente vel imperatore vel alio potente qui fecisset votum transeundi ex quo pendet totius exercitus Vel etiam de aliquo qui vouisset per aliquos annos ire in tali subsidio rum constet vel multe mulieribus et in similibus Vbi probabiliter dubitatur vtrum possendeare deat cois vtilitas vel quare Credo q papa consulendus est a Ide in sum. co. ti. q. lxxv. hoc W. b

Sed si quis vouit magnum quatenus pertinet in subsidium terre sancte numquid liberatus est per ingressum religionis per hoc W. quis si vouit ire liberatus sit a labore eundi vel alium mittendi non videtur liberatus quo ad primum quia vouit Nec potest tale votum per alium quia per papam solui vel commutari a Idem i sum. co. ti. q. lxxvi b

Quid si quis suscepit votum implendum pro patre vel matre numquid liberatur per ingressum religionis per hoc Tho. In quolibet Ex quo ingressus fuisset per se sufficit pro patre vel matre sua etiam quibus in ingressu de hoc de hoc nichil intendebat a post etiam votum impletur de licentia prelati hoc eiusdem tho. et i sum. co. ti. q. lxxix b

Quid si quis venit dare magnum eleemosynam pauperibus in generali vel etiam in speciali fuit per constitueret monasterium numquid liberatur per ingressum religionis per hoc W. si ex tali promissione vel voto acquisita est actio alicui vel aliquibus quia forte donauit vel promisit eis non liberatur per ingressum nisi de consensu illorum Secus si nulli acquisita est actio quia non donauit nec promisit nec se obligauit aliquibus sed tm deo quia tunc liberatur per ingressum. a Si intendat illud unum votum in hoc maio commutare hoc W. et in sum. co. ti. q. lxxx. Et videtur hoc intendere nisi contrarium intendat Vt post colligi ex dictis tho. et c. ti. q. lxxix et ff. proximo b Dummodo fiat auctore epo non enim credo sufficere auctoritatem generalem Sufficeret etiam huius abbatis vt in se. a W. autem videtur dicere q hoc non sufficeret huius abbatis Vt in dicta q. lxxx. Sed forte in isto casu non videtur necessaria huius epi nec abbatis hoc zay. et tho. et in sum. co. ti. q. lxxvi et ff. in principio huius capituli Et hoc quo ad vota temporalia In aliis autem videtur requiri dispensatio Et quia plenius religionis possit Vt videtur in se. b

Vtrum abbas vel prelatus possit absolvere religiosos a votis factis alii ingressum hoc zay. quia religio in quo ingressum soluit huiusmodi vota quia soluit iuramenta ut puta miromi et huiusmodi ex. de regu. sanc. xiv. q. ii. duc ex. c. scripture Et dico primum si ipse in ingressu intendebat commutare addit tho. in quolibet q in obla sit maximum votorum quo ad hoc sufficienter compensat et quia ingrediens religionem nichil potest ibi retinere ppe voluntatis nullum votum factum ppter voluntate retinere oportet sed id debet ordinare per monasterium et se in hoc eius subiicere voluntati a Tho. clarius dicit sic q licet quida dicat q monachus eo ipso q profess

ē absolutus ipō nr̄ ab oī voto quod fecit
in seculo tñ quia in hac nūq̄d videtur
ex presse facta dispensatio nisi in tpali voto
tucius videtur dñm q̄ cum obia sit maior
votorū pro oī voto sufficientissime vero
pensat et quia ingrediens religionem
nichil ibi pōt retinere ppē voluntatē nul
lum votum ppria voluntate factū retinē
oportet sed illud dēt pro monasterij esse
dere et se in hac eius subiectre voluntati
Vnde nō video q̄ ingrē sit ipō nr̄e ab oī voto
alio absolutus nisi a tpali puta a progē
nitoribus et filiabus de quo loquitur s.
scripture sed voluntate sui suscipere pōt omne
aliud votum respuē vel tenere nisi sit i
compossibile aliis observantijs religionis
vel caritati fraternę Item hostī in dō
s. scripture dicit q̄ tutius ē q̄ dispen
setur in sua aut sponsa dicit q̄ si mitra
do intendebat cōmutare id ad quod se p
mo obligauerat in nullo remaneret obligā
tus Si vero non intendebat hac exercu
rat ad abbatem qui serum potēt dispen
sare et sine eius licētā hac non posset exe
qui Si tñ talis primo votum temporale ad
impleret et postea religionem intraret
tucius arbm ex. de spon. cōmissum Vt etiā
tatur in sum. co. ti. q. lxxviij. Et dicitur
ingrediens intendē ymitare semp̄ qd ē
tum non intendit Vt in precedenti q.
tactum ē b

QVsura primo cōiter quid sit Et se
cundum ray. vsura ē lucrū ex
mutuo pacto debitū vel exactū
Con. Primo. ex. e. ti. b non
em̄ puto vsuram si gratis oblatur gratis
accipitur az. xvij. q. iiij. Vsura di. xlvij.
de enlogijs i. q. ij. sicut Vnde glo. sic dif
finit Vsura ē quidquid sorti accedit inten
tione precedente vel pacto d Nam sola
intentio facit vsuram cū ex. consulunt de
qua etiam in g. se dicitur lucrū ad dānum
interēe Nam licet ultra sortē non possit
accipi lucrū tñ interēe sic puta q̄ si mihi
teneor tecum mecum malafide et dat mihi
in pignus pro mutuo sibi a me facto pos
sum dicte rei fructus ultra sortem retinē
quia hoc non ē lucrū sed interēe et ideo
retinē possum ex de feudis c. i. et ex. co.
c. i. et c. conquestus et licet hoc capla
loquantur de rebus certe tamen idem ē in
rebus secularibus Vt et not glo. in dicto c
de vsuris Ex mutuo aut dicitur quia in
hoc contracto ppē cōmittitur Vsura dcit
xv. Vbi Si audieris votum dñi dei tui rec
facit etiam c. i. xiij. q. ij. Item Luc vi
ubi mutuū date nichil et ex. c. consulunt Et
ē mutuū contractus In quo quis aliquid
dat recipiendo non idē in mio sz tm̄dem
in gñe suo et dicitur ex eo q̄ de meo fit
tuū quia mutuans tñ sortē dñium ei
rei mutuat Et fit in rebus que consistūt
in mō ponderе vel mensura Vt l. ij. ff. si
certum petatur Et cōiter vsura mutuo cō
tractui q̄ aliquid recipitur ultra sortem
non obstante q̄ mutuans recipiat mihi in
aliquo tñ sortis periculum ex. e. c. Nam
gratuli Et licet in mutuo ppria mu
tui vsura tñ idem ē etiam in aliis con
tractibus rōe equipollentie Vt in empti
one et venditione ad tñm Vz q̄ ven di
tur terminus vel tempus Vt in d. c. Na
turaliter Et video hanc diffinitionem videtur
addendum lucrū ex mutuo vel equipolle
ti pactum dicitur quia si aliquid detur
sine pacto et gratiē non ē vsura Vt pa
ctum ē Exactū dicitur quia etiā si si
ne pacto aliquid extorqueatur vsura com
mittitur quia quidquid accedit sorti usura
ē xiiij. q. iij. placuit Et ut dictum ē etiā
sola intentione vsura cōmittitur ex co
consuluit Et ex predictis datis pōt colli
gi q̄ vsura ē lucrū ex mutuo vel equi
pollenti pacto vel intentione debitum
vel exactum b

VTrū sola spes lucri faciat vsuram Et sic
ex. co. ti. i. et c. consuluit xiiij. q. iij. si fe
neratus Cui intelligitur hoc statu. q̄
principaliter cū mutuandi proponit ex
pectatione lucri vel emolumenti Nā si pri
ncipaliter inducatur ad mutuandū ppter
caritatem et tñ intendit q̄ ille recipiat
et non ē vitiosum az lxxvij. di. in synod
lix. di. si officia et lxi. di. quod precedit
Cum em̄ quis mutuum dat liberalit facere
pōt debitore sibi reddidit obligari ad ali
quid ex. de testa. cum in officijs ff. de pe
heredi. Sed et si lege q̄ consulunt Con
stat. et hoc d Con. etiam glo. in c. con
suluit ex. et nōtat in sum. l. ij. ti. vij
q. i. b Quando vero sub spe recipiendi
di mutuat pecuniā principe si alias non
erat mutuaturus quidquid postea etiam
gratis accipit vsura ē sine sit pecunia
sine sit alia res et sine consistat in dādo
sine in faciendo aliquid xiiij. q. iij. c. i. ij.
et iij. d Hic gratis accipē intelligitur
i. sine vlla exactione seu cunde ray. et in
dicta q. i. Non tñ tum libera voluntate
contrahentis alterum teneretur ad restitu
tionem licet intentio recipientis fuisset
vitiosa quia in contrahendo magis ē atten
denda voluntas contrahentis quā accipien
tis in Institū de obli. que ex delic nascun
ꝑ. placuit in fi. Vbi videt hoc clare dici
mus Vbi dicitur q̄ et si credat quis se
sibi commodaturum tanto dño se contrahere
dño alii volente id fiat fructū non cōmit
titur Erit ergo quā manifeste colligit
q̄ licet voluntas accipientis sit viciosa tñ

vicii tollitur ꝑ voluntate dñi cui que nō
ē viciosa ꝑ hoc cū facit ꝙ restituto nō
dēt fieri nisi dampnū passo ex. de regu.
in c. peccatū li vi et lemtice v. et Nūc
vi. Sed hic concedens non ē passus aliqd
dapnum cū ex mera voluntate contesse
rit ergo sibi non dēt fieri aliqua restitu
tio Cum igitur vicii fuit in sola intem
tione ad contrectionē sufficit sola contrectio
ex. de symonia c. fi. Non obstat lex. sed
et ergo ff. si cer. pet. Vbi dicitur ꝙ si vo
lui tibi tem donare et tu credebas tibi mu
tuo dari non efficitur tua an consumptio
nem quia hꝫ intentio recipientis et con
cedentis discordant sed in rem tuo non fit
Sed post contrahunt cum concedens volu
dare et recipiens accipe Item non obstat
c. consulunt ex. eo quod ibi loquitur qu
Usura committebatur non solum ꝓpter spem
creditoris sed etiam non ꝓpter libera vo
tatem debitoris Ideo ibi datur restitutio
al' secus Ut patet ex ꝓdictis et clare et
formaliter facit quod habetur ē restitutio
ij. ꝙ. plt. In dubio aut nisi aliud saltem
ex manifestis cōiecturis appareat ꝓsu
mitur mutuū accipiens ea intentione ali
quid dare qua mutuū prestans mutuauit
Ut si mutuauit ex caritate ꝓsumatur et
ille dedisse ex caritate et libera voluntate
al' secus nam unusquisq; ꝓsumitur aliquid
dare eo mō quo accepit ff. mandati l. si
vero non remunerandi ꝙ. Ideo ꝓcipiamus
Vbi dicitur ꝙ qū aliquis rem simpliciter
concedit ꝓsumitur donare illi qui ꝓius do
nauerat sibi b

Utrū homo possit ꝓ pecunia mutuata ali
qua commoditate accipe Rñ sm tho. 2ª 2æ q.
lxxviii sicut si aliquis ꝓ pecunia mutua
ta uel ꝓ quacūq; alia re que usum con
sumitur accipit pecuniaz ex pacto expresso uel
tacito petat cōi. utilitatem Ita etiam qui
cūq; ex pacto tacito uel expresso accipit
ꝙcūq; aliud cuiq; ꝓcui pecunia mensurāi
non possit sibi ꝓcui meruit Sz si accī
piat aliquid non quasi exigens uel quasi
ex aliqua obligatione tacita uel expressa
sed sicut ꝓ gratuito dantī non petat quā
et aliquam pecuniā mutuasse licite patēt
aliquod donū ꝓ gratis recipe uel ꝓ honore
dilectionis efficitur ꝙ hoc ꝙ mutuauit Sī
licitum ē ꝓ mutuo exigere uel recipere
recompensationē eorū que pecunia non mer
catur ut puta benivolentiam et amorē
eius cui mutuauit uel ad huiusmodi a
Idem in sum. ea. tr. q. ij b

Utrū ꝓ pecunia mutuata possit licite pe
ti cuius a longua uel obsequio Rñ sm tho.
ubi ē. Sicut non licet expectari uel exigi
munus a longua uel ab obsequio quam par
ta tacito uel expresso ita nec munus a
longua uel ab obsequio quā utcūq; pre
cuniā extimari ꝓt Ut patet ni hijs qui
lotant apas suas quas manu uel longua ex
cutiunt Si vero munus a longua uel ab ob
sequio non ꝓcurat ex obligatione rei exhibeatur
sed ex bona voluntate que sub extimatione pe
cuniē non cadit tuc licet hoc accipe exigē
et expectare Idē in sū. eo. tr. q. v. b

Sed quare ē ꝓcium accipere usura Rñ se
cundum tho. ubi ē. accipere usuram ꝙ pecu
nia mutuata ē hūi se mutuum qua vendi
tur id quod non ē Ad cuius euidentiam sci
endum ē ꝙ res quedam sunt quarū usus
ē iparum consumptio sicut vinū consumi
mus vtendo eo ad potum et panē ad cibū
Unde in talibus non debet seorsum compu
tari usus rei a re ipa Sz cuicūq; concedit
usus ex hoc ipo conceditur res et ꝓpter hoc
in talibus ꝙ mutuū transfertur dominium
Si quis vero venderet vinū et seorsum
usum vini venderet eandem rem bis vel
venderet id quod non ē Unde manifeste ꝙ in
iusticiam perpetraret Et sili ratione mutuū
dans committit qua mutuat vinū aut tritici
petens sibi duas recompensationes Unam
quidem restitutionē equalitēr rei alīs vēl
ꝓcui usus quod usura dicitur Quedā uēo
sunt quorū usus non ē ipa rei consumptio
sicut usus domus ē inhabitatio non aut
dissipatio Et ideo in talibus seorsum pōt
utcūq; concedi puta cum quis tradidit alī
dominium domus reservato sibi usu ad ali
quod tempus uel eg. Cum quis concedit
alicui usum domus reservato sibi dōio et
ꝓpter hoc homo licite pōt accipe ꝓcium
ꝓ usu domus et ꝓ hoc petere dominū
commodatum sicut patet in conductione et
locatione domus ꝓcuia aut sm plm. Uto
chi3 et in primo politice principalit ē in
venta ad commutationes faciendas Et ita
ꝓpius et principalis ꝓcuie usus ē ipius
consumptio siue distractio sm ꝙ i commutati
oneb expenditur Et ꝓpter hoc sm se ē illi
citū ꝓ usu pecunie mutuate accipe ꝓ
cium quod dicitur usura Et sicut alia sunt
te acquisita tenetur homo restituē ita
pecuniam quam ꝓ usuram accepit Qz
aut lex mosayca concessit iudeis accipe usu
ram a gentibus ꝓmissio fuit ad vitandum
magis dampnū s. ne iudeis deū colentibus
usuram acciperent ꝓpter auariciam cui ē
tant dediti Et addit Vl. ꝙ illa acceptio
usure a gentibus nō quās iudei hortabant
potius erat rei sue recuperatio ꝙ usura qz
illa tota terra iudeis data fuit a dño a
Idem in sum. ea. tr. q. iij. Sed saluo meliō
ri iudicio ꝓfate rōnes efficaces non vi
dentur quia cuilibet ꝓz ꝙ etiā in rebus mu
tabilibus differt usus a rebus sicut sibā
ab actu qui exercetur in ea Et si dicatur ꝙ

nem dicitur differre ex eo quia in ipo vsu consumitur. Sub tota Respondetur q̃ licet consumatur respectu speciei seu individui non tñ respectu ḡnis. Nam res mutuabiles recipiunt functionem in ḡne suo ff si cer. pe. l. ij. Et hoc etiam in iure clarũ ẽ q̃ ita constituitur. vsus rerũ fungibilium vsu consumptibus de quo hic. Ratio speciales ff. de vsu. cazũ rerũ que vsu consumuntur. Item nec dicitur efficax alia ratio. s. q̃ pecunia numerata sit ad commutationes seu potius emptiones faciendas ff. de contrahen. emp. l. i. quia ista ratio non ẽ ḡnalis non enim se extendit ad alias res mutuabiles in quibus vsus da. q̃mittitur. sicut et in pecunia p̃terea ista ratio faceret q̃ pro pecunia mutuata locata non liceret aliquid accipe quod tñ dicit et vult tho. tenendum ḡzium vt patet in g̃. se. Vide alij. doctores Vt et notat Imo. in Rubr. ex eo. ponit alias rationes Item et p̃ oppositum vnã alie assignari lxxxvij. di. cicerus tu. medium Sz quia talium discussio ẽ q̃lixa et non multum necessaria breuiter dico q̃ si diligenter inspiciatur. Ista vltima ꝓpria ro quia satis cõe cazualem et nãlem cognitionem ẽ ut pro usu rei nonnumquam aut nãliter in fructuoso cum periculo accipientis q̃ lis ẽ vsus rerum mutabilium preciũ recipiat vñ et plius naturali rõne ductus dicit in principio politice q̃ vsurarius acq̃sitio pecuniarum ẽ max. q̃ret naturã Vt et ponit tho. 2a 2e. q. lxxviij. ar. i. Nec obstat si accipiens mutuũ lucretur ex pecunia mutuata quia tale lucrum potius attribuitur industrie ꝓpie q̃ pecunie ar. l. iij. ff. ad l. fal. Sz summa ratio ẽ quia deus sic voluit et vsuras detestatus ẽ tuetur et nouo testamento exp. e. super eo Et ideo aliam rationem querere non multum expedit. Nam Ro. x. dist. O altitudo diuitiarũ rec. Ad quod etiam facit ff. de legibus l. non omnes et l. et ideo b Sed ad hoc videnti videbit directe q̃ nõ p̃misit deus vsuras ꝓpter illas sed ꝓpter alias ẽntes De illis enim mandauerat q̃ nec seruarentur in vita Ideo solutio tho. melior videtur.

¶ Vtrum contrahẽs pecuniam signatam ad ostentationem vel ad ponendum pignus sit vsura Ro fini tho. ubi ẽ talem vsum pecunie licite quis vendẽ posset simit ho licite vendit vsum vasorum argenteorum q̃ retinet sibi dominum Idem hosti. et hen. ff. commodati l. ni. s. pecuniis et l. se a Idem etiam nõ tho. in c. conquestus ex eo. Et idem nõ. in sum. eo. ti. q. iiij. b

¶ Quo aliqui conati sunt probare q̃ vsura non esset pecunia Ro dicebant quidem sic

Cum creditor mutuat pecuniam suam debitor obligatur ei ad recompensandum ex. de testa. cum in officijs Ergo et hec obligatio potest creditor inducere in pactum vel saltem sperare cuius effectus Sed sciendum q̃ quicunq; hoc pertinaciter teneret esset hereticus Vt in cle. ex ḡnu. ex eo. Nõ id vero quod in cõtrarium obiicitur Dicendum cum tho. 2a 2e. q. lxxviij. q. ille qui accepit mutuum ex debito iustitie non tenetur ad plus recompensandum quã mutuo accepit a Sed solum obligatur inquantum tenuerit potest ex quadam naturali equitate que non potest deduci in partium nec etiam proprialiter separari b Vide cõm. iustitia ẽ si ad plus reddendum obligetur.

¶ Vtrum committit vsuram qui sub eo pacto mutuat vt ille sibi remutuet Ro cum tho ubi ẽ. pro pecunia mutuata nichil exigendum nec expectandum nisi bene inde tur effectum qui sub extimatione pecunie non cedit Ex illo aut potest procedere quod tamen mutuatio repugnat aut ei ad mutuum faciendum in posterum qua etiã talis obligatio pecunia extimari posset Et ideo licitum ẽ q̃ mutuari vnum sibi mutuetur aliud Sed non licet obligare debitorem ad mutuum in posterum faciendum Idem nõ. xiiij. q. iij. si fenerauit ī glo. Con. hosti. a Con. etiam W. ḡ off. et vl. Vt in sum. eo. ti. q. xxij. b

¶ Quod si dñi molendinorum mutuent pistoribus ita q̃ molant solum in eorum molendinis Ro fini W. vsuram committunt accipiunt cum vltra facte aliquid potissimum in faciendo et auferunt debitoribus libertatem molendi ubi voluerint Sed tñ ipsi debitores ꝓpter hoc non sunt dampnificati non tenentur illi dñi ad restitutionem aliquã nisi quatenus extimari deberet libertas molendini ubi valebant pensatis circumstantijs labaris et expensis a Talis libertas pro modulo extimanda videtur ꝗtum ad restitutionem qui ex eius caudepratione nullum seruitium ẽ dampnum in rem recompensatione restitutio faciendo ẽ ex. de usuris et c. fi. quito etiam in hoc tamen q̃ si mutuum accipiens non dampnificet non committatur vsura in eo etiam pro mutuo possit aliquid recipi. seu exigi. quod non mensuratur pecunia Vt b. g. n. Et h̃ tamen vel sibi q̃ accipitur pecunia non mensuratur nec ex parte recipientis cum in illo dampnificetur nec ex parte mutuantis cum nil plus recipiat q̃. q̃ ex laboribus rei seu operis sui mercatur. Et simul tamen vsura committitur si mutuum accipiens

ptens non dapnificetur nec obligetur
ad molendum vel simile sed solum nu
tuum accipiet retinendū quousq; ad mo
lendum mutuantis maluit ff. pdictas
zones Et quia mutuans post tempus
sum mutui mutare ff si terr. pe. l. vinū
al' mutabile multitudo erit usurarū
cum fundi hoc non possint sine mutuo
larari primo hoc ratū videtur potius ytra
tari condicio mutuantis q̄ recipien
tis si diligenter inspiciatur b

Quid de creditoribus qui vendente
tempo solutionis voluit concedē pro
gatione termini nisi data sibi pecunia
vel aliud equipollens Rē tales cōa
si non expresse exigant usurarū sunt
ex eo consulunt

Sed numquid ex usura si quis dederit x
libras vinus pactū pro alijs dare vinū
in futuro dandis Rē sm W. Verius ille
contractus ē permutationis q̄ mutui Et
ideo non tradit hic usura A Quia sm
eundē W. In mutuo mensura restringi
ad modios et lagenas et alia vasorum
gra quibus mensurari solent liquida
et grauia Vt in sum. eo. ti. q. viij. Vbi
et notantur qd hic habetur b possit
ti fieri in fraudem usurarū vide hic
tasum hic j. diffusius q. xxj. qui incipit
Quicquid committitur A Et ibi patet q
hoc dicitur fieri in fraudem usurarum
q̄n dans apponit condicionē ex qua co
sequitur aliam melioratione b

Utrū usurarij sint infames Rē sm leges
distinguendum ē Aut quis ita ē usura
rius qui exercet inprobā feneus i. q. post
sumit etiam de usurario lucro precium
computat et petit usuras Aut etiam si ex
ercet usurā tenuissimā i. q. in sapite am
usura adequatur sorti Et ista tales infa
mes sunt ni. q. vij. Infames in fine et C.
ex quibus cās nro. infa. l. Inprobū A
In hac l. non solum dicitur de usuris usu
rarū et de usura tenuissima sz etiā de om
inprobo et illicito feneze Vt et ibi patet
p̄ glo. Et hodie anus modus ē illecitus
Vt j. ff. quod de legatis Et sic etiā hodie
uze cuiā aus usurarius ē infamis quod
et dicit notanze hic. in dicta l. Inprobum
et de aucto. de but. in c. Raynucius ex
de testa. et p hoc fuisse obtentum q̄ si fra
tez meus instituisset usurarū hezedem
ego possum accipere testamentū p̄ quere
lam inofficiosi C de inoffi. testa. l. fres
et q̄ sic de facto consulunt et obtinuit b
Sed hm uza curiarū in qualibet usura
committitur pctm mortale et incurrit infa
a vi. q. 1. Infames maxime si publica sunt
usurarij Nam et de testimonio earū ipo
ze sunt rezuta ex eo. q̄ia l. vi. A Et
ibi patet q̄ hoc ē verū nisi dederint satis
factionē seu cautionem secundū foz
mam ibi positam b

Utrū dona et elie licite possint recipi ab
usurario data Rē sm vl. Sic nisi ff. re
hoc efficiatur non solucdo nam tunc q̄
reciperent ab ipis tenentur eis restitu
ere vel illis a quibus ipi acceperunt
Secus itaq; si habent alia p̄ter usuras
et p hoc non efficiuntur non solucdo A
Dic q̄ ab usurario manifesto penitus
non p̄nt recipi oblationes Item nec res
quarū dnium non transferatur in usurari
um p̄nt recipi ab usurario manifesto
sine non manifesto de quo in sequenti q̄
dicetur Item nec aliquid recipi pot in
fraudem creditorū de quo ē restitutio i
q. viij. Laddiate vl Item nullus b

Utrū in usura transferatur dnium Rē
sm vl. sic cū et oīs voluntaria dato fa
ciat transferri dnium Nam usure dantur
voluntate condicionata s. quia patiens vult
aliquis ultra sortem qua mutuum non
accipere Con glo. xiiij. q. iij. si quis v
sucam Idem in sum. eo. ti. q. xv. Sz
quia sup illo puncto pendet intellectus
ad cognoscendum Utrū et qui recipiens
rem ab usurario teneatur ad restitu
ōnē secundum q̄ sup illo puncto sunt du
ze opiniones Aliqui namq; tenent q̄
recipiens tam ex usura acquisita ab u
surario quā tenetur ad restitutionem
Et hoc videt tenē dnus Lanzelotus de flo
rentia in suo tractatu de usuris p̄terq̄
q. lex sm opinez Hosti. in sum. de pe. et
re. dicens q̄ filij non habent nisi ex u
suris vel si sint respectu acquisitorū ex
usuris et etiā vroz non p̄t accipē alia
mota de bonis patezins vel mariti sicut
nec de rebus raptis nisi in casu extime
nicitatis hoc ide teneat nonnulli the
ologi dicentes q̄ dnium recu ex usura ac
ceptata non transfertur in usurarium p
r. si quis usura viij. q. iij. Vbi dicit Si
quis usuram accipit zaprina facit et
p r. quid dicam ē q. et causa Vbi dicit
Augq; q̄ accepta ex usuris male vtiq;
possidetur et vellem q̄ restituere tenetur
et quod male possidetur alienū ē Item
idem videtur sentire glo. bez. et Inno. i
r. cum tu ad finē ex de usuris Vbi dicit
patrē eam q̄n ex pecunia usuraria res
emitur inter alias hereditates In quibus
res empta ex pecunia aliena efficitur
illius cuiq; erat pecunia et sic Innocē
q̄ pecunia usuraria sit aliena et non
usurarij Et in illa opinione ē alienus
et dicit b. in dicta r cum tu Ite pro
hac ex de usuris r. quia fere Vbi accipi
ens oblationes ab usurarijs tenetur resti

tuere sed in ḡrāl facit quia valde dicit̄ est Vt res voluntate dominorū transferantur in alios in Instit de rerū diuis ℘ traditionē etiam ℘ voluntatē non habetur quia voluntas ca acta Voluntas ē ff ℘ metus cā l si mulier ℘ premitto Et hoc si ℘ transferatur dominiū in vsurarium videtur tenere ḡtra in dicto c si quis vsuram Et Inno in c michael ex eo vbi dicit ℘ vsurarius vel eius heres non tenetur ex delicto sed ex contractu ratione indebiti l sine causa q̄ non debitū accepit vel sine causa et sic ℘sumit̄ turpitudinem dominiū quia dat̄ ratione ē ꝓsonalis actio et non datur ꝓ re ꝓpria nisi cōsumpta sed tm ꝓ re non sua sed sibi debita l si in fine ff vsufruct quēadmodū ca Vt facit ℘ ꝓfatus dns Laurentius tm in dicto tractatu q lxxij Vbi dicit sm Aprianē in fredezici ℘ filia dotata a patre vsurario non tenetur ad restitutionē etiam si alia bona patris non sufficiant quod potest videl̄ verū q̄n filia dotata fuerit ex alijs quā acquisita ꝓ vsuram Et eo tempore quo pater erat solvendo Vt ex infra de rebus collatis patuerit Item q transferat dominiū tenet Vl Vt in sum dicta q xv Ad rationē pat dicti ꝓmo ad dictum Inno in c cum tu ℘ ibi non loquitur affirmando sz opinionem recitando Et ad dictū c si quis vsuram pat dici ℘ ibi notat tapuia non ꝑe sz quodam lazaro heretico loquendi quasi omnes mala accepta de rapina Vt et ibi vult ḡtra et sentit Inno in dicto c michael Vbi dicit ad rem vsurariam dari actionē non ex delicto sed ex contractu et sic non ē ꝑ ꝓ prima Et eodem modo pot dici ad c quod dicam s ℘ ibi quidā lazaro mo dicē alienū ꝓ eo quo quis male vtitur sicut et nō dans etiam alienū tollere asserit̄ Ivij di sicut lyra Et ad ḡtra b et alam in dicto c cū tu pot dici ℘ nullo unq̄ ꝓbatur Inno cam reprobat de anto de butr Unde sm Io an in c fiquam de vsur li vi Licet forte Io an ibi aliter posuerit sed prima videtur magis mihi ad hoc Et ad c quia fere pot dici q ibi ē ꝑticulare in oblationibus ut non ꝑsit accipi non quia vsurarij non ꝑsint alienare sz ut illud in eorū ministerium cedat sicut et in filij P Licet ḡs sit schisma in populo 1 faciens discordiam pot tñ res suas alienare sz non oblationes facē xc di oblationes Et hoc intelligenda videntur de oblationibus ad sacrificiū seu ad altare ob reverentiā sacramēti dei et ꝓpter scandalū vitandū Vt et in filij quam hic 2ª 2æ q xxxii articulo vij de acquisito ꝓ ministerium dicens ℘ unde pot fieri elia sed nō oblatio ad altare nec sacrificium sm illud deut xxiii nō offeres mercedem prostibuli Vii 2ª apte ff eorū qui licet non negarent dominium rectitudinaliter in usuram tñ offerri dicunt omnes res usurarij obligatas ad restitutionē usurarū et ideo ℘ primum officiatur non soluendo recipientes res ab eis ad restitutionē tenentur Et ℘ res usurarij sic obligatur tenent ꝓ c tum tu ex eo Et hoc tenet ḡtra in c tua nos ex eo Quia multi doctores ca nostre tenent ut ibi refert do anto de butr Sed recte dictum c cū tu non loquitur nisi de possessionibus ex usura acquisitis Et ideo vt refert do anto de butr in dicto c tua nos hodie magis placet ℘ ille res tm sint obligate que ꝓ re esse dicunt ex usuris et sic salte ꝓ illis teneantur recipientes ad restitutionem indifferenter qm principales efficiunt tm non soluendo Et hoc recte sm aprianē ff ℘ quia facit quia res tradita cū non libera voluntate dñi transeunt a deo afferte Vt non solum ille cui tradite sunt sz etiam alius ad quē ꝓpriet̄ teneatur ad restitutionē l metū ℘ cum autē ff ℘ metū Item quia absurdū est plus uxis habere uxe successore etiam singulare quā habuit ille a quo hoc ff de rebus cre l aliud ℘ absurdum Vbi ponitur exēm inter legatarium et testatore Vt non habeat plus Inno legatarius ℘ habuit testator Item ꝓ hoc quia s ℘ res transit cū ea tradicione sua ff de actu rerū do l traditio et de ꝓbis da emptione l alienatio Sed rondinus rei ex usuris acquisite ē talis ℘ non potest remanē apud usurarium ergo nec apud eum qui habuit ab usurario Item ꝓ hoc quia non ē equum aliquē sentire commodū ex alieno dolo ff de eo per quē factum erit l si in ꝓncipio c Duarte loco Alij ut ff in dicto c cū tu tenent et ℘ dominiū transferatur et ℘ res usurarij non sint obligata tenentur reprehendens staff alanū qui hoc tenuit et subdens q̄ ille qui tales res ꝓcurarunt ad restitutionē non tenetur nisi habuit ex causa lucrativa et eo tm quo usurarius nō sit solvendo Et idem videtur notari in sum in d q xv Sz Inno in dicto c cum tu refert aprianes aliquorū distinguentium inter titulū onerosum et lucrativum et aliorū decentium non debē distinguere Dominus vero Anto in eo c cū tu circa finem tenet ℘ dicte res usurarij non sint affecte nec obligate Et idem tenet in dicto c tua nos Vbi etiam dicit ℘ quidam dicunt obligationem durare ℘ nullo unq̄ ꝓbat et obligatio non dēt ꝑmi ut in dicta ff de ꝓbat l iij ℘ fi Et hoc verum videtur Non obstat ℘ dictum ē rem fieri

affectum qñ datur non libera voluntate
ꝑ ꝯ dum aut qua ibi loquitur cñ libertas
tollitur ꝑ metñ hoc vero ꝑ tamen dum
quod recipiens ꝺ̄patat Et nñ hoc magis
dicã Et ideo cum non sit cadẽ ratio stand
restitue q̄ non nascatur obligatio nisi in
quantñ nr̄ cauetur Item non obstat q̄
dictum ē non debere manus tuas transire
ad successorẽ qua fiunt apud auctorẽ sue
dantem quia hoc ē Verum respectu qualita
tis ipi rei adherentis puta qñ ē alieno
uel alteri obligata seruis qñ qualitas co
rrexit ꝑsonã qua ꝑsonalis actio non se
quitur fundum seu rem Vide si vinus ve
dit rem vñ licet ipe habeat nitre illã tra
dẽ quia vendidit cñ ille cui postea ipse
tradiderit non nitatur ad istud C. de
rei ver. l. quot Vbi dicitur q̄ si quis
vendidit rem duobus ille ē nr̄ potior cui
ꝑior tradita ē Tamẽ alti venditor ad in
terese remaneat obligatus Idem non ob
ſ. cñ te. ex. de vsuris ubi dicit q̄ predia
empta ex usura debent vendi ut pecunia
restituatur creditoribus a quibus vsura
accepta ē Ex quo textu fundari video
tur illi qui dicunt hmõi res forte ob
ligatas qua ut ibi dicit dñs Innoc. de
bent Et fuit etiam de mente Io. an. in
c. q̄ quam co. ti. li. vi. Ille textus hꝰ non
probat Nam ibi dicit q̄ usurarii restitu
ant si ꝓnt et si non ꝓnt vendatur pos
sessiones ex usura acquisite ad restitutio
nem faciendam Et sic non habent nitre
res illas vendere nisi qui aliter no ꝓnt
satisfacere ꝓterea ibi non dicitur q̄ hmõi
possessiones ceñt apud aliquos singulas
rem successorem sed potius apud ipos
usurarios uel eorũ hæredes et no nr̄os
si qñ non ꝓt aliter satisfieri restitutio
res illas vendere qz ide est etiam de
rebus ex usura non acquisitis cñ debi
tor habeat nitre satisfacere de aliis bonis
suis Certe si bene attendatur ibi rõnes
tum et patuit Nam si ille possessiones ha
berent obligate quãdo fuisset necesse
illas vendi cum ipe potuissent peti
mo nec potuissent licite alienari cñ
res transiat cum onere suo Vt postea ꝛ
ē Et sic malũ consilium dedisset ibi papa
Et sic ex ꝓdictis patet q̄ dominium resti
tuitur cñ usurarii et q̄ multe
res ipius sunt obligate ꝓ usuris re
stitutione ꝑsonalis cñ actio repetit ꝺ
ipsum Sed ad rationẽ ꝓdictorũ mitel
ligentia distinguendum ē q̄ aut res
habite ex usuris sunt quesite ꝑ pactũ
legis commissorie q̄ q̄ nisi soluatur de
certi ꝺ certum tempus ꝓpter
aut non ꝓpter quia non transferuntur dñi
nium qua hoc pactum reprobat ꝛ pignus

C. de pact pignor l. fi Et ideo ex eo non
ꝓt transferri dñium quia qñ aliquid ꝑ
hibetur et antẽ id quod venit ex eo nel
ob id l. non dubium C. de legibus Vide ac
cipiens res hmõi señ ꝑ ad restitutio
nem non tenetur cñ rem alienã accipiat
Et hoc ratione obtineat opinio ꝓma ꝛ̄ etiã
qñ res non sunt quesite ꝑ pactum legis
commissorie si usurarius ē soluendo nul
la tenus ad restitutionẽ tenetur qui ab
eo rem accepit etiam titulo lucrativo
Vt ly sum. dicta q. xv. fallit hoc in obla
tionibus manifestorũ usurariorũ ut pre
ostensum ē ꝑ c. quia forte ex eo Si ve
ro usurarius non ē soluendo tunc qui
habet ab eo rem titulo lucrativo co. fortiõ
quo tam non erat soluendo ꝺ̄o tenetur
ad restitutionẽ Sed si eo tempore quo
accepit usurarius erat soluendo non
videtur teneri licet postea sit factus
non soluendo nisi forte quis accepit ac
quisitum ex usura tunc enim quicunqz usu
rarius efficitur non soluendo talis ob
ligatur ad restitutionẽ Si vero quis ha
buit rem titulo onerosõ tunc si aliquid ac
cepit sciẽter in fraudem creditorũ i. q ꝑ
hoc debitor efficiatur minus potens ad
soluendum uel magis habilis ad fugiendũ
tenetur ad restitutionẽ alĩ non Et hoc ꝺ̄o
fuit colligi ꝺ restitutio j. ſ. xiii. vii addi
tione xvii Item nullus Et ex hijs dilucide
ꝛ intuens ꝑt actio scã qualiter familia
usurarij seu vxor seu filij et quicunqz alij
ab eo aliquid recipientes ad restitutionẽ
teneantur b

a Pone q̄ laicus tenet iniuste alĩ ꝓs
sessionẽ certe et impignorat ꝑtem ꝓssessi
onis certi rectoris certe Numquid iste rector ꝓs
sit recipẽ fructus illius possessionis vltra
sortem ꝛ̄ sin̄ rationẽ Sic Nam et clericus hoc
tamen non recipit usuram sed recipit quod
sibi debetur ex co. ti. i. ni fi. Oz aut dicit
ratio q̄ in ꝓdicta decretali dicitur q̄ hoc fit
ut res de manu laici redimatur et ꝛ̄ etiam
benedictũ sit tñ eodẽ modo q̄ libet laicus
possit recipẽ fructus sue rei si alius qui
iniuste tenet eam pignorauerit sibi vt no.
in dicta c. i. a. ſ. in glo. et ꝑ Vl. in fini.
co. ti. q xvi b Illo vero fructus pignoris
et etiam usus in sortem computari debent
vt ꝺ̄ pignus ſ vij a Con. predictis hosti.
et Vl. in dicta q. xvi b

a Vtrũ usure ꝓnt peti qñ interest ꝛ̄ sin̄ rationẽ
sic vt si fideiussor soluit usuras creditori
vt ꝓt eas repetere a debitore qua non
sunt usure sed interesse q. non ē lucrum
sed vitatio damni a Idem in dicta q. xvi
sin̄ rationẽ hosti. et Inno. Sed aduertendũ
q̄ interesse non solum consideratur etiam
in hoc cñ circa damnum emergens ꝑ cessa

cirta lucrū cessans ſm do. Anto. de lutri
m c. ſalubriter ex eo. de quo latius b.
restituto 1. ſ. iiii. in 2a additione Etiam
dicitur ad finē huius ſ. ibi et adde b Nec hō
tam tho. 2a 2æ q. lxxviii dicit ſic Ille qui
multum dat pot absq; peto in pactum de
ducē cum eo qui multum accipit recom
pensatione dapni puer quod subtrahitur ſi
bi aliquid quod debet habere hoc cū nō
e vendē usum pecūie ſed dapnum vita
re Et pot ce q accipiens multum magis
dampnū emitet q̄ dans incurrat ¶ Vñ
accipiens multum cum sua vtilitate dap
num alterius recompensat recompensa
tione uero dapni quod consideatur ex hoc
q̄ de pecunia non lucratur non pot i pac
tum deducē quia non det vendē quod
nūdum habet Et pot impedim multi
pliciter ad hoc hndo. hec tho. a hō vez
nisi fiat pactū de lucro certo pro interesse
alī bñ pot peti interesse et ḡtes in pac
tum deduci interesse lucri cessantis vt hic
tum e et hic sequitur b Et addit q̄ idē
tho. dicit 2a 2æ q. lxii. q̄ ille qui detinet
pecuniā alteri videtur eū dapnificare im
pediendo ne adipiscatur quod erat in via
hndi et tale dampnū non oz ex equo
recompensare tenetur cū aliquā recō
pensatione facē ſm condictionē p̄ſonā
cum et negotiorum a ſm arbitriū
boni viri Vt colligitur in locis de qui
bus sequitur b Et circa hunc casū fa
cit quod dicit in ſ. xxvi qui accipit oz
nūquid e usura et hic j. positores ſ.

¶ Pone quidā ḡtem habet recipē dotē
a socero modo soret dat ei in pignus alī
quas possessiones de quibus ḡtes per
cipit fructus quesitum Vtrū pot sine v
sura uel teneatur fructus computare
in sortem R. qm maritus substinet one
ra matrimonij non tenetur computare fruc
tus in sortem al' sic ex. c. salubriter et
ff. de dolo exceptio l. patere a Et oz
q̄ ista onera sint cerca ſm do. Anto. de
but. in dicto c. salubriter Et sic non po
terunt fructus retineri cum sorte ultra
modum tantem quantitatē oneris Ite oz
q̄ fructus subtrahantur fortune vñ si ḡ
tes pro dote soluenda certo die accepit
cautionē et ꝑmissionē cum pacto q̄ i
certum certa quantitas deat solui pro
oneribus matrimonij supportandis talis co
mentio illicita e et usuraria Non obsta
te d. c. salubriter quia ibi dicitur qm
pro pignore data e possessio hꝫ i hoc
ꝓposito aliud e Nam possibile e q̄ ex
possessione eius fructus sumisse sint
fortune nullos habet fructus Et sic no
habet ita certum emolumentū sicut i
tali ꝓposito ſm hostiē Io. an. Vt et nō

do. anto. in dicto c. salubriter Item oz
q̄ dos sit promissa salubriter simpliciter
Nam si ḡtes pariter de recipienda
dote ad certum terminū et interim p̄
cipiet fructus dicti fructus computa
ti in sortē quia interesse non pot
deberi ante mōram que non pot adesse
durante termino ſm do. anto. in loco ubi b.
Et addit idem dico inte pignorata eq
fructus sint certi quia sortē illa res e
locata ad affictum uel pensionē uel ta
lis res e damq̄ quā ḡtes locat recipit
pensionē si q̄ anus illos fructus ḡtes
tenetur computare in sortem et sic in
quit dico hoc c. intellidum qñ dos fuit
set simpliciter promissa postea tñ non
soluēdur ad cautelam ḡtes sit pignō
rata possessio Vt si dicat ḡtes ego
sustineo onera da dotem et socer dicit
non possum tunc si ḡtes dicat saltem
sustineas onera matrimonij Ista tamē pot
ḡtes dictos fructus pro interesse reti
nere dū tñ onera matrimonij certa sint Et
sic intellecta istam mēz hec tho. b

¶ Pone q̄ ḡtes dictam possessionē cū
omnibus quod ibi habet concedit alij recip
ta ab eo ſūma que sibi pro dote debeba
tur nūquid potit illo lucrifacē fructus
ꝓceptos sicut poterat ḡtes ꝑ ſm
Vñ. Si ḡtes alio donandi transferat
totum ius quod habet in pignore et hoc
facit non ꝓpter pecuniam quā recepit
ab eo sed quia commodo uel amicō eius
e et ille amicus non ut lucretur fructus
mutuat pecuniā sed ꝓ caritatem aut
ḡtiam absq; periculo usure pot fructus
lucrifacē al' non a Quia non e iste
contractus ꝓpe multum nisi sit tamen
tum q̄ ḡtes teneatur nunczanti
reddere pecuniā si voluerit ille repetē
in quo tñ usura erit si ille vellet lu
crifacē fructus ſm eundem Vñ et i ſu.
co. tr. q. xvij b

¶ Quid si post mortem vir heredes eiꝰ
obligant vxori possessionē pro dote nō
quid fructus computabuntur in sortem
R. ſm hostī. dictas q̄ sic ff. de solu. circa
Idem Imo. Sic ergo tanta mulier vt
non recipiat rem in obligationē ſi vel
faciat eam distrahi vt recipiat i solutū
ff. de re. iudi. ad mpio Aliquin fructus
computabuntur in sortem a Idem i ſu
co. tr. q. xviij ꝓcedictis etiam consentit
Io. an. et dns Anto de but in c. salu
briter ex eo b

¶ Vtrū usure sint licite cōue mōre R. ſm
tray. Sic vt puta debuisti michi centū
et quia in termino non solusti apactum me
accipere pecuniam sub usuris tu tenebis
michi restituē illas usuras si solui nec li

bezare me ab ipa obligatione a Si nō
solui sm eundem zay. et in sum co. ti. q.
xvi b cx̄. de fideiuss. ꝓuent et c. consti
tutus tue cū petuntur quasi mitēte
vt in ꝓcedenti ℔ xvi dictu ē qui ita
put vtrū vsure possint et hoc licet vi
q. iii ex̄a Et idem nōtur ibi et xii. q.
ij. si quis de rebus Idem hosti. a Con
etiam ff. Vt in dicta q. xvi Cuma
isto casu non sunt vsure ex parte pe
tentis seu vezi mitezēte cum agat de
damno vitando b

¶ Quid cōmutatiu. vsura qū absolute
creditur. pecuia pro simili pecuia uel
res pro re Vt frumū pro frumento et hmō
mai. R. hm W. Si verisimile ē q. pe
cunia uel argentum uel alia res eum
ratiora tempore reddicionis q̄ sunt mu
tue datiois et creditor illam pecuniā
non erat sezuaturus vsq; ad illud tp̄us
vsura ē Si uero erat sezuaturus ut sic
sezuando lucraretur. distingue q. si credi
tor auferat debitori libertatem solueudi
q̄ tuncūq; velit vsura ē quia ꝓsumitur
q. ideo credidezit ut debitorem astrezaret
ꝓiculo et se exonezaret sed si non redat
ut reddat qū velut nulla vsura ē a Si
tū rationabilis intentionis hoc faciat ut se
exonezet a piculo sezuandi ꝓcrat non
tū credo obligari cum ad restituendu
lucrū tuc licet hoc cet et consulendū in
penitentia uel q. dazet pauperibus hm
eundē R. et in sum. co. ti. q. xiv b Sili
ter ē vera vsura qū verisimiliter debi
tum vtrū argentū uel res alie debeat
valere plus uel ming cx̄ eo nanctanti
a Con. Vt vt in dicta q. xiv b

¶ Quod si quis mutuet pecuniā recep
turus ad certum terminū alteri⁹ ꝓuincie
maneta uel in alio loco uel aliam rem
R. hm hosti. si hoc ideo fiat ut extima
tione lucretur. vsurarius ē a secus si
non fiat ad finē sui lucri sed ad obseq
ium accipientis tunc cum licite ꝓt accī
pe tam hm extimationē temporis et
loci qū et ubi facienda ē solutio ff. si cer
to. l. vnā b sicut et hij qui mutuāt
et mutuas mutuant et quantitatumq;
sub spe venditionis uel alterius cōtractꝰ
palliatur. quodquod accidit forte vsura ē
cx̄ eo consulunt xiii. q. iii. plezūq; et q.
iij si quis rebarius a Idem in sum. con
co. ti. q. xx. Et hoc faciūt pro cambijs
ut quodquod ampliꝰ accepit
vltra quam dederit excepto moderato lu
cro quod ꝓt computari et labore et
sumptibus negociationis de quo ē. in
ꝓcessu ℔. iij in additione vsurarū indi
catur. etiam ex hijs poterunt discerni q.
cambia sunt illicita b

¶ Quod si pena apposita ē in contractu
mutui numquid ꝓt peti absq; vsura R.
ff. hm zay. Si pena fuit a iudice imposi
ta ꝓter punienda contumaciam debito
ris qua non soluit in termino cū posset
non ē vsura az. xxiii. di. ꝓcij. ff. de iudi
cibus cx̄ auctē a Melius facit l. prima
ff. si quis iusdi. ii. obtem. Et predicto con
cor. Imo. in c. suam cx̄. de pens. Et hꝰ
multo magis obtinet in pena legali i auth.
ij. qui appiam C. de non tollēda pecunia Et
sic non ꝓsumitur pena in fraudē vsu
rum etiam si iudex decet q. debitore nō
soluente mutuum post statutum terminū sin
gulis mensibus uel annis soluat tm̄ ea
hoc non venit in vtilitatem iudicis Ita
qua ꝓsumitur iuste factum id qd̄ fit a iudi
ce ff. de acquir. rer. poss. l. iuste et multo ma
ng ꝓsumetur ista fraus i pena posita
a lege Et ideo videtur licite peti Et mul
tamagis retineri posse pena a lege seu
statuto imposita Sed si forte dicatur q. ex
contumacia non soluentes mutuum seu aliud
debitum singulis mensibus uel annis soluant
tm̄ pro pena maxime si hoc fierent ex pi
a causa puta cōtra valentes soluē dote
uel alia debita miserabilius ꝓsumi Vt pu
pillis miserabilibus fraudibus et similibus ꝛc.
Aduertendum tm̄ q. si dicta pena appone
tur a iudice de consensu ꝓtis debent
attendi cōuenientie que in hoc ꝛc. subroga
tur. acsi pena esset conuentionalis et non
iudicialis quia in hoc iudex magis ꝛequi
valuntatē ꝓtis quia suam ff. de reiudi. l. si
conuenerit Idem puto si fierent iudicio
colusio puta quia partes fingerent se li
tigare et tandem debitor ꝓmittit cōi
se sententiam ferri ut sic creditor videat
eum habē obligatū ex hac causa ad tollē
dam suspitionem vsurarū sicut audiui
interdum contigisse plus eum debet valē
quod agitur q̄. quod simulate conficitur
C. plus valere quod agitur ꝓ totū et sat
ꝓsumi ꝓt ista simulatio qū ille in cuius
fauore lata ē sua sit vsurarius sicut de
fide in pena nōt Imo. in dicto c. suam
ꝓter quod audiui alicubi statutū fore q.
non valeant sine late in fauore eorum
qui ꝓbantur vsurarij et bonū ē b

¶ Si etiam pena de consensu ꝓtis sit i
contractu apposita ad hoc ꝛ. vt salte me
tu pene debitū soluatur vsura non com
mittitur nisi a ꝓncipio fuerit ꝓdita in
tentio az. dicti c. q̄ et de azbi. delecti
sed tū ꝓsumitur in fraudē sine ille al
iquem cōsuerit ee vsurarius ff. de act. empt.
et ven. l. Iuliani ff. de ꝓfuie act. l. ved
muuezsor Item ꝓsumetur vsura si ꝓter
singulos menses uel annos dicatur pena
committi az. C. e. Nūt ad hoc ꝛ. tū in

mdatio aut stabitur eius possessioni
Con. hosti. a Con. etia vl. Vt in sum. co.
ti. q. xxviii. Idem etiam nāt. Imo. in c.
suam ex. de penis. Et de. anto. de butri
in c. Conquestus ex. de usuris. b Tamē
in dim. cuentu. Non videt honestē pe
tere penā. Imo etiam nec licitū qui de
bitor sine culpa sua factus ē impotens
ad soluendum. Ideo primi non debet.
a Licet de subtilitate iuris ciuilis aliud
possit dici. p. l. ad diem. ff. de verbo. ob.
Vbi dicitur ad diem sub pena petimia p
missa mortuo. primissore remittetur pena
licet non sit hereditas eius adhibita nā
cū hoc cōmodum non possit primus computa
tia que non ē illud quod attribuitur tol
leretur. solum tēr. temporis quod esset
mere usurarū. Et ideo nec ex conuentione
pactū nec ex aliqua lege introducta pot
Vt in clē. ex. transmissam ex. eo. Item si debi
tor soluit partem debiti non poterit
exigi pena nisi pro parte non soluta ut
notat. Imo. In dicto c. suam posset etia
ee pars non soluta. Ita tradita. q. nulla
etiam pena remittetur. de. c. suam. Vbi
dicitur. q. non det exigi pena ab eo qui
promisit solue vl. j. terminū sub pena
et soluitur. xxxiii. sed debent solum exi
gi septem. i. residuū sortis. Aliqui tamē
intelligunt. c. in clē. qui non dent mihi
aze ad ista et tam honesta lucra ut ibi
dicitur. Sed et si intelligatur i clē. ista
tamē et in talibus saltem pro soluta pte
obstat petenti exceptio ut. ppxime dictū
ē. Item si de iure ciuili pena remitte
retur non obstante usso impedimento
tñ certum ē. q. ppter tale impedimentū
posset peti restitutio in integrū. ff. ex q.
bus. cās maio. l. i. b
¶ Quid de eo qui actione mutuandi labo
rem subit. R. hīc hosti. talis ut cōpensa
tionem laboris fructus pignoris usq;
ad cōcurrentē facit suas aut aliquid p
labore lucrit. quia. ppter hoc. ff. de rebus creditis nō
alie. Ad istam. a Idem in sum. eo. ti. q.
xxviii. b
¶ Quid de eo qui mutuat nauigaturo vel
euntī ad nundinas recepturus aliquid vl
tra sortem pro eo quod suscipit in se pe
riculum. i. si pecunia vel merces in emp
tas pertransierit salvas. Vel nichil recipiat
de sorte. R. sine dubio ē usura ex. c. ra
tionem. quia ppter hoc. q. suscipiat pe
riculū non fit licitus contractus usurarius
s. q. possit repetē vltra sortē. Sed
hīc forte posset recipere primum periculi
quia si nichil etiam mutuaret ei. et ipe
vellet recipere in se periculū nauigantis
Vt s. si pdat merces vel pecuniam. q. pro
misso restaurabit ei. Certe iste promisso
rius ob hoc posset primum recipē. Et
eodem modo si mutuat dumodo si mihi
plus exigat in fraude usure. a Hoc etia
videtur tenē dñs Lanz. de florezy. Sed
istud videtur expresse cōtra dictum c. ra
tionem. Vbi in isto cāu dicitur. ad esse
usuram etiam si id quod recipitur. ratione
periculi recipiatur. Ibi. p. eo quod suscipit
in se periculum rē. Item quia si habetur
respectus ad mutuum nulla fuisset dubi
et lex super indubitabili ponit fazet quod
ee non debet hīc fozes supflua. b
a Sed nūquid ē usura si dum emere vel
emere vellem mercē tñ ad instantiam
tuam fecisti me cessare a pte emptionis
et tibi mutuazem. et ego dico. Volo
q. tu reddas michi tñ quantū cēm in
tali loco hīturus de mercibus si illas
illuc deferē recipio tñ in me periculū
a. Ex. cōputato periculo et dubio euentu
tam tu lucrū sit. Mercēs non pot pōi
respectu eius interesse rectū finis do. Anto.
in c. salubriter ex. eo. et ideo non fiet
cōputatio ex equo sed ex dubio euentu
pensatis circumstantijs tñ mihi cum qua
in sequenti ut. ē. ff. xv. b R. hīc finis xxv.
non ē usura si recipit inde lucrū pōt
tum tamē interesse Con. hosti. Et similiter
finis W. Si valebam emere mercē
tem singulis annis libras x. et ad mu
tuam tuam cessam et mutuam tibi hoc
modo q. solues michi tñ vel tñ sicut
reddere expedire illa tra deductis sup
tibus et labore et etiam periculo si quod
est. Con. hosti. Et Vide hoc ē. ff. xvi
qui incipit Utrū Usure possint et ē.
Restitutio i. ff. v. a Et idem qd' in hoc
ff. nōtur in sum. eo. ti. q. xxviii. ad fi
et q. xxx. b
¶ Quid de hijs qui nunc dant ch'ranum
et hmōi. Vetus Vt postea recipiant nō
nū R. hīc xxy. Usuram commutat qua
melioratione recipiat. Quod intelli
git hosti. qui aliquis ppter hoc facit Vt
illam melioratione lucretur. ex. eo. ro
sulit et c. in ciuitate. Si mercē facit
re sum frumentū pcat et nō accipiet
gratiam facit non committit usuram.
Sed et hīc sine dubio excusatur. qui p
suitur. q. nouū deat. nimo valē seruis
si p̄sumitur. q. valebit ex. eo. mutuatū
a Idem in sum. eo. ti. q. xlij. Vbi et p̄
q. illud. quod hic in fine dicitur. finit dic
tum W. Clazius hic dicentes. s. q. no
audet istos condepnare si ad hoc nū
quam ut subueniant proximo. dumodo
non auferent ei libertate liberandi se
interim soluendo veterem. Vel si pla
biliter dubitetur. Vtrū plus vel minus
annona valitura sit tpe solutionis. Et

ni hoc trāu dns pe. de ſtrcha. in c. Vſu
razum ēſt. co. li. vi. diſtinguunt ſic. Aut
ē verſimile q̄ reb̄ mutuata non erit p
roſioz tpōre ſolutiōis. Vel de hoc ꝓbabi
liter dubitatur. et tūc multū ē vicin. Vt
ēſt. co. Nauigantī ſiut ē verſimile quod
erit ꝓciosioz. et tunc aut creditor auferr
libertatem debitoꝛi utpote ſe liberandi
et ē vſura ſiut talem libertatem non auff
et vſura non ē. Sed ſi hūt intentionem
rozrupta. Vt ſic a periculo conſeruandi ſe
relenazet ꝑcrat licet non ſit vſura. Et
hec diſtinctio ꝓbabilis. magne equitatis
ſecdm. de. cal. b

¶ Quid de legibus illis q̄ ꝓmittunt vſu
ras R̄x ſyn. zay. Et dico breuiter q̄ non
valent nec tenent. Et hoc ꝓbo multi
pliciter. Primo quidē vſure ꝓhibite ſunt
aūcte dei que ē. oīm legis ē. Nam cū pa
triarcam non habet impiūm ēſt de clem. In
nouit. multoꝝ. minoꝛ. iii. maioꝛe. Ergo
Imperator tenens non potuit cōtra legem
contra deū de hac materia ꝓbē. Cum pe
cuniam ſuam non dedit ad vſuram. z luc
vi. Date mutuū nichil inde ſperantes. cū
multis ſimilibus. Secō quia ſunt cōia nā
le. inſtrictam. Nam venditur id quod non ē
nec ē. in ff. v. dcm ē. a Et ibi latius i
additione b Vnde nāliter illicite ſunt ḥ
cōi. ius nāle. nulla lex vz. di. viii. c. Nec
cōi. moyſes et de vi. ff. hmōi ita. xxii. q. vii
Flagitia. Tertio quia crimen turpe cuilz di
cit lex q̄ ſacre leges non dedignantur
ſacros canones mutare ſpecialiter. i mi
magnis. et vſuris. Vt dicitur. ē. lex ff. an
plr. et habetur. in auth. Vt clerici ap. ſpā
epi. coll. vi. hoc. ſed hiis canones non
ſunt exigēdi. Quarto nec leges. a. Quia
dicit ſapiēs miſce conſilia vna a deo. Vt
ꝑ ea ſiue legibus derogetur. Sed in
mercato conſilia quod ē vnū de illis reputo
bantur. Vſure di. xlvii. qui. et hoc ff. dcs
in hac parte abrogate ff. Ille tū que ꝑ
mittunt vſuras exigi nec intelligūtur. uel
maxe ſtante pace ſi ſane intelligātur. Vt
dictum ē. ē. ff. xvi. qui incipit. Veruꝫ
vſuras poſſunt. et ff. xx. qui incipit. Vtru
vſure ſint licite. a Idem in ſum. ca. ti.
ff. xlii. Vbi tū additur ſim. vl. tho. et
hoſti. leges vſuras ꝓmittentes nō ee
ſublatas licet obſeruande non ſint. hac
aut quēſtione tangit. de. aut. de but
ſup. zuta. ēſt. co. Et fozt. Cy. et Jaro
de bella. ꝓpartica. et pluzes mzisti
modernos. Ideꝫ doctores tenē q̄ mza
multa poſſunt ꝓmitti. et ꝓmittūt vſu
ras ſicut patet. i multis zubzicis de
vſuris ff. et C. et in multis alijs ꝑti
bus mzis. Dicit non obſtare ius dnm
tū quia lex humana ex rauſa ꝓt diſpn
ſare ius dnm. Vt tenet Jnno. in c.
que in ecclesiaz ēſt. de conſtitutionibus
et glo. in l. fi. C. ſi cōi. ius. uel vtilita
tem publicā. Et licet multa exempla poſ
ſent ꝓduci ſufficiat vnū. Licet enim ſit
ſcriptum ꝓb̄. lxxv. Vouete et reddite do
mino deo veſtro. Tamen lex humana qui
datum ex ra ꝓmittit non reddi ſed tali
ud mutari. uel alia reddi. Vtz in ti. ēx
de uotoꝛ. in. redemp. ꝓ totū. Caz vero
quare Jura ꝓmittunt vſuras dicit ee
qua haec ſunt ita ꝓdā rationi q̄ niſi pri
pcret ex mutuo lucrū ꝓmitteremt ꝓxi
mi moꝛi ex neceſſitate. Et ideo ad emēda
tionē maioꝛis mali ꝓmittit vſuras q̄
de duabus malis ē eligendū. xlm. di. duo
mala. et c. mezui. et ff. de regu. iuꝛ.
l. quaſi. Dicit etiā non obſtare q̄ Impa
toꝛ ſe ſubicit quatuoꝛ conſilijs Inter
que ē lucrū ꝓhibens vſuras. xlvii. di.
qui multi. Quia dicit q̄ imperator ſubi
cit ſe quo ad fidē et non quo ad alia.
¶ Et dicit non obſtare q̄ ius canonicū ꝓ
hibet vſuras. quia illud obtinet quo ad
clericos. Vel ecclesie uzis dictionis ſubie
tas. Vel ꝓhibet eo mō quo ius diuinum.
Et ideo ſicut non obſtat Jus diuinum le
gibus. Vt dcm ē. Ita nec ius canonicum.
Sed aduertendum q̄ p̄dicta ſint ex
preſſe cōi. ſcriptura. et veteꝛi et noui
teſtamenti. Vii ꝓb̄. xiiii. di. Cum pecu
niam ſuam non dedit ad vſuram. Et
exo. xxii. dicit. ſi pecuniā mutuam de
deris populo meo pauꝑi qui habitat tecū
non vrgebis eū. q̄ exactoꝛ nec vſuꝝ
opprimes hoc ibi. Et Luc. vi. dicitur
mutuū date nichil inde ſperantes. erit
tranſferetur ēx eo. c. conſuluit. Ideo lex
humana nichil ꝓt quia Ve qui cōtra
factoꝛi ſuo. Yſa. xlv. Non obſtat q̄ lex
hūana ꝓt diſtinguere ſeu interpꝛetari ius
diuinum quia illud verū q̄ ius diuinum
obſcurū ē. Vel ubi ēſt manifeſta. ad
hoc inducit al' ſecundū regulā ſi. et
quod dicit exo. iiio. Non addetis ad ver
bum quod ego loquoꝛ vobis nec auferetis
ex eo. ſilr. ibi lex non diſtinguit nec
nos debemus diſtinguere l. ſi C. de con
trahen. emp. cū multis alijs nec ē hoc
aliqua ēſt ad diſtinguendū q̄ erit nā
lis equitas ꝓhibet vſuras. Vii ſim
plm. primo politice. Vſuraria pecunia ac
quiſita ē maxie ꝓhibenda. Nam ꝓbeza
ta allegata non ē ſufficiens quia cōi.
illam intrat. auctas diuina non ꝓ per
miſſionē ſed ꝓ ꝓhibitionē et minatio
nem. Vt patet exo. xxii. ſi pecuniā mu
tuam. ꝛc. ut ē. et habetur Deut. xv.
Si vnus de tuis tribus. ꝛc. ꝓbeza ibi
ius diuinum interpretatio ſpecie ſpectat ad

sedem aplicam adeo q̄ qui illam non sequi
tur audit se Jmpium et maledictum et no
catholicū sed hereticū ut ait Jero. xxiiij.
q. i. her. e fides Et sedes aplica dctum
mat q̄ pagina vtriusq; testamenti indis
tincte detestetur vsuras Vt dicit Alexād'
iij. in consil' Lat. et ex. c. c. qua fere ꝓ
quod etiā idem alexand' in c. sup. eo. ex.
eo. dicit sup hoc nullam dispensationem
fieri posse ꝓ hoc Vii in dicto c. sup. eo.
dicit. Cum vsurarū crimē vtriusq; pagi
na testamenti detestetur sup hoc dispensa
tionē aliquā fieri posse non videmus qua
re scriptura sacra ꝓhibeat pro alterius
vita mentiri multomagis ꝓhibendus e
quis ne etiam pro redimenda vita capti
ui vsurarū crimē violauerit. Hoc ibi Et
re quā manifeste consideret ꝓdictis hic tex
tus et formalitez tollitur ea qua ipi alle
gabant ustam faciende distinctionis vi
ut subintelligatur hanc necessitatibus q̄ hic
dicitur etiam lege diuina valde ꝓhibitum
et ideo nec hm illam nec hm aliā pos
se in hoc distingui nisi dnium vel ca nā
rum cui quo ad forū consciē etia Jmpe
rator subiecerit e xcvi. di. dna sunt Vñ alij de
cernit Vt supdicta auctoritas docet da. auto.
q̄ usura a legibus non potest ꝓmitti i mu
tuo quia scriptū e mutuū date nichil Sed
in alijs contractibus sic Vt c. de rescr. vxo
acti l. vna ꝑ. exactor vbi dicitur q̄ si pe
cunia datalis non redditur vxori ꝓ tot
salutē mercatū ꝑ. annū extunc solucitur
terciā centesime pro usuris i. ei anno
terciā partē centū pro contenacio quasi
velint ibi dicere q̄ in alijs contractibꝫ
q̄ mutui lex diuina non ꝓhibeat usura
et ideo lege humana possit ꝓmitti sed
hoc e falsum quia idem e in equipolle
ti quod i mutuo utraq; ratione terminū ali
quod plus soluitur ex. c. c. consulunt et
c. fi. et c. in ciuitate Jaco. de rauē. dit
q̄ nullo casu lex ꝓmittit usurā nisi cū
moderamen ꝑ. cū illo qui eā posset non
soluit tempore quo debebat et hoc ve
rum e quia non e hoc casu ꝓpe usura
ꝫ potius ratumancie pena de qua e ꝫ
xxij. distinc. e Et sic ꝓpe loquendo le
ges non ꝓmittit nec ꝓmittē pot usu
ras Vt glo. in auth. ad hoc C. de usu
dicit q̄ Jmperator recepit pecuniā nouis
sima ala mera antiqua que tractant de
usuris Et quia ex hoc subiecit se con
silio Vienne Jn quo usure ꝓhibentur
vt dictum e non verisimile quod volu
erit aliquid statuere cōtra illud C. de
sum. trī. et fi catho. l. ij. Vbi nō alia
sunt hec verba Vienne fidei ductū a ma
joribus tradite et diuine religionis tes
timonio atq; assertione firmate obseruā

tia semp̄ inconcussa teneatur ꝛc. Nec ob
stat si dicatur hoc intelligi quo ad fidē
quia et ad fidem ꝑtinet statre interpreta
oēm cētie sup scriptura et interpretata e
reiecta oīa distinctione vtroq; testamē
to ꝓhiberi Vt ex predictis patet Et nō
tm se subiecit Jmperator quo ad fidem ſ
ecclam quo ad alia ecclē et ad forum
conscie ꝓtinentia Vñ dicit q̄ nō dedig
nantur leges sacros canones mutari in
aliq̄. ut eleuet apud ꝓpos epos conuen
antur primū si necessitas ecclastica coll'ri Et
uelint nolint quo ad ꝓdicta subiectus e ipe
dicto c. duo sunt Sed dumo inter quos
ad alia quia dicit deus Ego dominꝰ et
non e alius ysa. xlv. Vnde glo. in dicta
auth. ad hoc dicit q̄ si etiam Jmperator vo
luisset non potuisset ꝓmittere quia secun
non pot contra legem dni sui. Primo tene
tes q̄ aliquis cum usura simplex non sit
peccatū sunt hēnci et vt heretici pun
endi Vt tenet do. Hosti. de hui. i ꝓpe
to loco Et ꝓbatur in clē. ex ꝑte ex de
usuris b

¶ Vtrū liceat accipere mutuū sub usura
Rñ hm tho. 2ª 2æ q. lxxviij. Nam licet ide
ꝑ aliquē ad mutuandū sub usura liceat
tū ab eo qui patus facē et qui exercet
usuras mutuū accipere sub usuris ꝑpter
aliquod bonū Vt e subuentio sue necessi
tatis uel alterius sicut etiam licet ei qui
incidit in latrones manifestare bona q̄
habet ad hoc Vt non occidatur qui tame
latrones diripiendo peccant et intelligit
Vt non solum de necessitate absoluta sed
etiam de necessitate vtilitatis quā aliquis
consequitur agendo negotia sua hꝫ hoc
cessante pecta cum accipiētur ꝑpter lu
dum alee et hmōdi tunc hm eundem
accipiē ad usuram e peccatum mortale
a Idem nōtur in sum. ca. ſ. q. xlvij. ꝫ
cetera non videtur iure probari q̄ pro
sola cā vtilitatis liceat ad usuram accipe
cum plus debeamꝰ ponderare dānum spi
rituale ꝓximi q̄ nostrū temporale lucr
ut ē. Scandalum ꝙ vtrū tempalia nec
dictū uel ro tho. se extendit nisi ad so
lutam necessitatem vꝫ sine qua non potest
comode fieri Et addit Jmo. in c. super
eo ex. eo q̄ necessitate imminente exuna de
bet ꝓmo quis uideri ut gratis salterem
quis ꝓximum subuenire indigenti q̄ si
uolit uideri ꝑt ut sub usuris salte hoc
faciat et minꝰ malū eligat vꝫ usura
tius q̄ hanneidū b

¶ Vtrum accipere sub usuris pro alio sit
licitū ꝛc si hoc facit in necessitate usura
rij vt ꝓme s. inducet uel lucretur- tene
or q̄ fautor eius sum a Hoc necessitate ꝛc
ꝑcm peccati ad restitutionē Aut nō te

neor nisi fatear

neoz nisi fauerim vsurario in exactione
vt dicitur ff. vsura v. §. i. b Si vero fa
cto in fraudem attribuentis tur p illum mo
dum licet qui dicitur in p̄cedenti §. Et
maxime si ea mei mutuoz vsure exigan
tur ab illo

Sed quid si ego recepturus ab illo q̄ vult
accipere sub vsuris fideiubeo seu promitto
pro ipso ad hoc ut mutuoz vsure exigā
tur numquid in hac ca ego possum reci
pere aliquid ab eo Rn non quia si essem
pceptor vsure mee ea pte qua recipio alij
contra quā vtr fideiussione alicuius non
e vsus petende sicut nec vtr pignoratio
ne Vnde sicut pro pignoratione rei mee
possum aliquid recipere pro fideiussione
ut b. in vi. §. dem e Item videt q̄ possu
recipe pro fideiussione sed primo tuc⁹
a Et hoc videtur verius quia accessoz
um naturā sequitur principalis cx. de
regu. iuris. accessoziū li. vi Sicut ergo
non licet pro mutuo aliquid accipere
Item nec pro fideiussione vel obligatione
que succedit loco eius videtur eam pce
mia manu breui i. quodam velut intellectu
ali transitu mutuata fideiussoz et a fi
deiussore debitoz vel etiam huic hoc ipa
fideiussionem e nisi ppter mutuū et sic
accedit ad illud sequitur eius naturā
Nec obstat q̄ fideiussoz incurrit periculū
si debitoz efficiatur non soluendo quia
hoc periculum incurrit etiam ipe pri
cipalis creditoz Et ppter hoc non pot
aliquid ultra sortem accipe primo no fm
hoc periculū sed etiam cū hoc accipiat
in se periculū naufragiorum vel ignis etc
ons ppter hoc non pōt aliquid vltra sor
tem recipere cx. de vsuris c naufragia
go multoties ipe fideiussoz accessoziis
Nec obstat quod dem e de re obligata ad
pignorandum quia locatio e contractus pri
cipalis et p se sed fideiussio e obligatio
accessoria ad principale obligationē b

Vtrū maritus liceat recipe dotem a patre
uxoris qui e vsurarius Rn hm W. si pater
non sufficit ad soluendū ea que habet de
vsuris et maritus sciens veritatē vel
his ignorantiam crassam contraxit cum
filia non debet recipe dotem a tali patre
Si aut non putabat socerū ee vsurariū
vel alīs ee solutus qui tū non erat pot
dotem in solidum recipe licet postmodum
sciat veritatem hec W. Tucnis tū dicit
q̄ sciens veritatem non recipiat dotem
aut si recepit restituat illis quibus pater
tenebatur a hoc tenet si accepit ter
ab vsurario pter legem commissoriā acqui
sitas ut b. §. xiij. in additione xv sed
ad dationem alīs non videtur teneri si
habuit bona fide cum recipiat ex titulo
oneroso hm eundē W. et in fum. co. ti. q.
lvi. Et facit quod dictum e b. restituendo
i. §. xiii. in additione xv Item nullus b
Si aut in veritate socer de alijs bonis erat
sufficiens ad soluendū tunc generaliter dubita
tur quid recipe

Vtrū liceat de creditori recipe debitum
qd ei vsurarius det Rn hm W. si bona credi
dit ei premia ut ex illa remedū sibi faceret
et lucrando forte ex ea se liberaret recipe
pot quod mutuauit etiam si ille al' non suffi
cit vsuras soluere Si vero alia causa cre
didit puta ad ludendū in alea vel ad dandū
meretrici aut histrioni non det debitum
ab illo recipe qui nec vsuras extorsit suf
ficit restituic a Idem in dicta q. lm. Et sa
tis pot cōplendi ex dictis b. restituendo
i. §. xiij. in additione xv Item nulla b

Vtrū illi quibus debetur ex contractu vel
quasi aut ex maleficio vel q̄ possint hoc
recipe ab vsurario Rn hm W. sit dum tū
tem ipsam vsurariā non recipiat Et ideo
dicendū de quocūq; raptore vel fure a Cer
te magna diuā e inter rem vsurariā p
certem q̄missionem non quesitam et furti
uā seu raptā Nam talis res vsurariā recī
pi pōt dm modo nō in fraudē creditoz vt
supra dictū b. §. xiij. in additione b

Quid de comitatibus quazundam ciuitatū.
q̄ dant pecuniā ad vsuram Rn hm Zaynne
quoz aūctte et consilio fiūt vsurarij sunt
Et eadē modo si ciuitas vel comitas recipe
ret aliud pignus et fructus eius no ce
deret in sortem cx. ca questus 12. xvij.
q. i. sicut vii. xxviij. q. iij. si heres ff. quod
metus ca l. metū §. aliq̄ interdū Idem
e de his qui phibē pōt et non phibent
cx. de sen. excō. quēlte a Con. Imo Vt
in sum. co. ti. q. lvij b Et licet omes con
sentientes pro ut dictum e committat vsu
ram tū hm W. non tenent nisi in q̄tū
ad eos pcessit vel q̄tum redundauit sunt
ab expensis quas fecissent de suo. Illi tamē
prestiterunt auctoritate vel pceptu et hmōi
ad vsurā ita q̄ alias ciues non fecissent
eam in solidum tenent restituē a Idem
in sum. co. ti. q lx. b

Quid si iudex accipiat vsuras a xpiano
Rn hm Zay. mortaliter peccat et pōt ab ec
clesia compelli ad restitutionē inducte. s.
subtrahendo comunionem xpianozum cx. eo. q̄
nu secrabile Vel saltem tales rahertendi sunt
a pncipibus et etiam a platis pdicto mo
re exigant moderatas vsuras cx. ti. qui
to a In moderata aūt intelligitur omnis
mensura cū sit com moderamen dumne ius
titie cx. eo sup. eo Idem iudex cogi debet
ad dam restitutionē vsurarū Vt in cle. ex
gravi cx. eo que intelligitur etiā de iude
ce Vt patet ibi p glo. supra ubo consilia b

Sed xpiānus licite recipit vsuras ab hostibus contra quas iustū bellū gerit maxime si sint infideles xiii. q. iii. ab illo quā accipit quod suū ē a Et ii dicto c. ab illo patet q hoc verum ē de spōlibus illarum rerum quas quis a talibus hostibus posset etiam violenter rapere et non al'. Vt et pōt colligi ex nōtis in sum. co. ti. q. lxvij b de restantibus que fiunt de mobilibus vide. vsura iij. ꝙ. precultrō in fi.

Usura ijo. circa aīalia Verū licet locare aīalia pro certo frumēto vel alia re aīma ꝓpter hoc non ꝙtrahetur locatio nec ē contractus dūmodo conductor non ꝙtrahatur ex immoderata mercede a quia in contractu locationis qui ē bone fidei mercēs debet ē iusta et cōuenies arbitrio boni fidei viri vt ii. l. si in lege ff. locati b Licitū ē etiam apponē pactum de damno vel lucro rei locate qz vtrūq; sit cōe sed non licet ponē pactū q damnum sit solum conductoris nisi damnum qd̄ cet ex culpa sua a Etiam leue non aut leuissima Cum contractus cōtrahat vtilitatē vtriusq; Vt ff. Locatio ꝙ. iij. posset etiam ex pacto conductor recipere in se periculum rei ex̄ de deposito c. fi. Vnde tale pactum non facit contractū vsurarium licet posset fieri in fraudē vsurarū Et forte sic presumeretur si fieret a consueto vsurario ut in fili dem ē ff. Vsura i. ꝙ. xvij. pōt etiam tale pactum ex alio ꝛa ꝙ vsurarū continē iniquitatē Vnde ideo W. dicit q pactum de cōmodo damni vel commodo rei locate in iquū est ex parte locatoris nisi probabiliter dubitet vtr locatoris vel conductoris melior aut deterior sit conditio vel nisi credatur q conductoris non sit deterior In pacto cui ꝓposito Vel conductoris deterior conditio qz vix aut nunquam pōt hic cui commodū de melioratione bonis ꝙtrimi pōt hic de mora te Si cui locator timens ne conductor ꝙtraret bene pactum apponeret fieri ꝓponens q si bos sine culpa conductoris periret nichil exigeret ab eo nō credo q peccaret nisi ꝓpter scandalū eorū qui eius ignorarent intentionē Vt in sū. ii. ti. vij. q. xxxv. b

Quid si vnus habet xx. capita ouiū et alius decem et committit eas admittē et pascēdū et emolumentum et expensas communiter pro rata ꝓ. hm W. non ē contractus vsure sed societatis Et pōt etiā conuenire q de fetibus percipiendis capita mortua et q de velleribus et pellibus equaliter capiat ad augendū ꝙtrahē a dū cui societas equalitas inter eos Ita q ex hmōi non videtur ee deterior conditio vnius ꝙ alterius Vt in sum. co. ti. q xxxvi hm eundē W. Et fuit lex sine ratione ff. pro socio b

Quod si quis habens xx. capita tradat alicui custodienda et pascenda sub certa mercede vel sub certa ꝓportione quantum ꝙtingit ꝓ hm W. si dominus teneat sibi periculum aliquod non ē contractus vsurarius sed locationis socius si non retineret periculū sed imputaret conductori a Sz et si non retineret sibi periculū non ꝙtraheret hoc cet vsura nec hoc dicit W. ut patet in dicta q. xxxvi. Sed posset contingere ligulatem aliam ut dem ē ff. in pcipio b

Quod si quis hīs xx. capita tradat alicui custodienda hoc modo q sint sua quia illa dat ei extimata tanto pcio et lucrū et dampnum sit sui custodis ꝓ hm W. non ē contractus vsure sed mutui quia idē ē ac si mutuaret ei pecuniam do quadraginta tot aialia a finito illo ꝛcto totius ē emptionis qz extimatio emptionem introducit ff. de iure dotale plerūq; et solu. mat. extimate Et ꝙ. Innoc. de iusio in suo tractatu de societatibus addens q hoc ratū tradens aīalia michil amplius petere nisi pactū quodquid enim forte accederet vsura cet ex̄ eo consulunt et c. iii. vtilitate nisi emptor aialia fructus ratibus recepisset ex aialibus emptis et numerum remunerasset in solucdo pcio qz tunc venditor posset petere dictos fructus ꝙ ipse recepit l. curabit C. de act. empt. Quod etiā obtinet de iure canonico et in foro conscie Vt habet ꝓpter nec conquestus ex̄. c b

Quod si quis det certa capita animalia extimata certo pcio hoc pacto q custos non accipiat aliquam vtilitatē donec quidquid dederit recipiat ꝓprius totam sortē ꝓ hm W. Iniquū ē valde pactum sicut etiā si quis pactaretur q aliquam custos recipiat aliquid restaurabit de fetibus et a mortuis huius cui pactū ē quasi tradē Timotheus ff. Idem in dicta q. xxxvi. Vbi hm W. dicimus sic dicitur Et quidem rei verum ē q ubi probabiliter dubitatur vtrum illius vel istius sit deterior conditio in forma pacti adhibenda in societate non ē pcium Vbi aūt ad arbitrium boni viri ꝙtrahuntur alterius conditio pcium ex parte ꝙtrahentis si scienter hoc faciat et tenetur ad restitutionē Non potest dorsum ꝙtrahalis super hmōi tradicionibus aialium ꝓ varietatē tradicionum et dolus qui a quibusdā super talibus exercitantur Item dicit q in talibus quis pōt contrahē contractus nutui et societatis Vt cum huius xx. capita tradit ea extimata alicui pauperi pro xx. solidis Ita q teneatur ei reddē medietatem sortis

x solidis quidquid contingat postmodū
de ambus et tūc pmiūde ē ac si credi
tor dedisset ei mutuo x solid Ex quibꝫ
ꝫpatis decem capitibus contrayisset so
cietatem cum creditore hūte x alia capi
ta Ita q sint cāa et ipi sint sacij i pri
cipio et pficientibus In quo cāu si contin
gat mutuū fuerit creditor debitorem
in contractu societatis Vsura ē b

Quod si quis tradat ouem monasterio
sub hac pacto q de qualibet oue accipiat
annuatim solidos duos cū fructus eoꝝ ha
beat lo mīste plus sed addit q etiam si oues
morantur ipe vult hīe fructū et si val
de multiplicentur omes sunt monasterij
Rō hui hasti dico q licitū ē nec pōt ei
dia restitutionem petē ex qua in tradi
tione lesa non fuit ḡpius mortalitas se
quatur Et hoc nisi oues infecte contra et
ad mortem pate Et hoc ihūzant monas
terio ff de minor l vltīo ꝑ si lo cupleti
Consulo tū tradenti q in tali cāu sibi retinat ptē dapni a)
ptem dapni hui eidem hasti Vt in su
ca ti q xxxix b Nec cū iactantia monas
terij nedit locupletari ex defectu mi
lari cupletari li vi Et caueat sibi tradens
qua ubi cauentus consentiat non tenē
monasterium de ambus albi nel rellario
et hugmōi cū predicto pacto dare Nel
pacto cautili hui eidem hasti in dicta
q xxxix b ex de depositi c i a

Or aut predicta melius intelligantur
scriendū q aialia quę tradunt ad salam
custodiam nel alioꝫ accipientis vsum
et aliqū accipiens aliquod pmium accī
pit pro mercede Aliqū aliquod prestat
pro vsu Et ideo interdū dicitur conduc
tor Interdū hoc locator ppea hoc varia
bulis grauisse vtimur l pactum cum se
ff de actio empt Et in hoc ē plenus tr
tractus locationis conductionis ff depo
siti l i ꝑ si quis sacrum Aliqū ꝑ custo
dia aialiū accipitur pars fructuū ipo
rum Et hoc ē contractus innominatus pro
quo datur actio ꝓscriptis verbis siue i
factum cū non uiderint pertinā tū ide
indicatur de hoc quod de locatione et
conductione dicto ꝑ si quis sacrum Et
de hoc dictū est ē locatio Item ꝙ tra
dunt quę extimata ut lucrū et damp
nū totum ꝓueniat ad accipientē et is
te ē mixtus contractus Vendicionis in
quo pōt aliqū vsura inuenire de quo
dictum ē ē ꝑ in cū additione Tertio
tradunt aialia Ita q tanū dominium
transferatur in accipientē sic q ꝑ eum
melioratia postmodū contingunt Et isto
cāu non ē contractus societatis Nam ꝑ
societatem nemo desinit ee in totū dom
rei tradite sed ē contractus innominatus

do ut facias ex quo oritur actio ꝓscriptis
verbis siue in factum ff de ꝓscrip v l si
tibi arte Et si quidē melioramentum non
sequitur videtur q res interfita deat res
titui quasi causa data cā non secuta et
sic sine causa accepta fuerit ff de con si
ē cā ꝑ totum nisi in quantū sine culpa ac
cipientis uel ad cū ꝓuenerunt res ꝓierit
uel deteriorata fuit cū bona fide possessor
non teneatur nisi in quantum sit factus lo
pletior siue ex re ꝓmissa sine ex fructibus
eius ff de pet hereditat l verū Et si debe
rent etiam restitui fructus rei hīta dis
tinctione Verū fuit bona fide uel non i v
trūq tenet q enim qui seruaret commu
ni de quo ē restitutio ꝓmo ꝙ nō cum
additionibus Si vero melioramentum sine
cautionem seruari fuit res retinet et
cautiones seruari fuit ff de rei vi et
cautionibus societatis contra alia dē dicta l
si tibi arte Et ex inde hoc idem dicitur
quod et de societate de qua ff. tangitur
Quę aialia traduntur in societatem et hoc
distinguendū ē quia aliqui sunt aialia ḡros
sa et boues et silues Aliqui minuta ut oues
et hugmōi Si ḡrossa aliqui dantur i extima
ta Aliqui extimata Si ni extimata aliqui
cum tenura et aliqui sine tenura Si i extima
ta et sine tenura fiunt factum ē aliquod pac
tum fiunt non ꝓmo cum uidet q pactum seruā
dum sit C de pactis l si ꝓstrendo quod sa
pe intelligendum ē dummodo sit tale q ac
cessio boni viri equalitatē contineat con
siderata quantitate capitalis ex parte dātis
et extimatione operis ex parte accipientis
Nam iudicio seu contractu societatis se ꝙ
arbitrium boni viri versari dēt Vt q plus
societati contulerit uel pecunie uel ope uel
cuiuscūq alterius illud plus de lucro ac
cipiat ff pro socio l si non fuerint et l
i ꝓposito Sed ut clarius huius rei veritas
adiuuet aduertendū q quę pactum inter
socios pōt fieri certa ipm aiāl et caputa
lo quod in societate i extimatū positum ē
quę certa fructus eius quę certa tempus
quo societas durare dēt ꝓmo cum post
ꝙ in extimatum datum ē non videt posse
pactum q periculū sit alterius qui ipsius qui
i extimatum dedit cum accessuri ad
ipsum periculum ꝓtineat Vt dicit Bal in d.
l si ꝓascripta Et nō. da Ange ꝑfatus i
suo tractatu de societatibus Sed hoc ꝓ
test intelligi nisi traderis aialia i alio
ꝓuinciarum pacta quia accipiens nollet
teneri de ꝓditione aialium nisi pro parte
cui si culpa sua ꝓuenit sicut continget
in aliquibus locis Nam qui in uno ꝓui
ciatu in alio releuari dēt ff de rebus
auct Sua natura Item aliud videtur dice
dum de caputali pecunie cui eisdem
doctores Vt patet ē societas ij ff i Et hoc

fezte ides qua pecuā uel ezs simulꝫ ipꝫ
vsu cōsumitur et sic ipa societate totali
ter exercetur quod secus ē annalibus
que non sic cōsumuntur sed qui meliozan
tur Vnde sicut meliozamentū ptinet ad
tradentem sic debet et pticulū ptinere
dicta l. hm naturā Item hm eandē de
Anglf ubi ē. Vt hoc cāu equalitas sezuet
in fine societatis illud āiat quod pro capi
tali positum ē precipuū ce dēt ipsig po
nentis et quodlibet pactū quod cōtinezet
non videtur equalitatem et equitatē con
tinere sit tamē dubiū fore Item quod dictum
ē recipiente non teneri de pticulo capita
li fallit si illud euenerit ex culpa sua qz
tunc de illo in saldum teneretur l. cum
duobus §. si in eaemda et §. dampna ff.
pro socio Et ex hijs inquit patet q̄ nō
liceret socio qui āiat in extimatū ponunt
pariter q̄ de ꝓmis fructibus capitale
tm retrahē possit Si uero pactū fuerit
cuta fructus ut cuta fetū uel lac uel
frumentum quod ex aqua bouū queri posset
uel ex eruzatione equazū et silia tunc
si cōuenit uste consuetudinē seruandū ē
Si vero de consuetudine non appeat con
tinē dēt equalitatē arbitrio boni viri
si ut ille plus recipiat qui plus socie
tati contulerit hm eundem dnm Anglf
Vt et pretactum ē Sed si pactum fuerit
cuta tempus tue silicet equitas arbitrij
boni viri seruanda ē hm quam consuerunt
q̄ in aialibus gressilis quīq̄ talis societas
ꝓsueuerat Nam ergo videtur tutū ꝓ pac
tū sumari tpe contractꝰ p̄sertim in fo
ro conscientie cū non videtur posse tūc
ire fine lactura uel dāpno alterius socioꝝ
hm eundem Sed quod cētā allat q̄da ēxua
gantem constitutionē nup ēxordinata
capa feudoꝝ de qua ff. Et si inter ꝓtes
nullū sit pactum tue dēt seruari consue
tudo loci nam nup pactes actum videtur
quod consuetum ē ff de edi dic l. q̄ si no
lis §. quā assidua et de aqua plu ar. l.
1. si ꝓtes §. recte placuit dū tū consuetu
do cōtinuat arbitrio boni viri et non alē
dicta l. ni proponta ff. pro socio et ca. ti.
l. si non fuerint Si vero nec pactū nec
consuetudo appeat hoc cāu qui cōtrahitur
societas sup aialibus gressilis extimatis
et sine teza dicit idem da Anglf. Reputo
quedam intra ēxuagantia nup ēxordinata
capa feudoꝝ quoꝝ vnū allegata dicit Cō
suetudo societatis inducitoꝝ Et sic sequit
ad literā ni fallor si quis dederit in socie
tatem uel societatis ille qui accepit debet
teneꝝ ꝓ quīq̄ annos si nichil dictum ē de
tempore et anis poterit debent ee redd
Et id quod quesierint tpe contractionis
et ni caput quīq̄ annoꝝm sequatur socie

tas et ille qui dedit debet habē Innoci
tum ante partem Sed si ille qui accepit
dedit tertiam s. partem preter i cremento
Iunctum hm glo. tūc uniuersa et anua
ꝓuenda sunt per medium Et si amiserit
inuecta culpa sua qz non custodierit
emendare tūc debet Et sequit alia re
gula Consuetudo societatis vaccaꝝ Si
quis dederit vaccā alteri ut haberet ea
ure societatis et non dixit de tempore
debet eam tenē ꝓ quīq̄ annos et anus
vitulos debet ptiri ꝓ medio Et ille qui
dedit vaccam debet eam habē ꝓ capite
salvo si nichil dictum ē et ille qui susce
pit non dedit de suo in precio vaccē sed
aquis si partem ꝓuū dedit dicit glo. ter
ciam ꝓ ea que supra dicta sunt i Innoc
tus sequit aīa ptiri debent ꝓ medio Et
si is qui accepit amisit vaccam culpa
sua qua custodiem non misit uel nā bū
custodiunt Et ꝓpter hoc vacca amissa est
quia fures eam abstulerint uel lupus ea
cōmedit dēt eam emendare suo socio Cū
vero dicta aialia dantur in extimata cū
terra i. ꝙ quis dat aialia et terra eam i
dubio ut ꝓ nullum ē tamē pticula aialium
ptineat ad dnm posset dnus qui plant bo
ues et terram pacisci Vt mediatem ptē
fructuū terre percipiat cum custodes tm
aquas plant nisi aqua custodi et eius tā
tria magis extimetur ꝙ fructus q̄ prem
de possent sil ex bobus et terra qz tunc
non solum fructus terre equis ꝓtribus ꝓ
uenda essent sed etiā de ipis custodes plo
habē debent dicta l. si non faciant hm eund
Si aut dicta aialia extimata tradūtur
tūc pericula casus fortuitu utez socios ē
cōe l. cum duobus §. dampna ff. pro socio
et tenet bal ni dicta l. si quaesenda C. de
pactis Aliqui tū distinguere videntur
q̄ aut ē dāpnum fortune et prodat
q̄ dictum ē Aut dāpnum nē. l. quod q̄re
dit ex nā Et hoc ꝓtineat solum ad tra
dentem aialia Sed recte hoc iure q̄libet
non videtur nec ē ratio diuersitatis ꝓ
cū meliozamenta etiā nālia hoc cāu con
tinue ut dicta l. si non fuerint que ē
ut silicet pericula diuidantur nec mirū si
hoc cāu fit talis ratio qz extimatio mi
tradicit emptionē certam ni contractibꝰ
in quibus de sui nā non transferetur dñm
nisi ꝓuta ni locatione ff. locati l. ij nisi
aliud sit expresse conuentum s. de cōtrah empt.
cup. l. cū manu fata §. nemo Vel nisi
ex consuetudine aliud inducatur cū vt dic
tum ē intelligatur actum qd ē consue
tum dicta l. qd si nolit §. quā assidua
ff. de edi edic. dicta ratio extimatio mi
tradicit in dubio emptionē aīa et l. extī
mate ff. solu. ma. Et hoc tenet glo. ar. ff. de ille

qui dat dicta alia nunciasset socio medie
tatem et cõtet ab ipis fuisset empta Et ro
mmrzũ si quilibet pza zata de periculo tene
tur qñ sine culpa alterius socioꝝ processit
al' illius salue erit dampnũ cũ culpa com
tigit Vt in dicto ꝑ dampna Circa fructꝰ
aũt et tempus quo societas durare debeat
eadem dicenda sunt que et dicta sunt in
ꝓximo cau qñ in extimata tradunt Vt
f. semp equalitas arbitrio boni viri seruet
ꝑ una ibide allãta Vide hoc cau postquaz
quilibet sociorũ ponit tm̃dem respectu prec
alia que extimata tradita sunt et custo
dus sacius plus ponit ẽt operaz et custodie
non videtur q fructus ꝑ medũ dmidi de
beant Et aut dictus Do. Jacobꝰ de hoc al'
dubitare vidi et putarem arbitrio boni viri
cõmitte ut equalitas seruetur Sed si talis
custodia et cura aliarum q̃ ponit custodius
fr sacius fiat aut fieri possit ꝑ infantes seu
pupilos quorũ aqua non sunt in maxima exti
matione licet alicq sint tunc si aliqua vtr
utrate ex aliabus percipit plus sacius custo
dius ut fum̃ vel lucrantis que rezsimulat cũ
aqua pastoris compensari ꝑt iuste fructus
equaliter dmdiuntur Si vero aque pastoris
quas ponit custodius aut pom facit sine alq
sumptus puta palearz fen et filicum extre
dezerit cõmoditates lucrantis tue ut equali
tas seruetur iuste custodius aũ ꝑtem aliqd
pro pastoris aqua retinere debet q equivale
at et quod plus ponit dicta l si non fuerit
al' si tradentis aliqua vellet equalem pozti
onẽ habere velle ꝑcium mutui facti so
cio de pcio medietatis soluto et sic Vsu
ram cõmitteret cum quidquid accedat sor
ti vsura sit xmi q. iij. placuit Nec hoc cau
posset quis ꝑ consuetudinẽ cõtrariam excu
sari in foro conscientie cũ Inequalitate cõtr
neat et sarcire dampnũ et lucrum et iure
fructuarius non quenat cum societas cessa
l. veru ff pro socio Et si dicta extimata
tradunt in terra cauerunt q dãpnum et
lucrũ sit cõe et fructus equali parte dm̃
dantur cum vnusquisq ponit ptem alia
lm̃ que cõtracta sunt ꝑ extimationẽ Vt
dictum ẽ Vt vnus ponat terrã et alter
equivalentes ponat aquas sm̃ eundem
Quo vero ad alia mmuta q sup quib
societas cõtinuatur ddm q absequande sunt
quetiones et consuetudines arbitrio boni
viri cõmentes sm̃ modũ et formã cu
ta alia tractata ẽ positos ꝑ eadem iura
nisi q circa alia mmuta videtur societas
posse breuiori tpe finiri puta spacio trium
anorũ ut statim patebit Si vero nulla
afferat cauentio seu consuetudo scripta
scripta aliqua iuta extimantia in fine v
sumum feudarii quarũ vnus sit incipit
Recta sm̃ da. Jacobꝰ. Consuetudo societatis

captarũ mgri sic sequitur Si quis dedit
capra aut perudem unre societatis ille qui
accepit det tenere ꝑ tres anos Et i vno
quoq; anno det dare pro capra xij formati
cos bonos et optimos pro perude sex et
medietas capritarũ et agnorũ det ee cõis
et medietas lane et ille qui dedit capram
aut perudem alte partem det eam habere
Et si ille qui accepit dedit terciam tunc
anna ꝑtienda sunt ꝑ medium sed si ille q̃
accepit amisit culpa sua qua eam no
custodierit uel pecorule non bñ claussit
dño tunc cũ dare det Et ut dictũ est
bonos formaticos dare debet sed non q̃d
de vna iunctura qua si dedit tũ vnam
perudem uel vnam capram non debet
nuchi dare talem formaticũ qualis posset
fieri de vna iunctura tũ sed tres aut q̃
tuor iuncture insimul mitti debent ut bonꝰ
formaticus inde fiat quia si dedi alicui
xx. aut xl. perudes aut totidem capras
debet ne mittere vnam iunctura insimul
et facẽ vnũ formaticũ de tota iunctura
recte non ꝙ medie extimationis Ita q nõ
firaudetur qui dedit nec qui accepit Sz
si agn uel capreti una non fuerint de vna
aliqua capra uel perude non debet dare
nisi medietatem formatici quẽ daret si na
ti essent agni uel capreti Sequitur alia
rubrica Consuetudo societatis pecorũ sequi
tur in gr̃ Si quis dederit pecoram alicui
une societatis et non fuerit dictum de te
pore tunc is qui accepit debet eam tene
re per tres annos Et anne pecorelli qui
nati fuerint ꝑtiendi sunt ꝑ medium i vno
quoq; anno vel si placuerit dño et ei qui
accepit tenere usq; in capite trium annoz
detur alia ꝑtes per medium cum pecorellos
natos de pecorellis Et cũ pecora faciat pec
tellos debet dñs facẽ adiutorium ei qui ac
cepit et non debet qui accepit dare cer
tum aut certi Et si amisit culpa
sua qua pecorellos non bene claussit uel
custodem cum pecoras non misit debet do
mino emendare uel causam amissionis do
mino dicẽ ꝙ̃ito principali alqui alia fe
runtur q̃ibus tradidit ad agendũ ab alia
libus malis alteq Quo cau si appareat
conuentio seu consuetudo que non discrepet
a iudicio boni viri seruanda ẽ ut sepissime
ẽ obtentum Et si hec non appeant sup hac
re una de predictis extimationibus sm̃ dm̃
Jacobꝰ Cuius rubrica ẽ talis Consuetudo so
cietatis Jumentorũ Sequitur in gr̃ Si quis
dederit Jumenta custodienda equo alicui ome
pabulum debet ee cuius nati in illo anno de
mentis illis ꝑtiendi q sunt inter consue
tudinẽ Et ille cuius sunt iumenta debet ꝑ
tiri pabulum et mittere electionẽ illi cuius
ẽ equus Vtrũ velit accipe pabulum an-

actī pcze partem pcij Sexto aliq̄ tradi
tur aīalia nec appet quō pcsertim defunc
tis tām principalibus et tūc seruanda est
consuetudo cum illud quod ē consuetum mīs
partes uideant̄ actum ff. de edilicedic. l.
p si nolit ꝑ. quia assidua et de aqua plu
arcenda l. si prius ꝑ. certe placuit Si aūt
de consuetudine non appaꝛet tūc fim̄ da.
Angle. ni dubiū pcie simīlet̄ contractus ni
nominatus pro quo dꝛet̄ actio pscriptis
uerbis Et in hac eadem erūt seruanda que
supadicta sunt de societatibus ac si esset
contracta societas Esto puta ꝙ ex quo
non appet quid actum sit et remanet in
determinatū tatum dubt reduci ad arbitri
um boni uiri cū. de offi. dele. de cās et ff.
pro socio l. si non fuerint Cui arbitrio cō
uenit ꝙ uniuscuiq; debet sibi debitū ff. de
iustitia et iur. l. iustitia ꝑ. nīs pcepta
et propterea ꝙ tradens aīalia illa retinuit
cū omnibus fructibus et accessionibus illis
exceptis que sine culpa recipientis depdi
ta sunt cū dicta aīalia fuerint tradenti nec
appeat ꝙ casū dñm in aliū transtulerit
arg. l. fructus ff. de rei uendi Sed recepto
ei aīalium fiat congrua compensatio mīs
existentiā sumptuū et laboris sui Et hac
actione mandati ex quo ꝙ mandatū seu im
positione dñi ab aīalia liberanda fuscep
it ff mandati l. i. Vel saltem actione in
factum sine pscriptis uerbis ff. de pscript.
verbis l. ij Et ex his patere pot qualiter
aīalia tradant̄ et quo sint his societas
rūpat̄ et quid attendū sit Et vtrū in hmōi
contractibus ꝙmittat̄ usura quia regu
lariter non cōmittit̄ nisi cū his cōtrac
tibꝰ mutuū seu equipollens vt terminus
ran cessus ad soluendum quare actione plus
aliquid retripiatur uel nisi sub predictis
contractibus cautelarius mutuū pallia. cū.
de emp. et vendi ꝓ nihil Et licet Usura
non intercedat pot tū alia adesse iniqui
tas videlicet cū unus condicio plus exigat
tur qua alterꝰ pars rōne boni uiri arbitrū
de societate vero cū pecunia que mercatāi
concedit̄ ad mercandū Vide ē societas
primo et 2ᵒ

Quinta ipa in emptionibus Quod si
contractu aliquid ut pretiū saluatur
ad certum tpus Et si ptes hanc
dilationē ꝛcō venditus maiori pō
test tales contractus non sit usurarius ex
forma ē tū usurarius ex fraude a Et etiā
ex forma qū de hac constat cū. c. in cuncta
te. et c. fi. b Et ideo venditor teneat̄ qui
hac facit quasi usuram fecisse nisi dubium
sit ꝙ emptor̄ vendite tempore saluti̇onis de
beant plus aut minꝰ valere cū. c. i cuncta
te qua tūc licite possent vendi tūc plus ꝙ
tum extimatur ꝙ plus debeant valē tēpō

saluti̇onis dicto si iste venditor nolebat ve
dere nunc sed intendebat seruare usq; ad
illud tempus cū. eo. nauigantī Et si fiat
ego puta dat mīc x. ut certa autē primū red
dantur sibi meū fuit fructū uel vim tūc
accedendi ꝙ licet mīc plus ualeant Vtrū
tū qui dari debent sint ualituri plus vel
minꝰ si uerisimiliꝫ dubitatur nō est usura
Si aūt extimatur ꝙ plus ualebūt certe
emptor usuram cōmittit Vt ni dicto c. ra
ionem Ad melioꝛē predictorū intelli
gentiam hec tria uidenda sunt primo
qualiter discernantur mutuū pcrio ꝛcō
Ad quod dicendum ꝙ illud dicitur iustum
pretium ꝙ in loco cattꝛo de re tuenda pm
solutione pot ff ad l. falcidia l. precia
ꝙ quidā vero rōnabiliter limitant hac
cē verum nisi impedimentū occurrat ex
aliquorū malia puta usurariorū seu alioꝛ
pecuniosorū vendentiū merces suas ad
terminū Vt valeant aliquid plus lucra
tī et boni mercatores non possunt vende
re merces suas etiā iusto pcrio Vel si etiā
aliquis tūc manus et patens aliud adhibeat
impedimentū sine rōnabile tā limitanda
pcia nel prohibenda merces alio defecti
tiam malicios indulgendū nam ē ff de
rei ven. l. in fundo et cū de cōstitu. spi
tuali c. ij. Item iusto pretiū considerat
super mercantijs ꝛcō laboris et sumptuū
mercatoris Vt ē methodus ꝙ. in addi
tione Quod intellige nisi in loco Vendi
tionis aliud est tūc pretiū non introduc
tum ex aliorū malicia ut dcm ē sed ex
tum ex aliorū malicia ut dcm ē sed ex
candicione tpis seu negotiationis puta
tū tpe messium et uindemiarū solent fie
mentum et uinū minoꝛi valoꝛe Et idem
in silibus Vel cum merces ex habūdantia
a minoꝛi venduntur et maioꝛi ꝛcuniēte
pecunia Nam cū mercator possit pcia
augmentare ex varietate locoꝝ et tempoꝝ
ex qua pcia i eisdem diuersimode sta
tuuntur ita debēt et minuere pcia cum
considerāda sunt respectū locoꝝ et tem
poꝝ non solum in augmentatione sed et
in diminutione ff. si ꝛcō pe. l. unica et de
rectu. mīs sim̄ natura ē 2ᵒ videndū quid
si aliquid vendit̄ ita ad tēpus ꝙ maioꝛi
pcio pro qua verisili dubitatur vtrū tpe
solutionis pcij sit res maioꝛi uel minoꝛi
pcio valitura tū vendens putat ea non
valitura maioꝛi ꝙ tunc valeat an commit
tatur usura ꝛcō Inno. videt tenere in c.
in ciuitate cū. eo sufficere ad quemlibet
usum ꝙ venditor credat eam non valitu
ram maioꝛi Et cū Inno. etiā transit de
anta. de iur. qd̄ verū puto ꝙ tum ad pcia
Quia vero ad restitutionem distinguendū
credo Vtrū venditor hoc putauerit ex
probabili coniectura et tunc tenetur sine ex

lem et non teneatur ad. l. cum quidam ff. quid ergo ff. de acqui. hereditate. Vbi dicit Quod si heres etiam solus putet adesse impedimentum adeundi hereditate adire non potest si iusta causa motus crediderit facit etiam ex de sen. exco. Inquisitionem dubio transit non affert si apparet vtrum rationabiles uel non puta qd iste vendidit ad restitutionem teneatur ex quo non puratur item plures valituras quia in re publica quibus e moderator et arbiter Et in dubijs tutior pars e eligenda ex. eo in rubrica Tertio quod si propter terminum res plures venditur non fit ultra iustum uel valorem Intercurrente usura ꝓ vide qd si sic ex quo causa finem res venditur maiori fit satis existimo qd cum propter hoc non excedat iustum uel valorem non committatur usura cum hoc tam non lucrum sed sum consequatur interesse ex. de usuris c. fi. Et si dicatur non posse contingere qd si res venit pluris causa finem non vendat ultra valorem iustum cum res tua valeat quanto presenti pretio vendi potest et sic si finito pretio non plus timebat si pluris ꝓ terminum venderet ultra iustam existimationem accepit potest videri qd hoc non sequitur Nam verum est qd res tua valet quantum vendi potest. s. cui certum non vero singulari eventu Vt sicut ille non diceretur iusto pretio vendere qui tam pretio maiori vendit alicui qui coster faceret alijs forte quia ille ad rem maiorem habet affectionem Vel quia ea magis indiget ff. ad l. falcid. l. pria Item non dicitur iusto pretio emere qui minori pretio tam emit ab aliquo qui coster ab alijs emeret forte propter venditoris necessitatem Vel quia non potest merces tanto tempore retinere quanto alijs facient et lucrari Item certa quia ex malicia alterius potest iustum pretium impedire quod notare non debet ut e postea dictum b

Quod de mercatoribus qui habent pro statuto qd quicquid emit uel vendit tales merces intelligatur tales uel tali dilatio solutionis Et si venditor propter hoc non approbat ad pretium non e usura al' sic vt ex predicto. s. notari potest Et si postea considerata de pretio et dilatione velit emptor nunc solue et sic de pretio minus patet qd prima venditio usura e. s. vltra pretium nisi forte tali minutio pretij fiat ratione alterius mercis de qua vide b. vsu ra. i. s. xvi. qui incipit Sed numquid e usura a potest etiam ee qd venditor nunc mutet de pretio propter mercatum et sic potius e inquirendus ex parte emptoris vtrum

potest queri si emptor hoc tam committat usuram cum nunc solvat propter futuram solutionem Et videtur qd non quia plus salue videtur qui ad tempus solvit misericordia. s. plus Sed iste s. loquitur de re arte soluente quia tollitur ei facultas retinendi tam type contracto quia etiam cum eius damnum Sed aliud e in spe te soluente vel contra Verum puto quia aliquid certi lucri capere propter pecuniam solutionem usuram mutuo Vt probatur in c. nam sicuti s. i. ex. eo. nisi forte soluens ante tempus posset aliquod iustum interesse ꝓ tendere Vt s. Vsura. i. in primis b

Quod si aliquis vendat res pro certo quod nunc currit et addit pactum qd si plus valebunt usq ad pascha vult illud plus Si vero nunc valebunt non vult nunc Et hoc hostien. procul dubio e usurarius iudicandus cum in pacto claudicet ad. C. de solu. l. pul. Con. Vb. a Idem in sum. li. ii. ti. vij. q. xvi Et hoc intelligendum qui contractum appo nitur tale pactum al' licet adderet huiusmodi alia non fit vsura cum non assit mutuum vel equipollens quod ad usuram requiritur vt s. Vsura primo in primis b

Quod si vendam predium tali conditione qd usq tot annos si reddam pretium rehabeam predium Et hoc dicit. Et hoc non e mutuum vel licet usura emptor facit fructus suos quia venditio e Et hoc intelligas nisi talis venditio facta fuerit in fraudem usurarum qd potest presumi si modicum e pretium respectu valoris rei ex. de empti. et vendi. ad nostram Item si sit in pacto qd restituat aliquid plus quam fuit pretium a Idem dicunt doctores Vt not. Io. Andree. in c. In decretali ex. eo. b ex. de pignor. Illo modo Idem hostien. et s. a Idem in sum. ca. ti. q. xxv. Vbi idem dicitur hoc eodem etiam si venditio fiat tali pacto qd quocumque soluatur pretium a tali venditore uel eius herede reddatur predium predictis etiam contra. Io. Andree. de empt. in c. requestus. ex. eo. et sum. in dicto c. ad nostram Addes qd pauitas pretij non facit presumi usuram nisi addatur alteri quicquid vt qd bene dixerit possit reddi b

Quod si quis emat fructus suos segetes fructuras hoc anno de agro seminato Et hoc Io. non e usura ex forma contractus potest fieri in fraudem usurarum Vt si verisimile sit qd fructus colligendi etiam computato dubio qd possint impedire valebunt tunc plus qd id quod tunc datur a Magis si e talis persona que contractus huiusmodi solent exercere Et restituto e ei in foro penitentiali iudicanda hoc eodem Io. et s. ca. ti. q. xxvi Et hoc debet intelligi qui steterunt pinguia salutis al' non est usura

cum non assit mutuum nec equipollens sed
alia franus obligans ad restitutionem b Si
autem probabiliter dubitatur vtrum plus nec
minus debeant valere non est usura Idem
hosti: et vi. a Idem in dicta q. xxvi b Et
eadem mado dicendo si emat fructus quen
turos usq; ad tres nel quatuor nel plures
annos a Idem in sum. co. ti. q. xxvij. Vbi
et additur fin raÿ. q ibi in foro iudiciali
procedituꝝ p confessionem Et idem dicitur co. ti. q.
xxviij. Quod intellige nisi ex illa
correctura oriretur scandalum quia tunc opor
teret aliq; emit scandalum satisfacere ex de
homi. ex lib. i. et de purgat. canonica per
totum. b

¶ Quid si quis emat a comunitate nel collegio monasterio seu etiam a priuata psona
certos annuos redditus in vita emptoris nel
ad quodcunq; tempus vsumfructum alicui possessionis fin R. fin W. non est usura ex forma con
tractus posset aut ee illicitus ex pte ve
ditoris quia assumit natura desiderandi
mortem eius aut ex parte emptoris quia
forte in minus pauco precio emit pensatis
circumstantijs de verisimilitudine vite eius
et quantitate precij vel valoris ipsius usu
fructus Si vero qui emitur a priuata p̄s
dicitur tanta ipsius venditoris est tenor
magis clarum ꝑ tutum ad hoc vt nullus
mortis desiderandi hoc cau a De W.
dicit q licet iste contractus non sit usu
ra ex forma cui ti hugonis redditus a
nunc psonalis sit sine hereditalis non autem
predialis Credo licet quidam legiste dicant
ꝑtium q illicitus est contractus tum quia
emptor facile posset desiderare mortem emp
toris tui quia multum est emptoris precium
sicut in fructibus agrorum et vineaꝝ Vt
in sum. co. ti. q. xxix In hijs tui videt
facienda diuisa inter redditus tam constitutos et de nouo tam constituendos Vt
patet p Inno. ex. co. In ciuitate Vbe
riani Idem not. do. Anto. de butr. faciunt
hanc quem aliquis emit redditus certi
fundi in perpetuum nel ad vitam sibi nel he
dibus dubitatur an sit licitus R. licet
inquit aliquis sint tui heres sunt hugonis
contractus fin Inno. et Jo. an. sine emat
redditus domus sine psone puta ecclesie
nel sexus alterius sine etiam ematur actio
cont. alium competens dato etiam q forte
minori precio vendatur dummodo valeat Et di
cunt hanc verum sine redditus sit certus si
ne incertus sine in pecunia sine Talis Et
sine emantur nouiter constituta sine etiam
constituenda Et licet aliquatenus mirum dum
valeant emantur non indicatur contrac
tus illicitus quia cōtingentes sunt modico
sine dolo tamen se decipere creditur Consulunt

tui Inno. xpi fidelibus q ab hugonis con
tractibus abstineant. s. q de nouo propter
hoc constituta redditum nel exactionem
emant dicunt q hoc est penitus illicitum Et
si quis accepit centum a tercio nel obliga
tione de centum ipse constituat se debito
rem redditus annalis maioris quantitatis
quia accepit Con. do. pe. de ancha. in c.
Vsurarum de usuris li. vi. Vbi et dicit Et
Quero si constituit alicui certam pensio
nem ad vitam pro certo precio Nunquid talis con
tractus sit usurarius R. fin Oldradi
et hosti et Inno. et Vincen. et thoff In
dicto c. In ciuitate q non quia fin aco
pdictos talis contractus est licitus q tol
litur suspicio usurarii esse in contractibus
Idem etiam dicit tenet Jo. an. q puto li
citandum nisi verisimiliter emens sit plus
in futurum accepturus de. c. fi. ex. co Ht
dicit pane q debitor usurarij mutuauit
facio pecuniam eo pacto q ipse soluet usu
ras usurario in futurum currentes fin tal
mutuans sit usurarius Et videt fin
doctores q non quod dicit verum fin Jo.
an. qui ex illa pecunia intendebat satis
facere usurario al' cessante forte doctor
Et ideo si tenet a socio cui mutuauit usu
ras peruenit ad restitutionem tenetur b

¶ Quid de hijs qui emunt a pauperibus
bona nel alios quos illi forte non hant
et locant eis R. fin W. si emptor facit
nel credit q venditor illa non habet et
locat eis p annua pensione usura est Vel
saltem in fraude usure fit a J. pstatur
fin eundem W. et in sum. co. ti. q. xxxiij.
Et tales anno tenentur ad restitutionem
cui mere reddem sine ea receperunt. s. ex eo
q non est ff. de condi. sine causa p totum
b Si vero credit eum habere et sine
fraude emit non est usura Nec etiam
potest q dum durat bona fides fin eundē
et in dicta. q. xxxiij. Et addit Ideo credo
de emptibus fructus terrarum ab hijs ti
bus hoc ille Et licet in pdicto casu do
sit aliqua pena non tui de ea obligatio ad
restitutionem ex qua pensione accepimus
sine causa ut dictum est nisi in quantum pos
sit probare aliquod damnum interesse non tui
tenetur ultra q sit factus locupletior q
dum fuit bone fidei ff de petit. hered. l. Vtru

¶ Quid de illis qui nunc emunt etos b
equos tradendos emptori ab ipso venditore
in certis nundinis R. fin W. si emantur
minori precio quam extimetur eos ibi
et tunc valituros usura est Si autem de ma
iore verisimiliter dubitetur non est usura
Idem in sum. co. ti. q. xxxiiij. Et intelli
hoc si interueniat primatura solutio al'
non est usura ex. co Mercatanti licet pos
set ee alia inequalitas ad restitutionem nec

obligans Sed quid si quis hmõi pecunia
nolebat ire ad nundinas ad emendũ mer
ces ex quibus lucraretur et ecco indiges
pecunia mutuam illã accipio assecuris me
illam restituẽ cum lucro spato nũquid cõ
tractus sit vsurarius ℟ Imo. dicit q sic
Sed hosti tenet q tali mercatori obliga
tus sum ad interesse illius lucri quod ex il
la pecunia verisimiliter erat facturg dñs
nichil fiat in fraudem vsurarũ Et talis
mercator dicto modo non consueuerat ẽ
dere pecuniã ad vsuram Con zay. vt et
patet ẽ vsura ꝑmo ff xxv. Sed vt nõt
Jo. pe de ancha. in c. vsurarũ ex. co. li
vi. Jo. an. tenet cum Imo. dicens q nu
tem̃ habet locũ saltu post morã debi
toris et non ante nam sante posset q mu
tuat querere de spato lucro facile cet
mutuanti fingere q vult cum sua pe
cunia alio ꝓficisci Vbi tũ lucrabitur et
illo requisito fenus exercet Istis aut fig
mentis non ẽ via aperienda ex. de usur.
quato Et hoc placet Jo. calderini hs ille
Pot dici q ubi ex qualitate ꝑsonarũ est
sat sufficio vsurarũ obtineat dictũ hosti.
et zay. quã interesse computari pot ex
iusta causa non satis post morã sed est
ante vt patet ẽ ff. v. in additione ℟
Ita dicit Item quid si quis a mercatore ve
lit emere merces tanto carius quanto
loco destinato cet verisimiliter venditurg
Et sic conferre verũ pretiũ cui spato luc
Nu venditor sit vsurarius ℟ ꝑmo Imo. q
non dumodo reputatis ꝓpriis et labore
non accipiat vltra id quod in loco erat
venditurus verisimiliter lucraturg fuisset
quia quo iure ꝓt vendẽ carius ꝓpter
dubiũ temporis ex. co. c. fi Eadẽ mõ ꝓpt
dubiũ loci ꝓsumpto arg de tempore ff si
cer. pet. l. vicũ Et hoc placet zay. Sz
ut nõnt dictus do. pe. vt ẽ hosti cont.
quia decretũ via fictionis cõtra dic
tum c. quato Johannes vero calderinus te
net dictum Imo. cui pretiũ statim solu
tur quia tunc spatũ lucri alterius loci pot
modo percipẽ emptor sicut poterat credi
tor sed si hoc pro textu solutio ꝓcij dif
feratur tunc tenet dictum hosti. q de
facili posset fraus cõmitti Ista ille pot
dici interesse ex quo non pot percipi sed
bñ ꝑm extimationem dubij eventg vt ẽ.
Vsura ꝑmo ff xv. Vbi ex condictione ꝓ
sonarũ tollet suspicio fraudis b

¶ Quid de his qui emunt frumentum et
vinũ et hmõi dum tempore quo val
lentur ut postea vendat carius ℟ q
hoc pot fieri ꝓpter quod ꝓpter cor bo
nũ sic Joseph emit frumenta vt habe
ret unde ꝓmideret populis tpe fa
mis et hoc mercatorum ẽ Dicendũ ꝓpter pro
visionẽ suam et suorũ sicut si aliquis mer
cator timens ne postea oporteret eum
carius emere pro se et suis et postea q
non indigebit vendidit sicut cotidie fit
vendebatur et hoc lucrũ ℟ ꝓpter pacta
tem ut. ff. de lucro prouideret pauperibus
et hoc iterũ licet dumodo ita moderate
hoc faciat q communitas per carestiam non
ledatur Quo ꝓpter excludam usitata com mu
tationes ꝓ modũ mercationis ut nõ inten
dat carestiam inducere sed potius suam ar
tem siue mercationẽ exercere quod potis
sime locum habet qñ hoc ẽ ꝓpria mercatio
nis eius Ita q pro sua opera recepit
lucrũ Vt dicũ ẽ b. Emptio ff. viii. l. ꝓ
quarieria ff. ut carius vendat in illa alia
ciuitate uel villa putata sibi ut ca
restia inducat et conservet Ita q haec
reputantur ab eo emere et postea ad libitũ
vendere Et isti tales eisdem pertinent
Vt etiam dicũ est ẽ. Emptio ff viii. hoc
breuiter sumpta sunt W. Imo. et hosti. Et
addit zay. q tales non ꝓpter hoc reputendi
ad restituendũ certe ꝓsane sed pauperibus
Et sum W. hoc intelligendum de honestate
et consilio non aut de necessitate a Nisi
ex facto eorũ alii fuerint dampnificati qua
tunc tenentur restituẽ damnificatis arno
ex. de Iniurijs c. fi. b Et idem intelligẽ
dum si quis emat alia ꝑ victualia Vt auri
uel argenti et hmõi vt de talibus
carestiam inducat et ipse lucretur. Et de
hac materia ẽ emptio ff. viii a Idem quod
in hoc ff. nõtat in sum. co. ti. q xl. ꝓcius
etiam con doctores canonistę Vt nõtat do.
pe. de ancharano in c. 1. ex. co. li. vi b

¶ Pone quidam habet recipẽ censũ ab alq.
certo termino Venit tertius emens ipa
iura cũi debitorem pro certo nonaginta
que nunc solvit Nũquid emptor cõmittit
vsuram ℟ si iste emit tm̃ in quantum vere
ẽ interesse sum aut ꝓtium vere ẽ extimandũ
siue timendũ ne ille debitor solvat aut q
tus ẽ futurus labor recuperandi non est
vsura Si vero alit vult diminuẽ pretium
solum ꝓpter hoc quod nunc solvit sed in fu
turo recuperabit plus ẽ manifesta vsura
a ¶ Quia ꝓpter prematurã solutionẽ minus
ei emit ꝙ verisimiliter res fiat Valitura
ex. co. c. fi. Et sic limitanda sunt que dic
ta sunt. ẽ. ff. v. de emptione mercarũ b
Et nõ. q talis emptio iurium presertim
qui de hoc nunquam recuperet litigium si fiat pro
minori pretio non valet nec iste emptor
poterit plus petere ab ipso debitore ꝙ.
quantitate solvit etiam si residuum fuit
ei donatum C. mandati l. ꝓ donatore et l.
ab anastasio quod pro bono cui statutum
ẽ negligentia orientium et moriencium
a Sed si cessio iurium fiat ex vera et ite

ḡra donatione valet in totū al' nō valet
in totū al' non valet nisi ꝓ ꝓrte dati
ꝓcij Et hac nocte quo ad petitionē fac
endam a debitoribus ut obmentur lucrifie
que possent ꝑ hmōi emptiones accu
rere Vt in uerbis allegatis Sed quo ad
emptorē et venditorem talis contractus be
ne valet cū nōia debitorū possent emi cētā
ꝓcio iuniori q̄ sint ipa debita secuata
tm equalitate Vt nō do. Anto. de but in c.
In ciuitate eꝝ. co. et ꝓz b. s. v. t addicione
Item plane q̄ quedam ciuitas indigeat b
pecunia et indigentib⁹ ciuibus prestantiam
minutio ꝓmittens et obligans prestanti
bus certa pignora et certum lucrū Nūquid
prestantes cōmittit vsurā R⁹ ex quo co
acte facium et ꝓtez hoc forte i multā ci
uitatem uertitur Ita q̄ libenter ad hoc
cessarent si possent non ē vsura Sed uide
hoc ē alia dubitatio Vz q̄ si postq̄ ciuis
ꝓmo prestitat veniat 2o et cuat usura a
primo ꝓ uicesimi precio eo q̄ nunc valent et
Nūquid iste 2o cōmittit vsuram R⁹ ut in
ꝓcedenti s⁹. d Certe iste contractus ma
nifeste apparet vsurarius cū quodquod ac
redat sorti in mutuo sit vsura nisi affirm
verū et certum interesse q̄ potest extimari
etiam dubio eventu sin conditionē ꝓsona
rum Vt ō. vsura i. s⁹. xv. Non aut potest
poni interesse certum ꝓ incerto Vt ibi ꝓz
d Et nōt do. Anto. de but in c. salubriter
eꝝ. co. Nec excusat a peccō in hoc cāu ca
ctio uel alia necessitas eꝝ. co sup eo et quod
metus ca c. sacris Et si principalis ē illi
citus similiter et accessorius eꝝ. de regu. iur
c. accessorium li. vi Sed si ciuitas non acci
pit mutuo sed ita ut non reddat accepta
licet ꝓ illo annuatim aliquid tribuat si
cut fit in ꝓscriptis venetiarū et i mona
bus Florentie et in locis Janue Illius est
casus super quo aliqui theologi et doctores
dubia dixerūt Sed salua meliori iudi
o videtur contractus licitus cū hoc cau
non sit mutuū sed potius venditio reddi
tuū ciuitatis que fiera pōt Vt tetigi ō.
s⁹. v Et nōnt doctores eꝝ. co in ciuitate
Vbi et do. Anto. de but addit Et ꝓdicta
faciūt ad illud q̄ venetijs sepissime cerno
scitur in dubiū Vbi cū omēs qui hactenus
cantile cēnt pecunias in cōi distribuūtur si
billatim dcm⁹ cōe cēdet cūs quolibet anno
ꝑ centenario quāq̄ quinq̄ q̄z minus sed ca
pitale nunquam restituit Et notant² in
ꝓscripta Et ille qui habet in ciuitate dca
mille uel tria milia vendit alij uis sua
et cualiumcūq̄ onē quod ꝓpit Que
ritur an iste contractus sit licitus Et cī
det ex ꝓdictis patet q̄ sic q̄z recepit
reddituū in pecunia tam constituta Item
idē reddituꝰ crescit et decrescit Et possit

cōmunitas in totum abolē si vellet et nō
cndere Item non ē quasi quasi reddituꝰ
q̄ est vnius possessionis immobilis et sic
videtur q̄ licitus sit contractus talis per
dicta una et cōnes hec ille Idem erā
dicit do. pe. de micharanis in c. vsurarum
de vsuris li. vi Et subdit ro pro tū mit cō
silia fiorentina consilio cccxcij. quidam theo
logum disputasse latissime questionē istā
et conclusisse tenuisse q̄ quo ad ipos ciues
coarte mutuantes ciuitati non sit vsura cō
senda si quid ꝓ illa sorte coarte mutua
ta aliquid recipiant Ab quib⁹ aut emere
talem redditum annuum vsura ē cuiꝰ cō
nes et materia non refero quia mea iudica
o de iure efficaciter non concludunt nec
tollunt cōnes Et illa que ꝑ doctores
supius sunt dicta hec ille ꝓdicta pōt
intelligi nisi ciuitas constituat ꝑ
dictis nouos reddituꝰ forte si antiqui
et similibus uel alijs sunt consumpti quod
non liceret quia hmōi emi non pōt
Ita ut qui eos vendit ad illos obligetur
Vt nōtat in dicto c. In ciuitate ꝑ doc
to et nōt do. pe. ꝑfatus in dicto c. v
surarū Vbi queri an licita sit emptio
reddituū alicuius castri uel fundi ad certū
tempus uel incertū puta ꝓ se et suis
heredibus et videt sin Imo. Jo. an. et
Imo. et hosti in dicto c. In ciuitate q̄
sic nec sapit vsuram q̄ talis reddituꝰ
erat iam constitutus an contractū pu
ta census tributū pensio et similia Se
cus si tpe contractus nascatur sine con
stituatur Et idem dicit in emptione nu
mmi sine actionis ut actio iam nata
ad mille possit emi ꝓ minori precio
Patet ergo q̄ ꝓ ꝓdictis ꝓcessit no
reddituꝰ constituti non possent ali
cui illicita Et sili forent illicita et
super et antiquis si ex ipis dapnificā
retur respublica que equipetur pupil
lo C. de iure rei pubce l. rem publicam
li. xi Vnde cius administratores non
pōt eam dampnificare nec factū eorū
in dampnū reipublice valet ff. de de
cre. decur. l. ambitiosa et C. de epi. et cle.
l. presses Et in his casibus pōt intelli
gi dictum tenentium hmōi impsitia nō
fore licita

¶ Circa ꝓdicta primo quero quid si aliquis
non vult emere ꝓdictum sed reddituꝰ ex
alterius predio ꝓpter quod dnus predij
constituit nouum reddituꝰ forte laborando
alicui ꝓpetua laboratione ad certū affic
tū in pecunia uel rebus alijs constitu
tum que vendit ꝓdicto An contractus
sit licitus Rndeo quod dici q̄ sic quia
hic ē quasi emptio et venditio Et sic
pōt fieri sicut ō. dictū ē de emptione

reddit⁹ iam constituti Sed alij cōiū q̄ non p̄ōt ita fieri fraus in reddit⁹ iam constituto ficut in eo qui constituit de nouo Vnde dicitur q̄ ex hmōi contractu non p̄ōt p̄cipi vltra q̄ datum sit Imo in c. In ciuitate ex̄ eo non approbat nec reprobat sed ait recte bene consule dum et omnibus fidelibus q̄ ab hmōi mōdi contractibus abstineant s. q̄ de nouo ꝑ hoc constituūt reddit⁹ uel actione non emant Et subdit illud aut permittus vi⁹ illicitū q̄ ꝑ idem qui dicitur emptor in se constituat reddit⁹ et actionē quas se obligat ad plus dandum in pecunia uel specie q̄ accepit Intelligendum q̄ Imo. vocat hic emptorē illū qui in eo contractu resolutiuo primi ex pacto de redimendo emit qui in principio fuit venditor Vt patet ꝑ de iudeo. de hered ibidē de quo ē in g̃ v. in additione Nam appellationibus emptionū et venditionū q̄mus tue vtimur ff de act. empti l. veteres et l. se

1 Ro quero quid si quis emit prediū cum pacto de redimendo vsq; ad certum tēpus uel quicumq; petitu reddatur et interim emptor ipsi locat venditori pro certo affictu an licitum sit Re ꝓmia facie contractus licitus dicitur nam licitū ē vendē ac etiam emere cū pacto de redimēdo ad certum tempus uel quousq; C. de rei vend. et empt. l. ij. Sed verū ē q̄ sub isto contractu pot facilitē palliari vsura Et ideo ex circūstantijs pot p̄sumi in fraudem vsurarū factus ꝓpter quod si loco vbi actus consuevit hmōi fraudem in tali contractu fieri iam ꝓsumitur actum quod ē consuetū ff de edili. edic. l. q̄ si nolit §. quia assidua Et de aqua plu. arcen. l. si ꝓtius §. certe 2o q̄ etiam in loco vbi sit consuetū tñ ipē cōsentit ē vsurarius q̄ ꝓsultus ad agere quod consuevit facere ff de profess. arti. l. vel vnusquisq; ex de regu. iur. semel l. vi Et in fili notat Imo. s. in pena apposita ab vsurario i. c. quam ex. de pen. Et idem alij docto res vt patet ē vsura i. §. xxvij. Addi tamen 3o si modici fuit pretij emptionis Vel factum sit pactū de redimendo p̄ maiori pretio vt ē §. in cū additionibus Quo si ex pacto remodū uel inremodū rei vendite excepto constituto affictus ꝓtineat ad venditorē eiusdem rei conductorē Nam hoc ē contra naturā emptionis cum re empta statim remodū et tremodū ad ipm debeat ꝓtinē emptorē ff de remo. et fructu rei venditē §. illud Et sic pot ꝓsumi in fraudem factū ꝓsertim si ipe conductor et venditor non possit se q̄ velit ab alligatione hmōi affictus liberare Cum i affectuali contractu sit quedam emptio reditus de nouo constituti ad que ipe met constituens et vendens obligatur quod ē peccatum illicitū vt patet ꝑ Imo. ex eo in ciuitate et in §. precedenti Cum ꝓpter attendi debeat recti affectus q̄ verborū varietas siue circūstantias ex de cle. ad sanctā Relatu et C. mādati l. ab anastasio et in c. tu quid de iure iur. l. vi maxie cum non credendum sed abundanter sit fraudibus ex de iudic. quāto Item si nulla adeet vsurarū fraus tñ tale pactum q̄ venditor recipiatur recto ducē continet me equalitatē si emptio facta ē pretio equuali tpi rei cui et item habeat ꝓ pretio et insup hanc obligationem que iudicatur ꝓpter q̄ vltra pecuniā constituūt ff de cōdictione empti. l. fundi ꝓpe et ideo emptor in hoc ꝓfugiat venditorem vltra licitū emendo minori pretio dicti obligatione computata et sic ad restitutionē tenetur Vt ē emptio §. ij. Item pot p̄sumi fraus vsurarū si quis ꝑtica predia vendat ad hmōi contractus faciendos q̄ non ē verisimile q̄ intendat emere aliena q̄ ꝑtica non vtiliora vendit rei hoc sint ꝓpria et nemo ꝓsumatur velle ex contractu recti cōtra agere l. non ad ea ff de rebus dub. et demonstra.

2 So quero quid si quis vendat pecuniam puta auri ꝓ maiori pretio q̄ sit coram iudice q̄ si vendens non pot ꝓtendere aliquod licitū mixtū puta labores in suptum hmōi negotiationis uel omnes dapnū seu rei sortis usū lucri bñ extimationē dubij euentus illicite agit cum hoc videatur quadā equipollens mutuo vsurario s. ex simplici datione plus aliquod accipē Et si non esset vsura saltē ratio ē licitū illicitū ne vendat rem maiori pretio q̄ valeat et ad restitutionē obligatur licet emptoꝝ res fuerint nocua seu lucrosa ut ē. emptio §. ij. Et ex hoc pot discerni qualiter cambia sint illicite fieri Sed aptius et magis illicite fiunt q̄n emptor ꝓmo dat aliquā pecuniē quantitatē aliam maiorē ꝓcij recipiat sine interesse de qua dicim ē quia hoc ratione ē mutuū vsurarū cui mutuans dederit et magis velit accipē licet ad palliandum interponatur locus uel aliud ficte contractus Vt ē. vsura i. §. xxi Et similiter cambia fiunt Quia aut emptor recipit maiorem summam et reddit minorem de qua dictum ē ne ꝓmo §. sint ꝓmo dat minorē et postea recipit maiorē de qua nunc factum ē Et ad istas duas modos ꝓcedalia alia ꝓtinentia cambia reduci pnt et discerni Vtrū sint illicita Nam si illicitū videt quodquod ꝑ cambio accipitur vltra id quod dat excepto ꝓcio temporis interesse b

Quia in.ª s. de vsurarijs manifestis que dicatur manifestus R. sm hosth. Vno modo dicitur manifestus p euidentia facti puta qua mensam tenet patam ad vsuras az.m ex. colha. de. tua et c. fi. Alio modo si sit de hoc in iure confessus uel conuictus sed sola fama non sufficit ut manifestus dicatur a s. que ad penas passitas requ manifestos ex eo quia in aibus ex eo q.p.j. li. vi. Item b surarios dicitur manifestus post publicationem Et ad publicationem faciendam sufficit q vocatus confitebatur uel nec[tamen] p testes conuictus ex. de colha. cle et multi. c. fi et c. tua sufficiunt etiam recta aztho tum fama ex eo. ci in dyocesi Et q[uo]s nullus appeat accusator sup hoc tu procedit epus ex officio suo qui pot compelle vsurarii ad restitutionem faciendam sm eandem hosth. et in sum. li. ij. ti. vij. q. xlviij. Et etiam do. Anto. de but dicit in c. quia in aibus ex. eo. q. manifesti vsurarij dicuntur notarij uel q[uo]d. quos e fama tu aliquibus iudicijs et postea sunt publicati p dom c. cum in dyocesi Et ibi etiam videtur hs sententie gho licet manifesti q[uo]d dicatur quod recipiunt e et q[uo]d pot etiam si non sit notorium sed interdu quantum pro notorio ij. q. j. manifesta Et ibi de hoc gho ma ghisbra b

Que pena publicatis vsurarios R. sm q. sunt excoicati ipo iur. non dico sim pliciter sed quantu ad tria videlicet q non debent recipi ad canonem altaris nec debent recipi cantu oblationes nec debent recipi ad ecclastica sepultura si ni hoc petra deteserint ex eo q. in aibus

Quid si sacerdos recipiat oblationem manifesti vsurarij R. reddere compellitur ex eo quia in aibus Et sm hosth. dari deb epo Vt sm eius prudentiam restituat illi a quo vsura torta e si inuentus alio quin pauperibus erogatur az. xv. q. vj Constituit d pau hoc fecit sed de hoc latius dictu e b. restituitis 1. q. vi b Et debet sacerdos manere suspensus ab executione officij donec satisfiat arbitrio epi eande penam meruit qui eos tradit ecclesiastice sepulture in dicto c. quia i aibus sed hodie sepelientes sunt excoicati ipo facto Vt jnfra. eod ex. de sepultu.

Que pena concedentiu damos vsurarijs alienigenis R. nec collectu nec alia vtilitas aut singulis psona dent timere q vsurarij alienigene s. non oriundi de terris ipoz[um] publice vsuram exercentes uel exercere uolentes habent domos conductas seu al' habitent in terris suis Sed anus j. tres meses de quis terris expellendi sunt Item nemo det illis laicis uel alio titulo concedat aliqua damus ad fenus exercendum Al' si sunt prelati archi epi uel epi incurrunt ipo facto suspensionem Si sunt minores clerici singulares in curiis excoicationem Si e collegium uel

Vsurarios meruerunt interdictu Et si talem sua[m] p uiginti sustinuerunt a s. anno indurato ut in c. j. de quo j. b extunc tenent ipsorum sunt interdicte q[uo]d dm ipi vsurarij. macantur Si vero sunt laici debent p ordinarios ecclastica censura compelli ex eo c. j. li. vi a Et ibi not do pe. de ancha. q hoc intelligitur de vniuersitate seu collegio tam ecclastica qua seculari sm W. et archi licet aliqui tenent oppositum de ecclastico Et addit non obstat q sm istu intellectu tales ozies essent interdicti q[uo]d e faciendu ita esse ubi ista attentantur Et licet istud sit notorium non tamen dicit q[uo]d est q epi et prelati et minores clerici sunt suspensi et excoicati Vt dicit tex. Sed contra ista inquit Remedium est q prelati hanc constitutionem frequenter faciat publicari cum recipitur in c. j. de locato et de actio. sicut olim Et quia nec illa nec alia eis incumbentia compellunt pot eis obici id quod no. de rebus eccle. non alie. c. fi. In hijs uersibus videlicet Episcopi multi sciunt usure sue male vti Cum sint rapaces non audent rapacibus vti hec ille Item pena hui capli abstinet con amicos vsurarios tam iudeos q xpianos cu modi[s] tricte loquitur sicut et cle. ex grauj. ex eo c Que compulsendi etiam Iudeos Vt patet ibi p gla. sup uerbo remissa Ubi etiam idem dicitur tene Paul' de cleazarijs et do. dominicus de Germano in c vsurariu ex eo. li. vi. Et duo Lanzi de florenc. in suo tractatu de vsuris q. xvij. Et hal. in quodam consilio quod incipit Inter iudeos Vbi dicit q clerici Iudeos locantes domu ad publice fenerandu ipso facto e excoicatus p dom c. Et subdit q dicitur quos locare iudeo ad fenerandu si sciebat q talis consueuerat publice fenerari Nam ex qualitate psone presumitur q ad hoc fecerit ut C. famil' herc l. si filius et ff. de pugne. actio. l. vel di uersorii Et p[re]sumitur animo ex effectu C. de usuris. l. si non quia primo si locator hoc a principio nescivit statim q scivit videtur illum de domo expellere al' ad hoc consentire videtur lxxxvij di. error tu sim libus hoc ille b

Quis vsurarij manifesti petit recipi ad confessionem uel sepulturam R. non sufficit q in vltima voluntate mandent de vsuris satisfieri sed oz vel q de ipis

sit satisfactu qzo ut corū facultates pari
untur. Vel saltem q illis quibus facienda
t restitutio si presto sint aut alij. q illis
possit acquirē nel illis absentibus ordinario
loci vel vicesgerenti aut rectori qzo
rhic ipius vsurarij rogatus aliquibus fide
dignis ydonee de restitutione sit tn ita
s. q si quātitas sit manifesta illa exprima
tur. alioquin t recipienda arbitrio recipi
entis rā ipe tn si scienter moderetur
minorem tenetur ad restitutionē residui
Nullus dēt interē testis manifestorum
vsurariorū vel eos ad confessionē admittē
nel ipos absolue nisi fecerint satisfactio
nē ut dictum t Testamenta quoq; corū
sint irrita nisi predicta fecerint Vt i
r. quod sequitur b ex eo. q. ij. li. vi. a
Et ibi addit. alios aut religiosos et a
los qui manifestos vsurarios rōn. prius sat
isfactos forma ad ecclesiā assi fuerint ad
mittē sepultura. pone in lamentis si consili
o rōn vsurarios promulgate statuimus subiacē

Supra v^to s. de sepulturis q b
curatoribus fautoribus et similiā v
surariorū qui nichil habent preter
vsuras R^x fim W. Credo q possint
licite accipere ab vsurarijs mercedem su
am si seruant vtiliter ni licitis et hones
tis aut mercatijs nam vtilius quam con
sequūtur vsurarij ex ape seruientiū com
pensatur cū mercede quamuis dant ser
uientibus illis nec ptīt dici pauperes
R^x mercedem datam cū loco mercedis
habuerint comodū apz Si aut seruierūt
in illicitis non credo q debeant accipere
mercedem de hugmōi Idem de cultoribus
et alijs casū mercenarijs a de hac ple
nius dictū est ē vsura. i. §. xvii. t addite
C Quid de eo qui consulit alicui b
ut feneretur nel qui mutuat gratis
feneratori ut feneretur nel rōnabat facie
tatem tum aliquo ad fenus extendū vel
qui mutuat vsurarijs ut fenētur Et
ille p^hcipet lucrū inquid tales omes
tenentur in solidū R^x fim W. quidam di
cunt q qui inducit illos ad fenerandū
qui aliter non erant feneraturi non te
netur nisi quantum ad eos pquirit Et
subdit ego credo sine p̄iudicio q ni mouet
rōn taliter inducentes tenentur nisi p
tum ad eos pquirit et p̄tum ad hos con
dicto casū t melioz quā casū qui pres
tant fauorem in rapina nel furto quia
ipi tenentur etiam si nichil pquirit ad
eos Et hoc ideo quia rapina nel furtum
fit simpliciter rōn. voluntate dīi s. vsu
ra pquirit ad creditorē cū voluntate dīi
nec inuenio iuste dare actionē debito
ribus rōn hugmōi inductores nel fautores
ad repetendū ab illis eis illas vsuras
quas ipi debitores soluerūt illis inductis
sicut dant actionē rōn illos quorū ope
nel consilio furta nel rapine fuerūt
nichil ad eos pquirit a Idem in simi
li ij. ti. vij. q. lxvi. b prima aut quia
tutor t saltem qui principales non erant
soluendo Omes enī tales indubitanter sunt
p̄ncipales culpe a Non tn puto ea tenen
tur ad restitutionem principalē nel in sub
sidium nisi in quantum fuerunt causa dapni
Ita q sine eis datum non fuisset Vt ē. rest
tutio ni. et §. i. dapnum aut datum non
i mutuo petitur h in vsurarū exactione Ita
p̄ncipaliter in solo mutuo tenetur ad solu
tionem et non ad restitutionē nisi ex vsura
acceptis p̄ncipaliter vero in exactione Vt
i mutuando causas fictiones nel al' layne
tenetur ad restitutionem Et in hac casu
intelligatur. Za. quinto b
C Quid de eo qui accepit vsuras non alie
no ut tutor curator nel procurator R^x fim
Zay. sicut prohibetur aliquis accipere vsuras
nōie suo Ita et alieno di. xlvi. sicut non
suo Et si accepit alieno nōie tenetur ad
restitutionem si ille cuius nōie accepit
non t soluendo nel non vult restituere
Nam facientes et consentientes pari pena
puniunt. ff. q. i. Notum ni fi. Sed fim quod
addit hosti. a C Item et in supradictis recte
tum Zay. Vt in sum. ca. ti. q. lxij. b Illud
tuq; vtilitatem versus t ipsos et principa
liter tenetur alis in subsidium ff. de eo p
quē factum erit l. ex hac edicto. Et hec
in dubitantes vera sunt de tutore curato
re et procuratore pro eo q p̄stant au
toritatem cūctis seruis de eo qui prebet
mutuū ministerium Vt dicitur in §. Se Item
sciendum q si ille soluit cuius nōie accep
te sunt vsure ceteri liberantur. C Excep
tis illis qui ex vsuris aliquid habuerunt
ut ē restitutio in. §. iij. Et idem quadā
hoc §. notatur in dicta q. lxij b
C Quid de illis famulis qui de mandato
dominorum dant pecuniā ad vsurā debito
ribus et susceperūt postea ab eis R^x fim W.
Si nichil ad eos pquirit non credo q tene
antur p̄sertim si domini al' p se ipos
exerent usuris nel p alios exercent si no
p istos a Idem in sum. ca. ti. q. lxij. ex d'
intelligendum t nisi isti famuli coagent
ad exactionē nam tūc tenentur ad resti
tutionē p ut dictum t m^s p̄cedenti
p̄pter eandem rōnem s. dampnificationis
ex. de Iudeis c. fi. b
C Quid de eo qui ofrendo negotiū alie
ni sine illius mandato fenerat ut ad opus
eius R^x fim W. tenetur ad restitutionem
vsurarij licet nichil ad eum pquirit fuit
actor et minister contractus vsurarij a
Idem in sum. ca. ti. q. lxiij. Vbi et notat qd'

dicatur in ꝑ se Et vtrūq; intelligte secdm distinctionem de qua ē ꝑ. ij. b

¶ Quid de illo qui cum velle mutuare ꝯtra tis induxit me ut darem sub vsuris Rx hm W. tenetur sicut ille qui in ꝓcedenti ꝑ. dictus ē quia indebite impedivit vtilitatem ꝓximi et ei dāpnū adduxit

¶ Quid de notarijs qui sup vsuris scientr conficiunt instrumenta Rx hm hosti. ꝓia ri sunt quia qñ creatur solent iurare q̄ talia non faciant sic ꝑ quos infamer nec de cetero ꝓsit testificari nec instrumenta conficere ex. de testi. licet ex quadam a Ve in sum. co. ti. q. xlv. b Si tñ ab hoc ꝛc ripuit eam ꝓ ope suo quātus illicite de quo vide ē restitutio i. ꝑ. aūpe multis a Et ibi de hoc latius in addicione vbi etiam ꝓt ꝓcē q̄ tenentur notarij ad restitutionem qñ ꝛceperūt ab accipiente mutuū cū ille turpitur non dederit Et similiter qñ ex eorū cautelis seu instrumentis scripta foret exactio que alīs non fuisset scripta Vt ē. restitutio iij° ꝑ. primo Et idem forte in testibus ꝓpter eandē ꝛaz b

¶ Quid de prelatis qui subscribunt et sigillant cēt credulas vsuranias Rx hm hosti. Si prelatus non legit tenorem. vel etiam si legit et vsura non apparet quia forte parua ē ibi maior quantitas q̄ sit mutuata Et ipe prelatus non diligenter ꝛsiderat fraudē facit Sed tamē hm veritatem non conscivit Si vero legit et veritate ꝓspit ꝓcepto ē puri et non commodi vsuratium Nam substrahi a ī multis appellationē iudicet ex. de sent et re. iudi. cum inter nos Idē ffo a Idem in sum. co. ti. q. xlvi Et hoc tñ videtur dicendū de istis prelatis quoad restitutionē quod et de notarijs ut ꝓdictum est ꝓpter eorem eandem b

¶ Quid de vxore et familia vsurarij Rx dic ut ē. restitutio vi° ꝑ. ij. a Idem de hoc ē. restitutio q. ꝑ. vnī. addicione b

Cura vi°. s. de restitutione vsurarum Et primo quer̄itur. Vtrū si non fuerit promissio creditoris aliquid ꝛcipere sed postea debitor aliquid dat an creditor teneatur ad restitutionē Rx Nam hm W. si probabiliter credit q̄ ex sola dilatione gratie ei debetur non tenetur Si vero credit vel probabiliter extimat q̄ ꝓpter mutuū ac ceptū vel vlterius retinendū debetur tenetur a ſ. in quantum ē factus locupletior de cautelis bona fide ff. de petit. hereditatis l. vtrum in bona dicit fides non ē q̄ credit vel probabiliter dubitat q̄ non ꝓpter mercēdē dilectionē sed ꝓpter ꝑ ductas causas ei debetur hm W. Vt i sum. li. ij. ti. vij. q. viij b

¶ Pone q̄ debitor non gratis vsuras solvit postea ad manū symoniaci debitoris venerunt aliqua de bonis creditoris Nūquid ꝑt de eis satisfacē sibi ꝓ vsuris quas ei solvit a W. tenet q̄ sic Vt i d. q. viij. b De hoc tñ dic ut ē bellamo ꝓximo ꝑ. iij. a Cum dicta addicione b

¶ Quid si creditor gratis quidē mutuas set sed tñ inducitur ad mutuandū quia habet spem ꝛcipē vltra sortem non ex dilatione sed ꝓpter mutuū utique. tenetur Rx hm W. sic quia sola spes facit vsurarium vt dictum ē sup. Vsura i. ꝑ. ij. et iij. a Dic clarius q̄ si spes commodi fuit principalis cā mutui vsura cōmittitur secus si extra vt ē. vsura i. ꝑ. i. Et ibi latius in addicione Et licet vsurarius mentalis ad restitutionē teneatur ex. eo consulunt non tñ sic tenetur symoniacus solum mentalis ex. de symo. c. fi. Et ē ratio quia in symonia ē turpitudo vtriusq; partis Et ex solo mō humano pactum symoniace acceptū restituenda ē non illi qui turpiter dedit sed cētibus Unde nec civitas ꝓcipit ꝛcipienti ꝓcepit restituere pecuniā quam accepit a maniam Et ideo papa in hoc tñ ꝑt statuere quod vult ꝓsset etiam dispensare q̄ non solum i mentali symonia sed etiam in expressa ꝑ partium posset ꝛcipi quod cēt symoniace acquisitum Sed in vsura ē turpitudo damnis Et ideo iure et nāli equitate facienda est restitutio nec etiam posset in hoc casu papa dispensare hm W. Et in sum. co. ti. q. ix Et quod dictum ē in vsura obtinet ꝓpter eandem rōnem etiam tacite sito ꝑ symoniā qñ solum ex parte ꝛcipientis adē turpitudo ex. ea dicitur ꝓ

¶ Qualiter vsurarius cōpellitur restitue Rx hm ray. si ē publicus compellitur ꝑ diversas penas Juris quas hēb ē. vsura viii ꝑ totum Item dic vsurarius ꝑt cogi ad restituendum ꝓpter exti rationē ex. eo qui non solū Ite 3°. mo cōpellitur s. qua si vsurarius ꝛpetat ab aliquo vsuras ꝛpellitur ꝑ exceptionem daret et ipe restituerit vsuras vel ferret posse sum ex. eo Quia frustr. Et eisdem modis compellitur heredes ex. e. tua. et c. michael. a Et ibi ꝓ q̄ hoc obtinet etiam quo ad dispositionem dicti c. quia frustra s. q̄ ꝛpellatur a testōre usuram ut dem̄, ē ꝓpter usuras extortas ab eo cui ē hēdi b Con. hosti. et ffo. a Idem in sum. co. ti. q. xlvij Et idem additur hm eosdē q̄ her compulsio fiet cum appellatione remota Sed hoc forte ꝑt intelligi q̄ ad notorios vsurarios cum in notarijs no

requiratur ordo mris ij. q. v. manifesta b

¶ Quod si quis repetit usuras et exactas tur. rōii enim q ipē non restituit usuras quas extorsit et ille rndit se ee paratum restituere si sit qui petat quo procedit iudex ecclasticus Rō hm hoss. faciat prom zari q quātūz solvit tali usuras ven at et rndat et satisfiet ei Et si non venerit aliquis procedet prior petitio si veniat et prebeat fiet eis restitutio Nec sufficit in hoc rāu dari pignera et tamdiu ees ex. de sen. et re. iudi. cum aliquibus ff de pignio. actio. l. q si non solvere Et intelligē nisi magna causa forsan interveniat Vt dicit hosti. et Inno. sup c. quā fraternitatis ex eo. a Idem in simo. co. ti. q. xlix b Qui si is a quo accepit usuras non sit superstes nec heres cui mandabit iudex pauperibus erogari ex eo. ti. et pignora hoc factum fuit preterea procedit al' non Et idem dicendum si vivat sed inopia vbi sit Vel si scitur et ad eū multū non pot tunc faciliter detur pauperibus ex de iudeis Cum sit nisi spretis de rapinis adventu tūc eīm pecunia consignabitur et deponetur a De hoc latius dictum e b. restituto vi in primo in additione xv Quo ad 2m cum sequentibus b et sic procedet prior petitio Et hoc sunt intelligenda hm hosti de usurario notorio a Idem in simo. co. ti. q. l. et dicetur notorius si de hoc in iudicio fuit convictus ut b. restituto iij. in primo

¶ Quo cogetur clericus si forte fuerit b rit usurarius vel forte heres usurarij Rō hm zay. si non vult satisfacere debet suspendi ab officio a et beneficio Vt in c. preterea ex eo b Et si nō emendet debet deponi ex. e. preterea di. xlvij c pilatus Et c. si quis clericorum Et postea si est in correctibilibus cogendus e per potentiam layralem ex. de emptione non ab homine a Et ibi patet q post depositionē prius debet puniri excommunicatione mi nori postmodū anathemate exinde tradi prius seculari b di. xvij non licuit Nec det restituere de rebus ecc

Nisi quatenus de pecunia illa expendetur in utilitate ecce hm eundem zay. et in simo. co. ti. q. li. b Sed de suis si habet sed si non habet tunc hm W. de singulis quos time q peccavit pot se liberare a Idem in dicta q. li. b

¶ Quod si debitor juravit solue usuras Rō hm zay. pot dimitti ecclie monitione premissa ut compellat illū ad relaxandum juratū vel si vult saluare ut satisfaciat deo de juramento et postea potest repetere ex de iurā. ex additionis et c. debitores Qui si juravit non

repete dico q non repetet dicte quatenus juramentum sed indicte bñ repetet s. de iurando ecclie crimē illius Vt sic ad satisfactionē compellat eum Si vero juravit q non demutuaret non tenet juramentum cum sit illiciti ut pote rōii salutem quia nūm Unde hoc non obstante demutuare pot ex. e. tuas et de iurā. quadmodū a Et ibi patet q hoc e verū in quanti interdatur ad salutem q̄rentis Si vero primo paliter quis intenderet ad restitutionē usurarū sibi faciendā non videtur excusari a pretio quia sive pactione sive pro demutuatione in effectu repetitio e Et effectus attendi debet potius q̄ verba vel mentis C. mandati l. ab anastasio b Con hoss. et hosti. addens q si etiam debitor juravit non repetē nec retinere usuras nichilomō ēt usurarius debet restituere ad restitutionē Et cui premia pauperibus erogranda a quia hoc rāu habet ar si principales non intervenirent Ideo succedunt pauperes ex eo cum tu Et ne usurarius ex sua fraude tamodo re patet ex eo tuas Et idem quod in hoc §. nōtatur etiam in sum. co. ti. q. lvi. judicis etiam contra ecclo ut c. i. et c. debitores ex. de usuris. b

¶ Quod si de duobus heredibus usurarij alter fuerit non soluendo Rō hm hosti. tunc alius tenetur in solidū s. usq ad q̄titatem que de hereditate ad eū pervenit Nam ambo ree hereditarie obligate sunt ex. cum tu c. si a hosti. non videt hoc firmiter tenē sed dicit q optimo hoc in rōii multorū favorabilius e quantū ad animas ar si equa et ab oībus approbata Jo non audeo cōdicere Considerata tri subtilitate iur aliud non videtur nisi quo ad heredem qui non fecisset inventarium vel nisi quo ad heredē qui non fecisset inventarium vel nisi quo ad heredem et q tuq; alia respectu rei ex usura seu ex pecunia fenebri acquisitarū que ad eos titulo lucrativo pervenerit ut teneant ad restitutionem sive usurarius sive eius hereditas efficiat non soluendo Vt in sum. co. ti. q. lvi. Sed ecclo in c. tua mas sentit idem quod dicitur in isto §. q̄ ecclo multi doctores canonice sequuntur Vt notant ibi do. hosti. de bñf. sed ut ipse dicit hoc non videtur verū q alia bona hereditaria sint obligata pro restitutione usurarū de quo latius dictum e b. Usura q. xij. ni additione Unde cui obligatio hereditaria denegatur inter heredes pro hereditariis portionibus insi sicut cuilibet obligatis C. de acti. heredi. l. pro heredi tariis non videtur tolerabile q unus heres portet pondus alterius sicut tenetur

obligatus vt et sentit ibi do. Anto. de but. licet multi videantur simpliciter te nere q si unus heredū efficiatur non soluendo alter ad restitutionē usurarum teneatur in solidum quorū dem pot vel ficari ut tactum ē qua ad bona ex usura acquisita ne ex dolo alterius quis consequa tur rōnabiliū cū tactum terij ff. de eo p quē factum erit l. fi. Et positū est i dicto §. xiij in addicione b

¶ Pone q usurarius emit equū uel pre dium de pecunia usuraria et donat hmg modi alteri postea efficitur non soluēdo Quezitur vtrū debitor qui solut usuras possit petere a possessore et illa teneat restituere hr hm zay. Et ille pot petere et ille tenetur restituere ex eo cum tu Succedit enim h res loco perij Sicut e go. preterū loco rei ff. de pecu. heredi. l et si rem Et hoc verū est hm W qui talem rem habuit ex rōne lucrativa De que si emisset vel alia rōne non lucrativa et bona fide habuisset Cum hoc concor. tholl. et hosti. Et addit tholl. q si res il la ex causa lucrativa pueniat postea ad alium ex sibi rōne Et iste vltimo fuit ille qui potuit petere usuras liberatus ē ille cui res prius data fuit ut rōni cū agere non possit ff. de acti. et obligā. l. omes debitores Idem hosti. a Idem in sum. co. ti. q. lv. Et de hoc lacus b. usura primo §. xiij in addicione et tac tum ē in §. precedenti b

¶ Quod de rectibus et percipibus qui cum possint non compellunt ad resti tuendum usuras hr hm W. dico q te nentur etiam si michil ad eos pueniat a Idem in sum. co. ti. q. lviij Et de hoc lacus b. restitutio vij §. xi b

¶ Utrū usurarius teneatur restituē quid quid de pecunia usuraria lucratus ē hr hm zay. si usurarius ex pecunia usuraria negociatus sit et lucratus vel emit inde predia et fructus percipit non te netur hoc restituē Con. Vl. et tho. 2a 2æ q. lxxviij ea q tale lucrū non ē fruc tus pecunie sed humane industrie et pos sessio empta de tali pecunia ē res emen tis et non eius a quo empta fuit accep ta usura licet ei obligata sit a de hoc dem ē b. Usura 1. §. xiij. in addi cione b Sed hm q ponit W si habuit de usura terram uel pecus tunc quidquid de fructibus illius percipit tenetur resti tuere quia ex re alterius habuit a ppter et hoc que dicuntur in se §. con. W. Vl. et tho. Vt in sum. co. ti. q. lxv. vbi hm W. additur Idem etiam credo de luc? hito de re fructua uel capta si ex ea pe dia uel capti emantur Et con. predictis

tho. et Vl. vt ibi Et de superadditis fructi bus et mercē lacus b. restitutio 1. §. iij in addicionibus b

¶ Utrum usurarius teneat debitori ad dap na hr hm zay. tenetur ad omā dampna que ille ppter solutionē usure passus ē Vt si domum suam ppter hoc vilius vendi dit Et si aliam conduxit aut si ppter hoc ab alio sub usura que sunt

¶ Cui restituenda sit usura hr hm hosti aliter reddi debet a quo quis extorsit uel heredi eius et si non reperiatur ē pauperibus erogranda ex eo cum tu ex si absens ē eo q usurarius transtulit se ad alium locū tenetur ei mittē suis pprijs sumptibus ex si ille qui habebat recipere ab usurario vel heres eius hoc tulit se ab alio tūc mittet ei sumptibus illius cui mittit nisi expense excedere tot totam summam tunc enim debet pauperibus erogari ij. q. vij. anteloza ex de iudeis Cum sit missi q si de primo eius adūctus eius speratur tunc fit ut dem ē b. §. v C. de usuris Receptam a Idem in sum. co. ti. q. lxvij Et de hoc lacus. b. res titutio vi in prīcis cum addicione b de nūa ista pot pecunia colligi b. restitu tio p totum Quo etiam iudex compel lantur restituē. b. Usura 1. §. fi.

Sus clauū primo Quo ad excō municationes papales J. quarum absolutio sedi aplice reservatur Quare notāda in dicto vsu con fessoribus valde necessaria ē de quibus b. absolutio 1. §. ij aliquid tactum ē sz hic plazius et melius ē dicendū

¶ Prima ergo ponitur in decretis xxvij. q iiij si quis suadente vbi Imo. em dicit si quis suadente diabolo hmg sacerdotij virū in curet q in monachū uel cleri cū violentas manus iniciant anathe matis vinculo subiaceat et nullus epō illum psumat absolue nisi mortis vrgen te pericilo donec aplico conspectui pnitet et eius mandatum suscipiat Ad cuius intelligentiam primo sciendū q clericus appellatur etiam qui habuit prima tonsura tantum ex. de cle. et quali. cū ḡtingat

¶ Et de tali etiam hoc intelli Vt pot col ligi ex nōnis p do. pe. de ancha. in c. i de cle. qui li. vi. Notatur etiam in si. li. ti. xxxm. q. lxxxix Idem intelligitur de quolibet relictioso et conuerso religio sis ex. c. non dubiū et silitez de mona libus Et debet intelligi de conuersis qui se continuauerunt ppetuo non aut de certis tibus aut et casu conuersis ex c. de mona bus Et det intelligi de conuersis qui se continuauerunt ppetuo non aut de certis nibus ipsa Vt notatur in sum. co. ti. q. xxxviij.

Vbi etiã dicitur ſm hoſtr. Idem intelligendũ de cõmunib⁹ ſeculazũ etiãz qui tradiderũt ſe et ſua dñno obſequio Jo etiam dicit ḡlo. in dicto c. non dubium Idem quoq; intellige de ẽ monicis religioſis ex eo. religioſo ff. de li. vi Idẽ etiam videtur de hẽremitis Nam hẽmite etiam ꝑpm hñtes ḡtaudent p̃uilio clericali ſm ḡlo. in c. qui vere xvi. q. i. Et fortius fr̃es et ſorores tertij ordinis ſancti franciſci Vt et nõãt Baz. in l. ſemp ff. de mer. tito. ſm fr̃em Jo. de capiſtrano in ſuo defenſorio allegans etiam et plures alios notabiles doctores vz Archid. paulũ de cloazarijs et Jo. de luſſano in cle. cum ex eo de ſen. excõ. et Senzelinũ et do. Jo. an. de pmo. et do. Anto. de but. in c. ſuperius ex. qui cle. vel no. Vbi dicit idẽ de muliere ſuccuſa xi q. i. de pe. Et de fratribus et ſororibus tertij ordinis dicit verius ee qd dicit ſenſelmꝰ roñ fredezici conſiliũ et roñ. W. allegat etiam nõta ꝑ Baz. in l. i. ff. de penis et dicta l. ſemper Idẽ etiã do. Anto. in c. Nullus ex de ſpõ. rõpe dicit q generaliter omes ꝑſone q̃ regu lazitez vouũt ſunt ecclaſtice ꝑſone licet non faciant ꝓfeſſionẽ et ḡtaudent p̃uilio clericali Vt nõãt ḡlo. in tex. in c. in decretalibus ad fi. de cler. li. vi Et nõtur xii. q. vltima c. fi. et de ma. et obe. dilecta in glo. penultima qd facit dicit ipe ꝓ iſtis reſuatis et maris et mulieris Item 2o ſciendũ q non ſolũ ille dicitur manus iniecre qui ꝑcutit aliquẽ de p̃dictis ꝑſonis ſed etiam qui eam claudit vel aliquid in illã ꝓicit vel multis ſilibus modis offendit Vt ẽ. excõica tio ij. ſ. ix. cũ ſequẽtibus et indirecta za li. iij. ti. ij. ſ. ex. cũ ſequẽtibus Item tertio ſciendum ẽ q non ſolum q facit aliquod p̃dictoz incurrit dictam ſnam ſed etiam qui fieri mandat vel ſuo nomine factum ratificat ex eo. cum quis. li. vi Item in his dans conſilium auxilium vel fauorem ex eo tenet Et itel ligitur de conſilio etiam ſi al' ect facturus quia michi omino conſules ꝑſona at in eminne Et ideo incurrit ſnaz Et nõ. indirecta za li. iij. ti. ij. q. cxxvi Et nõ tat do. Anto. de but. in dicto c. ſuper licet ibi ḡlo videatur ſentiẽ cõtrariam Item p̃dictis conſentiens Et ideo intelli de nudo conſenſu qui ſalũ obligat ad pe tratum dicto c. cum quis Sed de conſen ſu coacto nõ tat ḡlo. in dicto c. ḡte Item qui non obuiat dicto c. quante Et licet ibi ḡlo al' audet ſentire tñ idem dicit do. Anto. de but. Qz cois opinio ẽ q̃ meritat in tanante patiens verberari

clericũ et dolose non ꝓhibens ſuũ heat verberantem in ꝑte ſua non Et idem nõtur ſm hoſtr. In ſum. ea. ti. q. xxxiii. Sed q̃ de communes idem ſuam ſnam incurrit q̃ dictam ſnam facit etiam cum voluntate offensi quia tanen nitraductus ẽ non ſolũ in fauorem ordinati ſed etiam ordinis clericalis ex. c. continetur i. Item ſuam incurrit clericus uel ſilius ꝑſona rato dño ꝑcutiens ſe ipm quia facit ſnam in ordinem clericalem ſuũ religioſam Item quia ſicut non licet offendere alium ita nec ſemetipm xxiii. q. v. ſi non licet Vbi hoc tenet Archid. et nõtur inditectoria li. iij. ti. ij. ſ. cxx. Ite q̃ ſciendũ q̃ in aliq̃ bus caſibus etiam dicta ſnam iniectione manuũ p̃fata excõica non ſtrogatur Vt ẽ. excõ. ij. ſ. i. et q̃ ꝑ totum Item q̃ ſciendũ q̃ ab ea pot abſolui legatus a poſtolicis et q̃z etiam epi et alij ꝑlati. Vt ẽ. Abſolutio ij. et nj. ꝑ totum

In decretalibus ſunt alie quatuor ꝑ ẽ in c. quicũq; de offitio delegati Vide qui quis fuiſſet excõicatus a delegato ipe nam infra annum pot ab eo abſolui poſt uero non ſed a papa Et intelligz poſt annum a diffinitiua ſnia Ante enim eam et poſt annum pot delegatus abſolue re ut ibi nõt ḡlo. Quarta ẽ roñ falſificatores lite aplicati de quo ẽ. excõicatio nj. Quinta ẽ roñ incendiarios ꝑſertim latorum ſacroꝝ de quibus ẽ excõicatio nj. et de alijs ẽ. abſolutio i. ſ. ij. xiii. Secundus Qui ẽ roñ effractores ecclaſtum uel ſilium latorum de quibus etiam ſupra excõmunicatio nj. Quinta eſt ex. c. ſignifi cauit de qua dictum ẽ ẽ. abſolutio primo ſ. ij. vii. tertius cum additione

In ſexto ſunt etiam alie quatuor ꝓpria. ẽ roñ inſecutores rapinarũ cum oibus in delicto ꝑſeuerantibus Vt ſi forte fuerit facientis aut fieri mandauerit vel ſtm ratum habuerit aut conſilium dederit aut fauorem aut poſtea receptauerit vel defenſauerit ſcienter eundẽ Omes cũ p̃dicti incurrũt excõicatione a qua non ſunt abſolui niſi a papa ꝑterq; in dum taxat articulo conſtitutis ex eo feliciis li. vi. Vbi etiam multe alie pene ſtra ordinem et ḡtraues roñ eoſdem Quarta ẽ roñ eligentes ſeu aſſumentes aliquos ad religionẽ tantas Nam non obſeruata forma capituli fundamenta de cler li. vi. Et ſili roñ conſentientes electioni nõiationi ſeu aſſumptioni de ipis fẽ ad p̃dicta et contra obedientes dictis officialibus Et roñ in his dantes conſilium auxilium vel fauorẽ publice vel occulte nec p̃dicti ꝑſit abſolui ab alio q̃z a papa ꝑterq; in mortis articulo dicto c.

finidamẽta ℔ ex si sctis et ℔. contemp
tores Et hoc cõiter accidit qñ ad obedien
tiam Romana non ē aplice sedis ℨa ē
in c. quicũq ex̃ co. de qua ē. excõicatio i
℔. ij xp̃i xxi Q. 2 in c. existit qñ semmat
℔. itaq; de verbo. signi. viz cõñ. ygo. santes
declarationẽ Nicolai tercij sup̃ regula
fratrũ minor. aliq; si sit ibi detãtum Itẽ
cõñ doctores seu lectores qui qñ docent
in publico ex recta sua vsitant intellem
dicte declarationis Itẽ facientes q̃ q̃ mẽ
tũ scripturas uel libellũ Vel qui ex recta
scientia et deliberatione detinant in scho
lis seu predicant cõñ regula et firmi
tatum uel cõñ. determinata seu aliquod
detãtus in dicta declaratione Omes em
predi incurrũt pquale excõicatione qui
buscũq; ꝓuilegijs non obstantibꝫ ut ꝙ Et
de hac excõicatione dicit̃ Jo. sum. i addi
tionibus sub ti. de sen. ex. et in dir. certa
li. in. ti. ij. ℔. xxx. cum sequẽti Vnde no
ē verisimile ut sit renocata Vt aliqui
videntur asserẽ al' in predictis locis non
fuisset facta de ea mentio presertim i
directoria que ē nouissima Et cũ dicta
assertio sit cõñ mẽ cõe non debet ei fi
des adhiberi nisi de ea habeat indubita
ta declaratio ex̃. de fide instru. c. pastoralis

¶ Sunt et alie in de mentis ꝓma ē cõñ
inquisitores hereticẽ prauitatis uel alios
cõñ. hereticos habentes officiũ Cum ad ij
ffratres uel amicos lucri aut cõmodi tẽ
porales obtenti cõñ iusticia et conscien
tiam suam amisẽrit cõñ q̃uam procedẽ
vbi fuerit procedendi sup̃ hẽtica ꝑuitate Nec obtenta eadem prauitate ꝙam
uel impedimentum officij sui alicui in
ponendo cum sup̃ hoc ꝓesumpserit ꝑse
cucio vexare Nam preter alias penas ꝑ
qualitate criminis imponendas eisdem
epus aut superior suspensionis ab officio
ꝑ triennium Alij vero excõicationis suam
ipso facto incurrit a qua non ꝓest ab
solui nisi ꝑ papam nisi i mortis articu
lo Et tunc satisfactione ꝓmissa nullo
in hac parte ꝓuilegio suffragante i de
multis ad fi. de hereticis ℨa ē cõñ.
religiosos qui clericis aut laicis nõ ḣnt
parochiales presbiteri licentia speciali pre
sumpserint ministrare sacramentũ uncto
nis extreme uel eucharistie Vel misroma
sole pnizare i solempnitez benedicere ḣ ni
hil ne de religiosi de ꝓuilegijs de ꝑ
e. absoluto ꝓmo ℔. ij. xp̃i 2us ē de reli
gione cum additione ℨa cõñ religiosos
qui excõicatos a canone ꝓtextũ ni rubo
a iure expressis uel ꝑ priuilia sedis apli
ce contextis eisdem uel a sententijs ꝑ
statuta ꝓuincialia uel synodalia ꝓmulga
tis seu ut uerbis vtamur eorũ a pena
et culpa absolue quemcũq; dicta de religi
osi Et ḣ nomine sine comphendit omẽs
excõicatos censura Nec obtinet ista ex
cõicatio si religiosus absoluet a senten
cia iudicis Vt nõ. in cle. dicte de reli
giosi Et idem nõ. in directoria li. ij. ti
ij. ℔. cxxxij Etiam si sua iudicialiter es
set lata a papa Item in directoria code
titulo ℔. cxxxvij. dicit̃ q̃ si religiosus
absoluit a ꝓcto ꝙter quod meruit quis
excõicationem excõicati a canone uel a
statuto synodali uel prouinciali Non aut
ab excõicatione hm ℣ non incurrit ex
cõicationem cum aliud sit absolue a per
cato et aliud a pena seu ymmunitatis
excõicationis relaxare Nam frequenter
plures remanentes i mortali ꝓcto ꝙpt
quod erant excõicati absoluuntur ex ra
ex̃. de testi. veniens ij in fi. Sic et
excõicatus et in regulazis ab excõicatio
ne absoluitur ni in regulandi tatem rema
nendo ex̃. de sen. excõ. cũ illoz. Ingẽua
ꝓtenza si hoc intelligeret de ꝓcto ꝙpter
quod erat excõicatus sicut dicit de ab
solutione a sententijs Ita dicet de ꝓcto
ex̃ de decimis ad audientia Et quia ꝑ
babiliter ꝓt religiosus factam excõica
tionem ꝑ statuta ignorare quia in facto
consistunt et maxime cũ talis non tene
atur ire ad consilia epalia uel archi
epalia Ideo excusatur hm ꝙuel. quia ig
norabat sacrilegium uel sodomitã uel fu
rem in alia dyocesi excõicatum tales ei
sunt ꝓtinus in facto consistunt et ideo
ꝑbabiliter maxime ab excõicatis ignora
ri ꝙnt ex̃. de constitu. licet li. vi. Et de
clerico excõ. mi. Apline Sed suaz rationis
non licet tali ignorare Et licet excõica
tionem incurrat grauẽ tñ peccat ꝙpter
q̃ peccatorem decipit et scipm̃ ignorãi
q̃a ē in cle. de pene Vbi dicit̃ si quis
suadente diabolo in hoc sacrilegij genꝰ
presumpsit q̃ quis pontifex i suscipe uel
tenere presumpserit aut recipit seu bapti
zet Vel hoc mandauerit fieri aut facta ab
alijs rata habit Vel sacros ni hmõi fuit fa
cientis aut consilium in hmõi dederit aut
fauorem si scienter defensauerit eundem i
illis casibus de quibus in quibus excõi
cationem ꝑ tam editos canones nõ sub
iacet Sic hmõi mẽ constitutionis aut
coztate non obstante quacũq; consuetu
dine qua reputamus approbante sacro
consilio potius corruptelam anathema
tis merito ꝓcussus a qua nequeat ni
si ꝑ summum pontificem ꝓtextũ ni arti
culo mortis absolui ℨa ē cõñ religio
sos et clericos seculares qui mouerunt
aliquos ad vadendum mirandi seu pro
mittendi ut sepultura eligant apud eos

ecclias vel ut iam dictum ulterius non
timuerit Nam excommunicationis incurrunt
a qua ab alio qui a sede aplica pterquam
in mortis articulo non potest absolui ut in cle.
cupientes ad finem de pen̄is de quo
etiam b̄. sepultura ij. in pncipio G̃a
e in cle. grauis de sen. excō. de qua b̄.
absolutio i. ℔. ij. xv̄s quibus de hijs N̄a
e coll̄ fres minores qui tpe interdicti
receperint ad diuina officia fres uel socios
eos de tertio ordine b̄i Francisci etiā si
sup hac hij uel illi priuilegijs quibuscūq
muniti extiterint Nam incurrerit excōi
cationem a qua per alium quam per pa
pam uel satisfactionē pmissa pter locorum
ep̄os qui a sede aplica in hac parte spa
tium sortiuntur non potest absolui Vt in cle.
unum ex eo de sen. excō. Et in corpore iur̄
videntur esse xvij Vna in decretis/quinq; in
decretalibus/et septem in clementinis

Sunt et alie in extrauagantibus pmia e
illa bonifacij viij que incipit detestande
coll̄. executantes denūciantes seu de
nouentes defunctorum corpa pter ius con
sequendis seu deportandis ad partes ali
as Nam excommunicationem incurrit a qua
absolui non potest ab alio q̄ a papa pter
quā in mortis articulo Et corpus sic
tractatū extra ecclesiā pōatur sepultum in
odium hac assentium ut ibi de qua
etiam excommunicatione dicitur in directoria
li. iij. ti. viij. ℔. xxij. Et aliquid b̄. absolu
tio i. ℔. ij. xv̄s Item quicunq; G̃a e alia
similiter bonifacij viij. que incipit Excommu
nicatis coll̄ omnes cuiuscunq; condicionis exis
tant qui aliquod partium fecerint uel ali
quid pmū uel magnū pmiserint uel pro
missionē receperint aut ex parte seu pro
missione occulta uel manifesta sub uerbis
specialibus uel specialibus expressis uel non
expressis aliquid receperint de quacunq;
re ac utilitate pro aliqua iustitia seu
gratia per sedem aplicam obtinenda Et
e coll̄ committentes dantes et accipientes
et coll̄ scientes aliquē de p̄dictis nisi
℔. tres dies pape retinuerint uel alii p
quem papa posset facere et coll̄ utentes
litis seu gratijs sic obtentis Omnes cum
excommunicationem incurrit a qua ab alio q̄
a papa absolui non potest nisi in mortis
articulo et quidquid e receptū quantūcūq
exorsetur Nec gratia ex sic obtenta Ve
et notatur Indirectoria eo. ti. ℔. xxiij cū
sequentibus G̃a e nicolai quarti que in
cipit Olim cum coll̄ diffentes statuta
ad partes in fidelium de qua simul mul
tis cū alijs ad idem tendentibus b̄. Sal
uatoris ℔. i. G̃a e coll̄ religiosos cuius
cunq; ordinis mendicantium qui absq; sedis
aplice licētia speciali transiunt ad quecunq;
ordines nouos uel tamen nouos regulari
um seu ordines non mendicantium ordine
rationi consentiū dimittat exceptis Nam ipsos
sub non ex Et tam ingredientes q̄ de
cedentes excommunicationē incurrit a qua ab
alio quā a papa absolui non potest nisi in
mortis articulo Vt in exuagantis cupien
tes que incipit Nuam quibusdam facta
anno primo sui pontificatus G̃a loco sint
aliquē coll̄ symoniacas condite tam a mar
tino quinto q̄ clemente vij. de quibus sup̄.
symonia vi. ℔. ti. in additione N̄a e hos
aliquos contra eiusdē ad terram sanctā
etiam cū denotionis seu ex voto sue huius
sedis aplice et absolutio reseruatur pape
uel summo penitentiario qui etiam pot li
centiam concedē et absolutionē cōmittere
Vt patet in priuilio summi penitentiarij.
G̃a e hos eosdem coll̄ laicos recipientes
in curia romana litas aplicas nisi p ma
nus pape seu bullatorum seu aliorum qui
bus e cōmissum Et absolutio reseruatur
pape Vt patet in formulario raynellarie seu
cancellarie

Item processu quoq; annuale curie continen̄
et alie p̄rima e coll̄ omnes hereticos et fau
tores eorū receptatores et defensores G̃a
e coll̄ omnes et singulos cuiuscunq; status g̃
dus pheminentie aut conditionis existant
qui p̄fidis hereticis arma equos ferri
plumbū lignamina sal oleum Victū victualia
et alia quecunq; ad usum hostium pmittunt
aut quouis alia p̄sidia publice uel occulte
sue ministrant ac p se uel subditos
offerri facūt uel pmittūt cum quibus
quibus hereticis xp̄ifideles quodlibet i
pugnare seu offendē possint et coll̄ ad
herentes hereticorum ac consentientes et
prestantes eisdem in p̄missis quotiēcunq; mo
et qualitercunq; auxilium consilium uel fauorē
G̃a e coll̄ falsarios bullarū seu litarū apli
carum et supplicationum gratiarum seu iusti
tiarum continentium p̄ summum pontificem
uel vicecancellarium seu gerentes vices
aut officium vicecancellarij sancte Romā
ne ecclie de mandato eiusdem summi
pontificis signaturam aut sub nota eiusd̄
summi pontificis seu vicecancellarij aut
gerentes officium p̄dictum signantes
supplicationes easdem Q̃a e coll̄ omnes
illos qui equos arma ferrum lignamina et
alia p̄hibita deferūt sarracenis quibus
xp̄ianos impugnant G̃a e coll̄ impedi
entes seu impedientes victualia seu alia
ad usum romane curie iuxta addicentes
uel ne ad eiusdem xp̄ianū adducantur impe
dientes Et quia talia faciūt uel defendūt
cuiuscunq; fuerint ordinis pheminentie et sta
tus G̃a e coll̄ omnes illos qui ad aplicam
sedem uenientes et recedentes ab eadem

ner non et illos qui mrisdictionē ordinarii
am uel delegatam aliquam non habentes
In eadem curia manentes ꝑ̄a aūte capti
unt spoliant et detinent siue exꝑposito lo
berare mutilare uel mterficē ꝓsumunt
et qui ficri fecit seu mandant Ad̄ est
contra omes illos qui in terris suis tanta ꝑ
dacia ꝯmittunt Facte hac intelligendum e
qu sit sine iusta causa uel legitima aut
toritate vñ sedis aplice Impatoris seu
regis ex̄ de verbo sign supꝑ quibusdam
c. i. §a e caū omes illos qui ꝑ se uel alu
um seu alias quascūq ꝑsonas ecclastucas
uel secularcs ad romanam curiam super
cauū causis et negocijs recurrentes Illa
que in eadem curia ꝑsequentes aut ꝓcura
tores negociorū ꝑfatorū aduocatores uel
ꝓcuratores ipsor Vel ecām auditores seu
iudices supdictis caūs seu negotijs depu
tatos actione causar seu negociorū hmoi
verberant mutilant uel occidut siue bona
spoliant rapiunt ꝯtendunt ꝯditionis uel status
fuerint Ad̄a e caū omes mutilantes vul
nerantes et detinentes seu depdantes et
interficientes seu capientes ꝯmunitates
et ꝑsonas ad vrbem causa debotionis
et ꝑegrinationis accedentes et in ea mo
rantes et recedentes ab ipa Et in his da
tes auxiliū consiliū uel fauorem Et sub
ditur in ꝓcessu eoꝝ ꝙ bona confiscamus
Ad̄a e contra illos qui ꝑ se uel ꝑ aliū seu
alios directe uel indirecte sub quocūq ti
tulo uel colore occupant detinent uel hos
tiliter diripiunt seu inuadut aut occupa
re uel detinē uel diripere ꝓsumunt in
totum uel in ꝑtem aut qui occupabunt
detinebunt et hostiliter diripient seu
inuadant aliquam Vrbem Regna ciuitat et
Diocesis Insulas sardiniā Corsice Terrā ad
fatrimoniū bti ꝑetri in tuscia duci
tum Spoletanū Marchie ancone Marsse
Trebarie Romandiole Campanie atq ma
ritime ꝑtium et terras ꝓbis cōmissio
nis Ciuitates ꝙ ecclie Bononiensem Fer
rarien̄sem Benenentanam ꝑusinam an
conen̄sem Ciuitatem castelle Eugubi
nam et alias ciuitates et terras et alia
loca uel una ad romanā eccliam ꝓtinen
tia et ꝑ tinentia et adherentes et fau
tores et defensores eoꝝ Seu in his
dantes eisdem consiliū auxiliū uel fauore
non obstantibus quibuscūq ꝑuilegijs cuꝫ
cuꝫ sub quoꝝcūq ꝙ forma verborū conces
ꝙ excōicari non possint seu ꝙ de ipsa ex
cōicatio non intelligatur nec non cōsue
tudinibus et obseruantijs scriptis et non
scriptis et alijs cōtrarijs quibuscūq Omes
ꝑdicti casus continentur in ꝓcessu euge
nij iiij. facto ano vij. sui pontificatus
qui incipit excōicamꝰ Et ibi subditur de

quibus quidem sententijs nulla ꝑ aliam
qua ꝑ romanū pontificem nisi forsitan ex
ꝑ mortis articulo constitutus possit ab
ui Nec etiam tūr nisi destando sancte er
clesie mandatis satisfactione Vel suffi
cienti cautione ꝓstatis Illos aūt augeꝫ
fuerint ꝑmanentie dignitatis ordinis co
dictionis aut status etiam si pontificali uel
alia quis dignitas ꝓditos qui cāī tenore
ꝑfatum talibus uel eoꝝ alicui uel aliq
bus absolutionis beneficiū Impenderet de
facto ꝓsumpserint excōis et anathematis sūa
modannis Eisq ꝓdicationis lectionis ad
ministrationis sacramentoꝝ et audiendi
confessiones officia mīdicendi Nec ibi Ad̄a
e que nōtur sim hasti. In sum. li. iii. ti.
xxxiii. q. xxxiii circa medium Vbi dicitur
hodie ꝓceptum e ꝙ in litis dñi pape nec
in maiꝰis nec i modico audeat quis ma
nū apponē etiam leuem ymaginem uel vnius
punctum corrigendo exceptis officialibꝰ
quibus hoc cōmissum aliquin manū ap
ponēs ex causa lata incurrit ipso facto.
sinam excōis incurrit que non ꝓsit per
aliquem citra sedem apl̄icam relaxari
Ad̄a e caū ꝑtrarias qui silē non sunt ab
solui nisi per papam sedm aliquos Vnde
et in c. excōicationem ex̄. de sepulto. nōnt
do. simo. de bur. sim Jo. an. ꝙ ꝑtrarie
ter in ano excōicantur ex arce papie
Ad̄a hm aliquos e caū omes sacrilegos ꝙ
silē sunt excōicati per ꝓcessum et
absolutio reseruatur pape

¶ Vlue sunt ex ꝑuilegijs Vnde sicut a fide
dignis ꝓpi ingredientes monasteria
monialium ordinis ꝓdicatoꝝ ꝑter ꝙ in
cartis ueritatis in cauū constitutionibus
declaratis Vt ꝙ medēdo uel administrando
sacramenta ministrent seu pro reparandis edi
ficijs sine licētia pape uel ministri ordinis
ꝓdicatoꝝ excōicationē incurrunt a qua
absolui non ꝓsit nisi per papam uel dic
tum ministrum uel ꝑ illum cui ꝯmissum
fuit ab aliquo eoꝝum Vt patet i bulla
ordinis ꝓdicatoꝝ Item ingredientes
monasteria sancte clare nisi in cartis ca
ū constitutionibus contentis sine licētia pa
pe uel eius cui a papa fuit cōmissum
excōicationē incurrit Vt patet ex bulla
gregorij ix. que incipit Et si omnium Et
hodie absolui eius reseruatur pape si
cut patet ex bulla cuiusdam quarti cuius
copiam Vidi

¶ Sunt et alie excōicationes Juxta .j. que
ipso iure irrogantur quarū absolutio pa
pe non reseruatur Et a quibus ꝯtigit
absolui de quibus e excōicatio i. ſ. i. ij.
et iij. Et sunt alique in quibus exceptan
tibus Quarta pena e Benedicti xi. que
incipit Ad nonnulli de quo e papa ſ. fi.

Ad e In exceptantibus

Za ē in extravaganti Jo. xxij. que incipit sancta romana ꝯ inuenientes nouū ordinē seu religionem seu habitum nomine religionis assumentes sine speciali' licā sedis apl'ice et cōm epōs et quoscūq; prelatos eis in hac fauentes ut ibi pz Za ē ꝯ absoluentes sine auctē ab aliqua excōicatione lata ex processu curie Etiam si fuerint pontifices Vt ē. ꝑ. vi. xij omnes predicti ayulte aut alie excōicationes ponūt Jn directoria late in concilio bitūrice si presertim in libro iij. ti. ij ꝑ. cxxxiij. cum multis sequentibus Dicte aut excōmunicationes prefati concilij non obtinent nisi in regnis francie Vt notatur ibidem eo. ti. ꝑ. cxxxiij Ideo quas ij pauē non curo Item de cautis epalibus ē. confes saz primo in primeris cū additionibus

Duus clauis ijs Quo ad absolutionis formam et spalem et eorum quo ad specialem a sup excōicatione maiori Sciendū ꝙ quinq; requiruntur

Primū ē ꝙ absoluens ptatem absolue di habeat ordinariam sine delegatam al' absolutio nulla ē ex. de pe. et re. omnis primo sepe ipe absoluens remanet ligatus cū figuralit absoluto Vt in cle. religiosi de priuilegijs et latius j. patebit

Secūd est ut ij quib excōicatus ē pro notoria offensa in proximū non absoluat nisi prius satisfecerit si pot ex. de verbo significm. ex parte primo Et hō in sum. li. iij. ti. xxxiij. q. cij. Vbi etiam dicitur ꝙ si offensa notoria fuit contra deū tm remissa absolui pot Et debet excōicatus et an ꝙ satisfactio prius adimpleta fuerit Aliqn pleriq; minus diu staret excōicatus Secus in offensa cōis hominem Et hoc presertim obtinet qū in aliquo iure expriminitur ꝙ quib non absoluatur nisi satisfactione p missa Vt ex supradictis patet pot in multis casibus et in dicta q. cij. Subdit tur Papa tm predicta in absoluendo non seruat qua mendicantes et alios excōicatos remittit absolutos nulla premissa satisfactione mandat tm ꝙ nisi satisfecerint in eandem restituantur sumam. Et hoc ideo facit papa propter distantiā et quia periculū ē in mora dicit aut tunica notoria seu manifesta ꝙ idem ē qua ad hoc ut dicto c. ex parte de verbo. sign. qū offensa nota fuerit prec. confessionem vel testium probationem seu rei euidentiam que nulla possit tergiuersatione celari ex. de verbo. sign. tum alia Si excōicatus non pot satisfacere in toto vel in parte det absol in recepta ab eo prius pdonica cautione ꝙ si ad pinguiorem fortunā deue nerit satisfaciat ex. de solu. odoardus ubi dicit gllo. q cautio ydonea dicitur pignora vel fideiussores quod si non pot fieri debet debitor prestare quam pot. s. iura torium et idem etiam importat cum dicit sufficiens cautio Vt in dicto c. ex parte Et ibi gllo. et in dicto c. patet ꝙ si cautione prestita absolui debet excōicatus qū ē offensa dubia Vel qū quis excōicatus ē pro contumacia Et licet quis sine dca satisfactione vel cautione absolui non debeat si tm fuerit absolutus absolutio tenet sed peccat cū absoluens sine iusta ca sin gllo. zay. et in sum. li. iij. ti. xxxiij q. cxij. Et supra absolutio iij quod pot intelligi verum nisi in aliquo iure ptic'lari aliud sit expressum sicut patet in excōicatis ex processu curie de quo ē. ꝑ. vi. Similiter etiam in aliquo casu impotens satisfacere non debet nec pot absolui an satisfactionem ptez ij in mortis articulo Vt in cle. violentes de hereticis

Tertiū ē ꝙ excōicatus det iurare stare mandatis illius qui vult et pot cum absolui Vt ex. de sen. excō. ex tenore Et sic iurabit stabit mandatis sancte prestando Et idem imponatur si timetur stare mandatis ecclie sine Judicis sine ꝙ prestabit iura. Vt notatur in sum. in dicta q. cxiij Vbi sub nigritu Recta tm forma iuramenti ipius absoluendi ē Vt dicit laurentius ꝙ stabit mandatis ecclie Idem dicit gllo. zay. Sed goff magis approbat ꝙ iuret stare mandatis prelati vel judicis q idē dicit ē qd' ecclie her ibi Ex quo ōia predicta idem importavit plazius et tutius videtur ꝙ absoluendus iuret stare mandatis illius qui ipm pro tunc ē absolutorius qui dicet excōicato iura ꝙ parebis mandatis meis dicto c. ex tenore Vbi hoc clarius monstratur Et videtur iurandū sup sancta dei e vangelia sine Jmo. in c. Et si xpus. et de iureiu. Vbi dicit ꝙ nulla vel modica dca sit sine iuret quis sup sancta dei elvangelia sine sup reliquias sine tm dicat pro mitto ni fide mea Tm in his que i iure ꝓcipiuntur Vt ē iramentum testi. et ea supius semp iurandū ē sup sancta dei elia gelia ē. de iureiu. ratiōnie c. vlt et xi q. i. testimonium Et idem dicit in aliis a lijs iuramentis que a iure vel a iudice vl' a ptibus ex necessitate differuntur Vel si partes promiserint iurare nulla forma distincta her ille Et videtur ꝙ deat iurare tactis elvangelijs nisi ab epo qui iurat tm ꝓpositis et non tactis elvangelijs dicto c. fi. de iura. ratiōp. Et licet hostien. dixerit iuramentum ee de subā ni tm ꝙ sine illo non teneret absolutio tm gllo. in c. cum de sideres ex. de sen. excō. dicit ꝙ

absoluto tenet licet non deat excoicatꝰ
sue iuramento absolui Et hoc tenent comiter
doctores Vt patet ibi ex nōtis per dominum
de butrio Et idem etiam notatur in dicta
q. cuj. et supra absoluto v. primo etiam mira
mentum non debet dari illi qui presumitur
non seruare Vt colligitur ex rationibus c. ex
tenore et ex ibi notatis p glo. ēx. de sen.
excō. Et hoc etiam tenet zay. Vt et nō
tatur in sum. li. iij. ti. xxxiij q. cxv. Vbi nec
semel promissis nec precibus aut pecunia
a nobis prestandum c xxij q. v. c. primi.
et c. honestum de maioribus aut precibus
relinquendum c arbitrio iudicis Vtrum
sint tales qui iurare deant vel non Vt
nōtatur in sum. eo. ti. q. cuj.

Quis c debitus modus Vide de sen. excō.
Si nobis ijs dicitur absolutionis forma seruet
tur et fiat cum primali pēa et tam ordine
dicta quam alia consueta Et intellexit
de pēa misereꝰ vel alio primali sm glo zay.
Vt et notatur in dicta q. cuj. Vbi etiam
dicitur sm hosti. et zay. q honestu et co
suetum ac tutu est q fiat hoc modo ex
pallabitur excoicatus vestibus et ponat
se ad ianuas ecclie prostratus vel flex
is genibus coram illo qui eum absoluere
debet Cum absoluens tenebit virgam
vel correctam i manibus et dō pēa dī
cere mihi deus Verberabit eum pecu
niando semel in quolibet versu vel manu
vel pugno vel lemnis vel actibus sm qua
litate commissi Et post pēa dicat glo
ria patri cet Kyrieleison Xpeleison Ky
rieleison pr̄ nr̄ Et ne nos inducas in
temptaꝰ Salū fac seruū tuū Vel a
cillam tuam vel seruos tuos vel ancillas
tuas si plures sunt nichil proficiet timi
tus in eo ea vel eis Esto ei vel eis do
mine turris fortitudinis a facie inimici
Mitte exaudi orationem meam cet Dñe Ex
audi oratiōem Deus cui pprium c misere
ri semp et propitie suscipe deprecationē
meam et hūc famulum que excoicationis
catena constringitur miseratio tue pie
tatis absoluat p dominum nrm cet postea
dicat Auctoritate dei omnipotentis et be
atoꝝ apl̄oꝝ petri et pauli et ecclie
sue sancte et mea absoluimus te a tali uīcu
lo et restituimus te cōiam et participationi ec
clie et omi fidelium et ecclasticis sacra
mentis Idem dicitur in directoria li. iij. ti.
v. f. xxvij nisi q ibi ponitur q pot dici
dicta oratio Deus cui pprium c Vel ora
tio pra quesumus de qua infra Item pot
quis simul et semel absolui a pluribus ex
coicationibus sm zay. Vt notatur in sum
li. iij. ti. xxxiij. q. cxx Vbi dicit q absol
uens si habet pratem dicere pot absol
uo te ab oibus excoicationibus hys quas
confessus es et ab alijs quas non habes
i memoria si que forte sunt Et glo. zay
sup verbo i memoria dicit q qui petit
absolutionē a papa vel a legato caute
facit si facit se absolui ab oibus excoi
catiōnibus et penis de quibus non cele
brit quia tūc si postea celebrit de aliquibꝰ
non tenetur iterum absolutionē impe
trare licet de pcto teneatur si sit mem
bre confiteri Item Vt notatur in dicta q.
cuj. In forma absolutionis qui solemp
niter anathematizatus c ab epo pdi
ta multo fortius sunt absoluenda et plu
ra alia Vt patet xi. q. iij. cum aliquis
vbi dicitur Qz si excoicatus vel anathe
matizatus prima dictus venia postulet
et emendationē promittat epūs qui eū
excoicauit an ianuas ecclie venire det
et xij pbitēi cū eo qui eū hinc inde
circumstare debent Et si ille terre pstra
tus veniam postulet et de futuris cau
telam spondet tūc epūs appensa manu
eius dextera in ecclā illū introducat
et rationem ei xpianam reddat et pēs
penitentiales decernat cū istis pribus
Israel pro nr̄ Salū fac cet oro pra
que sum dñe hunc famulo tuo dignum
pene fructū ut et ecclie tue sancte a tu
is integritate defluxerat prando ad
missarum suorū Veniam consequendo
reddatur Innocentius pp dum vivit hym
xpm f. t. Et sm hosti. i dicta q. cuj.
c sciendum q in pribus sine ordinibus
pmissis quas facit sacerdos aliquas ex
coicatum absoluat non tñ non intelligit
participare et in oratione contra iura eccla
si ipe excoicatus audeat quia non sunt
hec in fauorē rationale vel temporalem
excoicati sed potius in salutem aīe Vt
celebretur ecclie Vnde tal' sacerdos i
hoc non peccat cū eo. cum voluntate et
xxviij. q. iiij. qui peccat Predicta aūt
solēpnitas non requiritur in absolutione
a minori excoicatione cū eo. Nisi in ma
iori aut licet sine causa omitti nō deat
tam et si omittatur absolutio vz vii glo
in dicto c. cum aliquis dicit Cum quis
possit simpliciter verbo excoicari cū de eo
qui reor furti c. i. Sic et simpliciter verbo
post absolui cū. de re. iudi. omne nec Ad
hoc etiam facit quod dicitur in sum li.
iij. ti. xxxviij. q. cxij sm glo. zay. vz q si
quis absoluat etiam in penitentie et ig
norantie et absentem licet non debuerit
facē tñ absolus vz Et in dicta q. cuj.
citur etiam sm hosti. q non alia supra
dicta sunt de subtili y mo ad bene esse et ad
instructionē simpliciū sacerdotū hec scrip
ta sunt Vbi etiam dicitur sm glo zay.
q si mandat papa vel legatus aliquē

absolui in forma ecclie etiam illa omissa
tenet absolutio nec cui sic mandatur
absolutio sub conditione Vt sic demu ha
beat ptatem absoluendi si secuauerit
formam sed duo mandantur s. q absol
uat et q forma ecclie seruet Et q̃ius
uel amentu omittat siue sciẽter siue
ignorãter tenet absolutio dumodo di
cat Absoluo te ab ista excoicatione vel
equipollentia verba sine quibus non da
tur absolutio nisi a papa qua saluando
pot excoicatum absoluere sicut et pzm
deps sola voluntate pot quamlibet mittere
C. de manumissio cui apud hec ibi Licet
papa posset q̃dicto modo absolue tñ no
psumitur sic nec simili modo absoluere
nisi claue aliud ondatur Vt nicle fi ex̃
de sen. excõ. Item q dicit glo. xay. de
amissione iuramenti Idem certa intelligt
de amissione aliorũ Vt clarius patet in
sum. co. ti. q. cxij de quo ibi dicm ẽ Omis
sio igitur dece solepnitatis deguletr non
viciat absolutionẽ licet non deat omitti
sine cui Ex causa aut sic puta si quis
esset excoicatus secrete nam p dicta
solepnitatem non det pcm secretum
dedici in publicu cũ id quod pcipit
in c. omnis ex̃. de pe. et re. Item qui p
latius videzit dictam solepnitatem non
seruare expedire ad pximam salute Vii
bin tho. et Al. et nisium. co. ti. q. cxiij
etiam tutus ab excoicatione post ab
solu Et quia manere contumacia pot
aliquis discrete excoicationem iuste la
tam remittere si iudezit salutẽ eius
expedire in tuig medicina excõ lata ẽ
Item iusta causa pot ee infirmitas tñ
quia multa ex predictis seruari nõ pos
sent tunc etiam quia saluti infirmi pos
set quia magis expedire dictam solep
nitatem non seruari tunc cui non de
beret seruari nisi in aliquo cui ptcu
lari ius aliquod expimat sicut patet
in pcessu cuzie de quo ibi.

Vii ẽ q absoluto fiant mandata iusta
et rõnabilia al' posset appellare ar. ex̃.
de par. c. fi et de appella. ut debitus et
nõtur in dicta. q. cui. pzcipue aut In
tendum ẽ excõicato a cautione Vt de
relzo non faciat illud ppter quod fuit
excõe ligatus a cui cautione illu nisi
in casibus a iure concessis ex̃ co. ex te
nore Et si quis fuit ppter speciale Impe
dimentum absolutio iunctetur ei q illo
cessante sine negligentia se repsentet
ei a quo fuerat absoluendus mandatum
eius super his pro quibus excoicatus
fuerat humiliter recepturus et satisfac
turus pro ut iustitia suadebit ex̃ de se.
excõ. cos li. vi. Et nõtur in sum. li. iij.
ti. xxxiii. q. xv. Item defunctus i excõi
catione si in eo apparuerit signa pceten
tie potuit etiam post mortem absolui ab
eo cui de eius auctoritate Ad quo fuerat
in vita absoluendus ex̃. co. a nobis ij. Et
si de facto fuerit in cimiterio sepultus nõ
exhumabitur et postea absolutus Vt dic
glo. in dicto c. Si nobis et deinde i cimite
rio sepelietur potuit etiam assa uel cor
pus si sunt super terram uel sepulturam
si sunt in sepulcro verberari sicut fit cu
ra vivos Et absolutus cũ oratione si
cut vivens dicto c. a nobis ad fi. Et nõ
tur in sum. co. ti. q. cxvi

Quo vero ad formam absolutionis corz
Viz qualiter sacerdos deat absolue coram
sibi confitentes Aduertendũ sm Alb. et
in sum. li. iij. ti. xxxiii. q. lxxxix. q dz
dici sub modo iudicatiuo pcr sacramen
ti certitudinẽ forcredens aut dep̃ti
o ẽ de bene ee et non de ee sacramenti
Vii coiter dicitur sic dns te absoluat et
ego te absoluo a pcis tuis In nõe p.
et f. et ss. amen Thomas etiam con
cordat Dicit enim q de subã forme ẽ Ego
te absoluo ozõ misereatur tui omipotens
deus ec Ne effectus sacramenti impe
diatur ex parte pnitentis Item quia
sacerdos non ppria auctate absolut sed q
minister correspondentez aliquid apponit
quod pertinet ad primam auctem s. dei
et dicitur Ego te absoluo In nõe pris
et filij et spus sancti amen Vel per vir
tutem passionis xpi Vel auctate dei qua
tñ hoc non ẽ detiatum ex meritis xpi
sicut in bapmo talis appositio relinquit
arbitrio sacerdotis Item sm tho. et in su
co. ti. q. xc. Impositio manuũ sacerdotis
non requitur in sacramento pnitentie q
non ordinatur ad consequendam aliq̃ gra
tie excellentiam sed ad remissionẽ pcorz
Vnde magis in hoc sacramento capitis
triuius signatio in signũ ppe que sanguis
nem crucis xpi remittimur pcta et tñ
non ẽ de sacramenti veritate hec ibi
Item sm tho. in quadam q̃one de quolibz
et in sum. li. iij. q. cx. Laudabiliter a sacer
dote in confessione additur Quodquod
bonum feceris sit tibi in remissionẽ pcorz
q̃ apius quod fit ex iunctione sacerdotis
duplicit valet pnitenti vz ex vi op̃is
et clauiũ Et magis valet ad expiandũ
pcta qua si ex ppio idem op̃us homo face
ret Et eadem ratio xay. et hosti. dicit
Vt et ponitur co. ti. q. cviij Ex quibus
et discrete sacerdos post iunctam pnitẽ
tiam debet pnitenti q̃ ota bona que
fecerit et ota mala que substinuerit ei
ppficiant ad salutem et pro pna hec ota
iunctat omia ergo predicta sunt de bene

ce et de subā e ego te absoluo Nam for
ma uel ordo uerborū eī nulla scripta uel
dicto sit statuta sed verborū effectus Vt
ex p̄dictis pot colligi Item ad hec verba
absoluo te debet addi illud sup quo absolu
tio detinatur videlicet ab hac excōicatio
ne maiori uel minori ab vna uel a plu
ribus sm p̄tatem absolucionis Et sm q
ei sedm deū visum fuerit expedire Sed
tutius e ni eōi absolutione non exp̄me
re nisi de minori nam in tenta absolutio
a maiori excōicatione pot aliquod p̄iculo
sum inducere Vt in de religioso de pri
uile post absolutione ab excōicatione
pot absolucionis si p̄tatem habeat et ei vi
debitur dicere Et dispenso tecū sup hac
uel super hijs irregularitatibus ꝛc Et
dicē iterū absoluo te ab hac p̄ua uel ab
hijs p̄uis seu ab aliquibus p̄uis tuis sm
limites hui⁹ p̄tatis sm q ueritas exigerit

¶ Forma igitur absolutionis eoīs pot esse
talis scripta uel equipollens Misereat
tui dñs potens deus et dimittis tibis pec
catis tuis p̄duc̄at te ad vitam eternam
amē Indulgentiam et absolutionē oīm
peccatorū tuorū tribuat tibi dñs amē Dominus
noster ihūs xp̄us per suam pissimā mīaz
te absoluat et ego aūctē ipius qua fun
ctus sū quantum possum et debeo Absolu
to te ab oī vinculo excōicationis si tenueris
Item absoluo te ab oibus tuis confessis
et oblitis mortalibus et venialibus et cir
cumstantijs eorū quorumq; et qualitatū q;
fendisti deum creatorē tuū animā tuam
et p̄ximū tuū oīa bona que fecisti et ma
lia et oīa aduersa que sustinuisti et sus
tinebis sint tibi in penitentiā et remissi
onē peccatorū tuorū et in augmentum glie
et p̄mij Hic nota p. et f. et ss. amen

Uxor virū vir possunt irritare
vota vxorū habetur ē Vota iij.
q. i. per totum Virū vxor possit
facē elemosinā sine licentia vir
supra elemosina ij. q. iij

¶ Utrum vxor in 2o matrio possit de rebus cō
bus quidē filijs ex p̄mo matrio Rn sm Ab.
si filij p̄dicti non habent aliquam actio
nem cōi matrem non pot illa cōi p̄hibi
onē mariti aliquid eis dare Sed si habent
actionē cōi matrem Vt quia ablegata e
eas alere cum sint impuberes Vel quia
ambo cōiuges possident bona eorū Vel
ex alia iusta tm causa maritus quidē te
netur eas alere quia mater cū suis one
ribus ad maritū transiunt sm aliquorū con
suetudinē sed cū quia maritus habet a
ministrationē vxor cōi illius p̄hibitoz
non debet illos alere nisi in casu neces
te pot cū generare q maritus ad hec p

dicere compellatur ¶ Idem in summa hi
ij. ti. viij. q. xxix Vbi et additur sm
eundē Ab. Si aut filij nullam habent
actionem cōi matrem non tenetur mari
tus Ner illa debet cōi p̄hibitione eius
aliquid eis dare formare cū pot sibi in
dubio largam conscientiam hec ibi Et
hec de rebus coibus Vbi e consuetudo
q maritus habeat administrationē illarū
et non vxor Vbi vero non e talis cōsue
tudo posset vxor sicut et maritus cū in
te coi quilibet habeat ius equale ff. pro
socio p totū de rebus vero mariti clare
e q non pot dare cōi eius voluntatem
nisi in necessitate cāli ma al' committeret vt
ff. furtum in principio b

¶ Quid si vxor huius viri prodigi relat
aliquid de rebus coibus cū viro Rn sm Ab.
si bona fide hoc faciat Vt sibi et viro lo
co et tempore prudeat qui eas male co
sumeret non peccat ner tenetur obedie
re si prohibet ar aut sibi tradi petat
cum intendendo eū iuuaret ad peccatū
¶ Idem in summa ca. ti. q. xxx b

¶ Utrū vxor teneatur sequi virū quocūq;
ierit Rn sm Inno. Vir tuus tenetur vxorē
sequi qn ex ra necessaria abe. sed vxor te
netur sequi virū ex quocūq; ca recedat
s. de municipio transferens nisi vellet eū
ire alibi ad peccatū cāle de duob⁹ q sunt
Secus tn si esset vagabundus xxxiii. q
iij. si quis uxorem Item Bt hosti Ite
addit hosti q sicut in voto vltra mazimo
vxor pot sequi virū vel remanē si malue
rit sic et in oī iuste voluntatis cum
gressito reuertendi sed ubi differat dom
tiliū p̄cise tenetur cum sequi xxxiii. q
iij. Quoq; Et facit ad hoc votum iij.ti
premulē et se ¶ Idem in sum. li iii ti
ij. q. li Et additur sm hosti Q si alius
mulier hoc pacto vel condicione vel modo
debetur alicui ni vxore q semper simul
det mazaru et in certo loco forte i domo
amicoz ipius mulieris pactum seruan
dum e In traditione eius rei sue protest
quilibet q vult partum apparē nec hoc
e coī lectum sm glo. hosti Item lectum q
simul mazaru dicit xxxiii. q. iij. si quis
ueritate Et sic dico partum seruandū
nisi aliqua necessitas subueniet q impe
diente non posset maritus remedio tēpa
liter p̄uio propter immunitas capitales
infirmitates aeris vel aliud simile quod
arbitrio iudicis committo huic cui vxor se
quitur virū ut adulteriū committatur q
tunc partum coī lectum meruisset ee a sm
xxxiii. q. iij. Quoq; Item aduertendū q
glo. in dicto c. quoq; dicit q vxor non te
netur sequi virū vagabundum nisi scienter
cū talem ee cum eo contraxerit q tunc

tenetur q̄ intelligendū est q̄ vastatur ex aliquā honestā cā et non al' Vt sentit gl̄o. in dicto c. si quis uxoritate q̄ cū vastans peteret non est in peto consentiendum xxxij. q. ij. faciat Et hūsacit ff. de ope. libe. l. quod nisi Vbi patet q̄ libertus non tenetur sequi patronū vastatū nisi ad prestandū et operā &c b

Vtrū liceat viro occidere adulterā hēnz ē. Impedimentū viij. §. i. et fi. et ē lex §. ix. xv iij

Vtrū matris peccet occidens uxorē quā matrem Rī sm̄ tho. in q. Simpliciter mauult peccū ē occidē matrē q̄ uxorē quia magis repugnat nature Sed cū quis ad aliquid maior pena ipōnitur occidenti uxorem eo q̄ maior ē pnitas ad cuius occisionem Idem nātur xxxiij. q. ij. ad nonum A Nō gl̄o sup uerbo existimes Et idem notatur in sum. h. iij. ti. ix q. x b

Quid si vir qui petit uxorē ē suspectus q̄ velit eam occidere Vide ē in rubro §. ij. in fine De reddicione debiti quere ē debitū coniugale Item de matrimonio quere ē. in rubro cū aduncto Item de impedimento in rubro quere impedimentum cū suis aduncto

Xpūs Xpianus de fide xpiāna vide ē. fides Quomodo xpiānus debet se hre erga iudeos ē Iudeus i. §. ij. Et quo erga sarracenos. ē. sarracenus Q̄ xpūs idem qui de virgine natus et qui pro nobis passus ē in sacramento eucaristie continetur ē. eucaristia i. §. v. Nō in nouo xpi possit fieri baptismus ē baptismus i. §. ij

Ypocrisis Vtrū sit peccū mortale Rī sm̄ tho. 2a 2æ q. cxi Si q̄ ypocrita dicitur ille cuius intentio fertur ad duo s. q̄ non curet sanctitatem habē sed solū sanctus appare sicut consuerunt accipi in scriptura sacra sic manifestū ē q̄ peccatum mortale ē nullus cui totaliter priuatur sanctitate nisi per peccū mortale Si aut dicatur ypocrita ille qui pretendit simulare sanctitatem a qua deficit per peccū mortale non semp illa simulatio ē ex peccū mortale quod discretiedū est ex fine qui s. si repugnat caritati dei uel proximi erit peccū mortale puta cū simulat sanctitate ut falsam doctrinam dissemmet Vel ut adipiscatur temporalem dignitatem indignus uel quecūq̄ alia bona tpalia In quibus finē constituit Si uero finis intentus non repugnat caritati erit peccū ueniale puta cum aliquis in tpālī fictione delectatur de quo plius dicit mus ethicorū q̄ magis videtur ludus q̄ malg A Con Vl. et addit dicens q̄ cum aliquis simulat sanctitatem quā non habet ut aliquid ei detur ppter hoc sicut illi de q̄bus dr̄ ihū vi Ve vobis scribe et phariseī qui comeditis domos viduarū &c peccū mortale ē quia capit quod debetur sancto q̄ q̄d datur ei datur in odiū iusti Item qui simulatione facit ex insaciabili auaricia Si at pro sua utilitate simulat ampliorē indigentiam quā habeat non ē hoc mortale peccū sicut facit ille qui cōiter mutuatur vocat De hijs cū dicit Crisog q̄ talis simulator potius ē culpa q̄ sit culpa paupez qui ex sua indigentia ad hoc compellitur b Contingit tñ quz q̄ aliquis simulat pfectionem sanctitatis que non ē de utilitate salutis Et talis simulatio non semp ē cum peccō mortali Et vide ē. simulatio A Et ibi patet q̄ quz ē etiam sine peccō b

Roma vide ē. In littera J. Strio Vide supra hystrio i lia h. Sequitur Zelus

Zelus Quod ē Rī sm̄ tho. 2a 2æ q. xxxvi Zelus dr̄ ppie qū aliquis tristatur de bono alterius Non ex eo q̄. ille habet sed de eo quod sibi deest bonū q̄d ille habet Vñ dicit plius 2o ethicorū Et si iste zelus sit mera bona honesta laudabilis ē sm̄ illud pr̄o rozū. xiiij. Emulatio spūalia Si aut sit de bonis tpalibus s. q̄ homo tristetur q̄ temporalia desunt pat ee cū peccō et sine peccō sicut patet ē. Auaricia §. i. Si vero aliquis doleret de bono alterius ni ppter aliud ter exeedit ipū in bonis tur ē Inuidia Vt dicit ē ē. Inuidia §. ij A Zelus etiā capitur pro feruore sancte commotione diuine caritatis ps. lxviij. Zelus domus tue comedit me Et hic zelus me fecit Nicolaus de ausimo ordinis minor uidistum q̄ aliquali simplicitatis subsidio ad hoc supplementi compilationis quorum ordinis Quod fauente dño nro Ihū xpo excepta tabula capitum locū et abbreuiaturarū et subscriptū expletū ē Apud locū nrm sancte marie de angelis vulgariter sancti angeli numerati dñi. et cccxlmo Nouembris xxviij. die sabbati proximi ad aduentum hora quasi sexta Et ota que inter ac retexis opusculis per me compilatis compilandi ne mutante seu minus posita continentur pretatū et p̄ fertim sacro sancte ecclesie cōmitto correctioni Deo gratias b

Abbas
Abbatissa
Absolutio 1o coītet
Absolutio 2o p̄ excessū ēclīos
Absolutio 3io religiosorū
Absolutio 3io quo ad satisfac
Absolutio 4o quo ad modum
Absolutio 5o a p̄cto
Acceptilatio
Acceptio p̄sonarū
Accidia
Accommodatio & Accommodatū
Accusare
Accusatus
Adunatio
Adoptio
Adulatio
Adulteriū
Aduocatus
Affinitas & Impedimentū xmo
Alchimia & emptio
Alea & ludus aller
Alienatio
Altare
Ambitio
Angaria
Appellatio
Apostasia primo ni grādi
Apostasia 2o a fide
Apostasia 3io ab obedientie
Apostasia 4to a clericatu
Apostasia 5o a religione
Aqua benedicta
Arbiter
Archidiaconus
Archiepus
Area
Arrogatio & adoptio
Ars
Assassinus
Astucia
Auaricia

Baptisatus 1o q̄ad ablam et formā
Baptisatus 2o quo ad materiam
Baptisatus 3io quo ad ministrū
Baptisatus 4to quo ad suscipientes
Baptisatus 5o quo ad tempora
Baptisatus 6o quo ad ritū
Baptisatus 7o quo ad effectū
Bellū 1o coītet
Bellū 2o quo ad clīos
Bellū 3o Impugnatum eccliam violat
Benedictio
Bñficiū primo coītet
Bñficiū 2o quo ad fructus
Bñficiū 3io qui muste tolluntur
Bigamia
Blasphemia

Cabella & pedagiū Item tallia
Calix
Calūpniari & Accusare 5o simy
Canonica porcio & sepultura 2
Canonizatio
Canonicus
Caracter & ordo 2o
Cartet
Caritas
Casus equales & confessor 2o
Cathecismus
Cautio
Cecitas mentis
Censura ecclastica
Cessatio a diuinis
Cimiteriū
Clamus
Clericus 1o coītet
Clericus 2o ab actibus secularibus remot
Clericus 3io quo ad limitationē muliez
Clericus 3io quo ad tpalia
Coadiutor & Vicarius corpe & fi
Cognatio
Cōmenda eccliē & bñficiū primo
Cōmittē vices suas & delegatus Item Vicarius
Comodatum
Cōpatrinitas & Impedimentum 2o
Cōtrare & 2o eucaristia et 2o missa
Concussio
Condemnatus & accusatus
Condicio
Confessio sacramētalis 1o coītet
Confessio 2o qualiter teneamur
Confessio 3io cui confitendū
Confessionis celatio
Confessor 1o a quibꝫ et quos possit absolue
Confessor 2o quid habeat agere
Confirmatio electoriū
Confirmatio sacramenti
Consanguinitas & Impedimentum 2o
Conscientia
Consecratio primo cpoz et sup̄
Consecratio 2o eccliē vel cimiterij
Consecratio 3io altaris
Consecratio 3io cimiterij
Consecratio 4o vestiū et hmoi
Consecratio virginū & viduarum consecratio
Conseruator
Constitutio & Lex
Consuetudo
Contentio
Contractus
Contricio
Contumacia
Contumelia
Charta
Correctio 1o s. pumitio iustic
Correctio 2o s. fraterna
Corpora sanctorū & reliquie
Corporale
Corpore viciatq & Vitiatus corpe
Corpus xpi & Cōtrare 2o eucā & 2o missa

Crimen
Crisma ℞ electi sanctum
Crucesignatus ℞ Indulgentia ſ. plr et fi.
Cupidus ℞ ordinandus ſ. xi
Curialis ℞ ordinandus ſ. vi
Curiositas

Dampnificatus ℞ bellū 1. ſ. iiii
Debitū coniugale depoſi. ſ. fi.
Decanus ℞ archidiaconus
Decime 1. cōiter
Decime ijo a quibus dari debent
Decime iijo cui
Decime iiijo de quibus
Decime vo quo ad laicos
Defunctus ℞ ſuffragiū mortuus puniſtus
ruum Item ſepultura
Degradatio
Delectatio
Delegare
Delinquatio
Depoſitū
Deciſio
Deſperatio
Detractio
Diaconus
Dignitas
Diſcrete
Diſciplina
Diſcordia
Diſpenſatio
Diuinatio ℞ ſortilegiū 1o
Diuorciū
Doctor Vel docere niſi- Ite diſce
Dolus
Dominicū
Dominica dies
Dominus tpalis
Donatio primo nif vinos
Donatio ijo cā mortis
Donatio iijo ꝓpter nuptias
Dos
Dubia.
Duellū

Ebrietas
Ecclia primo cōiter
Ecclia ijd parochialis
Electio primo cōiter
Electio ijo ꝑ compromiſſum
Elemoſyna 1o cōiter
Elemoſina ijo qui poſſ facē eaz
Emphyteoſis
Emptio et venditio
Eminitas ecclie
Eminitas cōfugientiū ad eccliam
Eozima
Epus
Equitas requirit Jus
Eucariſtia ſpūs cōiter et de eius forma
Eucariſtia ijo quo ad manū
Eucariſtia ijo qd ad ſacerdotē et ad miſſam
Eucariſtia iijo quo ad effectum
Exactio ℞ dāmꝫ tallia et pedagiū
Exactor
Exactio 1o cōiter
Exactio ijo de ꝓcurentibus clericos
Exactio iijo de falſarijs
Exactio iiijo de mercimonijs et eſſartatibus
Exactio vo de ſtatuentibus roū etiam
Exactio vio de ꝓcurantibus
Exactio vij de minuto
Exactis abſalutio ℞ abſoluto
Exactatio ℞ pena 1. ſ. iij
Exemptus
Exactiſſimus ℞ catholicissimus
Expoſitus
Extrema Victio ℞ victio extma

Alsum
Fama
Familia
Femina
Ferio
Feudum
Fides
Filius
Flagella ℞ ſatisfactio ſ. viio et Pena 1. ſ. vo
Formatio
Fraus
Frigiditas ℞ impedimentum xv.
Fructus ℞ ſepultura 1o ſ. vij et viij Item
restitutio fructuum

Gazia Vana
Gradus conſanguinitat ℞ impedi.m vo
Guerra ℞ bellū
Gula

Habitus ℞ electus 1. ſ. ij et Apoſta
ſia iiio ſ. 1. et fi.
Hebetudo
Hereditas
Heremita
Hereticare 1o cōiter
Hereticus ijo ꝑ libꝝ ſextū
Hereticus iijo ꝑ clementinas
Hermafroditus
Hyrcania ℞ in lia J
Hyſtrio
Homicidū 1o cōiter
Homicidū ijo conſilio uel mādato
Homicidiū iijo de caſuali
Homicidū iiijo quo ad penā Irregularitat
Homicidū vo deſcripto
Hore canonice
Hoſpitalitas
Humilitas

Ignorantia
Jejunium
Idiotaria
Illegitimus
Illicite acquiſitū ℞ alia 1. ſ. fi. et alius 1o ſ. ample
Immunitas ℞ Eminitas
Impedimentum ultimi primo cōiter

Impedimentum ijo de errore psone
Impedimentum ijo de errore conditionis
Impedimentum iijo de voto
Impedimentu Vo de cognatione carnali
Impedimentu Vio de cognatione spuali
Impedimentum vij· de cognatione legali
Impedimentum viij de crimine
Impedimentum ix de disparj cultu
Impedimentum X de violentia seu metu
Impedimentum xi ordinis
Impedimentu xij ligaturis
Impedimentu xiij publice honestatis iustitia
Impedimentum xiiij affinitas
Impedimentu xv· de impotentia coeundi
Impedimentu xvi de interdicto ecclie
Impedimentu xvij ·s· fractus
Impubes
Incantatio Rr sortilegij ij· ·s· v· et vi·
Incendiarius
Interior restitutio Rr restitutio vi
Incestus Rr luxuria
Indulgentia
Infamis
Infidelis
Ingratitudo
Iniuria
Iniustitia
Inobedientia
Inquisitio
Inscriptio
Interdictu primo coitet
Interdictu ij· ·s· in aliqua terrarum
Interdictum iijo ·s· in aliqua ecclia
Interdictu iiijo quid phibetur
Interdictum Vo de relaxatione
Intestatus requirit successio
Intimidatus Rr timor ·s· fi·
Inuenta
Inuidia
Ypocrisis Rr simulatio Ire ypocrisis
Ira
Irregularitas primo de irregularitate homicidij
Irregularitas ijo qui ministrat
Ironia
Istrio Rr Histrio
Iudeus primo coitet
Iudeus ij· quo ad sectos
Iudeus iijo de confessione
Iudicare
Iudex primo coitet
Iudex ijo ·s· extraneus
Iudicium
Iurare
Iuramentu primo coitet
Iuramentu ijo ·s· minister
Iurisdictio
Ius
Iustificatio

Latro
Legare
Legatarius
Legitimus
Leprosus
Lex et constitutio
Libellarius contractus Rr emphiteosis
Libellus famosus
Libertas
Littere
Litigium locatio et conductio
Ludus et iocus
Ludus alee
Luxuria

Magister primo coitet
Magister ijo quis ad quos docendi
Maiestas
Maledictio
Maleficium
Malefactor Rr accusatus
Manumissio
Matrimonium primo coitet
Mirum ijo qui pnt contrahe
Mirum iijo quia contrahitur
Mirum iiijo ·s· contra interdictum
Mirum Vo sub conditione
Mirum Vio quo ad debitu
Mirum Vij ·s· accusatu ℞ impedimentu
Mirum viij ·s· accusatum ℞ adulteriu
Mirum ix· qui petitur quinq
Moderatus uel crudelitas
Mendacium
Mercator
Meretrix
Meritum
Metus
Milicia
Miserabilis psona
Missa
Mollicies
Monarchus
Monialis
Mortuus
Mulier
Multitudo Rr correctio primo ·s· Vo
Munus
Mutilare
Mutuu

Nuncius
Negligentia
Negotiatio
Neophitus
Notorium
Nouitus
Nuptie

Obedientia primo coitet
Obedientia ijo lucrum
Obedientia iijo clericor
Obedientia iiijo religiosor
Oblatio

Obligatio
Obligatio ad ꝛoꝛnia
Occulta ℞ coꝛꝛectio ij°. Item ꝛeuelatio
Odium
Officiū eccle ℞ missa Item hoꝛe
Oleū sanctum sunt ecclia
Optimo
Oꝛatio
Oꝛatoꝛiū
Oꝛdo primo
Oꝛdo ij. quo ad ritū
Oꝛdo iij quo ad caꝛactꝛē
Oꝛdinandus
Oꝛdinatoꝛ sunt oꝛdinate
Oꝛdinatus j° coitꝰ
Oꝛdinatus ij. per saltū
Oꝛdinatus iij. nō oꝛdinatus
Oꝛdinatio cōiugatoꝛū
Oꝛnatus

Pectum
Palla
Pallū
Papa
Paꝛafrena
Paꝛentes
Paꝛenda
Paꝛochianus
Paterfamilias
Patientia
Patriarcha
patronus
Pctm primo coitꝰ
Pctm ij° s. moꝛtale
Pctm iij. s. venale
Pcutiū
Pedagiū et ꝯtudagiū
Pena j° s. iudicialis uel diuina
Pena ij° s. que ꝓuenit leso
Penitentia primo coitꝰ
Penitentia ij. qua sacꝛdos Imponit
Penitentia iij. solepnis et publica
Penitentia iij. Impedita uel falsa
Peꝛnitꝛe sunt Vꝛbꝛare
Peꝛegꝛinus primo coitꝰ
Peꝛegꝛinus ij. ꝙtum ad cleꝛicos
Piū
Pnitatio
Plenitas
Peꝛsonatus ℞ dignitas
Peꝛtinatia
Pignus
Piratia
Platee ℞ adulatio
Polluto
Populus
Poꝛro rationis
Postulatio
Pꝛebenda
Pꝛeceptū ℞ Obedientia
Pꝛedicatoꝛ
Pꝛedo
Pꝛelatus
Pꝛesbiter ℞ sacꝛdos cofessio cū[ra] missa
Pꝛescriptio
Pꝛesumptio
Pꝛimas ℞ patꝛiaꝛcha
Pꝛimicie
Princeps ℞ papa Item dns
Pꝛiuilegiū
Pꝛobatio
Pꝛofessio ℞ Nouicius Item ꝛelio mis°
Pꝛomissio
Pꝛudentia caꝛnis
Pubes ℞ Impubes
Publice honestat[is] iustia ℞ Impedimenti xiij.
Pudicicia
Punitio ℞ coꝛꝛectio ꝛ disciplia et pena j°
Puꝛgatio
Puꝛgatoꝛiū
Putrefactio
Pusillanimitas

Quaꝛta
Questuarij

Raptoꝛ j° s. ꝛeꝛti
Raptoꝛ ij. s. pſonarū
Rationis obligari ℞ obligat[is]
Reconciliatio eccie ℞ consecra° ij. et mis°
Religio primo coitꝰ
Religio ij. quo ad nugꝛestum
Religio iij. quo ad votū nugꝛedendi
Religio iiij. quo ad ꝓfessionē
Religio v. quo ad tꝛsitum ad aliam
Reliquie et caꝛpoꝛa sanctoꝛū
Remissio primo coitꝰ
Remissio ij. qualiter fit
Remissio iij. quis ꝓt ꝛemittꝛe
Remissio iiij. que ꝓnt ꝛemittꝛi
Repusalie
Residentia cleꝛicoꝛ
Res nit[is] aliis acta ℞ sua s. ix et x.
Restitutio primo coitꝰ
Restitutio ij. ꝙs quis non ē soluendo
Restitutio iij. quantū ad fenatoꝛes
Restitutio iiij quantū ad ementes
Restitutio v. quantū ad edentes
Restitutio vj. uicecoꝛū
Restitutio vij. quo ad eius ꝛeguladū
Restitutio viij quo ad sublationē obligoꝝ
Resuscitatus
Reuelatio
Rigoꝛ ℞ Jus
Rixa

Sacꝛdos
Sacramentum
Sacꝛilegiū
Sanctitatibus.
Sanctoꝛū coꝛpoꝛa ℞ reliquie
Sanctimonia
Satisfactio/

Scandalū
Scientia et studiū clericorū
Scisma
Secretorū reuelatio ℞ reuelatio
Sedicio
Sententia
Sepultura p° rubrica
Sepultura ij· quo ad clericos
Sepultura iij· quo ad rationem parochie
Sepultura iiij· qn̄ ꝓhibetur
Sermo primo rubrica
Sermo ij· quantū ad ordinationē
Sermo iij· ꝓtium ad matrimoniū
Symonia primo rubrica
Symonia ij· quo ad ordines
Symonia iij· quo ad beneficia
Symonia iiij· quo ad fructus
Symonia v· extra fumum
Symonia vi· quo ad religionē
Symonia vij· de pena et dispensatione
Simulatio
Sobrietas
Sodomia
Sollicitudo
Sanctas primo ſ. petrus et apud
Sanctas ij· respectu quarūdā nup̄ ꝓmotorū
Sortilegium ſ. diuinanda primo
Sortilegium ſ. superstitio ij°
Spectacula ℞ ludus ioculatores et rotarii
Stipendia
Stipulatio
Studium clericorū
Stultitia
Stuprum ℞ fornicatio
Subarratio ℞ arra
Subdelegatus
Substitutio ℞ testis ij
Successio ab intestato
Suffragia sanctorū
Superbia
Suspensus
Usuratio
Tabellio
Tallia
Temperantia ℞ sobrietas et abstinentia
Testamentū primo rubrica
Testis ij· quo ad institutionē
Testis iij· quo ad executionē hereditatis
Testis primo quis non potest esse
Testis ij· de iure
Testis ij· quo ad actum testificandi
Timor
Tormentum
Transactio
Translatus siue translatio
Treuga
Tutela
Turpe lucrum ℞ elemosina primo ſ. finis
Una gloria ℞ gloria vana
Vasallus ℞ feudum
Venditio
Velatio virginum
Virginum consecratio
Venatio
Venefitium ℞ maleficium et sortilegium 1° et 2°
Venale peccatum ℞ pena iij
Verbigratia requiritur penitentia
Vestis
Vicarius
Vidua
Vindicatio
Virginitas
Votum consecratio
Vis et metus
Visitatio
Vitium
Vitiatus corpore
Vitium exima
Voluntas
Votū primo rubrica
Votum ij· quis pot̄ vouere
Votū iij· de voto commutato in toꝝ
Votum iiij° de voto ingressu ordinis religionis
Votum v· ad commutationem
Votum vj· quod solvitur per religionem
Vsura primo rubrica
Vsura ij· extra alia
Vsura iij· in emptionibus
Vsura iiij de vsurarijs
Vsura v· de fenetribus et fenetribus vsurarijs
Vsura vj· de restitutione vsurarū
Vsus clauium 1° quo ad supplementum excommunicationis
Vsus clauium ij· quo ad formā absoluendi tam ab excommunicatione quam a peccatis
Vxor
Ypocrisis
Porcus
Yronia
Ysopus
Elus

Explicit rubrica capitulorum

Incipiunt abbreuiationes huius operis

Accusator
Albertus
Alanus
Albericus
Antonius de butrio
Angelus de pisis
Autentica
Instrumentum

QUID SIT.

Vsura. Vsura est lucrum ex mutuo pacto debito vel ex acto ultra desembit humor. et so. an. in questione inter posita super regula pactum de requis. tur. libro vi°. ca

Alij dicunt quod vsura est quicquid sorti accedit hec ponit. ante. in c. plerique xiiij. q. iij. Sed quia ista descripcio nimis nuda videtur ideo dicit Goffre. quod debes addere ista verba scilicet intencione vl' pacto ca

Hostien. vero in suma c. tu. §. 1. dicit quod. v. vsura est quodcumque solucioni rei mutuate accedit regulariter ipsius rei vsus gratia pactione interposita vel hac intencione habita in contractu vel exactione habita ex proferto.

Alij dicunt scilicet Reverendus fratre theologie magister frater Gregor. de arimino. prior generalis ordinis heremitarum in ysstrione formata per eum super montem Communinis ven. xxi. q.

Vsura est lucrum ex mutuo intentum aliquod vsura est lucrum ex mutuo intentum intentum principaliter Et sic habemus sex descripciones ca

Et licet quidam reprobent primam quia alique omnis quetione lucri vel exactione pecunie sola intencionem vel spem lucri ex mutuo vsura contrahitur et ad restitucionem obligando dicto quod fmor. et alij sic describentes habuerunt respectum ad vsuram veram sive propriam non enim ad quasi vsuram sicut appellatur mentalis Nam si gratis aliquid detur non est vsura nisi spes adsit Et sive sit pecunia sive spes sive fructus sive quod cumque aliud ex quo ultra sortem exigis vsura est xxxi. q. iij. vsura et c. plerique.

Et nō. quod non grā vsus rei et consumptione Hostien. loco pene apponentes sive fraude aliud esset vt patet xiij. q. j. fraternitatis secundū Hostien. Secundum quem inter vsuram et penam talis est differencia quoniam vsura petitur secundum spacium alicuius temporis Et pena secundum quod inter partes conuenerit est. Et ut pactum seruetur vel sit pena prestatur quia non fit quod promisit vel quia nō soluitur quod debetur de arbitrio dilecti Sed vt vsura prestatur vt sors non soluatur Et sors soluto differatur Et si nullo pacto ab initio intercedente nec exactione ex post facto habita debitor gratis offerret aliquid recipere potest sine aliquo pacto dum modo mala fides ab initio cessasset Nullam enim manualem oblacio recipienti ingerit i. q. j. sicut ecclia Quod cū si hac intencione principaliter inductus est mutuans ad mutuandum alterum non mutuaturus tenet et si non in militante saltem et triumphante iudicio tenendus est vsurarius in effectu et indum debet ad restitucionem; Aliter si mutuaturus ex dilectione et caritate principaliter Et ex consequenti spectat aliquem retributionem deo bene dicit in ultima descripcione quod vsura est lucrum ex mutuo principaliter intentum Quasi dicat Deus si secundario intendat Nolo tamen sub silencio pretire quia etiam ab initio mala cadunt intencione Et illam habuit ex proferto quod idem est ac si illam ab initio habuisset Ded Reverendus magister Gregorius supradictus indistincte firmat vsuram cōmitti sine quis primario hoc est alias non mutuaturus sive secundario hoc est nichilominus al' ex caritate mutuaturus ducatur ad mutuandum sub spe aliqua lucri contra cōmunes opiniones glo. et doctor.

Vsura est lucrum ex mutuo intentum lucrum ideo dicitur quia lucrum proprie dicit superhabundancia sive incrementum quod quis habet ex voluntaria cōmutacione ultra ea que prius sua erant Et si plus recipiat quam mutuauerit Et tale receptum non sit ei lucrum vt puta quia alias erat ipsius recipientis Pone deposuerunt raptor vel al' debitor mutuante et reddidit eum mutuo depositū vel raptum aut alias debitum non est dicendum vsuram recepisse Item in contractu vendicionis locacionis et similibus est dare lucrum non tamen vsura est ideo indistincte subdit ex mutuo tanquam differencia distinguens vsuram a lucris que non ex mutuo acquiruntur. ca

In descripcione ponitur intentum ad hoc enim vt lucrum ex mutuo sit vsura requiritur quod mutuans intendat aliud lucrum ex mutuo recipere quam intencionē sive antecedenter habuit s. videlicet quando mutuauit sive postea ante receptionem lucri spem al' intencionem percipiendi ex mutuo habuit sive cōmutantes et simul habeat intencionem recipiendi lucrum ex mutuo Cum tale lucrum sibi datur proferto tale lucrum vsura est Et talis vsurarius est censendus in animarū iudicio Et non solum verum

est hoc quando idem qui prius mutuauit ꝑ
tis postea lucrum petit Sed etiam in eo ī
eo qui in fus mutuꝫ surredit sicut filius he
res patris ꝛc

Unde si mutuans intentionem habet ꝛcipi
endi aliquid vltra sortem dum modo non
sit sua primaria intentio propter quaꝫ mu
tuus est ad mutuandum Sz amor proximi
mutuatizus etiam si sibi nil vltra sortem
daret ꝫ speraz enim quod seruitiuꝫ attendat et
ex ratione gratus exit in eum ī sibi usum
fuerit nō tōmittit partum uel vsuram Et
simile si expectet dum modo secundario nō
primario et hoc deo cessantibus pactionibus
vel exactionibus quia tunc seruus ꝓesumitur
Insuper dico quod si debitor ex sua liberalitate
habito respectu ad seruitia sibi mutui ex cuita
te impensi tanquaꝫ gratus cuisse ēe uult aliqd
conferat quandocunqꝫ ex hoc respectu id sibi
sic collatum credat vel firmiter speret creditor
nichilominus licite ꝛcipit Ratio ex quo sua p
maria intentio a caritate causata est Et illi cot
tidie inheret non ꝛcipit vsuram si enim ꝛcipet
credens vt vsuram sibi tunc seruus vsura dat ꝫ
quasi vsus rei Ratio ob vsus rei dat ꝫ l. pecunie
quasi pro vsu eius l. pecunie.

Et vsura non cōmittitur nisi in contractu mu
tui secundum Hostie. et Ray. in summa e. ti.
Et cōmittitur vig in his tantuꝫ que consistūt
in pondere numero uel mensura et tu michi
conuenias pro vsura etiuꝫ uel uestem siue
predium vel quicquid aliud ei nomē impo
nas vsura est.

Quare non licet fenerari diuersi diuersas
rationes assignauerunt Sed Innoc. et Hosti.
et post eos Io. an. reddunt tales rationes qꝛ
si fenerari liceret fert exinde omnia mala sequ
retur maxime quia non intenderent homines
agriculture nisi quando aliud non possent per
quod tanta insurgeret tristitia quod omnes
pauperes fame perirent Nam si habere pos
sent terram ad colendum non possent habere a
nimalia et alia instrumenta necessaria Nā
a se quia pauperes a diuitibus nō Quia prop
ter lucrum et seruitutem pecunie potius eam
ponerent in vsuram quaꝫ in mercia et minus
caute lucra Et dato quod aliquis in his ex
penderet ita erga essent victualia quod pau
peres non haberent vnde viuerent ex quo
periculum magnum esset vilibus filiis Alia
ratio quia uix potest esse quin diu debens
vsuras depauperaret ꝫ Quiperius uero periculo
sa est nisi cui spetiali dei dono concederetur.
Alia ratio quia uix in diligendo proximum
euitatur ydolatria xlvij. di. sicut Item quia
ex ea omnia fere mala prouenirent Istius
fraudis in regula nullo modo reperiant per
unam Sed aduertendum quod licet ratio
nes predicte inferant vsuram prohibuisse
debeu nō tamē probant plene quod vsura de
sui natura sit uitiosa Io. an. super regula pecu
Et Io. cal. ponit rationes quatuor prima qua
facit rem naturalem et artificialem et contra
naturam Secunda quia fiunt quod res nō
parit quod res que non parit fructum generat
lucrum quod est contra naturaꝫ Tertia qꝛ
facit quod ea que habent omnino eundem
valorem vnuꝫ eorum excrescat in valore ꝫ
alterum quod est contra naturaꝫ Quarta
quia facit quod res mutuata per abusum tu
hatur ad aliquid ad quod non est ordinata
principaliter nec consequenter quod etiam est
similiter contra naturam Prima ratio
sic declarat Consistentia in numero pondere
vel mensura habent determinatuꝫ valorem
a natura uel arte Vnde earum valor determi
nate pensat ꝫ ex numero quantum ad numera
biles et ex pondere quantum ad ponderabiles
ꝛc nec quaꝫ diu consistunt eodem numero pon
dere uel mensura augent ꝫ uel minuitur in sui
valore Et si aliquando augeri uel minui vide
tur hoc non est propter augmentum uel minu
tionem valoris sz illarum rerum sn alias autem
rebus artificialibus uel naturalibus non est sic
quia earum valor non pensatur ab aliquo intri
seco necessario Sz ex causis extrinsecis contin
gentibus ex loco et tempore et conditionibus
personarum aliisqꝫ pluribus et variis extrinsecis
his dicit ergo vsurarius exigens vltra mutua
tum pondus numerū uel mensuram contra na
turam hoc est contra naturalem valorem a na
tura uel ab arte secundum naturam determina
tum Dicit ibi Io. andr. quod frichor ē hoc
exterminato et maxime tempore quo con
trahitur sed non curat quō sit verum dicit
quod a natura habet certum et determinatuꝫ
valorem et recte et optime Secunda ra
tio declaratur sic vsura facit germinare contra
naturā rei cū de sui natura ingerminabilem
Quia cum res numerabiles ponderabiles uel
mensurabiles habent vt dixi certum et deter
minatum valorem ergo germinare ultra non
possunt Cuius contrarium facit vsurarius ergo
contra naturaꝫ Ad hoc quod dicat ramon quod
vsura arte nequissima auro aurum nascitur l
lon. di. sicut hic Tertia declaratur sic dice
bam quod duorum id est vsus et rei eius que
habent omino eundem valorem vsura fiunt qꝛ
vnuꝫ per alterum excrescit Hoc patet per sin
disiuctiue per singulas res mutuabiles Alie
nime res et earum vsus habent distinctum va
lorem a re et potest alienari solum vsus vt
in domo uel equo Et sola proprietas retento ad
tempus vsu Ergo cum contractu vsurarius facit
rem mutuam excrescere in valorem per sinꝫ v
sum cū tamen ipsorum conuictorum ideꝫ sit va
lor patet id contra naturaꝫ rei attemptari et
sic vitiose Ex predictis infertur declaraō

quarte regule sciat quod vsurarius vtit rebus ad alium vsum quam ad illum ad quem a natura vel ab arte fuerunt ordinate Alia ratio est quod in contractu vsurario tenet creditor lucrum ex eo quod non est suum ymo transit in dominio primo debitoris quia mutuum est id quod de meo tuum fit quia pecunia mutuata transit cum suo periculo in debitorem Et ideo tuste videt q in eo grauet amplius vltra sortem ꝛc

Quot sunt species vsure Respondet qd due principales Nam vna est spualis et equa pecunia est corporalis et iniqua vt per Goff. in suma e.tr. ℣. et per hos ℣ quot sunt eius species ꝛc

Ex quibus causis veniunt dicis quod veniut ex parto rei ex mora vel quasi mora ꝛc Quod perseqnere vt per Goffre. in suma e.tr. ℣. veniut et plenius per hos tit ℣. ex quibus causis.

Vtrum vllo casu permittat vsura Teneo indubitanter quod non Goff. tamen in suma e.tr. ℣. si nunc dicebat quod in septem casibus vsura licite petit pena iura cautum.

Primus est cum layco beneficium assignat et layrus male tenet potest ecclesia vel ecclesi astricta persona illud etiam pignus retinere non computatis fructibus in sortem ℣.e.t.r. et t. quesitus Numquid autem idem in layco tenz nunquid in emphiteosi et in vsufructu infra tangetur Secundus vt ℣. de fideiuss. constit. ℣. ponit q. xlv. Tertius casus tenendum Goff. petit vsura canonica hoc est pena a canone inflicta que potest exigi vltra sortem xv. q.t. in.l. Quartus cum petitur vsura non tamquam vsura sed tamquam interesse vt in gentibus bone fidei Quod intelligitur cum interesse est intra rem vel cum petit causa dampni vitandi non lucri captandi. xiiij. q. iij. si quis oblatus Et pena quatenus interest potest peti in quocumq; contractu de mundo vt alias commune et equum interesse venit in omni contractu si loquamur de interesse conuento si de interesse non conuento venit solum in contractibus bone fidei non stricti iuris stem de interesse dum loquemur in pecunia in qua non cadit nisi interesse extra rem et tunc potest peti ex conuencione aut in aliis rebus et tunc fenus Quintus in tractatu lombardie in quo licite petit aliqd contra sortem vltra sortem id est vltra id quod petit et datur Et quare aliud in isto et aliud in mutuo infra dicit Sexta ratione incertitudinis vt infra eodem in mutuo Septimus cum possessiones sunt pro mia in dote genere pignori obligate Nam tunc fructus non computant in sortem vt ff.e.h. salubriter Quid autem si soluto matrimonio mulier teneat in pignus possessionem pro donibus ab heredibus mariti infra tangitur An autem in casibus in quibus fructus sunt in sortem computandi debeant computari non tantum percepti si hi qui percipi potuerunt vide per hosti. in suma e.tr. ℣. an aliquo casu debeat rest. et firmissime tenendum quod non licet aliquid vltra sortem exigere fallit tamen in tredecim casibus quos ibi enumerat et illuc pro eis tenere Et recte loquitur est hosti. qui fecit Goff. Quia nullo casu est verum dicere quod vsura sit permissa et dicit impropriedicti vsuras permissa Et ideo dicit quando aliqui casus a iuristis exprimunt non est intelligendum quod in dictis casibus vsura permittatur sed aliquid simile vsure.

Sed qualiter petunt vsure dic ut plene ℣ hosti. in suma e.tr. t. ℣. qualit petunt.

Vtrum mutuo repete ad vsuram sit premendum est prout refert archid. in cap. mouet xxij. q.v. hinc et tho. xxij. q. hxbm ont etc. argumto illius tex. asserunt quod non sed reputatur ab illo qui vsuram exercet et paratus est fure et hoc si accipit propter aliquod bonum quod est subuentio siue necessitatis uel alterius Quint etiam licet ei qui incidit in latrones manifestum bona que habet que latrones arripiendo perant ad hoc ut non occidat Et subdit quod alii dicunt quod non solum in necessitate sed etiam pro vtilitate quam quis consequitur in agendo negotia sua hoc licet Sed istis resistentibus dicunt eum qui accipit pecuniam ad vsuram perdat mortaliter Sed dicendum Hyspanus vt refert idem archidiac. in c. si quis vsuram xiiij. q. iij. distinguit sic dat recipiens ad vsuram prestat nusum aut prestat omissionem tantum primo casu sed secundo non etc. dicit c. mouet et xxxiij. q.v. de ordinandis et c. cum homo Exemplum in primo casu pone aliquem ad fenerandum induat qui tale propositum fenerandi eum qui prius animum habebat so. am. examinat hunc passim in c. super eo e.t. ubi refert quosdam indistincte tenere id esse petitum si enim non esset qui reciperet non esset qui daret et qui omissionem dampni dat dampnum dedisse videt si secundum hosti. nimis est rigida talis opinio sanctor. et so. am. post eum ibidem retinent plures opiniones vna habet quod nunq; id licet pro opere virtuoso vt si velit facere eius elimosinam vel edificium vel aliquod opus pium Sed propter turpitudinem vel lasciuiam id non licet Alia opinio quod etiam non semper id licet pro opere virtuoso Non enim propter bonum opus faciendum peccare debeo Alia opinio habet quod cum quis paratus est ad vsuram dare et alius recipere in lucro est indifferenter recipere dummodo non pro causa illicita qua tunc peccatum etiam in recipiendo et etiam suadendo quod pro tali illicita causa mutuaret ꝛc

Vtrū quis dispensari possit vt quis sine peccato valeat feriari. tex. videt. apte tantare quod nō in dicto r. super eo. io. an. ibidem dicat hoc verū saltuo quod dicitur secundum vnuz modum legē dum xpm. q. iij. ab illo de quo infra videbim? in q̄one lx^ma ⁊c

Cum quezit. qualiter contractus vsurarius de tegatur dic vt plene per hosti. in suma e. tr. §. qualiter contractus et s. magis patebit in questionibus ⁊c

Que sit vsurariorum pena dic ut plene p Goffre. in suma e. tr. §. compelluntur plenius p hosti. ī suma e. tr. §. que pena.

Secunda pars principalis tractatus q̄ continet oppositiones. ⁊c

Prima oppositio vtrum spē lucri vsurarius tm in mutuo ponere vsuram inducat vel primū vbi nō. quod mutuarius ea mente vt plus forte pn prat. Et vendens rem plus debito quia solucō nem pcij differt tenetur ex his in iudicio aīa rum item vsurarius mentalis non dicitur pro prie vsurarius sed quasi item si dare mutuo te neor sine ulla spe remuneracionis al' iudicandus sū male agere ergo nec etiam sperare possum q̄ in necessitatibus meis hic michi succurrent ⁊c. Cum nimis emungit sanguinem elicit prouīb. xxx. Vnde nos quis mutuans principalit' spem pōt in lucro cōmittit vsuraz Sperare autez aliquid secundario quodcunq; illud sit non est malum ar. lxi. di. quod prodezit l. ij. di. si offica et sim liter nec etiam ex tali spe secundaria aliquid cepere ar. i. q. q. quam pio vno naturaliter debi' est tali mutuanti obligatus ad antidota fidei principaliter ponens spem in remuneratione sui lucri vendere videt. xl. q. iij. qui recte et idem in ordinatione i. q. i. ordinationes.

Secunda oppositio vtrum naturalis obligā no antidoti possit deduci in pactum dicit quod non quia deducere in pactum sapit spem lucri et antidotum non est debitum simplex ideo non deducat in pactum nascit obligatio Et sic plus permittitur Et ergo post pactum debitor qui p̄ non erat ex antidoti debitor verbi gratia Ego mutuo tibi nūc et tu promittis michi remuneratu rum voluero. ⁊c

Tertia oppositio vtrum creditor potest etiaz ex pacto intercedente in contractu mutui cū remissione relebrari vltra collectas ad quas vniuersitas interim tenebat. ⁊c. Guill'. ī spec. e. tr. in fine firmat quod contractus potest etiam ex pacto intercedente ī contractu hic autem videtur contrarium aperte sentire tex. ibi Nichil inde sperantes ergo ⁊c Soluto huius te more dicunt hi doctores quod debemus intelligere Nichil inde sperantes scilicet lucri Sic dicit hi io. an. et io. de lig. post eū q̄ predicta procedunt si mille certe collecte statute sint

Cetera autem in ceteris. ⁊c

Quarta oppositio vtrum extra contractum mu tuj potest vsura cōmitti dicit quod aliud est querere vtrum ex forma contractus quis dicat vsurarius quo ensu loquit. decretal. in cunctis et aliud vtrum ex intencione deprauata quis dica tur in iudicio animarum male agere quo ensu lo quit. decretales ista Et licet ex sua forma con tractus non sit vsurarius potest tamen fieri in fraudem vsurarum vnde eque tenetur ar. de pignor. illo nos Et quodcunq; nomen ei impo nas vsura est xpm. q. iij. r. i. et q. et tale di citur in tali contractu mutuum intervenisse ut' fictione racione intencionis Et huic insurgit cottidiana practica totus orbis que habet non solum instrumēta cautarum in contractu ven dicionis sz etiam lauda et sententias omnes q̄ aliud consequens contractum sub quacunq; for ma verborum contemptorum totam ecclesiastico iudici impugnari de vsurarie prauitate mentis facti et rei necessitatem proponendo et dicendo ta les contractus celebratas in fraudem vsurar. Et probatur talis practica de iur'. ut'. ad nām de empt'. et ven. ad nām Nam sicut dicit. male agere qui vendit rem plus debito ita per tale dicitur qui vendit rem plus quam valeat eo quod differt solucione pcij Et si vsura con sistit in his que consistunt in numero pondere et mensura quia in mutuo hoc est verum quo ad sui formam Sz tū pōt etiaz cōmitti ī fraude forma non seruata ⁊c

Opposito quinta ad idem potest dici quod at tento quod racione dilacionis solucionis fiende pretium augmentat. per inde censendum est. ac si pretium veri valoris tempore venditionis ven ditor recepisset et emptor mutuasset sub illo pluri vsurarum nomine Et licet non quo ad formam tamen ex mente ad hi q̄ nō. p̄. Goff. io. an. b^ē. e. ī tuit. ī glō. ampli'.

Oppositio sexta ad idem quod fur' dispositione permittente attemptat. non est vtendum ma le agi Sz fur' dispositione permissum est contra hentibus decepte usq; ad dimidiam iusti pretij b^ē. de empt'. et ven. nūm dilecti Soluto primo. in r. in minute b^ē. e. in quadam sua addi'. vt esset etiaz io. cald'. in t. fi. p̄. e. h. dicebat quod illud ha bebat locum fur' fori non fur' poli pro quo fiunt ista decretalis consilium cum sua glo. fi. Sed dicit ipse io. cald'. quod istud non videt. bene dūm quia non est dubium quod idem in iudicali foro tuti in eo de hoc constaret propter quod s'm eum dicendum est quod contraria loquit. in vera venditione Sz tamen deus non dedit eu sam contractui nec medit in contractu si fiunt decepto in re ipa quia credebat venditor re minus valere Non enim est credendum quod ius canonicum quod a spū sancto procedit s. ut. de. si quis dixerimus decepcionem nel dolū approbaret si id vtrecq; et emptor et venditor

facebant quantum res valebat iusto precio vnde
h' non fiat alla deapcio in re ipa item hic nō
erat vera vendicio considerato quod quis pecu
nie solucio expectatur quod haberet tractionem
mutui Qua ultra iustum precij prohibi ex
pectacione exigit et hoc permittet ad tractū
vsure ꝛc.

C Deprima opposicio ad idem tantum res va
let quantum vendi potest ff. ad trebell'. l. i. §.
fi hereti Di sic relinquitur ergo impossibile fore
quod tasus interuenit quod vltra valorem debitū
mereres fuerit vendita Dolue vt supi' in cautute
e. tr. in glo. ꝛc.

C Opposicio octaua et vltima ad primū et ult'
Respondendum quod non sit pactum nec ad re
stitucionem quis teneat De restitu probatur
quod quis licite rapit non tradit in pmo nec iſti
tucione si tale est hoc ergo et quisq licite rapit
quod sibi voluntate datur xcvm. di. de eulogijs
Dz in proposito ne dum uoluntarie Dz quin
imo forte ipo dante rogante et instante et sic
nec dolus nec iniuria poterit rapienti assciibi
Et si dicat dans sustinet dampnū et nemo
debet cum alterius iactura ditari Respon
de hoc procedit ex voluntate sua Et sic si cul
pa est sua sibi debet et non alteri imputari
vt in regula dampnū de regul' iur' libro vi'
Dolucio est dare quedam que de sui natura
sunt illicita et in hijs procedunt dicta supra
Et est dare quedam que de sui natura tamē
pacti uel contractus sunt illicita vt in vsuris
vnde contrahentes non possunt facere licite
quod de sua natura est illicitum Et si dicat
in pmo casu deceti. nec nulla interuenit pac
to fateor aperta si relata sic ex parte mutuan
tis et si non dantis Ex quo ea intencione
principaliter ductus est mutuans et aliquid re
peteret ultra sortem alias non mutuaturus sic
sola spes sine pactione induxit vsuram vt hic
est casus Sed opponit contra hanc solucio
nem licet enim propter indigenciam psumat
quis non voluntate si coacte soluere aliquid vl
tra sortem quando interuenit pactio non tamē
quando non interuenit interuenit tamen nō
valeat compelli Dolucio subest timor
ne repetat capitale de pnte Non sic forsan mag
no modo debitoris vel si non est locus re
peticioni capitalis eo quod iam restituit ne si
quid non soluerit ultra sortem reputet indiscre
tus quod alias non repetuat mutuantem Et
in suis necessitatibus sibi subuenientem Item
considerat in hoc casu animus recipientis potius
quam dantis hic videmus quod et si libera fo
ret debitoris voluntas in dando vltra sortem
sta tamen quod ad mutuū respectum habuit
Nichilominus creditor recipiens illud ultra
secundum suam depūatam intencionem tenet
ad restitucionem si nulli penitenciam agere de
pcto vt infra tangetur in m. q. quod sane intel

ligo et secundū limitaciones quas infra dabo
in vi. et vij. q. ad finem et etiam quod infra
dicam in q. xc. Preterea so. an. insuper dū
regula pt' Donacio uel oblacio quam non
preuenit pactio vel obligans pactio presumit
esse grata et libera ac pro consequens illius
oblati lucra est retencio secundum eumdem ste
ner debemus semper tocte audiatur seu presu
mere hoc dico loquens ab expto Vidi enim plu
res soluere ultra sortem nulla prorsus intrinse
a uel extranea coactione ductus Dz quinymo
laudabili discretione qui tum tali pernicia sic
correpta mutuo viderunt se lucrari dupplum et
quod soluūt pro centenario suo creditori Vnde
dico discreti iudicare in hoc multum exuberare
arbitrium sta tamen quod semper in tuciorem
partem declinet et quatenus anime salus tan
gitur Veniet ergo in hoc arbitrio consideran
da persona dantis an sit discreta uel amina
vt sic presumatur ex discretione an volun
tarie an coacte et ex necessitate dare exteri
oribus presumi Item an sibi ab alijs sic
consueuit fieri vt ipe alijs an non Item an
multus aut parum aut nichil lucratus fuerit
cum iam dicta pernicia mutuo accepta vtrū
valeat sine illa pernicia sua negocia ex
ercere vel sua alia expletare negocia quisquis
fuerit sine magno incōmodo an econtra Item
an consueuit creditor non dante aliquid vlt'
sortem suam pernimiaz reuelle siue repetere
Item an sit homo multe discretionis et hones
tatis an notarius et amicus an consanguineus
vel affinis vel intimus debitoris amicus et
sic de similibus ex quibus coniecturare va
leat et arbitrari vt bonus an coacte presumi
debeat verisimiliter talis datio vel ex libera
litate Sed quid concludimus tandem est
ne verum quod turbata debitoris voluntas
si pnia est intencio creditoris non inducit pcz
vel vsuram in creditore Credo quod sic si non
indistincte vel simpliciter si cum limitacione qua
infra dabo in xc. q. Ad quod bene facit quod
scripsit dīg. li°. i. de cui' et qbz ꝛc

Incipit 2a pa 2e pte principalis de questionib'.

C Nodo ad questiones descendens omissa pri
ma questione Secundo quero an verbum
illud date mutuū ꝛc sit in precepto Solu
cio secundum Hoff. sic in casu necessitatis quo
omnia sunt communicanda xlvij. di. sicut hic
xiij. q. i. dilectissimus ꝛc

C Tercio quero bene video quod mutuans non
habens primatio sed secundario dimittendat spē
ad lucrum non peccat nec tenetur ad restitu
tionem vt supra dixi in prima oppositione
Dz quid de casu isto quo quis principaliter spe
ductus vsure mutuo dedit pecuniam suam
id tamen non deduxit in pactum si nichil crep

Vltra sortem nō est quesitō agat penitentiam de pcō Dz si aliquid secundum spem suam rapit a debitore tenet² ne ad restitutionem dixerunt quidam quod non nisi aliud ferent propter quod debitor aliquid dare necessario compellatur puta negando terminum rapiendo cautiones maiores sine uel denegando relaxationes iuramenti ei qui se iurauit non absentaturum ꝛc vel hijs similia Non enim differt quid ex equipollentibus fiat et an verbo uel demonstratiōe seu tertiuloquiōne aliquid ostendat² g⁹ de testi. licet ex quadam de consangu. et affini. tua nos Et sic secundum istos sicut non nocet simonia mentalis quo ad restitutionem si per pēitentiam abolet² sta ner vsura mentalis Alij dicunt et est tutius sr' sumor. imo verissimū secundum hosti. quod semper tenet² restituere ex quo principaliter illa intentione decret'. E quod etiam placuit Raymūd. ui summa huius ti. xō. Dz nūquid volumus et archidyac' in c. i. xcm. q. iij et hoc quo ad iudicium anime et ita firmat hoc io. an. licet aliud senserit disputans Et sic intelligit hanc decret'. cum corrupta creditoris intentio timotuit debitori quasi videatur timet quoddam pactum implicitum quod habet vim expliciti Est enim secundum eum vsura duplex Quarum una specialiter est mentalis Et solum vicians et non obligans ad restitutionem ex eo quod fit sine omni exactione et pacto implicito uel explicito Alia uō est uicians et obligans ad restituendum ex eo quod fit cum exactione et pacto implicite uł explicite intellecto Dz ergo fiat cum implicito vsura est mentalis Si cum explicito vsura est uocalis Et sic ex predictis sequitur in proposito uerō Quod in casu quo non timotuit debitori corrupta creditoris intentio eo quod ea intentione principaliter ductus sit non obligat² ad restitutionem et hanc partem vt dixi tenebat dictus disputans Et quia propter infirmos tangenda hoc sine principalius est necessarium discutiamus plenius hanc passim Vnde sciendum est quod disputatus hic pro sua hac opinione adducebat tres rōes ꝛc

C Prima quia cum formale in vsura sit exactio ex pacto obligante vel aliquid aliud equipollens Ergo sequitur quod vbi non est talis exactio vel aliud equipollens ibi non cadit vsura ad restitutionem obligans quāmis bene vsura vicians Hoc confirmatur quia aliud dicendo non saluaret² descriptio vsure que habz quod vsura est lucrum ex mutuo pacto debiti vel exactum ꝛc

C Secunda ratio est quia sicut in furto dicimus quod si aliquis gratis et liberaliter in domo rapit quod furari intendebat et affectabat qui uis sit fur mente non tamen in ope tm quod ad restitutionem teneat² Ergo a simili q si q̄s intendit lucrum ex mutuo quod concedit et tamē a suo debitore nichil exigit nec ipm per aliquod pactum compellit Dz gratis et liberaliter rapit ab eo aliquid quāmis sit vsurarius inte non tamen est reputandus Vsurarius ope ut ad restitutionem teneat² ꝛc

C Terna ratio est quia tota ratio est quare vsurarius tenet² ad restitutionem vsurarum ē quia illud quod rapit vltra sortem non fiat ei gratis et liberaliter donatum si cum quadam exactione et pacto indebite vsurpatum vbi g⁹ est sola spes lucri et intentio corrupta ex pte rapientis dum modo illa non sit nota debitori ibi quicquid debitor donat gratis et libere donat Et per consequens nichil est indebite vsurpatum et ideo ipe rapiens licet habuerit intentionem depravatam non tamen videt² teneri ad restitutionem Dz tu per ordinez respondes secundum io. an. ꝛc

C Ad primam dicas quod ni ipe disputatus solut plenariam descriptionem vsure dicendo de intentiōe nota debitori quod sufficiat ad introducendum effectum restitutionis fiende quasi dicat io. an. q⁹ et si debitori sit nota intentio creditoris non tm pactum seu exactio ex pacto quod tu asseris formale in vsura interuenit item dicat io. an. teneō dicendo contrarium et distinguendo inter principales et secundariam intentionem tu saluabis auctoritatem illius euuangelicam date mutuū ꝛc et salua eius rigorem temperaueris secundū eum Cont'. sic distinguendo non videtur plene respondisse quia si non interuenit pactum explicite et sic aliquid pcō equipollens quod sufficeret vt N⁹. si dicas quod imo quia et si pactum implicitum interuenit non exactio ex pacto obligante lorum habē potest vel aliud equipollens vt eū exigere possit creditor a debitore vsuras mentales tamquaz ex pacto etiam implicito debitas esto quod mens et intentio corrupta in eius notitiam deuenerit non ergo sic diuersum debitorem scisse uel nescisse intentionem creditoris ꝛc

C Ad secundam rationez respondet io. an. quod nō casum illum furti et nimis est maxima dissimilitudo quāmis licet donatarius in casu furti habuit intentionem corruptaz ad furandum non tamē donatarius emisit² ab eius facto nec est annexa illi intentioni corrupte cuius contrarium i mutuo quod tu eum ex bono mutuante debebat fieri gratis fiebat principaliter ex spe lucri quod etiam ipe disputatus concedit Vicioſum esse cui spei vicioſe sequit² effectum consequendo lucrum secundū io. an. quod statim tibi latius diluidabo respondendo ꝛc tuo ꝛc

C Et dico vbi dixit disputatus quod tota ratio qre vsurarius tenetur ad restitutionem vsurarum ꝛc neges ergo quod sit tota Et dico quod spes creditoris prohibita est Et hoc de significatione verbi non requirit alterius notitiaz Ex quo ergo cōmodum mutuans nequaquaz aliud mutuaberis

fuisset creditor quod per donatorem alias nō dona
tum donari videt' accredit huic spei uinose ergo
astrictus est uitio et restitutionem secundum so.
an. vbi supra hec opinio quam sequitur so. and'.
michi placet quaz multa caudmiat que scripsit
in questione mortis ad. Greg'. de demuō gena
lis ordinis hezemitarum onus dicta infra ponā
in qōne mortis ꝛc

Dexto quero ad utuas ti michi. C sine ulla
pactione principalis tamen huiusmodi mutui
causa fiat eo quod sperabas ex eo lucrum de
inde ego ultra sortem tibi decem dono in hito
t'spectu ad mutuū quod si qē non interuenisset
illa decez nullatenus donasset et nisi per ea
intentionem libera et ex laudabili destructiōe
ex dicto seruicio michi facto donandi sine ea
spe p'mario sine secundario sine ner primario
sine nec secundario sz ex solo caritatis fonte
ductus fuerit ad michi mutuandum et ita
declarari tibi tuqz hoc cognito hanc dona
tionem acceptasti eis ne restitucionem obnoxius
videtur quod sic cum hec concurrat intentio
prana et quod ratione dum traxit acceptā mu
tuū alias non donatiuus donari quod quidez
donatum accredit huic intentionem sine spei p'
ue que quidez spes prana totam massam infi
cit non habita consideratione ad libez dona
tis animuz ex quo se retulit ad mutuuz ad hoc
nō. per so. and'. super dicta regula pactum et
supra tractatum in iij. q. ante finem in contra
riuz fuit quia ex quo tibi licebat donari et
vere tuqz hoc nosti et ut sic acceptasti videtur
liate potuisti t'repere Quia non ut usuram si
vt gratuitum donuz acceptasti Non obstan
te quod prauus etiam ut usuram fuerit animus
t'repiendi Ex quo p'mum exortum est quod
sola contritione delebatur Non obstat qd
dicebat so. an. vbi supra qm licet alias ad
restitutionem quis teneat' quando non est sibi
facta remissio tamen sic non sic cum est facta
Dz in proposito nō videtur facta ex quo omi
casu tibi donari licebat et quātus si t'repione
mutuj et ti licebat acceptasti sinens alias te
neri ad restitutionem Respondeo vide'
quod si continuata tua spe uinosa quam a prin
cipio habuisti cum mutuasti gerebas in mente
t'repere et non restituere Etiam si alias non
licebat donassem uel remisissem tenearis ad rsti
tutionem cum tunc tale donatiuum respectu ha
bito ad dictum mutuū accedit vt dicebat vbi
supra so. an. de spe tua uinosa si non aliter Nō
obstante quod habeas spem uinosam a principio
melioz ductus consilio illoqz mutato et ferme
to veteri expurgato spem illam deposuisti et
nouus homo factus mutuū ex caritate apud
debitorem uis permanere Et insuper nūc geras
in mente nō recipere Nisi tam gratus et libe'
donauerim Non tenearis ad restitutionem et
maxime si in notoriaz donantis hoc deuenerit
ante donationez Et idez dico si nō mutuato con
silio gerebas in mente t'repere etiam si uellet
usurarius restituere et hoc si debitor sit anim?
nolle t'repere etiam si uellet usurarius restitue'
Dz tamquaz pure donatum penes usurarium re
manere perinde enim est ac si restituisset et
illo post restitutionem donasset sine uiolento
uolenti et parato t'stituere t'misisset vt de se
patet et s. nō. m q. sequenti post dy. et mehs
nō. per so. an. et fre. Et hoc dico sequendo opi
so. an. actem t'missionem usurarium de qua sa
tis latius tangam Dz sequendo opinionem
Fredet'. de qua ibi dictum uideretur indistincte
non teneri etiā si gerēt in mente nō t'stitue' si
t'missio non fieret ꝛc

Dico quorum quidam declaratione septimo
quero utrum sufficiat usurario in foro conscientie
remissio sibi facta ab hijs qui debetēt usuras t'
cepere sine reali et actuali restitutione vbi sic
dicit quod glo. ij. in regula p'tim in principio tex
quod sic dy. ibidem rōn. nisi tum res est res ti
tutioni parata quia quodāmodo fingitur t'stitu
ta et postea t'stituenti donata ar. ff. de donac'.
inter vir'. et uxor'. l. m. in fine Sed quorundā
theologorum opinio quod non sufficiat quod res
sit restitutioni parata Dz quod restituat' opus
est Etiam si pars foret iam restituta so. and'.
ibidem super glo. assumit uiam mediaz Quia
aut gerit in mente usurarius restituere et hec
remissio sufficiat aut non et tunc sequitur Et inde
quod scripsit in addic'. Super. c. ti. ad fi. qōnis
ibi formate Fred'. de qēn in ope suo c. r. bm. et
ex. d. hunc passim disputauit firmat indistincte
opinionem dicte glo. sic dicens quod si is cui debi
restitui petuma usuraria vel alias male abla
ta non coactus non dereptus vel premuniens
et omni dolo ui et caliditate cessantibus etiaz
p'abus uel seruitorum exhibitione inductus
petuniaz sibi debitam non oblatam nec restitu
tioni paratam usurario t'mittat liberatus est usu
rarius a restitutione non tamē a p'to quod eō
traxit exercendo usuras nisi et de illo peracto
penitentiam agat Concludens finaliter posse
dici quod si usurario pene perseuāti in crimine
et non disposito ad aliquem restitutionem is
qui debet recipere usuras Dimittat illas moti
proprio vel ad petitionem usurarij liberatus e
usurarius a restituēde rei nō dico a p'to qd cōijc'
usurarius seruando ꝛc

Nam in re male ablata obligatur quis pene
eterne per peccatum mortale Quod contrax'
auferendo rem a proximo illiate et obligat'
eidem ad restitutionem ipius rei Sicut enim
duos offendit scilicet deum et proximum Sic
duobus satisfacere' tenet' de usurio cum tu de ho
micid'. sicut dignitz. §. hereses Hanc opinionez
videtur etiam firmare l. dostr. in summa de usur.
§. que pena ꝛ. quid si fenerator et ꝛ. dicen
dum est ergo Li satisfactum accipim? quocumq;

volumtati creditoris satisfiat Quod tenendū dico ad hoc ut omnis tollatur dubietatio an sit vel nō sit liber animus remittentis Et per consequens clara constientia vsurarij frez ut inducant fructus ad contritionem et de cetero sibi a talibus abstineant nam de salute anime nec eius periculo disceptet Et ideo tutius agendum xly. di. disciplina Tutius est predicare quod ut se disponat ad restituendum si non fiat remissio quod remissio non sufficiat tuxta doctrinam Io. an Et tutius q̄ etiam debeat pertinaciā esse restitutioni puta tuxta illam distinctionez Et magis tutius quod offeratur iuxta illam theologorum Et tutissimus quod actualiter restituat et in solventis manibus exponatur tuxta illam alicuius quorundam ff. de iur. erran. in foro conscientie puto illam glo. quam sequit Frederi. indubitanter verissimam Que quia ad supradicta et infra dicenda multum operatur vtile ē quod clarius ostendat Et quod sit vera probatur Done quod dedi tibi dampnum et nulla tamen abstuli tibi nec nichil ad me peruenit hic non potest fieri restitutio propterea sumpto vocabulo sufficiat satisfactio et tamē grosso modo loquendo iste nō potest saluari nisi dampnum id est extimationem restituat Item pone debeo tibi Centum ex causa vsurarie Rogo te vt possim illa Centum tenere nam conscientia bona Quia nolo assumere cōmunionez in pasche et obligo me tibi per instrumētum in C. ex causa mutui vel depositi et ad certum terminum Et tu es contentus nūquid ero tutus vtroq; hec dicit Fred. Sz mea reuerentia hec ultima ratio non probat dictum suū principale Quia hic satis fit restitutio et constat de animo vsurarij quia vult restituere ex quo sic se obligat Et sic dicat nonne prius erat etiam obligatus ante hanc obligationez quam non fecit ex causa mutui Respondeo vtroq; si forte definebant probationes creditoris vsurarum Item forte est vsura mentalis de qua non constat nisi in animarum iudicio Hic autez etiam constabit in contentioso quantum ad effectum solutionis ingore dicte nove obligationis ꝛc

C Sed contra rationes Freder. facere videt primo contra primam quod scripsit Io. an. in dicta regula prima et patet supra in 3a. questione Nam et ut ibi dictum est longa est differentia inter donationem et remissionem factum de furto per quam res furta sine vno tenetur manet penes furem et donationem vsure Cum in primo casu non accedat donanti intencionem corrupte furantis Sz bene in secundo intencionem corrupte vsuram recipientis Et sz tu solue quod si enim debitor vsurarius mentaliter quo casu loquitur Io. an. aliquid soluit Quia solutum considerato animo vitiose recipientis rei vitiose accedit non liberat a restitutione recipientem eo quod nō grauius vt domus recepit ff. ut vsuram liceat alius fuit solutus animo quia liber qui tamen non constabat recipienti Et de illo poterat verissimiliter dubitare Deinde tamen in casu nō scitaret quando post factam solutionem quo casu loquimur illam confiteatur puta donando quod repetere potest vel remittendo Quia tunc presumitur penitus libera alio nō dato Et ipse recipiens tunc non vt vsuram ff. ut domus recepit sine retinet Quod primus receperat vt vsuram vino plus quia etiam vsurario mentali forte si tempore solutionis posset sibi clarius constare quōd dans omino nulli donare ex mera liberalitate liceret accedat ei vitiose attento animo primo creditoris nichilominus non tenebitur ad restitutionem aliam ex quo enim sibi constitit quōd non dabat vt vsuram sed libere donabat et ut libere donatus non vt vsurarius recepit non videt illicite recepisse nec rei accedere vitiose vel verius saltem quantum pertinet ad restitutionem non dico quantum pertinet ad pene abolitionem vbi contritio requiritur si dicte constiterit si clare constiterit de intencione debitoris fingit restituisse Et sibi gratis deinde donatum fuisse vt supra dixi in questione vlti. Et sic modo q̄ prius erat penes creditorem vitiosa erit penitus absq; vino Et sic idem quod in furto vno idem et in vsurario conuentionali idem dicere possimus Nec obstat quod nō. Io. and. in c. p. de. e. h. quia fateor a voluntarie sequentibus soluentibus vsuras vt vsuras non possunt repetere Nec obstat quod nō. in c. nobis de symo. in glo. vl. et super ea per Io. an. post alios quia non nego intervenisse hic vsuram nec restitutionem fiendam Sz dico illam fictam et hoc si in tali voluntate perduraret ipse debitor Quia non tamen video quo tuta clare constare possint nisi per ipsius debitoris assertionem liberam de facto poterunt commictere memorata Et maxime q̄ id de idem asserendo et in illa perseuerando tunc expresse remittat Secundus tamē esset restituere et iterato repetere vel expresse habere remissionem ꝛc

C Contra secundū insuper rationem Freder. facunt nō. Io. an. in mercu. vbi supra licet enim creditori remittendo actionem sibi competentem sponte satisfactum intelligat Non sic tamē in casu nō cum ipa remissio accedat rei vitiose Quod non contingit in illo si solue ut in precedenti C Sed obstines pone quod vsurarius teneat satisfacere deo et proximo sicut deum et proximum offendit dicas michi pro deo esto quod proximo ex quo donauit vel remisit satisfecerit vt sic non valeat repetere in iudicio Quomō potest deo satisfacere si corde indurato et in mente gerit non restituere si nō remittat. Sz respondetur michi et videbis solutionem Done quod tu creditor male gratibus tuis

te multo et renitente compleris ad vsurarum rest
tutionem auctoritate iudicis Deinde vero vsuras
illas tibi donat nūquid poteris satisfacere deo
absq; alia restitutione et illaseq; teneri vt tuas vti
q; et tamen quantum sint in te non restituisti
Cur ergo non idem si tibi est facta remissio qui
vt dixi non eras restituere paratus attento quod
perinde est ac si creditori satisfactum fuisset ex
quo sponte remisit vt in iuribus superius allega
tis tanti siquidem et expressi animi est condi
no Neq; refert quid ex equipollentibus fiat
Ex quo nos ad duo tenebaris scilicet in satisfa
ciendo deo scilicet ad restitutionem et ad restitu
tionem cum ultima per remissionem sit sublata
remanet sola prima sicut in forte diximus Cui simi
est remissio uel donatio rei sortitue qui licet ad
donationes non solum restitutione habendo Sed
rem restituendo veram et salutarem agere potit
penitentiam Sed aduertendum quod non
solum restitutionem habere debet de peto quod
perpetrauit in eo quod ad vsuram mutuauerit
Sz etiam in eo quod in primo corde pharaonico
perseuerando proponebat et mente non restituere
Et insuper similiter veram habere contritionem
in corde suo debet firmiter proponere qd sibi promebat
a talibus in futurū &c

Nono quero vtrum creditor cui ex necessitate
mutuanti debitor aliquid contulit ultra sortem nō
voluntarie si quasi coacte puta dubitans ne alias
indiscretus reputaretur in tantum quod alius ul'
hunc de cetero nō inuenirent mutuantem ul' qua
uis simili causa teneatur ad restitutionem huius
possum tetigi supra i octaua oppositione Et hoc
sit tutius restituere tamen puto quod si tempore
quo cepit pure cepit credens datum liberaliter
et animo donandi discretione ductus et non vt
vsuram nec aliter coacte dare quod non teneatur
ad restitutionem Etiam si postea fiat non habi
ter dedisse Nisi cum alter remorderet conscia
illa que nequiret fieri formare Quod tamen scru
pulosum est potius quam laudabile ex quo ti
metur non timendum Ex quo enim tempore da
tionis et receptionis bonam fidem habuit iuste
cepit et illius dominium iuste in ipm transit nō
obstante dubitatione tua quia ductus es ad dan
dum illi horum penitus inscio nec aliquid appe
tenti Dicit enim vsura est quicquid sorti accedit in
tentione predicti vel pacto et in casu nō nulla
talis precessit intentio uel pactio nec insuper re
ceptionis tempore pullulat Sz pura est et omni
turpitudine nuda &c et ꝙ &c Quod si fecisset am
plectionem iste creditor voluntatem debitoris et
sic ante actum perfectum non reciperet fama con
sentiens Deinde autem si post Idem et contra
facit quod nō in c i xpm q vj in glo et i c
si uero xxxm xxxvm q ij et in c ingressi de
prescript Sed michi semper placuit opinio glo
in dicto c ingressi et c finali e ti scilicet quod
mala fides superueniens prescriptionem complete

nō faciat quez obnoxiū restitutioni Cum enim
dicat quod possessor male fidei illo tempore non
prescribit vtiq; verissimum est Cum dum est
in cursu prescribendi semper requiritur bona fi
des et sic in proposito Que dixi vera intelligo
nisi iam talis credulitas foret crassa uel supina
quod ex hijs que supra dixi bonus vir poterit
arbitrari &c

Decimo quero vtrum detur aliquid vltra sortē
vbi nulla pactio interuenit presumatur gratis
et liberaliter dare Item nūquid recipiens presu
matur recta consciencia et non deprauata recipe
Ad primum in contrarium et si supra aliquid dixe
rim in ultima oppositione Respondeo et vide
tur primo quod non quia nemo presumit facta re
sua seu donare in dubio ff de probat l nō
de debito C in contrarium facit quod nō Io
an super Clemē primum in gloss notatur vbi hoc ex
presse firmant disputans Preterea cum debitor
sciat se naturaliter ad aliquid obligatum ergo
videtur potius gratis quam coactus et inuitus
dare Et hoc potissimum cum ex tali pecunia sit
gratis et sine omni pactione inuitatus multum
lucratus est vt sepe contingit Soluens si tem
pore quo aliquid ultra sortem soluerit debitum
sortem restituerat alio non dato presumit gra
tis dare si si durabat presumit meum repetitio
nis fore datum Possunt tamen tunc et talia
contrahentes quod presumptio talis cessaret Supra
supra nō in ultima oppositione circa finem qd
verum intelligo nisi per creditorem vsurarius
probaretur in contrarium quod tale per quod
de fraude constaret videmus enim spe per ex
pectationem quod accipientes mutuo pecuniam
sint in tanta et tali egestate quod quicquid
volunt creditores faciunt ut dilationem ha
beant in restitutione sortis et quicquid volent
scribent et confitebuntur ad hoc quod nō Io an
in c ad audientiam de emp et ven ad idez qd sepius
glo de proba lēgis i clem &c

Undecimo quero quid si quis emit redditus
alicuius castri ad vitam suam vel suam et here
dum vel ad aliquod certum tempus tenendi
tenebitur ne talis contractus vsurarius Re
Imo c in ciuitate tetigit hunc passim et
tenet opp potest dici quod faciat in ea pte
qua prohibet mercedes accendi ultra iustum pretium
vt ubicumq; pretium non est conforme valoris
rei illud sit illicitum Alij dixerunt quod quādo
in perpetuum emerunt semper iustum contrac
tum Desh nō vt effert Io an in dicto c in
ciuitate si presbiter dixit tenendum quod hmoi
modi contractus sive sint in perpetuum sive ad tem
pus Et sive ad certum tempus et sive ad tem
pus sive sine Regulariter sunt permissi dū
modo non celebrentur in fraudem vsurarum al'
autem sensi Sed opponitur predictis de dece
predicta in ciuitate et de cō nauigantes ff e ti
ff fi et de c iste consulunt in ultimo Respon

Nulli nempe uenit dubiū quod vsq; ad illud tempus saltim longum plus prperet de reddit quam sit pretium Soluitur imo quod licet certum sit nūc quod usq; ad xx. xxx. vel l^ta. annos uel ultra plus actrperet de reddit quaz sit pretium quod dat Tamen hoc incertitudo non facit illicitum contractum vendicionis Cū et hoc idem sit dare in vendicione alicuius possessiones ubi certum est secundum inferiores casus quod plus actrperetur de certis fructibus quam sit pretium quod pro ea datur Non obstant iura predicta In illis enim reprehenditur tantum quando carius vendit^r merces p propter terminū quem dat prolixius emptori ad soluendum pecuniaz vel quia pro minori emit merces quia statim dat pecuniaz et per prolixius tempus exspectat mercez Que pe nitus sint illicita Quia vendit tempus et pro pecunia nostrum pretium excedit Quod patet quia si vtraq; parata essent et pretium et merces pro minori fieret si in casu nō oīa sint pnta Quia nec tempus venditur quia res ipe fructet reddit^s uel actio tantum valebit vel ad minus credit^s valere sub sequentibus temporibus quantum modo valet vel saltem ē dubium et hoc sufficit ad hoc vt contractus sit licitus vt dicto c. in cui^te Et quando fructus essent certi puta censuales redditus non subiacent si fortune et tempore fortuito Sed simul et tempus certum quod tunc contractus plus ē hereditatem ad vsuram Et maxime aliis concurrentibus que talem reddiunt presumptionem inter quas illa est potissima si fenerari consueuit Item est quandoq; dare redditum certum et pre finitum et tempus incertum Quandoq; redditum incertum et tempus certum Quando q; vtraq; incertum Item est dare quod quādoq; de nouo constituit^r ipe redditus Quandoq; ab antiquo extitit constitutum in quibz omnibus membris quid sit concludendum satis apte patz ex supra dictis et infra dicendis in sequentibz q̄bz et maxi^e ī qōe nōte. ii

C Quarto decimo quero habet statutum uel consuetudo Ciuitatis quod Rectores uendant de pecunia Ciuitatis alicui et suis heredibus quinq; florenos uel decem annuatim pro Centum Quam pecuniaz conuertit Ciuitas in vtilitatem suam est ne vsura Dolcio domīq meus in c. fi. ff. e. dicit quod cum pecunia sit mensura aliarum rerum ff. de fideiuss. l. fi. iti et de contrahen. emp. l. i. talis contractus nō erit licitus pecuniaz rectores si non singulares nisi consequantur bursale cōmodum posset tamen secundum eumdem talis contractus defendi vbi ciuitas constitueret censum quinq; vel decem florenorum qui conterneret bona ciuitatis non tamen quantitatem hoc verum intelligo nisi fiet in fraudem et vide qd ff. dicit c. q. monte ī ultimo dubio ꝛc

C Ad hoc xb^m quero Emit ciuis ab ecclesia quedam certas possessiones pro certa pecunia quātitate tenendas toto tempore vite sue ita ut post mortem suam ad ecclesiam redeant erit ne licitus talis talis contractus Rx^o. Hay. et Goff. in suma e. ti. sudtinuerunt talem contractum illicitum eo quod homines speraut viuere Et sic sperant se amplius percepturos de prouentibz possessionuz quaz sit pecunia quaz dederunt Et sola spe vsura contrahit^r Tenetur bene tamen quod si quis ꝛrepetit aliam possessionem ecclie et dedit eidem aliam equualentem imo si illam quam ꝛcepit ab ecclesia sit in duplo valens quaz illa sua quaz confert cum pacto quod sua iuta fruatur vtraq; aduenient morte ambe ad ecclesiam cum pleno dominio ꝛuertant^r quod talis contractus est licitus Est enim contractus p̄mariat^s qui a iure approbat^r imo plq si suam uellit de presenti ni ecclesiam transferre ita quod ipe ea non vtatur et fruatur potest ab ecclesia ꝛepere possessionem in triplo valētem vt x. q. ii. precatie vbi doc. Sz hosti. in suma e. ti. §. an aliquo ad finez ꝛ. quid de hijs dampnat tale primo dictum dicens nentro casu vsuram admitti Nam ita possunt homines sperare lucrum in contractu secundo simulq; precariaz sicut in primo fruct emptōis et vendicionis Non est ergo dare causam quare primus non sit licitus sicut hic ultimo dum modo non fiat in fraudem vsurarum secundum enim quod etiam sensit archidiac. i. t. quicumq; xxiij. q. iij. Cynus in l. si pater C. de mortis. testa. tenent idem dū modo tales omnes ad vitam dederunt precium secundū quod est verisimile quo viuere possit alias si iuuenis homo emeret mille libras pro C. libris non procederet semper talis contractus Sed debet taxari secundum etates ff. ad. l. fal. l. hereditatem Sed ego id non sic simpliciter affirmo quin imo satis erit quod non intercedat decepto vltra dimidiam iusti precij et pro hoc quod scripsit Io. an. post Inno^r. et Hosti. in dicto c. in nostra vbi talis contractus non reprobat^r ex eo quod sit emptor plus perceptiuus Sz ex eo quod intercesserit decepto vltra dimidiam iusti precij dato etiam quod nullus fiat in fraudem vsurarum Quid procedit ī foro contentioso et ita loquūtur iura hic allegata Sz in foro penitentiali an iusta decepto usq; ad dimidiam iusti precij sit licita non est sine dubio et allegatur dictum dpli Nemo in negotio extremum inueniat fratrem suum ꝛc Quid aūt de emptibus fructus sub certo precio ad vitam vide per eum in l. si ea. C. de usur. vbi tenet inspicia debere personarum qualitatem et etatem et vt tunc arbitrari iustum vel iniustum ꝛc

C Decimo septimo quid de tali questione venditus fructus predij ad tempus puta decē annoꝝ

pro mille Cum fructus illius predij cõmuniter valeant Centum quinquaginta annuatim Est ne lucrus talis contractus ex parte emptoris ¶ffert Io. an. in addi. Spec. super hac Rubrica hanc questionem fuisse sibi formatam in quodam a domasterio Et pro emptore fuit quod illa mille subtrahit fortuito casu ex quo nullus casus exurgit et hostilitatis et sterilitatis in capite decem annorum non haberet nisi quingentas libras de fructu uel lucro cum certe plus habuisset cõmuniter in redditu veram emptionem faciendo de mille sex ultra al' quinquaginta annuatim prosequere ut ibi per eum qui sentit talem contractum licitũ quare ꝛc.

¶ Decimo nono quaerit. An dans pecuniam mercatori ad mercandum adiecto quod capitale sit salvum et partem lucri habeat sit usurarius ffiendum quod glo. in c. plerique x.m. q.m. hunc passum tetigit et tenet quod talis contractus non sit licitus ex quo periculum spectat ad capientem ds si periculum capitale spectaret ad utrumque tum tunc societas contrahatur per talia verba bene esset licitum Est enim quod unus socius ponat pecuniam et alter operam et sic suppletur labore quod est in pecunia Sed hosti. in summa huius tituli. §. an aliquo §. quid si periculum vbi de hoc plene tractat vult defendere quod etiam si damnum in solidum capiat in se recipiens talis societas est licita et allegat ff. pro socio l. si non fuerit et hosti. pro socio §. de ia. et sequen. et quia in aliis contractibus valet pactum appositum preter naturam contractus vt damnum spectet ad suscipientem vt in cõmodato et similibus quia contractus ex conventione legem accipiunt Azzo. et Accur. tenent contrarium in l. si non fuerit. ff. pro socio qui talis non est vera societas cum sit contra eius naturam Societas enim est quedam fraternitas ff. pro socio l. verum quare sequitur quod tale pactum non sit pactum si contra naturam Vide non valet de natura enim contractus societatis est quod partes sint equales nisi aliud sit dictum Non enim negatur quin agi põtuerit quod ad vnum pertineant due partes lucri ad alium tria si is qui plus debet habere plus contulit societati uel pecunie uel ope vel actus uel cuicunque libet actus vt dicta l. si vero fuerit alias summus rationem dicta sanat quia societas est quoddam ius fraternitatis Et hoc est ratio speculatoris quare ex vi pacti talis societas non valebit Quamus in aliis contractibus pactum appositum teneat idem finaliter dicat Iosti. quod quamvis talis societas secundum opinionem Ol. quaz ipe sequitur non fuit societatis si ex vi pacti lucra pti dicti tamen non est omnino equa deo in animarum iudicio consulunt quod si is cui qui pecuniam tradidit ammittat dd §. de illo a deo justi.

pro socio Respondetur quod cum dicat ibi posse conuenire vt quis lucri partem ferat et dãpno non teneatur intelligi operatione et dampno et lucro mercimonij vel opere non capitali Non enim lucrum intelligitur nisi omni dãpno deducto nec damnum nisi omni lucro deducto Et ideo potest vnus socius et eius lucri quod reliquum in societate sit omni dampno deducto alteri parti ferat. solutet ab vtraque parte et eius dampnum quod similiter relinquitur pro alia capiatur soluat ab vtraque parte ff. pro socio quintus inuti. Et ideo si plum de dampno fiat expressum quod esset cõmune hoc intelligitur et in lucro similiter ipetitum et etiã hosti. pro socio §. illud expeditum est Concludit ergo Doff. quod sit pacta societatis fiant ut dampna et lucra sint cõmunia dominij mei in dicto c. fi. s. e. dicebat de iuris rigore posse defendi opinionem hosti. quia usura versatur circa mutuũ quod non contingit in casu nro quia primo est societas Et licet societas sit redacta ad instar fraternitatis non tamẽ omnimo de Nam potest intervenire in societate partium quod vnus minus vnus plus capiat de lucro vt in predicto §. de illo et in §. et adeo Concludit tamẽ quod opinio dni. e tutior ꝛc et amplectanda ꝛc

¶ Vigesimo quero quod si dat quis pecuniam mercatori ad mercandum nullo adiecto pacto gerit tamen in mente lucrum habere et capitale non perdere Rn. d. in dicto c. fi. quod venit dicendum vt predens subdens quod hic magis possit defendi opinio Iosti. ex quo nullum pactum credo hãc decisionẽ limitandam sic s. certum in mutuante ꝛc

¶ Sed vigesimo secundo quid de casu contingente alium petere cum pacto quod periculum omnem fructum petendi quo usque sequar totum meum capitale et ex tunc sint pericula cõmunia est ne licitum d. in c. fi. s. e. tenet quod non cum primo vellet capitale certum et postea lucrum lucrare lucrum lucrare quod est contra naturam contractus pro hac opinione d. m. faciunt nõ. c. gõne 20.ma fu contrarium videtur facere quia Guill. in spec. de locato §. iam dicendum in fine ponit formam talis contractus et tamquam licitum contractum approbare videtur Item pericula illa remanent in dominio meo et meo tantum periculo pereunt non ergo saltus est capitale nec mirum si magis emolumentum percipio ex quo plus periculum expono ratione igitur dubij iudeo et ex tuto Sto etiam in dubio nil lucrandi et multum perdendi Et cõmuniter tale contractum licitum reputatur Et ego credo de iure posse illum multum bene sustineri Nec obstat quod iste contractus quem fundam appellamus Et sic contractus est societatis non recte per consequens sic celebratum cum velim capitale cont.

naturam ſonetatis ſaluū Et ut ſupra dixi hoc non eſt dare capitale ſaluz nūm poſſint mlt̄ tſferre mlt̄ſqz modis Stant enīz in diſpoſitōe diuina et turſu nabilē ꝛc

¶ Nunc vltſimo ſtio quero pone dedi boues tuidam tum pacto quod dare debeat michi vigīti ſextaria grani in anno quid dicendum ¶ Do⁹ aut lotentur hꝰ ope bona et tunc locatus eſt contractus quia boues deteriorantur Sz ſi uolo boues t̄rapetare p̄tio quod facio extimari tū tradō nec uolo periculum deteriorationis ſubire quātūs bene periculum diminuz et mortis naturalis et tunc contractus erit illecitus ſm̄ d. an. qui hoc ponit in dicto c. fi. ſ. e. et allegat dictum c. plerīqz xm̄. q. m. cum multis aliis capitulis eiuſdez q̄ōnis et vide q̄ tibi nōm in q̄oē ſtatim p̄cedenti ꝛc

¶ Sed hoc inſurgit aliud dubium qui ſic frei conſicuit lomuu tibi boues tum hoc quod uolo tecum partiapare lucrum et dampnuz et michi lominus uolo quolibet anno dare ſextaria q̄ tū videt primo quod talis contractus licitus ſit Nam ſint totum periculum ſubeo licite xp̄ p̄pio Ergo nim medietatem ſubeo licite dare percipiam ſm̄ contractum fiant quia ex quo uolo conductorem partem dampni ſubire et inſup dare michi dare ſextarios annuatim proinde eſt ac ſi uelim ſaluuz fore capitale et partem lucri habere quod eſt reprobatum vt ſup̄ dixi in q̄one xxx⁹ Quod patet Nam exempluz inferendo pone quod boues valeant tempore locationis triginta florenos et in fine anni deteriorati ſint quinqz florēn et quod ſextarium grani valeat medietatem vnius florēni Equidem ego locans tunc rehabendo boues meas habebo ſaluuz capitale q̄m ualor bouuz tūnet xxv. Cuibus additis alijs quinqz qui habentur de dictis decem ſextarijs grani reſtat nunceū triginta florenorum michi fore ſaluū imo plus quia ex alio latere pro medio in dampno Do⁹ videtur dicendum quia aut contractus fiat celebratus puta quia ego lom in tibi boues vt trim illic campum tuū arares vel plaſtrum ducerez vel ad aliud opus tibi vtile operis pro libito tuo Et emolumentum inde proueniens tuuz foret p̄cipuuz Sed ſi boues in fine anni eſſent facti deteriores conditionis et minoris valoris pro medietate tibi cederet in dampnuz Si uero melioris conditionis et ſic maioris p̄cij pro medietate tibi cederet in lucrum Et tunc non obſtante quod ſextarios decem grani michi dederis nichilominus licitus erit contractus Cuia aut nōs dic⁹ quod iſte cōtractus ſit contractus locationis aut ſonetatis Si locationis ſaltem operum erit licitus ratione deteriorationis Nec obſtat q̄ pro medietate ſibi fit dampnuz deteriorationis Cuia ſatis eſt quod pro illa dimidia et pro illius reſpectu nil ſoluat Soluit enim decem mſi

Vbi ſi nil ſubiret dampn ſo luceret vigīti Item ſic ſtat ad lucrum ſm̄ debet ſtare pro eadem parte ad dampnū Et ſi non pro ea alio non dato pro qua non ſtat ad lucrum Nec mirum ſi pro ea iſto caſu ſoluit decem quia poteſt in pluribus locari Et ſic eſt veriſſimile tum emolumentum totum ex opere proueniens ſiuz ſit videtur ergo pro vna parte ſapere contractum ſonetatis ſit pro alia contractus locationis operarum Aut nos dicere quod iſte ſit mere ſonetatis contractus et tunc idē q̄m capitale ſtat ad lucrum et ad dampnuz vtrum iſtz ergo ꝛc xm̄. q. m. plerīqz cum ibi nō. et g̃ōne xx. Nec obſtat quod ego habeam p̄cipua decem in anno Cuia tu habes p̄cipuum omne emolumentuz ex op̄is bouum proueniens vnuz ergo cum altero compenſatū bene ſtant ut ar. de feu. c. r. et quod ibi nō. p̄terea ſi plus in ſonet̄e pono Non eſt plus mirum ſi plus percipio vt ſtatim latius declarabo Aut contractus iſte ſit celebratus quia ne dum cōmunitem⁹ ad lucrum et dampnū capitalis operarum et tunc michilominus idem videt⁹ dicendum Sed non ſemper vide tu dic aut tu ponis perſonam operantem et ego boues In primo caſu dic aut opa perſone preponderant bobus ſeu eorum valorem aut econtra aut ſint equales primo caſu preſumitur quod in fraudem vſurarum Et tunc quam vſura illa decem ſextaria dentur annuatim et effectiue licet non ex ſui forma mutuū celebratur Erit enim ac ſi tibi ualorem bouum prodimidia mutuaſſem pro decem ſextarijs frumenti Et tu illum in ſonetate poſuiſſes ar. de vſur. in cuit et c. conſulit et c. fi. et idem dicaz in 2⁹ caſu in ſecundo aut dicam ſecus Niſi iam ob alias rationes ſtatucrit aliud dicere oporteret ar. eorum que legunt et nō. de empt. et vend. ad mām de pignor. illos nos Non enim e contra naturam ſonetatis quod qui plus contribuit ſonetati uel penitus uel opere vel rei plus de lucro percipiat alias ſecus in ſecundo autē membro principali quando ultra perſonam operantem ego etiam pone boues dic idem et forcius Et hoc verum intelligo tam in hoc quam in p̄cedenti caſu quando tu remanes etiam in aliquo lucro vt ſic illi decem ſextarij de lucro proueniant Si enim nullum lucrum reſultaſſet ex hac ſonetate Et ego nichilominus a te habuiſſem decem ſextarios grani tam hic nō percepissem illos ex lucro Ex quo bene lucrum eſt plus conferendo plus percipere Cum enim de natura contractus ſonetatis ſit quod p̄tes ſint equales habito reſpectu ad quotam in ſonetate poſitum Cum ſit quoddam finis finitatis in effectu que equalitas erat quedam finitas Vt tu tuuz lucrezis et michi de tuis decez tribuas Reſultaret ponus ex tali contractu minus quam finitas in effectu ſi recte conſideretur Eſt enim tunc contractus huius effectus quod pro dimidia valoz bouum tibi intelligat

mutuasse et propter uolo ꝛc· et tu in societate ali
am dimidiam et etiam dimidiam ope vel tota
opam ponas ad cōmune lucrum et dampnum
ar· dicti ꝛr in ciuitate et ibi nō· post Goff· per
to· an· Et per predicta satis apparet quid dicen
dum ad dicta vel arta dicta in contrario i prima
pio facto· ꝛr

Vigesimoquarto quero habeam pecuniam ue
lebam ire ad nundinas et ibi merces emere et
ad alium locum differre uel seruari lucri causa ter
to tempore tu indigeas illa pecunia rapis illaz
mutuo offerens te paratum paratum illam resti
tuere cum lucro speciato in termino et loco quid fur
est ne licitus talis contractus dicat ſmoc· in ꝛr· fi· ſ·
e· quod licet quidam contrarium teneant ipe pu
tat hunc contractum usurarium et nesit se cō
tra hunc excusare Nos nō· in ꝛr· saluberter ſ·
e· dicit quod talis est michi obligatus ad interesse
alterius lucri quod facturus eram verissimiliter ex
pecunia dum modo nil fiat in fraudem usuraꝛ
Et isto modo non consuetorum pecuniam tradere
ad usuram Circa quod uides quod etiam ipe scrip
sit in sua de pniis ſ· fi· d· quid si patrie Jo· an·
in dicto ꝛr· fi· approbat dictum ſmoc· dicens qd
illud quod dicitur de interesse habet locum post
modum debitoris et ex contractu patet una ap
ta ad fem· staret etiam usurarius paratus cū
capello et calcaribus ad modum forensium di
cens se ad nundinas ire uelle si ibi liceret ta
liter stipulari sub colore lucri dicit ibi dominus
meus quod conuenit cum ſmoc· ne una fraudi
bus aperiatur ꝛ ipe credit quod dum modo
non fiat in fraudem procedat dictum seu opinio
Hostien· tuc· tn ſm· eū e abstine· ꝛr

Vigesimoquinto quero Recepit quis pecuniaz
ultra mare vehendam et ei reddendam pro cto
precio constituto cōmittit ne usuram Respon·
secundum ſmoc· in ꝛr· fi· ſ· e· quod non sine in
se capiat periculum sine non Est enim locatio
operarum uel custodie Hor idem tenet Hostien·
qui allegat ff· nau· cau· sta· l· et ita per totū
et ff· locati l· in naue et l· qui opas et l· qui
mercedem et l· sequen Fatet tamen ſmoc· qd
vbi nō accepisset precium tantum ut portet si
negotiator dat mutuo vt illam negocietur tunc
illa bene est usura Quia pecunie nullus e
usus vel utilitas si teneatur in archa nec de
teriorabitur utendo lxxxvm· di· mes vide plene
de hoc per Hostien· in summa sua· e· ti· ſ· an aliq· v·
ſz nūquid ꝛr

Decimosexto quero Campsor pecu
niando uel Cambiendo rapit unum denarium
pro floreno vel distanter facit pecuniaz mu
ri ego hic do uel restituo est ne usura videtur
ſic quia queritur fructus de pecunia que nō
patet in contractum quia non mutuum ſz muta
tio contrahitur ad instar bendicionis ste susci
pit qui distanter numerari facit pecuniam
in se periculum hanc questionem formaut

dominꝰ meus in dicō ꝛr· fi· et ibi post predicta dr
quod non videtur unde excusabilis Quia mul
la rerum estimatio ff· de fideiussi· l· si uti nisi
ubi propter cursum monete Concludit finaliter
quod vbi quis plus capiat non est bene tutus
in conscientia Hic aduertendum si foret ve
rum huiusmodi cambia non fore licita mul
ti dampnarentur Unde ego puto talia cambi
a licita dum modo licite celebrentur siue con
tingant et dico quod hoc non intercedit mu
tuum unde usura non potest dici quod inter
ueniat Ver insuper quod contra conscien
tiam ediceret unde dico quod in primo casu si
tibi cambio florenum dando tibi monetam ul
dando tibi florenum capio monetam Et in p̄o
casu capio michi unum denarium veri valoris
in secundo uolo a te unum denarium ultra verū
valorem tam id non capio ul uolo ut ne des
tibi pecuniam que est uendibilis et firmant
archid· etiam in ꝛr· i· xxm· q· m· super glo· nc
ad pecuniam respectum habeo ſz ad interesse
meum ratione laboris operum pensionum sal
lariorum factorum et discipulorum que pro
huiusmodi arte exercenda subeo que quidez
de proprio non est decens vt subeam nec in
cassum laborare uel operari debeo in tuū ul
alterius utilitate quibus talis ministeriū op
est expensarum si quidem laboris et ingenii
habenda est ratio Bene fatuit nō· per Jo·
an· post Hostien· in summa e· ti· ſ· an aliquo d·
xxm· Et ista etiam videtur fuisse intentio
domini mei si recte attendatur licet satis con
fuse loquatur Exceptoris tamen duo ut
puto In secundo autem casu principali saluet
iam distinctus facit pecuniam numerari simili
dico Et licet infra tangendum erit venat i
tria parte tamen hic aliquid dictum ex quo
incepi et hic dicta ibi repetita intelligentur
Unde ut dicebat dictus dominꝰ meus hoc
casu cursus monete operatur excessus in va
lore secundum locorum diuersitatem Non
plus valet hic florenus quam alibi Nonne
plus ducatus Romanus Rome quam alibi Nō
ne plus bononinus Bononie quam alibi Et
sic de singulis ſz tantū hic solut· quantum ibi
numeratur Nam tantum hic valet florenꝰ
cum uno denario quantum ibi florenus sine
denario hoc etiam operatur monetarum diuersi
tas Quandoq; enim tantum valent centum
centum ducati quantum hic centum sex uel
centum septem floreni Et aliquando plus et
aliquando minus Non ergo plus soluitur si
tantundem Item si minus aliquid valent cen
tum ducati illud plus ratione periculi et ut
subueniatur sallarijs ministrorum et pensionū
et aliorum huiusmodi arte uel exercitio neces
sariorum et ut non frustra opas ponant et
laborem proprium Ad quod bene facit quod
scripsit sanctus Thomas 2ª· 2ª· q· lxxv· arto

mꝰ. Et inde de matia ambroꝝ qđ ſ. dictum pte ẋ. q. i. ſ. xxſ. ꝛc

Quero ulterius et vicesimo septimo ꝑone q mutuans ꝛcepit eandem rem in genere nume ro ponderе uel mensim sumpto genere prout assumit ꝑ fortunas Contingit quod solutionis tempore est maioris estimationis quam fuis set tempore contractus mutui erit ne vsura ſ. Hugo. et archid. post enim xm. q. m. ſi quis clericus et dominꝰ meus in c. in Cuncte nō. q. non pro quo bene sunt lex que dicit qđ restitui debet res eiusdem bonitatis in qualita te saltet intrinseca .ff. si certa pecta. l. cum quid ẜz non est necesse quod sit eiusdem estimationis ymo si actum fuit quo tempore redderetur illius temporis habebitur ratio quo ad estimationem alias habebitur ratio tempore quo fiunt pacta et date vilioꝛem si facta esset vilior quo ad esti mationem Ergo non pernabit ꝛcipiendo pretio riorem secundum eum Dicebat tamen ipe id est Hugucio quod intentio istius mutuatis posset esse prava et tunc pderet Andam distinguit aut est verisimile quod ipa res mutuata non erit possessor tempore solutionis aut de hoc probabiliter dubitatur et tunc mul tum vtuum aut est verisimile quod est profitor et tunc aut creditor non erat conservativus pꝰ tenuam ẜz interim consumptiuus et tunc est vsura aut erat fluctuus tunc aut creditor au fert debitori libertatem se liberandi et tunc ē est vsura In his enim casibus etiam se exho nerare voluit et debitorem onerare aut talez libertatem non auffert debitori et tunc nō est vsura ymo posset mereri si bona intentione requirēt debitorem ante terminū vt soluat ne oneret ꝛ Sed si haberet cōruptum intentionem qua dicat sibi quod potest vsq; ad terminuꝫ tꝰ ti nere vt se a dampno ꝛleuet licet non auferat se facultatem liberandi et tunc et si non sit vsura peccat tamen et licet distinctio fundat magne equitati in foro conscientie seu penali sal tem Et licet faciunt ad materiam ambroꝝ simoꝝ per venenas de quibus ſ. dictum in tam dicta cōne pᵃ. ẜz. partis ꝛcꝛ

Sed vicesimo octauo quero Quid si nūc ca rissimuꝫ est frumentum et data nūc certa pe cunia fit pactum quod certo tempore reddat tantum frumenti quantum tunc potuit habeꝛi pro illa pecunia ſ. archid. post hug. vbi supra tenet quod non est vsura quātus plus in quantitate sit tunc frumentuꝫ Et est ratio quia iste intelligit ꝛ ei vendere frumentum nūc et mutuare pecuniaꝫ gratis quam sibi vult reddi in frumento tempore solutionis fateꝛ tamen quod hoc casu sicut precedens posset interuenire peccatum secundum prauam et per uersam intentionem mutuantis Et sic secundꝫ Lauentius prout etiam nō. archid. in dicto cap. Si quis clericus habes quod quandoq; sine vsu vsura plus accipiet vt quia mutuo solidos qui modo valent vnum modium modium post va lebunt duo ꝛcꝛ

Sed vicesimo nono quo si certum est quod tempore quo mensurandum est michi granum pro quo nūc tibi Centum dedi puto tibi pre cium tempore messium et mensure debentur in pasthate quo ipm granuꝫ plus valebit ſ. ſm hosti. qui enim hoc tractat in suma c. ti. ſ. an aliquo ẋ. inq. Et ponit so. an. et alii in ſ. fi. ſ. e. et sentit idem aperte glo. quod vsurarius erit quia secundum rōmunez et solutum cursum fere omnium regionuꝫ quo spectandus est. ff. de flu minibꝫ. l. i. in prin. Granuꝫ solet esse carius tempore paschatis quam tempore messium Et si dicatur quod quandoq; contingit contrarium ſ. ꝛ ꝙ secundus hosti. quod ad ea que fiunt ꝛcꝛ ff. de legi. nā ad ea Caueat ergo confessoꝛes ne huius uerbi mentem offendat quod fiat si emat de tempore ad idem tempus in qualitꝫ puta ad de estate ad estatem et de vere ad ve uel vetem vel ad tempus de quo non ledat cō sciencia sua aliter c arārium fidelis ad restitutionem tenebit

Trigesimo quero Quid si quis vendat gra nuꝫ pro precio quod in stanti currit quod si plus valet usq; ad pascha multo quod illud plus sibi debet si uero minus non multo quod precium minuat vsurarius iudicandus est secundum hosti. in suma c. ti. ſ. an aliquo ẋ. quid ergo cum ipm in pactis claudicare teneamur ar. C. de solue. l. penult. ff. de damp. infect. l. qui bo na ſ. Si quis Et ponit etiam archid. in ſ. vsu ra xm. q. m. ꝛcꝛ

Trigesimo primo quero Quid si non erat venditurus in loco Pone erant poma grana ta que habebat in Capia ubi magna est co pia proposuerat illa illa vendere Dauisius vbi sunt carta nūquid est vsura Dicit ſmoꝛ. et alii post eum in c. fi. quod non dum modo non accipiat vltra id quod verisimiliter acce pturus erat parisius quo portare volebat quia quo fure potest carius vendere propter dubiū tempoꝛis vt ꝛ. in ciuitate eodem iure id pos se debet propter dubium loci hos reprobat hoc simile tum quia nō est verisimile quod aliqs talem emptionem faceret nisi multum egeret tamē cum quia laborum et expensaruꝫ itine ris habendi est ratio Sed qua differatur soluto precio prout ipe forsitan intellexit hic videtur ratio hosti. Et cessante ratio ſmoꝛ. q. in dubio tempoꝛe potest cōmodum prouenire emptori et venditori Sed hic nullum cōmodū emptori Et hāc distinctionē approbat io. cal. i dc. c. fi. in vi. cōne ꝛcꝛ

Trigesimo secundo dixi ꝛ. in cōne xpti. qđ pecunia non est uendibilis ẜz nūquid saltē est lucrabilis archidiac. in c. si feneraueris xm. q. m. tenet quod loquendo proprie nō est

lorabilis Et per hoc solut² quod consuent queri
Vtrum in locatione pecunie aliquid cᵉ̃cipere vltᵉ̃
sortem sit vsura Quod idem examinat Archid.
tenens quod si eo modo posset locari pecunia sicᵉ̃
equus uel domus non esset vsura Sz hoc ut pᵉ̃
dixi non potest contingere pecunia enim non
deteriorat² per vsum et quantum est de se nul
lam parit vtilitatem vtendi sicut frat domus
vel equus que propie locantur Vnde est quod
quando pecunia locatur vt conducens eam expe
dat ea consumpta non ₹ddatur illa si alia eius
dem generis Sz in equo uel in domo locato est
secus Cōmodari tamen sine locari bene potest
ad pompam ff. cōmo. l. iij. §. penultimo et
l. sequenti et hosti. in sūma. c. ti. §. an aliq
uers. xᵐᵒ. ᶜ

Sed quero tricesimotercio quare cᵉ̃pit loca
tor aliquid pro re locata et non creditor pro pe
cunia mutuata Nᵗ. Io. an. post Goff. in c. l. fi.
reddit rationem Quia locator tᵉnet dominiū
rei mutuate si ergo pecuniam debitoris domi
ff. si cert. pet. l. n. Item res locata consumitur
et deteriorat² per vsum quod in mutuo non cō
tingit Hoc idem scripsit Goff. in sūma huius
ti. parum post princi. Et hosti. simulᵉ ī sūᵃ eiusd
ti. §. i. v. et est racō ubi oīo inde. ᶜ

Quere tricesimoquinto vlterius bene video
quod nil possim ego creditor vltra sortem cᵉ̃pe
re Sz nūquid saltem possim absq; vsurarum pacto
cᵉ̃pere ex pacto seruatis facti uel uerbi puta q
michi remuneret in tali re uel pro me pcᵉ̃ne
tur uel interedat uel aliquid michi scribat glo.
xvij. q. iij. vē glo. ij. firmat quod non sed glo.
precedens in fine sentit contrarium secundū
vnam lecturam Sed secundum aliam idem qd
prorsus Et ita firmat ibi Archid. Quoties
enim aliquid recipitur plus quam quod dat²
vsura cōmittitur quicquid sit illud xvij. q. iij. c.
i. ubi vel quodlibet aliud et. q. ij. ibi omnis rei
superhabundancia Item sic in symonia prohi
bito muneris includit non solus munus a
manu si a lingua et obsequio. i. q. i. sint non
mulcta ita prohibito huc cuiuslibet rei uel emo
lumenti uel superhabundancie Vnde dicit Tho.
2ª. 2ᵉ. q. lxxvm. ar. 1ᵐ. ij. Quod si quis accipit
ex pacto aliquid quod potest pecunia mensu
rari vt dicit phūs 2ª. ethi. Et talia sunt ea
de quibus queritur grabs tamen non ex obli
gatione possent bene talia cᵉ̃pi sicut et pecu
nia gratis data Quod dicit thomas de pacto
idem intelligas sine pacto dūmodo spem ad
hoc speraliter habuisset et per hoc mutuasti
et fiat quod supra dixi questione vicesima
Et quandoq; iuxta contractum mutuj apponit²
promissio facti per quod aliquid adest credi
tori et tunc est vsura l. rogasti. ff. si cer. pete.
§. si tibi puta mutuo tibi centum cum pacto q
pro me uadas Romam uel librum scribas Quia
doq; apponitur aliquod factum per quod nil
sibi adest Sz est sibi tacitus promissum vt q
pro quantitate mutuata promisisti venire ad
iudicium et suspendere in te cᵉ̃ceptum sub certa pe
na certe tunc talis promissio valet l. et si et si
quis §. fi. et est glo. que incipit quod ex certa
scientia ff. si qs cau. et ita loquit² alia glo. in l. cū
alias. C. de vs. ᶜ

Sed tricesimosexto Quid dices cōmittitur ne
vsura si mutuatur vt benivolenciam et amorē
habeat debitoris dic quod non secundum eundē
ibidem quia bene licet cᵉ̃pere per compensatio
nem eorum que pecunie non mensurant² vt
sunt predicta et similia Aduertat si solum vt
benivolenciam et amorem habeat nec ultra
spes sua protendit² Sz si ultra protenderet²
puta sperans illa habita lucrum tunc forte est
vsura uel peccatum verbi gratia Cupio habere
benivolenciam gratiam uel amorem pape uel
imperatoris uel alterius domini vt possem cō
sequi beneficia castrum uel rectoriam uel ali
quid aliud vnde lucrum percipiam Vel mercato
ris uel aduocati famosi Et sic ad fauamentū
uel patrocinium aliquid michi prestet Et hāc
ob rem mutuo alias non mutuarem Sz aut
nō pmanso si secundum hoc spero vt sic etiam
si non deberem consequi aliud nisi amorem gratie
uel benivolenciam nichilominus mutuarem tūc
sens predicta tamen intelligo ubi puta motus
a caritate processerit Sz enim ob hoc tantum
mutuo vt gratiam et amorem consequar non
autem ductus ex caritate tunc forte peccatum
meritor Et quātum ex me illa benivolencia ē
estimabilis et non satisfacio euangelico verbo
Mutuum date nichil inde sperantes Et licet
alias etiam nil esset extimanda tamen ex quo
aliquid pur ego estimo sufficit quia non gratis
mutuo vt debeo si ob lucrum quantum est ī
me fateor bene tamen quod si nil aliud con
sequor nulla erit restitucio facienda si sola con
tricōe delebit² pcm ᶜ

Sed quid tricesimooctauo dices pone mutu
at quis michi pecuniam vt vadam ad molen
dinum uel furnū uel fractorium simul vel ut
rem scolas suas alias non mutuarem
est ne talis vsurarius videtur per supradicta
in xxxv. q. et sequenti q sit ex quo cōmodū
et vtilitatem cᵉ̃pit que possint pecunia estī
mari et sic ad restitucionem obligat² Io. cald.
in dicto c. fi. questionem vnam sic formal
intelligit tamen predicta non de mercede quia
sibi de pro labore quam etiam alteri darem si
de vtilitate quam habet alter puta quia ex hoc
molendinum uel furnus vel fractorium suum vel
scole que habebunt maiorem numerum personarū
Et est ex hoc maiorus fame Ista etiam bene
possint pecunia estimari videlicet quantum
se cᵉ̃putat uel cᵉ̃putare debet illud cōmodum
vel honorem propter hoc quod ibit ad molē
dinum uel fractorium uel furnus suus vel scolas

tratur que non ferre si pecuniam michi nō
mutuasset vt etiam satis apparet fuisse de
mente dicti Io. cal. et Io. an. in dicta regula
pactum ꝛc

Sed tunc ult. et quadragesimo quero cui
fiet restitucio nūquid michi dic quod non
quia nil michi perit nichilq; sibi de meo con
tulit propter mutuum scilicet quod ille cuius
est molendinus teneat. restituere et tamen
illi qui iuit ad molendinum non debeat restitui
quia ille cuius est molendinus recepit aliquod
beneficium uel lucrum intuitu mutui quod
ante non recepisset Ille uero qui iuit ad molē
dinum non contulit aliquod lucrum intuitu
mutui quod antea non contulisset non ē mirum
potest se reputare grauatum Ergo sibi nulla
debet fieri restitucio Cui ergo fit Dic quod
pauperibus sicut de interesse usure diximus
Cum enim non constat cui fienda sit restitucio
succedunt pauperes christi Cuius est orbis
terrarum et uniuersa que in eis sunt ad hor
b. e. cum tu Et quod notari consueuit de si
mo. ē. de hor et ita scripsit Io. an. in dicta
regula pactum in fine q̄nus et cal. in dicto
c. fi. j. e. to. ꝛc

Sed quadragesimoprimo uerte mantellum
Quid si molendinarius dat michi pecuniam
vt vadam ponus ad molendinum suum quam
vicinorum et tamen si alio iuissem tantumdē
laborem habuissem et tantum de pensione
soluissem nūquid admitto usuram dic quod
nō quia usura generatur de ipso mutuo hoc aut
nullum mutuū interuenit sic firmat. in q̄e
merentur sup dicta regula pcm ad finem x. ad vide
mus uero ꝛc

Quadragesimosecundo ponat. utrum si
dominus mutuat rustico pecuniam vt eius
possessionem colat sit rensendus usurarius in
qua dixit Ad. gr. Gregor. de armis quod non
si nichilominus de fructu illarum possessionū
illarum dicto rustico satisfit uel alunde iust
tum pretium tribuit operarum ipe dominus pis
tus rustico Ver obstat quod dominus intendit sibi
operas prestari per colonos ratione mutui et co
loni eadem ratione illas opas exhibent alias
non exhibiturus Et sic propter mutuū dominus lu
crum percipiunt et colon perdunt quandoq;
si sic mutuantibus exhibeantur ope a colōis
ille tamen non sunt eis lucrum cum illas iusto
emant precio Dic si quid de iusto precio detrahe
rent propter mutuum aut si pter operas iusto
pio emptas aliquas alias a colonis exigerent
et recipierent tunc fenus probat ipe predicta
per unum tale simile Pone quod dominus con
ducat colonum ad certum tempus pro iusto pre
tio Et pretium tradat antequam colonus incī
piat opari eidem post modum non uolente co
lono operari nisi dominus mutuet ei certam se
mam pecunie domini mutuat vt operetur alias
nō mutuaturus quo facto colonus opus illas pro
quibus solutum fuit impendit equidem non erat
talis usurarius et tamen mutuet vt colonus ei
operetur accepto mutuo alias non operaturus quā
uis etiam sue hor ad operandum essē obligatus
sicut diximus recepit dominus hor est operas sibi
debitas ex emptore nō ergo ex tali mutuo lucra
tur Et sic nec usurarius est rensendus nec alias
peccat quin imo si pctm in aliqua parte ex hoc cō
mittit. peccat colonus qui debitas operas domino
detrectat et illum improbe grauat vt mutuet
Confirmatur hoc quia si ni hoc decreret. usura
diceretur cōmittere Sequeretur. quod non liceret
alicui mutuare iuste detinenti suam possessio
nem aliquam quantitatem pecunie et illam pos
sessionem in pignus recipere non computando fruc
tus in sortem quod tamen falsum est vt patet
sup. e. ti. c. i. si dixit Greg. Sed ni dicas aliud sile
Pone occupasti rem meam uel per potenciam tuā
vim michi facis in rebus meis uel non restituis
rem tibi mutuatam cōmodatam uel locatam est
ne usura uel pactum ex parte mutuantis absit
nil Nil enim lucratus primo perdit quia forte lu
crum quod cum illo mille consequutus fuisset hoc
diuitt enim vexationem suam et sumit recipit
quod licet sic ergo deffendit effectue ad hor b.
de simo. dilectus Io. primo Sed ego ad uerba magri
et intendenter quero Numquid referat si domin
in casu supra posito scilicet cum mutuat colono
vt sibi reddat operas debitas pro quibus iam pe
cuniam receperat habet intencionem alia recipere et
in recompensacionem mutui simul cum forte vel ali
am intencionem Sc. dicit magister quod pre
dicta intencio prauia foret et iniqua Debet ergo
mutuare cum intencōe recompensacionis iusti pcī qđ
pro illo habuit pt mutuū ꝛc

Contra videt. quod licet intendat tantum recipere
dominus opas a colono diminuat in recompensa
cione iusti precij quod pro illis dederat quod nichi
lominus peccet Cum pur aliquid recipit etiam pro
mutuo quia propter mutuum colonus ei pro iusto
precio suas opas vendidit quas et ei alias nulla
tenus vendidisset Sed solue quoniam iste contrac
tus vendicionis secundum se nullum est lucrum
ipi domino quia nulla pecunia uel precio extimari
potest Et quod colonus ei vendat opas suas nil
affert lucri sibi duo ꝛc

Quero quadragesimotercio vtrum sit
licitum bilius emere et carius vendere videt. primo
quod non per c. etsi dens lxxxv. di. et per c. quicūq;
xiij. q. iij. in contrarium sunt quod tunc est per
catum si emi rem bilius ex eo quod tunc non tra
ditur ipi emptori licet tunc det pecuniam uel vendat
carius quia differt solucionem pcī alias fenus vt
hic probatur. j. e. t. fi. vide quod scribit dominus
Bald. C. e. ti. super fe. qui quo ad primum non
sic indistincte firmat si dicat quod aut pnā mutuo
est causa dampni quod de presenti non soluitur pre
cium et tunc fenus Aut neutrum est causa damp

qua frumenti in herba nō plus valet tempore
contractus et hinc idem qua non est vsurarius
ſi lucrus ꝓtetera mercatori non est prohibitus
niſi forte clericus lxxxv. di. fornicari primo videt
permissum ad hoc g. de do. inter vir. et vxo.
per rōnes ergo ꝛc Soluendo dico de clericis
non dubitando putant enim regulariter cum om
nis negotiatio secularis sit illis prohibita vt in
dicto c. fornicari et lxxxvj. di. per totum Stat
ergo dubium in laycis de quibus tenendum
est quod Hug. et Laur. xmj. q. j. si quis di
tus tenent quod si laycus emit vilius vt ven
dat carius non ex cupiditate ſi ut prouideat
ſuis necessitatibus licitus lucrum est vnde etiā
si emit sine proposito vendendi et postea actu
lus necessitatis vel vtilitatis oriatur potest
carius vendere Allegant predictum capitulum
quicunq; predicta videtur concordare Tho.
2ª. 2æ. q. lv. artis. iij. vbi dicit quod si negotia
tio fit propter lucrum quod ordinatur ad ali
quem effectum necessarium uel honestum ꝛ
lucra puta ad domus sue sustentationem vel
etiam ad subueniendum indigentibus ul' tum
aliquis negotiationi intendit propter publicā
vtilitatem sine sit res necessaria ad vitam et
lucrum expetit non quasi finem ſi ut laboris
stipendium Item si emit rem non ut vendat
ſi ut teneret Et post modum propter aliquā
causam eam vendere uelit non est negotia.
Et quātus carius vendat licitum est vel qa
in aliquo rem meliorauit vel qua pretium
rei est mutatum ſecundum diuersitatem loci
vel temporis vel propter periculum cui ſe expo
suit transferendo rem de loco ad locum vel ad
eam ferri faciendo Sed illicitum est ui' finē
principaliter constituit in lucro sollicet quādo
rem non mutatam carius vendit vel quādo
rem emit solum ad hoc vt carius vendat
Soff. in ſūma hoc ti. ad fi. V. quid de his
qui tempore messium formant questionem in
his qui tempore messium vel vindemiarum e
mūt vilius frumenta et vina vt vendant carius
et tenent non cōmitto vsuram ſi lucrum
Ver tenētur ad restitutionem aliquibus Sed
in iudicio anime tenuntur male quesita tale
lucrum debet pauperibus erogari Et subdit
quod non putat ad hoc illum teneri qui non
hac intentione emit ſi vt dominus sue prouideat
Et tamen ex aliqua causa vendidit postea ca
rius Nam quicquid agant homines inten
tio iudicat omnes d. so. ral. in dicto c. fi. vnj.
in vin. q. vbi hanc passim examinat Primo
dicit se non credere quod predicti doctores intel
ligant fore licitum rem emere scientes vilius
quam tunc valeat vel vendere scientes rem ca
rius quam tunc tempore vendentium valeat
secundum extimationem secundum quam stamus
iustum pretium rei vt nō. g. de in mu.
putat omni tempore peractum exceptis emptoris
ſaltim venditore ignorante quia ī iustrema fuit
et sic est licitum Et secundo casu ex pte vendi
toris eadem ratione emptore ignorante ad hoc
g. de emp. et vendi. c. i. loquuntur ergo secundi
cum p̄dicti doctores solum cōmictim sollicet
quando emit vilius et vendit carius in qua ꝓ
ne secundum eum dicendum est quod si non ē
facta aliqua rei mutatio nam ipsam rem p̄cat
qui illam vilius emit et carius vendidit Nā
necessario sequit quod aut fiat in ipsa cō
tore aut in venditore et sic habuit iste in re
uel in pretio plus iusto ergo fiat turpe lucrum
vt g. ne cleri. uel mo. c. i. et ideo dicit in p̄
dicto c. cum quod qui necessitatem patit vt inte
gram et non mutatam vendendo lucretur ille
est mercator qui de templo eicitur Sed in certo
facta mutatione rei rem ipsam vendit carius
quam emerit non permat hoc ex hoc Et intel
lige mutatione temporis uel mutatione ip
sius rei Pone emit ferrum de quo faciat aliqd
instrumentum vt dicitur in predicto ca. cum
in fine vel ratione loci puta emit in loco in qo
propter copiam erat carior vel ratione tempis
Quia tempore quo vendidit erat carior Hijs
enim casibus videtur lucrum quesitum ex opere
et artificio et hoc est licitum lxxxvj. di. dicitur
dum tamen in hoc ultimo casu si etiam faciat
in aliorum dispendio puta quia emit ut seruā
ret in temporis carestie ex cupiditate nō propter
publicam vtilitatem tunc etiam esset tpe
lucrum Et sic intelligitur predictum capitulum
quicunq; xmj. q. iij. ſi si hoc faciat ne in tra
ſua deficiant victualia quia indebat homines
illa transferre ad partes alias uel dissipare
vel diligentiam non adhibere Sciat sciat Jo
seph Gen. xlj. c. tunc non permat fmor. hosti.
et Jo. an. quantum ad hunc vltimum casum in
dicto c. i. g. ne cle. uel mo. Aduertas tamen
quia nullo casu est licitum mercatorem men
dacijs vti Et sic intelligitur quod dicit Augustī.
et habet xlvbm di. qui non cognouit et Cas
siodo. e. di. quid aliud Et concludit quod p
pauci sunt mercatores qui ponderent predicta
vnde bene dicit glosa. ſup. Ad. in predicto c. cum quod mercator nūq
id est raro potest placere deo Et dat consiliū
quod nullus xp̄ianus sit mercator de hoc inde
quod nō. fmor. et hosti. et Jo. an. post eos ī
dicto c. i. ne cle. uel monach. Si recte consi
deres in idem tendit predictorum omniū sen
tentia Cuius effectus est quod tum ex cupidi
tate vel auaritia vel alias in alterius iniuriā
quis emit vilius et vendit carius talis p̄cat
in hoc indubitanter secundum eum Si vero
non ex cupiditate ſi ut habeat vnde suam
valeat vitam sueq; familie secundum ſuū ſta
tus decentiam sustentare vel alias ob vtilita
tem publicam tunc scias aduertas etiam q
non semper nec in omni loco quantitercunq; licite

meretrix lucrum est meretrici iuxta nō. per plures in dō. c. i. 6ⁱ. ne clerici vel mo. ⁊c

Quarto quadrigesimoquarto queritur utrum usurarius teneatur restituere quicquid fuit lucratus ex usuris Hunc passim examinant decretistę in c. si quis usuram xiiij. q. iij. et in decretal. et s. e. h. lic. vsq; to. an. parum post prin. Circa quę sciendum quod Tancredus tenuit quod non et idem Bartol' Brixiensis in questione venabili lxxix. que incipit aliquis accepit et habet utrobique firmat archid'. et hor. per. c. debitores et sequens in fine simoniac. dicit archid'. in dicto c. si quis trapnam al' usuram quod ibi est casus expressus pro quo etiam ibidem allegat dictum incipien. et s. e. h. vsq; Nil enim in illis iuribus ultra usuram restitui mandatur igitur ⁊c Concludit tamen ibidem in fine hoc est in illo capite si quis usuram Quia tutius est quod concordet usurarius cum eo cui restituit super interesse Alii tamen contrarium sentiunt ea maxime Corrupta sunt que ex corrupto radice procedunt xiiij. q. v. nec. i. q. ij. principal. et c. fere. Preterea cum usura dicatur iniusta xiiij. q. iij. si quis usuram et raptor tenetur ad istud de resti. spoliatis si quis Ergo et usurarius Alii tamen et fuerunt quidam theologi dixerunt ut ibi effert archi. quod lucrum totum tenetur restituere deducto labore et expensis Alii theologi dicunt locupletes quod nichil retinebit Tho. 2ª 2ę. q. lxxxvij. arti. 6. ad. vt etiam refert io. an. in dicto c. quod dicebat sic quod si res consumptibiles nō fructificans recipiatur pro usura ut pecunia triticum vel vinum et similia sufficiat restituere receptum lucrum aut ex illa proveniens restitutioni nō subiacet Quia tale lucrum seu acquisitio ex industria provenit non ex fructu rei tenetur tamen ad expensas dampnum Quod ille fustibus misset in bonis suis propter detentionem illius sue rei date pro usura Sed si talis res pro usura recepta non sit usui consumptibilis sed fructificans seu fructus afferens ut ager domus et similia per usuram extorta non solum ⁊c Sed et fructus perceptos ex re illa suus non ipse si ille dominus erat sibi restituere tenetur germinant enim ex natura Dicit Raymund. qui plus dicebat saltem quod forte etiam de usura restituenda potest restituens expensis moderatus et optis suas deducere dicit tamen quod tutum consilium est quod post restitutionem usure de alijs petat absolutionem ad cautelam Hostien. in summa de penis. §. quibus et qualiter. Sed pone quod usurarius tenet quod ultra usuras tenetur ad expensas et interesse debitoris in quo interesse contingetur lucrum et dampnum nō dicit ipse ideo quare interpretatio Ray. sit pro usurario faciendo nec video etiam quare debitor ultra sortem interesse petere potest totum lucrum quia tūc peteret

tūc usuris qua quicquid usure accedit usura est io. and'. ad probandum quod teneat ad restitutionem totius lucri habiti de re usuraria addu rebat l. si tem in fine ff. de peti. ubi possessor rei aliene etiam bone fidei tenetur ipam restituere et primo quod lucratus fuit ex ea Preterea secundo usure fuit indebitum ergo quicquid inde habuit usurarius restituere tenetur Dominus meus sentire videtur cum distinctione Thome 6ⁱ. posita Nam dicit ipse in re naturaliter germinante ut est ager et animalia quantum ad fructus hoc est sortis planum Si res que fructus naturaliter non germinat usus tamen vel utilitas non est ipsius consumptio ut est videre in domo ex qua percipitur pensio et in equo qui locatur ad vecturam et in similibus Cum hic procul dubio videat hominis industriam esse causam percepcionis talis pensionis Ergo per consequens non videt in talibus esse locum secundo membro dicte distinctionis solvit finaliter quod licet aliqua industria hic intervenial tamen fructus percipitur propter usum rei et sic principalis causa huius utilitatis est ipsa res si pecunia nulla utilitas si teneatur in archa Et eius usus est ad commutandum ut dictum est Unde in ea utilitatis causa principalis est hominis industria Et ex predictis patet quid respondendum est ad rationes primo loco fructus pro opinione que simpliciter habet tocius lucri precipiendam restitutionem Pepe et multum aliasde hoc articulo dubitavi Nam cum ut plurimum pecunia sit restituenda restat quod si lucrum ex tali re per usuram recepta proveniens nō est restituendum supersit supposituum dabitur materia fenerandi instigante nempe spiritu maligno humanam fragilitatem illi dicet multa ad usuram illamque impe poterit enim cum illa et multa lucrari ex quibus salva conscientia dicam poterit Nam poterit sic cum illis ditatus fuerit contritionem habere de peccato penitere et usuram restituere lucrum ex illa proveniens retinere et sic anime et corpori simul prodesse et satisfacere Spiritus quidem promptus caro autem infirma Certe via apta si talem conclusionem amplectamur dato quod detur dato quod teneat ad aliquam dampni compensationem Quam ob rem ne dum timor si verior videtur opinio simpliciter habet contrarium Sed quia illi prima facie obstant que superius dicta sunt Deo cogitabam aliter dicere considerando omnes opiniones quod si tales res pro usura recepta non sit usui consumptibilis si fructus afferens naturaliter absque eo quod hominis industria principaliter operetur totum lucrum ex tali usura provenies restitutioni subiaceat ut dixit Thomas Si res consumptibilis et non fructificans naturaliter si opante industria recipitur tunc

tunc lucrum ex tali vsura quesitum pro parte r' manere debeat penes vsurarium pro parte restitui debeat debitori eidemq; creditori suo pro parte pauperibus vt mercedem erogari id est pars lucri vsurarii hoc declarato dico namq; penes vsurarium partem lucri ex vsura quesiti remanere debere hoc est tantum quantum debetur expense opere et labori ac industrie secundum quod bona fide determinentur arbitratu sicut si rem aliena pecunia negotiorum gestor exercuisset dignus enim est mercenarius mercede sua partem vero dicti lucri restituet debitori eidem creditori suo habito respectu ad dampnum quod ille sustinuisset in bonis suis propter detencionem illius sue rei date pro vsura vt supra dicebat Beatus Thomas et Hosti. residuum vero tam quam in rectum debitur pauperibus quod sic pro bono penes vsurarium non debet remanere merito iam dicta ne iniuste ad prefatum debitorem non debet restitui quia sic tunc ut dicebat hosti. p aperet vsuras de sua sorte quod non est dicendum restituere est facienda Ner est dare cui fiet pauperibus ad hoc Ber. e. terrenum tu. Et quod nota. Io. an. in dicta regula peccatum et Goff. in summa huius tituli circa finem Ye. quid de hys et quod nota. Ber. in questione quadragesima et per predicta sublata et omne obstaculo Et si dicere tur quod dominium vsurarium transferatur in vsurarium ergo lucrum ex illa quesitum tamquam de re sua Non debet esse restitucioni subiectum Respondeo quod eadem ratione ner vsura foret restituenda Et si dicatur quod vsura est restituenda quia cum peccato recepta ner potest sine restitucione penitere Respondebo quod quesitum ex illa similiter restituetur ne delinquendi via prebeatur cui si quidem pro posse tenemur debemus Ecclesia enim non solum prohibet committenda sed primo debet si eciam prohibet committenda vt si videat aliquem paratum ad peccandum lxxxxvi. di. el primo diacon Penas eciam a iure videmus apponi vt peccandi audacia reprimatur Hor ergo saltem in animarum salutem spiritualis dicamus in proposito introducto saltum de salutifera equitate tui tui tene quod vis id fac dicere turpe ꝛc

Sed quid quadragesimo quinto Si mutuo tibi frumentum antequam ad provelandum bene est vt mihi nomine restituas Ye. secundum Goff. in summa. e. ti. ad finem Ye. quid si quis. Quod si ideo fiat vt meliorem temperat vsura committitur Si autem ratione sue sibi pereat vel forte propinqui graciam faciat Secus idem Hay. et idem Hosti. e. ti. in summa § an aliqua ad finem Ye. quid si quis Alii tenent contra rium saltem quod eciam primo casu non committit vsura secundum dominium meum qui hoc contrarium approbat in c. in mutuo dum modo esset certum mentales vt si esset putrefactum nil valens quo tui saltem sic contrahens sibi caveret restitucionem ꝛc

Quod quadragesimo sexto Si quis pecuniam mutuet creptuus ad certum terminum alterius geneis monetam vel aurum vel argentum vel aliam speciem Ye. si ideo hoc fiat vt in estimacione lucret est vsurarius secundum Goff. in summa huius ti. § quid si quis pecuniam Cui concordat Hosti. in summa e. ti. § an aliquo ad finem Ye. quid si quis pecuniam Cui dat simile de hys qui de nundinis ad nundinas mutuant quam vsuram esse aptabiliorem omnibus iudicat quantitatumq; venditionis vel permutationis vel alterius contractus vel eciam forma cum certesimam excedat et quodcumq; nomen imponat ex quo fraudulenter vel mala intencione fit et ad sorte accedit vsura et pecunia. plerique cum similibus ꝛc

Quaresime quadragesimo septimo Queritur vtrum verum sit dicere simplex quod fideiussor repetere potest a debitore vsuras quas pro eo soluerit creditori penes quem pro ipso debitore interuenit Io. an. in q. mercurius. quam posuit super regula dampnum ff. de reg. iur. li. vi. Dumer passim notabiliter explanauit et ibi posuit duodecim conclusiones quas non scribo inter alia hec ponit in effectu ꝛc

Fideiussor soluens vsuras non repetit repetit eas a debitore mandante ipsum obligari pro sorte tum quia fines mandati excessit Ner repetit eas ab ipso mandante ipsum in omnem causam vel simpliciter obligari sine fideiubere Qui in genere mandato non includit indebitum Item non repetit vsuras creditori sponte solutas si non curant creditori illas soluere ner debitor curant fideiussori redempturitatem ne expediebat debitori propter pignora data vel aliquam aliam causam vsuras solui ner eciam repetet vsuras coacte solutas si non curant creditor illas soluere ner debitor curant fideiussori redempturitatem ne expediebat debitori propter pignora data vel aliam causam vsuras solui si fiunt ipse fideiussor sine culpa sensus aut si non fiunt sine culpa ꝛc

Sed bene repetet fideiussor vsuras a debitore sciente et mandante ipsum obligari pro vsuris tamen sub nomine sortis inclusis vt est mores quas iuste reddere potuit illam sortem et totum debitum Item repetit ab ipso debitore sciente et mandante nominatim pro vsuris fideiubere etiam si non curauerit creditori illas soluere si ipsi fideiussori debitor redempturitatem curant vel eciam si dictam redempturitatem non curant dummodo alias propter pignora data vel aliam causam debitori fuerit expediens vsuras soluere Et in omni casu quo potest a debitore fideiussor vsuras repetere debet intelligi si non interuenit firmus persone ad personam faciet persone constituentis se ad hoc fideiussorem vt aliquando fiunt vsurarii ꝛc

Quadragesimo nono Cum sup' in octava

oppositione posiu quosdam casus in quibus ali
quid ultra sortem lucre reputur et inter ali
os computat. nam ecclesia recipit a layco i
pignus possessionem quam ab illa tenet
m beneficium siue in feudum quo casu nō
computat fructus in sortem vt in c. i. de feu.
et in c. i. b. de vsur. et c. conquestus de scu
nannus an idem sit in layco quod in ecc.
vbi fiendum quod glo. in dicto c. i. tenet q
sic alij contra. Sz hosti. in c. i. de feud. ap
probat primū et idez i summa de vsur. §. an ali
quo patū post p̄in. ⁊c.

Sed vlterius quero vtrum quod dicit
in feudatario siue ecclesiastico siue layco vendi
tet sibi locum in emphiteota emphiteosim do
mino uel vsufructuario vsufructum proprie
tario obligante. ioan. in dicto c. i. de feud.
refert. Hostiensem vtroq; tenū dixisse domi
nū papam consulendum. Hosti. in summa sua
in dicto. §. an aliquo ad quem remittit in de
c. i. in fi. quid ergo de emphiteota bene id fir
mat in emphiteota sed in vsufructuario ide
in fi. sequenti dicit quod si habet causam
liberam a proprietario idem videt aliās co
tra et ibidem in fi. sequenti tractant an
extendatur ad colonos et refert quosdā
tenere quod sic vt refert Ray. in summa de
den. §. si miles. §. quid si miles quod equi
dem sibi non placet nisi hoc in illis non
reperiatur expressum ibi vide et per ioan. i
dicto c. i. de feud. ⁊c.

Alterius Quinquagesimoprimo quero si
quod quando socer obligat genero suo possessio
nem aliquam pro dote filie. Non tenetur co
putare fructus in sortem vt in c. salubriter
s. e. Si quid de heredibus mariti numquid ha
bebunt hoc priuilegium quam diu retinetur
alere tenentur nec tenentur sortem restituere
silicet usq; ad annū post mortez mariti. hx.
fo. cm. in d̄m. post hosti. in illo c. salubriter
per rationem illam que redditur de onere ma
trimonij in primo casu arguit quod sic si con
trarium determinat. Et est mihi satis dubia
quia heredes statim se possint expedire de
mulicre reddendo illi pignus vel tem obligā
tam quod non potest maritus b. de fur. um.
tua el secundo. Et quia soluto matrimonio de
sunt esse dos. ⁊c.

Sed quinquagesimo secundo Quid si solu
to matrimonio heredes mariti obligent mulieri
predium pro dote restituenda. Numquid com
putabit mulier fructus in sortem videtur q
nō eadem ratione qua in contrario sic dicim⁹
Sz contra in dicto c. salubriter. Sanat ergo mu
lier ponus rem talem distrahi vel rapiat i
solutum. Hosti. in summa c. i. §. an aliquid
per. vs. ⁊c.

Tunc vltra quinquagesimotcio Quero si ge
ner non rapit pignus sed racionem denume
randa die certa die et interim capit ex pacto cer
tos denarios pro libra. Numquid committit vsuram
et videtur quod non arc. dicti c. salubriter. Con
rium ibi firmat ioan. Ad illum tex. respon de
as quod loquitur in fructu submisso dei iudicio
domin⁹ meus in dicto c. salubriter refert quod
paulus de aleaz adic temut contrarium dicens
ibi fore casum si remūgratur cum decreto quia
fruct. c. i. Et quia subest eadem ratio quia ibi
computant fructus in sortem sicut petrinus
Sed opinio ioan. potest pro verum et seruato
ri defendi secundū meum. Quia possessiones
pignorate sunt apte nate fructus producere na
turaliter Et ista pignora succedunt loco dotis
quod non est in patrimonia que naturaliter non
producat fructum In contrarium videtur facē
Quia et si decretalis loquit. in fructu submis
so dei iudicio tamē certum ut plurimū tenere
debemus quod aliquos fructus de pignorata
possessione percipiet et si quando potest contra
rium euenire et sive in patrimonia sive in fructi
bus aliquid vltra sortem debitur vsura est xmp.
q. m. et c. i. q. i. et iq. et per totum istem hmo.
et alij scribentes b. c. i. in mutuo nō magis
curauerunt an redditus sint incerti in casu
quo ibi queritur ergo ner in isto Salubrius
est sentire cum ioan. Et quod anime tutius
est debemus i dubio amplecti de spon. inuicē
tum concordare. ⁊c.

Sed quinquagesimoquarto Quid si gener
dotalia pignora pignoret cuidam tue persone
Respondeo refert dominus meus in dicto c.
salubriter in fine quod Collectarius ibi tenet q
si simpliciter pignorauit illi tue computabit ipe
tertius fructus in sortem. Si autem pignoret
cum omni iure sibi competente tunc forte se
cundus dominus bal. C. de vsur. super hac re. for
mat questionem in marito qui indigens pecu
nia accipit illam mutuo ab amico et ponit eā
in loco sui et tenet quod talis non gaudebit
quo ad fructus priuilegio mariti quod ibi ex
vide ⁊c.

Nūc quinquagesimoquinto Quero vtrum
sit licitum mutuare hosti ad vsuram casus vi
contrarium pro affirmatiua in c. ab illo xmp.
q. m. glo. ibi se non firmat videt tamē ponus
inclinare in negatiuam et exponit totum illud
textum negatiue vt dicitur sicut nulli debes
nocere sic a nullo debes petere vsuras dicha.
in dicto capi. ab illo rōtata opinione Hug. q
post multa quod nullo casu licitum est vsu
ram exigere etiam ab hostibus cum sit gene
liter prohibita. Et idem hodie in dicto c. ab
illo rōtata opinione Hugo. qui post multa q
nullo casu licitum est vsuram exigere etiam
ab hostibus cum sit generaliter prohibita. Et
idem hodie in dicto c. ab illo sentit Laurent. Sz
hosti. in summa §. sepius allegato in fi. §. asserit
per illum textuz contrariū subdens et confirmat

per textū sacre scripture dicit in decret. Romano xi. c. non feneraberis fri tuo pecuniam uel aliam rem ad usuram si alieno fide dicunt fidei quod usuras iuste capiunt a xpianis si male secundum eum deo torquentur ipas restituere / Dic scriptum est deut. c. xxiii. nota principium fenerabis gentibus multis et tu ipe fenus nullo acapies et xx. c. ultra medium Aduena fenerabitur tibi et tu non fenerabis ei to. am. et dominus meus in decret. conquestus b. c. super glo. dicunt quia non iuste exigerentur ab hostibus nemo ideo per fidem a xpiano possit exigi bona enim hostium expomuntur si non xpianorum nr fidei sint hostes nostri item nec furtum nec rapina debet eis fieri sine auctoritate principis Et qui aliter fecit punit sed in tali casu non interuenit usura prepri uel permitti a principe si illas sic xpni. q. n. dominus. Si posset in contrarium resistere quod vno satis inuenit expressum in iure id permitti tñ non quia permittit spolia auferre vno modo nec et nos ex quo iustum bellum est Dicendum q iustum actualem multum exquisite tractant Magister Gregor. de Arimo in dicta sua glose montis vbi post primu intellectum infra scripte auctoritatis dat alium intellectum et dicit quod posset etiam dici quod tum aut accipies / Non fenerabis tuo si alieno per alienū non significat quē quam hominem alienigenam sed eos alienigenas tantum qui terram fidei a deo datam tenebāt iniuste Talibus enim sicut iuste poterant fidei ea que possidebant armis auferre iustum bellum habentes sic etiam poterant usuras iuste accipere vt sic sua recuperarent ab illis qui iniuste detinebāt Sicut in simili casu iustum est xpianis ad hoc allegat c. i. de usur. Subdit tamen quod illud quod sic ultra sortem mutuatum ampliatur non prope si impropere et larga nuncupatione usura nuncupatur tamē tñ quia ampliori non est lucrum eo q ante esset suus tamē quia non pro mutuo sine non pro compensatione precij mutuati sed ut rem perceret rem suam quia non pot ab iniusto posset ei omne nō mediante mutuo recuperare accipit illud ultra Ex quo concluditur quod si xpianus a xpiano vsuras pete non potest seu recipere tamē bene ab illo xpiano in quem iuste arma mouere pot.

Nam quorumq; cū quibuscumq; possidente sua si illa capiat et capta bona fide potest retinere et nec usuram si suus recipit ergo ꝛc. Quod ego credo Verum si ea intentione tu recipis et ea intentione tu mutuasti dicas si non credens id posse si pia doctus intentione tamquam qui ad usuram mutuaret tunc non puto te bene tutum / Non dico tñ quod restituere teneamus quod percepisti ultra sortem quia tuū est Et uti poteris retentione sed age penitentiam de peccato commisso ab ea prava intentione Et quod de xpiano dicimus idem de iudeo tñ actiue quam passiue quo aut ad alios infideles si verum est quod nostri sint seminū et ex illis arma possimus inferre possimus tamquā comparatorib⁹ verum nrārum / Dicit intellectum sequit multi theologi Et quod contra sarracenos et alios infideles iustum sit bellum Ratio est quia occupauerunt xpianis quicquid tenent / Iam debet terrarum iam fiat laudatum nomen xpi. Unde de apostolis legimus quod in omnem terram exiuit sonus eorum Et Saluator dixit discipulis suis Eritis mihi testes in omni iudea et Samaria vsq; ad vltimū tre et h. de ista qone ꝛc

Queruit quinquagesimo sexto / Host. in suma de pena. f. fi. Quid de rusticis utrum singuli teneant ad restitutionem usurarum receptarū per Ciuitatem uel collegia sua et tenet quod sic licet causa vniuersitatis non sit singulorum xii. q. ii. qui manumittit Ratio quia quantum pertinet ad debitū omnes hi qui fiunt consentientes puniūt et singulariter obligātur non tamquam vniuersitas que animaz nō habet nec tamquam vniuersi si tamquaz singuli Et hoc verum in his quibus placet in mente sua ratumq; habent atq; consentiunt vel prohibere possint et non faciunt de sentē. ex hoc. quante Hunc passum tetigit etiam dominus meus b. c. n. et idem tenent in effectu dicens quod non dubitat de regentibus et prohibē valentibus Cetus autem de alijs non principalibus gubernationibus vel alijs ignorantibus nec inhibere valentibus et hoc verum dicit nisi ut participarent cōmodum singulare et bursale quia tunc consentirent Hanc questionem formasse reperio Bartol. in suma. c. ti. §. quod de cōmunitatibus et post eum Archid. in c. q. xlvi. di. et vno uerbo se expedit dicēs omnes singulares teneri et esse in statu dāpnationis quorum auctoritate fit et consensu Et idem si collegium aliquod accipit pignus in casu non concesso allegat in c. conquestus. in. q. i. sic vide ꝛc

Sed quinquagesimo septimo quid dicemus de factoribus usurariorum et alijs eorum nomine vel pro eis mutuantibus ad usuram teneantur ne ad restitutionem usurarum quas illorum nomine receperunt glo. in c. fi. et. c. michael. s. e. tenet quod non Et idem hic Io. et Vincen. Ipe tamen Io. in c. sicut non suo xlvi. di. videtur sentire oppositum in glo. i. et sic habetis glo. contrarias Sed Bart. brixiensis idem videtur sentire cum Io. quo ad tutorem recipientem usuram pro pupillo si non sit quo ad procuratorem recipientem illas pro domino suo. videtur probare in dicto c. Archid. uel quod teneantur et similit Host. qui ad hoc arguit de l. i. §. rum procurator. ff. de vi. et vi. armat. et si. de sent. excōmunicat. mulieres et pro hac parte sunt b. de penit. clericorum. c. penult. Esse tamen Host. in suma huius tit. §. fi. et Goff. in suma. e. tit. §. item quod si ejs dicunt illos duntaxat teneri in subsidio si qñ non est soluendo ille pro quo sunt extorta Archi.

in dicto c. sicut non suo videt sentire opinionē
fimor. dicit dominus meus in dicto c. michael
quod de extorquente de alieno nomine et pa-
cario in quota non est dubium quod tenet
si vi non est patriarcha si simplex extorquēs
tunc non tenet licet aliqui dicunt eum tene-
ri vbi mandans non est soluendo vt dicto c.
si non suo et idem ponit in capitulo super eo
b. c. tr. Bone memorie dominus Laurentius de pisis durebat sepius in practica di-
Goff. et hosti. habes apostillam super dō
c. et michael in libro meo si non in lectura que
attribuitur per scribentem fo. an. qui sic lo-
quitur Credo distinguendum in modum mi-
nistri qui reddit rectum siue mutuum omni anno
de pecunia quam tali modo fenerati Et
quod ultra lucratur est suum et de hijs pos-
set habere lorum dictum fimor. Quinti et
alij qui exercent nudum ministerium et
de talibus est vera glo. fo. an. vt dixi in no
uella mea hanc ibi non expecto et si recte cō
sideras si officiat di. d. mei ꝛc

Sed quinquagesimo octauo Quid de
tabellionibus qui confitentur instrumenta
super vsuram scienter sint ne ad restitutionē
obligati Rc. non si bene sint secundū hosti.
pecuniā Quia quando credant fuerant quod
non facient ergo nec de cetero testificari po-
terunt nisi publica confitere instrumenta per
iurus enim testificari nequit ex hoc enim
sint infames quibus sint actus legitimi in
terdicti b. de test. licet quid sicus de prelati
subscribentibus et sigillantibus de quo per
Goffr. in suma. c. tr. ad finem per archidi.
in. c. si quis obligatus. xiiij. q. iij. quorum ē
conclusio quod si scienter id faciant sint pti
cipes vsurarum et si non lucri et de primo
passu vide etiam quod no. archid. in c. sicut
non suo xiiij. di. ꝛc

Sed quid quinquagesimo nono de vxo-
ribus et filijs vsurariorum pereunt ne viuen
do cum marito uel pē de rebus emptis de pe-
cunia vsuraria Item de illis viuit tenent ne
ad restitutionem vide per hosti. in suma sua
in ti. de pen. et remiss. sub Rc. de pē. §. fi.
v. si nūquid vxor timet dicat tenendum illud
idem quod nō. de raptore in. c. §. iij. v. quid
ergo faciet vxor vbi cum Raymūd. concludit
quod si quid de iniuste acquisito est in bonis
mariti de illis viuat si non querat ab inimi-
cis uel consanguineis vel querat vltra
propijs manibus vel ostiatim nec illo modo
cōmedant de rapina Si autem tam credulus
est maritus quod non permittat vxorem de
alieno cōmedere viuat de dote uel sponsalicio
suo uel emēdet ego vel alter ut eum cōpescat
vel si aliud facere non potest ex quo ita actum
est poterit inde cōmedere Luca etiam fatea-
ri licet in barba tempore necessitatis Vt in c. si
quis per necessitatem de furt. Ad aliud de re-
stitutione Respondi quod tutius est quod rem
restituat si potest et ad cautelam agat pūa
et proponere etiam debet quam cito poterit
illud reddet ꝛc

Sed videamus sexagesimo octauo vsurariorum
fraudes quid iuris pone petit quis a me mutuū
offerens pro securitate mutua ypothecam bonoꝝ
suorum Ego autem illa dico nolo mutuare sed
paratus sum emere et pro eodem precio rem ad
certum tempus reddere Certe vsurarius presu-
mitur maxime si modicum pecunie intercesserit si
hosti. in. c. ad nostram de empt. et vendi. Et
hoc videtur hosti. sentire quod solo pacto de re-
tinendo contractus presumat vsurarius huiusmo.
vt effert archid. in c. plenq ix. q. iij. sentit cō
tinuum in eo quod ibi dicit quod si talis fuerit
talem contractum i fraudem vsurarum petat
mortaliter nec a petito vsure defenditur licet
non possit ab ecclesia inde condempnari Si aut
non fiunt in fraudem non pcat quia talis cōmu-
tus est licitus et talis emptio et venditio est li-
cita C. de pact. inter empt. et vendi. si fundum
et l. quotiens. ff. de in diem addict. hec ille hoc
enam videtur ibidem sentire archid. qui post alia
huiusmo. dicit quod si interueniat predictum pac
tum de retradendo et differtur in precio iuxta
ea que legitur in c. ad nram tunc iudicabitur
vsurarius vt dixit fimor. ibidem hoc idem sentit
fo. an. in dicto capitulo ad nostrum post verba
hosti. dicebat sic Experientia docuit quod vsura
rij dimissis contractibus multis machinantur
facere contractum emptionis conditionalem scz
cum pacto de retradendo rem postea ne forma
contractus ex vi illius pacti iudicaret illum vsu
rarium reperunt bina instrumenta facte primum
pure emptionis Secundum promissionis de reuen
dendo hodie uero oportet debitorem indigentem
pecunia confidere vsurario faciendo sibi purum
instrumentum venditionis nec volunt in eodem
uel alio instrumento fieri pactum de retraden
do ne per illud iudiciis viribus mutuū Et videt
sentire quod illum solum sufficiat si in eodem ca.
super glo. sentit contrarium et ita in c. illos nos
Cuius quidem videtur mens esse quod tria concur
rere debeant emptorem vsurarium et non interue
nisse iustum precium et cum fecisse pactum de re
dendo dominus meus dominus Laur. de pisis dice
bat in dicto ca. illo nos in practica seruari quod
illa requirunt Ego puto in hijs considerandas ci
cumstancias plures que occurrere possent Nam
si predicta interueniunt dico id sufficere et cum hec
transeunt animoniste idem dico quod et si predicta
non interueniant Sz alia equipolencia uel magis
aperte fraudem detegencia idem dic maxime prop
ter ea que scripsit fo. an. in dicto capite. ad nostram
volentes siquidem prehibatis modis in hui scrip
tis eorum fraudes detegentibus prouidere tam
exquisitas fraudes detegentibus prouide inuenerit

quod nisi ex alijs presumptionibus cōiuncant ex illis fore situm nō de facili ꝛc

¶ Sexagesimo primo Quid si contractus vendicionis cum pacto de tenendo vel de viendendo inf. determinij sta tamen quod ante quinquennium instrumentum viendicionis fuerit teneat Respō de eo ipo fraus detegit secundum hostiensem quem ibi nō. et post eum Io. an. in dicto capo ad iam primo ibi ē casus si vē adūtus ꝛc

¶ Sed sexagesimosecundo Quero vlterius supdicta plures quod liberacio facta de vsuris instante debito sortis presumit extorta al' secus quod ergo si creditor exacta sorte et vsuris et sic extincta obligacione in totum remissionem obtinuit a debitore deinde post quam remissionem petit vsuras restitui per se extortas potest ne debitor illas repetere non obstante remissione Io. an. tenet in opinione in addic. speci. huius tituli consuluisse debere iudici ad coniecturas ar. de iudic. c. ij. li. vi. Inter quas satis forte erit illa quod post remissionem exerant vsuras Erat insuper presumenda coniectura ex quantitate vsure an sit temperata vel que sit ad duos denarios pro libra in mense vel ad minus et tunc facilius presumemus remissionem voluntariam Quia de facto videmus nonnullos vsurarios etiam non repetentibus leues vsuras remitti ad hoc ff. de probac. licet et l. egula inspiciamus h. vi. posset etiam secundum eum p creditore coniecturari quando vsura licet grauis ex maximam vtilitatem contulisset debitori puta hereditas notabilis erat delata non apprehendenda nisi apprehensa perdenda infra mensem non soluisset legatum pia Quod institutus facere non poterat nisi feneratorum mutuasset facile coniecturari poterit oblatum vel voluntariam fuisse remissionem Sed ubi vsura est grauis vel grauissima coniectura perseuerande in crimine et potissime si tales remissiones prouenire consueuerunt cum tali perseuerancia Et eo fortius si tales tales et tam potens esset quod non remittens multum grauare posset puta in collectis et oneribus ciuitatis vel hijs similibus vel ex alio contractu habet illum obligatum in solidum cum alijs et poterat eum solum conuenire et ab illo totum exigere hijs et similibus casibus cum non presumatur quis suam iacturare petuniam dicemus non obstare patentem remissionem vsurarum quasi per hoc finus et facto appareat ad quas multus contra feneratores presumitur ꝛc

¶ Quid sexagesimo tno de tali fraude mutuat vsurarius et vult petere remissionem tantum de vera sorte Tandem habens res steriles vel nonnulla debitorum non soluendo vendit illas seu illa vt repetere minus pro certo pno quod precium postea repetit Et tamen iusta non fuisset iste contractus alias celebratus nisi propter multum

¶ Ad. respondetur tamquam vsurarius et in ipa rum fraudem conceptus talis contractus nō. i. l. ni

vus ff. de fur. dot. et ibi Bar. et Bal. in l. cū allas C. de vsuris ꝛc

¶ Dubitat sexagesimoquarto vtrum valeat statutum vel consuetudo quod missus in possessionē lucretur fructus ad racionem quinque pro centum dot est vtrum recta consciencia illos percipiat Bal. in l. accepte. C. de vsuris in q. x bn. determinant quod sic vt lucretur illos nomine et racione interesse nec mirum Nam hoc propter minimam continuacionem potest fieri aucthoritas plures Bar. in l. si finita. §. iuliannus. ff. de damp. infect. ad finem dicit quod licet glo. in dicta aucth. ad dicit scilicet quod consuetudine missus fructus lucret Tamen illa cōsuetudo non est bona secundum eum Quia in suo damnum in fraudem vsurarum quare dicat eas computandas in sortem Sed presuppo namus fraudem verum dicit Bar. si si non videtur quia vt videt quia in lorum pene legatis vt attrahatur ad satisfaciendum vel loco interesse propter moram statutum vel consuetudinem emanasse et tunc procedit glo. et dictum Bal. Quod tamen ego verum intelligo in eo qui iuste missus est non tantum ex ordine sed ex causa Sed enim in veritate creditor non ceet sicut recta consciencia expetale seu forte remi nō possit sic nec fructi noie intēsse qd statim dicā inse ꝛc

¶ Quod autem de fructibus quos ex pacto dotali mortuo marito reliota lucratur sexagesimo quinto videndum est Et equidem idem videt dicendum cum recte interesse conuentio proueniat ex mora debitoris dotes non restituentis et sic in lorum pene ad hoc in l. cum allegas C. de vsur. que mult quod pena quatenus interest extra tem quia cōmuniter dotes dant in pecunia et de talibus intelligo predicta Sz in pecunia non est dare quod ea dat interesse extra tem quod nichilominus possit peti ex conuencione iuxta nō. per Bar. in l. si pecuam. ff. de verbor. oblig. et per Bal. in l. cum allegas C. de vsur. Si enim in rebus data fuisset dos tunc fructus videretur peri ibidem nō. Sed obstat quia interesse lucri capiendi non potest peti iuxta nō. in c. sacro ij. de sent. excoīc. Item obstat quod tibi sup nō. in questione quinquagesima secunda de heredibus mariti obligantibus predium mulieri pro dote restituenda Quod tenetur computare fructus in sortem et in qstione sequenti de genero vxoris tenentis racionem de numeranda dote Sed secundum quosdam ad primum respondere potes quod primo est interesse dampnum vitandi cum mulieres de suis habeant dotibus viuere Si illas non habent oportet quod alunde victum querant Et sic dampnum minuerunt et ad restaurandum et restaurandum fructus illi ex pacto dotali sueredunt vel dicas quod non vt interesse

propue ſi vt penam conuencionalem exigunt
quā licite conuenire poterunt dum modo no
in fraudem vſurarum que profecto nequa
quam eſt hoc caſu p̄ſumendū vt de ſe patet
apponūt enim talia pacta abſq; vlla vſurar
fraude Ad hoc ut ipſe mulieres per hoc tedio
affectant heredes mariti propter quod suas
dotes facilius r̄cuperent Et ſic maxime ad
faratur illis inhonestus materia ex deffec
ſuarum dotium Et ne mendicare rogantur
pro quibus r̄cuperandis multus fauor illis de
betur multaq; ſpecialia ſtatuūt in iure ſup
de pignoribus ex hīs et ibi conſuetudinarie in
glo. Quod autem predicta ſint in iure licita
probatur aperte nam pone quod tu mihi
mutues centum tum pacto quod tenear tibi ta
li die r̄ſtituere alias uero nomine pene do tibi
poteſtatem auctoritatem auctoritate propria
intrandi poſſeſſionem talis mei fundi ita qd
lucretis fructus vtq; fructus qui alias com
putarentur tibi non computabunt in ſortem ſi
uere et pure et non in fraudem vſurarum hec
fuerunt celebrata quod enim ultra ſortem r̄
pio non vt vſuram ſi ut penam r̄pio vel
interesſe conuentum Ad hoc nō. per hoſt.
in ſūma de penitencijs Et licet pena conuen
tionalis quantacunq; ſit debeatur vt ſ̄pſit
ſpecul. in dicto r. ſuare et probatur inſtr. de
mutuo. ſtipul. §. alterū non tamen puto ſic
penitus illius conſtringam qui pro his que
ſibi pro dotibus debentur fructus percipit poſ
ſeſſionis longe in gradu exteſſiuo plus valē
tium maxime ſi alias impotens eſt debitor
ad r̄ſtituendum dotes ar. eorum que ſupra
dixi in queſtione decimequinta ☞

Sed quid ſexageſimo ſexto de quinq; pro
centum que dant pupillo Si dat liberalis
ter dicendum vt in alijs ſupra dictum eſt
ī materia ſua Si autem dat in iure puta q̄
cogitur ex forma ſtatuti ſic dicatur uel al
Et tunc videtur quod non ſit vſura ſi tam
quam pena legalis ſolui ar. xij. q. ij. in legi
bus patet quia debuit emere de pecunia
pupilli poſſeſſionem vel credere ſibi quinq;
pro centum Et ſic cōmuniter ſtatutum diſponit
quod ſi uerum eſt quod nomine pene tunc
licite r̄petitur ad hoc nō. g. in queſtionibus
duabus ſequentibus precedentibus Hoc
autem certum tene quod pecuniam pupilli
non poteſt credere tutor ꝛd ratione quinq;
vel alterius quantitatis cuiuscunq; ut ulterio
ris pro centum ☞

Quid ſexageſimo ſeptimo de penis adiec
tis in contractibus Numquid in fraudem v
ſurarum preſumuntur adiecte glo. in l. ſi ro
gaſti. §. ſi tibi ff. ſi cert. pet. indiſtincte te
net quod ſic in contractu mutui Sed goff.
in ſūma c. h. v. ſtem quod ſi pena dicat q nō
niſi ex qualitate perſone creditoris aliud ad

induceat Vt puta quia conſueuit vſuras exercere
Hugolī. et Archid. in c. cum deuotiſſimam xxij.
q. ij. idem ſentiunt cum Goff. Erit etiam preſumpti
uo quod ip̄ ſit vſura ſi per ſingulos annos uel me
ſes cōmitti dicant et idem in ſimilibus que ſolet
ab vſurarijs ſpecialiter exerceri talia enim ſemper
inducunt preſumptionem prima facie quod ſit vſu
ra Hoſti. in ſūma de penis diſtinguit inter iudi
alem que non eſt vſura Vt ſi iudex ſub pena pre
cepit r̄ Et inter conuencionalem quam etiam
non dicit eſſe vſuram niſi conuenerint aliqua que
contrarium preſumere faciant ſcilicet quod ſit v
ſurarius vel ſtipuletur penam in menſes uel an
nos ſingulos Sed in ipā ſūma in ti. de vſur. §. fi.
v. quid ſi pena dicit hoc arbitrarium Sz in §.
qualit. contractus v. quid de barat. e. ti. dicit
quod ſi pena apponatur quantitati induceat pre
ſumptionem vſure Denis ſi apponatur ſpecie
vel facto ab illo qui non eſt vſurarius Contra
vſurarios enim dicit ſemper preſumendū ſtem
rentu omniuz ſtipulantem penam mutuo niſi
petat pena ſuccedens loco interesſe uel niſi rele
uetur ex honeſtate perſone hodie nullo modo
petit pena adiecta in fraudem vſurarum et etiā
si adimat facto puta de debitis pignoribus vel
de p̄cepto r̄apiendo vel ſimili cum factum promit
tatur propter mutuum tuj facto pena adimitur ſa
tis ſolucionem permine pena adiecta et videtur
et patenter patet factum in fraudē et hoc poſſit.
et fenatore vez putat ☞

Sexageſimo octauo quid ſi pecunia fenebris
ſit in prediorum empcionem conuerſa numquid qui
ſoluit illas pro vſuris poterit agere actione rea
li contra vſurarium uel eius heredes videt q
ſic ar. c. cum tu in fine g. e. et quod ibi legitur
in glo. fi. Sz goff. vt ibi r̄fert io. an. tenet con
trarium et ita etiam ſcripſit ipe Goff. in ſūma
e. h. §. fi. v. ne dum autem et quod dictum
eſt de poſſeſſionibus emptis ex pecunia fene
bri intelligo etiam de alijs locis illarum ſuccedē
tibus vt ſi vſurarius vendat poſſeſſiones ēptas
de pecunia fenebri et alias emat de dicta pecunia
habita ex venditione illarum ☞

Sexageſimo nono quid autem ſi poſſeſſio ēp
ta ex pecunia vſuraria perueniat ad extraneū
tertium poſſeſſorem quod
habet contra vſurarium vel eius heredem vt co
gatur vendere et agenti ſatisfacere glo. fi. in c.
cum tu g. e. diſtinguit quia aut ex cauſa lucra
tiua res peruenit ad talem aut ex alia puta q̄
illam emit ignoranter primo caſu habeb
cum res illa ſuccedit loco illius pecunie et eſt
ſpecialis in re empta ex pecunia fenebri Secun
do uero caſu ſecus Goff. ibi et in ſūma e. h. §. ſi
quid ſi poſt Et hoſti. in ſūma e. h. §. predicto
v. quid ſi poſt dicunt predicta in primo membro
diſtincte uera niſi ꝛ vſurarius uel eius heres
conuentus et excuſſus ꝛ inuentus ſit nō ſoluendo
Et hoc cōiter placet omnibus ☞

Tunc vltra septuagesimo quod si res empta ex tali permuta titulo lucrativo perueniat ad eum qui solvit vsuras Numquid is ad quem primus ex simili causa peruenerat liberatur in tantum quod aduerso eum agi non potest Ric. quod sic secundum Goff. ibidem in summa c.ti.§. Sz quod si res et idem hosti. et io.an. in dicto ti. cum tu vsuarum tamen vel eius heredes nequaquam per hoc intelligas libe tatos ff. de verbor. oblig. Inter stipulat. §. Item quaz ⁊c

Septuagesimo primo Sno vsuarios teneri ad restitutionem et similiter ipsorum heredes siue sint filij sui siue extranei et pro hereditaria portione sz numquid tenentur ex persona illorum quibus successerunt an ex propria dicat io.an. Et dominus meus in dicto c. tua post hosti. quod si penitentes et absoluti decesserunt in extremis tenent ex persona illoz si si impenitentes tenentur ex sua de eo quod ad ipos peruenit ad quod fiat quod nō. io.an. de sepul. parrothiano ⁊c

Ultra quero et septuagesimo secundo ad vsurarum restitutionem peruenerunt et si non sint heredes illorum glo. in dicto capi. tua sentit quod sic sz ut ibi dicit hosti. et post eum io.an. hoc nimis est durum vt liceat dictum glo. multum fauorabile videtur et equū et rōmuniter approbetur sibi tamen videt quod liceat heres qui nō fecit inuentarium teneat in solidum tamen nō heres nisi res ad eum ex causa lucrativa peruenerit non tenet. ff. ad trebell. l.i.§. si heres vel si saltem res esset empta de pecunia fenebri et maxime hoc verum post pscīptionē et dicit qd aliter multe aīe laquearent ⁊c

Septuagesimo tertio Tenent heredes ad restitutionem vsurarum pro hereditaria portione Sz quid si alter effluat ante restitutionem non solue do nūquid alij in solidum tenent glo. tenet quod sic in dicto ca. tua ea ratione quia omia bona defuncti erant ibi obligata ar. C. c. cum tu et precipue cum succedat in crimen Cui con cordāt vinc. Tanc. Hoss. et hosti. ibidē in summa c.ti.§. fi.V. quid si alter ⁊c

Item quero septuagesimo quarto video quod heres tenet ad vsuram si tenet ne ultra quam ad eum peruenit glo. in dicto c. tua sentit quod non idem Laur. et Alanus secundum io. ut effert hosti. in summa c.ti.§. fi.V. hac pena Et idem hosti. in dicto c. cum tu et in dicto c. in litis tenent quod teneatur in solidum si non confert inuentarium Et io.an. hunc passim exa minat in nouella et quo ad forum iudiciale sen tit quod si fecit inuentarium non teneatur ultra vires hereditarias quo autem ad iudicium āime teneatur ⁊c

Sed septuagesimo sexto quero si hereditas nō sufficiat ad omnes vsuras debet ne satisfieri per heredem prouenientibus an fiet satisfactio pro rata vnicuique contingente glo. in c. ij. §. e. li. vi. super d. facultates tenetur opinionem Guill. qui tenuit quod fiat pro rata ipse tamen sentit q habeu debeat tempore considerato vt qui per prius soluit vsuras recipiat quod suum est integraliter et sic de singulis successiue seruandum regulam qui prior est in tempore potior est in iure §. de regul. iur. li. vi. Cum enim bona vsurarij creditoribus obligata seu ypotheruta videant vt gl. c. cum tu. et nō. in dicto c. tua in glo. et in ypother. hoc consideramus igit ⁊c Tota vis huius questionis pendet an bona vsurariorum sint tacite vsurarum creditoribus obligata seu ypotheca uel non Tu uides quod dicte glo. c. tua et c. cum tu sentiunt quod sic tamen vt dicit io. an. super dicta glo. c. ij. de hac ypothec non habemus textum expressum io. cal. in dicto c. cum tu dicit opinionem Guillelmi secuti que magis est equa licet alia possit melior melius deffensari ⁊c

Quod septuagesimo octauo Tali casu soluēs vsuras finem et liberationem facit recipienti non dum extincto debito forte adueto quod hoc idem quod hoc ideo faciebat quod uomebat se bene pa gatum et contentum de predictis quantitatibus Vsurarum nomine solutis renunciando exceptioni non numerate pecunie et iuxta illum dicit ex certa sciencia et non per errorem non co actus nec dolo aut fraude inductus sz ex sua libera voluntate et omni modo via et iure quibus melius potuit et potest fieri prodest ne talis finis Vidi consilium plurimorum doctoz determinantiuz quod sic pluribus rationibus Ego autem alias de hoc dicto dubitaui et du bitare me fecit qua qua actione debitor mu tuo accipiens sub vsuris finem et remissionē faciet creditori instante et durante forte seu ca pitali debito dubitans ne forte repetatur et sic nō voluntarius sz ut coactus vt presumit eadez ratione confitebitur per instrumentum sibi re stitutionem factum vsurarum et renunciabit exceptioni non numerate pecunie Et affirma bit se id sponte et nulla fraude ad id inductum fecisse hoc edocet experientia Nil enim vt non repetatur capitale vel ut pecunia mutuum reponat in suis necessitatibus omittet debitori de petitis ab vsurario detendant nō. p io.an. in c. ad nram de empt. et vendic. vbi dicit volendo vsurariorum fraudes luciduare qd hodie fiunt fieri instrumenta remissionis cū confessione restitutionis ⁊c Quare dicendum videtur quod etiā eo casu est ad restituendas re currendum sicut in casu alio de quo supra dictum questiōe hyem. ⁊c

Dolet octuagesimo dubitatur an finis gena lis facta vsurario includit vsuras sm quod ob stante tali fine vsure non possint repeti Et vi detur quod sic quia uerba generaliter prolata generaliter sunt recipienda et qui omnia dicit nichil excludit sm contrarium fiat quod in ge nerali sermone non veniunt que quis nō essz

in spene veri simulit' fruitum si non est verisimile quem vsurae sibi debitas finire qua nemo suum uactare presumit² et odiosi sunt cōmuniter vsurarij igitur non venient in generali sermone dicendum est quod omni tpe quo spāliis trmissio suffiant vsurario que prodest sufficet atq; prodent generalis et in tali tpe dicerent vsure et de illis cogitatum presumeret quo aut tpe sufficiat trmissio spenalis satis extra sup notatē in questione sexagesiōsexundo et lxxbus. colligi potest ꝛc

Sed octuagesimooctauo quero quomō conuincatur quis seu probetur quod quis sit vsurarius manifestus seruendum quod glo. in c. i. ī. e. lic. vsq; tractans qui dicantur vsurarij manifesti dicit quod illi de quibus notorium est de tpe vt qua confessi uel condempnati Item et illi de quibus notorium est de facto vel qua habent opera euidenciam que nulla potest tergiuersatione relari vt qua habent altare patratum vel si contra eos fiat probatio testiū vel sint recta argumēta cum fama et hoc idē in effectu scripsit dominus Hostien. in sūma. e. ti. ī. fi. et quod argumentorum nomine venit scripsit fmoc.¹ ī. e. cum dioresi Et dominus Baldus de perusio in. l. i. C. de sacro sanct. eccle. dicit quod manifestus in proposito intelligit² quando cōmunis est opinio quod ipe sit vsurarius vide posito quod per duos uel tres testes probetur quis vsurarius non dicetur manifestus etiam si appareat per rōdicem fuarum rationū nisi probetur cōmunis opinio uel actio publice facta Et probato vendicat sibi loci quantum ad hoc ne admittat² ad cōmunionē altaris xp̄ianam sepulturam uel oblationem Item facienda seu prestanda est tanto per manifestum vsurarium de vsuris restituendus et illis quibus est restituco facienda si pōsto sint vel alteri qui illa acquirere possint Vel eis absentibus ordinario loci vel eius vice gerenti Vel rectori patrochie quam testator inhabitat si non sit suus uel incola et sufficiat etiā si prestat² tanto rectori patrochie tui ē ille cui facienda est restituco ꝛc

Quid nonagesimosexto Vlterius de tabellione est ne de substantia quod de mandato ordinarij mutuonem rapiat ad hoc ut actio acquiratur glo. ibi quod sic quaz etiaz in nouella approbat Io. an. ꝛc

Sed quid nonagesimo septimo Sufficit ne quod ista tanta prestetur sacerdoti cuiuscq; etiam non parochialis ecclie quod Io. calder.² per nō. per fmoc.¹ in c. dudum de comū. cōiug. consulit quod sic et quod ex ea roborabit² testamentum ꝛc

Ultra nonagesimonono quero nūquid sufficiat vsurario manifesto si non cauit in vita quod alius pro eo caueat post mortem Soluto quo ad sepulturam sufficit si non decessit in mortali vt qua mandauit satisfieri de vsuris huiꝰ nō cauerit ꝛc

Centesimo secundo quero Depellentes manifestum vsurarium subiacent penis lateranensis concilij imo hodie sunt ipo facto excōmunicati Sed quid de illis qui non sepelierunt vsurarium sed illum similauerunt trahere ad vl sepulturam aliū vel nullum sepeliendo putarunt honorifice tumulatur uarius ac si ibidem esset corpus talis vsurarij Io. an. p decret. i. ī. e. disputando terminant quod subiaceat illis penis vide glo. sup Vbo sepelire posita in dicta Cle. ꝛc

Sed quid centesimoquarto Si aliquis cōfessus est sacerdoti in periculo seu extra vsuras extorsisse si hoc est occultum denegabit ne illi sepulturam renuentibus eius heredibus restitutionez fare et illius dicto credere Io. an. in dicto c. quicquid similiter glo. videt² inclinare ad partem quod nō et si debuerit pro posse conari inducere pōitentem vt coram testibus id confiteatur et racionem prestet quod equidem michi placet Nec obst quod nō. in glo. fi. in c. testimonium de testibus quam allegat ad probandum quod potest illum pōitentem publicare Nam aliud est quod fiat fides de emendatione criminis per confessionez aliud quod eius crimina patefiant quorum primum fauorabilez secundum odiosam Nec obstat si dicas imo et secundum fauorabile cum per id anime consulatur quoniaz amor mortuus ē deo quod eius anime non est consulus Item aliter consulendum quam per predicationem pōitentis n' secundum quod tibi a iure p̄mittitur n. q. i. si peruenerit Alias culibz confessor licitū esset petere pōitentem ꝛc

Sed an possit talis sacerdos testificari contra talem mortuum contra quem esset fama quod fuit vsurarius ad finem vt vsure restituerent² et videtur quod sic quia tunc cessat causa propter quam sacerdos prohibet² reuelare crimen vz ruboꝛ et verecundia pōitentis de pēit.¹ di. i. non tibi dico ꝛc.

Nam ex quo est mortuus non potest sibi ab alijs impetrari Item ista predicio que fit nūc per sacerdotem fit vt anima illius liberet² a p̄cepto vt videlicet vsure per eum extorte restituantur propter quam restitucionem anima eius liberatur a pēna de raptor.¹ super eo et c. in lris Unde her manifestatio fit ibi illi qui potest prodesse et non obesse ipi pōitenti et her de iure cōmissa etiam in eo quod quis fuit tanquam deus Sicut dicitur de xp̄o manifestante crimē iude vt nō. glo. ii. q. i. si peruenerit et de consth. et de consecra. di. ii. c. omnes Item quibus sacerdos maxime secundum legem euangelicaz debet coruipere pōitentem secrete vt se corrigat et ex ista nemo posset indui correpcionis debet dicere ecclesie Sed planū est quod ex quo ille est mortuus ex illa secreta non posset corigi Ergo hiz ad publicam reuocare dicendo ecclesie ut saluet

vt sibi alle liberetur a penitio dominicus de sancto
geminano &c.

¶ Defuncto vsurario ante tertiam sepeliat. veniunt debentes exigere si vsurarii heres negat non debet interdici sepultura de probat. nemo C in contrarium et l. fi. C. de sepul. mo.

Quero circa tertesimodecimo tenetur vsurarius ad restitutionem vsurarum illis a quibus extorsit sed pone quod sint absentes tenet. ne vsurarius mutare suos simptibus glo. in decret. cum te. b. e. tenet quod non si ymo illorum. Sed tu dic qd predicta sunt vera si tales vsurarum creditores se transtulerunt de loco in quo exercuit et exigit vsuras ad alium alii locum. Alias non illorum si suis propriis simptibus tenet. mittere vsuras ad illos secundum host. et io. an. in dicto decret. cum tu. Et intellige predicta si vsurarius nouit vbi habitat. Quia alias non teneret. inquirendo vagari vt ibi nō. non tamen penes eum pecunia remanebit pro tandem pauperibus erogetur. &c.

¶ Sed quid tertesimo videmo si simptus itineris tui summam excedunt nec est qui fidus qui grauis portet. Respondeo secundum glo. in dicto c. cum tu erogabit. pauperibus sicut cum nesciat a quo fuit extortus ut sup. de iud. cum sic et dō capo. cum tu. &c.

¶ Nūc quero tertesimodecimoquinto vtrum vsure in alienis partibus extorte de mētis possint in propria exequentis patria erogari pauperibus Soluco videtur quod in propria patria potest ista erogatio fieri licet melius sit quod fiat pauperibus loci in quo datum est dampnum vel cuius habitator erat cui facienda erat restitutio cui cum quia melius est quod vicini inde cō modum sumant quam extranei cui quia veri similiter est inter illos dampnum passum vel eius heredem inueniri quibus semper est restituto facienda. Nav. cumē in summa sua in li. in ti. de raptor. iuxta finem ij. forma tamq quod in loco dioces ubi facta est rapina fienda est erogatio Cuius verba posui etiam archid. in c. fi. xcm. q. v. Ulterius secundum quod dissensio sunt inter doctores verum alius quam dioceseanus potest mētis erogare Et host. cuius verba post eum effert io. an. in c. cum tu b. e. et in c. cum sit b. de iudic. tenuit quod non et idem scripsit ipe host. in summa de penitenc. et remiss. §. cui confitendū Dic archidiac. in c. illo finali xcm. q. v. et i c. in. de testib. vbi. tenuit in contrarium dicens quod illud poterunt executores ad id in testamento deputati Duc et posset ipe exto quens Enitor bene quod epūs poterit restantibus prebendis Quod etiam sensisse videtur Nav. in summa ubi b. io. cald. in dicto cō. ij. io. an. dicit quod vtraq opinio habet equitatem et ibi ponit rationes equitatis vtriusq opinionis subdens quod cum per rationes h host. tū per rationes equitatis per eum pdās opinio assignata equa sibi videt. ordinario Epō rum qui consuetet per sua statuta sibi reseruat meritum non solum absolutionem pcati sed etiam quorum distributionem Sed in regula pcatum. s. de regul. iur. li. vi. glo. q. videtur sentire opinionez host. nisi dicere velimus ibi loqui quando nil disposuit testator in rei veritate tamen ibi loquit. generaliter et indistincte lapi. Abbas in dem. de penit. et remiss. eligē do viam mediam dicit quod in his male ablatis et incertis in quibus translatum est dominium nō competit repetitio xcm. q. v. non sane puta in meretricali vel in histrionali pecunia locum habet dictum archid. et sequentium In his autem in quibus dominium non transfert. competit repetitio ex de derelictis ex transmissa puta in vsura habet locum dictum host. et io. an. sit tuto diuersitate qui in primo casu potest inde elemosinam facere et habet ius dominij licet illiate et ideo de suo debet posse per se uel alium vel per alium facere suum distribuendo presertim pauperibus sicut placet vt dicto capitulo non sane In secundo casu non potest exinde elemosinam facere nec habet ius dominij vel si habet non perferte quia competit repetitio ei vel suis heredibus in cuius locum si non sunt alij heredes uolunt iura pro anima illius cui erat facienda restitutio erogationem fieri pauperibus tanquam suis heredibus non per eum qui ad restitutionem tenet. cum sit suspectus Et cum in hoc sit extraneus ab eo cui fienda est restitutio et pauperibus quib? etiam est facienda nec non ab ipis male ablatis In quibus nil iuris habet Sed per ipm qui est pater pauperum siue dioceseis et ordinarius iudex in ea dominus meus in dicto capo. cum sit firmat opinionem archidiac. et adducit talem rationem Vt Qui indebite extorsit est obligatus ex malefitio vel quasi illis a quibus extorsit si exierint alias pauperibus et regula habet quod debitor potest per solutionem se liberare Inst. quy. mo. toll. ob. per totum Tu qui dicis contrarium hoc ex si da mihi tantum expressum contra regulas Nec est verum dicere quod sit in dicto capo. cum sit Quia non loquit. in xpiano vt bene respondit archidiac. et hanc de iuris rigore veriorem puto Sed alia expositio verior per quam firmatur opinio archid. quas quia sequit. consuetudo et nos sequi oportet Quia quidem cessante an sit verum dicere quod Epūs per sua statuta dispone. potest dixit dominus meus in dicto capo. cum sit Quod dubium est quicquid dicat io. an. Et iudex domicilij et etiam locus vbi vbi facta est extorsio est etiam competens iudex Vero quo optime glo. in dicto c. ij. de vsuris libro vi. &c.

Supra dixi ad quem pertineat erogatio in restorum Sz quid Centesimo denimo quinto di tenuis de practica totidiana potest ne hoc super [illegible] tum Epō patre pauperum transigi seu componi [illegible]endum quod paulus in cle. ij. de pen'. et r'emiss. super verbo quantitate hmoi passim examinat et finaliter determinat q non per illum textum allegⁿ etiam c. fi. j. de offic'. vicar'. li⁰ vj⁰ vult enim quod sine mandato apostolico id facere nequeant nisi componeret de tanta quantitate quanta est illa ad quam ascendunt et non de minori contrarium seruat' nec videtur contraria consuetudo valere ar. eorum que scripserunt Host. et Io. an. post eum in c. milli de rebus eccle. non alie. et archidiac'. in ca⁰ abbatibus xcj. c. ij. multorum animę proculdubio illaqueant' Sed forte potest r'sponderi ꝓmo quod non est credendum quod papa qui eos presentat pro pauperum indistincte non concessisset cum talibus transigere Item papa sit hanc consuetudinem et diuinus tolleranit Credo oppinionem pauli veram nec vsurarys prodesse illam compositionem ꝓmo ex defectu potestatis quia nedum epūs ymo etiam papa hoc non posset Cum de iure diuino iste sit obligatus ad restitutionem Contra quod etiaz papa non dispensat de vsu super eo et hanc partem firmat Ioh'. ab. in dicta Cle. fi. de pen. Secundo ex defectu ipūs obligati ad restitutionem quia ex quo ipe est rectus de male ablatis per ipm r'cepte non est pūitens Quia non dimittit' peccatum nisi r'stituat' ablatum vt in c. cum tu ꝓ Dicto tamen papā vel etiam episcopum posse compone' vt eos tā quam pauperibus quibus illa pecunia est erogranda r'maneat dum tamen cessent fraudes et ad hoc optime facit quod in simili nō. glo. de ꝓcur'. decia. in c. a nobis de den. dim tus de sacro gēmano ꝛc

Done Centesimo decimonono Emi arcus lapides uel ligna et sic res ex quibus non percipitur naturaliter aliquis fructus et causa soluendi pretiū quesitum ipm sub vsuris et solui venditori Sz ipe non tradidit michi lapides vel ligna Sz fiant in mora Numquid tenet' reddere illas vsuras domin⁹ Bal. C. de vs. l. vsuras tenet quod sic tanquaz interesse ꝓ quo dicit esse textum notabilem ff. de act empt'. l. luculus secundum vnam lecturam Et idem dicit dicendum in simili contractu puta in locatione quod michi placet consideratio quod rōmode petunt illorum que emit et dampnus passus est vsque solute et vbi imputes q̄ non dedisti quod debeas et petentiam illā voluisti ꝛc

Quero centesimo vicesimo dicit' instrumētum quoddam vsurarium testes inscripti nō tabellio nil scimus de hoc probatur tamen per alios quia ita erat ordinatum a partibus sufficiat ne Respondeo sic secundum tmoc'. qui hoc notabile ponit 6ta. depositio grauis Sed dicit dominus Bal. in l. cauus allas C. de vsur'. hoc verum quando deponit sicut preordinatum firmando non autem ratocinando concludens multum habere locum in hoc arbitrium iudicis Vt nō. ꝓ tmoc'. ī r. tum oporteat de actis at'. hoc ultimum michi placet ꝛc

Quo centesimo vicesimo ꝓmo quod testamēta vsurariorum manifestorum facta non r'stituto vsuris vel mutuone prestita secundum formam decret'. quamquaz j'c. li⁰ vj⁰ non valent Sed quid de legatis ad pias causas uel pro anima Numquid vendicat illud sibi locum etiam in talibus r'botis Ro. Bar. et Bal. in l. i. C. de sacro. sanc. eccle. tenent quod sic primo dicit bar. ad verum ne dum in vsurarijs manifestis sed etiam in quocumq; quem constaret in peccato mortali notorie decessisse vt quia interfectus in facto vel se ipm occidit Et in talibus non est locus priuilegijs que a iure civili uel canonico statuūtur in relictis ad pias causas Quid autem de eo qui mutuo voluit sed nō valuit morte preuentus Nec tamen per eum stetit Consultus Bal. de perusio Respondit quod de equitate canonica putat testamentum talis validum et incipit Consiliū vsurarii manifesti ꝛc ibi plene vide ꝛc

Centesimo vigesimo secundo Quo quod quis iuravit soluere vsuras soluere tenet' nisi petat a iuramento absolui Sed pone quod lapsus est termin⁹ solutionis faciende et sic incidit debitor in periurium petit iuramentum tale relaxari debet ne audiri Frederic. de sens in c. 190. nisi tenet quod non quia finistra legis auxilium ꝛc j. c. quia finist'. Et sunt secundum eum de iur'. iur'. c. vlt. li⁰ vj⁰ debet enim petitalis absolutio ante terminum faciende solutionis et sic dicit debere intelligi c. i. de iur'. iur'. et in nō. Io. an. post Tanc'. ꝛc

Sunt plures alie questiones intermedie quas omisi quia spectant ad forum contentiosum et scripta iudiciale et non ad forum conscientie ꝛc

Sed quid Centesimo quadragesimo sexto de vsuris solutis uel soluendis iudicis or. de hijs dic vt habes j'c. ti. post miserabilem et c. quanto per que quidem iura et ibi nō. per glo. et doctor'. clare videtur etiam tmoi quod etiam contra eos obstabit exceptio cap'. quia frustra Item quod vendicabit sibi locum tam pena contra dominos et bonos sentes eas permittens vsurarios conducere domos in terris suis ad exercendum fenus uel conductus hī et contra illos qui ipas domos locant de q̄ disp'. in c. ij. j. de vs. li⁰ vj⁰ ꝛc

Sed centesimo quadragesimo octauo quero sic quod per Consulum Avenense al' vianen

excõmunicati sunt / statuta promulgantes super solu
endis vsuris &c quid si statuto cauet quod nullus
pro vsura trapiat vltra duos denarios pro libra i
mensae ei it ne locus pene / Ex. glo. super X. fac
in dicto consilio s. e. ti. tenet quod non cum contor.
paul. et Guil. vltra siimam nãq; prohibendo non
videtur ita permittere ad hor. c. quanto cum ibi nõ
per Dostien. &c

Centesimo quinquagesimo quarto et ultimo quero.
vtrum vsurarius potest esse testis in testamento
Sol. Bal. m. l. i. C. de testament in septima qõe
dicit quod non si est vsurarius manifestus vt nõ. i
t. quãquam de vsur. li. vs. Et idem dicit sub dubio
forte etiam si non sit manifestus quia non est inte
ger testis vt nõ. Cy. C. de epi. et cle. si quis ad de
clinandam s ipe determinat contrarium / quia breui
testis occultum non inficiat testamentum vt dicta
l. &c Et completa secunda parte veniendum est
ad terciam &c

Incipit tercia pars &c

Expedito de fanentibus ad materiam vsurarum
in genere Nunc ad illa descendendo ex quibus
hor omus assimpsi &c

De Cambijs.

Primo agit de cambijs per venerias et alia lo
ca sexto ejus &c
Secundo de bazothelis et strangulis &c
Tercio de senioratibus &c
Quarto de gerentibus seu procurãtibus stipen
diariorum negotia &c
Quinto et vltimo de materia montis &c

Quero primo vtrum hodie cambia per venerias re
lebrent Attendendum quod huiusmodi cambia per
litteras relebrantur sic Nam tu gaspar serbis
veneris vt ibidem dentur tibi dentur michi ducati
Centum et do tibi hic florẽ Centum et sex vel Cen
tum et septem vel plus vel minus / Sunt plus vl
minus valent ducati Centum quas florẽ centum
Secundo modo relebrantur huiusmodi cambia et
appellantur cambia sicca et hunc modum videlicz
Quia ego egens hic florẽ decem libras grosso
rum trapio a te campsore florentino ibidem florẽ
centum sex vel plus vel minus / Sunt tunc florẽ
cambia currunt et valent decem libras grossorum
et inde ad vnum mensem teneor tibi ad restituendũ
tantum quãtum infra decem dies computandos a
die relebrati contractus valebunt decem libre gros
sorum in Ciuitate venetiarum que quidem aliquãdo
valent plus aliquando minus / Et sic aliquando per
dit aliquando lucret cambians / licet ut pluriemũ
contingat quod lucret de primo membro seu mõ
salis dixi supra in questione vicesima sexta / Super
est ergo vt de secundo videamus Et quod sit licitũ

Et quod sit licitus talis contractus primo videt
quia aut ius dicere quod hic interuenit mutuũ
dat quod permutatio siue cambium si quod
mutuũ cum idem reddatur quod mutuatur
scilicet tot libre grossorum hinc ad mensem
quot modo mutuant / Nestat per consequens
quod hic nulla cõmittat vsura Nam nulla
interuenit superhabundancia vel incrementi
xmp. q. vi. et per totum eadem causa. q. q. xl
m. si quis obstrus cum similibus / Nec ob
stat primo poterit contingere quod incremen
tum susapiet cum si hodie pro libris grosso
Centum sex florenũ numerum hinc ad decem
menses forte valebunt Centum septem / Et sic
trapiet vnus vltra sortem mutuatam quodaz
et si vnus plus tunc temporis valebunt de
cem libre grossorum libras trapiat non tam
sequitur quod vltra decem grossorum libras
trapiat primo decem tantum tolle in simili Tu
vides quod valor florenorum alterat et va
riatur de tempore in tempus ex causis du
sis Nam aliquando valet tres libras et
sedecim solidos aliquando plus aliquando
minus Pone ergo quod ego hodie tibi muta
em vnus florenus pro quo tibi trado monetã
et sic libras tres et solidos sedecim in auro
te qz fano debitorem in vno floreno inde
ad mensem restituis vnus florenũ in auro
uel in moneta et quia tunc valet libras
tres et decem septem solidos vel restituo i
moneta ad dictam rationem solidos decem
et septem es vsurarius Absit a seculo tan
tum enim percipio quantum mutuam salz
vnus florenus uel eius valorem Quod aut
tunc plus valeat ille florenus nec tibi no
cet nec michi prodest Nam si emissem
de illa pecunia tibi mutuata tempore con
tractus vnus florenum et vsq; in hodiernã
diem seruassem tam ex illo tandem scilicet
tres libras et decem et septem solidos pecu
pere Preterea alias sequeret quod si hodie
tibi mutuo Centum florenos in auro et
tempore restitutionis florenus plus valeat
quam tempore mutui quod tantum mini
teneris michi restituere quod dicere est
truffatorium et non minus etiam sequere
tur hoc scilicet quod tibi mutuam libram
argenti que tunc valebat decem et tempo
re restitutionis valet duodecim Quod tan
to minus de argento restituere teneris Si
militer quod si mutuam pisce et ex caritate
modium grani tunc valentis sex si hodie va
leat septem tanto minus de grano restitue
tenearis et sic ex gratitudine et caritate
mea cõmodum reportabo valebam si quidẽ
illud seruare ad idem tempus quo tu michi
restituis Quod si fecissem illud plus quod
tunc valeat vendidissem Et quia tibi seruus
illud mutuando si minus quam tunc valeat

dabis per consequens me dampnificabis qui contractuum ratione antedicta ad quod michi teneris et si in pactum dedim nequeat fatere deberes ¶ Preterea si contractuum dicens iam contractus claudicaret ꝯ di enim libre grossoꝝ valerent minus venetis illo tempore tam iste minus rẽstitueret qua ergo humanitate qua equitate dices mutuanti cum gratia ex mutuo debetur debere stare ad dampnũ et non ad lucrum ¶ Ad predicta optime facit quod scripsit Iug' et Archid' post enim in ca' si quis clericus xpm·q·mj· Et quod scrip sit etiam hosti· in sũma·e·t·§· an aliquod ℣· quid ergo Et archid' in ca' vsura xpm·q· nn· ꝯ di autem vis dicere quod hic interueñt permutatio siue cambium longe fortius vide tur per consequens procedere conclusio mea tota ¶ Cum enim vsura proprie cõmittitur in contractu mutui quod est eius obiectum qua le non est hic vt patet ex se ymo contract' iste maxime est emptioni vt l· quoniaꝫ ff· de re· permuta· ergo ꝛc ꝯ sed contra primus membrum facere videt' tex' in decret' naui ganti in pn̄cio· cum ibi nō' in glo·ſ'· e·t· Con sequendum non ¶ Una si contractus cambij e quipollet quodãmodo contractui venditionis tum pemũa sit imendibilis vt supra dixi ĩ questione vicesima sexta et tresima secunda ner nō et ipius vsus qui non est aliud quam ipa consumpcio ab ipa pemuta separabilis et sic vnus sine alio vendi non potest ner etiam vtrumꝫ simul tanquam alteram crescat ĩ va lore iuxta nō' per io· an· in questione posi ta super regula pn̄a in ij' qõne de regꝝ· iur· li· vi'· Ergo per consequens non procedunt supra dicta Sed qui uellet dictam conclusio nem tenere posset ad primus rẽspondere quod hic mutuo satis est ab illo diuersus cum hic nil ultra sortem rẽputat primo ipam sortem tantum vt supra dixi ibi uerus quod clarius adducens ostendo ¶ Pone enim quod naui gãti uel ementi ad nundinas mutuauit hẽ dec libras grossorum que tunc valebant Cen tum sex florẽ Et ponamus quod michi red dat dictas decem libras hinc ad mensem et vnus plus Si in fine mensis michi decem libras rẽstituis pro quibus das michi centum et septem Quia tunc sic valent adhuc vnus plus recte ponitis equidem tu michi das illum vnus vltra sortem que sunt decem librarum sed in casu non sic vt vides Aliud enim est plus accipere aliud ultra sortem ac cipere Ipse dicebat Laurenc' et nō archid' in dicto capitulo Si quis clericus Quod quãdoꝫ sine vsuris plus accipio vt quia mutuo sol dum qui modo valet vnus denarium post ualebit duo ¶ Ad secundum uero posset rẽspon deri quod licet sic vtimur sit contractus cam bij seu permutatio contractus emptionis non tamen est Vnus et idem iuste enim permuta per mutatur puta florenus pro alia moneta argen tea uel aurea ul' erea et tamen non propẽ ven ditur permuta et enim natura est ad id inuenta vt cum illa terra competur vel si ius etiam duas quod licet vt dicebat dominus meus in dicto cap' naungenti et supra posui in questione vicesima sexta attento subiecto permuta sit inuendibilis ta men hoc valet propter cursum monete stete ste propter excessum in valore non solum cursus sed in pondere uel bonitate plus enim propter suum cursum valet florenus aureus uel ducatus vene tus quam bonomus aureus vel ducatus Roma nus item plus valet propter auri bonitatem flo renus florentinus quam florenus famensis ste mone ponderis plus florenus nouus quam florenus sigilli uel bulle item ratione temporis plus uel minus valet florenus q vel ducatus si tut et plus uel minus aliquando valet aurum vel rẽquirim florenj vel ducati quod ex pluri bus potest et diuersis contingere vt ottidie videmus experientia media ¶ Non ergo inepte loquũtur rumpsores qui dicunt se emere ducentos florenos uel tamenses ꝛc ¶ Redeo ad predicta quod scripsit Io·an· super dicta regula pn̄a in dicta questione ad finem in ℣· ergo de plano sub ℣· propter que ꝯ sed quid tandem de premissa h questione concludimus ſ' ꝛc· Vnico uerbo secũ dum ea que supra scripsi in questione vicesima septima vbi clare hec omnia luciant ¶ Addeq etiam quod qd' in quatuor questionibus illam immediate sequentibus post alios scripsi Et ꝙ sub spe lucri et plus perpendi quam sic quod tunc mutuatur Et quia ut plurimuꝫ sic contin git et alias non mutuaret ipe mutuans talia perpetratur consulo vt omnes abstineant ar·b· e· in ciuitate in fine bene facit quod nō' Iost· in sũma·e·t·§· an aliquo ℣· quanto et j' co· c· fi· vbi ponit etiam io·an· et sunt tex· cum glo·sua in decret' naungenti j' e·in ij' rsponso Laur' de Rodul· ꝛc

¶ Nunc secundo ad baracholas seu rẽtrangula transeamus Fiunt hi sic Vendidit lanifex decem pannos retagliatori ad terminuꝫ Vnus anni pro precio florenorum contingentium venit transi uerso ex transuerso Tunc egens pecunia con uenit cum rẽtagliatore quod sibi de presenti tra dat florenos quadringentos quinquaginta et ipe contentabit lanificem in die termini de quin genti ¶ Addo queunt dici talis contractus sit ille citus et ex qua parte seu ex cuius persona Et ex parte tui non est dubium quod non est illicitus nisi quatenus dicimus lucrum uel illicitum mu tuo tempo ad vsuram de quo plene dixi ĩ pma parte huius tractatus questione nona Ex parte rẽtagliatoris nō dicas quod aut vendit dictos pannos ad racionem quingentorum et tunc est illicitum aut ad racionem quadringentorum quinquaginta et tunc seruo Ex parte autem

lanifices dico quod aut dicti panni valebant tempore venditionis quingenta et quingenta habuisset vendendo uocabulo alludens a contractu et tunc contractus est licitus Aut valebant tunc minus quingenta si propter solutionis dilationem comment de quingentis et tunc dicas quod aut dubium est an solutionis tempore plus uel minus forent valituri aut ctus est quod tunc illud uel plus sint valituri aut minus quam illud In secundo casu non est dubium quod licitus est contractus sed in tio illicitus In primo uero casu dicas quod est illicitum si alias non erat venditurus alias secus vt predicta omnia probant ex decret. in rubrica de. et c. nauigans e. Caueat insuper ab intentione deprauata in hijs casibus quibus licitum affirmauit vt in hac decret. ntia consulit et in hoc lanificibus meis companor quorum quidam ad tunctruntos et pretium uenderet uolunt eo quod minus quam ad terminu percipient lucrum quia ibi multi dicat quod si venderent ad contruntos non habuit de panno tm quantum eis constituerunt Eiusdem lane materiam laborantibus et alijs expensis interuenientibus computatis videndum est vtrum saltem tantum quantuz ei constitit vendendo ad terminuz percipere ualeant Et videt quod sic quia nil vltra sortem percipiunt In contractibus fiunt quia tantum res valet quantum vendi potest. ff. de tre. l. i. §. si heres. ff. de fun. si quis uxori. §. fi. Ergo si quid plus vendunt quam valeat non obstante quod plus constituit illud plus percipiunt Vltra sortem dico quod attento constituto tridui lane tinctute ac manufactute Non est verisimile quod lanifex debeat deinde pro minori precio vendere pannuz quam sibi constituit quinymo plus considerato opere persone ipius lanifices Si ergo non repetit qui vult pro tanto emere hoc non contingit ex eo quod plus non valeat pannus mgri me considerato quod tetagliatorus vel alioz mercimonium qui simul se componere debent quod nemo sibi pro tanto pannos emat nisi tertius conredatur primo audiui quod sunt quidam lanifices in perusia pluribus habundantes quia plus uice in perusia quod in aliqua querentes sint horum causa Nam perusini non egentes vendunt ad terminuz pro maiori quantitate quam si venderent ad contractus non reperiunt qui ab eis uelit emere pro quantitate debita Propter quod oportet tales vendere ad terminuz sicut illi potentes Quam obrem dico rebus sic se habentibus quod si lanifex pro tanto vendit pannuz ad terminuz pro quanto venderet ad contractos si predicta cessarent quod non edificat ad gehennam Quia ctum valet res pro tanto vendit Et cum dicebatur tantum res valet quantum vendi potest fatur quod si pro tanto vendi permittat quantuz valet Et sic defendi possunt lanifices predicti alias autem deffendi nequeunt Et quo extimatu Et quo probari debeat rei valor vide p glo. in c. cum causa de testibus et per dominum meum in c. cum causa de empt. et vendi. et p glo. et Bar. in l. q. C. de resin. ven. et m. l. si quos e. t. et facit etiam quod ipe Bar. no. in l. continuos §. cum ita ff. de verb. obligat. ctt

Tercio de seruitutibus videamus et primo in facto ex quo ius oritur deinde in iure In facto dico quod seruitutes vt percepi dupliciter celebrantur primo sic quoniam cum mutuo accepi ab aliquo pecuniam Et ego pro te satisfacio seu septam seruitutem fano et uolo vnuz vel duos pro quolibet centenario Secundo sic quia tu mittis per mare uel per tinas merces tuas ad aliquas partes Et ego in me periculu suscipio Et pro quolibet centenario valoris cpatrum mercium tollendo quod michi tradas certam pecunie quantitatem Ad primuz dico videtur quod ego sim vsurarius patria si quidez videntur mutuare et ultra sortem certum qd percipere Et penes creditorem satisfacere et aliquid a debitore recipere Nam ego constituo me tuu creditoris debitorem propter quod percipio a te debitore illos vnuz uel duos florenos Et sic si saluo creditori tuo tu michi teneris ad restitutionem tamquaz debitor meq vere sortis Quod ergo plus illa vsura videt quia effectue vt dixi perinde videt ac si tibi mutuassem Et si hoc procedit cum pro te tuo creditori sal soluo quanto fortius cum non soluo effectue enim idem est Nam debitore soluente me liberas quod perinde est ac si michi pro te soluenti restituisses Et pro eodem michi das illos vnuz uel plures Et non debeo esse melioris conditionis cum non soluo quam cum soluo Ad predicta fuerunt quod no. in mercat. super regula dampnu de regul. iur. lib. vi. et que supra scripsi in questione quadragesima septima Si enim vt ibi no. tecto casu non potest fideiussor a debitore vsuras repetere quas pro eo suo soluit creditori fideiussor a debitore vsuras repetere quas pro eo suo soluit creditori Quanto fortius non poterit ab illo petere vt sibi aliquid vltra sortem creditori suo soluta vel promissam soluat Nec obstat quod si a te illis casibus non recupero tamen recupero a creditore tuo vt ibi no. in fine Quia quo ad casum nostrum satis est quod a te non possim Nec obstat etiam quod in casu no quod in me suscipio periculum Quia si tu illi no soluis ego teneor soluere quoniaz tu michi remanes michi obligatus de fideiussor. c. ij. et. m. stem hoc non habet in mutuo obstare etiam si michi non remanerez obligatus vt est casus in capi. nauiganti in prin. Et fortius procedit determinato memorata si etiam ut fuerit

tu michi de ydemptitate idonee cauisses Et in co
tractuum facere videt[ur] quia solum in contractu
mutuj tradit vsura si hoc non est dare contrac
tum mutuj sed contractus innominatus do vt
facias michi scriptam cautionis vel do ut des
illi pro me si non dedero seu facio ut des Nō
enim ad mutuū cum nullus ex pte r[e]cipientis
illos vnuz uel duos per mutuuz quod tibi fa
no cum me soluere contingit non r[e]cipio sed et
propter iam dictum seruitium quod patet
quia et si non soluo michilominus teneris
ad illos videtur enim her postea quedam ve
dicto credito mei ad quod habendum et con
seruandum multas forte subij et subeo expe
sas vt cottidie ternimus quid dicemus Credo
tutius abstinere Ad secundum uero des
tendens quod michi minus est dubitabile vi
detur primo dicendum quod sit illicitum quoniā
effectiue par videtur esse talis contractus con
tractui iam dicte decret'. Nauiganti serui
do r[e]sponso vt sic effectiue idem sit quod tibi
mercanti ipas merces mutuatem et pro meo
quod in me suscipio periculum aliquid vltra sor
tem suscipio Ergo consendus sum vsurarius vt
ibi in contractuum fiat quoniaz in casu dicte
talis Nauiganti r[e]ceptis vltra sortem dicere
tenetur mutuuz in quo incrementum seu ha
bundantia r[e]probatur xm̄ q. m. c. n. et per
totum n q. mm. si quis obligatus cum sequē
ti ꝯz in casu nostro non sic quia primo factus
habet securitatem fiunt nō propter mutuuz
cum nullum interuenit si propter id quod
assecurat mercatorem de mercibus suis quas
periculo maximo uel Firestri exponit illud pri
pter Preterea hic nulla sors interuenit Ergo
falsum est dicere quod ultra sortem aliquid per
cepit Nullum enim est dare edificium si
ne fundamento i. q. i. cum paulus ad esse cri
men vsure oportet sortem et amplius ultra
interuenire vt patet ex descriptione Canali
xm̄. q. m. Vsura sumit ad esse cuiuslibet en
tis duo sunt necessaria substantia et forma
et nemo dicitur sumedere que nemo antecedit
ner est dare accessorium sine principali vel
antidens sine subiecto Preterea hic videtur
potius esse contractus locationis quasi illi lo
cet sub suo periculo Et cum tali mercede con
ductionem harum mercium ad certas partes
Preterea qua equitate dicit hunc subire pe
riculum sine lucro non obstante capis. naugā
ti loquitur enim I casu satis diuerso vt pa
tet ex p̄dentibus Et haur partem credo de
iure deberiorem et eam r[e]perio temisse in tuc
tatu montis Reuerendum sacre theologie
magistrum frem̄ franciscum de epoli ordinis
minorum pro determinacione prehabita vtriusq;
modi seruitutis huiusmodi fiunt aperte qd
notabiliter scripsit Baldus de perusio in .l.
cunctos populos .C. de sum̄a trinit'. et fid.
mthoꝰ. in .i. q. v. post enumerationem plurium
casuum in quibus absq; vicio vsure aliquid ca
pitur ultra sortem ponit regulam talem vide
licet quod quando facta relatione ipsius presta
tionis que dicit[ur] vsura ad aliud antecedens
r[e]sultat quia fano ut des vt in matrimonio vt
de vsuris salubriter vel uendo et tradi vt des vt
in c. i. de feudis vel suscepto alicuius periculi
aut aliqua conformitas unius ad alterum ibi
proprie non dicit[ur] vsura quia non est lucrum
si est quedam compensatio huius inde et ita debz
intelligi quod nō. in .l. qui meum .ff. pro socio
secundum ea

Quarto de gerentibus seu procurantibus sti
pendiariorum negotia videndum est de quibus
uno verbo me expediam Dico ergo quod illud
quod propter laborem suum quem gerunt in pro
curando eorum negotia r[e]cipiunt tantum saluet
pro qualibet lancea hor hate r[e]cipiunt propter
mutuuz quod impendunt ipis stipendiariis in
occurrentibus necessitatibus vltra sortem vt
multi attrahentes faciunt nequaquā patet ia
dicta per ea q̄ supius scripta sunt in questionibz
precedentibus ea

Vltimo superest ut nostre materiam explu
remus Et pro euidencia premitto quod in hac
materia scripserunt multi audio tamen unus altero
diffusius Reuerendi sacre pagine professores et
inter alios latius frater Gregor'. de Arimino ge
neralis prior suis ordinis Decretistarum sancti
Augustini dr ut nomter post plura infra scripta
r[e]perio frater Franciscus de Empoli ordinis mi
norum Et in multis ad illa deinde cōmitando de
cretalem I ciuitate S[an]c[t]e e. copiose satis scripsit Egre
gius Decretorum doctor lapus de castell' Quoz
dicta inferius vt dabitur r[e]citabo Sancti primus q
stionem explicando dico quod florentina cōmunitas
permulta indigens Ciuibus suis onera imponit
que vulgari sermone prestantias appellamus
ad quas soluendas quilibet compellitur statuit
q; quilibet quousq; r[e]stituat capitale siue sortem
quinq; denarios pro centenario et aliquando plures
vltra sortem Et ita de facto adhuc obseruant ob
seruatq; hodie que hodie appellantur q; tales cre
ditores montis Et contingit aliquando quod
dictis creditoribus vel ab eis iura habentibus
fiunt tantum r[e]sponsum de accessione predicta uere
sortis et per tantum tempus quod aliquando ad
equata est sorti aliquando non in totum aliquan
do excredit sortem Et insuper maxime ad omnium
dubitationem tollendam et exoneracionem con
scientie cuiuscumq; Et ut tollatur omnis nexus
quod quicumq; de ciuitate uel comitatu florē
pro infra scriptis uel eorum omissione ligatus uel
astrictus quomōlibet dicetur quo ad deum con
scientia vel ad mundum statuit quod quicquid pro
usum est per ordinata dicti Cōmunis dari debe'
talibus mutuantibus ad dictum rationem pro
dono dampnis et interesse seu prouisione vel

vel merito dictorum creditorum intelligat2 dari debere et rihpi et detur et rihpiat2 et peti et rihpi potest pro spontaneo libero et mero dono et donationis titulo et talis rihpiat et rihpi intelligat2 qualibet talis creditor a cōmuni predō Et nichilominus etiam pro dampnis et uero interesse et pro aliquali rihmuneracione et vt bene facientibus bene fiat Et ita taliter illud totum rihpiat vnusquisq; talis creditor sic quod petere et exigere valeat quod nullatenus ad rhstitucionem aliquam teneatur Etiam quo ad confrenacam uel ad denum illudq; sic rihceptum absq; alia lilacione absq; ullo contrencie scrupulo uel rhstitucionis grauamine vt sibi uere donatum liate valeat rhtinere Et quod presens prouisio et omnia alias et singula in ea contēta in fauorem dictorum creditorum singulis diebus pro futuro tempore Donet per cōmune predictum fuerint rhlonata intelligant2 singulis diebus et horis singulorum dictum de nouo condita et effectum sint ac si singulis horis et temporibus condita essent Extendō do eum ad quantitates predictas preteritas receptas per quoscumq; creditores dicti Cōmunis memoratos Et quod sibi locum vendicet i Cumbus cōmunitatis et distructuabilibus sius et q per hoc non preiudicet2 cōmuni iam dicto in aliquo iure sibi quesito uel querendo imposterum vigore alicuius vltime voluntatis facte uel fiende Et hec omnia clare patent in quadam reformacione que incipit maxime ad oīnz rēt Statuit et insuper ipa Cōmunitas huiusmodi talia credita cum iure percipiendi huiusmodi accessiones alienari posse in alios cum hoc tamen pō quod ipa cōmunitas rhdimere possit ipm debitum creditori soluendo pro precio et rhdemptione dicti iuris ad racionem vigintiocto pro centenario Et quod talis creditor teneat2 ad dictā racionem rhuendere dicto cōmuni ad omēm eius voluntatem rhmanente dicto creditori lucro facto vsq; ad tempus facte dicte rhuendicionis et insuper sepe et sepius syndicum constituit ad liberandum Et p illum liberant2 oēs rēt addo plura statuūt2 hic dubia rēt

C Primo vtrum recta conscientia talia possint onera indicta et ad illoz solucōnez compelli nō assignatione interim fiebat.

C Secundo vtrum dicti soluentes ona predicta liate tale proprietatis incrementū.

C Tertio posito quod non vtrum vigore donationis rhmissionis et liberacionis sup̄dicte excusent2 a rhstitucōe et libent2 a pō.

C Quarto an dicti soluentes liate vendant ius quod habent in dicto monte vigore talis credin rēt

C Quinto vtrum aliq illud ab eis emant liate emant rēt

C Sexto posito quod sic vtrum liate percipiant incrementum quod prius percipiebant ipi vendi.es venditores rēt

C Septimo quid de hiis qui pro alijs a quibus quandoq; certam quotam pro floreno quādoq; nichil percipiūt solui presumeat et in illorum loco quo ad tale creditū scribunt2. rēt

C Octauo quid si cōmunitas sic sibi nouos cō stituat creditores puta quod vendidit annuū redditus ad racionem qua rhspondet creditoribus montis sui ad vitam entientis et alterius ab eo denominandi cum parte de quibus sup̄ in themate ad finez rēt

C Ad primum ergo duo ex duplici capite inducunt onera sic indicta non posse p̄mo quia sine prima pte p̄missa indici nequeunt vt.l.r. C. de actioī bus tributorum .li.x.mo. et e.t. de excusat.2 numerus .l. placet. C Secundo quia assignatione dicti incrementi mutantur mues ad delinquendum de quo videtur esse casus in .t. super eo b.e.t. vbi de hoc p̄ contrarium facit quātum ad p̄mam rationem quoniam et si generalem collectam tamen collectum speciale vnaquaq; ciuitas siue vniuersitas pro necessitate sibi incumbente indicere potest vt.l. omnes la.ferēdu C. de op. pu. de quo est dicta glo. notabilem in.l.r. §. quod si nemo super §. pfat. ff. quod cuiusq; vniuersi. nomine Et ista est veritas et sic poterit sibi subditis extorquere liate ex hoc capite Nec mirum tenet quoniam videmus ob easdem necessitates eos compelli posse ad eorum res vendendas p̄mo vilioz ff. de vsufruct. l. pendentes. §. si quis quod ad unam possent etiam ob eandem causam regem ad deputandum eorum memora vel malēdinos seu alia similia vsui publico rhcepti cōpetenti mercede vt.l. venditor. §. si cōstat ff. cōmuni predi. Contra secundam vero rationem facit quod scripsit damasus in q.1. de iur. iur. vbi determinat non esse permittum mutuo ad vsuram rhcipere preterea ut ex infra dicē dis apparebit semper non est vsura in hoc casu nedum ex pte cōmunitatis Sed nec etiam ex parte mutuantiū nec etiam est verum q ex hoc mutuent2 ad permodum considerato q siquidem q si quis uelit suam pecuniam trafficare longe plus lucraretur quam vno et i possessionibus que magis sepe sunt quam tot mutuata mutuare non est dicendum q quicq dati qui stabilitur pro centum imputent2 ad vsuram mutuā maxime cum dubium sit nedum de lucro sz de sorte principali ne perdatur et si procedat iam dicta racio tempore isto et tempore montis veteris quo statutum de quinq; pro lucro dandis disponit tamē nō sic forte olim tempore quo primus quinderim et postea decem dari statutum fuerat fiat enim dare tempus quod quinderim et postea decem dari statutum fuerat fiat enim dare tempus

quod quidem tm̃ dabant2 pro lucro et hic
appellabatur mons uetus ¶ Secundo fiut date
tempus quo dabantur quidem reducta sunt ad
decem et hic appellatur mons nouus Deinde
circa annus domini M°. cc°. Octuagesimo vl
circa statutum est quod fiat mons nouissimus
Et debetur tantum quinq; Cum enim tantus
dampnj subeat decem uel quindecim sit minus
accessius et ad mutuandum allectiuũ ideo for
te tunc aliter statuendum nisi nã natura si
ue condicio temporis aliud induceret vt qua
in maxemo foret cõmunitas constituta pcu
lo ex quo et tunc de forte posset verisimilr
dubitari ¶ Si u' pur vsuram presupponere vel
mus omni casu tunc passius iste dicendus ẽ
secundum ea que supra diffuse scripsi in yx.
q. ¶ Dicendum tamen quod nouissime Reuerẽ
dus pater theologie magister et ordinis hu'
militarum prior generalis frater Guido de bel
lo togando Respondit indistincte quod lex
statuens tale lucrum non est recte constituta
Et ideo non est obseruanda ſz abolenda Quia
in diminutionez rei publice et eius lesionem
et per consequens mala patet antecedens
quia cum cõmunitas finaliter soluit duplũ
pcunie quia per multiplicationem quinq; et
quinq; soluitur vtraq; ad summam sortis et tã
dem debet solui sors principalis Item non est
iusta nec valida ex quo continet plus penaliz
bonuz singulare quam publicum ipius Cõmu
nitatis et quia per ipam non refrenatur nocen
di cupiditas imo potius auget Vltimo adduc
dictum secundum rationem quam supra fecit
saluet quia inuitat homines ad petendum qz
inducit eos ad expiendum plus quam debent
et ultra sortem que consuendo est mala Et
si dicatur quod considerato quod lex talis est
instituta propter bonuz Ciuitatis custodiendũ
et protegendum ad habendas pecunias mul
tas pro gentibus armorum in Custodiam
Ciuitatis et protectionem Et sic non mala ſz
bona est Et sic non obstant supradicta Re
spondit idem magister quod hijs non obstan
tibus fame manent rationes supra scripte
eo quod aliter et sine peto potest Cõmunitas
deffensare Eo quod subsistente necessitate
potest sibi subditus etiam inuitus iuste exige'
auxilium tam pecuniarum quam personale et
ipi ad illud prestandum obligantur et quan
tum prestant tantum secundum equalem iustiã
et non ultra re habere debent Et sic faciendo
minus in expensis grauabitur ipa Cõmunitas
quod est propositum ¶ Secundo quod nõ pro
cedit talis Responsio probat per rationem
Nam si ita esset quod propter bonuz cõmune
deffensandum talis contractus vel lex valet
vt quinq; uel vltra debet2 pro centum liceq;
seu licita et rationabilis diceret2 sequeretur
per consequens quod contractus vsuarius

permitteret2 quod repugnat legi diuine et cuiꝰ
re patet consequencia quia per contractum
vsurarium potest haberi tanta pecunia quod
per illam potest res publica deffensari et cus
todiri Ergo qua ratione hanc assentur dare
quinq; uel ultra pro centum vt cuitas deffen
detur eadem concluditur licitum fore contractum
vsurarium celebrari nã per illum similiter vt
dictum est Ciuitas deffendetur Ac id est absur
dum ergo et istud pro hoc fiunt quod legitur de
pribus veteris testamenti cum quibus habent
multos aduersarios et multa bella michilomi
nus tales contractus ex quibus deus offende
batur minime celebrabant Guido. Quod
dicendum ergo non obstantibus Non recedo
a primis supra per me dictis et dico quod opti
me procedit Responsio per magistrum su
pra positum in ẋ. Et si dicat2 ad rationes ma
gistri saluo quod ad vltimam in qua dicendũ
est vt supra promisi et scripsi in nona questioe
Ad responsiones autem quas idem magister
supra posuit et sent uolendo ostendere quod
dicta responsio posita in ẋ. in deo ẋ. et si di
catur cõ non sit bona responsio quod et si ni
ues ad mutuandum compellere valeat absq;
eo quod statuat aliquid dari vltra sortem cũ
non omne possibile est notabile sequere cũ
multa possimus que pro bono rei publice et
pro fugiendo scandalo non facimus coactiones
si quidem difficiles frequenter consueuerunt
exitus habere et melius pro re publica cum
tali constituto et pace ciuium suis necessitatib9
prouideretur quam pro huiusmodi coactiones et
violationes non sine forte graui scandalo quod
si quidem ex hoc enormiter experientia me
diante cottidie dampnificari cernimus imo et
multos funditus destrui Et ad extremam pau
periem deduci quiq; ex hoc saltem aliqualit'
subleuant2 et refrigerantur et consolantur
quod dicta quinq; percipiunt annuatim et ne
hoc esset in desperationem forsitam deducere
tur et in rem publicam machinarent2 in gra
ue animo et corporis sui dispendium et rei
publice periculum Preterea interest rei pub
lice inter suos ciues taliter se habere vt non
ducantur in pauperiem Et cum alias opus
fuerit sibi ualeant subuenire et ex liberalita
te inuitant2 ad bene se habendum erga rem
publicam et vulgatum est proverbium qd
illius regimen tutum est qui subditorum opes
possidet et plus fiunt pro re publica amorem
ciuium habere quam pecuniaz et dicit aliud p
uerbium Dono e quel soldo ch' meghora el
fiorino Ad idem fiunt ymo est textus in l.
si quando ſ. illud C. de inoffic. testa. ubi com
mendatur filios pmios ad paterna obsequia
prouocari Quid vltra nomen patres nostros
Romanos ciues suos ob vtiliter et prospere
gesta immemorasse legimus ad que michilomin9

tenebam² que longum nimis enarrare foret. Sed ad tertium valerium maximū et alios hystoriographos t'nuerunt. Item non omne illud per quod potest pecunia haberi pro defensione Ciuitatis permittit² quia multis modis potest habere potest namq; ex uectigalibus et aliis rei publice redditibus puta tributis censibus ꝛc̄ potest insuper haberi ex rapar rapina depredationibus extorsionibus et similibus et sic nō omnis modus approbatur sed lucrus dum tm̄ cat et ratiōm se conformans sicut in simili homine occidi utile est rei publice ſ; non oēz occidi in omni casu ſ Nam malefactorem occidere est utile rei publice ne maleficia r'maneant impunita et alij horum timore pertr'iti se abstineant Sed innocentem occidere non est utile ſ; dispositum sic ad propositum Et si utile sit rei publice pecuniam habere non tamen per viam vsurariam quantum ad hoc vt ipa Cōmunitas suā pecuniam mutuet ad vsuram Et si dicat² sic in nostro contingere proposito id penitus denegatur quando non exeditur in eo quod statuitur dari Quia nam rogo michi dicat ex perientia media autem magistra de elect'. quod sit hic² vſ². vt supra dixi spe adductus primarius lucri quinq; florenos pro centum cōmunitati mutuet al' mutuaret Considerato quod longe plus lucri perciperet ex tali pecunia ꝑtim in alias vsus ne dum illustres ſ; etiam liatos et longe tucriores conuertendo omittamus alia maiora lucra que cottidie fier' liate conspicimus nome si in terram talem pecuniam cōmittant quinq; uel vltra ꝓpient et si r'uendere volunt centum cōmuniter rehabebunt vtiq; et tamē si uolunt vende' centum ſ; viginti octo rehabebunt hec procedunt tenendo quod dixi ꝛc ſz ubi tu proponis presupponas ut indistincte quod fmittent² ad permanendum per talem legem prout supposuit magister prelibatus Quod ut predixi non fateor omni casu quia etiam propter vtilitatem rei publice absit ut in peccatū maderē debeamus enim potius omnia mala pati quam malo consentire et animaz rezpi tuā quā ꝓpriorem preferre vt ꝑtis deo quaz patrie obligam² ꝛc̄

¶ Videamus nūc de secundo dubio primo principaliter quod magister Gregor'. prelibatus dicat quod pro solucione huius questionis inquirē dum est de intentione mutuantiuz / Nam si intento lucri faciat quem vſuzarium etiam si nulla pactio intercedat Ergo dicendum q aut huius modi mutuantes et tale lucrum r'cipientes aliquam intentionem lucri habuerūt aut nullam ſz aliquam et tunc dicis tale lucrum fore vſuram et sic mutuantes et r'cipientes teneri ad illam r'stitutionem si possint et si non possint peccare mortaliter et si nō habent animuz r'stituendi dum poterunt et hoc siue talem intentionem lucri r'cipiendi habuerunt tempore fiti mutui fuerit quia mutuant propter lucrum percipiendum siue tempore tantum quo lucrum r'cipiunt puta quia tum r'cipiunt illud r'cipiunt propter mutuū ꝑius factum Et idem si post quandocumq; vt infra patebit probat hoc sic Omne lucrum ex mutuo intentum est vſura vt patet ī ſua diffinitione ſ; illud lucrum est lucrum ex mutuo intentum est vſura vt patet ut ſua diffinitione ſ; illud lucrum est lucrum ex mutuo intentum Ergo est vſura probat hoc idē secundo sic predicta vendicant sibi locum cum persona ꝑuata uel singulis mutuat alteri persone singuli ut ꝑuate rectum r'tum permune quantitatem ex iam dicta intentione ergo et cum mutuat cōmunitati patet consequentia quia in mutuo facto Cōmunitati eque bene conuenerunt quecumq; pertinent ad vſuzariam malitiam et culpam et obligationem ad r'stituendum sicut in illo quod factum extitit singulari uel ꝑuate persone vt clarum est Ergo preterea magis videtur quis peccare Cōmunitati cui magis obligat² quam alteri cum bonuz gentis et ciuitatis sit melius bono priuato vt dicat ꝓphus ꝑmo ethicorū Et Augustin'. dicit Communia propriis et non propria communibus ante ponenda ſz si quaratur quomō deprehendet² talium mutuantium intentio Respondeo secundum eum inquirendo de intentione cōmunitatis tale lucrum dantis uel dare statuentis quoniaz aut dat uel dare statuit ratione mutui r'cepti siue recipiendi siue ulterius r'tinendi siue aut nō ratione mutui r'cepti siue r'cipiendi ſz alia cuiuscunq; uel causa ꝛc̄

¶ Primo casu si ipi mutuantes talem intentionem habent uel credunt vſuram est et ad p'cm talium et ad r'stitutionem tenent² Constituunt enim sic r'cipiendo intentione cōmunitatis dantis et iam ipi ratione mutui et propter mutuū lucrum r'cipiunt ac per hoc ex mutuo lucrum intenderunt ꝑmo plus et si tunc non haberent huiusmodi credulitatem uel intentionem habent tamen postea post r'ceptionem ī successiuis temporibus multiplicem ad r'stituendū illa prius habita obligantur / Nam ex eo propter mutuū cōmunitas dedit alias non daturā non est iusta acquisitio r'cipientibus nec in eos translatum est dominiū dicti luci vt patet ex dictis per eundem in ꝑmo articulo in deſcione et est contra illud quod sicut dixi in secunda parte questionis none Quum ꝑmo et ultra dicendum quod si cōmunitas nō propter mutuū dedisset et ipi tamē putarent eaz propter mutuū dedisse procul dubio peccarent non r'stituendo ymo plus si nec ante nec tūc nec postea talem habent fiduciam uel credulitatem de intentione cōmunitatis michi dominus si ex aliquibus indicijs potest eis fmitescere

intencio cõmunitatis vt forte ex eo quod mutuã
tibus statunt dare tale lucrum ſit alij ciues ſi
milia uel maiora beneficia cõmunitati conferre
runt vbi tamen in eis non statunt2 nec aliqꝫ
remuneracionem similem consequuntur vel ex
probabilibus aliis argumentis Que tamẽ res
possunt nolunt aduertere uel inquirere huius
modi tales ad restitucionem sunt obnoxij res
assertata ignorancia non excuset Dicit ꝛ Ito
vel alio casu rapiens nullam penitus lucri ha
beret intencionem nec intencio dandi propter
mutuũ nullo modo posset exterioribus indi
cijs apparere siue comprehendi et dans duceret
se prorsus non per mutuum si ex mera liberali
tate dare quia nulla esse videtur corrupta i
tencio vnde ſminime est a primo ipe rapiens
et retinens et tale lucrũ vsura nõ est qz nõ fuit
nec est intẽtus ex mutuo ꝛc

¶ In ſecundo autem casu quando nullam inten
cionem lucri habuerunt dicti mutuantes et re
cipientes Dic ſecundum eum quod vt supra
quod si prorsus nec ante nec post nec tunc illã
habuerunt Nec inſuper ullo tempore statue
runt uel crediderunt cõmunitatem propter
mutuũ dare nec ex ullis potest indicijs ap
parere quod propter illud dederunt et dans
diceret se prorsus non propter mutuũ sed ex
aliqua rationabili causa dare vt puta propter
restauracionem dampni quod forsitan mutuã
tes inde perpessi sunt vel propter benivolenciã
quam ipi mutuantes cõmunitati ostenderunt
vel etiam ex mera liberalitate cõmunitatis tũc
nullam cõmitterent vsuram uel primum nec
ad ullam restituacionem tenentur Non enim
est hic dare intencionem ex mutuo Nõ enim
in primo casu lucrum tenere debet Dz potius
quedam dampni restauracio ad quam de iure
tenetur ipa cõmunitas que sunt ipius causa
compellendo illos ad mutuũ propter quod
ipi dampnum passi sunt allegat cap.l pecune
nit de fideiussor. Et hoc si ex illa causa tã
tale dampnum incurrerunt alias secus vt di
camus quod tales quantum sic acquisiuisset
lucre tantum possunt exigere seu recipere re
compensacionem sui dampni secundum dis
cretum iudicium considerantes simul quantum
eo tempore alij similiter negociationem vel
artem exercentes cum equali pecunia cõmu
niter lucrati fuissent non tamen credit tan
tumdem debere eis compensari et hoc propt
personales labores quos non adhibent et
pecunia que non sustinent immunema mera
lucrum negociationis et secundum hoc et
alia consideranda taxandi esset quantitas
recompensacionis huiusmodi Et quia contin
git non semper equale lucrum acquiri Dz qnqz
minus quandoqz plus quãdoqz nullus inter
dum autem nullum si dampnum potius sustine
ri nõ credit quod vna et eadem vniformis q°
quolibet anno taxatio ſi quolibet anno de nouo
fit fienda taxatio prelatus presentis secundũ
arbitrium sapientis videt2 tenere q nõ sit lucra
tiua vt i septi proxio dubio ꝛc

¶ Circa de tercio dubio videamus vtrum salz
vigore donacionis remissionis et liberacionis ex
cusentur recipientes a restitucione et liberent2
a pcto hoc passus videtur satis expeditus per
supra nota in questione septima per que respon
dendum videtur quod per illam liberentur a
restitucione si non a pcto Ad hoc enim vt
illud tollatur contricione opus est cum pen
tencia salutari que quidem penitencia fieri pt
absq; alia restitucione quia restituta censentur
ablata virtute remissionis ante dicte Et sic nõ
obstat dictum Augustini quod ponitur in de
creto i tum tu et in regula iur' peritatum cum
concordancijs quod dic vt plene supra scripsi i
dicta septima questione in fine Sed ego dubi
to an sibi locum vendicet iam dicta conclusio
in eo qui statuit uel decreuit vna cum alijs de
populo talem remissionem uel liberacionem fieri
Et credo quod non in foro conscientie si habuit
respectum ad cõmodum uel interesse suum Et
hoc si aliorum consensus sine suo non suffice
bat aliquin sensus quo ad restitucionem Sed
aget penitenciam eo casu contricione precedente
non solum de pcto quod cõmisit ad vsuram
mutuando Quod non tollitur per solam remis
sionem quin imo nec per restitucionem actualez
actualem Dz etiam de eo quod non erat paratus
restituere si remissio facta non foret si in pposito
perseuerare ex quo peritum augetur de con
suetudine. r. si cum concedimus quod presumi
tur ex predictis cum pro exteriora de interio
ribus presumatur de prescript. ex studijs Se
autem aliter se habente penitenciam penitencia
am etiam de primo tantum aget et in hoc sue cõ
science relinquat ꝛc

¶ Ad quartum igitur principale dubium trans
seamus an videlicet dicti soluentes iure ven
dant ius quod habent in dicto monte vigore
talis credi/ Ad quod respondendum est sicut
dum dictum Magistrum Gregor. in dicto suo
tractatu quod si tantum quantum mutuauerunt
perceperunt in eo etiam lucro quod a cõmuni
tate iuste illuste perceperunt computato non
possunt quia tam exmanita est sors vera sors
ad quod allegat ti. C. de. Sed si non tantũ
si minus tunc vendere possunt quantum super
est Et si nichil percepernt vel si aliquid prop
nõ propter mutuũ si alias iuste tunc totum
vendere possunt ꝛc

¶ Ad quintum quo queritur2 vtrum alij ab eis iu
ste emant tale ius Dicendum quod Magister
Gregor. sic dixit videlicet quod inquirendum
est de intencione eorum quoniam aut emũt in
tencione percipiendi lucrum a cõmunitate aut
non primo casu sic emendo peccant et vsuram

cõmittunt ſn ſecundo caſu ſcrus niſi alia praua ſn
teneas vel mala circumſtancia reddat eorum ſntẽ
tionem mordinatam Dane cõcluſionẽ damnat
dominus lapus quia cum quezat idem magiſter
an lucre emat² a primis creditoribus oportet ſn
telligi eo caſu quo ipſi credito venditores lucre vẽ
dunt Cui quando non lucre vendunt vt qua vlt⁹
ſortem prepetunt ſꝛ in caſu lucro ſupra primſſa
emere poterunt alij ab eiſdem ner in hoc alicui
intencionem mordinatam habere videntur ſcẽ
dum eum Ner ſecundum eum ꝛſpondeo ad ra
tionem magiſtri Verum eſt dicere quod ex hũc
mutuent non emm mutuj ſi emptionis cõtractus
interuenit Ner verum videt² quod ſi dicto mõ
emit intencione lucri quod ſit emendo petent
Cuia in contractu emptionis non eſt ꝛ̃probata
ta ſpes lucri de empt⁹ et vendic⁹ cum dicat et
rapi⁹ cum muſam cum ibi notatis ſuis conſona
videt² concluſio domini Lapi Illa tamen magiſ
tri pro tanto ſuꝰ fomẽtũ habere videtur quia
cum ſecundum eius opinionem ſupra notatum il
lucratum tale lucrum percipiant cõmuniter ipi mu
tuantes et quia tale ius mutuj ſiue credi prop
ter mutuum factum emit ſe in locum mutuan
tum ſubrogant ſuper eſt vt ſicut illi permanerent
ſi ſpem percipiendi et mutuandi habuerunt tũc
uel poſtea ita et iſti cũ licet in ſuj figura ſit
contractus emptionis inter creditores cõmun
tatis vendentes et hos ementes tamen inter
ipos ementes et ipam Cõmunitatem eſt effec
tiue contractus mutuj ſicut prius erat inter ip
ſam et illos ꝑmo mutuo mutuantes quem qui
dam effectum Et non verborum cortecem uel
contractus formulam conſiderat theologus cõ
ſiderare debet eciam canoniſta ar· decretal· di
lecti 6ⁿ· de iudic· cum concordauerit ſn hiis po
tiſſimum cum in quibus amma ꝛ̃gulatur natu
liter ſi quidem ſubrogati eodem iure iudicant²
quo et hi quibus ſubrogentur ꝑbm· q̃ꝫ· hactenus Et ex predictis inferri videt² quod empcio
ꝛ̃probetur hmoſmodi quod patet quia dicti
ꝑmo loco mutuantes mouent² vel ex caritate
qua rei publice afficiunt² vel ex reactione que
eis ab illa inferetur Et ſic nulla intencio lucri
primarie ſi iſti ementes quo ad formam con
tractus et quo ad vendentes ſi mutuantes q⁹
ad vtilitatem et quo ad cõmunitatem primarie
mouere videntur ex intencione lucri Ergo vſu
rarij Preterea vbicunq; ſit finis de contractu
ad contractum iudicamus talem contractum
non vt ſonat eius formam ſi ut iacet rei veritas
Sed ſic contingit in propoſito ergo ⁊c Sed hoc
videtur de facili ꝛ̃ſponderi quia hic nulla fit ſ
finis de contractu ad contractum Celebratur
et contractus emptionis et vendicionis hic e
mens ex quo emm nouit quod tu primo mutu
ans luate percipis illud lucrum ſcit per ꝓ conſe
quens quod luate illud ipe percipiet emendo a
te ius vel actionem ad illud ergo nullam adhibet
fraudem ni⁹ contrahit ſimulate ymo palam cõ
trahit et ita contrahit in medulla ſicut in cor
tice ſi enim ſcrus eſſet ſcrus ducere Credo du
ctum dominũ lapum verum dic quo ad emp
nonem iuris quod habet vende pro ucra
ſorte de quo intelligitur dubium poſitum
her enim mercimonij ſpecies eſ emm int⁹
uenit pecunia et res que vend que vẽ
dibilis eſt iura enim vendunt nit emm
centum pro quinquaginta qua ntu uel
triginta ſecundum temporum di atem et
ſic lucrantur vt vides et tale lu m ſpecia
tam in empcione alijs ricum tamq; non int⁹
uenientibus talem contractum habentibus
de prauate non eſt probatum Ner obſtat
quod improbatur contractus ex quo minus
iuſto precio ſaltim infra dimidiam emitur qz
negatur quod minus iuſto precio ſit ſit emp
tum quia ius tantum venditur quantum valet
vt concluditur quod illud tale lucrum a cõmu
nitate preordinatum non eſt lucrum vel vſu
ra et per conſequens ſperare uel aliquid appete⁹
ordinate non eſt vſura uel peccatum Tolle
exemplum vnius predium in pignus ꝛ̃cipere
pro centum et fructus velle lucrari vſura eſt
et a iure eſt ꝛ̃gulariter improbatum de empc⁹
et vendic⁹ ad ꝛ̃ram de pignor⁹ illo nos Et
ſimiliter ſi in locum tuj ego me ſuerogo vſura
rius ero Sed pone quod tu fructus illos ordi
nate appetis licitecz percipias vt qua de pigno
ratio in emptionem contractum tranſſit equi
dem ſi ego a te illud emens in tuj locum me
ſuerogo ſub ſpe non tamen lucri percipiendi
ex ucro capitali ex quo de quo ſine vlla frau
de tamen uel dolo minus do quam ſit illud
capitale Sꝛ inſuper lucrum percipiendo ex fruc
tibus iam non cõmitto vſuram quod magis
noſtro congruit proposito in genere qui pre
dium ꝛ̃cepit a ſorte pro debitis in pignus q⁹
licite fructus percipit ner in ſortem computat
equidem ſi uendit omne ius alteri quod habet
in dicto predio licite percipiet hic alter fructus
ex tali predio ſicut et ipe percipiebat Et cũ
ſi hic alter in pignus ꝛ̃cepiſſet ab illius ſorte
ro dictum predium Computaret fructus in
ſortem Ratio diuerſitatis quoniam et ſi iſti
ementes mouearentur ſub ſpe lucri illiciti mone
rentur ſicut faciunt mutuantes qui ꝑmo loco
ad mutuandum mouentur ſub ſpe lucri illici
ti Et eſt diuerſitatis ratio clara Spes emm
talis primaria Et ſi in mutuo ꝛ̃probetur ſenus
in contractu emptionis et vendicionis in quo
talis ſpes dum modo ordinata nullatenus ꝛ̃
probatur quia tendit in licitum non autem ⁊
illicitum Ner obſtat quod ſupra dicebam
quod iſte contractus et in ſuj figura ſit empc
io et vendicio tamen virtualiter eſt cõtractus
mutuj in cõmunitatem et ipm ementem nec
valet conſequencia Idem cõmodum conſequit⁹

emens quod fuisset consequutus mutuans si nō
vendidisset seu ipē emens si a pīncīpio cōmūi
tati mutuasset ergo effectiue contrahitur mu
tuū quoniam sēpe contingit quod ex diuersis
contractibus quorum vnus est luatus alter
illuatus quōs eundem effectum consequitur
Et tamen falsum est quod vnus sit alius ef
fectiue nisi per rēspectum ad factum non est
simpliciter attendendum si vna cum eo quali
tatem que habet eius naturam alterate quod
patet per exemplum supra positum Nam ita
effectiue consequit̄ quis fructus ex contractu
emptionis et venditionis sicut ex pignoratī
tio Et tamen vnus approbatur et alter rēpro
batur Considerat enim deus ad uerba non ū
ba hec nūquid fiat si an male uel bene fiat Et
si effectiue idem cōmodum consequitur hic
emens quod consequeretur si a principio mu
tuasset cōmunitati nō tamē sequit̄ quod ēt
illa mutuū contrahat Quia non per viam
mutui si per viam emptionis uere et sine frau
de et dolo consequitur tale cōmodum et nō
surrogat̄ mutuanti ut mutuans si ut emens
tus illud a mutuō vendenti mutatum vt
enim surrogatum sapiat naturam eius cui
surrogatur quo ad omnia oportet quod quo
ad omnia et uniformiter subrogetur quod
nō contingit in proposito nostro Et si dicitur
sicut factū hunc contractum cum isto per vi
am mutui tum cōmunitate Negatur quia
de nemine presumendum est malum sic sa
lutis Tolle in simili vt aliquando contingere
vidi Emerem libenter a te predium mille
valens pro mille et tamen si uelles mihi
pignori obligare non facerem Et tamen vt
hoc consequerer ḋns quare quia vnus luet
non alterum quia ergo fac hoc emens quod ī
tuto nostro loco emit ideo emit et nisi hēt
intentionem deprauatam non potest vsura
rius comitti Quod tamen alio non dato pre
sumam ꝛc

¶ Sed inquies non in contrium est tuus in
decret. nostra consulit in Vltimo Responso et
ḃ. e. in cuiusdā naugruti in ultimo Ni
si Respondeo non dico enim quod hoc alia ratio re
formet factum tibi namq; ideo vsurosus est cōtē
tus emptionis et venditionis Cum equipollet
contractui mutui quia qui alias erat rem vendi
turus pro decem si tunc data fuisset pecunia
uoluit duodecim pro dilatione pecunie et sic ē
proinde ac si illa decem mutuasset sibi pro duo
bus pro illo tempore Et sic tempus venditur ḋs
in tuto nostro non sit quoniam qui vendens ta
le ius quod habet pro pecunia mutuata vendit
illud tantum quantum cōmuniter valet Et ius
ipm tribuit emptori et in contimenti pretium rē
pit ipius rei venditi nec hic illa interuenit ex
parte contrahentium dilatio seu propter dilationē
vel anticipationem maior uel minor quantitas
Et sic nō vendit̄ tempus Quod auctoritate probo
et declaro qua vt dixit ſmor. b. e. in cuitate cō
tractus de quo ibi et in rapi. isto consulunt et ī
rapi. naugranti hinc rēprobatur quando census
vendit̄ merces propter terminū quem dat probx
um emptori ad soluendam pecuniam vel pro mi
nori emit quia statim dat pecuniam et probxeus
dat merces que penitus sunt illuste quia eo tē
pore solum modo vendit̄ tempus pro illa pecunia
que ustum pretium excredit Quod patet quia
si vtraq; parata essent pretium et merces pro
minori fieret ḋs in casu quo omnia sunt pīsita
habet merces et pretium Dicit forte quia res de
qua supra dictum est redditur ratio uel ius tantū
valebunt vel ad minus valere redimitur subseq̄
tibus temporibus quantum modo valet Vel sal
tem est dubium et hoc sufficiat ad hoc vt contrac
tus sit luatus vt in c. in cuitate secundum ſmor.
Hoc vltimum dubium dictum de dubio non
protederet in alias alias venditiones si essemus in
casu ipius decretal. in cuitate vt in rapi. naug
ranti e. t. in fine breuiter tamē faterer tale du
bium quod ipm ius census valet et census ven
ditur Est enim dubium an et quādo rēhabitur
sis et propter hoc non est libenum census enim
venditur res onerata quam libera vt de se patet
ḋs enim domus uel terra deī alicui seruitutem
aliquam census venditur quam libera Item cens
venditur res pro qua non datur bona satisfactio
quam illa pro qua datur bona Et de qua per con
sequens census et plus uel census valet res vno
casu quam alio propter onus annexum vel nō
annexum Et ideo plus uel census venditur sicut
vendens domus que per annus debet alicui ali
quam seruitutem plus vendit̄ quam illa que per
petuo debet ꝛc

¶ Quero sexto quod licet lucte dictum ius quod
habent in dicto monte vendentes vendant et
ementes emant vtrum luate perapiant ipī emen
tes incrementum illud quod penus ipī vendatores
perapiebant In quo sciendum quod iam dictum
dictus magister qui vt audistis tenebat huc si lu
cri intentione ducebantur a cōmunitate perapi
endi si pro infrascriptis verba formaliter ex
pediebat dicens sic vt ad secundam vero par
tem questionis vtrum soluret emptores lucte
lucrum rēpiant a cōmunitate illud per omia
dicendum est quod dictum est de pīnis mutuā
tibus nisi quod in eo casu in quo tunc ista quas
illi perarent isti magis perarent ex emptione
talium prestitorum non sic possent consulere ḃ
de lucro lucro a cōmunitate rēpto sunt pīni
Quia suo damno apparent causam dedisse ex
se eo quod non ad illius instantiam si propa
ripiditate se ingesserunt ad tale incrementum
Gregorius hys addit dominus lapus supradictus
sic dicens Ver uerba magistri sunt michi du
bia Ver bene compto quid sibi uelit dum dī
illud per omnia dicendum esse quod dictū est

de p̃mis mutuantibus Nam si intelligit ī eis examinandam de ip̃orum intencione ea qua sup̃ examinanda sunt de intencione mutuantium ista non congruit vt de se patet tamen cum qua quo ad istos non cadit examinacio intencionis cõmunitatis n̄r̃ examinacio vendentis vt de se patet stem in casu in quo ipi vendentes minus licite vendant vt supra expeditum est quia ipi emptores emere non possunt Si autem intelligit dicm dicat per omnia dicendum esse quod dictum est de primis mutuantibus Et qua eo casu dicti etiam emptores dictum lucrum licite r̃apiant tunc omne esse sopita antiqua questione eorum qui dicebant quod liceat p̃mi mutuãtes licite r̃apere non tamẽ ementes ab eis qđ dictum non videtur tenere firmiter Nam cum hinc demum secundum p̃missa p̃mutuantes licite r̃apiant quando sine pactione siue spe uel intencione lucri tam a parte cõmunitatis quam a parte mutuantium dono puro benivolentia restitucione dampni aliquid r̃apiunt quare istud debitum vendere non possint et alius ab eis licite mercre non apparet an tamen dictus magist' sic intellexerit per alia sua dicta satis dubito Ego autem non dubito quod non sic intellexerit vt satis euidenter colligitur ex hoc et in questione proxima p̃cedente per eum notata Est ergo eius intencio vt ex p̃cedentibus colligitur quod omni casu quo isti intelligant r̃apere lucrum proueniens ex pecunia mutuata cõmunitati per p̃mos creditores propter pecuniam per eos solutam p̃mis creditoribus vsuram cõmittit sicut et quam cõmitterent ipi primi creditores in quorum locum se voluntarie posuit si ea intencione cõmunitati soluissent Sed aduertendum quod alius sacre theologie magister cuius dicta vt dixi nouit' compleri videlicet frater franciscus de Empoli oppositum concludebat et cum eo multi sunt Sz alii plures quorum dicta nouissime compleri timuerunt contrarium quod semper dico ergo quod omni casu quo p̃mo loco mutuans aliquid licite a cõmunitate percipit illud idem licite vendit Illudq; licite emit et percipitur siue sit sors siue accessio siue lucrum vel quo uis nomine velis nuncupare Et hoc sane intelligo nisi cum sit in fraude et intencione depranata Et istud dicere credo quod magis faciat pro salute aiarum nostrarum Non equidem tutum arbitror vel vale tam strictis passibus incedere tam quam seuere scribere et in hac materia vt quidam faciunt hoc enim nichil aliud est q̃m inducere plurimos in viam perditionis iuxta illud dictum quo vtunt̃ licet non laudabiliter multi sic dicentes Ex quo non possum sine anime periculo meam trifficare peruicaciam uolo re ad inferos eques et non pedes medium tenere bñ et multi pereunt et in perniciem pernicies r̃uertuntur quoniam eis nimia subtilitate vtimur C. de verbor' signific' cum quadam finem Et sunt quod scripserunt in simili archid' et Io. and'. de vsur' quam quã. l'. vs'. Non dico tamen quod sinistra fiat fucus interpretacio que fetorem parat animabus si quis ymo dextera et vera qualis est fienda de iure Sed non ultra debitum amara vt quidam fecerunt volentes plus sapere quam opꝫtet et ire dentes exasperando perficere animabus cunctis contrarium vt in pluribus sepe contingit quia tamen in dubio via timor est eligenda consilio quod abstineant qui fieri possunt dr. decret' In cuitate sient et ego qui hic usq; fen Laurẽ. de Rudulf'. doct'. ꝛc

Dubium septimum omitto.

Transeamus nunc ad octauum et vltimum dubium principale quo querebam quid si cõmunitas sibi nouos constituat creditores puta qui vendit annuum redditum ad racionem qua r̃spondet creditoribus montis siq; ad vitam ementis et alterius ab eo nominãdi cum p̃ns de quibus supra in themate Et in hoc sciendum quod dominus lapus de castro doctor eximius in dicta decret'. In cuitate hinc passim examinans et tractans circa eum nõ. per tunor'. et Ioh'. et alios in dicta decret'. In cuitate similiter cõcludit quod dicta cõmunitas potest nouos creare creditores et vendere annuum redditum Et quod ab vtraq; parte potest super hoc talis contractus licite miri cum partis et modis memoratis Quod intelligo vt eciam ipe sentire videtur dum modo nil in fraudem vsurarum fiat et dum modo non intercedat decrepito vltra dimidiam iusti pretij vt eciam in eadem decret'. In cuitate scripsit hosti. et nunc et aliorum in materia iuba posui sicp̃ in vndecima questione Sed omnibus pensatis talem contractum non puto sic simpliciter indistincte tutum Ad hoc igitur ut valeat et fraudis presumpcio cesset opus esse credo p̃o vt redditus ipe non excessiue si conueniens constituatur Secundo quod in rebus cõmunitatis Tercio quod nulla detur facultas cõmuni r̃soluendi pro maiori uel minori pretio q̃ Quarto quod contrahens cum cõmunitate non consueuit fenerare vt sic omnis cesset presumpcio fraudis de contractu ad contrarium Hic hinc ergo dico quod si cõmunitas absq; fraude legem faciat per quam constituat in bonis suis certos redditus deputatos iuxta morem officiales ad illos vendendos ad vitam alterius vel siq; et alterius vel ad aliud inde finitum tempus ad racionem illam ad quam r̃spondit creditoribus montis Ver istud fiat ad petricionem alicuius id pronunciantis et cum ea contrahere volentis Sz in genere non habito r̃spectu ad aliquem in specie q̃ tunc talis contractus erit licitus si interueniat et aliquem inueniat etiam si fit de r̃soluendo et etiam pro minori precio et eo casu

potest sibi lonum vendere dictum domi lapi
quia ante contractum erat constitutus redditus
in rebus ad tempus incertum et sic nulla
fraus presumit. Si id fiat de nouo ad pe
nonem absque in specie et intercedat tale
pactum tunc secus alio non dato quod illam simu
dem cessare facit quia tunc constituit in contu
pe redditus u fraus magis psumit et maxie si
talis consueuit fenari.

Nunc venio ad tractandum quedam dcta
quorundam theologorum facientia ad mate
riam montis et nouissime tempori dicta ma
gistri francisci de Empoli de ordine minorum
qui formabat sic questionem Petrus fuit mar
tus prestare cōmunitati Centum florē et ex
hoc cōmunitas obligatur sibi in Centum flo
renis interim cōmunitas ordinat dare sibi qm
qz florenos annuatim pro suo interesse quaz
diu tenebit illos Centum florenos post mo
dum Johannes emit a petro simz ius petri
pendi Centum florenos et illud interesse
sequens pro viginti quinqz florenis queritur
quid iuris in quo quidem secundum eum eq
uerba pro posse declarando et multa omitten
do duo sunt examinanda Et primuz si petr
potest licite repere illos quinqz florenos annu
atim pro eo quod fuit martus prestare Ad
quod dicit pro certo supponendo quod sic quia
ratione interesse quis potest licite repere vlt
sortem de hoc satis supra dixi in secundo prin
pali membro Secundo vtrum Johannes pt
emere illud ius percipiendi illud capitale et
interesse sequens Ad quod respondit quod sic
quia hic contractus nullo iure prohibetur
diuino uel humano ergo &c Patet consequen
quia michil est statuum nisi quia contra precep
tum domini probat quia nec ratione nec ull
nec diuino iure prohibetur de primo duobus
allegat auctoritatem doctor. De tertio ostend
sic quia si aliquo modo prohiberet iure dui
no videret prohiberi per verbum illud Adutuū
dantes michil inde sperates quasi per hoc
interueniat vsura et talis contractus usurari
est secundus theologos cum ex usu rei cuius
usus non distinguitur perpetuo a domino rei
quis lucratur vt cum ex permuta quis mult
habere lucrum rem illam alteri mutuando q
sit mutuando vt permutam non manet mutu
ans dominus permute mutuate Et per conse
quens si pro illa uel usu eius aliquid uelit rep
pere vltra sortem recipiet pro non suo Et sic
venderet non suum in omni etiam contractu
usurario videtur tempus vendi quod non e plus
suum quam alterius Ad istum intellectum
dicit loqui sanctos doctores secundum videlicet
ambrosium augustinum et Gregorium subdens
het sane fore intelligenda Nam et p si pdm
regulariter procedant Est dare casus fallentes
in quibus potest quis aliquid recipere ultra sorte

Et quod inter emptorem et venditorem nullus
dicatur contractus usurarius celebratus allegat
sic inter tales nullum est mutuū ergo nulla est
usura consequentia patet Nam ideo nomine mu
tui prohibetur usura per xpm dicentem aduciū
dantes michil inde sperates item usura dicitur
usus ergo qui concedit sub mutuo propter quem
uolo lucrum anteredens probat quia iste est
contractus emptionis et venditionis ut patet
de se probat hac secunda ratione Nam rem
tam capitale quam interesse in equali dubio pen
deant ergo rem se exponat periculo iste emens
nulla committit usura anteredens patet quia si
in dubio non penderet quis esset tam fatuus qui
centum daret pro viginti quinqz et insuper huius
modi dubium rem in mera voluntate debitoris
consistat non soluere uel differre et creditorum le
ges dissoluere sic ergo beatus est talis contrac
tus ratione talis dubij et rem in nullo h emens
se timouet rem committere si dum tractat reddit
aliqualiter dubios et litatos emat a venditore
Et fortifiant hic dicta ratione dubij per unz si
mile Nam assecurans merces tamquam debi
das Et propter hoc deterem vel viginti recipiens pro
ut plus uel minus graue videtur et periculosiz
sibi assecurantj nil licitum fiant ergo ner in casu
nostro qui est illi similis quia totum dubium quod
habet primus recipit secundus scilicet emens dando
illi viginti quinqz si enim michil unquam recipet
a cōmunitate iste secundus sibi et non primo ad
dampnū redderet quod ergo suū esset dampnuz
si nil reciperet sic simz sit lucrum siue parum siue
multum recipiat amittit etiam secundum tale simi
le Tu habes recipere ab uno centum qui est ma
lus debitor et in tantum malus quod tu dubitas
tum eo litigare dicam tibi uolo recipere super me
istud periculum et dubium si uolo quod deus michi
tantum Certe patet quod est licitum Sit quarta
ratio qua usura non est nisi cum aliquis ultra
sortem aliquid recipit uel recipere intendit licet
respectu istius secundi non est considerare sorte
vel aliquid ultra sortem quia totum ius primi et
quo ad capitale et interesse extredit in sortem isti
secundo quia totum illud ius emit Ergo nil sibi
accredit supra sortem Et si dicitur quod saltem
ex alio capite illicitus sit talis contractus videli
ex eo quod vendit centum cum lucro Et sic nō
intercedit iustum primum Item ex eo quod hic
quod videtur tempus vendi quoniam ratione
dilationis h emit centum cum lucro pro viginti
quinqz Soluas et ad primuz dic quod primo
satis interuenit iustum in precio iusticia enim
prem debet attendi a tempore contractus vt tan
tum det quantum tunc valet Sed tantum recip
quantū vendi potest non autem quantum est
tunc valitura et pro toto tempore quia res non
debet extimari in venditione nisi quantum val
vt predixi tempore contractus Cum ergo ius
exigendi centum nō plus valeat tūc quā viginquinqz

florē Quod patet ex iam d

florē ¶ Quod patet ex iam dict̄is videlicz propter du
bium quod iacet non solum rem interesse sz rem
capitale Et etiam quia patet quod tu vendens nō
habens tale ius tum suo interesse plus rationi vi
est credendum non habēs plus Sequitur quod
emitur iusto precio stem reb ligatis non tantum
valet quam libera Exemplum in domo que tri
annum stancia aggrauante non tantum valet quan
tum libera sz soēs illa florenorū centum ligata est
circumstancia aggrauante tum tam rem habere
non potes Ergo non iuxta si non tantum valet
quantum centum florēs liberi Et si queratur quā
tum minus valere debent Respondeo quantum
a sapientibus et probis considerabis circumstāciis
aggrauantibus fuerit arbitratum et appreciatum
et tum in proposito sic cōmuniter appar̄ent tantus
et per consequens valebunt Ad secundū dicis q
hic non venditur tempus non enim emens dat
viginti quinq; tum intencione habendi plus in pos
terum ex solo lapsu temporis sz propter dubium
emergens in tempore ratione si quidem periculi qđ
in se suscepit et quod attenditur lucrum creptum
est iuste non autem ratione tpis ¶ Ima non
est precium temporis sz precium periculi in tem
pore ¶ Sed oppono nūc vt ar. attollamus que in
contractibus fieri consueuerunt a primo sic tertio si
primus cōmunitati mutuans qui ratione contractus
alias iuste illud interesse crāpit non foret contentus
si voluntarie mutuaret sub spe uel pacto tantum
crāpiendi uel alias nollet tempere capitale cōmu
nitate nolente illud cōstituere usuram cōmitteret
ergo et idem dicimus in hoc secundo emente pa
tet consequencia quia voluntarie intrat locum
primi et voluntarie efficit creditor Cōmunitatis
sub spe crāpiendi aliquid ultra sortem Dicit qđ
non est simile quia non intrat locum primi qđ
ad contractum mutui quia nil mutuat cōmuni
tati ex hoc contractu quam tum primo fuit nec
efficit proprie creditor Cōmunitatis per hunc
contractum Dz pe contractum empcionis intrat
locum sui quo ad ius exigendi et percipiendi
quod habet primus ex contractu mutui facto cū
cōmunitate Dicit ergo diffusi contractus et si
ad cōmodum idem sequatur effectus qui quidez
effectus nō habet alterare naturam talium con
tractuū nec est hoc nouū quod quo ad dampnū
uel cōmodum idem sequatur effectus in diuersis
contractibus Exemplum in contractibus pigno
ratitijs et venditicijs Concedis michi mutuo cē
tum florēs vsqz ad octo annos et ego concedo
tibi domū meam que valet centum florenos ut
eam inhabites per octo annos et deinde illam
michi restituas et ego tibi illa centum Certe vn
modus quo hic contractus celebrari potest Pot
eram et alio modo celebrari et quo ad contrac
tum sit alius quia ille pignoratitius hic empti
nus et venditious nō tamen quo ad effectum cō
modi uel dampni puta vendo tibi domuz meaz
pro florenis centum equa tantum valet sz adiecta
condicione quia in octauo anno tenearis michi
eam reuendere pro eodem precio si uolam Certe
vt vides effectum cōmodi idem est in eodem
contractu idem est in vtroq; contractu et tamē
primus illicitus et vsurarius Secundus uero ē
licitus et honestus que ad propositum reducendo
licet idem vtile uel cōmodum consequat hic emēs
dictum ius tentum florenorum quod habet sup
monte Cōmunitatis hic vendens quod alias
si voluntarie mutuasset consequutus fuisset michi
forsitan non sequitur quod sic in vno contractu
iudicari debeat simul in alio ¶ Nam in primo iu
dicandum est recte conscientie quia licitus est
contractus quia contractus empcionis et quo
non est improbatum lucrum desiderare et si
sit in contractu mutui et sic ad restitucionem
minime obligat In secundo vsurarius quia il
licitus est quia contractus mutui ad restitu
tionem obligabitur probatur alia ratione quia
qua ratione constitueret hunc emptorem v
surarium eadem donatarium uel heredem in
stitutum extraneū faceret illicitum credito
rem quia sunt voluntarij Dz hoc dicere ē
absurdum ergo et illud Vlterius variato
condicionis inducit varie tales dispositiones
ergo ict antecedens patet per simile ¶ Nam
si gener qui a socero in pignus habet terram
pro dotibus crāpiendis cui fructus non com
putant in sortem propter onera matrimonij
aliud ponat in locum sui vt quia ab eo crāpt
quātitatem quam pro dotibus habere teneatur
et ipe sibi dat ius quod habet pro dotibus re
cipiendis et cum hoc terram eo modo quo ipe
habet michi locuinus hinc secundo computabun
tur fructus in sortem quia cessat condicio que
erat in primo soluet onus matrimonij Consequē
cia patet quia connectus licite crāpiebat fructus
si ista condicio variat in hoc secundo hoc ē in ceptore
quia in eo nulla ratio ꝛc

¶ Dicitur 10. hic secundus in locum generis sub
rogatus computabit fructus in sortem quia lu
crum crāpit ex sola expectacione temporis cū
sit certus de suo propter pignus equivalens et
sic vendendo tempus est vsura sz non est sic
in proposito ¶ Ima secundus nescit an istud
lucrum sit consequuturus primo dubitare pot
Dz ergo aliquod lucrum consequitur non con
tingit ex sola temporis expectacione vt supra
declaratum est Dz ex necessitate dubij et pe
riculi in tempore concluditur casum esse dissi
milem a nō ꝛc

¶ Item arguit per aliquos contra predictam con
clusionem sic hic vendunt centum florenos cum
suo interesse pro viginti quinqi et non tantum
ius exigendi vel percipiendi quod probatur
quia illud emitur quod scribitur sz centum flo
reni scribuntur si sit ergo ratione accessus vide
tur illicitus et iniustus ¶ Ima conuenienter
tantum accipi consueuit Dz respondet negando

quod in hoc contractu vendant ipi centum flore
ni quoniam ymo venditur ius exigendi centum
florenorum hmoi videmus quod in libris cōmuni
tatis scribit sic videlicet quod tales emit centū
florenos vel alio simili modo equipollenti se de
bere ripere centum florenos non est centum
florenorū nec est habere centum florenū et sic pōt
negari quod sit dare i hoc lucrū expressiū ymo da
tur equiualens ꝛc

Item per aliquos arguit sic ff de contractus ē
certus et nullo modo dubius ergo vsurarius ph
antecedens qua est ullatenus talis contractus tot
legibus tot sīpturis et eatenus quod videt quo
dam modo in dissolubilis sic quod nullus debeat
in eo dubitare Consequentia patet quia nī emp
tor sit certus de lucro magno pro parua pecunia
videt per cōsequens ex solo lapsu temporis hoc
lucrum consurgere Sz respondet quod et si sit
ullatus vt dicit tamē dubium suū magnitudine
gari non potest quod satis per experientiam
videmus Quare siquidem aliquando valet plus
aliquando minus vt propter maius et minus
dubium vno tempore quam alio Et sic ex om̄i
bus plibatis diuinū concludit illa conglutina
do quod est considerare in hac materia ꝙtuor
puncta primus considerare substantiam contractus
quo est contractus emptionis et vendicionis
et non mutuj vt sup declarat Est secundo
considerare quo in hoc contractu vendit tam
ius ad capitale quam ad interesse simul ita q
cadunt simul in sortem emptoris eo modo quo
primus fuste habebat si per alium contractum
distinctum spetie Est tcio considerare quomō
distinguitur ius exigendi centum florenos
et centum florem quia non sunt idem cum vnus
sit maioris valoris alio Est quarto considerare
dubium quod emens mutuauit in illo contractu
mera ius exigendi uel percipiendi illam pecu
niam quam emit a venditore quia experien
tia hoc docet et sicut experti et sic solūtur
argumenta superius facta ꝛc

Nec sunt scripta dicta cuiusdam
de ordine predicatorum ꝛc

Cuiusdam scripta cuiusdā Et alium ejusdem de
ordine predicatorum cuius nomen ignoro in
materia diffuse valde scripsisse et quadam et
quasi formasse in eadem forma formaliter que
fert Magister Franciscus de Empoli cuius in
siones per ordinem tractauit illisq; respon
dens tandem determinauit Contra cuius emē
quod ipe Magister prelibatus Ponit enim post
aliqua argumenta satis cōmunia tales con
clusiones quarū prima ꝛc

Prima est quod inter primo mutuantes et cō
munitatez fiunt contractus mutuj.

Secunda quod inter fo vendentez ius siue sor
tis et pe. ementem est contractus emptōis
et vendicionis ꝛc

Tertia quod venditor sine sortis non vendit
illud interesse quod a cōmunitate datur mutua
tibus nec vendere pōt ꝛc

Quarta quod inter Cōmunitatem et Ciuem
ementem est contractus mutuj vel ea que int eos
fiunt habet vim talis contractus ꝛc

Quinto quod lucrum quod habent predicti ep
tores a cōmunitate eo modo quo habent est illi
citum et sapit vsuram ꝛc

Primam et secundam conclusionem omittaz
quia clare sunt vt veniam ad tertiam quam sic
probat illud quod cōmunitas dono confert empto
ri vt dicit non venditur nec vendi potest per
venditorem sui sortis Cum donuz sit liberza dona
tio vt patet in descriptione donationis Preterea
quod dependet ex mera voluntate Cōmunitatis
vendi non potest nec venditur sine eius meto as
sensu sz illud interesse ex mera voluntate cōmu
nitatis dependet nec ad vendenti ius sortis assen
sum vendendi predictum interesse ergo nec ven
ditur nec vendi potest per ipm Minor patet qz
nec per legem a cōmunitate factam nec simplici
ter ipa Cōmunitas cogit dare ipm interesse
si non vult nec inuenitur concessum per com
munitatem quod mutuante vendat Maior
patet quia non pōt vendi ab aliquo quod nō
est eius potestatis nec libertatis nisi cum assen
su eius cuius interest Igitur vendens transfert
dominiuz et proprietatem rei vendite in ementem
sz venditor sortis non transfert dominiū
et proprietatem illius interesse in ementem q
ꝛet Maior patet ex natura vendicionis et dictoz
aliorum Minor apparet cum hoc fiat per statu
tum Ciuitatis dicens quod Camerarius Gabelle
ad hoc instructus teneat et debeat dare singlis
creditoribus scriptis in libro In illo autem libro
scribunt empciones et creditores Preterea ad
idem venditio est mutuatio rei ad pretium ex cō
uencione et pacto patentium venens si inter pre
fatos venditorem sui sortis et emptorez nulla
cōmutatio illius interesse ad quodcumq; pretium
et nulla de hoc conuencio uel pactio intercuenit
ergo non vendit Minor etiam patet quia ut
dicunt qui illa cōmercia tractant persona media
tractat venditionem et emptione penitus nōtis
nulla mentione facta de ipo lucro uel prouisione
vel interesse Et apparet quod cōmunitas que
prouidet et fecit statutum dat ex se sic ementi
illud lucrum mera autem venditio rei est que
nec in contractu nominat nec pro ea aliquid dat
Sed contra predictam conclusionem quod licite
vendi et emi potest ius perpendi capitale et
interesse et adducat hec ratio que est Magist
francisci de Empoli supra dicti illud interesse est
propter extimationem dampni Et per consequēs
est debitum primo si interesse potest vendi secū
dum iura quia est debitum verum et non aues
sio tamquaz lucrum ergo ꝛc Sed ad hoc respondē

quod duplex est interesse ex parte cōmunitatis
quod etiam patet quia secundum istos Cōmunitas
dare et auferre potest libere illud interesse / vmo
diu tenuit sortem nichil prorsus quin vmo
in necessitate sortem tollere et personam eius
omnibus periculis exponere potest Concluditur g°
quod non est interesse propter extimationē dāpni ꝛc dic quod non est plus debitum uerum re
nullum sic dare interesse quia vt patet ex pre
dictis nō est plus debitum quam uelit ipa cōmu
nitas Et ideo nec vendit² nec vendi potest sine
consensu ipius cōmunitatis Et quod non sit
vere et proprie interesse probatur etiam aliter
Quod datur intuitu sortis non dampnū ergo nō
est interesse Maior patet quia interesse est
vtrarius dampnū Minor etiam patet quia ei dat²
etiam illud sine lucrum nisi datur sors et non ei
qui patit² dampnū et sic daret vendenti sua sor
tis qui in venditione magis dampnificat² si hoc
non fit vmo dat² ementi preditum sua Ergo ma
ior est nō quia vendens non solum habet dāmp
nū ex ipa sorte quam primo mutuauit si etiam in
sorte pro qua recepit quātitatē ptij et perdit tres
partes quādo vendit ꝛc

Vltimo superest Vt de quinta conclusione trac
temus que habet quod lucrum quod habent p̄
dicti emptores a Cōmunitate eo modo quo ha
bent est illicitum et sapit vsuram hanc sic pro
bat Quia credere et concedere sortem est illi
tum et sapit vsuram si p̄dicti emptores concedūt
et credunt sortem seu capitale cōmunitati sola spe
et intentione lucri habendi Ergo illud lucrum
est illicitum et sapit vsuram Maior est capitū
consulunt de vsuris Minor probatur quia illd
est causa qua posita uel amota res uel actus pō
nitur uel āmouetur si illo lucro posito uel āmoto
ponitur uel āmouetur prefata concessio Ergo il
lud lucrum est sola et tota causa ista nō aliter
probo nisi per confessionem hominum tm fuerūt
et ex factis que nō fierent ex mutuo preterea
lucrum quod oporteret restituere est finis tum et
illicitum nō oporteret restituere Minor patet ex
decret. superius allegatis In proposito autem non
est alia causa restituendi nisi quia vsurarium ergo
ꝛc satis tamen probat hanc huius rationis conclu
sionem quod hactenus fieri consueuit Instituc
bantur enim officiales cōmunitatis ad pactendū
et remittendum cuilibet prefatū lucrū qz hēbat²
consuenerat sic de vsura ꝛc

Alia plura omitto ꝛc

Preterea qui non est creditor in sorte sine cuius
sors nō est debita non est vsurarius sic per oppo
situm arguendo qui est creditor in sorte et de an
sors est debita si recipit lucrum vel accessionem
sortis a cōmunitate modo superius dicto est vsu
rarius Sed p̄fatus emptor est creditor in sorte et
sibi sors debetur et accepit prefatum lucrum in
tentum et datum pro sorte Ergo est vsurarius

Preterea qui mutuo concedit sortem seu capita
le corrupta intentione est vsurarius et tenet²
restituere Maior patet auctoritate iur. minor
apparet et est nō. quod corrupta intencio ſm
eos et theologos vo(theologos vocat² quando
mutuat² propter solum spem lucri vt fit in pro
posito quia illud lucrum datur propter mutuū
premendum uel retentum et datum ergo ꝛc Et
si forte dicatur quod in proposito nostro non est
contractus mutuj ex forma Et ideo non est v
sura Cōtra. quod hoc non valet nec excusat qz
taliter est vsura ex fraude Vide Tho. 2ª. 2æ. q.
78ª. secundo dicat quod qui vendit rem vltra
iustum precium propter dilatum solucionem cō
mittit vsuram Idem habetur de vsur². Consulunt
Ergo ubi propter sortis expectationem intendit²
vel recipitur lucrum uel expectatur vsura est Et
sic est in proposito Preterea si ponat quis per
cunam apud mercatorem et lucrum recipit ānua
tim secundum consuetudinez tam hic vsurarius
est Et tamē inter eos nullus contractus vsura
rius ex forma preterea succedit heres vsurario
nullum restituit fiant tum debitoribus et tamē
recipiens capitale cum lucro vsurarius est Pre
terea ultra sortem mutuatam uel concessam cē
tum periculo suo aliquid exigere vel expectare
est vsura Sed emptor prefatus concedit sortez
mutuatam cum periculo suo et exigit et expt
tat vltra sortem Ergo est vsurarius maior ex
presse habetur de vsur. nauigantibus minor ē expt
ta per cottidie fluentes Ex quibus apparet q
exemplum positum per aliam de dubio excusan
te non valet Dicunt enim sic possum bene seru
are mercimonias tuas usq; huiusmodi recipiendo sup
me dubium et volendo detem uel vigenti pro
centum Sic in proposito quia totum dubium
quod tu habes super me recipio Istud simile
uel exemplum non valet nec est ad propositū
Iste enim qui portat mercimonias et assecurat
recipit precium sui laboris uel periculi si nullā
sortem vel concedit uel mutuat vltra quam
pro ea aliquid lucrum recipiat ab eo quia de
mercatoribus asseruant Sed in nostro propo
sito emptor sortem concedit et credit pro qua
vltra aliquid querit scilicet lucrum Item ille
assecurator mercatorum querit precium sui ab
eo Cuius bona super se recipit cum periculo emp
tor uero de qua loquimur nō querit nec habz
lucrum ab eo cuius periculum super se recipit
si expectat recipit et habet a cōmunitate pro
sorte ei credita et sibi ab ea debita apparet g°
quod nō est simile nec aliquid videtur ad pro
positum Set videtur quod amexerius dubij
vel periculi quia scilicet ne sit si aliquid conse
quetur vel habebit facit lucrum lucrum quod
querit² vltra sortem patet hoc de vsur². nauigā
tibus Item patet quia si mutuo pessimo et dubio de
bitori tentum pro decem annuatim nichilominus du
bium excusabit contractum ita in proposito si hoc

dubiuz cõmunitatis excusat lucrum illud videtur
quod possimus ponere periculum apud mercatores
et ꝛripere lucrum cum plus sit dubium apud mer
catores qui frequenter deferuerunt et deficiunt
quam cõmunitas que ex quo cepit dare predictũ
lucrum nunquam subtraxit Et si aliquando defe
cit postea supplebit Ex p̃missis apparet quod p̃
fatum lucrum emptum a p̃mo non est licitum
si sapit vsuram Et illud lucrum quod datur
ei ultra sortem non est ei interesse Cum int
esse dicatur interitu dampni emergentis Sz iste
emptor nullum ꝛripit dampnũ Ergo tale lucrũ
non est interesse Et cum qui mutuauit cõmu
tati rentum vendens habet viginti quinq; et
ẽptor habet pro viginti quinq; rentum vtrum sit
iustum iudicet qui voluerit excludatur ergo a
mazina ad illicita lucra trahens Vlterius nõ nõ.
quod duplex est vsus pecunie vnus et p̃mus
primarius est qui est consumptio eius vel dis
tractio Secundus qui non est consumptio nec
distractio si conseruatur eodem numero restituen
da comedenti siue in pignore siue ad ostentationẽ
tenenda pro p̃mo nil licet ꝛripere pro secundo
licite potest accipi pretium sicut cum mutuarez
vasa aurea vel argentea ad vsum eorum pro p̃mo
Et si dicatur quod quilibet potest se seruare in
demnem hoc verum est licite et honeste alias
vsurarius esset excusatus qui mutuando proxio
indigenti exigit vsuras posset enim dicere q eas
exigit vt se seruet indemnez Iocr ille de ordine
predicatorum ꝛc

Ad hec ſtiendum quod aliqs ẋr sicre theolo
gie magister heremitarum ꝑ prior generalis fuit
Guido de bello regãdo consilium in generali ca
pitulo siq ordinis floren celebrato ẽ aũ tracta
tam dictam materiam p̃mo talem conclusionẽ
p̃mittit videlicet quod si creditores ex tali mu
tuo dampna notabiliter ꝓpessent que bona
fide possint in iudicio demonstrare ad restitu
tionem dampnorum dicta cõmunitas forsan te
nebitur et tradit ibi interesse Secundo quatuo
rasibus siue quatuor dubia quos seu que per ordi
nem consequit ex themate elicit Et quantuz ad
p̃muz rasim quo quezit an per ordinamenta le
gis quam cõmunitas florentie erigit suos credi
tores instituit pro rentum scilicet quinq; quoli
bet anno donare super quo dubitat vtrum cre
ditores dicta quinq; percipientes ad restitutionẽ
teneantur ac etiam rasim ab eis habentes filiq;
heredes legatarij vel empiores ꝓponit idem
doctor quatuor puncta declaratiua quatuor
dubiorum que ex illo et in illo primo eius complectit
Quorum p̃muz est.

An talis lex a cõmunitate promulgata potuerit
licite et ſ̃m deũ fieri. 2o.

An licite et ſ̃m deum dicta quinq; pro rentum
a creditoribus dicte cõmunitatis possint ꝛripi pro
antessione sortis. 3o.

An si per modum gratiosum petita per modum
grate dati potuerint ꝛripi dicta quinq; pro dicto
rentum ꝛc etc.

An non solum a creditoribus sz etiam ab eorũ
heredibus legatariis et emptoribus licite et ſ̃m
deum pro antessione dicte sortis sicuta quinq; p̃dic
torum sit ꝛripienda ꝛc

Quantuz ad primuz punctum conclusiones po
nebat effectiue tenentes quod supra clare ex
plicatum in p̃mo dubio meo et ideo iterio me aliter
non extendo ꝛc

Quantum vero ad secundum concludebat in
negatiuam et quod si ꝛripercnt venirent restituẽ
da probat istam suam conclusionem per duo me
dia sic p̃mo quia vnicuiq; reddi debet quod suum
est et non vltra Sz hic creditoribus ultra red
ditur quia sortem et multo plus ꝛripiunt quod
videtur iniustum quia ius est reddere vnicuiq;
quod suum est Hij autem ꝛripiunt quod suum
non est Ergo iniuste faciunt Secundo quod ſ̃m
a cõmunitate que ſmorem numera ꝛripiunt cõ
prophetam dicentem psalmo Qui furat
proximo suo et non decipit qui pecuniam suã
non dedit ad vsuram et munera super ſmoren
tem nõ accepit Cui concord quod scribit ſ̃ Jeron.
q. m. Et quod super Ezechiel
ad propositum inquebat Jeronimus gloriosus
et dugust super ps xxxvj quorum uerba hic
sumptue ponuntur xm. q. m. Ex quo ſm nec du
plus expectant quod prohibe dugust si plus
inpuit quod inhibet Jeremi Ste Ergo multo conclu
ditur quod predixi ꝛc

Ad tertium nõ punctum non respondet clare q
ad vnuz dicat enim distinguendum vtrum cre
ditores lucrum expectent ita quod interamez
lucrandi habeant ex tali pecunia mutuata an
nõ hanc spem uel intentionem non habent sz
ideo lucrum ipm ꝛripiunt quia grauis datur vl
propter paupertatem eorum vt quia forte in tã
tam deuenerunt paupertatem quod necessitem
tur ad ꝛripiendum talem pecuniam vl sortez
eis promissam p̃mo casu dicat indubitanter tale
lucrum ꝛripi licite non posse vt patet ex p̃meden
tibus In secundo dicat quod questio est sibi valde
dubia quãuis multis p̃ma facie nequaquã dubia
videatur Dicit asserentibus quod talibus non est
deneganda pietas nec caritas uel elemosina imo
potius impendenda Item non tacone vsure sz tñ
esse venit tale lucrum vt dicunt Alij qui forsan
limur rasim subtiliuz perscrutant contractuz
asseuerant dicens talem pecuniam quorumq; nõ
eis condonatam siue per modum elemosine siue
per modum doni gratuiti siue propter eorum pau
pertatem subleuandam adhuc stante mutuo et
sorte principali et stante parto et conuentione
dicte legis debere restitui quantumcumq; gratiose
in foro conscientie probant ista sic istam conclusio
nem tam diuina quam canonica lege inhibitam
esse quicquid vltra sortem petit speciatim ul ꝛripitur
ergo ꝛc Hec ulterius patent per scriptum domini

le⁹ de dicentem dubiant quid leges dicunt neq; unquit vsuras esurum accipies neq; omnis rerum esca vsura et uestis vsura est Et quodcunq; foris accedit vsura est Ver obst' dicat qđ si dicat² quod ista ratio procedit de trigore iustitie Sz si gratis detur non est contⁿ' qm istum rsponsionem ipe met Ambrosius obiect in eodem libro sta dicens stem si quis

quod etiā facit agatense concilium vbi dicit² vsura vbi plus requiritur quam datur Et licet hijs verbis vtatur idem magister videlicet quę tamē istarum opinionū uera sit non me pro nunc determino plus ad vnam quaz ad aliam tamē si ratiōe aduertat² ad hanc ultimam magis accedere magis videt² quod ex precedentibus satis patet et ex sequentibus forcius inquit enim post supra dicta quod si aliquis ex talibus creditoribus supra nominatis ad tantam contingit miseriam deuenire quod non habet vnde viuere valeat Et si bene faceret cōmunitas sortem mutuatis restituere nichilominus si non restituat Et ille dictum lucrum peraput sibi datum pro interesse uel paupertate sl' leuanda si ad melius prosperitatis contingat eūdem postea peruenire deberet in foro consciencie Et pro seruitori via restituere illam pecuniaz secundum opinionem forsitan veram Si uō semp semper ī paupertate perdurare deberet debēt impendere aliqua obsequia et seruitia cōmunitati ex quibus posset pecuniaz promereri promereri sic ereptum cōmunitate vltra sortem principalē supra quo quod seruitus in foro consciencie vobis videbitur elegate Et subdit ex quibus omnibz concludo quod non solum a creditoribus talis pecunia vltra sortem principalem erepta ab eis est restituenda sz etiam ab eorum legatarijs hēdibus et emptoribus ex quo enim talis contractus est debitus et illiatus Erit per consequens in eorum successoribus Et per predicta videtur rsponsum ad quartum punctum Preterea mutuantes pro se uł ꝑ alijs ex inde ereptō precio tam pro se quaz pro aliis ad restitutionem obligantur probat quia isti sumpserunt vltra sortem principalem iterum quia spezabant inde lucrum et de facto ereperunt vltra sortem et eorum intentio ordinata fuit ad cupiditatez frem si isti mutuantes non tantum pro se ipis si etiaz pro alijs hoc faciant ex caritate et ex tali mutuo vltra sortem lucrum intendant uel erepta cōmittunt in tali casu non solum vsuram si etiā symoniam tum vsura connexa hoc probatur quia isti boniz quod alijs faciunt et illam communitatem quam eis impendunt ī mutuando ipi ab eis emūt et lucrum inde eripiunt Et sic symoniaz aliqualiter cōmittunt tum vsura

Ex isto libeat apparet quod cautelam proximo impendere ad quam obligamur iuxta preceptum diuinū vel aliquod aliud beneficium emant uel vendant et lucrum inde eripiant vel intendant tales gratiam et rez spūalem empcionem et vendicionem submittunt et per consequens symoniaz cōmittunt Nulli dubium quod cautela illa quam impendere debemus proximo iuxta preceptum diuinū sit quedam grā spūalis et per consequēs illa non est emenda nec ex alia aliqua causa rapienda Et prudenter inquirit inquit Gelasius papa quicquid vltra sortem exigit² vsura est n.q.m. distant hec primum simile esse rapine si quis inuenit non reddat si plus est aliquid ultra sortem sortem erripe quam inuenit et nō reddere inuenit et non reddere ꝓcedit rapina Ergo tanto plus vltra sortem eripere ꝓputabitur rapina et obligat² ad restitutionem Ex hijs infert² primo vnū quod est ad solucionem omnium ꝑdictorum ad istum quartum casum ptinentem quod quicquid isti creditores per talem contractum vltra sortem ereperunt totum restituere secundum deum in foro consciencie obligantur Secundo quod quicquid isti per talem contractum vltra sortem acceperunt illud iuste non possident quia alienum sunt enim rapinam et vsuram acceperunt Tertio quod isti creditores de eo quod per talem contractum ereperunt iuste elemosinam facere non potuerunt Ex quibus omnibus concluditur quod licet isti creditores suam sortem principalem iusto ꝑcio potuerunt vendere et ad eorum vitam commutare illa tamē que vltra sortem principalē per talem contractum ereperunt non potuerunt vendere nec iuste possidere nec in eorū iuste trānsierunt dominiū et obligant² ad restitutionem Et sic videtur quod talis contractus sunt licitus dī Guido. rē

Repero insuper quod alius magister videlicet frē Johannes Clericot ordinis hēmitarum in hoc scripsit sz breuiter Et ꝓmo arguit primos creditores Cōmunitati mutuantes ipe rspondet distinguendo sicut dat talis creditor ex tali mutuo intendit in dampnum tantum qđ tum vltra sortem erripit aut non sz solum vltra sortem ꝑdictum erripit quia mutuando ꝓmo casu creditor licite erripit et cōmunitas obligatur ad soluendum tale dampnum intelligens hoc non solum in dampno quod quis cō sequit² ex ablatione rei quam habet actu sz etiam in illo per quod impedit² quis ne naturaliter quod in via sunt habendi sicut si quis per licitas negociationes consueuit lucrari si talis uolenter impedit² ab hoc lucro licite dāpnum rei rēpensatur secūdum arbitrium boni viri In secundo uō casu talis vsuram cōmittit et ad restitutionem tenet² et idem dicendū

est in eorum heredibus predicta dicat patere per argm̃. a Reuerendo ꝺn̄o Gregorio tactum et r̃sponsione p̃dicti dubij Cuia sicut in c. i. de vsur. determinat quod ampiens possessionem in pignus si deductis expensis de fructibus sortem r̃ceperit tenetur reddere possessionem sit iste quod ultra sortem r̃ceperunt tenentur de sorte defalcare Nec valet dicere quod creditores tales excusentur quia coacte concedunt cum melius sit omnia mala pati quam malo consentire nec etiam dicat ipse tenent. ut credo quod ultra sortem r̃capiant. licet cogantur vt mutuent. Et sic voluntarie videntur etiam credere per quod culpa tenebit. vsure Ex predictis infert ad id quod tetigi in primo meo dubio principali dicens ex hijs videri quod tale statutum siue lex ex qua debitor tantum r̃capiat. n̄ est periculosum sit quia tum ad salutem animarum quod probat ex eo quod per illud licentia conceditur vsurandi Ergo per ipm̃ videtur asseri quod vsura non sit p̃catum anteredens patet quia esto quod mutuans cōmunitati ex eo nullum dampnū inadit talis secundum istud statutum qua mutuant r̃capit ultra sortem sicut r̃cepit is qui dampnificatus est Sed asseri quod vsura non sit p̃catum sapit errorem in fide vt in de. i. §. sane. de vsur. ibi. n̄ est Et idem de ementib? et succedentibus quod dictum est de creditore principali Et subdit quod Magister Franciscus de Empoli ponit quod a creditoribus principalibus emantur licite tales r̃cepto pro tanto qua non contrahitur cum debitore principali Sz si aliter esset hec ratio viderentur heredes vsurarum in vsurarum crimen succedentes ex misericordia qua sicut illi per successionem sanguinis sic isti per empcionem intrant istum contractum hec fo. elenco. et

C Obiicit vltimo quia plurimū dicta r̃cipere vel videre non est hic usitatum licet alias plures scripsisse fecerit et potissimū Magistrū Petrum Vtriusq; iuris doctorem dominū Petrum de Ancharano quendam doctorem Egregium decretorum cuius scripta r̃pero sine sui nominis titulo qui questionem hanc disputauit et fomentauit illam sic Ciues Senenses a Cōmunitate compulsi certis pecunie summas mutuant Cōmuni senarum quibus mutuantibus atq; huius mutui pro ab illis emētibus Cōmune ipm̃ solui statuerat non computandus in sortem quinq; florenos pro centum annuatim quibus quo usq; mu eisdem mutuantibus aut opis emptoris mutua ipa reddant Contingit ex hijs quod Ticius creditor isto modo cōmune creditum istud cū fur. percipiendi illa quinq; p̃ter sortem Sempronio vendidit pro tota parte tantum quod est precium ibidem Cōmune ex mutuatione tractatum Vnde primo queritur ex premissis vtrum in foro con

scientie Ticius aut quicunq; alius creditor vt premittit Cōmunis licite vltra sortem participata dicta quinq; Secundo queritur idem in Sempronio emptore prefato sn̄ tamen quidem determinatione secundum quod idem r̃citatus primo argumentis huc hide fructus que hereditatis causa et quia cōmunia sint fructibus Et insuper ponendo vsure destr̃uonem et que sint necessaria ad ipius rē esse ponit has conclusiones vtriusq; passus siue articuli questionis proposite dissuas Et primo vnam per quam primus articulus declaratur et talis est videlicet quod Ticius et quilibet alius per eundem modum creditor cōmunis in foro conscientie licite dicto modo percipit illa quinq; hāc sic probat Quilibet vltra sortem percipere lucrum nō principaliter intentum ex mutuo nō cōmittit vsuram Sz lucrum quod iste Ticius vel alius similis percipit est huiusmodi ergo r̃c Nam patet quod iste Ticius et similes ex nullo pacto et nulla exactione per se factum qd̄ clarum est et ex nulla spe principaliter in lucro posita percipiunt illa quod apparet clare cum presupponat in themate quod coacti mutuant ergo conclusio vera et hac sola ratione sum contentus Quantum ad secundum articulum fant duas conclusiones quod Ticius non vendat licite illa quinq; annuatim percipienda et idem intelligit de omni simili Tene Ver conclusio taliter probatur Nulla venditio continens in se vel inducens primaliter vitium est licita et hec venditio est hmōi ergo r̃c Maior est nota et aperte probat de vsur. in cautate et ca. consulunt et empc. naungath §. ij. de empc. et vendic. ad mām Sz minor ostenditur quia eo ipo quod iste vendit sine percipiendi illa quinq; futura videt ponere principalem spem in eis percipiendis primo quod plus est videtur ex pacto exigere lucrum illud quia venditor tā r̃cipit pretium cōmunis estimationem eorum percipiendorum primo erat videt dare licentiam ei to quod illa quinq; annuatim exigat et percipiat Cuia cottidie de facto videmus tales emptores exigere ista lucra a Cōmuni que venditore prouiderunt Ergo statum ex ista venditione resultat in emptorem contractuum eius qd̄ ideo primo erat prout in ratione cōclusionis p̃me questionis siue articuli Ergo patet hanc venditionem illicitam Secunda conclusio sit ista quod Sempronius emptor non percipit eme de licite in foro conscientie dicta quinq; Ista conclusio hac ratione probatur Quandocunq; ex contractu empcionis r̃sultat contractus mutui illud quod tali contractu r̃capitur Vltra sortem creditum est vsura Sz ex huius empcionis contractu r̃sultat contractus mutui ergo r̃c Maior apte probatur per tua allegata in ratione p̃cipue conclusionis Minor probatur quia si inter Sempronium et Ticium sit contractus empcionis et venditionis inter Sempronium tamen et cōmunitatem r̃sultat ex dicto contractu facto inter

Tinū et pempronū contractus mutuj et lex que ēt
super venditione huius statuta est continue ressen
tur loquj quia continuo adhibet consensum huic
contractuj ēmpiendo in creditorem istum quj emit
sicut puta erat venditor Ergo cōmune tanquam
debitor ēmanet Nunc uē obligatj sicut primo ēat
venditori Et ultra hoc etiam emptor empcionem sē
ingerendo ēmanet creditor Cōmunis voluntatj
us apparet quod ēmanet sub spe lucri imo etiam
tum parto emendo lucrum si saltem non effugit
spem principalem Ergo id quod in processu a Com
muni ēmpit est vsura Et sic conclusio vera ꝛc̄

Et sic est finis huius Laus et gl̄ia trino.

Hoc opusculum edidit Egregius et famosus doctor
dominus Laurencius de Rodolfis de florencia ꝛc̄.